Prŏfānātĭo, ōnis, f. 3. *megfertéztetés, szentségtelenítés*; die Entheiligung. Tert.

Prŏfānātor, ōris, m. 3. *megfertéztető*; der Entheiliger. Prud.

Prŏfānātus, a, um, *megfertéztetett, megszentségtelenített*; entheiliget, entweihet. Ovid.

Prŏfāne, Adv. *istentelenül, gonoszúl*; unheilig, gottlos. Lactant.

Prŏfānĭtas, ātis, f. 3. *szentségtelenség, gonoszság*; die Unheiligkeit. Tert.

Prŏfāno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. dapem, Cato. *valamelly istennek áldozni*; einem Gotte etwas heiligen, opfern. 2) v. gr. dies festos, sacra, sacerdotes, Liv. *megfertéztetni, szentségét megsérteni, megszentségtelenítni*; entweihen. Liv. 3) Trop. v. gr. secreta, Apul. *eláruláni, kifetsegni*; verrathen, ausplaudern.

Prŏfānus, a, um, v. gr. locus, Cic. usus, Plin. *nem szent, közönséges*; unheilig, gemein. 2) *meg nem szentelt*; unheilig. Cic. 3) *bé nem avatott, t. i. az isteni tisztelet tithaiba*; nicht eingeweiht. Procul este profani. Virg. 4) *istentelen, gonosz*; gottlos, ruchlos. Ovid 5) profani literarum, i. e. indocti, Macrob. Profana historia, Plin. *világi história*; die weltliche Hiſtorie.

Prŏfātum, i, n. 2. (profor) *mondás, szózat*; der Spruch, Ausſpruch.

Prŏfātus, us, m. 4. *beszéd*; eine Rede. Stat.

Prŏfecticĭus, v. tĭus, a, um, (proficiscor) *valakitől származó, mástól került*; von Jemanden kommend oder herrührend. Pandect.

Prŏfectĭo, ōnis, f. 3. *elmenés, elútazás valahova, menetel*; das Weggehen, Wohingehen, die Reiſe, Abreiſe. Cic. 2) Trop. v. gr. pecuniae; *származás, valahonnan való kerülés*; die Herkunft.

Prŏfecto, Adv. *valójában, valóban, valósággal*; wirklich, fürwahr, wahrhaftig. Cic.

Prŏfectus, a, um, Partic. a Proficio; *előrement, előhaladott, boldogult*; der Fortſchritte gemacht hat. 2) a Proficiscor; *elutazott, elment*; abgereiſet, abgegangen. Cic. 3) *származott, lett, eredett*; entſtanden, entſprungen. Plin.

Prŏfectus, us, m. 4. (proficio) *előmenetel, előment*; der Fortgang. Profectum facere, Plin. *előmenetelt tenni, előmenni valamiben*; Fortſchritte machen. 2) *nevekedés*; die Zunahme, der Wachsthum. 3) *haszon*; der Nutzen. Liv.

Prŏfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. v. gr. pecuniam ex arca, Cic. *előhozni, elővenni*; hervor bringen, nehmen oder tragen. 2) verba proferre, Cic. *szóllani, vagy mondani valamit*; reden; etwas ſagen. In lucem proferre, Cic. *világosságra hozni, nyilvánvalóvá tenni*; ans Licht bringen. Testes proferre, Cic. *tanúkat állítni*; Zeugen ſtellen. Aliquid in medium proferre, Cic. *valamit mindenek előtt kimondani, előbeszéllni*; etwas vor Jedermann ſagen. 3) *valahova vinni*; wohin bringen, Longius Caecilium protulisset pietas, Cic. 4) v. gr. gradum, Plaut. pedem, Hor. *előrevinni, előbb vinni, folytatni*; fortſetzen, weiter rücken. Castra proferre. Liv. 5) *húzni, halasztani, elhalasztani, halogatni*; verſchieben, aufſchieben. Res in annum proferre, Liv. 6) imperium proferre, Liv. *kiterjeszteni birodalmát*; das Reich erweitern. 7) v. gr. artem, Cic. enses Tibull. *kitaláini, kigondolni*; erfinden.

Prŏfessĭo, ōnis, f. 3. (profiteor) *közönséges vallástétel, megvallás, vallomás*; das öffentliche Geſtändniß, Bekenntniß. Gell. 2) *nevének és vagyonának bévallása*; die öffentliche Angabe ſeines Nahmens, und ſeines Vermögens. Cic. 3) *közönséges tanítás*; das öffentliche Lehren. Cic. 4) *életneme, tanúlt mesterség*; das Metier, Gewerbe. Professio honestarum artium, Cic. *tanúlás*; das Studieren. Professio dicendi, Cic. *óratorság*; die Redekunſt.

Professor, ōris, m. 3. (profiteor) *közönséges tanító, professor*; ein öffentlicher Lehrer, Profeſſor. Svet.

Prŏfessōrĭus, a, um, *tanítói, professori*; profeſſoriſch. Tacit.

Prŏfessus, a, um, (profiteor) *megvalloit, nyilvánvaló*; bekannt, offenbar. Ex professo, Val. Max. *nyilvánvaló, szántszándékos*; offenbar, vorſetzlich.

Prŏfestus, a, um, v. gr. dies, Liv. vel lux. Hor. *nem ünnepi, p. o. nap, az az: hétköznap*; nicht feſtlich, z.

Digitized by Google

B. ein Werktag. 2) v. gr. vulgus, Gell. *bé nem avatott*, *p. o. köznép*; ungeweiht.

Prŏficĭo, ĕci, ectum, ĕre, 3. *előrehaladni*, *elébbmenni*, *haladni előre*; fortrücken, avanciren. Plin. 2) *előmenni valamiben*, *boldogúlni*, *nevekedni az esméretben*; fortschreiten, zunehmen, an Kenntniß wachsen. Proficere in philosophia, Cic. Nihil proficere, Caes. *semmire sem menni*, *nem boldogúlni*; nichts ausrichten. Ad bonitatem proficere, Plin. *jobbúlni*; besser werden. 3) *használni*, *hasznos lenni*; nützen, dienlich seyn. Hoc remedium proficit morbo. Ulp.

Proficisco, ĕre, Obsol. pro: proficiscor.

Prŏficiscor, fectus sum, ficisci, Dep. 3. v. gr. ad dormiendum, vel ad somnum, Cic. *menni valahova*; gehen. Ad urbem proficisci, Cic. Alicui obviam proficisci, Caes. 2) v. gr. ad bellum, Nep. *elmenni*, *menni*, *útazni*; wohin gehen, reisen. Ex Asia Romam versus proficisci, Cic. Proficisci in exilium, Cic. 3) *jönni*, *származni*, *eredni*, *eredetét venni*, *kezdődni*; herkommen, entstehen, seinen Ursprung nehmen, entspringen, herrühren, ausgehen, den Anfang nehmen. Hoc a natura proficiscitur. Cic. Venae proficiscuntur a corde. Cic. Multa ab isto in me profecta sunt beneficia, Cic. Proficisci ad aliquem, Cic. *valakihez folyamodni*, *valakinél menedéket keresni*, seine Zuflucht zu einem nehmen.

Prŏfĭtĕor, fessus sum, ĕri, 2. (pro et fateor) *közönséges helyen és önként megvallani valamit*; öffentlich und freywillig bekennen oder gestehen. Non solum fateri, sed etiam profiteri, Cic. 2) *kindlkozni valamivel*, *önként ajánlani valamit*; freywillig etwas antragen. Operam suam in re aliqua profiteri, Cic. *segítségül lenni valamiben*; in einer Sache behülflich seyn. 3) v. gr. nomen, Plin. *beíratni*, *p. o. közönséges helyen*, *bémondani*, *bejelenteni*; öffentlich angeben, anzeigen, einschreiben lassen. 4) aes alienum profiteri, Sen. *adósságát megvallani*, *megesmerni hogy adós*; sich zur Schuld bekennen. Res magnas profiteri, Liv. *nagy tettekkel ditsekedni*; sich groser Thaten rühmen. 5) profiteri se medicum, Cic. *orvosnak adni ki magát*: sich für einen Arzt ausgeben. 6) profiteri philosophiam, Cic. *philosophiát tanítni közönséges helyen*; die Philosophie öffentlich lehren. 7) *beszélni*, *beszélgetni*, *p. o. valamiről*; reden. De aliqua re profiteri. Cic.

Prŏflātus, us, m. 4. *fúvás*, *szélfúvás*, *szellem*; das Blasen, Wehen, der Anhauch. Cic.

Prŏflātus, a. um, *fútt*, *kifútt*; ausgeblasen.

Prŏflictus, a. um, (profligo, ĕre) *levert*; niedergeschlagen. Gell.

Prŏflĭgātĭo, ōnis, f. 3. *megrontás*; die Ruinirung. Auson.

Prŏflĭgātor, ōris, m. 3. *pazérló*, *tékozló*, *vesztegető*; Durchbringer, Verschwender. Tacit.

Profligatus, a. um, (profligo, āre) *elrontott*, *megrontott*; ruinirt, verderbt. Profligatissimus omnium mortalium, Cic. *elfajult gonosz*; ein Erzbösewicht.

Prŏflĭgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. copias hostium, vel classem hostium, Cic. *megverni*, *leverni*, *meggyőzni*, *megtörni*, *öszvetörni*, *p. o. az ellenséget*; schlagen, niederschlagen, über den Haufen werfen, besiegen. 2) v. gr. aliquem, Liv. *földhöz verni*, *v. vágni*; einen zu Boden schlagen. 3) v. gr. rempublicam, Cic. *megrontani*, *megrongálni*; ruiniren, zu Grunde richten. 4) profligare bellum, Tac. *a' hadnak végét szakasztani*; dem Kriege ein Ende machen.

Prŏflĭgo, xi, ctum, ĕre, 3. *leverni*, *megrongálni*; niederschlagen, ruiniren. Res proflictae. Gell.

Prŏflo, āvi, ātum, āre, 1. *fújni*, *kifelé fújni*, *v. fúni*; hervor blasen. Flammas proflare, Ovid. Proflare pectore somnum, Virg. *kortyogni*; schnarchen. Iras proflare, Plin. *mérgében fúni*; vom Zorne schnauben. 2) v. gr. aes, Plin. *fúva megolvasztani*; blasend auflösen, schmelzen.

Prŏflŭens, entis, o. *kifolyó*; hervorfließend. 2) *bő*, *hosszas*, *p. o. beszéd*; weitläuftig. Cic.

Prŏflŭens, entis, m. 3. *folyóvíz*; ein fließendes Wasser. Cic.

Prŏflŭenter, Adv. *folyva*, *folyvást*; fließend. 2) Trop. *bőven*, *gazdagon*; häufig, reichlich. Cic.

Digitized by Google

Prŏflŭentĭa, ae. f. 1. *bőség*; der überfluß. Cic. Inanis profluentia loquendi. Cic. *haszontalan fetsegés*; unnützes Geschwätz.

Prŏflŭo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. ex monte, Caes. *kifolyni, vagy folyni belőle*; hervor fließen. 2) *folyni valahová*; wohin fließen. In mare profluens, Cic. 3) Trop. *jőni, folyni, tódúlni belőle*; hervor fließen oder strömen. Cujus ore sermo melle dulcior profluebat, Auct. ad Her.

Prŏflŭus, a, um, *folyó, folyvá.t menő*; fließend, flüssig Ovid.

Prŏflŭvĭum, ii, n. 2. *folyás, kifolyás*; das Fließen oder Hervorfließen. Sanguinis profluvium, Lucret. Alvi profluvium, Colum. *hasmenés*; flüssiger Leib, der Durchfall. Profluvium mulierum, vel genitale, Plin. *hónapszám, tisztúlás*; die monathliche Reinigung.

Prŏflŭvĭus, a, um, *folyó*; fließend. Profluvia fides, Cic. *ingadozó hűség*; die Unbeständigkeit in der Treue.

Prŏfor, ātus sum, āri, 1. *kibeszéllni, beszéllni*; heraus reden, oder bloß sagen, reden. Virg. 2) *előre megmonduni, megjővendőlni*; vorher sagen, weissagen. Lucret.

Proforem, es, profore, Verb. Defect. *hasznos lenni*; nützlich seyn. Hor.

Prŏfringo, ĕre, 3. v. gr. inarata, Sat. *az ugart feltőrni*, wüste Äcker pflügen.

Prŏfŭgĭo, ūgi, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. ex oppido, Caes. ad aliquem, Cic. *szaladni, futni, elszaladni, elfutni*; fort fliehen, davon fliehen oder laufen, oder bloß fliehen.

Prŏfŭgĭum, ii, n. 2. *menedékhely, menedék*; die Zuflucht. Sallust.

Prŏfŭgus, a, um, *elszökött, szökevény*; flüchtig. Servus a domino profugus. Liv. 2) *elbujdosott, elment, kiköltözött, p. o. hazájából*; flüchtig, der geflohen ist. Hannibal patria profugus. Liv. 3) *futó, szaladó, elfutott*; der flieht oder geflohen ist. 4) *megszalasztott, megfutamított*; der in die Flucht geschlagen worden ist Sall. 5) Subst. *szökevény*; ein Flüchtling Sall. 6) *számkivettetett, elbujdosott*; ein Exulant, Vertriebener, Verbannter. Ov.

Prŏfunde, Adv. *mélyen*; tief. Profundius, Plin.

Prŏfundĭmĕtrĭa, ae, f. 1. *mélységmérés*; die Meßkunst der Tiefen.

Prŏfundĭtas, ātis, f. 3. *mélység*; die Tiefe. Maer. 2) *vastagság*; die Dicke. Macr. 3) Trop. v. gr. disciplinae, Amm. *nagyság, fontosság, mélység*; die Größe, Wichtigkeit.

Prŏfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *kiönteni, kitölteni, elönteni*; hingießen, hinschütten, vergießen. Sanguinem suum profundere, Cic. *vérét kiontani*; sein Blut vergießen. Lacrymas profundere, San. *sírni*; weinen. 2) Trop. v. gr. verba ventis, Lucr. laborem, Cic. *hijjába vesztegetni, kárán nélkül valamire forditni*; verschütten, ohne Nutzen anwenden. Vitam pro patria profundere, Cic. Pecuniam profundere, Plin. Bona omnia profudere, Cic. *minden vagyonát elpazérlani*; sein ganzes Vermögen verschwenden. 3) v. gr. palmites, Colum. *kihajtani*; austreiben. 4) v. gr. clamorem, Cic. *indítni, tsindítni*; hervorbringen. 5) v. gr. pueram ex alvo matris, Lucr. *előhozni, kiadni*; hervorbringen. 6) *elvetni, odavetni*; hinwerfen, hinstrecken. Somnus membra profudit. Lucr.

Prŏfundus, a, um, *mély*; tief. Mare profundum, Cic. Gurges profundissimus, Cic. 2) v. gr. coelum, Cic. *magas*; hoch. 3) Trop. v. gr. avaritia, Sall. altitudo, Liv. *nagy, felettébbvaló, fenekétlen*; groß, unmäßig, bodenlos. Profundus venter, Curt. *telhetetlen has*; ein unersättlicher Bauch. 4) liquidum profundum, Lucr. *levegőég*; die Luft.

Prŏfūse, Adv. *vesztegetve, mértéketlenűl, felettébb*; verschwenderisch, unmäßig, überflüssig. Liv. profusius. Sall.

Prŏfūsĭo, ōnis, f. 3. (profundo) v. gr. sanguinis, Cels. *kiontás*; die Vergießung. 2) profusio alvi, Cels. *hasmenés*; der Durchfall. 3) v. gr. sumtuum, Vitr. *vesztegetés*; die Verschwendung. Svet.

Prŏfūsor, ōris, m. 3. *vesztegető*; der Verschwender. Tert.

Prŏfūsus, a, um, *kiontott, p. o. vér*; vergossen. 2) v. gr. caudae nonnullorum animalium; *hosszú, lefüggő*; lang, herabhängend. 3) v. gr. hilaritas, Cic. libido, Svet. *mértéketlen, kitsapongó*; unmäßig, ausgelassen. 4) v. gr. homo, Mart. *bőke-*

Digitized by Google

zik, verschwenderisch; freygebig, verschwenderisch.

Progemmo, āre, 1. *bimbózni*; Augen oder Knospen ansetzen, oder bekommen. Colum.

Prŏgĕner, i, m. 2. v. gr. meus, Suet. *unokám férje*; Kindestochtermann, Gatte der Enkelinn. Suet.

Prŏgĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *nemzés*; die Zeugung. Plin.

Prŏgĕnĕro, āre, 1. *nemzeni*; zeugen, hervor bringen. Hor. 2) terra progenerat, Stat. *a' föld terem*; die Erde bringt hervor.

Prŏgĕnĭes, ēi, f. 5. (progigno) *nemzetség, familia*; das Geschlecht, der Stamm, die Familie. Cic. 2) *származás valamelly nemzetségből, szülött, maradék, fija valakinek, 's a' t.* die Abstammung, der Nachkomme, das Kind, der Abkömmling. Veteres se progeniem deorum esse dicebant, Cic. 3) de animalibus et plantis, Colum. *faj, fajta*; eine Abart, ein Abkömmling.

Prŏgĕnĭtor, ōris, m 3. (progigno) *szülle, törzsökszülle*; der Stammvater, Ahnherr. Nep. 2) progenitores, Ovid. *őseink*, v. *őseink*; unsere Voráltern.

Prŏgĕnĭtus, a, um, (progigno) *született, nemzett*; geboren, gezeuget.

Prŏgermĭno, āre, 1. *kihajtani, kisarjadzani*; hervor sprossen. Surculus progerminat, Colum.

Prŏgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *elővenni, előhozni, kivinni, kihordozni*; hervor oder heraus tragen, bringen oder schaffen. Plin. 2) *előlvinni*; vortragen, voran tragen. Apul.

Progesto, āre, 1. *előre viselni, hordozni*; vorher tragen. Apul.

Prŏgigno, gĕnui, genĭtum, ĕre, 3. *szülni*; gebären. Virg. 2) v. gr. lumen, Cic. *szülni, tenni, előhozni*; hervorbringen.

Prŏgnārĭter, Adv. *elevenen, gyorsan*; munter, hurtig. Plaut.

Prŏgnātĭo, ōnis, f. 3. *szülés*; die Geburt. Mart. Cap.

Prŏgnātus, a, um, *született, származott, nemzett*; geboren, entsprossen. 2) prognati, Plaut. *a' gyermekek, fijak*; die Kinder.

Prŏgne, es, f. 1. i. q. Procne.

Prognōsis, is, f. 3. *előre való jelenség, előrejelentés*; die Vorherangzeigung. 2) idem quod praenotio, vel praescientia.

Prŏgnōstes, ae, m. 1. *valamit előre jelentő vagy hirdető*; ein Vorherverkündiger. Gloss.

Prognostĭcum, vel —on, i, n. 2. *előrevaló jelenség, jel*; ein Anzeichen künftiger Dinge. Cic.

Prognostĭcus, a, um, *előrejelentő, jövendölő*; vorheranzeigend. Gloss.

Programma, ătis, n. 3. *kiradás, t. i. írásba foglalt kirdetés, nyilatkoztatás*; eine schriftliche Bekanntmachung, ein Edict, Manifest, Avertissement. Vulcat. Gallic. 2) *meghívó írás p. o. valamelly pompára*; Einladungsschreiben zu gewissen Solennitäten. Cod. Just.

Prŏgrĕdior, essus sum, gredi, Dep. 3. *előremenni, előhaladni*; vorwärts gehen, vorgehen, vorrücken. Cic 2) *előbb menni, tovább menni, menni valahová*; fortgehen, gehen, wo hin gehen. Ne digitum quidem progredi, Cic. *egy lépést se mozdulni helyéből*; keinen Tritt weiter gehen. Obviam alicui progredi, Liv. *valakinek elébe menni*; einem entgegen gehen. 3) Trop. v. gr. aetate, Cic. in virtute, Cic. *előbb menni valamiben, előrehaladni, boldogúlni, nevekedni valamiben*; vorrücken, fortschreiten, zunehmen. Cic.

Progressĭo, ōnis, f. 3. (progredior) *előmenetel, nevekedés, előhaladás*; der Fortgang, das Fortschreiten. 2) *nevekedés, boldogúlás*; der Wachsthum, die Zunahme. Cic.

Progressor, ōris, m. 3. *a' ki előbb megy vagy előrehalad valamiben*; der vorwärts geht, fortschreitet. August.

Prŏgressus, a, um, *előrehaladott*; fortgegangen. Cic.

Prŏgressus, us, m. 4. *előrehaladás, előmenetel*; der Fortgang. Progressus in studiis, Cic. *a' tudományokban való előmenetel*; das Fortschreiten in den Wissenschaften.

Prŏgŭbernātor, ōris, m. 3. *alkormányos*; der Vice-Steuermann. Caecil.

Prŏgymnastes, ae, m. 1. *versent futó, vagy küszdő, 's a' t.* der sich mit Jemanden im Laufen, Ringen ꝛc. übt. Senec.

Proh! vide: Pro! (Interj.)

Prŏhĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. vim hostium ab oppidis, Caes. *feltartóztatni, megtartóztatni*; abhalten, zurückhalten, verhindern, abwenden, verhüthen. 2) v. gr. alicui aliquid,

Digitized by Google

Plaut. *megtiltani*, *nem engedni meg*; verbiethen. 3) v. gr. aditum alicui, Cic. *megakaddlyoztatni*, *kátrdltatni*; verhindern. Haec herba dolores dentium prohibet, Plin. Quod dii prohibeant, Ter. *az isten ne adja*, *v. isten őrizz*; das wolle Gott verhüthen.

Prŏhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *megtiltás*; die Verbiethung. 2) *megakaddlyoztatás*; die Verhinderung. Quint.

Prŏhĭbĭtor, ōris, m. 3. *megtiltó*; der Verbiether. Apul. 2) *akaddlyoztató*, *kátrdltató*; ein Verhinderer. Am.

Prŏhĭbĭtōrĭus, a, um, *megtiltó*, *tiltó*, *meg nem engedő*; verbiethend. Plin. 2) *visszatartóztató*; zurückhaltend.

Prŏhĭbĭtus, a, um, (prohibeo) *megtiltott*, *tiltott*; verbothen. Cic.

Prŏhinc, *azért*, *onnan*, *ahonnan*: daher, deßwegen. Apul.

Prŏin, et Proinde, Adv. *azért*, *tehát*; daher, deßwegen. Proinde bono animo sis, Cic.

Prŏinde, Adv. *a' honnan*, *azért*, *tehát*, *annakokáért*; daher, deßwegen, dannenhero. Cic. 2) pro: perinde, *éppen úgy*; eben so, just so. Solum.

Prŏjecte, Adv. *megvetve*, *gondatlanúl*, *odavetve*; mit Geringschätzung, sorglos. Tertull.

Prŏjectĭcĭus, vel —tius, a, um, (projicio), v. gr. puella, Plaut. *kitett*, *elvetett*; hingeworfen, ausgesetzt.

Prŏjectĭo, ōnis, f. 3. *elővetés*, *odavetés*, *kivetés*; das Vorwerfen, Hervorwerfen. Cic.

Prŏjecto, āre, 1. (Freqn. a projicio) *kihányni*; hinwerfen. 2) v. gr. aliquem probris, Plaut. *bétsmelni*, *ótsárolni*; tadeln, beschuldigen. Enn.

Prŏjectūra, ae, f. 1. *eresz*, *az épület tetején*; das Vordach. Vitr.

Prŏjectus, a, um, *odavetett*, *kivetett*; hingeworfen, ausgeworfen. Cic. 2) v. gr. puella projecta, Plaut. *kitett leány*, *taldlt gyermek*; ein Findelkind. 3) *megvetett*; verachtet. Tac. 4) *kitetsző*, *szembetűnő*; hervorstechend. Projecta audacia, Cic.

Projectus, ūs, m. 4. *odavetés*, *elővetés*; das Vorwerfen. Plin. 2) v. gr. Corporis, Luer. frontis, Plin. *kidlás*, *kinyújtás*, *kinyúlás*, *kiterjedés*; die Hervorragung, Ausstreckung.

Prŏjĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. v. gr. cibum cani, Hor. *eleibe vetni*, *oda*, *vagy neki vetni*; vorwerfen. 2) v. gr. lingvam, Lucan. brachium, Cic. *kinyújtani*, *kivetni*, *kiötteni*, p. o. *a' nyelvét*; hervorwerfen, ausstrecken, machen, daß etwas hervorragt. Hinc: projici, Cic. *kinyúlni*, *nyúlni*, *terjedni valahová*; hervorragen; Tectum projiceretur, Cic. Urbs projecta in altum, Cic. *melly a' tengerre bényúlik*; die in die See hinaus ragt, in die See hinaus gebaut ist. 3) *elvetni*, *elhajítni*; wegwerfen. Aliquid ad terram projicere, Caes. *valamit a' földre levetni*; auf die Erde hinwerfen. Arma projicere, Caes. *a' fegyvereit elhányni*; die Waffen wegwerfen. Se ad pedes alicujus projicere, Caes. *valakinek lábaihoz esni*, *vagy borúlni*; einem zu Fuße fallen. Se ex urbe projicere, *a' városból eltávozni*; sich aus der Stadt machen. 4) *szórni maga körül*; um sich her werfen. Projicere ampullas et sesquipedalia verba, Hor. *igen kérkedni*, *ditsekedni*, *vetni magát*; sehr prahlen. 5) diem projicere, Stat. *meghalni*; sterben. 6) lacrymas projicere, Hir. *sírni*, *könnyeket hullatni*; Thränen vergießen. 7) Se projicere, Cic. a) *elhagyni magát*, *eltsüggedni*; den Muth fahren lassen. b) *magát veszedelemre kitenni*; sich der Gefahr aussetzen. 8) *megvetni*, *felsem venni*; nicht achten, verschmähen. Projectus a Pompejo, Caes.

Prŏlăbor, psus sum, lăbi, Dep. 3. *leesni*, *magát levetni*; niederfallen. Cic. 2) *leesni*, *lebukni*; herabfallen, stürzen. Ex equo prolabi, Liv. 3) *valamire jutni*, *menni*, *v. vetemedni*; wohin gerathen, kommen, verfallen. In misericordiam prolabi, Liv. *könyörületességre fakadni*, *megesni szívének*; mitleidig werden. 4) *elallyasodni*, *aldszdllani*; herunter kommen in Verfall gerathen. Juventus ita prolapsa est, ut, Cic.

Prŏlapsĭo, ōnis, f. 3. *esés*, *leesés*, *lebukás*; das Fallen, Stürzen. Cic. 2) *bédülés*, *összeomlás*; der Einfall, Einsturz. Sueton.

Prŏlapsus, a, um, *leesett*, *elesett*; gefallen. 2) *összeomlott*; verfallen ꝛc. vide: Prolabor.

Prŏlātātĭo, ōnis, f. 3. *húzás*, *halasztás*, *halogatás*; die Verzögerung, Aufschub. Tacit.

Prŏlātĭo, ōnis, f. 3. (profero) v. gr.

Digitized by Google

rei, Cic. *előadás, elbeszéllés*; die Hervorbringung, z. B. einer Sache, die Erzählung, Erwähnung. 2) v. gr. vocis, Liv. *kimondás*; die Aussprechung. 3) v. gr. judicii, Cic. *elhalasztás, halogatás*; die Verschiebung, Aufschiebung. 4) v. gr. temporum, Cic. *meghosszabbítás*; die Verlängerung.

Prŏlāto, āvi, ātum, āre, 1. (profero) v. gr. imperium, Quint. vitam, Tac. *tovább kiterjeszteni, nevelni, nagyobbítni, hosszabbítni*; erweitern, verlängern, vergrößern. 2) *elhalogatni, halogatni*; aufschieben, verzögern. Prolatando, Cic.

Prŏlātus, us, m. 4. (profero) i. q. prolatio. Tertull.

Prŏlectĭbĭlis, e, (prolicio) *magdhoz édesgető*; lockend. Sidon.

Prŏlecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a prolicio) *előtsalogatni*; hervor locken. Apul. 2) *tsalogatni, odatsalmi; édesgetni*; locken, anlocken, körnen. Cic. et Ovid. 3) *gyönyörködtetni*; ergötzen. Plaut.

Prŏlĕgŏmĕnon, i, n. 2. *előbeszéd*; die Vorrede. Prolegomena, *bevezetés valamelly munkába, melly előljáró beszéd helyett van*; die Einleitung, Abhandlungen, die statt einer Vorrede in jedweder Wissenschaft voraus geschickt werden. Gloss.

Prŏlepsis, is, f. 3. *megelőzés, valaminek még nem esmért névvel való nevezése a' beszédben*; das Vorausnehmen, wenn man z. B. in Erzählungen etwas mit einem Nahmen benennt, das damahls den Nahmen noch nicht gehabt hat.

Prŏles, is, f. 3. (pro et oleo, olesco) *nem, nemzetség*; das Geschlecht. Virg. 2) *gyermek, magzat, maradék*; das Kind, Kinder, der Nachkomme. Posthuma proles, Virg. Gemella proles, Ovid. 3) *emberkor, időszakasz*; Menschenalter. Ferrea, roles, Poet. ap. Cic. 4) proles olivae, Virg. *fiatal olajfák, v. tsemeték*; junge Ölbäume.

Prŏlētārius, a, um, *gyermekekkel foglalatoskodó*; sich mit Kindern beschäftigend. Proletarii, i. e. infima plebs Romae. 2) v. gr. sermo, Pand. *közönséges, alávaló, rossz*; gemein, gering, schlecht.

Prŏlĕvo, āre, 1. *elővenni, előhúzni*; hervor ziehen. Tertull.

Prŏlĭbo, āre, 1. *áldozni*; opfern. Plin. 2) *előre megkóstolni*; zuerst ein wenig kosten. Plin.

Prŏlĭcĕo, (proliqueo) cui, ēre, 2. i. q. emano, Varr.

Prŏlĭcio, ĕre, 3. (pro et lacio) *odatsalogatni, édesgetni, hitegetni*; hervor locken, herzu locken, oder locken, reitzen. Plaut. et Ovid.

Prŏliquātus, a, um, *megolvasztott, folyó*; flüssig gemacht, daher flüssig, fließend. Apul.

Prŏlītas, ātis, f. 3. *nemzetség, fajta*; das Geschlecht. Apul.

Prŏlixe, Adv. v. gr. respondere, Cic. *hosszasan*; weitläufig. 2) v. gr. promittere, Cic. *böven, gazdagon*; reichlich. 3) v. gr. aliquem accipere, Ter. *nyájasan, szívesen*; gefällig, gütig.

Prŏlixĭtas, ātis, f. 3. *hosszasság, hosszúság, hosszas volta valaminek, p. o. a' beszédnek*; die Länge, Weitläufigkeit. Apul.

Prŏlixĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. prolixitas.

Prŏlixo, āre, 1. *nyújtani*; lang machen, verlängern. Colum.

Prŏlixus, a, um, (pro et laxus) v. gr. capillus, Ter. barba, Plaut. *hosszú*; lang. 2) v. gr. sermo, Macr. *hosszas*; weitläufig im Reden. 3) v. gr. animus, Cic. *jó, hajlandó, nyájas*; gut, willig, geneigt. 4) v. gr. res prolixae, Gell. *szerentsés*; glücklich.

Prŏlŏbus, i, m. 2. *bégy, a' madarak begye*; der Kropf der Vögel. Gloss.

Prŏlŏcūtor, vide: Proloquutor.

Prŏlŏcutōrĭum, ii, n. 2. *közönséges beszédlgetőhely*; ein öffentlicher Unterredungsort. Dipl.

Prŏlŏgium, ii, n. 2. *előbeszéd, előjáró beszéd*; die Vorrede. Pacuv.

Prŏlŏgus, i, m. 2. *bévezető előbeszéd, bévezetés*; die Vorrede, z. B. einer Komödie. Terent. 2) *szószólló*; der Vorredner. Tac.

Prŏlongo, āre, 1. *hosszabbítni, meghosszabbítni, nyújtani*; verlängern. Senec. et Plin.

Prŏlŏquium, ii, n. 2. *előadás*; ein Vortrag. 2) *előbeszéd*; die Vorrede.

Prŏlŏquor, cūtus, (quutus sum) lŏqui, Dep. 3. *mondani, kimondani, szóllani*; sagen, heraus sagen, aussprechen. Terent. et Liv. 2) *előbeszédet tartani*; eine Vorrede machen. Omitto proloqui, Terent.

Prŏlŏqūtor, ōris, m. 3. *szószólló*; der redet oder für jemanden redet, Redner, Advocat. Quintil. Decl.

Prŏlŭbĭdo, ĭnis, f. 3. i. q. prolubium,

Digitized by Google

Prŏlŭbĭum, ĭi, n. 2. (pro et lubet) *tetszés, kedv, hajlandóság valamire, valakihez*; das Belieben, die Neigung, Luſt. Terent. 2) *gyönyörködés, gyönyörűség*; das Vergnügen. Gell.

Prŏlūcĕo, ēre, 2. *kitetszeni, kivilágítni*; hervor ſcheinen. Signa prolucent, Senec.

Prŏlūdĭum, ĭi, n. 2. *kezdet, bévezetés valamire*; eine Einleitung. 2) *előjáték*; das Vorſpiel. Gell.

Prŏlūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. ad pugnam, Virg. *előre gyakorolni, vagy próbálgatni valamit*; ein Vorſpiel machen, ſich vorher üben. Virg.

Prŏlŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kimosni, kiöblögetni, kiöblíteni*; ausſpühlen. Labra proluere fonte, Pers. *a' szádat kimosni*; den Mund waſchen. 2) v. gr. ut tempestas nives proluit, Caes. *elmosni*; wegſpühlen. 3) v. gr. pecuniam, Gell. *elpazérlani, elveszteget ni*; verſchwenden. 4) *megnedvesíteni, megmosni*; benetzen, waſchen. Manus in rore proluere, Ovid. Pleno se proluit auro, Virg. *az az: kiitta a' tele arany pohárat*; trank den Becher aus. 5) ventrem proluere, Colum. *a' hasat megkajtani*; den Durchfall erregen. 6) *ellepni, elborítni, mint az árvíz valamit*; überſchwemmen. Prolutas esse regiones imbribus, Apul.

Prŏlūsio, ōnis, f. 3. (proludo) *előjáték*; das Vorſpiel. 2) *előrevaló próbatétel, készűlés, készület*; die Vorübung, Probe, die man vor der Hauptſache vorausſchickt. Cic.

Prŏlūsōrĭus, a, um, (proludo) *próbául való*; zum Verſuch dienend. Pand.

Prŏlūtus, a, um, *megmosott, megöblített*; gewaſchen, ausgeſpühlt. 2) *eldzott, megittasodott*; betrunken.

Prŏlŭvĭes, ēi, f. 5. *dradás*; die Überſchwemmung. 2) v. gr. alvi, Lucr. vel ventris, Virg. *undokság*; der hervorgeſchwemmte Unflath.

Prŏlŭvĭo, ōnis, f. 3. *dradás*; die Überſchwemmung. Apul.

Prŏlŭvĭum, pro: prolubium, Apul.

Prŏlytae, ārum, m. plur. i. e. juris Candidati, JCt.

Prŏmăgĭster, stri, m. 2. *státus titoknok, kabinétbeli titoknok*; ein geheimer Staats- oder Cabinets-Secretär. Vet. Inscr. 2) *aligazgató*; ein Vice-Director. Cic.

Prŏmăno, āre, 1. *kifolyni*; hervor fließen, ausgehen. Sermo promanat, Senec. *úgy foly a' hire*; es iſt die gemeine Sage.

Prŏmātertĕra, ae, f. 1. i. e. soror proaviae, *valaki nagyannyának a' testvér nénje, vagy öttse*; die Schweſter der Großmutter. Pandect.

Prŏmercālis, e, v. gr. vestis, Svet. *eladó*; feil, zu verkaufen.

Prŏmercĭum, ĭi, n. 2. *addsvevés*; der Handel, Kaufhandel. Pandect.

Prŏmĕrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. et Prŏmĕrĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. *érdemleni, megérdemleni*; verdienen. Promerui poenam, Ovid. Quid mali sum promeritus? Plaut. 2) v. gr. de aliquo, Cic. *érdemessé tenni magát valaki jóakaratjára, 's a' t.* ſich verdient machen. Optime de republica promereri, Cic. 3) *szerezni, nyerni*; erwerben. Svet.

Prŏmĕrĭtum, i, n. 2. *érdem*; das Verdienſt. 2) *jótétemény*; die Wohlthat. Cic.

Prŏmĕrĭtus, a, um, *érdemlett*; verdient. Cic. 2) bene promeritus, Ter. *érdemes, igen érdemes*; wohl verdient. Ter.

Prŏmēthĕus, a, um, *Prométheusi*; Prometiſch, den Prometheus betreffend. Prop.

Prŏmēthĕus, či et čos, m. 2. filius Japeti Gigantis, pater Deucalionis, Virg. 2) Met. i. e. vir sagax, et prudens. 3) i. q. figulus, Juven.

Prŏmēthĭdes, ae, m. 1. filius Promethei, i. e. Deucalion, Ovid.

Prŏmĭco, āre, 1. *tsillogni, tsillámlani*; hervorſchimmern. Apul.

Prominens, tis, o. *kidálló, kitetsző, kiálló*; hervorragend. Oculi prominentes, Plin.

Prŏmĭnenter, Adv. *kidállólag, kitetszőleg*; hervorragend. Coel. Aur.

Prŏmĭnentĭa, ae, f. 1. *kiállás, kiállés, kidudorodás*; die Hervorragung. Vitruv.

Prŏmĭnĕo, ui, ēre, 2. *kidállani, kiállni, kitetszeni, kiláttszani a' többi közől*; hervorragen. Liv. 2) Trop. *elterjedni, kihatni*; ſich erſtrecken. Gloria in posteritatem prominet, Liv.

Prŏmĭno, āre, 1. v. gr. jumenta ad lacum, Apul. *maga előtt hajtani*; vor ſich hin treiben.

Prŏmĭnŭl. s, a, um, *valamennyire ki-*

Digitized by Google

dlló, kitetszö; etwas hervorragend, hervorſtehend. Solin.

Promiscam, Adv. Obsol. pro: promiscue, Plaut.

Prōmisce, Adv. i. q. promiscue, Gell.

Prōmiscĕo, ēre, 2. i. q. permisceo, *összveelegyítni, v. keverni*; vermiſchen, vermengen. Macrob.

Prōmiscŭe, Adv. *elegyest, elegyesleg, elegyítve, keverve, közösleg, egyaránt, minden különbség nélkül*; vermiſcht, ohne Unterſchied. Cic. Liv.

Promiscuus, a, um, i. q. promiscuus.

Prōmiscŭus, a, um, (promisceo) *elegyes*; vermiſcht. 2) *közös*; gemein, gemeinſchaftlich. Liv. Comitia plebi et patribus promiscua, Liv. 3) *mindegy*; einerley. Divina atque humana promiscua habere, Sall. *az az: mindegynek tartani*; für einerley halten.

Prōmissio, ōnis, f. 3. (promitto) *igérés, megigérés, igéret, fogadás*: die Verſicherung, Verſprechung, Verheißung. Cic.

Prōmissīve, Adv. *igérve, igéréleg*; verheißend. Tert.

Prōmissor, ōris, m. 3. *igérő, valamit megigérő*; Verheißer, Verſprecher.

Prōmissum, i, n. 2. *igéret, fogadás*; die Verheißung, das Verſprechen. Promissa servare, implere, Plin. vel promissis stare, Cic. *megtartani szavát, szavadnak v. igéretének eleget tenni, igéretét telyesíteni*; ſein Verſprechen halten, oder erfüllen.

Prōmissus, a, um, *igért, megigért*; verſprochen. Dona promissa, Ovid. 2) v. gr. barba, Virg. *hosszú, lefüggő*; lang herabhangend.

Prōmissus, us, m. 4. (promitto) i. q. Promissum. Manil.

Prōmitto, īsi, issum, ĕre, 3. v. gr. capillum ac barbam, Liv. ramos, Colum. *elől leereszteni függőlegesen, hosszúra megnőtetni*; vorwärts gehen laſſen, daher herab hangen laſſen, wachſen laſſen. 2) v. gr. ut arbor ramos, Plin. *kihajtani*; hervor gehen laſſen. Nec ulla arborum avidius se promittit, Plin. *az az: nem nő, vagy nem hajt ki hamarább*; wächſt ſchneller. Hinc: promitti; *kinyúlni, kiterjedni*; hervorragen, ſich erſtrecken. Gallia hucusque promissa, Mela. 3) v. gr. aliquid alicui, Cic. *igérni, megigérni, igéretet, v. fogadást tenni*; verſprechen, verheißen. Promittere sibi aliquid, Liv. *valamire számot tartani*; ſich die Rechnung auf etwas machen. Se promittere, v. gr. oratorem, Cic. *reménységet nyújtani maga felől valami eránt, p. o. hogy jó orátor válik belőle*; Hoffnung von ſich geben, z. B. daß man ein Redner ſeyn werde. 4) *előre megmondani valamit*; etwas vorher ſagen. Cic.

Prōmnēstrĭa, ae, f. 1. *kerítő asszony*; eine Kupplerinn. Scribitur et pro. xenestria. Gloss.

Prōmo, msi, mtum, ĕre, 3. v. gr. vina dolio, Hor. pecuniam alicui ex aerario, Cic. *venni, kivenni, kiadni belőle*; hervor oder heraus nehmen, geben. 2) *szerezni, előhozni valamit a' mi nem volt, támasztani*; hervorbringen. Sol diem promit, Hor. *a' nap szűt a' nappalt*; die Sonne bringt den Tag hervor. Vites se promunt, Colum. *fakad vagy hajt ki a' szőlővesszö*; die Weinreben ſchlagen aus. 3) Trop. v. gr. Consilia, Cic. *adni, szerezni*; geben, ſchaffen. 4) v. gr. obscura, Hor. *világosságra hozni, megmagyarázni, előadni*; ans Licht bringen, erklären, erzählen. 5) *felfedezni*; entdecken. Percontanti omnia promere, Plaut.

Prōmŏnĕo, ēre, 3. *előre emlékeztetni valakit valamire, vagy inteni*; vorher erinnern. Cic.

Prōmōnstra, ōrum, n. plur. *tsudadolgok*; die Wunderwerke. Fest.

Prōmontŏrĭum, ĭi, n. 2. (pro et mons) *hegyfok, a' hegynek kinyúló eleje*; ein Vorgebirge, hervorragender Theil eines Berges, wenn er auch nicht ins Meer ragt. Liv. 2) *fok, tengerbe nyúló hegy foka*; ein Vorgebirge, der ins Meer ragende Theil eines Berges, Cap. Cic.

Prōmōtĭo, ōnis, f. 3. (promoveo) *előbbmozdítás, előbbtaszítás*; die Fortſchiebung. 2) *előmozdítás, p. o. hivatalraemelés*; die Beförderung, z. B. zu Ehrenſtellen, Avancement.

Prōmōtus, a, um, *előbb vitt, v. mozdított*, weiter gerückt. 2) v. gr. ad dignitates, Plin. *előmozdított, hivatalokra emelt*; zu Ehren befördert.

Prōmōtus, us, m. 4. (promoveo) i. q. promotio, Tert.

Prōmovĕo, övi, ōtum, ēre, 2. *előbb vinni, előre mozdítni, elővinni*;

Digitized by Google

vorwärts bewegen, fortrücken, vorrücken, fortschaffen, weiter schaffen oder bringen. Castra ad Carthaginem promovere, Liv. Exercitum in Aetoliam promovit, Justin. Nihil promoves, Terent. *semmire sem mégy, nem mégy előre*; du richtest nichts aus, kommst nicht vom Flecke. 3) v. gr. imperium, Ovid. *kijjebb terjeszteni, nevelni, nagyobbitni*; erweitern, vergrößern. 4) *továbbra halasztani, halogatni*; verschieben, aufschieben. Ter. 5) v. gr. aliquem ad dignitates, ad praefecturam, Svet. *felemelni, p. o. hivatalra; tenni valaminek*; befördern, z. B. zu Ehrenstellen. 6) arcana loco promovere, Hor. *a' titkot kinyilatkoztatni, kimondani*; Geheimnisse offenbaren.

Promtārium, pro: promtuarium, Auson.

Promte, vel Prompte, Adv. *gyorsan, minden halogatás nélkül*; ohne Zaudern, behend, schnell. Tacit. Promtius, Idem. Promtissime adero, Plin. Ep. 2) *könnyen*; leicht. Promtius, Juvenal. promtissime, Val. Max. 3) *egész készséggel*; willig. Tacit.

Promtim, i. q. promte. Tert.

Promto, āre, 1. (Freq. a promo) *kiszedegetni, v. adogatni*; herausnehmen, herausgeben. Plaut.

Promtŭārium, ii, n. 2. *éléskamara, élestár*; die Speisekammer, das Vorrathsgewölbe. Cato.

Promtŭārius, vel Promptuarius, a, um, (promo) *elrakásra, v. bérakásra, és onnan való elővevésre szánt t. i. hely, kamara*; zum Herausgeben und Aufheben dienlich. Cato. Hinc: Cella promtuaria, Plaut. i. e. Promtuarium.

Promtŭlus, a, um, (Dimin.) *gyors, serény*; fertig, behend. Hieron.

Promtus, vel Promptus, a, um, *kész, kéznél lévő*; fertig, bereit, zur Hand. Cic. 2) *gyors*; geschwind, munter. Promtus lingua; *gyors beszédű*; geschwind mit der Zunge, beredt. 3) *könnyű, valamit könnyen, vagy könnyűséggel véghezvivő*; leicht. Fingere Graecis promtum est. Quint. 4) *szabados*; frey. Promta loca, Liv. 5) *közel lévő, közelgető*, nahe, bevorstehend. Promta pericula. Liv. Comp. promtior. Liv. Sup. promtissimus. Svet.

Promtus, vel Promptus, us, m. 4. *elővevés*; das Hervornehmen. 2) *előadás, kiadás valahonnan*; die Hervorgebung. Apul. 3) *kinyilatkoztatás, felfedezés*; die Entdeckung. Idem. 4) *készen vagy kéznél létel*; die Bereitschaft. In promtu esse, Cic. *kéznél lenni, készen lenni*; bey der Hand seyn, da seyn. 5) in promtu, Cic. *nyilván, mindennek szeme láttára*; sichtbar, öffentlich vor Augen. In promtu esse. Cic. a) *közönséges v. esmeretes lenni*; gemein oder bekannt seyn. b) *könnyű lenni*; leicht seyn. Ovid.

Prōmulcĕo, si, sum, ēre, 2. *simítni, simogatni, p. o. a' hajat*; streichen, z. B. Haare. Apul.

Prōmŭlcum, i, n. 2. *az a' kötél, mellyel a' kissebb hajókat a' nagyobbakhoz kötik*; ein Seil, womit die kleinen Schiffe an die großen angebunden werden. Dicitur et promulcus.

Prōmulgātĭo, ōnis, f. 3. *kihirdetés*; die öffentliche Bekanntmachung. Cic.

Prōmulgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem, Cic *kihirdetni*; öffentlich bekannt machen.

Prōmulsĭdārĭus, is, f. 3. vel Promulsidārium, ii, n. 2. (promulsis) *az az edény, mellyben az első ételt feladták a' Rómaiaknál*; das Geschirr, darin das Vorgericht aufgetragen ward. Petron.

Prōmulsis, ĭdis, f. 3. (pro et mulsum) *az első étel*; das Vorgericht, erste Gericht bey der Mahlzeit. Cic.

Prōmulsus, a, um, (promulceo) *simogatott*; gestreichelt. Apul.

Prōmunctorium, ii, n. 2. *koppantó, hamvevő*; eine Lichtputze. Gloss.

Prōmuntōrium, i. q. Promontorium.

Prōmūrāle, is, n. 3. *védfal, ellenzőfal*; die Vormauer. Gloss.

Prōmūrium, ii, n. 2. *külső kerités*; der Zwinger. Cathol.

Prōmus, a, um, (promo) *kiadó, t. i. a' ki az éléskamarából a' szükséges dolgokat kiadja, p. o. kultsár*; hervor langend, z. B. aus dem Vorrathsgewölbe. Plaut. Cella promta, Tert. *éléskamara*; die Vorrathskammer.

Prōmus, i, m. 2. *éléskamara mestere, kiadó gazda, sáfár*; der Speisemeister, ein Kellner. Promus con-

Digitized by Google

dus Plaut. *kultsár, pintzemester*; ein Kellermeiſter. 2) promus prodigus, Plaut. *veszteglető, pazérló, tékozló*; ein Verſchwender. Condus quaerit promum, Prov. *a' szugorgató a' pazérlóról gondoskodik*; ein Sparer muß einen Zehrer haben.

Prōmūtŭus, a, um, i. q. mutuus, *előreadott, költsönözött*; vorgeſtreckt, dargeliehen. Promutuum, ii, n. 2. *költsönadott pénz*; Darlehn. Pand.

Prŏmyla, ae, f. 1, cognomen deae molarum. Gloss.

Prōnăto, āre, 1. *oda, v. előúszni*; hervorſchwimmen, hinſchwimmen. Hygin.

Prōnātus, a, um, *meggörbedt*; gebückt. Sidon.

Prŏnāus, v. —os, i, m. 2. *templom tornáczai*: Vortempel, i. e. bedeckter Platz vor dem Tempel, Halle. Vitruv.

Prōne, Adv. *örömest, készséggel*; geneigt. Pronius, Ammian.

Prōnecto, ĕre, 3. v. gr. nectiem, Stat. *egymásba fűzni, összekötni*; an einander knüpfen.

Prōnĕpos, ōtis, m. 3. *második unoka, t. i. fiú, unokám fia*; Urenkel. Ovid.

Prōneptis, is, f. 3. *második unoka, t. i. leány*; Urenkelinn. Pers.

Prōnis, e, pro: pronus, a, um, Varr.

Prōnĭtas, ātis, f. 3. (pronus) *készség, hajlandóság*; die Neigung. Senec.

Prŏno, āvi, ātum, āre, 1. *előre hajlani, meggörbedni*; vorwärts neigen, bücken. Sidon.

Prŏnoea, ae, f. 1. *gondviselés*; die Vorſehung. Tibi suggessit hoc dia Pronoea. Cic.

Pronōmen, ĭnis, n. 3. *névmás, névmássa*; ein Fürwort in der Grammatik. Varr.

Prōnōmĭnālis, e, *névmási*; das Pronomen betreffend. Prisc.

Prōnōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. est Tropus, quando nomen proprium circum scripte indicatur, v. gr. Africani nepos, i. e. Gracchus. Auct. ad Her.

Prōnŭba, ae, f. 1. i. e. dea Juno. 2) *házasságszerző*; die Eheſtifterinn. Virg. 3) *nyoszolyó aszszony*; die Ehevorſteherinn. Gloss.

Prōnŭbo, āre, 1. *házasságot szerezni*; Ehe ſtiften. Hieron.

Prōnŭbus, a, um, *házasságszerző*; die Heirath ſtiftend. Virg.

Prōnŭbus, i, m. 2. *nősznagy*; der Ehevorſteher. Gloss.

Prōnŭmĕro, āre, 1. *odaszámlálni, hozzászámlálni*; hinzählen, zuzählen. Sidon.

Prōnuntĭābĭlis, (Pronunc.) e, *kimondható*; was ſich ausſprechen läßt. Apul.

Prōnuntĭātĭo, (Pronunc.) ōnis, f. 3. (pronuntio) *kimondás*; das Ausſprechen. Cic. 2) *szózat, mondás*; der Ausſpruch. Cic. 3) *hirdetés, kihirdetés*; eine Kundmachung. 4) *kifejezés, szó*; der Ausdruck, das Wort. Valer. Max. 5) *tétel, p. o. a' lógikában*; der Satz in der Logik. Cic.

Prōnuntĭātor, (Pronunc.) ōris, m. 3. *hirdető, kihirdető*; der Bekanntmacher. Cic.

Prōnuntĭātum, i, n. 2. *tétel, mondás*; ein Satz. Cic. 2) *válasz, felelet, végzés*; der Beſcheid. JCt.

Prōnuntĭātus, (Pronunc.) us, m. 4. *kimondás*; das Anſprechen, die Ausſprache. Gell.

Prōnuntĭo, vel Pronuncio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. leges, Cic. *közönséges helyen kihirdetni*; öffentlich bekannt machen, ankündigen. 2) v. gr. rem, Cic. *kimondani, felfedezni*; bekannt machen, entdecken, ſagen. 3) v. gr. aliquid sincere, Caes. *elbeszélni, megvallani*; erzählen, ſagen. 4) v. gr. pecuniam pro reo, Cic. *igérni, ajánlani*; verſprechen. 5) v. gr. victorum nomina, Cic. ut praeco; *kikiáltani*; bekannt machen, ausrufen. 6) v. gr. aliquem praetorem, Liv. *kinevezni*; ernennen, z. B. zu einem Amte. 7) v. gr. vocem, Cic. *kimondani, p. o. a' szót*; ausſprechen.

Prōnŭper, Adv. *a' minap*; neulich. Plaut.

Prōnŭrus, us, f. 4. *valaki unokájának felesége; unoka menye*; Gattinn meines Enkels, Groß-Schwiegertochter. Ovid.

Prŏnus, a, um, *előre hajlott, vagy görbedt*; vorwärts gekehrt, vorwärts ſich neigend oder hangend. Motus corporis pronus, Cic. 2) *hajlandó valamire, valami felé*; ſich neigend, zu oder gegen etwas. Urbs prona in paludes, Liv. Pronus in bellum, Liv. Pronus ad meridiem, Varr. *délfelé hajló*, gegen Mittag gelegen. 3) v. gr. lepus, Ovid. *előre*

Digitized by Google

igyekező, futó; vorwärts laufend. 4) v. gr. in aliquem, Tac. alicui, Svet. *hajlandó valaki iránt, kedvező, jó indúlattal viseltetni*; geneigt, günstig, gewogen. Mihi pronior est, Tac. *én hozzám hajlandóbb*; er ist mir gewogener. 5) prona dies, Stat. *estendre hajló nap*; ein zu Ende gehender Tag. 6) *könnyű*; leicht. Omnia virtuti prona, Sall. Pronum est, Tac. *könnyű dolog az*; es ist leicht.

Prŏoemĭor, āri, Dep. 1. (prooemium) *bévezetést tsinálni, p. o. a' beszédbe, elkezdeni a' beszédet*; einen Eingang oder eine Vorrede machen, z. B. in der Rede. Plin. Ep.

Prŏoemĭum, ĭi, n. 2. *előljáró beszéd, bévezetés, p. o. beszéd, vagy könyv előtt*; Vorrede, Eingang, z. B. einer Rede, eines Buches. Cic. 2) v. gr. rixae, Juv. *kezdet*; jede Anfang.

Prŏpāgātĭo, ōnis, f. 3. (propago, āre) *szaporitás, termesztés, szaporodás, elszaporodás*; Fortpflanzung, Verpflanzung, z. B. der Weinstöcke und Bäume. Cic. 2) *tenyésztés, szaporodás*; Fortpflanzung, z. B. des Geschlechts. 3) v. gr. nominis, Cic. *elhiresitės*; die Ausbreitung. 4) v. gr. imperii, Cic. *kiterjesztés*; die Erweiterung. 5) v. gr. vitae, Cic. *meghosszabbitás*; die Verlängerung.

Prŏpāgātor, ōris, m. 3. *szaporitó, termesztő, tenyésztető*; der Fortpflanzer. 2) *meghosszabbitó*; der Verlängerer. 3) v. gr. imperii, Cic. *kiterjesztő*; der Erweiterer.

Prŏpāgātus, a, um, *elszaporodott, elterjedt*; fortgepflanzt. Cic.

Prŏpāgēs, is, f. 3. *tsemete, sarjúdg, ültetnivaló, bujtás, bujtódg*; Setzling, Senker, Ableger. 2) Trop. v. gr. sanguinis, stirpis, Auson. *származás, maradék, tsemete, magzat*; Abkömmling, Kinder, Nachkommenschaft. Pacuv.

Prŏpāgmen, ĭnis, n. 3. id. qu. Propago, ĭnis.

Prŏpāgo, āvi, ātum, āre, 1. (pro et pago, v. pango) *plántálás, ültetés, v. miveles által szaporitni, plántálni, termeszteni*; fortpflanzen, z. B. ein Gewächs. Apul. 2) v. gr. stirpem, Cic. *szaporitni, p. o. nemet, nemzetségét*; fortpflanzen. 3) v. gr. terminos urbis, Tac. imperium, Svet. *terjeszteni, öregbitni, nevelni*; erweitern, weiter ausbreiten. 4) v. gr. bellum, Cic. *folytatni*; fortsetzen. 5) v. gr. vitam, Cic. *nyújtani, meghosszabbitni*; verlängern. 6) v. gr. laudem alicujus, v. gloriam, Cic. *terjeszteni, hirdetni*; verbreiten, verkünden.

Prŏpāgo, ĭnis, f. 3. *bujtás, homlitás, p. o. a' szőlőtőkéről, sarjúdg, tsemete, a' fákról*; was man fort oder weiter pflanzt, Setzling, Ableger, Senker eines Gewächses, z. B. des Weinstocks, Cic. und überhaupt der Bäume, Virg. der Pflanzen, Plin. auch jeder Zweig, der zum Fortpflanzen gebraucht werden kann. Horat. 2) *nemzetség, maradék, fajta*; Abkömmling, Kind, Kinder, Geschlecht. Romana propago, Virg.

Prŏpāla, ae, m. 1. *zsibvásáros*; ein Trödler, Vorkäufer, Aufkäufer. Varr.

Prŏpālam, Adv. *nyilván, mindenek szemeláttára*; öffentlich, vor den Leuten. Cic. 2) v. gr. fieri, Plaut. *nyilvánvalóvá lenni*; offenbar werden.

Prŏpālo, āvi, ātum, āre, 1. *kinyilatkoztatni, nyilvánvalóvá tenni*; offenbar machen. Sidon.

Prŏpando, andi, ansum, et assum, ĕre, 3. *elterjeszteni, kiterjeszteni*; ausbreiten. Apul.

Prŏpansus, et Propassus, a, um, *kiterjesztett*; ausgebreitet. Apul.

Prŏpātor, ōris, et Propater, tris, m. 3. *nagyatya, öregatya*; der Großvater, Ahnherr. Tert.

Prŏpātrŭus, i, m. 2. i. e. frater proavi; *valaki nagyattyának testvér báttya vagy öttse*; des Großvaters Bruder. Pand.

Prŏpātŭlus, a, um, v. gr. locus, Cic. *szabados, tér*; frey, offen, wo jeder hin sehen oder gehen kann. Cic. Propatulum; *szabados v. térhely, térség*; das Freye, ein freyer offener Platz, z. B. im Hofe. In propatulo, vel in propatulo aedium, Liv. *az udvaron*; im freyen Hofe. In propatulo esse, Gell. *nyilván való helyen lenni*; öffentlich vor Augen liegen.

Prŏpe, Adv. *közel*; nahe, in der Nähe. Prope esse, Cic. *közel lenni*; nahe seyn. Propius accedere, Cic. *közelebb menni valamihez*; näher kommen. Proxime, Cic. *igen közel*,

Digitized by Google

legközelebb; nächst, sehr nahe. Prope erat, ut pelleretur, Liv. *nem sok hijja volt, hogy ki nem hajtottak*; es fehlte wenig, daß er nicht ausgestossen wurde. 2) propius; *közelebbről, szorosabban*; näher, genauer. Propius adspicere, Virg. 3) Praep. et Adv. cum Accus. Dat. nonnunquam cum Praepos. a, v. gr. Prope me, Cic. *közel hozzám*; nahe bey mir. Prope ripam, Cic. *közel a' parthoz, nem messze a' parttól*; nahe bey dem Gestade. Prope a Sicilia, Cic. Prope a meis aedibus, Cic. Propius urbem, Cic. *közelebb a' városhoz*; der Stadt näher. 4) Adv *tsaknem, majd*; beynahe, fast. Prope desperatis rebus, Cic.

Prŏpĕdĭem, Adv. *rövidnap, legközelebb, nem sokára*; nächster Tage, ehester Tage, ehestens. Cic. Scribitur etiam: prope diem.

Prŏpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *magá előtt hajtani, kihajtani*; vor sich hintreiben, hervortreiben. Oves in pabulum propellere, Varr. 2) v. gr. multitudinem hostium, Caes. *kergetni, elkergetni*; fortjagen, wegtreiben. 3) v. gr. periculum, Liv. *eltávoztatni, elhárítni*; entfernen, abhalten, abwenden.

Prŏpĕmŏdo, Adv. *tsaknem*; beynahe, fast. Liv.

Prŏpĕmŏdum, Adv. *tsaknem, szinte*; beynahe, fast. Cic.

Prŏpemtĭcus, a, um, *késérő, útra késérő*; zur Reise begleitend. Carmen propemticum, Stat. *bútsúzó vers*; ein Abschiedsgedicht.

Prŏpendĕo, di, sum, ēre, 2. *függeni, lefüggeni*; herab hangen, hervor hangen. Lanx propendet, Cic. Herba propendens ex ramis, Plin. Aures propendentes, Colum. *konya, vagy lekonyúlt fülek*; herabhängende Ohren. 2) Met. *hajlandósággal viseltetni valakihez*; geneigt seyn, günstig seyn. Cic.

Prŏpendo, ĕre, 3. pro: propendeo, Plaut.

Prŏpendŭlus, a, um, v. gr. crines, Apul. *lefüggő, lenyúló*; herabhangend.

Prŏpense, Adv. *örömest, készséggel, hajlandósággal*; willig, geneigt, mit Neigung, mit Zuneigung. Lentul. in Cic Ep. propensius, Liv.

Prŏpensĭo, ōnis, f. 3. *hajlandóság*; die Neigung. Cic.

Prŏpensus, a, um, (propendeo) *lefüggő*, herabhangend. Solin. 2) v. gr. animus, Cic ad misericordiam, Cic. *hajlandó valamire, kész*; geneigt zu etwas, sich hin neigend. Propensior ad voluptatem. Cic. Propenso animo aliquid facere, Liv. *örömest tselekedni valamit*; etwas gern thun. 3) propensa munera, Plaut. *nagy ajándékok*; große Geschenke.

Prŏpĕrābilis, e, *siető, gyors*; eilend, schnell. Tert.

Prŏpĕranter, Adv. *sietve, gyorsan, hirtelen*; eilend, schnell. Liv. Comp. properantius, Sall. properantissime. Cod. Theod.

Prŏpĕrantĭa, ae, f. 1. et Prŏpĕrātĭo, ōnis, f. 3. *sietség, gyorsaság, sietés*; das Eilen, die Eilfertigkeit. Sall.

Prŏpĕrātim, Adv. *sietve, gyorsan*; eilend, eilfertig. Caecil.

Prŏpĕrātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Properantia, Cic.

Prŏpĕrāto, Adv. *sietve, sietséggel, gyorsan*; eilend.

Prŏpĕre, Adv. *hamar, gyorsan, sietve*; geschwind, eilend, eilfertig. Nep.

Prŏpĕrĭpes, ĕdis, c. *gyorslábú, sebesmenő*; geschwindfüßig, eilend, schnell. Catull.

Prŏpĕrĭter, Adv. *sietve, gyorsan*; eilend, schnell. Pacuv.

Prŏpĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deditionem, Tac. *siettetni*; beschleunigen. 2) v. gr. in patriam. Cic. Romam, Cic. *sietni*; eilen.

Prŏpĕrus, a, um, *sebes, gyors, sietős*; eilend, eilfertig. Virg. et Tacit.

Propes, ĕdis, m. 3. *vitorlakötél*; das Segelseil. Isid.

Prŏpexus, a, um, *előrefésült, lefüggő*; herab oder vorwärts gekämmt, herabhangend. Virg.

Prŏphēta, ae, vel Prophētes, ae, m. 1. *próféta*; ein Weissager, Prophet. Apul. et Lactant.

Prŏphētālis, e, *prófétai, jövendölői*; prophetisch, weissagerisch. Hieron.

Prŏphētĭa, ae, f. 1. *jövendómondás, próféczia*; die Weissagung. Tert.

Prŏphētĭālis, e, *prófétai*; die Weissagung betreffend, prophetisch. Tert.

Prŏphētice, Adv. *próféta módra, jövendölőleg*; prophetisch, weissagerisch. Tert.

Prŏphēticus, a, um, *jövendómondói, prófétai*; weissagerisch, prophetisch. Prud.

Digitized by Google

Prŏphētis, ĭdis, f. 3. *jövendőmondó asszony*; Prophetinn, Weissagerinn. Tert.

Prŏphētissa, ae, f. 1. i. q. prophetis. Tert.

Prŏphēto, āvi, ātum, āre, 1. *prófétálni, jövendölni, jövendőt mondani*; prophezeyen, weissagen. Tert. Mortem Christi prophetatam. Tacit.

Prŏpīnātio, ōnis, f. 3. (propino) *ráköszönés, t. i. a' pohárnak ráköszönése, és általadása*; das Zutrinken. Senec. 2) *vendégség*; ein Schmaus. Inscript.

Prŏpīnātor, ōris, m. 3. *ráköszönő*; ein Zutrinker. Ovid.

Prŏpīno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. poculum, Plaut. *ráköszönni valakire a' poharat*; zutrinken. Salutem propinare, Plaut. *valakinek az egészségért inni*; eines Gesundheit trinken. 2) *inni adni*; zu trinken geben. Mart. Radicem cum vino propinare, Plin. v. gr. aegrotis; *az az*: *megitatni vele, beadni*; trinken lassen, eingeben. 3) *enni adni, eleibe rakni az ételt*; zu essen geben, vorsetzen. Capit. 4) Trop. *adni, általadni*; geben, übergeben. Hunc comedendum et deridendum vobis propino. Ter.

Prŏpinque, Adv. v. gr. adesse, Plaut. *közel*; nahe, in der Nähe.

Prŏpinquĭtas, ātis, f. 3. v. gr. loci, Cic. hostium, Caes. *közelség, közelvalóság*; die Nähe. 2) *rokonság, atyafiság*; die Verwandtschaft. Vinculo propinquitatis, Cic.

Prŏpinquo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. foribus, Virg. amnem, Sall. *közelíteni valamihez*; sich nähern. Dies propinquat, Virg. 2) v. gr. mortem, Sil. augurium, Virg. *siettetni*; beschleunigen, nähern, nahe bringen, herbey bringen.

Prŏpinquus, a, um, (prope) v. gr. praedium, Cic. provincia, Cic. *közelévő, közelvaló, közelfekvő*; nahe, dem Orte oder der Lage nach. In propinquis urbis locis, Nep. Propinquum, i, n. e. *közelvaló hely, szomszédság*; die Nähe. In propinquo esse, Liv. *közel lenni*; in der Nähe seyn. 2) v. gr. tempus, reditus, mors, Cic. *közelgető, közellévő*, nahe, der Zeit nach. 3) *közellétő valamihez, t. i. a' hasonlatosságra nézve, hasonló*; nahe, der Ähnlichkeit nach, nahe kommend, ähnlich. Cic. 4) *atyafiságban lévő, atyafias, közellévő, t. i. rokonságra nézve*; nahe, der Verwandtschaft nach. Tibi genere propinqui, Sall. Hinc: Propinquus, i, m. et Propinqua, ae, f. Subst. *atyafi, rokon*; ein Verwandter, eine Verwandte. Tot propinqui, Cic.

Propio, āre, 1. (prope) *közelíteni hozzá*; sich nähern. Paul. Nol.

Prŏpĭor, ōris, m. et f. et Propius, ōris, n. Compar. *közelebbvaló, t. i. a' fekvésére v. helyére nézve*; näher, in Ansehung des Orts oder der Lage. Propiora (sc. loca) tenere, Virg. *a' közelebblévő helyeknek birtokában lenni, v. elfoglalva tartani*; die nähern Orte besetzt halten. 2) v. gr. periculum, Cic. tempus, Pand. *közelebbi*; näher. 3) v. gr. gradus sanguinis, Pand. *közelebbvaló, p. o. atyafiság, v. rokonság*; näher, der Verwandtschaft nach. Cic. 4) v. gr. tauro, Virg. *jobban közelítő, hasonlóbb*; näher, ähnlicher, näher kommend. Id propius fidei est Cic. vel: propius est fidem, Liv. *az hihetőbb*; das ist viel glaublicher, oder glaubwürdiger, wahrscheinlicher. 5) *hajlandóbb*; geneigter, günstiger. Ovid. 6) *alkalmatosabb, jobb, illendőbb valamire*; bequemer, schicklicher, besser, passender. Cic. Superl. Proximus, a, um, vide suo loco.

Prŏpĭtiābĭlis, e, *megengesztelhető*; versöhnlich. Enn.

Prŏpĭtiātĭo, ōnis, f. 3. *megengesztelés*; die Versöhnung, Besänftigung. Macrob.

Prŏpĭtĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. Junonem, Tac. *megengesztelni, megkérlelni*; besänftigen, gnädig machen.

Prŏpĭtĭus, a, um, v. gr. homo, Cic. deus, Cic. *jó, jóságos, kegyes, kegyelmes*; geneigt, günstig, gnädig gesinnt, gütig. Aliquem propitium facere, Plaut. *valaki hajlandóságát megnyerni*: eines Gunst für sich gewinnen. Deo propitio, Stat. *ha Isten akarja*; wenns Gott will.

Prŏpĭus, Adv. *közelebb*; näher. Propius accedere, Cic. *közelebb menni*; näher kommen. 2) v. gr. adspicere, Virg. *közelebbről, jobban*; näher, genauer.

Digitized by Google

Proplasma, ătis, n. 3. *mustraforma, p. o. agyagból, mellynek formájára valami készíttetik*; Vorbild, Modell, wornach der Künſtler etwas bildet. Plin.

Prŏpnĭgĕon, vel —um, i, n. 2. *kemenczeszáj*; ein Mundloch im Ofen. 2) *fűtött kis szoba*; eine warme Kammer. Vitr.

Prŏpŏētides, um, ſ. plur. *köréváltoztatott Cyprusi leányok, kik Vénus istenségét tagadták*; Mädchen in Cypern, die die Gottheit der Venus läugneten, und in Stein verwandelt wurden. Ovid.

Prŏpōla, ae, m. 1. *kiskalmár, félkészkalmár*; ein Höcker. Cic.

Prŏpolis, is, f. 3. *sonkolykenyér, a' lépben*; das Stopwachs, Vorwachs, Bienenharz. Varr.

Prŏpŏma, ătis, n. 3. *étkelőttvaló ital, (appetitórium)*; ein Vortrank vor dem Eſſen. Pallad.

Prŏpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. v. gr. vexillum, Caes. signum pugnae, Liv. *kitenni közönséges helyre*; öffentlich hinſtellen, legen, ſetzen, hängen, heften, vorlegen, aufſtellen, auslegen. Oculis, vel, ante oculos proponere, Cic. *a' nézésre kitenni*; vor Augen ſtellen oder zur Schau aufſtellen, auslegen. Spem proponere, Caes. *reménységet nyújtani*; Hoffnung machen. 2) *előadni, megmondani*; vortragen, ſagen. Proponat quid dicturus sit. Cic. Quae proposueram. Cic. 3) v. gr. aliquid, Caes. *feltenni, ajánlásképpen az elfogadásra előadni, eleibe terjeszteni, p. o. a' hallgatóknak vagy a' gyülésnek*; vortragen, vorſtellen, vorſchlagen. 4) v. gr. praemia alicui, Caes. *feltenni, ajánlani, igérni*; anbiethen, verſprechen. 5) v. gr. remedia morbo, Nep. *ajánlani, javasolni*; vorſchlagen. 6) v. gr. quaestionem Nep. *feltenni, p. o. kérdésképpen, vagy a' megfejtésre*; vorlegen, aufgeben, z. B. zur Beantwortung. Cic. 7) v. gr. aliquid sibi, vel, animo, Cic. *feltenni valamit, p. o. magában, v. elméjében*; ſich vornehmen. Cum mihi proposuissem, ut animos commoverem, Cic. Hinc: Propositus, a, um, v. gr. propositum est mihi, Cic. *ez a' szándékom, v. feltettem magamban, hogy, 's a' t.* ich habe mir vorgenommen. Hinc: Propositum, i, n. 2. vide suo loco. — Aliquem sibi ad imitandum proponere, Cic. *valakit követésre való például szemei előtt tartani*; einen ſich zur Nachahmung als Beyſpiel vorſetzen. 8) *előltenni, előre kitenni, elől helyheztetni*; voran ſetzen, voraus ſetzen. Ut proposueram, Colum.

Prŏpontis, ĭdis, vel ĭdos, f. 3. i. e. mare inter Hellespontum, et Bosporum Thracicum, hodie: Mar di Marmora. Ovid. Hinc: Propontiacus, a, um, Ovid.

Prŏporro, Adv. *továbbá*; ferner, weiter. Lucret.

Prŏportĭo, ōnis, f. 3. *arányosság, erányosság*; die Proportion, Ebenmaß, Analogie, Ähnlichkeit. Varr. et Cic.

Prŏportĭōnālis, e. *arányossági, arányosságos*; die Proportion betreffend, Frontin.

Prŏportĭōnātus, a, um, *arányos, arányosságos*; proportionirt, proportionirlich eingerichtet. Jul. Firm.

Prŏpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. (propono) v. gr. vitae, Cic. *feltétel*; die Vorſtellung. Propositio hujus vitae, Cic. *ennek az életnek tzélja*; die Abſicht dieſes Lebens. 2) *főtétel, előtétel, a' Syllogismusban*; der Vorderſatz des Syllogismus. Cic. 3) *mondás*; der Satz. Quint. 4) v. gr. animi, Cic. *feltétel, feltett szándék*; der Vorſatz, Entſchluß. 5) *kinyilatkoztatás*; die Bekanntmachung. Pand.

Prŏpŏsĭtum, i, n. 2. *feltétel, feltett szándék*; das Vorhaben, der Vorſatz. Nep. Propositum adsequi, Cic. *feltett tzélját elérni, tzéljára jutni*; ſeinen Vorſatz erreichen. Premere propositum, Liv. *feltett szándékát titkon tartani*; ſeinen Vorſatz verbergen. 2) *fődolog, a' dolog veleje*; das Thema, die Hauptſache. Sed ad propositum revertamur. Cic.

Prŏpŏsĭtus, a, um, (propono) *feltett*; vorgeſetzt, vorgenommen. Cic. 2) v. gr. in praedam, Caes. *kitett, kitétetett, p. o. ragadományúl*; ausgeſetzt. 3) *kitétetett, aldjavettetett*; ausgeſetzt, unterworfen. Vita omnibus telis fortunae proposita. Cic. 4) *adatott*; gegeben. Propositus ad imitandum. Cic. 5) *feltett*; vorgenommen. Propositum est mihi, Cic.

Digitized by Google

feltettem magamban; ich habe mir vorgenommen.

Prōpraefectus, i, m. 2. *helytartó*; ein Statthalter. Amm.

Propraetor, ōris, m. 3 *prétori helytartó, v. kormányozó, ki vezéri hatalommal nem bir*; Proprátor, Landvogt oder Statthalter, der keine Armee hat. Cic.

Proprĭātim, Adv. *tulajdonképpen*; eigentlich. Arnob.

Proprĭe, Adv. *tulajdonképpen, sajátúl*; eigen, eigenthümlich, für seine eigene Person. Cic. 2) *tulajdonképpen, szorosan, igaz értelemben*; eigentlich, genau, im eigentlichen Verstande. Cic.

Proprĭētārĭus, ĭi, m. 2. *tulajdonos, tulajdonosa, sajátbirtokosvalaminek*; der Eigenthümer, Eigenthumsherr. Pand.

Proprĭĕtas, ātis, f. 3. v. gr. rerum, Cic. *különös tulajdonság*; eine besondere Eigenschaft. 2) *tulajdon, tulajdon birtok*; das Eigenthum, was man eigentlich hat. Dominus proprietatis, Pand. 3) v. gr. vocis, Quint. *tulajdonképpen való jelentés*; eigentliche Bedeutung, z. B. eines Wortes.

Prōprĭo, āvi, ātum, āre, 1. *tulajdonítni, tulajdonává tenni*; zu eigen machen. Coel. Aur.

Prōprĭtim, Adv. id. qu. proprie, Lucr.

Proprĭum, ĭi, n. 2. *tulajdonság*; die Eigenschaft. Quod est oratoris proprium. Cic. 2) *tulajdon, saját, tulajdon v. saját vagyona valakinek*; das Eigenthum. Vivere de proprio, Mart.

Prōprĭus, a, um, *tulajdon, saját*; eigen, eigenthümlich, nicht mit andern gemein. Libertatem propriam Romani generis, Cic. Sua propria facultate, Cic. Propriis viribus bella gerere, Liv. Propria familia, Liv. *sajátfamíliája*; seine eigene Familie. Mihi proprium est, Quint. *tulajdonságom az nekem*; es ist meine Eigenschaft. 2) *tartós, állandó*; dauerhaft, beständig. Voluptates propriae. Ter. Nihil homini proprium, Ter. 3) *tsalhatatlan*; zuverläßig. Caes. 4) *alkalmatos, tulajdonképpen való*; passend, eigentlich passend. Remedia propria, Scrib. Larg. 5) v. gr. tempus, Quint. lex Cic. *különös, magános*; besonders, aparte.

Propter, Adv. sine Casu; *mellette*; daneben. Propter est spelunca, Cic. 2) Praepos. seq. Accus. a) *mellett*; neben, nahe bey, hart an. Insulae propter Siciliam, Cic. propter urbem, Cic. b) *miatt*; wegen. Propter metum, Cic. propter hoc, Varr. *ezért, e' miatt*; deßwegen. Propterea, vel proterea; *azért*; deßwegen. Propter invidiam, Ter. *irígységból*; aus Neid.

Prōptĕrĕa, (propter ea) *azért*; deßwegen. Cic.

Proptervŏlo, āre, 1. *mellette elrepülni*; vorbey fliegen. Phaedr.

Prōpŭdĭōsus, a, um, *szemtelen, gyalázatos*; voller Schande, unverschämt, schändlich, infam. Plaut.

Prōpŭdium, ĭi, n. 2. *szemtelenség, gyalázatosság*; eine schändliche That, z. B. Hurerey. Plaut. 2) *szemtelen*; schändlicher Mensch, Schandbalg. Plaut. et Cic.

Prōpugnācŭlum, i, n. 2. *oltalmazó bástya, sántz, erősség, védfal, 's a' t. mellyből vagy a' melly mellól magát az ellenség ellen oltalmazhatni*; alles, wodurch man wider die Feinde geschützt wird, Schutzwehr, Schutz, Vormauer, Festungswerk, Bastey ꝛc. Cic. et Tacit 2) Trop. *védelem, oltalom*; der Schutz, die Schutzwehr, Vormauer. Nep. Propugnaculo uti, Liv. i. e. argumentis, vel, argumenta adferre.

Prōpugnātĭo, ōnis, f. 3. *valamelly helynek hartzolva való oltalmazása*; die Verfechtung eines Orts, Valer. Max. 2) v. gr. dignitatis, Cic. *oltalmazás*; die Vertheidigung.

Prōpugnātor, ōris, m. 3. *oltalmazó, mellette vagy érette hartzoló*; der Verfechter, Streiter. 2) v. gr. libertatis, Cic. *oltalmazó, védő*; der Verfechter, Vertheidiger.

Prōpugno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pro partu suo, Cic. commoda patriae, Cic. *valami mellett vagy érette hartzolni*; für etwas fechten, oder streiten. 2) *oltalmazni, védelmezni*; vertheidigen, verfechten. Cic.

Prōpulsātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. periculi, Cic. *visszaverés, elkergetés, elfordítás, elhárítás*; die Zurücktreibung, Abhaltung, Abwendung.

Digitized by Google

Prōpulsātor, ōris, m. 3. *eltāszó, elkergető, visszaverő, elhárító*; Zurücktreiber, Abhalter, Abwender. Val.

Prōpulso, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostem, Caes. famem, Cic. suspicionem a se, Cic. *visszaverni, eltāszni, elkergetni, elhárítni*; zurücktreiben, abhalten, abwenden.

Prōpulsus, a, um, (propello) *eltāszott, elvert*; fortgetrieben. Liv.

Prōpulsus, us, m. 4. *eltāszás, elverés*; das Forttreiben. Senec.

Prōpylaeon, vel —um, i, n. 2. *pitvar*; der Vorhof. Cic.

Prōquaestor, ōris, m. 3. *a' Quaestor helytartója*; der Stellvertreter des Quäſtors. Cic.

Prōquam, vel pro quam, i. e. prout. Lucr.

Prōquĭrĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem, Sidon. *közönséges helyen kihirdetni*; öffentlich ausrufen, bekannt machen.

Prōra, ae, f. 1. *a' hajó eleje vagy orra*; das Vordertheil des Schiffes. Virg. Puppis; *a' hajó fara*; das Hintertheil des Schiffes. Hinc: Met. A prora et puppi periit, Prov. *mindenestől elveszett*: er iſt ganz verloren. Mihi prora et puppi est, Cic. *mindenem ettől függ*; daran liegt mir alles. 2) pro: navis, *hajó*; das Schiff. Virg.

Prōrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *előmászni*; hervor kriechen. Plin. 2) *mászni, elmászni valahova*; fortkriechen, wohin kriechen. Svet. 3) v. gr. ut radices, Colum. *elterjedni, elfutni*; ſich erſtrecken, ſich ausdehnen.

Prōrēta, ae, m. 1. *kormányos*; der Steuermann. Plaut.

Prōreus, ĕi et ĕos, m. 2. i. q. proreta, Ovid.

Prōrĭpĭo, ripŭi, eptum, ĕre, 3 *előráncantani, előkapni*; hervorreißen. Cic. 2) v. gr. aliquem, Cic. *elhurtzolni*; fortſchleppen. 3) se proripere, Cic. *hirtelen felszedni magát 's elébb állani*; ſich eilend davon machen.

Prōrĭto, āre, 1. *kipiszkálni, ingerelve kitsalni*; hervor reitzen. Plin. 2) *valamire ingerleni*; wozu reitzen, anreitzen oder reitzen. Senec.

Prōrŏgatio, ōnis, f. 3. v. gr. dici, Cic. *továbbra halasztás, elhalasztás*; die Verlängerung, Aufſchub. 2) v. gr. legis, Cic. *szélesebb kiterjesztése és alkalmaztatása, p. o. a' tör-vénynek*; die weitere Ausdehnung, Application auf den jetzigen Fall. 3) v. gr. imperii, Liv. *kiterjesztés, nagyobbítás*; die Vergrößerung, z. B. des Reichs.

Prōrŏgātīvus, a, um, *halasztó, halogató, halasztásra való*; verlängernd, Aufſchub betreffend. Senec.

Prōrŏgātor, ōris, m. 3. *halasztó*; *halogató*; der Verzögerer. 2) *kifizető*; der Auszahler. Cassiod.

Prōrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tempus, Plin. dies ad solvendum, Cic. *meghosszabbítni, p. o. az idejét valaminek, továbbra terjeszteni*; der Zeit nach verlängern, weiter hinaus ſchieben. 2) v. gr. moras, Plin. diem, Cic. *halasztani, elhalasztani, halogatni*; verſchieben. 3) v. gr. vitam, Plin. *megtartani, nyújtani*; lange erhalten. 4) v. gr. numos, Pand. *kifizetni*; auszahlen.

Prorsum, Adv. i. q. prorsus; *előre*; vorwärts. Rursum prorsum, *elébb-tovább*; hin und wieder. Ter. 2) *egészen, telyességgel*; gänzlich. Terent.

Prorsus, Adv. *előre, egyenesen előfelé*; vorwärts, vor ſich hin, gerade vor ſich hin, geraden Weges. Plaut. Prorsus irruat, Terent. 2) Trop. *egyenesen, minden tétovázás nélkül*; gerade zu, ohne Bedenken, ohne Umſtände. Cic. 3) *telyességgel, éppen*; gerade, juſt, eben, gänzlich, völlig. Ita prorsus existimo, Cic.

Prorsus, a, um, *előre dülő, artzal előre fordúlt*; vor ſich hin gekehrt, gerade hin. Fest. 2) oratio prorsa, i. e. prosa; *folyó, nem versben lévő, nem kötött*; nicht in Verſen, ungebundene Schreibart. Quint.

Prōrumpo, rūpi, ruptum, ĕre, 3. *kirontani, előre kitörni, vagy kirohanni*; hervorbrechen. Virg. In fugam prorumpere, Gell. 2) v. gr. per, vel, in medios hostes, Caes. *rohanni, bérontani, keresztül rontani, betörni, p. o. az ellenség közzé*; ſtürzen, brechen, einbrechen, dringen. 3) v. gr. fons prorumpit; *a' forrás fakad, kiömlik*; der Brunnen entſpringt, die Quelle bricht hervor. Caes. 4) eo hominum audacia prorumpit, ut etc. Cic. *olly vakmerőségre vetemednek sokan, hogy 's a' t.* die Leute ſind ſo vermeſſen, daß ꝛc. 5) Activ. v. gr. nubem atram

Digitized by Google

ad aethera, Virg. *eresztení*; hervorbrechen lassen.

Prōrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. v. gr. in hostem, Curt. *rohanni, rárohanni, kirohanni*; vorwärts stürzen, hervor stürzen, dahin stürzen, hinaus stürzen. 2) v. gr. aliquid a fundamentis, Liv. *felforgatni, leróntani, összeróntani*; niederstürzen, zerstören. 3) v. gr. aciem hostium, Tac. *megtörni, leverni*; verderben, vertilgen.

Prōruptio, ōnis, f. 3. v. gr. hostium, Aur. Vict. *kitörés, kirohanás*; das Hervorstürzen, der Ausfall.

Prōruptor, ōris, m. 3. *kirontó, kirohanó*; der hervorbricht oder dringt, ausfällt. Ammian.

Prōrŭptus, a, um, (pro o rumpo) *összetört*; zerbrochen. 2) *összeróntott, felforgatott*; zerstört, Caes. 3) prorupta audacia, Cic. *vakmerő bátorság, mérészség*; die verwegene Kühnheit, Frechheit. 4) *kitört, kirontott*; hervorgebrochen. Virg.

Prōrŭtus, a, um *leejtett, földhöz vert*; gefällt, zu Boden geworfen. Liv.

Prōsa, ae, f. 1. *folyó beszéd, nem vers*; eine ungebundene Rede. Colum. 2) i. e. de sacrificiis apud Romanos. Aul. Gell.

Prōsāĭcus, a, um, *folyó, nemkötött, nem versben lévő*; prosaisch, ungebunden. Prosaica oratio, Plin.

Prōsāpĭa, ae, f. 1. i. e. genus, stirps; *nemzetség, nem, familia*; ein Geschlecht, eine Familie, Sippschaft. Plaut. et Sall.

Prōsāpĭes, ēi, f. 5. id. qu. Prosapia. Non.

Prōsăpŏdōsis, *midőn az órátor minden mondásának azonnal okát adja*; ist, wenn der Redner, bey Anführung mehrerer Sätze, jedem eine Ursache beyfügt, Quint.

Prōsārĭus, a, um, *folyó, nem versben lévő*; prosaisch. Sidon.

Prōsātus, a, um, (prosero, evi) *származott, lett, született, nőtt*; hervorgebracht, erzeugt, entsprossen. Apul.

Prōscēnĭum, ĭi, n. 2. *játszóhely a' játékszinen, a' hol játszanak*; die Vorscene, Vorbühne, der Platz, wo die Schauspieler agirten und redeten. Virg. 2) *játékszín*; das ganze Theater oder Schauspielgebäude. Claudian.

Prōschŏlus, i, m. 2. *alsóbb rendű tanító*; ein Unterlehrer. Auson.

Prōscindo, scīdi, scissum, ĕre, 3. v. gr. quercum, Lucan. *hasítni, elhasítni*; zerspalten. 2) v. gr. terram aratris, Virg. *metszeni, vágni, felhasítni, ekével felvágni, felszántani*; durchschneiden, aufbrechen, brechen, stürzen. 3) Trop. v. gr. aliquem conviciis, Suet. *sértegetni, bántani, p. o. szóval, megszóllani*; einen durchziehen, herunter machen, schimpfen, lästern.

Prōscissĭo, ōnis, f. 3. (proscindo) *felhasítás*; die Aufreißung. 2) v. gr. terrae, Colum. *felszántás*; das Pflügen.

Proscissus, a, um, (proscindo) *széllyelhasogatott*; zerschnitten. 2) terra proscissa, Colum. *felszántott föld*; das umgepflügte Land. 3) proscissum aequor, Virg. *a' hajóval béjárt vagy felhasogatott tenger*; das durchschiffte Meer.

Prōscribo, psi, ptum, bĕre, 3. v. gr. auctionem, Cic. legem, Cic. *kiraggatni, t. i. a' hirdetést, kihirdetni, közönségessé tenni*; öffentlich anschlagen, bekannt machen. 2) v. gr. aliquem, Cic. Pompejum, Cic. *valakit jószágától megfosztottnak kihirdetni ki*; schriftlich bekannt machen, daß einer seiner Güter verlustig seyn soll. 3) *valakit számkivetettnek kihirdetni, számkivetni, kitiltani hazájából, kitsapni, kihirdetni hogy valaki életére és vagyonára érdemetlen*; einen in die Acht erklären, ächten, schriftlich bekannt machen, daß einer seines Lebens und Vermögens verlustig sey. 4) v. gr. aedes, bona, fundum, Cic. *drúba vetni, v. botsátni*; feil bieten.

Prōscriptio, ōnis, f. 3. *kihirdetés az eladásra, vagy hogy valami eladó, drúbabotsátás*; die öffentliche Ausbiethung, Feilbiethung. 2) *számkivetés*; die Achtserklärung. Cic.

Prōscriptor, ōris, m. 3. *számkivető*; der in die Acht erklärt. Plin.

Prōscriptūrĭo, īre, 4 (Desider. a proscribo) *számkivetni akarni, vagy azon igyekezni*; in die Acht erklären wollen, Lust zur Achtserklärung haben. Cic.

Prōscriptus, a, um, (proscribo) *drúbavetett, t. i. hirdetés által*; feil gebothen, öffentlich zum Verkaufe an-

Digitized by Google

geſchlagen. Cic. 2) *számkivetett, számkivettetett, kitaszított*: in die Acht erklärt, geächtet 3) Subst. *számkivettetett*: einer der in die Acht erklärt worden iſt. Cic.

Prōsĕco, cui, ctum, āre, 1. v. gr. nasum, aures, Apul. *elvágni, elvagdalni, elmetszeni, elól vagy a' hegyit elvágni*; abſchneiden, oder vorn abſchneiden. 2) *széllyelvágni, elvagdalni*; zerſchneiden. Plin. 3) *felvágni, felbontani*; zerlegen, ſchneiden, aufſchneiden. Tert.

Prōsĕcro, āre, 1. (pro et sacro) *áldozni, megáldozni*; opfern. Lactant.

Prōsecta, ōrum, n. pl. *az áldozatraváló állat kivettetett bélsö*; das ausgenommene Eingeweide der Opferthiere. Lucr.

Prōsectio, ōnis, f. 3. *felvágás, felbontás*; die Zerlegung, die Zergliederung. Apul.

Prosector, ōris, m. 3 (proseco) *felvágó, bontzoló*; der Zerſchneider. Tertull. 2) *bontómester*; der Vorſchneider, Profector, Oberzergliederer. Chirurg.

Prōsectus, a, um, (proseco) *felvágott, felbontott*; zerſchnitten. 2) *kimetszett*; ausgeſchnitten. Ovid. 3) *megáldozott*; geopfert. Cato.

Prōsectus, us, m. 4. *felvágás, felbontás*; das Zerſchneiden. 2) *vágás, metszés*; das Schneiden, der Hieb. Apul.

Prōsĕcūtio, (Prosequut.) ōnis, f. 3. (prosequor) *kísérés, elkísérés*; die Begleitung. Cod. Theod.

Prōsĕcūtor, (prosequutor) ōris, m. 3. *kísérö*; der Begleiter. Pandect.

Prōsĕcūtōrius, a, um, *kísérői*; die Begleitung betreffend. Prosecutoria (sc. epistola) *mellétett ajándólevél, t. i. valakinek valamelly kérésemellé*; das Begleitungsſchreiben. Cod. Just.

Prōsĕda, ae, f. 1. *szajka*; eine öffentliche Hure. Plaut.

Prōsedámum, i, n. 2. i. e. pigritia equorum in coitu, Plin.

Prōsĕlyta, ae, f. 1. *zsidó vallásra állott pogány asszony*; eine Heidinn, die eine Jüdinn geworden iſt. Gloss.

Prōsĕlytus, i, m. 2. *zsidóvá lett pogány*; der vom Heidenthum zum Judenthum übergegangen iſt, Proſelyt. Tertull. 2) *egyik vallásból másikra állott, eltért, megtért*; ein Glaubensübergänger, Bekehrter. Gloss. Eccl.

Prōsēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *előre elvetni, elhinteni; vetni*; hinſäen, ausſäen oder ſäen. Cic.

Prōsentio, si, sum, īre, 4. *előre észrevenni*; vorher merken oder wahrnehmen. Plaut.

Prōsĕquor, cūtus, vel quūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, Cic. *valaki után menni, utánna menni, követni, v. késérni valakit*; folgen, hinten drein gehen, begleiten. Exequias funeris alicujus prosequi, Quint. 2) Trop. v. gr. aliquem beneficiis, vel amore, Cic. misericordia, Cic. virtutem alicujus grata memoria, Cic. *viseltetni valamivel valakihez, lenni hozzá valamivel, megtisztelni*; einem etwas erweiſen, etwas widerfahren laſſen, mit etwas beehren. Aliquem largissime prosequi, Suet. vel. legatos donis prosequi, Liv. *az az: megajándékozni, ajándékokkal megtisztelni*; beſchenken. Lacrymis prosequi aliquem; *megsiratni*; beweinen. Prosequi aliquem verbis vehementioribus, Cic. *valakit erösen megpirongatni, v. szidni*; einen ausſchelten. 3) v. gr. sermone, Liv. *folytatni, tovább mondani vagy elöbeszéllni, folytatni az elöadást*; fortſetzen, weiter darin fortfahren, ausführlicher beſchreiben. Quod non longius prosequar, Cic. 4) v. gr. hostem, Caes. *üzni, kergetni*; verfolgen. 5) v. gr. jus suum prosequi, Cic. *valaminek nyomozásában, kikeresésében, megállitásában állhatatosan fáradozni; el nem állani valaminek megnyerésétöl*; worauf beſtehen, darauf dringen.

Prōsĕro, rui, rtum, ĕre, 3. v. gr. caput, Plaut. *kidugni, kiütni*; hervor ſtrecken, oder recken.

Prōsĕro, sevi, sătum, ĕre, 3. v. gr. segetem, Luer. *vetni, termeszteni*; ſäen, ſäend hervorbringen.

Proserpĭna, ae, f. 1. filia Cereris a Jove, uxor Plutonia, regina vel dea orci, Ovid.

Prōserpĭnăca, ae, f. 1. i. q. polygonos, Plin. et Linn.

Prōserpĭnālis, e, (scil. herba) *ördögnyelü*; Drachenwurz, eine Pflanze. Marc. Emp.

Prōserpo, psi, ptum, ĕre, 3. *elömászni*

ni, előtsüszni; hervor kriechen. Ap. 2) Trop. v. gr. ut herba, Plin. *kibujni, kinőni*; unvermerkt hervor kommen. 3) *mászni, tüszni*; kriechen. Plaut.

Prōseucha, ae, f. 1. *könyörgés*: das Gebeth. 2) *könyörgőház*; ein Bethhaus. Juven.

Prosferari, i e. impetrari, Lucil.

Prōsiciae, ārum, f. sc. partes, *az áldozatban holmi apró hulladékok*; der Theil des Fleisches, der zerschnitten und den Göttern geopfert wurde. Solin.

Prōsicīes, ēi, f. 5. i. q. prosiciae, Varr.

Prōsicium, ii, n. 2. i. q. prosiciae, Fest.

Prōsico, āre, 1. i. q. Proseco.

Prōsignānus, i, m. 2. *a' zászló előtt menő vagy álló katona*; vor der Fahne gehender oder stehender Soldat.

Prōsilĭo, ui (et ĭvi vel ĭi), ĭre, 4. *előugrani, előpattanni*; hervorspringen. 2) v. gr. a sede, Liv. *felugrani*; aufspringen. 3) v. gr. ex tabernaculo, Liv. *kiugrani*; hervorspringen. 4) v. gr. ut sangvis e venis, Ovid. *kiszökni, kilövelleni*; hervorspringen.

Prōsistō, ĕre, 3. *előállani*; hervor treten. Apul.

Prōslambănŏmĕnos, i, m. 2. *a' muzsikában az A hang*; ein Ton in der Musik, und zwar der Ton A. Vitruv.

Prōsŏcer, cri, m. 2. *az ipam attya*; Großschwiegervater, Großvatter meiner Gattinn. Ovid.

Prōsŏcrus, us, f. 4. *a' napam annya*; Großschwiegermutter, Großmutter meiner Gattinn. Pandect.

Prōsōdĭa, ae, f. 1. *az írásban és kimondásban való meghúzása a' szó tagjainak*; Prosodie, Accent eines Worts im Schreiben, oder in der Aussprache. 2) *a' szótagok helyes meghúzását tanító regulák*; die Regeln der Wortabmessung nach dem Sylbenmaaße. Quint.

Prōsōdĭăcus, a, um, *szótagmértéki*; prosodisch. Mar. Vict.

Prōsōpis, ĭdis, f. 3. et Prosōpītes, ae, f. 1. *egy bizonytalan plánta neve*; ein Kraut. Apul.

Prōsōpōlēpsia, ae, f. 1. *személyre való tekintet, személyválogatás*; das Ansehen der Person. Gloss.

Prōsōpŏpoeĭa, ae, f. 1. Fig. Rhet. *megszemélyesítése és beszélltetése a' lelketlen dolgoknak*; Prosopopöie, Personendichtung, wenn man leblose Dinge als Personen betrachtet und reden läßt. Quintil.

Prospecte, Adv. *vigyázva, meggondolva*; vorsichtig, bedächtig. Tert.

Prospectīvus, a, um, (prospicio) *kinézést vagy kildtást illető*; den Prospect oder die Aussicht betreffend. Cod. Just.

Prospecto, āvi, ātum, āre, 1. (Freqn. a prospicio) v. gr. ex fenestris, Liv. *kinézni, nézegetni*; hervor sehen, hinaus sehen. 2) v. gr. proelium, Sall. *nézni valamire, vagy valamit maga előtt*; vor sich hinsehen nach etwas. 3) Trop. *valamelly hely felé fekűdni, vagy lenni*; wo zu liegen. Septentrionem prospicit, Tac. *éjszakra fekszik, éjszakra van*; es liegt gegen Norden zu. 4) *körűl nézni magát, v. maga körűl, nézegetni*; sich umsehen. Sinite me prospectare, Plaut. 5) *kitetszeni, kildtszani, p. o. a' többi közzül*; hervorstehen. Virg. 6) *előre nézni*; vorher sehen. Apul. 7) *megldtni, megpillantani*; erblicken, sehen. Prospectat euntem, Virg.

Prospector, ōris, m. 3. (prospicio) *előrevigyázó, gondoskodó*; der vorher sieht, Vorsorger. Tertull

Prospectus, us, m. 4. (prospicio) v. gr. maris, Plin. *kinézés, nézés, kildtás*; die Aussicht. Pulcerrimus prospectus, Cic *szép kildtás*; eine schöne Aussicht. Prospectum impedire, Caes. 2) *látás, tekintet*; der Anblick. In prospectum populi producere, Liv. *a' nép szemei eleibe vinni*; dem Volke unter die Augen führen. Esse in prospectu, Caes. *szemei előtt lenni*; gesehen werden. 3) Trop. *tekintet valamire*; die Rücksicht, Betrachtung. Prospectum rei habere, Gell. *tekinteni a' dologra, tekintetbe venni a' dolgot*; auf die Sache sehen, Rücksicht darauf nehmen. 3) *előrevaló nézés, előrevigyázás*; die Vorsicht. Tert.

Prospĕcŭlor, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, Liv. *kikémlelni*; auskundschaften. 2) v. gr. adventum alicujus, Liv. *lesni*; auf etwas lauernd sehen oder lauern. 3) *valahova nézni*; wo hin sehen. Auct. B. Afr.

Prosper vel Prospĕrus, a, um, v. gr. fortuna, Cic. res prosperae, Cic. eventus prosperrimus, Vellej. *szerentsés*,

Digitized by Google

kivánt; glücklich, erwünscht, den Wünschen gemäß. 2) *kedvező, szerentséltető*; günstig, beglückend. Ov. Comp. prosperior, Svet. Sup. prosperrimus, Cic.

Prospĕrātus, a, um, *kivánt, áldott*; beglückt, gesegnet, erwünscht. Tert.

Prospĕre, Adv. *szerentsésen, kivánság szerént*; glücklich, nach Wunsch. Cic. prosperius, Colum. prosperrime, Suet.

Prospergo, si, sum, ĕre, 3. (spargo) v. gr. aliquem aqua, Tac. *behinteni, befetskendezni*; bestreuen, besprengen.

Prospĕrĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vitae, Cic. *szerentsés volt, boldogság, előmenetel*; das Glück, erwünschte Beschaffenheit. Improborum prosperitates, Cic.

Prospĕrĭter, Adv. i. q. prospere, Enn.

Prospĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. consilia reipublicae, Tac. *boldogítni, szerentsésse tenni, szerentséltetni*; beglücken, glücklich machen, glücklichen Ausgang verschaffen. Deum precor, ut Caesari victoriam prosperet, Liv. *az az: kogy tegye győzedelmessé*; den Sieg verleihe.

Prospersus, a, um, (prospergo) *behintett, befetskendett*; besprengt, bestreuet. Apul.

Prospĕrus, a, um, vide; Prosper.

Prospex, icis, o. (prospicio) *előrenéző, előrevigyázó*; vorausschend, Vorherseher. Tertull.

Prōsphĕrōmĕna, ōrum, n. 2. plur. *bévett eledel, ital, vagy orvosság*; Speise, Trank, oder Arznepen, die man zu sich nimmt. Med. 2) idem quod Auxilium, Med.

Prospĭcienter, Adv. *előre vigyázva, szemesen*; vorsichtig. Gell.

Prospĭcientĭa, ae, f. 1. *előrevigyázás, gondoskodás*; die Vorsichtigkeit, Vorsicht, Vorsorge. Cic.

Prospĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. ex castris in urbem, Cic. *messzire elátni előre*; vor sich sehen, in die Weite sehen. Parum prospiciunt oculi, Ter. *nem látnak jól messzire*; sehen nicht gut in die Ferne. 2) Trop. *artzal vagy elejével fordúlva lenni valami felé*; wo zu liegen, vor sich hin sehen. Mare prospicit, Plin. *a' tengerre van artzal, a' tengerre néz*; liegt gegen das Meer zu. Domus prospicit agros, Hor. 3) v. gr. aliquem, Nep. *nézni valakire*; ansehen, 4) v. gr. casus futuros, Cic. *előre elátni valamit*; vorher sehen. Prospicere aliquid animo et cogitatione, Cic. *előre elátni eszével valamit*; im Geiste etwas vorher sehen. 5) v. gr. patriae, Cic. liberis suis, Nep. *gondoskodni felőle, gondjának lenni valamire*; Vorsorge tragen, Vorsicht haben wegen etwas, dafür sorgen, Sorge tragen. Nisi prospicis, Terent. Prospicite, Cic. Nisi prospectum aliquid est, Terent. Prospicere malo Cic. *a' rossznak éleit venni*; dem übel vorbeugen. Filiae maritum prospicere, Plin. Ep. *a' leányának férjet szerezni*; der Tochter einen Mann verschaffen.

Prospĭcŭe, Adv. *gondosan, gondoskodva*; vorsichtig, sorgfältig. Apul.

Prospĭcus, a, um, *gondos, gondoskodó*; Sorge tragend. Naev.

Prospĭcŭus, a, um, (prospicio) v. gr. turris, Stat. *messzire látható, vagy kilátszó, magas*; was weit zu sehen ist, hoch. 2) *gondoskodó*; Sorge tragend. Apul.

Prospīro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni, szellőzni*; blasen oder duften. Apul.

Prostas, ădis, f. 3. *folyosó, pitvar*; die Gallerie vor dem Hause, nebst dem Vorzimmer. Vitruv.

Prōstăsia, ae, f. 1. *elsőség, előljárói tisztség*; das Vorsteheramt. Cod. Just.

Prosterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. v. gr. folia, Plin. *alátterlni, vagy szórni*; hinstreuen, unterstreuen. 2) v. gr. materiam laudibus, Plin. Paneg. *adni, szolgáltatni*; geben. 3) *levetni a' földre, odavetni*; hinstrecken, zu Boden strecken, zur Erde werfen, zu Boden werfen, niederwerfen. Se ad pedes alicujus, prosternere, Cic. *ládbaihozni*; sich einem zu Füßen legen oder werfen. 4) v. gr. hostem, Cic. *leverni, potsékká tenni, megverni, megtörni*; zu Boden strecken, niederwerfen, zu Grunde richten. 5) v. gr. se, Cic. *magát nagyon megaláznl, megalatsonyítni*; sich zu sehr erniedrigen.

Prosthĕsis, is, f. 3. Fig. Rhet. *betűtétel a' szó eleibe, p. o.* gnatus, *ebből*: natus; die Hinzusetzung eines Buchstabens im Anfange eines Wortes. Serv.

Prostĭbĭlis, e, *áldvaló, megpettentett*, gering, verachtet. Plaut.

Digitized by Google

Prostĭbŭla, ae, f. 1. *szajha, kurva*; eine öffentliche Hure, Metze. Plaut.

Prostĭbŭlum, i, n. 2. i. q. Prostibula, Plaut. 2) *bordélyház*; ein Bordell. Isid.

Prostĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elől kidlilni, elől állitni*; voran stellen. Arnob. 2) *kitenni, kidlilltni, p. o. eladás végett*; öffentlich hinstellen, z. B. zum Verkaufe. Faciem suam prostituere luero, Ovid. *szépségével kereskedni, magát árulni*; mit der Schönheit Geld gewinnen. Se risui, Stat. vel se prostituere, Cat. *magát közönséges helyen nevetségessé tenni, vagy tsúfságra, nevetségre kitenni*; sich zum Gelächter öffentlich Preis geben. Famam alicujus prostituere, Cato.

Prostĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *kidlilltás, kitétel közönséges helyre*; das öffentliche Hinstellen. 2) *fajtalan életre adás*; die Preisgebung zur Hurerey. Arnob. 3) *tsúffátevés*; die Beschimpfung, Entehrung. Pand.

Prostĭtūtor, ōris, m. 3. *a' ki valamit közönséges helyre kidllit, drúba vét, 's a' t.* der etwas ausstellt oder öffentlich Preis giebt. Tert.

Prŏstĭtūtus, a, um, *eladó*; feil liegend. Ma-t. 2) *tsúffátett*; beschimpft, entehrt. Sidon.

Prosto, āvi, ātum, āre, 1. *kidllani a' többi közzül, kildtszani*; hervor ragen. 2) *közönséges helyen állani mint eladó, a' ki valamit eláld, és mint eladó vagy eladnivaló, p. o. portéka*; öffentlich da stehen, z. B. als Verkäufer oder als Waare feil stehen, zum Verkaufe da stehen, z. B. ein Buch. Liber prostat, i. e. venalis prostat, Hor. Hinc. Amicitiae venerabile nomen prostat, Ovid. *az az: a' gazdagságért betsűlik a' barátot*; man schätzt den Freund nach dem Reichthume. Pretio prostare, Ovid. *eladó lenni*; feil seyn.

Prostŏmis, i. qu. Postomis.

Prostrātĭo, ōnis, f. 3. (prosterno) *leverés, lepotsékolás*; die Niederwerfung, Niederschlagung. Tertull.

Prostrātor, ōris, m. 3. *földhözverő*; der Niederschlager. Jul. Firm.

Prostrātus, a, um, (prosterno) *levert, földhözvert*; zu Boden geworfen. Lucr. 2) morte prostratus, Lucr. *meghólt*; todt. ✠ virtus prostrata et afflicta, Cic. *az elnyomott virtus*; die unterdrückte Tugend.

Prostylos, *elől oszlopokon álló, vagy oszlopokra épült*; vorn Säulen habend. Vitruv.

Prostypus, a, um, *kitetsző, kildtszó*; hervorragend. Plin.

Prōsŭbĭgo, ĕre, 3. v. gr. terram, Virg. *kitúrni*; hervor wühlen. 2) *előre elkészítni, hozzá alkalmaztatni*; vorher bearbeiten, zurecht machen. Val. Fl.

Prōsum, prōfui,, prōdesse, v. gr. alicui, Cic. *hasznos lenni; hasznot tenni, használni*; nützlich seyn, nützen. Contra aliquid prodesse. Plin. *jó vagy hasznos lenni valami ellen, mint, p. o. az orvosság; főnek, 's a' t.* gut seyn, dienlich oder nützlich seyn wider etwas.

Prōsūmĭa, ae, f. 1. *kémhajó, kémlelő kajó*; ein Spähschiff, Jachtschiff, zum Ausspähen der Feinde, Caecil.

Prosumnus, vel Prosymnus, i, m. 2. fuit proditor orci, Arnob.

Prōsus, a, um, vide: Prorsus, a, um.

Prŏtăgĭon, i, n. 2. *valamelly jó bor neme*; eine Art guten Weins. Plin.

Prŏtăgŏras, ae, m. 1. Nom. pr. philosophi Abderitani, vel in Abdera nati. Gell.

Prŏtăsis, is, f. 3. *mondás, tétel*; der Satz. Apul. 2) *az elsőtétel*; der Vordersatz. 3) *valamelly dolognak a' kezdete, eleje, első része, p. o. thedtromi játéknak*; der Anfang oder das erste Stück einer Sache, z. B. des Schauspiels. Donat. Hinc. protatĭcus, a, um, *az elején előfordáló*; im Anfange nur vorkommend. Id.

Prote, es, f. 1. insula maris Ionii, ad sinum Cyparissium, hodie: Golfo di Arcadia.

Prŏtectĭo, ōnis, f. 3. (protego) *fedezés, védés, oltalmazás, oltalom*; die Bedeckung, Beschützung, Vertheidigung. Tertull. 2) *pártfogás*; der Schutz. Pand.

Prŏtector, ōris, m. 3. *fedező, védő, oltalmazó*; der Bedecker, Beschützer. Tertull. 2) *testőrző*; ein Trabant, einer von der Garde oder Leibwache. Ammian.

Prŏtectōrĭus, a, um, v. gr. dignitas, Cod. Just. *testőrzői*; die Leibgarde betreffend. 2) *oltalmazói*; beschützend. Ibid.

Digitized by Google

Prōtectus, a, um, *befedett, betakart*; bedecket. Tempora capillo protecta, Ovid. 2) *fedezett; oltalmazott, bátorságban kalyhetett*; beſchützt, ſicher. Sapientia omni ratione protectior, Cic.

Prōtectus, us, m. 4. et Protectum, i, n. 2. *eresz*; ein Vordach. Scaev.

Prōtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem scuto, Caes. tabernaculum hedera, Caes. *béborítni, befedni*; bedecken. 2) Trop. v. gr. armis aliquem, Ovid. regem, Liv. *oltalmazni, védelmezni*; beſchützen. 3) v. gr. aedes, Cic. *eresszt tsinálni a' házfedélnek, eresz alá venni, t. i. az épületet*; ein Vordach machen.

Prōtĕlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem saevis dictis, Ter. *eltávoztatni, elkergetni, elűzni*; entfernen, fortjagen. 2) v. gr. diem, Pand. litem, Cod. Just. *húzni, halasztani, halogatni, elhalasztani*; in die Länge ziehen, verſchieben, weiter hinaus ſetzen, aufſchieben.

Prōtĕlum, i, n. 2. v. gr. boum, Plin. *egy igába hosszúra béfogott marhák*, der Zug zuſammen geſpannter Thiere 2) v. gr. plagarum, Luer. *valaminek folytatása*; der Zug, die Reihe oder Fortſetzung gleicher Dinge.

Prōtendo, di, sum et tum, ĕre, 3. v. gr. brachia, Ovid. cervicem, Tac. *előre kinyújtani*; hervorſtrecken, ausſtrecken. 2) v. gr. comitia in mensem Januarium. Cic. *elhalasztani*; aufſchieben. 3) v. gr. famam alicujus, Claud. *elterjeszteni, elhiresítni*; ausbreiten, ausdehnen.

Prōtensio, ōnis, f. 3. (protendo) i. q. Protasis, *mondás*; ein Satz. Apul.

Prōtento, āre, 1. *próbálni*; probiren. Avien.

Prōtentus, a, um, et Protensus, a, um, *hosszú, kinyúlt, nyúlánk*; lang, ausgedehnt. Sil.

Prōtĕnus, vel Prōtĭnus, Adv. *előre, eldbb, tovdbb*; vor ſich hin, vorwärts, weiter oder weiter fort. Protenus ago capellas, Virg Ut pergeret protinus, Cic. Protinus profecti sunt ab hac disciplina. Cic. 2) *azonnal, mindjárt azután*; ſogleich darauf, ſogleich hierauf. Protinus ut moneam, Hor. 3) *tüstént, egyszeriben*; ſogleich, alsbald. 3) protinus ut, Ovid. protinus cum, Plin. *mihelyt*: ſobald als. 4) *folytdban, szüntelen*; immerfort, fortlaufend, ununterbrochen. 5) *egyszersmind*; zugleich. Hor.

Prōtermĭno, āre, 1. v. gr. fines, Apul. *határát kijjebb terjeszteni*; weiter hinaus rücken, erweitern.

Prōtĕro, trīvi, trītum, tĕrĕre, 3. v. gr. arva florentia, Ovid. *letapodni, összetapodni, összegázolni*; zertreten. 2) Trop. v. gr. aliquem, Cic. *mintegy lábbal tapodni, megvetni, fel se venni*; gleichſam mit Füßen treten, verachten. 3) *elhajtani, elűzni*; vertreiben. Ver proterit aestas, Hor.

Prōterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. hostes, Caes. *elrijasztani, elkergetni*; fortſchrecken, durch Schrecken und Drohungen fortjagen, fortſcheuchen. Ter.

Prōterrĭtus, a, um, (proterreo) *megrijasztott*; erſchreckt. 2) *elkergetett, elrijasztott*; verſcheucht, fortgejagt. Ter.

Prōterve, Adv. *szemtelenül, ortzátlanúl*; muthwillig, unverſchämt. Plaut. 2) v. gr. loqui, Plaut. *mérészen, vakmerően*; dreiſt, frech. Ovid. Protervius, Ovid. Protervissime, August.

Prōtervĭa, ae, f. 2. i. q. protervitas, Auson.

Prōtervĭo, īre, 4. *szemtelenkedni, fajtalankodni*; ſchamlos ſeyn, frech, muthwillig ſeyn. Tert.

Prōtervĭtas, ātis, f. 3. *szemtelenség, ortzátlanság, fajtalanság*; die Schamloſigkeit, Frechheit, Unverſchämtheit. 2) *mérészség, vakmerőség, felfúvalkodottság*; Dreiſtigkeit, Keckheit. Cic. et Horat.

Prōtervĭter, Adv. i. q. proterve, Enn.

Prōtervus, a, um, *szemtelen, ortzátlan, fajtalan*; ſchamlos, frech, unverſchämt. 2) *vakmerő, elvetemedett mérész, kevély, felfúvalkodott*; dreiſt, keck, muthwillig. Cic.

Prōtĕsĭlāĕus, a, um, i. q. Protesilaum concernens. Catull.

Prōtĕsĭlāŏdāmĭa, ae, f. 1. nomen tragoediae Livii Andronici. Gell.

Prōtĕsĭlāus, i, m. 2. Nom. pr. viri, qui primus Graecorum in obsidione Trojae succubuit.

Prōtestantes, ĭum, m. pl. i. e. qui protestantur contra despotismum eccl-

Digitized by Google

scientiae; *protestánsok, evangélikusok, az az: lutheránusok, és reformátusok*; die Proteſtanten, Lutheraner und Reformirten. Gloss.

Prōtestātĭa, ōnis, f. 3. *ellenmondás*; die Widerſprechung, Gegenerklärung. Gloss.

Prōtestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyilván v. közönséges helyen megbizonyitni, megmutatni*; öffentlich beweiſen, bezeugen. Macr. 2) *ellene mondani*; widerſprechen. Gloss.

Prōteus, ĕi et ĕos, m. 2. filius Oceani, numen maris, seu Triton comes Neptuni. Virg.

Prōtȳmē, Adv. *örömest, szivesen*; willig, gern, mit Vergnügen. Plaut.

Prōthȳmĭa, ae, f. 1. *hajlandóság, készség valamire*; die Geneigtheit, Willigkeit. Plaut.

Prōthȳris, ĭdis, f. 3. *párdzsat*; der Sims, z. B. über der Thüre. Vitr.

Prōthȳrum, i, n. 2. i. q. diathyrum.

Prōtĭnam, Adv. i. q. protenus.

Prōtĭnus, vide: Protenus.

Prōtŏcăncellārĭus, ĭi, m. 2. *első, vagy főcancellárius*; der Oberkanzler.

Prōtŏcōllum, i, n. 2. *törvényes és hiteles bélyókönyv, jegyzőkönyv*; ein Verzeichniß, ein Entwurf, ein Buch, darin die Gerichtsſachen verzeichnet werden. JCt.

Prōtŏcŏmĭum, ĭi, n. 2. *hajkezdet, a' hajnak kezdete*; das vorderſte Haar, die erſten Haare. Veget.

Prōtŏgĕnes, is, m. 3. insignis pictor. Cic.

Prōtŏgĕnĭa, ae, f. 1. filia Deucalionis et Pyrrhae. Arist.

Prōtŏgŏnon, i, n. 2. *fülfű*; die Hanswurz. Bot.

Prōtŏgŏnos, i, m. 2. *első szülött*; ein Erſtgeborner. Gloss.

Prōtollo, ĕre, 3. v. gr. manum, Plaut. *felemelni, kinyújtani*; hervor ſtrecken oder bringen. 2) *elhalasztani, meghosszabbitni*; verſchieben, aufſchieben, verzögern, verlängern. Vitam in crastinum protollere, Plaut.

Prōtŏlŏgĭa, ae, f. 1. id. qu. Anteloquium.

Prōtŏmārtyr, tyris, m. 3. *az első mártir*; der erſte Blutzeuge. Gloss.

Prōtŏno, āre, 1. *menydörgéssel jelenteni magát*; hervor donnern. Tali protonat ira, Val. Fl.

Prōtŏnōtārĭus, ĭi, m. 2. *ítélőmester, helytartó főnotárius*; der oberſte Schreiber. Gloss.

Prōtŏpăpa, ae, m. 1. i. q. primus Papa, vel qui primas a patriarcha tenet partes.

Prōtŏpăthĭa, ae, f. 1. Morbus primarius.

Prōtŏplāstes, ae, m. 1. *legelső formálója vagy feltalálója valaminek*; der zuerſt etwas erfindet oder bildet. Gloss.

Prōtŏplāstus, a, um, *legelsőben formáltatott vagy teremtetett*; zuerſt gebildet oder geſchaffen. Protoplasti; *az első emberek, legelőszőr formáltattak*; die erſten Menſchen. Tert.

Prōtŏpraxĭa, ae, f. 1. *elsőség, első jus az adósság bevételére*; das Vorrecht bey Schuldforderungen, daß man vor andern Creditoren bezahlt werden muß. Plin. Ep.

Prōtŏsĕdĕo, ēre, 2. *előülni*; zuerſt ſitzen, oben an ſitzen. Tert.

Prōtŏstāsĭa, ae, f. 1. *fő adószedői hivatal*; das Vorſteheramt, oder Amt die Contribution zu beſorgen. Cod. Just.

Prōtostrātor, ōris, m. 3. i. e. qui toti exercitui praeest; *helytartó vezér*; ein General-Feldmarſchall-Lieutenant. Gloss.

Prōtŏtŏcos, i, f. 2. *az első anya Éva*; die erſte Mutter Eva. Eccles.

Prōtŏtŏcus, a, um, idem ac primum natus.

Prōtŏtŏmus, a, um, *előszőr levágott*; zuerſt abgeſchnitten. Colum.

Prōtŏtȳpĭa, ae, f. 1. *az első formáltatása, p. o. az ifjúságnak*; die erſte Bildung, z. B. der Jugend. Cod. Theod.

Prototypus, i, m. 2. *az első nyomás, első mustra, az első kinyomott képe vagy formája valaminek*: das erſte Muſter, der erſte Abdruck einer Figur, eines Bildes. 2) Adj. id. qu. primitivus.

Protractĭo, ōnis, f. 3. (protrăho) *előhúzás, elővonás*; die Hervorziehung. 2) *megnyújtás, meghosszabbitás*; die Verlängerung, Zug. Macr.

Protractus, a, um, (protrăho) *elővont, előhúzott*; hervorgezogen. 2) *nyújtott, elhúzott, elhalogatott*; in die Länge gezogen, verzögert. Pand.

Prōtrăho, trāxi, tractum, trăhĕre, 3. v. gr. aliquem in medium, Liv. e tentorio, Tac. *kihúzni, előhúzni, elővonni*; hervorziehen. 2) Trop.

Digitized by Google

előhozni; hervorbringen. Omnia in lucem protrahere, Lucr. *mindent nap fényre, v. világosságra hozni*; alles an den Tag bringen. Aliquem ad judicium protrahere, Liv. *valakit törvényszék elébe vinni, vagy vonni, állítni*; einen vor Gericht bringen. — Ad paupertatem protrahi, Plaut. *szegénységre jutni*; in Armuth gerathen. 3) v. gr. aliquid aliquot dies, vel in dies, Sen. *elhúzni, elhalasztani, halogatni*; aufschieben, verzögern. 4) v. gr. verum protrahere alicunde, Lucr. *felfedezni, kivilágosítni*; entdecken, bekannt machen. 5) v. gr. insolentiam, Val. Max. *nevelni*; vermehren.

Prŏtrepticus, a, um, *nógató, intő*; antreibend, anmahnend. Symm.

Prŏtrīmentum, i, n. 2. *vágalék, mindenféle vagdalt aprólékból készült étel*; Ragou, gehacktes Gericht. 2) *tzibere*; eine dicke Brühe, worein Brod gebröckelt worden, etwas eingebrocktes. Apul.

Protrītus, a, um, *széllyel morzsált v. morzsolt, reszelt*; zerrieben. 2) v. gr. frumentum, Tac. *elgázolt, letapodott*; zertreten. 3) v. gr. verba protrita, Gell. *közönséges, igen ismeretes, mindennapi*; gemein, zu bekannt, alltäglich.

Protrŭpum, i, n. 2. sc. vinum; *a' kádra hányt szőlőből kifolyt must*; ungekelterter Most, Vormost. Plin.

Protrūdo, si, sum, dĕre, 3. *előre tasziltni, tovább tasziltni*; fortstoßen. Cic. 2) v. gr. comitia in Januarium, Cic. *elhalasztani*; hinausschieben.

Prŏtŭbĕrĕntĭa, ae, f. 1. *daganat*; die Geschwulst. 2) *kidudorodás, gümő*; eine Erhebung. Solin.

Prŏtŭbĕro, āre, 1. *feldagadni*; hervorschwellen, 2) *kidudorodni, kinőni*; hervortreten oder wachsen. Solin.

Prŏtŭmĭdus, a, um, *kidagadt, feldagadt. felpuffadt*; vorwärts geschwollen. Apul. 2) *púpos, kidudorodott*; buckelig.

Prŏturbo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostes telis, Liv. aliquem de domo, Apul. *elhajtani, elverni, kitasziltni*; forttreiben, fortstoßen, fortjagen. 2) *lebuktatni, lekányi*; niederstoßen, niederwerfen, niederstürzen. Ovid.

Prōtūtēla, ae, f. 1. *altútorság*; Vice-Vormundschaft. Pandect.

Prōtūtor, ōris, m. 3, *altútor, helytartó tútor*; der Vice-Vormund.

Prōtypum, i, n. 2. *az első mustra, mustrapélda*; das Vorbild, das erste Muster. Plin.

Prŏtypus, a, um, *példdúl kiformált, előreformált*; vorgeformt, vorgebildet. Plin.

Protyrum, i, n. 2. *bor neme Lesbus szigetében*; eine Art Wein in der Insel Lesbos. Vitr.

Prŏut, *a' mint, a' hogy, úgy a' mint*; so wie, nachdem wie. Prout res postulat. Cic.

Prōvectĭo, ōnis, f. 3. (proveho) *előmozdítás*; die Beförderung. Lact.

Prōvectus, a, um, (provehо) *előrevitt*; fortgeführt. 2) provectus aetate, homo provecta aetate, Cic. *idős vagy korosidejű ember*; ein alter Mann, bejahrt. 3) nox erat provecta, Ter. *késő éjtzaka volt már*; es war späte Nacht. Comp. provectior. Pall.

Prōvectus, us, m. 4. *előmozdítás, p. o. hivatalokra*; die Beförderung, z. B. zu Ehren. Aur. Vict. 2) *nevekedés, öregbedés*; die Zunahme, der Wachsthum. Sidon.

Prōvĕgĕo, ēre, 2. v. gr. gradum, Pacuv. *előre mozgatni*; fortbewegen.

Prōvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *előkózni, p. o. kotsin, lovon*; vorführen oder fahren. Hiuc: provehi Pass. v. gr. equo, Liv. *előlovagolni, előjönni, oda állani, p. o. kotsival*; hervor reiten oder fahren. 2) v. gr. aliquem ad honores, Svet. *elővinni, felemelni, emelni, p. o. tisztségre*, empor bringen, befördern. Ecquo te tua virtus provexisset, Cic. Pass. *menni, előmenni*; vorrücken. Ad optatos exitus provehi, Liv. *kívánt végett érni valamiben*; zum erwünschten Ende kommen. 3) v. gr. ut navis aliquid, Plin. aër, Lucr. *elébb v. előre vinni, hordáni, elvinni*; weiter oder fortragen. Provehere vitam in periculum, Cic. *életét veszedelemre kitenni*; sein Leben in Gefahr setzen. Provehi in altum, Caes. *a' tengerre menni*; sich auf das Meer begeben. In maledicta provehi, Liv. *szitokra, v. szithozódásra fakadni*; bis zum Schimpfen gehen. 4) *nyújtani, tovább tovább vinni*; immer weiter führen. Vestra benе-

Digitized by Google

gnitas provexit orationem meam, Cic. *a' ti jóságtok tsolekedte, hogy hogy beszédemben hosszúra voltam*; euere Güte hat mich weitläufig gemacht. Sentio me longius provectum, quam etc, Cic. *az az: tovább mentem*, 's a' t. daß ich zu weit hingerissen worden sey, u. s. w. Vide etiam: Provectus, a, um.

Prōvendo, ēre, 3. *eladni*; verkaufen. Afran.

Prōvēnio, ēni, entum, īre, 4. *lenni, származni, elójönni mintegy a' semmiségből, támadni*; hervorkommen. Oratores novi proveniebant, Naev. ap. Cic. Carmina proveniunt animo deducta sereno. Ovid. 2) *teremni, születni, nőni, származni*; hervor kommen, geboren werden, wachsen oder hervor wachsen, entstehen oder werden. Frumentum angustius provenerat, Caes. Plumbum provenit, Plin. Huic lena proveni, i. e. nata sum vel facta sum, Ovid. 3) *történni, esni*; vorkommen, vorfallen, passiren, sich zutragen. Alexandro simile provenisset ostentum, Suet. Proveniant medii sic mihi saepe dies, Ovid. *adjon isten több illyen szerentsés napokat (deleket) érnem*; Gott gebe mir ferner solche glückliche Tage. 4) v. gr. ut arbor, Plaut. plantae, Colum. *megeredni, tenyészni, nőni*; fortkommen, bekleiben, wachsen. 5) *menekedni, szabadúlni*; wegkommen, durchkommen. Proveni nequiter, Plaut.

Prōventus, us, m. 4. v. gr. rosarum, Plin. vinearum, Svet. *növés, kinövés, hajtás*; das Hervorwachsen. 2) v. gr. artium, Apul. *nevekedés, elómenetel*; die Zunahme, Wachsthum, Fortgang. 3) *esztendei terméskből való jövedelem, terméshbeli jövedelem*; das Einkommen der jährlichen Gefälle. Plin. 4) Met. calamitatum proventus, Plin. *sok viszontagság, v. szerentsétlenség*; viel Unglück.

Prōverbiālis, e, (proverbium) *példabeszédbeli*; sprichwörtlich. Gell.

Prōverbiālliter, Adv. *példabeszédképpen, példabeszédben*; sprichwörtlich. Ammian.

Prōverbium, ii, n. 2. (pro et verbum) *példabeszéd*: das Sprichwort. Venit in proverbium, Liv. vel: in consuetudinem proverbii, Cic. *példabeszédbe ment*; ist zum Sprichwort geworden. Quod est Graecis in proverbio, Cic. *példabeszéd az a' Görögöknél*: ist bey den Griechen ein Sprichwort. Veteri proverbio, Cic. *a' régi példabeszéd szerént*; nach dem alten Sprichworte. 2) i. e. Praepositio, Gell.

Prōversus, a, um, (proverto) *egyenesen előfelé hajló, a' mi előre van, előre fordúlt*; vorwärts gerichtet. Varr. Non proversa cedit, Plaut. *nem előre megy*; er gehet nicht vorwärts.

Prōverto, v. Provorto, ti, sum, ēre, 3. *előre fordítni*; vor sich hin oder vorwärts kehren. Varr.

Prōvide, Adv. *vigyázva, szemesen*; vorsichtig. Plin.

Providens, tis, o, *előrevigyázó*; vorsichtig. Homo multum providens, Cic. *nagyon előreláttó ember*; einer der weit hinaus sieht. Comp. providentior. Superl. providentissimus. Cic.

Prōvidenter, Adv. *előrevigyázva*; vorsichtig, mit Vorsicht. Sallust. providentissime, Cic.

Prōvidentĭa, ae, f. 1. (provideo) *előreláttás, előretudása valaminek*; das Vorhersehen, Vorherwissen. Cic. 2) *előre vigyázás, gondviselés*; die Vorsicht, Vorsehung, Vorsorge. Providentia divina, dei, vel deorum, Cic *isteni gondviselés*; die göttliche Vorsehung. 2) providentia, pro: divina providentia, vel deus. Quint.

Prōvĭdĕo, vīdi, vīsum, vidēre, 2. v. gr. morbum, Cic. *előre látni, előre elláttni, tudni*; vorher sehen, voraus sehen. 2) *előrevigyázó lenni, előre gondoskodni valami felől*; vorsichtig seyn, vorsichtig handeln, sich vorsehen. Actum de te est, nisi provides, Cic. 3) *eleit venni valaminek, gondoskodás által eltávoztatni*; vorbeugen, verhüthen oder zu verhüthen suchen. Provide, ne quid ei desit, Cic. Quae providenda sunt, Cic. *a' minek eleit kellvenni*; was zu verhüthen ist. 4) *gondjának lenni valamire, gondoskodni valami felől*; Vorsorge tragen, sorgen für etwas. Providere de re frumentaria, Caes. *szükséges gabonáról v. életről gondoskodni, azt beszerezni*; sich mit Getreide versehen.

Prōvīdus, a, um, v. gr. rerum futurarum, Cie. *előreláttó*; vorher sehend.

Digitized by Google

2) v. gr. homo, Cic. *előre vigyázó, gondos, eszes*; vorsichtig, klug. 3) *gondoskodó valami felől*; sorgend, Vorsorge tragend. Natura provida, Cic.

Prŏvincĭa, ae, f. 1. *tartomány*; eine Provinz, Landschaft. Proprie, Provinciae dictae sunt Regiones extra Italiam bello acquisitae, quod eas Romanus Populus provicerit, id est, ante vicerit, et quae per Propraetores, aut Consules gubernabantur. Fest. Hinc: Provinciae praeesse, vel provinciam obtinere, vel administrare, Cic. De provincia decedere, Cic. Provinciam deponere, Cic. 2) *akármelly hivatal, tisztség, tisztviselés*; jedes Amt, Amtsverrichtung oder aufgetragene Verrichtung. Duram suscepisti provinciam, Terent. *bajos, vagy nehéz hivatalt vállaltál magadra*; du hast ein schweres Amt übernommen. Dare alicui provinciam, Cic. *valakire valamelly hivatalt bízni, hivatalba tenni valakit*; einem ein Amt anvertrauen. Abi tuam in provinciam, Plaut. *tedd azt, a' mi redd van bízva*; thue was dir befohlen ist.

Prŏvincĭālis, e, *tartományi, tartománybéli, tartományt illető*; provinzialisch, die Provinz oder Provinzen betreffend, dahin gehörend. Cic. Provinciales, plur. *tartománybeli lakosok*; die Einwohner in der Provinz.

Prŏvincĭātim, Adv. *tartományonként*; provinzenweise. Suet.

Prŏvindēmĭa, ae, f. 1. *az ősz eleje, őszkezdet*; der Vorherbst. Vitr. 2) *a' szüret kezdete*; die Vorweinlese.

Prŏvīsĭo, ōnis, f. 3. (provideo) v. gr. animi, Cic. *előreláttás*; das Vorhersehen. 2) v. gr. vitiorum, Cic. *elkerülés, eltávoztatás*; die Vorbeugung, Verhüthung. 3) *előrevigyázás*; die Vorsicht. 4) *gondoskodás*; die Vorsorge. Cic.

Prŏvīso, ĕre, 3. *utánna látni valaminek*; hinsehen, hingehen, und nach etwas sehen. Ter. 2) v. gr. aliquem, Ter. *meglátogatni, megnézni*; besuchen.

Prŏvīsor, ōris, m. 3. (provideo) *gondviselő*; der Besorger, Verpfleger, Versorger. Hor. 2) v. gr. bonorum, dominii, Gloss. *tisztartó*; der Hofrichter.

Prŏvīsus, a, um, (provideo) *előre elátott*; vorhergesehen. Provisa fiunt leviora, Cic. 2) *beszerzett*; besorgt. Provisa in annum copia frugis, Hor.

Prŏvīsus, us, m. 4 *előreláttás*: das Vorhersehen. Periculi provisus, Tacit. 2) v. gr. rei, Tac. *gondoskodás*; die Vorsorge.

Prŏvīvisco, vixi, ĕre, 3. *feléledni, felelevenedni*; aufleben, neues Leben bekommen. Tacit.

Prŏvīvo, vixi, ctum, ĕre, 3. *elélni, tovább elélni*; fort leben, länger leben. Ter.

Prŏvŏcābilis, e, *könnyen felinditható*; leicht zu erregen. Coel. Aur.

Prŏvŏcābŭlum, i, n. 2. *más szó helyett állható szó*; ein Wort das Statt des andern steht. Varr.

Prŏvŏcātĭcĭus, vel —ītĭus, a, um. *ingerlés által kitsalt, kiingerlett, p. o. szó valakiből*; hervor gelockt, gereizt. Tert.

Prŏvŏcātĭo, ōnis, f. 3. *kihívás, p. o. viadalra*; die Ausfoderung. 2) *felfolyamodás, p. o valamelly felsőbb törvényszékhez*; die Appellirung, Appellation. Cic. Est provocatio, Cic. et Liv. *lehet feljebb folyamodni*; man kann (darf) appelliren.

Prŏvŏcātĭtĭus, a, um, vide: Provocaticius.

Prŏvŏcātīvus, a, um, *ingerlő, kivevő, kitsaló*; hervor lockend. Tert.

Prŏvŏcātor, ōris, m. 3. v. gr. gladiator, Cic. *kihívó, t. i. viadalra*; der Herausforderer. Justin.

Prŏvŏcātōrĭus, a, um, *kihívást illető, t. i. viadalra*: die Herausforderung betreffend. Gell.

Prŏvŏcātrix, cis, f. 3. *ingerlő, t. i. aszszony személy*; eine Anreizerinn. Lact.

Prŏvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem ad pugnam, Plaut. *kihívni, p. o. viadalra*: herausfordern. 2) v gr. aliquem in aleam, Plaut. *hívni, meghívni, redvenni, p. o. játékra*; aufrufen, einladen, auffordern. 3) v. gr. aliquem ad judicem, Apul. *hívni, oda kívánni, p. o. bíró eleibe*; vorfordern. 4) *ingerleni, felingerleni, felindítni*; anreizen. Tuis amantissimis literis provocatus sum, Plaut. Aliquem ad hilaritatem provocare, Svet. Aliquem maledictis provocare, Cic. 5) v. gr. ad senatum, Plaut.

Digitized by Google

ad populum, Cic. *folyamodni, apellálni, p. o. fŏbb törvényszékhez*; appelliren, ein höheres Gericht anrufen, ſich dahin wenden. 6) *vetélkedni, megmérközni vele*; wetteifern, es mit Jemanden aufnehmen. Provocare Graecos elegia. Quint.

Prŏvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *előrepŭlni, kirepŭlni valahonnan*; hervorfliegen. Plin. 2) Trop. *hirtelen megjelenni, előjönni, kiugrani, ott teremni valahol*; hervorfliegen, ſchnell hervor kommen, laufen. Ad aliquem provolare, Liv. *valakihez repŭlve menni*; zu einem eilen, laufen.

Prŏvŏlūtus, a, um, (provolvo) v. gr. ad pedes, Liv. *leesett, oda borúlt*; niedergefallen, hingeworfen. 2) in iram, Gell. *elragadtatott*; hingeriſſen.

Prŏvolvo, volvi, vŏlūtum, volvĕre, 3 v. gr. aliquid, Ter. *előre vagy maga előtt hengergetni, görgetni*; vorwärts oder vor ſich hin wälzen, kollern oder hinwälzen, hinkollern. Se provolvere, Liv. *hengeregni, hengergőzni*; ſich wälzen. 2) v. gr. se alicui ad pedes, Liv. vel provolvi ad genua, Liv. *lecsni, leborulni valaki előtt, térdre esni*; niederfallen, zu Fuße fallen, niederknieen. 3) provolvi, Pass. *hengeregni, gördŭlni*; ſich fortwälzen, kollern. Hinc: Trop. fortunis provolvi, Tac. *szerentsétlen lenni*; unglücklich werden.

Prŏvŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *kihányni, kiokádni*; hervor ſpeyen, von ſich geben. Lucret.

Prŏvulgātus, a, um, *kihirdettetett*; kund gemacht. Svet.

Prŏvulgo, Provolgo, āvi, ātum, āre, 1. *kihirdetni*; kund machen, öffentlich bekannt machen. Suet.

Proxĕnēta, ae, m. 1. *alkuszerző, t. i. két alkudó felek, vagy az adó és vevő között*; ein Unterhändler bey Verkaufen, Mäkler. Martial.

Proxĕnētĭcum, i, n. 2. *az alkuszerző dijja*; Mäklerlohn. Pandect.

Proxĭme, Proximum, vel Proxume, (prope.) Adv. *legközelebb*; am nächſten. Proximum accedere ad verum; *legközelebb járni az igassághoz*; der Wahrheit am nächſten kommen, oder ſehr gemäß ſeyn. 2) *a' minap, legközelebb*; neulich, erſt nicht lang. Proxime accepi literas, Cic. 3) Praep. cum Acc. *éppen mellette*; neben. Proxime aliquem sedere, Cic. *valaki mellett ülni*; neben einem ſitzen.

Prŏxĭmĭor, ōris, m. et f. et Proximius, ōris, n. 3. Comp. *közelebbvaló, közellebbi, közelebb lévő*; näher. Sen.

Prŏxĭmĭtas, ātis, f. 3. *közelvalóság, szomszédság*; die Nähe, Nachbarſchaft. Ovid. 2) *közelvaló atyafiság, rokonság*; die nahe Verwandtſchaft. Vitr. et Ovid. 3) *összeköttetés*; die Verbindung. Apul. 4) *hasonlítás, közelítés egymáshoz*; die Ähnlichkeit. Ovid.

Prŏxĭmo, āre, t. v. gr. alicui, Cic. vel aliquem, Apul. *közelítni valakihez, megközelíttni valakit*; ſich nähern, nahe bey einem ſeyn.

Prŏxĭmo, Abl. et Adv. *legközelebb, mostanában*; nächſthin. Cic.

Prŏxĭmus, a, um, Superl. vel Proximus, (a prope) v. gr. alicui, Cic. *legközelebbvaló, legközelebbi, legközelebb lévő*; der, die, das Nächſte. Proximum ad aliquem sedere, Ovid. *legközelebb ülni valakihez*; zunächſt bey einem ſitzen. Eum proximis mensibus non vidi, Ter. Primo et proximo die, Cic. *mindjárt holnap*; morgen gleich. 2) *a' legközelebb következő valaki után*; der nächſte in der Folge. Proximus post ducem, Ovid. 3) *a' legközelebb való atyafi*; der nächſte Anverwandte. Genere alicui proximus. Pand. Proximus quisque sibi, Prov. *mindennek maga felé hajlik a' keze*; jeder iſt ſich ſelbſt am nächſten. 4) religioni proximus, Cic. i. e. servans religionis. 5) *igen hasonló*; ſehr ähnlich. Plin.

Prŏxĭmus, i, m. 2. *felebardt*; der Nebenmenſch, der Nächſte. Theol.

Prŭdens, tis, o, (pro: providens) *előreláttó, valamit előre tudó*; vorher ſehend, vorher wiſſend. Prudens, futuri temporis exitum, caliginosa nocte premit deus. Hor. 2) *tudván, tudva*; wiſſend, wiſſentlich. Prudens praetereo. Hor. 3) *előrevigyázó, eszes*; vorſichtig, klug. Vir prudens, Cic. Homo prudentissimus, Sall. *igen eszes ember*; ein ſehr kluger Mann. 4) *okos, okokon fundált*; klug. Consilium prudentissimum. Nep. 5) *értelmes, a' dologhoz értő, a' dologba beláttó*; kundig einer Sache, einſichtsvoll,

Digitized by Google

geschickt oder erfahren worin. In jure prudens, Cic. Prudens rei militaris, Nep. Comp. prudentior. Sup. prudentissimus.

Prūdenter, Adv. (pro: providenter) *okosan, eszesen, előrevigyázva*; klug, vorsichtig. Cic. 2) *értelmesen, ügyesen*; geschickt, mit Einsicht. Cic. Comp. prudentius. Sup. prudentissime.

Prūdentĭa, ae, f. 1. v. gr. futurorum, Cic. *előrelátás, előrevaló eliátása, vagy álltalditása valaminek*; das Vorhersehen. 2) *okosság*; die Klugheit. Cic. 3) *előrevigyázás*; die Vorsicht. Prudentiam adhibere, Cic. *előrevigyázással élni, előre nézni*; Vorsicht brauchen. 4) *bélátás, értés valamihez*; die Einsicht, Kenntniß. Cic. 5) *tudomány, esméret*; die Wissenschaft, Kenntniß. Prudentia juris. Cic.

Prūīna, ae, f. 1. *dér*; der Reif, gefrorner Thau. Cic. 2) *zúz, zuzmarás*; der gefrorne Schnee. Circum fusa pruinis, Virg.

Prūīnōsus, a, um, *deres, zúzos*; voller Reif, bereift. Ovid.

Prūna, ae, f. 1. *elevenizén, párszén*; glühende Kohle. Virg.

Prūnella, ae, f. 1. *torokgyék, ebag*; die Bräune im Halse. 2) *villahim, torokfű, gyékfű*; die Prunelle, Braunheil, Gottheil. Bot.

Prūnellum, i, n. 2. *kökényszilva*; die Prunellen, eine Art Schlehen oder kleiner Pflaumen. Gloss.

Prūnellus, i, f. 2. *kökényfa*; die Schlehenstaude. Gloss.

Prūnētum, i, n, 2. *szilvás, szilvaskert*; ein Pflaumengarten. Gloss.

Prūnĭceps, ĭpis, f. 3. *szénfogó, vasfogó*, eine Feuerzange. Gloss.

Prūnĭtĭus, a, um, *szennévált*; zur Kohle geworden. Ovid.

Prūnum, i, n. 2. *szilva*; die Pflaume, Zwetschke. Virg.

Prūnus, i, f. 2. *szilvafa*; der Pflaumenbaum. Colum.

Prūrĭgĭnōsus, a, um, *kosszos, varas*; voller Grind. Pand.

Prūrīgo, ĭnis, f. 3. v. gr. cutis, Plin. *viszketés*; das Jucken. 2) *viszketegség, nagy kívánság valamire, buja kívánság*; groß: Begierde, geile Begierde. Mart. 3) *kosz, rüh*; der Grind, die Krätze. Cels.

Prūrĭo, īre, 4. *viszketni*; jucken. Frons prurit, Cels. 2) Met. *kívánni, v. megkívánni valamit*; nach etwas lüstern seyn. Plaut.

Prūrītīvus, a, um, *viszkető*; Jucken verursachend. Plin.

Prūrītus, us, m. 4 *viszketés, viszketegség*; das Jucken. Plin.

Prūsa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Plin.

Prūsĭas, ae, m. 1. rex Bithyniorum. Sil.

Prytănes, vel Prytănyis, is, m. 3. *a' főtanács, p. o. Athenében*; die höchste Obrigkeit, z. B. zu Athen. 2) *tanátsbéli ember, tanátsnok*; ein Rathsherr. Sen.

Prytănēum, i, n. 2. *város háza volt Athenében, 's a' t. a' hol a' tanács gyülést tartott, és a' hol a' Státus nagy érdemű hasznos hazafiai ingyen tartattak*; ein öffentliches Gebäude in Athen, u. s. w. wo die Pritanes sich versammelten, und verdienten Männern auf Lebenszeit Unterhalt gegeben wurde. Cic.

Prytănis, is, vide: Prytanes.

Psallo, psalli, psallĕre, 3. *énekelni, kintorndlni, húrokon muzsikálni, azokat pengetni*; singen, auf Saiten spielen. Hor.

Psalma, ătis, n. 3. *ének, mellyet muzsika, v. kintorna mellett mondanak*; ein Lied, dazu man auf einem Instrumente spielet. August.

Psalmĭcen, ĭnis, m. 3 *enekló, énekes*; ein Psalmsänger. Sidon.

Psalmista, ae, m. 1. *enekló, és énekszerző*; der Psalmen macht und singt, Psalmist. Hieron.

Psalmus, i, m. 2. *zsoltár, ének*; ein Gesang, Psalm. Tert.

Psaltērĭum, ĭi, n. 2. *kintorna, egy húros muzsika neme volt*; Psalter, ein Saiten-Instrument, einer Cither ähnlich. Varr. et Cic. 2) *ének, mellyet kintorna mellett énekleltek vagy kintorndltak*; ein Lied, das zu einem Psalter gesungen wurde. Varr. 3) *zsoltár, Sz. Dávid zsoltári, vagy énekei*; der Psalter Davids, seine Psalmen. Hieron.

Psaltes, ae, m. 1. *kintorndló*; der auf einem Saiten-Instrumente spielt, auch wohl dazu singt. Quint.

Psaltrĭa, ae, f. 1. *hárfás asszony vagy ledny*; eine Saitenspielerinn, Harfenistinn. Cic.

Psaltrĭum, pro: Psalterium, Cic.

Psămăthe, es, f. 1. filia Krotopi regis Argivorum. Ovid.

Digitized by Google

Psărŏnĭus, i, m. 2. sc. lapis; *egy tarkabab hó neme*; ein gewiſſer bunter Stein. Plin.

Psecas, ădis, f. 3. *szitáló eső, lanyházó eső*; ein Staubregen, kleiner Regen. Apul. 2) Nom. pr. nymphae e cohorte Dianae. Ovid.

Psēgma, ătis, n. 3. *aranypor*; der Goldſand. Herod. 2) *vaspor*; die Feilſpäne. Gloss.

Psēphisma, ătis, n. 3. *nép végzése*; Volksſchluß bey den Griechen. Cic.

Psetta, Psitta, ae, f. 1. i. e. rhombus; *a' félszegúszónak (halnak) egy neme*; eine Art Schollen. Plin.

Pseudanchūsa, ae, f. 1. *vad ökörnyelvfű*; unechte Ochſenzunge. Plin.

Pseudăpostŏlus, i, m. 2. *hamis apostol*; unechter Apoſtel. Tert.

Pseudīsŏdŏmos, i, *nem egyenlőn épült*; nicht gleich gebaut. Plin.

Pseudŏădămas, ntis, m. 3. *hamis, v. dlgyémánt*; ein falſcher Diamant. Gloss.

Pseudŏcāto, ōnis, m 3. *hamis Cató*; unechter Cato. Cic.

Pseudŏchristus, i, m. 2. *hamis Krisztus*; falſcher Chriſtus. Tert.

Pseudŏcypērus, Pseudocyprus, i, f. 2. *vad tziprus*; falſcher Cyprus. Plin.

Pseudŏdictămnus, i, f. 2. *vad diptám*; unechter Diptam. Plin.

Pseudŏăpiscŏpus, i, m. 2. *hamis, v. nemigazi püspök*; unechter Biſchof. Cyprian.

Pseudŏflāvus, a, um, *sárgadlló*; nicht recht gelb, faſt gelb. Marc. Emp.

Pseudŏmĕnos, (i. e. mentiens) *tsaló okoskodás*; ein Trugſchluß. Cic.

Pseudŏprŏphēta, ae, m. 3. *hamis próféta*; unechter, falſcher Prophet. Tert.

Pseudŏprŏphētĭa, ae, f. 1. *hamis jövendölés*; unechte Prophezeyung. Tert.

Pseudŏprŏphētis, ĭdis, f. 3. *hamis próféta asszony*; unechte Prophetinn. Tert.

Pseudosmăragdus, i, m. 2. *nem igazi smaragd*; unechter Smaragd. Plin.

Pseudŏthyrum, i, n. 2. v. gr. palatii, Ammian. *titkos ajtó*; eine geheime Thür.

Pseudŏurbānus, a, um, v. gr. aedificium, Vitr. *városit mutató*; der ſtädtiſchen Art ähnlich.

Psīla, ae, f. 1. *szőnyeg*; eine Decke, Tapete. Lucil.

Psilŏcĭthărista, ae, m. 1. *tziterajátszó, hárfás, hárfajátszó*; der die Cither bloß ſpielt, ohne dazu zu ſingen. Suet.

Psilŏthrum, i, n. 2. *szer neme, melly a' szőrt eleszi*; eine Salbe, wodurch das Haar ausfällt. Martial.

Psimmythium, i, n. 2. *bór vagy ortzafejéritő festék*; Anſtrichweiß, Bleyweiß. Plin.

Psitta, vide: Psetta.

Psittăcīnus, a, um, *papagáj- vagy publikánszínű*; papageyenfarbig. Scrib. Larg.

Psittăcus, i, m. 2. *papagáj, publikán*; ein Papagey. Ovid.

Psōădicus, a, um, *alfelfájós*; Schmerzen an dem Geſäße habend. Coel. Aur.

Psōlĕos, i, i. e. penis, Auct. Priap. 2) *herélt*; ein Verſchnittener. Gloss.

Psophis, is, f. 3. urbs Arcadiae. Mela.

Psōra, ae, f. 1. et Psoriasis, is, f. 3. *rüh*; die Krätze, Räude. Plin.

Psōranthĕmis, ĭdis, f. 3. *rozmaring neme*; eine Art des Roſenmarins. Apul.

Psōrĭcus, a, um, v. gr. medicamentum, Plin. *rüh ellen való*; die Krätze betreffend. 2) *rühes*; krätzig. Scrib. Larg.

Psyche, es, f. 1. i. q. Anima. 2) *lóhér, komótyú*; ein Kleeblatt. Apul.

Psychāgōgus, i, m. 2. id est, qui animas decipit, id. qu. Plagiarius.

Psychĭcus, a, um, *testiképpen gondolkozó*; fleiſchlich geſinnt. Tert.

Psychŏlŏgĭa, ae, f. 1. *lélektudomány, a' lélekről való tudomány*; die Lehre von der Seele, Seelenkunde, Seelenlehre. Philos. Gloss.

Psychŏmăchĭa, ae, f. 1. *a' virtusnak és bűnnek viaskodása a' lélekkel*; der Streit der Tugend und des Laſters mit der Seele. Prud.

Psychŏmantĭa, ae, f. 1. *a' holtak lelkének esküvéssel való kényszerítése, a' jövendőknek felfedezésére*; die Todtenbeſchwörung, die Beſchwörung der Seelen, um durch ſie künftige Dinge zu erfahren. Gloss.

Psychŏmantĭum, v, —ēum, i, n. 2. *az a' hely, a' hol a' holtak lelkei kérdőre vonatnak*; ein Ort, wo man die Seelen der Verſtorbenen befragt. Cic.

Psychotrŏphon, i, n. 2. id. qu. Betonica. Plin.

Psychrŏlūta, Psychrolūtes, ae, m. 1.

Digitized by Google

hidegvízben ferdő; der ſich kalt badet. Senec. Psychrōlūsia, ae, f. 1. *hidegferdés*; das kalte Baden. Coel. Aur.

Psycter, ēris, m. 3. *borhűtő edény*; ein Kühlkeſſel. JCt.

Psyctĭcus, a, um, *hivesítő*; was kühlet. Medicamenta psyctica. Med.

Psydrăcĭum, ĭi, n. 2. *köleshimló*; die ſpitzigen Blattern auf dem Haupte, die Bläschen, das Frieſel. Medic.

Psydrax, ācis, *fejkelevény*; ein Geſchwür des Haupts. Med.

Psylli, ōrum, m. pl. populus Africae.

Psyllĭon, i, n. 2. *balha útifű, balhafű, balhamag*; Flöhkraut. Plin. (Plantago Psyllium. L.)

Psyra, ae, f. 1. insula ad Graeciam.

Psythĭa, ae, f. 1. regio Graeciae. Geogr.

Psythĭus, Psithĭus, a, um, v. gr. vitis, Virg. vel vinum, Plin. *Psythiai*; pſythiſch.

Ptārmĭca, ae, f. 1. (i. e. Achillea) *kenyérbél tzitzkóró, kenyérbélvirág*; wilder Bertram, ein Kraut.

Ptārmĭcus, a, um, *prüszszentető, prüszköltető*; was ſtark nießen macht. Coel. Aur.

Pte, Particula, quae adjicitur Abl. pronominum, ut: suapte manu, Cic. suopte pondere, Cic. etc.

Ptĕleos, i, f. 2. urbs Theſſaliae. Mel.

Ptĕra, ae, f. 1. *kettős templomkerítés*; eine doppelte Kirchenmauer. 2) *oszlopfal, p. o. a' templom oldaldn*; ein auswendiger Pfeiler an der Kirchenmauern. Strab. Dicitur et Pteroma.

Ptĕris, ĭdis, f. 3. *repő (haraszt neme)*; eine Art des Farnkrauts. Plin.

Pternix, īcis, f. 3. *a' kaktus pozna-forma szára*; der gerade Stängel des Krauts Cactos. Plin.

Ptĕrōma, ātis, n. 3. vide: Ptera.

Ptĕron, i, n. 2. i. q. Ptera.

Ptĕrōtus, a, um, *szárnyas, mintha szárnyai volnának*; geflügelt, oder gleichſam geflügelt. Plin.

Ptĕrygĭum, ĭi, n. 2. *külső hájog a' szemen, bórhdjog*; ein Fell im Auge. Cels. 2) *körömméreg*; ein Nagelgeſchwür. Cels. 3) *homdly a' berillkövön*; das Wölkchen im Beryll. Plin.

Ptĕrygōdes, ae, m. 1. *kidülló lapotskájú, púposhátú*; dem die Schulterblätter herausſtehen. Med.

Ptĕrygōstáphylĭni, ōrum, m. plur. scil. Musculi; *nyelvtsaptató inak*; die kleinen Muskeln, welche das Zäpfchen im Munde in die Höhe halten. Med.

Ptĭsāna, ae, f. 1. *árpalév*; Ptiſane, Decoct aus Gerſte, Gerſtentrank. Plin. 2) *árpakása*; die enthülſete Gerſte ſelbſt, Gerſtengraupen. Cels.

Ptĭsānārium, ĭi, n. 2. (ptisana) *árpalév*; ein Decoct oder Saft aus Gerſte oder Reis. Hor.

Ptōchĭa, ae, f. 1. et Ptōchĭum, ĭi, n. 2. *szegények háza, vagy ispotályja*; ein Armenhaus, Hoſpital. JCt.

Ptōchĭum, v. —ēum, et Ptochotrophĭum, v. —ēum, i, n. 2. id. qu. Ptochia.

Ptōchotrŏphus, i, m. 2. *szegények ápolgatója*; ein Armenverpfleger. Cod. Just.

Ptŏlĕmaeēus, Polemaeĭus, vide: Ptolemacus.

Ptŏlĕmaeus, i, m. 2. filius Lagi, primus rex in Aegypto post mortem Alexandri M. Ptolemaeus Lagi.

Ptolemaeus, Ptolemaeius, et Ptolemaicus, a, um, *Ptolemeusi*; Ptolemäiſch. Cic. 2) *Égyiptomi*; Aegyptiſch. Prop.

Ptŏlĕmāis, ĭdis, f. 3. urbs in Aegypto, et in Phoenicia. Plin.

Ptŏlomaeus, erronee, pro: Ptolemaeus.

Ptyădes, um, f. plur. vid. Sing. Ptyas.

Ptyălon, i, n. 2 *turha, melly köhögés által a' tüdőből jő ki*; der Speichel, welcher durch Huſten aus der Lunge geworfen wird. Med.

Ptyas, ădis, f. 3. (aspis) *mérgetlővő áspis kígyó*; eine giftſpeyende Schlangenart. Plin.

Ptynx, gis, f. 3. *ragadozó bagoly*; eine Raubeule. Gesn.

Pūbēda, ae, m. 1. *fiatal ember, ifjú*; ein Jüngling. Mart. Cap.

Pūbens, tis, o. *felserdült*: mannbar, mündig. 2) genae pubentes, Virg. *bojhosodó ortza, v. áll, mellyen a' szakáll ütöget már kifelé*; Wangen, an denen der Bart hervorſticht. Virg.

Pūbĕo, ui, ēre, 2. *felserdült korra jutni*; mannbar ſeyn. Virg. 2) *szőrösödni*; Haare bekommen. Ulp.

Pūber, ĕris, vide: Pubes, Adj.

Pūbertas, ātis, f. 3. *felserdültség, melly kor a' férjfiaknál a' 15dik. a' leányoknál a' 13dik esztendővel kezdődik*; die Mannbarkeit, das

männliche Alter, das bey Mannspersonen nach dem vierzehnten, bey Frauenzimmern nach dem zwölften Jahre sich anfängt. Suet. 2) *a' felserdültségkori szörösödés*; die Mannbarkeit, die Kennzeichen derselben, als Bart- und Schambaare. Cic. Etiam de plantis et fructubus, v. gr. incipientis uvae pubertas, i. e. lanugo, Plin. 3) *férjfiúság, nemzőerő*; die Mannheit, Männlichkeit, i. e. Mannskraft oder Zeugungskraft Inexhausta pubertas, Tacit.

Pūbes, is, f. 3. locus pudendi, in quo nascuntur pili. 2) pili ipsi in parte verenda, Virg. 3) *pejh, pejhszakáll, a' legelső pejhes szakálla az ifjúnak*: das Milchhaar, der erste Bart der Jünglinge. 4) *egy tsoport fiatal ifjak*; ein Haufen junger Mannschaft Omnis Italiae pubes, Cic.

Pūbs, vel Pūber, ĕris, o. Adj. *felserdült, ifjúkoros*; mannbar, männlich, von oder in männlichen Jahren, erwachsen. Nisi Puberem te haberet, Crass. ap. Cic. Puberem aetatem, Liv. Priusquam pubes esset, Nep. 2) v. gr. folium, Virg. *szőszös*; weichbehaart.

Pūbesco, bui, ĕre, 3. (pubeo) *pejhes dni, szőrösödni, szakállasodni*: mit den Bartbaaren oder andern Haaren der Mannbarkeit bekleidet werden, einen Bart bekommen ꝛc. Molli pubescere veste, i. e. barba, Lucret. 2) Trop. *felnövén leveledzeni, bimbózni, gyümöltsbimbókat hajtani*; erwachsen, Blätter, Knospen und Früchte bekommen. Quae terra gignit, maturata pubescunt, Cic. 3) *szőszösödni, szőrösödni*; behaart werden. Folia pubescunt, Plin. Prata pubescunt flore, Ovid. i. e. incipiunt florescere.

Pūbis, is, pro: Pubes, Prud.

Pūbliānus, a, um, v. gr. sententia, i. e Publii Syri sententia. Sen.

Pūblĭcandum, i, n. 2. *kihirdetnivaló*; etwas Bekanntzumanchendes, eine öffentliche Anzeige. JCt.

Pūblĭcānus, a, um, *a' státus jövedelmeit, vámjait 's a' t. illető, azzal foglalatoskodó*; die Staatseinkünfte oder den Pacht derselben betreffend, damit sich beschäftigend. Cic.

Pūblĭcānus, i, m. 2. *vámos, a' ki a' Római státus adóit, vámjait 's a' t. kiárendálta*; ein Pachter, oder Generalpachter der römischen Einkünfte (vectigalium).

Pūblĭcātio, ōnis, f. 3. (publico) v. gr. bonorum, Cic. *a' státus számára való elfoglaldsa valamelly jószágnak*; Confiscation, Einziehung in die öffentliche Casse. 2) *kihirdetés, közönségessététel*; die Gemeinmachung, Ausbreitung. JCt. 2) *eladásvégett való kiragasztott hirdetés*; der öffentliche Anschlag zum Verkauf.

Pūblĭcātor, ōris, m. 3. *kihirdető*; Bekanntmacher. Arnob.

Pūblĭcātus, a. um, *kihirdettetett, közönségessé tétetett*, publicirt, bekannt gemacht, eröffnet. Nep 2) *a' státus kintstárja számára elfoglaltatott*; confiscirt, in die öffentliche Casse eingezogen. Cic.

Pūblĭce, Adv. v. gr. dicere, Cic. *közönségesen, a' státus, köstársaság vagy a' nép nevében, p. o. beszéllni*; im Nahmen des Staats oder des Volks, z. B. reden. 2) v. gr. scribere, Cic. *a' státushoz, vagy a' Római tanátshoz intézve, p. o. írni*; an den Staat, oder an den Senat schreiben, u. s. w. 3) v. gr. alere, Nep. *a' státus vagy város költségén, p. o. tartani*; auf Kosten oder Veranstaltung des Staats, oder der Stadt, z. B. ernähren oder unterhalten. 4) v. gr. disserere, Gell. *közönséges helyen, nyilván, mindenek látára*; öffentlich, vor der ganzen Stadt, u. s. w. Nullo tumultu publice concitato, Cic. 5) *az útszán, az ország úton*; öffentlich auf der Gasse oder Straße.

Pūblĭcĭānus, a, um, i. e. Praetore Publicio oriundus, vel eum concernens. 2) v. gr. locus, Cic. *közönséges*; öffentlich, allgemein.

Pūblĭcista, ae, m. 1. qui Juri Publico operam dat. Gloss.

Pūblĭcītus, i. q. publice; *a' státus nevében, vagy annak rendeléséből 's a' t.* im Nahmen, auf Verordnung des Staats ꝛc. Ter. 2) *közönséges helyen, mindenek előtt*; öffentlich, vor Jedermann. Apul.

Pūblĭcius, a, um, *Publiciustól való, Publiciusi*; Publicisch. 2) v. gr. iter, Ovid. *közönséges*; gemein, öffentlich.

Publĭcius, ĭi, m. 2. Nom. pr. familiae Romanae Ovid.

Pūblĭco, āvi, ātum, āre, 1. *közönséges helyen kikiáltani, kihir-*

Digitized by Google

detni; öffentlich ausrufen, kund machen. Justin. Reticenda publicare, Just. *az az*: *elhirlelni, kibeszéllni mindenek előtt*; öffentlich bekannt machen. 2) v. gr. bona, Cic. *a' státus tárháza számára elfoglalt jószágot eladni, eladóvá tenni*; confiscirte Güter öffentlich verkaufen. 3) v. gr. librum, Plin. jun. *kiadni, kihirdetni*; herausgeben 4) publicare hominem, Svet. *valakit szabadossá tenni, v. hirdetni*; einen aus der Dienstbarkeit frey machen. 5) corpus publicare, Plaut. *kurvaságra adni magát*; Hurerey treiben. 6) v. gr. aliquem, Liv. *valaki vagyonát, vagy jószágát 'a' státus tárháza számára elfoglalni*; eines Vermögen confisciren, oder dem Staate zueignen.

Pŭblĭcóla, ae, m. 1. pro: Populicola, cognomen Valerii. 2) *a' népnek tisztelője, barátja*: der das Volk ehrt, Volksfreund. Liv.

Publicum, i, n. 2. *a' státus vagyona, jószága, földjei, 's a' t.* das Eigenthum des Staats, Commun-Güter, Aecker, u. s. w. Cic. 2) *a' státus jövedelme, város jövedelme*; Einkünfte des Staats oder der Stadt. Convivari de publico, Hor. 3) *vám, vámok jövedelme*; der Zoll, öffentliche Abgaben. Publica redimere, Cic. *a' vámokat kidrenddlni*; den Zoll pachten. Publica, plur. *státus dolgai*; Staats-Sachen. 5) *a' státus kintstárja, pénztárja*; öffentliche Casse, das Aerarium. In publicum redigere, Liv. vel, referre, Nep. 6) *a' közönség, p. o. státus, város, 's a' t.* das Publicum, der Staat, die Stadt, u. s. w. Publico, vel in publicum consulere, Ter. et Plin. Ep. *a' státus vagy a' közönség javára tenni valamit, annak javáról gondoskodni, a' közjóra munkálódni*; für den Staat sorgen, das gemeine Beste befördern, u. s. f. 7) *akármelly közönséges hely, p. o. a' hol hallgatók vagy nézők vannak, vagy p. o. piatz, vásár, 's a' t.* jeder öffentliche Ort, wo z. B. Zuhörer, Zuschauer sind, oder z. B. Marktplatz, Markt, u. s. w. Prodire in publicum, Cic. Publico abstinere, vel carere, Cic. *nem menni ki közönséges helyre, vagy nem jelenni meg semmi közönséges helyen*; nicht ausgehen, zu Hause bleiben.

Publicus, a, um, *az egész népet, a' közönséget, vagy a' tanátsot illető*; das ganze Volk, das Publicum, oder den Senat betreffend. Literae publicae; *a' néphez vagy a' tanátshoz intézett levél*; ein Schreiben an das Volk oder an den Senat. 2) *közönséges*; gemein. Publica via, Ovid. *országút*; die Landstrasse. In publico, sc. loco; *közönséges helyen, a' közgyülésben*; in der öffentlichen Versammlung. 3) sumtu publico, Cic. *a' státus, v. a' köztársaság költségén*; auf Kosten des Staats. 4) publica persona, JCt. *közönséges hivatalt viselő személy*; eine Person in einem öffentlichen Amte. 5) causam publicam dicere, Cic. *főbenjáró dolgot védelmezni*; eine Criminalsache vertheidigen. Causa publica, Liv. *a' státus vagy köztársaság dolga*; die Sache des Staats.

Pŭblĭlĭus, ii, m. 2. et Publilia, ae, f. 1. Praenomen Romanorum. Cic. Publilia, i, e. conjux Ciceronis secunda. Cic.

Pŭblĭpor, ŏris, m. 3. i. e. Publii puer (servus) Quintil.

Pŭblĭus, ii, m. 2. Praenomen Romanum, v. gr. P. Cornelius.

Pŭcīnum, i, n, 2. urbs Carnioliae (in Carnis) Plin. Hinc: Pucinus, a, um, Adj. v. gr. vinum, Plin.

Pŭdĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *megszégyenítni*; machen, das sich Jemand schäme. Pass. Pudefio, factus sum, fieri; *megszégyenülni*; sich schämen. Pudefactus, Gell.

Pŭdendus, a, um, *szégyenleni való*; schämenswerth. Svet. Hinc: pudendum, v. gr. virile, aut muliebre, vel: partes pudendae; *szemérem test*; die Schaamglieder. 2) *rút, útálatos*; häßlich, schändlich.

Pŭdens, tis, o. (pudeo) *szemérmes*; schamhaft, züchtig, bescheiden. Cic. Comp. pudentior. Sup. pudentissimus. Cic.

Pŭdenter, Adv. *szemérmesen, szeméremmel*; mit Schamhaftigkeit, bescheiden, sittsam. Cic. Pudentius, Cic. pudentissime, Cic.

Pŭdĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *szégyenleni*; sich schämen. Pudeo, Plaut. *szégyenlem*; ich schäme mich. 2) Impers. cum Gen. v. gr. pudet me tui, Ter. *szégyenlem (magamat) előtted*;

Digitized by Google

ich ſchäme mich vor dir. Pudet me dicere, Ter. *szégyenlem kimondani*; ich ſchäme mich es zu ſagen. Caeteros pudeat si, Cic. Quod illum non puditum est ostentare, Apul. Non te haec pudent? Ter. Pudeat te! Petron. *nem szégyenled? vagy szégyenld magadat!* ſchäme dich!

Pŭdesco, ĕre, 3. *szégyenleni*; ſich ſchämen. Minuc. Fel.

Pŭdet, vide: Pudeo.

Pŭdibilis, e, i q. pudendus, Lampr.

Pŭdibundus, a, um, *szégyenlős, szemérmes*: ſich ſchämend, ſchamhaft. Horat. Virg. et Colum. 2) *szégyenleni való, a' mit szégyenleni kell*; ſchämenswerth. Justin. 3) *elpirúlt*; roth, ſchamroth. Svet.

Pŭdĭce, Adv. *szemérmesen*; ſchamhaft, züchtig, ſittſam. Terent. pudice, Plaut.

Pŭdĭcĭtĭa, ae, f. 1. *szemérmesség*; die Schamhaftigkeit, Sittſamkeit. 2) *szüzesség, tisztaság*, die Züchtigkeit, Keuſchheit. Cic. et Liv. 3) i. e. dea Pudicitia. Liv.

Pŭdĭcus, a, um, (pudeo) *szemérmes, a' ki valamit szégyenl*; der ſich ſchämt, ſchamhaft. Plaut. 2) v. gr. homo, Cic. mater, Ovid. *tisztaéletű, szüz, tiszta erkölcsű*; keuſch, züchtig, ſittſam. Comp. pudicior, Sup. pudicissimus, Plin.

Pŭdor, ōris, m. 3. (pudeo) *szemérem, szégyen. szemérmetesség*. die Scham, Schamhaftigkeit, wenn man ſich ſchämt etwas Unanſtändiges oder Böſes zu thun oder zu ſagen. Cic. Pudor est (mihi) referre, Ovid. *szégyenlem elbeszélni*; ich ſchäme mich es zu erzählen. Non est pudori, Liv. *nem szégyen az*; das iſt keine Schande. 3) v. gr. patris, Ter. *tisztelet valaki eránt*; die Hochachtung vor Jemanden. 4) *szemérmesség, illendőség*; die Beſcheidenheit, Sittſamkeit, Wohlſtandsliebe. 4) *az asszony személynek betsülete, szüzessége, tiszta élete*; die Ehre eines Frauenzimmers, Keuſchheit, Züchtigkeit. Oblita pudoris, Ovid. 5) *elpirúlás*; die Röthe der Haut, das Erröthen. Ovid.

Pŭdōrĭcŏlor, ōris, o. *elpirúlt*; ſchamroth, Schamröthe habend, röthlich. Laev. ap. Gell.

Pŭella, ae, f. 1. *leánygyermek, leány*; ein Mädchen. Puellam parere, Ter. 2) *asszonyszemély, fejérszemély, leány, menyetske, vagy ifjú asszony*; jedes Frauenzimmer, ſie ſey ledig oder verheirathet. Laborantes utero puellae, Hor. *fiatal menyetskék*; junge Weiber. 3) *szerető, mátka*; die Liebſte. Prop. et Ovid. 4) *leány, leánya az atyának és anyának*; die Tochter. Hor.

Pŭellāris, e, *leányi, a' leányokat illető*; ein Mädchen oder junges Frauenzimmer betreffend, den Töchtern zugehörig. 2) *ifjúi, fiatal leánykori, gyermeki*; jugendlich, jung, kindiſch. Aetas puellaris, Quint.

Pŭellāriter, Adv. *leány módra, leányosan*; auf Mädchenart, als ein Mädchen. Plin. Ep.

Pŭellārĭus, ii, m. 2. *leányokat kedvelló*; Mädchenfreund. Petron.

Pŭellasco, ĕre, 3. *elleánynyosodni*; kindiſch, weibiſch werden. Varr.

Pŭellātōrĭus, a, um, *apró leánykának való*; kleinen Mädchen gehörig. Solin.

Pŭellītor, āri, Dep. 1. *gyermekeskedni*; Kinderey treiben, ſpielen, ſchäckern. Laber.

Pŭellŭla, ae, f. 1, (Dimin.) *leányka, kis leányka, lyánka*; ein kleines Mädchen. Terent.

Pŭellus, i, m. 2. (Dimin.) *kis gyermek, gyermeketske*; ein Knäbchen. Lucret.

Pŭer, ĕri, m. 2. *gyermek, fiú vagy leány gyermek*; jedes Kind, es ſey Knabe oder Mädchen. Proserpina puer Cereris, Naev. Pueri; *gyermekek*; Kinder. Cic. 2) *fiúgyermek, fiú, férjfigyermek*; ein Knabe. Ovid. 3) *gyermek, t. i. az idejére néve mintegy tizenkét esztendős korúig*; ein Knabe den Jahren nach, junge Mannsperſon bis ins zwölfte Jahr und darüber. A puero, Cic. *gyermek kordtól (v. koromtól) fogva*; von Kindheit an. Audivi a puero, Cic. *gyermek koromtól fogva mindég hallottam*; von meiner Kindheit an habe ich es immer gehört. Ex pueris excedere, Cic. *kikelni a' gyermeki korból*; ein Jüngling werden. 4) v. gr. meus, tuus, Virg. *valakinek fija, gyermeke*; Knabe Jemandes, ſein junger Sohn. 5) *inas, szolgáló gyermek, vagy ifjú*; ein Knabe, Junge, zur Aufwartung, Bedienter. Pueri regii, Liv. *a' kirdlyi*

Digitized by Google

szolgáló úrfiak; die königlichen Pagen. 6) *nőtelen fiatal ember*; eine unverheirathete Mannsperſon. Fac puer esse velis, Ovid.

Pŭĕra, ae, f. 1. (Fem. a puer) *leány*; ein Mädchen. Liv. Andr. et Varr.

Pŭĕrasco, ĕre, 3. *felserdülni*; ein Knabe oder Jüngling werden. Suet. 2) *megifjodni*; ſich verjüngern. Auson.

Pŭercŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *gyermeketske*, *kis gyermek*; ein Knäbchen. Arnob.

Pŭĕrĭlis, e, *gyermeki*; kindlich, kindiſch. Aetas puerilis, Cic. *gyermeki kor*; das Knabenalter. Anni pueriles, Ovid. *gyermeki esztendők*; die Kinderjahre. 2) *gyermekes*, *együgyű*; kindiſch, einfältig. Consilium puerile, Cic. *együgyű gyermeki ész*; kindiſcher Verſtand. Puerile est, Ter. *gyermekség*; etwas kindiſches.

Pŭĕrĭlĭtas, ātis, f. 3. *gyermekkor*, *gyermeki kor*; das Knabenalter, die Knabenjahre. Varr. 2) *gyermeki szokás*, *v. magaviselet*; kindiſche oder knabenmäßige Sitten. Senec.

Pŭĕrĭlĭter, Adv. v. gr. blandiri, Liv. *gyermeki módon*; kindiſch, wie Kinder oder Knaben. 2) v. gr. facere, Cic. *gyermekesen*, *gyermek módra*; kindiſch, einfältig.

Pŭĕrĭtĭa, ae, f. 1. *gyermekség*, *gyermeki kor*, *gyermekkor*; das Knaben- oder Mädchenalter, die erſten Jahre, die Kindheit. In pueritia mea, Cic. *gyermekkoromban*, *mikor gyermek voltam*; in meiner Kindheit. A pueritia, Cic. (sc. mea, tua etc.) *gyermekségemtől fogva*, *'s a' t.* von meiner Kindheit an.

Pŭĕrĭtĭes, ēi, f. 5. pro: pueritia, Auson.

Pŭerpĕra, ae, f. 1. *gyermekágyas asszony*; eine Kindbetterinn, Sechswöchnerinn. Ter.

Pŭerpĕrĭum, ĭi, n. 2. *gyermekszülés*; das Kindergebären. 2) *gyermekágy*, *lebetegedés*; Kindbette, Sechswochen, Niederkunft. Puerperio cubare, Plaut. *gyermekágyat feküdni*; im Kindbette liegen.

Pŭertĭa, pro: pueritia, Hor.

Pŭĕrŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *kis fiú*, *fiútska*; ein kleiner Knabe. Cic.

Pŭĕrus, i, m. 2. pro: puer.

Pūga, vel Pyga, ae, f. 1. *fartsik*; der Steiß. Non.

Pūgil, ĭlis, m. 2. *bajnok*, *ökölleł küszködő*; ein Fechter, Fauſtfechter. Cic.

Pūgĭlātĭo, ōnis, f. 3. *bajnokoskodás*; das Fauſtfechten. Cic.

Pūgĭlātor, ōris, m. 3. id. qu. pugil, Arnob.

Pūgĭlātus, us, m. 4. *ököllel küszdés*, *bajnokság*; das Fauſtfechten. Plaut.

Pūgĭlice, Adv. *bajnok módra*, *bajnokúl*; fauſtfechteriſch, nach Art der Fauſtfechter. Plaut.

Pūgillar, āris, vel Pugillare, is, n. 3. *jegyzőkönyv*, *jegyző szebkönyv*; eine Schreibtafel. Auson.

Pŭgillāres, ĭum, m. pl. id. qu. Pugillar. Plin.

Pūgillaris, e. *egy ökölnyi*; einer Fauſt groß. Juv.

Pūgillo, Pugillor, id. qu. Pugilo, Pugilor.

Pugillus, i, m. 2. (Dimin. a pugnus) *egy kis ököl*, *öklötske*; eine kleine Fauſt. Plin.

Pūgĭlo, āvi, ātum, āre, et Pugilor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ökölleł vereked ni*; mit der Fauſt fechten. Apul.

Pūgio, ōnis, m. 3. *handzsár*, *tőr*; ein Dolch, Stoßdegen. Cic. 2) Met. pugio plumbeus, Cic. *tsekély vagy gyenge megmutatás*; ein ſchwacher Beweis.

Pūgĭuncŭlus, i, m. 2. *törőtske*; ein kleiner Dolch. Cic.

Pugna, ae, f. 1. *viadal*, *hartz*, *verekedés*; der Kampf, das Gefecht, der Streit. Pugna singularis, Macr. *személyes viadal*, *megvívás*; der Zweykampf. 2) *ütközet*; das Treffen, die Schlacht. Pugna navalis, Nep. *tengeri ütközet*; ein Seetreffen, eine Seeſchlacht. 3) Trop. *viaskodás*, *veszekedés*, *p. o. szóval*; der Streit, z. B. mit Worten. Cic.

Pugnācĭtas, ātis, f. 3. *hartzosság*, *viaskodóság*, *vágyás a' viaskodásra*; die Streitbegierde, Streitbarkeit. Plin.

Pugnācĭter, Adv. *viaskodva*; ſtreitbegierig, heftig im Streiten. Cic. Pugnacius, Quintil. pugnacissime, Cic.

Pugnācŭlum, i, n. 2. *bástya*; die Baſtey. Plaut.

Pugnātor, ōris, m. 3. *hartzoló*, *vívó*, *viaskodó*; ein Fechter, Streiter. Liv.

Pugnātōrĭus, a, um, *hartzolói*, *vias-*

Digitized by Google

kodói, viaskoddsra való, hartzoló; das Fechten betreffend, dahin gehörig. Suet.

Pugnātrix, īcis, f. 3. *hartzoló, t. i. asszony személy*; Fechterinn. Ammian.

Pugnax, ācis, o. (pugno) *viaskodó, hartzoló, örömest hartzoló, hartzos*; gern fechtend oder ſtreitend, ſtreitbar, kriegeriſch. Ovid. 2) *veszekedő*; zänkiſch. 3) *vele ellenkező*; widerwärtig. Ignis aquae pugnax, Ovid. 4) Trop. v. gr. contra aliquem, Cic. *nyakas, makats*; widerſetzlich, hartnäckig.

Pugnĕus, a, um, (pugnus) *ököllel való*; die Fauſt betreffend. Plaut.

Pugnĭtus, Adv. *ököllel*; mit Fäuſten. Caecil.

Pugno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. cum aliquo, vel contra aliquem, Cic. *viaskodni, hartzolni, vlvni*; kämpfen, fechten, ſtreiten. Pro commodis patriae pugnare, Cic. De genu pugnare, Sen. *térden állva hartzolni*; kniend fechten. De loco pugnare, Ter. *a' helyért viaskodni*; wegen des Platzes kämpfen. 2) *tusakodni, ellenkezésben lenni, ellenkezni*; ſtreiten, uneinig ſeyn. Secum pugnare, Cic. *maga magával ellenkezni*; ſich widerſprechen. 3) Trop. v. gr. pugnare ut, Cic. vel ne, Cic. *erővel rajta lenni valamin, hartzolni mellette vagy ellene, p. o. szóval*; alle Mühe anwenden, ſtreiten dafür oder dawider.

Pugnus, i, m. 2. *ökől*; die Fauſt. Contundere aliquem pugnis; *megöklözni valakit*; einen mit der Fauſt ſchlagen. Pugno victus, Hor. 2) *egy marok, (mérték)*; die Fauſt als ein Maaß. Cato.

Pulchellus, vel Pulcellus, a, um, (Dimin. a pulcher) *szépetske*; hübſch, artig, nett. Cic.

Pulcher, chra, chrum, vel Pulcer, cra, crum, v. gr. puer, Cic. hortus, Ovid. *szép, jeles*; ſchön. Quid adspectu pulchrius, Cic. Urbs pulcherrima, Caes. 2) v. gr. exemplum, Caes. *szép, jeles, derék, diszes*; ſchön, vortrefflich, herrlich, rühmlich. Nil virtute pulchrius, Cic. Pulcra dies, Hor. *ditső, v. szerentsés nap*; ein glückſeliger Tag. Difficilia quae pulcra, Prov. *nem könnyű az a'mi szép*; gut Ding will Weile haben. Comp. pulcrior, pulcrius. Sup. pulcerrimus, et pulcherrimus, Cic.

Pulchralis, vel Pulcrālis, e, *szép*; ſchön. Cato.

Pulchre, vel Pulcre, Adv. *szépen, jelesen, jól, helyesen*; ſchön, vortrefflich, herrlich, gut, wohl. Pulcre vendere, Plaut. *jól, az az: drágán eladni*; gut, oder theuer verkaufen. Pulcre est mihi, Cic. Pulcre sum, Plaut. *jól vagyok*; ich befinde mich wohl, mir iſt wohl. Comp. pulchrius, Sup. pulcherrime, vel pulcerrime, Cic.

Pulchresco, (pulcr.) ĕre, 3. *szépülni*; ſchön werden. Cassiod.

Pulchrĭtas, (pulcr.) ātis, f. 3. *szépség*; die Schönheit. Caecil.

Pulchrĭtūdo, (pulcrit.) ĭnis, f. 3. *szépség, jelesség, jeles vagy szép volta valaminek*; die Schönheit, Vortrefflichkeit. Cic.

Pūlējum, et Pūlēgĭum, ii, n. 2. *tsombor ménta, póldj, putnokfű*; die Poley, das Flöhkraut. (Mentha pulegium, L.) Cic.

Pūlex, īcis, m. 3. *bolha*; der Floh. Plaut. 2) *maróka*; der Blumenkäfer, Erdfloh. Colum. (Mordella, L.)

Pūlĭcōsus, a, um, (pulex) *bolhás*; voller Flöhe. Colum.

Pullārius, a, um, (pullus) v. gr. collectio, Veget. *apró baromfiakat vagy más állatok kölykeit illető, azoknak való*; junge Thiere betreffend, dahin gehörig.

Pullārius, ii, m. 2. *baromfiakat tartó*; ein Hühnerwärter. Cic.

Pullastra, ae, f. 1. sc. gallina; *fiatal tyúk, jertze*; eine junge Henne. Varr.

Pullātio, ōnis, f. 3. *költés, kotlás*; die Ausbrütung. Colum.

Pullātus, a, um, *fekete öltözetű, mint a' gyászolók*; ſchwarz gekleidet, z. B. bey Trauer. Juvenal. 2) Trop. *közönséges, szennyes, p. o. öltözetű*; ſchmutzig, gemein, gering. Pullati, Plin. Ep. *közönséges emberek*; gemeine Leute.

Pullĕjăcĕus, a, um, pro: pullus; *fekete*; ſchwarz. Suet.

Pullīgo, ĭnis, f. 3. *fekete vagy setét szín*; ſchwarze oder dunkle Farbe. Plin.

Pullīnus, a, um, v. gr. dens, Plin. *fiatalkori*; von jungen Thieren.

Pulliprĕma, ae, m. 1. Pullipremo, ōnis,

Digitized by Google

m. 3. *gyermek szeplőséltő*; ein Knabenschänder. Auson.

Pullĭties, ēi, f. 5. *apró baromfi*; die junge Brut der Hühner. Colum.

Pullo, āre, 1 *költeni, kiköltetni*; Junge hervorbringen. 2) i. q. germino. Varr.

Pullŭlasco, ĕre, 3. *kihajtani, hajtani, mint az ág*; ausschlagen, hervor kommen, z. B. ein Zweig ꝛc. Colum.

Pullŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hajtani, kihajtani, kinőni, kitsirdzni*; ausschlagen, hervorsprossen. Virg. et Colum. 2) *költeni, kiköltetni, szülni*; ausbrüten, etwas Junges hervor bringen, zeugen. Apul.

Pullŭlus, a, um, (Dimin. a pullus) *fiatal*; jung. Apul. 2) *feketés, feketéllő*; etwas schwarz, schwärzlich. Colum.

Pullulus, i, m. 2. *fiatal vagy futtyú ág*; ein junges Sprößchen. Plin. 2) *tsirke, tsibe*; ein junges Hühnchen. Apul.

Pullus, a, um. *fiatal*; jung. Meus pullus passer, Plaut. 2) pro: purulus, a purus, *tiszta*; rein. Veste pulla candidi. Varr. 3) *szennyes, setétszínű, földszínű, fekete*; schmutzig, dunkel, erdfarbig, schwarz. Toga pulla, Cic. *szennyes, szurtos, fekete ruha, mint a' milliynt a' közönséges szegény emberek hordtak*; ein schmutziger und schwarzer Rock, wie die gemeinen Leute trugen.

Pullus, i, m. 2, *akármelly állatnak a' fija vagy kölyke*; das Junge eines jeden Thieres. Pulli ranae, Hor. *béka porond, v. porongy*; die jungen Frösche. Pullus columbinus, Cic. *galambfi*; ein junges Täubchen. Pullus equinus, Quint. *tsikó*; ein Füllen. Pullus asininus, Varr. *vemhe*; ein junger Esel. Pulli gallinacei, Liv. *tsirkék, tsibék, pisszék*; junge Hühnchen. 2) pulli arborum, Plin. *fiatal tsemeték*; junge Bäumchen.

Pulmentāris, e, (pulmentum) *pépnek való, kásának való*; zum Brey gehörig. Plin.

Pulmentārium, ii, n. (pulmentum) 2. *mindenféle főzelék és más tsemege, a' mit kenyérrel szoktak enni*; alles, was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch, ꝛc.

Pulmentum, i, n. 2. (puls) i. q. Pulmentarium, Justin. 2) *étel, étek*; das Essen, Gericht, die Speise. Plaut. et Horat.

Pulmo, ōnis, m. 3. *tüdő*; die Lunge. Cic. Plur. pulmones, pro: Sing. pulmo. Cic. et Ovid. 2) pulmo marinus; *egy tengeri hal neme, tengeri tüdőhal*; ein Seegeschöpf, Seelunge, Meerlunge. Plaut.

Pulmōnāceus, a, um, *tüdőnek való, tüdőt illető*; die Lunge betreffend, ihr heilsam. Veget.

Pulmōnāria, ae, f. 1. *gálna, tüdőfű*, das Lungenkraut, Christwurz. Bot.

Pulmōnārius, a, um, *tüdője veszett*; lungensüchtig. Colum.

Pulmōnĕus, a, um, *tüdőt illető*; die Lunge betreffend. Plaut.

Pulmuncŭlus, i, m. 2. *kis tüdő, tüdőtske*; kleine Lunge. Veget.

Pulpa, ae, f. 1. *az állati testnek vastag húsos része*; das Fleischige an thierischen Körpern, das derbe Fleisch. Cato. 2) *a' gyümöltsnek húsos vagy leves része*; das Fleischige am Obste. Scrib. Larg. 3) pulpa arboris, Plin. *a' fának a' fás része*; das Fleischige am Holze. Plin.

Pulpāmen, ĭnis, n. 3. *vastagkús*; das Fleisch ohne Bein. Plin. 2) *a' mit kenyérrel szoktak enni*; was man zum Brote isset. Liv.

Pulpāmentum, i, n. 2. *az állatnak a' húsos része*; das Fleischige an Thieren, z. B. Fischen. Plin. 2) *tsemege*; Leckerbißlein. Plaut. 3) *a' mit kenyérhez enni szoktak, főzelék, hús, 's a' t.* was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch ꝛc. Cic.

Pulpĭto, āre, 1. *bedeszkázni*; mit Brettern verschlagen. Sid.

Pulpĭtum, i, n. 2. i. q. Proscenium, *az a' felemelt hely a' theátromban, a' hol a' játék előadatik*; der Schauplatz, darauf man spielt. Mart. 2) *katedra, beszéllőszék*; die Kanzel, die Bühne. 3) *akármelly deszkából készült állás*; ein Gerüst. Ovid. 4) *írásztal, mellynek hátulsó része pulpitus módra felemeltetett*; ein Schreibepult. 5) *pulpitus, olvasó pulpitus*; ein Pult.

Pulpōsus, a, um, *húsos*; fleischig. Ap.

Puls, tis, f. 3. *pép, kása, p. o. lisztből, lentséből, köleskásából, 's a' t.* ein Brey oder Mus, z. B. aus Mehl, Linsen, Hülsenfrüchten ꝛc.

Pulsābŭlum, i, n. 2, (pulso) *kótis, fa-*

Digitized by Google

kalapács; der Schlägel oder hölzerner Hammer. 2) *tzimbalomverő, pengető*; der Klöppel. Apul.

Pulsātĭo, ōnis, f. 3 *verés, veregetés*; das Schlagen, der Schlag. Liv. 2) *zörgetés*; das Klopfen, z. B. an der Thür. Non.

Pulsātor, ōris, m. 3. *ütő, verő*; der da schlägt. 2) *zörgető*; der da klopft, z. B. an der Thür. 3) v. gr. citharae, Val. Max. *tziterás*; der Citherspieler. Val. Fl.

Pulsātus, a, um, *ütött, vert, megveregetett*; geklopft, geschlagen. Ovid.

Pulsim, Adv. *ütésenként*; schlagweise. Nigid.

Pulsĭo, ōnis, f. 3. (pello) i. q. pulsatio, Arnob.

Pulso, āvi, atum, āre, 1. (Frequ. a pello), v. gr. aliquem, Cic. *verni, megverni, megütögetni*; schlagen, Schläge geben. 2) v. gr. fores, Ovid. ostium, Plaut. *zörgetni, p. o. az ajtón, kopogatni*; klopfen, z. B. an der Thüre. 3) *veregetni, ütögetni, kopogatni*; klopfen, schlagen an etwas, anschlagen. Terras grandine pulsat, Ovid. *jéggel veri, kopogatja, 's a' t.* läßt auf die Erde hageln. 4) v. gr. campanis, vel campanas pulsare; *harangozni*; die Glocken läuten. Citharam pulsare, Virg. *tziterdzni*; die Cither schlagen. 5) *nyughatatlankodtatni, hánykódtatni*; beunruhigen. Quae te vecordia pulsat, Ovid. 6) v. gr. pericula, Claud. *elháritni, elűzni*, fortstoßen, entfernen. 7) v. gr. pede terram; *dobogni*; stampfen. Tellurem pulsare libero pede, Hor. *táncolni, ugrálni*; tanzen, hüpfen, springen. Semen in pila pulsare, Plin. *törni, p. o. mozdrban*; stampfen, stoßen. 8) v. gr. digitis, Ter. *verni, pengetni, p. o. a' muzsikát, hárfát, klavirt, játszani rajta*; schlagen, spielen.

Pulsŭōsus, a, um, v. gr. dolor, Coel. Aur. *lüktető, p. o. fájdalom*; voller Stöße.

Pulsus, a, um, (Pello) *elvert, elhajtott*; vertrieben. Regno pulsus, Virg. *országából kihajtatott, kiüzetett*; aus dem Reiche vertrieben. 2) *vert*; geschlagen. Lyra manu pulsa, Ovid.

Pulsus, us, m. 4. *ütődés, verés, verődés*; das Stoßen, Schlagen. Remorum pulsus, Cic. *evezés*; das Rudern. 2) v. gr. pedum, Virg. *kopogás, dobogás*; das Klopfen, Schlagen. Pulsus arteriarum, Plin. *érverés*; der Puls. 3) *előre való mozgás, v. verődés*; der Trieb, eine Bewegung. Amm.

Pultārius, ii, m. et Pultarium, ii, n. 2. *pépes edény, mellyben a' pépet vagy kását főzték és enni feladták*; ein Gefäß, worin ein Brey gekocht und aufgetragen ward. Cels. 2) *ivó lapos edény, tsésze*; ein Schälchen, woraus allerhand abgekochte Tränke getrunken wurden. Mart. 3) *főzőfazék*; ein Kochtopf. Colum.

Pultātĭo, ōnis, f. 3. (pulto) *kotzogatás, békotzogatás, p. o. az ajtón*; das Klopfen, Anklopfen. Plaut.

Pultĭcŭla, ae, f. 1. *pépetske*; ein Müschen, etwas wenig Brey. Colum.

Pultĭfĭcus, a, um, *pépnek vagy kásának való*; zum Brey dienlich. Aus.

Pultiphăgōnĭdes, ae, m. 1. *pépevők, kásaevők*; Breyesser. Plaut. i. e. Charthaginenses.

Pultiphăgus, i, m. 2. *kásaevő, pépevő*; ein Breyesser. Plaut.

Pulto, āre, i. q. pulso, Terent.

Pulver, ĕris, m. 3. i. q. pulvis, Apul.

Pulverarius, a, um, *porhozvaló*; zum Pulver gehörig. Pixis pulveraria, Gloss. *puskaportartó*; eine Pulverflasche.

Pulvĕrātĭcum, i, n. 2. *borravaló, kivált valami terhes poros munkáért*; ein Trinkgeld, besonders für eine große (staubige) Arbeit. Cod. Theod.

Pulvĕrātĭo, ōnis, f. 3. *porrátörés*; das Pulverisiren. Colum.

Pulvĕrĕus, a, um, (pulvis) *porhoz hasonló, ollyan mint a' por*; wie Staub. Virg. 2) *porból való, por*; aus Staub. 3) *poros, porral bélepett*; voll Staub, bestäubt. Ovid.

Pulvĕro, āre, 1. *béporozni, porral béhinteni*; bestäuben, mit Staub bestreuen. Plin. 2) v. gr. herbas, Calp. *porrá törni, széllyel dörzsölni porrá*; zerstäuben, zu Staub machen.

Pulvĕrŭlentus, a, um, v. gr. via, Cic. *poros, porral tele, béporosodott*; voller Staub, staubig, bestäubt. 2) Met. *munkával, fáradtsággal járó*; mit Mühe verbunden. Ovid.

Pulvillus, i, m. 2. *vánkoska, vánkotska, kis vánkos*; ein kleines Küssen, Küßchen. Hor.

Pulvīnar, vel Polvīnar, āris, n. 2. *vánkos, párna, főalj*; ein Polster,

Digitized by Google

Hauptküssen. Varr. 2) *oltár vagy más felemelt hely, mellyet a' házi istenek számokra vánkosokkal béboritottak, 's oda eleibek étkeket is raktak*; ein Altar oder ein erhabener Ort, worauf man die Götzen stellte, und ihnen allerhand Speisen setzte. Cic. Hinc: Julio Caesari pulvinar dedicatum fuit, Cic. 3) *fejedelmi háló ágy*; das Bett oder Ehebett, insbesondere kaiserlicher Personen. Catull.

Pulvīnāris, e, *vánkoshoz való, azt illető*; das Polster oder Küssen betreffend. Petron.

Pulvīnārium, ii, n. 2. i. q. pulvinar, 2) *hajódllás, tengeröböl, kikötő*; der Ruheplatz der Schiffe, Hafen. Plaut.

Pulvīnātus, a, um, (pulvinus) *vánkos formára kitömött*; gleichsam bepolstert, gleichsam mit einem Küssen versehen. Plin.

Pulvīnŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pulvinus) *párnátska, vánkoska*; ein kleines Polster. 2) *szombék*; eine kleine Erhöhung, z. B. der Erde. Colum.

Pulvīnus, i, m. 2. *vánkos, párna, t. i. rajta feküdni, vagy ülni való*; ein Polster, Küssen, darauf zu sitzen oder zu liegen. Cic. 2) *derékally, párna*; ein Unterbette, Madratze. Cic. 3) *veteményes ágy*; ein Gartenbeet. Plin. 4) *fövénytorlás*; die Sandbank. Serv.

Pulvis, ĕris, m. 3. (Not. ap. Prop. f. v. gr. horrida pulvis) *por*; der Staub. Multus in calceis pulvis, Cic. Sulcos in pulvere ducere, Prov. Juven. *hijjában fáradozni*; vergebliche Mühe anwenden. Sine pulvere, Hor. *munka és fáradtság nélkül*; ohne Mühe. 2) *por*; das Pulver. Pulvis pyrius vel nitratus, Gloss. *puskapor*; das Schießpulver. 3) *szerpor, orvosságnak való por*; ein Arzneypülverchen. 4) pulvis scholasticus, v. pulvis eruditus, Cic. *rajzoló homok, a' földmérőkre nézve*; geometrischer Staub, worin die alten Mathematiker ihre mathematischen Figuren machten.

Pulviscŭlus, i, m. 2. *kis por*; sehr kleiner Staub, Stäubchen. Solin.

Pūmex, ĭcis, m. 3. *tajtékkő, sikárlókő*; Bimsstein. Plaut. Aquam a pumice postulas, Prov. Plaut. *koldústól kérsz alamizsnát*; du sprichst den Bettler um Almosen an. 2) *porlókő*; jeder weiche Stein. Virg. et Ovid.

Pūmĭcātor, ōris, m. 3. *kipallérozó*; der Polirer. Gloss.

Pùmĭcātus, a, um, *kistkárlt, kistmitott, pallérozott*; geglättet, polirt. Plin.

Pūmĭcĕus, a, um, (pumex) *tajtékkőből való, tajtékkő*; aus Bimsstein. Ovid. Met. Oculi pumicei, Plin. i. e. qui plorare nequeunt.

Pūmĭco, āre, 1. *tajtékkővel kipallérozni, kistkárlani, kidörgölni, kisimítni*; mit Bimsstein reiben oder glätten. Lucil.

Pūmĭcōsus, a, um, v. gr. lapis, Plin. *lyukatsos mint a' tajtékkő*; Bimsstein ähnlich, löcherig, porös.

Pūmĭlio, ōnis, m. 3. *törpe, kitsiny*; ein Zwerg. Senec.

Pūmĭlo, ōnis, m. 3. *törpe*; ein Zwerg. Stat.

Pumĭlus, i, m. 2. *törpe*; ein Zwerg. Suet.

Pumŭla, ae, f. 1. species vitis viniferae. Plin.

Puncta, ae, f. 1. (pungo) *szúrds, döfés, vágás*; ein Stich, ein Stoß, ein Hieb. Veg.

Punctātim, Adv. *pontonként*; punctweise, vom Puncte zu Puncte. 2) *rövideden*; kürzlich. Claud.

Punctillum, i, n. 2. *pontotska*; ein Pünctchen, Tüpfel, Tüpflein. Sol.

Punctim, Adv. v. gr. petere hostem, Liv. *szúrással*; stichweise, mit Stechen.

Punctĭo, ōnis, f. 3. (pungo) *szúrás*; das Stechen, der Stich. Cels.

Punctĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin) *szúrdsotska*; der Stich, das Stichlein. Senec.

Punctŭlum, i, n. 2. *kis szúrds*; ein kleiner Stich. Apul.

Punctum, i, n. 2. (pungo) *pont*; der Punct. 2) *egy szempillantásnyi idő*; eine kurze Zeit, wie ein Augenblick. Cic. 3) *voks a' választásban, úgy mint a' mellyet pontokkal jegyzettek fel*; die Stimme in der Wahl, weil diese mit Puncten angemerkt wurde. Suffragiorum puncta ferre, Hor. *legtöbb voksot nyerni*; die meisten Stimmen haben. Hinc: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Hor. 4) *szúrás*;

Digitized by Google

der Stich. 5) puncta, Svet. *a' kotzka szemei*; die Augen auf den Würfeln.

Punctura, ae, f. 1. *szúrás*; das Stechen, der Stich. Jul. Firm.

Punctus, us, et, i, m. 4. et 2. *szúrás*; das Stechen. 2) *pont*; der Punct. Plin.

Pungo, pŭpŭgi, punctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *szúrni, megszúrni*; stechen. 2) v. gr. vulnus, Cic. *felfakasztani, felszúrni*; stechen, aufstechen. 3) v. gr. sensum, Lucr. vel: ut nitrum pungit, Plin. *tsipni, marni, enni, mint, p. o. a' salétrom a' nyelvet, 's a' t.* empfindlich berühren, beißen. 4) Met. *nyughatatlankodtatni, bántani, sérteni*; beunruhigen, kränken, verdrießen. Haec epistola pungit me, Cic.

Pūnicans, tis, o. *piros, pirosas*; roth, röthlich. Apul.

Pūnicānus, a, um, (punicus) *Carthágóbeli, Carthágói módra készült*; Carthagisch, auf Carthagische Art gemacht. Cic.

Pūnice, Adv. *Carthágói módon*; Carthagisch. Plaut.

Pūnĭcĕus, a, um, v. gr. dux, Ovid. *Carthágóbeli*; Carthagisch. 2) *barnapiros, v. veres, setétpiros*; braunroth, dunkelroth, purpurfärbig. Virg.

Pūnĭco, āre, 1. *piros, v. veres lenni*; roth seyn. Punicat prae pudore, Apul. *elpirult szégyenletében*; ist schamroth geworden.

Pūnĭcus, a, um, *Fenitziai*; Phönicisch. Lingva Punica, Plin. 2) v. gr. bellum, Cic. *Carthágói, Carthágóbeli*; Chartagisch. Punica fides, Prov. Sall. *hitetlenség, hitszegés*; die Treulosigkeit Pomum punicum, Ovid. *grandtalma, pómagrándt*; ein Granatapfel. Arbor v. malus Punica (Punica Granatum, L.) *pómagrándt*; der Granatbaum. 3) *piros, veres*; roth, röthlich. Ovid.

Pūnĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. v. gr. maleficia, Cic. *büntetni, megbüntetni*; strafen, bestrafen. Aliquem capite punire, Plin. *fövételre büntetni*; einen am Leben strafen. 2) *megbosszúlni*; rächen. Cic.

Pūnĭor, īri, Dep. v. aliquem, Cic. *megbüntetni*; bestrafen.

Pūnĭor, Compar. id. qu. magis Poenus, Plaut.

Pūnītio, ōnis, f. 3. *büntetés, megbüntetés*; die Bestrafung, Strafe. Val. Max.

Pūnītor, ōris, m. 3. *megbüntető*; der Bestrafer, Strafer. Val. Max. 2) *megbosszúló, bosszúálló*; der Rächer. Cic.

Pūnītus, a, um, *megbüntetett*; gestraft. Suet.

Pūnus, a, um, i. q. Poenus; *Carthágói*; Carthagisch. 2) Subst. *Carthágóbeli ember*; ein Carthager. Plaut.

Pūpa, ae, f. 1. *lednyka, lyánka*; ein Mädchen. Martial. 2) *báb, játszó báb*; eine Puppe, Docke zum Spielen. Varr. 3) *báb, púpa, nimfa, mellyre a' hernyók elváltoznak, és a' mellyből osztán bogarakká lesznek*; die Puppe, Nymphe in dem Insectenreiche. Hist. Nat.

Pūpilla, ae, f. 1. *lednyka, kis lednyka*; ein kleines Mädchen. Hor. 2) *árva lednyka*; eine Waise, eine Mündel. Cic. 3) *szemfény*; der Augapfel. Plin. 4) *a' szemfényben mint tükörben megláttszó kép*; das Bild, das sich im Auge zeigt. Plin.

Pūpillāris, e, *árvákat illető, árva*; Waisen oder Unmündige betreffend, dahin gehörig, unmündig. Pecuniae pupillares, Liv. *árvák pénze*; Waisengelder, Pupillengelder.

Pupillāriter, Adv. *árvákat illető módon*; wie es Waisen zukommt. JCt.

Pūpillus, i, m. 2. *kis gyermek, fiúcska*; ein kleiner Knabe. 2) *árva gyermek, árva, t. i. fiú*; ein unmündiger Waise, unmündiger. Cic.

Pupīnius, a, um, v. gr. ager, terra, Cic. *Pupiniusi*; Pupinisch.

Pūpĭus, a, um, v. gr. lex, Cic. *Púpiusi*; Pupisch. 2) Subst. Nom. familiare Romanum, Hor.

Puppis, is, f. 3. *hajófar, a' hajó fara*; das Hintertheil des Schiffes. Cic. Sedebamus in puppi, Cic. *a' hajó fardban ülvén, a' hajót kormányoztuk*; as az: *kormányos voltam, a' késtársasdgot kormányoztam*; ich war Steuermann, regierte den Staat. 2) *hajó, az egész hajó*; das ganze Schiff. Virg. et Ovid. 3) *egy csillagzat*; ein Gestirn. Cic.

Pūpŭla, ae, f. 1. (Dimin. a puppa) *lednyka, baba*; Mädchen, Püppchen. Mea pupula, Apul. *babátskám*; meine Liebe, mein Püppchen ꝛc. 2) *szemfény*; der Augapfel. Cic.

Pūpŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pupus)

Digitized by Google

fiátska; ein Knäbchen. Catull. 2) 2) *bábotska*; ein Püppchen. Arnob.

Pūpus, i, m. 2. *kis gyermek, kisfiú*; ein Knabe oder Kind. Varr.

Pūre, Adv. v. gr. lavare, Liv. *tisztán*; rein, reinlich. 2) *tisztán, erköltsi hiba vagy bűn nélkül*; rein, unbefleckt, ohne Sünden. Aetatem pure agere, Liv. 3) v. gr. loqui, Cic. *hiba nélkül, tisztán*; ohne Fehler, rein. Purissime loqui, Gell. 4) v. gr. adparere, Hor. *tisztán, természeti módon*; rein, natürlich, so wie es von Natur ist.

Pūrĕfăcĭo, ĕre, 3. *megtisztálni, tisztítni, megtisztítni*, reinigen. Non.

Purgābĭlis, e, (purgo) *tisztítható*; was leicht gereinigt wird. Plin.

Purgāmen, ĭnis, n. 3. *szemet, motsok, sepredék*; Unflath, Schmutz. Ovid. 2) v. gr. mali, Ovid. *tisztító eszköz*; Reinigungsmittel. 3) *tisztaság, vildgosság*; Reinigkeit, Reinlichkeit, Helle. Prud.

Purgāmentum, i, n. 2. v. gr. urbis, Liv. *tisztátalanság, szemét, undokság*; Unflath, Schmutz. 2) *tisztúlás, meg tisztitóeszköz*; Reinigungsmittel. Petron.

Purgāte, Adv. *tisztán, megtisztítva*; rein. Non.

Purgātĭo, ōnis, f. 3. (purgo) *megtisztítás, kitisztítás*; die Reinigung. Purgatio alvi; *hastisztítás, hashajtás*; die Purgirung, das Laxiren, Purgiren. Purgatio menstrua, Plin. *hónapi tisztúlás, hónapszám*; die monathliche Reinigung des Frauenzimmers. 2) v. gr. peccati, Cic. *maga kitisztitása, kimentése, p. o. a' vád v. bűn alól*; die Entschuldigung, Rechtfertigung.

Purgatīvus, a, um, v. gr. medicamentum, Coel. Aur. *tisztító*; reinigend.

Purgātor, ōris, m. 3. *tisztító*; der Reiniger, Säuberer. Jul. Firm.

Purgātōrĭus, a, um, *tisztító, tisztítóra való*; reinigend. Symmach.

Purgātrix, īcis, f. 3. *tisztító, t. i. asszony személy*; reinigend, Reinigerinn. Tert.

Purgātus, a, um, *megtisztított*; gereinigt. 2) *kimentett*; entschuldiget. Cic. 3) *kitisztított*; ausgeputzt. Comp. purgatior. Sup. purgatissimus.

Purgĭto, āre, 1. (Frequ.) *tisztogatni*; reinigen. Plaut. 2) *mentegetni*; entschuldigen. Ibid.

Purgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pisces, Ter. urbem, Cic. *tisztítni, megtisztítni, kitisztítni, tisztogatni, kitisztogatni*; reinigen, rein machen. Alvum purgare, v. se purgare, Cels. *hashajtót venni be, meghajtani a' hasat*; purgiren, zur Abführung einnehmen oder eingeben. 2) v. gr. se alicui, Cic, *menteni, kimenteni, mentegetni*; entschuldigen, sich entschuldigen. Aliquem crimine purgare, Tac. *valakit a' vád vagy bűn alól felszabadítni*; einen frey sprechen. Purgare se jure jurando. Aur. Vict.

Pūrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megtisztítás*; Reinigung. Plin. Festum purificationis Mariae; *Mária tisztúlása innepe, gyertyaszentelő boldogasszony napja, (Febr. 2dika)*: das Fest der Reinigung Mariä, Lichtmesse. Eccles.

Pūrĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztítni, kitisztítni*; reinigen. 2) v. gr. se, ut gallinae, Svet. *magát tisztogatni*; sich putzen. 3) *kitisztítni erköltsi, v. lelki képpen*; reinigen, moralisch oder der Seele nach. Svet.

Pūrĭfĭcus, a, um, *tisztító*; reinigend. Lactant.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. *tisztaság*; Reinigkeit. Pallad.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. (a pus) *megyülés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrĭter, Adv. *tisztán*; rein, reinlich. Catull.

Pūrĭtĭa, ae, f. 1. *tisztaság*; die Reinigkeit. Non.

Pūro, āre, 1. *tisztítni*; reinigen. Varr.

Purpūra, ae, f. 1. *bársonytsiga*; die Purpurschnecke. Plin. 2) *piros bársony szín, pirosló violaszín*; Purpur, Purpurfarbe. Hor. 3) *pirosbársony színű ruha*; ein Purpurkleid. Purpura fulgere. Cic. 4) purpura Romana, Plin. *Római felsőség, p. o. Consulok, Sendtorok*; römische Obrigkeit.

Purpūrārĭus, a, um, v. gr. piscator purpurarius, Plin. *bársonytsiga halászó*; ein Purpurschneckenfänger.

Purpūraseo, ĕre, 3. *pirosodni*; purpurn werden. Cic.

Purpūrātōrĭus, a, um, *a' legfőbb hivatalbéli*; die höchsten Landesofficianten betreffend, dahin gehörig.

Purpūrātus, a, um, *piros bársonyszín öltözetű*; mit Purpur gekleidet,

Digitized by Google

Purpŭrĕus, a, um, *pirosbársony szinű*; purpurfárbig, purpurn. 2) *violaszinű*; violett. 3) *piros, kékes piros*; roth, bläulich roth. Sanguis purpureus, Plin. 4) *fényes, fényló, szép világos*; glänzend, ſchön hell. Purpurei capilli, Virg. 5) id. qu. purpuratus, Hor.

Purpŭrissātus, a, um, *pirosra festett, kipirositott*; roth gefärbt. Plaut.

Purpŭrissum, i, n. 2. *piros szin vagy festék neme*; eine Art Purpurfarbe, die zum Mahlen diente. Plin. 2) *pirositó, ortzafestó, kendözó*; eine Rothſchminke. Plaut.

Purpŭro, āvi, ātum, āre, 1. *szép pirosra megfesteni*; purpurfarbig machen. Gell. 2) Intrasit. *fényleni, ragyogni*; glänzen, ſchimmern. Purpurat auro, Colum. 3) Act. *kifényesitni*; glänzend machen. Gell.

Pūrŭlentātio, ōnis, f. 3. *meggyülés, megevesedés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrŭlentē, Adv. *genyetséggel tele*; voll Eiter. Plin.

Pūrŭlentĭa, ae, f. 1. *evesség*; die Eiterung. Tert.

Pūrŭlentus, a, um, (pus) *eves, meggyült*; eiterig, voller Eiter. Cels.

Purus, a, um, v. gr. manus, Virg. fons, Prop. unda, Virg. *tiszta*, rein. Purissima aetheris pars, Cic. Aëre purior ignis, Ovid. 2) *a' mi nem kevert, tiszta, természeti*; rein, mit nichts vermiſcht, unvermiſcht. Aurum purum, Pand. Hinc: Charta pura, Pand. *tiszta papiros, mellyre nints meg semmi irva*; nicht beſchriebenes Papier. 3) Met. purus a cultu humano locus, Liv. *puszta hely, mellyen nem laknak*; ein unbewohnter Ort. 4) *tiszta, t. i. erköltsü, ártatlan*; fromm, rechtſchaffen. Purus sceleris, vel scelere, Hor. 5) *tiszta tsupa*; rein, gänzlich. Purus putus est Sycophanta, Stat. *tiszta tsupa dlnokság, v. tsalárdság, föravasz*; er iſt ein ganzer Betrieger. 6) *nem mesterséges, természeti, együgyü*; ungekünſtelt, natürlich. Oratio pura, Ter. 7) *feltételetlen, kifogás nélkül való*; frey von aller Bedingung, ohne Ausnahme. Judicium purum, Cic. 8) *tiszta, világos, p. o. ég, levegó*; rein, hell. Hor.

Pūs, G. pūris, n. 3. *genyetség, evesség*; der Eiter. Cels. Plur. pura, Plin. Pus exprimere, Cels. *az evességet kinyomni*; den Eiter ausdrücken.

Pūsa, ae, f. 1. Obs. *lednyka*; ein Mädchen. Fest.

Pūsillănĭmis, e, *kitsinyszivü, tsüggedtszivü*; kleinmüthig. Tertull.

Pūsillănĭmĭtas, ātis, f. 3. *tsüggedtség, kitsinyszivüség*; die Kleinmüthigkeit. Gloss.

Pūsillĭtas, ātis, f. 3. *kitsinység*; Kleinheit. Lactant.

Pūsillo, Adv. et Abl. *valamivel, kevéssel*; ein wenig. Plin.

Pūsillŭlus, a, um, *igen kitsiny*; ſehr klein. Varr.

Pūsillum, Adv. id. qu. Pusillo, Cato.

Pūsillus, a, um, *kitsiny*; klein. Cic. Pusillum intelligere, Plin. *valami keveset érteni*; ein wenig verſtehen. 2) Trop. *tsekély, alávaló*; gering, ſchlecht. Pusillus animus, a) Hor. *tompa elme*; Blödigkeit. b) Cic. *kitsiny lélek*; kleiner Geiſt. Pusillum est, Mart. 3) *az tsekélység*; das iſt eine Kleinigkeit.

Pūsĭo, ōnis, m. 3. *kitsiny gyermek*; ein kleiner Knabe, Knäbchen. Cic.

Pūsĭŏla, ae, f. 1. id. qu. parva puella, Prud.

Pustŭla, ae, f. 1. *pattanás a' testen, persenés, bibirtsó*; Bläschen an der Haut, Blatter. Cels. 2) *hojagotska, buborék a' vizen*; Bläschen, z. B. in kochendem Waſſer, am Brote, ꝛc. Vitruv.

Pustŭlātio, ōnis, f. 3. *bibirtsódzás, kihányás, pattogzás*; die Ausfahrung der Blattern. Coel. Aur.

Pustŭlātus, a, um, *pattogzásos, bibirtsós*; voll Blattern. Argentum pustulatum; *finom esüst*; reines, ſehr gutes Silber. Svet.

Pustŭlesco, ĕre, 3. *felhójagzani*; Blaſen bekommen. Coel. Aur.

Pustŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hójágot okozni*; Blaſen machen. Coel. Aur. 2) *hójagzani*; Blaſen bekommen. Tertull.

Pustŭlōsus, a, um, *hójagos*; voller Blaſen. Cels.

Pūsŭla, ae, f. 1. *hójag, bibirtsó*; eine Blaſe oder Bläschen. Plin.

Pūsŭlātus, a, um, i. q. pustulatus, Pand.

Pūsŭlōsus, a, um, id. qu. Pustulosus. Colum.

Digitized by Google

Pūsus, i, m. 2. *fütska*; ein Knabe, Knäbchen. Lucr.

Pŭta, ae, f. 1. dea putationis arborum. Arnob.

Pŭta, Adv. ex Imperativo verbi, puto: *tudnillik, az az, úgymint, például*; nähmlich, das ist, zum Beyspiel. Sen.

Pŭtāmen, ĭnis, n. 3. v. gr. fabae, Plin. juglandium, Cic. *héjj, p. o. almahéjj, dióhéjj (dióhaj), kopáts, hüvely, p. o. bab hüvely*; die Schale, die Hülse. Putamen ovi, Plin. *tojás héjj*; Eyerschale.

Pŭtātĭo, ōnis, f. 3. *tisztlás, tisztogatás*; das Reinigen, Putzen. 2) v. gr. arborum, Cic. vitium, Cic. *megnyesés, megmetszés*; das Beschneiden, Schneitеln, z. B. der Bäume. 3) *számvetés, összvesdmolás*; das Rechnen, die Rechnung. Macrob. 4) *gondolás, gondolomra való ráfogás*; das Dafürhalten. JCt.

Pŭtātĭve, Adv. *gondolomra*; vermeintlich. Hieron.

Pŭtātīvus, a, um, *gondolomravaló, ráfogott*; vermeintlich. Tert.

Pŭtātor, ōris, m. 3. v. gr. arborum, Varr. *nyesö, metszö*; Beschneider, Schneitler.

Pŭtātōrĭus, a, um, *nyesésre való, nyesö, metszö, p. o. kés*; zum Beschneiden gehörig. Pallad.

Pŭtĕal, v. Puteale, alis, n. 3. *kútfedél*; der Brunnendeckel. Cic. 2) *birósszék*; der Richterstuhl. Hor. 3) Met. *adós*; der Schuldner. Pers. 4) *az az oltár Rómában, mellynél a' pénzkölcsönözök alkudoztak*; ein Altar, bey welchem die Geldwechsler in Rom ihre Geschäfte trieben. Pers.

Pŭtĕālis, e, *a' merítőkúthól való*; aus dem Ziehbrunnen. Lucr. 2) *kútkozvaló*; zum Ziehbrunnen gehörig. Ovid.

Pŭtĕānus, a, um, i. q. putealis, v. gr. aqua, *kútvis*; Brunnenwasser. Colum.

Pŭtĕārĭus, ĭi, m. 2. sc. fossor, *kútdsó*; Brunnengräber. Plin.

Pūtĕfactus, a, um, pro: putrefactus, Prud.

Pūtĕo, ŭi, ēre, 2. *büdös lenni*; stinken. Horat. Pers. putuit, Horat. a putesco. 2) *rothadt, reves lenni*; faul oder morsch seyn. Plaut.

Pŭtĕŏli, ōrum, m. pl. urbs Campaniae, hodie: Pozzuolo. Hinc: Puteolanus, a, um, Adj. i. e inde oriundus, etc. Cic. Puteolani, Cic. i. e. incolae urbis Puteolorum.

Pūter, putris, putre (puteo) v. gr. palus, Varr. ulcus, Cels. *pállott, megposhadt, megrothadt, reves, büdös*; verfault, faul, verweſet, vermodert, ſtinkend. Poma putrida, Ovid. 2) v. gr. solum, Virg. terra, Colum. *porkanyó, pardus*; locker, mürbe, morſch. 3) oculi putres, Hor. *buja szemek*; geile, unzüchtige Augen. Vide etiam: Putris.

Pūtesco, vel Pūtisco, ŭi, ĕre, 3. *rothadni, megrothadni*; faulen, verfaulen. Varr. et Cic. putuit, Horat.

Pŭtĕum, i, n. 2. pro: puteus, Varr.

Pŭtĕus, i, m. 2. *kút, dsott kút, meritőkút*; ein (gegrabener) Brunnen. Cic. Puteum fodere, Plaut. v. effodere, Colum. *kútat ásni*; einen Brunnen graben. 2) *verem, dsott verem, p. o. életet tartani benne*; eine Grube, z. B. zur Aufhebung des Getreides. Varr. 3) *bányamenetel*; in Bergwerken, die Schacht. Plin. 4) *föld alatt dsott tömlötz*; ein unterirdiſches Behältniß, worein man die Sclaven ſperrte. Plaut.

Putĭcŭli, orum, Putĭcŭlae, ārum, pl. *a' rabszolgák és szabadosok temetőhelyek volt Rómában*; der Begräbnißort der Sclaven und Freygelaſſenen zu Rom. Varr.

Pūtĭde, Adv. *büdösen*; ſtinkend. 2) v. gr. dicere, Cic. *disztelenül, illetlenül, eröltetve*; eckelhaft, unangenehm, affectirt. Comp. putidius, Cic.

Pūtĭdĭuscŭlus, a, um, *büdösetske*; ein wenig ſtinkend. 2) v. gr. in dicendo, Mart. *másnak terhére lévő, únalmas, terhes*; unangenehm, eckelhaft.

Pūtĭdŭlus, a, um, *büdösetske, nehéz szagú*; etwas ſtinkend. 2) Trop. *únalmas, terhes*; eckelhaft im Betragen oder Reden, fatal, affectirt. Martial.

Pūtĭdus, a, um, (puteo) v. gr. caro. Cic. uva, Varr. *rothadt, megrothadt, veszett, büdös*; faul, ſtinkend. 2) v. gr. homo, Plaut. orator, Cic. *kidllhatatlan, unalmas, magát hánytató, hevély*; widerlich, eckelhaft, unangenehm, fatal, affectirt. Jactatio putidissima, Petr.

Digitized by Google

Putillâ, ae, f. 1. pars pudendi, muliebris, Hor.

Putillus, i, m. 2. pellis ea, qua glans membri virilis tegitur, Hor.

Pûtis, e, pro: putris, e. Lucret.

Pûtisco, vide: Putesco.

Pûto, âvi, âtum, âre, 1. v. gr. arbores, Cato. vites, Virg. *tisztogatni, nyesni, megnyesni, p. o. a' fát, metszeni, megmetszeni, p. o. a' szőlőt*; behauen, beſchneiden, putzen, reinigen. 2) Trop. rationes cum aliquo putare, Plaut. et Cic. *számot vetni valakivel*; Rechnung halten, zuſammen rechnen mit Jemanden. 3) *venni, számlálni*; rechnen. Pro binis putabantur, Cato. *kettőbe számláltatnak, vagy vétetnek*; werden für zwey gerechnet werden. Hinc. 4) v. gr. magni, Cic. pluris, Cic. *betsülni*; ſchätzen. Aliquid denariis quingentis putare, Cic. Pro nihilo putare, Cic. *semmibe se venni*: für nichts halten. 5) *vélni, gondolni, úgy tartani, úgy itélni*; meinen, denken, glauben, dafür halten, urtheilen. Recte putas, Ter. Rem ipsam putasti, Ter. *eltaláltad a' dolgot*; haſt die Sache getroffen. Non putaram, Cic. *nem gondoltam volna*: ich hätte es nicht vermuthet. Turpe est dicere, non putarem, Sen. Putatur prudens, Cic. *okos embernek tartjdk*; er wird für verſtändig gehalten. Putes, Ovid. Putares, Ovid. *azt gondolnád az ember*; man ſollte denken oder glauben. Ut puto, Ovid. *úgy gondolom, a' mint hiszsz vetek*; wie ich glaube, meines Bedünkens. 6) *meggóndolni, megfontolni*; erwägen. Ter. Rationem secum putare, Plaut. *jól gondolóra venni valamit, meghánynyi vetni magában*; bey ſich wohl überlegen.

Pûtor, ôris, m. 3. *rothadtság*; Fäulniß. 2) *büdösség*; Geſtank. Cato.

Pûtrâmen, ĭnis, n. 3. id. qu. Putredo.

Pûtrêdo, ĭnis, f. 3. (putreo) *rothadás, rothadtság*; die Fäulniß. Apul.

Pûtrêfâcio, ēci, actum, ĕre, 3. *elrothasztani*; faul oder faulend machen, z. B. durch Näſſe. Liv. 2) v. gr. saxa infuso aceto, Liv. *elmállasztani, porhanyóvá tenni*; locker oder mürbe machen, beitzen.

Pûtrêfactio, ônis, f. 3. *elrothasztás*; die Verfäulung. Gloss.

Pûtrêfactus, a, um, *elrothadt*; verfault, verweſt. Lucr.

Putrêfio, factus sum, fĭeri, Pass. (a Putrefacio) *elrothadni, megrothadni*; verfaulen, verweſen. Pallad.

Pûtrĕo, ui, ēre, 2. *rothadt lenni*; faul ſeyn. Pacuv.

Pûtresco, ui, ĕre, 3. *rothadni, elrothadni, rothadni kezdeni, veszni*; faul werden, in Fäulniß gerathen, verfaulen, vermodern. Cic. Dentes mei putrent, Plin. *a' fogaim veszsznek*; meine Zähne vermodern. 2) v. gr. et solum, Colum. *parásztálni, porlódni*; mürbe werden, locker werden.

Pûtrĭcâvus, a, um, *odvas*; hohl von Fäulniß. Lucret.

Pûtrĭdus, a, um, v. gr. dens, Cic. *veszni tért, rothadó, odvas*; faul, morſch. 2) *rothadt*; faul, angefault. Sen. 3) *porló, parázs*; morſch, locker. Plin.

Pûtris, e, *rothadt*; faul. 2) *pállott, veszett*; vermodert, verweſet. 3) *penészes, meggenésedett*; ſchimmlicht. Liber situ putris, Apul. 4) *porló, parázs, porhanyó*; weich, mürbe, locker. Solum putre, Virg. 5) *büdös*; ſtinkend. Sanies putris, Stat. Oculi putres, Hor. *buja szemek, katsér szemek*: geile unzüchtige Augen.

Pûtror, ôris, m. 3. *rothadtság*; die Fäulung. Luc.

Pûtrŭôsus, a, um, *rothaddos*; faul. 2) *eves*; voll Eiter. Coel. Aur.

Putus, a, um, id. qu. Purus, *tiszta, tsupa*; rein, lauter. Aurum putum, Juven. *tiszta tsupa arany, finom arany*; rein Gold. 2) *természeti, minden mesterkélé nélkül való*; natürlich, ungekünſtelt Orationibus putissimis, Cic. 3) *tiszta, minden elegyítés nélkül való*; pur, rein, mit nichts vermiſcht. Hinc: Purus putus hic sycophanta est, Plaut. *ez merő dinnyésség, v. gonoszság*; das iſt ein Erzböſewicht.

Putus, i, m. 2. *fiátska*; ein Knabe. Virg.

Pycnĭtis, ĭdis, f. 3. i. q. verbascum, *farkkóró, ökörfarkkóró*; Wollkraut. Apul.

Pycnŏcōmon, i, n. 2. *egy plánta*; eine Pflanze. Plin. (Scabiosa succisa L., vel: Leonurus Marrubiastrum, L.)

Pycnostylos, i, *sok oszlopú*; mit vielen Säulen. Vitruv.

Digitized by Google

Pycta, ae, vel Pyctes, ae, m. 1. i. q. pugil; *ökéllel viaskodó*; der Faustfechter. Senec.

Pyctŏmăchărĭus, ĭi, m. 2. i. q. Pycta, Jul. Firm.

Pydna, ae, f. 1. urbs Macedoniae. Nep.

Pyga, ae, f. 1. *fartsik, fartsika*; der Steiß. Horat.

Pygargus, i, m. 2. *fejérsas*; der Weißkopf, eine Art Adler. Plin. (Falco Albicilla, L.) 2) *vadketske neme*; eine Art wilder Ziegen. Plin.

Pygmaeus, a, um, *három arasznyi*; drey Spannen groß. Hinc: 2) v. gr. virgo, Juv. *törpe*; ein Zwerg.

Pygmălĭon, ōnis, m. 3. filius Beli, regis in Tyro. Ovid.

Pygmălĭōnēus, a, um, *Tirusi*; Tyrisch. 2). *Carthagóbeli*; Carthagisch. Sil. 3) a Pygmalione oriundus.

Pygme, es, f. 1. *ököl*; die Faust. 2) *bajvivók küzdése*; der Kampf der Fechter bey den Griechen. Cael. Rhod.

Pyla, ae, f. 1. *kapu*; ein Thor, oder eine Pforte. Virg. Pylae; *szoros általjárás v. nyilás két hegy között*; enge Päße, Zugänge zwischen den Bergen. Curt.

Pylădes, ae, 1. et is, m. 3. filius regis Strophii, comes et familiarissimus Orestis. Cic.

Pylae, ārum, f. plur. vide: Pyla.

Pylăĭcus, a, um, v. gr. conventus, Liv. *szoros általjárási, nyildsnál való*; an oder in engen Päßen.

Pylĭus, a, um, i. e. ex urbe Pylo. Ovid.

Pylōrus, i, m. 2. idem quod Janitor, vel inferius orificium ventriculi, Med.

Pylus, vel —os, i, f. 2. Nom. pr. urbium, in Peloponneso.

Pyōsis, is, f. 3. idem quod puris collectio, Gloss.

Pyra, ae, f. 1. *testégetö rakásfa*; ein Scheiterhaufen. Virg.

Pyracmon, ōnis, m. 3. unus Cyclopum. Virg.

Pyraei, ōrum, m. pl. populus Illyriae. Mela.

Pyraeus portus; *kikötöhely volt Athéné mellett, mellyet Themistocles készíttetett*; war ein Seehafen bey Athen.

Pyrălis, ĭdis, f. 3. *tüz gyék*; die Molche, Molchsalamander. Plin.

Pyrămĭdātus, a, um, (pyramis) *toronyoszlopos*; pyramidenförmig. Cic.

Pyrămis, ĭdis, f. 3. *toronyoszlop*; die Pyramide. Cic.

Pyrămus, i, m. 2. juvenis, amasius Thisbes. Ovid. 2) fluvius Ciliciae. Curt.

Pyren, ēnis, gemma hodie ignota. Plin.

Pyrēnaeus, (Pyreneus) a, um, *Pirenéumi*; Pirenäisch. Montes vel saltus Pyrenaei, Liv. qui inter Galliam et Hispaniam jacent, vide: Pyrene.

Pyrēnāĭcus, a, um, v. gr. nix, Auson. *Pirenéumi*; Pyrenäisch.

Pyrēne, es, f. 1. filia regis Bebrycis, quae in monte Pyrenaeo, ab ea hoc nomine insignito sepulta est. Lucan.

Pyrēneus, ĕi et ĕos, m. 2. rex Thraciae. Ovid.

Pyrĕthrum, v. —on, i, n. 2. *Imelyfü, Imely montika*; der Bertram. (Anthemis pyrethrum, L.) Plin.

Pyrĕtŏlŏgĭa, ae, f. 1. i. e. Febrium descriptio.

Pyrĕtus, i, i. q. Febris. Ovid.

Pyrgi, ōrum, pl. urbs Etruriae. Virg.

Pyrgis, is, *ebnyelvüfü*; Hundszunge. Apul.

Pyrgo, ūs, f. 4. nutrix filiorum Priami regis. Virg.

Pyrgus, i, m. 2. *kotskatöltsér*; Würfelthürm. Hor. 2) *tornyotska, váratska*; ein Thürmchen. Liv.

Pyrĭăstus, i. q. Lac coactum, absque tamen coagulo, quale est, quod edito partu mulgeri potest. Gloss.

Pyrĭātērĭum, ĭi, n. 2. *ferdőszoba*; eine Badrstube. Gloss.

Pyrĭo, āre, 1. *fűteni*; wärmen, einheitzen. Petron.

Pyriphlĕgĕthon, tis, fluvius candens inferorum, alias, Phlegethon. Cic.

Pyrites, ae, m. 1. *tüzkő, kova*; ein Feuerstein. Plin. 2) *malomkő*; ein Mühlstein. Plin.

Pyrĭtis, ĭdis, f. 3. gemma atra, hodie ignota, Plin.

Pyrŏbŏlārĭus, ĭi, m. 2. *pattantyús*; ein Feuerwerker. Apul.

Pyrŏbŏli, ōrum, m. plur. *pattantyú*; Feuerkugeln, Racketchen. Veg.

Pyrŏbŏlĭca, scil. Ars; *pattantyússág*; die Feuerwerkerkunst. Gloss.

Pyrŏbŏlus, i, m. 2. *bomba, gránát*; ein Feuerball, eine Bombe, Granade. Plaut.

Pyrŏcŏrax, Pyrrhocŏrax, ăcis, m. 3. *pi-*

ros orrú holló neme; eine Rabenart, auf den Alpen, mit röthlichem Schnabel. Plin.

Pyrŏis, vel Pyröeis, entis, m. 3. i. q. planeta Mars. Col. 2) i. e. sol. Ovid.

Pyrōpus, i, m. 2. *aranyal elegyes érz*; eine gewisse Masse Erzes mit Golde vermischt. Ovid. et Lucr.

Pyrŏsis, is, f. 3. *gyomorégés*; das Sodbrennen. Med.

Pyrŏtĕchnia, ae, f. 1. *tüzijdték mesterség*; die Feuerwerkkunst. Gloss. 2) *vdlasztó és alkatómesterség, khémia*; die Chemie. Idem.

Pyrŏtĭcus, a, um, *égető*; brennend. Remedia pyrotica, quae, corpori adhibita, valde urunt: qualia sunt Rubefacientia, Escharotica, Med.

Pyrpīle, es, f. 1. Maris Aegei insula. Plin.

Pyrrha, ae, et Pyrrhe, es, f. 1. filia Epimethei, conjux Deucalionis. Ovid. 2) Nom. pr. urbium. Mela.

Pyrrhaeus, a, um, i. e. Pyrrham concernens. Stat.

Pyrrhe, vide: Pyrrha.

Pyrrhĭas, ădis, f. 3. i. e. ex urbe Pyrrha. Ovid.

Pyrrhĭcha, ae, Pyrrhĭce, es, f. 1. *fegyveres tántz neme*; ein gewisser Waffentanz. Sueton.

Pyrrhĭchĭus, a, um, v. gr. versus, i. e. pedibus brevibus constans. Quint.

Pyrrhĭdes, ae, m. 1. unus ex posteris Pyrrhi. Hinc: Pyrrhidae, i. e. incolae Epiri. Justin.

Pyrrho, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi sceptici, cujus discipuli Pyrrhonii, i. e. Sceptici, Cic.

Pyrrhōnĭus, a, um, Pyrrhonii, i. e. discipuli Pyrrhonis.

Pyrrhŭlas, ae, m. 1. *veresbegy*; der Goldgimpel, Rothfinke. Hist. Nat.

Pyrrhus, i, m. 2. filius Achillis, et nepos Pelei regis, alias: Neoptolemus, Virg. 2) Nom. pr. regis Epiri, Flor.

Pyrum, i, n. 2. i. q. Pirum; *körtvély*; die Birne.

Pyrus, i, f. 2. i. q. Pirus; *körtvélyfa*; der Birnbaum. Virg.

Pysma, ătis, n. 3. *kérdés*; die Frage. Mart. Cap.

Pythăgŏras, ae, m. 1. Nom. pr. philosophi Graeci, ex insula Samo.

Pythăgŏrēus, a, um, *Pithagordsi*; Pythagorisch. Horat. Pythagorei, Cic. i. e. discipuli Pythagorae.

Pythăgŏrĭcus, a, um, v. gr. liber, Liv. *Pythagordstól való*; Pythagorisch. Pythagorici, i. e. discipuli eius. Cic.

Pythăgŏrisso, āre, 1. *Pythagordst követni*; den Pythagoras nachahmen, Abhänger von ihm seyn. Apul.

Pythĭa, ae, f. 1. vates et sacerdos Apollinis, quae de tripode Delphico vaticinabatur.

Pythĭa, ōrum, n. plur. ludi Apollinares, qui in honorem Apollinis sunt instituti, ob caedem serpentis, pythonis, nocentissimi. Ovid.

Pythĭas, vel, Phintias, ae, m. 1. et Damon amicissimi inter se, Cic.

Pythĭcus, a, um, i. q. Pythius, Liv.

Pythĭus, a, um, i. e. Delphicus, v. gr. incola, i. e. Apollo, Hor. 2) v. gr. oraculum; *Apollói*; Apollisch. Cic.

Pytho, us, f. 4. urbs Delphorum, in Phocide ad Parnassum montem.

Python, ōnis, m. 3. nomen serpentis nocentissimi, quem Apollo interfecit. Ovid.

Pythōnĭcus, a, um, *jövendölő, jövendő mondó*; weissagerisch. Tert.

Pythōnĭon, i, n. 2. *sárkánygyökér*; Drachenwurz. Apul.

Pytĭna, ae, et Pytine, es, f. 1. *puttony*; eine Weinbutte. Gloss.

Pŭtisma, ătis, n. 3. *köpés, kiköpés*; das Ausspeyen. Vitr.

Pytisso, āre, 1. *kiköpködni, p. v. a' mit a' szájdba vett valaki*; ausspucken, ausspeyen, z. B. Wein ꝛc. Terent.

Pytyanthe, es, f. 1. *galagonya*; Weissdorn. Diosc. (Crataegus oxyacantha, L.)

Pyŭlcus, a, um, *evességkihányó*; was den Epter ausgieht. Pyulcon vel Pyulcum, scil. Instrumentum, Chir.

Pyxăcanthus, vel —os, i, c. 2. *tövises vadpuszpáng*; Buchsbaumdorn. Plin.

Pyxăgăthus, vel —os, i, m. 2. id. qu. pugil. Mart.

Pyxĭdātus, a, um, *egymásba járó, mint a' tok, v. szelentze, katulya, 's a' t.* büchsenförmig gemacht. Plin.

Pyxĭdĭcŭla, ae, f. 1. *tokotska, berbentzétske, szelentzétske*; ein Büchschen. Cels.

Pyxĭnus, a, um, *puszpángból való, puszpáng*; von Buchsbaum.

Pyxĭŏnos, i, f. 2. *farkasalma*, Osterlucey, ein Kraut. Apul.

Pyxis, ĭdis, f. 3. *tok, tartó, pikszis, szelentze, berbentze*, p. o. *orvos-*

sdgnak, lrnak, 's a' t. eine Büchſe, Büchschen. z. B. zu Arzney, Salbe, ꝛc. Cic. Pyxis aurea, Svet. *arany pikszis*; eine goldene Doſe oder Tabatiere. 2) pyxis nautica, Gloss. *tengeri kompdsz, v. tdjékmérő*; der Seecompaß. 3) pyxis Pandorae, Prov. *minden rosszsznak és szerentsétlenségnek forrdsa*; eine Sache, daraus lauter Unglück komut.

Pyxītes, ae, m. 1. fluvius in Cholchide. Plin.

Pyxus, untis, f. 3. i. e. Buxentum, urbs Lucaniae. Plin.

Q.

Q, 1) signif. cognomen, Quintus, v. gr. Q. Caecilius Metellus. 2) proque, v. gr. S. P. Q. R. i. e. senatus populusque Romanus. Cic.

Quā, Abl. a qui, quae, quod, et Adv. *merre, a' merre, hol*; wodurch, wo. Ipse in templum, nescio qua, ascendit, Cic. Effuge, qua potes, Ovid. 2) *hova*; wohin. Qua tulit impetus illos, Ovid. 3) qua, sc. ratione; *mi módon, miképpen*; wie, auf welche Art. 4) pro: aliqua ratione; *valami módon*; auf irgend eine Art. Si qua fata sinant, Virg. 5) qua — qua; *részszerént — részszerént, mind — mind*; theils — theils, ſowohl — als auch.

Quācunque Adv. *valahol, a' hol tsak, mindenütt a' hol*; wo nur, überall wo. Quacunque iter fecit, Cic. 2) *a' hova tsak*; wohin nur. Quacunque nos commovimus, Cic. 3) *ahár honnan*; woher nur. 4) quacunque, sc. ratione; *akárhogy, minden módon*; wie nur, auf alle Weiſe. Virg.

Quādantēnus, vel Quādamtēnus, sc. parte; *valamennyire, valami részből*; ein wenig, gewiſſer Maßen, einiger Maßen. Plin.

Quadi, ōrum, m. pl, populus Moraviae. Tacit.

Quadra, ae, f. 1. *négyszegű dolog, p. o. tdnyér*; ein viereckigtes Ding, Viereck. 2) *négyszegű evő asztal*; ein viereckiger Eßtiſch. Aliena vivere quadra, Juven. *más asztaláról élni*; vom fremden Tiſche leben.

Quadrāgēnārius, a, um, *negyvenesztendős*; vierzigjährig. Liv.

Quadrāgēni, ae, a, *negyven-negyven, mindenütt negyven*; je vierzig. Cic. et Liv. 2) *negyven*; vierzig. Quadragena millia, Cic. *negyven ezer*; vierzig tauſend.

Quadrāgēsĭes, Adv. *negyvenszer*; vierzigmahl. Catull.

Quadrāgēsĭma, ae, f. 1. *negyvenedrésze valaminek*; der vierzigſte Theil von einer Summe. Svet. 2) i. e. tempus quadraginta dierum; *a' negyvennapi böjt húsvét előtt*; die vierzigtägige Faſten vor Oſtern. Gloss.

Quadrāgēsĭmus, a, um, v. gr. pars, Cato. *negyvenedik*; der vierzigſte. None et quadragesimo anno, Varr.

Quadrāgĭes, Adv. *negyvenszer*; vierzigmahl. Aur. Vict.

Quadrāginta, Indecl. *negyven*; vierzig. Cic.

Quadrangŭlāris, e, *négyszegletű*; viereckig. Stat.

Quadrangŭlātus, a, um, *négyszegletes*; viereckig. Tert.

Quadrangŭlum, i, n. 2. *négyszegletrajz, négyszeglet*; ein Viereck. Plin.

Quadrangŭlus, a, um, *négyszegletű, négyszögű*; viereckig, vierwinkelig. Plin.

Quadrans, tis, o. 3. *negyedrész*; der vierte Theil. Assis quadrans, Juv. vel quandrans; *felpénz*; ein Pfennig. 2) *egy fertály font*; ein viertel Pfund. Mart. 3) quadrans geometricus; *negyedmérő, szegletmérő*; ein Winkelmeſſer, Quadrant. Math.

Quadrantal, ālis, n. 3. mensura unius amphorae, octo congios continens. 2) *kotzka*; ein Würfel. Gell.

Quadrantālis, e, i. e. quartam partem mensurae alicujus continens. Plin.

Quadrantārĭus, a, um, *egy félpénzt érő*; einen Heller oder Pfennig werth. Sen. Mulier quadrantaria, i. e. prostibula. Cic.

Quadrārĭus, a, um, *ismos, erős*; vierſchrötig. Cato.

Digitized by Google

Quadrăta, erat locus, vel aedificium, ante templum Apollinis Romae, ubi reposita sunt, quae boni ominis gratia, aut pro amplificanda urbe conferebantur. Fest.

Quadrătārius, ii, m. 2. *kőfaragó*; ein Steinmetz. Sidon.

Quadrāte, Adv. *négyszegletesen*; gte viertet, ins Gevierte. Manil.

Quadrātio, ōnis, f. 3. *négyszegletekre osztás*; die Theilung ins Gevierte, 2) *négyszeglet*; Viereck. Vitr.

Quadrātor, ōris, m. 3. i. q. Quadratarius.

Quadrātum, i, n. 2. *négyszeglet*; ein Gevierte. Math.

Quadrātūra, ae, f. 1. *négyszegletesités*; die Bringung ins Gevierte. Apul. 2) *négyszeglet*, *négyszegletű raja*; ein Viereck. Vopisc.

Quadrātus, a, um, (quadro) *négyszegletű*; viereckigt. Luer. 2) numerus quadratus, Arithm *négyszeresett szám*; eine Quadratzahl. 3) quadratae literae, Pand. *nagy betük*; große Versalbuchstaben. 4) Met. homo quadratus, Gloss. *értelmes okos ember*, *talpra esett ember*; ein kluger Mann.

Quadrīdens, tis, o, *négyfogú*; viers zähnig. Cato.

Quadrīennālis, e, id. qu. Quadriennis.

Quadrīennis, e, *négy esztendős*; viers jährig. Aur. Vict.

Quadrīennium, ii, n. 2. *négy esztendő*, *négy esztendei idő*; eine Zeit von vier Jahren, Cic.

Quadrīfārĭam, Adv. *négyfelé*, *négy részre*; vierfach, in vier Theile. Liv. 2) *négyszeresen*; vierfältig. JCt.

Quadrīfārius, a, um, *négyszeres*, *négyrészű*; vierfach, viertheilig. Cassiod.

Quadrīfāriter, Adv. id. qu. Quadrifariam. Virg.

Quadrīfĭdus, a, um, *négyhasítékú*, *négyfelé osztott*; vierspaltig, in vier Theile getheilt. Virg.

Quadrīfīnālis, e. *négy végű*; an vier Orten gränzend. Innocent.

Quadrīfīnĭum, ii, n. 2. *a' hol négy határ összeértközik*; ein Ort, wo vier Gränzen zusammen stoßen. Innocent.

Quadrīfluvĭum, ii, n. 2. *négyfelé folyás*; das Fließen in vier Theile. Vitr.

Quadrīfluus, a, um, *négyfolyású*; viersströmig, in vier Theile fließend. Prud.

Quadrīfŏris, e, v. gr. nidus, Plin. *négy béjáratú*; vierthürig, vier Thüren oder Öffnungen habend.

Quadrīfrons, tis, *négyhamlokú*; viersstirnig, vier Stirnen habend. Augustin.

Quadrīga, ae, f. 1. Plur. Quadrigae, pro: quadrijugae; *négy igás*, p. o. *kotsi*, *négylovas*, *négy ökrös*, 's a' t. ein Gespann von vieren, z. B. Pferden. Liv. Curru quadrigarum vehi. Cic. 2) *négylovas kotsi*; ein vierspänniger Wagen. Suet. 3) quadrigae meae decurrerunt. Petron. *oda van az én elevenségem*; meine Heiterkeit ist vorbey.

Quadrīgāmus, i, m. 2. *négyszer házasodott*; der viermahl geheirathet hat, viermahliger Gatte. Hieron.

Quadrīgārius, a, um, *kotsisos*; Fuhrmännisch. Suet.

Quadrīgārius, ii, m. 2. *négylovas kotsis*; ein Kutscher eines Wagens mit vier Pferden. 2) *négy lóval versenyfuttató*; ein Wettfahrer im Circus. Cic.

Quadrīgātus, a, um, v. gr. numus, Liv. *négylovas kotsijú*, p. o. *pénz*, *mellynek az a' tzímere*; mit der Figur der quadrigarum bezeichnet.

Quadrīgĕmĭnus, a, um, *négyszeres*; viersfach, vier. Plin.

Quadrīgēni, pro: Quadringeni, Varr.

Quadrĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *négylovas szekeretske*, v. *kotsi*; ein kleiner Wagen mit vier Pferden. Cic.

Quadrĭjŭgis, e, v. gr. currus, Apul. equi, Virg. *négylovas*, *négylovú*; viersspännig.

Quadrĭjŭgus, a, um, i. q. quadrijugis; *négylovas*, *négylovú*; viersspännig. Currus quadrijugus, Virg. *négylovas kotsi*, v. *szekér*; ein viersspänniger Wagen.

Quadrĭlātĕrus, a, um, *négyoldalú*; viersseitig. Frontin.

Quadrĭlĭbris, e, *négyfontos*; vierpfündig. Plaut.

Quadrĭmānis, e, i. q. quadrimanus, Jul. Obs.

Quadrĭmānus, a, um, *négykezű*; viershändig, vier Hände habend. Jul. Obs.

Quadrīmātus, us, m, 4. *négy esztendei idő*; eine Zeit von vier Jahren. Quadrimatum agit, Colum. *négy esztendős*; ist vier Jahre alt.

Digitized by Google

Quadrĭmembris, e, *négytagú*; vier-gliederig. Rhet.

Quadrĭmestris, e, *négyholdnapi*; vier-monathlich. Suston.

Quadrĭmŭlus, a, um, *négy esztendős*; vierjährig. Plaut.

Quadrĭmus, a, um, v. gr. bos, Varr. *négy esztendős*; vierjährig.

Quadringēnārĭus, a, um, *négyszázból álló*; von vierhundert bestehend. Cic.

Quadringēni, ae, a, *négy száz, négyszázan*; vierhundert. Liv.

Quadringentēni, ae, a, i. q. quadringeni, Vitr.

Quadringentēsĭmus, a, um, *négyszázadik*; der vierhundertste. Liv.

Quadringenti, ae, a, *négyszáz, négyszázan*; vierhundert. Cic.

Quadringentĭes, *négyszázszor*; vier-hundertmahl. Cic.

Quadrīni, ae, a, *négy négy*; vier oder je vier. Plin.

Quadrĭpartĭtio, ōnis, f. 3. *négyfelé osztás, fel osztás négy részre*; vier-fache Theilung, Eintheilung in vier Theile. Varr.

Quadrĭpartĭtus, a, um, *négyfelé osztott*; in vier Theile getheilt. 2) *négyszeres*; vierfach. Cic.

Quadrĭpertĭtus, i. q. quadripartitus.

Quadrĭrēmis, e, *négyevezős, négyevezőjű*; vierruderig. Cic.

Quadrĭvĭum, ii, n. 2. *keresztút*; Ort, wo vier Wege zusammen stoßen, Kreuzweg. Juvenal.

Quadro, āvi, ātum, āre, 1. Transit. *négyszegletűvé tenni*, p. a. *négyszegletre kifaragni*, 's a' t vier-eckig machen. 2) Trop. v. gr. orationem, Cic. *összeszerkeszteni, kitsindlni*; gehörig zusammenfügen, oder verfertigen. 3) Intrans t. *négyszegletű lenni*; viereckig seyn. 4) Met. *illeni, hozzá illeni, találleni*; passen, sich schicken. Hoc in te non quadrat. Cic. 5) *hasznos, alkalmatos lenni*; nützlich, bequem seyn. Quoniam tibi ita quadrat. Cic.

Quadrŭla, ae, f. 1. (Dimin. a quadra) *négyszegletű deszkátska, vagy tányér*; ein viereckiger Teller. Solin.

Quadrum, i, n. 2. *négyszegletű dolog*; etwas Viereckiges, Viereck. Colum. 2) *hosszkasszeglet*; ein rechtes und gleichförmiges Viereck. In quadrum redigere; *négyszegletbe venni*; ins Gevierte bringen. 3) Met. Sententias redigere in quadrum, Cic. *kerek mondásokba szedni valamit*; die Sätze in eine numeröse Periode bringen.

Quadrŭpēdans, tis, o. *négyláboń járó, négyláb*; auf vier Füßen gehend, vierfüßig. Plin. 2) *habókoló*; galoppirend. Virg.

Quadrŭpēdus, a, um, *négyláb*; vierfüßig. Ammian.

Quadrŭpes, edis, o, *négyláb*; vierfüßig. 2) *négykézláb járó*; auf allen Vieren gehend. Quadrupedem aliquem constringere, Ter. *valakinek kezét lábát összekötni*; einem Hände und Füße zusammenbinden. 3) Subst. *négyláb állat*; ein vierfüßiges Thier. Cic.

Quadruplāris, e, pro: quadruplus, Macr.

Quadruplātor, ōris, m. 3. *nagyító*; ein Vergrößerer. Cic. 2) *tsaldrd, tsaló*; ein Betrieger. Cic.

Quadruplex, ĭcis, *négyszeres*; vierfach. Liv. 2) *négy*; vier. Cic.

Quadruplĭcātio, ōnis, f. 3. *négyszerezés*; Vierfachmachung. Mart. Cap.

Quadruplĭcāto, Adv. *négyszeresen*; vierfach, vierfältig.

Quadruplĭcātus, a, um, *négyszeres*; vierfältig, vierfach. Plin.

Quadruplĭcĭter, Adv. *négyszeresen*; vierfältig, vierfach. Cic.

Quadruplĭco, āvi, ātum, āre, 1. *négyszerezni*; vierfach machen. Plaut.

Quadruplo, Adv. *négyszerte*; viermahl so viel. Quadruplo major, Plaut. *négyszerte nagyobb*; viermahl größer.

Quadruplo, āvi, ātum, āre, 1. *négyszerezni*; vierfach machen. Pandect.

Quadruplor, āri, Dep. 1. *tsaldrkodni*; ein Betrieger seyn. Plaut.

Quadruplus, a, um, *négyszeres, négyes*; vierfach. Sueton. 2) *négy annyi, négyszer ollyan suk*; viermahl so viel. Quadruplum, i, n. 2. *négyszer véve valami, négy annyi valamiből*; das Vierfache oder viermahl so viel. Plin.

Quadrurbs, ūrbis, f. 3 *négy városból egyé lett város, négyes város*; eine Stadt, die aus vier Städten zu einer gemacht worden ist. Fest.

Quadrus, a, um, *négy-szegletű*; viereckig. Pallad. Quadra, scil. res; *négyszegletű dolog, négyszeglet*; ein viereckiges Ding, Viereck. Vitruv. 2) in quadrum redigere, Cic. Prov. *rendbeszedni, jó*

Digitized by Google

rendbe venni; in gehörige Ordnung bringen. Varr.

Quadrŭus, a, um, *négyszegletű, vagy négyszeres*; viereckig oder vierfach. Auson.

Quaerĭto, āre, 1. Frequ. a quaero, v. gr. aliquem, Ter. *keresgetni, keresgélni*; ſuchen, oft ſuchen, hie und da ſuchen. 2) v. gr. aliquid ab aliquo, Ter. *tudakozni, kérdezgetni*; fragen, forſchen.

Quaero, sīvi, sītum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Ter. et Cic. *keresni*; ſuchen. Quem quaeris? Ter. *kit keresel?* wen ſuchſt du? 2) v. gr. victum, Ter. alicui honores, Cic. *szerezni, keresni*; ſuchen, zu erwerben ſuchen, zu verſchaffen ſuchen. 3) v. gr. invidiam in aliquem, Cic. ignominiam alicui, Liv. *támasztani, szerezni, okozni*; erregen, verſchaffen, zuziehen 4) v. gr. aliquid manu, Cic. *keresni, szerezni, p. o. valamit munkája által*; erwerben, verdienen. Mihi opus est quaesito, i. e. quaerere, Cic. *munkával kell nekem valamit keresni vagy megszerezni*; ich muß etwas erwerben. Nobilitas periculis quaeritur, Sall. 5) v. gr. fugam, Cic. remedium sibi, Cic. *keresni valamit, utánna járni valaminek, igyekezni valamin, gondolkozni valami felől*; ſuchen, ſich Mühe geben, ſinnen oder denken auf etwas. 6) *kívánni, megkívánni valamit, szükségének lenni valamire*; erfordern, verlangen, nöthig haben. Cic. 7) v. gr. aliquid ab aliquo, vel ex aliquo, Cic. *kérdezni, tudakozni*; fragen. De aliquo quaerere, Cic. *valaki felől tudakozódni*; nach Jemanden oder wegen Jemandes fragen. Noli quaerere, Cic. *ne tudakozd*; frage es nicht. 8) v. gr. rem, Ter. de re aliqua, Cic. *utánna járni, végire járni valaminek*; unterſuchen, Unterſuchung anſtellen.

Quaesītĭo, ōnis, f. 3. (quaero), *keresés, kereset*; das Suchen. Apul. 2) *törvényes megvizsgálás*; die Unterſuchung, z. B. peinliche. Tacit.

Quaesītor, ōris, m. 3. *kereső*; der etwas ſucht, Sucher. Pacat. 2) v. gr. criminum, Liv. *megvizsgáló*; der Unterſucher.

Quaesītum, i, n. 2. *kereset, kívánság*; das Begehren, der Geſuch. Accipe quaesiti causam, Ovid. 2) *feltett kérdés*; eine aufgeworfene Frage. Cic.

Quaesītūra, ae, f. 1. pro: quaestura, Tacit.

Quaesītus, a, um, (quaero) *keresett*; geſucht. 2) *szerzett, keresett*; erworben. De male quaesitis non gaudet tertius haeres, Prov. *ebül gyűlt vagyonnak ebül kell elveszni*; unrecht Gut gedeihet nicht. 3) *erőltetett*; gezwungen, affectirt. Quaesita comitas, Cic 4) *válogatott, kiválogatott*; auserleſen. Tac. Comp. quaesitior, Sup. quaesitissimus, Sall.

Quaesītus, us, m. 4. *keresés, utánnajárás*; das Suchen, Forſchen. Plin.

Quaeso, īvi, ītum, ĕre, 3. *keresni*; ſuchen. Plaut. 2) v. gr. aliquem, Cic. ab aliquo aliquid, Cic. *kérni*; bitten. Deos quaeso, Ter. 3) Interj. Quaeso! *kérlek*; ich bitte! Ubinam est quaeso! Ter. *ugyan, kérlek! hol van*; ich bitte dich, wo iſt er denn?

Quaestĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a quaestus), *valami kis nyereség*; kleiner Profit oder Gewinnſt. Cic.

Quaestĭo, ōnis, f. 3. (quaero) *keresés*; das Suchen. Esse in quaestione, Plaut. vel quaestioni, Id. *kerestetni*; geſucht werden. 2) v. gr. captivorum, Liv *kikérdezés*; die Befragung. 3) *kérdés*; die Frage. Magna quaestio est, Cic. *nagy kérdés az*; es fragt ſich ſehr, iſt eine große Frage. 4) *kétség, kétséges dolog*; der Zweifel. In quaestionem vocare, Cic. *kétségbe hozni*; es bezweifeln. Versatur in quaestione, Cic. *kérdésbe forog a' dolog, kétséges a' dolog*; es iſt die Frage, es iſt zweifelhaft. 5) *törvényes megvizsgálás, kikérdezés*; eine gerichtliche Unterſuchung einer Sache. Servos in quaestionem dare vel ferre, Cic.

Quaestĭōnālĭter, Adv. *kérdésképpen*; frageweiſe. Fulg.

Quaestĭōnārĭus, ĭi, m. 2. *vallató*; ein Folterer. Hieron.

Quaestĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *kérdésetske*; eine kleine Frage. Cic.

Quaestor, ōris, m. 3 (pro: quaesitor, a quaero); *kereső, felkereső*; der Sucher, Aufſucher. Plaut. 2) v. gr. parricidii, Pand. *megvizsgáló, kivalló*; der Unterſucher. 3) Quaestor urbanus vel aerarii Romae, Cic. *kintstartó, jövedelmi számadó*,

Digitized by Google

a' ki a' státus jövedelmeit beszedte és azokról számot adott; der Quäſtor, eine obrigkeitliche Perſon, die die Einkünfte des Staats beſorgte.

Quaestōrĭus, a, um, v. gr. officium, Cic. *kintstartót, vagy Quaestort illető, kintstartói, Quaestori*; Quäſtoriſch, den Quäſtor betreffend, dahin gehörig. Hinc: Quaestorium, scil. tentorium vel aedificium Quaestoris, Liv.

Quaestōrĭus, ii, m. 2, sc. vir, Cic. *kintstartóságot, vagy Quaestorságot viselt férjfiú*; der Quäſtor geweſen iſt.

Quaestŭārĭus, a, um, *nyereség után járó, valamivel kereskedő*; gewinnſüchtig, Gewinn treibend, ein Metier treibend, wobey Geld zu verdienen iſt.

Quaestŭōse, Adv. *nyereséggel, kaszonnal*; vortheilhaft, mit Gewinn oder Profit. Quaestuosius, Plin. quaestuosissime, Senec.

Quaestŭōsus, a, um, v. gr. mercatura, Cic. *nyereséges, jövedelmes, hasznos*; vortheilhaft, einträglich, Vortheil oder Profit bringend. Res quaestuosissima Verri, Cic. Est multo quaestuosius, Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *nyereségre néző, hasznonvadászó*: vortheilhaft, auf ſeinen Vortheil oder Profit ſehend oder erpicht.

Quaestūra, ae, f. 1. *Quaestorság, kintstartóság*; das Amt des Quäſtor, Quäſtur. Cic.

Quaestus, us, m, 4. v. gr. pecuniae, Caes. *keresés, szerzés*; die Erwerbung. 2) *haszon, nyereség*; Profit, Gewinn, Vortheil. In quaestu esse, Quint. *hasznot hajtani, nyereséget hozni*; Gewinn bringen. In quaestu habere, vel, quaestum facere in aliqua re, Cic. *nyerekedni valamivel*; Gewinn erwerben mit etwas. 3) *nyerekedés*; jede Handthierung oder Metier das Vortheil bringt. Ter. 4) *uzsorádskodás*; der Wucher. Cic.

Quälibet (Ablat. a quilibet) sc. parte; *akárhol, mindenütt*; wo es beliebt, überall. Plaut. 2) sc. ratione; *mindenképpen*; auf jede oder beliebige Art, Catull.

Quālis, e, Interrog. *millyen? mitsodds? mitsoda?* wie beſchaffen? was für ein? Qualis est istorum oratio? 2) Relativ. *a' millyen, a' mitsodds, mitsoda*; was für ein, welcherley. Cic. Qualem te praebuisti, talem te impertias, Cic.

Quāliscunque, lĕcunque, *akármillyen, akármineműt*; wie nur beſchaffen, z. B. es ſey. Cic.

Quālislĭbet, lĕlĭbet, *akármineműt, akármillyen*; es ſey beſchaffen wie es wolle. Cic.

Quālisnam, lĕnam, *akármillyen*; von was denn für Beſchaffenheit. Apul.

Quālisquālis, id. qu. Qualiscunque. Pand.

Quālĭtas, ātis, f. 3. *mindműség*; die Beſchaffenheit. Cic. et Quintil.

Quālĭter, Adv. *miképpen. mimódon, mint, hogy*; auf was für Art, wie. Colum. 2) *valamint*; gleichwie oder wie, ſo wie. Plin.

Quālĭtercunque, Adv. *akárhogy, akármimódon, akármint*; auf was für Art nur, es geſchehe wie es wolle. Justin.

Quālĭterquālĭter, Idem.

Quălum, i, n. et Quălus, i. m. 2. *kosár, karabé, font kosár*; ein Korb, ein geflochtener Korb, zu allerhand Gebräuche. Cato. Virg. 2) *kenyeres kosár*; ein Brotkorb. Colum.

Quam, Adv. vel Conj. *millyen*; wie, wie ſehr. Quam pulchre! Ter. *millyen szépen!* wie ſchön! Quam multa, quam paucis! *kevéssel, millyen sokat!* wie viel, mit wenig Worten! Quam sint morosi, intelligi potest. Cic. 2) *mint, a' mint, a' meddig*: als. Vixit tam diu, quam licuit, Cic. *addig élt, a' meddig lehetett*; er hat ſo lange gelebt, als er gekonnt hat. Tacita semper bona (i. e. melior) est mulier, quam loquax. Plaut. Melius est tacere, quam male loqui, Prov. 3) *a' mennyire*; in wie fern, in ſo weit. Quam potero, adjuvabo senem, Ter. 4) *igen*; ſehr. Scribit ad me, quam honorifice; *igen nagy betsülettel ír nekem*; er ſchreibt mir auf eine ehrenvolle Art. Sunt vestrum quam multi, Cic. *igen sokan vannak köztetek*; es ſind ſehr viele von euch. 5) *mennyire*; wie ſehr. Quam optarem, quam vellem! Cic. Heu, quam verum est! Cic. *mennyire igaz az!* ach, wie wahr iſt es!

Quamde, pro: quam; *mint*; als. Lucr.

Digitized by Google

Quamdĭu, v. quam diu; *a' meddig*; wie lange, oder ſo lange als, oder ſo lange. Cic. 2) *mig*; ſo lange bis. Lamprid. 3) Interrogat. *meddig? miólta?* wie lange? ſeit wie langer Zeit? Plaut.

Quamdūdum? Adv. *miólta?* wie lange? Plaut.

Quamlíbet, vel Quamlŭbet, Adv. *a' mint tetszik*; wie beliebt, nach Belieben. Phaedr. 2) *akármint, akármennyire*; ſo ſehr auch, noch ſo ſehr. Ovid.

Quamobrem, vel Quam ob rem, *a' miért*; warum, weßwegen. Cic. 2) Interrogat. *miért? miokon?* warum? weßwegen? Cic. 3) *minekokáért, azért, annakokáért*; darum, deßwegen. Cic

Quamplūres, a, vel Quam plura; *igen sokan*; ſehr viele. Plaut. Superl. quamplurimus, a, um, *igen sok*; ſehr viel. Caes. Quam plurimo vendere, Cic *igen drágán eladni*; ſehr theuer verkaufen.

Quamplūrĭmus, a, um, vide: Quamplures.

Quampŏlĭdem? *miólta? millyen régen? mennyi idejé?* wie lange? Cic.

Quamprīmum, Adv. *mennél hamarébb, mihelyt, mihelyt lehet*; ehe ſteus, ſo bald als möglich. Cic.

Quamquam, vel Quanquam, Conj. *jóllehet, noha, ámbár*; obſchon, obgleich, wiewohl, Cic.

Quamvis, Adv. et Conj. *jóllehet, ámbár, noha*; obwohl, obgleich. Quamvis non fueris suasor. Cic. 2) *bár melly, ha szinte*; ſo ſehr auch, wenn auch noch ſo. Quamvis prudens sis, tamen, etc. Cic. Nec timeo rhetorem quamvis eloquentem, Cic. 3) pro: quantumvis; *akármennyi, akármint, 's a' t.* wie du willſt. Plaut.

Quānam, (Abl. a quisnam) sc. parte vel ratione; *de hól, merről*; wo denn. Liv. 2) *de hogy*; *mi módon*; wie denn. Plin.

Quandĭu, i. q. Quamdiu.

Quando, Adv. et Conj. *mikor, midőn, melly időben*: wenn. Cic. 2) Interrogat. *mikor?* wenn? zu welcher Zeit? 3) *midőn, akkor mikor*; als, da. Tum, quando missimus. Cic. 4) *mivel, minthogy*; weil. Quando ita placet, Liv. *minthogy nekték úgy tetszik*; weil es euch ſo gefällt.

Quandōcunque, Adv. *akármikor*; zu welcher Zeit nur, wenn oder ſo oft nur, ſobald nur. Colum. 2) *valaka, egyszer, akármikor akkor*; einmahl, es ſey wenns wolle, zu ſeiner Zeit. Quandocunque mihi poenas dabis, Ovid.

Quandōlĭbet, *akármikor, egyszer*; einmahl, es ſey wenns wolle, zu ſeiner Zeit. Lactant.

Quandōque, pro: quandocunque. 2) *néha*; zuweilen. Cels. 3) pro: et quando, Hor.

Quandōquĭdem, Conj. *minthogy, mivelhogy*; weil, da allerdings. Cic.

Quanquam, vide: Quamquam.

Quantillus, a, um, (Dimin. a quantulus) *mennyi, millyen sok vagy nagy, vagy kevés*; wie groß, wenn man vermindernd redet, wie viel, wie wenig. Plaut.

Quantisper, Adv. *meddig?* wie lange? Caecil.

Quantĭtas, ātis, f. 3. *nagyság*; die Größe. 2) *sokaság, szárma valamiuek*; die Menge, Anzahl. Vitr. 3) *summa*; die Summe. Pand. 4) quantitas syllabarum, Poet. *a' szótagoknak hosszúsága, vagy rövidsége*; die Länge oder Kürze der Sylben.

Quanto, Abl. et Adv. *mennél*; je. Quanto quis doctior, tanto humanior est.

Quantōcĭus, pro: quanto ocius; *mennél előbb, minél hamarább*; aufs geſchwindeſte, je eher je lieber. Lact.

Quantŏpĕre (pro: quanto opere) *mennyire, melly igen*; wie ſehr. Cic. 2) tantopere — quantopere; *annyira — a' mennyire*; ſo ſehr — als. Cic.

Quantŭlus, a, um, (Dimin. a quantus) *mekkordtska, mennyitske*; wie klein, wie gering, wie wenig. Cic. Quantulum, quasi Adv. *melly kevéssé*; wie wenig. Senec.

Quantŭluscunque, ăcunque, umcunque; *akármelly kevés, akármennyi, akármelly nagy v. kitsiny*; ſo gering als, ſo groß nur, ſo groß, als nur, wenn man vermindernd redet. Cic.

Quantŭluslĭbet, ălĭbet, umlibet; *akármelly kevés vagy kitsiny legyen is*; ſo klein als es ſey. Pandect.

Quantŭlusquisque, quaequa, quodque; *akármillyen nagy vagy kitsiny*

legyen is bár; so groß, so klein als es nur sey. Gell.

Quantum, Adv. *a' mennyire*; so viel als. Quantum intelligo, Ter. Quantum in me erit, Ter. *a' mennyiben tőlem fog függeni*; so viel auf mich ankommen wird. In quantum, Ovid. *a' mennyiben*; in wie fern.

Quantum, i, n. 2. *mennyiség, summa*; die Summe. Apul.

Quantumvis, quasi Adv. *akármint, valamint akarod*; so sehr, als du willst. 2) *akármennyire, akármelly igen, bármint*; noch so sehr. Quantumvis licet excellas. Cic. 3) *jólleht, noha*; obgleich, obwohl. Hor. 4) *akármelly, akármillyen, p. o. kevés vagy sok*; wenn auch noch so sehr, z. B. wenig oder viel. Senec.

Quantus, a, um, *melly nagy? millyen nagy?* wie groß? Quantus homo in dicendo! Ter, *melly nagy ember ő az ékesenszólásban!* o wie groß ist er in der Beredsamkeit! 2) *mekkora, melly nagy, millyen nagy, vagy millyen kitsiny*; wie groß, wie klein. Quanti est sapere! Ter, *melly nagy dolog bölcselkedni tudni!* was für eine große Sache ist die Klugheit und der Verstand! Pluris aestimare, quam quanti est, Cic. *többre becsülni, mint a' mennyit ér, vagy mint az árra*; theurer schätzen als der Werth ist. Quanti? *mi az árra? hogy? hogy adják?* wie hoch? wie theuer? Quanti emit? *hogy vette?* wie theuer hat er es gekauft? 3) quantus quantus, quanta quanta, etc. *akármillyen nagy, akármekkora*; so groß auch immer sey. Ter. et Cic. 4) tantus — quantus; *annyi — a' mennyi*; so groß — als. Cic.

Quantuscunque, ăcunque, umcunque; *akármelly nagy vagy kitsiny*; so groß als nur, z. B. es sey, es sey so groß wie es wolle. Cic. 2) *akármennyi*; so viel als nur. Cic.

Quantuslibet, ălibet, umlibet, *akármekkora, akármennyi*; so groß es nur sey, so viel oder so sehr es nur sey Ovid.

Quantusquantus, vide: Quantus.

Quantusvis, ăvis, umvis, *akármelly nagy, akármekkora*; so groß er (sie, es) auch sey, jeder (jede, jedes) ohne Unterschied, noch so groß. Caes.

Quapropter, Adv. *a' miért*; warum. 2) Interrog. *miért?* warum? weßwegen? 3) Conj. *minekokáért*; daher, deßwegen. Cic.

Quāquā et Quaquam, (Ablat. a quisquis) sc. parte, *akárhova, akármerre*; wo nur oder wohin nur. Plaut.

Quāquam, idem.

Quāquāversus, et Quaquaversum, Adv. *akármerre, mindenütt*; allenthalben. Caes.

Quāque, (Abl. a quisque) sc. parte, *akárhol, akárhova*; wo nur, wohin nur. Manil.

Quāre, v. Qua re, *a' melly által, a' mi által*; wodurch. Nep. 2) Interr. *miért? mi okon?* warum? weßwegen? Cic. 3) Relat. *a' miért*; warum, weßwegen. Cic. 4) *minekokáért*; daher, dannenhero. Cic.

Quarta, ae, f. 1. *negyed része, valaminek, negyed*; der vierte Theil eines Dinges. JCt.

Quartădĕcĭmānus, Quartadecumanus, a, um, (quartus decimus) *a' tizennegyedik rendből, vagy Légióból való*; einer von der vierzehnten Classe, Ordnung, Legion, ꝛc. Tacit.

Quartāna, ae, f. 1. *negyednapos hideg*; das viertägige Fieber. Med.

Quartānārĭus, a, um, *negyedrészt mutató*; das Viertel zeigend. Pallad.

Quartānus, a, um, *negyednapi*; viertägig. Febris quartana, vel quartana, Cic. *negyednapos hideg*; das viertägige Fieber. 2) *a' negyedik Légióból való*; von der vierten Legion. Tacit.

Quartārĭus, ĭi, m. 2. v. gr. vini, Pand, *egy pintnek vagy egy kupának negyed része, egy meszely*; das Viertel eines Maßes, eines Sextarii, ein Quartier oder Quartierchen, Mäßchen. Liv.

Quartātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztása az aranynak más értzektől*; die Scheidung des Goldes von andern Mineralien. Gloss.

Quartāto, Adv. *negyedszer*; zum viertenmahle. Serv.

Quarto, āvi, ātum, āre, 1. *negyedszer tenni valamit*; etwas viermahl oder zum vierten Mahle thun. Cato.

Quarto, v. Quartum, Adv. *negyedszer*; zum vierten Mahle. Gell.

Quartus, a, um, v gr. locus, Cic pars, Caes. *negyedik*; der vierte. Quarta pars, Caes. *negyed része valaminek*; der vierte Theil.

Digitized by Google

Quartusdecĭmus, a, um, *tizennegyedik*; der vierzehnte. Cic.

Quăsi, (pro: quamsi) *mintha, vagy mint ha*; als wenn, wie wenn. Perinde quasi, Cic. *éppen úgy, mintha*; eben so als wenn. Quasi vero, Cic. *mintha bizony*; gleich, als wenn. 2) *mint, valamint*; wie, gleich wie. Plaut. 3) *mintegy*; gleichsam. Cic. 4) *körülbelől, mintegy, tsaknem*; ungefähr, beynahe, fast. Cic.

Quăsillārĭa, ae, f. 1. sc. ancilla; *fonóleány*; Spinnemädchen. Petron.

Quăsillus, i, m. vel Quassillum, i, n. 2. (Dimin. a qualus) *kosárka, kosaratska*; ein Körbchen zu allerhand. Cato.

Quassābĭlis, e, (quasso) *megrdzsható*; erschütterlich. Lucan.

Quassātĭo, ōnis, f. 3. *rázás, megrázás, megtsóválása, p. o. a' fejnek*; die Erschütterung, das schütteln, z. B. des Kopfes. Liv.

Quassātūra, ae, f. 1. *megrdzsás*; die Erschütterung. 2) *megrontsolódás*; die Verletzung. Plin.

Quassātus, a, um, *megrongált, összetört*; ruinirt, zerstoßen, zerschlagen. Cic.

Quassĭa, ae, f. 1. vel Quassia amara, Linn. *keserűfa*; der surinamische Bitterholzbaum. Bot.

Quasso, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a quatio) *rdzni, megrdzni*; oft schütteln oder erschüttern. 2) v. gr. caput, Virg. *tsóválni, p. o. a' fejét*; schütteln. 3) *összetörni, széllyeltörni, összerontsolni*; zerschüttern, zerschmettern, zerschlagen, zerbrechen, zerstoßen. Vasis quassatis diffluit humor, Lucret. Classis quassata, Virg. 4) Trop. *összerontani, megrongálni, elgyengítni*; ruiniren, mitnehmen, zerrütten, schwächen. Resp. quassata, Cic.

Quassus, a, um, *megrdzsattatott*; erschüttert. 2) rates quassae, Hor. *megrongált hajók*; zerrüttete Schiffe. 3) vox quassa, Curt. *reszkető hang*; eine zitternde Stimme.

Quassus, us, m. 4. (quatio) *rdzsás, megrdzsás*; das Schütteln, Erschüttern. Pacuv.

Quătĕfăcio, feci, ĕre, 3. *megrdzni megingatni*; erschüttern, wankend machen. Cic.

Quătĕnus, Adv. *a' mennyiben*; in so fern. Liv. 2) *mennyire*; wie weit, wie sehr. Cic. 3) *minthogy*; weil. Hor. 4) *a' hol*; wo. Colum. 5) *meddig*; wie lange. Cic. 6) *hogy, azért hogy*; damit, auf das. Maer.

Quăter, (quatuor) *négyszer*; viermahl. Virg. et Horat. 2) *nagyon, feletté, sokszor, sokszorosan*, sehr, vielmahl, vielfältig. Terque quaterque beati, Virg.

Quăterdĕcĭes, Adv. *tizennégyszer*; vierzehnmahl. Cic.

Quăternārĭus, a, um, *négyszeres, négyes*; geviert, je aus vieren bestehend, vier enthaltend. Colum.

Quăterni, ae, a, *négyen négyen, négyesével*; vier bey Eintheilungen, je viere, oder jedesmahl viere. Cic. 2) *négyen*; viere überhaupt. Manil.

Quăternĭo, ōnis, m. 3. *négyszeresen vett vagy hajtott*; etwas Gevierte. 2) *négyrét hajtott drkus papiros*; ein Bogen Papier in Quart. Mart. Cap.

Quătīnus, i. q. Quatenus.

Quătĭo, quassi, quassum, quătĕre, s. v. gr. alas, Virg. *rdzni, megrdzni*; schütteln, erschüttern. 2) v. gr. caput, Ovid. *tsóválni, v. rdzni a' fejét*; den Kopf schütteln. 3) v. gr. animum, Gell. mentem, Hor. *megreszkettetni, felháborítni*; erschüttern, rühren, in Bewegung setzen. 4) Trop. v. gr. oppida bello, Virg. equum cursu, Virg. *elbádjasztani, ellankasztani, nyomorgatni*; abmatten, ermüden, plagen. 5) v. gr. moenia, muros arietibus, Liv. *verni, törni, széllyel verni, veréssel lerontani, leverni*; zerschlagen, zerbrechen, zerrütten, schlagen, stoßen. Quatit ungula campum, Virg. Aliquem foras quatere, Ter. i. e. pellere.

Quatrīdŭānus, a, um, *negyednapi*; von vier Tägen, viertägig. Hieron.

Quatrīdŭo, Adv. *negyednap mulva*; in vier Tagen. Cic.

Quatrīdŭum, i, n. 2. scil. spatium, Cic. *négynapi idő, négy nap*; eine Zeit von vier Tagen, vier Tage.

Quătuor, vel Quattuor, Indecl. *négy, négyen*; vier. Cic.

Quătuordecĭes, Adv. *tizennégyszer*; vierzehnmahl. Plin.

Quatuordĕcim, Indecl. *tizennégy*; vierzehn. Colum. Sedere in quatuordecim ordinibus, Cic. vel in quatuordecim, Suet. i. e. in scamnis vel sedibus equitum in theatro, quia

Digitized by Google

equites 14 scamna in theatro habebant.

Quătuorsignani, populus Galliae. Plin.

Quatuorvir, vide: Quătuorviri.

Quatuorvĭrātus, us, m. 4. *négyférjfias tisztség*; das Vierherrenamt. Asin. Poll. in Cic. Ep.

Quătŭorvĭri, ōrum, m. pl. *négyférjfiakból álló fő tisztség, v. hivatal*; die Obrigkeit von vier Männern.

Quăxo, āre, vel Coaxo, *kuruttyolni, rekegni, mint a' békák*; ſchreyen, quaken wie ein Froſch. Fest.

Que, Conj. Enclitica, Copulativa, et Expletiva; *és, is*; und, auch. Teque (i. e. et te) hortor, Cic. Vidimusque, Cic. *láttuk is*; wir haben auch geſehen. 2) *vagy*; oder. Praecipitare subjectisque urere flammis. Virg.

Quĕi, Adv. pro: qui? *hogy? miképpen?* wie? Ter.

Quĕis, Dat. et Abl. Poet. pro: quibus.

Quĕmadmŏdum, vel Quem ad modum, Adv. *valamint, valamiképpen*; gleichwie. Cic. 2) *hogy? miképpen, mimódon?* auf welche Art? wie?

Quĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *-hatni, -hetni, tudni*; können. Efficere non queo, Cic. *meg nem tehetem, véghez nem vihetem*; ich kann es nicht zuwege bringen. Agnosci non quita est, Ter. *nem lehetett megesmerni*; man hat ſie nicht erkennen können.

Quercĕrus, i. q. Querquerus.

Quercētum, i, n. 2. *tölgyes, tölgyes erdő, tsere*; ein Eichenwald. Varr.

Quercĕus, a, um, *tölgyfából való, tölgyfa*; von Eichen. Tacit.

Quercĭnus, a, um, idem.

Quercus, us, f. 4. *tölgyfa*; die Eiche. Quercus robur, L. *közönséges, vagy kotsánialan tölgyfa*: die Steineiche. Quercus austriaca, L. *tserfa*; die Zereiche, Sommereiche.

Quĕrēla, ae, f. 1. (queror) *panasz, panaszolkodás*; die Klage, Beſchwerde, das Klagen. Epistola plena querelarum, Cic. 2) *vád, panasztétel*; die Klage, gerichtliche Klage. Justin. et Pand.

Quĕrĕlo, āre, 1. *panaszolkodni*; klagen. Serv.

Quĕrĕlor, ātus sum, āri, Dep. 1. idem.

Quĕrĕlōsus, a, um, idem quod Querulus.

Quĕrens, tis, o, 3. *panaszolkodó*; klagend. Virg.

Quĕrĕtŭrum, i, n. 2. urbs in Thuringia. Geogr.

Quĕrĭbundus, a, um, *panaszolkodó*; klagend. Cic.

Quĕrimōnĭa, ae, f. 1. i. q. querela; *panasz*; Klage, Beſchwerde. Hor.

Quĕrĭtor, āri, Dep. 1. *panaszolkodni*; klagen. Tacit.

Querněus, a, um, id. qu. querceus. Colum.

Quernus, a, um, id. qu. quercicus, Virg.

Quĕror, questus sum, quĕri, Dep. 3. v. gr. alicui, vel apud aliquem de aliqua re, Cic. *panaszolkodni valami felől, panaszolni valamit*; klagen, ſich beklagen, ſich beſchweren. Quaestus est mecum, Cic. *nekem, v. előttem panaszolkodott*; er hat ſich bey mir beklagt. Queri suum fatum, Caes. *maga szomorú sorsán siránkozni*; ſich über ſein Schickſal beklagen. 2) *siránkozni, siránkozó hangon szóllani, énekelni, 's a' t.* einen klàglichen Ton von ſich geben. Dulce queruntur aves, Ovid.

Querquĕdŭla, ae, f. 1. i. e. anas; *telelő rétze, makkrétze*; die Winterhalbente, Tauchente. Varr.

Querquĕrus, v. Quercĕrus, a, um, *vatzogó hideg*; kalt, daß man zittert. Febris querquera, Plaut. *rázó hideglelés*; das kalte Fieber. Plaut.

Querquĕtŭlānus, a, um, *tölgyeserdő, vagy tserebéli*; den Eichenwald betreffend, davon benannt. Fest.

Quĕrŭlōsus, a, um, id. qu. Querulus.

Quĕrŭlus, a, um, v. gr. homo, Hor. *panaszolkodó*; klagend, voller Klagen. 2) v. gr. tibia, Hor. cicada, Virg. *siránkozó, nyögő, nyögdétselő, keserves hangot adó*; klagend, von Thieren und Dingen, klàglich ertönend oder klingend, ſchwirrend, girrend, zwitſchernd, ſanft ertönend.

Questus, a, um, *panaszolkodott*; der ſich beklaget hat. Ovid.

Questus, us, m, 4. *panaszolkodás, panasz, siránkozás*; das Klagen. Cic. Moestis late loca questibus implere, Virg.

Qui, vel quis et quae, quod, vel quid, Pron. Relat. *a' ki, a' melly, a' mi*; welcher, welche, welches. Is, quem ego semper dilexi, Apul. Id, quod audivi, etc. Cic. 2) Interrog. *ki? ki*

Digitized by Google

tsoda? mi? mitsoda? wer? welcher? was? Quem te apellem? *kinek szóllitsalak?* wie ſoll ich dich nennen? Quid aliud agimus? Cic. Qua stultitia fuit Roscius? Quid est tibi nomen? Plaut. Not. Quid? cum Genitiv. v. gr. Quid causae est? Ter. pro: quae causa est? Quid hominis sit? Cic. *miſéle ember legyen?* was er für ein Menſch ſey? Quid hominum? Ter. i. e. qui sint illi homines? 3) pro: qualis, quale, v. gr. Qui vir, et quantus! Ter. 4) quid? pro: quare? v. gr. Quid venisti? Plaut. i. e. quare venisti? Sed quid argumentor? Cic. Laetus est, nescio quid? Ter. Quid ita? Cic. *hogy hogy? de miért?* wie ſo? warum das? 5) pro: quisque, v. gr. quantum quis professus erat, Tacit. 6) quis, pro: quomodo: v. gr. quis vocatur? Plaut. 7) pro: aliquis; v. gr. injuriam cui (alicui) facere. Cic. Num quod (aliquod) vestigium invenisti? Cic. Si te quis interroget. Cic. 8) qui, quae, pro: ut, v. gr. dignus sum qui laudet, i. e. ut laudet. Cic. Dignus est quem laudemus, pro: ut eum laudemus. Cic. Nec sum tam insolens, qui Jovem me esse dicam. Cic. 9) quod: vide: Quod: Conj. 10) quod, pro: igitur, v. gr. quod te oro. Ter. 11) quod, pro: quantum: v. gr. quod in te est, Ter. *u' mennyiben rajtad áll, vagy tőled függ*; ſo viel es von dir abhängt.

Quī, vel Quei? Adv. pro: quomodo; *hogy? mi módon?* wie? auf welche Art? Qui fieri poterat? Cic. pro: quomodo etc. 2) *hogy*; daß, damit. Qui illi Deum omnes perdant. Plaut.

Quĭa, Conj. caussal. *minthogy, mivelhogy, mivel*; weil. Sed quia irata est, Ter. *de mivel, v. minthogy megharagudott*; weil ſie aber erzürnet war. 2) *mert, azért hogy, azért mert*; weil, daß, darum. Carum, quia rarum, Plin. *betses, mert ritka, vagy*; *azért betses, hogy ritka*; es wird wegen der Seltenheit geſchätzt.

Quĭānam, Adv. Interr. *de miért? warum denn?* Virg.

Quĭāne, Adv. *valóban, bizonyára*; wahrhaftig, gewiß. Virg.

Quicquam, v. Quidquam, vide: Quisquam.

Quicque, vel Quidque, vide: Quisque.

Quicquid, vel Quidquid, n. *akármi, minden a' mi*; was immer, was auch, alles das. Quidquid est futurum, Plaut. *akármi l. szúz beléle*; es mag daraus entſtehen was da will.

Quĭcum, i. e. quocum, pro: cum quo, vel qua. Quicum loquitur filius? Ter.

Quĭcunque, Quaecunque, Quodcunque, vel Quicumque, quaecumque, etc. *akárki, minden, minden valaki*; wer auch immer, ein jeder, jeder welcher. Quodcunque; *akármi, valami tsak, minden*; alles was. Quicunque is est, Cic. *akárki legyen is az*; wer er auch ſey. Quacunque potui ratione, placavi, Cic. *minden lehető módon, 's a' t.* auf jede mögliche Art, wie ich nur gekonnt, u. ſ. w. 2) *akármelly akármiképpen*; welcher immer, von was für einer Art immer. Cic.

Quid, vide: Quis, vel Qui.

Quĭdam, Quaedam, Quoddam, et Quiddam, Pron. *valaki, egy valaki, valamelly, valami*; jemand, einer, ein gewiſſer, irgend ein. Quidam ex advocatis. Cic. Quodam tempore, Cic. *egy időben, egykor*; zu einer gewiſſen Zeit. Quiddam divinum, Cic. *valami felséges*; etwas göttliches. 2) *egynehány, némelly*; einige, etliche. Quosdam dies, Cic.

Quĭdem, Adv. et Conj. *ugyan*; zwar. Probo quidem, Cic. *helybe hagyom ugyan*; ich billige es zwar. 2) et quidem: *még pedig*; und zwar. Cic. 3) si quidem, Cic. *ha ugyan, ha tudnillik*; wenn nähmlich. 4) *valóban, valójában, igen is*; für wahr, allerdings. Cic. 5) ne quidem; *még tsak nem is*; nicht einmahl. Cic.

Quidnam, vide: Quisnam.

Quidni, Adv. *hogy ne? miért ne?* warum nicht? Ter.

Quidpĭam, Quidquam, vide: Quispiam, Quisquam.

Quidquid, vide: Quisquis.

Quĭes, ētis, f. 3. *nyugvás, nyúgodalom, megnyugvás*; die Ruhe, z. B. von der Arbeit. Quieti se dare, Caes. *megnyúgodni, kinyúgodni magát*; ſich ausruhen. 2) *tsendesség, békeség*; die Ruhe, der Friede. Sall. et Tac. 3) v. gr. ventorum, Plin. *le-*

Digitized by Google

tsendesedes; die Ruhe. 4) *nyúgodalom, dlom*; die Ruhe, der Schlaf. Virg. Quietem capere, Ovid. *lenyúgodni, aludni*; ſchlafen. Ire ad quietem, Cic. *lefeküdni, aludni menni*; ſchlafen gehen. 5) dura quies, Virg. *haldl*; der Tod. 6) *dlom*; der Traum. Videre in quiete, Cic. *álmodban látni*; im Traume ſehen, träumen.

Quiescentĭa, ae, f. 1. *nyugvás, nyúgodalom*; die Ruhe. Jul. Firm.

Quĭesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. Intransitiv: *nyúgodni, kinyúgodni magát, p. o. a' munka vagy fáradság után*; ruhen, ausruhen, z. B. von der Arbeit. Dux gruum revolat, ut ipse quoque quiescat, Cic. Felicius ossa quiescant, Ovid. Non potest quiescere, Cic. *nem nyughatik*; er kann nicht ruhig ſeyn. Alta quierunt aequora, Virg. Venti quiescunt, Plin. 2) *tsendesen lenni, hallgatni*; ſich ruhig verhalten, in Worten, ſchweigen, ſtill ſeyn. Quiesce, Auct. ad Her. 3) *nyúgodni, aludni*; ruhen, ſchlafen. Cic. Somnum humanum quievi, Apul. *aludtam, mint ember*; ich ſchlief wie ein Menſch. 4) *megszűnni valamitől, abba hagyni valamit*; inne halten, aufhören, ablaſſen. Aliquanto prius quiescere, Cic. Bellum quiescit, Ovid. *megszűnt a' háború*; der Krieg hört auf. 5) Transit. v. gr. rem, Plaut. *szüntetni, nyugtatni*; ruhig machen, aufhörend machen.

Quĭētālis, is, f. 3. cognomen deae Romanorum. Aug. 2) Adj. i. q. quietus.

Quĭētantĭa, ae, f. 1. i. e. Apocha. JCt. *nyugtatólrás*; die Quittung.

Quĭēte, Adv. *tsendesen, tsendességben, nyúgodalomban*; ruhig, ſtill. Quiete vitam agere, Cic. quietius, Liv. quietissime, Caes.

Quĭētōrĭum, ii, n. 2. *nyugvókamara*; ein Ruhekämmerchen. 2) *sírbólt*; die Grabſtätte. Inscript.

Quĭētus, a, um, (quiesco) v. gr. nox, Sall. *nyúgodalmas, tsendes*; ruhig. 2) v. gr. homo, Cic. *tsendes, tsendességet szerető*; ruhig, ſtill. Ruhe haltend. Quietus esto, Ter. *légy tsendességben*; ſey ruhig. 3) *tsendességben lévő, vagy élő*; Ruhe genieſſend. Respublica quieta. Caes.

Quĭlĭbet, quaelibet, quodlibet, quidlibet, Gen. cujuslibet; *kiki, ahdrki, minden, akármelly, akármi*; wer (was) es auch ſey, jeder (jede, jedes) ohne Unterſchied. Quibuslibet temporibus, Liv. *minden időben*; zu allen Zeiten. Quolibet modo, Plin. *minden módon*; auf allerley Art oder Weiſe.

Quīmātus, us, m. 4. *öt esztendei idő*; das Alter von fünf Jahren. Plin.

Quīn, Adv. *hogy ne*; daß nicht. Facere non possum, quin mittam, Cic. Nihil abest, quin sim miserrimus, Cic. Non poterit recusare, quin dicat, Cic. 2) id. qu. qui non, quod non, *a' kinem, a' minem*; welcher nicht, was nicht. Quis est, quin intelligat? Cic. i. e. qui non intelligat. 3) *hatsak*; wenn nicht. Quin ipse dissentiam. Cic. 4) *sőt, sőt még*; ja, ja vielmehr. Quin hoc tempore ipso, Cic. *sőt, éppen most*; ja, eben zu dieſer Zeit. Non est credibile, quantum scribam die, quin etiam noctibus. Cic. 5) pro: quare non; *miérnem?* warum nicht? Quin continentis vocem? Cic.

Quīnam, vide: Quisnam.

Quīnārĭus, a, um, (quini) v. gr. numerus, Macr. *ötös, öt számot magába foglaló*; fünf in ſich faſſend, fünfe enthaltend. 2) Subſt. *ötös, egy ötös, p. o. tizesnek a' fele, fél dénar*; ein halber Denarius, z. B. ein Fünfkreuzerſtück.

Quinctĭlis, Quinctius, vide: Quintilis, etc.

Quincuncĭālis, e, (quincunx) *a' Római ötös számhoz (V) hasonló*; einer römiſchen Fünfe ähnlich. Plin. 2) *egy egésznek öt tizenkettőd részét magába foglaló*; fünf Zwölftheile eines Ganzen enthaltend. Plin.

Quincunx, cis, (quinque et uncia) *öt tizenkettőd része valaminek, vagy annyit befoglaló*; fünf Zwölftheile betragend, fünf Zwölftheile, z. B. eines Aß, Horat. eines Pfundes, Cic. 2) *a' Római ötös számnak (V) a' formája*; die Geſtalt einer römiſchen Fünfe. Quintil. In quincuncem, *V formába*; in Geſtalt dieſer römiſchen Fünfe.

Quincŭpēdal, ālis, n. 3. (quinque et pes) *ötlábnyomot mérő eszköz*; ein Inſtrument von fünf Fuß. Martial.

Quincŭplex, ĭcis, *ötszörös*; fünffach.

Quindĕcies, Adv. *tizenötször*: fünfzehnmahl. Cic.

Digitized by Google

Quindĕcim, *tizenöt*; fünfzehn. Caes.

Quindĕcimviri, ōrum, Plur. *tizenöt férjfiakból álló fótisztikar*; ein Collegium von fünfzehn Männern, die gemeinschaftlich ein Amt zu verrichten hatten. Plin.

Quindĕcimvirālis, e, *tizenöt férfias*; die fünfzehn Männer betreffend. Tacit.

Quindĕcĭmus, a, um, *tizenötödik*; der fünfzehnte. Marc. Emp.

Quindēni, ae, a, *tizenöten*; je fünfzehen. Liv.

Quingēni, ae, a, *ötszázan, ötszáz*; fünfhundert, je fünfhundert. Cic.

Quingentārius, a, um, v. gr. cohors, Veget. *ötszázból álló*; aus fünfhundert bestehend.

Quingentēsĭmus, a, um, *ötszázadik*; der fünfhundertste. Cic.

Quingenti, ae, a, *ötszás, ötszázan*; fünfhundert. Horat.

Quingentĭes, *ötszázszor*; fünfhundertmahl. Vitr.

Quīni, ae, a, *öten, öt*; fünfe, je fünf. Cic. Nep. et Liv.

Quīnīdēni, vel Quīni dēni, i. q. Quindēni, ae, a.

Quīnīmo, v. Quinimmo, Conj. *sőtinkább*; ja vielmehr. Plaut.

Quīnĭo, ōnis, m. 3. *öt, öt számból álló dolog*; eine Zahl von fünfen. Tert.

Quīnīvīcēni, vel Quini vicēni, ae, a, *huszonöt, huszonöten*; fünf und zwanzig, je fünf und zwanzig. Liv.

Quīnquagēnārĭus, a, um, *ötvenből álló*; aus fünfzig bestehend, fünfzig enthaltend. Varr. 2) senex quinquagenarius; *ötvenesztendős ember*; ein fünfzigjähriger Mann.

Quinquāgēni, ae, a, *ötvenen, ötven*; fünfzig, je fünfzig. Cic.

Quinquāgēsĭes, pro: quinquagies; *ötvenszer*; fünfzigmahl. Plaut.

Quinquāgēsĭmus, a, um, *ötvenedik*; der fünfzigste. Plin.

Quinquāgĭes, Adv. *ötvenszer*; fünfzigmahl. Gell.

Quinquāginta, Indecl. *ötven, ötvenen*; fünfzig. Cic.

Quinquangŭlāris, e, *ötszegletű*; fünfeckig.

Quinquangŭlum, i, n. 2. *ötszegletű rajzolat vagy test*; ein Fünfeck.

Quinquatrĭa, um, vel ōrum, sc. solennia, i. q. Quinquatrus, Sueton.

Quinquātrus, uum. f. pl. *ötnapig tartó innep Pallás tiszteletére*; ein Fest zu Ehren der Minerva. Cic.

Quinque, *öt, öten*; fünf. Cic.

Quinquĕfŏlium, ĭi, n. 2. i. e. Potentilla reptans, L. *ötlevelűfű, terjedő pimpó*; das Fünffingerkraut.

Quinquĕfŏlĭus, a, um, *ötlevelű*; fünfblätterig. Plin.

Quinquègentiāni, populus Lybiae. Eutrop.

Quinquĕgĕnus, a, um, *ötnemű*; von fünf Gattungen. Auson.

Quinquĕlĭbrālis, e, *ötfontos*; fünfpfündig. Colum.

Quinquĕlibris, e, *ötfontnyi, ötfontos*; fünfpfündig. Vopisc.

Quinquĕmestris, e, *öthónapi, öthónapos*; fünfmonathlich. Varr.

Quinquennālis, e, *ötesztendei, ötesztendőnként elő fordúló*; fünfjährig, alle fünf Jahre geschehend. Cic. 2) *ötesztendeig tartó*; fünfjährig, fünf Jahre dauernd. Liv.

Quinquennis, e, *ötesztendős*; fünfjährig. Hor.

Quinquennĭum, ĭi, n. 2. *ötesztendő*; eine Zeit von fünf Jahren, fünf Jahre, Cic. Duo quinquennia; *tíz esztendő*; zehn Jahre. Ovid.

Quinquĕpartītus, vel Quinquĕpertītus, a, um, *ötosztályú*; fünffach. Cic.

Quinquĕplico, i. q. Quinquiplico.

Quinqueprimi, vel Quinque primi; *az öt főbbek*; die fünf Vornehmsten. Cic.

Quinquĕrēmis, e, v. gr. navis, Liv. *ötevezős, ötevezőjű*; fünfruderig. Liv.

Quinquertĭo, ōnis, m. 3. i. e. Quinquertium exercens. Liv.

Quinquertĭum, ĭi, n. 2. (quinque et ars) *az ifjúság eleibe szabott öt testi gyakorlások, ú. m. a' karikázás, futás, tántz, vagy ugrálás, kőszkődés, v. birkozás, és hajigálás*; so heißen die fünferley Leibesübungen der Jugend, nähmlich: discus, cursus, saltus, lucta, jaculatio.

Quinquessis, i. e. quique Asses. Apul.

Quinquĕvir, i, m. 2. Plur. Quinquĕviri, ōrum; *öt személyes főtiszti kar*; die Fünfmänner, ein Collegium von fünf Männern, die gemeinschaftlich ein Amt verwalten. Cic.

Quinquĕvīrātus, us, m. 4. *ötszemélyes tisztség*; Fünfmänneramt, Fünfherrenamt. Cic.

Quinquĭes, Adv. *ötször*; fünfmahl. Cic.

Quinquĭplico, āre, 1. *ötszörözni*; fünffach machen. Tacit.

Digitized by Google

Quintădĕcĭmānus, v. Quintadecumanus, (miles) *a' tizenötödik Légióból való*; einer von der fünfzehnten Legion. Tacit.

Quintānus, a, um, v. gr. miles, Tac. *az ötödik Légióból való*: von der fünften Legion. 2) *ötödik a' sorban*; der fünfte in der Reihe. Varr.

Quintārĭus, a, um, v. gr. numerus, Vitr. *ötöt magába foglaló, ötös*; fünf enthaltend.

Quintĭānus, (Quinct.) a, um, *Quintiusi*; Quintisch, einem Quintius gehörig, von ihm benannt. Cic.

Quintīlĭānē, ōrum, plur. haeretici, a Quintilia sic dicti.

Quintīlĭānus, i, m. 2. celebris Rhetor Hispanus. Mart.

Quintīlis, (Quinct.) is, m. 3. *Július hónapja*; ist die Benennung des Monaths Julius. Cic.

Quintĭpor, i. e. Quinti puer, Varr.

Quintĭus, (Quinct.) a, Adj. et Subst. cognomen familiae Romanum. Liv.

Quinto, vel Quintum, Adv. *ötödször*; fünftens, zum fünften Mahle. Liv.

Quintus, a, um, *ötödik*; der fünfte. Cic. 2) Quintus, cognomen Romanum.

Quintusdĕcĭmus, v. Quintus decimus, a, um, *tizenötödik*; der fünfzehnte.

Quīnus, a, um, *ötszörös*; fünffach, fünf. Hor.

Quippe, *úgymint*; nähmlich, als. Quippe qui, Ter. *úgymint a' ki*; welcher nähmlich. 2) *ugyan is, hiszen*; denn, ja. Quippe vides, Cic. *hiszen magod látod*; du siehst es ja. 3) quippe ni? Plaut. *miért ne?* warum nicht?

Quippĭam, vide: Quispiam.

Quippĭni? *miért ne?* warum nicht? Plaut. 2) *miért?* warum? Plaut.

Quĭque, pro: Quisque. 2) pro: et qui.

Quĭqui, pro: Quisquis.

Quirĭānus, a, um, v. gr. mala; *különös álma fajta*; eine besondere Art Äpfel. Plin.

Quirīnālis, e, *Quirinusi, vagy Rómulusi, Rómulust illető*; Quirinisch, den Quirinus (Romulus) betreffend, dahin gehörig. Virg. Collis vel mons Quirinalis, unus septem montium Romae. Varr. Quirinalia, sc. solennia in honorem Romuli. Cic.

Quĭrīnus, i, m. 2. cognomen Romuli, Aur. Vict. 2) Adj. pro: Quirinalis.

Quĭrĭs, ĭtis, m. 3. unus ex incolis vel civibus Curium, urbis Sabinorum (Cures). 2) *polgár, Római polgár*; *Rómulus idejében a' Sabinusoknak egy része Rómába költözött, 's egyesült a' Rómaiakkal, 's talám nekik kedveséből nevezték osztán a' Romai polgárokat általjában Quiriteseknek*; Bürger, römischer Bürger; zur Zeit des Romulus zogen die Sabiner zum Theile nach Rom, und vereinigten sich mit den Römern zu einem Volke, und um ihnen eine Gefälligkeit zu erzeigen, wurden die römischen Bürger Quirites genannt. Liv.

Quĭrītātĭo, ōnis, f. 3. *jajgató kidltozás*; klägliches Geschrey. Liv.

Quĭrītātus, us, m. 4. idem. Plin. Ep.

Quĭrītes, um, vide: Quiris.

Quĭrĭto, āre, et Quirītor, āri, Dep. 1. *kiabálni, sikoltani*; klägtich schreyen, kreischen, Liv. 2) v. gr. casum, Apul. *siratni*; beklagen, beweinen.

Quis, quae, quod, et quid? *ki? kitsoda? melyik? mitsoda?* wer? welcher? was? Cic. 2) pro: qualis, v. gr. quid hominis, Cic. pro: quis vel qualis homo. 3) post: si, nisi, ne, pro: aliquis; v. gr si quis vestrum expectat, Cic. i. e. si aliquis vestrum, etc. 4) quid est, quod, pro: cur? quam ob rem? v. gr. Quid est, quod laetus sis? Ter. 5) quid ita? *hogy hogy?* wie so? Ter. Vide etiam: Qui, quae, quod.

Quisnam, et Quīnām, Quaenam, Quodnam, et Quidnam? Interrog. *ugyan ki? v. kitsoda? ugyan mi? v. mitsoda? melyik?* wer denn? welcher denn? welche denn? welches denn? was denn? Cic.

Quispĭam, quaepiam, quodpiam, et quidpiam; *valaki, valamelly, valami*; irgend jemand, irgend einer, irgend eine, eines, irgend etwas. Quispiam deus, Terent. Si cuipiam pecuniam ademit, Cic. Rem quampiam, Cic. Quidpiam, Adv. v. gr. nocere. Cic. *valamennyire, valamit*; etwas, in etwas, ein wenig.

Quisquam, quaequam, quidquam, *valaki, valamelly, valami*; irgend einer, eine ꝛc., irgend jemand, irgend etwas. Estne quisquam, qui etc. Cic.

Quisque, quaeque, quodque et quidque, Gen. cujusque; *minden, kiki*; jeder, jede, jedes. Cic. Decimus quisque, Cic. *minden tizedik*; jeder zehnte.

Digitized by Google

hente. Quotus quisque invenitur? Plaut. *hány közt találkozik?* unter wie vielen findet man? Quinto quoque anno, Cic. *minden ötödik esztendőben*; alle fünf Jahre, jedesmahl im fünften Jahre. Unus quisque, Cic. *kiki, minden*; ein jeder, ein jedes. Suum cuique, Prov. *mindennek add meg az övét, v. a' mivel tartozol*; gib jedem das Seine. 2) cum Sup. v. gr. Doctissimus quisque, Cic. *még a' legtudóssabbak is*; auch die Gelehrteſten.

Quisquiliae, ārum, f. pl. *szemét, gaz*; das Auskehricht, Unrath. Caecil. 2) *alávalóság, haszontalanság*; etwas Unnützes. Cic. 3) Quisquiliae populi, Cic. *a' nép sepreje*; liederliches Geſinde.

Quisquis, quaequae, quodquod et quidquid, *akárki, akármelly, akármi, minden valaki, v. valami*; wer (was) da nur, jeder welcher, jede welche, alles was. Quisquis ille est, Cic. *akárki legyen is az*; er ſey wer er wolle. Quidquid deorum, Cic. i. e. dii omnes. Unus quisque, Ter. *kiki, minden*; ein jeder.

Quītus, a, um, vide: Queo. Non quitus sum, Apul. *nem lehetett tőlem*; ich vermochte es nicht.

Quīvis, quaevis, quodvis et quidvis; *akárki, akármelly, akármi, kiki, minden*; wer oder was es nur ſey, jeder, jede, jedes ohne Unterſchied. Quivis ut perspicere possit, Cic. Quemvis numerum, Caes. Quovis sermone, Horat. Quodvis genus, Cic. Ab quivis (pro: quovis) homine, Ter. Not. Quidvis, Subst. *minden a' világon*; alles in der Welt, alles ohne Unterſchied, Cic. seq. Genit. v. gr. quidvis oneris impone, Terent. Vide: Quovis, Adv.

Quiviscunque, quaeviscunque, quodviscunque; *akárki is, akármi is*; wer es nur ſey, jeder, jede, jedes, Lucret.

Quo, Adv. ante Comp. *mennél*; je. Quo plus prodest, eo praestantior. Cic. 2) *annál*; deſto. Quo magis cavendum est, Cic. *annál inkább őrizkedni kell*; deſto mehr muß man ſich hüthen. 3) pro: ut; v. gr. non eo dico, quo mihi veniat in dubium tua fides. Cic. 4) Quo, Ablat. vide: Qui, vel Quis.

Quŏad, Adv. *meddig?* wie lange. Quoad exspectatis? Ter. 2) *a' meddig, míg*; ſo lange. Tam diu, quoad potui, Cic. 3) *meddig, milyen messze*; wie weit. Cic 4) *a' mennyiben, a' mennyire*; in ſo weit, in wie fern. Cic. 5) cum Accus. *a' mi illeti*: was anbetangt. Liv. Quoad solutionem, Pand. i. e. quod solutionem attinet; *a' mi a' fizetést illeti*; in Anſehung der Zahlung.

Quŏădusque, Adv. *a' meddig*; ſo weit. 2) *míg, a' míg*; ſo lange. Svet.

Quŏcirca, *azért, a' mellyre nézve*; darum, daher, dannenhero, deßwegen. Cic.

Quŏcunque, Adv. *akárhova*; wo nur hin, auch wohin es nur ſey. Virg.

Quod, Conj. cum Indic. et Conjunct. *hogy*; daß, weil. Quod convaluisti gaudeo, Cic. 2) *azért hogy, mínthogy*; weil. Mihi, quod te defendissem, succensuit, Cic. *mínthogy tégedet védelmeztelek, rám megharagudott*; er zürnte über mich, weil ich dich vertheidigt habe. 3) Pron. Quod, vide sub: Qui et Quis.

Quŏdammŏdo, *valami módon, valamiképpen*; einiger Maßen, gewiſſer Maſſen. Cic.

Quŏi, pro: cui. Plaut.

Quōjas, Quōjātis, e, pro: Cujas vel Cujatis, Plaut.

Quōjus, a, um, pro: cujus, a, um, Plaut.

Quōjus, Genit. pro: cujus, Plaut.

Quŏlĭbet, Adv. *akárhova*; wohin immer; überall hin. Ovid.

Quom, pro: Quum, vide: Cum.

Quōmĭnus, Quo minus; *hogy nem*; daß nicht. Ter.

Quŏmŏdo, v. Quo modo, *hogy? mi módon? miképpen?* auf welche Art? wie? Cic. 2) *a' mint, a' hogy, miképpen*; wie, auf welche Art. Cic.

Quŏmŏdŏcunque, *akármiképpen, akármi módon*; wie nur, auf welche Art nur, wie es nur ſey, es ſey wie es wolle. Plaut.

Quŏmodŏnam, *hogy hogy? ugyan hogy?* wie denn? Cic.

Quŏnam, *ugyan hova? hát hova?* wohin denn? Cic. 2) *ugyan merre?* wozu denn? Caes.

Quondam, *hajdan, egykor, régenten*; zu einer gewiſſen Zeit, einſtmahls,

Digitized by Google

ehemahls. Cic. 2) *valaha, jövendŏben*; künftig, einmahl. Virg.

Quŏnĭam, Conj. *minthogy, mivelhogy*; weil, indem, nachdem. Plaut.

Quŏpĭam, *valahova*; irgend wohin. Terent.

Quŏquam, *akárhová, valahova*; irgend wohin. Cic.

Quŏque, Conj. *is*; auch. Cic. Ille quoque; *ő is*; er auch. 2) pro: quidem. Gell. 3) pro: et quo, Liv.

Quŏquo, Adv. *akárhova, mindenüvé*; allenthalben hin, wohin man nur will. Cic.

Quŏquŏversus, (vel —um) vel Quoquovorsus, *mindenfelé*; überall hinwärts, nach allen Seiten hin. Cic.

Quorsus, et Quorsum, (pro: quo versus v. —um) *hova, merre*; wohin, wozu, wohinwärts. Nescio, quorsum eam, Terent.

Quot, Adj. Indecl. *mennyi? hány?* wie viele? oder wie viel? Quot calamitates? Cic. 2) quot — tot; *a' mennyi — annyi*; so viel — so viel. Quot homines, tot causae, Cic.

Quŏta, idem ac Quantum; *valamelly dolognak valakit illetŏ része*; der gebührende Antheil an einem Dinge, den jemand zu fordern oder zu geben hat. JCt.

Quŏtannis, *esztendŏnként*; jährlich, alle Jahre. Cic.

Quotcunque, Adv. *ákármennyi, ákárhány*; so viel (viele) nur. Catul.

Quŏtēni, ae, a, *hányan, mennyin*; wie viele. Cic.

Quŏtennis, e, *hány esztendŏtŏl fogva való*; von wie viel Jahren. August.

Quŏtĭdĭāno, Adv. *mindennap, naponként*; täglich. Cic.

Quŏtĭdĭānus, a, um, *mindennapi, naponkéntvaló*; alltäglich, täglich, was täglich ist, geschieht, gebraucht wird. Caes. Cic. 2) *mindennapi, közönséges, szokott*: alltäglich, gemein, gewöhnlich. Cic.

Quŏtĭdie, Adv. *mindennap, naponként*; täglich, Cic.

Quŏtĭdĭo, pro: quotidie. Obs.

Quŏtĭes, Quotĭens, Adv. *hányszor? mennyiszer?* wie oft? wie viel Mahl? Cic. Toties — quoties, Virg. *annyiszor — a' mennyiszer*; so oft — als. Toties quoties, Cic. *mindannyiszor*; so oft als.

Quŏtĭescunque, *valahányszŏr, mindannyiszor mikor, valamikor tsak*; so oft nur. Cic.

Quotquot, *valahány, valamennyi*; so viel nur, so viel als nur. Cic.

Quŏtŭmus, a, um, *hanyadik?* der wievielste? Plaut.

Quŏtus, a, um, *hanyadik?* der wievielste? Cic. Quota hora est? Hor. *hány óra?* wie viel Uhr ists? Quota (Abl. sc. hora); *hány órakor?* um wie viel Uhr. Hor.

Quŏtuscunque, acunque, umcunque, v. gr. pars, Tibull. *akármennyi, akárhanyadik, p. o. része valaminek*; der wievielste nur, es sey so viel oder so wenig als es wolle.

Quŏtusquisque, Quotus quisque, quotaquaeque, quotumquodque; *valaki, akárki, minden ember*; wer es nur sey. 2) *ki? kitsoda? p. o. a' többek közzül*; wer? welcher? Cic.

Quŏusque, Adv. *meddig? mennyi ideig?* wie lange? Cic. 2) *meddig? mennyire?* wie weit, bis wohin? Plin.

Quŏvis, Adv. *akárhova*; wohin immer, überall hin. Plaut.

Quum, Adv. vel Conjunct. vide: Cum; *midŏn, minthogy*; da, ꝛc.

R.

R, 1) in abbreviationibus significat Romanus, v. gr. pop. R. 2) mutatur nonnunquam in L. v. S. v. gr. pelluceo pro: perluceo, Jusa pro Jura.

Răba, ae, f. 1. *Rába vize, melly Stájerországból foly Magyarországba*; der Fluß Rab oder Raab in Nieder-Stevermark und Ungarn. 2) *Győr városa*; die Stadt Rab oder Raab in Ungarn. Alias Arrabonia, vel Jaurinum. Geogr.

Rabbi, m. Indeclin *Zsidó pap, ó törvény magyarázó*; ein jüdischer Lehrer oder Ausleger des Gesetzes. Gloss.

Răbbĭnus, i, m 2. *rabbi, Zsidó pap, v. ó testamentom magyarázój*; ein Rabbiner, ein jüdischer Lehrer und Ausleger des alten Testaments. Gloss.

Digitized by Google

Rābdŏĭdes, i. q. Sutura Cranii sagittalis apud Anatomicos.

Rābĭa, ae, f. 1. Obsol. pro Rabies.

Rābĭde, Adv. *dühösen*; rasend, wüthend. Cic

Rabĭdus, a, um, *dühös*; rasend, wüthend, toll. Plin. 2) v. gr. ventus, Ovid. furor, Catull. *dühösködö*; rasend, wüthend.

Rābĭes, ēi, f. 5. *dühösség, düh*; die Raserey, Wuth. Ovid. et Plin. 2) v. gr. canis, Colum. *megvesztés*; die Wuth.

Rābio, īre, i. q. Rabo, ĕre.

Rābiōse, Adv. *dühösen, dühösködve*; wüthend, rasend. Cic.

Rābiōsŭlus, a, um, *dühösötske*; etwas rasend. Cic.

Rābiōsus, a, um, *dühös*; rasend, wüthend. Plaut. 2) v. gr. canis, Plin. *veszett, megvesztett, dühös*; wüthend.

Rābĭrĭus, a, cognomen Romanum. Cic.

Rābo, ĕre, 3. *dühösködni*; rasen, wüthen. Cic. e poëta.

Rabo, ōnis, f. 3. jocose pro: arrhabone, Plaut.

Rābŭla, ae, m. 1. *fetsegő rosszprokátor*; ein schlechter Advokat, der nur schreyen und schwatzen kann, etwa Rabulist. Cic.

Rābŭlātĭo, ōnis, f. 3. *fetsegés, rosszprókátorok' fetsegése*; das Geschwätz der schlechten Advocaten vor Gerichte. Mart. Cap.

Rābŭlātus, us, m. 4. i. q. Rabulatio.

Rābuscŭlus, a, um, v. gr. uva, Plin. *setétszínű*; dunkelfarbig.

Rācēmārĭus, ĭi, m. 2. *fattyú szőlővesszö*; ein Nebenschoß am Weinstocke.

Rācēmātim, Adv. *fürtönként, fejenként*; Traubenweise. Gloss.

Rācēmātĭo, ōnis, f. 3. *tarlózás, billengérezés*; die Nachlese im Weinberge. Tert.

Rācēmātus, a, um, *fürtös*; Trauben habend. Plin.

Rācēmĭfer, a, um, *fürtös, fürttermő*; Trauben tragend. Ovid.

Rācēmor, āri, Dep. 1. *tarlózni, billengérezni*; Nachlese halten im Weinberge, nachsloppeln. Varr.

Racēmōsus, a, um, *fürtös, gerezdes*; voller Kämme, Trauben oder Beeren. Plin.

Rācēmus, i, m. 2. *kotsány, p. o. a' szőlőfürt kotsánnya, mellyen a' gerezdek és billengek függnek*; der Kamm der Trauben. Dependent racemis ut uvae etc. Plin. 2) *fürt, billeng, p. o. szőlőfürt*; die Traube, z. B. Weintraube. Virg. et Ovid. 3) racemi, *szálo gerézdek*; Beere, Weinbeere. Virg. et Ovid.

Răchītis, ĭdis, f. 3. *gerintshúsrostok*; Rückenmuskeln. Gloss. 2) *betegség, mellyben a' tsontok megpuhúlvan meggörbülnek*; die englische Krankheit. Med.

Răcŏnĭscum, i, n. 2. urbs in Pedemontio, hodie Raconiggi. Gloss.

Rădĭāmĕntum, i, n. 2. *sugdrsat*; der Glanz. Gloss.

Radĭaci, mŭscŭli, m. plur. i. q. musculi cubitus. Med.

Rădĭātĭlis, e, *súgárzó*; strahlend. Ven. Fort.

Rădĭātĭo, ōnis, f. 3. *súgárzás*; das Strahlen. Plin.

Rădĭātus, a, um, *súgárzó, fényló*; strahlend, glänzend. Sol radiatus, Cic. 2) *küllös*; mit Speichen versehen. Rota radiata, Varr.

Rădĭcālis, e, *gyökeres, mélyen meggyökeredzett*; eingewurzelt. Gloss.

Rădĭcātus, a, um, *meggyökeredzett*; eingewurzelt. Colum.

Rădĭcesco, ĕre, 3. (radix) *meggyökeredzni*; Wurzeln bekommen. Senec.

Rădĭcĭtus, Adv. *gyökerestől*; mit der Wurzel. Herbas malas radicitus effodere, Colum. 2) Trop. *gyökerestől, egészen*; mit der Wurzel, mit Stumpf und Stiel, von Grund aus, ganz. Radicitus evellere actiones. Cic.

Rădĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *meggyökeredzeni, gyökeret verni*; Wurzel fassen, einwurzeln, z. B. Bäume, Pflanzen. Colum.

Rădĭcōsus, a, um, *gyökeres, sok gyökerü*; voll Wurzeln, viel Wurzeln habend. Plin.

Rădĭcŭla, ae, f. 1. *gyökeretske*; eine kleine Wurzel, Würzelchen. Colum. et Cic. 2) *szappanfü*; das Seifenkraut. Plin. 3) *apró retek neme*; eine Art kleiner Rettige, Radies, Radieschen. Colum.

Rădĭo, āvi, ātum, āre, 1. *megküllözni*; mit Speichen versehen. Varr. 2) Intransit (a radius); *súgározni, fényleni, ragyogni*; strahlen, glänzen, schimmern. Oculi radiant, Plin.

Rădĭŏlus, i, m. 2. Dim. *páltzátska, veszszö*; ein Stäbchen. 2) *súgárotska*; ein kleiner Strahl. Am-

Digitized by Google

mian. 3) Linum Radiola, L. *berse*; eine Art wilder Flachs.

Rădĭōsus, a, um, v. gr. sol, Plaut. *súgáros, ragyogó, tündöklő, fényló*; ſtrahlend, oder ſehr ſtrahlend.

Rădĭus, ii, m. 2. *mindenféle bot, pálca, rúd, pózna*; jeder. Stab oder Stecken. Radii immissi, Liv. 2) e. gr. ferreus, Plin. *rajzpálca*; Stab der Mathematiker, womit ſie die Figuren im Staube machten. Cic. 3) *karikalinea széléről középpontra menő vesszó, v. pálca*; der Stab, der aus der Zirkellinie auf den Mittelpunct des Zirkels geht. 4) e. gr. rotarum, Virg. *küllő, kerékküllő*; die Speiche des Rades. 5) *súgár, p. o. nap, mennykő, v. ssem súgára*; der Strahl, z. B. der Sonne, Cic. des Blitzes, Virg. der Augen. Gell. 6) *földiméró, küllövonás a' mathematikusoknál*: der Radius bey den Mathematikern, der Halbmeſſer. Cic. 7) *vetélló, a' takátsoknál*; das Weberſchiffchen. Virg. Ovid. 8) *könyökcsúgár*; die Elbogenröhre, Speiche. Cels. 9) *haltüske, halszálka*; der Stachel oder Dorn des Fiſches. Plin. 10) *némelly szárnyasállatok, v. aprómarhák sarkantyúja, p. o. kakassarkantyú*; der Sporn manches Geflügels, z. B. des Hanshahnes. Plin. 11) *hosszúkás olajbogyó*; eine Art längliche Olive. Virg. Colum.

Rădix, icis, f. 3. *gyökér, p. o. fa, v. planta gyökere*; die Wurzel, z. B. des Baumes, der Pflanze. Cic. Ab radicibus erueres segetem, Virg. Radicem, v. radices capere, Cato. Agere radicem, Varr. v. radices, Ovid. *gyökeret verni, meggyökeredzni*; Wurzel bekommen, Wurzel treiben. Hinc: Trop. Vera gloria radices agit, Cic. A radicibus, e. gr. evertere domum, Phaedr. *egészen, mindenestől, fenekestől*; von Grund aus, gänzlich. 2) Trop. *tő, töve valaminek, mellyen erősen áll, v. nő, p. o. nyelvnek, hajnak, tollnak, v. kösziklának a' töve*; die Wurzel, woran ein Ding feſtſitzt oder wächſt, z. B. der Zunge, Ovid. der Haare, Petron. der Feder, Ovid. des Felſens. Virg. Ovid. 3) Trop. e. gr. Palatii, i. e. montis Palatini, Cic. *alsó rész, alja, tő, p. o. hegynek, dombnak az alja, v. töve*; die Wurzel, i. e. des Unterſte, der Fuß, z. B. eines Berges Hügels. 4) Trop. e. gr. Apollinis, Plin. patientiae, Cic. *eredet, kezdet, törzsök, nemzettség, ág, forrás*; die Wurzel, i. e. Urſprung, Stamm, Quelle. Marium ex iisdem, quibus nos, radicibus natum, Cic. 5) Trop. *talpkő, fundamentom, erősség*; Wurzel, Feſtigkeit, worauf etwas gegründet iſt. Pompejus iis radicibus Cassium sine sorte delegit etc. Cic. 6) *enni való gyökér*; Wurzel, ein Küchenkraut oder ſonſt eine Wurzel zum Eſſen. Caes. e. gr. dulcis, Cels. *édesgyökér*; das Süßholz. 7) *retek*; der Rettig. Colum. Ovid.

Rādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. genas, Plin. *vakarni, megvakarni*; ſchaben, kratzen. 2) e. gr. tigna, Lucr. lapides palma, Hor. *vakarás, v. faragás 's a' t. által megsimítani*; durch Schaben, Kratzen, Hacken ꝛc. glatt machen. 3) e. gr. aream, Colum. *megsepreni*; abkehren. 4) Trop. e. gr. aliquid lima, Mart. *pallérozni, finomítni*; poliren, verfeinern. 5) *levakarni*, abkratzen. e. gr. barbam, Suet. *lenyírni, leberetválni*: abſcheeren. 6) Trop. *elvenni, valamiből, megkevesítni valamit*; wegnehmen, etwas vermindern. Damnosa canicula quantum raderet, Pers. 7) e. gr. nomen alicujus libro, Tac. *kivakarni, kitörleni*; austilgen. 8) Trop. e. gr. aures alicujus, Quint. *terhére lenni*; beſchwerlich ſeyn. 9) e. gr. saxa vomere, Sil. *érni, megérni, sodorni, súrolni*; berühren, ſtreifen. 10) e. gr. littus, Virg. *a' part mellé evezni*; am Ufer hin ſchiffen. 11) e. gr. iter liquidum, Idem. *a' levegőbe elrepülni*; durch die Luft fliegen. Aquilo radit terras, Horat. *az az s béjárja*; durchſtreicht.

Rādŭla, ae, f. 1. (rado) *vakaró, vakaró eszköz*; ein Werkzeug zum Abkratzen oder Abſchaben, Kratzer, Kratzeiſen. Colum.

Raetia, Raeticus, vide: Rhaetia etc.

Rāgūsa, ae, f. 1. urbs Dalmatiae. Ditio liberae Reipublicae Ragusinae. Geogr.

Rāja, ae, f. 1. *rájahal, rája*; Roche, ein Seefiſch. Plin.

Ralla, ae, f. 1. id. qu. Rallus.

Rallum, i, n. 2. (pro: radulum, a rado) *eszteke*; ein Pflugſtecken, die

Digitized by Google

Reute, ein Werkzeug, die Erde vom Pflug abzustoßen. Plin.

Rallus, a, um, v. gr. tunica, Plaut. *vékony fátyol ruha*; ein dünnes Kleid.

Rāmāle, is, n. 3. *galy*; ein Ast, Zweig, oder das in Ästen und Zweigen bestehende Reisholz. Ramalia arida, Ovid.

Rāmenta, ae, f. 1. pro: ramentum, Plaut.

Rāmentōsus, a, um, i. e. plenus ramentorum, Cool. Aur.

Rāmentum, i, n. 2. v. gr. ferri, Lucr. eboris, Plin. salis, Plin. *apró hulladék, p. o. vaspor, tsontpor, 's a' t* jedes kleine Stückchen, das vom Metall, Elfenbein abgeht, Abgang. Ramentum ferri, Lucr. *vaspor*; der Feilstaub. Ramenta lignorum; a) *fűrészpor*; die Sägespäne. b) *szilánk, forgács*; Holzspäne. Matt.

Rāmĕus, a, um, *ágból való, ágból készült*; von oder aus Ästen gemacht. Virg.

Rāmex, ĭcis, m. 3. *ág, galy*; ein Ast. 2) *pozna, rúd, sunáng*; eine Stange. gr. Conum. 3) *sérültség*; ein Bruch am Leibe Cels. 4) *tüdőre szolgáló véredenyek, vérerek*: Lungengefäße. Ramices rumpere, Plaut.

Rāmicōsus, a, um, *sérült*, einen Bruch (am Leibe) habend. Plin.

Ramnes, ium, Ramnenses, ium, plur. *Római lovas vitezek, v. lovagok századjai*; Centurien, römischer Ritter. Pers 2) *lovas vitéz*; ein Ritter. Hor.

Rāmōsus, a, um, v. gr. arbor, Lucr. *ágas, ágasbogas*: voller Äste, ästig. Cornua ramosa servi, Virg.

Rāmŭlōsus, a, um *galyas, ágasbogas*; voll kleiner Äste oder Zweige. Plin.

Rāmŭlus, i, m. 2. *ágatska*; ein kleiner Ast, Ästchen, Zweig. Cic.

Rāmus, i, m. 2. *ág*; der Ast, Zweig. Cic 2) rami: *bogai v. hugái, hegyei, p. o. a' szarvas ágasbogas szarvának*: die Zacken oder Enden an einem Hirschgeweihe. Solin. 3) *temjén*: Weihrauch. Claudian. 4) *eldgazdása, p. o. az atyafiságni lineának*; der Verwandtschaftszweig, die Linie. Pers. 5) *rúd, pozna*; ein Knüttel, Prügel, Steck. Prop.

Rāmuscŭlus, i, m 2 *ágatska*; ein Ästchen, Zweiglein. Hieron.

Rāna, ae, f. 1. *béka*; der Frosch. Rana viridis, Plin. *leveli béka, zöld béka*; ein Laubfrosch. Rana rubeta, Plin. *varas béka*; eine Kröte. 2) *nyelvfekély, béka, a' szarvasmarhák nyavalyája*; der Frosch auf der Zunge, eine Krankheit des Rindviehes, ein Geschwür. Colum. 3) *békahal*; der Froschfisch. Lophius. L. vel rana marina, Cic.

Rancens, tis, o. *avas*; ranzig, stinkend. Lucr.

Rancĕo, ēre, 2. Obs. *avas lenni, megavasodott lenni*; ranzig oder stinkend seyn. Lucr.

Rancesco, ĕre, 3. *megavasodni, mint, p. o. a' vaj, zsir, szalonna*; ranzig werden. Arnob.

Rancide, Adv. *avason*; ranzig. Gell.

Rancidŭlus, a, um, *avasotska*; etwas ranzig. Juvenal.

Rancidus, a, um, *avas, p. o. zsir, szalonna*; ranzig. 2) *büdös*; stinkend. Apul. 3) *tsömört okozó*; eckelhaft. Juven.

Rancor, ōris, m. 3. *avasság*; das Ranzige, der ranzige Geschmack oder Geruch. Pallad. 2) Trop. *fenekedés, torsalkodás*; alter Haß, Groll. Hieron.

Rānŭla, ae, f. 1. *békátska*; ein Frösch-chen. Apul. 2) i. q. Rana, sub 2) sign.

Rānuncŭlus, i, m. 2. *békátska, kisbéka*; ein Frösch-chen. Cic. 2) *szirontáh, békavirág, boglárka*; der Hahnenfuß. Plin.

Rāpa, ae, f. 1. i. q rapum, vel Brassica Rapa, L. *kerek répa*; weiße Rübe. Colum.

Rāpācĭa, ōrum, pl (rapa) *a' répának a' levelei*; das Kraut oder die Blätter an den Rüben. Plin.

Rāpācĭda, ae, m. 1. (rapax) *ragadozo, tolvaj*; ein Räuber. Plaut.

Rāpācĭtas, ātis, f. 3. (rapax) *ragadozóság*; Raubbegierde, das räuberische Betragen. Cic.

Rāpax, ācis, o. (rapio) *ragadozó, tolvajló, tolvaj*; räuberisch, raubbegierig. Cic. 2) *tolvaj*; der Räuber. Cic. 3) v. gr. animal, bestia, lupus, Hor. aves rapaces, Plin. *ragadozó, prédából elő*; räuberisch, z. B. Raubthier. 4) v. gr. ventus, Ovid. fluvius, Lucr. ignis, Ovid. *valamit hirtelen és sebességgel elragadó*; reißend, hinreißend, unaufhaltsam.

Digitized by Google

Răphănīnus, a, um, *retekből való*; von Rettigen. Plin

Răphănītis, ĭdis, f. 3. *kék liliom*; eine Art Iris, Schwertlilie, blaue Lilie. Plin.

Răphănus, i, m. 2. *retek*; der Rettig. Rhaphanus sativus, L. *kerti retek*; der Gartenrettig. Plin.

Răpīcĭus, a, um, (rapa) *répa, répából való*; von Rüben, Rüben betreffend. Semen rapicium, Cato.

Răpīde, Adv. *gyorsan, sebesen, sebességgel*; reißend, schnell. Cic. Rapidius, Tacit.

Răpīdĭtas, ātis, f. 3. *gyorsaság, sebesség*; Schnelligkeit. Caes.

Răpĭdus, a, um, pro: rapax; v. gr. fera; *ragadozó*; reißend. 2) v. gr. ventus, Virg. fluvius, Caes. *sebes, gyors*; reißend, schnell. 3) v. gr. ignis, Virg. *sebesen harapódzó*; heftig, schnell um sich greifend.

Răpīna, ae, f. 1. *elragadás, ragadozás*, der Raub, das Rauben, die Räuberey, Plünderung. Cic. Facere rapinas, Auct. B. Afric. *ragadozni*; rauben. 2) *ragadomány, zsákmány, préda, martalék*; der Raub, das Geraubte, die Beute, Virg.

Răpīna, ae, f. 1. (rapa) *répaföld, répatermő föld*; ein Rübenfeld, Rübenacker. Colum.

Răpīnātor, ōris, m. 3. *ragadozó, tolvaj*; ein Räuber. Lucil.

Răpĭo, pui, ptum, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. aliquem, Ovid *ragadni, elragadni, erőszakkal elvenni, elvinni*; rauben, entreißen, mit Gewalt nehmen, entziehen. Cic. 2) v. gr. ut equus rectorem, Ovid. *elragadni, elkapni*; fortreißen, fortschleppen. Aliquem ad supplicium, vel ad mortem rapere, Cic. *valakit erőszakos haldlra vinni, v. hurtzolni*; einen zum Tode schleppen. Quo te rapit cupiditas? Cic. 3) v. gr. lumen, Cic. *megragadni és nagy sebességgel elvinni, elragadni*; schnell ergreifen, schnell nehmen. 4) fugam rapere, Val. Flacc. *hirtelen elszaladni*; schnell davon fliehen. 5) in errorem rapi, Plin. *megtsalattatni*; betrogen werden. 6) morte rapi immatura, Plin. *idő előtt a' halál által elragadtatni*; frühzeitig sterben. 7) rapere se ad urbem, Cic. *sebesen a' városba menni*; sich schnell in die Stadt begeben.

Răpistrum, i, n. 2. *vad retek, reptsin*; der wilde Rettig. Colum.

Răpo, ōnis, m. 3. *tolvaj*; ein Räuber. Varr.

Rapsōdĭa, ae, f. 1. *mindenünnen összeirt dolgok*; allerhand zusammen geschriebene Sachen. Gloss.

Raptim, Adv. *ragadozva*; raubend. Plin. 2) *hirtelen, sebesen*; schnell. Cic. et Liv.

Raptĭo, ōnis, f. 3. *elragadás*; das Rauben, die Entführung. Ter.

Raptĭto, āre, i. q. raptare, Gell.

Rapto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a rapio) *ragadozni, elragadozni*; rauben, berauben, plündern. Tacit. 2) *elragadni, magával elvinni, hurtzolni*; hinreißen, fortreißen, hinreißen, hinschleppen oder schleppen. Hectora circum muros, raptavit, Virg.

Raptor, ōris, m. 3. *ragadozó, elragadó*; ein Räuber, Entführer. Virg. et Tacit. 2) *magához ragadó*; der an sich reißt oder zieht. Magnes raptor ferri, August.

Raptōrĭus, a, um, *sebes elragadásra való*; zum Hinreißen oder Fortschleppen dienlich. Machinamentum raptorium, Coel. Aur. *kortsoja, jégrevaló*; eine Schleife.

Raptus, a, um, (rapio) *elragadott, elragadtatott*; geraubt, entführt. Cic.

Raptus, us, m. 4. (rapio), *elragadás*; das Rauben, die Entführung. 2) *elragadás, elvevés, magához ragadás*; das Hinreißen, Wegnehmen. Plin.

Răpŭlum, i, n. 2. *répátska*; eine kleine Rübe. Horat.

Răpum, i, n. 2. *répa*; die Rübe. (Brassica rapa, L.) Colum.

Răpuncŭlus, i, m. 2. *rapontz, vad répa*; Rapünzchen. Gloss.

Răre, Adv. *ritkán, nem sűrűen, p. o. vetni, ültetni*; dünn, nicht dicht beysammen, weit auseinander, z. B. säen oder pflanzen. Colum. 2) *ritkán, nem gyakran*; nicht oft, selten. Plaut. rarius, Cic. rarissime, Sueton.

Rārĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. v. gr. terram, Luer. *ritkítni, ritkábbá, porhanyóbbá tenni, p. o. a' földet*; locker machen, von einander machen, der Dichte berauben, verdünnen.

Digitized by Google

Rārēfio, actus sum, ēri, *megritkúlni*; dünn werden. Lucr.

Rārenter, Adv. *ritkán*; selten, nicht oft. Liv. Andr. 2) *néha néha*; zuweilen. Cato.

Rāresco, ĕre, 3 v. gr. ut nubila, Luer. terra, Luer. *ritkúlni, porhanyúlni*; die Dichte verlieren, locker werden, nicht dicht an einander hangen. 2) montes, Tac. *ritkúlni, ritkábban állani egymáshoz*; dünn werden, nicht dicht beysammen seyn. Plin. 3) *ritkúlni, kevesedni, fogyni*; weniger werden, abnehmen, seltner werden. Prop.

Rārīpilus, a, um, *ritkaszőrű, vagy hajú*; dünnhaarig, i. e. dünne Haare habend. Colum.

Rāritas, ātis, f. 3. v. dentium, Quint. pontium, Plin. *ritkaság, ritkán állás egymástól*: Mangel der Dichte, Lockerheit, Löchrigkeit. 2) v. gr. equorum, Plin. pecuniae, Pand. *ritkaság, megritkúlás, kevés volta valaminek*: die Wenigkeit, Seltenheit.

Rārĭtūdo, ĭnis, f. 3. (rarus) i. q. raritas.

Rāro, Adv. *ritkán, néhanéha*; selten, dann und wann Cic.

Rārus, a, um, v. gr. dentes, Plin. aër, Luer coma, Ovid. *ritka, egymástól távolabb állo mint kellene, vagy a' szokás hozná magával*; nicht dicht beysammen, dünn, locker, löcherig. Rara terra, Colum. *ritkás, vagy porhanyó föld*; lockere Erde. 2) v. gr. homo, Quint. juvenes, Hor *ritka, kevés*; selten, rar, wenig. Cic. 3) Trop v. gr. puella, Prop. *ritka, t. i. a' maga nemében, rendkivülvaló, jeles*; selten, selten in seiner (ihrer) Art, außerordentlich, vortrefflich. Comp rarior, rarius, Ovid.

Rāsāmen, ĭnis, n. 3. pro: rasura, Marc. Emp.

Rāsĕtta. Rāscĕtta, ae, f. 1, id. qu. Carpus, Med

Rāsĭlis, e, (rado) *megsimított, kisimított, megvakart*; glatt gemacht, folglich glatt, polirt. Ovid. 2) v. gr. buxum, Virg. *simítható, pallérozható*; was sich glatt machen läßt.

Rāsis, is, f. 3. *olvasztatlan szurok*; rohes Pech. Colum.

Rāsĭto, āre, 1. *vakargatni*; kratzen, oft schaben. Svet. 2) v. gr. barbam, Gell. *lehegytválgatni*; abscheeren.

Rāsor, ōris, m. 3. *vakaró*; ein Schaber, Kratzer. 2) *beretváló*; ein Barbierer. 3) *rossz hegedűs, nyúzó*; ein elender Musicant. Fest.

Rāsōrĭum, ĭi, n. 2. *beretva, borotva*; ein Scheermesser. Gloss.

Rāsōrĭus, a, um, *nyirésre, levagdalásra leberetválásra valo*; zum Scheeren oder zum Barbieren dienlich. Culter rasorius; *beretva*; ein Barbiermesser. Gloss.

Rāspātorĭum, ĭi, n. 2. Scalprum rasorium, sive Instrumentum Chirurgicum, ossibus cariosis ad abradendum destinatum, Med.

Rastellus, et Rastellum, i, m. et n. 2. *útnyeső kis kapa*; eine Hacke, Karst. Varr. 2) *irtó kapa*; eine Jäthacke. 3) *kis gereblye*; ein kleiner Rechen. Varr.

Raster, Rastrus, i, m. 2. i. q. rastrum Virg.

Rastrum, i, n. 2. (Plur. rastra et rastri a Raster) *gereblye*; ein Rechen. 2) *borona*; die Ege. 3) *kapa, kapdtska, p. o. irtókapa, útnyeső kapa*; der Karst, eine Hacke. Virg. et Colum.

Rāsūra, ae, f. 1 (rado) *vakards, megvakards, megreszelés, p. o. vakaró, v. simító vassal, ráspollyal, megsikdrlás*; das Schaben, Kratzen oder Glattmachen. Colum. 2) v. gr. ligni, eboris, Veget. *vakarék, levakart por, vagy apró szilánk*; das Abgeschabte, Abgekratzte, z. B. Späne.

Rāsus, a, um, (rado) *megvakart, megsikárlt*; geschabt, gekratzt, glatt gemacht. Plin.

Rāsus, us, m. 4. *megvakards*; das Schaben, Kratzen. 2) *megreszelés*; das Raspeln. Varr. 3) *megnyeses, p. o. útnyesés*; das Hacken. Varr.

Rātārĭa, ae, f. 1. sc. navis, *tsajka, sajka, tutaj*; eine Art kleiner Fahrzeuge. Gell.

Rātĭārĭus, ĭi, m. 2. (ratis) *tutajos mester*; Flößenfahrer. Pand.

Rātĭcŭla, ae, f. 1. *tutaj*; eine kleine Flöße. Gloss.

Rātĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megerősítés, helybehagyás és megerősítés*; Bestätigung einer Sache. JCt.

Rātĭfĭco, āre, 1. (ratum facio, a ratus) *helybehagyni, megerősítni, aldani*; bestätigen, ratificiren, unterschreiben. Cic.

Digitized by Google

Rătĭhăbĕo, ēre, 2. *jóvá hagyni, kelybehagyni*; genehm halten. JCt.

Rătĭhăbĭtĭo, ōnis, f. 3. *jóváhagyás*; die Gültigmachung, Genehmigung. Pandect.

Rătĭo, ōnis, f. 3. (reor) *számadás, számtartás, szám*; die Rechnung. A rationibus, Tacit. *számadó*; Rechnungsführer. Rationem putare cum aliquo, Plaut. *számot vetni valakivel*; Rechnung halten, zusammen rechnen mit Jemanden. Rationes referre, Cic. *számot adni, számolni*; Rechnung ablegen. Rationem inire, Cic. a) *számolni, számot vetni*; rechnen, berechnen. b) *gondolóra venni, meggondolni*; überlegen, bedenken. Rationem reddere rei, et de re, Cic. *számot adni, számolni*; Rechnung ablegen, Rechenschaft geben. Rationem dare, pro: reddere, Cic. Ratione conjuncti, Cic. *számadásban vagynak egymással, számadással tartoznak egymásnak*; sie stehen mit einander in Rechnung 2) *tekintet valamire, gond valamire, gondoskodás valami felől*; Rücksicht auf etwas, Sorge für etwas. Habere rationem veritatis, Cic. *tekinteni, v. gondjának lenni az igazságra, tekintetbe venni az igazságot*; Rücksicht oder Sorge haben für die Gerechtigkeit. Nulla habita ratione utilitatis, Cic. *éppen nem tekintvén a' haszonra*; ohne auf den Nutzen Rücksicht zu nehmen. In me est ratio reipublicae, Cic. *én rám nézz a' köztársaság gondja*; ich sorge für den Staat. 3) *haszon, java valakinek*; das Interesse, der Vortheil. Rationes meas vestrae saluti anteposuissem, Cic. 4) *okoskodás, okokon fundált gondolat*; die Meinung. Cujus ratio etsi non valuit, tamen magnopere est laudanda, Nep. Ab hac ratione dissentiunt, Cic. Ratio mea mutata est, Cic *én a' gondolatomat vagy szándékomat megváltoztattam*: ich habe meine Meinung oder mein Vorhaben geändert. Ratio Platonis, aut Stoicorum, Cic. *a' Plato vagy a' Stoikusok okoskodása*; die Meinungen des Plato oder der Stoiker. 5) *okosság, a' léleknek valamit meggondoló és okoskodó tehetsége*; die Vernunft, das Vermögen der Seele Dinge zu überdenken und zu schließen. Ratio adhibenda est, Cic. *okossággal kell a' dologban járni*; man muß die Sache mit Überlegung angreifen. Ratio non est, Cic. *nem okosság*; es ist nicht klug, nicht vernünftig. Hinc: 6) *akármelly dolog, tselekedet, vagy munka, mellyhez okosság, megfontoltság 's tudomány kívántatik*: das Thun oder die Handlung, wo Vernunft, Überlegung und Wissenschaft gebraucht wird. Ratio belli Gallici, Cic. Ratio de natura Deorum, Cic. 7) *meg vizsgálás, okosság szerént való megvizsgálása valaminek*; die Untersuchung. Negat opus esse ratione, Cic. 8) *rend, regula*; die Ordnung, Regel. Adhibenda est ratio Cic. 9) *mód, módja, elintézése, mivolta valaminek*; die Art und Weise, Beschaffenheit, Verfassung. Ratio civitatis, Cic. Qua ratione? Caes. *mi módon?* Auf was für Art? wie? Aliqua ratione, Cic. *valami módon*; auf irgend eine Art. Totius belli ratio, Cic. Quaerere rationem in re, Cic. *módot keresni valamiben*; Mittel suchen. 10) *tudomány*; die Wissenschaft, Kenntniß. Ratio civilis, Cic. Ratio rei, Cic. vel jurisprudentiae, Pand. 11) *fundamentom, fundamentomosok*; der Grund, die Ursache. Rationem subjicit, Cic. *okát adja*; er gibt den Grund oder die Ursache an. Nihil rationis adfers. Cic. Est aliqua rei ratio, Cic. *kell valami okának lenni*; es ist doch eine vernünftige Ursache. 12) *aránylás*; das Verhältniß eines Dinges gegen das andere. Pro ratione rei, Cic. *a' dologhoz képest*; der Sache gemäß. Nunc alia est ratio omnium rerum. Cic.

Rătĭōcĭnābĭlĭter, Adv. *okosan, az okosság szerént*; vernünftig, vernünftiger Weise. Macrob.

Rătĭōcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *számvetés, összveszámolás*; das Rechnen, die Berechnung, Überschlagung. 2) *meggondolás, elgondolása valaminek*; die Überdenkung. Cic. et Vitr. 3) *okoskodás*; der Vernunftschluß. Cic.

Rătĭōcĭnātīvus, a, um, *okoskodó, okoskodásra való*; schließend, zum Schließen dienlich. Cic.

Rătĭōcĭnātor, ōris, m. 3. *számvető, számvetéshez értő*; ein Rechner, Rechnungskundiger. Colum.

Digitized by Google

Rătiōcĭnĭum, ĭi, n. 2. *számvetés, szám-adás*; Berechnung, Ausrechnung. Colum. 2) *okoskodás*; ein vernünftiger Schluß. Colum.

Rătiōcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *számot vetni, felvetni*; rechnen, berechnen Cic. 2) *okoskodni*; schließen, einen Schluß machen. Cic. 2) *meggondolni, meghányni vetni, gondolóra venni*; überlegen, nachsinnen, überschlagen Auct. ad Her.

Rătiōnābĭlis, e, i. q. rationalis; *okos, okosságos, okossággal megegyező*; vernünftig, der Vernunft gemäß. Sen.

Rătiōnābĭlĭtas, ātis, f. 3. *okoskodhatóság*; die Kraft zu schließen. Apul.

Rătiōnābĭlĭter, Adv. i. q. rationaliter, *okosan*; vernünftig. Apul.

Rătiōnālĭa, ium, pl. *számadókönyv*; ein Rechnungsbuch. JCt.

Rătiōnālis, e, (ratio) *számadásbeli, számadást illető*; die Rechnungen betreffend. Hinc: rationalis, Subst. *számadó, számvevő*; der Rechnungsführer, Rentmeister, Cassirer. Lamprid. 2) v. gr animal, Quint. *okos, okossággal biró, okoskodó*; vernünftig, mit Vernunft begabt. 3) *okoskodásbeli, okoskodási, az okoskodáson fundált, abból vett nem pedig tapasztalásból, p. o. Logica, 's a' t.* die Vernunft betreffend, dahin gehörig, der Vernunft folgend, nicht der Erfahrung. v. gr. philosophia vel pars philosophiae rationalis, Senec. Quint. i. e. Logica.

Rătiōnālĭtas, ātis, f. 3. *okosság*; die Vernunft. Tert.

Rătiōnālĭter, Adv. *okosan, okossággal szerént*; vernünftig. Senec.

Rătiōnārĭus, a, um, (ratio) *számadást illető, számadásbeli*; die Rechnung betreffend. Hinc: rationarius, Subst. *számadó*; Rechnungsverfertiger, Rechnungsführer. Pandect. 2) rationarium, Subst. *számadáskönyv*; Rechnungsbuch, Journal. Sueton.

Rătis, is, f. 3. *szál, szálhajó, tutaj*; ein Floß oder Flöße, zusammengefügte Balken oder Hölzer, um darauf zu schiffen. Cic. 2) *hajó, tsónak, dereglye*; ein Fahrzeug, Kahn, Barke, Schiff. Virg. et Horat.

Rătiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a ratio) *kis számadás*; eine kleine Rechnung. Plaut. 2) *okoskodás, ok*; der Vernunftgrund, die Ursache, der Grund. Cic. 3) *okoskodás*; Vernunftschluß. Concludunt rationculas, Cic.

Răto, Adv. *bizonnyal*; gewiß.

Rattus, i, m. et f. 2. *patkány*; die Ratte, Hausratte. Hist. Nat.

Rătus, a, um, *vélekedett*; einer, der dafür gehalten hat. Plaut. 2) *bizonyos*; gewiß. 3) ratum mihi est, Plaut. *feltettem magamban*; ich habe es bey mir beschlossen. 4) ratae praeces, Ovid. *meghallgatott könyörgés*; das erhörte Gebet.

Rătŭmēna porta, una portarum urbis Romae. Fest.

Rătŭmenna, ae, m. 1. Nom. propr. juvenis, qui ludicro certamine quadrigis victor evasit, sed consternatis equis ad portam Romae excussus periit, quae dein porta Ratumenna nominata fuit. Fest.

Rauca, ae, f. 1. *gyökerészféreg*; ein Wurm, der die Wurzeln verdirbt. Plin.

Raucĭdŭlus, a, um, *rekedetske*; etwas heiser. Hier.

Raucĕo, si, sum, ēre, 4. *rekedt lenni*; heiser seyn. Lucil.

Raucĭsŏnus, a, um, *rekedtszavú vagy hangú, rikdtsoló*; heiser klingend oder tönend. Lucret.

Raucĭtas, ātis, f. 3. *rekedtség*; Heiserkeit. Cels.

Raucus, a, um, *rekedt, rekedtszavú*; heiser, heiser redend. 2) *rikdtsoló szavú, vagy rekedt hangú*; dumpf, hohl, heiser ertönend oder klingend, Cic.

Raudĭus, a, um, *Raudinsi*; Raudisch Campi Raudii, in Italia superiori, ubi Marius Cimbros bello superavit.

Raudus, Rodus, vel Rudus, ĕris, n. 3. *értzdarab*: Erz, oder ein Stückchen Erz. Liv.

Raudusc̆ŭla, vel, Rauduscŭlana porta, Romae. Varr.

Rauduscŭlum, v. Rudusculum, i, n. 2. *kisdarab értz, rézpénz*; ein kleines Stückchen Erz, Kupfergeld. Cic.

Raurăci, ōrum, pl. populi Galliae ad Rhenum, Caes.

Răvenna, ae, f. 1. urbs Italiae in Gallia Cispadana. Colum.

Răvĭdus, a, um, *szürkés, setétes színű*; graulich oder dunkelfarbig Colum.

Răvĭo, īre, 4. *elrekedni a' sok beszéd-*

Digitized by Google

ben, vagy kiabálásban; sich heiser reden oder schreyen. Plaut.

Rāvis, is, f. 3. *rekedtség*; Heiserkeit. Plaut.

Rāvŭlus, a, um, *elrekedt*; heiser. Sidon.

Rāvus a, um, v. gr. oculus, Plin. *sárgás fakó, sárgás szürke*; gelbgrau, graulich. 2) *rekedt, rikátsoló*; heiser. Cic.

Rĕ, Praepos. inseparab. (ante Voc. etiam red.) *vissza*; zurück. v. gr. redire; *vissza menni*, zurückgehen, zurückkehren. 2) *ismét, újra, vissza*; wieder; redamare. 3) *ellene, ellent*; wider; resistere; *ellentállani, ellene állani*; widerstehen.

Rĕa, vel Rhĕa, ae, f. 1. mater omnium deorum, etiam: Ops, et Cybele.

Rĕa, ae, f. 1. *bévádoltatott, t. i. asszonyszemély*; eine Beklagte, Beschuldigte. Sen.

Rĕactio, ōnis, f. 3. *régi per magúljtása*; die Erneuerung eines alten Processes. JCt. 2) *ellentállás, visszaütődés, visszahatás*; der Widerstand, die Rückwirkung. Gloss.

Rĕădūnātio, ōnis, f. 3. *újraegyesítés*; die Wiedervereinigung. Tert.

Rĕaedĭfico, āre, 1. *újra felépítni*; wieder erbauen, wieder aufbauen. Tert.

Rĕāgentĭa, ōrum, pl. *ellenható szerek*; entgegenwirkende Mittel. Med.

Rĕāgo, ĕre, 3. id. qu. vicissim ago. 2) *visszahatni*; zurückwirken. Gloss.

Rĕālis, e, *valódi, valóságos*; wirklich, thätlich. 2) *dologi, dologbeli, dolgokat illető*; zu den Sachen gehörig, dinglich, sachlich. Gloss.

Rĕālĭtas, ātis, f. 3 *valóság, valóságos kész dolog, vagy vagyon*; die Wirklichkeit, wirkliches Hab und Gut, Realität. Gloss.

Rĕālĭter, Adv. *valóban, valósággal, valaképpen*; wirklich, in der That. Gloss.

Rĕapse, pro: re ipsa, *valóban, tselekedettel*; in der That, in der That selbst, Cic.

Rĕāte, is, n. 3. urbs Sardiniae. Varr. Reatini, incolae hujus urbis. Liv.

Rĕātus, us, m. 4. *alperesség*; wenn man verklagt ist, Stand eines Verklagten, das Verklagt seyn. Mart. In reatu esse, Paud. 2) *bűn, rosszaság*; die Schuld oder Verbrechen. Apul. 3) *pdd*; die Beschuldigung. Apul.

Rĕbaptīzo, āre, 1. *ujrakeresztelni*; wiedertaufen. Cod. Just.

Rĕbellātĭo, ōnis, f. 3. (rebello) *felzendülés, pártütés*; der Aufruhr, Aufstand. Val. Max.

Rĕbellator, ōris, m. 3. *pártütő*; ein Aufrührer. Treb. Poll. in fem. Rebellatrix, icis, f. 3. Liv.

Rĕbellĭo, ōnis, f. 3. *felzendülés, pártütés, támadás*; der Aufruhr, die Erneuerung des Krieges. Caes.

Rĕbellĭo, ōnis, m. 3. *pártütő*; Empörer, Rebell. Treb. Poll.

Rĕbellis, e, *újra támadást vagy háborút kezdő, t. i. a' győzödelmes ellen*, den Krieg wieder erneuernd, Erneuerer des Krieges, besonders gegen seinen Überwinder, rebellisch. Virg. 2) Trop. v. gr. Amor, Ovid. *újra felzendülő, zaboldtlan*; widerspenstig. 3) *pártütő, lázzadást támasztó*; aufrührisch, rebellisch. Stat.

Rĕbellĭum, ii, n. 3. i. q. rebellio, Liv.

Rĕbello, āvi, ātum, āre, 1. *újra feltámadni a' békességre lépett győzödelmes ellen, pártot ütni*; den Krieg wieder anfangen, den Krieg erneuern, besonders gegen seinen Überwinder, rebelliren, sich empören. Liv.

Rĕbĭto, ĕre, 3. i. q. redeo, Plaut.

Rĕbŏo, āre. 1. *visszahangzani*; zurückschallen, einen Wiederschall (Echo) geben. Reboant sylvae. Virg. 2) *harsogni, hangzani*; erschallen, ertönen. Tympana reboant. Catull.

Rĕbullĭo, īvi, ītum, īre, 4. *buzogva forrni, buzogni*; aufwallen, brudeln, hervor brudeln. Apul.

Rĕcalcitro, āre, 1. *kirugni, rugdosni*; hinten ausschlagen. Hor.

Rĕcalco, āre, 1. *újra rádugni, rátaposni*; wieder treten, von neuem auf etwas treten, betreten. Vestigia priora recalcare. Apul.

Rĕcălĕfăcio, et Recalfacio, ēci, actum, ĕre, 3. *újra bemelegítni, befűtni*; wieder warm machen. Ovid.

Rĕcălĕo, ui, ēre, 2. *felmelegedni*; wieder warm seyn, oder bloß warm seyn. Virg.

Rĕcălesco, lui, ĕre, 3 *újra megmelegedni, felmelegedni*; wieder warm werden. Cic.

Rĕcălĕfio, fiĕri, Pass. *újra felmele-*

Digitized by Google

gedni, v. *megmelegedni*; wieder warm werden. Scrib. Larg.

Rĕcalfăcĭo, vide: Recalefacio.

Rĕcalvaster, tri, m. 2. *hdtúl kopaszotska*; hinten ein wenig kahl. Senec.

Rĕcalvus, a, um, *hdtúl kopasz*; hinten her kahl. Plaut.

Rĕcandesco, ui, ĕre, 3. et Recandeo, ēre, 2. *ismét neki melegedni*; wieder warm werden. 2) *neki tüzesedni*; entglühen. 3) Met. recanduit ira, Ovid. *ismét felgerjedt*, v. *felforrott a' harag*; der Zorn iſt wieder entbrannt. 4) *újra neki fejéredni*; wieder weiß werden. Ovid.

Rĕcăno, ĕre, 3. *vissza énekelni*; zurück ſingen. Plin. 2) *visszaigézni*; zurückzaubern. Plin.

Rĕcanto, āre, 1. *utánna énekelni*, p. o. *más után*; nachſingen. 2) *ismét énekelni*; wieder ſingen. Mart. 3) *a' megigézés alól felszabadítni*; von der Zauberey befreyen. Plin. 4) *megmásolni*, *visszavenni*, p. o. *szavát*, *igéretét*; wiederrufen. Hor.

Rĕcăpĭtŭlātĭo, ōnis, f. 3. *megújítása*, *újravaló elökezdése valaminek*, *ismétlés*; eine kurze Wiederhohlung. Gloss.

Rĕcăpĭtŭlo, āre, 1. *valamit röviden újra elövenni*, *újra végig futni valamit*, v. *valamit*, *ismétlni*; etwas kürzlich oder punctweiſe wieder durchgehen, wiederhohlen. Tert.

Rĕcăvĕo, cavi, cautum, ēre, 2. *megnyugtató bizonyságot adni valami eránt*; dagegen Sicherheit geben. Cod. Just. Hinc: recautum, i, *nyugtatóirás*; die Quittung. Justinian.

Rĕcăvus, a, um, *üreg*, *odvas*; hohl. Prud.

Rĕcēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Caes. *visszatérni*, *vissza menni*; zurück gehen. 2) *távozni*, *eltávozni*, *elmenni*; weichen, ſich entfernen, fortgehen. Recede ab oculis meis, Plin. jun. *távozz szemeimtől*; gehe mir aus den Augen. Ab officio recedere. Cic. *hivataldval felhagyni*, *elhagyni hivatalát*; ſein Amt aufgeben. In otia recedere, Hor. *ismét nyúgodalomra adni magát*; ſich wieder zur Ruße begeben. Recedere a vita, Cic. *meghalni*; ſterben. 3) v. gr. ut tumor, Cels. aqua, Stat. *apadni*; fallen.

Rĕcello, ĕre, 3. *vissza esni*, *vissza kajlani*; zurück ſchlagen oder beugen. Apul.

Rĕcens, tis, o. *friss*, *új*, *mostani*; friſch, neu, neuerlich erhalten. Lac recens, Ovid. *friss téj*, *most fejt téj*; friſche Milch. Butyrum recens, Plin. *friss vaj*; friſche Butter. Milites recentes, Caes. *újonnan érkezett katonák*; friſche Soldaten. Aqua recens, Ovid. *friss víz*; friſches Waſſer. Epistola tua recentissima, Cic. *a' legújabb leveled*; dein neueſter Brief. Recens in re, Tacit. *új ember*, v. *jdratlan valamiben*; neu in etwas, unerfahren. Pullus recens a partu, Varr. Homines a Roma recentes, Cic. *kik Rómából tsak most jöttek*; die erſt von Rom gekommen ſind. Comp. recentior. Sup. recentissimus. Cic.

Rĕcens, Adv. *tsak most*, *mostandhan*, *újontan*; erſt neulich, neu. Recens natus, Plaut. *legközelebb*, v. *mostandban született*; vor kurzem, oder neulich geboren. 2) sole recens orto, Virg. *nap felköltekor*; bey anbrechendem Tage.

Rĕcensĕo, sui, sĭtum, v. sum, ēre, 2. *rendre vi'sgálni*, *felvi'sgálni*; etwas durchgehen, um es zu betrachten, zu unterſuchen, muſtern. 2) v. gr. numerum suorum, Virg. *felszámláltni*, *számba venni*; durchgehen. 3) v. gr. exercitum, Liv. *szemügyre venni*, *megvi'sgálni*; muſtern. 4) v. gr. facta, Ovid. *elbeszéllni*; erzählen.

Rĕcensĭo, ōnis, f. 3. *rendre vi'sgálás*, *felvi'sgálás*; die Durchgehung, Unterſuchung. Muſterung. Cic.

Rĕcensĭtio, ōnis, f. 3. i. q. recensio, Pandect.

Rĕcensĭtus, a, um, *megvizsgált*, *felvi'sgált*; gemuſtert. Claud. 2) *megszámlált*, *felszámlált*; gezählet. Svet.

Rĕcensus, a, um, *ismét felszámlált*; wieder abgezählt. Svet.

Rĕcensus, us, m. 4. i. q. recensio, Sueton.

Rĕcenter, Adv. *újolag*, *mostandban*, *legközelebb*; neuerlichſt, ganz friſch, nur erſt. Pallad. recentissime, Justin.

Rĕcento, āre, 1. *megújítni*; erneuern. Mart.

Rĕceptācŭlum, i, n. 2. v. gr. cibi, Cic. mercibus, Liv. *tartó kamara*, *tartó*,

Digitized by Google

vagy lerakóhely; das Behältniß, Magazin. 2) v. gr. hostium, Liv. *menedékhely, tartózkodó rejtek hely, elrejtező hely*; ein Aufenthalt, Schlupfwinkel, ein Zufluchtsort.

Rĕceptātĭo, ōnis, f. 3. *visszavétel, visszafogadás*; das Wiedernehmen oder Aufnehmen. Ammian.

Rĕceptātor, ōris, m. 3. *magdhoz befogadó*: der aufnimmt, Aufnehmer. Cic.

Rĕceptĭbĭlis, e, *visszavehető, visszafogadható*; was man wieder bekommen kann, aufnehmlich. August.

Rĕceptĭcĭus, v. —tius, a, um, *kikötött, p. o. az alkuban*; was sich jemand ausbedingt, ausnimmt, z. B. beym Verkauf. 2) v. gr. dos, Pand. *jegybe adatott*; was stipulirt worden.

Rĕceptĭo, ōnis, f. 3. *befogadás, p. o. szállásra*; die Aufnahme. Plaut.

Rĕceptĭtĭus, a, um, vide: Receptĭcius.

Rĕcepto, āre, 1. *visszavenni magdhoz*; wieder nehmen, wieder an sich nehmen. 2) *visszakapni, visszanyerni*; wieder bekommen. Luer. 3) v. gr. aliquem ad se, Ter. *befogadni, p. o. magdhoz valakit*; aufnehmen. 4) v. gr. se receptare aliquorsum, Pers. *odavenni magát valahova, p. o. mint menedék helyre*; sich wohin zurückziehen.

Rĕceptor, ōris, m. 3. *orrgazda*; der Aufnehmer, Heger, Hehler. Tacit.

Rĕceptōrĭum, ii, n. 2. *befogadó hely, tartózkodó*; ein Aufenthalt. Sidon.

Rĕceptōrĭus, a, um, v. gr. locus, Tert. *befogadásra alkalmatos*; zur Aufnahme geschickt.

Rĕceptrix, īcis, f. 3. v. gr. furtorum, Cic. *orrgazda asszony*; eine Hehlerinn.

Rĕceptum, i, n. 2. *felfogadott, meglgért, t. i. dolog*; das Versprochene. Cic.

Rĕceptus, a, um, *ismét befogadott, visszafogadott*; wieder aufgenommen. Cic. 2) v. gr. coelo, Quint. *befogadott, felvett*; aufgenommen. 3) *megigért*; versprochen. Cic. 4) *jóvdhagyott, bévett*; genehmigt. Cic. Usu receptum, Plin. *szokásban lévő, bévett*; durch die Gewohnheit eingeführt.

Rĕceptus, us, m. 4. v. gr. sententiae, Liv. *visszavétel, megmdsolás*; die Zurücknahme, Änderung. 2) *hátrálás, maga visszahúzdsa*; der Rückmarsch, die Retirade. Signum recipiendi vel canere receptui, Cic. et Caes. *jelt adni a' hátrdlásra*; zum Rückzuge blasen. 3) *menedékhely*; die Zuflucht, der Zufluchtsort. 4) receptus spiritus; *lélekzés*; das Athemhohlen. Receptus et recursus maris, Enn. *a' tenger apadása és dradása*; Ebbe und Fluth.

Rĕcessim, Adv. *hátrafelé, p. o. menni*; rückwärts, z. B. gehen. Plaut.

Rĕcessĭo, ōnis, f. 3. *visszatérés, visszamenetel*; das Zurückgehen. Vitr.

Rĕcessus, us, m. 4. v. gr. lunae a sole, Cic. *visszamenés, hátrdlás, eltávozás*; das Zurückgehen, der Rückgang, Rückzug. 2) *menedékhely, tsendes magdnos hely, zug*; ein Schlupfwinkel, einsamer Ort, Winkel. In animis hominum tanti sunt recessus, Cic. 3) *nyúgodalom, megszűnés a' munkától*; die Muße, Ruhe. Val. Max.

Rĕchāmus, i, m. 2. i. q. trochlea, *emelő tsiga*; die Winde. Vitruv.

Rĕcĭdīvātus, us, m. 4. *újra feldllítds, v. helyreállítds*; die Wiederherstellung. Tertull.

Rĕcĭdīvus, a, um, v. gr. febris, Cels. *visszatérő*; wiederkommend. 2) *újra feldlló, felédledő*; nach dem Untergange wieder aufkommend, sich wieder erhohlend. Virg.

Rĕcĭdo, cĭdi, cāsum, ĕre, 3. *visszaesni*; zurückfallen. Liv. 2) v. gr. ut febris, Plin. *visszatérni, visszajönni*; wiederkommen. 3) *jutni, esni, keveredni*; verfallen, fallen, gerathen. Ad nihilum recidere, Cic. *semmivé lenni*; zu nichts werden. In memoriam recidere, Cic. *ismét eszébe jutni*; wieder ins Gedächtniß kommen. In morbum recidere, Liv. *ismét betegségbe esni*; wieder in eine Krankheit fallen. In invidiam recidere, Nep. *irigységet vonni magára*; Neid erregen. Recidunt haec eodem, Liv. *mind egyre megyki*; es kömmt dieses auf eins hinaus.

Rĕcīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. v. gr. barbam, Ovid. ungves, Plin. *elvágni, levágni*; abschneiden, abhauen. Caput ense recidere, Lucan. 2) *kiirtani, megkeveslni*; ausrotten, vermindern. Hor.

Rĕcinctus, a, um, (recingo) *felóldott*,

Digitized by Google

kigombolt, p. o. ruha; aufgegürtet losgemacht, aufgeknüpft. Virg.

Réciligo, nxi, notum, ĕre, 3. v. gr. vestem, Virg. *feloldozva szabadon lebótorálni*; losmachen. 2) *felgombolni*; aufgürten. Val. Fl.

Récinium, vide: Ricinium.

Récino, inui, entum, ĕre, 3. *énekelni*; singen. Hor. 2) *visszahangzani*; wiederhallen. Hor. 3) *visszakiáltani*; wiederrufen. Apul.

Réciperátio, Reciperator, etc. vide: Recuperatio, etc.

Récipio, épi, eptum, ĕre, 3. v. gr. urbem, Cic. et Liv. *visszavenni*; einnehmen, wieder bekommen. Tarentum recepit, Cic. *Tarentumot visszavette, v. ismét megvette*; Tarent hatte er wieder eingenommen. 2) *visszavenni, visszafogadni, p. o. magához*; zurücknehmen, wieder annehmen. Recipere aliquem in domum suam, Cic. 3) v. gr. aliquem, Liv. *befogadni*; aufnehmen. Aliquem in tutelam recipere, Plin. *valakit öltalmába venni*; einen in seinen Schutz nehmen. 4) v. gr. pecuniam, Cic. mandatum, Cic. *elfogadni, elvenni, felvenni*; annehmen, an sich nehmen, in Empfang nehmen. 5) se recipere, Cic. et Ter. *magát valahova venni, valahova hátrálni, visszavonni magát*; sich zurück begeben, sich zurückziehen. In portum se recepit, Cic. *a' kikötőhelybe vette magát, vagy vonta magát vissza*; er hat sich in den Hafen begeben, oder dahin zurückgezogen. 6) v. gr. causam, Cic. *felvállalni, p. o. a' pert*; übernehmen, z. B. einen Proceß. In, vel ad me recipio, Cic. *magamra vállalom*; ich übernehme es, dafür zu sorgen, oder ich will gut dafür seyn. Omnia se facturum, recepit, Cic. *mindent megígért*; er versprach uns alles. 7) recipere aliquem in civitatem, Cic. *polgárnak bévenni valakit*; einen zu einem Bürger aufnehmen.

Réciprócátio, ónis, f. 3. *visszatérés*; das Wiederkehren. Plin. 2) *felváltás, váltogatás*; die Abwechselung. Aestus reciprocatio, Plin. *a' tenger fordása, t. i. apadása és áradása*; die Ebbe und Fluth des Meeres.

Réciprócátus, us, m. 4. i. q. reciprocatio. Prud.

Récipróco, ávi, átum, áre, 1. *ismét visszahozni*: wieder zurück bringen. 2) v. gr. motum, Cic. *megújítni, ismétlini*; wiederhohlen. Liv. 3) v. gr. aliquid, Cic. *visszasonozni*: erwiedern. 4) *váltogatólag egymást felváltani, változni*; abwechselnd. Hinc: animam reciprocare, Liv. *lélekzeni, lehegni*; Athem hohlen. Mare reciprocat, Curt. *jár a' tenger ide'stova, apad árad*; das Meer läuft ab und zu, es hält Ebbe und Fluth.

Réciprócus, a, um, *visszatérő, visszaforduló*; zurückkehrend. Varr. 2) *váltólagos, váltogató, visszasonos, visszasonozó*; wechselseitig. Plin. Pronomina reciproca, Prisc. *visszasonozó névmássai*; zurückkehrende Fürwörter.

Récisámentum, i, n. s. *levágott darabka, hulladék, szelet*; das Stückchen, Bißchen, der Abgang. Plin.

Récisio, ónis, f. 3. *elmetszés, lemetszés, levágás t. i. belőle, elvágás belőle*; Abschneidung, Abhauung. Plin. 2) Trop. *megtsonkítás, kevesítés*; die Verstümmelung, Verminderung. Pandect.

Récisus, a, um, (recído) *elvágott, levágott, lemetszett*; abgeschnitten, abgehauen. Lucan.

Récitátio, ónis, f. 3. v. gr. literarum, Cic. *felolvasás, p. o. nagy felszóval; elolvasás*; das Herlesen, Vorlesen. 2) *elmondása valaminek*; das Hersagen. Plin. Ep.

Récitátive, Adv. *felmondólag, elbeszéllőleg, mintha könyv nélkül mondana valamit*; erzählungsweise. Gloss.

Récitátor, óris, m. 3. *felolvasó, elolvasó*; der Herleser, Ableser, Vorleser. Cic. 2) *elmondó, felmondó*; der Hersager. Hor. et Plin. Ep.

Récito, ávi, átum, áre, 1. v. gr. literas in senatu, Cic. *elolvasni, felolvasni*: herlesen, vorlesen. 2) v. gr. jusjurandum, Liv. *elmondani*; hersagen. 3) *a' fejéből vagy könyv nélkül mondani, felmondani, elmondani*; etwas aus dem Kopfe hersagen. Cels. Qui recitare solent. Martial.

Réclámátio, ónis, f. 3. *ellenkiabálás*: das Gegengeschrey, Darwiderschreyen. Cic. 2) *visszahivás*; die Wiederrufung. Apul. 3) *bíróra való útalás, igázság szolgáltatásért*; die Anrufung des Richters um Recht. Cic.

Digitized by Google

Reclāmito, āre, 1. (Frequ.) *ellene kiabdlni, ellene mondani*; dagegen ſchreyen, widerſprechen. Cic.

Reclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *felszóval ellene mondani, ellene szóllani, vagy kiabdlni, fenn szóval ellene szegezni magát*; dagegen ſchreyen, dawider ſchreyen, laut widerſprechen, ſeinen Unwillen oder Abneigung durch Schreyen an den Tag legen. Cic. et Plin. Ep. 2) *kidltani, felkidltani*; ſchreyen, ausrufen. Hor. 3) *valami ellen törvényes kifogást tenni, törvényesen ellene mondani, protestálni*; wider etwas proteſtiren. Cic. 4) *hangzani, visszahangzani*; ertönen, einen Widerſchall geben. Virg.

Reclango, ĕre, 3. *hangzani, harsogni, visszahangzani*; ertönen, ſchallen, wiederſchallen. Ammian.

Reclīnātus, a, um, *rátámaszkodott valamire*; geſtützt. 2) v. gr. in gramine, Hor. *leheveredett*; hingeſtreckt.

Reclīnis, e, *lehajló, hátrahajlott, visszafelé hajlott*; *hajtott*, *vagy támasztott*; zurück gelehnt, rückwärts gebogen, angelehnt. Tacit.

Rĕclīno, āvi, ātum, āre, 1. *hátra, vagy visszafelé hajtani, görbíteni*; zurück beugen, auch überhaupt beugen, anlehnen. Plin. 2) se reclinare, Caes. *támaszkodni*; ſich ſtützen. 3) v. gr. a labore, Hor. *elvonni, elidegenítni*; abbringen, abwendig machen.

Reclīnus, a, um, prot reclinis, Vopisc.

Reclīvis, vĕ, (re et clivus), *lejtős, alá hajlott*; abhängig. Pallad.

Reclūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. portas, hosti, Ovid. ostium, Plaut. *megnyitni, kinyitni, felnyitni*; öffnen, aufſchließen, eröffnen. 2) Trop. v. gr. occulta, Stat. *kinyilatkoztatni, felfedezni*; entdecken. 3) v. gr. ensem, Virg. *kivonni, kirántani*; entblößen, herausziehen, das Schwert zucken. 4) v. gr. pellices, Just. *bezárni, elzárni*; verſchließen, einſchließen.

Reclūsus, a, um, (recludo) *kinyitott, felnyitott*; aufgeſchloſſen. Ovid. Fores reclusae, Petr.

Rĕcoctus, a, um, (recoquo) *újra megfózött, felmelegített*; noch einmahl gekocht, aufgewärmt.

Rĕcoeno, āre, 1. *újra vatsordlni*, v. *enni*; wieder ſpeiſen. Macrob.

Rĕcŏgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *megfontolds, meggondolds*; Erwägung, Überdenkung. Tertull.

Rĕcŏgĭtātus, us, m. 4. idem. Tertull.

Rĕcŏgĭto, āre, 1. *visszaemlékezni v. rágondolni valamire*; zurück denken, wieder an etwas denken. Cic. 2) *megfontolni, meggondolni*; erwägen. Plaut.

Rĕcognĭtĭo, ōnis, f. 3. (recognosco) *újra meggondolds, megfontolds*; die Wiederbedenkung, Wiederüberdenkung, Überdenkung, Überlegung. Scelerum suorum recognitio, Cic. 2) *újraváló megvi'sgdlds, új megvi'sgdlds*; die nochmahlige Unterſuchung. Cic. 3) *rendre nézés, megnézés*; die Beſichtigung. Liv. 4) *valdstétel, megesmérés*; das Bekenntniß. Colum.

Rĕcognĭtus, a, um, *újra megnézett*; wieder beſehen. 2) *megvizsgált*; unterſucht. Summa cura recognitus liber, Cic. *gondosan megvizsgált és megjobbított könyv*; ein ſorgfältig verbeſſertes Buch.

Rĕcognosco, nōvi, nĭtum, noscĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *rámerni, megesmerni*; wieder erkennen. 2) v. gr. ex aliquo aliquid, Cic. *megtudni*; *megérteni*; etwas vernehmen. 3) *rámlékezni valamire, eszébe jutni, mint p. o. a' régi dolog valakinek*; ſich an etwas erinnern. Fugam istius recognovit. Cic. Virtutem pristinam recognoscere. Cic. Ep. 4) aliquid, libellos, Plin. Ep. *újra elgondolni, meggondolni, megvi'sgdlni*; von neuem durchgehen, überdenken, unterſuchen. 5) *megesmerni, megítélni*; erkennen, urtheilen. Ex eo recognoscere poterit, Cic. 6) v. gr. turmas, Svet. *megvizsgálni, rendrevi'sgálni, szemügyre venni*; beſichtigen, unterſuchen, muſtern.

Rĕcŏgo, ĕre, 3. i. e. rursus cogo, Paul, Nol.

Rĕcollĭgo, ĕgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. ovis Colum. ignes sparsos, Lucan. *összeszedni*; ſammeln, wieder zuſammen leſen. 2) v. gr. vires, Plin. *visszanyerni, visszaszerezni*; wieder bekommen. So recolligere, Plin. a) *Felvenni magát, p. o. betegségből felépülni*: ſich wieder erhohlen von der Krankheit. b) se recolligere, Ovid. *ismét magához térni, magához jönni, összeszedni magát*; ſich erhohlen, ſich faſſen, Muth faſſen.

Digitized by Google

Rěcollŏco, āre, 1. *ismét visszatenni, v. helyére tenni*; wieder hinſtellen oder legen. Coel. Aur.

Rěcŏlo, āre, 1. *újra megszűrni*; wieder ſeihen. Scrib. Larg.

Rěcŏlo, cŏlui, cultum, ĕre, 3. v. gr. terram, Liv. *újra munkálni, p. o. újra felszántani, 's a' t.* von neuem bearbeiten. 2) Trop. v. gr. ingenia, Plin. *kipallérozni, kimivelni, kiformálni*; von neuem bearbeiten, bilden, ausbilden. 3) *újra benne lakni, vagy múlatni*; wieder bewohnen, wieder beſuchen. Pan recolit ſylvas, Calp. 4) v. gr. aliquem ſacerdotiis, Tacit. *újra megtisztelni valamivel*; von neuem beehren. 5) v. gr. dignitatem, Cic. decus avitum, Tac. *újra v. viszont feldllitni, megújítni, helyre állítni*; wieder errichten, erneuern, wieder herſtellen. 6) v. gr. ſtudia, Cic. *újra elkezdeni, folytatni*; wieder vornehmen, erneuern, wieder treiben. 7) v. gr. aliquid ſecum, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, meghányni vetni*; überdenken, überlegen. 8) v. gr. aliquid, Ovid. *valamire visszaemlékezni, valamit emlegetni*; ſich erinnern. Ovid.

Rěcommĭniscor, nĭsci, Dep. 3. *ismét rdemlékezni, megemlékezni*: ſich wieder erinnern, beſinnen. Plaut.

Rěcompingo, ĕre, 3. *ismét összekötni*; wieder zuſammen fügen. Tert.

Rěcompōno, ſui, ſitum, ĕre, 3. *ismét összerakni, összeszedni, rendbeszedni*; wieder zuſammen ſetzen. Ovid.

Rěconcĭlĭātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. concordiae, Cic. *ismét helyreállítás*; die Wiederherſtellung. 2) v. gr. inter fratres, Just. *összebékéltetés, megengesztelés*; die Verſöhnung, Ausſöhnung. 3) *megbékélés, megengesztelődés*; die Verſöhnung. Simulare reconciliationem, Svet. *színleni a' megengesztelődést*; thun als ob man keine Feindſchaft mehr häge. 4) *hitegetés, tsapodárság*; Lockungsmittel zur Freundſchaft. Svet.

Rěconcĭlĭātor, ōris, m. 3. *engesztelő, megkérlelő*; ein Verſöhner. Liv. 2) v. gr. pacis, Liv. *helyreállító*; Wiederherſteller, Wiederverſchaffer.

Rěconcĭlĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem domum, Plaut. *ismét visszavinni, visszaszerezni*; wieder bringen, wieder verſchaffen. 2) v. gr. pacem, Liv. gratiam alicujus, Cic. *helyreállitni, visszaszerezni, p. o. a' békességet, ismét megnyerni, p. o. valaki barátságát*; wieder verſchaffen, herſtellen, z. B. den Frieden wieder gewinnen, z. B. eines Freundſchaft. 3) v. gr. aliquem alicui, Cic animum alicujus alicui, Cic. *ismét megnyerni, megengesztelni, egyesitni vele*: wieder gewinnen, verſöhnen, vereinigen.

Rěconcinno, āre, 1. *ismét helyre hozni, rendbeszedni*; wieder zurecht bringen, zuſammen ordnen. Plaut. 2) *megjobbítni*; verbeſſern. Caes.

Rěconcludo, ĕre, 3. *bezárni, elzárni*; verſchließen, einſperren. Tertull.

Rěcondĭtus, a, um, (recondo) *eltett, félretett*: verwahrt. 2) *elrejtett, eldugott*; verborgen, verſteckt. Habere al quid reconditum, Cic. *rejtekbe tartani*; etwas verborgen halten. 3) *titkos, titkolódzó, alattomos*; geheim, verſchloſſen. Fuit natura tristi et recondita, Cic.

Rěcondo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. v. gr. vietum tectis, Cic. oleum vasis, Colum. frumenta in annos, Colum. *eltenni*; aufheben. 2) v. gr. opes, Ovid. *elrejteni, eldugni*; verbergen, verſtecken. Virg. 3) v. gr. odia, Tac. *eltitkolni*; verbergen, verhehlen, verſchweigen. 4) v. gr. oculos, Ovid. *elfedni, eltakarni*; bedecken. 5) v. gr. gladium in vaginam, Cic. *bédugni, bétenni, visszadugni*; wieder hinein ſtecken. Gladium lateri recondere, Ovid. *oldaldba ütni v. szúrni*; in die Seite ſtoßen. 6) *eltemetni*; begraben. Plin.

Rěcondūco, xi, ctum, ĕre, 3. *újra kifogadni, megfogadni*; wieder miethen, pachten, dingen. Pandect. 2) *visszahozni*; zurück bringen. Quint.

Rěconflo, āre, 1. *újra felfújni*; wieder aufblaſen. Lucret.

Rěconsigno, āre, 1. *újra megjegyezni*; wieder bemerken. Tertull.

Rěconsuesco, ēvi, ĕre, 3. *ismét szokásba menni, szokássá lenni*; gewöhnlich werden. Tertull.

Rěcŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *újra megfőzni, felmelegitni*; wieder kochen. Cic. 2) v. gr. aurum, Virg *újra megolvasztani*; noch einmahl ſchmelzen, umſchmelzen, umſchmieden. 3) *megjobbítni*; verbeſſern. Dare alicui recoquendum aliquem. Quint.

Rěcordābĭlis, e, *a' mire lehet emlékezni, rdemlékezhető*; erinnerlich,

Digitized by Google

dessen man sich erinnern kann oder erinnert. Claud.

Rěcordātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. temporis, Cic. alicujus, Cic. *megemlékezés valamiről, rdemlékezés valamire, emlékezet*; Erinnerung, Andenken. Habere recordationem rei, Cic. *emlékezni valamire, emlékezetében lenni*; erinnern an etwas.

Rěcordātus, us, m. 4. i. q. recordatio, Tert.

Rěcordĭum, ii, n. 2. *vizsgálat, megvizsgálás és a' tanúknak kihallgatása*; eine angestellte Untersuchung mit Abhörung vieler Zeugen. Flor.

Rěcordo, āre, 1. i. q. sequens, Recordor.

Rěcordor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicujus rei, aliquam rem, et de aliqua re, Cic. *vissza emlékezni valamire, rdemlékezni, rdeszmélni*; zurück denken an etwas, sich besinnen auf etwas, sich erinnern. 2) v. gr. aliquid, Cic. *meggondolni, elgondolni, gondolóra venni, vizsgálni*; bedenken, zu Herzen nehmen, erwägen, betrachten.

Rěcorpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *újolagvaló egyesítése a' testnek*; die Wiedervereinigung des Leibes. Tert. 2) *helyreállítása a' testnek elébbeni állapotjába*; die Wiederherstellung des Körpers in seinen vorigen Stand. Coel. Aur.

Rěcorpŏrātīvus, a, um, v. gr. medicina, Aurel. *testerősítő*; den Leib stärkend.

Rěcorpŏro, āre, 1. v. gr. animam, Tert. *új testbe öltöztetni*; mit einem Körper wieder versehen. 2) *helyreállítni a' testet*; den Körper in seinen vorigen Stand setzen. Coel. Aur.

Rěcorrīgo, exi, ectum, ĕre, 3. *újra megjobbítni*; wieder verbessern. Senec.

Rěcrastīno, āre, 1. *halogatni, napról napra elhalogatni*; verschieben von einem Morgen oder Tage zum andern, aufschieben. Colum.

Rěcrĕātĭo, ōnis, f. 3. *megújítás, megfrissítés, megelevenítés, megerősítés*; Wiederherstellung, Erquickung, Stärkung. Plin.

Rěcrĕātor, ōris, m. 3. *megújító, megelevenítő*; Wiederhersteller, Erquicker. Tertull.

Rěcrēmentum, i, n. 2. v. gr. ferri, Plin. plumbi, Cels. *salak, ally*; der Schlacken, Abgang. 2) *ganéj, ganéjlat*; die Excremente, der Unrath. 3) *gaz, szemet*; der Unflath. Plin. Recrementum farris, Plin. *polyva*; die Kornspreu.

Rěcrĕpo, āre, 1. *visszahangzani*; wiederschallen. Catull.

Rěcresco, ĕvi, ētum, ĕre, 3. v. gr. ut luna, Ovid. *megtelni, újra megnőni*; wieder wachsen, zunehmen. Liv. 2) *megújúlni*; sich erneuern. Liv.

Rěcrētus, a, um, *újra megnőtt*; wieder gewachsen. Paul. Nol.

Rěcrūdesco, dŭi, ĕre, 3. v. gr. ut vulnus, Cic. *kiújúlni, kifakadni*; wieder aufbrechen. Cic. 2) *megújúlni, újra kiütni, feltámadni, mint, p. o. a' zenebona*; sich erneuern, wieder anfangen, von heftigen und bösen Dingen. Seditio recrudescit, Liv.

Recta, Adv. *éppen, egyenesen*; gerade den Weges, gerade zu. Recta ad me venit, Cic.

Rectangŭlum, i, n. 2. *kotzkarajz*; ein Rechteck, ein langes Viereck. Mat.

Rectangŭlus, a, um, *egyenlő szegletű*; gleichwinkig. Mat.

Recte, Adv. *egyenesen, egyenes llnedában*; gerade, in gerader Linie. Cic. 2) v. gr. facere. Cic. *helyesen, jól, annak rende vágy módja szerént*; recht, auf gehörige Art, richtig, gehörig. Recte aliquem nosse, Cic *valakit jól esmerni*; einen recht gut kennen. 3) *betsületesen, igazán, jámborúl p. o. élni*; ehrlich, aufrichtig, ohne Falsch. Recius vivere, Hor. 4) *jól*; gut. Recte vel: jam recte, Ter. *jól van*; es ist gut. Recte vendere, Cic. *jól eladni*; gut verkaufen. 5) *egészen*; völlig. Recte sanus, Varr. Comp. rectius, Sup. rectissime, Cic.

Rectilĭneus, a, um, *egyenes llnedkból álló*; aus rechten und gerader Linien bestehend. Mat.

Rectĭo, ōnis, f. 3. (rego) *kormányozás, igazgatás*; die Regierung, Verwaltung. Cic.

Rectĭtūdo, ĭnis, f. 3. *egyenes volta valaminek*; die gerade Beschaffenheit.

Digitized by Google

Front. 2) *helyesség*; die Richtigkeit. Justinian.

Recto, pro: recta, Pandect.

Rector, ōris, m, 3. (rego) v. gr. navis, Cic. elephanti. Liv. reipublicae, Liv. *kormányozó, igazgató*; der Regierer, Lenker. Rector navis, Cic. *kormányos*; der Steuermann. Rector provinciae, Svet. *kormányozó, helytartó*; Gouverneur, Statthalter. Rector exercituum, Svet. *vezér, fővezér*; Befehlshaber, ein commandirender General. Rector scholae, Gloss. *kormányozó főtanító az oskolában, rektor*; der oberste Lehrer in einer Schule.

Rectōrātus, us, m. 4. *kormányozó hivatal, az oskolában*; das Amt eines Rectors. Gloss.

Rectrix, īcis, f. 3. *kormányzó asszony*; Regiererinn. Colum.

Rectūra, ae, f. 1. i. q. rectitudo, Front.

Rectus, a, um, (rego) *helyes, illendő*; recht, billig. Rectum est, Cic. *helyesen van*; es ist recht. 2) *egyenes*; gerade. Linea recta, Caes. *egyenes vonal*; eine gerade Linie. Hinc: Recta, Abl. sc. via, Cic. vel: recta via, Ter. *egyenesen*; gerades Wegs. Rectam insistit viam, Prov. Plaut. *jó útban van, nyomába akadt*; er ist auf dem rechten Wege. 3) *hasznos, jó*; nützlich, gut. Consilium rectum dare, Ter. 4) *jámbor, igaz, egyenes szívű*; rechtschaffen. Homo rectus, Cic. 5) rectis oculis intueri, Cic. *merően rándzni*; mit unverwandten Augen ansehen. 6) casus recti, Quint. in Grammat. i. e. Nominat. et Vocat. Comp. rectior.

Rĕcŭbĭtus, us, m. 4. (recumbo) *lerogyás, loesés*; das Niederfallen. Plin.

Rĕcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *hanyatt feküdni, heverni*; auf den Rücken liegen, oder liegen, z. B. um zu ruhen. Cic. et Virg.

Rĕcūdo, cūdi, cūsum, cūdĕre, 3. *újonnan kiverni, kikovátsolni*; wieder schmieden. Varr.

Rĕcŭla vel Rescula, ae, f. 1. Dimin. i. e. res parva, v. parvi momenti, Plaut.

Rĕcultus, a, um, (recŏlo ĕre) *újra mivelt*; wieder gebaut. Ovid.

Rĕcumbo, cŭbŭi, cŭbĭtum, ĕre, 3. *újra lefeküdni*; sich wieder niederlegen. Cic. 2) *hanyatt feküdni, lefeküdni, leheveredni*; sich rücklings niederlegen, oder sich niederlegen, z. B. zu ruhen. Cum recubuisset in herba, Cic. 3) v. gr. in sinu, Plin. Ep. *feküdni, heverni*; liegen. Recumbens antro, i. e. jacens, Senec. 4) *leroskadni, lerogyni, leesni red, rándeskedni, ráfeküdni*; niedersinken, niederfallen, oder sich legen. Nebulae campo recumbunt, Virg.

Recuperābĭlis, e, *visszaszerezhető*; wiederbringlich. Stat.

Rĕcŭpĕrātio, ōnis, f. 3. *visszaszerzés, visszavétel*; Wiedererlangung, Wiedererwerbung. Cic.

Rĕcŭpĕrātīvus, a, um, *visszaszerezhető*; wiedererwerblich. Frontin.

Rĕcŭpĕrātor, (Recip.) ōris, m. 3. (recupero) v. gr. urbis, Tac. *visszaszerző, visszavevő*; Wiedererwerber, Wiederverschaffer. 2) *visszaszerző bíró, a' Romaiaknál*; ein Richter, durch den in Rom jeder zu dem Seinigen gelangte. Plaut.

Rĕcŭpĕrātōrius, (Recip.) a, um, v. gr. judicium, Cic. *visszaszerző*; wiederverschaffend.

Rĕcŭpĕro, (Recip.) āvi, ātum, āre, 1. v. gr. sanitatem, Justin. urbem, Livius suum, Cic. libertatem, Caes. *visszaszerezni, visszanyerni*; wieder erlangen, wieder bekommen. 2) Met. se ipsum recuperare, Cic. *ismét magához jönni*; wieder zu sich selbst kommen.

Rĕcūro, āvi, ātum, āre, 1. *ismét meggyógyítni*; wieder heilen. Catull. 2) *dpolgatni, gondosan bánni vele*; warten, pflegen, oder sorgfältig pflegen. Plin.

Rĕcurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. v. gr. in aliquem locum, Liv. *visszafordúlni, visszajönni, visszatérni*; zurückkehren, zurückkommen, wieder kommen. 2) *ismét előfordúlni*; wieder vorkommen. Versus recurrens, Sidon. 3) memoria recurrit, Plin. *jut eszembe*; ich erinnere mich. Mihi non amplius recurrit, Pand. *nem jut már eszembe*; ich erinnere mich nicht mehr. 3) v. gr. ad aliquem, Quint. *folyamodni*; Zuflucht nehmen.

Rĕcursĭo, ōnis, f. 3. i. q. recursus, Mart. Cap.

Rĕcursĭto, āre, 1. (Frequ.) *visszaszaladgálni*; zurücklaufen. Mart. Cap.

Rĕcurso, āre, 1. (Freq.) *ismét visszajönni, visszafutni, szaladgálni*;

Digitized by Google

zurücklaufen, wiederkommen. Plaut. Hic et huc recursare, *ide amoda szaladgálni*; hin und her laufen. 2) v. gr. animo, Virg. *gyakran eszébe jutni, v. megfordúlni az eszében*; oft wieder einfallen.

Rĕcursus, us, m. 4. *visszaszaladás*; das Zurücklaufen. Virg. 2) v. gr. aquae, Ovid. *visszafolyás*; das Zurücklaufen, Zurückfließen. 3) *visszatérés, visszafordúlás, visszajövetel*; die Zurückkunft, der Zurückgang, die Rückkehr. Ovid. Annus recursus, Plin. *esztendőnkéntvaló visszatérés*; die jährliche Wiederkehr. 4) v. gr. ad aliquem, Plin. *folyamodás*; die Zuflucht.

Rĕcurvātus, a, um, *hátraszegett, visszafelé görbített*; zurückgebogen. 2) *meggörbített*; gekrümmt. Colum.

Rĕcurvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. colla equi, Ovid. *hátrafelé hajtani v. görbíteni, hátraszegni*; zurück oder rückwärts krümmen, zurück beugen. Ovid.

Rĕcurvus, a, um, v. gr. cornu, Virg. *hátrahajló*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. 2) *horgas, görbe*; krumm, gebogen. Ovid.

Rĕcūsābilis, e, *magavonogatás által elhárithaló, megtagadható*; verweigerlich. Tertull.

Rĕcūsātio, ōnis, f. 3. (recuso) *magavonogatás, megtagadás*; Weigerung, Verweigerung, Abschlagung, Cic. 2) *kifogás, ellenvetés*; die Einwendung. Cic.

Rĕcūso, avi, ātum, āre, 1. *kifogást tenni ellene*; etwas dagegen einwenden. 2) *vonogatni magát, nem akarni valamit, megtagadni*; sich weigern, etwas verweigern, ausschlagen, nicht daran gehen wollen, nicht wollen. Recusare de re, Cic. vel: rem, Cic. Non recuso, Cic. *reddl lok, nem vonom ki magamat*; ich schlage es nicht aus. Laborem recusare, Caes. Non recuso quin, et quominus, Cic. *nem bánom, ha 's a' t. v. nem ellenzem, hogy 's a' t.* ich habe nichts dagegen, daß u. s. w. 3) *tagadni*; läugnen. Pand. 4) v. gr. mendacium, Tert. *megtázdfolni*; widerlegen.

Rĕcussus, a, um, (recutio) *visszavert*; *v. veretett*; zurückgetrieben. 2) *megrázott*; erschüttert. Val. Flacc.

Rĕcussus, us, m. 4. (recutio) *visszaütődés, visszaverődés*; das Zurückschlagen, Zurückprallen. Plin.

Rĕcŭtio, ussi, ussum, ĕre, 3. (re et quatio) *visszaverni, hátraverni*; zurück treiben, zurück schlagen, rückwärts schlagen. Val. Fl. 2) *megrázni*; erschüttern. Virg. 3) v. gr. somno, Apul. *felverni, felrijasztani*; aufschrecken.

Rĕcŭtītus, a, um, v. gr. judaeus, Mart. *környülmetszett, p. o. Zsidó*; beschnitten, an der Vorhaut. 2) *megnyírt, megnyesett*; beschnitten. Mart. 3) Subst. i. q. Judaeus, Mart.

Rĕdaccendo, ĕre, 3 *újra meggyújtani*; wieder anzünden. Tertull.

Rĕdactio, ōnis, f. 3. v. gr. Ephemeridum, *irás, összeirás, rendbeszedés, p. o. újságirás, 's a' t* die Abfassung, Sammlung, z. B. Zeitschriften. Gloss.

Rĕdactor, ōris, m. 3. v. gr. Ephemeridum, Gloss. *újságiró és kiadó*; Herausgeber einer Zeitschrift oder eines Zeitungsblattes.

Rĕdactus, a, um, (redigo) *visszahajtott, visszavert*; zurückgetrieben. Lucr. 2) v. gr. pecunia, JCt. *visszavett, visszaszerzett*; zurückgetrieben, eingebracht. 3) v. gr. in ordinem redactus, Liv. *rendbe szedett*; in Ordnung gebracht. Ad nihilum redactus; *semmivé lett*; vernichtet. Ad inopiam redactus, Ter. *koldús botra jutott*; an den Bettelstab gebracht. Familia ad paucos redacta. Cic. *kevés személyekre összeolvadott familia, az az: megkevesedett*; verringert, auf wenige zusammengeschmolzen.

Rĕdactus, us, m. 4. *jövedelem, p. o. a' jószágból*; das Einkommen. Pand. 2) *portékából bévett pénz*: das aus der Waare gelöste Geld. JCt.

Rĕdādopto, āre, 1. *ismét fijává fogadni*; wieder annehmen, z. B. als Kind, oder an Kindes Statt. Pandect.

Rĕdambŭlo, āre, 1. *vissza jönni, v. térni*; zurückkommen. Plaut.

Rĕdāmo, āre, 1. *viszontszeretni*; wieder lieben, dagegen lieben. Cic.

Rĕdănimātio, ōnis, f. 3. *fel, v. megelevenités*; die Wiederbelebung. Tert.

Rĕdănimo, āre, 1. *felelevenitni*; wieder beleben, wieder lebendig machen, Tertull.

Rĕdardesco, ĕre, 3 *ismét meggyúladni*; wieder entbrennen. Ovid

Rĕdargŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. ali-

Digitized by Google

quid, et aliquem, Cic. *megtálfolni*, wiederlegen, des Gegentheils überführen. 2) v. gr. inconstantiam alicujus, Cic. *kárhoztatni*, *feddeni*; tadeln. 3) v. gr. rationem falsam esse, Gell. *ellene meghizonyítni*, *megmutatni*; tadeln, gegen einen etwas darthun, beweisen, zeigen.

Rĕdauspĭcor, āri, Dep. 1. *újra elkezdeni*; wieder anfangen. Plaut.

Redditio, ōnis, f. 3. (reddo) *visszaadás*; die Wiedergabe. Quint. 2) *a' periodus visszszonozó része*; der Nachsatz einer Periode oder des Gleichnisses. Quintil. 3) rationis redditio, August. *okadás*; die Anführung der Ursache.

Redditor, ōris, m. 3. *visszaadó*; Wiedergeber. Augustin.

Redditus, a, um, (reddo) *visszaadott*; wiedergegeben, zurückgegeben. Liv.

Reddo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. (re et do) v. gr. alicui amissa, Liv. obsides, Caes. *visszaadni*: zurückgeben, wiedergeben, zurückstellen. 2) v. gr. literas alicui, Cic. hereditatem alicui, Cic. *dicsáltaladni*, *odaadni*, *kezéhez adni*, v. *szolgáltatni*; geben, übergeben, hingeben, einhändigen, zustellen. Suum cuique honorem reddere, Cic. *mindennek megadni az illendő tiszteletet*; jedem die gebührende Ehrerbiethung erweisen. 3) *adni*; geben. Rationem reddere, Cic. vel causam reddere, Ovid. *okát adni*, *az okát megmondani*; die Ursache sagen, oder die Beweggründe angeben. Rationem reddere, Plaut. *számot adni*, *számolni*; Rechenschaft geben. Reddere testimonium, Plin. *tanubizonyságot tenni*; ein Zeugniß ablegen. 4) *magából kiadni*; von sich geben. Sanguinem reddere, Plin. Ep. *vért hányni*; Blut speyen. Urinam reddere, Cels. *vizelleni*; das Wasser abschlagen. Vitam reddere, Lucr. v. lucem, Ovid. *meghalni*; sterben. Stridorem reddere, Ovid. *nyikorogni*, *tsikorogni*; rauschen, knarren. — Poenas reddere, Sall. *lakolni*, *meglakolni*, *szenvedni valamiért*; büßen, leiden. 5) *adni*, *visszaadni*, *visszszonozni valamit*; geben, wieder geben, erwiedern. Pratum non minus in pabulo reddit, quam in foeno, Colum. Modius farinae viginti duas libras panis reddit, Plin. Responsum reddere, Liv. *felelni*; antworten. Gratiam reddere, Colum. v. beneficium, Cic. *a' szivességet vagy jótéteményt visszszonozni*; die Gefälligkeit, oder die Wohlthat vergelten, erwiedern. Promissa reddere, Virg. *igéretét telyesítni*, *szavát megtartani*; das Versprechen halten, sein Wort halten. — Latine reddere, Cic. *deák nyelvre fordítani*; in die lateinische Sprache übersetzen. Aliquem iratum reddere, Cic. *valakit megharagítni*; einen zornig machen, oder in Zorn bringen. Eum placidum reddidi, Cic. *megkérlelttem*, *letsendesítettem*; ich habe ihn besänftiget. 6) *elbeszélni*, *elmondani*, *kimondani*; erzählen, hersagen, aussagen. Redde, quae restant, Cic. Male reddidit, Ovid. 7) Aliquem reddere, Plin. *valakihez nagyon hasonlítni*; einem sehr ähnlich seyn. Vicem alterius reddere, Plin. *valaki helyett lenni*, *személyét viselni*; eines Stelle vertreten. 8) Aliquem meliorem reddere, Hor. *valakit megjobbítni*; einen bessern. 9) Reddere aliquem inter philosophos, Quint. *a' philosophusok közzé számlálni valakit*; einen zu den Philosophen zählen.

Rĕdemptio, vel Redemptĭo, ōnis, f. 3. (redimo) *megvesztegetés*, *megvásárlás*; die Erkaufung, Bestechung. Cic. 2) *megváltás*, *kiváltás*, *váltság*, *kiszabadítás*; die Loskaufung, Befreyung. Liv. 3) *kibérlelés*, *kirendálás*; die Pachtung. Cic.

Rĕdemtĭto, āre, 1. Frequ. v. gr. captivos, Fest. *kiváltogatni*; loskaufen.

Rĕdemto, vel, Redempto, āre, 1. *kiszabadítni*, *megváltani*; erlösen. Tac.

Rĕdemtor, v. Redemptor, ōris, m. 3. (redimo) v. gr. frumenti, Liv. *vevő*, *vásárló*; ein Käufer, Aufkäufer. 2) *kiváltó*, *kiszabadító*; Loskäufer, Auslöser. 3) *megváltó*, *megszabadító*, *a' Krisztusról*; der Erlöser. Hieron. 4) *a' ki pénzért*, *vagy nyereségre valamit általvesz*, *felvállal*, *p. o épittetést*, *'s a' t.* der für Geld oder Profit etwas übernimmt, z. B. zu bauen u. s. w. Cic. et Hor. 5) v. gr. vectigalium, Pand. pontis, Pand. *kibérlő*, *kirendáló*; ein Pachter.

Rĕdemtrix, vel Redemptrix, ĭcis, f. 3. *megváltó*, *t. i. asszony*; die Erlöserinn. Prud.

Rĕdemtūra, v. Redemptura, ae, f. 1. i. q. redemtio.

Digitized by Google

Rédemtus, Redemptus, a, um, (redimo) *kiváltott*; losgekauft. Virg.

Rédéo, ivi, et ïi, ïtum, íre, 4. v. gr. e provincia, Cic. rure, Ter. Romam, Cic. ad suos, Caes. domum, Ovid. *vissza jönni, vissza térni, vissza menni*; wieder oder zurück kommen, zurück kehren, zurück gehen. Animus mihi redit, Terent. *ismét megjött a' kedvem*; ich habe wieder Muth bekommen. Redeunt gramina campis, Horat *ismét zöldülnek a' mezök*; die Felder grünen wieder — In gratiam cum aliquo redire, Cic. *megbékélleni valakivel*; sich wieder mit einem versöhnen. Ad se redire, Cic. *magához térni*; wieder zu sich selbst kommen. Redire in memoriam alicujus rei, Cic. *ismét rémlékezni valamire*; wieder an etwas gedenken. Ad priora redire, Nep. *vissza térni az elébbeni dologra, az az: ismét arról szóllani*; wieder von der vorigen Sache reden. — Eo res rediit, Ter. *annyira, ment a' dolog*; die Sache ist so weit oder dahin gekommen. Eo res redit, Ter. *oda megy ki a' dolog*; es geht dahin aus. 2) *béjönni, p. o. kaszon vagy jövedelemképpen*; einkommen, von Einkünften, Nutzungen. Pecunia ex metallis redibat, Nep. Ex qua regione quinquaginta ei talenta quotannis redibant. Nep. Semen redit cum decimo, Varr. *ás az: tizszeresen fizet*; bringt zehnfachen Samen hervor. Nihil ad me ex his redit, Cic *ebből nekem semmi kasznom*; ich habe keinen Nutzen davon.

Rédhíbéo, ui, ïtum, ére, 2. *a' vett dolgot visszaadni, visszavetni, p. o. ha hibás*; dem Verkäufer wieder geben, was man von ihm gekauft. Cic. 2) *visszavenni*; wieder nehmen. Plaut.

Rédhíbítío, ónis, f. 3. *visszaadás*; die Rückgabe. Pandect. 2) *visszavétel*; die Rücknahme. Quintil.

Rédhíbítórius, a, um, *visszavételt vagy visszaadást illető*; die Rücknahme und Rückgabe beym Verkaufe betreffend. Pandect.

Rédhostío, íre, 4. *visszaonozni, visszaadni a' költsönt*; erwiedern, wieder vergelten. Fest.

Rédíco, ére, *ismét, v. újra mondani, ismét elmondani*; wieder sagen, wiederhohlend sagen. Sidon.

Rédígo, égi, actum, ére, 3. v. gr. in exilium, Just. hostem in castra, Liv. *visszaüzni, visszahajtani*; zurück treiben. 2) v. gr. aliquem Capuam, Liv. *hozni, visszahozni*; bringen, zurück oder wieder bringen. Rem ad pristinam rationem redigere, Caes. *a' dolgot régi állapotjára visszaállitani*; die Sache in den vorigen Stand zurücksetzen. Sub potestatem v. imperium redigere, Nep. *hatalma alá hajtani*; unter seine Gewalt bringen. Homines in gratiam redigere, Ter. *öszvebékéltetni*; wieder versöhnen. Ad inopiam redigere, Ter. *szegénységre juttatni*; an den Bettelstab bringen. Ad nihilum, v. in nihilum redigere, Liv. *semmivé tenni*; vernichten. In ordinem redigere, Cic. *rendbe szedni*; in Ordnung bringen. Redigere in versiculos, Quint. *versekbe szedni*; in Verse bringen. 3) *öszveszedni, öszveszerkeztetni, öszvegyüjteni, bészedni*; zusammen bringen, einsammeln, versammeln. Fructus redigere, Pand. 4) v. gr. pecuniam, Hor. *bészedni, bévenni*; eincassiren.

Rédímícúlum, i, n. 2. *fejet körülkötö pántlika*; die Hauptbinde. Cic. 2) *fökötön lévö pántlika*; das Haubenband. Cic.

Rédímío, ivi, ïtum, íre, 4. v. gr. capillos mitra, Virg. *körülkötni*; umbinden. 2) *felékesitni*; zieren. Liv.

Rédímítus, a, um, (redimio) *körülkötött*; umbunden. Cic. 2) *koszorúzott*; bekränzt. Virg.

Rédímítus, us, m, 4. *körülkötés*; das Umbinden. 2) *felkoszorúzás*; die Bekränzung. Solin.

Rédímo, émi, emtum (emptum) ére, 3. v. gr. domum, Cic. *ismét megvenni, vissza váltani*; wieder kaufen, wieder erkaufen. Pacem sibi redimere re aliqua, Plin. 2) *megvenni*; erkaufen. Vitam alicujus pretio redimere, Cic. 3) v. gr. captos e servitute, Cic. *megváltani, kiváltani, kiszabaditni*; loskaufen, frey machen. 4) v. gr. vectigalia, Caes. *kidrendálni*; pachten. 5) *megvesztegetni, megvásárolni valakit*; einen bestechen. Plaut. 6) *egyezés szerént magára vállalni, p. o. valaminek a' készitését, v. megépitetését pénzért*; ein verdungenes Werk annehmen, übernehmen.

Digitized by Google

Rédindúo, ui, ütum, ére, 3. *ismét felvenni, felöltözni magára*; wieder anziehen Tertull.

Rédintegrátio, önis, f. 3. *egészen való megújítás, helyreállítás*; Erneuerung, Wiederherstellung. Macrob. 2) *újonnanvaló kipótolás, helyrehozás*; die Wiederergänzung. Tert.

Rédintegrátor, öris, m 3. *megújító, helyreállító*; der Erneuerer, Wiederhersteller. Tertull.

Rédintégro, ávi, átum, áre, 1. v. gr. deminutas copias, Caes. *kipótolni, újra helyrehozni*; ergänzen oder wieder ergänzen, ganz wieder herstellen. 2) v. gr. proelium, Caes. memoriam alicujus rei, Liv. *megújítni, újra elkezdeni*; erneuern, wieder erneuern, wieder auffrischen. 3) *ismét előhozni, vagy elmondani, említni*; wiederhohlen. Auct. ad Her. 4) v. gr. animos legentium, Tac. *megújítni, megelevenítni, felvidámítni*; erquicken, wiederherstellen.

Rédinvénio, íre, 4. *ismét megtaláltni, v. feltalálni*; wieder finden. Tert.

Rédipiscor, deptus sum, dípisci, Dep. 3. *visszanyerni*; wieder erlangen oder bekommen. Plaut.

Rédisco, ére, 3. *újra megtanúlni*; wieder lernen. Ven. Fort.

Rédítio, önis, f. 3. v gr. domum, Caes. *visszajövetel, visszatérés*; das Zurückkehren. Cic.

Réditus, us, m. 4. (redeo) v. gr. Romam. Cic. ad aliquem, Cic. domum, Cic. *visszajövetel, visszatérés*; die Rückkehr, Rückkunft. 2) reditus in gratiam. vel gratiae, Cic. *megbékélés*; die Versöhnung. 3) *jövedelem, p. o. jószágból, haszon*; das Einkommen, die Einkünfte, der Nutzen. Reditus quisque suos amat, Ovid. *kiki szereti a' hasznot*; ein jeder liebt seinen Nutzen.

Rédivia, Rediviosus, vide: Reduv.

Rédivívus, a, um, v. gr. Christus, Prud. *feltámadott, újonnan életre jött*; wieder lebendig. 2) *megújult*; wieder erneuert. Cic. 3) lapis redivivus, Cic. *kő, melly valaha fudban volt, 's újra felépittetett*; ein alter Stein, der im Bau wieder gebraucht worden ist.

Rédo, önis, m. 3. *hal neme*; Art eines Fisches. Auson.

Rédóleo, ui, ére, 2. (re et oleo) *szagának lenni, valami illatú vagy szagú lenni*; riechen, einen Geruch von sich geben. Ovid. Quid redolet? Ter. *mitsoda szaga van?* wornach riecht es denn? Redolet vinum, Cic. *bor szaga van, érzik rajta a' borszag*; es riecht nach Weine. Doctrinam redolet, Cic. *szintúgy érzik rajta a' tudományszag*; es riecht völlig nach Gelehrsamkeit. 2) Met. *mutatni, hasonlítni hozzá*; ähneln, ähnlich seyn, gleichkommen. Antiquitatem redolet, Cic.

Rédómitus, a, um, *mégszeliditett*; bezähmt. Cic.

Rédómo, áre, 1. *megszelidítni*; zähmen, bändigen. Cic.

Rédóno, ávi, átum, áre, 1. *visszaajándékozni*; wieder schenken. Hor.

Rédopto, áre, 1. *ismét kívánni, óhajtani*; wieder wünschen. Tert.

Rédordíor, iri, Dep. 4. v. gr. telas, Plin. *újra kezdeni*; wieder anfangen.

Rédormío, ire, 4. *ismét, elaludni*; wieder einschlafen. Plin. Ep.

Rédormitátio, et Redormitio, önis, f. 3. *ismét elalvás*; das Wiedereinschlafen. Plin.

Rédorno, áre, 1. *újra felékesítni*; wieder zieren, wieder schmücken. Tert.

Rédúco, xi, ctum, ére, 3. v. gr. regem, Cic. aliquem de exilio, Cic. *visszahozni, visszavinni*; zurückführen, wieder oder zurück bringen. Aliquem in gratiam alicujus reducere, Ter. *megbékéltetni*; versöhnen. Aliquid cui in memoriam reducere, Liv. *eszébe juttatni*; ins Gedächtniß zurückbringen. Sibi in memoriam reducere, Cic. *eszébe jutni*; wieder ins Gedächtniß kommen. Hoc febrem reducet, Hor. *ez a' hidegelést ismét visszahozza*; das bringt das Fieber wieder zurück. Uxorem reducere, Ter. *a' feleségét visszafogadni*; seine Frau wieder annehmen 2) v. gr. legem. Tac. Morem, Plin. *ismet béhozni, visszahozni, megújítni*; wieder aufbringen, erneuern. 3) in formam reducere, Ovid. *valamelly formát adni neki, formába venni*; Gestalt geben. 4) v. gr. calculum, Cic. *visszahúzni, visszavonni*; zurückziehen.

Réductio, önis, f. 3. *visszahozás, visszavitel*; die Zurückführung,

Digitized by Google

Zurückbringung, Wiederbringung. Cic. 2) *visszahúzás*; Zurückziehung. Vitr.

Rĕducto, āre, Frequ. a reduco, Aur. Vict.

Rĕductor, ōris, m. 3. *visszahozó, visszavivő*; Zurückführer, Zurückbringer. Liv.

Rĕductus, a, um, *visszahozott, visszavitt*; zurückgeführt, zurückgebracht. Reductus in gratiam, Cic. *ismét megbékéltetett*; wieder versöhnt. 2) *mély, mélyen bémenő*; tief. Reducta vallis, Virg. 3) *távollévő, eltávozott*; entfernt. Hor. Comp. reductior. Quint.

Rĕdulcĕro, āre, 1. *újra kisebesíteni*; wieder wund machen. Colum. v. gr. dolorem, Apul. *megújítni*; erneuern.

Rĕduncus, a, um, *kétra horgadt, v. görbedt*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. Plin. 2) *befelé görbült*; einwärts gebogen oder gekrümmt. Ovid.

Rĕdundanter, Adv. *bővségesen, felesleg, bőven, özönnel*; überströmend, überflüssig. Plin. Ep.

Rĕdundantĭa, ae, f. 1. *kidradás*; das Austreten des Wassers. 2) Trop. *bőség, bővség, p. o. az előadásban, bességben*; der Überfluß, z. B. im Ausdrucke. Cic.

Rĕdundātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. aquae, Plin. *kidradás, eldradás*; das Austreten des Wassers. 2) Trop. v. gr. stomachi, Plin. *émelgés*; Aufstoßen des Magens.

Rĕdundātus, a, um, *kidradott, kiöntött*; übergelaufen.

Rĕdundo, āvi, ātum, āre, 1. (re et unda) v. gr. ut mare, lacus, Cic. *dradni, megdradni, kidradni, kiönteni*; übertreten oder austreten, sich ergießen, von Gewässern. 2) v. gr. aliqua re, Cic. *bővelkedni valamivel*; Überfluß an etwas haben. Locus sanguine redundavit, Cic. *úszott a' vérben*; schwamm vom Blute. 3) *kitetszeni, vagy megtetszeni belőle*; sichtbar werden, sich zeigen, sich ergeben. Ex eo redundat, Cic. *kitetszik abból*; daraus ergibt sich. Ex ea causa redundat reus Postumius, Cic. 4) Trop. v. gr. in aliquem, Cic. *rátódúlni, hárúlni, rákaromlani*; sich erstrecken, hinüber gehen, widerfahren. Infamia ad amicos redundat, Cic.

Rĕdŭplĭcātus, a, um, *megkettőztetett*; verdoppelt, Tert.

Rĕduplĭco, āre, 1. *ismét megkettőztetni*; wieder verdoppeln. Tert.

Rĕdūresco, ĕre, 3. *ismét megkeményedni*; wieder hart werden. Vitr.

Redŭvĭa, vel Redivia, ae, f. 1. *körömhúszálka*, der Nietnagel Plin. 2) v. gr. escarum, Colum. *étel maradék*; übergebliebene Speisen.

Rĕdŭvĭosus, v. Rediviosus, a, um, *körömszálkás*; voller Nietnägel.

Redux, ūcis, *visszahozó*; zurückführend oder bringend. Jupiter redux, Ovid. 2) v. gr. navis, Liv. *visszajövő, visszajött*; zurück kommend oder gekommen. Facere aliquem reducem, Ter. *valakit visszahozni*; einen wieder zurückbringen. Me reducem esse voluistis, Cic. *az az: vissza hoztatok, vissza hívtatok, t. i. a' számkivetésből*; habt mich wieder zurückgebracht, sc. aus dem Exilio.

Rĕfabrĭco, āre, 1. *újra készíteni, építeni, v. tsinálni*; wieder bauen. Cod. Just.

Rĕfăcĭo, ĕre, 3. pro: reficio, Prop.

Rĕfectĭo, ōnis, f. 3. *megjobbítás, újolag tsinálás, megújítás*; die Ausbesserung, Reparirung. Sueton. 2) *megújúlás, megvidámitás*; Erholung, Erquickung. Quintil.

Refector, ōris, m. 3. *megújító, megmegjobbító*; Wiederhersteller, Ausbesserer. Sueton.

Rĕfectōrĭum, ĭi, n. 2. *ebédlóház, p. o. a' klastromban, 's más közönséges intézetben*; ein Speisesaal, z. B. in Klöstern, u. s. w. Gloss.

Rĕfectus, a, um, (reficio) *helyrehozott, megjobbíttott, újra megtsinált*; wieder hergestellt, verbessert, wieder gemacht. 2) *megújúlt, megvidámitott*; erquickt. Liv.

Rĕfectus, us, m. 4. *megújúlás, megvidámitás*; die Erholung. Apul.

Rĕfello, i, ĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen.

Rĕfercĭo, fersi, fertum, īre, 4. (re et farcio) *megtömni, teletölteni, telerakni*; megrakni; vollstopfen, anfüllen, erfüllen mit etwas. Omnia libris referserunt, Cic. Aures sermonibus refereire, Cic. *tele beszéllni*

Digitized by Google

valakinek a' füleit; die Ohren voll reden.

Référendárius, ii, m. 2. *hivatalbéli tanátsnok, hivatalbéli törvényes előadó*; Berichtſteller, Berichterſtatter, ein vortragender Hofrath, der aus gerichtlich eingegebenen Acten vorträgt. JCt.

Référio, ire, 4. *visszaütni*; wieder ſchlagen, zurück ſchlagen. Plaut. Referiri, Ovid *visszaütődni, visszapattanni*: zurückprallen.

Réfero, tŭli, lātum, ferre, 3. v. gr. praedam, Liv *visszahozni, visszavinni*: zurück tragen, zurück oder wieder bringen. Me referunt pedes in Tusculanum, Cic. 2) se referre, Cic. *visszatérni, vissza menni, v. jönni*; ſich zurückbegeben, zurückkehren. Rerum Romam se retulit, Cic. 3) v. gr. aliquid domum, Tac. *hozni, vinni*; bringen. Ex agris segetes domum referre, Tac. 4) v. gr. manus, Ovid. pedem, vel gradum, Liv. *visszahúzni, visszavonni*; zurückziehen. 5) v. gr. consuetudinem aliquam, Cic. arma, i. e. bellum, Virg. responsum, Liv. *megújítni, újolag visszahozni*: erneuern, wieder aufbringen, wiederhohlen. 6) v. gr. aliquem ore, Virg. *hasonlítni, vagy hasonló lenni hozzá, követni valakit*: ähnlich ſeyn, nachahmen. Nomine avum referens, animo manibusque parentem, Virg. *a' neve a' nagy attyáé, a' bátorsága és vitézsége pedig az attyáé*; hatte den Nahmen des Großvaters, den Muth und die Tapferkeit des Vaters. Saporem salis refert, Virg. *sós ízű*; es ſchmeckt ſalzig. 7) *változtatni*; ändern. In melius referre, Virg. *megjobbítni*; verbeſſern. 8) *nyerni, valamivel térni vissza*; erlangen, davon tragen. Laudem retulit, Virg. *dicséretet nyert*; er hatte ſein Lob davon getragen. Repulsam referre, Cic. *megtagadó feleletet nyerni*; eine abſchlägige Antwort bekommen. 9) *visszhonni*; erwiedern, vergelten. Salutem alicui referre, Cic. *fogadni a' köszöntést, v. visszhonni*; den Gruß erwiedern. Gratiam referre, Cic. *meghálálni, hálálatos lenni*; ſich dankbar erweiſen. Par pari referre, Cic. Vicem referre, Ovid. *visszhaadni a' költsönt*; gleiches mit gleichem vergelten. 10) *valamitől függeszteni fel, arrá vinni rad vagy vissza, arra nézni benne*; machen daß etwas Beziehung wohin habe, wohin beziehen. Omnia ad voluptatem corporis referri, Cic. Quidquid ad fructum refert, Varr. *mindent a' haszontól függeszt fel, mindenütt a' haszonra néz*; er ſieht überall auf den Nutzen. Referri; *illetni, rá tartozni*; ſich beziehen, gehören, angehen, betreffen. Hoc refertur ad te, Cic. *ez te reád tartozik, es tégedet illet*; dieß betrifft dich. 11) v. gr. alicui aliquid, Ter. responsum, Caes. mandata, Caes. legationem, Liv. *megvinni, tudtára adni, elbeszélni, megmondani, előadni*; überbringen, hinterbringen, erzählen, ſagen, herſagen. Cum relatum legent, Nep. *midőn ezen előadásban olvassák, vagy midőn ezen irásban azt olvassák*; da ſie angeführt leſen. Relata refero, Prov. *azt beszéllem a' mit nekem beszélltek, v. a' mit hallottam, vagy úgy mondom a' mint hallottam*; ich erzähle, wie ich es gehört habe. Referre de re aliqua ad Senatum, Cic. *valamit a' tanátsban előadni*; dem Senate etwas vortragen. — Ad animum referre, Phaedr. Ad se ipsum referre, Cic. *gondolóra venni, meghányi vetni*; ſich zu Rathe ziehen. 12) v. gr. animum ad veritatem, Cic. oculos in aliquem, Virg. *reáfordítni, reáfüggeszteni*; hinrichten, hinwenden. 13) v. gr. in libellum, Cic. in rationibus, Cic. nomen in codicem, Cic. *bélrni, feljegyezni*: einſchreiben, eintragen. Acceptum alicui referre, Cic. *bélrni valaki részére a' számadáskönyvbe, p. o. a' felvett pénzt, interest, 's a't.* einſchreiben ins Rechnungsbuch, daß man etwas von Jemanden empfangen habe. 14) *oda számláltni, hozzá vagy közzé számláltni*; zählen, rechnen, mit oder darunter zählen. Referre in deorum numero, Cic. vel, numerum, Suet. vel, in deos, Cic. *az istenek közzé számláltni*; unter die Götter zählen. Hoc tibi acceptum refero, Cic. *ezt neked köszönöm*; das habe ich dir zu verdanken. — Opem referre, Liv. *segíteni*; helfen.

Réfert, Impers. *tartozik, illet*; geht

an, betrifft. Quid id ad me refert? Plaut. *mit tartozik az én rajtam?* was geht das mich an? Quid te (pro: ad te) retulit? Plaut. *mit tartozott az te reád?* was ging es dich an? Tua quod nihil refert, Ter. *a' mi reád éppen nem tartozik*; was dich nichts angeht. 2) *használ*; nützt. Quid retulit? Ter. vel, cui rei retulit? Plaut. *mit használt*; was hats genützt? wozu hats gedient? Multum refert, Quint. *sokat használ*; es nützt viel. 3) *függ attól, tesz*; ist daran gelegen. Nihil refert, Ter. *semmit se tesz*; es ist nichts daran gelegen. Magnopere refert id ipsum, Cic. *reá nézve sokat tesz az, vagy, fontos dolog az*; hieran ist eben viel gelegen. Nostra multum refert, Cic. *reánk nézve fontos dolog az, minket közelről illet az*; es ist uns viel daran gelegen.

Réfertus, a, um, (refercio) cum Genit. ei Abl. *tele, vagy teli, megrakott, megtöltött*; voll, angefüllt. Mare refertum predonibus, Cic. Insula referta divitiis, Cic. Vita referta bonis, Cic. Sup. refertissimus. Cic.

Réfervéo, vi, bui, ére, 2. *felforrani, buzogva forrani*: empor wallen, kochen. Plin. 2) Trop. *ismét vagy újra neki hevülni*; von neuem in Hitze gerathen. Cic.

Réfervesco, vi vel bui, vescére, 3. v. gr. ut sanguis, Cic. *heki hevülni*; sich sehr erhitzen. 2) Trop. *aldúlhagyni a' tüzéből*; seine Hitze verlieren. Oratio referverat, Cic.

Réfibúlo, áre, 1. *kikaptolni, kitsatolni*; aufhäkeln, aufschnallen. Martial.

Réficio, éci, éctum, ére, 3. (re et facio) v. gr. pontem, Caes. naves, Caes. aedes, Cic. muros, Caes. opus, Cic. *ismét, v. újra megtsindlni, helyreállitni, megjobbitni*; wieder machen, von neuem machen, wieder herstellen, ausbessern. Exercitum reficere, Liv. *a' sereget kipótolni*; die Armee ergänzen. 2) v. gr. stomachum, Plin. vires cibo, Liv. saucios, Sall. exercitum ex labore, Caes. *régi jó állapotjára ismét vissza állitni, helyreállitni, helyrehozni*; wieder herstellen. Animum reficere, Cic. *felvidámitni magát, újúlást engedni magának*; sich erheitern. Reficite vos, Cic. *vidámitsátok fel magatokat*; ermuntert euch. 3) v. gr. pecuniam ex venditionibus, Pand. *összveszszerezni, összvetsindlni, bévonni*; zusammen bringen, einnehmen.

Réfictio, ónis, f. 3. i. q. refectio, Pandect.

Réfigo, xi, xum, ére, 3. v. gr. tabulas, Cic. signa templis, Hor. *ismét levenni, leszaggatni*; wieder abreissen, losmachen. 2) Trop. v. gr. leges, Cic. *eltörleni, visszávenni*; abschaffen, aufheben, ungültig machen.

Réfingo, ére, 3. *újra kitsindlni, helyrehozni*; wieder machen, herstellen. Virg.

Réfixus, a, um, (refigo) *lekakasztott*; abgerissen. Hor. 2) *odahelyheztetett, odaszegezett*; angeheftet. Virg.

Réflágito, áre, 1. *vissza kivánni*; wieder fordern. Catull.

Réflátio, ónis, f. 3. (reflo) *visszafúvás*; die Zurückwehung. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünstung. Coel. Aur.

Réflátus, us, m. 4. idem. Plin.

Réflecto, xi, xum, ére, 3. v. gr. caput, Catull. cervicem, Ovid. *kétraszegni, visszafordítni*; zurück beugen oder biegen. 2) Trop. animum alicujus, Cic. *valamire indítni, rávenni, megnyerni*; lenken, bewegen. 3) v. gr. animum ad aliquid, Cic. *valamire fordítni, p. o. elméjét*; auf etwas richten, z. B. sein Gemüth.

Reflexe, Adv. *visszafordítva*; hinum gebogen. 2) *-ra, -re, nézve*; in Rücksicht. Pand.

Réflexibílitas, tis, f. 3. v. gr. radiorum, Optic. *visszaverődés*; das Zurückprallen der Strahlen.

Réflexim, Adv. *megfordítva*; umgekehrt. Apul.

Réflexio, ónis, f. 3. *visszatekerés, kétrafordítás*; das Zurückbeugen. Macrob. 2) *megfordítás, visszafordítás*; die Umkehrung. Apul.

Réflexus, a, um, (reflecto) *visszafelé fordult*; herum gebogen. Plin.

Réflexus, us, m. 4. v. gr. oceani, Apul, *öböl*; der Busen, Meerbusen.

Réflo, ávi, átum, áre, 1. *ellenébe fújni, vissza fújni*; entgegen wehen, zurück blasen Cic. 2) Trop. fortuna reflat, Cic. *a' szerentse ellenünk van*; das Glück ist widerwärtig. 3) v. gr. aërem, Lucr. *ismét kifújni, p. o. a' levegőt*; wieder von sich blasen. 4) *kigőzölgeni, kiillatozni*; ausdünsten, ausduften. Coel. Aur.

Digitized by Google

Reflŏreo, ui, ēre, 2. *újra virágzani*; wieder blühen. Cyprian.

Reflŏresco, rui, ĕre, 3. *újolag virágozni*; wieder blühen. Plin.

Reflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *visszafolyni*; zurück fließen. Virg.

Reflŭus, a, um, *visszafolyó*; zurück fließend. Plin.

Refŏcillo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. lugentem, Sen. *felélesztni, felelevenitni, megvidámitni*; wieder aufleben machen, erquicken, wieder zu sich bringen.

Refŏdĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. solum, Plin. *feldsni, megásni, kidsni*; ausgraben, aufgraben. Plin.

Reformātĭo, ōnis, f. 3. (reformo) *újraformádbavevés*; Veränderung der Gestalt. Apul. 2) *erkölts és tudomány jobbitás*; Sitten- und Lehrverbesserung. Gloss. Eccl.

Reformātor, ōris, m. 3. *új formábavevő*; Veränderer der Gestalt. 2) v. gr. literarum, Plin. Ep. *megváltoztató, megjobbitó*; Veränderer, Verbesserer.

Reformātus, us, m. 4. i. q. reformatio, Tertull.

Reformātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. 2) *megújitott*; erneuert. Ovid.

Reformīdātĭo, ōnis, f. 3. *félelem, rettegés*; das Fürchten, die Furcht, eine große Furcht. Cic.

Reformīdo, āre, 1. v. gr. aliquid, bellum, Cic. *nagyon félni, rettegni, iszonyodni valamitől*; sich fürchten, scheuen, schaudern.

Reformo, āvi, ātum, āre, 1. *más formába venni, elváltoztatni, megváltoztatni*; anders gestalten, verwandeln, anders bilden. Ovid. 2) Trop. v. gr. mores depravatos, Plin. Paneg. *megváltoztatni, megjobbitni*; verändern, verbessern.

Refossus, a, um, (refodio) *újra megásott, kidsott*; wieder aufgegraben, ausgegraben. Colum.

Refŏtus, a, um, (refoveo) *újra megmelegitett, felmelegitett*; wieder erwärmt. 2) *megvidámitott*; erquickt. Svet.

Refŏvĕo, övi, ōtum, ēre, 2. *újra megmelegitni*; wieder erwärmen. 2) v. gr. animum, Gell. pectora, Ovid. *megújitni, megvidámitni, felelevenitni*; auffrischen, erquicken, wieder aufleben machen.

Refractārĭŏlus, a, um, *egy kevéssé makats, nyakas*; etwas hartnäckig. Cic.

Refractārĭus, a, um, (refringo) *makats, nyakas*: hartnäckig, halsstärrig, widerspänstig. Senec.

Refractĭo, ōnis, f. 3. v. gr. carceris, Liv. *kitörés*; das Aufbrechen. 2) v. gr. radiorum, Plin. *visszaverödés*; die Zurückschlagung, Brechung.

Refractus, a, um, *kettétört, eltört*; zerbrochen. 2) v. gr. radii, Plin. *visszaverödött*; gebrochen.

Refraenātĭo, i. q. Refrenatio.

Refrāgātĭo, ōnis, f. 3. *ellenemondás*; das Widersprechen. 2) *ellenetörekedés*; die Widersetzung, Widerstrebung. Symmach.

Refrāgātor, ōris, m. 3. *ellenemondó, visszafelelgető*; der Widersprecher. 2) *magát ellene szegező*: Widersetzer, Widerstreber. Ascon.

Refrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. *ellene szegezni magát, visszafelelgetni, ellentállani*; dawider seyn, sich widerstreben, widerstehen.

Refrēnātĭo, ōnis, f. 3. *megzabolázás*; die Bezähmung. Senec.

Refrēno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. equos, Curt. *zaboldn tartani*; mit dem Zaume zurück halten. 2) v. gr. libidines, Cic. *zaboldzni*; zäumen, bändigen, zurückhalten.

Refricātĭo, ōnis, f. 3. *felvakards*; die Aufkratzung. Augustin.

Refrĭco, ui, ātum, āre, 1. v. gr. vulnus, Cic. *újra kivakarni, felvakarni*; wieder aufkratzen. 2) Trop. v. gr. dolorem, Cic. *felingerkeni, megújitni*; wieder erregen, erneuern.

Refrīgĕrātĭo, ōnis, f. 3. *hivesités, meghüsités*; die Kühlung, Abkühlung. Cic. 2) *enyhités*; die Linderung. Veget.

Refrīgĕrātōrĭus, a, um, *hivesitő*; kühlend. Plin.

Refrīgĕrĭum, ĭi, n. 2. *hivesités*; die Kühlung. 2) *enyhités, vigasztalás*; die Linderung, Labung, Trost. Tert.

Refrīgĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plin. *meghivesitni, meghüteni*; der Wärme oder Hitze berauben, kalt oder kühl machen, kühlen, abkühlen. 2) Trop. *a' tüzét, vagy nagy hevességét elvenni, szüntetni*; des Feuers berauben, die Hitze dämpfen, machen, daß etwas nachläßt.

Digitized by Google

4) v. gr. dolorem, Plin. *enyhíteni*; lindern, Linderung geben.

Réfrigescentia, ae, f. 1. i. q. refrigeratio, Tert.

Réfrigesco, frixi, ĕre, 3. *meghidegedni, ismét meghülni*; erkalten, kalt oder kühl werden. Ovid. 2) Trop. *tüzében vagy hevességéből aláb hagyni, elevenségét elveszteni, tsüggedni kezdeni*; das Feuer, die Lebhaftigkeit verlieren, einschlafen, nicht wohl von Statten gehen. Cic.

Réfringo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. carcerem, Liv. *kitörni, kirontani rajta*; erbrechen, aufbrechen, zerbrechen. 2) Trop. v. gr. dominationem, Nep. *megtörni, megaldzni*; brechen, schwächen, überwältigen. 3) refringi, ut radii solis; *megtörni, viszsza verödni*; sich brechen, zurückprallen. Plin.

Réfrīvus, vel Reférīvus, a, um, v. gr. faba, Plin. *a' gabona vetésekor szakasztott és jó jelül haza vitt bab*; eine Bohne, die man beym Getreidesäen als eine gute Anzeige pflückte.

Réfrondesco, ĕre, 3. *újra kileveledzni*; wieder belaubt werden, wieder grünes Laub bekommen. Sidon.

Réfúga, ae, c. 1. *szökevény*; ein Entlaufener. Pandect.

Réfúgio, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Hirt. *viszszaszaladni, viszszafutni*; zurückfliehen. 2) Trop. *eltávozni tóle, távol lenni*; sich entfernen, entfernt seyn. Refugit a litore templum, Virg. 3) v. gr. impetum ac tela, Cic. *futni, szaladni valami elól, kerülni valamit*; etwas fliehen, vor etwas fliehen. 4) v. gr. in aquam, Liv. ad urbem, Liv. ad legatos, Cic. *valahova futni és ott menedékhelyet keresni*; wohin fliehen, der Zuflucht wegen. 5) *irtózni, vonogatni magát*; sich scheuen, weigern. Animus refugit hoc dicere, Cic. *irtózom kimondani*; ich scheue mich, dieß zu sagen.

Réfúgium, ii, n. 2. *menedék, menedékhely*; die Zuflucht. Sylvae dedere refugium, Liv. Refugium populorum erat senatus, Cic. 2) *menedékhely, titkos rejtek hely*; Zufluchtsort, versteckter geheimer Ort. Cic.

Réfúgus, a, um, (refugio) *viszszaszaladó, viszszafelé futó*; zurückfliehend. Tacit. 2) Met. *hátráló*; zurückweichend. Tac. Unda refuga, Ovid. Amnis refugus, Tac. *az árkába viszsza takarodó, vagy apadó víz*; ein zurücktretender Fluß.

Réfulgentia, ae, f. 1. *fényles, ragyogás, villogás*; der Wiederschein. Apul.

Réfulgeo, ulsi, ēre, 2. *fényleni, villogni, ragyogni, tündökleni*; zurück blitzen, einen Wiederschein geben, schimmern, blitzen. Arma refulgentia, Liv. 2) Trop. *kitündökleni, fényleni*; hervor schimmern, glänzen. Fama refulget, Prop.

Réfulgesco, fulsi, ĕre, 3. *villogni, ragyogni*; blitzen, schimmern. Hor.

Réfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *viszszatölteni, v. önteni*; zurück gießen oder schütten. Cic. 2) Met. *viszszaadni, viszszonozni*; zurück geben, zurück erstatten. Refundere bona alicui, Liv. Impensas refundere, Pand. *megtéritni, viszszafizetni*; wieder geben, ersetzen. 3) refundi, Ovid. *eláradni, elterjedni*; sich ergießen, sich erstrecken. 4) v. gr. glaciem, Plin. *megolvasztani*; schmelzen.

Réfúse, Adv. *bövön, feleslég*; überflüssig, häufig. Colum. Comp. refusius.

Réfúsio, ōnis, f. 3. *kiöntés, kiáradás*; die Ergießung. Macrob. 2) *viszszafizetés, megtéritès*; die Bezahlung, Wiedererstattung. Arn.

Réfúsórius, a, um, *viszszaadó, viszszonozó*; wieder gebend oder erwiedernd. Sidon.

Réfúsus, a, um, (refundo) *kiöntött, kiáradott*; übergelaufen, ergossen. Virg.

Réfútátio, ōnis, f. 3. (refuto) *megtzáfolás*; Widerlegung. Cic.

Réfútátor, ōris, m. 3. *megtzáfoló*; der Widerleger. Arnob.

Réfútátórius, a, um, Adj. *megtzáfoló*; die Widerlegung betreffend. Cod. Just.

Réfútátus, us, m. 4. *megtzáfolás*; die Widerlegung. Lucret.

Réfúto, āvi, ātum, āre, 1. *a' víz forrását hideg víz hozzátöltésével elállitni*; kochendes Wasser durch Zugießung kalten Wassers zurückreiben. 2) Met. *tsillapitni, zabolázni, ellentállani*; dämpfen, zurück halten, einschränken, widerstehen. Cupiditatem alicujus refutare, Cic. 3)

Digitized by Google

v. gr. testes, Cic. *megtzdfolni*; wiederlegen.

Rëgăliŏlus, vel Rëgavĭŏlus, i, m. 2. *ökörszem, (maddr)*; ein kleiner Vogel, Zaunkönig. Suet.

Rëgālis, e, (rex) *kirdlyi*; königlich. Ornatus regalis, Cic. Potestas regalis, Cic. 2) regalia, ium, n. pl. *felség jussai*; die Rechte der Majestät, Regalien. Ammian.

Rëgālĭter, Adv. *kirdlyi módon*; königlich, auf königliche Art. Liv.

Regaviolus, vide: Regaliolus.

Rëgĕlātus, a, um, *felolvadt, elolvadt*; aufgethaut. Mart.

Rëgĕlo, āvi, ātum, āre, 1. *felolvasztani, p. o. a' fagyot, jeget*; aufthauen. Sen. 2) Trop. v. gr. granaria, *kiszellőztetni*; lüften, abkühlen.

Rëgĕmo, ĕre, 3. *sohajtani*; seufzen. Stat.

Rëgĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *újjászületés*; die Wiedergeburt. August.

Rëgĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *újonnan v. ismét szülni*; wieder gebären oder zeugen. Plin. 2) Trop. v. gr. vitium, Plin. *megújitni, újra elkövetni*; erneuern. 3) v. gr. patrem, Plin. *a' születés által hasonlóvá lenni valakihez, magában mintegy újra feltámasztani*; durch die Geburt wieder herstellen, ihm ähnlich werden.

Rëgermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kiújúlás, kizöldülés*; das Wiederausschlagen, Grünen. Plin.

Rëgermĭno, āre, 1. *kizöldülni, kihajtani újra*; wieder ausschlagen. Plin.

Rëgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *visszavinni, vagy hordani*; zurück tragen, wieder hintragen. 2) Met. v. gr. culpam in aliquem, Plin. Ep. *red hárítni, tolni*; schieben, zurückwerfen. 3) v. gr. aliquid in librum, Quint. *beírni*; eintragen, einschreiben. 4) Trop. *felelni, visszavonzni*; antworten, versetzen. Hor. 5) regerere tellurem, Ovid. *felhányni a' földet*; Erde aufwerfen.

Rëgestum, i, n. 2. *felhányt föld*; aufgeworfene Erde. Colum. 2) *lajstrom, mutatótábla*; ein Verzeichniß. JCt.

Rëgestus, a, um, (regero) v. gr. tellus, Ovid. *felhányt*; aufgeworfen. 2) *beírt, feljegyzett*; eingeschrieben, eingetragen. Quint.

Rëgĭa, ae, f. 1. *kirdlyi palota*; die Burg, ein königlicher Pallast. Cic.

Rëgĭbĭlis, e, (rego) *igazgatható, kormányozható*; lenkbar. Ammian.

Rëgĭe, Adv. *kirdlyi módon*; königlich. Cic. 2) *tirannus módra*; despotisch, tyrannisch. Cic.

Rëgĭfice, Adv. *kirdlyi módon*; königlich. Enn. ap. Cic.

Rëgĭficus, a, um, *kirdlyi, pompás*; königlich, prächtig. Virg.

Rëgĭfŭgium, ii, n. 2. *kirdlyfutás, azon nap meg inneplése, mellyen Tarquinius Romából a' kirdlyságból elűzetett*; die Königsflucht, ein Fest zu Rom, zum Andenken der Vertreibung des letzten Königs Tarquinius.

Rëgigno, ĕre, 3. *ismét szülni*; wieder gebären. Lucret.

Rëgillum, i, n. 2. urbs Sabinorum, Liv.

Rëgillus, a, um, *kirdlyi*; königlich. Plaut.

Rëgĭmen, ĭnis, n. 3. *kormdny, kormányozó lapát*; womit man lenkt oder regiert, Steuerruder. Ovid. 2) v. gr. navis, Tac. *kormdnyozás*; die Lenkung, Regierung des Schiffes. 3) Trop. v. gr. rerum, Liv. reipublicae, Cic. *kormdnyozds, igazgatds*; die Regierung, Verwaltung. 4) *kormdnyozó, a' ki valamit kormányoz*; der etwas lenkt oder regiert, Regierer. Liv.

Rëgĭmentum, i, n. 2. i. q. regimen, Pandect.

Rëgīna, ae, f. 1. (rex) *kirdlyné*; die Königinn. Cic. et Hor. 2) Trop. *uralkodó*; die Beherrscherinn. Oratio regina omnium rerum, Cic. 3) *főfő asszonyság*; eine vornehme Dame. Plaut. 4) *kirdlyi fejedelem asszony, vagy kisasszony*; eine königliche Prinzessinn. Virg.

Rëgīna, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Rëgīnŏburgum, i, n. 2. i. e. Ratisbona; *Regenspurg városa*; die Stadt Regensburg. Geogr.

Rëgĭo, ōnis, f. 3. *rend, llnea, sor*: die Richtung, Reihe, Linie. Liv. Hinc: e regione, Cic. a) *egyenes llnedban*; in gerader Linie. b) *egyenesen által-ellenben*; gerade gegenüber. Caes. E regione, Trop. *megforditva, ellenben*; umgekehrt. 2) *határszél, határllnea*; die Gränzlinie. Regiones vineae terminare, Cic. 3) *határ, kerítlete valaminek, vagy határa*; die Gränze, Schranken. Lunae regio, Cic. Se regionibus officii continere, Cic. 4) *tdjék, környék, néha: tartomány*; die Gegend, zuweilen Landschaft. Terrae maximas regio-

Digitized by Google

nes in habitabiles videmus, Cic. Hac regione, Plaut. *ezen a' tájon, itt körül belől*; in der Gegend hier, hier herum. Regione occidentis, Liv. *napnyúgot felé*; gegen Abend zu.

Rĕgiŏmōntĭum, ĭi, n. 2. *Königsberga, város Prussziában*; Königsberg in Preußen. Regiomontanus, *Königsbergai*; ein Königsberger.

Rĕgiōnālis, e, *környékbeli*: die Gegend betreffend, dahin gehörig. Augustin.

Rĕgiōnātim, Adv. *tájékonként*; gegendweise. Liv.

Rĕgistrātor, ōris, m. 3. *béjegyző, a' ki az okleveleket 's más hiteles írdsokat rendbeszedi és béjegyzi, p. o. a' törvényszékeknél, 's a' t.* ein Einschreiber, Eintrager, der Schriften und Urkunden ordnet und einträgt. JCt.

Rĕgistro, āre, 1. *bélírni, béjegyezni a' jegyző könyvbe*; registriren, ins Protokoll bringen. JCt.

Rĕgistrum, i, n. 2. *laisstrom, mutatótábla*; ein Register, der Inhalt eines Buchs. Vopisc.

Rēgium, Rēgium lepidi, urbs Italiae, hodie: Reggio.

Rēgius, a, um, (rex) v. gr. potestas, Cic. nomen, Liv. *királyi, királyt illető, királyhoz illő, 's a' t.*; königlich, einen König betreffend, dahin gehörig, ihm gemäß. 2) Trop. *felséges, fejedelmi, díszes, pompás*; herrlich, majestätisch, prächtig, fürstlich. Hor. 3) regia via, Pand. *országút*; Landstrasse. Morbus regius, Plin. *sárgaság*; die Gelbsucht. Ales regia, Ovid. *sas*; der Adler. Charta regia, Pand. *abrosz, v. régál papiros*; Regalpapier.

Reglescit, pro: regliscit, *neki tüzesedik, nevekedik*; entglüht wieder, nimmt zu. Plaut.

Reglūtino, āre, 1. *elválasztani a' mi őszve volt enyvezve*; entleimen, losmachen, vom Leime trennen. Catull. 2) *ismét őszveragasztani*; wieder zusammen fügen. Prudent.

Regnātor, ōris, m. 3. *uralkodó*; der Beherrscher. Virg. 2) Trop. *király*; König. Stat. 3) v. gr. agelli, Mart. *birtokos, tulajdonos*; der Eigenthumer, Besitzer.

Regnātrix, īcis, f. 3. *uralkodó, t. i. asszony*; eine Regiererinn, Beherrscherinn. Domus regnatrix, Tac. *uralkodó v. fejedelmi ház, v. familia*; ein regierendes Haus.

Regnĭcŏla, ae, c. 1. *ország lakosa*; Reichseinwohner, Reichsgenoß. Augustin.

Regno, āvi, ātum, āre, 1. (regnum), *uralkodni, országolni*; herrschen, regieren. Cic. 2) *király lenni, királyi hatalommal uralkodni*; König seyn, als König herrschen. Romae regnatum est, Liv. 3) Trop. *uralkodni, legfőbb hatalommal birni mások felett*; herrschen, mächtig seyn, die Oberhand haben. Cic. 4) *elhatalmazni, közönséges lenni, uralkodni* im Schwunge seyn oder gehen. Ebrietas regnat, Ovid.

Regnum, i, n. 2. (rex) *királyi méltóság, uralkodás, országlás*; die königliche Würde, königliche Regierung. Cic. Caes. Regnum agere, Liv. *uralkodni mint király*; die königliche Regierung verwalten, König seyn. 2) Trop. *nagy hatalom, uralkodás*; hohe Gewalt, Vielvermögenheit. Habet regnum forense, Cic. *mindenkor megnyeri a' pert a' törvényszék előtt, az az nagy ordtor, nagy prokátor*; wenn man vor Gerichte allemahl den Prozeß gewinnt, folglich ein großer Redner ist. 3) *erőszakos uralkodás, tirannusság*; die Tyranney. Regnum est, dicere, Cic. *tirannusság, azt mondani*; es ist tyrannisch zu sagen. 4) *ország*; das Königreich, Land. Caes. 5) regna, pro reges, Stat.

Rĕgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *intézni, erdnyozni*; gerade richten, richten. Tela per auras regere, Virg. 2) v. gr. fines, Cic. *elintézni*; gehörig einrichten, reguliren. Naturam ad tempus regere, Cic. *az az: ahoz szabni*; darnach einrichten. 3) v. gr. habenas, Ovid. *tartani, kormányozni, igazgatni*; lenken, richten, regieren. Motum mundi regere, Cic. Rempublicam regere, Cic. Imperium regere, Virg. 4) Trop. v. gr. errantem, Caes. *útba igazítni, vezetni*; zurecht helfen, leiten, Juvenem regere, Cic.

Regrădātĭo, ōnis, f. 3. *lejjebbtevés, t. i. tisztségiben*; die Zurucksetzung in Ansehung der Ehrenstellen. Cod. Theod.

Regrădātus, a, um, *lejjebb tett, t. i.*

rangjában; zurückgesetzt in Ansehung des Ranges. Solin

Rëgrĕdĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *visszatérni, vissza fordúlni, v. jönni, v. menni*; zurück gehen, zurück kehren oder kommen. Cic. In memoriam regredi, *eszébe jutni*; sich erinnern, besinnen. Plaut.

Rëgrĕdo, ĕre, 3. v. gr. gradum, Enn. *vissza vonni*; zurückziehen.

Rëgressĭo, ōnis, f. 3. *visszatérés, visszamenetel, visszajövetel*; die Rückkunft, Rückkehr, Rückgang. Apul. 2) *újraemlítés*; die Wiederhohlung eines Wortes in der Rede. Quintil.

Regressus, a, um, (regredior) *visszatért*; was wiedergekehrt ist. Quint.

Rëgressus, us, m. 4. *visszatérés, visszajövetel, visszamenetel*; die Rückkehr, Rückkunft, der Rückgang. Cic. 2) Trop. *menedék, végső folyamodás*; der Regreß, endliche Zuflucht. Regressus ad principem, Tacit.

Rëgŭla, ae, f. 1. (rego) *akármelly egyenes páltza, p. o. mérni, sing, réf, 's a' t.* jedes gerade Stück Holz. Caes. 2) *linea, sinórmérték*; das Lineal, die Richtschnur. 3) Met. *regula, szabás*; eine Regel, wornach man etwas beurtheilt und einrichtet. Habere regulam, qua vera et falsa judicentur, Cic.

Rëgŭlāris, e, *regulás, rendtartó*; regelmäßig, nach der Regel. Plin. 2) v. gr. aes regulare, Plin. *rudakba nyujtható, kiverhető*; was sich in Stangen formen läßt.

Rëgŭlāriter, Adv. *reguldsan, rendszerént*; regelmäßig. Pandect.

Rëgŭlātim. Adv. *reguldsan*; regelmäßig. Veget.

Rëgŭlo, āre, 1. *reguldzni, intézni*; reguliren einrichten. Coel Aur.

Rëgŭlus, i, m. 2. (Dimin. a rex) *kis király, fejedelem*; ein kleiner König oder Fürst. Liv. 2) *királyi hertzeg*; ein königlicher Prinz. Liv. 3) *ökörszem, billegető*; der Zaunkönig. Auct. Carm. de Philom. 4) cognomen familiare Romanum, Cic.

Rëgusto, āre, 1. *ismét megkóstolni*; wieder kosten, noch einmahl kosten. Senec. 2) Trop. v. gr. literas, Cic. *ismét elolvasni*; wieder lesen. 3) *kóstolgatni, enni*; kosten, essen. Pers.

Rëgyro, āvi, ātum, āre, 1. *kerengeni*; sich im Kreise herum drehen. 2) Trop. v. gr. bellum in Hispaniam regyravit, Flor. *ismét oda kerülte*; hat sich wieder dahin gedreht.

Rëhālo, āre, 1. *visszalehelleni, gőzölgeni*; zurück hauchen, dampfen, dünsten. Lucret.

Rëhisco, ĕre, 3. *ismét felhasadni*; sich wieder von einander thun, aufspalten. Stat.

Rëĭcio, pro: Rejicio.

Reicŭlus, pro: Reiiculus.

Rëintegro, āre, 1. i. q. Redintegro.

Rëïtĕrātĭo, ōnis, f. 3 *megújítás, ismétlés*; Wiederhohlung. Quintil.

Rëïtĕro, āre, 1. *megújítni, újra tenni valamit, ismétlni*; wiederhohlen. Apul.

Rējectānĕus, a, um, *megvetnivaló*; verwerflich. Cic.

Rējectātĭo, ōnis, f. 3. *visszavetés*; die Zurückwerfung. Solin.

Rējectĭo, ōnis, f. 3. (rejicio) *visszavetés*; die Zurückwerfung. Rejectio sanguinis, *vérhányás*; Blutspeyen. 2) Met. *megvetés, felsemmevés*; die Verwerfung, Verschmähung. Cic.

Rējecto, āre, (Frequ.) *v. visszahányni*; zurück werfen. Lucr.

Rējectus, a, um, (rejicio) *visszavetett*; zurückgeworfen. 2) *megvetett*; verschmähet. Cic.

Rējectus, us, m. 4. *visszavetés*; die Zurückwerfung 2) v. gr. cibi. Cels. *kihányás*; das Ausspeyen.

Rējĭcio, jēci, jectum, cĕre, 3. v. gr. telam in hostem. Caes. *visszalövelleni, vagy hajítni*; zurück werfen, wieder werfen. 2) v. gr. togam in humerum, Quint. *hátravetni*; zurück werfen, hinter sich werfen. 3) v. gr. hostes, Caes. *visszaszállni, visszanyomni*; zurück treiben oder jagen. 4) v. gr. aliquem a se, Cic. *elútasítni, eligazítni magától, elküldeni*; zurück weisen, abweisen, entfernen. 5) *visszatartóztatni, elhárítni*; abhalten, zurück halten, abwenden. Oculos rejicere, Virg. *elfordítni szemeit*: die Augen wegwenden. 6) v. gr. cibum, Cels. *kihányni, kiadni magától*; von sich geben, ausspeyen. Sanguinem rejicere, Plin. *vért hányni*; Blut speyen, oder auswerfen. 7) v. gr. rem ad aliquem, Liv. *útasítni*; wohin verweisen. Aliquem ad epistolam rejicere, Cic. Causam ad Senatum rejicere, Cic. 8) v. gr. aliquid, Hor. judices, Cic. *nem fogadni el, megvetni*; nicht

Digitized by Google

annehmen, verwerfen, verſchmähen. 9) v. gr. in aliud tempus, Cic. *elhalasztani*; verſchieben. 10) v. gr. aliquem ex senatu, Cic. *kivetni, kirekeszteni*; heraus ſtoßen. 11) rejicere se in aliquem, Ter. *valakire támaszkodni*; ſich auf einen ſtützen.

Rējĭcŭlus, a, um, (rejicio) v. gr. oves, Varr. *kihányt*; ausgemärzt.

Rĕlăbor, psus sum, lăbi, Dep. 3. *viszszaesni*; zurück fallen. 2) i. e. reverti, Hor. *visszatérni, visszafolyni*; zurück kehren oder fließen. Relabitur rivus, Hor.

Rĕlambo, ĕre, 3. *nyalogatni*; belecken. Sedul.

Rĕlanguesco, gui, ĕre, 3. *elbádjadni, újra ellankadni*; matt werden, wieder ermatten, ermatten. Ovid. Animi relanguescunt, Caes.

Rĕlātĭo, ōnis, f. 3. (refero) *visszahozás, visszavivés*; das Zurücktragen; die Zurücktragung, Zurückbringung. Quintil. 2) *visszonozás*; die Erwiederung, Vergeltung. Grata relatio, Sen. *köszönet*; der Dank. 3) *előadás, előterjesztés*; der Vortrag. Consulis relatio in Senatu vel ad Senatum, Cic. 4) v. gr. rerum gestarum, Justin. *előadás, elbeszélés*; die Erzählung. 5) *rávitel valamire, p. o. az összeköttés, vagy hasonlatosság megmutatása végett*; das Verhältniß, die Rückſicht, eine Beziehung auf etwas. Quintil.

Rĕlātīve, Adv. *rávitelként*; beziehungsweiſe. Augustin.

Rĕlātīvus, a, um, (refero) *rávitelheli*; ſich beziehend zu etwas. Arnob.

Rĕlātor, ōris, m. 3. (refero) *előadó, előbeszélló*; der Erzähler, der etwas vorträgt. Prop.

Rĕlātus, a, um, (refero) *előadott, elbeszéllett*; vorgebracht, erzählt. Ovid.

Rĕlātus, us, m. 4. *előadás, előbeszélés*; die Anführung, Erzählung. Tacit.

Rĕlăvo, āre, 1. *újra megmosni*; wieder waſchen. Lucr.

Rĕlaxātĭo, ōnis, f. 3. *megtágitás, engedés, alábbhagyás valamiben*; die Erweiterung, Nachlaſſung. 2) v. gr. animi, Cic. *könnyebbités, élesztés*; die Erleichterung, Erhohlung. Cic.

Rĕlaxo, āvi, ātum, āre, 1. *bövíteni, tágasabbra tsinálni*; erweitern, weit machen. Cic. 2) Trop. v. gr. animum, Cic. *se occupationibus*, Cic. *tágúlást szerezni, könnyebbséget, v. újúlást szerezni*; erleichtern, Erleichterung verſchaffen. Dolor relaxat, Cic. *a' fájdalom szűnik, enyhül, vagy alább hágy*; der Schmerz läßt nach, wird gelinder. 3) v. gr. tristitiam, Cic. *oszlatni, enyhítni*; aufheitern, lindern, mildern. 4) v. gr. arcum, Sen. *tágítni, megeresztení*; nachlaſſen, ſchlaff machen. 5) v. gr. vias, Virg. claustra, Ovid. *szabadabbá tenni, megnyítni*; los machen, eröffnen. 6) alvum relaxare, Cic. *a' hasat meghajtaní*; purgiren.

Rĕlaxus, a, um, *kitágított*; erweitert. 2) v. gr. humus, Colum. *felpurhlott, porhanyóvá tett, felkapált*; aufgelockert, locker gemacht.

Rĕlectus, a, um, (relĕgo) *ismét megolvasott*; wieder geleſen, wieder überleſen. Cic.

Rĕlēgātĭo, ōnis, f. 3. (relego) *elküldés, t. i. büntetésül, kirekesztés, p. o. a' társaságból, számkivetés*; die Fortſchickung, Wegſchaffung, Verweiſung, Verbannung. Cic.

Rĕlĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *elküldeni, eltávoztatni, t. i. büntetésül, elparantsolni, t. i. menni*; fortſchicken, wegſchaffen, entfernen. Aliquem in exilium relegare, Liv. Aliquem ab hominibus relegare, Cic. *valakit az emberi társaságból kirekeszteni*; einen aus der menſchlichen Geſellſchaft ausſchließen. 2) v. gr. aliquem ad auctores, Plin. *valahova útasítni, p. o. könyvre, írásra*; wohin verweiſen, z. B. auf ein Buch. 3) v. gr. culpam in aliquem, Quint. *valakire háritni, rátolni, valakinek tulajdonítni, valamit*; auf jemanden ſchieben, Schuld geben, beylegen, zuſchreiben. 4) v. gr. dotem alicui, Pand. *ismét rdhagyni valakire testamentomban*; wieder vermachen im Teſtament.

Rĕlĕgo, vel Religo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. fila, Ovid. *egymásután meghajtani, megdhoz visszaszedni*; Stück für Stück wieder zurücknehmen. 2) Trop. v. gr. vias, Val. Fl. *visszamenni*; zurückgehen, wieder durchwandern. 3) v. gr. scripta, Ovid. *olvasni, ismét elolvasni, újra megolvasni*; leſen, wieder leſen, von neuem leſen. 4) *szorosan meghányni vetni*; genau überdenken. Cic.

Digitized by Google

Rĕlentesco, ĕre, 3. v. gr. ut amor, Ovid. *aldbb hagyni, lassúdni*; nachlaſſen, langſam werden.

Rĕlĕvämen, ĭnis, n. 3. *könnyebbülés*; die Erleichterung. Prisc.

Rĕlĕvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. famem, Ovid. morbum, Cic. labores, Plin. *enyhitni, könnyebbitni*; erleichtern, vermindern. Sitim relevare, Ovid. *szomjúsdgát oltani*; den Durſt löſchen. Relevari; *könnyebbülni, megújúlni*; Erleichterung bekommen, ſich erhohlen. Non est in medico semper, relevetur ut aeger, Ovid. 2) v. gr. corpus e terra, Ovid. *felemelni, felvenni*; aufheben, in die Höhe heben. 3) v. gr. aliquem, Cic. *valakit mentení*; einen entſchuldigen.

Rĕlictĭo, ōnis, f. 3. (relinquo) *hátrahagyás, elhagyás*; die Zurücklaſſung, Weglaſſung. Cic.

Rĕlictus, a, um, (relinquo) *hátrahagyott*; zurückgelaſſen. 2) *elhagyatott, elhagyott*; verlaſſen. 3) *maga után hagyott*; hinterlaſſen. Ter.

Rĕlictus, us, m. 4. *elhagyás*; die Verlaſſung. Gell.

Rĕlĭdo, si, sum, ĕre, 3. *viszszaütni, megütni*; zurück ſchlagen, ſchlagen. Prud. 2) *semmivé tenni, elrontani*; zu nichte machen. Auson.

Rĕlĭgämen, ĭnis, n. 3. *kötelék, kötő*; ein Band. Prud.

Rĕlĭgätĭo, ōnis, f. 3. *megkötés*; das Anbinden, die Anbindung. Cic.

Rĕlĭgātus, a, um, *megkötött*; angebunden. Prud.

Rĕlĭgĭo, ōnis, f. 3. (relego, ĕre) *isteni szolgálat, religyió, isteni szolgálatra tartozó valldsbeli tzeremónidk a' Rómaiaknál*; die Religion, der Inbegriff der religiöſen Gebräuche und Inſtitute bey den Römern, für Verehrung der Götter. Cic. Colere religionem, Cic. Plur. religiones, *religyióbeli szokdsok, religyiói kit*; religiöſe Gebräuche, Religions-Glaube. Caes. 2) v. gr. judicis, Cic. vitae, Cic. *jó lelkiesméret, jó lelkiüség, feddhetetlenség*; die Gewiſſenhaftigkeit, Unſträflichkeit. Religio in consilio dando, Cic. 3) *lelkiesméret*; das Gewiſſen. Ducere sibi aliquid religioni, Cic. *nem férni a' lelkéhez, t. i. a' törvénytelen dolognak*; ſich über etwas ein Gewiſſen machen. 4) *kötelesség szentsége, u. értheteilenségé*; die Heiligkeit oder Unverletzlichkeit der Pflicht. A religione officii declinare, Cic. 5) *valamelly helynek szentsége, vagy szent volta*; die Heiligkeit eines Ortes; Eripere religionem fani, Cic. Violare religionem loci, Cic. 6) *lekötelezletés*; die Verbindlichkeit. Religione exsolvere, Liv. *a' kötelezletés alól feloldani*; von der Verbindlichkeit losſprechen. Obstringere religione, Liv. *kötelezletésénél fogva kénszeritni*; vermöge der Verbindlichkeit zu etwas zwingen. 7) *kétségeskedés valamelly dolognak igasságos volta felől*; die Bedenklichkeit. Religione solvere, Cic. 8) Religio est existentiae hominis terrestris cum aeterna ejus duratione seu immortalitate, cumque fide in Deum conjunctio; *a' Vallás dtaljában, vagy, az ember földi létének az örök létellel 's halhatatlansággal és az Istennek hivésével való egybekaptsoldsa*; die Religion überhaupt, oder die Verbindung unſeres irdiſchen Daſeyns mit der Ewigkeit, mit der Unſterblichkeit, und mit dem Glauben an Gott. Gloss. 9) religio, i. e. complexus officiorum nostrorum, moralium, tamquam praeceptorum divinorum; *mordlis vallás, a' mi minden erköltsi kötelességeinknek Isten parantsolatuiúl való tartdsa*; der Inbegriff aller unſerer Pflichten als göttlicher Gebothe. Lactant. 10) complexus eorum, quibus favorem gratiamque Dei praeter officiorum moralium praestationem speramus et captamus; *valldsi babona, vagy is mind az, a' mivel az Istennek erköltsi kötel. ssségeink telyesitésen kivül akarunk tetszeni*; der Aberglaube, alles, wodurch wir außer der Erfüllung unſerer moraliſchen Pflichten Gott gefallen wollen. Religiones deponere, Cic. Not. Religio, Poëtis nonnunquam prima syllaba longa, unde etiam Relligio scribitur.

Rĕlĭgĭōse, Adv. *szentül, igazán, jó lélekkel, szorosan*; heilig, gewiſſenhaft, aufrichtig, genau. Cic. Religiose testimonium dicere, Cic.

Rĕlĭgĭōsĭtas, ātis, n. 3. *lelkiesméretesség*; die Gewiſſenhaftigkeit. 2) *isteni félelem*; Gottesfurcht. Apul. 3) *buzgóság*; die Andacht. Lact.

Rĕlĭgĭōsus, a, um, v. gr. locus, to-

plum, Cic. *szent, felszentelt*; heilig. 2) *szent, istenfélő*; fromm, gottesfürchtig. Plin. 3) *jólelkű feddhetetlen életű*; gewissenhaft, religiósus. Homo religiosus, Sall. 4) *kötelességében szorosan eljáró*; in Erfüllung seiner Pflichten genau, pünctlich. Liv.

Rĕligo, āvi, ātum, āre, 1. *hátrakötni*; zurück binden. 2) *kötni, megkötni*; binden, anbinden, befestigen. Navem ad terram religare, Caes. 3) v. gr. herbam dissectam, Colum. *összeköttni*; zusammenbinden. 4) *eloldani*; losbinden. Catull.

Rĕlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. v. gr. epistolam, Cic. *felbontani, felszakasztani, feltörni, felnyitni*; öffnen, aufmachen.

Rĕlinquo, līqui, lictum, linquĕre, 3. v. gr. fratrem, Cic. *hagyni magaután*; hinterlassen, zurücklassen. Aes alienum relinquere, Cic. *adósságot hagyni, adósságának maradni*; Schulden hinterlassen 2) v. gr. aliquem, Nep. *elhagyni, odahagyni*; zurücklassen, verlassen. Animam relinquere, Ter. *meghalni*; sterben. Urbem direptioni relinquere, Cic. *préddára hagyni a' várost*; die Stadt der Plünderung überlassen 3) *abba hagyni, nem gondolni vele*; seyn lassen, hintan setzen, sich nicht darum bekümmern, nicht darnach fragen. Jus suum relinquere, Cic. 4) *hagyni, vagy meghagyni t. i. belőle*; übrig lassen. Granum nullum reliquit, Cic. *egy szemet se hagyott*; nicht ein Körnchen ist übrig blieben. Relinqui, *maradni, megmaradni*; übrig bleiben. Cic.

Rĕlĭquĭæ, ae, vide: Reliquiæ.

Rĕlĭquĭæ, ārum, f. 1. pl. v. gr. copiarum, Nep. cibi, Cic. vel, ciborum, Plaut. *maradvány, a' mi megmaradt, maradék*; das Zurückgebliebene, Übrige von etwas, Überbleibsel, Rest. 2) v. gr. mortuorum, Liv. *megholtaknak maradványi, hamvai, tetemei, tsontjai*; das Überbleibsel eines Todten. 3) *ereklye, szent tetem*; das Heiligthum, eine Reliquie. Gloss. Eccl.

Rĕlĭquo, āre, vide: Reliquor.

Rĕlĭquor, ātus sum, āri, Dep. 1. *egy részivel az adósságnak adós maradni*; Restant seyn, in Rest bleiben, noch nicht alles bezahlt haben. Pand. et

Rĕlĭquus, a, um, *hátralévő, megmaradt, a' többi*; zurück gelassen oder geblieben, übrig Si qua spes reliqua est, Cic. *ha van még valami reménység*; wenn noch irgend eine Hoffnung wäre. Reliqua reddere, Paud. *a' többit visszza adni*; das übrige zurückgeben. Reliquum est, ut etc. *a' van még hátra, hogy 's a' t.* nun ist noch übrig, daß ꝛc. Nihil est reliqui, Cic. *semmi sem marad*: nichts bleibt übrig. Nihil est reliquum, Liv. *semmi sints hátra*; nichts bleibt mehr übrig. Reliquum facere, Cic *hagyni, úgy intézni, hogy maradjon*; übrig lassen. Quod reliquum est, Cic. vel: de reliquo, Cic. *egyébaránt, többnyire*; übrigens. Et reliqua, Vopisc. *'s a' többi*; *és így tovább*; und so weiter. 2) reliqui, Cic. *a' többek, a' többiek*; die übrigen, die Andern.

Rĕlīsus, a, um, (relido) *visszza tíződött*; zurückgeschossen. Prud.

Rellĭgio, vide: Religio.

Rĕlŏco, āre, 1. *ismét kiadni drendbe, bérbe*; wieder verdingen, verpachten oder vermiethen. Pandect.

Rĕlŏquor, cutus sum, lŏqui, Dep. 3. *visszza szóllani felelni*; wieder reden, antworten. Varr.

Rĕlūcĕo, luxi, ēre, 2. *villogni, tündökleni*; zurück leuchten, scheinen, einen Wiederschein geben. Stella relucet, Cic.

Rĕlūcesco, luxi, ĕre, 3. Inchoat. *újra kivilágosodni*; wieder hell werden. Ovid

Rĕluctātĭo, ōnis, f. 3. *ellene tusakodás, ellentállás*; das Widerstreben. August.

Rĕluctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ellentáilani valamiben, ellene dolgozni, magát ellene szegezni, tusakodni ellene*; dagegen handeln, dagegen kämpfen, sich widersetzen, sich sträuben. Virg. Ovid.

Relūdo, si, sum, ĕre, 3. *viszont tréfálódni*; dagegen scherzen. 2) *kitsúfolni*; ausspotten. Sen.

Rĕlŭĭtĭo, ōnis, f. 3. v. gr. pignoris, Caecil. *kiváltás, visszaváltás*; die Wiedereinlösung.

Rĕlŭĭtĭōnālis, e, *visszaváltásra való*,

Digitized by Google

visszaváltandó; zur Einlösung bestimmt. Gloss.

Rĕlūmĭno, āre, 1. *ismét kivilágítni*; wieder erleuchten, wieder hell machen. Tert.

Rĕlŭo, ĕre, 3. *megváltani, kiváltani, p. o. a' rabságot*; wieder einlösen. Caecil. 2) v. gr. domum paternam, Cic. *magához váltani*; an sich kaufen.

Rĕmacresco, ĕrui, ĕre, 3. *ismét megsoványodni*; wieder mager werden. Suet.

Rĕmălĕdĭco, ĕre, 3, *viszont szidni*; wieder schimpfen, schmähen. Suet.

Rĕmando, āvi, ātum, āre, 1. *visszaküldeni*; wieder (dagegen) senden. Eutrop.

Rĕmando, di, sum, ĕre, 3. *újra megrágni, kérődzeni*; wieder kauen. Plin.

Rĕmănĕo, ansi, ansum, ēre, 2. v. gr. domi, Caes. *maradni, megmaradni, p. o. otthon, v. itthon maradni*; bleiben, zurückbleiben. 2) Trop. *megmaradni valamiből, hátramaradni*; übrig bleiben, zurück bleiben, übrig seyn. Pars integra remanebat Caes. Vestigia remanent. Cic.

Rĕmāno, āre, 1. *folyni, visszafolyni*; fließen, wieder oder zurück fließen. Luer.

Rĕmansĭo, ōnis, f. 3. *hátramaradás*; das Zurückbleiben. 2) *megmaradás a' maga helyén*; das Bleiben an dem bisherigen Orte. Cic.

Rĕmĕābĭlis, e, v. gr. iter, Auson. *a' mellyen visszajönni lehet*; wodurch man wieder zurückgehen kann.

Rĕmĕācŭlum, i, n. 2. *visszamenetel*; der Rückgang. Apul.

Rĕmĕātus, us, m. 4. *visszatérés, visszamenés, v. jövés*; die Rückkehr, Wiederkunft. Pand.

Rĕmĕdĭābilis, e, *gyógyítható*; heilbar. Senec.

Rĕmĕdĭālis, e, *gyógyító*; heilend. Macr.

Rĕmĕdĭātĭo, ōnis, f. 3. *gyógyítás, meggyógyítás*; die Heilung. Scrib. Larg.

Rĕmĕdĭātor, ōris, m. 3. *gyógyító, orvos*; der Heiler. Tert.

Rĕmedĭo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. alicui, Scrib. Larg. *meggyógyítni*; heilen.

Rĕmĕdĭor, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Apul. *valakin segíteni, valakit meggyógyítani*; einem helfen, ihn heilen.

Rĕmĕdĭtor, āri, Dep. 1. *ismét meggondolni, gondolóra venni*; wieder darauf oder daran denken, sich besinnen Senec.

Rĕmĕdĭum, ii, n. 2. *gyógyító szer, vagy eszköz, orvosság*; ein Arzneymittel gegen etwas, Heilungsmittel, die Arzeney. Cic. Remedio esse, Cic. *használni, segíteni, orvosság lenni*; dienen, helfen. Efficax remedium, Cels. *igen jó, v. hatalmas orvosság*; eine kräftige Arzeney. 2) Trop. v. gr. timoris, Liv. *segítség, segítő eszköz valami ellen*; ein jedes Mittel. Quaerere remedium ad aliquid. Cic.

Rĕmĕmĭni, isse, v. gr. priorum, Tert. *rémlékezni valamire*; sich wieder erinnern.

Rĕmĕmŏro, āre, 1. *ismét előhozni v. elbeszélni*; wieder erwähnen, erzählen. Tert.

Rĕmensus, a, um, (remetior) *ismét megmért*; wieder gemessen. Virg.

Rĕmĕo, āvi, ātum, āre, 1. *visszajönni, visszafordúlni, visszatérni*; zurück kehren, wieder kommen, zurück kommen. Remeat victor, Virg. Navis remeat, Tacit.

Rĕmergo, ĕre, 3. *újra belémerülni, v. elmerülni*; wieder eintauchen, wieder versenken. August.

Rĕmētĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. astra, Virg. *méregetni, vísgálni*; messen, beobachten. 2) *újra megmérni*; wieder messen. 3) v. gr. iter, Stat. *visszavátázni*. zurück reisen. 4) *adni érette, azzal visszafizetni*; dagegen geben oder messen. Frumentum pecunia remetiri, Quint. *gabonáért pénzt adni*; für Korn Geld geben. 5) v. gr. discrimen, Plin. *rágondolni, visszaemlékezni, gondolóra venni*; überdenken, an etwas zurückdenken. Dicta ac facta sua remetiri, Sen.

Rēmex, ĭgis, m. 3. *hajóslegény, evező hajóslegény*; ein Matrose, Ruderknecht. Civ.

Rēmi, vel Rhēmi, ōrum, pl. urbs Galliae, hodie: Reims 2) populus quondam Galliae, in regione hujus urbis. Caes.

Rēmĭgātĭo, ōnis, f. 3, *evezés*; das Rudern. Cic.

Rēmĭgĭum, ii, n. 2. (remex) *evezés*; das Rudern. Plin. 2) *evező eszköz, v. lapátok*; das Ruderwerk.

Digitized by Google

Virg. 3) *evező vagy repülő szárnyak*; die Flügel der Vögel. 4) *az evező, vagy hajós legények*; die Ruderer, Ruderknechte. Liv.

Rēmĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *evezni*; rudern. Sen.

Rēmigro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. Romam, Cic. *visszaköltözni*; wieder zurückziehen. 2) Trop. *visszatérni, v. jönni*; zurück kehren, wieder kommen. Animus remigrat mihi, Plaut. *újra megjön a' kedvem*; ich bekomme wieder Muth.

Rēmĭniscentĭa, ae, f. 1. *visszaemlékezés, megemlékezés valamire*; das Zurückdenken, Wiederbesinnen, die Erinnerung. Tert.

Rēmĭniscor, isci, Dep. 3. v. gr. alicujus rei, aliquam rem, de aliqua re, Caes. *visszaemlékezni, rámemlékezni valamire*; zurück denken, sich wieder erinnern an etwas. Cic. 2) *meggondolni, eszébe venni, megfontolni*; bedenken, erwägen. Ea potius reminiscere, Cic. 3) *kigondolni*; erdenken, ausdenken, ausfinnen. Nep.

Rēmĭpes, ĕdis, o. Adj. *úszólábú, p. o. rétze, lúd*; mit den Füßen rudernd, z. B. die Ente. Remipedes anates, Auson.

Rēmiscĕo, scŭi, stum, ēre, 2, *újra össze elegyíteni, összekeverni*; wieder mischen oder vermischen. Senec. 2) *össze elegyíteni, összezavarni*; mischen, vermischen. Falsa veris reminiscere, Horat.

Rēmissa, ae, f. 1. (remitto) *elengedés*; die Erlassung. Tert.

Rēmissārĭus, a, um, *előre 's hátra tolható, p. o. tolózár*; was man vor und wieder zurückschieben kann, z. B. ein Vorschieberiegel. Cato.

Rēmisse, Adv. *tunyán, restül, lomhán*; nachlässig. Colum. 2) v. gr. loqui, Sall. *lassan, lassú hangon*; schwach, mit leiser Stimme. 3) *lommel dmmal*; nicht genau. Remissius disputare, Cic. 4) *elevenen, vidáman*; aufgeräumt, lust g. Suet.

Rēmissĭbĭlis, e, v. gr. delictum, Tert. *elengedhető, megbotsáthető*; erlässlich. 2) *tsendes*; sanft. Coel. Aur.

Rēmissio, ōnis, f. 3. (remitto) v. gr. morbi, Cic. *tdgltás, szünés, alábbhagyás*; das Nachlassen. Remissio febris, Cels. *a' hidegnek megszünése*; das Aufhören des Fiebers. 2) v. gr. poenae, Cic. tributi, Tac. *elengedés*; die Erlassung. 3) v. gr. usus, Cic. *elhagyás*; die Unterlassung 4) v. gr. animi, Cic. *felvidámitás, p. o. mulatság által*; die Erhohlung, z. B. durch Ergötzlichkeit. 5) *lágyság, muga elhagyása*; die Gelindigkeit.

Rēmissīvus, a, um, *alábbhagyó*; nachlassend. Coel. Aur.

Rēmissor, ōris, m. 3. i. q. qui remittit, Ambros.

Rēmissus, a, um, (remitto) *megeresztett*; nachgelassen. Arcus remissus, Hor. 2) v. gr. frigus, Caes. *alábbszállott*; was nachgelassen hat, nicht so heftig. 3) v. gr. studia, Cic. *félbehagyogatott*; unterlassen. 4) *tunya, rest*; nachlässig, träg. Jul. Caes. 5) *lágy, engedelmes*; gelind, nachsichtig. Cic. 6) *tréfás*; scherzhaft. Cic.

Rēmistus, a, um, (remisceo) *összeelegyitett, összekevert*; unter einander vermischt. Sen.

Rēmitto, misi, missum, ĕre, 3. v. gr. aliquem Romam, Cic. *visszaküldeni*; zurückschicken. Obsides alicui remittere. Caes. Librum alicui remittere, Cic. 2) *visszaeresztení magától, visszaadni*; wieder von sich lassen, von sich geben. Vocem nemora remittunt, Virg. *az az: visszaadják a' hangot, ekhoznak*; geben ein Echo. Vasa aenea eruginem remittunt, Colum. 3) *visszahajitni*; zurückwerfen. Caes. — Calces remittere, Nep. *kirugni*; hinten ausschlagen. 4) v. gr. arcum, Hor. habenas, Cic. frena equo, Ovid. *megeresztení*; zurück gehen lassen, abspannen. 5) v. gr. ut dolores, Cic. frigus, vel, ventus, Caes. febris, Cels. *alábbhagyni, szünni, tsendesedni*; abnehmen, aufhören, nachlassen. 6) v. gr. poenam, Liv. culpam, Val. Fl. *elengedni*; nachlassen, erlassen. Remittas mihi, Cic. *megengedj*; verzeihe mir. 7) v. gr. animum, Cic. *felvidámitni, p. o. mulatsdg által*; erhohlen, sich ergötzen. 8) *elolvasztani, felolvasztani*; zerschmelzen, auflösen. Virg.

Rēmĭvăgus, a, um, *evezős, evezők által hajtott*; durch Ruder getrieben. Varr.

Rēmixtus, a, um, (remisceo) id. qu. remistus.

Remmius, et a, praenomen familiae Romanum. Hinc: Remmius, a, um,

Adj. v. gr. Lex Remmia, i. e. a Remmio lata.

Rĕmŏlĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. pondera, Ovid. *helyéről eltaszlitni, elmozditni*; von seinem Orte wegstoßen, zurückbewegen.

Rĕmollesco, ĕre, 3. *meglágyúlni*; weich werden. Cera remollescit sole, Ovid. 2) Trop. v. gr. precibus, Ovid. *meglágyúlni szivében, megindúlni*; erweicht oder gerührt werden.

Rĕmollio, īvi, ītum, īre, 4. *meglágyitni, ismét meglágyitni*; weich machen, wieder weich machen. Apul.

Rĕmŏnĕo, ēre, 2. *inteni, ismét meginteni, emlékeztetni valamire*; erinnern, wieder erinnern. Apul.

Rĕmŏra, ae, f. 1. *késedelem, haladék*; der Verzug. Plaut. 2) *akadály*; die Verhinderung, das Hinderniß. Cels. 3) *ragadó gályagánts, egy hal neme*; der Saugefisch. (Echeneis Remora, L.) Plin.

Rĕmŏrāmen, ĭnis, n. 3. *hátráltatás, akadály*; die Hinderung, das Hinderniß, die Aufhaltung. Ovid.

Rĕmorbesco, ĕre, 3. *ismét megbetegedni*; wieder krank werden. Enn.

Rĕmordĕo, di, sum, ēre, 2. v. gr. aliquem, Hor. *vissza harapni*; wieder beißen. 2) Met. v. gr. animum, Liv. *mardosni, bántani, nyughatatlankodtatni*; ängstigen, peinigen. Virg.

Rĕmŏris, e, *késleltető*; aufhaltend. Aves remores in auspicio, Fest. 2) *lassa*: langsam. Aur. Vict.

Rĕmŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem a re aliqua, Cic. *visszatartóztatni, hátráltatni*; zurückhalten, verhindern, aufhalten. verzögern, hemmen. 2) *késni, késedelmezni*; sich aufhalten, verzögern, zögern, säumen. Liv.

Rĕmōte, Adv. *távol, messze*; weit, entfernt. Remotius, Cic. remotissime, August.

Rĕmōtio, ōnis, f. 3. *eltávoztatás*; die Entfernung, Wegschaffung. Cic. 2) Trop. *letetel, p. o, hivatalból, elmozditás*; die Absetzung. Cic.

Rĕmōtus, a, um, (rem. veo) *eltávoztatott*; entfernt, weggeschafft. 2) *nem részes valamiben*; nicht theilhabend. A culpa remotus, Cic. *ártatlan*; unschuldig. Joco remoto, Cic. *tréfán kivül*; ohne Scherz. 3) *távollévő, messzelévő, messze*; entfernt, entlegen, weit. Antrum remotius, Ovid. 4) *idegen valamitól*; abgeneigt. Ab inani laude remotus, Cic. Comp. remotior, Sup. remotissimus, Cic.

Rĕmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. v. gr. aliquid ab oculis, de medio, Cic. *félre tenni, eltenni, p. o. az útból*; wegschaffen, zurückschaffen. Aliquem a vita removere, Lucr. *megölni*; tödten. 2) v. gr. motum, Cic. aliquem quaestura, Suet. *eltávoztatni, elmozditni*; entfernen, wegschaffen.

Rĕmūgio, īre, 4. *bógni, visszabógni*; wieder brüllen, zurück brüllen. Ovid. 2) *visszahangzani, hangzani*; zurück ertönen, erschallen. Virg.

Rĕmulcĕo, si, sum, ēre, 2. *simogatni, visszafelé simogatni*; zurück streichen, streicheln. Virg. 2) v. gr. animos, Apul. *tsendesitni, kérlelni*; besänftigen.

Rĕmulcum, i. n, vel Rĕmulcus, i, m. 2. *vontató, alattság, kajóhúzó kötél*; Schleppteu. Navem remulco trahere, Caes.

Rĕmŭlus, i, m. 2. rex in Alba. Ovid. 2) i. q. Remus, Sat.

Rĕmŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *evezőtske*; ein kleines Ruder, Ruderchen. Tiinn.

Rĕmūnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *megjutalmaztatás*; die Vergeltung. Cic.

Rĕmūnĕrātor, ōris, m. 3. (remuneror) *megjutalmazató*; der Vergelter. Tert.

Rĕmūnĕro, āre, 1. i. q. remuneror.

Rĕmūnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *magjutalmaztatni, ajándékkal visszafizetni, visszonozni, vagy visszaadni*; vergelten, wieder beschenken. Quibus officiis beneficia remunerabor? Cic. *mitsoda szolgálattal visszonozzam jótéteményit?* wie soll ich diese Wohlthat vergelten? Aliquem munere remunerari, Cic. *ajándékkal visszonozni az ajándékot*; einen wieder beschenken.

Rĕmūria, ōrum, pl. (Lemuria) festum, in memoriam mortuorum. Ovid.

Rĕmurmŭro, āre, 1. *morogni, visszamorogni*; murmeln, zurückmurmeln. 2) Trop. ut unda, Virg. *tsergedezni*; murmeln.

Rĕmus, i, m. 2. *evezőlapát, evező*; das Ruder. Cic. Remos ducere, Ovid. vel impellere, Virg. *evezni*; rudern. Inhibere remos, Quint. *lassan evez-*

Digitized by Google

ni; langsam rudern. Servos ad remum dare, Liv. *gályrá*, v. *hajóhúzásra adni a' rabszolgákat*; die Knechte auf die Galeere schmieden. 2) Trop. ventis remisque, vel remis velisque, Virg. Cic. *telyes igyekezettel, minden erővel, erőnek erejével*; mit allen Kräften, mit allem Fleiße und Sorgfalt. Ventis, remis in patriam festinare, Cic. 3) remi, i. e. alarum remi, Ovid. *a' szárnyak evezése*; das Fliegen.

Rémus, i, m. 2, frater Romuli, conditoris urbis Romae. Liv.

Rémúto, áre, 1. *ismét megváltoztatni*; wieder ändern. Tac.

Rén, rénis, m. 3. *vese*; die Niere. Plur. Renes, Genit. renum, et renium, Plin. Laborare ex renibus, Cic. *veséjában szenvedni*; Nierenschmerzen haben. 2) Trop. *legbelsőbb részek*; das Innerste. Renes alicui explorare, Prov. *valakinek a' veséit*, v. *belső gondolatjait*, *titkait vizsgálni*; eines Gedanken erforschen.

Rénális, e, *veséket illető*; die Nieren betreffend. Coel. Aur.

Rénanciscor, ncisci, Dep. 3. *visszanyerni*; wieder bekommen. Fest. vide: Nanciscor.

Rénarro, áre, 1. *újra elbeszélleni*; wieder erzählen. Virg.

Rénascor, nátus sum, nasci, Dep. 3. *újra születni, újra lenni*, v. *kinőni*; wieder geboren werden, wieder entstehen oder wachsen. Pinnae renascuntur, Cic. 2) Trop. *újra kiütni, származni, vissza jönni*; wieder entstehen, wieder kommen. Ne malum renascatur, Cic. Annus renascens, Plin. *tavasz*; der Frühling. Sol renascens, Solin. *a' felkelő nap*; die aufgehende Sonne.

Rénato, áre, (reno, áre,) 1. *vissza úszni*; zurück schwimmen. August.

Renátus, a, um, (Partic. a renascor) *újra született*, *újraszületett*; wieder geboren. 2) *megújult, újra kiütött*; erneuert. Renatum bellum, Cic. Urbs renata, Liv. *újra felépült város*; eine wieder gebaute Stadt.

Rénávigo, áre, 1. *vissza hajókázni*; wieder schiffen, zurück schiffen. Cic.

Rénecto, ére, 3. *összekötni, megkötni*; knüpfen, verknüpfen. Avien.

Rénéo, évi, étum, ére, 2. *vissza felé fonni, p. o. az élet fonaldt, mint a' Párkák*; zurück spinnen, von den Parzen, den Tod rückgängig machen oder ändern. Ovid.

Rénes, um, vide: Ren.

Rénículus, i, m. 2. (Dimin. a ren) *vesécske*; kleine Niere, Nierchen. Coel. Aur.

Rénídentia, ae, f. 1. *mosolygás*; das Lächeln. Tert.

Rénídeo, ére, 2. *ragyogni, világlani*; schimmern, glänzen. Renidet luna, Horat. Non domus auro renidet, Lucret. 2) *mosolyogni*; lächeln. Liv.

Rénídesco, ére, 3. *ragyogni*; schimmern, Lucr.

Rénísus, Renixus, us, m. 4. *ellentállás*; der Widerstand. Cels.

Rénítéo, ére, 2. *villogni, ragyogni*; einen Widerschein geben, schimmern, glänzen. Plin.

Rénítor, nisus, nixus sum, nîti, Dep. 3. *ellentállni, ellene szegezni magát*; sich dagegen stemmen, sich widersetzen, widerstehen. Liv. Alter motus alteri renititur, Plin.

Rénixus, us, vide: Renisus.

Réno, ávi, átum, áre, 1. *vissza úszni*; zurück schwimmen. Horat.

Reno, Rheno, ónis, m. 3. *hódi bőr, hatzagdny*; ein Pelz, Pelzwerk. Caes.

Rénódis, e, *kétra kötött, megkötött*; zurück geknüpft, geknüpft. Capillus renodis, Capitol.

Rénódo, ávi, átum, áre, 1. v. gr. comam, Hor. *megkötni, összekötni, kétrakötni*; knüpfen, zurück knüpfen.

Rénormo, áre, 1. i. e. ad normam rursus redigere, Frontin.

Rénosco, ére, 3. *rácsmerni*; wieder erkennen. Paulin. Nol.

Rénóvámen, inis, n. 3. *megújítás, megváltoztatás*; die Erneuerung, Veränderung. Ovid.

Rénóvátio, ónis, f. 3. v. gr. mundi, Cic. timoris, Cic. *megújítás*; die Erneuerung. 2) v. gr. doctrinae, Cic. *újrakezdés, újra elkezdés*; die Wiederhohlung, Wiedervornehmung.

Rénóvello, áre, 1. *ismét megújítni*; wieder erneuern. Colum.

Rénóvo, ávi, átum, áre, 1. v. gr. templum, Cic. bellum, Caes. memoriam rei, Cic. *megújítni*; erneuern. 2) v. gr. proelium, Caes. *újra elkezdeni*; wiederhohlen. — Agrum renovare, Ovid. *szántani*: pflügen. 3) Trop. v. gr. animum, Cic. *megvidámítni*;

Digitized by Google

ermuntern. 4) *újra elmondani valamit*; mit Worten wiederhohlen. Cic. 5) *megváltoztatni*; verändern. Petron.

Rěnūbo, ĕre, 3. *ismét férjhezmenni*; wieder heirathen (einen Mann). Tert.

Renūdo, āvi, ātum, āre, 1. *megmozitelenitni*; entblößen, bloß machen. Apul. 2) *kitakarni*; aufdecken. Arnob.

Rĕnūdus, a, um, i. q. nudus, Tert.

Rĕnumĕro, āre, 1. *visszszaadni, visszfizetni*; wieder zahlen, zurück zahlen. Tert.

Rĕnuntiātio, vel Renunciatio, ōnis, f. 3 *hírrévadás, hirűladás*; die Hinterbringung, Bekanntmachung, Bericht. Cic. 2) *l. mondds valamiről*; die Aufsagung, die Aufkündigung. Ascon.

Rĕnuntiātor, vel Renunciator, ōris, m. *hirűladó*; der Bekanntmacher, Verkündiger. Tert.

Renuntio, vel Renuncio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui aliquid, de re aliqua. Cic. vel, ad aliquem aliquid. Cic. *hirűl adni, hírré adni, megmondani, jelenteni*; verkündigen, melden, berichten. Legationem renuntiare, Cic. *követségéről számot adni, v. feleletet hozni*; von seiner Gesandtschaft Bericht abstatten. 2) v. gr. aliquem consulem, Cic. *kihirdetni*; öffentlich bekannt machen. 3) v. gr. hospitium alicui, Liv alicui amicitiam, Liv. *felmondani valamit, lemondani valamiről*; aufkündigen etwas, auffagen. 4) v. gr. ad coenam, Sen. ad aliquem, Plaut. *megizenni, hogy nem mehet valaki, p. o. ebedre, 's a' t.* einem absagen, z. B. daß man nicht kommen könne. 5) v. gr. rei, Plin. *lemondani róla, letenni róla*; etwas aufgeben, einer Sache entsagen.

Rĕnuntius, a, um, *jelentő, hírrévadó, hirűladó*; hinterbringend, meldend. 2) Subst. *hiradó*; der Nachricht bringt. Plaut.

Rĕnŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Hor. *intés által, p. o. fejrázás által megtagadni, nem hagyni helybe*; durch Winken verneinen oder mißbilligen, den Kopf schütteln zu etwas. 2) *ellene lenni, ellenezni*; dawider seyn, mißbilligen. Cic.

Rĕnūto, āre, 1. (Freq. a renuo) *ellenzeni, nem akarni*; dawider seyn, nicht wollen, abschlagen. Luer. 2) *meg nem vallani, tagadni*; läugnen, nicht zugestehen. Luer.

Rĕnūtrio, īre, 4. *feltartani, tdplálni*; ernähren. Nol.

Rĕnūtus, us, m. 4. *megtagadás, helybe nem hagyás, ellenzés, p. o. intés által*; Verneinung durch Winke oder Kopfschütteln, die Verweigerung, Abschlagung, das Neinsagen. Plin. Epist.

Rĕor, ratus sum, ēri, Dep. 2. *vélni, azt gondolni, úgy tartani, úgy vélekedni*; achten, meinen, dafür halten. Rebar, te me amare, Cic. *azt gondoltam, v. véltem, hogy te engemet szeretsz*; ich dachte du hättest mich lieb.

Rĕpāges, is, f. 3. *tolózár*; ein Riegel. Cic.

Rĕpāgŭlum, i. n. 2. (repages) *tolózár, retesz*; ein Riegel, Vorschub vor die Thüre. Occludere aedes repagulis, Plaut. 2) *sorompó*; ein Schlagbaum. Cic.

Rĕpandīrostrus, a, um, *felfelé kajlott orrú*; mit aufwärts gebogenem Schnabel oder Rüssel. Pacuv.

Rĕpando, ĕre, 3. *ismét kinyitni, kitárni*; wieder öffnen, wieder eröffnen. 2) v. gr. fores, Apul. *megnyitni, felnyitni, kinyitni*; öffnen, aufmachen.

Rĕpandus, a, um, *hátra kajlott, v. görbült*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. Ovid.

Rĕpango, ĕre, 3. v. gr. arbuscula, Colum. *bédugni, ültetni*; hinein setzen, pflanzen.

Rĕpărābilis, e, v. gr. damnum, Ovid. *helyrehozható, kipótolható*; ersetzlich, wiederbringlich. 2) *megszerezhető*; erwerblich. Val. Fl.

Rĕpărāmen, ĭnis, n. 3. id. qu. Reparatio, Sall.

Rĕpărātio, ōnis, f. 3. (reparo) *helyreházds, helyreállítás, megújítás*; die Wiederherstellung, Erneuerung. Prud. 2) reparatio damni, Pand. *a' kárnak kipótolása, kárpótlás*; die Ersetzung des Schadens.

Rĕpărātor, ōris, m. 3. *helyreállító, megújító*; der Wiederhersteller, Erneuerer. Stat.

Rĕpărātus, a, um, *megújított*; erneuert. 2) *ismét megszerzett*; wie-

Digitized by Google

der umgeschafft. 3) *kipótolt, megtéritett, p. o. kár*; ersetzt. Stat.

Réparco, ére, 3. *megkémélni, megtakaritni*; sparen, ersparen. Plaut.

Répáro ávi, átum, áre, 1. v. gr. classem, Hirt. exercitum, Liv. res amissas, Hor. *helyrehozni, helyreállitni, ismét visszaszerezni, megújitni, kipótolni*: wieder erwerben, wiederanschaffen, wieder herstellen, wieder erneuern, ersetzen. 2) v. gr. aedificia, Plin. *kijobbitgatni, megújitni, ismét, v. újra megtsinálni, reparálni, megjobbitni*: wieder herstellen, erneuern, ergänzen, ausbessern, repariren. 3) v. gr. membra, Ovid. *megfrissliní, kinyugtatni, felviddmitni*; wieder herstellen, erquicken, verjüngern. 4) v. gr. bellum, Liv. proelium, Just. *megújitni, újra elkezdeni*; erneuern, wiederhohlen. 5) v. gr. merces, Pand. *ismét beszerezni, venni*; dagegen anschaffen, erwerben, einkaufen. Vina merce reparare, Hor. *borért portékát tserélni*; Wein gegen Waaren eintauschen.

Répartio, íre, 4. *ismét szülni*; wieder gebären. Alcim. Av.

Répasco, ére, 3. *megetetni*; füttern. Nol.

Répastinátio, ónis, f. 3. *újra felkapálás, v. feldsás*; das Wiederbehacken, Wiederumgraben. Colum.

Repastino, ávi, átum, áre, 1. v. gr. agrum, Plin. vineas, Colum. *újra megkapálni, feldsni, koverni*; wieder behacken, umgraben.

Répatrio, ávi, átum, áre, 1. *visszatérni, v. menni hazájába*; wieder ins Vaterland zurückkehren, wieder heim gehen. Solin.

Répecto, xi, (xúi) xum, ére, 3. v. gr. comas, Ovid. *megfésülni, ismét megfésülni*; kämmen, wieder kämmen.

Répédo, ávi, átum, áre, 1. *visszamenni*; zurück gehen. Lucil.

Répello, púli, pulsum, ére, 3. v. gr. homines, Cic. *visszaüzni, v. hajtani*; zurück treiben. 2) v. gr. aliquem ex urbe, Cic. *elkergetni, elhajtani*; vertreiben. 3) Trop. v. gr. vim vi, Cic. dolorem a se, Cic. *elüzni, visszatartóztatni, eltávoztatni, megakaddlyoztatni*; abhalten, entfernen, verhindern. 4) v. gr. aliquem a genibus suis, Cic. navem a terra, Hirt. *eltaszitni, visszataszitni*; zurück stoßen. 5) Trop. *megtsáfolni*; widerlegen. Repulsus veritatis viribus, Phaedr.

Répendo, di, sum, ére, 3. *fontal visszamérni, ugyan annyit visszaadni*; zurückwägen, wieder darwägen, in eben dem Gewichte wieder zustellen. Ovid. 2) *visszaszolgálni, megjutalmaztatni*; wieder vergelten. Virg. 3) *megfizetni, fizetni drette*; bezahlen, dafür zahlen. Caput alicujus auro rependere, Val. Max. *az az: annyi aranyon váltani meg valaki fejét, mint a' mennyit a' feje nyomna*; mit so viel Geld bezahlen als der Kopf schwer ist. 4) *megbüntetni (meglalkolni drette)*; bestrafen (dafür büßen) Pares sceleribus poenas rependere, Sen. *érdeme szerént büntetni meg, v. lakolni meg valaméért*; nach Verdienste gestraft werden. 5) *kipótolni, helyrehozni*; ersetzen. Ingenio formae damna rependere, Ovid. 6) *visszafizetni*; erwiedern. Grates rependere, Virg. *meghálálni, megkösönni*; Dank abstatten.

Répens, tis, Partic. a Repo; *tsúszó, mászó*; kriechend. 2) Trop. v. gr. sermo, Hor. *alatsony, hizelkedő*; niedrig, schmeichlerisch.

Répens, tis, o. *hirtelen való, várattan, véletlen*; plötzlich, schnell, unvermuthet. Repens adventus hostium, Cic.

Répensátio, ónis, f. 3. *visszontagolás, kipótolás*; die Vergeltung, Ersetzung. Salv.

Repensátrix, ícis, f. 3. *visszontagló, megjutalmaztató (asszony)*; Vergelterinn. Val. Max.

Répenso, áre, 1. (Freq. a rependo) v. gr. aliquid aliqua re, Colum. *kipótolni, helyre hozni, visszafizetni, megjutalmaztatni*; ersetzen, vergelten, erwiedern.

Répensus, a, um, (rependo) *fontal hasonló mértékben visszamért*; wieder zugewogen. Plin. 2) *visszaadott, kipótolt, megtéritett, p. o. kár, megjutalmaztatott, p. o. jódaradtság*; vergolten, wieder ersetzt. Cic.

Répente, Adv. *hirtelen, egyszerre*; plötzlich, schnell. Cic.

Digitized by Google

Répentīne, Adv. *hirtelen*; plötzlich. Lactant.

Répentīnus, a, um, v. gr. adventus, Caes. mors, Cic. *váratlan, hirtelenvaló*; plötzlich, jähe. Exercitus repentinus, Liv. *hirtelen összeszedett sereg*; durch zusammen gerafft Truppen. Repentino, Abl. et Adv. *hirtelen*; plötzlich.

Répercussibilis, e, *visszaüthető, visszapattanható*; was zurück geschlagen werden, oder zurück prallen kann. Coel. Aur.

Répercussio, ōnis, f. 3 (repercútio) v. gr. soni, vocis. Hirt. *visszaütődés, visszaverődés*; das Zurückprallen, der Wiederhall. 2) v. gr. radiorum, Plin. *visszaverődés*: die Zurückprallung, der Wiederschein.

Répercussus, a, um, (repercutio) v. gr. sonus, Liv. *visszaütődött, visszahangzó*; zurückprallend, wiederschallend.

Répercussus, us, m. 4. i. q. repercussio.

Répercútio, ussi, ussum, ĕre, 3. *visszaütni, visszarúgni*; zurück schlagen, zurück prallen, zurück stoßen. Val. Max. 2) v. gr. sonum, Plin. *visszaverni, v. hangzani*; wiederschallen. 3) v. gr. alicujus dicta, Quint. *megtzáfolni*; widerlegen.

Répério, peri, pertum, īre, 4. v. gr. variantes suos, Ter. *ott találni, megtaláltni, valahol, mintegy történetéből*; finden, antreffen. 2) v. gr. medicinam alicui rei, Cic. *találni, kitalálni, feltalálni, kigondolni*; finden, erfinden, erdenken. Causam alicujus rei reperire, Plin. Reperi tu aliquid melius, Ter. 3) *tapasztalni, úgy találni, valaminek találni*; erfahren, dafür befinden, bemerken. Aliquem ingratum reperire, Plaut. 4) *felkeresni, feltalálni, szerezni*; ausfindig machen, auftreiben, verschaffen Viam reperire, Cic. Modum reperire, Pand.

Répertor, ōris, m. 3. v. gr. medicinae, Virg. *találó, kitalálló, feltalálló*; der Erfinder, Urheber.

Répertōrium, ii, n. 2. *laistrom, mutatótábla*; das Verzeichniß. Pandect.

Répertrix, īcis, f. g. *feltalálló, t. i. asszony*; die Erfinderinn, Urheberinn. Apul.

Répertum, i, n, 2. *talált dolog*; etwas Gefundenes. 2) *találmány*: die Erfindung. Gloss.

Répertus, a, um, (repério) *feltalált, kitalált, megtalált*; erfunden, gefunden. Pand.

Répertus, us, m. 4. *megtalálás*; das Finden. Apul. 2) *kitalálás, feltalálás*; die Erfindung. Apul.

Répétentia, ae, f. 1. *rémlékezés valamire*; die Erinnerung. Lucret. 2) *ismét elhordása valaminek*; die Wiederhohlung. Lucr.

Répétitio, ōnis, f. g. v. gr. ejusdem verbi, Cic., *ismét elmondása, újra elmondása valaminek, ismétlés*; die Wiederhohlung. 2) v. gr. lectionum repetitio, Gloss. *a' kiszabott leczkéknek újra való felmondása*; die Wiederhohlung der Lectionen. 3) *rá zsaklyándás*; die Wiederforderung, Zurückforderung. Pandect.

Répétitor, ōris, m. 3. *visszakívándó*; der Wiederverlanger, Wiederforderer, Zurückforderer. Ovid.

Répétitus, a, um, (repeto) *visszont v. újra kezdett, megújított*; wiederhohlt. 2) *visszakívánt*; wieder begehrt. Ovid.

Répeto, ivi et ii, itum, ĕre, 3. v. gr. aliquid ab aliquo, Caes. *újra kívánni, ismét valamit kívánni, p. o. hogy adjon*; wieder verlangen, von neuem verlangen. Aliquem repetere, Suet. *valakit újra elrándolni*; einen wieder verlangen. 2) *visszakérni, visszakívánni, t. i. adatni, hogy adja vissza valaki*; zurück verlangen oder fordern. Pecunias ereptas repetere, Cic. 3) v. gr. suum, jus, Cic. *kívánni*; fordern, verlangen. Poenas ab aliquo repetere, Cic. *valakit büntetésre vonni, megbüntetni*; einen zur Strafe ziehen, strafen. Rationes ab aliquo repetere, Cic. *balakit számadásra vonni*; einen zur Rechenschaft ziehen. 4) v. gr. pugnam, Liv. *megújítni, újra elkezdeni*: erneuern, wieder anfangen. 5) v. gr. verba, Cic. praecepta, Cic. *újra elmondani, ismét elmondani, ismétlni*; wiederhohlen, wieder sagen oder hersagen. Rei memoriam repetere, Cic. *visszza, v. rémlékezni valamire*; sich an etwas erinnern. 6) v. gr. originem domus, Virg. *lehozni, származtatni, onnan kezdeni*; herleiten, herhohlen. Initia amicitiae ex parentibus repetere,

Digitized by Google

Cic. 7) v. gr. Macedoniam, Nep. gremium, Ovid. castra, Cic. *vissza menni, vissza térni*; zurück gehen, zurück kehren.

Répétundae, Nom. Inusit. Repetundarum, Sen. et Repetundis, Abl. Repetundarum teneri, Cic. *az elidegenített (eltökélt) vagyont visszaadni tartozni*; das Entwandte wieder zu geben schuldig seyn. Accusatus de pecuniis repetundis, Quint. *erőszakosan kitsikart pénz végett vádoltatni et*; er ist erpreßter Gelder wegen angeklagt worden.

Répexus, a, um, *hátrafésült*; rückwärts gekämmt. Ovid.

Répignoro, āre, 1. *a' zálogot kiváltani*, das Pfand einlösen. Pand.

Répígro, āre, 1. v. gr. impetum, Apul. *tartóztatni, akadályoztatni*; hemmen, zurückhalten.

Répingo, ĕre, 3. *újra festeni*; wieder mahlen. Ven. Fort.

Réplaudo, ĕre, 3. *visszatapsolni*; zurück klatschen. Apul.

Réplecto, xi, xum, ĕre, 3. *visszahajtani, vagy görbíteni*; zurückbeugen. Plin.

Répléo, ēvi, ētum, ēre, 2. v. gr. amphoram exhaustam, Nun. domos, Cic. *új u. v. ismét megtölteni*; wieder füllen, auffüllen, ausfüllen. 2) *tele tölteni, megtölteni*; füllen, voll machen, erfüllen. Floribus replere, Ovid. *virágokkal megrakni*; mit Blumen füllen. Cibo replere, v. carne, Ovid. *jól tartani*; sättigen.

Réplētio, ōnis, f. 3. *megtöltés, teletöltés*; die Füllung, Auffüllung. Plaut.

Réplētūra, ae, f. 1. idem; Plaut.

Réplétus, a, um, (repleo) cum Gen. et Abl. Virg. *tele, megtöltött*; voll, angefüllt. 2) repleta; *terhes, viselős*; schwanger. Just.

Réplexus, a, um, (replecto) *hátra görbedt, v. hajlott*; zurück gebogen. Plin.

Réplicátio, ōnis, f. 3. *visszatekergetés*; die Zurückwickelung. Cic. 2) *visszafordúlás, visszaforgás*; das Umkehren, die Umwälzung. 3) *a' bévaddott személlyi kifogásaira tett visszonzás, visszonozó válasz*; die Antwort auf des Beklagten gemachte Exception. JCt.

Réplico, cui, et cāvi, cātum, āre, 1. *letekergetni, kifejteni*; zurück falten, aufwickeln. Hinc: Memoriam annalium replicare, Cic. *kikeresni a' könyvekből*, in den Büchern aufschlagen. 2) replicare in rugas, Plin. *ránczba szedni*; in Runzeln falten. 3) v. gr. vestigium suum, Apul. *vissza húzni a' lábát*; den Fuß zurückziehen. 4) *elgondolni*; überdenken. Haec identidem mecum replicana, Apul. 5) *újra elbeszéllni*; wiederhohlt erzählen. Anm. 6) *visszonozó választ adni*; repliciren, eine Replik machen. Pand.

Réplum, i, n. 2. *borlték, béllés, p. o. a' hetlős ajtó béllése*; ein Deckel, die Füllung. Vitr.

Réplumbo, āre, 1. *az óntól megtisztíni*; entbleyen. Sen.

Réplúmis, e, *vedlés után újra tollasodó*; Federn wieder bekommend, wieder flück. Paul. Nol.

Réplŭo, ĕre, 3. *újra esni, t. i. az esőnek*; wieder regnen. Isid.

Répo, psi, ptum, ĕre, 3. *mászni, tsúszni*; kriechen, schleichen. Cochlea repens, Sallust. formica, Plin. 2) Trop. *mászni, lassan menni*; kriechen. Colum.

Répólio, īre, 4. *kisimítni, fényesre kisikárlani, pallérozni*; glätten. 2) *újra kétszínítni*; wieder reinigen oder ausputzen. Colum.

Répondéro, āre, 1. *ugyan azon mértékben visszasonozni, visszaadni*; dagegen zuwägen, erwiedern, vergelten, zur Vergeltung geben. Sid.

Répóno, sui, situm, ĕre, 3. v. gr. pecuniam in thesauris, Liv. alimenta in hyemem, Quint. *eltenni*; aufheben. 2) v. gr. scripta in aliquod tempus, Quint, *félre tenni*; bey Seite legen, weglegen. 3) v. gr. aliquid suo loco, Cic. *visszatenni, helyére tenni*; wieder hinsetzen oder hinlegen, wieder zurück an seinen vorigen Ort legen oder setzen. 4) v. gr. reges, Sil. aliquem in sceptra, Virg. *vissza tenni a' királyságba*; in die königliche Würde wieder einsetzen. 5) v. gr. nummos, Plaut. donata, Hor. *visszaadni, ismét általadni*; wieder geben, wieder zustellen. 6) v. gr. aliquid alicui, Cic. *felelni, visszonozni, viszont felelni*; erwiedern, dagegen antworten, dagegen versetzen. Tibi idem reponam, Cic. 7) pro: pono; *tenni, helyheztetni*; setzen, stellen, legen. Ligna super foco reponere, Hor. *fát rakni a'*

Digitized by Google

tűzhelyre; Holz auf die Feuerstätte legen. In deos reponere, Cic. *istenek közé számlálni*; unter die Götter setzen. Aliquem in suis reponere, Plin. *valakit baráti közé számlálni*; einen unter seine Freunde rechnen. Spem in virtute reponere, Caes. *a' virtusban helyheztetni reménységét*; seine Hoffnung auf seine Tugend beruhen lassen. Causam totam in judicum humanitate repono, Cic. *az az, bízom*; ich anvertraue, überlasse. 8) lacrymas reponere, Stat. *megszűnni a' sirdstól*; zu weinen aufhören. 9) *eltemetni*; begraben, beerdigen. Virg.

Réporrigo, ére, 3. *ismét visszaadni*; wieder hinreichen. Petron.

Réporto, ávi, átum, áre, 1. v. gr. infantem, Quint. aliquem humeris suis, Sall. *vissza vinni*, *viszsza hozni*, zurück tragen oder bringen. Se reportare, Stat. *visszatérni*; zurückkehren. 2) *valamivel térni visszsza*, *nyerni*; davon tragen, erlangen. Victoriam reportare, Cic. *győzödelemmel térni visszsza*; den Sieg davon tragen, siegreich zurückkehren.

Réposco, ére, 3. *visszakívánni valamit*; wieder oder zurück verlangen, oder fordern. Cic. 2) v. gr. poenas, Virg. *kívánni*; fordern. Rationem ab aliquo reposcere, Cic. *számot kérni valakitől*, *számadásra hívni valakit*; Rechenschaft fordern.

Réposco, ónis, m. 3. *visszakívánó*; der Wiederforderer. Ammian.

Répósitio, ónis, f. 3. *félretevés*, *félretétel*, *eltevés*; die Aufhebung. Pallad. 2) *visszatétel*, *visszahelyheztetés*; die Zurücksetzung, Zurücklegung. Pand.

Répósitor, v. Repostor, óris, m. 3) v. gr. templorum, Ovid. *visszaállító*; Wiederhersteller.

Répósitórium, ii, s. *e*, *pohárszék*; ein Gläserschrank. Plin. 2) *szekrény*, *mindenes almárium*; ein jeder Kasten, wo verschiedene Dinge aufgehoben werden Idem. 3) *rejtek kamara*; ein Zimmer oder eine Kammer, Sachen darin aufzuheben. Capitol.

Répósitus, a, um, (repono) *eltett*, *félretett*; aufgehoben, zurück gelegt. 2) *elzárt*, *elrejtett*, *tartogatott*; aufbewahrt.

Répostor, vide: Repositor.

Répostórium, id. qu. Repositorium.

Répostus, a, um, Poët. i. q. Repositus.

Répótátio, ónis, f. 3. *ismét ivás*, *újra ivás*; das Wiedertrinken, nachmahlige Trinken. Varr.

Répótia, órum, n. pl. *tobzódás*, *tivornyázás*, *az ebéd után*; das Trinken oder Saufen nach der Mahlzeit, der Nachschmaus. Apul. et Hor.

Répraesentáněus, a, um, v. gr. potestas, Tert. *mindenkor kész*, *késznen lévő*, p. o. *a' megtéldásra*, *büntetésre*, *'s a't.* bey der Hand, sogleich etwas thuend oder strafend.

Répraesentátio, ónis, f. 3. *jelenvalóltás*, *képviselés*, *személyviselés*; die Vergegenwärtigung, Stellvertretung. 2) *előterjesztés*; die Darstellung, Vorstellung. Plin. 3) *készpénzel való fizetés*, *készfizetés*; die baare Bezahlung. Pand.

Répraesentátor, óris, m. 3. v. gr. patris, Tert. *képviselő*, *személyviselő*; ein Vorsteller, z. B. einer Person.

Répraesento, ávi, átum, áre, 1. v. gr. rei memoriam, Cic. *jelenvalóvá tenni*, *ismét előállítni*, *megújítni*; wieder gegenwärtig machen, wieder herstellen, erneuern. 2) *előadni*, *szem eleibe állítni*, *előterjeszteni*, *kifejezni*, *mutatni*, *mint p. o. a' rajzolat valamit*; darstellen, vor Augen stellen, vorstellen. Veritatem repraesentat, Plin. Hoc imaginem sceleris repraesentat, Quint. Alcibiadem repraesentat, Plin. Gemma cerasum repraesentat, Plin. 3) v. gr. poenam, Svet. verbera, Svet. solutionem v. mercedem alicui, Cic. *azonnal telyesíteni*, *siettetni*; sogleich vollziehen, beschleunigen. 4) *megfizetni*; sogleich, oder baar bezahlen. Repraesentabimus, Cic. *mindjárt megfizetünk*; wir zahlen gleich.

Répraesto, íti, (ávi) áre, 1. *hitelesen visszszolgáltatni*; wieder gewähren, zuverlässig wieder verschaffen. Pand.

Répréhendo, vel Reprendo, di, ére, 3. v. gr. aliquem pallio, i. e. alicujus pallium a tergo, Plaut. aliquem manu, Liv. *megfogni hátúl*, *visszszahúzni*, v. *tántani*, *feltartóztatni*; hinten anfassen, zurückziehen, zurückhalten. 2) v. gr. aliquem, Cic. *megtáadolni*; widerlegen, überführen. 3) v. gr. aliquid, Ter. aliquid in aliquo, Cic. *botsmatni*, *nem hagyni helybe*; tadeln. Aliquem in re,

Digitized by Google

vel etiam de re reprehendere, Cic. *valakit valamiről megfeddeni*; einen in oder wegen etwas tadeln. 4) *helyrehozni, kipótolni az elmúlatottat, vagy elfelejtett dolgot*; nachholen was verſäumt oder vergeſſen war. Quod erat praetermissum, id reprehendisti, Cic.

Réprěhensĭo, ōnis, f. 3. *feltartóztatás, visszatartóztatás, akadály*; das Zurückziehen, Zurückhalten, Hemmen, Hindern. Cic. 2) *betsmelés, feddés*; das Tadeln, der Verweis. Cic. 3) *szemrehányás*; der Vorwurf. Cic. 4) *megtámadtatás*; die Widerlegung. Cic.

Réprěhenso, āre, 1. Freq. *feltartóztatni*; zurückhalten. Liv. 2) *betsmelni*; tadeln. Liv.

Réprěhensor, ōris, m. 3. *betsmelő*; der Tadler. Cic. 2) *változtató, jobbító*; der Veränderer, Verbeſſerer. Cic.

Réprěhensus, a, um, (reprehendo), *feltartóztatott*; zurückgehalten, 2) *betsmelt*; getadelt. 3) *megtámadtatott*; widerlegt. Cic.

Réprendo, ĕre, vide: Reprehendo.

Répressália, ōrum, n. plur *erőszak visszatorlás*; die Gegengewalt. Repressaliis uti, JCt. *költsönös jussal élni, t. i. valamelly külsőországi jobbágy vagyonának vagy személyének letartóztatásában, midőn ott tulajdon javunkhoz törvényesen nem juthatunk*; das Gegenrecht gebrauchen, gegen eines Herrn Unterthanen, weil uns in deſſelben Lande zu dem Unſerigen nicht geholfen wird. JCt. Seribitur et Represalia, item: Represaliae.

Répresse, Adv. *visszatartóztatva*; zurückhaltend. Repressius, Gell.

Répressor, ōris, m. 3. *visszatartóztató, akadályoztató*: der Zurückhalter, Hemmer, Einſchränker. Cic.

Répressus, a, um, (reprimo) *akadályoztatott*; gehindert. Cic. 2) *visszanyomott*; zurückgedrückt. Stat.

Réprimo, essi, essum, ĕre, 3. *visszanyomni*; zurück drücken. 2) v. gr. cursum, Caes. conatus alicujus, Cic. impetus, Cic. *fel, v. visszatartóztatni, hátráltatni*; zurück halten, hemmen, hindern. 3) v. gr. odium suum, Cic. *mérsékelni, tartóztatni*; mäßigen, einſchränken

Réprŏbātĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, helybe nem hagyás*; die Verwerfung. Tertull.

Réprŏbātrix, īcis, f. 3. *megvető, el nem fogadó, t. i. asszony*; die Verwerferinn. Tertull.

Réprŏbātus, a, um, *megvetett*; verworfen. Ulp.

Réprŏbo, āvi, ātum, āre, 1. *megvetni, el nem fogadni, helybe nem hagyni*; verwerfen, mißbilligen. Cic. 2) *megtámadolni*; widerlegen. Cic.

Réprŏbus, a, um, *megvetett*; verworfen. 2) pecunia reproba, Pand. *hamis, v. nem jó pénz*; nicht gute oder verrufene Münze.

Reprŏmissĭo, ōnis, f. 3. *visszontígérés, v. ígéret*; die Gegenverſprechung. Cic.

Réprŏmissus, a, um, *visszont ígért*; dagegen verſprochen. Cic. 2) *meglgért*; verſprochen. Plin.

Reprŏmitto, mīsi, missum, ĕre, 3. *visszont meglgérni*; dagegen verſprechen. Cic. 2) *meglgérni*; verſprechen. Plin. Ep. et Cic.

Réprŏpĭtĭo, āre, 1. *ismét megbékéltetni*; wieder verſöhnen. Tert.

Reptábundus, a, um, (repto) *mászó, mászkáló*; kriechend, ſchleichend. Senec.

Reptans, tis, o. v. gr. radix, Plin. *terjedő*; kriechend.

Reptátĭo, ōnis, f. 3. *mászkálás, mászás*; das Kriechen. Quintil.

Reptátus, us, m. 4. *mászás, tsúszás*, das Kriechen, z. B. der Schnecke. Tertull. 2) *terjedés, p. o. gyökernek a' föld alatt*; das Kriechen der Wurzel, der Gewächſe. Plin.

Reptĭlis, e, (repo) *tsúszó, mászó*; kriechend. Sidon.

Repto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a repo) *tsúszni, mászni*; kriechen. Plaut. et Plin. 2) *mászni, lassan menni*; langſam einher gehen, ſchleichen, kriechen. Horat. 3) v. gr. ut radices plantarum, Plin. *terjedni*; kriechen.

Répŭbesco, ĕre, 3. *újra megifjodni*; wieder die mannbare Jugend erlangen. Colum.

Répŭdĭātĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, el hagyás*; die Verwerfung, Verſchmähung. Cic.

Répŭdĭātor, ōris, m. 3. *valakit megvető, elhagyó*; der Verwerfer, Verſchmäher. Tertull.

Répŭdĭātus, a, um, *megvetegetett, el-*

hagyattatott, elüzetett; verschmähet, verstoßen. Ter.

Répŭdĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. consilium, Ter. *megvetni, el nem fogadni*; verwerfen, verschmähen. 2) v. gr. consilium senatus a republica, Cic. *kirekeszteni, eltaszitni, fel sem venni*; wegstoßen, hintansetzen, verschmähen. 3) v. gr. uxorem, Suet. sponsam, Suet. *elhagyni, elválni tőle, elküldeni magától, kiadni rajta*; verlassen, sich scheiden, verabschieden, verstoßen.

Répŭdĭōsus, a, um, *megvetendő*; verwerflich, anstößig. Plaut. Repudiosas facere nuptias. Plaut. *kiadni a' mátkájón, v. a' menyasszonyon*; eine Heirath rückgängig machen.

Répŭdĭum, ĭi, n. 2. *lemondás a' menyasszonyról, kiadás a' völegényen, és házassági elválás*; die Auflösung der Ehe. Uxorem repudio dimittere, Justin. Mittere repudium marito, Pand. Repudium inter uxorem et maritum intercessit, Val.Max. *elváltak*; sie sind geschieden.

Répŭĕrasco, v. —isco, ĕre, 3. *újra gyermekké lenni, megifjodni*; wieder ein Knabe, oder jung werden. Cic.

Répugnans, tis, o. 3. *ellenkező*; widerstreitend, widersprechend. Plaut.

Répugnanter, Adv. *ellenkezve, ellenkezőleg*; widerstreitend, sich widersetzend, widersetzlich. Cic.

Répugnantia, æ, f. 1. v. gr. rerum, Cic. *ellenkezés*; der Streit, Widerspruch, wenn zwey Dinge mit einander streiten, einander entgegen sind.

Répugnātio, ōnis, f. 3. *ellentállás*; das Widersetzen. Apul.

Répugnātor, ōris, m. 3. *ellentálló, ellenemmondó*; der Widerstreiter, Widersprecher. Apul.

Répugnātōrius, a, um, id. qu. repugnans. 2) *oltalmazó eszköz*; das, womit man sich wehrt. Vulg.

Répugno, āvi, ātum, āre, 1. *ellene hartzolni, ellentállani, magát oltalmazni, védelmezni*; dagegen fechten oder streiten, sich widersetzen oder vertheidigen, Widerstand thun. Nostri primo fortiter repugnarunt, Caes. 2) Trop. *ellene lenni, ellentállani, ellene szegezni magát, ellene mondani*; entgegen seyn, sich widersetzen, widersprechen, widerstehen. Contra veritatem repugnare, Cic. Non repugno, Cic. *semmi szóllóm sincs ellene*; ich habe nichts dagegen. 3) *ellenkezni*; widersprechen, dagegen seyn. Haec inter se repugnant, Cic. *ez a' dolog maga magával ellenkezik*; das widerspricht sich.

Répullesco, ĕre, 3. *újra kihajtani, fakadni*; ausschlagen, wieder hervor sprossen. Colum.

Répullŭlo, āre, 1. id. qu. Repullesco. Plin.

Répulsa, æ, f. 1. (repello) *kijábaesett kérés, kérésének meg nem hallgattatása, megtagadás, megtagadó válasz, elútasittatás*; vergebliche Bitte, Abschlagung der Bitte, abschlägige Antwort, Abweisung, Fehlbitte. Repulsam ferre, Nep. vel pati, Ovid. *meg nem hallgattatni, elútasittatni, meg nem nyerni a' mit kért valaki*; eine Fehlbitte thun. 2) *megvettetés*; die Verstoßung. In tristitiam ira post repulsam revolvitur, Senec.

Répulsĭo, ōnis, f. 3. *visszaverés*; die Zurücktreibung. 2) *megtaszolás*; die Widersetzung. Coel. Aur.

Répulso, āre, 1. (Freq.) id. qu. Repello. 2) v. gr. dicta, Lucr. *megtzáfolni*; widerlegen.

Répulsōrius, a, um, *visszaverő*; zurück treibend. Amm.

Répulsus, a, um, (repello) *visszahajtott*; zurück getrieben. 2) *elútasitott, visszaigazsitott*; abgewiesen. 3) *megtzáfolt*; widerlegt. Sall.

Répulsus, ūs, m. 4. *visszaütés, visszahajtás, visszaverés*; die Zurücktreibung, Zurückschlagung. Plin. 2) *ellentállás*; die Widersetzung. Cic.

Répŭrĭcātio, ōnis, f. 3. *megtisztitás*; die Abputzung. Plin.

Répungo, ĕre, 3. *visszaszúrni*; wieder stechen. Cic.

Repurgium, ii, n. 2. *megtisztogatás*; die Säuberung. JCt.

Répurgo, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztogatni*; reinigen, säubern. Liv. Ovid. 2) Trop. v. gr. coelum, Ovid. *kideritni*; wieder heiter machen.

Repŭtātio, ōnis, f. 3. *számbavétel, felszámlálás*; die Rechnung, Berechnung. Pand. 2) *megfontolás, meggondolás*; die Überdenkung, Erwägung. Tacit.

Répŭtesco, ĕre, 3. *megbüszhödni*; stinkend werden. Tert.

Digitized by Google

Repŭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. annos, Plin. *számbavenni, felszámítálni*; rechnen, berechnen. 2) v. gr. alicui aliquid, Pand. *tulajdonitni*; anrechnen. 3) v. gr. aliquid secum, Cic. *megfontolni, gondolóra venni, meggondolni*; überlegen, überdenken, erwägen.

Rĕquĭes, ētis 3. et ēi, f. 5. v. gr. curarum, Cic. *újúlás, megszünés, meg-nyugvás, nyugodalom*; die Ruhe, Rast, Erhohlung. Quaerere requietem occupationibus, Cic. 2) *idötöltés, mulatság*; die Kurzweile, Erhohlung. Hor.

Rĕquĭesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. v. gr. sub umbra, Virg. a muneribus reipublicae, Cic. *nyúgodni, megnyúgodni*; ruhen, ausruhen. 2) v. gr. lecto, Prop. *nyúgodni, aludni*; ruhen, schlafen. 3) *megnyúgodni valamin*; sich beruhigen. Cic. 4) v. gr. aliquem, Virg. *megnyugtatni*; beruhigen, besänftigen. Virg.

Rĕquiētio, ōnis, f. 3. *nyugvás*; die Ruhe. Hieron.

Rĕquiētus, a, um, (requiesco) *megnyúgodott*; ausgeruht. Veget. 2) *illott*; abgelegen, was nicht mehr neu und frisch ist. Colum.

Rĕquīrito, āre, 1. Freqn. v. gr. rem, Plaut. *tudakozódni felöle*; fragen nach etwas.

Rĕquīro, sīvi, sītum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. libros, Cic. *keresni, felkeresni*; suchen, aufsuchen. 2) v. gr. aliquid in aliqua re, Cic. *hijdnosságot találni valamiben, nem találni fel azt a' mit valaki keres, hijjával lenni valaminek*; vermissen, wahrnehmen, daß etwas fehlt. Subsidia belli requirimus, Cic. 3) *kívánni, szükségesnek tartani*; verlangen, erfordern, für nöthig halten. Neque amplius requisivit, Nep. Non intelligo, quid requirat, ut sit beatior, Cic. 4) v. gr. aliquid ab vel ex aliquo, Cic. *tudakozni, kérdezni*; fragen, nachfragen, forschen, sich sich erkundigen. 5) *megtudni, kitudni valamit*; erforschen, erfahren, Nachricht einziehen. Nep.

Rĕquīsītio, ōnis, f. 3. (requiro) *kívánság, valaminek meghívándása*; das Begehren. 2) *megkérés, megkeresés valami erdnt*; das Ersuchen. 3) *megvizsgálás*; die Untersuchung. Gell.

Rĕquīsītus, a, um, (requiro) *megkívánt, kívánt*; erfordert. 2) *megtudakozott*; erkundigt. 3) *szükséges, megkivántató*; nothwendig. Gell.

Res, rĕi, f. 5. *dolog*; die Sache, das Ding. Res necessaria, Cic. *szükséges dolog*; eine nothwendige Sache. Pro re nata, Cic. vel: e re nata, Ter. *a' dolognak mivoltához képpest*; nach Beschaffenheit der Sache. Natura rerum, Cic. *a' világ*; die Welt. Sic se res habet. Cic. *úgy van a' dolog*; so verhält es (die Sache) sich. Male se res habet, Cic. *rosszúl van a' dolog, rosszúl vannak a' környülállások*; es sieht schlecht aus. Mala res, Ter. *rossz dolog, szerencsétlenség*; ein böses Ding, ein Unglück. I in malam rem! Ter. *eredj, vigyen el a' tatár!* geh zum Henker! 2) *viselt dolog, tett, tselekedet, dolog*; die Handlung, Verrichtung, That. Aut consilio, aut re juvero, Ter. Rem gerere, Cic. *dolgot viselni, vagy folytatni*; eine That verrichten. Ante rem, Liv. *az ütközet előtt*; vor dem Treffen. Cominus rem gerunt, Caes. *közelről hartzolnak, vagdalkoznak*; sie fechten. Res gestae, Cic. *viselt dolgok, jeles tettek*; Handlungen, Thaten. Rem administrare, Cic. *hadat viselni*; Krieg führen. Summa rerum, Liv. *a' fő ütközet*; das Haupttreffen. 3) Res, in Plur. *történet, história*; die Geschichte. Res populi Romani, Liv. Res Persicae, Nep. *Persiai történetek*; Persische Geschichte. 4) res publica, vel respublica, Cic. *a' közönséges társaságot vagy státust illető dolgok, háború, 's a' t.* jede Handlung oder That, die den Staat betrifft, z. B. Krieg u. s. w. Rem publicam gerere, Cic. et Liv. 5) *tapasztalás*; die Erfahrung. Res eum quotidie meliorem facit, Caes. 6) *valóság, valóságos dolog, igazság, történt dolog*; die Wirklichkeit, Wahrheit, That. Re vera, vel re ipsa, Cic. *valósággal*; in der That, wirklich. Svadet rebus, non voce, Ovid. 7) *dolog, a' dolognak kimenetele*; die Sache, der Ausgang der Sache, der Erfolg. Ut ipsa res declaravit, Cic. 8) *dolog, környülállás*; die Sache, der Umstand. Si res ita postulabit, Cic. Res secundae, adversae etc., Cic. 9) *ok*, die Ursache. Ea re, Cic. *azon ok*

Digitized by Google

okon, azon okból; aus der Urſache. Ob eam rem, Plaut. *azért*; deßwegen. 10) *vagyon, jószág*; das zeitliche Vermögen. Rem augere, Cic. Rem conficere, Cic. *vagyondt elvesztegetni*; ſein Vermögen verthun. 11) *haszon, javu valakinek*; der Vortheil, der Nutzen, das Beſte, das Wohl. In rem suam convertere, Cic. *hasszndra fordítni*; zu ſeinem Nutzen verwenden. Dum ob rem, Ter. *tsak hogy legyen haszna*; wenn es nur nützlich iſt. Si in rem est, Ter. *ha hasznos*; wenns nützlich iſt. E re est, Cic. *hasznos, jó*; es iſt nützlich. Ab re esset, Liv. *káros volna, illetlen volna*; es wäre ſchädlich, es wäre unſchicklich. 12) *hatalom*; die Macht, Gewalt. Potiri rerum, Nep. *a' Státus kormányán ülni*; am Ruder des Staates ſitzen. Cic. 13) *kereset, kereskedés*; das Gewerbe, der Handel. Res frumentaria, Cic. *gabonával való kereskedés, gabonakereskedés*. 14) Res bellica, Hor. *hadakozás*; das Kriegsweſen. Res navalis, Cic. *hajókázás*; das Schiffsweſen. Res domestica, res familiaris, Cic. *házi környülállások, gazdaság*; das Hausweſen. Res uxoria, Ter. *házasodás*; die Heirath. 15) *foglalatosság*; das Geſchäft. Rem habere cum aliqua, Cic. *tilalmas dologba ereszkedni valamelly asszony személyel*; ſich mit einer Weibsperſon auf eine unerlaubte Art einlaſſen.

Rěsaero, āre, 1. *az átok alól felszabadítni*; von der Verfluchung befreyen. Nep.

Rěsaevio, īre, 4. *újra dühösködni*; wieder wüthen. Ovid.

Rěsălūtātio, ōnis, f. 3. *elfogadása a' köszöntésnek, visszaköszöntés*; das Wiedergrüßen, Gegencompliment. Suet.

Rěsălūto, āvi, ātum, āre, 1. r. gr. aliquem, Cic. *elfogadni a' köszöntést, visszaköszönteni valakit*; wieder grüßen, ein Gegencompliment machen.

Rěsānesco, nui, ĕre, 3. *meggyógyúlni, felgyógyúlni*; wieder geſund werden, wieder heilen. Ovid.

Rěsāno, āvi, ātum, āre, 1. *meggyógyítni, kigyógyítni*; wieder geſund machen, wieder heilen. Lactant.

Rěsarcio, sarsi, sartum, īre, 4. v. gr. vestem, Ter. *megfoltozni, megjobbítgatni*; wieder ausbeſſern, wieder ausflicken. 2) Trop. v. gr. damnum, Svet. *kipótolni, helyre hozni*; wieder erſetzen, wieder ergänzen

Rěsarrio, īre, 4. *újra felkapálni, (irtó kapával)*; wieder behacken, um das Unkraut heraus zu bringen. Plin.

Rescindo, idi, issum, ĕre, 3. v. gr. pontem, Caes. *elszakasztani, elvágni, elbontani, elrontani*; zerreißen, zerſchneiden, einreißen, abbrechen. Venam rescindere, Colum. *az eret megnyítni, eret vágni*; die Ader öffnen. 2) v. gr. pactiones, Cic. *megszegni, félbeszakasztani, p. o. a' barátságot*; trennen, aufſagen. Hor. 3) v. gr. voluntates mortuorum, Cic. *megsemmisíteni, elrontani*: zu nichte machen, caſſiren, ungültig machen.

Rescĭo, ivi, (īi) ītum, īre, 4. et Rescisco, īvi, ītum, ĕre, 3. *megtudni, kitudni*; erfahren, Nachricht erhalten. Ubi rem rescivi, Ter.

Rescisco. vide: Rescio.

Rescissĭo, ōnis, f. 3. *semmivététel*; Vernichtung, Caſſirung Tert.

Rescissōrĭus, a, um, *megsemmisítő, eltörlő*; vernichtend, caſſirend. Pand.

Rescissus, a, um, (rescindo) *elmetszett, elvágott*; abgeſchnitten. 2) *elvágasztott, elszakasztott*; zertrennt.

Rescrĭbo, psi, ptum, ĕre, 3. *ismét írni, újra írni*; wieder ſchreiben, von neuem oder nochmahls ſchreiben. Epistolae alicujus rescribere, Cic. *valaki levelére felelni*; einem auf ſeinen Brief antworten. 2) v. gr. epistolam, Cic. ad aliquem, vel alicui, Cic. *visszaírni, felelni, írásban felelni*; zurückſchreiben, ſchriftlich antworten. 3) v. gr. argentum, Ter. *vissza fizetni főként váltólevél által*; wieder bezahlen, durch Wechſel übermachen. 4) *újra írni, másként írni*; anders ſchreiben. 5) ad equum rescribere, Caes. *gyalogokat lovasokká tenni*; aus Infanteriſten zu Reitern machen.

Rescriptĭo, ōnis, f. 3. *visszaírás, felelés, felelet*; das Wiederſchreiben, Antwort, Reſcript. Pandect.

Rescriptum, i, n. 2. *írásban adott felelet*; eine ſchriftliche Antwort. 2) *fejedelmi végzés, v. intézet valamelly dolognak eligazítására, pa-*

Digitized by Google

rendelet; ein Reſcript, Ausſchreiben, Befehl. Immitte rescriptum, *kemény parantsolat*; ein harter Befehl. Tac.

Rescriptus, a, um, (rescribo) *megirt, leirt*; beſchrieben. Cic.

Resĕcŭla, v. Recula, ae, f. 1. *tsekélység, tsekély dolog*; eine geringe Sache. Apul.

Resculpo, ĕre, 3. *újra kimetszeni, kifaragni*; von neuem ſchnitzen, bilden. Tert.

Rĕsĕco, cui, ctum et cătum, cāre, 1. v. gr. partem de tergore, Ovid. *levágni, elvágni belőle*; abſchneiden. 2) Trop. v. gr. libidinem, Cic. *akaddlyoztatni, zaboldzni*; hemmen, Einhalt thun, einſchränken. 3) v. gr. spem, Hor. *megtsonkítni*; verkürzen. 4) Trop. *szorosan megvizsgálni*; zu ſehr unterſuchen. Cic.

Rĕsecro vel Resacro, āvi, ātum, āre, 1. *esdekelve kérni, esenkedni*; ſehr bitten. Plaut. 2) *as dtok alól felszabadítni*; aus dem Banne thun. Plaut.

Rĕsectio, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvágás tőle, v. belőle*; das Abſchneiden. Colum.

Rĕsectus, a, um, (reseco) *lemetszett*; abgeſchnitten, abgehauen. Ovid.

Rĕsēda, ae, f. 1. *reseda*, (*növevény, virág*); die Reſede, Wau. Plin.

Rĕsēdo, āre, 1. *újra letsillapítni*; wieder ſtillen. Plin.

Rĕsegmen, ĭnis, n. 3. *szelet*; ein Abſchnitt. 2) *lemetszett darab*; was abgeſchnitten iſt. Plin.

Rĕsēmĭno, āre, 1. *újra vetni*; wieder ſäen. Ovid.

Rĕsĕquor, cūtus, v. quūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, *követni*; folgen. 2) v. gr. dictis, Ovid. *felelni*; antworten.

Rĕsĕrātus, us, m. 4. *felnyitás, megnyitás*; das Aufſchließen, Eröffnen. Sidon.

Rĕsĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. portas, Ovid. *megnyitni, felnyitni*; aufſchließen, eröffnen. 2) Trop. v. gr. Italiam gentibus, Cic. *megnyitni, el nem zárni*; aufſchließen, eröffnen. 3) v. gr. annum, Ovid. *kezdeni*; anfangen.

Rĕsĕro, sēvi, (sătum) ĕre, 3. v. gr. agrum, Varr. *újra bévetni, bévültetni*; wieder ſäen oder pflanzen. Colum.

Rĕservātum, i, n. 2. *magának feltartott jusz*; ein vorbehaltenes Recht. Reservata Principis, JCt.

Rĕsĕrvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in aliud tempus, Caes. legiones ad periculum, Caes. *tartogatni, szükségre tartani, meghédmélni*; aufſparen, verſparen, aufbehalten, aufheben. Ad extremum reservare, Cic. *utoljára tartogatni*; bis zuletzt verſparen. 2) *megtartani, eltenni*; erhalten, aufheben, beybehalten. Cic.

Rĕses, ĭdis, o. *egy helyben megülő, v. megmaradó, nem mozdúló*; was ſich nicht rührt noch bewegt. Caseus in corpore reses, Varr. *a' gyomorban megülő sajt*; Käs, der im Magen ſitzen bleibt. Aqua reses, Varr. *álló víz*; ſtillſtehendes Waſſer. 2) *heverő, rest*; müſſig, träge. Animi resides, Virg.

Rĕsex, ĭcis, m. 3. *megmetszett veszsző*; eine geſchnittene Rebe, ein Rebſchoß Colum.

Rĕsĭdĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. (re et sedeo) *ülni*; ſitzen. Corvus arbore residens, Phaedr. 2) *maradni, megmaradni, még meg lenni*; bleiben, zurück bleiben. In corpore nullum residere sensum, Cic. 3) *nyúgodni egy helyben, heverni*; ruhen, unthätig oder müſſig ſeyn. Qua resident mortui, Cic. *hol a' holtak nyúgosznak*; wo die Verſtorbenen ruhen. 4) *lakni, lakóhelyének lenni valahol*; reſidiren, wohnen, ſeinen Wohnſitz an einem Orte haben. Residere in villa, Cic. 5) pro: resido: v. gr. resideamus, Cic. *üljünk le*; wir wollen uns ſetzen, laßt uns ſitzen.

Rĕsĭdĭa, ae, f. 1. *restség*; die Trägheit. Plaut.

Rĕsĭdo, sēdi, sessum, ĕre, 3. *leülni, valahova*; ſich niederſetzen, ſich ſetzen, ſich niederlaſſen. Fessa resedit humi, Ovid. *elfáradván leült a' földre, v. a' földre ült*; ermüdet, ließ ſie ſich zur Erde nieder 2) *megtelepedni valahol lakás végett*; ſich niederlaſſen, um wo zu wohnen, ſich häuslich niederlaſſen. Siculis arvis residet, Virg. 3) *süllyedni, lesippadni*; ſinken, ſich ſenken. Si montes resedissent, Cic. 4) *letsilapodni, megszünni, eltsendesedni*; ſich ſetzen, ſich legen, ruhig werden, ablaſſen. Omni pace et otio reside-

ram, Cic. Ira resedit, Liv. 5) *vissza húzni magát, hátrálni*; sich zurück ziehen, sich zurück begeben, sich retiriren. Retro residunt, Virg.

Résíduum, i, n. 2. *maradék a' mi még hátra maradt*; der Rest, das Rückständige, Übrige. 2) *felesleg való summa*; der Überschuß. Svet.

Résíduus, a, um, (resideo) *maradék, megmaradt, hátralévő, többi*; was zurück bleibt oder geblieben ist, übrig, zurück geblieben, rückständig. Quid potest esse residui? Cic. *mi lehet még hátra?* was kann noch übrig seyn? Pecuniae residuae, Cic. *megmaradt pénz*; rückständige Gelder. 2) *lassú, rest, lomha*; träg, unbetriebsam. Acc.

Résignáculum, i, n. 2. *felszakasztása a' petsétnek*; die Entsiegelung. Tert.

Résigno, ávi, átum, áre, 1. v. gr. literas, Cic. *felszakasztani, felbontani*; entsiegeln. 2) Trop. *felfedezni, kinyilatkoztatni*; eröffnen, bekannt machen. Venientia fata resignat, Ovid. 3) v. gr. officium, Cic. *letenni, p. o. a' hivatalt, lemondani róla*; abtreten, resigniren, aufgeben, z. B. sein Amt. 4) *vissza adni*; zurückgeben. Cuncta resigno, Hor. 5) *bezárni, bétsukni*; zuschließen, verschließen. Lumina resignat, Virg. *a' szemeit bezárja*; schließt die Augen.

Résilio, silui et silii, sultum, íre, 4. *vissza ugrani, v. pattanni, pattogni*; zurückspringen, zurückprallen. Ranae resiliunt in lacus, Ovid. *az az: visszaugrándnak*: sie springen zurück. 2) Met. *vissza húzni, v. vissza rántani magát*; sich zurückziehen. Emtor resilit, Ulp. *vissza húzza a' szavát*; steht vom Kaufe ab.

Résimus, a, um, v. gr. nares, Ovid. *tömpe, fitos, pisze*; zurück oder aufwärts gebogen. Boves naribus resimis, Colum.

Résina, ae, f. 1. *fatsipa, mézga, mezge, faszurok*; der Harz. Plin. Resina laricea, vel terebenthina, Vitr. *sűrű, v. vastag terpentina*, Terpentin.

Résínáceus, a, um, *ragadós mint a' szurok, mezgés*; klebrig, wie Harz, harzig. Plin.

Résínális, e, *mezgés*; harzig. Coel. Aur.

Résínátus, a, um, *bémezgélt*; mit Harz beschmiert. Plin. 2) *mezgés*; harzig. Plin.

Résínósus, a, um, *mezgével telyes, mezgés, fatsipás*; voller Harz, harzig. Plin. Sup. resinosissimus, Plin.

Résínúla, ae, f. 1. (Dimin.) *kis darab mezge*; ein Stückchen Harz. Arn.

Résipio, ivi et ii, aut ui, ére, 3. (re et sapio) *valami ízt lenni*; nach etwas schmecken. Vinum resipit picem, Plin. *szurok ízű bor*; der Wein schmeckt nach Pech. 2) Trop. *hasonlítni, v. hasonló lenni valamihez*; Ähnlichkeit haben mit etwas. Gell.

Résipiscentia, ae, f. 1. *megjobbúlás, megtérés*; die Besserung. August.

Résipisco, sipui, etiam sipivi, sipii et sipi, ére, 3. (resipio) *az ízlését ismét vissza nyerni*; den Geschmack wieder bekommen. Hinc. 2) *ismét magához térni, erőre kapni*; wieder zu sich kommen, sich wieder erholen, wieder zu Kräften kommen. Aegrotus resipiscit, Plaut. 3) *ismét néki bátorodni*; wieder Muth bekommen. Ter. 4) *ismét magához térni, ismét eszére jönni*; wieder zu sich kommen, sich wieder erholen, wieder Muth bekommen. Terent. And. wieder vernünftig werden, wieder zu Verstande kommen. Resipui, Cic.

Résistentia, ae, f. 1. *ellentállás*; der Widerstand. Mon.

Résístíbilis, e, *ellenállható*; dem man Widerstand leisten kann. Gloss.

Résisto, stíti, stítum, ére, 3. v. gr. ad fores alicujus, Ovid. *megállapodni, megállani*; still stehen. 2) v. gr. in sermone, oratione. Cic. *megállani, félbeszakasztani a' beszédet*; stille stehen, inne halten. Sed ego in hoc resisto, Cic. 3) v. gr. hostibus, Caes. contra veritatem, Cic. *ellent állani, ellene szegezni magát*; sich widersetzen, widerstehen. Qui adversus resistere auderent, Nep.

Résólúbilis, e, (resolvo) *feloldozható*; auflöslich. Prud. 2) *megolvasztható*; was leicht zu schmelzen ist. 3) *megfejthető*; leicht zu beantworten. Prud.

Résólúte, Adv. *feloldozva, szabadon*; aufgelöst, los, frey, ausgelassen. Tert.

Résólútio, ónis, f. 3. (resolvo) v. gr. lori, Gell. *feloldozás*; die Auflösung.

Digitized by Google

2) Trop. *megfejtés, megmagyarázás, magyarázat*; die Auflösung, Erklärung. Gell. 3) *elosztatás*; die Vertheilung. Cic. 4) *magaelszánás, merészség*; der Entschluß, die Kühnheit. Gloss. 5) *végzés, p. o. melly a' felsőségtől valamelly kérésre adatott, elhatározás, megadó válasz, engedelem*; der Entschluß, Bescheid, Beschluß, die Verfügung. JCt.

Rĕsōlūtus, a, um, *megoldott, feloldozott*; aufgelöst. 2) *felszabadúlt*; befreyt, frey. 3) *elosztatott*; zertheilt. 4) resoluta terra, Colum. *porhanyó föld*; lockere Erde. 5) *magaelszánt, feltételeiben állhatatos*; entschlossen, standhaft. 6) *asszonyos, puha, buja*; weibisch, wollüstig. Resolutior cinaedo, Mart. Sup. resolutissimus, Val. Max.

Rĕsolvo, solvi, sŏlūtum, ĕre, 3. v. gr. nodum, Plin. *megoldani, feloldozni*; auflösen. 2) v. gr. literas, Liv. *felbontani*; aufmachen, öffnen. 3) v. gr. ambiguitatem, Quint. *megfejteni, megmagyarázni*; auflösen, erklären. 4) v. gr. nivem, Ovid. nummos, Lampr. *megolvasztani, elolvasztani*; schmelzen. 5) v. gr. glebam in pulverem, Colum. *felosztatni, elmállasztani*; zertheilen, auflösen. 6) venas resolvere, Tac. *eret vágni*; zur Ader lassen. 7) v. gr. stipulationem, Pand. *felbontani, megmásolni, eltörleni*; aufheben, ungültig machen, vernichten. 8) v. gr. pecuniam, Plaut. *visszafizetni*; wieder bezahlen. 9) *megszabadítni, felszabadítni*; befreyen. Te piacula nulla resolvent, Hor. 10) curas resolvere, Virg. *a' gondokat elosztatni, v. elűzni*; die Sorgen vertreiben. 11) *meghatározni, elvégezni*; beschließen. Pand.

Rĕsŏnābilis, e, *visszahangzó*; wiedertönend, wiederschallend. Ovid.

Rĕsŏnantĭa, ae, f. 1. *visszahangzás*; Widerhall, Wiederschall. Vitruv.

Rĕsŏno, āvi, ātum, et sonui, āre, 1. *visszahangzani*; einen Wiederschall geben, wiederschallen, wiederhallen, wiedertönen. Doces sylvas resonare Amarillida, Virg. 2) *hangzani, harsogni*; ertönen, erschallen. Resonant avibus virgulta, Virg.

Rĕsŏnus, a, um, *visszahangzó*; wiederschallend, wiederhallend. Ovid.

Rĕsōnus, us, m. 4. *visszahangzás*; das Wiederschallen. Val. Fl.

Rĕsōpĭo, ire, 4. *elaltatni*; einschläfern. Fulg.

Rĕsorbĕo, bui et psi, ptum, ēre, 2. *visszaszörpenteni*; zurückschlürfen. Plin. 2) *visszaszívni magába, visszanyelni, elnyomni*; zurück ziehen in sich, wieder in sich schlucken, unterdrücken. Fletum resorbere, Sil.

Respecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a respicio); *visszatekintgetni, visszanézni*; zurück sehen, sich umsehen. Ter. 2) *tekintetbe venni valamit, gondoskodni róla*; Rücksicht oder Sorge haben für etwas. Si qua pios respectant numina, Virg. 3) *várni, reményleni*; erwarten, warten. Respectare munus par ab aliquo, Cic.

Respectus, us, m. 4. (respicio) *visszatekintés, visszanézés*; das Zurücksehen, Umsehen. Sine respectu fugere, Liv. 2) *tekintet*; die Rücksicht, Betrachtung. Respectum habere ad aliquem, Cic. *tekintetbe venni valakit*; auf einen Rücksicht nehmen. Respectum ad senatum habere, Cic. Respectu mei, Hirt. *én rám nézve, az én rám való tekintetből*; in Rücksicht meiner 3) *menedék, menedékhely*; die Zuflucht, der Zufluchtsort. Cic. 4) *tisztelet*; die Ehrerbiethung. Liv.

Rĕspergo, īnis, f. 3. *befetskendezés*; das Bespritzen. Prud.

Rĕspergo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. aliquem sanguine, Cic. *befetskendezni*; bespritzen.

Rĕspersĭo, ōnis, f. 3. *befetskendezés*; das Bespritzen. Cic.

Rĕspersus, a, um, (respergo) *befetskendezett*; bespritzt, besprengt. Sen.

Rĕspersus, us, m. 4. *befetskendezés*; das Bespritzen. Plin.

Rĕspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. ad aliquem, Ter. *visszanézni, hátra, v. visszatekinteni*; zurück sehen, hinter sich sehen. Cic. 2) v. gr. aliquid, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, rágondolni valamire, tekintetbe venni valamit*; bedenken, überdenken, Rücksicht haben auf etwas. Commoda populi respicere, Cic. 3) *nézni, tekinteni*; sehen, auf etwas sehen. Respicere a tergo, Ter. *hátra nézni*; sich umsehen. Summa rei ad me respicit, Liv. *engemet*

Digitized by Google

illet ez a' dolog; die Sache geht mich an.

Respirāculum, i, n. 2. *lélekzőlyuk*; die Luftröhre. 2) *lélekzés*; das Athemhohlen. Claud.

Rēspirāmen, ĭnis, n. 3. *lélekzet*; das Athemhohlen. Ovid.

Rēspirāmentum, i, n. 2. *lélekzés*; das Athemhohlen. 2) *megújúlás, megvidúlás, kipihenés*; die Erhohlung. Augustin.

Rēspirātĭo, ōnis, f. 3. (respiro) *lélekzés, lehellés, lélekzetvevés*; das Athemhohlen. Cic. 2) v. gr. aquarum, Cic. *kigőzölgés*; die Ausdünstung. 3) *pihenés, megszűnés egy kis ideig*; das Ausruhen, die Ablassung. Liv.

Rēspirātus, us, m. 4. *lélekzés, lehellés*; das Athemhohlen. Apul.

Rēspīrĭtus, us, m. 4. id. qu. Respiratus, Cic.

Rēspīro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. animam, Cic. *kibotsátni a' lehelletet*; den Athem wieder von sich lassen. 2) *lehelleni, lélekzeni, lélekzetet venni*; Athem hohlen. Cic. 3) *gőzölgeni*; einen Dunst von sich geben. Stat. 4) Trop. v. gr. a metu, Cic. *újra magához jőnni, újra lelket venni, p. o. ijjedtség után, 's a' t.* sich wieder erhohlen, von Furcht, Schrecken. 5) *kipihenni, megszűnni*; ausruhen, aufhören. Cic. Quem nunc respirare non sinis, Cic.

Rēsplendentĭa, ae, f. 1. *ragyogás*; der Wiederschein, Glanz. August.

Rēsplendeo, ēre, 2. *villogni, ragyogni*; glänzen, schimmern. Manil. 2) *visszaverni, visszsza adni a' világosságot*; einen Wiederschein geben. Virg. 3) *sütni, világítni*; scheinen.

Rēspondeo, di, sum, ēre, 2. v. gr. ad aliquid, Cic. advesario, Quint. epistolae, Cic. *felelni, feleletet adni, megfelelni valamire*; antworten, Antwort ertheilen. 2) v. gr. de jure, Cic. *megfelelni magaért, kielégítő okát adni*; sich verantworten. 3) *megfelelni, p. o. valaminek, eleget tenni*; entsprechen. Fructus non respondet labori, Ovid. Expectationi respondere, Sen. *a' várakozásnak megfelelni*; der Erwartung entsprechen. Tua virtus opinioni hominum respondet, Cic. Male respondere, Sen. *nem felelni meg, nem jól ütni ki*; nicht gut gerathen. 4) *visszsonozni, megfelelni*; erwiedern, entsprechen. Amori amore respondere. Cic. 5) pro alio respondere, Capit. *szavát adni másért, v. kezességet vállalni*; für einen gut sagen, Bürge werden. 5) *összveilleni, egyezni, egymásnak megfelelni, illeni egymáshoz*; passen, sich schicken, übereintreffen, harmoniren. Verba verbis respondeant, Cic. Respondet patri, Cic. *hasonllt az attyához, az attyára ütött*; ist dem Vater ähnlich. 6) *megfizetni, szavát megtartani*; bezahlen. Respondere ad tempus. Cic. 7) *foganatjának lenni*; wirken. Medicina non respondet, Cels. *az orvosság nem használ*; die Arzney schlägt nicht an.

Rēspōnsĭo, ōnis, f. 3. *felelet*; die Antwort. Cic.

Rēspōnsĭto, āre, 1. Freq. *felelgetni*; oft antworten. Cic.

Rēspōnsīve, Adv. *felelőleg*; antwortend. Ascon.

Rēspōnso, āre, 1. Frequ. *felelni*; antworten. Plaut. Ripae responsant, Virg. *a' partok viszsza felelgetnek, az az: viszsza adják a' hangokat*; geben einen Widerschall. 2) v. gr. fortunae, Hor. *ellene állani, ellene szegesni magát*; widerstehen, sich widersetzen. 3) v. gr. palato, Hor. *megfelelni, illeni hozzá, tetszeni*; entsprechen, gemäß seyn, übereintreffen, passen.

Responsor, ōris, m. 3. *felelő*; der Antworter. 2) *kezes*; der Bürge. Plaut.

Responsōrĭus, a, um, *felelő, felelet adó*; antwortend, zur Antwort gehörig. Epistola responsoria, Stat. *felelő levél*; ein Antwortschreiben.

Rēspōnsum, i, n. 2. *felelet*; die Antwort. Cic. 2) *felelő szózat, p. o. az ordkulumtól*; ein Bescheid, Ausspruch. 3) *viszszonozás, válasz, felelet*; die Erwiderung, Antwort. Responsum dare alicui, vel reddere, Cic. *válaszolni, felelni, feleletet adni*; Bescheid oder Antwort geben. Responsum ferre, v. auferre, Cic. *feleletet venni, v. nyerni*; Antwort erhalten.

Rēspōnsus, us, m. 4. *megfelelés*; das Antworten. Pand.

Respublica vel, Res publica, ae, f. 1.

Digitized by Google

köztársaság, közönséges társaság: die Republik, das gemeine Wesen. Cic. 2) *közönséges hivatal*; das öffentliche Amt. Capessere rempublicam, v. accedere ad rempublicam, Cic. *közönséges hivatalokat kezdeni viselni*; anfangen öffentliche Ämter zu verwalten. 3) *minden dolog, melly a' köztársaságot vagy a' státust illeti*; alles was den Staat betrifft. Cic. vide: Res. 4) *köz bátorság*; die öffentliche Sicherheit. Cic. 5) *a' köztársaság kintstárja*; die Casse oder der Geldvorrath der Republik. 6) *az adónak hészedése*; die Eintreibung des Tributs. Respublica administrari non poterat, Cic. 7) republica perfrui, Cic. *élni a' békesség javaival*; die Vortheile eines Friedens genießen.

Respŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3 *köpni, pökni, kiköpni*; ausspeyen. Cic. 2) *megvetni*; verachten Cic. 3) v. gr. aliquid, Caes. *el nem fogadni, megvetni*; ausschlagen. Respuere aliquem autibus, Cic. *semmit sem akarni valakitől hallani*; nichts von einem hören wollen.

Restăbŏvis, (Ononis) *ekeakaddly, iglitze, v. gerlitze tövis*; das Stallkraut, der Hauhechel. Bot.

Rēstagnātĭo, ōnis, f. 3. *vizáradás, kiöntés, kiáradás*; das Austreten des Wassers, Überströmung, Überschwemmung. Plin.

Rēstagno, āre, 1. *kiönteni, kiáradni*; austreten, überlaufen, sich ergießen. Restagnans mare, Ovid.

Rēstaurātĭo, ōnis, f. 3. *megújítás, megépítés, helyreállítás*; die Erneuerung, Wiederherstellung. Pandect.

Rēstauro, āvi, ātum, āre, 1 v. gr. theatrum, Tac. *megújítni, megépítni, helyreállítni*; wieder herstellen. Aliquid in pristinum statum restaurare, Pand. 2) v. gr. bellum, Just. *megújítni, újra kezdeni*; erneuern, wiederhohlen, wieder anfangen.

Rēstiārius, ĭi, m. 2 *kötélverő*; ein Seiler. Front.

Rēstĭbĭlĭo, īre, 4. *ismét helyreállítni*; wieder herstellen. Pacuv.

Rēstĭbĭlis, e, v. gr. ager, Colum. *minden esztendőben mivelhető, bévethető*; was jährlich hergestellt und besäet werden kann. Varr.

Rēsticŭla, ae, f. 1. Dim. *istráng, madzag, sinór*; ein kleines Seil, eine Schnur. Varr.

Rēstĭcŭlus, i, m. 2. i. q. resticula, Pand

Rēstillo, āre, 1. *vissza tsepegtetni*; zurück träufeln oder tropfenweise fließen lassen. 2) *vissza tsepegni*; zurück träufeln, tropfenweise herabfallen. Prud.

Rēstinctĭo, ōnis, f. 3. (restinguo) v. gr. sitis, Cic. *megoltás*; das Löschen. 2) *eloltás*; die Auslöschung. Cic.

Rēstinctus, a, um, (restinguo) *eloltott*; ausgelöscht. 2) Met. v. gr. seditio, Cic. *letsillapitott, letsendesitett*; gestillt.

Rēstinguo, nxi, nctum, guĕre, 3. v. gr. incendium, Caes, ignem, Cic. *oltani, eloltani, megoltani*; löschen, auslöschen. 2) v. gr. sitim, Cic. *megoltani*; löschen, stillen. 3) v. gr. odium, Cic. ardorem cupiditatum, Cic. *tsillapitni, mérsékelni*; stillen, mäßigen, dämpfen. 4) v. gr. morbum, Plin. *megszüntetni, elvenni*; vernichten, vertilgen

Rēstĭo, ōnis, m. 3. (restis) *kötélverő, kötélgyártó*; der Seiler. Svet. 2) Met. jocose: *kötélrevaló*; ein henkenswürdiger Bube. Plaut.

Rēstĭpŭlātĭo, ōnis, f. 3. *viszont felfogadás*; die Gegenverheißung. Cic. 2) *viszont felfogadtatás*; die Forderung einer Gegenverheißung. Cic.

Rēstĭpŭlor, āri, 1. *viszont, v. újra felfogadtatni*; eine Gegenverheißung fordern. 2) *fogadni, felfogadni*; eine Gegenverheißung thun, dagegen verheißen. Cic.

Restis, is, f. 3. *kötél, istráng*; ein Seil, Strick. Varr. Res redit ad restim, Ter. *tsak az a' hijja, hogy felakasszuzsam magamat*; es ist bey mir bis zum Aufhängen gekommen. Ductare restim, Ter. *elól tántzolni (mert a' tántzolók valamelly sinórba fogódzva tántzoltak)*; vortanzen 2) Met restes allii, Plin. *a' hagyma levelei*; die Blätter am Lauche.

Rēstĭto, āre, 1 Frequ. *megállapodni*; stehen bleiben, still stehen. Plaut. 2) *ellentállani*; sich widersetzen, Liv. 3) *vonogatni magát*; sich weigern. Ter.

Rēstĭtrix, ĭcis, f. 3. *hátramaradó*; die Zurückbleibeerinn. Plaut.

Rēstĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. sta-

Digitized by Google

tuam, Cic. *helyére visszsa dlltni*, wieder hinſtellen, an ſeinen vorigen Ort. 2) v. gr. aedes, Cic. muros, Nep. *helyreállitni, régi állapotjába visszsa dlltni, p. o. újra felépitni, megújitni, 's a' t.* wieder herſtellen, in ſeinen vorigen Stand ſetzen, wieder aufbauen, repariren. Aliquid in antiquum statum, vel in integrum restituere, Cic. *valamit elébbeni állapotjába vagy egészen helyreállitni*; etwas in den vorigen Stand ſetzen. Restituere aliquem sanitati, vel alicui sanitatem, Plin. *valakit meggyógyitni*; einen wieder geſund machen. Se restituere, Varr. *helyreállani*: ſich erhohlen. Damnum restituere, Liv. *a' kárt kipótolni, megtéritni*; den Schaden erſetzen. 3) v. gr. aliquid alicui, v. ad aliquem, Liv. *visszsa adni*; zurückſtellen, zurück geben. Se alicui restituere, Cic. *valakinek ismét barátjává lenni*; eines Freund wieder werden.

Rēstĭtūtĭo, ōnis, f. 3. v. gr. domus, Svet. *helyreállitás, újra megépitės*; die Wiederherſtellung. 2) v. gr. libertatis, Val. Max. *visszsaszerzés, helyreállitás*; die Wiederherſtellung. 3) *visszsaadás*; die Wiederzuſtellung, Wiedergabe, Rückgabe. Pand.

Rēstĭtūtor, ōris, m. 3. v. gr. templi, Liv. salutis, Cic. *visszsaállitó, visszsaadó*; Wiederherſteller, Wiedergeber. et Restitutrix, icis, f. 3. Apul.

Rēstĭtūtōrĭus, a, um, *visszsaállitást illető*; die Wiederherſtellung betreffend. Pand.

Rēstĭtūtus, a, um, *helyreállitott, visszsaállitott*; wieder hergeſtellt. 2) *visszsaadott*; zurückgeſtellt, zurückgegeben. Tac. 3) *kipótolt, megtéritett, p. o. kár*; erſetzt. Cic.

Rēsto, stĭti, stātum, āre, 1. *megállapodni*; ſtill ſtehen, ſtehen bleiben. Cic. 2) *hátra lenni*; übrig ſeyn. Duae noctes restant de mense secundo, Ovid. Quid amplius restat? Restat ut etc. Cic. *a' van még hátra, hogy, 's a' t.* es iſt noch übrig, daß ꝛc. 3) *maradni*; bleiben. In Africa restitit, Liv. 4) v. gr. in re aliqua, Tert. pro: resistere; *ellentállani*; widerſtehen. 5) *hibázni, hijjdval lenni*; fehlen. Unum restat amico ad omne decus, Cic.

Rēstricte, Adv. *megkötve, szoros határok közzé szoritva*; eingeſchränkt. 2) *szükön*; karg, ſparſam. 3) v. gr. observare, Cic. *szorosan, pontosan*; genau, pünktlich. Restrictius. restrictisme, Plin.

Rēstrictim, Adv. idem.

Rēstrictĭo, ōnis, f. 3. *megszoritás, határok közzé szoritás, szoros feltételek*; die Einſchränkung, eingeſchränkte Bedingungen. August.

Rēstrictus, a, um, (restringo) *megkötött, hátrakötött*; gebunden zurückgebunden. Catena restrictus, Cato. Manibus restrictis a tergo, Plin. 2) *megszoritott, határok közzé szoritott*; eingeſchränkt. Plin. 3) *szükmarkú, takarékos*; genau, ſparſam. Cic. 4) *szoros, kemény*; ſtrenge. Restrictum imperium, Tac. 5) pedes restricti, Svet. *rövid, v. kurta lábak*; kurze Füße. Comp. restrictior, Cic.

Restringo, inxi, ictum, ingĕre, 3. v. gr. laevam, Quint. *visszsahúzni, v. vonni, maga felé húzni*; zurückziehen, an ſich ziehen. 2) v. gr. manus a tergo, Plin. *hátrakötni*; zurückbinden. 3) *megkötni, megkötözni*, binden, feſſeln. Tac. 4) v. gr. sumtus, Plin. *megszoritni, határok közzé szoritni*; einſchränken, knapp machen. Restrinxit sumtus, Plin. *szükön költ*; er iſt ſparſam, ſchränkt die Ausgaben ein. 5) dentes restringere, Plaut. *fogait vitsorgatni*; die Zähne fletſchen. 6) v. gr. jumentum, boves, Apul. *eloldani*; auflöſen; *kifogni*; losſpannen. 7) v. gr. nauseam, Plin. *eloszlatni*; zertheilen.

Rēstructus, a, um, (restruo) *újra felépitett*; wieder aufgebaut. Tert.

Rēstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *újra felépitni*; wieder aufbauen. Tert.

Rēsūdo, āre, 1. *izzadni*; ſchwitzen. Curt.

Rēsulco, āre, 1. *újra felszántani*; wieder pflügen. 2) Met. *felvakarni*; aufkratzen. Prud.

Rēsulto, āre, 1. *visszsapattogni*; zurück ſpringen, zurück prallen. Virg. 2) Trop. v. gr. clamore, Virg. *visszsahangzani*; zurückſchallen. 3) *harsogtatni*; ertönen laſſen. Apul.

Rēsūmo, mpsi (mpsi), mptum (mptum), ĕre, 3. v. gr. librum in manus, Quint. *újra v. ismét elővenni*; wieder neh-

men, wieder Gebrauch von etwas machen. 2) v. gr. vires, Ovid. *újra hozzá jutni*, *szert tenni valamire*, wieder bekommen. 3) *megújítni*; erneuern. Tac. 4) v. gr. aegrum, Cels. *helyrehozni*; wieder herſtellen.

Résumtío, vel Resumptio, ónis, f. 3. *helyrehozás*; die Wiederherſtellung. Cels.

Résumtívus, vel Resumptivus, a, um, *megújúldsra való*; zur Erhohlung und Erquickung dienlich. Cels.

Résumtórius, (resumpt.) a, um, pro: resumtivus.

Résumptus, (resumpt.) a, um, *ismét*, *újra elővett*: wieder genommen.

Résúo, úi, útum, ére, 3. *felfejteni*; aufrennen. Suet.

Résúpino, ávi, átum, áre, 1. v. gr. caput, Plin. *hátra hajtani*, *hátra szegni*; hinterwärts beugen, zurückbeugen. 2) v. gr. aliquem, Liv. *hanyatt*, *v. hátára fektetni*; auf den Rücken legen. 3) Met. *elrontani*; verderben, Acc.

Résúpinus, a, um, *hanyatt*, *v. hátán fekvő*; rücklings, auf den Rücken liegend. Humi jacet resupinus, Plin. 2) Met. *buja*; weichlich. Resupina voluptas, Quint. 3) v. gr. homo, Pand. *keverő*, *tunya*, *gondatlan*; nachläſſig, träg, ſorglos.

Résurgo, surrexi, surrectum, ére, 3. *ismét felkelni*; wieder aufſtehen. Ovid. 2) v. gr. ut bellum, Vellej. *ismét kitörni*, *feltámadni*; ſich wieder erheben, wieder ausbrechen. 3) *ismét feldlłani*, *helyre állani*; wieder hervor oder empor kommen. Liv. 4) *feltámadni*; wieder lebendig werden. Lact.

Résurrectío, ónis, f. 3. *feltámadás*, *t. i. a' haldlból*; die Wiederaufſtehung, z. B. von den Todten. Lact.

Résuscitátío, ónis, f. 3. *feltámasztás*; die Wiedererweckung, z. B. von den Todten. Tert.

Résuscitátor, óris, m. 3. *feltámasztó*; der Wiedererwecker, z. B. von den den Todten. Tert.

Résuscíto, áre, 1. v. gr. iram, Ovid. *felelevenítni*, *feldleszteni*; wieder ermuntern, wieder erregen. Ovid. 2) *feltámasztani*, *a' haldlból*; wieder erwecken von den Todten. Tert.

Résútus, a, um, (resuo) *felfejtétt*; aufgetrennt. Svet.

Rétae, árum, f. pl. *bokrok a' vlz partón*; die Geſträuche am Waſſer. Gell.

Rétálío, áre, 1. *vissza adni a' költsönt*; vergelten, Gleiches mit Gleichem vergelten. Gell.

Rétardátio, ónis, f. 3. *késleltetés*, *feltartóztatás*; die Verzögerung. Cic.

Rétardo, ávi, átum, áre, 1. v. gr. aliquem in via, Cic. v. a scribendo, Cic. *feltartóztatni*, *hátrdltatni*, *akaddlyoztatni*; zurück halten, aufhalten, hindern. Impetus hostium retardare, Cic.

Rétaxo, áre, 1. *visszagányolni*; wieder tadeln. Suet.

Réte, is, n. 3. *háló*; das Netz. Cic. Rete jacere, Plaut. Tendere retia, Ter. v. ponere, Virg. *megvetni a' hálót*; das Netz werfen. Abl. reti, et rete; Reti ventos venari, Prov. *hijjába munkálódni*, *falra hányni a' borsót*; vergeblich arbeiten.

Rétectus, a, um, (retego) *felfedezett*; aufgedeckt Res' luce retecta, Virg. *nyilvánságos dolog*; eine offenbare Sache.

Rétégo, xi, ctum, ére, 3. v. gr. thecam nummariam, Cic. *felnyitni*, *kinyitni*; öffnen. 2) v. gr. veltum, Luer. *kitakarni*, *felfedezni*; aufdecken, entblößen. 3) v. gr. arcanum consilium, Hor. *felfedezni*, *kitudni*; entdecken. 4) v. gr. pedes, Svet. *betakarni*; bedecken.

Rétendo, di, sum et tum, ére, 3. v. gr. arcum, Ovid. *a' mi ki volt feszítve visszaeresztení*; zurück ſpannen, zurück laſſen, was geſpannt war.

Rétensus, a, um, id. qu. retentus.

Rétentío, ónis, f. 3. v. gr. pecuniae, Cic. *megtartás magánál*; die Zurückhaltung. 2) *visszatartóztatás*, *feltartóztatás*; die Zurückhaltung, Zurückbehaltung, Beybehaltung, Behaltung. Lact.

Rétento, ávi, átum, áre, 1. (a tento) *újra megpróbálni valamit*; etwas nochmahls verſuchen. Ovid. 2) (a retineo) *feltartóztatni*; aufhalten. Plaut.

Rétentor, óris, m. 3. *feltartóztató*; der Zurückhalter. Apul.

Rétentus, a, um, Particip. a retendo; *megeresztett*, *visszaeresztett*, abgeſpannt, nachgelaſſen. Ovid. 2) a retineo; *visszatartóztatott*; zurückgehalten. Plin.

Digitized by Google

Rětentus, us, m. 4. i. q. retentio, Claud.

Rětergĕo, vel Retergo, si, ĕre, 2. et ĕre, 3. *letörleni, megtörleni, megtisztitni*; abwiſchen, reinigen, ſäubern. Ammian.

Rětĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. *újra megdörgölni*; wieder reiben. 2) *megtisztitni*; wieder reinigen, reinigen. Naev.

Rětexo, xui, (xi) xtum, ĕre, 3. *felfejteni, a' kötött vagy szött munkát*; das Gewebte wieder aufknüpfen. Ovid. 2) Met. v. gr. orationem, Cic. *megváltoztatni, máskeppen intézni el*; verändern, anders einrichten. 3) *eltörleni*; vernichten. Cic. 4) v. gr. ordine singula, Apul. *rendre elbeszélini*; durchgehen, erzählen. 5) se ipsum retexere, Cic *egészen megváltozni, egészen más szokást venni fel*; ſich ganz ändern, neue Sitten annehmen.

Rětextus, a, um, (retexo) *felfejtett*; aufgetrennt. Ovid. 2) *megváltoztatott*; geändert. Cic.

Rětiārius, ii, m. 2. (rete) *hálókötő*; ein Netzſtricker. 2) *bajvivó, a' ki viaskodó társa fejére hálót akar vetni*; ein Fechter der ſeinen Gegner ein Netz über den Kopf zu werfen ſucht. Mart. Hinc: Ferula contra retiarium, Prov. *gyenge fegyver egy olly hatalmas viaskodó ellen*; ſchwache Waffen gegen einen ſo mächtigen Gegner. Mart.

Rětĭcenter, Adv. *elhallgatva*; ſtille, im Stillen, verſchwiegener Weiſe. Cic.

Rětĭcentĭa, ae, f. 1. *hallgatás, elhallgatás*; das Schweigen, Stillſchweigen. Cic. 2) *hallgatóság*; die Verſchwiegenheit. Cic.

Rětĭcĕo, ui, ēre, 2. v. gr. aliquid, Cic. *elhalgatni*; verſchweigen. 2) v. gr. de injuriis, Cic. *hallgatni*; ſchweigen, ſtill ſchweigen.

Rětĭcŭlātus, a, um, *retszés, hálóforma*; netzförmig gemacht, netzförmig. Varr.

Rětĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *halótska, kis háló, retze*; ein Netzchen, kleines Netz. 2) v gr. aeneum, ferreum, Fest. *rostély, vasrostély, p. o. ablakra*; ein Gitter, Drahtgitter. 3) *retzefátyol, p. o. az ábrázatra*; ein Flor, z. B. vors Geſicht. Cic. 4) *zatskó, tarisznya*; ein Säckchen. Reticulum panis, Hor.

Rětĭcŭlus, i, m. 2. i. q. Reticulum, Varr.

Rětĭformis, e, *retzés, hálóforma*; wie ein Garn geſtaltet. Fest.

Rětĭna, ae, f. 1. ae. tunica; *retzehártya a' szemben*; das Netzhäutchen im Auge. Med.

Rětĭnăcŭlum, i, n. 2. (retineo) *tartó, minden a' mivel valamit tartani, húzni, összefoglalni lehet, p. o. kötél, horog, vaskapots vagy pánt, 's a' t.* der Halter, alles, was zurück oder feſt hält, es ſey ein Seil, Haken, Klammer, ꝛc. Ovid. Virg Hor. 2) Trop. vitae retinacula abrumpere; *az élet fonalát elszakasztani, az az: az életét elvenni*; die Bande des Lebens zerreißen, das Leben nehmen, Plin. Epist.

Rětĭnax, ācis, *vissza tartó*; zurück haltend. Symm.

Rětĭnentĭa, ae, f. 1. *megtartás, emlékezet*; die Behaltung, das Gedächtniß. Lucr.

Rětĭnĕo, tĭnui, tentum, ēre, 2. *visszatartani, visszahúzni*; zurück halten, oder halten, daß etwas nicht fortgehe. Aliquem retinere, Cic. *valakit nem eresztení, marasztani, feltartóztatni*; einen nicht fort laſſen, zurückhalten. Se domi retinere, Nep. *otthon maradni, v. tartózkodni*; ſich zu Hauſe halten. 2) v. gr. morem, Cic. jus suum, Cic. aliquid memoria, Gell. *megtartani*; erhalten, behalten. 2) v. gr. arcum manu, Cic. *tartani*: halten, haben. 4) morbo retineri, Liv. *beteg lenni*; krank ſeyn.

Rětingo, ĕre, 3 *újra megfesteni*; wieder färben. Stat.

Rětĭŏlum, i, n. 2. *halótska*; ein kleines Netz, Netzchen. Apul.

Rētis, is, id. qu. Rete.

Rēto, āre, 1. *megtisztogatni*; reinigen. Gell.

Rětondĕo, di, sum, ēre, 2. *ismét megnyirni, megborotvdlni*; wieder abſcheeren 2) Trop. v. gr. segetes, Plin. *levágni, lekaszdlni, learatni*; abmähen, abgraſen, abſchneiden. Plin.

Rětŏno, āre, 1. *vissza dörgeni*, v. *harsogni*; zurück donnern, zurück erſchallen. 2) *hangzani, harsogni*; ertönen, ſchallen. Catull.

Rětonsus, a, um, (retondeo) *megnyirt*; beſchoren.

Digitized by Google

Rětorpesco, ĕre, 3. *megmerevedni*; erſtarren, gefühllos werden. Vert.

Rětorquĕo, si, tum, ĕre, 2. v. gr. oculos ad urbem, Cic. *visszaforditni*; zurück drehen, wenden, kehren, beugen. Animum ad praeterita retorquere, Sen. *az elmúltakra visszaemlékezni*; an das Vergangene zurückdenken. 2) v. gr. pilam; *visszaütni*; zurückſchlagen. 3) v. gr. aliquem, Hor. *vissza verni, v. ütni*; zurücktreiben. Aliquem a scopo, Quint. *feltartóztatni, elvonni*; abhalten, zurückziehen. 4) v. gr. argumentum alicujus, Apul. *megtzáfolni, megforditni*; widerlegen, retorquiren, z. B. den Beweis.

Rětorrĕo, torrui, tostum, ĕre, 2. *aszalni, szárasztani*; röſten, dörren. Plin.

Rětorresco, ĕre, 3. *kiszáradni, összeaszni, elsülni*; dürr werden, vertrocknen. Colum.

Rětorrĭde, Adv. *megaszva, elsülve*; dürr. Plin.

Rětorrĭdus, a, um, v. gr. planta, Colum. pratum, Varr. *megaszott, elsült*; dürr, trocken, verdorrt. 2) *összevsugorodott, ránczos*; eingeſchrumpft, runzlicht. Phaedr.

Rětorsĭo, ōnis, f. 3. *visszatorodása, v. visszaadása a' méltatlanságnak vagy sérelemnek, sérelem visszatorozás*; die Vergeltung oder Erwiederung erlittener Beleidigungen. Jus retorsionis, Pand.

Rětortus, a, um, (retorqueo) *visszatekert*; zurückgedreht. 2) *görbe*; krumm. Plin.

Rětostus, a. um, (retorreo) *elsült, elaszott*; ausgedörrt. Plin.

Rětractātĭo, ōnis, f. 3. v gr. rei, August. *újonnan való felvétele és megvizsgálása valamelly dolognak*; die Wiedervornehmung. 2) *magavonogatás*; die Weigerung. Sine retractatione, Cic.

Rětractātor, ōris, m. 3. *magavonogató*; der Weigerer. Tert.

Rětractātus, us, m. 4. *újonnanvaló felvétele és megvizsgálása valamelly dolognak*; die Wiedervornehmung. Tert. 2) *magavonogatás, tétovázás*; die Bedenklichkeit, Bedenken, Weigerung. Sine ullo retractatu, Tert.

Rětractātus, a, um, *megváltoztatott, megjobbított*; geändert, gebeſſert. Opus retractatum, Cic. 2) *megmd-*

solt, visszavett; wiederrufen. Cic. Comp. retractatior, Cic.

Rětractĭo, ōnis, f. 3. (retraho) *visszahúzás*; die Zurückziehung. Vitr. 2) *maga visszavonása, magavonogatás*; die Weigerung. 3) v. gr. dierum, Macr. *rövidedés, fogyás*; die Abnahme.

Rětracto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arma, Liv. causas, Plin. Ep. *újra elővenni*; wieder vor die Hand nehmen, wieder vornehmen. 2) v. gr. aliquid diligenter, Cic. *újra megvizsgálni, meghányni vetni*; wieder beſichtigen, wieder überdenken. 3) v. gr. dicta, Virg. *visszavenni, megmásolni*; wiederrufen. 4) *magát vonogatni, nem akarni valamit, ellene lenni*; ſich weigern, nicht gern an etwas gehen, ſich widerſetzen. Virg. 5) v. gr. opus, Gell. *betsmelni*; tadeln, herabſetzen.

Rětractus, a, um, (retraho) *visszahúzott, visszavont*; zurückgezogen. Cic. 2) *távollévő*; entfernt. Comp. retractior, Liv.

Rětractus, us, m. 4. *visszahúzás*, das Zurückziehen. Tert.

Rětrādo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. *ismét általadni*; wieder übergeben. Pand.

Rětrăho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. manum, Cic. *visszahúzni, visszavonni*; zurück ziehen. 2) *feltartóztatni, elvonni valamitől*; abhalten. Aliquem a studiis retrahere, Ter. 3) *visszahozni*; zurückbringen. Plin. 4) se retrahere, Catull. *szavát visszahúzni, megmásolni*; ſein gegebenes Wort wieder zurückziehen. 5) pro: trahere; *húzni*; ziehen. In odium trahere, Cic. *gyűlölségessé tenni*; verhaßt machen.

Rětracto, i. q. Retracto.

Rětrĭbŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. pecuniam, Liv. *visszaadni*; wieder geben, zurück geben. 2) *megadni, t. i. a' mi illik, a' mivel tartozik valaki*; einem etwas geben, das ihm gebührt, zueignen. Hoc ei retribuendum est, Cic. *meg kell azt neki adni*: das muß man ihm geben. 3) *megjutalmaztatni*; belohnen. Luer.

Rětrĭbūtĭo, ōnis, f. 3. *megjutalmaztatás*; die Vergeltung, Gegenerweiſung, Belohnung. Tert.

Rětrĭbūtor, ōris, m. 3. *megjutalmaztató*; der Vergelter. Tert.

Rětrĭbūtus, a, um, (retribuo) *visszza-*

Digitized by Google

dott; wieder gegeben. 2) *megjutalmaztatott*; belohnt. Lucr.

Rětrīmentum, i, n. 2. *seprő*; der Hefen. 2) *salak, ally*; der Schlacken. 3) v. gr. cibi, Varr. *ganély*; die Excremente.

Rětrītūro, āre, 1. *újra kitsépelni*; wieder dreschen. August.

Rětrītus, a, um, (retero) *újra megdörgölt, megtisztitott*; wieder gerieben, gereinigt. Naev.

Rětro, Adv. v. gr. in aedibus retro, Ter. *hátúl, oda hátra*; hinten. 2) v. gr. ponere, Cic. fugere, Hor. respicere, Cic. *hátra, vissza*; zurück, rückwärts. 3) v. gr. dare, Pand. *vissza*; zurück, wieder. Retro remittere, Liv. retro vedire, Liv. 4) v. gr. vivere, Sen. *viszdsan, megforditva*; verkehrt.

Rětrŏăgo, vel Rětro ăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *vissza hajtani, visszaűzni*; zurück treiben. 2) v. gr. capillos, Quint. *hátra simogatni*; zurück streichen. 3) v. gr. ordinem, Quint. *megforditva tenni valamit*; verkehrt machen.

Rětrŏcēdo, ĕre, 3. *visszamenni*; zurück gehen. Liv.

Rětrŏcessus, us, m. 2. *visszatérés*; der Rückgang. Apul.

Rětrŏcītus, a, um, *visszahivott*; zurück berufen. 2) v. gr. cornua, Luer, *hátrahajlott*; rückwärts gebogen.

Rětrŏdŭco, xi, ctum, ĕre, 3. *hátravezetni, v. vinni*; rückwärts oder zurück führen oder bringen. Vitr.

Rětrŏĕo, ĭre, 4. *visszamenni*; zurück gehen. 2) *hátrafelé menni*; rückwärts gehen. Sen.

Rětroflecto, xi, xum, ĕre, 3. *hátrafelé hajtani*; rückwärts beugen. Petr.

Rětrŏgrădātio, ōnis, f. 3. *vissza, v. hátramenés*; das Rückwärts- oder Zurückgehen. Mart. Cap.

Rětrŏgrădĭor, essus sum, grădi, Dep. 3. *hátrafelé menni*; rückwärts gehen. 2) *vissza menni*; zurück gehen. Plin.

Rětrŏgrădis, e, id. qu. retrogradus, Apul.

Rětrŏgrădo, āre, 1. id. qu. retrogradior, Mart. Cap.

Rětrŏgrădus, a, um, *hátramenő, visszamenő*; rückwärts, oder zurück gehend. Plin.

Rětrŏgressus, us, m. 4. *hátramenés*; *visszamenés*; das Rückwärts- oder Zurückgehen. Macr.

Rětrŏgrĕdĭor, grĕdi, id. qu. Retrogradior.

Rětrŏlĕgo, ĕre, 3. v. gr. litora, Quint. *visszafelé menni, v. hajózni*; rückwärts oder zurück gehen oder schiffen.

Rětrŏpendŭlus, a, um, *hátúl függő*; rückwärts hangend. Apul.

Rětrorsum, v. Rětrorsus, Adv. *hátúl*; rückwärts. 2) *hátra*; rückwärts, zurück. Cic.

Rětrorsus, a, um, *hátrafordúlt*; rückwärts gekehrt. Plin. 2) Trop. *régi, az elmúlt időbeli*; was vorher oder ehemahls gewesen. Compar. retrorsior, vel retrosior, i. e. antiquior, Tert. 3) Retrorsus, Adv. id. qu. retrorsum.

Rětrōsĭor, vide: Retrorsus.

Rětrospĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. *hátra vagy vissza nézni*; rückwärts oder zurück sehen. Vitr.

Rětrōversim, Adv. *hátra, vissza, hátrafelé*; rückwärts. Claud.

Rětrōversum, et Retroversus, Adv. *visszafelé, hátra fordúlva*; rückwärts, hinter sich gewandt. Ovid.

Rětrōverto, ti, sum, ĕre, 3. *hátrafelé fordítni, vissza fordítni*; rückwärts drehen, zurück drehen. Ovid.

Rětrūdo, si, sum, ĕre, 3. *vissza taszítni*; zurück stoßen. Plut. 2) Trop. *eltenni, félretenni, eldugni, elrejteni*; entfernen, verbergen, verstecken. Cic.

Rětundo, tŭdi, tūsum et tunsum, ĕre, 3. *visszaverni, visszaűzni*; zurück stoßen oder treiben. Lucan. 2) Trop. *visszatartóztatni, zabolázni*; zurück halten, im Zaume halten. Improbitatem alicujus retundere, Lentul. in Cic. Ep. 3) v. gr. tela, Ovid. mucronem, Cic. *megtompitni*; stumpf machen, abstumpfen. 4) Trop. *semmivé tenni, dugdba dönteni*; vereiteln. Ter.

Rětunsus, a, um, i. q. Retusus.

Rětūro, āre, 1. v. gr. aures, Varr. *megnyitni*; aufschließen, öffnen.

Rětūsus, a, um, (retundo) *tompa*; stumpf. 2) *visszavert*; zurückgeschlagen. Colum. 3) Met. retusum ingenium, Cic. *gyenge, tompa, v. buta ész*; ein schwacher Verstand.

Reudigni, ōrum, pl. populus Germaniae, Tacit.

Rĕunetor, ōris, m. 3. *kenő, betegeket*

Digitized by Google

kenderzsel gyógyítá; ein Salber der Kranken. Plin.

Rĕus, i, m. 2. et Rĕa, ae, f. 1. *bévádoltatott, bévádolt, törvénybe idéztetett, bűnös*; jeder, der verklagt iſt, ein Verklagter, Beklagter, ſchuldig. Reum facere aliquem, Cic. vel agere, Liv. *vádolni valakit, bévádolni*; einen beſchuldigen. Reum fieri, Cic. *bevádoltatni*; verklagt werden. Reus agor, Ovid. *engemet vádolnak*; man beſchuldigt mich. 2) reus voti, Virg. *tartozik fogadását telyesíteni*; er iſt ſchuldig, ſein Verſprechen zu erfüllen. 3) *kezes*; ein Bürge. Ulp.

Rĕvălĕo, id. qu. Revalesco.

Rĕvălesco, lui, ĕre, 3. *felgyógyúlni, meggyógyúlni*; wieder geſund werden, ſich von der Krankheit wieder erhohlen. Ovid.

Rĕvănesco, nui, ĕre, 3. *ismét elenyészni*; wieder verſchwinden. Ovid.

Rĕvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. equo, nave, Ovid. curru, Plin. humeris, Plin. *viszszahozni, viszszavinni*: zurück führen, tragen oder bringen.

Rĕvĕlātĭo, ōnis, f. 3. *kitakarás, felfedezés*; die Enthüllung, Aufdeckung, Entblößung. Arnob. 2) Trop. *felfedezés, kinyilatkoztatás*; die Enthüllung, Entdeckung, Offenbarung. Tertull.

Rĕvĕlātor, ōris, m. 3. *felfedező, kinyilatkoztató*; der Enthüller, Offenbarer. Tertull.

Rĕvĕlātor, ōris, m. 3. *felfedező, kinyilatkoztató*; der Enthüller, Offenbarer. Tertull.

Rĕvĕlātōrĭus, a, um, *kinyilatkoztató*; offenbarend, zur Offenbarung gehörig. Tertull.

Rĕvello, velli, vulsum, ĕre, 3. v. gr. tela de corpore, Cic. pellem bovis, Colum. *lehúzni, lerántani*; wegreißen, abreißen, losreißen. 2) v. gr. telum, Virg. *kihúzni, kirántani*; herausreißen. 3) Met. *kiirtani, eltörleni*; vertilgen, vernichten. Aliquid ex omni memoria revellere, Cic. *valaminek az emlékezetét is eltörleni*; eines Dinges Gedächtniß austilgen. 4) januam revellere, Cic. *az ajtót feltörni*; die Thüre aufbrechen.

Rĕvĕlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. caput, Svet. *felfedezni, kitakarni*; enthüllen, entblößen. 2) Trop. *felfedezni, kinyilatkoztatni*; enthüllen, entdecken, offenbaren. Tert.

Rĕvendo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. *ismét eladni*; wieder verkaufen. Pand.

Rĕvĕnĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *ismét eladódni*; wieder verkauft werden. Pand.

Rĕvĕnĭo, veni, ventum, īre, 4. v. gr. domum, Cic. *viszsza jönni*; wieder kommen, zurück kommen. 2) Trop. in gratiam cum aliquo revenire, Plaut. *megbékélni*; ſich verſöhnen.

Rĕventus, us, m. 4. *viszszajövetel*; die Rückkunft. Macr.

Rĕvĕră, vel Rĕ vĕra, *valóban, valósággal, valójában*; in der That, wirklich. Cic.

Rĕverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *viszszaverni, viszszaűzni*; zurückſchlagen, zurücktreiben. Sen.

Rĕvĕrĕcundĭter, Adv. id. qu. reverenter. Enn.

Rĕvĕrendus, a, um, *tisztelendő, tiszteletre méltó, tiszteletes*; ehrwürdig, wohlehrwürdig. Claud. Reverendissimus, a, um, *főtisztelendő*; hochwürdig, hochwürdigſt. Gloss.

Rĕvĕrens, entis, o. 3. *tisztelő, tisztelettel viseltető*; ehrerbiethig. 2) *félő*; fürchtend. Comp. reverentior, Ovid. Sup. reverentissimus, Plin. jun.

Rĕvĕrenter, Adv. *tisztelettel, nagy tisztelettel*; ehrerbiethig, achtungsvoll. Plin. Ep. reverentius, Tacit. reverentissime, Suet.

Rĕvĕrentĭa, ae, f. 1. (revereor) *szemérmesség, félelmesség*; die Scham, Scheu. Absit reverentia vero, Cic. *távol légyen az igasság kimondásban a' féltkenységtől*; man darf ſich nicht fürchten, die Wahrheit zu reden. 2) *tisztelet, tiszteletmutatás, a' tiszteletnek magaadása*; die Ehrfurcht. Ehrerbiethung. Alicui reverentiam praestare, Plin. Ep. vel, reverentiae alicujus inservire, Plin. Paneg. *tisztelettel viseltetni valaki iránt, a' tiszteletet magadni valakinek*; einem Ehrerbiethung erweiſen.

Rĕvĕrĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. 2. v. gr. suspicienem, Cic. adventum, Ter. *félni, vagy tartani valamitől*; ſcheuen, ſich ſcheuen, fürchten, Bedenken haben. Revereor, quo minus etc. Ter. *tartok tőle, ne hogy*; ich befürchte, daß ꝛc. 2) *tisztelni, tiszte-*

lotben tartani, tiszteletttel viseltetni, betsülni; Achtung, Ehrerbietung erzeigen, hochachten, ehren. Plaut. Auctoritatem illustrium scriptorum revereri, Colum.

Rĕvergo, si, sum, ĕre, 3. *vissza hajlani*; ſich zurückneigen. 2) *lenni, válni*; gereichen. In aliorum commodum revergit, Claud.

Rĕverro, ĕre, 3. *vissza sepreni*; zurück kehren. Plaut.

Rĕversĭo, v. Revorsĭo, ōnis, f. 3. (revertor) *vissszafordúlás, p. o. az útból*; die Umkehrung auf der Reiſe. Cic. Reversionem facere, Cic. *visszatérni*; zurückkehren.

Rĕverso, āre, 1. *vissza fordítni, megfordítni*; wieder umkehren oder umdrehen. Augustin.

Rĕversus, a, um, (reverto) *visszatért, vissza jött*; zurück gekommen. Plaut.

Rĕvertĭcŭlum, i, n. 2. *vissza jövetel, visszatérés*; die Rückkehr. Apul.

Rĕverto, vel Revorto, ti, sum, ĕre, 3. *megfordítni, visszafordítni, vissza tekerni*; etwas umdrehen, umkehren, zurück drehen oder kehren. Cic. 2) se vertere, v. gr. ad aliquem, Caes. *vissza jönni, vissza térni*; zurückkehren. 3) id. qu. Revertor.

Rĕvertor, sus sum, verti, Dep. 3. v. gr. ex itinere, Cic. domum, Ter. *megfordúlni, vissza fordúlni, vissza jönni, visszatérni*: umkehren, zurück kehren, zurück kommen. 2) Trop. In gratiam cum aliquo reverti, Liv. *megbékélni valakivel*; ſich verſöhnen. Ad sanitatem reverti, Caes. *eszére térni*; zur Vernunft kommen. 3) Sed ut ad me revertar, Cic. *de hogy szavamra visszatérjek*; daß ich nun auf mich wieder komme. Ad propositum reverti, Cic. *a' beszéd tzéljára vissza menni*; auf den Zweck der Rede wieder kommen. 4) *jönni, menni*; gehen, kommen. Cic.

Rĕvestĭo, īvi, ītum, īre, 4. *újra felruházni*; wieder bekleiden. Tert.

Rĕvibrātus, us, m. 4. et Revibratio, ōnis, f. 3. *vissza tündöklés*; der Wiederſchein. Mart. Cap.

Rĕvibro, āvi, ātum, āre, 1. *vissza verdesni*; zurück prallen laſſen. Mart. Cap. 2) *visszatündökleni*; einen Widerſchein geben. Idem.

Rĕvictĭo, ōnis, f. 3. (revinco) *megtsáfolás, meggyőzés valami felól*; die Widerlegung, Überführung. Apul.

Rĕvictus, a, um, (revinco) *meggyőzött*; überwunden. 2) *megtsáfolt*; widerlegt. Apul.

Rĕvidĕo, ēre, 2. *ismét megláthatni*; wieder beſuchen. Plaut.

Rĕvĭgĕo, ēre, 2. *ismét feléledni, felelevenedni*; wieder aufkommen. Cic.

Rĕvĭgesco, gui, ĕre, 3. *ismét megvidúlni, felelevenedni*; wieder lebhaft werden. Juven.

Rĕvĭlesco, ĕre, 3. *elallyasodni, alávalóva lenni*; gering werden, den Werth verlieren. Senec.

Rĕvincibilis, e, *megtsáfolható, meggyőzhető*; widerleglich, überführlich. Tertull.

Rĕvincĭo, vinxi, vinctum, īre, 4. v. gr. manus post terga, Virg. *hátrakötni*; zurück oder rückwärts binden. 2) *megkötni, összekötni, megkötözni*; binden, anbinden, befeſtigen. Caes. 3) v. gr. aliquem, Colum. *eloldani*; losbinden.

Rĕvinco, vici, victum, ĕre, 3. v. gr. catervas, Hor. *meggyőzni*; beſiegen. 2) v. gr. aliquem, Cic. *megtsáfolni*; widerlegen. 3) v. gr. in culpa, Gell. *rábizonyítni*; überführen.

Rĕvinctus, a, um, (revincio) *hátrakötött*; zurückgebunden. 2) *megkötött*; befeſtiget. Ovid.

Rĕvĭrĕo, ēre, 2. *újra kizöldülni*; wieder grünen. Albinov.

Rĕvĭresco, rŭi, ĕre, 3. *újra kizöldülni*; wieder grünen, wieder grün werden. Sylvae revirescunt, Ovid. 2) Met. *új elevenséget nyerni, mintegy megifjodni*; neuen Muth bekommen, wieder jung werden. Ovid.

Rĕviscĕrātĭo, ōnis, f. 3. *ismét meghúsosodás*; die Wiederherſtellung des Fleiſches. Tertull.

Rĕvisĭo, ōnis, f. 3. (revideo) *megvisszgondása, megnézegetése valamelly dolognak*; die Unterſuchung und Beſichtigung einer Sache. Claudian.

Rĕvisĭto, āre, 1. *ismét megláthatogatni*; wieder beſuchen. Plin.

Rĕviso, si, sum, ĕre, 3. *ismét megláthatni, megnézni*; wieder ſehen, wieder beſehen. 2) v. gr. aliquem, vel, ad aliquem, Plaut. et Cic. *megláthatogatni*; beſuchen.

Rĕvīvĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1 *újra megelevenítni, feltámasztani*; wieder lebendig machen. Tertull.

Rĕvīviseo, vixi, ctum, ĕre, 3. *feltámadni, feléledni, felelevenedni*; wie-

Digitized by Google

der lebendig werden, wieder aufleben. Cic. 2) Trop. *újra kinőni, mint a' tolla a' madárnak*; wieder wachsen. Pennae avulsae reviviscunt, Plin. Gramina reviviscunt, Colum. 3) *újra magához térni, erőre kapni, lábra kapni*; sich wieder erholen, zu Kräften kommen. Justitia reviviscit, Cic. *helyre áll az igasság, v. feláll*; die Gerechtigkeit kommt wieder auf.

Rĕvīvo, xi, ctum, vĕre, 3. *ismét élni*; wieder leben. Paul. Nol.

Rĕvŏcābĭlis, e, *megmdsolható*; wiederruflich. Ovid. 2) v. gr. damnum, Plaut *kipótolható, helyrehozható*; ersetzlich, wiederbringlich.

Rĕvŏcāmen, ĭnis, n. 3. *visszahivás*; die Zurückrufung. Ovid.

Rĕvŏcātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. a bello, Cic. *élhivás, visszahivás*; die Zurückrufung. 2) *hivás, tsalogatás*; das wohin Rufen oder Locken, Cic.

Rĕvŏcātor, ōris, m. 3. *visszahivó*; der Zurückrufer. Quinct.

Rĕvŏcātōrĭus, a, um, v. gr. epistola, Cod. Just. *visszahivó*; zurück rufend.

Rĕvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rursus ad bibendum, Petron. *visszahivni, ismét hivni*; wieder rufen, nochmahls rufen. 2) v. gr. aliquem ex itinere, Cic. *visszahivni*; zurückrufen. 3) v. gr. studia intermissa, Cic. *megújitni, újra elkezdeni*; erneuern, wieder anfangen. 4) v. gr. vites, Cic. priscos mores, Liv. *megújitni, újra felvenni*; erneuern, wieder herstellen. 5) v. gr. pedem, v. gradum, Virg. *vissza húzni, p. o. a' lábait, vissza térni, vissza menni, v. lépni*; zurückziehen, zurücksetzen, z. B. den Fuß, zurückkehren. 6) v. gr. praetermissa, Plin. *kipótolni, helyrehozni*; wieder einbringen, nachholen. 8) se revocare ad aliquid, Cic. *eszmélni, emlékezni valamire*; sich besinnen, sich erinnern auf etwas. 9) v. gr. aliquem ab aliqua re, Cic. *vissza tartóztatni, feltartóztatni, elvonni, valakit valamitől*; einen zurück ziehen, abhalten, zurückhalten von etwas. 9) v. gr. promissum suum, Sen. facta, Ovid. *vissza húzni, megmdsolni, p. o igéretet, szavát, 's a' t.* zurück ziehen, widerrufen. 10) v. gr. aliquid, versus, Cic. *újra, v. ismét elmondatni*; wiederhohlen lassen. 11) in dubium revocare, Cic. *kétségbe hozni*; in Zweifel ziehen. Ad rationem revocare, Cato. *számadásra vonni, v. húzni*; zur Rechenschaft ziehen. 12) aliquem ad vitam revocare, Plin. *valakit az életre vissza hivni, feltámasztani*; einen wieder lebendig machen. 13) *valamire rávinni, ahoz mérni, ahoz mérveitélni meg*; wohin ziehen, nach etwas beurtheilen. Omnia ad gloriam revocare. Cic.

Rĕvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *visszarepülni*; zurück fliegen. Cic.

Rĕvolsus, a, um, i. qu. Revulsus.

Rĕvŏlūbĭlis, e, *hengergő, visszahengergethető, forgatható*; was sich zurück wälzen oder kollern läßt. Ovid.

Rĕvŏlūtĭo, ōnis, f. 3. (revolvo) *visszahengerlés, visszaforditás*; die Umwälzung, Zurückwälzung. 2) *felfordúlt állapot, felfordúltság*; die Umwälzung, Veränderung. Revolutio regni, Augustin.

Rĕvŏlūtus, a, um, (revolvo) *visszafordúlt, visszahengeredett*; umgewälzet. 2) *megfordúlt*, umgewandt. Virg. 3) v. gr. liber; *felnyitott*; aufgeschlagen. 4) *elmúlt, elfolyt*; vergangen. Secula revoluta, Ovid.

Rĕvolvo, volvi, vŏlūtum, vĕre, 3. *visszahengergetni, görgetni, v. tekergetni*; zurück wälzen, kollern oder wickeln. Cic. 2) se revolvere, vel revolvi, Plin. *visszafelé fordúlni, v. forgani*; sich zurückwälzen, zurückkehren, vom Kreislauf der Gestirne, Jahre und Zeiten. Centesima revolvente se luna, Plin. Eodem revolvi, Plin. *ugyan oda visszamenni, visszakerülni*; wieder dahin zurückkehren. Revolvere iter, Virg. *ugyan azon az úton visszatérni*; den Weg zurück gehen. Revolvi ad sententiam alicujus, Cic. *valaki értelmére térni*; der Meinung Jemandes bestreben. 3) v. gr. libros, Liv. *forgatni, kinyitni, forgatni és elolvasni*; ein Buch aufschlagen und durchlesen. 4) *megújitni, újra, v. ismét tenni valamit*; etwas wiederhohlen. Dicta alicujus revolvere, Tac. *újra elmondani valaki szavait*; eines Worte wiederhohlen.

Rĕvŏmo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. *kihdnyni, ismét kiadni*; zurück speyen, speyend wieder von sich geben.

Digitized by Google

Rĕversĭo, ōnis, f. 3. vide: Réversio.
Rĕvorto, Revortor, vide: Reverto.
Rĕvulsĭo, ōnis, f. 3. (revello) *elszakasztás tőle, leszakasztás*; die Abreißung, Losreißung. Plin.
Rĕvulsus, a, um, (revello) *tőle elszakasztott, leszakasztott*; abgeriſſen. 2) v. gr. caput a cervice, Virg. *levágott*; abgehauen. 3) v. gr. homo, Plin. *erejeszegett, kerélt*; entmannt.
Rex, rēgis, m 3. (rego) *kirdly*; der König. Rex regum, Svet. i. e. rex Persarum. Rex deorum atque hominum. Virg. i. e. Jupiter. Rex aquarum, Ovid. i. e. Neptunus. Rex stygius, Virg. i. e Pluto. 2) *kirdlyi hertsegek*; königliche Prinzen oder Kinder. Cic. et Caes. Rex Aeneas, Virg. 3) rex sacrorum, Cic. vel, rex sacrificus, et sacrificulus, Liv. i. e. primus v. summus sacerdos a Pontifice Maximo. 3) *minden, a' hi valamiben leghatalmasabb, és legszerentsésebb*; jeder Mächtige oder Glückliche. Rex eris, si etc. Hor. 4) rex, i. e. moderator: rex puerilitiae, rex vini, Hor. 5) id. qu. patronus, Ter.
Rha, Indecl. fluvius Sarmatiae; *a' Volga vize*; die Wolga. Amm. 2) Rha ponticum, v. Rhapontium. Am.
Rhăbăthmōna, ae, f. 1. i. q. Acropolis.
Rhăbdŏmăntĭa, ae, f. 1. i. q. Divinatio per baculum.
Rhabdos, i, f. 2. *lidérts*; eine gewiſſe Lufterſcheinung. Apul.
Rhăchītis, ĭdis, f. 3. *velő a' tsontokban*; das Mark in den Beinen. 2) *hát*; der Rücken. 3) *dnglus nyavalya, tsontpuhúlds*; die engliſche Krankheit. Med.
Rhācīnus, i, m. 2. *egy feketés tengeri hal*; ein ſchwärzlichter Meerfiſch. Ovid.
Rhācōma, ae, f. 1. *bizonytalan plánta gyökere*; die Wurzel einer Pflanze. Plin.
Rhădămanthus, vel —os, i, m. 2. Jovis ex Europa filius, rex Lyciae, qui, quod esset justitiae executor severus, fingitur a Poëtis apud inferos nocentum explorare culpas, Virg.
Rhaeti, Rheti, vel Raeti, ōrum, pl. incolae in Rhaetia.
Rhaetĭa, Raetia, vel Rhetia, ae, f. 1. regio intra Danubium, Rhenum et Lecum fluvios sita, Hinc: Rhaeticus (Raeticus, Rheticus) a, um, v. gr. vinum, Plin. vitis, Virg. *Rétiai*; Rhátiſch.
Rhăgădes, um, f. 3. et Rhagădĭa, ōrum, n. 2. pl. *hitserepesedés az ajakon, feltörés a' lábon*; Riſſe oder Ritze an der Lippe, an Füßen Plin.
Rhăgĭon, i, n. 2. *mérges fekete földipók*; eine ſchwarze giftige Erdſpinne. Plin.
Rhăgŏĭdes, *szemhártya*; ein Häutchen des Auges. Cels.
Rhamnes, Rhamnenses, vide: Ramnes.
Rhamnos, vel Rhamnus, i, f. 2 *henge, varjútövis, ebtövis*; der Wegedorn, Kreuzdorn Plin.
Rhamnus, untis, f. 3. urbs in insula Creta. 2) oppidum vel pagus in Attica, hodie: Tauro Castro.
Rhamnūsius, a, um, i. e. ex Rhamnute. Rhamnusia, vel virgo Rhamnusia, i. e. dea Nemesis, seu Adrastea, quae in Rhamnunte colebatur. Exigel at dignas ultrix Rhamnusia poenas, Ovid.
Rhānis, ĭdis, f. 3. nympha, una comitum Dianae, Ovid.
Rhāpĕĭon, i, n. 2. i. q. Leontopetalon, Plin.
Rhăphae, ārum, f. 3. plur. Dicuntur suturae in cranio, quae serratae inter se coalescunt, Medic.
Rhăphănus, i, m. 2. *retek*; der Rettig. (Dicitur et Raphanus).
Rhăphănītis, vide: Raphanitis.
Rhăphēa, ae, f. 1. urbs in Palaestina, hodie: Rama, Geogr.
Rhăphĭda, ae, f. 1. genus piscis, Plin.
Rhăphĭus, ĭi, m. 2. *egyszinű farkas*; ein ungefleckter Wolf. Plin.
Rhāpōnticum, i, n. 2. (Centaurea Rhapontica, L.) *raponts tsillágó*; die Rhapontik. Bot.
Rhapsōdĭa, ae, f. 1. *külömbféle vagy elegyes versek gyüjteménye*; die Sammlung von allerhand Gedichten. 2) i qu. liber. Ex secunda rhapsodia. Nep i. e. ex libro secundo.
Rhĕa, ae, f. 1. dea, id. qu. Cybelé, Ovid. 2) Rhea Sylvia, filia Numitoris regis in Alba, mater Romuli et Remi, Liv.
Rhēda, ae, f. 1. *kotsi, négykerekű kotsi*; ein Wagen, eine Kutſche. Vehi in rheda, Cic. *kotsin menni*; fahren. Rheda meritoria, Svet. *fogadott kotsi*; eine Miethkutſche.
Rhēdārĭus, a, um, *kotsikoz való, ko-*

Digitized by Google

tsit illető; den Reisewagen, die Kutsche betreffend. Equus rhedarius, Varr. *kotsibavaló ló, igás ló, hámos ló*; ein Kutschenpferd, Wagenpferd.

Rhēdārius, ii, m. 2. *kotsis*; der Kutscher. Cic. 2) *kotsigyártó, kerékgyártó*; der Wagen oder Kutschen macht, ein Wagner, Radmacher. Capit.

Rhēdŏnes, vel Rēdŏnes, um, pl. populus in Gallia Celtica. Caes.

Rhēgĭum, vel —on, ĭi, n. 2. urbs sita in margine Italiae, ex adverso Siciliae, hodie: Reggio, Cic. Hinc: Rheginus, a, um, et Rhegini, i. e. incolae hujus urbis, Liv.

Rhēnānus, a, um. (Rhenus) *Rhénusi, Rajnai*; den Rhein betreffend, dahin gehörig, Rheinisch. Martial.

Rhēnus, i. m. 2. *Rhénus, vagy Rajna folyóvize*; der Rhein, ein deutscher Fluß. Caes. Flumen Rhenum, Hor.

Rhēsus, i, m. 2. rex Thraciae.

Rhētĭco, ōnis, m. 3. mons Germaniae, Mela.

Rhētor, ōris, m. 3. *ordtor, beszédmester*; ein Redner. Cic. 2) *ékesenszólás tanitója vagy mestere*; ein Lehrer der Beredsamkeit. Cic.

Rhētŏrĭca, ae, et Rhetorice, es, f. 1. *ékesenszólás, ékesszólás mesterség*; die Redekunst. Cic. 2) Rhetorica, ōrum, n. pl. *ékesszólást tanitó könyvek*; Bücher von der Redekunst. Cic.

Rhētŏrĭce, Adv. *ordtori módon, ékesenszólva*; redneriſch. Cic.

Rhētŏrĭcō, āre, 1. i. qu. rhetoricor, Non.

Rhētŏrĭcor, āri, Dep. 1. *ordtorkodni*; auf redneriſche Art reden. Tertull.

Rhētŏrĭcus, a, um, *ordtori, beszédmesteri, ékesenszólást illető*; die Redekunst betreffend. Ars rhetorica, Cic. *az ékesszólás mestersége*; die Redekunst.

Rhētŏrisso, āre, 1. *úgy beszélleni mint egy ordtor*; wie ein Redner reden. Non.

Rhētra, ae, f. 1. *szózat, törvény*; ein Wort, Ausſpruch, Geſetz. Rhetrae Lycurgi, Ammian.

Rheŭma, ătis, n. 2. *tsúzz, v. tsúz, folyóndtha a' testben*; Fluß im Körper, Katarrh. Hieron.

Rheŭmătĭcus, a, um, *tsúzos, folyóndthás*; einen Fluß oder Katarrh habend, flüſſig, katarrhaliſch, ſchnupfig. Plin.

Rheŭmătismus, i, m. 2. *tsúza, v. tsúzz a' testben, folyóndtha*; ein Fluß im Körper, Katarrh, Schnupfen ꝛc. Plin.

Rhīna, ae, f. 1. i. q. squatina, *egy tengeri hal neme*; ein Meerfiſch. Plin.

Rhīnĭon, ĭi, n. 2. (collyrium) *pukitó kenőts*; ein Mittel oder Salbe, die Narben, harte Haut ꝛc. wegzubringen. Cels.

Rhīnŏbătus, i, m. 2. *tengerihal neme*; ein Meerfiſch. Plin.

Rhīnŏcĕros, ōtis, m. 3. *szarvorrú, (emlősállat)*; das Nashorn. Plin.

Rhīnŏcĕrōtĭcus, a, um, i. e. ex Rhinocero. 2) *gúnyoló*; ſpöttiſch. Sid.

Rhīon, vel Rhium, ĭi, n. 2. promontorium Graeciae intra mare Jonium et Corinthicum, Liv.

Rhīza, i. qu. radix; *gyökér*; die Wurzel.

Rhīzagra, ae, f. 1. *foghúzó pelikán*; eine Zange oder ein Geißfuß, damit die ausgebrochenen Zähne ausgezogen werden. Aul. Gell.

Rhīzŏtŏmus, i, m. 2. *gyökerésző, gyökérdző*; ein Wurzelgraber.

Rhīzŏtŏmos, i, m. 2. *a' nőszíromnak egy faja*; eine Art der Iris. Plin.

Rho, i. e. litera R apud Graecos, Cic.

Rhŏa, ae, f. 1. *pómagrénát*; ein Granatapfel. Dioſc.

Rhŏae, ārum, f. 3. plur. *az apróbb és hajlós oldaltsontok*; die kleinen, dünnen und weichen Rippen. Med.

Rhŏda, ae, f. 1. urbs et arx Cataloniae, hodie: Rotes. Geogr.

Rhŏdănītis, i. e. Rhodanum fluvium concernens.

Rhŏdănus, i, m. 2. *a' Rhóna, v. Rhodanus vize Frantzia országban*; die Rhone, ein Fluß in Frankreich. Caes.

Rhŏdĭa, ae, f. 1. Nom. pr. deae marinae. 2) i. qu. Rhodiola, L.

Rhŏdĭnus, a, um, *rózsából való*; aus Roſen; unguentum rhodinum; *rózsakenőts*; die Roſenſalbe. Gloss.

Rhodĭola, ae, f. 1. *rózsika, rózsagyökér*; die Rhodiole. Bot.

Rhŏdītes, ae, m. 1. sc. lapis, vel Rhodītis, ĭdis, f. 3. gemma hodie ignota, Plin.

Rhŏdĭus, a, um, *Rhódusi, Rhódus szigetéből való*; aus, in Rhodus, dahin gehörig, Rhodiſch. Ovid. Rhodii, i. e. incolae insulae Rhodi, Cic.

Rhŏdŏdaphne, es, f. 1. *oleánder torok-*

rejt; die Lorberrose, der Oleander. Plin.

Rhŏdŏdendros, et Rhododendron, i, n. 2. *ragyubura*; der Alpbalsam. Plin.

Rhŏdŏmĕli, ĭtis, n. 3. *rózsaméz*; der Rosenhonig. Pallad.

Rhŏdon, i, n. 2. *rózsa*; eine Rose. Gloss.

Rhŏdŏgĕne, es, f. 1. Nom. pr. filiae Darii, Hist.

Rhŏdŏpe, es, f. 1. mons primarius Thraciae, Hinc: Rhodŏpēius, a, um, *Thrácziai*; Thracisch. Vates Rhodopeius, Ovid. i. e. Orpheus.

Rhŏdŏpēius, Rhŏdŏpēus, vide: Rhodope.

Rhŏdos, vel Rhodus, i, f. 2. insula et urbs in mari mediterraneo ad ora Asiae, Virg.

Rhŏdŏsăccharum, i, n. 2. *rózsanddméz*; Rosenzucker.

Rhŏdostagma, ătis, n. 3. *rózsavíz*; Rosenwasser.

Rhoeas, ădis, Rhoea, ae, f. 1. (Papaver Rhoeas, L.) *pipats mák*; wilder Mohn. Plin.

Rhoetēum, i, n. 2. urbs et promontorium in Troade, hodie: Cap Barbieri, Hinc: Rhoeteus, a, um, i. e. Trojanus, Virg.

Rhoetēus, a, um, vide: Rhoeteum.

Rhoetus, vel Rhoecus, i, m. 2. unus Gigantum, Hor. 2) i. qu. centaurus, Ovid.

Rhōïtes, ae, m. 1. sc. vinum, *pómagrándt bor*; Wein aus Granatäpfeln. Plin.

Rhombōïdes, is, *kótaforma*; rautenförmig. 2) Subst. *kótaformájú négyszegletű rajz*; geschobene Raute. Front.

Rhombus, i, m. 2. *kótafejű rajz, négyszegletű rajz, mellynek négy egyenlő oldala, és két hegyes, két tompa szeglete van*; eine Raute, Rautenvierung, ein gleichseitiges Viereck, das lauter schiefe Winkel hat. Front. 2) *kerek motóla*; eine Garnwinde, Weife, ein Haspel. Ovid. 3) i. qu. pleuronectes rhombus, L. *négyszegletű félszegúszó, egy tengeri hal*; der Glattbutt.

Rhomphaea, Romphaea, ae, f. 1. *pallos*; ein großes zweyschneidiges Schwert. Liv.

Rhonchisŏnus, a, um, *hortyogó*; schnarchend. Sidon.

Rhonchisso, āre, 1. *hortyogni*; schnarchen. Plaut.

Rhoncho, āre, 1. *hortyogni*; schnarchen. Sidon.

Rhonchus, i, m. 2. *hortyogás*; das Schnarchen. Martial.

Rhŏpălon, i, n. 2. *ék*; die Keule. 2) i. q. Nymphaea, Plin.

Rhŏsos, vel —us, i, f. 2. urbs Syriae, Hinc: Rhosius, a, um, i. e. ex illa urbe etc. Plin.

Rhūs, Gen. rhŏis, c. 3. *szömörtze*; der Sumach. Plin. Rhus Coriaria, L. *etzet szömörtze, etzetfa*; der Essigbaum, Sumach. Rhus Cotinus, L. *sárga szömörtze, iszkompia*; der Perückenbaum, Färberbaum, Gärberbaum.

Rhūsĕlīnon, i, n. 2. *vad borostyán*; wilder Epheu. Apul.

Rhyas, ădis, m. 2. *tsipósság, szemkönnyezés szüntelen*; das Triefen der Augen. Cels.

Rhymus, i, m. 2. fluvius Mysiae, Strab.

Rhyndăcus, i, m. 2. fluvius Mysiae, hodie: Michaliza, Mela.

Rhynthon, Rhinthon, ōnis, m. 3. *kaszontalan buja ember*; ein wollüstiger Mensch. Colum.

Rhypŏdes, sc. emplastrum, *hojaghúzó flastrom*; Zugpflaster. Cels.

Rhyptĭcus, a, um, *tisztító*; säuberud. Remedia rhyptica, *tisztító szerek*; reinigende Arzneymittel. Med.

Rhythmĭce, es, f. 1. *a' jólhangzás mestersége*; die Kunst des Wohlklangs. 2) *a' rímczés vagy az egyenlő végzetű verselés mestersége*; die Reimkunst. Marc. Cap.

Rhythmĭcus, a, um, *versszerzői, versszerzést illető*; rhythmisch, dem Rhythmus betreffend. 2) *jól összeillő*; wohl zusammen passend. Cic.

Rhythmus, i, m. 2. i. q. numerus, *hasonló mértékre való osztása' részeknek a' kimondásra nézve, mint a' millyen elosztás a' mértékes versezetben vagyon, p. o. ezen szókban*: conterit, mensas, *és* superant, *egyenlő a'* rhythmus, *dimbár ezek háromféle lábú szók, úgymint*: dactylus, spondeus, *és* anapestus; die gleiche Abmessung der Theile in Ansehung der Zeit, in der Aussprache, z. B. in conterit, mensas, und superant ist gleicher rhythmus. Quint.

Rhytium, ĭi, n. 2. *ivó tőrök*; das Trink-

horn, ein Trinkgeschirr, unten enge, oben weit. Martial.

Ribes, Ribēsium, ii, n. 2. *tengerisziló tserje, ribiszke*; die Johannisbeerstaude.

Rica, ae, f. 1. *szemfedező fátyol*; der Schleyer der römischen Damen. Plaut.

Ricīnium, Recīnium, Rīcīnus, vel Recīnus, i, m. 2. *asszszony gyászruha*; ein Trauerkleid der Weiber. Varr.

Ricīnus, i, m. 2. v. gr. ricinus ovium, Cato. *kollants*; eine Schaflaus. Ricinus canum, Plin. *eblégy*; eine Hundsfliege. 2) *himboj, plánta neme*; der Wunderbaum. Plin.

Ricto, āre, 1. *ordítni*; schreyen wie ein Pardel. Spart.

Rictum, i, n. 2. i. q. rictus, Cic.

Rictus, us, m. 4. (ringo) *szájeltátás, tátott száj*; die Öffnung des Mundes, das aufgesperrte Maul, der Rachen. Ovid.

Ricŭla, ae, f. 1. *ingetske*; ein Hemdchen. Fest.

Rīdĕo, rīsi, rīsum, ēre, 2. *nevetni, kaczagni*; lachen. Cic. Non puto esse, qui his temporibus ridere possit, Cic. Omnia nunc rident, Virg. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *kinevetni valakit, megnevetni*; belachen, verlachen, auslachen. 3) *tréfálni, enyelegni*; scherzen, fröhlich seyn. Stat. 4) tempestas ridet, Ovid. *mosolyog az idő, szép idő van*; es ist liebliches Wetter. 5) *valamit mosolyogva mondani*; etwas lachend sagen. Cic. 6) Hoc mihi praeter omnia ridet, Hor. *ez nekem leginkább tetszik*; dieses gefällt mir vor allen.

Rīdĭbundus, a, um, *nevető, mosolygó*; lachend. Plaut.

Rīdĭca, ae, f. 1. *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Varr.

Rīdĭcŭla, vel Redicula, ae, f. 1. *tzövek*; ein Pflock. Senec.

Rīdĭcŭlārĭus, a, um, *nevetséges*; lächerlich. Plaut.

Rīdĭcŭle, Adv. *nevetségesen, nevetséges módon*; lächerlich, auf lächerliche Art. Cic.

Rīdĭcŭlōsus, a, um, *nevetséges*; lächerlich. Arnob.

Rīdĭcŭlum, i, n. 2. *nevetséges dolog*; etwas lächerliches. 2) *tréfa, tréfaság*; ein Spaß. 3) ridiculo esse alicui, Ter. *nevetségére lenni valakinek, kinevettetni*; ausgelacht werden.

Rīdĭcŭlus, a, um, *nevetséges, nevetségre méltó*; lächerlich, belachenswerth, worüber man lachen muß. 2) *rendes, furtsa, múlatságos, tréfás*; possierlich, spaßhaft. Ter.

Rĭen, ēnis, Obs. pro: Ren.

Rīga, ae, f. 1. *Riga, várost Livlándban*; die Stadt Riga in Liefland. Hinc Rigensis, Adject. *Rigai*; aus Riga. Geogr.

Rīgātio, ōnis, f. 3. *megöntözés, meglotsolás*; die Wässerung, Besprengung, Begießung. Colum.

Rīgātor, ōris, m. 3. *megöntöző, meglotsoló*; der Wässerer, Besprenger, Befeuchter. Tertull.

Rīgens, tis, o. *merő, merevény*; starrend. Oculi rigentes, Plin. *meredt szemek*; Augen, die einen starr ansehen. 2) *érzéketlen*; gefühllos, unempfindlich. Ovid. Sup. rigentissimus, Solin. i e. frigidissimus.

Rīgĕo, ui, ēre, 2. *megmerevedni*; starren, unbiegsam seyn, starr oder steif seyn. Frigore riget, Cic. 2) *igen fázni, fagyos lenni*; sehr frieren. Prata rigent, Liv. sc. gelu; *dér lepte el a' réteket*; die Wiesen sind bereift. Sine frondibus arbor riget, Ovid. *az az: ollyan mint ha a' hideg megvette volna*; sieht kahl und erfroren aus.

Rīgesco, gui, ĕre, 3, Inchoat. *megmerevedni, p. o. hideg miatt*; erstarren oder starr werden, z. B. vor Frost. 2) v. gr. ut capilli, Ovid. *felborzadni, merőn felállni*; erstarren, empor stehen. Virg. 3) *elkomolyodni*; ernsthaft werden, männlich werden. Claud.

Rīgĭde, Adv. *merően, merevényen*; starr, steif, unbiegsam. Vitruv. 2) *egyenesen, egyenes linedban*; gerade hin, in gleicher Linie. Senec. 3) *keményen, komolyan*; strenge Ovid. rigidius, Val. Max.

Rīgĭdĭtas, ātis, f. 3. *merevénység, hajlékatlanság*; die Steife, Unbiegsamkeit. Vitruv.

Rīgĭdo, āre, 1. *megmerevítni*; steif oder hart machen. Senec.

Rīgĭdus, a, um, (rigeo) v. gr. terra, aqua, Ovid. *megmerevedett, nem hajló, hajlékatlan, kemény, megkeményedett, p. o. a' hidegtől*; starr, steif, unbiegsam, hart, z. B.

Digitized by Google

von der Kälte. 2) v. gr. columna, Ovid. *merőn feldlló*; ſtarr, gerade ſtehend. Capilli rigidi, Ovid. 3) Tróp. *keményen, v. merőn dllő, mozdúl hatatlan*; hart, ſtarr, unbeweglich. Innocentia rigida, Liv. 4) v. gr. mens, Ovid. mores, Ovid. *hajthatatlan, durva*; ungeſchmeidig, rauh, ſteif. 5) v. gr. censor, Ovid. sententia, Plin. *kemény, kémélletlen*; ſtrenge, hart. 6) *tűrő, sokat kidlló*; geduldig viel ausſtehend. Martial. 7) v. gr. ferae, Ovid. *vad, kegyetlen*; wild, grauſam.

Rigo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam per agros, Liv. *a' vizet eldrkolni p. ó u' földekre, 's az által azokat megnedvesitni*; Waſſer wohin leiten und dadurch wäſſern. Sanguinem per venas rigare, Plin. *az ast elterjeszteni*; verbreiten. 2) *megnedvesitni, megöntözni*; wäſſern, benetzen, befeuchten. Fluvius rigat campos, Plin. Lacrymis rigare, Ovid. *könnyekkel áztatni*; mit Thränen benetzen. 3) Met. *elterjedni, kiterjedni*; ſich verbreiten. Lux solis rigat coelum, Luer.

Rigŏdūnum, i, n. 2. urbs in Gallia Belgica, Tac.

Rigor, ōris, m. 3. v. gr. nervorum, Cels. *megmerevedés, hajlékatlanság*; das ſtarre Weſen, die Unbiegſamkeit. 2) v. gr. disciplinae, Tac. juris, Pand. *keménység, kémélletlenség*; die Strenge, Schärfe. 3) v. gr. ferri, Virg. *keménység*; die Härte. 4) *megmerevedés a' hideg miatt, meggémberedés, megfagyás*; die Erſtarrung vor Kälte, ein harter Froſt. 5) v. gr. morum, Ovid. *kajthatatlanság, megdtolkodottság*; die Ungeſchmeidigkeit, Unmanierlichkeit, Härte, Steifigkeit. 6) v. gr. fluminis, Paull. *egyenes menetel v. folyás*; der gerade Lauf.

Rigorātus, a, um, *megmereveltett, megkeményitett*; geſteift. Plin.

Rigorōse, Adv. *keményen, kémélletlenül*; ſtreng, unbarmherzig.

Rigorōsus, a, um, (rigor) *kemény, kémélletlen, minden kémélles nélkül való, szoros, p. o. megvizsgálás*; ſtreng, ſcharf. Voss. et Gloss.

Rignum, i, n. 2. id. qu. Rigatio.

Rigŭus, a, um, v. gr. hortus, Ovid. *a' mit öntöznek, öntözött, megtotolt*; was gewäſſert wird, gewäſſert. 2) *nedveslló, megöntözö*; befeuchtend. Amnes rigui, Virg. 3) Met. *bővelkedő, tele lévő*; voll, ſtrotzend. Bos laete plurimo rigua, Solin.

Rima, ae, f. 1. *repedés, hasadék*; der Riß, Spalt, die Spalte. Cic. Agere rimas, Ovid. *megrepedezni*; zerſpalten. 2) plenus est rimarum, Ter. *semmit se tud elhallgatni, mindent kibeszél*; er kann nichts verſchweigen. 3) *rés*; eine Ausflucht. Rimam quaerere, Prov. *kibúvó rést kereshi*; eine Ausflucht ſuchen.

Rimābundus, a, um, (rimor) *gondolkozó, vizsgálódó*; nachdenkend, betrachtend. Apul.

Rimātim, Adv. *a' hasadékon által, p. ó. nézni*; durch die Ritzen, z. B. etwas ſehen. Mart. Cap.

Rimātor, ōris, m. 3. *vizsgálódó*; ein Nachforſcher. Arnob.

Rimo, āre, pro: Rimor, Sid.

Rimor, ātus sum, āri, Dep. 1. (rima) v. gr. terram rastris, Virg. *barázdánként feldsni, felkapdlni*; durchgraben, umhacken. 2) *felvájni, felvagdalni*; durchwühlen. Volucres rimantur prata, Virg. 3) v. gr. aliquid diligentissime, Quint. *valamit kikémlelni, kivizsgdlni, felkutatni, felkutkodni, vizsgálni*; etwas ausſpähen, forſchen, nachforſchen, aufſpüren, betrachten. Canes elatis rimantur naribus auras, Ovid. Secreta rimari, Tacit.

Rimōsus, a, um, v. gr. cymba, Virg. *hasadtsos, repedezett*; voller Ritze oder Spalte, Ritze habend, leck. 2) Trop. auris rimosa, Hor. *a' fetsegő fülei, mellyben a' szó meg nem dll*; Ohren eines Schwätzers, der alles wieder ausplaudert.

Rimŭla, ae, f. 1. Dim. *repedés, kis hasadás*; ein Ritzchen, Spaltchen. Lact.

Ringo, rinxi, rictum, gĕre, 3. id. qu. Ringor.

Ringor, rictus sum, ringi, Dep. 3. *fellehúzni a' szdjdt*: das Maul krümmen 2) ringitur, Ter. *békételenkedik*: es iſt verdrießlich. 3) *összevonogatni*; ſich zuſammen runzeln. Varr.

Ripa, ae, f. 1. *part, vispart, folyóvíz partja*; das Ufer, die Geſtade eines Fluſſes. Caes. et Ovid. 2) *tengerpart*; das Ufer des Meeres. Hor.

Digitized by Google

Ripăriensis, e, *parti*; am Ufer befindlich, dahin gehörig. Milites ripanienses, Vopisc. *a' partot, v. határt őrző kar ondk*; Gränzsoldaten.

Rīpārius, a, um, v. gr. hirundo, Plin. *parti*; am Ufer befindlich.

Ripensis, e, *parton lévő, parton fekvő*; am Ufer befindlich. Ammian.

Rīpŭla, ae, f. 1. Dimin. a ripa, *partotska*; ein kleines Ufer. Cic.

Riscus, i, m. 2. *bőrös láda*; ein Reisekoffer, Koffer. Ter. 2) *vakablak, falban lévő szekrény, v. almáriom*; ein Schränkchen in der Wand. Ter.

Rīsĭlŏquium, ii, n. 2. *nevetve beszélés*; das Reden mit Lachen. Tertull.

Rīsio, ōnis, f. 3. (rideo) *nevetés, kaczagás*; das Lachen. Plaut.

Rīsĭto, āre, 1. Freq. *nevetkőzni*; lachen. Non.

Risor, ōris, m. 3. *nevető, kaczagó*; der Lacher. 2) *kinevető, kigúnyoló*; der Verlacher, Spötter. Horat.

Rīsus, us, m. 4. *nevetség, nevetés*; das Lachen, Gelächter. Aliquid in risum vertere, Hor. *valamit nevetségessé tenni*; etwas lächerlich machen. Risui esse, Liv. *másnak nevetségére lenni, kinevettetni*; zum Gelächter seyn, belacht oder verlacht werden. Risum edere, Cic. *nevetni, kaczagni*; lachen. Risum movere, vel concitare, Cic. dare alicui, Hor. vel praebere, Justin. *nevetséget inditni*; Lachen erregen. Risu corruere, Cic. vel emori, Terent. *majd megszakadni vagy meghalni nevettében*; vor Lachen bersten wollen. Risum tollere, Hor. *nagy hahotával nevetni, v. kaczagni, elnevetni magát*; ein Lachen erheben; lachen, zu lachen anfangen. Risum tenere, Cic. *tartóztatni magát a' nevetéstől*; sich des Lachens enthalten. Risum captare, Hor. *mást akarni megnevettetni*; Lachen zu erregen suchen. Risus sardonius, Cic. *gúnyoló kinevetés, kár-örőm*; ein höhnisches Lachen.

Rīte, Adv. *illendő módon, illendően, a' mint illik*; auf gehörige Art, gebührend. Deum rite colere, Cic. 2) *annak módja szerént*; auf gehörige oder gewöhnliche Art. Testes rite adjurerunt, Auct. ad Her. 3) *igasság szerént, méltó jussal, méltán*; mit Recht, wohl. Quae potest appellari rite sapientia, Cic. 4) *szerentsésen*; glücklich. Plaut.

Rītŭālis, e, (ritus) v. gr. liber, Fest. *szokásokat vagy tzeremóniákat illető*; die Gebräuche oder Ceremonien betreffend.

Rītŭāliter, Adv. *a' szokások vagy tzeremóniák szerént*; den Gebräuchen und Ceremonien gemäß. Ammian.

Rītus, us, m. 4. *bevett szokás vagy tzeremónia, p. o a' vallásban*; der hergebrachte Gebrauch, Ceremonie, z. B. in der Religion Cic. 2) *akármelly szokás vagy mód*; jeder Gebrauch oder Gewohnheit, Art, Manier. Nuptiarum ritus, Pandect. Novo ritu, Hor. *új módon, új mod szerént*; auf neue Manier, Mode. Horat. Pecudum ritu, Cic. *mint a' barmok*; wie das Vieh, nach Art des Viehes. Mulierum ritu altercantes, Liv. Fluminis ritu, Horat. Quo ritu, i. e. quo modo, Lucret.

Rīvālis, e, (rivus) *folyóvizi, folyóvízbeli*; aus dem Bache. Cancer rivalis; *folyóvízbeli rák*; ein Bachkrebs 2) rivales, pl. *a' kiket ugyan azon egy patak vallaszt el egymástól birtokaikra nézve*; die einen gemeinschaftlichen Bach zur Gränze haben. Pand. 3) *szerelembéli vetélkedőtárs*; ein Nebenbuhler, Mitbuhler. Plaut.

Rīvālĭtas, ātis, f. 3. *szerelembéli vetélkedés*; die Mitbuhlerschaft. 2) *szeretőfélés*; die Eifersucht. Apul.

Rīvātim, Adv. *patakonként*; bachweise. Macrob

Rivo, āre, 1. *elárkolni, p. o. a' vizet*; ableiten. Paulin. Nol.

Rīvŭlus, i, m. 2. Dimin. *patakotska, kis patak*; ein Bächlein. Cic.

Rīvus, i, m. 2. *patak, kis folyó*; jedes kleine fließende Wasser, der Bach. 2) Trop. lacrymarum rivus, Ovid, *könnyek zápora*; ein Thränenguß.

Rixa, ae, f. 1. *veszekedés, visszavonás*; der Zank, Streit, Zwist. Cic. In rixam ire, Quintil. *veszekedni*; sich zanken. 2) Trop *békétlenség, egyenetlenség*; die Uneinigkeit Cic.

Rixātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Quintil.

Rixo, āre, 1 i. q. rixor, Varr.

Rixor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. cum aliquo de re, Cic. *veszekedni, gardzsdálkodni*; zanken, hadern. 2)

Digitized by Google

ellenkezni egymással, egyenetlenkedni; gegen einander ſeyn, uneinig ſeyn. Plin.

Rixōsus, a, um, *veszekedő, gardzda, visszavonó*; zänkiſch. Colum.

Rŏbĭgĭnōsus, i. qu. Rubiginosus, a, um.

Rōbĭgo, vel Rubĭgo, ĭnis, f. 3. *rozsda*; der Roſt, z. B. des Metalls. Virg. Rubiginem trahere, Plin. *megrozsdásodni*; roſten. 2) *rozsdaforma folt, vagy szenny*; der Roſt oder Roſtfleck, Schmutz. Ovid. 3) *üszög, p. o. a' búzában, 's a' t.* der Brand im Getreide. Virg. et Colum.

Rōbĭgus, i, m. 2. vel Robigo, i. q. deus robiginis, Varr.

Rōbŏrārĭum, ĭi, n. 2. id. qu. vivarium; *állatoskert, vadaskert*; ein Thiergarten. Gell.

Rōbŏraseo, ĕre, 3. *megerősödni*; ſtark werden. Naev.

Rōbŏrĕus, a, um, *tölgyfábólvaló, tölgyfa*; aus Steineichen. Ovid. 2) Met. *erős*; ſtark, feſt. Stat.

Rōbŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. artus, Lucr. *megerősíteni*; ſtark machen, ſtärken, verſtärken.

Rōbŏrōsus, a, um, (robur) *tsökönös, p. o. ló*; ſtarrig, gichtſtarrig, z. B. Pferd. Veget.

Rōbur, ŏris, n. 3. *tölgyfa*; eine Hageeiche, Steineiche. Plin. (Quercus Robur, L.) 2) *akármelly erős fa dereka vagy törzsöke, fadarék, fatörzsök*; der Stamm von jedem ſtarken Baume. Quercus antiquo robore, Virg. *régi törzsökből nőtt tölgyfa*; eine Eiche aus altem Stamme. 3) *tölgyfából vagy más erős fából készült akármelly eszköz, p. o. pad, kaloda, fegyvernyél p. o. lándzsa, 's a' t.* was aus Eichenholze, oder ſonſt aus ſtarkem harten Holze iſt, z. B. Bank, Gefängniß, oder Schandklotz, Geſchoß, z. B. Speer ꝛc. Robur praefixum ferro, Virg. Robur aratri, Virg. i. e. aratrum ex robore factum. Robur Herculis, Mart. *buzogány*; die Keule. Epulis in robore accumbunt, Cic. *az asz: kemény padokra dűlve vendégeskednek*; auf harten Bänken liegend ꝛc. 4) *erő, erős volta valaminek*; alles was ſtark iſt. Robur ferri, Virg. Robora peditum, Liv. *a' gyalogság kivdlogatott ereje, vagy szine, java*; der Kern des Fußvolkes. 5) *keménység*; die Härte; Robur saxi, Luer. 6) *erő, bátorság*; die Kraft, der Muth. Robur animi, Cic. Illi robur et aes triplex circa pectus erat, Hor.

Rōburnĕus, a, um, *tölgyfából való, tölgy*; von Eichen. Fruges roburneae, Colum. *tölgymakk*; Eicheln.

Rōbus, i, m. 2. *a' legjobb búza*; der beſte Weitzen. Colum. 2) Adj. pro: rufus; *rót*; ziegelroth. Fest.

Rōbus, ŏris, id. qu. Robur.

Rōbuste, Adv. *erősen*; ſtark. Robustius, August.

Rōbustĕus, a, um, *tölgy, vagy más keméný fából készült*; aus Steineichen oder ſonſtigem harten Holze. Vitr.

Rōbustus, a, um, v. gr. fores, Hor. carcer, Plaut. *tölgyfából készült, abból való*; eichen, aus Eichenholze. 2) v. gr. puer, Hor. homo, Cic. animus, Cic. *erős*; ſtark. Comp. robustior. Sup. robustissimus. Flor.

Rōdo, si, sum, ĕre, 3. *rágni, harapdálni*; nagen, benagen. Pollicem rodere, Hor. 2) Trop. v. gr. aliquem, Hor. *valakit mardosni, megszóllani, rágalmazni*; einen ſchmähen, läſtern. Amicum absentem rodere, Hor. 3) *megemészteni, megenni, mint, p. o. a' rozsda valamit*; verzehren, zerfreſſen, freſſen. Ferrum rubigine roditur, Ovid.

Rōdumna, ae, f. 1. Roanne, urbs in Gallia.

Rōdus, vide: Raudus.

Rōgālis, e, *testégető rakásfát illető, oda tartozó*; den Scheiterhaufen betreffend, dahin gehörig. Flamma rogalis, Ovid.

Rōgāmentum, i, n. 2. et Rogamen, inis, n. 3. *kérdés*; die Frage. Apul.

Rōgātĭo, ōnis, f. 3. (rogo) Fig. Rhet. *kérdés*; die Frage. Cic. 2) *meg kérdezése a' népnek valamelly új törvény behozdsa erdnt*; Anfrage aus Volk oder ein Vortrag wegen eines neuen Geſetzes. Ferre rogationem ad populum, Cic. et Caes. 3) *törvény*; ein Geſetz. Liv. 4) *kérés, kérelem*; eine Bitte, das Anſuchen. Rogationi alicujus resistere. Val. Max.

Rōgātĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *kis, v. rövid kérdés*; eine kleine Frage. Cic. 2) *egy kis kérés*; eine kleine Bitte. Cic.

Digitized by Google

Rögator, öris, m. 3. v. gr. legum, Lucil. *a' népet valamelly törvényhozás vránt megkérdő*: Frager, Anfrager, z. B. beym Volke, der ein Gesetz in Vorschlag bringt. 2) *szószólló a' néphez, a' népgyülés kormányozója*; der die Comitia dirigirte und das Volk fragte, Directeur. Cic. 3) *kérő*; der Bitter, Ansucher. Cic. 4) *koldús, kéregető*; der Bettler. Rogator panem ostiatim petit, Plaut.

Rögātus, us, m. 4. *kérés, kérelem*; die Bitte, das Ansuchen, Ersuchen. Ejus rogatu, Cic. *az ő kérésére*; auf sein Bitten. 2) *kérdés*; die Frage. Ad rogatum respondere, Cic.

Rögito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *kérdezgetni*; fragen. Ter. 2) *kérni*; bitten. Ter.

Rögo, āvi, ātum, āre, 1. cum Accus. personae et rei, v. gr. aliquem beneficium, Cic. deos divitias, Martial. vel aliquid ab aliquo, Cic. *kérni valamit valakitől*; bitten, ersuchen, sich ausbitten. Hoc te rogo, Cic. *erre kérlek*; das bitte ich von dir, oder ich bitte dich darum. 2) v. gr. aliquid aliquem, aliquid ab aliquo, Caes. *kívánni valamit valakitől*; verlangen, begehren. 3) v. gr. aliquem, Cic. *kérdezni, megkérdezni, tudakozni*; fragen. 4) rogare legem, Cic. *elfogadás végett előterjeszteni*; in Vorschlag bringen, vorschlagen. 5) *a' közgyülésekben előlülő lenni*; den Vorsitz in den Comitiis haben. Quibus consulatus me rogante datus est, Cic. 6) rogare sacramento militem, Liv. *a' katonákat szúró ald esketni*; den Soldaten den Eid abnehmen. 7) apud aliquem rogare, Cic. *valakinél keresni valamit*; bey einem etwas suchen. 8) *költsönözni, költsön venni*; entlehnen, borgen. Cic. Exemplum aliunde rogare, Auct. ad Hor.

Rögum, i, n. 2. pro: Rogus, Afran.

Rögus, i, m. 2. *testégető rakásfa, mellyen a' holttestet megégették*; ein Scheiterhaufen um die Todten zu verbrennen ꝛc. Metellum in rogum imposuerunt, Cic. Usque ad rogos, Prop. *haldlig*; bis in den Tod.

Röma, ae, f. 1. *Róma, Olaszország fővárosa*; Rom, die Hauptstadt von Italien. Liv.

Römändiöla, ae, f. 1. regio Italiae: Romagna, olim Flaminia. Geogr.

Römäne, Adv. *Római módon*; römisch. Gell.

Römänicus, a, um, v. gr. a'atrum, Cato. *Római, Rómában készült*, römisch, in Rom gemacht.

Römänicnsis, e, *Római*; römisch. Cato.

Römänitas, ātis, f. 3. *Római mód, v. szokás*; römische Art. Tert.

Römänülus, a, um, Dim. id. qu. Romanus. 2) porta Romanula, fuit porta, in monte Palatino, Varr.

Römänus, a, um, *Római*; römisch. Populus Romanus, Cic. 2) Romani, pl. a' *Rómaiak*; die Römer. Virg.

Römätinus, i, m. 2. fluvius in terra Venetorum, hodie: Lemna. Plin.

Römilius, a, um, v. gr. tribus, i. e. tribus populi Romani. Cic.

Römülāris, e. *Rómulusi, Rómulust illető*; den Romulus betreffend. Liv. 2) v. gr. populus, Sid. *Római*; römisch.

Römülēus, a, um, *Rómulusi*; den Romulus betreffend. 2) *Római*; römisch. Ovid.

Römülides, ae, m, 1. *Rómulus maradéka*; ein Nachkomme des Romulus. Hinc: Romulidae; a' *Rómaiak*; die Römer. Virg.

Römülus, a, um, id. qu. Romuleus; *Rómulusi*; Romulisch. 2) *Római*; römisch. Virg.

Römülus, i, m. 2. Martis, et Iliae seu Reae Sylviae filius, frater Remi, conditor urbis Romae et primus Rex Romanorum, Liv.

Röob, n. *sürűre főzött nedv, lekvár, nedvpép*; ein dickgekochter Saft. Roob sambuci; *bodzalekvár*; Holler- oder Hollundermuß. Med.

Rörälis, e, (ros) *harmatból való, harmat*; aus dem Thau entstehend. Aqua roralis, Ovid. *harmatvíz*; Thauwasser.

Rörans, tis, o, Part. *harmatozó*; thauend.

Rörārii, se. milites, qui armatura levi, primi proelium committebant. Liv.

Rörātio, önis, f. 3. *harmatozás, harmatozás*; das Thauen. Apul. 2) *erős és hideg harmat, melly a' virágzó szőlőt elrontja*; eine Krankheit des Weinstocks, wenn bey seiner Verblühung ein kalter Thau darauf fällt. Plin.

Digitized by Google

Rōrātus, a, um, *pettegetett, iromba*; beſprenget, betráuſelt. Ovid.

Rōrella, ae, f. 1. *harmatfű*; Sonnenthau. (Drosera, Linn.)

Rōresco, ĕre, 3. *harmatozni, harmatjd vdlni*; ſich in Thau auflöſen, wie Thau tráufeln. Ovid.

Rōridus, a, um, id. qu. Roscidus, Prop.

Rōrifer, a, um, *harmatozó*; Thau bringend. Luer.

Rōriflŭus, a, um, *harmathozó*; Thau bringend. Poët.

Rōriger, a, um, idem. Fulg.

Rōro, āvi, ātum, āre, 1. *harmatozni*; thauen. Horat; *esik a' harmat, vi leszáll*; es thaut, der Thau fállt. Colum. 2) *harmatos lenni*; bethaut ſeyn. 3) *tsepegni, tseppenként hullani*; tráufeln, tröpfeln, tropfenweiſe herabfallen. Luer. 4) transit. *harmatot hullatni, beharmatozni*; thauen laſſen, Thau entſtehen oder fallen laſſen, bethauen. Cum rorare Tithonia conjux coeperit, Ovid. 5) *tsepegtetni, hullatni*; tráufeln laſſen, tropfenweiſe fallen laſſen. Ovid.

Rōrŭlentus, a, um, *harmatos*; bethaut. Colum.

Rōs, rōris, m. 3. *harmat*; der Thau. Virg. Ros cadit, Plin. Rores cadunt, Plin. *harmat esik*; es thaut, der Thau fállt. 2) i. e. liquor quilibet. Lucr. Ovid. 3) ros maris, Ovid. ros marinus, Hor. vel rosmarinus, et marinus ros, Colum. *rozmarin, rozmaring*; der Rosmarin.

Rōsa, ae, f. 1. *rózsa, esmeretes virág*; die Roſe, eine bekannte Blume. Cic. In rosa, Cic. *rózsával koszorúzva*; mit Roſen bekränzt. 2) i. q. color roseus; *piros, rózsaszín*; Roſenröthe. Rubeant labra rosis, Martial. 3) Mea rosa, Plaut. *rózsám, galambom*; mein Röschen. 4) *rózsabokor*; Roſenſtrauch. Plin.

Rōsācĕus, a, um, v. gr. corona, Plin. *rózsából való, rózsa*; aus Roſen. Oleum rosaceum, Plin. *rózsaolaj*; Roſenöhl.

Rōsans, tis, *rózsaszínű*; roſenroth. Poët.

Rōsārium, ii, n. 2, *rózsakert*; ein Roſengarten. Virg. 2) *rózsabokor*; ein Roſenbuſch, Roſenſtock. Fresn. 3) *olvasó*; ein Roſenkranz. Gloss.

Rōsārius, a, um, *rozsákból álló*; aus Roſen beſtehend. Apul.

Rōsātus, a, um, *rózsás*; mit Roſen verſehen. Oleum rosatum; *rozsaolaj*; Roſenöhl. Seren. Samm.

Rosciānus, a, um, *Rosciusi*; Roſciſch. Cic.

Roscĭdus, a, um, v. gr. herba, Varr. *harmatos*; bethaut. 2) *deres, zúzos*; bereift. Ovid.

Roscĭus, ii, m. 2. nomen familiare Romanum. L. Roscius, fuit comoedus Romae. L. Roscius Otho, Tribunus plebis. Cic.

Rōsea, ae, f. 1. regio Italiae, Sabinorum. Plin.

Rōsĕānus, a, um. i. e. e regione Rosea. Varr.

Rōsētum, i, n. 2. *rózsákkal beültetett hely, rózsás, rózsakert*; ein Ort mit Roſen beſetzt, Roſengarten. Virg.

Rōsĕus, a, um, *rózsából való, rózsás*; aus oder von Roſen. Virg. 2) *rózsaszínű*; roſenfarbig, roſenroth, roſig. Color roseus; *rózsaszín*; Roſenfarbe. Plin.

Rōsĭa, ae, f. 1. id. qu. Rosea.

Rōsĭdus, a, um, i. q. roscidus, Colum.

Rōsio, ōnis, f. 3. (rodo) *rágás, harapdálás*; die Nagung, Benagung. Cels.

Rosmărīnus, et Rosmărīnum, i, n. 2. *rozmarin, rozmaring*; Rosmarin. Plin.

Rostellum, i, n. 2. Dimin. *kis orr, t. i. maddr orr, 's a' t.* ein Schnäbelchen. Plin.

Rostŏchium, ii, n. 2. *Rostok, uradalom és város a Meklenburgi Hertzségben*; die Herrſchaft und Stadt Roſtock. Geogr.

Rostrātus, a, um, *orros*; mit einem Schnabel, Schnauze, Rüſſel, oder etwas ähnlichem verſehen. Falx rostrata, Plin. Navis rostrata, Cic.

Rostrum, i, n. 2. *orr, maddr-orr*; der Schnabel am Geflügel. 2) v. gr. suis, canis, Cic. *orr*: der Rüſſel, die Schnauze, das Maul. 3) v. gr. navis, Plin. *hajóorr, a' hajó orra*; der Schiffſchnabel, die Spitze vorn am Schiffe. 4) rostra, plur. *beszélőszék, ördlöszék vagy katédra*; die Rednerbühne. Descendere de rostris. Cic.

Rōsŭlentus, a, um, *rózsás*; voll Roſen. Prud. 2) *rózsaszínű*; roſenfarbig. Mart.

Rōta, ae, f. 1. *kerék, p. o. kotsikerék*; das Rad, z. B. am Wagen. Virg.

Digitized by Google

Ovid. Rota solis, *a' nap kintaja*; Sonnenwagen. Lucret. 2) *karika, tányér*; ein runder Körper. Solis major rota, Lucret. 3) *kerengés, kerület, forgás*; der Kreis, die Kreisung, z. B. des Rades. Virg. 4) *kerék, mellyben, v. mellyel a' gonosztévőt megtörik*; das Rad, als Leibesstrafe oder Tortur. Cic. 5) *korong, v. karang a' fazekasoknál*; das Rad der Töpfer. Horat. 6) *egy tengeri hal*; eine Art Seefisch. 7) *ketske neme*; eine Art Ziegen. Varr.

Rŏtābĭlis, e, *kerék módra forgó, v. forgatható*; wie ein Rad sich umdrehend. Amm.

Rŏtālis, e, *kerekes*; mit Rädern versehen. Capitol.

Rŏtātĭlis, e, *kerék módra forgatható*; was sich rund umtreiben läßt.

Rŏtātim, Adv. *kerék módra*; radförmig. Apul.

Rŏtātĭo, ōnis, f. 3. *forgatás, kerengetés*; das Drehen in einem Kreise. 2) *kerengés*; das Herumdrehen.

Rŏtātor, ōris, m. 3. *forgató*; der Herumdreher. Stat.

Rŏtātus, us, m. 4. *forgatás*; das Drehen in einem Kreise. Stat.

Rŏtĕrŏdāmum, i, n. 2. *Roterdam városa a' Móza vize mellett Hollandiában*; die Stadt Rotterdam an der Maas. Geogr.

Rŏto, āvi, ātum, āre, 1. *kerék módra forgatni*; radförmig herum drehen, in einem Kreise herum drehen. Hor. 2) *hengergetni, görgetni*; umwälzen. Se rotare; *forogni, gördülni, görögni*; sich herum drehen, sich umwälzen. Virg. Pavo rotat gemmantes caudae pennas, Plin. *a' páva sdtoroz*; der Pfau schlägt ein Rad (mit dem Schwanze).

Rŏtŭla, ae, f. 1. Dim. *kis kerék*, ein Rädchen. Plaut.

Rŏtundātĭo, ōnis, f. 3. *kerekítés*; das Rundmachen. Vitr.

Rŏtunde, Adv. *kereken*; rund. 2) v. gr. dicere, Cic. *jól, szépen*; schön, wohlklingend. 3) *egyenesen, kereken, p. o. kimondani*; aufrichtig, frey heraus Cic.

Rŏtundifŏlĭus, a, um, *kereklevelű*; rundblätterig. Apul.

Rŏtunditas, ātis, f. 3. *kerekség*; die Rundung. Plin. 2) v. gr. verborum, Macrob. *helyes összerakás*; geschickte Zusammenfügung.

Rŏtundo, āvi, ātum, āre, 1. *kerekre tsinálni, megkerekítni*; rund machen, runden, Cic. 2) Met. v. gr. summam, Hor. *kerek számba venni*; die Zahl voll machen.

Rŏtundŭla, ae, f. 1. *gömbölyű test, p. o. golyóbis, 's a' t.* etwas rundes, z. B. Kügelchen. Apul.

Rŏtundus, a, um, *kerék, tányér kerekségű*; scheibenrund. 2) *gömbölyű, gömbölyeg*; kugelrund. Cic. 3) v. gr. oratio, Cic. *kerek, tulpra esett, kelyesen egybeszerkeztetett, p. o. beszéd*; wohl zusammengefügt. Verborum apta et quasi rotunda constructio, Cic. Ore rotundo loqui, Horat. *kellemetes módon és szépen előadni valamit*; etwas angenehm und schön vortragen.

Rox, rŏgis, f. 3. Rŏgĭum, ĭi, n. 2. *apró fekete nemű pókok*; eine Art kleiner schwarzer Spinnen. Plin.

Rŏxa, ae, f. 1. regnum Aethiopiae in Africa. Geogr.

Rŭbĕa vīmĭnĕa, *veres kosárkák*, *v. kaskák*; rothe Körbchen. Virg.

Rŭbĕcilla, ae, f. 1. *veresfarkú billegető (madár)*; ein Rothschwänzchen. Gesn.

Rŭbĕcŭla, ae, f. 1. *veresbegy (madár)*; ein Rothkehlchen. Hist. Nat.

Rŭbĕdo, ĭnis, f. 3. *veresség*; die Röthe. Firmic.

Rŭbĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. Pass. Rubefio, factus sum; *megveresíteni, megpirosítni*; roth machen, röthen. Ovid.

Rŭbĕfactus, a, um, *megveresített, megpirosított*; roth gemacht. Ovid. 2) *elpirúlt*; erröthet. Prop.

Rŭbellĭanus, a, um, v. gr. vitis, Colum. *vereses, piros*; röthlich.

Rŭbellĭo, ōnis, m. 3. *rózsahal*; der Röthling. Plin.

Rŭbellŭlus, a, um, *verhenyeges, pirosatska*; etwas röthlich. Mart. Cap.

Rŭbellus, a, um, *vereses*; röthlich. Plin.

Rŭbens, tis, o. *veresellő, pirosló*, roth. 2) ferrum rubens igne, Ovid. *tüzes vas*; ein glühendes Eisen.

Rŭbĕo, ui, ĕre, 2. *veresellení, virosłani*; roth seyn. Virg. 2) *elpirúlni, elveresedni*; erröthen. Cic.

Rŭber, bra, brum, v. gr. flamma, Ovid. sanguis, Hor. otium ruber (homo), Martial. color, Cels. *veres*; roth. Color rubro roseus; *piros szín*; eine hochrothe Farbe. Mare rubrum.

Digitized by Google

seu Erythraeum, Cic. *veres tenger*; das rothe Meer. Comp. rubrior. Sup. rubberrimus, Scrib. Larg. *piros*; hochroth.

Rŭbesco, bui, ĕre, 3. *pirosodni, piroslani*; roth werden. Aurora rubescit, Virg. *hasad a' hajnal*; die Morgenröthe oder Aurora geht auf. 2) *elpirúlni, szégyenleni*; erröthen, sich schämen. Ovid.

Rŭbĕta, ae, f. 1. *vereshasú varasbéka*; die Feuerkröte. Plin.

Rŭbetra, ae, f. 1. *tsipegő rigó*; die Zippdrossel, Weindrossel. (Turdus iliacus, L.)

Rŭbētum, i, n. 2. *máglás v. szedres hely*: ein Ort, wo Brombeergesträuche beysammen stehen. Ovid.

Rŭbeus, a, um, (a ruber) v. gr. color; *veres, piros*: roth. Varr.

Rŭbĕus, a, um, (a rubus) v. gr. virga, Virg. *mágla v. szederj, p. o. veszszó, inda*, 's a' t. von Brombeerstreichen.

Rŭbi, ōrum, plur. urbs Apuliae. Hor.

Rŭbia, ae, f. 1. *buzér, buzérfű, pirositófű*; die Färberröthe, der Krapp. Vitr.

Rŭbĭcilla, ae, f. 1. *pirnyak pinty*; ein Blutfinke. Gesn.

Rŭbĭco, vel rŭbĭcon, ōnis, m. 3. fluvius Italiae, hodie: Pisciatello.

Rŭbĭcundŭlus, a, um, *veresetske, pirosatska*; ziemlich roth, etwas roth. Juvenal.

Rŭbĭcundus, a, um, *veres, piros*; roth. Ovid.

Rŭbĭdus, a, um, *verhenyő, setét veres, v. piros*; schwarzroth. Svet.

Rŭbĭgĭnōsus, a, um, *rozsdás*; rostig. Plaut. 2) *motskos*; schmuzig. Plaut.

Rŭbĭgo, ĭnis, f. 3. *rozsda*; der Rost. Rubigo ferri, Plin. 2) v. gr. segetum, Plin. *tüszög*; der Brand. 3) *ragya*; der Mehlthau. Non.

Rŭbĭnus, i, m. 2. *rubin, rubint*; der Rubin. Gloss.

Rŭbor, ōris, m. 3. *veresség, pirosság*; die Röthe. Plin. 2) *elpirúlás*; die Schamröthe. Ovid. Rubori est mihi, Ovid. *szégyenlem*; ich schäme mich.

Rŭbrĭca, ae, f. 1. sc. terra; *veresföld, veres agyag*; jede rothe Erde. 2) *veres plajbász, veres kréta*; der Röthelstein. Pallad. 3) *valamelly törvénynek veres titulusa vagy tzimje*; der Titel eines Gesetzes oder Verordnung, Rubrik. Pandect.

Rŭbrĭcātus, a, um, *veresre festett*; roth gemacht oder gemahlt. Auct. Priap.

Rŭbrĭcōsus, a, um, v. gr. ager, Cato. *veres földes*; voll rother Erde.

Rŭbrĭcus, a, um, *veres*; roth. Colum.

Rŭbrus, a, um, pro: Ruber, Solin.

Rŭbum, i, n. 2. id. qu. Rubus.

Rŭbus, i, m. 2. *szederj, szederjtserje*; die Brombeerstaude. Virg. et Plin. Rubus idaeus, L. *málna*; die Himbeere. Rubus caesius et fruticosus, L. *kamvas szederj*; die Krazbeere, Brombeere.

Ructāmen, ĭnis, n. 3. *böfögés, böffentés*; das Rülpsen. Prud.

Ructo, āvi, ātum, āre, et Ructor, ātus sum, āri, Dep. 1. *böfögni, felböfögni*; rülpsen Cic. 2) *böffenteni*; rülpsen. Stomachus acida ructans. Plin. 3) *kihányi*; von sich geben. Hor.

Ructor, āri, vide: Ructo.

Ructuo, āre, i. q Ructo. Augustin.

Ructŭōsus, a, um, *böfögő*; rülpsend. Quint.

Ructus, us, m. 4. *böffentés, böfögés*; ein Rülps, das Rülpsen, Aufsteigen des Magens. Cic.

Rūdectus, a, um, v. gr. terra, Cato. *sovdny*; mager, trocken. 2) *követses*; strinicht. Cato.

Rūdens, tis, m. 3. *hajóhúzókötél, vasmatskakötél*; ein Schiffseil, ein Ankerseil. Fest. 2) Partic. *szamár módra orditó*; schreyend wie ein Esel. Virg.

Rūdentĭsĭbĭlus, i, m. 2. *kötélnyikorgás*; das Knarren der Schiffseile oder Taue. Pacuv.

Rūdĕra, um, n plur. *omladék, düledék*; der Schutt von einem alten Gebäude, der Steinhaufen. Suet.

Rūdĕrārĭus. a, um, *omladékot illető*; den Schutt betreffend. Apul.

Rūdĕrātĭo, ōnis, f. 3. *a' hás földjének, v. szoba földjének feltöltése, kirakása kővel*; das Machen eines Estrichs aus Schutt oder allerhand kleinen Steinen ꝛc. Vitr. 2) *vakolás, falvakolás*; das Bewerfen oder Tünchen. Vitr.

Rūdĕrātus, a. um, *feltöltött*; beschüttet. Plin.

Rūdĕro, āvi, ātum, āre, 1. (rudus) *kőfal omladékkal vagy apró kövekkel feltölteni*; mit Schutt oder

Digitized by Google

kleinen Steinen bedecken, beschütten. 2) *bévakolni*; vertünchen. Vitr.

Rūdētum, i, n. 2. *omladékos, düledékes hely, összedült kőomlás*; ein Schutthaufen. 2) *köves szántóföld*; ein steinichter Acker. Cato.

Rūdĭae, ārum, f. 1. urbs Calabriae, locus natalis Ennii. Hinc: Rudinus, et Rudius, a, um, i. e. ex urbe Rudiarum. Cic.

Rūdĭārĭus, ĭi, m. 2. *szabadossá tétetett bajnok*; ein Fechter der den Freyheitsstab erhalten. Suet. 2) *szitás, szitakötő*; ein Siebmacher. Colum.

Rūdĭcŭla, ae, f. 1. *pereszlén*; ein Rührstock, Quirl. Colum.

Rūdĭmentum, i, n. 2. v. gr. militare, Liv. rhetoricae, Quint. *akármelly tanúlásnak a' kezdete, próbatétel*; die erste Probe, der Anfang worin, z. B. im Lernen. 2) rudimenta lucis, Plin. *az élet kezdete*; der Anfang des Lebens. 3) *tudatlanság*; die Unwissenheit. Apul.

Rūdĭnus, a, um, vide: Rudiae.

Rūdis, e, v. gr. terra, Varr. lana, Ovid. lingua, Liv. *természeti, kimíveletlen, durva*; was noch ist wie es von Natur war, unbearbeitet, roh. 2) *tudatlan, tapasztalatlan, ügyetlen*; unwissend, unerfahren worin, ungeschickt. Rerum omnium rudis, Cic. In omni arte, Ovid. 3) *éhtelen, formátlan, minden kellemetesség nélkül való*; ungeformt, unlieblich. Ovid. 4) *mesterség nélkül való, természeti, együgyű*; ungekünstelt, natürlich, einfach, simpel. Quaerelae rudes, Mart. Oratio rudis, Quint. 5) *fiatal, ifjú*; jung, neu. Anni rudes, Tac. Amor rudis, Apul.

Rūdis, is, f. 3. *pereszlén, habaró kandl, 's a' t.* ein Quirl, ein Rührlöffel, u. s. w. Plin. 2) *bajvívó próbafegyver vagy páltza, a' millyennel a' közönséges helyen való bajvívástól felszabadíttott bajvívókat szokták megajándékozni*; eine Art von Rappier oder Stab zum Fechten, ein solches Rappier bekamen die Gladiatoren auch, wenn sie von den öffentlichen Fechten befreyet wurden. Rudem accepisti, Cic. Donatum jam rude, Horat. Me meruisse rudem, Martial.

Rūdĭtas, ātis, f. 3. *durvaság*; die Rohheit. 2) *ügyetlenség, tudatlanság*; die Ungeschicklichkeit, Unwissenheit. Apul.

Rūdĭtus, us, m. 4. *orditás, p. o. a' szamáré*; das Brüllen, z. B. des Esels. Apul.

Rūdius, a, um, vide: Rudiae.

Rūdo, rūdi, et rudivi, rudītum, ĕre, 3. v. gr. ut leo, Virg. cervus, Virg. *orditni, bögni*; brüllen oder schreyen, z. B. von Löwen, von Hirschen, u. s. w.

Rūdor, ōris, m. 3. *orditás, bögés*; das Brüllen. Apul.

Rūdus, ĕris, n. 3. *omladék, düledék, p. o. összeomlott kőfal, v. leróntott ház összetördezett darabjai*; der Schutt, die zerbrochenen Steine, Kalk, u. s. w. z. B. aus alten Gebäuden. 2) *apró darab ércz*; kleines Stück Erz. Prud.

Rūdusculum, v. Raudusculum, i, n. 2. *darabokba öntött ezüst*; das ungeprägte Silber. Fest.

Rūfĕo, ēre, 2. *verhenyeges lenni*; roth oder röthlich seyn. Plin.

Rūfesco, ĕre, 3. *megveresedni*; roth oder röthlich werden. Plin.

Rūfo, āre, 1. *verhenyegessé tenni*; roth oder röthlich machen. Plin.

Rufrae, ārum, f. plur. urbs Campaniae.

Rūfŭlus, a, um, *verhenyeges*; röthlich. Plin. 2) Rufuli i. e. Tribuni militum, quos dux belli v. imperator creavit. Fest.

Rūfus, a, um, *verhenyő, verhenyeges, sárgás veres, mint p. o. a' róka*; roth, röthlich, gelbroth. 2) *veres hajú ember*, ein Rothkopf. Plaut. 3) cognomen Romanum, v. gr. Curtius Rufus.

Rūga, ae, f. 1. *ránts, dbrdzatránts*; die Runzel, z. B. des Gesichts. Tunc ruga tristis abit, Ovid. Capitis nives et rugae te turpant, Hor. 2) v. gr. rugae vestium, Plin. *ránts a' ruhában*; die Falten an Kleidern.

Rūgātus, a, um, *ránts*; gerunzelt. 2) v. gr. vestis, Plaut. *ránts*; gefaltet.

Rūgĭnōsus, a, um, i. q. rugosus, Coel. Aur.

Rūgĭo, īre, 4. *orditni, mint, p. o. az oroszlán*; brüllen, von Löwen. Spartian.

Rūgītus, us, m. 4. *orditás*; das Brüllen des Löwen. Vospisc. 2) *korgás a' hasban*; Knurren in den Gedärmen. Coel. Aur.

Digitized by Google

Rūgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. frontem, August. *öszveránczolni*; runzeln. 2) *öszveránczolodni*; sich runzeln. Plaut.

Rūgōsitas, ātis, f. 3. *ránczosság*; die Runzeligkeit, die Runzeln. Tert.

Rūgōsus, a, um, v. gr. cortex, Ovid. genae, Ovid. *ránczos*; voller Runzeln oder Falten, runzelig.

Rūdus, a, um, *görönygyös*, *darabos*; rauh, uneben. Plin.

Rūina, ae, f. 1. v. gr. conclavis, Cic. *leesés ledülés, lerohanás, bedülés, öszveomlás*; der Fall, Herabfall, Einsturz. 2) *romlás, veszedelem, végromlás, elvesztés*; der Untergang. Cic. Ruinae fortunarum, Cic. *minden vagyonának elvesztegetése*; die Verschwendung des ganzen Vermögens. 3) *szerentsétlenség*: das Unglück, Übel. Magna ruina, Sall. 4) coeli ruina, Virg. *menydörgés*; der Donner. 5) ruina Neronis, Plin. *Nero halála*; der Tod des Nero.

Rūinōsus, a, um, v. gr. aedes, Cic. *düledekes, romló, v. dülö félben lévö*; baufällig. 2) *bedült, öszvedült*; was eingefallen oder eingestürzt ist. Ovid.

Rūma, ae, f. 1. Rūmis, is, f. et Rūmen, ĭnis, n. 3. i. q. mamma. Varr. 2) *torok*; die Kehle. Plaut.

Rūmen, ĭnis, n. 3. *kérögyomor, a' kérödzö állatoknál*; der Kropf der Thiere, aus dem sie die Speisen wiederkäuen.

Rūmex, ĭcis, c. 3. *lórom*; der Ampfer. Rumex Acetosa, L. *sós lórom, mezei sóska, sósdi*; der Sauerampfer. Rumex acetosella, L. *maddr sóska*; der kleine Sauerampfer. 2) *lövö szerszám, nyil*; eine Art Geschoß. Gell.

Rūmĭa, v. Rūmĭna, ae, f. 1. dea infantum apud Romanos. Varr.

Rūmĭfĭco, āre, 1. *elhirlelni, a' hirt kivinni*; ein Gerücht ausbringen. Plaut.

Rūmĭgĕrātĭo, ōnis, f. 3. *elhirlelés*; die Bekanntmachung. Lamprid.

Rūmĭgĕro, āre, 1. *elhirlelni*; bekannt machen. Fest.

Rūmigo, āre, 1. *kérödzni*; wiederkäuen oder fressen. Apul.

Rūmĭna, vide: Rumia.

Rūmĭnālis, e, *kérödzö*; wiederkäuend. Plin. 2) Ruminalis ficus, Liv. sub qua lupa Romulo et Remo fertur mammam praebuisse. Fest.

Rūmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kérödzés*; das Wiederkäuen. Plin. 2) *valamelly dolognak újra való meggondolása, megrázogatása, megfontolása*; die Wiederüberdenkung einer Sache. Cic. 3) v. gr. hyemis, Plin. *visszatérés*; die Rückkehr.

Rūmĭnātor, ōris, m. 3. *kérödzö*; der wiederkäut. Arnob.

Rūmĭno, āre, et Rumĭnor, āri, Dep. 1. *kérödzni*; wiederkäuen. Bos ruminat, Colum. 2) Trop. *újra meggondolni, meghányni vetni, megrázogatni*; wieder überdenken, ins Gedächtniß zurückbringen. Varr.

Rūmĭnus, a, um, *szopó, szopós, tsetsemö*; säugend. 2) *tápláló*; nährend. August.

Rūmĭnus, a, um, i. q. Ruminalis.

Rūmis, vide: Ruma.

Rūmĭto, āre, i. q. rumigero, Naev.

Rūmor, ōris, m. 3. *közhir, hir*; das Gerücht, die Sage. Rumor multa fingit, Caes. Rumor serpit, Cic. *hamar elterjed a' hir*; das Gerücht verbreitet sich. Rumorem de aliqua re spargere, Cic. *valamit elhirleleni*; ein Gerücht ausstreuen. Rumor est, Cic. *úgy szóly a' hire*; es geht ein Gerücht. Rumore adverso esse, Liv. *rossz hirben lenni*, im übeln Rufe stehen. 2) *a' vizneh tsergedezése, v. zuhogása*; das Geräusch des Wassers. Auson. 3) *a' szélnek zúgása*; das Geräusch der Winde. Cic.

Rumpo, rūpi, ruptum, ĕre, 3. v. gr. catenas, Ovid. funem, Virg. *elszakasztani, kettészakasztani*; abreißen, zerreißen. 2) se rumpere, vel rumpi, Virg. Plaut. *elszakadni, szétlyelszakadni*; zerreißen, zerbersten. Rumpor, Ovid. *majd megpukkadok*; ich zerplatze. 3) *szétlyelszaggatni, semmivé tenni*; zerreißen, zu nichte machen. Rumpere foedus, Cic. v. testamentum, Cic. *felbontani a' kötést, v. szövetséget, elrontani a' testamentomot*; das Bündniß brechen, das Testament aufheben. Rumpere moras, Virg. *sietni*; eilen. 4) se rumpere, v. rumpi: *kitörni, kirontani, kirohanni*; hervorbrechen, mit Gewalt hervorkommen. Tantus se nubibus imber ruperat Virg. Amnes rumpuntur fon-

Digitized by Google

tibus. Virg. 5) *félbeszakasztani*; unterbrechen. Somnum rumpere, Virg. Iter inceptum rumpere, Curt.

Rumpōtīnētum, i, n. 2. *apró fákra p. o. fodor jávorra felfuttatott szőlőtövek*; ein Weingeräusch. Colum.

Rumpōtīnus, a, um, v. gr. arbores rumpotinae, Colum. *fodor jávorok*; Maßholder.

Rumpus, i, m. 2. *tserjekaró, felnőtt jávorok, mellyek a' szőlőtők mellett karók gyanánt vannak*; ein natürlicher, und selbstgewachsener Weinpfahl. 2) *bujtás*; ein Rebschoß. Varr.

Rūmuscŭlus, i, m. 2. *kis hír, valami fetsegés*; ein Geschwätz. Cic.

Rūna, ae, f. 1. *hajítódárda, kopja*; Wurfspieß. Cic.

Runcātĭo, ōnis, f. 3. (runco) *gyomlálds, kigyomlálds*; das Gäten oder Jäten, Ausgäten. Col. 2) *gyom, kigyomlált gaz*; das Unkraut, das ausgegätet wird. Colum.

Runcātor, ōris, m. 3. *gyomlálló*; der Gäter oder Jäter. Colum.

Runcīna, ae, f. 1. *nagyoló gyalú*; ein grober Hobel. Colum. 2) *nagy fűrész*; eine große Schrotsäge. 3) *irtókapa*; eine Reuthaue. Plin. 4) dea Runcina, dea frugum, Minut. Fel.

Runcīno, āre, 1. *gyalúlni, meggyalúlni*; hobeln, abhobeln. 2) *vetni*; säen. Varr.

Runco, āre, 1. v. gr. segetes, Varr. *gyomlálni, kigyomlálni*; gäten, ausgäten. 2) Trop. *kitépni, kiszaggatni, megkopaszítni*; rupfen, kahl machen.

Runco, ōnis, m. 3. *irtókapa*; eine Reuthe, Reuthacke, Gäthacke. Pallad.

Rŭo, rŭi, rŭĭtum, et contr. rŭtum, ĕre, 3. Transit. *erőszakos módon letaszítni, lebuktatni, ledönteni, levetni*; mit Heftigkeit hinabstürzen, zu Boden stürzen, umreißen, zu Boden werfen. Procellae ruunt antennas, Plaut. 2) v. gr. aliquem, Ter. *elhajtani, elűzni*; forttreiben. 3) *kitépni, kiszaggatni*; herausreißen. Herbas ruere, Virg. *a' fűvet kitépni*; das Gras ausrupfen. 4) Intransit. *leesni, lerohanni, lefelé rohanni, leszakadni*; fallen, herabstürzen, herabfallen. Quid si nunc coelum ruat? Ter. Tecta ruunt, Liv. Ruunt de montibus amnes, Virg. 5) *hanyat homlok rohanni, kirohanni, rdrohanni*; stürzen, herausstürzen, hineinstürzen, dahinstürzen. Huc omnis turba ruebat, Virg. In media arma ruere, Virg. Ad interitum ruere. Cic. *veszedelmére sietni, hanyathomlok rohanni a' veszedelembe*; dem Untergange entgegen gehen, in sein Verderben stürzen. Omnia in pejus ruunt, Virg. 6) *elenyészni, elmúlni*; vergehen, untergehen. Sol ruit coelo, Apul. vel. sol ruit, Virg. *lefelé siet a' nap*; die Sonne geht unter.

Rūpes, is, f. 3. *kőszál, meredek kőszikla*; eine Klippe, ein Fels. Caes.

Rūpes Allŏbrŏgum, urbs in Ducatu Sabaudiae, hodie: Roche. Geogr.

Rūpes Fucaldi, urbs Galliae, hodie: Rochefoucault. Geogr.

Rūpes Rĕgĭa, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Rocroy. Geogr.

Rūpex, ĭcis, i. e. homo rusticus et inhumanus. Gell.

Rūpĭcăpra, ae, f. 1. *kőszáli szerge*; die Gemse. Plin.

Rūpĭco, ōnis, m. 3. i. q. Rupex, Apul.

Rūpĭfōrtium, ii, n. 2. urbs Galliae, hodie: Rochefort. Geogr.

Rūpīna, ae, f. 1. *kőszálakkal körülvett mélység*; die Steinkluft. Apul.

Ruptim, Adv. *hirtelen*; plötzlich. Caes.

Ruptĭo, ōnis, f. 3. *szakadás, elszakadás*; die Zerreißung, der Riß. Pand.

Ruptor, ōris, m. 3. (rumpo) *elszakasztó*; ein Zerreißer. 2) ruptor foederis, Liv. *szövettség felbontó*; ein Bundbrüchiger.

Ruptūra, ae, f. 1. *szakadás*; der Riß. 2) *sérültség*; der Bruch. Sil.

Ruptus, a, um, *elszakadt*; zerrissen. 2) Met. v. gr. fides, Virg. *megszegett, általkágott*; gebrochen. 3) *felbomlott*; aufgelöst. JCt.

Rūrālis, e, *mezei*; ländlich. Ammian.

Rūrālĭter, Adv. *mezei módon*; ländlich. Cassiod.

Rūrātĭo, ōnis, f. 3. *mezei gazdálkodás, mezei élet*; das Landleben, Landwirthschaft, Abwartung der Landwirthschaft. Apul.

Rūresco, ĕre, 3. *elparasztosodni*; bäurisch werden. Enn.

Rūrestris, e, *mezei*; ländlich. 2) *parasztos*; bäuerisch. Apul.

Rūri, Adv. *a' mezőn*; auf dem Felde. Ruri se continere, Ter.

Rūrĭcŏla, ae, c. 1. v. gr. aratrum, Ovid. boves, Ovid. *földmivelésre való*;

Digitized by Google

földet szántó; das Feld bauend, zum Feldbau gehörig. 2) *földmivelő, paraszt, szántóvető*; ein Ackersmann. Colum.

Rūrĭcōlāris, e, *földmivelésre vagy szántásra való*; den Feldbau betreffend, das Feld bauend. Ren. Fort.

Rūrĭgĕna, ae, c. 1. *mezőn vagy faluhelyen született*; auf dem Lande geboren. Rurigenae, *földmivelők, parasztok*; Landleute, Bauern. Ovid.

Rūrĭna, ae, f. 1. dea ruris, apud Romanos, Apul.

Rūro, āre, et Ruror, āri, Dep. 1. *mezőn vagy falun lakni, mezei munkát üzni*; auf dem Lande leben, Landwirthschaft treiben. Plaut.

Rursus, et Rursum, Adj. *ismét, újolag, újra*; wiederum, noch einmahl, wieder. 2) *viszsza, hátrafelé*; zurück, rückwärts. Ter. Rursum cadere, Plaut.

Rus, Gen. rūris, n. 3. *mező, szántóföld*: das Feld, der Acker. Rus colere, Hirt. *a' földet mivelni*; das Feld bauen 2) *falu, faluhely*; das Land, das Dorf, die Dörfer. Rus ibo, Ter. *falura megyek*; ich gehe aufs Land. Ruri esse, ruri vivere, Cic. *falun lakni*; auf dem Lande wohnen. Redire ruri, Plaut. vel rure, Cic. 3) *falusi vagy parasztszokás, mód, 's a' t.* das ländliche oder bäuerische Wesen. Manent vestigia ruris, Hor.

Ruscārĭus, a, um, v. gr. falculae, Cato. *egértövishez való, p. o. azt írtani való, 's a' t. v. abból való*; Brüsch oder Mäusedorn betreffend, dahin gehörig.

Ruscīno, ōnis, f. 3. urbs Cataloniae: hodie: Roussillon, Geogr.

Ruscŭlum, i, n. 2. *kis birtok*; ein Gütchen. Gell.

Ruscum, i, n. vel Ruscus, i, m. 2. *szúrós péra, egértövis*; der Brüsch, Mäusedorn, Myrtendorn. (Ruscus aculeatus, L.) Virg.

Rūsīna, id. qu. Rurina.

Ruspor, āri, Dep 1. *a' lábdval kaparni, mint a' tyúk*; mit den Füßen scharen wie eine Henne. 2) Met. *keresgélni, kurkászni*; sorgfältig suchen, forschen, untersuchen. Apul.

Russātus, a, um, *veresre festett*; roth gefärbt. Tert.

Russĕus, a, um, *vereses, rót*; roth. röthlich. Apul.

Rūssĭa, ae, f. 1. *Oroszország*; Reussen oder Rußland. Hinc: Russus, *Orosz*; ein Russe.

Russŭlus, a, um, *vereses*; röthlich. Cap.

Russus, a, um, v. gr. color, Gell. *veres*; roth.

Rustārĭus, a, um, i. qq. Ruscarius.

Rustĭcānus, a, um, v. gr. vita, Cic. *mezei, falusi*; ländlich, das Land (d. i. Feld, Dorf, Landgut) betreffend. Homo rusticanus, Cic. *földmivelő*; ein Landmann, der auf dem Lande lebt, und Landwirthschaften treibt. 2) *paraszt, paraszti*; bäurisch. Cic.

Rustĭcātim, Adv. pro; rustice, Pomp.

Rustĭcātĭo, ōnis, 3. *mezei élet, mezei lakás*; der Aufenthalt auf dem Lande oder Landgute, Landleben. Cic. 2) *mezei gazdaság, gazdálkodás*; die Landwirthschaft. Col. Rustice, v. gr. loqui, Cic. *parasztúl, parasztosan*; bäuerisch.

Rustĭcĭtas, ātis, f. 3. *földmivelés, mezei élet, gazdaság*; die Landwirthschaft, das Landleben, Landwesen. Pallad. 2) *földmivelők*; die Landleute. 3) *együgyű, v. paraszt szokás vagy mód*; die Landmanier, das bäuerische Wesen. 4) *parasztság, gorombaság*; etwas Bäuerisches, die Plumpheit, Unmanierlichkeit, Grobheit. Ovid.

Rustĭcor, āri, Dep. 1. *mezei, v. falusi életet élni, gazdaságot, v. mezei munkát üzni*; auf dem Lande wohnen, Landwirthschaft treiben. Cic. et Colum. 2) *parasztosan viselni magát*; sich bäuerisch betragen. Sid.

Rustĭcŭla, ae, f. 1. *szárcsa*; das Wasserhuhn. Plin. (Fulica atra, L.)

Rustĭcŭlus, a, um, *egy kevéssé parasztos*; ein wenig bäuerisch. Cic. 2) *gorombátska*; etwas grob. Mart.

Rustĭcŭlus, i, m. 2. *parasztotska*; ein Bäuerchen. Cic.

Rustĭcus, a, um, v. gr. praedium, Cic. *mezei*; ländlich. Vita rustica, Cic. *mezei élet*; das Landleben. 2) *földmivelőhöz illő, paraszt, parasztos*; ländlich, bäuerisch. Homo rusticus, Cic. *földmivelő, paraszt*; ein Landmann, ein Bauer. 3) *goromba*: grob. Virg 4) *együgyű, idomtalan*; einfältig, ungekünstelt, plump. Ovid. et Sen.

Rustĭcus, i, m. 2. *földmivelő, paraszt*; ein Landmann, Bauer. Hor. et Ru-

Digitized by Google

stica, ae, f. 1. *parasztasszony*; eine Bäuerinn. Hor.

Rūta, ae, f. 1. *ruta, virndntz*; die Raute, ein bitteres Kraut. Ovid. 2) ruta muraria, (Asplenium, L.) *kőruta bordalap*; die Mauersteinraute, das Venushaar. 3) Trop. *kemény v. kedvetlen beszéd*; eine harte und unangenehme Rede. Ovid.

Rūta caesa, Cic. vel ruta et caesa, Pand. *ingó bingó jószág*; was nicht niet und nagelfest ist.

Rūtābri, ōrum, i. q. rastri, Varr.

Rūtābŭlum, i, n. 2. *szénvonó, assag*; Werkzeug, das Feuer vorzuscharren, beym Backen, eine Ofenkrücke. Cato. 2) *kevergőkalán pereszlén*; ein Werkzeug zum Umrühren, Kelle, Rührlöffel. Colum. 3) i. q. penis, Naev.

Rūtācĕus, a, um, *rutából való*; aus Raute. Plin.

Rūtātus, a, um, *rutás*; mit Raute versehen, mit Raute angemacht. Plin.

Rūtellum, i. n. 2. *dsótska*; ein Schaufelchen. Plin.

Rūtēni, v. Ruthēni, ōrum, pl. populus in Gallia Aquitánica, Caes.

Rūtĭlesco, ĕre, 3. *megveresedni*; roth oder röthlich werden. Plin.

Rūtĭlĭus, a, um, *Rutiliusi*; Rutilisch. 2) Subst. v. gr. P. Rutilius Lupus, orator et historiarum scriptor, Liv.

Rūtĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *verhenyegesre festeni*; roth färben. Plin. 2) *verhenyős lenni*; roth oder röthlich seyn. 3) *fényleni mint az arany*; schimmern, glänzen wie Gold. Virg.

Rūtĭlus, a, um, v. gr. ignis, Virg. caput, Plaut. *veres, tüzesszínű, rőt*; roth, röthlich. 2) *fénylő, fényes, tsillámló*; schimmernd, glänzend. Valer. Fl.

Rūtrum, i, n. 2. *nyeső kapa*; eine Reuthaue. Ovid. 2) *ásó*; eine Schaufel. Plin. 3) *keverő kapa vagy kalán*; eine Kelle, Mörtelkelle. Vitr. 4) *korhány*; ein Streichholz. Liv.

Rūtŭba, ae, f. 1. *zürzavar*; die Verwirrung. Varr. 2) fluvius Liguriae, Lucan.

Rūtŭla, ae, f. 1. *rutátska*; ein Bischen Raute. Cic.

Rūtŭlus, a, um, Substant. *Rutulusok közül való*; ein Rutuler. Virg. Plur. Rutuli, populi antiqui Italiae, Liv. 2) Adject. *Rutului*; Rutulisch, die Rutuler betreffend. Virg.

Rūtŭpĭae, ārum, f. pl. urbs et portus in Anglia, Lucan.

Ryas, ădis, f. 3. *tsipásság, szüntelenvaló könnyezés*; eine gewisse Krankheit, wenn die Thränen häufig aus den Augen fließen. Med.

Rythmus, vide: Rhythmus.

S.

S, vel Sext. praenomen, i. e. Sextus, v. gr. S. Roscius: S. C. i. e. Senatus consultum: S. P. Q. R. i. e. Senatus populusque Rom.

Săba, ae, f. 1. urbs in Arabia felici. 2) regnum in Aethiopia. Hinc: Sabaei, ōrum, pl. i. e. populi in hoc Regno, et Sabaeus, a, um, Adj. i. e. ex urbe Saba. Virg.

Sabacius, vide: Sabazius.

Sabadia, ōrum, vide: Sabazia.

Sabadius, vide: Sabazius.

Săbaei, Săbaeus, a, um, vide: Saba.

Sabăia v. Sabaja, ae, f. 1. *drpalév, sernemc*; ein Gerstentrank. Amm.

Săbājārĭus, ii, m. 2. *serivó*; ein Biertrinker. Amm. 2) *serfőző*; ein Bierbräuer. Idem.

Săbānum, vel Săvānum, i, n. 2. *törölközö kendö*; ein leinen Tuch zum Abtrocknen. Pallad.

Sabaria, ae, f. 2. urbs Pannoniae, Plin. hodie: *Szombathely*; Steinam Anger. (In Comitatu Castri-Ferrei).

Săbāriensis, e, *Szombathelyi*; von Stein am Anger. Gloss.

Săbāoth v. gr. deus Sabaoth, *seregek istene*; Gott der Heerscharen. Prud.

Săbāta, vel Sabbata, ōrum, urbs maritima Liguriae, hodie Savona. Sil. 2) Sabata, ae, f. 1. urbs in Assyria, Plin.

Săbāte, es, f. 1. urbs Hetruriae. Hinc Sabatinus, a, um, v. gr. ager, stagna, etc. Liv.

Sabatia, ae, f. 1. urbs, olim in republ. Genuensi; hodie: Savona, Mela.

Digitized by Google

Sabatīnus, a, um, i. e. ex urbe Sabate, vel ad illam pertinens.

Săbătĭus, a, um, i. e. ex urbe Sabata, vel Sabatorum.

Săbatus, i, m. 2. fluvius Campaniae, Liv.

Săbaudĭa, ae, f. 2. Ducatus, in regione Pedemontana, Geogr.

Săbaudus, i, m. 2. *Szabaudiai lakos, v. ember, Szabaudus, Szavojárd*; ein Savoyard. Geogr.

Săbāzĭa, v. Sabadĭa, ōrum, festa, in honorem dei Sabazii, Jovis vel Bacchi, Cic.

Săbāzĭus, Sabădĭus, vel Sabacius, ĭi, m. 2. cognomen Jovis, et Bacchi, Cic.

Sabbătārĭus, a, um, i. e. Sabbatum concernens. 2) i. q. Judaeus, Mart.

Sabbătismus, i, m. 2. *a' szombatnap innepi megtartása*; die Feyer des Sabbats. Augustin.

Sabbătĭzo, āre, 1. *a' szombat napot megtartani mint innepet*; den Sabbat feyern. Tertull.

Sabbătum, i, n. 2. *a' Zsidók szombat napja*; der Sabbat der Juden. Plin. 2) dies Sabbati; *szombat*; der Sonnabend oder Samstag. — Prima Sabbati; *vasárnap*; der Sonntag.

Săbelli, ōrum, pl. i. e. Samnites, populi Italiae, Virg.

Săbellĭci, ōrum, m. pl. haeretici, seculo tertio, qui nullum discrimen personarum in S. Trinitate admiserunt. Hist. Eccl.

Săbellĭcus, a, um, i. e. Samniticus, Virg.

Săbellum, i, n. 2. *tzoboly*; schöner Marder, ein Zobel. Sabellinae pelles, Bromt.

Săbellus, a, um, id. qu. Samniticus, Hor.

Săbīna, ae, f. 1. (Juniperus L.) *nehézszagú boróka, tziprus fenyő, lótziprus*; der Sabenbaum. Plin.

Săbīne, Adv. *Szabinusi módon*; Sabiniſch. Varr.

Săbīni, ōrum, pl. pop. olim Italiae, Liv.

Săbīnus, a, um, *Szabinusi, a' Szabinusokat illető*; die Sabiner betreffend, Sabiniſch. Varr.

Săbis, is, m. 3. *a' Szambre vize Belgiumban*; die Sambre, ein Fluß in den Niederlanden. Geogr.

Săbūcus, vide: Sambucus.

Săbŭlētum, i, n. 2. *komokos hely, homokság*; ein ſandiger Ort. Plin.

Săbŭlo, ōnis, m. 3. *homok, fövény*; der Sand. Varr.

Săbŭlōsus, a, um, *homokos, fövenyes*; voll Sand, ſandig. Vitruv.

Săbŭlum, i, n. 2. *homok, fövény*; der Sand. Plin.

Săburra, (Sabūra) ae, f. 1. *követses homok, vizi fövény*; der Sand, Schiffſand. Liv.

Săburrālis, e, *fövényből álló, fövenyes*; aus Sand beſtehend. Vitruv.

Săburrātus, a, um, *fövénnyel megterhelt, p. o. hajó*; mit Sande beſchwert. Plaut.

Săburro, āvi, ātum, āre, 1. *fövénnyel megterhelni, megrakni*; mit Sande beſchweren oder beladen. Plin.

Saccārĭus, a, um, v. gr. homo, Pand. *zsákkordó*; ein Sackträger. Navis saccaria, Quint. *zsákokba töltögetett élettel megterhelt hajó*; ein Getreideſchiff, Sackſchiff.

Saccātus, a, um, *megszűrt, p. o. durva vászonon keresztül*; durchgeſeihet, z. B. durch grobe Leinwand. Sen. 2) saccatus humor, Lucr. id. qu. urina.

Saccellātĭo, ōnis, f. 3. *meleg zatskóborogatás p. o. daganatra, fájós tagra*; das Auflegen warmer Säckchen. Veget.

Saccellus, i, m. 2. *zatskó*; ein Säckchen. Cels.

Saccĕus, a, um, *zsáknak való durva vászonból készült, 's a' t.* aus grobem Tuche oder grober Leinwand. Hieron.

Saccharum, i, n. 2. *nádméz, tzukor*; der Zucker. Plin.

Saccĭbuccis, e, *pofók*; pausbäckig. Arnob.

Saccĭpĕrĭum, ĭi, n. 2. *iszák, táska*; Taſche oder Schubſack. Plaut.

Sacco, āvi, ātum, āre, 1. *megszűrni, p. o. vásznon által*; durchſeihen, z. B. durch grobe Leinwand ꝛc.

Saccŭlārĭus, ĭi, m. 2. *zsebelő szivány*; ein Beutelſchneider. JCt. 2) *szemfényvesztő, kaukler*; ein Taſchenſpieler. JCt.

Saccŭlus, i, m. 2. *kis zatskó, erszény*; ein Säckchen, ein Beutel. Cic. 2) *szűtyő*; ein Schnappſack. Apul. 3) *bornyomószsák*; ein Weinſack. Lucil.

Saccus, i, m. 2. *zsák*; der Sack. Cic. 2) *zseb*; die Taſche, der Schubſack. Plin. 3) *zatskó, szűtyő, iszák*; das Säckchen, der Schnappſack. 4) *kol-*

Digitized by Google

dústdska; der Bettelſack. Ad saccum ire, Plaut. *koldás botra jutni*; an den Bettelſtab gerathen. 5) *szürő ruha*; ein Tuch zum Durchſeihen. Hieron.

Sācellum, i, n. 2. *kápolna*; eine Kapelle. Cic.

Sācer, cra, crum, *szent, istennek szentelt*; heilig, Gott geweiht. Aedes sacrae, Cic. *templom*; ein Tempel. 2) *szentelt, ajánlott*; geheiliget, gewidmet. Insula eorum deorum sacra putatur, Cic. 3) per Antiphras. *átkozott, szertelen*; verflucht, entſetzlich. Auri sacra fames, Virg. 4) Subst. sacrum; *szent dolog, szentség*; eine heilige Sache, ein Heiligthum. Sacra facere, Cic. *áldozni*; opfern. 5) Morbus sacer, Coel. Aur. *nyavalya törés, kórság*; die fallende Sucht, Epilepſie. Ignis sacer, Cels. *orbántz, Szent Antal tüze*; der Rothlauf, Antonius Feuer. Os sacrum, Cels. *fartsik, fartsont*; das heilige Bein. Comp. sacrior, Sup. sacerrimus, Plaut.

Sācerdos, ōtis, c. 3. *áldozó pap, és áldozó papné*; ein Prieſter, eine Prieſterinn. Sacerdotes populi Rom. Cic. Sacerdotes Cereris, Cic. *papnék*; Prieſterinnen. Vestae sacerdos, Ovid. *Vesta papnéja*; Veſtalinn. 2) Sacerdos, cognomen Romanum, Cic.

Sācerdōtālis, e, *papi*; prieſterlich. Plin. Ep.

Sācerdōtissa, ae, f. 1. *papasszony, apdtza*; die Prieſterinn. Gell.

Sācerdōtium, ii, n. 2. *papság, papi hivatal*; das Prieſterthum, Prieſteramt, Würde eines Prieſters oder einer Prieſterinn. Cic. 2) Sacerdotium inire, Cic. *pappá lenni*; ein Prieſter werden.

Sācersanctus, a, um, pro: sacrosanctus, Tertull.

Sāces, ae, m. 1. plur. Sacae, ārum, populus Asiae, ultra mare Caspium, Catull.

Sācōma, ātis, n. 3. *nyomtaték, a' mit a' font erdnydba a' mérésben lévő dologra vetnek, hogy megüsse a' mértéket*; die Zuwage, das Gegengewicht, Gleichgewicht. Vitruv.

Sācondios, i, m. 2. species amethysti Plin.

Sācrāmentālis, e, *sákramentomi*; zum Sacramente gehörig. Theol. 2) *eskűvési, eskűvéssel való*; eidlich. J Ct.

Sācrāmentum, i, n. 2. *eskűvés*; der Eid. Sacramento se obstringere, Plin. Ep. *eskűvéssel fogadni valamit, v. kötelezni magát valamire*; ſich durch einen Eid verbindlich machen. Aliquem militiae sacramento obligare, Cic. *valakit a' zászló alá esketni, katonának beesketni*; einen zur Fahne ſchwören laſſen, vereiden. Dicere sacramentum, Caes. v. sacramento, Liv. *megeskűdni*; ſchwören, den Eid leiſten. 2) *hivség, v. hűség záloga, mellyet p o. a' perlekedők annak zálogdúl, hogy ügyöket hiven eldoudták a' birák v. Romában a' főpap előtt letették, és a' mellyet az ügyevesztett el is vesztett*; das Pfand der Parteyen vor Gericht, welches der verlor, der den Proceß verſpielte. Varr. 3) *az ekklézsiai tróknál: titok, szentség, sákramentom*; bey Kirchen-Scribenten: Geheimniß, oder heilige Sache, das Sacrament. 4) v. gr. amicitiae, Petr. *szövetség*; die Verbindung, das Bündniß.

Saetāni, ōrum, pl. populus in Latio, Fest. Hinc: Sacranus, a, um, Virg.

Sācrārium ii, n. 2, *szentségtartó hely, szenthely, sekrestye*; ein Ort, wo Heiligthümer aufgehoben werden, Sacriſtey. 2) *kápolna*; die Capelle, das Bethhaus. Cic.

Sācrātio, ōnis, f. 3. *szentelés, megszentelés*; die Weihung, Widmung, Heiligung. Macrob.

Sācrātor, ōris, m. 3. *szentelő*; der heiliget. Augustin.

Sacratus, a, um, *szentelt*; geheiliget, geweihet. Virg. 2) v. gr. templum, Virg. *szent, felszentelt*; heilig, geheiligt.

Sācrīcola, ae, c. 1. *áldozó pap, v. áldozó papné*; ein Opferprieſter oder Prieſterinn. Tacit.

Sācrifer, a, um, *szentséget viső*; Heiligthümer tragend. Ovid.

Sācrificālis, e, *áldozati, áldozatot illető*; das Opfern betreffend, dahin gehörig. Tacit.

Sācrificātio, ōnis, f. 3. *áldozás, megáldozás*; das Opfern, die Opferung. Cic.

Sācrificātor, ōris, m. 3. *áldozó, megáldozó*; der Opferer. Tertull.

Sācrificātus, us, m. 4 *áldozás, áldozat*; das Opfern. Apul.

Digitized by Google

Săcrĭfĭcĭum, ĭi, n. 2. *áldozat*; das Opfer, das Opfern, Sacrificium facere, Cic. *áldozni*; opfern.

Săcrĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *áldozni, megáldozni valamit*; opfern. Ovid. 2) *szentelni, p. o. valakinek valamit*; etwas weihen. Plaut.

Săcrĭfĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. idem, Gell.

Săcrĭfĭcŭlus, i, m. 2. *pap, áldozópap*; ein Priester opfernd, Opferer, Opferpriester. Liv.

Săcrĭfĭcus, a, um, *áldozó*; opfernd. Ovid. 2) *áldozatbéli*; das Opfer betreffend. Ovid.

Săcrĭlĕge, Adv. *istentelenül, gonoszúl*; gottlos. Tertull.

Săcrĭlĕgĭum, ĭi, n. 2. *szentséglopás, templomrablás, templomfeltörés és kiraúlás*; der Kirchenraub, Tempelraub. Quint. 2) *szentségtörés*; Verletzung, Entweihung der religiösen Pflichten und Gebräuchen. Nep.

Sacrĭlĕgus, a, um, *szentségtörő*; kirchenräuberisch. Cic. 2) *istentelen, gonosztevő*; gottlos. Ter. Superl. sacrilegissimus, Plaut.

Sacrĭlĕgus, i, m. 2. *templomrabló*; ein Kirchenräuber. Quint. 2) *szentségtörő, legnagyobb gonosztevő*; ein Erzbösewicht. Ovid.

Sacrĭma, ātis, n. 3. *Bacchusnak áldozott must*; der neue Most, der dem Bacchus geopfert ward. Fest.

Sacrĭportus, us, m. 4. fuit arcus Romae, v. fornix. 2) urbs Volscorum in Italia, Liv.

Sacris, e, *áldozatra való, tiszta*; zum Opfern dienlich, rein. Fest.

Sacrista, ae, m. 1. *egyházfi*; der Küster. 2) fem. gen. *sekrestye*; die Sacristey. Gloss.

Sacrĭum, ĭi, n. 2. *agátkő*; der Agatstein. Plin.

Sacro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deo templum, Plin. aras, Virg. *istennek szentelni, ajándani*; der Gottheit etwas heiligen oder widmen. 2) v. gr. alicui honorem, Virg. *adni, megadni, tulajdonítni, szánni, p. o. valakinek valamit*; widmen, geben, bestimmen. 3) v. gr. foedus, Liv. *szentnek vallani, szenté tenni*; heiligen, für heilig und unverletzlich erklären.

Sacrōsanctus, a, um, *szentséges, sérthetetlen*; unverletzlich, was man bey hoher Strafe nicht verletzen darf, hochheilig. Cic.

Sacrŭfico, āre, vide: Sacrifico.

Săcrum, i, n. 2. *isteni tisztelet, vagy szolgálat*; Gottesdienst. Sacra facere, Liv. 2) *áldozat*; das Opfer. Sacrum piaculare; *engesztelő áldozat*; ein Sühnopfer. 3) sacra, pl. *az istenek bálványképei*; die Statuen der Götter. Cic. 4) *szentség, sérthetlenség*; die Unverletzlichkeit. Sacra legationis rumpere. Tac.

Saddūcaeus, i, m. 2. pl. Sadducaei, secta Judaeorum, qui angelorum existentiam et animae immortalitatem negarunt, Tert.

Saeculāris, vel Secularis, e, v. gr. ludi, Valer. Max. *százados, századot v. százesztendőt illető*; ein Jahrhundert betreffend, alle hundert Jahre geschehend, hundertjährig. 2) v. gr. historia, Sidon. literae, Tert. *világi, nem egyházi, nem papi*; weltlich, zeitlich.

Saecŭlum, et Seculum, i, n. 2. *század, százesztendő*; das Jahrhundert, eine Zeit von hundert Jahren. Cic. 2) *emberkor, embernyom, mintegy 33 esztendei idő, a' meddig egy őtőbeli ember együtt élhet*: ein Menschenalter, Zeit, so lange Menschen mit einander leben und umgehen, die ungefähr zu 33 Jahren gerechnet wird, eine Generation. Liv. 3) *emberek*; Menschen. Impia aeternam timuerunt saecula noctem, Virg. 4) *idő*: die Zeit. Seculum aureum, Prov. Hujus seculi mores in se possidet, Plaut. 5) saeculum, vel saeclum, Poët. *nemzetség*; das Geschlecht. Virg.

Saepe, Adv. *gyakran, gyakorta*; oft. Cic. saepius, Cic. saepissime, Cic. *igen gyakran, sokszor*: sehr oft.

Saepĕnŭmĕro, *igen gyakran, gyakorta*; sehr oft, oft.

Saepes, is, f. 3. *sövény*; der Zaun ꝛc. vide: Sepes.

Saepĭcŭle, Adv. *gyakorta*; oft. Plaut.

Saepĭo, ire, 4. vide: Sepio.

Saepis, e, *gyakori*; oftmahlig.

Saeta, ae, f. 1. *serte, borosta*; Borste. Vide: Seta.

Saetĭger, Saetosus, vide: Setiger etc.

Saeve, Adv. *kegyetlenül, dühösen*, grausam wüthend, heftig. Sueton. saevius, Ovid. saevissime, Colum.

Digitized by Google

Saevĭdictum, i, n. 2. *szitok, pironszó*; ein hartes zorniges Wort. Ter.

Saevĭdĭcus, a, um, *pirongató*; hart oder zornig geredet. Ter.

Saevĭo, ivi, v. ii, itum, ire, 4. *kegyetlenkedni, dühösködni*; wüthen, grausam verfahren. Liv. Ventus saevit, Caes. 2) *dúlni fúlni, mérgelődni*: zornig seyn, mit Worten toben, böse seyn. Ter. 3) *lármázni, t. i. haragjában*; schreyen, lärmen. Plaut.

Saevis, e, pro: saevus, a, um; Amm.

Saevĭtas, ātis, f. 3. *kegyetlenség, dühösség*; die Grausamkeit, Wuth. Prud.

Saevĭter, Adv. i. q. saeve, Plaut.

Saevĭtĭa, ae, f. 1. *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Cic. 2) v. gr. hyemis, Plin. *kegyetlenkedés, dühösködés*; die Härte, Strenge, Wuth. 3) v. gr. annonae, Tac. *drágaság*; die Theurung.

Saevĭtĭes, ei, f. 5. i. q. saevitia, Tacit.

Saevĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. saevitia, Plaut.

Saevus, a, um, v. gr. homo, Ter. *kegyetlen, dühösködő*; grausam, wüthend. Cic. 2) v. gr. ventus, Cic. *erőszakos, dühösködő, rettenetes*; gewaltig, wüthend, schrecklich. Comp. saevior, Juv. saevissimus, Liv.

Săga, ae, f. 1. *boszorkány, bübájos asszony*; eine Hexe, Zauberinn. Fest. 2) gen. masc. *áldozópap*; ein Opferpriester. Fest. gen. fem. *áldozó papné*; eine Opferpriesterinn. 3) id. qu. sagum, Cato. *köntös*; ein Kleid.

Săgācĭtas, ātis, f. 3. v. gr. sensuum. Sen. *az érzékek élessége, vagy az érzéki tehetségek finomsága*; die Kraft, scharf zu spüren. Sagacitas narium, Cic. *éles szaglás, finom orr*; ein feiner Geruch. Sagacitas canum, Plin. 2) Met. v. gr. hominis, Cic. consilii, Val. Max. *éles elmésség, kirtelenvaló észrevétele, gyors feltaláldása valaminek*; der Scharfsinn, die Scharfsinnigkeit. 3) *furfangosság, ravasz elme*; die Schlauheit, Verschlagenheit. Cic.

Săgācĭter, Adv. v. gr. odorari, Colum. *élesen, hirtelen*; scharf, schnell. Plin. 2) v. gr. aliquid pervestigare, Cic. *éles elmességgel*; scharfsinnig. 3) *ravaszúl*; listig. Svet. Comp. sagacius, Sup. sagacissime, Cic.

Săgălassus, i, f. 2. urbs Pisidiae, Plin.

Săgăna, ae, f. 1. i. q. saga, Prisc.

Săgăna, ae, f. 1. *mozsdr*; ein Mörsel, darin man etwas stößt. Gloss.

Săgăris, is, m. 3. fluvius Phrygiae, et Bithyniae, Ovid.

Săgārĭus, a, um, *ruhával bánó*; mit Kleidern umgehend. 2) Subst. *ruhadros*; ein Kleiderkrämer. JCt.

Săgātus, a, um, *hadi köntösbe öltözött*; mit einem Soldatenkleide bekleidet. Svet.

Săgax, ācis, v. gr. nasus, Plaut. *éles szagládú*; scharf und leicht etwas spürend. Canis sagax, Cic. *vizsla*; ein Spürhund. Sagacior anser, Ovid. *az élesebb halládú lúd*; die Gans mit feinerem Gehör. 2) v. gr. homo, Cic. mens, Cic. *éles és gyors elméjű, valamit hirtelen és könnyen észrevevő*; leicht etwas spürend, scharfsinnig.

Sagda, gemma coloris prasini, Plin.

Săgēna, ae, f. 1. *húzó v. kerítő háló*; ein Fischgarn, Zuggarn. Manil.

Săgīna, ae, f. 1. v. gr. anserum, Varr. *hizlalás*; die Mast, Mästung, Fütterung bis zur Fettigkeit. 2) *hizó, hizlalt állat*; das gemästete Thier. Saginam caedere, Plaut. *levágni vagy megölni a' hizlalt állatot*; das Mastvieh schlachten. 3) *hizlaldstól lett kövérség*; das Fett, die Fettigkeit, die vom Mästen oder vielen Essen kommt. Justin. 4) *elség*; die Nahrung, das Lebensmittel, der Vorrath. Ista domus sagina plena est, Plaut. 5) *hizlaló hely, ól, ketrecz*; ein Maststall. Plaut.

Săgīnārĭum, i, n. 2. *hizlaló ól, ketrecz*; ein Maststall, Gänsekorb u. s. w. Varr.

Săgīnātĭo, ōnis, f. 3. *hizlalás*; das Mästen, Füttern bis zum Fettwerden

Săgīno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. boves, Varr. porcum, Prop. *hizlalni*; mästen, füttern bis zum Fettwerden. 2) *enni adni, tartani*; füttern, zu essen geben. Plin.

Săgĭo, ire, 4. *megérezni, észrevenni, megszagolni*; leicht etwas spüren, wittern, wahrnehmen, wie z. B. ein Spürhund ꝛc. Cic.

Săgitta, ae, f. 1. *nyil*; der Pfeil. Cic. Sagittam jacere, Tibull. conjicere, Virg. impellere nervo, Ovid. *ellőni a' nyilat*; den Pfeil abdrücken, abschießen. 2) *a' nyil, egy tsillagzat*;

Digitized by Google

der Pfeil, ein Gestirn. Cic. 3) i. e. Sagittaria, L. *nyílfű*; das Pfeilkraut. Plin. 4) *nyilazó, lövérvágó vas*; das Laßeisen, mit dem die Schmiede den Pferden zur Ader lassen. 5) *szőlővesszső kattsa vagy kötsdnnya*; das äußerste Spitzchen am Rebschosse. Colum.

Sagittārius, a, um, *nyílhozvaló*; zum Pfeile gehörig. 2) Subst. *nyilas*; ein Bogenschütz. Cic. 3) *nyilas, egy tsillagzat*; der Schütz, ein Gestirn. Cic.

Sagittātus, a, um, *nyílforma, nyílszabdsú*; den Pfeilen ähnlich. 2) *nyíllal lött, talált, v. ért*; mit Pfeilen geschossen oder getroffen. Coel. Aur. 3) *keresztül, v. általjáró mint a' nyíl*; durchdringend, wie ein Pfeil. Svavia sagittata, Plaut. *lelket sebhető tsókok*; Küsse, die das Gemüth wie Pfeile durchdringen.

Sagittifer, a, um, *nyíl hordozó, nyíllal viselő, nyilas*; Pfeile tragend, Pfeile führend. Virg. 2) Subst. *nyilas, egy tsillagzat*; der Schütz, ein Gestirn. Manil.

Sagittiger, a, um, idem, Avien.

Sagittipŏtens, tis, o. *jó nyilas, nyíllal jól lövő*; pfeilmächtig. Hinc: *nyilas tsillagzat az égen*; der Schütz, ein Gestirn. Cic.

Sagitto, ávi, átum, áre, 1. *nyíllal lőni, nyilazni*; Pfeile abschießen, mit Pfeilen schießen. Justin. 2) e. gr. aliquem, Coel. Aur. *nyíllal meglőni, v. érni*; mit Pfeilen schießen oder treffen. 3) *nyíllal felkészítni*; mit Pfeilen versehen. Plaut.

Sagittŭla, ae, f. 1. Dim. *nyilatska, kis nyíl*; ein Pfeilchen. Apul.

Sagma, ae, f. 1. Veget. et ătis, n. 3. Vulgat. *tsótár, tsujtár, tsábrág, lótakaró, szekszena*; eine Roßdecke, ein Saumsattel.

Sagmārius, a, um, *tsótárt illető, tsótárhoz való*; den Saumsattel betreffend, dahin gehörig. e. gr. equus, Lampr. *tsótáros, mellyen lótakaró van, szekszends*; Saumsattel tragend. 2) Subst. *tereh hordozó, v. szekszends ló*; ein Saumroß, Veget.

Sagmen, ĭnis, n. 3. *galambótz, szaporafű, v. földel együtt felszaggatott fű, mellyet a' Római követek az innepi pompdk alkalmatossdgával feltartottak*; das Eisenkraut, ein Kraut, das die römischen Gesandten bey Feyerlichkeiten aufhuben. Liv.

Sagŏchlāmys, ydis, f. 3. *katona ruha v. köntös*; ein Soldatenkleid. Treb. Poll.

Sagra, ae, f. 1. fluvius Graeciae, Cic.

Sagrus, i, m. 2. flúvius Italiae, Strabo.

Sagŭlātus, a, um, i. e. sagulo indutus. Suet.

Sagŭlum, i, n. 2. Dim. *rövid köntös, kurta mente, hadiköntös*; ein kurzer Rock, ein Kriegskleid. Liv.

Sagum, i, n. 2. *hadiköntös, hadiköpönyeg, felsőruha*; ein Kriegskleid, Kriegsmantel, ein Überrock. Fest. 2) Met. *had, hdború*; der Krieg. Saga sumere, parare, v. ad saga ire, Cic. *hadhoz készülni*; sich zum Kriege rüsten. 3) *mindenfele szőrű, v. tömött gyapjú 's a' t.* alles Dichte, z. B. Wolle. Sagum aut tomentum in ea (culcita) calcabant, Varr.

Sāguntīnus, a, um, *Saguntusi*; Saguntisch. e. gr. fides, Liv. *állandó hűség*; eine beständige Treue.

Sāguntus, vel —os, i, f. et Sāguntum, i, n. 2. urbs Hispaniae Tarraconensis, hodie: Murviedro in Hispania. Saguntini, incolae ejusdem, Liv.

Sāgus, i, m. 2. i. q. Sagum. Enn. ap. Non.

Sāgus, a, um, e. gr. avis, Stat. anus, Cic. *valamit könnyen, v. hamar észrevevő, jövendölő*; leicht etwas spürend oder wahrnehmend, weissagend. 2) *éles elméjű, elmés*; scharfsinnig. Svet.

Sais, urbs Aegypti, hodie: Sa. Hinc: Saītes, ae, illuc pertinens. Plur. Saītae, incolae ejusdem, Cic.

Sal, G. salis, m. 3. e. gr. fossilis, Varr. coctum, montanum, Colum. *só*; das Salz. Adspergi solent sales, Varr. Vides, poni sal et mel, Idem. Salem lingere, Plaut. *enni*; essen. 2) Trop. *só, beszéd sava, finom elméség, lzes tréfa*; Salz, feiner Witz im Reden, Scherz. Leporem quendam et salem consequi, Cic. Sale et facetiis Caesar vicit omnes, Cic. Urbani sales, Cic. *emberséges, módos, v. finom tréfák*; feine Scherze. Sal nigrum, Hor. *martzongó elméség, sértő tréfa*; beißender Witz oder Scherz. 3) *elme, ész, okosság, ravaszság*; Verstand, Klugheit, List. Qui habet salem, quod in te est,

Digitized by Google

Terent. 4) *módosság, finomság, ízlés*; die Artigkeit, Feinheit, der Geschmack. Tectum plus salis, quam sumtus habebat, Nep. 5) *inger, ingerlés, ösztön*; der Reitz. Calor, sangvis, sudor animalium aviditatem naturali sale augent, Plin. 6) *a' versköltöknél: tenger*; bey Dichtern das Meer. Artus sale tabentes, Virg. *tengervíz*; Meerwasser. Tyrrheno sale, Virg. i. e. mari. Campi salis, Idem. *tenger síkja*; Flächen des Meeres. 7) *hiba a' drágakőben, és kristályban*; ein Fehler auf dem Edelsteine und Krystalle: Plin. Not. sale-pro: sal, Varr.

Sāla, ae, f. 1. urbs Mauritaniae, Mela.

Sālācacābia, ōrum, n. plur. (sal et caccabus) *megiszott és fazékban főzött ételek*; gesalzene und im Topfe gekochte Speisen. Apic.

Sālācia, ae, f. 1. (salum et cieo) dea maris, Graecorum Tethys, uxor Oceani, Cic. 2) poëtice: *tengervíz, tenger*; das Meerwasser, Meer. Pacuv. Salacia et venilia, Varr. *tengerjárás*; Ebbe und Fluth. 3) urbs Lusitaniae, hodie: Alcacer de Sal, Mela.

Sālācitas, ātis, f. 3. (salax) e. gr. passeris, Plin. *nőszésre, v. párzásra való hajlandóság, kaczérság, bujaság, fajtalanság*; die Neigung zur Begattung, Geilheit.

Sālācōma, tis, n. 3. *hiú kérkedéhenység, v. ditsekedés*; die eitle Ruhmredigkeit. Cic.

Sālācon, v. Sālāco, ōnis, m. 3 *rossz, v. gaz, nyakas, v. makats ember, kinek nints oka a' nyakaskodásra*; ein schlechter, trotziger Mensch, der es nicht Ursache hat, trotzig zu seyn. Cic.

Sālāmandra, ae, f. 1. *szalamándra; mérges gyék nem*; der Salamander, eine Art giftiger Eidechsen. Plin.

Sālāmbō, ōnis, f. 3 cognomen Veneris apud Babylonios. Camp.

Sālāmīna, ae, vide: Salamis.

Sālāmīnācus, a, um, *Salamina szigetét illető, ahoz tartozó, Salaminai*; die Insel Salamis betreffend, dahin gehörig, Salaminisch. Lucan. 2) *Salamini, Cyprus városát illető*, die Stadt Salamis in Cyprus betreffend. Cic.

Sālāmīnius, a, um, idem, Nep. Sālāminii, incolae insulae Salaminae, v. urbis Salaminis, Cic.

Sālāmis, v. Sālāmin, īnis, 3. etiam Salamina, ae, f. 1. insula et urbs, hodie Colouri in sinu Saronico penes Atticam, Cic. 2) urbs Cypri, Plin.

Sālāpia, ae, f. 1. urbs Apuliae, hinc Salapini, Cic et Salapitāni, Liv. incolae ejusdem.

Sālāpitta, ae, f. 1. *pofontsapds, pofonvágás*; eine Maulschelle. Arnob. dub

Sālāpūtium, ii, n. 2. (sal et pulsio) *gúnyoló szó a' kis emberekre: bors szem- Junkó; törpe*; scheint ein Schimpfwort auf einen kleinen Menschen zu seyn, Duodezmännchen, ein Zwerg. Catull.

Sālar, āris, m. 3. *lazacz*; ein Lachs. Sven. 2) *pisztráng*; eine Forelle. 3) *galócza*: eine Lachsforelle.

Sālāriānus, a, um, e. gr. castanea, *gesztenye nem*; eine Art Castanien. Plin.

Sālāriārius, ii, m. 2. (sālārium) *zsoldos, zsoldért szolgáló*; ein Söldner, der seinen Sold bekommt. Pandect.

Sālārium, ii, n. 2. *bér, jutalom, esztendei fizetés*; der Lohn, die jährliche Besoldung. Plin. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Sven.

Sālārius, a, um, (sal) *sót illető, sóhoz való*; Salz betreffend, dahin gehörig. e. gr. annona, Liv. *sóholtaló esztendei jövedelem, v. eszten, dő alatt elkelt só*: Ertrag oder das jährliche Einkommen aus dem Salze, oder das jährlich verkaufte oder zu verkaufende Salz, Absatz am Salze. e. gr. via, Liv. *ország út, mellyen sót hordanak*; die Salzstraße. Salarius, Subst. *sódros, v. sós halászas*; der Salz oder gesalzene Fische verkauft. Mart.

Sālassi, ōrum, m. plur. populus Alpium, Liv.

Sālax, ācis, o. e. gr. aries, Ovid gallus, Varr. *kaczér, buja, fajtalan*; geil, unkeusch Colum. 2) e. gr eruca, Ovid. *bujdvá tévő, fajtalanságra ingerlő*; geil machend, zur Wollust reitzend. Comp. salacior, Sup. salacissimus, Lact.

Sālde, urbs Mauritaniae, Plin.

Sāldūba, ae, f. 1. urbs a) Hispaniae, Mela. b) ad mare mediterraneum, Plin.

Sāle, is, n. 3. pro: sal, v. mare, Enn.

Digitized by Google

Sălĕbra, ae, f. 1. (salio) *járhatatlan, v. járatlan, egyenetlen, göröngyös, v. rögös hely*; das Holperige, ein holperiger unebner Ort. Hor. Colum. 2) Trop. *darabosság, durvaság a' beszédben*; das Holperige, Rauhe, die Rauhigkeit, z. B. im Reden. Nunquam in tantas salebras incidisset, Cic. *akadályokba, bajokba*; in Schwierigkeiten. 3) salebrae; *zavaros kérdések, mellyekből nehéz eligazodni*; verworrene und zweifelhafte Fragen, aus denen man sich nicht leicht finden kann. Cic.

Sălĕbrātim, Adv. *göröngyösen, rögösen, darabosan*; holperig. Sidon.

Sălĕbrātus, a, um, i. q. Salebrosus, Sidon.

Sălĕbrĭtas, ātis, f. 3. *göröngyösség, darabosság, egyenetlenség*; das Holperige, Unebne. Apul.

Sălĕbrōsus, a, um, e. gr. semita, Apul. *göröngyös, rögös, darabos, egyenetlen*; voller Holpern, holperig, uneben, rauh. e. gr. oratio, Ovid. *darabos, nem folyó, nem egymásból, v. nem szépen folyó*; holperig nicht recht fließend.

Sălentīni, v. Sallentini, ōrum, m. plur. populus ad mare Tarentinum, Liv. Salentinum promontorium, hodie: Capo di S. Maria di Leuca.

Sălernum, i, n. 2. urbs Neapolis, hodie Salerno, hinc: Salernitanus, a, um, *Salernói, Salernóba való*; dahin gehörig, Salernisch. Plin.

Salgăma, ōrum, n. plur. *betsindelt állatnivaló gyümölts, p. o. alma, körtvély, füge*; eingemachte Früchte, z. B. Äpfel, Birnen, Feigen. Colum. Hinc: Salgamārius, *effélét készítő és drúló*; der dergleichen einmacht und verkauft. Idem.

Sălĭāris, e, *Saliusi, az az Saliusokat v. Márs papjait illető, azokhoz való*; Salisch, i. e. die Salier oder Priester des Mars betreffend, dahin gehörig. Hor. 2) *pompás, úri, derék, mikor vendégségről van szó*; prächtig, herrlich, wenn vom Schmause die Rede ist. Epulari saliarem in modum, Cic.

Sălĭātus, us, m. 4. *Saliusi hivatal, Márs papja tisztsége*; das Amt eines Salius oder Priester des Mars. Capitol.

Sălĭcastrum, i, n. 2. (salix) *vad szőlőtő nem*; eine Art des wilden Weinstocks. Plin.

Sălictārius, a, um, (salictum) *fűzfabokrot illető, ahoz való*; die Weidenbüsche betreffend, dahin gehörig. Salictarius, Subst. *fűzfákra ügyelő*; der die Weidenbäume besorgt. Cato.

Sălictētum, i, n. 2. pro: salictum, Pandect.

Sălictum, et Sălĭcētum, i, n. 2. (a salix) *fűzfás hely, fűzfabokor, fűzes*; ein Ort mit Weiden besetzt, Weidengebüsch, Weidicht. Cic. Virg.

Sălĭens, tis, o. *felszökellő, szökdetselő, szökő, ugró*; springend. e. gr. fons, Virg. *szökőkút*; ein Springbrunnen.

Sălĭentes, ium, m. plur. *tsők, mellyekből a' víz felszökik*; Röhren, woraus das Wasser springt. Vitr.

Sălĭfŏdīna, ae, f. 1. *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube. Vitr.

Sălignĕus, v. Sălignus, a, um, (salix) *fűzfából való, fűzfa*; aus Weiden oder Weidenholz. Salignea clava, Colum Salignae crates, Virg.

Sălĭi, ōrum, m. plur. (a saliendo) *Saliusok, Márs papjai*; Salii, Priester des Mars. Hinc: Salia, ōrum, n. plur. sc. festa, Fest. 2) populus Germaniae, gens Francica, Ammian.

Sălillum, i, n. 2. (Dim. a salinum) *sótartótska*; ein Salzfäßchen. Catull.

Sălīna, ae, f. 1 *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube, ein Salzwerk. Plin. 2) locus Romae, et penus salis, Liv. 3) Trop. *az elmességről és elmés mondásokról*; vom Witze und von witzigen Reden. Possessio salinarum mearum, Cic. *elmés mondások*; witzige Reden, bon mots.

Sălīnārium, ii, n. 2. *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube. Vitr.

Sălīnācidus, Salinacius, et Salsacidius, a, um, *sós*; salzig. Solin.

Sălīnārius, a, um, *sót, v. sóaknát illető, ahoz való*; das Salz oder Salzwerk betreffend, dahin gehörig. Vitr.

Sălīnātor, ōris, m. 3. *sókészítő, sóvágó, sófőző, v. sódros*; der Salz bereitet oder verkauft. Enn. Arnob. 2) cognomen Romanum, Liv.

Sălīnum, i, n. 2. *sótartó*; ein Salzgefäß, Salzfaß. Pers. 2) *mindenféle tserép v. fa edény*; irdenes oder hölzernes Geschirr. Plin.

Digitized by Google

Sālīnus, a, um, *sót illető, sóhoz való*; Salz betreffend, dahin gehörig.

Sālio, v. Sallio, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. e. gr. pernas, Varr. *sózni, megsózni, besózni*; salzen, einsalzen.

Sālio, salīvi v. salii et salui, saltum, īre, 4. v. gr. de muro, super vallum, Liv. in aquas, Ovid. *szökni, szökelleni, ugrani, ugrdlni*; springen, hüpfen. Aves ambulant quaedam, saliunt aliae, Plin. De rebus: v. gr. salit grando, Virg. 2) e. gr. e. terra, Lucr. *hirtelen előjönni, előpattanni, kibúvni*; schnell hervor kommen, hervor schießen. 3) *sebessen, v. gyorsan mozogni, szökdetselni, rezegni*; sich schnell bewegen, zittern. Gutta salit in ovo, Plin. Salit mihi cor, Plaut. *dobog a' szivem örömömben*; das Herz springt mir vor Freude. 4) *meghágni, bagzani*; bespringen. Verres incipit salire. Pass. saliri, Lacta salitur ovis, Ovid. Not. salui, et salii saepe occurrunt; salivi fere nullibi.

Sālīsātio, v. Salissatio, ōnis, f. 3. e. gr. cordis, Marc. Emp. *ugrdlás, szebes mozgás, szökdellés, rezgés, dobogás*; das Springen, die schnelle Bewegung, das Zittern.

Sālīsātor, v. Salissator, ōris, m. 3. *tagok rezgő mozgásából jövendölő*; der aus der zitternden Bewegung der Glieder prophezeyt. Isidor.

Sālisburgum, i, n. 2. *Salzburg, város és érsekség*; die Stadt, und das Erzbischofthum Salzburg. Dicitur et Juvavia, Geogr. 2) *Vizakna, város Erdélyben*; Salzburg, eine Stadt in Siebenbürgen.

Sālīsubsŭlus, i, m. 2. (Salius et subsilio, pro: Salius subsiliens) *Mars táncsoló papja*; ein tanzender Priester des Mars. Catull. 2) Mars ipse, Idem.

Sālītio, ōnis, f. 3. *mesterséges ugrás, szökés, ugrás, ugrdlás*; das Voltigiren, Springen. e. gr. equorum, i. e. in equos, Veget.

Sālītor, ōris, m. 3. *sóbirtokos, sós úr*; ein Salzherr. Cic.

Sālītōrius, ii, m. 2. *sóvámszedő*; ein Salzzolleinnehmer. Cic.

Sālītūra, ae, f. 1. e. gr. musti, Colum. *sózás, besózás, sóval bétsindlás, v. elkészítés*; die Salzung, Anmachung mit Salze.

Sālītus, a, um, *sózott, meg, v. besózott*; gesalzen. Colum.

Sālĭunca, ae, f. 1. *Római gyökönke, Bétsifű, Római nárdus, Magdolna fű*; ein wohlriechendes Kraut, wilde oder celtische Narde. (Valeriana Celtica, L.) Virg. Plin.

Sālĭus, ĭi, m. 2. sacerdos Martis, vide Salii, Liv.

Sālĭus, a, um, sacerdotes Martis concernens, Hor.

Sālīva, ae, f. 1. *nydl, pók*; der Speichel. Catull. e. gr. jejuna, Plin. *éh nydl*; nüchterner Speichel. Salivam ciere, Idem. v. movere *megkívántatni, kívánságot gerjeszteni, hogy mintegy a' nydla folyjon valami után*; den Speichel erregen, den Mund wässerig machen, Appetit erregen. Aetna salivam tibi movet, Senec. 2) *kívánság, valaminek kívándsa, valamire vágyás*; Appetit, Begierde. e. gr. mercurialis, Pers. *nyereségre*; nach Gewinn. 3) *íz, p. o. bornak íze*; der Geschmack, z. B. des Weins. Prop. Plin. 4) *nydlás nedvesség, nydlkásság, p. o. mint a' tsigé*; die speichelartige Feichtigkeit, das Schleimige, z. B. der Schnecken, Austern. Lacrymationum salivae, Tert. *könnyek*; die Thränen.

Sālīvāris, e, *nydlhoz való*; zum Speichel gehörig. e. gr. glandula, Gloss. *nydlikrás hús*; die Speicheldrüse.

Sālīvārius, a, um, *nydl forma, nydlas, nydlkás, enyekes*; dem Speichel ähnlich, schleimig. Plin.

Sālīvātio, ōnis, f. 3. *nydlfolyás*; der Speichelfluß. Coel. Aur.

Sālīvātum, i, n. 2. *nydlfolyást indltó ital*; ein Trank, um den Speichel zu erregen. Colum.

Sālīvo, āre, 1. *tajtékzani, tajtékot túrni*; geifern. Plin. 2) *bédztatni, senyveszteni, v. pátzolni*; einwässern, einbeitzen. Colum. 3) e. gr. pecus, Idem. *nydlfolyás által orvosolni*; durch den Speichelfluß curiren.

Sālīvōsus, a, um, *nydlas*; voll Speichel. Apul. 2) *nydlforma, nydlkás, enyekes, nyúlós, szívos*; speichelartig, schleimig, zähe. Plin.

Sālix, īcis, f. 3. *fűzfa, fűz*; die Weide, Weidenbaum. Varr. Linn.

Sallentini, Sallentinus, vide: Salent.

Sallĭo, Sallītus, vide: Salio, *sózni*; salzen. et Salitus.

Sallo, v. Salo, salli, salsum, ĕre, 3.

Digitized by Google

(sal) *sózni, megsózni, besózni*; salzen, einsalzen. Varr. Lucil.

Sallustĭānus, (Salust.) a, um, v. gr. brevitas, Quint. lectio, Gell. *Sal lustiusi, az az Sallustiust illető, ő hozzá való, v. illő*; Salluſtiſch i. e. den Salluſtius betreffend, dahin gehörig. Sallustianus, Subst. *Sallustiust követő*; ein Nachahmer desſelben. Senec.

Sallustĭus, ĭi, m. 2. (Salust.) C. Sallustius Crispus, celebris historiographus tempore Ciceronis. 2) *az ő asszony testvérjének fia*; ſein Schweſterſohn. Hor.

Salmăcĭdus, a, um, e. gr. aqua, Plin. *savanyús, és egyszersmind sós*; ſäuerlich, und zugleich geſalzen. 2) *asszonyos, asszonyi*; weibiſch. Spolia salmacida, Cic.

Salmăcis, ĭdis, f. 3. nympha, filia Coeli, et Terrae. Fest. 2) fons in Caria juxta Halicarnassum, cujus potus effeminare dicitur, Ovid.

Salmo, ōnis, m. 3. *szemling, lazacz, hal*; ein Salm, Lachs. Auson. Linn. Trutta salmonata, *galócza*; eine Lachsforelle. Scalig. (Salmo trutta, L.)

Salmōna, ae, f. 1. *Salm vize*; der Fluß Salm. quem Mosella excipit, Auson.

Salmōneus, ei, m. 2. filius Aeoli, imitator tonitruum. Virg. Salmoneus alter, Prov. *kevély ember*; ein hochmüthiger Menſch.

Salmōnis, ĭdis, f. 3. filia Salmonei, alias Tyro, quae dilexisse dicitur Enipum, Ovid.

Salnitrum, i. q. Nitrum.

Sălo, ōnis, m. 3. fluvius Hispaniae, Mart.

Sălōmon, ōnis, m. 3. rex sapientissimus, Davidis regis Israëlitici filius, Juvenc.

Sălōmōnius, a, um, *Salamoni*; Salomoniſch e. gr. templum. Prud. *Salamon temploma*; der Tempel Salomonis.

Sălōna, ae, f. 1. et Sălōnae, ārum, plur. urbs Dalmatiae, Caes. hodie: Spalatro.

Sălor, ōris, m. 3. *tengerszín, zöldszín*; die Meerfarbe, grüne Farbe. Mart. Cap.

Salpa, ae, f. 1. piscis marinus, qui nisi verberatus, coqui non postest; *tökehal*; ein Stockfiſch. Plin.

Salpicta, v. Salpista, ae, m. 1. *trombitás, kürtös*; ein Trompeter. Vopisc. Jul. Firm.

Salpinx, ingis, f. 3 *trombita, kürt*; eine Trompete. Serv.

Salpūga, ae, f. 1. i. q. Solipuga, Plin.

Salsāmen, ĭnis, n. 3. i. q. salsamentum. Arnob.

Salsāmentārĭus, a, um, (salsamentum) *besózott, v. etzettel borsal, v. etzettel faolajjal bétsindlt hulat, v. ételt, v. annak sós levét illető, v. ahoz való*; eingeſalzene oder marinirte Fiſche Speiſen, oder ihre Lacke betreffend, dahin gehörig. Colum. Salsamentarius, Subt. *a' ki illyen halakat drúl, halároz*; der mit ſolchen Fiſchen handelt, Fiſchhändler. Auct. ad Her.

Salsāmentum, i, n. 2. *sós hallév*; Fiſchlacke. Cic. 2) *besózott, v. etzettel, borsal, v. etzettel faolajjal bétsindlt hal, v. étel, v. hús*; eingeſalzener oder marinirter Fiſch, eingeſalzene Speiſe, eingeſalzenes Fleiſch. Ter. Varr. Colum.

Salse, Adv. *sóval, sósan*; mit Salz, geſalzen. 2) Trop. e. gr. dicere, Cic. *elmésen, éles elmével, eszesen, böltsen*; mit Witz, witzig, ſcharfſinnig. 3) *tsúfolódva*; ſpöttiſch. Idem. Comp. salsius, Quint. Sup. salsissime, Cic.

Salsēdo, ĭnis, f. 3. *sósság, sós íze, v. volta valaminek*; die Salzigkeit, ſalziger Geſchmack oder Weſen, das Salzige einer Sache. Pallad.

Salsĭlāgo, ĭnis, f. 3. *sósság, sós tulajdonság*; die Salzigkeit, ſalzige Eigenſchaft. Plin. 2) *sós lév, aludt lév, kotsonya*; geſalzene Brühe, Sulze. Idem.

Salsĭpŏtens, tis, o, *tengeren uralkodó*; Beherrſcher des Meeres. e. gr. Neptunus, Plaut. *tenger istene Neptunus*; der Meergott Neptunus.

Salsĭtūdo, ĭnis, f. 3 *sósság, sós íz*; die Salzigkeit, ſalziger Geſchmack. Plin. Vitr. 2) *sós nedv, v. nedvesség*; eine ſalzige Feuchtigkeit. Gloss. 3) Met. salsitudo non est illi, Erasm. *a lélek se élet benne*; es iſt weder Geiſt noch Leben in ihm.

Salsūgo, ĭnis, f. 3. *sós lev*; eine Salzbrühe. Vitr. 2) *besózás*; die Einſalzung. Plin.

Salsŭla, ae, f. 1. *sóskút*; Salzbrunnen. Amm.

Salsūra, ae, f. 1. *besózás, etzettel*

Digitized by Google

bo-sal, v. *etsettel fuolajjal bétsinálás*: die Einsalzung, Marinirung. Colum. 2) *sóslév*; eine Salzlacke. Varr. 3) Trop. meae animae salsura evenit, Plaut. *rossz kedvem van*, *kedvetlen vagyok*; ich bin mißmuthig.

Salsus, a, um, c. gr. mare, Virg. *sós*; gesalzen. 2) *módos*, *jeles*, *tréfás*; artig, scherzhaft. Hoc ipsum salsum illi et venustum videbatur, Cic. 3) salsa verba, Idem. *vagdalódzások*; Stichelreden. Comp. salsior, Cic. Sup. salsissimus, Plin.

Saltábundus, a, um, *táncsoló*; tanzend. Gell.

Saltátio, ónis, f. 3. *táncsolás*, *tánc*; das Tanzen, der Tanz, Cic. 2) gestus actorum, praesertim pantomimorum, Idem.

Saltátiuncúla, ae, f. 1. *táncsotska*; ein Tänzchen. Macr.

Saltátor, óris, m. 3. *táncsoló*, *táncos*; ein Tänzer. Cic. 2) *táncsmester*; ein Tanzmeister. Idem. 3) *balléttáncsos a' theátromon*; auf der Bühne, Ballet-Tänzer. Quint.

Saltátórie, Adv. *táncsolva*, *táncsoló módon*; tanzend. Apul.

Saltatórius, a, um, *táncsot illető*, *táncshoz való*; das Tanzen betreffend, dahin gehörig. Orbem saltatorium versare, Cic. *karikában*, v. *karokban táncsolni*, *karikás táncsot járni*; im Kreise tanzen, einen Kreistanz machen. c. gr. ludus, Scip. Afric. ap. Macr. *táncsoskola*; eine Tanzschule.

Saltátrícula, ae, f. 1. (Dim. a saltatrix) *táncsos asszonyka*, v. *leányka*; eine Tänzerinn, wenn man vermindernd redet. Gell.

Saltatrix, ícis, f. 3. *táncsos asszony*, v. *leány*, *balléttáncsos*, *theátromi táncsos*; eine Tänzerinn, Balletz Tänzerinn, Actrice. Cic.

Saltátus, us, m. 4. *táncsolás*; das Tanzen. Liv.

Saltem, Adv. *legalább*; wenigstens, zum wenigsten. Cic. 2) *külömben*, *egyébképpen*; sonst. Quis ego sum saltem, si non sum Sosia? Plaut. 3) *annyira*; sogar. Quint. Hinc: non saltem, Plin. Paneg. *még tsak nem is*; nicht einmahl.

Saltícus, a, um, *ugrdló*, *szökdelló*, *táncsoló*; hüpfend, tanzend. Tert.

Saltim, i. q. Saltem, Auson.

Saltíto, áre, 1. Freqn. *ugrdalni*, *táncsolgatni*; oft springen, tanzen. Quint.

Salto, ávi, átum, áre, 1. *táncsolni*, *ugrani*, *ugrdalni*, *szökdétselni*; tanzen, springen. c. gr. commode, Nep. *díszesen*, v. *ékesen táncsolni*; zierlich tanzen. 2) c. gr. puellam, carmina, Ovid. Cyclops, Hor. *valamit*, v. *valaki történetét táncsolva*, *táncsoló által*, v. *táncsban kifejezni*; etwas oder eine Geschichte von Jemanden tanzend ausdrücken.

Saltuárius, i. *táncsoló*; tanzend. Plin.

Saltuárius, ii, m. 2. *erdőségre*, *berekre*, *ligetre*, *és legelőre*, *'s általjában jószágra ügyelő*, *erdőmester*; der auf die Waldungen, Gehölze und Triften, und überhaupt auf das Gut Achtung geben muß, ein Forstmeister, Förster. Pand.

Saltuátim, Adv. *szökdétselve*, *ugrándozva*; springend, hüpfend. Gell. 2) Trop. c. gr. scribere, Idem. *nem rendiben*, *honem hol és hol amaz dologról*, v. *matériáról*; nicht nach der Ordnung, sondern bald von dieser, bald von jener Materie.

Saltuensis, e, c. gr. colonus, Cod. Just. *erdőt*, *ligetet*, v. *legelőt illető*, *ahoz*, v. *oda való*, *erdőségi*, *ligeti*, *legelői*; Wald, Gehölz oder Triften betreffend, dahin gehörig.

Saltuósus, a, um, c. gr. locus, Sall. regio, Nep. *erdős*, *ligetes*; voll Wald, waldig. Nep.

Saltus, us, m. 4. c. gr. agrestis, Ovid. *ugrdalás*, *ugrds*, *táncsolás*, *tánc*; das Springen, der Sprung, das Tanzen, der Tanz. Cic. Saltu venit super ardua Pergama, Virg. *keresztül ugrott*; hinüber gesprungen. Saltum dare, Ovid. *ugrást tenni*, *ugrani*; einen Sprung thun, springen. 2) c. gr. Pyraeneus, Nep. *erdős hegy*, *bérc*; ein waldiges Gebirge. Saltus sylvasque, Virg. 3) *erdőség*, *tsere*, *liget*, *markalegelő*; ein Forst, eine Waldung, worin Vieh weidet, Gebirgwald, Viehtrift. Saltibus in vacuis pascant, Virg. 4) *mezei*, v. *falusi jószág*, *mellynek marha legelői vannak*; ein Landgut, das Viehtriften hat. Juv. De saltu agroque dejiciur, Cic. 5) numerus agrorum, continens quatuor centurias, v. 800 jugera, Varr. 6) c. gr. Thermopylarum, Liv. nemorum, Virg.

Digitized by Google

erdőnek, v. szoros útnak ki, v. bémenetele, v. ki, v. béjárása, mély út, szoros út, partos út; Ausgang oder Eingang eines Waldes oder engen Passes 7) Trop. *bajos dolog*; eine bedenkliche Sache. Ex hoc saltu damni eliciam foras, Plaut. 8) Trop. saltum obscenum, i. e. pudendum muliebre, Idem. Not. Gen. salti pro: saltus, Acc.

Sălūber, bris, bre, et Sălūbris (masc. et fem.) e, e. gr. consilium, Cic. *hasznos, használatos, jó, valakinek javára tzelozó*; heilsam, nützlich. 2) e gr. corpus, Liv. *egészséges, egészséges*; gesund. Comp. salubrior, Idem. Sup. saluberrimus.

Sălūbritas, ātis, f. 3. *egészség, v. egészség*; die Gesundheit. Cic. 2) *hasznosság, használatosság*; die Heilsamkeit. Plin.

Sălūbriter, Adv. *egészségesen*; gesund. Cic. Colum. 2) e. gr. emere, Plin. Ep. bellum trahere, Liv. *hasznosan, használatosan, haszonnal*; nutzlich, heilsam, mit Vortheil.

Sălum, i, n. 2 *tenger mélye, az az: a' tenger távol a' parttól*; das offene hohe Meer, i. e. das Meer in einiger Entfernung vom Ufer. Cic. Nep Liv. 2) Poët. *általjában tenger*; Meer überhaupt. Virg. Ovid. Prop. 3) *folyóvíz habja, v. hullámja*; Wellen eines Flusses. Amnis saevit magore salo, Stat. 4) *tengeren járás, hajókázás, v. kajórázás*; das Fahren auf der See, die Schifffahrt, oder das Rütteln des Schiffes beym Fahren. Salo nauseaque confecti, Caes. 5) *tengerszín*; die Meerfarbe. Mart. Cap. 6) Trop. *elme, v. lélek nyughatatlanság*; die Gemüthsunruhe. Cum in isto cogitationis salo fluctuarem, Apul. Not. occurrit etiam: salus, e. gr. undantem salum, Enn.

Sălus, ūtis, f. 3. *egészség*; die Gesundheit. Cum salute ejus fiat, Ter. *egészségének ártalma nélkül*; ohne Schaden seiner Gesundheit. Medicina ad salutem reducere, Cic. *meggyógyítni*; heilen. 2) *egészség istennászszonya*; die Göttinn der Gesundheit. Ipsa Salus servare illos non potest, Ter. Virg. 3) *boldogság, szerentse, elómenetel, java valakinek*; das Heil, Wohl, Glück. Nulla salus bello, Virg. 4) *Római polgárnak polgári java, v. szerentsége, az az: mikor nem számkivetésben él*; das bürgerliche Wohl eines Römers, i. e. wenn er nicht im Exilio lebt. Restitutio salutis, Cic. *számkivetésből való visszahivattatás*; die Zurückberufung aus dem Exilio. 5) *élet (de köszönségesen tsak akkor, mikor az veszedelemben forog)*; das Leben, (doch insgemein nur wenn es in Gefahr ist). Salutis tuae rationem judicum severitati reservavit, Cic. 6) *nyájaskodó szó*; ein Liebkosungswort. Quid agis mea salus, Plaut. 7) *megmenekedés, megszabadúlás, megmaradás*; die Rettung. Sine spe salutis, Nep. Ad salutem vocare, Cic. *megmenteni, v. bátorságba helyheztetni*; retten oder in Sicherheit setzen. Pecuniae salutem adtulit, Caes. *megmentette*; hat gerettet. 8) *szabadúló eszköz, v. mód*; ein Rettungsmittel. Una est salus, Liv. Nulla salus reip. reperiri potest, Cic. 9) *bátorság, bátorságbanlét*; die Sicherheit. Juris, libertatis, fortunarum suarum salus in istius damnatione consistit, Cic. 10) *köszöntés*; der Gruß. Impertit tibi multam salutem, Cic. *szívesen köszönt*; grüßt dich vielmahls. Salutem dare; *köszönni*; grüßen. Salutem reddere; *a' köszöntést viszszonozni, v. fogadni*; erwiedern. Salute data redditaque, Liv. v. salute accepta redditaque, Idem. Salutem dicere alicui, Plaut. *köszöntését tenni, köszönteni*; grüßen. Etiam sine: dicere, e. gr. Anacharsis Hennoni salutem, Cic. Not. Salutem dicere, significat etiam: *elbútsúzni, bútsút, végbútsút venni*; Abschied nehmen. Hinc: Trop. e. gr. foro et curiae, Cic. *lemondani valamiről, felhagyni vele*; entsagen, sich lossagen, aufgeben.

Sălustius, Salustianus, vide: Sallust.

Sălūtābundus, a, um, (saluto) *köszöntő*; grüßend. Mart. Cap.

Sălūtāris, e, (salus) e. gr. res, Cic. herba, Ovid. *egészséges, az egészségnek hasznos*; heilsam, der Gesundheit zuträglich, gesund. e. gr. ars, Hor. *orvostudomány*; die Arzneykunst. 2) e. gr. consilium, Cic. *hasznos, használatos, előmeneteles, valakinek javára tzélozó, jó*; heilsam, zuträglich, vortheilhaft, dienlich.

Digitized by Google

e. gr. litera, Cic. i. q. A (i. e. absolvo) *mivel felszabadítást jelentett*; weil er die Losſprechung anzeigte. 3) e. gr. digitus, Gloss. *mutató ujj*; der Zeigefinger. 4) e. gr. porta, Fest. i. e. ad quam templum Salutis erat Romae.

Sălūtāriter, Adv. *hasznosan, használatosan, maga hasznára, v. javára, használatos módon*; heilſam, vortheilhaft, auf zuträgliche Art. Cic.

Sălūtārium, ĭi, n. 2. *megnyert egészségért való ajándék*; ein Geſchenk für die erlangte Geſundheit. Tert.

Sălūtārius, a, um, id. qu. salutaris. Tert.

Sălūtātĭo, ōnis, f. 3. *köszöntés*; das Grüßen, Begrüßen. Cic. Liv. 2) *udvarlás, tisztelet, látogatás*; die Aufwartung, der Beſuch. Dare se salutationi amicorum, Cic. *a' látogatást, v. udvarlást elfogadni*; Beſuch oder Cour annehmen. Opperientes salutationem Caesaris, Gell. *udvarolni akartak a' tsászárnak*; wollten dem Kaiſer ihre Aufwartung machen.

Sălūtātor, ōris, m. 3. *köszöntő, a' ki valakit köszönt, v. valakinek köszön*; der einen grüßt. Stat. 2) *különösen*: *a' ki valamelly előkelő embernél reggelenként teszi tiszteletét, v. udvarlását*; beſonders: der einem Vornehmen täglich früh ſeine Aufwartung, ſein Compliment macht. Mart. Cic. 3) *látogató*; der einen beſucht. Cic.

Sălūtātōrius, a, um, *köszöntést illető, köszöntéshez való, v. tartozó*; das Grüßen betreffend, zum Grüßen gehörig. e. gr. cubiculum, Plin. Ep. *udvarló, v. meghallgatószoba, v. palota*; ein Audienz-Zimmer oder Saal.

Sălūtātrix, īcis, f. 3. *köszöntő* (*asszony, v. leány*); eine Grüßerinn. Juv. e. gr. turba, Idem. *tiszteletet tevő, udvarló, látogató*; Aufwartung machend, beſuchend.

Sălūtātus, a, um, *köszöntött*; gegrüßet. Ovid.

Sălūtĭfer, a, um, *boldogság, szerentse, szabadálás, v. egésség hozó, hasznos, használatos*; Heil, Glück, Rettung, Geſundheit bringend, heilſam. e. gr. puer, Ovid. i. q. Aesculapius.

Sălūtĭfĭcātor, ōris, m. 3. *szabadító, megmentő*; ein Retter. Tert.

Sălūtĭger, a, um, *hasznos, használatos, jó, egésséges, boldogság, szerentse, v. szabadálás hozó*; heilſam, Heil, Glück, Rettung bringend. Auson. 2) e. gr. libellus, Idem. *köszöntést hozó, köszöntő*; Grüße bringend, grüßend. Subst. *küldözgetésre való szolga, követ*; ein Bedienter zum Verſchicken, Bothe. Apul.

Sălūtĭgĕrŭlus, a, um, e. gr. puer, Plaut. idem.

Sălūto, avi, ātum, āre, 1. (salus) *köszönteni*; grüßen. Cic. e. gr. aliquem verbis alicujus, Ovid. *valaki nevében, v. nevével*; im Nahmen eines andern. 2) *tsímezni, tituldlni*; tituliren. Ut salutas, ita resalutaberis, Prov. *a' mint köszönsz, úgy fogadják, v. a' millyen a' mostó, ollyan a' kendő*; wie es in den Wald ſchallt, ſo ſchallt es wieder zurück. 3) *megszólíttni, hozzászóllni*; anreden. e. gr. aliquam paullo liberius, Cic. *valakivel szabadotskán társalkodni*; mit einer etwas frey umgehen. 4) e. gr. deum, Ter. *segítségül hívni, kérni valakit, esedezni valaki előtt, v. valakinek*; anrufen, bitten. 5) *elbútsúzni, bútsút venni*; Abſchied nehmen. Plaut. 6) *nevezni, hívni*; nennen. Poëta salutatur, Hor. 7) *valakinek udvarolni, tiszteletet tenni, valakit tisztelni, látogatni, meglátogatni*; einem ſein Compliment machen, einen beſuchen. Venit Ephesum mei salutandi caussa, Cic. 8) *meghagyni, megtartani*; laſſen, retten. Palmites salutentur, Plin.

Salvātor, ōris, m. 3. (salvo) *megszabadító, megtartó*; Erretter, Erlöſer, Erhalter. Tert.

Salve, Adv. *egésségesen, egésséghen, jó karban, jó állapotban*; geſund, bey gutem Befinden, bey guten Umſtänden. Plaut.

Salve, Imperat. a salveo; *egésséggel! Isten áldjon meg! Isten hozott! jó napot! Isten veled! jó szerentsével járj!* ſey gegrüßt! Gott grüße dich! willkommen! guten Tag! Gott behüte dich: lebe wohl! Plaut.

Salvĕo, ēre, 2. (salvus) *egésséges lenni, jó állapotban, v. jó karban lenni*; geſund ſeyn, ſich geſund und

Digitized by Google

wohl befinden. Ter. Plaut. Praesertim in salutationibus Imperat. vide; salve. Dionysium velim salvere jubeas, Cic. *kérlek, köszöntsd Dionysiust*; ich bitte dich den Dionysius zu grüßen. Deum salvere jubent, Liv. *istennek nevezték, v. titulálták*: grüßten ihn als Gott, titulirten ihn Gott. Etiam de rebus inanimibus: salve, magna parens frugum, Saturnia tellus, Virg. Not. mane in salutationibus dicebatur: salve; vesperi: ave. Svet. *A' prüszszentéskörben*; beym Niesen. Salvere Githona jubet, Petr.

Salvĭa, ae, f. 1. (salvus) *zsálya*; Salbey, eine Pflanze. Plin. Linn.

Salvificator, ōris, m. 3. i. q. salvator, Tert.

Salvifico, āre, 1. *megszabaditni, megváltani, megtartani*; erretten. Sedul.

Salvificus, a, um, *megszabadító, oltalmazó, hasznos, használatos*; rettend, heilbringend. Alcim. Avit.

Salvo, āvi, ātum, āre, 1. *megtartani, megmenteni, elébbeni állapotjába, v karba helyheztetni*; retten, in vorigen Stand setzen. Plin.

Salvus, a, um, *egészséges*; gesund. Cic. 2) *bátorságos, veszedelmen kivül levő*; sicher, ohne Gefahr. Salva res est, Ter. *jol van a' dolog*; es gehet gut. 3) *ép, egész*; unverletzt, unbeschädigt, ganz. e. gr. Penelope. Prop. *meg nem sértett, szüz*; unverletzt, keusch. 4) sana et salva respublica, Cic. *jó karban levő*; wohl eingerichtet. 5) salvis legibus, Idem. *a' törvények sérelme nélkül*; ohne Nachtheil der Gesetze. 6) salva conscientia; *jó, v. tiszta lelki esmérette*; mit gutem Gewissen. 7) salvum te advenire gaudeo, Ter. *Isten hozott*; sey mir willkommen. 8) deus me salvum servatum vult, Plaut. *Isten kegyelméből még jó állapotban vagyok*; es geht mir durch Gottes Gnade noch wohl. 9) salva venia, Gloss. *engedelemmel legyen mondva*; mit Erlaubniß zu reden.

Sam pro: suam. v eam obsolet. Enn.

Sāmaei, ōrum, vide: Same.

Sāmăra, vide: Samera.

Sāmārdăcus, i, m. 2. *néptsaló, dmlátó, szemfényvesztő, alákos*; ein Leutebetrieger, ein Gaukler. August.

Sāmārĭa, ae, f. 1. regio et urbs Palaestinae. Hinc: Samarītes (a) ae, m. 1. *Samariabeli lakos*; ein Samaritter. Tacit. Samaritānus, a, um, *Samáriába való, Samariai*; dahin gehörig, Samaritanisch. Sedul. Samaritĭcus, a, um, i. q. Samaritanus, Juvenc. Samarītis, ĭdis, f. 3. *Samariai aszszony, v. leány*; eine Samaritterinn. Idem. et Alcim. Avit.

Sāmārŏbrīva, ae, f. 1. urbs Galliae, Cic. hodie: Amiens.

Sambūca, ae, f. 1. *három szegü hárfa muzsikaszerszám, mint a' hárfa*; ein dreyeckigtes Saiten-Instrument, etwa eine Art von Harfe. Vitr. 2) *hadi gépely, v erömü, kőfaltörökos*; eine Kriegsmaschine, ein Mauerbrecher. Idem.

Sambūcātus, a, um, *bodzából készült, v. való, bodza*; aus Hollunder bereitet. e. gr. vinum, Prise. *bodzabor*; der Hollunderwein.

Sambūcēārius, ii, m. 2. *hárfás, hárfázó*; ein Harfenschläger. Gloss.

Sambūcēlaĕon, i, n. 2. *bodzaolaj*; das Hollunderöhl. Afr.

Sambūcĕus, a, um, *bodzából, v. bodzafából való, bodza, bodzafa*; aus Hollunder. Aur. Vict.

Sambūcīna, ae, f. 1. *húros muzsikán játszó, v. hárfás aszszony, v. leány*; ein Frauenzimmer das auf der Sambuca spielt, ein Saitenspielerinn. Plaut.

Sambūcistrĭa, ae, f. 1. i. q. sambucina, Liv.

Sambūcus, i, f. 2. *bodzafa, bodza*: ein Hollunderbaum. Plin. Etiam: sābucus, Seren. Samm. Săbucum, Idem. *bodzafa gyümöltse, bodza*; die Frucht desselben.

Sāme, es, f. 1. insula maris Ionici penes Cephalloniam, Ovid. Virg. 2) urbs ibidem, Virg. Hinc: Samaei, incolae ejusdem, Liv.

Sāmĕra, v. Samāra, ae, f. 1. *szilfa magva*; der Same des Ulmbaums. Colum. Plin.

Sāmĭa, ae, f. 1. *Samosi lepény neme*; eine Art samischer Kuchen. Tert.

Sāmĭo, āvi, ātum, āre, 1. *fényesitni, pallérozni*; blank machen, poliren. Veget. Ferramenta samiata. Vopisc.

Sāmĭŏlus, a, um, (Demin. a Samius) e. gr. poterium, Plaut. *földből való, föld*; irden.

Sāmĭus, a, um, *Samosba, v.-ból való, Samosi*; in, aus Samos, dahin ge-

Digitized by Google

hörig, Samisch. e. gr. mater, Ter. terra, Liv. i. e. insula Samos. e. gr. Juno, Cic. quae ibidem colebatur. Genitrix, quae delectatur Samia arena, i. e. Juno, Juv. Samii, incolae insulae Sami, Cic. Not. a) Samius senex, Ovid. v. saltim: Samius, Idem. i. e. Pythagoras. b) lapis, Plin. *aranypallérozó kő*; ein Stein zum Goldpoliren. 2) e. gr. testa, Tibull. *földből való, föld*; irden. Samia, sc. vasa, Auct. ad Her. *tserép edény*; irdenes Geschirr.

Samnis, ĭtis, v. Sămnītis, e, *Samniumba, v. -ból való, Samniumi*; in oder aus Samnium, dahin gehörig, Samnisch. Exercitum Samnitem, Liv. Ager Samnis, Liv. Subst. Samnis, Plur. Samnites, Liv. incolae Samnii. 2) certi gladiatores, Lucil. ap. Cic. Not. Nominat. Samnitis, Cato ap. Fest.

Samnītĭcus, a, um, (samnis) *Samniumi, Samniusokat illető, ahoz tartozó, v. való*; Samnisch, die Samniter betreffend, dahin gehörig. Suet.

Samnītis, Samnites, vide: Samnis.

Samnĭum, ĭi, n. 2. regio Italiae, in qua Samnites habitarunt. Liv.

Sămŏlus, i, f. 2. *ledny kökörtsin, tavaszi kökörtsin, v. patatz*; die Küchenschelle. (Anemona Pulsatilla, L.) Plin.

Sămos, v. —us, i, f. 2. insula frugifera, una cum urbe ejusdem nominis Joniae vicina, locus natalis Pythagorae. Plin. Not. Samos Threicia, i. e. Samothrace, Virg. 2) pro insula: Samo, Auson.

Sămŏsăta, ae, f. 1. urbs Asiae, Plin.

Sămŏthrăce, es, f. et Samotrăca, ae, f. insula maris Aegei ad Thraciam, vocatur etiam Samothracia, Virg. hodie: Samandrachi.

Sămŏthrācēnus, a, um, in, v. ex insula Samothraciae, Plin.

Sămŏthrăces, um, vide: Samothrax.

Sămŏthrăce, es, et Samothrăcia, ae, f. 1. insula Lemno vicina, in qua Thraciae. Virg. 2) species gemmae, Plin.

Sămŏthrăcĭus, a, um, *Samothrdciába, v. -ból való, Samothrdciai*; in, aus Samothrace, Samothracisch, Plin. Samothracia ferrea, i. e. annuli ferrei, Lucr.

Sămŏthrax, ăcis, idem. Dii Samothraces, Varr. Subst. incola Samothraciae. Plur. Samothraces, Liv.

Sampsicerămus, i, m. 2. rex parvus urbis Emesae in Coelesyria victus a Pompejo. Jocose sic Cicero Pompejum nominat. Attic.

Sampsŭchĭnus, a, um, e. gr. oleum, Plin. *majorándnából való, majorándna*; aus Majoran.

Sampsŭchum, i, n. 2. *majorándna*; der Majoran. (Origanum Majorana, L.) Plin.

Samsa, Sampsa, v. Sansa, ae, f. 1. *olajbogyómag*; ein Olivenkern. 2) *bétsindlt olajbogyó*; eingemachte Oliven. Colum.

Sămus, i, vide: Samos.

Sāna căsa, f. Sanagannum, comitatus et urbs Sargans in Helvetia. Geogr.

Sānābĭlis, e, e. gr. vulnus, Ovid. homo, Cic. *gyógyítható, meggyógyítható, orvosolható, javítható, jobbítható mind testére mind lelkére nézve*; heilbar, dem Leibe und der Seele nach. Comp. sanabilior, Cels.

Sānas, ātis, Plur. Sanates, quasi sanati appellati, i. e. sanatae mentis. Fuerunt autem Sanates qui supra infraque Romam habitaverunt, qui cum defecissent a Romanis, brevi post redierunt in amicitiam, quasi sanata mente. Gell. e legg. XII. tab. Fest.

Sānātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. corporum, Cic. Trop. malorum, Idem. *meggyógyítás, megorvosolás*; die Heilung.

Sānātor, ōris, m. 3. *meggyógyító, megorvosló, orvos*; ein Heiler, Gesundmacher, Arzt. Paul. Nol.

Sānātus, a, um, *meggyógyított, megorvosolt*; geheilet. Cic.

Saneaptis, ĭdis, f. 3. condimentum fictum. Plaut. Pseud.

Sanchromăton, i, n. 2. i. q. dracontium, Apul.

Sancĭo, īvi, v. ĭi, xi, cītum, et ctum, īre, 4. e. gr. carmina alicui, Stat. *szentelni, ajánlani*; heiligen, weihen, widmen. 2) e. gr. legem, Cic. foedus sanguine alicujus, Liv. poenam, Stat. *valamit szenttó, v. sérthetetlenné tenni, szentül, v. sérthetetlenül elvégezni, rendelni, meghatározni*; etwas heilig, unverbrüchlich oder unverletzlich machen, als heilig und unverbrüchlich festsetzen. Etiam absolu-

Digitized by Google

tè, e. gr. sanxit edicto, ne etc. Cic. Solon capite sanxit, si qui etc. Cic. *haldlos büntetést szabott*; bey Lebensstrafe verordnet. 3) e. gr. acta Caesaris, Cic. dignitatem alicujus, Idem. *hitelessé, v. dllandóvd tenni megerősitni*; gültig oder dauerhaft machen, bekräftigen, beständigen. Qui foedera fulmine sancit, Virg. Quae conjuctio necessitudinem eorum sanxit, Nep. e. gr. augurem, Cic. *helybenhagyni, a' vdlasztdsát jóvd hagyni*; genehmigen, die Wahl billigen. Hercules sanxerat orbem, Prop. i. e. firmaverat, in pertuum pacaverat. 4) e. gr. aliquid lege, Cic. incestum supplicio, Idem. *büntetés dltal, v. alatt megtiltani, büntetést tenni rd*; etwas bey Strafe verbiethen, verpönen. 5) *büntetni, meghüntetni*.; strafen. Honoris cupiditas ignominia sancitur, Cic

Sancte, Adv. *szentül, sérthetetlenül*; heilig, unverletzlich. Cic. 2) e. gr. deum colere, Cic. *kegyesen, igazán, fedhetetlenül, v. lelkiesméretesen*; fromm, religiös, unsträflich, gewissenhaft. Se sanctissime gerere, Cic. Sanctissime observare promissa, Cic. 3) *szemérmesen, betületesen, tisztességesen*; züchtig, ehrbar. Dicta sancte et antique, Quint. 5) *szorosan, gondosan, pontosan*; genau, pünctlich. Opinionem sanctissime conservare, Quint. Tabulas sancte servare, Cic..

Sanctesco, ĕre, 3. *szenté lenni*, heilig werden. Acc.

Sanctificātio, ōnis, f. 3. *megszentelés*; die Heiligung. Tert.

Sanctificātor, ōris, m. 3. *megszentelő*; der Heiligmacher. Tert.

Sanctificātus, a, um, *megszentelt*; geheiliget. Tert.

Sanctificium, ii, n. 2. *megszentelés, szentség*; die Heiligung, das Heiligthum. Tert.

Sanctifico, āre, 1. *megszentelni*; heiligen. Tert.

Sanctificus, a, um, *megszentelő*; heiligend. Juvenc.

Sanctilŏquus, a, um, *szentül beszélló, szent beszédü*; heilig redend. Prud.

Sanctimōnia, ae, f. 1. *lelkiesméretesség, lelkiesméretes magaviselet, betületesség, kegyesség*; die Gewissenhaftigkeit, gewissenhaftes Betragen, Rechtschaffenheit, Frömmigkeit. Domus clausa sanctimoniae, Cic. 2) e. gr. nuptiarum, Auct. ad Her. *szentség*; die Heiligkeit. Ad deorum religionem et sanctimoniam demigrasse, Cic. pro: ad deos sanctos. 3) *pontosság, pontos rendtartás*; die Pünctlichkeit. Sanctimonia et diligentia, Cic.

Sanctimōnĭālis, e, *szent, kegyes, istenes*; heilig, fromm. e. gr. vita, Cod. Just. *klastromi élet*; das Klosterleben. e. gr. mulier, Idem. v. saltim: sanctimonialis, Auct. *apdtza*; eine Nonne.

Sanctimōnĭālĭter, Adv. *szentül, kegyesen, istenesen, jámborúl*; heilig, fromm. e. gr. tempus vitae degere, Cod. Just. *a' klastromban*; im Kloster.

Sanctio, ōnis, f. 3. e. gr. legum, foederis, Cic. *szoros, v. kemény rendelés, végzés, megállapitás, megkötés*; geschärfte Verordnung oder Festsetzung. 2) *törvény*; das Gesetz. Jacere irritas sanctiones, Liv. Sanctiones sacrandae sunt etc. Cic.

Sanctĭtas, ātis, f. 3. e. gr. tribunatus, Cic. *szentség, sérthetetlenség, tiszteletesség, tiszteletre méltóság*; die Heiligkeit, Unverletzlichkeit, Ehrwürdigkeit. Templo sanctitatem tribuere, Tac. Etiam Plur. e. gr. religionum sanctitates, Cic. 2) *szentség, kegyesség, feddhetetlenség, jósdg, jámborság*; die Heiligkeit, Frömmigkeit, Unsträflichkeit, Rechtschaffenheit, Tugend. Illucere sanctitatem, Cic. Quanta sanctitate bellum gessisset, Nep. 3) e. gr. matronarum, Cic. *tisztaság, szüzesség*; die Keuschheit. Deos placatos pietas efficiet et sanctitas, Cic.

Sanctĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. sanctitas, Cic. fragm.

Sanctor, ōris, m. 3. *katdrozó, rendelő, végező, szabó, tevő*; der etwas festsetzt oder verordnet, Verordner. e. gr. legum, Tac. *törvény tevő, v. kező*; ein Gesetzgeber.

Sanctuārium, ii, n. 2. *szent hely*; ein Heiligthum, heiliger Ort. Aggen. ap. Goes. 2) *rejtekhely, hol titkos dolgok tartatnak*; geheimer Ort wo geheime Dinge, aufgehoben werden. Plin. 3) *kirdlyi palota*; ein königlicher Pallast. Gloss. 4) *fejedelmi levéltár*; ein fürstliches Archiv. JCt.

Digitized by Google

Sanctus, a, um, *szent, megsérthetetlen*; heilig, unverbrüchlich. Sanctae leges, Cic. 2) *betses, fontos, tiszteletes*; ſchätzbar, wichtig, erwürdig. Arcanum et sanctum, Liv. *a' mit titokban kelletik tartani*; was man verſchweigen muß. 3) *szent, feddhetetlen, kegyes, igaz, jámbor, tiszta életü*; heilig, unſträflich, fromm. Religiosus et sanctus homo, Cic. 4) *sérthetetlen*; unverletzlich. Tribuni sancti sunto, Idem. Comp. sanctior, Mart. Sup. sanctissimus, Vellej. Pat. Sanctum sanctorum, Tert. *szentek szente a' Jérusálemi templomban*; das Allerheiligſte im Tempel zu Jeruſalem.

Sancus, i, m. 2. deus Sabinorum, Liv. i. q. Hercules, Varr.

Sandăla ae, f. 1. i. q. Sandalum.

Sandălārium, ii, n. 2. *paputsútsza, vargaútsza*; Pantoffelgaſſe, Schuſtergaſſe. Gell.

Sandălĭārius, ii, m. 2. cognomen Apollinis, Gell. 2) cognomen Jovis, Suet. 3) *paputstsindló, v. készitő*; ein Pantoffelmacher. Vicus Sandaliariorum, Gell. i. q. sandalarium.

Sandălĭgĕrŭlus, a, um, *paputshordó*; Pantoffel tragend. Plaut.

Sandălis, ĭdis, f. 3. *pálmafa nem, mellynek paputs forma a' gyümöltse*; eine Art Palmbäume, deren Furcht den Pantoffeln ähnlich ſeyn ſoll. Plin.

Sandălium, ii, n. 2. *ldbbeli nem, paputs, tzipellő*; eine Gattung von Schuhen, ein Pantoffel. Ter.

Sandălum, i, n. 2. *frantzia tönköly, v. tenkely*; franzöſiſcher Dinkel.

Sandăpila, ae, f. 1. *koporsóvivő, Szent Mihály lova*; die Todtenbahre. Mart.

Sandăpilārius, ii, m. 2. *holttestvivő*; der die Bahre trägt, Leichenträger. Sidon. 2) *sirdsó*; ein Todtengräber.

Sandărăca, v. Sandarăcha, ae, f. 1. *fattyúaranymáz*; das Bergroth. Plin. 2) i. q. crithace: *a' lép konyere*; das Bienenbrot. Idem.

Sandărăcātus, v Sandarachātus, a, um, *fattyúaranymázzal vegyes, v. elegyitett*; mit Bergroth gemengt. Plin. 2) *veresre festett*; roth gefärbt.

Sandărăcĭnus, (Sandarach.) a, um, *fattyúaranymáz forma, ahoz hasonló, vereses sárga*; dem Bergrothe gleich, rothgelb. Merula sandaracino ore, Naev. ap. Fest.

Sandărēsos, v. Sandarēsus, i, f. 2. species gemmae, Plin.

Sandăva, ae, f. 1. *Segesvár, város Erdélyben*; Schäßburg, eine Stadt in Siebenbürgen. Geogr.

Sandix, ĭcis, v. Sandyx, ycis, m. 3. *skárlát piros virágú tsemete*; eine Staude mit ſcharlachrother Blume. Vopisc. in Aurel. 2) *veres ásványszin, melly miniomból és fattyúaranymázból áll, mások szerént maga a' miniom*; eine rothe Mineral-Farbe, aus Mennig und Bergroth zuſammengeſetzt, nach andern der Mennig ſelbſt. Plin. Prop. Virg.

Sāne, Adv. (sanus) *egésségesen*: geſund. 2) e. gr. amare, Plaut. *okosan, észszel, eszesen*; vernünftig, mit Vernunft. 2) *bizonyára, bizony, bizonnyal, valóban, valósággal, igazán*; fürwahr, in der That, wirklich, wahrhaftig, wahrlich. Sane vellem, Cic. 3) *nem bánom, miattam lehet*; immerhin, meinetwegen. Sint falsa sane, Cic. 4) *igen, helyesen*; ſehr, recht. Sane bene, Plaut. Ter. Sane quam, Cic. *igen, igen igen, igen is*; ſehr oder gar ſehr. 5) *hát, tsak, bár*; dann, nur, doch. Age sane, Cic. Ter. *nem bánom, jól van hát*; wohlan dann. Abi sane. Isane, Ter. *eredj hát*; gehe dann. 6) Ironice: e. gr. legem timeo, Svet. *igen is, valójában*; freylich.

Sānesco, nui, ĕre, 3. Inchoat. *egésségesedni, gyógyúlni*; geſund oder heil werden. Corpus sanescit, Cels.

Sangallum, i, n. 2. urbs Helvetiae. Geogr.

Sangărius, ii, m. 2. i. q. Sagaris. Liv.

Sanguālis, v. Sanquālis, is, f. 3. *bizonyos sas forma madár, haldszó sas, rdró*; ein gewiſſer Vogel, dem Adler, oder Meeradler gleich. Liv.

Sanguen, ĭnis, n. 3. id. qu. sanguis.

Sanguĭcŭlus, i, m. 2. *egy kevés, v. kis vér*; etwas Blut. Plin. 2) *vérből készültt eledel, véres kurka*; ein Eſſen von Blut gemacht, Blutwurſt. Idem.

Sanguĭlentus, a, um, *véres*; blutig. Scrib. Larg.

Sanguĭnālis, e, e. gr. herba, Cels. i. q. sanguinaria.

Sanguĭnans, tis, o. *vérző*; blutend. Quint.

Sanguĭnārĭa, ae, f. 1. *vérdllitófü*; das Nägelkraut, Colum. 2) *paper-*

Digitized by Google

szényfű, *pásztortáska szükésfű*; das Säckelkraut. Plin. (Thlaspi bursa Pastoris, L.)

Sanguĭnārĭus, a, um, *vért illető*, *vérhez való*, v. *tartozó*; Blut betreffend, dahin gehörig. e. gr. herba, Colum. *vért el*, v. *megállitófű*; ein Kraut, das das Blut ſtillen ſoll. 2) e. gr. juvenis, Cic. sententia, Plin. Ep. *vérszomjúzó*, *vérszomjúhozó*, *kegyetlen*; blutgierig, grauſam.

Sanguĭnātĭo, ōnis, f. 3. *vérzés*, *vérfolyás*; das Bluten. Coel. Aur.

Sanguĭnĕus, a, um, e. gr. gutta, Ovid, *vérből álló*, *vér*; aus Blut beſtehend. e. gr. imber, Cic. *véressö*; Blutregen. 2) e. gr. caput, Ovid. minus, Idem. *véres*; blutig. 3) e. gr. saguĭum, Sil. color vini, Plin. *vérszín*, *veres*, *piros*; blutfarbig, roth. 4) e. gr. Mars, Ovid. *vérszomjúhozó*; blutgierig.

Sanguĭno, āre, a. *vérzeni*, *vérének folyni*; bluten, von Blute fließen. Quint. Decl. Femina sanguinans, i. e. cui menses fluunt, Tert. 2) *vérszomjúzó lenni*, *vért szomjúhozni*; blutgierig ſeyn. Trop. eloquentia sanguinans, Auct. Dial. de Orat. *melly a' védendőnek pénzét eltsikarja*; welche die Clienten um Geld bringt. 3) *vérszínű lenni*; blutfarbig ſeyn. Apul.

Sanguĭnŏlentus, a, um, e. gr. pectus, Ovid. *vérrel tellyes*, *véres*; voll Blut, blutig. 2) *vérszomjúzó*, *kegyetlen*; blutgierig, grauſam. e. gr. litera, Ovid. *sértő*, *megtámadó*; beleidigend, angreifend. Sanguinolentae centesimae, Sen. *nagy interesek*, *kamatok*, *uzsorák*, *mellyek a' szegényeknek szívjét kiszivják*; harte Intereſſen, die das Blut der Armen ausſaugen.

Sanguĭnōsus, a, um, *bővérű*, *véres*; *véres*; blutig, vollblütig. Coel. Aur.

Sanguis, ĭnis, m. 3. *vér*, *testben lévő vér*; das Blut im Körper. Cic. Sanguinem mittere, Coel. Aur. *eret vágni*; Ader laſſen. Detractio, missio sanguinis, Cels. *köppölyözés*, *érvágás*; das Schröpfen, Aderlaſſen. Sanguinem sistere, Plin. v. cohibere, Cels. *megállitni*; ſtillen, hemmen. Effundere, Cic. *kiontani*; vergießen. Facere, *vért ontani a' háborúban*; Blut vergießen im Kriege. Sanguinem factum, Liv. 2) Trop. *vér*, *az az*: *halál*, *t. i. erőszakoshalál*; Blut, i. e. Tod, nähmlich gewaltſamer. Fraterni sanguinis insons, Ovid. 3) Trop. *vér*, *az az*: *elevenség*, *erő*; Blut, i. e. Lebhaftigkeit, Kräfte. Amisimus succum et sanguinem, Cic. Quibus integer aevi sanguis, Virg. 4) Trop. *vér*, *szín*; *az az*: *vagyon*, *jószág*, *birtok*, *tehetség*, *pénz*; Blut, i. e. Vermögen, Geld. De sanguine aerarii detrahere, Cic. 5) *természeti nedvesség*, *nedv*; die natürliche Feuchtigkeit, der Saft Viridis nemori sanguis decedit, Manil. *a' fák nedve*; Saft der Bäume. 6) *vér*, *vérség*, *vérszerént való atyafiság*, *rokonság*, *törzsök*, *nemzettség*; das Blut, die Blutsverwandtſchaft, der Stamm, das Geſchlecht. Magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis, Cic. Cognatio materna Transalpini sanguinis, Cic. Ne sanguis societur, Liv. *az özvegy-házasodás által*; durch das Heirathen unter einander. Sanguine conjunctus, Cic. *vér szerént való atyafi*; Blutsverwandter. Adtingere aliquem sanguine, Plin. Ep. *valakivel atyafiságban lenni*; verwandt ſeyn mit ꝛc. 7) *maradék*, *gyermek*, *unoka*, *'s a' t.* Abkömmling, Kind, Enkel ꝛc. Projice tela sanguis mens, Virg. Est sanguis tuus, Tibull. pro: filia. e. gr. regius, Hor. de Europa; *király kisasszony*; königliche Prinzeſſinn. 8) *élet*; das Leben. Dare sanguinem invidiae, Liv.

Sanguĭsūga, ae, f. 1. *piótza*, *naddály*; ein Blutigel. Cels.

Sānĭes, ēi, f. 5. *véres genyetség*, *ev*, *evesség*, *v. tsunyaság*, *az az*: *romlott*, *v. még éretlen vér és más nedvességek a' testben*; blutiger Eiter, i. e. verdorbenes Blut und andere Säfte des Körpers, die noch nicht in weißen und zähen Eiter übergegangen. Dicitur etiam de sanguine, e. gr. saniem eructare, Virg. Saniem conjecto emittite ferro, dicit Medea de sene, Ovid. Antiqui medici asseiebant saniem emittere, Sen. 2) *kürttsiga nedv*; der Saft der Purpurſchnecke, Plin. 3) *nyúlós nedv*, *p. o. a' mi a' fülből folyt*; zähe Feuchtigkeit, z. B. die aus dem Ohre fließt. Plin. Sanies

Digitized by Google

aranei, Plin. *pókban lévő nedv melly vér helyett szolgál*; der Saft der Spinne, der ſtatt des Blutes dient. Sanies pretiosa fluit, Manil, i. e. muria; *sós lé*; die Lake. Auri sanies, Plin. i. e. chrysocolla. 4) Poëtis: *tajték, tajtékos nyál, méreg*; der Geifer, das Gift. Sanies manat ore trilingui. Hor. Colubrae saniem vomunt, Ovid.

Săniſer, a, um, e. gr. virtus, Paul. Nol. *egészség szerző, egészséges, boldogságot szerző, boldoggá tevő, boldogító*; geſund machend, Heil bringend.

Săniōsus, a, um, *eves*; *meggyűlt*; voll Eiter, Gauche, Materie ꝛc. Plin.

Sānitas, ātis, f. 3. v. gr. corporis, Cic. *egészség*; die Geſundheit: Sanitati restituere, *meggyógyítni*; Plin. heilen. 2) Trop. v. gr. animi, Cic. *józan értelem*; die Geſundheit der Seele, Vernünftigkeit, Vernunft, vernünftiges Denken und Handeln. Ad sanitatem reverti, Caes. vel redire, Cic. vel se convertere, Cic. *észére térni*; vernünftig werden. Ad sanitatem reducere, Cic. *észre hozni*; zur Vernunft wieder bringen, wieder vernünftig machen. Sanitate vacans, Cic. *esztelen*; unvernünftig. 3) *épség, ép és helyes volta valaminek*; die Unverſehrtheit, Richtigkeit, Vollſtändigkeit. Tac. et Cic.

Sānĭter, Adv. *okosan, ésszerűen*; vernünftig. Aftan.

Sanna, ae, f. 1. *szád félrevonás, és fogtsikorítás*; Verzerrung des Mundes mit Fletſchung der Zähne. Juvenal. 2) *szájjal való kigúnyolás*; eine Art Verſpottung mit verzerrtem Munde. Juven.

Sannĭo, ōnis, m. 3. *vigyorogva gúnyoló*; der das Maul verzerrt und dadurch andere ausſpottet. 2) *bolondoskodó, magát mások nevettetése végett bolondá tevő*; Poſſenreißer, Stocknarr, Harlekin, Hanswurſt. Cic.

Sāno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Nep. vulnus, Plin. *gyógyítni, meggyógyítni*; heilen, geſund machen, curiren. 2) Met. *megjobbítni, helyrehozni*; verbeſſern, wieder gut machen. Sanare mentem et animum consolatione, Caes. *megvigasztalni*; mit Troſt aufrichten.

Santerna, ae, f. 1. *bértsmdz, bórdkső*; der Borax, Berggrün. Plin.

Santo, ōnis, et Santŏnus, i, m. et Santones, Plin. v. Santoni, Mela, incolae regionis vel provinciae Saintogne in Gallia. Hinc: Santonicus, a, um, Adj. i. e. inde oriundus.

Santŏnes, Santŏnus, vide: Santo.

Sānus, a, um, *egészséges*: geſund. Sanum facere aliquem, Cic. *meggyógyítni*; heilen, geſund machen. Aer sanus, Lucan. *egészséges, vagy jó levegő*: geſunde Luft. 2) *épségben és jó állapotban lévő*; in guter Beſchaffenheit, im guten Zuſtande. Respublica sana, Cic. 3) v. gr. mens; Cic. sensus, Virg. *ép, józan, okos*; geſund, nüchtern, vernünftig, klug. Male sanus, Curt. *a' ki nints eszén*; der nicht bey Sinnen iſt. Comp. sanior, Plaut. Sup. sanissimus, Gell.

Săpa, ae, f. 1. *vastagra, v. sűrűre főtt must, szirup*; dickgekochter Moſt. Plin.

Săpaei, ōrum, pl. populus Thraciae, Ovid.

Săperda, ae, m. 1. *hal neme*; ein gewiſſer Fiſch. 2) *tengeri tsiga*; eine Meerſchnecke. 3) *elmés, bölts*; witzig, weiſe. Fest.

Săphon, ōnis, m. 3. *hajókötél*; ein Schiffſeil, Tau. Isidor.

Săpide, Adv. *jólízűen*; ſchmackhaft. Sapidissime, Apul.

Săpĭdus, a, um, *jólízű*; ſchmackhaft. Apul. 2) *okos, ízes*; klug, weiſe. Alcim. Com. sapidior, Sup. sapidissimus, Apul.

Săpiens, entis, o. v. gr. homo, Cic. *bölts, értelmes*; weiſe, verſtändig. Sapiens futurorum, Cic. *a' jövendőkbe okosan beláttó*; der künftige Dinge wohl errathen kann. 2) *jólízű, ízes*; ſchmackhaft. Comp. sapientior, Sup. sapientissimus, Colum. 3) *egy a' hét Görögországi böltsek közül, kiknek nevei: Chilo, Cleobulus, Bias, Thales, Pittacus, Solon, Periander*; einer von den ſieben Weiſen in Griechenland.

Săpienter, Adv. *böltsen*; weiſe, weislich. Plaut. Comp. sapientius, Sup. sapientissime, Cic. 2) *nagylelkű módon*; großmüthig. Ovid.

Săpientĭa, ae, f. 1. *böltsesség*; die Weisheit. Nep. et Cic. 2) *okosság, belátás a' dologba*; Klugheit, Einſicht. Quanta mea sapientia est,

Plaut. 3) *ész, értelem*; der Verstand. Non habet plus sapientiae, quam lapis, Plaut. 4) *böltselkedés*; die Weltweisheit. Sapientia est rerum divinarum, humanarumque scientia, Cic. 5) *ízlés*; der Geschmack. Cic.

Săpientiālis, e, *böltseségi, böltségbeli*; die Weisheit betreffend, dahin gehörig. Tertull.

Săpientipŏtens, tis, *böltsbatalmas*; mächtig durch Weisheit. Enn.

Săpĭnĕus, Sappĭnĕus et Sappīnĭus, a, um, *fenyó, fenyőfából való*; von der Tannenart. Colum.

Săpīnos, i, m. 2. *amétkő*; ein Amethyst.

Săpīnus et Sappīnus, i, f. 2. *fenyőfa*; eine Tanne. Varr.

Săpĭo, ivi et ĭi vel ui, ĕre, 3. Intransit. *ízű lenni, ízének lenni, p. o. az ételnek, italnak*; schmecken oder Geschmack haben, von Dingen, die gegessen oder getrunken werden. Sus sapit, Plaut. Caseus jucundissime sapit, Colum. Sapere aliquid, Plin. *valami ízű lenni*; nach etwas schmecken. Quid sapit? Plaut. *mitsoda illatú, v. szagú*; wornach riecht es? 2) Transit. *ízt érezni*; den Geschmack empfinden. Palatus sapit, Cic. 3) *eszes lenni, okos lenni*; klug, verständig seyn. Ad rem suam sapere, Plaut. *a' maga hasznára esznes lenni*; zu seinem Vortheile klug seyn. Si sapis, Ter. *ha esznes van*; wenn du Verstand hast. Quantum ego sapio, Plin. Ep. *a' mennyire én a' dolgot értem*; so fern ich die Sache verstehe.

Săpis, is, m. 3. fluvius Italiae, Liv.

Săpĭum (Sappium) vel Sapius, i, *szurkos fenyő neme*; eine Art Kienbaum. Plin.

Săpo, ōnis, f. 3. *szappan*; die Seife. Sapone purgare, Plin. *szappannal mosni*; mit Seife waschen.

Săpōnāria, ae, f. 1. *szappanfű*; das Seifenkraut. Linn. et Gesn.

Săpōnārius, ĭi, m. 2. *szappanos, szappanfőző*; der Seifensieder. Cic.

Săpōnātum, i, n. 2. *szappanvíz, szappanosvíz*; das Seifenwasser. Prisc.

Săpōnātus, a, um, *szappanozott*; geseift. Med.

Săpor, ōris, m. 3. *íz, ízes valamelly dolognak*; der Geschmack, den etwas gibt. Plin. 2) *íz, mellyet valaki érez*; der Geschmack, den man hat. Luer. 3) *szag*; der Geruch. Plin. 4) *ízlés, ítélet valami felől, valamire nézve*; der Geschmack, Urtheil. Homo sine sapore, Cic. *a' kinek nints ízlése*; der keinen Geschmack hat.

Săpōrātus, a, um, v. gr. cibus, Amm. *jó ízűvé tett, a' minek jó ízt adtak*; mit Geschmack versehen, schmackhaft gemacht.

Săpōrus, a, um, *jóízű*; schmackhaft. Lactant. id. qu. sapidus.

Sapphĭcus, a, um, i. e. Sapphonem concernens, ab ea oriundus, etc. Cat.

Sapphīrātus, a, um, *safírral ékesített*; mit Sapphiren versehen oder geschmückt. Sidon.

Sapphīrĭnus, a, um, *safirból való, safír*; aus Sapphir. Plin.

Sapphīrus, i, f. 2. *safir, egy drágakő*; Sapphir, ein Edelstein. Plin.

Sappho, us, f. 4. poëtria Lesbia, Sapphici carminis inventrix, Cic. Hinc: Sapphicus, a, um, *Sapphói*; Sapphisch. e. gr. musa, Catull. i. e. Sappho.

Sappīnĭus, a, um, e. gr. tribus, Liv. regio Umbriae.

Sappium, vide: Sapium.

Saprŏphăgo, ĕre, 3. *rothadt ételt enni*; faule Speise essen. Mart.

Sapros, Adject. *rothadt*; faul. Plaut.

Saprum, i, n. 2. *somlév*; der Kornellbeertrank. Plin. 2) *sajt neme*; eine Art von Käsen. Varr.

Saprus, a, um, *büdös*; stinkend. Idem.

Sapsa, Obs. pro: se ipsa, v. ipsa, Fest.

Săra, vide: Sarra.

Sărăballa, ōrum, i. q. Sarabara, Hieron.

Sărăbăra, ae, f. 1. et Sarabăra, ōrum, n. plur. *hosszú, bővnadrág, bugyogó*; lange, weite Beinkleider, Pluderhosen. Tert.

Sărăcēni, ōrum, m. plur. populus Arabiae, Ammian.

Sarcasmus, i, m. 2. *mérges, v. tsipős gúnyolds, v. tsúfolds*; ein beißender Spott. Quint.

Sarcīmen, ĭnis, n. 3. (sarcio) *varrás, összevarrása helye valaminek*; die Naht. Apul.

Sarcĭna, ae, f. 1. (sarcio) *terek, bútyor, podgyász, málha, sajda*; eine Bürde, ein Bündel, Pack. Legionem sub sarcinis adoriri, Caes. *mikor még le nem rakta a' bútyorát*; unter dem Gepäcke, da sie ihr Gepäcke oder Bürde noch nicht abgelegt. Salva est uxor sarcinaeque,

Digitized by Google

Mart. *vagyon, birtok*; Habseligkeiten. e. gr. militiae tuae, Prop. pro: comes, Sarcinas colligere, Varr. *elrakodni*; einpacken. 2) e. gr. prima, Ovid. *tereh, terh, méhnek gyümöltse*; die Leibesbürde, Leibesfrucht. 3) *tereh, baj*; Bürde, Last, Beschwerlichkeit. e. gr. publica rerum, Idem. *az igazgatás terhe*; die Last der Regierung.

Sarcĭnālis, e, e. gr. jumentum, Amm. *terehhordozásra való, terehhordozó*; lastbar.

Sarcĭnārĭus, a, um, idem. Sarcinaria jumenta, Caes. *terehhordó, v. igás marhák, v. barmok*; Lastthiere. Subst. *tereh, v. bútyor hordozó*; ein Bündelträger. Idem.

Sarcĭnas, ātis, f. 3. i. q. Sarcina, Plaut.

Sarcĭnātor, ōris, m. 3. *jobbító, tatarozó, foltozó, szabó*; Ausbesserer, Flicker, Schneider. Plaut. 2) *bútyorkötöző*; ein Packbinder. Idem.

Sarcĭnātrix, īcis, f. 3. *jobbító, tatarozó, foltozó, varró, ruhavárró asszony, v. leány*; die ausbessert, flickt, Kleidermacherinn, Schneiderinn. Varr. Pand.

Sarcĭnātus, a, um, *terhelt, megterhelt, bútyoros*; mit Bürden oder Bündeln versehen, bepackt. Plaut.

Sarcĭno, āre, 1. *varni, foltozni*; nähen, flicken. 2) *fel, össze, v. tsomóba rakni*; packen, zusammen packen.

Sarcĭnōsus, a, um, *megterhelt, terhes, nehéz*; belastet, schwer. Lupi vastis corporibus sarcinosi, Apul. Sarcinosior, i. e. majore mentula praeditus, Priap.

Sarcĭnŭla, ae, f. 1. Dim. *terhetske, bútyorotska, podgydszotska*; Bündelchen, Bürde. Collige sarcinulas et exi, Juv. 2) *vagyon, jószág, birtok*; die Habe, das Vermögen. Gener puellae sarcinulis impar, Juv.

Sarcĭo, sarsi, sartum, īre, 4. e. gr. vestem, aedes, Fest. funes veteres, Cato. dolia quassa, Plin. *foltozni, jobbítni, tatarozni, megigazgatni, kiegészíteni*; flicken, ausbessern, wieder herstellen, wieder ganz machen. 2) Trop. e. gr. damnum, Liv. detrimentum, Caes. injuriam, Cic. ruinas generis (apum), Virg. *kelyrehozni, kipótolni, jóvátenni*; ersetzen, wieder gut machen.

Sarcĭon, ĭi, n. 2. *hiba a' smaragdkő-ben*; ein Fehler an den Smaragden. Plin.

Sarcĭtĕctor, ōris, m. 3. *házfedő, ács*; ein Dachdecker, Zimmermann. Isid.

Sarcītes, ae, m. 1. v. Sarcītis, ĭdis, f. 3. gemma, hodie ignota, Plin.

Sarcŏcēle, es, f. 1. *tökösség, sérültség*; ein Hodenbruch. Cels.

Sarcŏcolla, ae, f. 1. *Persiai fatsipa, v. gummi neme*; eine Art von Gummi von einem Baume in Persien. Plin. 2) *maga az est termő fa*; der Baum selbst. Idem.

Sarcŏgrăphĭa, ae, f. 1. *húsos tagokleírása*; die Beschreibung der fleischigen Gliedmaßen. Saresb.

Sarcŏma, ātis, n. 3. *hús kinövése, v. testsoroddása*; überflüssiges Wachsthum des Fleisches. Med. Alias etiam Sarcosis. 2) *húsos orrtermés, v. kinövés*; ein fleischiges Nasengewächs.

Sarcŏphăgo, āre, 1. *eltemetni*; begraben. Eccles.

Sarcŏphăgus, i, m. 2. *húsevő*; ein Fleischfresser. Plin. 2) *mészkő, melly a' sirokban a' testeket megemészti*; ein Kalkstein, der die Leichname in den Gräbern verzehrt. Idem. 3) *sír, koporsó*; das Grab, der Sarg. Juv.

Sarcoptes, ae, m. 1. *piatzi szakáts, ételáros*; ein Garkoch. Apic.

Sarcōsis, is, f. 3. *húsdaganat*; ein Fleischgeschwulst. Veget.

Sarcōtĭcus, a, um, *húsnövető*; Fleisch machend. Medic. Sarcotica, acil. Medicamenta, *húsnövető orvosságok*; fleischmachende Arzeneyen. Idem.

Sarcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kapálás, ütsztökelés, gereblyélés, gyomlálás*; das Behacken, Jäten. Plin.

Sarcŭlātus, a, um, *megkapált, kigyomlált, kitisztított*; behackt, gejätet, ausgeputzt.

Sarcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *megkapálni, ütsztökelni, gereblyélni, gyomlálni*; behacken, jäten. Colum. Pallad.

Sarcŭlum, i, n. et Sarcŭlus, i, m. 2. (sarrio, s. sario) *gyomláló vas, ütsztöke, gereblye, borona*; eine Jätehaue, Ege. Cato. 2) *ganéj hányó kapa*: eine Mistgabel. Isidor.

Sarda, ae, f. 1. *veres dragakő nem, kárniól*; eine Gattung von rothen Edelsteinen, ein Carniol. Plin. 2) *szardella, apró héring*; die Sardelle. Id.

Sardăchātes, ae, m. 1. *kárniol dkhdtkő, olly dkhdt mellybe kárniol nétt*

beld; Carneolachat, ein Achat, daran ein Carniol gewachsen ist. Plin.

Sardānāpālicus, a, um, *Sardanapalusi*; Sardanapalisch Sidon.

Sardānāpālus, i, m. 2. rex ultimus Assyriae. Justin.

Sardemīsos, i, m. 2. mons Pamphiliae, hodie: Castnios, Mela.

Sardi, ōrum, vide: Sardus.

Sardiānus, a, um, vide: Sardis.

Sardica, ae, f. 1. urbs Illyriae, Geogr.

Sardicēnsis, e, Adj. *Sardikai*; von der Stadt Sardica. Synodus Sardicensis.

Sardīna, ae, f. 1. Sarda vel Sardēna, *szárdella, melly a' kéringhe hasonlit*; eine Sardelle, den Heringen nicht ungleich. Colum.

Sardīnia, ae, f. 1. insula, Italiae vicina. 2) sc. pelamys, i. q. sarda, Colum.

Sardīnĭānus, a, um, *Sardiniai*; Sardinisch. Varr.

Sardīnĭensis, e, idem, Nep.

Sardis, is, f. 3. et saepe, Plur. Sardes, ium, f. urbs principalis Lydiae. Sardius, a, um, *oda való, Sardisi*; dahin gehörig, Sardisch. Plin. Sardiānus, a, um, idem, Idem. Sardiani, incolae ejusdem, Cic.

Sardius, lăpis, *kárniol, bisbnyos drágakö*; ein Carniol, ein gewisser Edelstein. Dicitur et Sarda.

Sardo, āre, i. q. Intelligo, Fest.

Sardōa, ae, f. 1. herba, quam qui gustarunt, labiis dolore in rictum contractis, veluti ridentes emoriuntur. Virg.

Sardŏnĭcus, a, um, i. q. Sardous.

Sardōnius, a, um, *Sardiniai*; Sardinisch. Virg.

Sardŏnychātus, a, um, *szárduskövei*; v. *azzal feldkesitett*; mit Sardonyx versehen oder geschmückt. Mart.

Sardŏnychus, i, m. 2. pro: Sardonyx. Juv.

Sardŏnyx, ychis, c. 3. *szárdus, drágakö*; Sardonyx, ein Edelstein. Plin.

Sardōus, a, um, *Sardiniát illető, oda való, Sardiniai*; Sardinien betreffend, dahin gehörig, Sardinisch. Ovid.

Sardus, a, um, *Sardinidból, v. -ba való, Sardiniai*; in, aus Sardinien. dahin gehörig, Sardinisch. Hor. Sardi, incolae Sardiniae, Liv. Sardi venales, Cic. Prov. *haszontalan-kereskedö emberek*; unbrauchbare Leute.

Sargus, i, m. 2. *bizonyos tengeri hal*, ein Meerfisch. Plin.

Sārepta, ae, f. 1. urbs Sidoniae. Sareptanus, *Sareptabeli*; aus Sarepta, Sidon.

Sări, n. *Nilus mellyéki tsemete*; ein am Nil wachsender Strauch. Plin.

Sărio, īre, vide: Sarrio.

Sărissa, ae, f. 1. *hosszú hajítódárda, v. lándsa a' Macedonoknál*; ein langer Wurfspieß oder Lanze bey den Macedoniern. Liv.

Sărissŏphŏrus, i, m. 2. *Macedoniai lándsa hordozó*; ein macedonischer Lanzenträger. Idem.

Sarmădăcus, i, m. 2. *tsaldrd*; eine Art Betrieger. Augustin.

Sarmăta, ae, m. 1. Plur. Sarmatae, *Szarmatak*; die Sarmatier. Natio veteris Poloniae, Tartariae minoris, et finitimorum regnorum.

Sarmătĭa, ae, f. 1. regio Sarmatarum, est duplex, altera Asiae, quam nunc Tartariam vocant, Europae altera; quae Scythiae olim regio fuit. Mela.

Sarmătĭce, Adv. *Sarmatziai módon*; Sarmatisch. Ovid.

Sarmătĭcus, a, um, *Sarmatziai*; Sarmatisch, e. gr. mare; Ovid. i. q. mare nigrum. e. gr. laurus, Mart. *Sarmatákon való győzedelem*; der Sieg über die Sarmatier.

Sarmătis, ĭdis, f. 1. i. q. Scythia. Ovid. 2) Adj. *Sarmatziai*; Sarmatisch. Idem.

Sarmen, ĭnis, n. 3. pro: sarmentum, Plaut.

Sarmentĭcius, v. —tius, a, um, e. gr. cinis, Colum. *venyikéhólvaló, venyike*; aus Reben.

Sarmentōsus, a, um, *venyikés, tsemetés, burkos*; voll Rebenholz, voller Reiser. Plin.

Sarmentum, i, n. 2. *levágott venyike, ágbog, gally, késallyafa*; ein abgeschnittener Rebenholz, Reißig. Cic. 2) *szőlővesszö új hajtása*; ein Rebschoß. Sylvescit sarmentis vitis, Cic. *igen bokros a' szőlő*; der Weinstock ist voll Rebschoßen. 3) fasces sarmentorum, Liv. *nyaláb veszszö, veszszönyaláb, ágnyaláb, fasina*; eine Faschine.

Sarnus, i, m. 2. fluvius Campaniae, Virg. 2) urbs Neapolis, Plin.

Digitized by Google

Säron, ōnis, f. 3. urbs Palaestinae, hodie: Castell. S. Lamberti. 2) rex Troezenorum. Hinc: Saronicus sinus, i. q. Golfo d'Engia, inter Atticam et Moream. Saronites, is, m. 3. *Sároni ember*; ein Saroniter. Adj. *Sároni*; saronisch. Plin.

Sārōnicus sinus, vide: Saron.

Sarpēdon, ōnis, m. 3. filius Jovis et Laodamiae, v. Europae, rex Lyciae. Virg. 2) promontorium Ciliciae, Mela.

Sarpo, psi, ptum, ĕre, 3. *megmetszeni, a' szőlőt, p. o. metsző késsel*; mit dem Rebmesser beschneiden. Fest.

Sarptus, a, um, *megmetszett, megtisztított*; beschnitten, abgeputzt. Idem.

Sarra v. Sara, ae, f. 1. nomen antiquum urbis Tyri in Phoenicia. Hinc: Sarrānus, a, um, a) *Tyrusi*; Tyrisch. Virg. b) *Karthágói*; Karthagisch. Sil.

Sarrăcŭlum, et contr. sarraclum, i, n. 2. (Dim. a sarracum), Ammian.

Sarrăcum, i, n. 2. *terhordószekér*; ein Lastwagen. Vitr. Etiam: Serracum, Sidon. et Soracum, Plaut.

Sarranus, a, um, vide: Sarra.

Sarrastes, um, m. plur. populus Campaniae, Virg.

Sarrĭo v. Sario, ivi et ii, ītum, īre, 4. *gyomlálni, a' gyomtól megtisztítni, gereblyélni*; jäten, das Unkraut ausrotten. Hinc: saxum sarrire, Mart. *kaszontalan munkába kezdeni*; unnütze Arbeit unternehmen.

Sarrītĭo, v. Saritio, ōnis, f. 3. *gyomlálás, gereblyélés irtás*; das Jäten, das Behacken. Colum.

Sarrītor, v. Saritor, ōris, m. 3. *gyomláló, gereblyélő*; der jätet, ein Behacker. Idem.

Sarrītōrius, a, um, *gyomlláshoz v. gereblyéléshez való, ast illető*; zum Jäten gehörig, das Behacken betreffend. Colum.

Sarrītūra, ae, f. 1. i. q. sarritio, Idem.

Sarrītus, a, um, *gyomtól megtisztított, kigyomlált, meggereblyélt*; vom Unkraute gesäubert. Plin.

Sars, tis, m. 3. fluvius Hispaniae, hodie: Lezaro in Gallicia, Mela.

Sarsăpărilla, ae, f. 1, *szártsagyökér, szaszsaparilla*; die Sarsaparillwurzel, Sassaparille. Linn.

Sarsina, ae, f. 1. urbs Umbriae, Hinc: Sarsinas, v. Sarsinatis, e, Plaut. Sarsinates, incolae ejusdem, Plin. Scribitur etiam: Sassina.

Sarsōrium, ii, n. 2. *kirakott munka, p. o. tzifrasálgokkal*; eingelegte Arbeit. Gregor. Tur. Unde Sarsor, ōris, m. 3. *kirakott munkát do gozó*; einer, der dergleichen Arbeit macht.

Sartāgo, ĭnis, f. 3. *konyhaedény, serpenyő*; ein Küchengeschirr, Pfanne. Plin. Trop. sartago loquendi, Pers. *elegybelegy beszéd*; Mischmasch, Allerley.

Sarte, Adv. *egészen*; ganz.

Sartio, īre, 1. *miveletlen földet mivelni, v. munkálni*; ein ungebautes Land bauen. Dipl.

Sartor, ōris, m. 3. (sarcio) *szabó*; Schneider. Non.

Sartor, ōris, m. 3. (sarrio) *gyomlálló, irtó*; ein Jäter, Behacker. 2) Met. sator sartorque scelerum, Plaut. *sok rossznak oka, v. szerzője*; der viel Böses stiftet.

Sartōrius, a, um, *szabóhoz tartozó*; zum Schneider gehörig.

Sartrix, īcis, f. 3. *varró asszony, v. ledny*; eine Näherinn. Front.

Sartūra, ae, f. 1. *varrás, összevarrás helye*; die Naht. Plin. 2) *foltozás*; das Flicken. Nova sartura opus est, Colum. *szükség neki a' tatarozás*; es bedarf des Ausbesserns. 3) *gyomlálás*; das Jäten. Idem.

Sartus, a, um, *megvarrott, foltozott*; genäht, geflickt. 2) Met. *újra helyre állított, megújított*; wieder hergestellt, erneuert. Male sarta gratia nequidquam coit, Hor. *nints állandósága az újra kötött barátságnak*; neu gestiftete Freundschaft hat keinen Bestand. 3) *jó karban lévő, ép, egész*; in gutem Zustande, ganz. 4) censores exigunt, sarta, tecta, Cic. *megvizsgálják az épületet, hogy egyeség szerént valo é*; versehen das Gebäude, ob es auch dem Contracte gemäß ist.

Sărūnētum, i, n. 2. urbs Helvetiae: Sargans, Sarunetes, incolae ejusdem, Plin.

Sărus, i, m. 2. fluvius Ciliciae, Liv. 2) fluvius Cappadociae, Plin.

Sas, Obs. pro: suas, et eas, Fest.

Sāsăfras, n. *szaszafrás*; die Sassafraß. (Lignum sassafras, L.)

Sāson, v. Sasson, ōnis, m. 3. insula parva maris Jonici, Plin.

Digitized by Google

Sassĭna, ae, f. 1. vide: Sarsina.

Sassĭus, a, cognomen familiae Romanum, Cic.

Sassŭla, ae, f. 1. urbs Latii, Liv.

Sat, Adv. *elég*, *eléggé*; genug. Sat diu, Plaut. *elég régen*; lange genug. Testium sat est, Cic. *elég tanú van*; es ſind genug Zeugen. Sat bonus, Idem. Sat scio, Ter. *jól tudom*; ich weiß es wohl. Sat habeo, Idem. *megelégszem*; ich bin zufrieden. Sat est osculi mihi vestri, Plaut. *nem vágyok a' tsókodra*; ich mag euern Kuß nicht haben. Sat esse alicui, Idem. *bírni valakivel, kiállhatni valakinek, megmérkőzhetni valakivel*; gewachſen ſeyn Jemanden.

Sătăgeus, a, um, (satago) *epekedő, gyötrődő, veszódó, bajoskodó*; ſich ängſtend, ſeine Noth habend, ſich kümmernd. Senec.

Satăgĭto, v. Sat agito, āre, 1. *bajoskodni, veszödni*; genug zu thun haben, Noth genug haben. Agitas sat rerum tuarum, Plaut. *a' magad dolga is elég gondot ád*; haſt mit dir ſelbſt genug zu thun.

Sătăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *eleget tenni, betölteni valamit*; Genüge thun. Nunc satagit, Plaut. *most mindjárt megfizet*, v. *szorongattatásban van a' fizetés miatt*; jetzt bezahlt er gleich, oder auch, iſt in Angſt wegen der Bezahlung. 2) *szorgalmatoskódni, lótni futni*; ſehr geſchäftig thun, immer hin und her laufen. Quint. Petr. 3) *bajlódni, bajoskodni, gyötrődni, epekedni, veszódni*; genug zu thun haben, ſeine Noth haben, Kummer haben, ſich ängſten. Scribitur etiam: satis agere, e. gr. agitur tamen satis, Cic. *tsak veszódik az ember*; man hat doch ſeine Noth.

Sătan, indecl. et Sătănas, ae, m. 1. *valaminek ellenzője, ellenség, ördög*; ein Widerſacher, Feind, der Teufel. Tert.

Sătanārĭa, ae, f. 1. i. q. Peucedanum, Apul.

Sătārĭus, a, um, i. q. satorius, Cato.

Sătelles, ĭtis, c. 3. *drabant, darabont, testőrző katona*; ein Trabant, einer von der Garde. Nep. Liv. Etiam de apibus: circa eum (regem apum) satellites quidam etc. Plin. 2) Trop. *a' ki szolgál valakinek, szolga*; der einem dient, Diener. e. gr. Aurorae, i. e. Lucifer, Cic. Orci, i. e. Charon, Hor. Jovis, Cic. *sas*; der Adler. 3) e. gr. audaciae, scelerum, Cic. *rosszat értelemben: a' ki valakit a' rosszban segit, annak végrehajtásában munkás, segitő*; im böſen Verſtande: der jemanden im Böſen beyſteht, es ausführen hilft, Helfershelfer. 4) *mellék vándorsillag*; ein Nebenplanet. Astron.

Sătellĭtĭum, ĭi, n. 2. *testőrző sereg, testőrzők*; die Leibwache. 2) Met. *oltalom, védelem*; der Schutz. Apul.

Sătĕrōna, Sătherĭum, ĭi, n. 2. animal amphibium, Arist.

Săti, pro. satis, *elég*; genug. Ter.

Sătĭābĭlis, e, *ki, v. megelégíthető*; erſättlich. Svet.

Sătĭanter, Adv. *a' megelégedésig, v. jóllakásig, elégségesen, elegendően*; bis zur Sättigung, ſattſam. Equi satianter pasti, Apul.

Sătĭas, ātis, f. 3. (satis) pro: satietas, *megelégedés, jóllakás, elegendőség, elégség*; die Sättigung, das Sattſeyn, Hinlänglichkeit. Cic. 2) e. gr. alicujus rei, Ter. *unalom, undorodás*; der Überdruß, Ekel. Satias eum cepit amoris, Liv. *megunatkozott a' szerelemtől*; er iſt der Liebe überdrüßig.

Sătĭāte, Adv. *elégségesen, elegendőképpen, az elégségig*; zur Genüge. Vitr. satiatissime. Tert.

Sătĭātus, a, um, *megelégített, eltölt*; geſättiget, ſatt. Cum Gen. et Abl. e. gr. vitae, Sil. *a' ki megunta az életet*; lebensſatt e. gr. somno, Liv. *a' ki kialudta magát, v. eleget aludt*; der genug geſchlafen hat.

Sătĭcŭla, ae, f. 1. urbs Samnii, Liv. Hinc; Saticulanus, a, um, illuc pertinens, Liv. Saticulani, incolae ejusdem, Idem. Saticulus, a, um, i. q. Saticulanus, Subst. Saticulus, incola ibidem, Virg.

Sătĭes, ēi, f. 5. i. q. Satias, Plin.

Sătĭĕtas, ātis, f. 3. i. q. Satias. Plin. Cic. 2) *bővség, sokság*; die Reichlichkeit, Menge. Vitr. 3) i. q. stercus, Solin.

Sătin, pro: satine, *eleg é? v. jó é?* genug? oder recht? Satin' sanus es? Ter. *helyén van é az eszed?* biſt du recht klug? Satin' plane video? Plaut. *vallyon jól látok é?* ſehe ich auch recht? Satin' recte? Ter. *jól*

Digitized by Google

vagy é, jól van é dolgod? ſtehts noch recht wohl? Satin salve? v. satin' salvae? idem. 2) *valóban, valójában, bizonnyal*; wahrhaftig, wirklich, in der That. Satin' parva res est, Plaut. Satin' si cui etc. Plaut. *valóban, v. nem igaz é?* wirklich, oder iſts nicht wahr? Satin' abiit, Idem. Etiam: satine, Plaut. Satin' ut, Idem. sequ. Iudic saepe: *ugyé? úgy*; ſo?

Sătine, pro: satisne, vide: Satin'.

Sătĭo, āvi, ātum, āre, 1. (satis) e. gr. turtures, Colum. agnos, Lucr. *megelégitni, jóltartani*; ſättigen. Trop. *elegendően bé, v. eltölteni*; hinlänglich anfüllen. a) color Tyrius pelagio satiatur, Plin. b) de stercore, Plin. c) de aliis rebus: ignes satiantur odoribus (i. e. thure), Ovid. e. gr. loca (aegra) oleo, Veget. *jól bé, v. megkenni*; recht einſchmieren. 2) e. gr. desideria naturae, famem, Ovid. sitim, Mart. sitim cupiditatis, aviditatem legendi, animum, Cic. *meg, v. kielégitni, bé, v. eltölteni, letsendesitni, letsilapitni, eloltani*; ſättigen, ſtillen, befriedigen. 3) *az unalomig tsömörlésig, v. undoroddsig meg, v. kielégitni, v. unalmat szerezni, v. okozni*; bis zum überfluß oder Ekel befriedigen, oder überdruß verurſachen. Numerus agnoscitur, deinde satiat, Cic. Satiatus aratro, Tibull. *a' ki el, v. kifáradt a' szántásban*; der ſich ſatt und müde gepflügt.

Sătĭo, ōnis, f. 3. (sero) *vetés, elvetés, magvetés*: das Säen. Cic. 2) *ültetés*; das Pflanzen. Virg.

Sătis, Adv. (Comp. satius) *elég, eleget, eléggé*; genug, zur Genüge, hinlänglich. Satis temporis habere, Cic. *elég idejének lenni*; genug Zeit haben. Satis est, Cic. *elég már*; es iſt ſchon genug. Nequeo satis mirari, Cic. *nem győzők rajta eléggé tsudálkozni*; ich kann mich nicht genug darüber wundern. De hoc satis, sc. dictum est, Cic. Satis superque, Cic. *az elégségig*; bis zur Genüge. Satis dare, Cic. a) *elegendő zálogot adni*: hinlängliches Pfand geben. b) *kötelezőirás vagy magyról adott váltólevél által tenni eleget*; eine ſchriftliche Caution geben. Satis facere, vide: Satisfacio. 2) *jól, illendően*; recht, gehörig. Non satis intelligebam, Cic. Satis magnus, Cic. *jó nagy, elég nagy*: ziemlich groß. Comp. Satius, vide: inferius.

Sătĭsacceptĭo, ōnis, f. 3. *elfogaddsa a' kötelezésnek, p. o. kezes személyében, 's a' t.* Annahme der Caution. Pandect.

Sătisaccipĭo, vel Satis accipio, ĕre, 3. *valaki által kezességet állittatni, vagy más kötelezest venni, p. o. zálogot 's a' t.* ſich einen Bürgen ſtellen laſſen, oder eine Caution nehmen. Cic.

Sătisdătĭo, ōnis, f. 3. (satisdo) *elégtétel, p. o. fizetés által*; Befriedigung, z. B. durch Bezahlen. Pandect. 2) *kezesállitás*; die Stellung der Bürgen oder der Caution. Pand.

Sătisdăto, Abl. et Adv. *kezesek által*; durch Bürgſchaft.

Sătisdător, ōris, m. 3. *elégtévő, kezes*; der Sicherheit oder Caution gibt, Gutſ[illegible]r, Bürge. Ascon.

Sătisdătum, i, n. 2. *elegendő bátorság, vagy elégtétel*; genügſame Verſicherung. Cic.

Sătisdo, vel Satis do, dĕdi, dătum, dāre, 1. *eleget vagy elegendőt adni*; genug oder hinlänglich geben. 2) *kezesség állitás vagy más mód által, p. o. zálogadás által eleget tenni*; Bürgſchaft oder Caution ſtellen. Cic.

Sătisfăcĭo, vel Satis facio, fēci, factum, făcĕre, 3. *eleget tenni, v. elegettenni, kielégitni, p. o. az adóssait*; genug thun, Genüge thun, befriedigen. Officio suo satisfacere, Cic. 2) v. p. pro re, Plaut. *megfizetni*; bezahlen.

Sătisfactĭo, ōnis, f. 3. *elégtétel*; die Genugthuung, Befriedigung. 2) *mentség, maga mentése*; die Entſchuldigung, Rechtfertigung, Exculpirung. Cic. 3) *meglakolás, büntetés*; die Strafe. 4) *megfizetés, kifizetés*; die Bezahlung.

Sătĭus, Adv. Comp. *inkább*; beſſer, lieber. 2) *tandtsosabban*; rathſamer. Nep.

Sătīvus, a, um, *vetett*; geſäet. 2) *vetni való*; zum ſäen. Tempus sativum, Plin. *vetni való idő*; die Saatzeit.

Sător, ōris, m. 3. *vető*; ein Säer, Säemann. Plin. 2) *kertész*; ein Gärtner. Varr. 3) *nemző, atya*; ein Zeuger, Hervorbringer, Vater, Urheber. Coelestum sator (Jupiter), Cic.

Sătŏnus, a, um, *vetési, vetésre való*;

Digitized by Google

das Säen oder Pflanzen betreffend, dahin gehörig. Colum.

Sätrapēa, vide: Satrapia.

Sätrāpēne, es, f. 1. regio circa Babyloniam, Curt.

Sätrāpes, ae, vel is, et Sätrăpa, ae, vel Satraps, ăpis, m. 3. *helytartó, vagy basa Persidban*; ein perſiſcher Gouverneur, Statthalter, Baſſa.

Sätrāpīa, vel Sätrapēa, ae, f. 1. *helytartóság*; die Statthalterſchaft, Provinz in Perſien. Curt.

Sätraps, vide: Satrapes.

Sätrĭcum, i, n. 2. urbs in Latio, Cic.

Sätulle, Adv. *eléggé, feleslég*; ſatt, hinlänglich. Apul.

Sätullo, āre, 1. *jóltartani*; ſättigen, ſatt machen. Varr.

Sätullus, a, um, *valamennyire jóllakott*; etwas ſatt. Varr.

Sătum, i, n. 2. *vetés*; die Saat. Virg.

Sătur, ŭra, ŭrum, *jóllakott, megelégedett, eléget evett*; ſatt, geſättigt, der ſich ſatt gegeſſen hat. Ter. Ire quo saturi solent, i. e. ire cacatum, Plaut. 2) *termékeny*; fruchtbar. Virg. 3) *tele lévő, megtöltött*; voll. Satura praesepia, Virg. Colore satur, Non. *tele itta magát festékkel*; ſatt von der Farbe. 4) *kövér, kizalt*; fett, feiſt. Aves saturae, Mart. 5) *mindenféle, elegyes*; mancherley. Manil. Comp. saturior.

Sătŭra, ae, f. 1. *mindenféle gyümöltsel megrakott tészse vagy tál, mint a' millyent a' régiek áldoztak*; eine Schale voll verſchiedenen Obſtes, dergleichen man den Göttern opferte. 2) *mindenféle ételekből álló ebéd vagy vatsora*; eine Ollapatride, ein Eſſen von vielerley Speiſen. 3) per saturam, *összevissza, rend nélkül*; alles unter einander ohne Ordnung. Fest. Sallust. 4) *sokféle rendeléskből összeszedett törvény*; ein Geſetz, das aus vielen andern Geſetzen gemacht iſt. 5) i. q. Satyra.

Sătŭrābĭlis, e, *jóltartható*; erſättlich.

Sătŭrāmen, Inis, n. 3. *jóltartás, jóllakás*; die Sättigung. Paul. Nol.

Sătŭrātio, ōnis, f. 3. *jóltartás*; die Sättigung. Augustin.

Sătŭrātor, ōris, m. 3. *a' ki mást jól tart*; ein Sättiger. Augustin.

Sătŭrātus, a, um, *jóltartott*; geſättigt. 2) e. gr. honoribus, Cic. *a' kinek elég betsülete van*; einer der Ehre genug hat.

Sătŭrēja, ae, f. 1. et Sătŭrējum, i, n. 2. *tsombor, tsombor szádorja*; Saturey, eine Pflanze, Sadrey. Plin.

Sătŭrējānus, a, um, i. e. ex urbe Saturejum dicta, in Apulia, Hor.

Sătŭrējum, i, n. 2. urbs Apuliae. 2) i. q. Satureja.

Sătŭrĭtas, ātis, f. 3. (satur) *jóllakás*; Sättigung, Sättigkeit. Plaut. 2) e. gr. omnium rerum, Cic. *bőség*; die Reichlichkeit, der Überfluß. 3) *termékenység*; die Fruchtbarkeit. Cic. 4) *ganéjlat*; die Excremente. Saturitatem emittere, Plin.

Sătŭrnālia, ōrum, n. plur. festa in honorem Saturni quinque aut septem dierum, per omnem laetitiam celebrata. Dies primus dicebatur: Saturnalia prima, Liv. dies secundus etc: Saturnalia secunda, etc. Cic. Non semper erunt Saturnalia, Prov. *nem minden nap van bátsú*; es iſt nicht alle Tag Kirchmeß.

Sătŭrnālĭcius, v. -ĭtius, a, um, *Saturnus innepét illető, ahoz való, v. tartozó*; das Saturnusfeſt (Saturnalia) betreffend, dahin gehörig. e. gr. tributum, Martial. *ezen napi ajándék*; ein Geſchenk an dieſem Tage.

Sătŭrnālis, e, *Saturnusi, Saturnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Saturniſch, den Saturnus betreffend, dahin gehörig. Mart.

Sătŭrnālĭtius, a, um, vid. Saturnalicius.

Sătŭrnĭa, ae, f. 1. i. q. Italia (a Saturno, rege Italiae primo) Liv. 2) i. q. Juno, filia Saturni, Ovid.

Sătŭrnĭgĕna, ae, c. 1. filius, v. filia Saturni, e. gr. Jupiter. Auson.

Sătŭrnīnus, i, m. 2. tribus inquieta, Cic.

Sătŭrnĭus, a, um, *Saturnusi, Saturnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Saturniſch, den Saturnus betreffend, dahin gehörig. e. gr. stella, Cic. i. e. planeta Saturnus. Saturnia regna, Virg. *az aranykor, mellyben Saturnus uralkodott*; das goldene Alter, da Saturnus regiert hat. e. gr. arva, v. tellus, Idem, v. saltim: Saturnia, Justin. i. q. Italia, ubi Saturnus regnavit. e. gr. numerus, Hor. *régi darabos Olasz verskölteség*, die alte Italiſche, rauhe Dichtkunſt. e. gr. falx, Ovid. i. e. Saturni, cum qua pingitur. Hinc: Saturnius, filius Saturni, e. gr. Saturnius pater, i. e. Jupiter, Virg. Domitor maris, i. e. Neptunus, Idem.

Digitized by Google

Saturnia, sc. Juno, i. e. filia Saturni. e. gr. virgo, Ovid. i. e. Vesta, filia, et secundum alios mater Saturni. e. gr. proles, Idem. i. e. Picus.

Sāturnus, i, m. 2. primus rex Aboriginum, filius Coeli et Vestae, pater Jovis, Plutonis, Neptuni, Junonis, Cereris, Pici, etc. 2) *egy bojgótsillag, vándartsillag*; ein Planet, Cic. Not. dies Saturni, Tibull. *szombat*; der Sonnabend.

Sătŭro, āvi, ātum, āre, 1, (satur) e. gr. animalia urbertate mammarum, Cic. se sanguine civium, Cic. *megelégleni*; sättigen. Glebula (i. e. agellus) saturabat patrem, i. e. alebat, Juv. 2) e. gr. famem epulis, Claud. perfidiam alicujus, odium, Cic. *kielégitni, eleget tenni, letsillapitni, meg, v. letsendesitni*; befriedigen, Genüge thun, stillen. 3) *bé, v. tele töltoni*; erfüllen, voll füllen. e. gr. sola fimo, Virg. *böven megganojozni*; reichlich düngen. Color saturatior, Plin. *sürübb, erösebb*; dichter, stärker. e. gr. aditus cinere, i. e. implere, Pallad. Saturata Cydonia melle, Mart. *bétsindelt*; eingemacht. 4) *unathozottá tenni, megtsömörletetni*; überdrüssig machen. Hae res vitae me saturant, Plaut. *az életemet megunnatják velem*; machen mich des Lebens überdrüssig.

Sătus, a, um, (sero, sevi) *vetett, elvetett*; gesäet. Frumenta sata, Virg. 2) e. gr. arbor, Cic. *ültetett, plántált*; gepflanzt. 3) *nemzett*; gezeuget. Satus Anchisa, Virg. i. e. filius Anchisae.

Sātus, us, m. 4. e. gr. vitis, Cic. *vetés, ültetés, plántálás*; das Säen, die Saat, das Pflanzen. Trop. philosophia praeparat animos ad satus accipiendos, Cic. 2) *nemzés, eredet, nemzetség, törzsök*; die Zeugung, der Ursprung, das Geschlecht, der Stamm. Hercules Jovis satu editus, Cic.

Sătyra, v, Satira et Satura, ae, f. 1. *gúnyolódbeszéd, írás, v. vers, szatira*; eine Spottschrift. Sunt quibus in satyra videar nimis acer, Hor.

Sătyrĭāsis, is, f. 3. i. e. cum nimia tentigine membrum virile erigitur, et palpitat, Coel. Aur.

Sătyrĭcus, a, um, *szatirai, gúnyolódbeszédet, v. írást illető, ahoz tartozó, v. való*; Satyrisch, die Satyre betreffend, dahin gehörig. Lact. Satyricum signum, Plin. i. e. statua Priapi. 2) Subst. *gúnyolódbeszédíró*; ein Satyrenschreiber. Sidon. 3) *Szatyruli, Szatyrust illető*; Satyrisch, die Satyren betreffend, Vitr.

Sătyrĭon, i, n. 2. *nőszőfű, kosbor, kosborvirág*; die Stendelwurz, das Knabenkraut, Hundshödlein. Plin.

Sătyriscus, i, m. 2. satyrus parvus, Cic.

Satyrismus, i, m. 2. tuberculum praelongum, cujusmodi in ipsis Satyrorum auribus visitur, Coel. Rhod.

Sătyrŏgrăphus, i, m. 2. *gúnyolódbeszéd, v. versíró*; ein Satyrenschreiber. Sid.

Sătyrus, i, m. 2. *majom faj*; eine Art Affen. Plin. 2) poëtis: dii inferioris gentis, ex superiore parte homines cum capite cornuto, ex altera capri. *Szatyrusok*; Satyren. Ovid. 3) *gúnyoló nézőjátékok, mellyekben Szatyrusok játszodtak*; satyrische Schauspiele, worin Satyre auftraten. Satyrorum scriptor, Hor.

Saucĭātĭo, ōnis, f. 3. (saucio) *megsebesítés, megsértés*; die Verwundung. Cic.

Saucĭātus, a, um, *megsértett, megsebesitett*; verletzt, verwundet. Liv.

Saucĭĕtas, ātis, f. 3. id. qu. Sauciatio, Coel. Aur. 2) *betegeskedés, gyenge, v. vékony egészség*; die Unpäßlichkeit. Idem.

Saucĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. telis, Cic. genas ungve, Ovid. *megsérteni, megsebesitni*; verletzen, verwunden. e gr. aliquem virgis, Plaut. *megverni, jól felvágni*; derb abprügeln. 2) Trop. e. gr. famam alicujus, Plaut. *megsérteni*; verletzen. Per latus alicujus sauciari, Cic. *más által (közbevetőleg) megsértetni*; durch einen andern (mittelbar) beleidigt werden. 3) e. gr. se flore Liberi, Enn. *megittasodni, megrészegedni*; sich betrinken.

Saucĭus, a, um, e. gr. vulnere gravi, Virg. *megsebesitett, sebes, megsértett*; verwundet, verletzt, beschädigt. 2) e. gr. animus, Cic. *bánatos, búbamerült, megsebhetett, sebes*; verwundet, im Gemüthe, Schmerz empfindend, betrübt, bekümmert, beleidigt. 3) *szerelmes, szerelemtől, v. szerelemnyiláttól sebhetett*; verwundet von der Liebe oder den Liebespfeilen. Regina saucia cura (i. e. amore), Virg. Saucius a nostro igne, Ovid. 4) *ittas, részeg*; betrunken. Justin. 5) *beteg, betegeskedő*,

Digitized by Google

nem jó állapotban lévő; krank, ſich nicht wohl befindend. Apul. Etiam: bellua male saucia, Sil. *ehes*, hungerig. e. gr. fatigationis hesternae, Apul. *a' tegnapi útazás miatt elfáradt*; müde von der geſtrigen Reiſe.

Sauconna, ae, f. 1. fluvius Galliae. Ammian.

Saura, ae, f. 1. *gyék, gyík, göte*; eine Eidechſe. Plin.

Saurion, i, n. 2. *mustár, reptze, reptsény*; der Senf. Plin.

Saurītes, ae, m. 1. v. Saurītis, ĭdis, f. 3. *gyékkő*; ein Eidechſenſtein. Plin. (lapis hodie ignotus).

Saurix, v. Sorix, icis, m. 3. *bagoly nemű madár*; ein Vogel aus dem Geſchlechte der Eulen. Mar. Victorin.

Sauroctonos, *gyékölő*; Eidechſentödter. Apollo Sauroctonos, Plin. statua celebris Praxitelis.

Saurŏmātes, v. Saurŏmāta, ae, m. 1. *Sarmatziai ember*; ein Sarmatier. Ovid. Plur. Sauromatae, i. e. Sarmatae, Idem. Etiam Adj. e. gr. tabellarius, Plin. Ep. *Sarmatziai*; Sarmatiſch.

Saurŏmātis, ĭdis, f. 3. *Sarmatziai asszony, v. leány*; Sarmatierinn. Plin. Adj. *Sarmatziai*; Sarmatiſch. Id.

Savānum, vide: Sabanum.

Savillum, i, n. 2. *kaláts, v. lepény nem*; eine Art Kuchen. Cato.

Savio, Savior, Saviolum, Savium, vide: Suavio etc.

Sāvus (Saus), i, m. 2. *Száva, víz Magyar Országon*; die Save (Sau) ein Fluß in Ungarn. Plin.

Saxātĭlis, e, *köves helyen, kőszikla, v. kő közt lakó, v. lévő*; in Felſen befindlich, in Steinen wohnend. e. gr. piscis, Colum. *kövi hal, köves helyen lakó hal*; ein Fiſch, der ſich im ſteinigten Orte befindet.

Saxĕtānus, a, um, e. gr. lacertus, Mart. i. q. saxatilis. Alii legunt: Saxitani, i. e. ex urbe Sex, v. Sexti Firmum in Hispania, occurrit etiam: Sextianus, Plin.

Saxĕtum, i, n. 2. *köves, v. kősziklás hely*; ein ſteinigter oder felſiger Ort. Cic.

Saxĕus, a, um, e. gr. scopulus, Ovid. rectum, Idem. *kőszikláról, v. kőből való, kőszikla, kő*; aus oder von Felſen, aus Stein oder Steinen, ſteinern. e. gr. umbra, Virg. i. e. a saxo imminenti oriens. Niobe saxea facta, Ovid. Hinc: Trop. saxeus, es, Plin. Ep. *kő, érzékетlen*; ſteinern, ohne Gefühl.

Saxītālis, e, o. gr. terminus, Frontin. *kőszikláról, v. kőből való, kőszikla, kő*; aus Felſen oder Stein oder Steinen.

Saxĭfer, a, um, *kőhordó, követ hordó*; Steine tragend. Val.

Saxĭfĭcus, a, um, e. gr. Medusa, Ovid. *kővéváltoztató*; in Stein verwandelnd, verſteinernd.

Saxĭfrăga, ae, f. 1. *kőrontófű*; der Steinbrech. Plin. Lin.

Saxĭfrăgus, a, um, e. gr. unda, Cic. e poëta. *kőzúzó, kőrontó*; Felſen oder Steinen zerbrechend.

Saxgigĕnus, a, um, *kőből született, származott, v. nemzett*; aus Felſen oder Steinen geboren oder entſproſſen. Prud.

Saxītas, ātis, f. 3. id. qu. Saxositas.

Saxo, ōnis, m. 3. *Szász*; ein Sachſe. Claudian.

Saxŏnĭa, ae, f. 1. *Szászország, Szakszónia*; Sachſenland. Geogr.

Saxōsĭtas, ātis, f. 3. *kősziklai keménység*; die Felſenhärte. Coel. Aur.

Saxōsus, a, um, *kőszikláś*; voll Felſen, voll Steine, felſig. Virg. 2) *kövés*; ſteinig. Plin.

Saxŭlum, i, n. 2. *kőszálatska*; ein Felschen. 2) *követske*; ein Steinchen. Cic.

Saxum, i, n. 2. *kőszikla*; ein Fels. Virg. et Liv. Saxa, pl. *kősziklás helyek*; felſige Orter. Saxum volvere, Ter. Prov. *hijjdba fáradozni és munkálódni*; vergeblich ſich bemühen. 2) *kő, kemény kő, kőszikladarab*; ein Stein, harter Stein, ein Felſenſtück. Saxum silex, Vitr. *kovakő, a' millyennel az áldozatokat, t. i. barmot megmetszették*; ein Kieſelſtein, womit das Opfer geſchlachtet wurde. Hinc: esse inter sacrum et saxum, Plaut. Prov. i. e. in periculo vitae.

Saxŭōsus, a, um, i. q. Saxosus, Sicul. Fl.

Scăbellum et Scăbillum, i, n. 2. *zsámoly, kisszék*; ein Fußtritt, Schämel, Fußſchämel. Varr. 2) *valamelly muzsika szerszám neme volt*; ein muſikaliſches Inſtrument. Cic.

Scăber, bra, brum, v gr. folium, Plin.

Digitized by Google

darabos, nem sima; rauh, nicht glatt. Ovid. 2) v. gr. oves, Cato, et Colum. *rühes, kossos*; krätzig, räudig, schäbig.

Scăbĭdus, a, um, *rühes*; krätzig. Marc. Emp.

Scăbĭes, ēi, f. 5. *rüh*; die Krätze, Räude. Virg. et Plin. 2) v. gr. *érri*, Virg. *darabosság, durvaság*; Rauhigkeit einer Sache, Mangel der Glätte. 3) *nagy ingerlödés, viszketegség, nagy kivánság valamire*; großer Reitz, das Jucken, große Begierde. Cic.

Scăbillum, vide: Scabellum.

Scăbĭōsus, a, um, *rühes*; krätzig, räudig. Colum. 2) *darabos, durva*; rauh. Plin. 3) *rossz, aldvaló, hitvány*; schlecht, gering.

Scăbĭtūdo, ĭnis, f. 3. *rühesség, koszosság*; die Schäbigkeit, Krätze. 2) Met. *harag*; der Zorn. Petr.

Scăbo, bi, ĕre, 3. v. gr. caput, Hor. *vakarni, dörzsölni*; kratzen, reiben. 2) *levakarni*; abkratzen. Plin. 3) *kikaparni*; auskratzen Plin.

Scabrātus, a, um, *megvakart*; gekratzet. Colum.

Scabrēdo, ĭnis, f. 3. *rühesség*; die Rauhigkeit der Haut, Krätze. Hieron.

Scabres, is, f. 3. i. q. scabritia, Varr.

Scabrĭdus, a, um, *darabos*; rauh. Fort.

Scabrĭtĭa, ae, f. 1. et Scabrĭtĭes, ēi, f. 5. *darabosság*; die Rauhigkeit, Mangel der Glätte. Plin. 2) *rühesség, rüh*; die Krätze, Räude. Colum.

Scabro, āvi, ātum, āre, 1. *vakarni, felvakarni, megvakarni*; kratzen, schaben. 2) *felkaparni*; aufscharren. Colum.

Scabrōsus, a, um, *darabos, durvatapintású*; rauh. Prud.

Scaea, sc. porta, Trojae urbis, Virg.

Scaena, id. qu. Scena.

Scaeus, a, um, i. q. Scaevus.

Scaeva, ae, m. 1. *bal, sete, balog, a' ki jobbkeze helyett balkezének veszi hasznát*; der die linke Hand statt der rechten gebraucht, der links ist. Pandect.

Scaeva, ae, f. 1. *jel, p. o. jónak vagy rossznak a' jele*; ein Anzeichen, es sey glücklich oder unglücklich. Plaut.

Scaevĭtas, ātis, f. 3. *istentelenség, gonoszság*; die Gottlosigkeit. Gell. 2) *szerentsétlenség*; unglückliche Beschaffenheit, Unglück. Apul.

Scaevŏla, ae, m. 1. *balkezű, balog, a' ki balkézzel dolgozik, 's a' t.* der links ist, die linke Hand statt der rechten gebraucht. 2) cognomen Qu. Mucii Scaevolae.

Scaevus, a, um, *bal, balfelől lévő*; links. 2) *élhetetlen ostoba*; albern, dumm. Gell. 3) v. gr. fortuna, eventus, Apul. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig. 4) id. qu. ominosus; *szerentsés*; glücklich. Varr.

Scāla, ae, f. 1. *lajtorja*; die Leiter. Pand. 2) *grádits*; die Treppe, Stiege. Scalae orbiculatae, cochlides; *tsigagrádits*; eine Schneckenstiege. 3) *léptső*; die Stufe. Mart. 4) scala geometrica, Geogr. *kitsinyben elöadott mérték*; ein verjüngter Maßstab.

Scālāris, e, v. gr. forma, Vitr. *lajtorja, v. grádits szabású*; einer Leiter, oder Treppe ähnlich.

Scaldis, is, m. 3. a' *Schelde folyó vize, Belgiumban*; die Schelde. Caes.

Scālēnus, a, um, v. gr. triangulum, Math. *egyenetlen, p. o. oldalú*; ungleich, ungleichseitig. Auson.

Scalmus, i, m. 2. *kabláb, a' hajóban, a' hajóborddk felálló végeik, mellyekhez az evezöket gúzsoljdk*; das Holz an der Seite des Schiffes, woran das Ruder angebunden wird, das Ruderholz. Cic. 2) *hajótska, tsónak*; ein Schiffchen, Kahn. Scalmum nullum videt, Cic.

Scalpello, āre, 1. *lántzéttal felmetszeni*; mit der Lanzette ritzen. Veget.

Scalpellum, i, n. et Scalpellus, i, m. 2. *lántzéta*; eine Lanzette, ein kleines scharfes chirurgisches Schneide-Instrument. Cic. 2) *pennakés, penitzillus*; ein Federmesser. Gloss.

Scalper, pri, m. 2. i. q. scalprum, Cels.

Scalpo, psi, ptum, ĕre, 3. *metszeni, vésni, p. o. képet kőbe, v. kőre*; 's a' t. schneiden oder graben, z. B. ein Bild in Marmor. Apta manus ad scalpendum, Cic. Alexandrum in gemma scalpsit, Plin. 2) v. gr. caput digito, Juven. dentes, Plin. *vakarni, vdjni*; kratzen, reiben. 3) v. gr. terram ungvibus, Hor. *kaparni, vdjni*; scharren. 4) Trop. *ingerleni*; reitzen. Pers.

Scalprātus, a, um, *lántzétás, lántzéta forma*; wie eine Lanzette geformt. Colum.

Scalprum, i, n. 2. *akármelly élos met-*

Digitized by Google

szó szerszám, p. o. penitzillus, metszőkés, lántzéta, dikis, 's a' t. jedes ſcharfe Schneide-Inſtrument, z. B. Federmeſſer, Winzermeſſer, eine Lanzette, ein Kneif u. ſ. w. Svet. Hor. Plin.

Scalptor, ōris, m. 3. *metsző, p. o. kőre, rézre*; der ſchneidet oder gräbt, z. B. mit dem Meißel oder Grabſtichel. Plin.

Scalptōrium, ii, n. 2. (sc. instrumentum) Mart. *vakaró szerszám*; ein Werkzeug zum Kratzen.

Scalptūra, ae, f. 1. *metszés, t. i. kőre, rézre*; das Graben oder Schneiden, z. B. mit dem Grabſtichel, um Figuren zu machen. Plin. 2) *metszett kép*: eine gegrabene Figur. Vitruv.

Scalptūrīgo, v. Scalpurigo, ĭnis, f. 3. *viszketés, viszketegség*; das Jucken der Haut. Solin.

Scalptūrĭo, v. Scalpūrio, īre, 4. *vakaródzni*: kratzen. Plaut.

Scalptūro, āvi, ātum, āre, 1. *kimetszett, v. kifaragott munkákkal felékesgetni*; mit Schnitzwerk ſchmücken. Plin.

Scalptus, a, um, *metszett, vésett*; geſtochen, gegraben. 2) *faragott*; geſchnitzt, geſchnitten. Cic.

Scalpurigo, vide: Scalpturigo.

Scalpurio, vide: Scalpturio.

Scămander, dri, m. 2. fluvius ad Trojam. Catull.

Scambus, a, um, *görbeláb, gatsos*; krumbeinig. Sueton.

Scămillus, i, m. 2. *oszloptalp*; ein Unterſatz der Säule. Vitr.

Scamma, ătis, n. 3. *árok, dsott gödör*; ein Graben. Cael. 2) *vívóhely, pállyafuttató hely*; ein Kampfplatz, eine Rennbahn. Tert.

Scammellum, i, n. 2. *padotska, lótza*; ein Bänkchen.

Scammōnia, v. Scammōnĕa, ae, f. 1. *hashajtó szulák*; Purgierkraut, Purgierwinde. (Convolvulus Scammonia, L.) Plin.

Scammōnĭum, v. qu. Scammonia.

Scamnŭlum, i, n. 2. Dimin. *padotska*; ein Bänkchen. Diom.

Scamnum, i, n. 2. *számoly, kisszék*; Fußſchämel. Ovid. 2) *akármelly ülőhely, szék, pad, lótza*; jeder Sitz oder Bank. Ovid. Sedere in scamnis equitum, Martial. 3) *bardsda gerintz*; das Erhöhte zwiſchen zwey Furchen. Colum.

Scandălīzo, āvi, ātum, āre, 1. *boszszantani, meg botránkoztatni*; ärgern, ein Ärgerniß oder Anſtoß geben, zum Böſen verführen. Tertull.

Scandălum, i, n. 2. *a' mibe valaki megbotlik*; das, woran man ſich im Gehen ſtößt oder ſtoßen kann, Anſtoß. Prud. 2) *botránkozás*; der Anſtoß. Tertull.

Scandĭnāvĭa, (Scadĭnōvia) ae, f. 1. insula maris germanici, Plin.

Scandix, ĭcis, f. 3. *közönséges turbolya, olasz saláta*; Kerbel, eine Pflanze. (Scandix Cerefolium, L.) Plin.

Scando, di, sum, ĕre, 3. v. gr. muros, montem, Cato. in aggerem, Liv. *mászni, felmászni*; ſteigen, hinaufſteigen, beſteigen. 2) v. gr. versum, Claud. *lábakra szaggatni a' verset, mérni*: den Vers nach ſeinen Gliedern abmeſſen.

Scandŭla, ae, f. 1. *szindely, fedélszindely*; der Schindel, Dachſchindel. Vitruv. Hirt.

Scandŭlāris, e, v. gr. tectum, *szindelyes, p. o. fedél*; von Schindeln. Apul.

Scandŭlārĭus, ĭi, m. 2. *házfedő, v. szindelyező*; der die Dächer mit Schindeln deckt. Pandect.

Scansĭlis, e, *könnyen megmászható, a' mire könnyű felmászni*; ſteigbar, leicht zu ſteigen. Plin. 2) ferrum scansile, Gloss. *kengyelvas, kengyel*; der Steigbügel.

Scansĭo, ōnis, f. 3. *mászás*; die Steigung. Vitr. 2) *a' hangokfelmenése*; das Steigen der Töne. 3) *a' vers tagokra való kimérése*; das Scandiren oder die Abmeſſung der Verſe. Beda.

Scansōrĭus, a, um, *felmászásra való*; zum Steigen dienlich.

Scantiānus, a, um, a Scantio nomen habens, Varr.

Scantīnius, v. Scatinius, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, Cic.

Scantĭus, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, Hinc, Scantius, a, um, Adj. i. e. a Scantio oriundus, etc.

Scăpha, ae, f. 1. *tsajka, tsónak*; ein kleines Fahrzeug, Boot, Kahn, Nachen. Cic.

Scăphe, es, f. 1. i. q. scaphium, Vitr.

Scăphĭārĭus, ĭi, m. 2. *tsajkás*; der mit kleinen Schiffen umgeht, ſie macht, u. ſ. w. Grater.

Digitized by Google

Scăphium, ĭi, n. 2. *mosogató tál*; ein tiefes Geschirr zum Abwaschen. 2) *éjjeli medentse*; ein Nachttopf. Mart.

Scăphŭla, ae, f. 1. *tsónak, ladik, tsajka*; der Kahn, das Boot. Veget.

Scăphum, i, n. 2. i. q. scaphium, Vitr.

Scăptēsŭla, ae, f. 1. urbs Thraciae, Luer.

Scaptia, ae, f. 1. urbs in Latio. Hinc: Scaptius, a, um, Liv.

Scăpŭla, ae, f. 1. *vállapotska*; ein Schulterblatt, Achselblatt. Scapulas elevare, Non. *vállat vonítni*; die Achsel zucken. 2) cognomen familiae Romanum, Cic.

Scăpŭlānus, a, um, i. q. a scapula oriundus, etc. Cic.

Scăpus, i, m. 2. v. gr. plantae, florum; *szár, tökotsán*; der Stiel, Stängel, Schaft, Stamm. 2) *az oszlop dereka*; der Schaft der Säule. Vitruv. 3) *a' gyertyatartó szára, v. dereka*; der Schaft des Leuchters. Plin. 4) *a' tsigagrádits órsója, vagy küllője*; die Säule woran die Treppe ist. Vitr. 5) *ajtófél*; die Thürpfoste. Vitr. 6) *az a' henger, mellyre a' régiek irdsaikat tekergették*; die Rolle oder der Cylinder, um welchen die Alten ihre Schriften rollten. Plin.

Scărăbēus, v. Scărăbaeus, i, m. 2. *tserebúly*; der Käfer. Scarabaeus Melolontha; *tserebogár*; der Maykäfer. Plin.

Scardĭa, ae, f. 1. i. q. aristolochia, Apul.

Scărĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *a' bőrnek felkartsoldsa, felhasitdsa*; das Aufritzen. 2) *köppölyözés*; das Schröpfen. Colum. 3) *tsekély szántás, felhantolás*; das leichte Überpflügen. Plin.

Scărĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *felkartsolni, felhasitni a' bőrt*; ritzen, aufschlitzen. Plin. 2) *köppölyözni*; schröpfen. Plin.

Scărĭfĭor, ōri, (Pass. irreg. a scarifico), *megköppölyöztetni*; geschröpft werden. Scrib. Larg.

Scărītes, ae, m. 1. vel Scarītis, ĭdis, f. 3. *esmeretlen drágakö*; ein unbekannter Edelstein. Plin.

Scarlātum, i, n. 2. *skárlát*; ein Scharlach. Bellov.

Scărus, i, m. 2. *ajakhal*; der Lippfisch. Plin. (Labrus Scarus, L.)

Scătebra, ae, f. 1. *kibuzgás, kiforrása a' vísnek*; das Hervorquellen, Hervorspringen einer Quelle. Plin. 2) *forrás, vís*; die Quelle, das Wasser. Virg.

Scătĕo, ĕre, 2. et Scăto, ĕre, 3. *kibuzogni, forrani, kiforrani*; hervor quellen, hervor sprudeln. Fons scatit, Lucret. 2) Trop. *forrani, nagy számmal elöjönni, pezsegni*; hervor kommen, oder häufenweise hervor kommen. Lucret. 3) *nagy számmal lenni*; häufig seyn. Cuniculi scatent in Hispania, Plin. 4) *tele lenni vele, szintúgy pezsegni benne*; voll seyn von etwas, davon wimmeln; cum Genit. et Abl. v. gr. arx scatens fontibus, Liv. Pontus scatens belluis, Hor. Nilus scatet piscibus, Mela. Metallis scatet Hispania.

Scăto, ĕre, vide; Scateo.

Scătūrĭgĭnōsus, a, um, *forrásokkal tele lévő*; voll Quellwasser, voll hervorsprudelnden Wassers. 2) *mocsáros*; sumpfig. Colum.

Scătūrīgo, ĭnis, f. 3. *forrás, a' forrás kútfeje*; die Quelle, der Ursprung. Liv.

Scătūrĭo, īre, 4. v. gr. et aqua, Pallad. *kibuzogni, kiforrani*; hervor quellen, hervor sprudeln. 2) *tele lenni vele, megrakva lenni*; voll seyn von etwas. Solum fontibus scaturit, Colum. *a' föld tele van forrásokkal*; die Erde ist voller Quellen.

Scătūrix, ĭcis, i. q. scaturigo, Varr.

Scaurus, a, um, *bötykös lábú*; ein Klumpfuß. Hor. 2) cognomen Romanum, Cic.

Scăzon, ōntis, m. 3. *sántikáló, sántító*; ein Hinkender. 2) genus Jambicii versus claudum, Mart.

Scĕlĕrāte, Adv. *gonoszúl, istentelenül*; lasterhaft, gottlos, auf gottlose verruchte Art. Cic. sceleratius, Cic. sceleratissime, Cic.

Scĕlĕrātus, a, um, *istentelen, elvetemedett, gonosz*; gottlos, lasterhaft, verruchet. Scelerata audacia, Justin. *vakmerő bátorság*; verwegene Kühnheit. 2) v. gr. homo, Cic. *utálatos, gyalázatos, átkozott*; abscheulich, infam, verflucht. 3) *valamelly gonoszság által megfertéztetett, p. o. hely*; durch Laster oder Gottlosigkeit befleckt. Hinc: Vicus sceleratus, Liv. fuit platea Romae. Porta scelerata Romae, per quam terrenti Fabii contra Hetruscos egressi et uno die omnes interfecti sunt.

Scĕlĕrĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Scelus.

Scĕlĕro, āvi, ātum, āre, 1. *valamelly*

Digitized by Google

gonoszság által megfertéztetni; durch eine gottlose Handlung beflecken Virg.

Scělĕro, ōnis, m. 3. *lator, istentelen gaz ember*; ein böser Bube, gottloser Mensch. Petron.

Scělĕrōsus, a, um, *gonosz, istentelen, lator*; lasterhaft, abscheulich, gottlos. Terent.

Scěleste, Adv. *gonoszúl, istentelenül*; lasterhaft, gottlos, auf gottlose Art. Liv.

Scělestus, a, um, v. gr. facinus, Cic. homo, Ter. *gonosz, dinok, istentelen, lator, útálatos*; lasterhaft, gottlos, verflucht, verrucht, schelmisch, abscheulich. Comp. scelestior, Liv. scelestissimus, Plaut.

Scělĕtus, i, m. 2. sc. homo, *tsontvány*; ein Skelet, Todtengerippe. Apul.

Scělĕtyrbo, es, et ae, f. 1. *tántorgó szédültés*; eine Krankheit oder Lähmung der Schenkel und Knie, wenn man beym Gehen hin und her schwankt. Plin.

Scĕlio, ōnis, m. 3. i. qu. Scelero, onis.

Scĕlus, ĕris, n. 3. *gonoszság, istentelen gonosz tselekedet, p. o. gyilkosság*; ein Verbrechen, eine gottlose verruchte That, Laster, gottlose That, z. B. Mord ꝛc. Scelus facere, admittere, edere, v. committere, Cic. 2) *irtóztatóság, irtóztató eset, v. történet*; eine schreckliche Sache, ein Gräuel. 3) *büntetés a' gonoszságért*; eine Strafe für die Gottlosigkeit. Virg. 4) *gonosz ember, lator*; ein böser gottloser Mensch. Abi in malam crucem, scelus! Ter.

Scēna, ae, f. 1. *leveles szín*; eine Laube, Laubhütte. Tac. 2) *öltözőhely a' thedtromban*; der Ort, wo die Schauspieler sich ankleideten. Nep. 3) *theátromi munka, v. darab készítése*; die Verfertigung eines Theaterstückes. Ovid. 4) id. qu. pompa, vel adparatus, Svet. 5) *nézőszín, thedtrom*; ein Schauplatz, die Schaubühne. Vitr. Scenam tenere, Svet. *nézőjátékos lenni*; ein Theaterist seyn. 6) Met. *tettetés, szinmutatás*; die Verstellung 7) Scena totius rei haec est, Fest. *az egész dolog így történt*; dieses ist der Verlauf der ganzen Sache. 8) *nézőjáték, vigjáték 's a' t.* ein Theaterstück, ein Schauspiel. 9) *jelenés a' nézőjátékban*; eine Scene, ein Auftritt in einem theatralischen Stücke. Gloss.

Scēnālis, e, i. q. scenicus, *thedtromi, nézőszini*; theatralisch. Luer.

Scēnārius, a, um, i. q. scenicus, Amm.

Scēnātĭcus, a, um, i. q. scenicus, Varr.

Scēnātĭlis, e, i. q. scenicus, Varr.

Scēnĭce, Adv. *thedtromi módon, mint a' nézőjdtszók szoktak*; wie auf der Scene, theatralisch, nach Schauspieler Art. Quintil.

Scēnĭcus, a, um, v. gr. ludi, Liv. *thedtromi, nézőszini*; scenisch, theatralisch. 2) *díl, tettetett*; vorgeblich, verstellt. Flor.

Scēnītae, ārum, pl. *sátorozó, v. vándorló népek*; Zeltbewohner, Völker, die in Zelten oder beweglichen Hütten wohnten, die sie auf ihren Wanderungen mit sich führten. Plin.

Scēnŏgrăphĭa, ae, f. 1. *épületrajz*; Riß oder Entwurf eines Gebäudes. Vitruv.

Scēnōma, ătis, n. 3. *sátor, gunyhó*; Gezelt, Hütte. Gloss.

Scēnŏpēgĭa, ōrum, n. plur. *a' Siddk sátoros ünnepeik*; das Laubenhüttenfest der Juden.

Scepsis, is, f. 3. urbs Mysiae, Cic.

Sceptĭcismus, i, m. 2. *kételkedés minden dologgnak mivoltáról valamelly dllitás igaz volta felől*; das Zweifeln an allen Sachen. Gloss.

Sceptĭcus, a, um, *meggondoló, gondolkozó valami felett*; überlegend. Sceptici, sc. philosophi Pyrhonii, qui nihil decernunt, nihil constituunt, sed in quaerendo semper considerandoque sunt etc. Quintil.

Sceptos, i, m. 2. *szélvész*; ein Sturm, Sturmwind. Apul.

Sceptrĭfer, a, um, *királyi pálczát hordozó*; Zepter tragend. Ovid.

Sceptrĭger, a, um, idem. Sil.

Sceptrum, i, n. 2. *királyi pálcza*; ein Scepter oder Zepter. 2) Trop. *országg, királyság*; Königreich, Regentschaft. Pulsus sceptris, Virg. Potiri sceptro, Non.

Sceptŭchus, i, m. 2. *királyi pálcza hordozó*; ein Scepterträger. Tac. 2) *országló*; ein Regent. Ovid.

Schĕda, v. Scida, ae, f. 1. *írótábla, jegyzőtábla*; eine Schreibtafel. 2) *czédula, egy levélke papiros*; ein Zettel, ein Blättchen Papier. Quint. 3) *írás*; eine Schrift. Matt.

Digitized by Google

Schēdĭcus, a, um, *hamarjdban készült*; plötzlich hingemacht. Pand.

Schĕdŭla, vel Scidŭla, ae, f. 1. *tzédula*; ein kleiner Zettel. Cic.

Schēma, ătis, n. 3. et Schema, ae, f. 1. *öltözet*; die Kleidung, der Anzug. Plaut. 2) *forma, képrajz*; die Gestalt, Figur. Suet. 3) *dbrázolt beszédmód*; figürliche oder verblümte Art zu reden. Quint.

Schēmātismus, i, m. 2. *dbrázolat, dbrázolt beszédmód*; figürliche Art zu reden. Quint. 2) *dbrázolatban való előadása vagy rajzolatja valaminek*: die Vorbildung, vorbildende Erklärung. Gloss.

Schīdium, ii, n, 2. *forgács*; ein Span. 2) *hasábfa*; ein Scheit Holz. Vitr.

Schisma, ătis, n. 3. *szakadás, meghasonlás*; eine Trennung, Spaltung, Uneinigkeit, Zwist. Tert.

Schismātĭcus, a, um, *a' meghasonlott v. elszakadt félhez való*; zur Trennung gehörig. Hier.

Schistos, v. —us, a, um, *hasadó, fejlő, foszló*; was sich spalten, zersplittern, oder zertheilen läßt. Lapis schistus, Plin. *foszlókő, palakő*; Schieferstein Lac schistum, Plin. *összefutott téj*; zusammen geronnene Milch.

Schoenēus, ĕi, et ĕos, m. 2. pater Atalantae. Hinc: Schoenēis, ĭdis, f. 3. sc. femina, filia Schoenei, i. e. Atalanta, et Schoeneius, a, um, v. gr. virgo, Ovid.

Schoenōbātes, ae, m. 1. *kötelenjáró, v. tántzoló*; ein Seiltänzer. Juv.

Schoenum, i, n, et Schoenus, i, m. 2. *tsáté*; das Schilf, der Binsen. Cato. 2) *kötél, gúzs*; ein Seil. 3) i. q. milliare Persicum et Aegyptiacum.

Schŏla, ae, f. 1. *megszünés a' munkától, szünet*; die Muße, Feyer, Ruhe von der Arbeit. 2) *tudós értekezés, tudós beszélgetés, vetélkedés, tanítás, 's a' t.* jede gelehrte Untersuchung, Abhandlung, Unterredung über einen gelehrten Gegenstand, Vorlesung und Erklärung gelehrter Werke. Certae scholae sunt de exilio, de interitu patriae etc. Cic. Scholam explicare; *tanítást tartani*; Vorlesungen halten. Cic. 3) *oskola, iskola*; eine Schule. Scholam aperire, Suet. 4) *valamelly tanítónak követői, tanítványi, tudós fél, v. felekezet*; Anhänger eines Lehrers oder einer Schule, die Secte. Clamabunt omnes philosophorum scholae, Cic. Schola Platonis. Cic. i. e. Secta. 5) *nézőtér, hol a' nevezetesebb mesterművek tartattak*; eine Gallerie wo Kunstwerke aufgestellt waren. Octaviae Scholae, Plin.

Schōlāris, e, v. gr. declamatio, Hier. *oskolai, iskolai, oskoldt illető*; die Schule betreffend, zur Schule gehörig. 2) Subst. *tanítvány*; ein Schüler. 3) scholares, *testőrző seregbeli katonák*; Soldaten von der Garde. Cod. Just.

Schōlastĭcus, a, um, v. gr. materia, Quint. liber, declamatio, Gell. *oskolai, iskolai*; zur Schule gehörig. 2) Subst. scholasticus, i, m. 2. i. q. Rhetor. 3) *tanítvány*; der Schüler. Plin. 4) *tudós*; ein Gelehrter. Sulp. 5) *törvény tudó*; ein Rechtsgelehrter, Advocat. Aug. 6) Scholastici medii aevi; *a' kik a' theológiai és philosophiai dolgokról inkább a' szók mint a' dolgok felett szörszálhasogatólag vetekedtek*; Schulweiser, Wortkrämer des Mittelalters.

Schōlĭastes, ae, m. 1. *a' könyveket jegyzésekkel rövideden magyarázó*; der kurze Erklärungen über Bücher schreibt. Non.

Schōlĭcus, a, um, *oskoldt, v. oskolai dolgokat illető*; Schule oder Schulsachen betreffend. Gell.

Schōlĭon, i, n. 2. *magyarázó rövid jegyzés*; eine Note oder kurze Erklärung. Cic.

Schultetus, i, m. 2. *falusi bíró*; der Schultheiß. Gloss.

Scia, ae, f. 1. *árnyék*; Schatten. Sciāre, es, f. *bogdts*; das Distelkraut. Apul.

Sciādēus, ĕi, et ĕos, m. 2. id. qu. Sciaena Plin.

Sciaena, *árnyékhal*; der Umberfisch, die Seerappe. Plin.

Sciăgrăphĭa, v. Sciographĭa, ae, f. 1. *árnyékrajz, körrajz*; der Schattenriß, Umriß. Vitr.

Sciămachia, ae, f. 1. *árnyékviadal*; Schatten- oder Spiegelgefecht. Gell.

Sciapŏdes, um, m. pl. populi Indiae. Plin.

Sciăther, ĕris, v. Sciathĕras, ae, m. 1. *árnyékóra mutatója*; Zeiger an der Sonnenuhr. Vitr.

Digitized by Google

Sciăthĕrĭca, ae, s. ars, *árnyékóra készítés mestersége*; die Kunst Sonnenuhren zu machen.

Sciătĭca, ae, f. 1. *derékfájás, sérés*; das Hüftweh, Lendenweh. Alias: dolor sciaticus.

Scibĭlis, e, *tudható*; was man wissen kann. Tert.

Scida, Scidula, vide: Scheda, Schedula.

Scienter, Adv. v. gr. dicere, Cic. *ügyesen, ügyes módon, jelesen*; geschickt, mit Geschicklichkeit, auf geschickte Art. Scientius, Cic. scientissime, Cic. 2) *tudva*; wissentlich, mit Wissen. Plin. Paneg.

Scientĭa, ae, s. 1. v. gr. actium, Cic. *tudomány, tudás, valaminek tudománya, ismérete*; das Wissen, die Wissenschaft in (von) einer Sache, Kenntniß. Scientiam hominis fugere, Cic. *ismeretlen lenni előtte*; unbekannt seyn. Habere scientiam rei, Cic. v. tenere, Sulpic. *tudni, ismeretének lenni valamiről*; wissen, Wissenschaft, Kenntniß haben.

Scientĭŏla, ae, f. 1. (Dimin. a scientia) Arnob.

Scĭlicet, pro: scire licet; *kétségkivül, bizonyosan, úgy vagyon, valóban*; es versteht sich, oder freylich, gewiß, ohne Zweifel, wirklich, in der That. 2) *úgymint, tudniillik, v. tudnillik*; nähmlich. Cic. 3) Ironice: *mintha bizony*; ja freylich. Virg.

Scilla, v. Squilla, ae, f. 1. *tengeri hagyma, v. szilla*; Meerzwiebel. (Scilla maritima, L.) 2) vide: Squilla. Plin.

Scillĭnus, a, um, v. gr. acetum, Plin. *tengeri hagymából, szillából készült*; aus oder von Meerzwiebeln.

Scillītes, ae, m. 1. v. gr. vinum scillites; *szilláthor*; Wein, mit Meerzwiebel gemacht, Meerzwiebelwein. Colum.

Scillītĭcus, a, um, i. q. scillinus, Colum.

Scimpŏdĭum, ĭi, n. 2. *keverőágy, nyugvóágy*; ein Ruhebette. Gell.

Scin', i. e. scisne, a Scio.

Scincus, i, m. 2. *stintszagyék*; der Stink. Plin. (Lacerta Stincus, L.)

Scindo, scĭdi, scissum, ĕre, 3. *hasítni, erőszakkal egymástól elválasztani, elszakasztani*; spalten, mit Gewalt trennen oder zertheilen, zerreißen. Cuneis scindere robur, Virg. Ferro scindere terram, Col. *szántani*; flügen. Navia scindit aquas, Ovid. 2) v. gr. epistolam, Cic. *elszaggatni*, zerrißen. Vestes de corpore scindere, Prop. *leszaggatni*; vom Leibe herunter reißen. 3) Trop. Penulam scindere hospiti, Cic. *erőszakkal marasztani a' vendéget*; den Gast nöthigen zu bleiben. 4) *kiosztani*; austheilen. Solin. 5) *elrontani, öszverontani*; zerstören, zu Grunde richten. Plaut.

Scindŭla, vel Scandula, ae, f. 1. *szindely*; die Schindel. Hirt.

Scintilla, ae, f. 1. *szikra, tűzszikra*; der Funken des Feuers. Virg. 2) Trop. *szikra, legkissebb része valamelly dolognak*; Funken, der kleinste Theil einer Sache. Cic.

Scintillātĭo, ōnis, f. 3. *szikrázás*; das Funkeln. Plin.

Scintillo, āvi, ātum, āre, 1. *szikrázni*; funkeln. Virg. 2) Trop. v. gr. ut ira, Sil. *felgyúladni, felgerjedni*; auflodern, sich lebhaft zeigen. Scintillat Venus, i. e. amor, Calp.

Scintillŭla, ae, f. 1. *szikrátska*; ein Fünkchen. Cic.

Scio, īvi, ītum, īre, 4. *tudni, értésére lenni*; wissen, Kenntniß von etwas haben. Cic. Scire licet, Liv. *tudni kell, tudnivaló, nyilvánvaló*; man muß wissen, es ist offenbar, es versteht sich. Facile est scitu, Liv. Facio, ut scias, Cic. *tudtodra adom*; ich mache bekannt. Scito, Cic. *tudd meg*; wisse, du mußt wissen. Scires, Ovid. *úgy gondolnd az ember*; man sollte meinen, denken, schließen. Scire ex aliquo, Cic. *valakitől tudni valamit*; etwas von Jemanden wissen (erfahren). Quod sciam, Cic. *tudtomra*; meines Wissens, so viel ich weiß. Scin' pro: Scis ne, Plaut. 2) v. gr. latine, graece, Cic. *tudni, érteni*; können, verstehen. Fidibus scire, (sc. canere) Ter. *tudni hegedülni*; auf dem Saiten-Instrumente spielen können. 3) *tapasztalni, megtudni valamit*; erfahren. Scies, vel sciturus es, Cic. *tapasztalni fogod*; du wirst es erfahren. Haec nihil opus sunt sciri, Ter. *nem szükség ezeket megtudni*; dieses ist nicht nöthig zu wissen. 4) scire, id. qu. Scientia. Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat al-

Digitized by Google

ter, Pers. 5) pro: scisco; *rendelni*; verordnen. Liv.

Sciographia, vide: Sciagraphia.

Sciŏlus, a, um, *tudóska, tudósotska*; ein Klügling, Naseweis. Arnob.

Sciŏthēricon, i, n. 2. sc. horologium; *napóra*; eine Sonnenuhr. Plin. etiam: sciother, Hyg.

Scipĭădes, vel Scipiada, ae, f. 1. i. e. unus ex familia vel genere Scipionum. Hor.

Scīpĭo, ōnis, m. 3. *bot, páltza*; der Stock, ein Stab, z. B. zum Gehen, u. s. w. Plaut. 2) Met. Scipione arundineo inniti, Prov. *nádszálloszlophoz támaszkodni*; sein Vertrauen auf etwas schwaches setzen. 3) cognomen Corneliorum, v. gr. P. Corn. Scipio Africanus, etc.

Scirrhoma, v. Scirrhōma, ătis, n. 3. *fekély, veszedelmes daganat*; eine harte, schmerzlose, gefährliche Geschwulst. Plin.

Scīron, ōnis, m. 3. *hires haramia neve, kit Theseus ölt meg*; ein berüchtigter Strassenräuber. Ovid. 2) caurus, i. e. ventus Atticis occidentalis, Sen.

Scīrōnĭus, a, um, i. e. a Scirone nomen habens, vel oriundus, etc. Plin.

Scīros, Scirrhos, v. —us, i, m. 2, i. q. Scīroma, Plin.

Scirpĕa, ae, f. 1. *kas, szekérkas*; ein Wagenkorb. Ovid.

Scirpĕus, v. Sirpĕus, a, um, v. gr. ratis, Plaut. *kákából való, kóka*; aus Binsen.

Scirpĭcŭla, ae, f. 1. et Scirpiculum, i, n. 2. *kákából vagy veszszőből font kosár, kas*; ein geflochtener Korb. 2) *metszőkés*; ein Rebmesser. Cato.

Scirpo, v. Sirpo, āvi, ātum, āre, 1. *fonni, kötni, p. o. kosarat*; flechten, binden. Varr.

Scirpus, vel Sirpus, i, m. 2. *kóka*; die Binse. Nodum in scirpo quaerere, Ter. Prov. *a' kókán is tsomót keresni, szőrszálhasogató lenni*; Schwierigkeiten finden, wo keine sind. 2) *mese, találós mese*; ein Räthsel. Gell.

Scirrhoma, Scirrhus (os) vide: Sciroma, Sciros.

Sciscĭtātĭo, ōnis, f. 3. *tudakozódás, kérdezősködés*; das Forschen, Nachforschen, Fragen, Erkundigung. Petron.

Sciscĭtātor, ōris, m. 3. *tudakozódó, kérdezősködő*; ein Forscher, Nachforscher, Untersucher. Prud. et Mart.

Sciscito, āre, pro: scisciter, Plaut.

Sciscītor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. de re, Cic. aliquid ex aliquo, Cic. *tudakozni, kérdezősködni*; fragen, forschen, sich erkundigen. 2) *megpróbálni, probát tenni*; versuchen, einen Versuch machen. Cap.

Sciscо, scīvi, scītum, ĕre, 3. (a scio); *meg akarni tudni*; wissen wollen. Plaut. 2) *rendelni, parantsolni*; verordnen, befehlen. Curt. 3) v. gr. legem, Cic. *jóvá hagyni, elfogadni*; genehmigen.

Scissĭlis, e, *könnyen hasítható, osztható, törhető*; was sich spalten oder zertheilen läßt. Cels.

Scissim, Adv. *elszaggatva, elhasogatva*; zerrissen, gespalten, zertheilt. Prud.

Scissĭo, ōnis, f. 3. *szakadás, elválás, megoszlás*; Zerreißung, Trennung, Zertheilung. Macrob.

Scissor, ōris, m. 3. *osztó*; der Zertheiler. 2) *a' ki a' sültet felvágja, elvagdalja*; der Vorschneider. Petr.

Scissūra, ae, f. 1. *elszakadás, elválás*; die Zerreißung, Trennung. Plin. 2) Trop. *meghasonlás, visszavonás, szakadás*; der Zwiespalt, Zwist. Prud. 3) *hasadék*; die Spalte, der Riß. Plin.

Scissus, a, um, (scindo) *metszett, elhasadt, elhasított, elszakasztott*; von einander geschnitten, gespalten, zertheilt. Virg.

Scītāmentum, i, n. 2. plur. scitamenta; *nyaldnivalók*; delikate Speisen, Leckerbißlein. Plaut.

Scītātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Sciscitatio.

Scītātor, ōris, m. 3. *tudakozódó*; Forscher, Erkundiger. Amm.

Scīte, Adv. v. gr. loqui, Liv. *ügyesen, jelesen, elmésen, okosan, jól*; geschickt, klug, fein, artig. Scitius, Gell. scitissime, Plaut.

Scīto, āre, 1. *tudni*; wissen. Amm.

Scītor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, Cic. ex aliquo, Hor. *tudakozni, kérdezni valamit, tudakozódni, kérdezősködni valami felől*; wissen wollen, forschen, erforschen, fragen. Ovid.

Scītŭle, Adv. *elmésen, jelesen*; geschickt, fein, artig. Apul.

Scītŭlus, a, um, *jeles, ügyes*; artig, fein, schön. Apul.

Digitized by Google

Scītum, i, n. 2. *rendelés, parantsolat, törvény*; eine Verordnung, der Befehl, das Gesetz. Liv. 2) *tétel*; ein Lehrsatz. Philos. Sen.

Scītus, a, um, v. gr. homo, Plaut. *ügyes, okos, tapasztalt, jeles, módos*; gescheit, klug, erfahren, kundig, geschickt, fein, artig. 2) *illő, alkalmatos*; schicklich, passend. Gell. 3) scitum est, Cic. *tudvavaló dolog, tudnivaló*; es ist bekannt. 4) *rendelt*; verordnet. Cic. Scitior, Plaut. Scitissimus, Apul.

Scītus, us, m. 4. v. gr. plebis, Cic. *rendelés*; die Verordnung.

Sciūrus, i, m. 2. *mókus, evet, evetke*; das Eichhorn, Eichhörnchen. Plin.

Scīus, a, um, id. qu. sciens; *tudó, tudván*; wissend, Kenntniß habend, kundig. Pacuv. 2) *tudva*; mit Wissen, wissentlich. Lact.

Sclārĕa, f. 1. *skárlát szálya, sebes szálya*; der Scharlach, das Muskateller-Kraut. (Salvia Sclarea, L.)

Sclāvōnĭa, et Slavonia, ae, f. 1. *Slavónia, Ujrátzország*; das Königreich Slavonien. Geogr.

Sclāvōnĭcus, a, um, et Slavonicus, *Slavóniai*; slavonisch. Geogr.

Sclāvus, et Slavus, i, m. 2. *Ujrátz*; ein Slavonier.

Sclērōma, ătis, n. 3. *méhüszög*; ein Mondkind, hartes Gewächs im Utero. Med.

Sclērōtĭcus, a, um, *erősitő, megkeményitő*; verhärtend. Sclerotica, scil. Medicamenta; *erősitő szerek*; verhärtende Mittel. Med.

Sclērōtis, ĭdis, f. 3. *szaruhártya a' szemben*; das Hornhäutchen im Auge. Anat.

Sclōpētārĭus, ĭi, m. 2. *puskás*; ein Musquetier. Gloss.

Sclōpētum, i, n, 2. *puska*; eine Musquete, Flinte. Sclopetum pneumaticum; *szélpuska*; eine Windbüchse. Gloss.

Scloppus, vel Sclōpus, i, m. 2. *pukkands*; ein Schall. Pers.

Scnips, ĭpis, n. 3. *szú*; ein Holzwurm. Gloss.

Scŏbīna, ae, f. 1. *reszelő, rászpoly*; eine Feile oder ähnliches Werkzeug. Varr.

Scŏbis, is, v. Scobs, bis, f. 3 *reszelődally, rászpoly ally, p. o. vaspor, fürészpor, 's a't.* alles Feine, o. Kleine, was beym Feilen, Sägen, Raspeln herabfällt, Feilstaub, Raspelspäne, Sägespäne. Cels.

Scodra, ae, f. 1. urbs Illyriae, Liv.

Scodrus, i, m. 2. mons Illyriae, Liv.

Scōlax, cis, f. 3. *fáklya, szövétnek*; die Fackel, das Windlicht. Isid.

Scōlĕcĭa, ae, f. 1. *rézrozsda*; Kupferrost. Plin.

Scholĭāsis, is, f. 3. *a' hátgerintz görbesége*; das Krummstehen des Rückgrades. Med.

Scōlĭus, a, um, *meggörbedt, görbe*; gekrümmt, krumm. Diom.

Scōlŏpax, ăcis, m. 3. *snef, szalonka*; eine Schnepfe. 2) *snefhal*; die Meerschnepfe. (Centriscus Scolopax, L.)

Scōlŏpendra, ae, f. 1. *rinya*; der Scolopender, Tausendfuß, die Assel. Plin. 2) *egy tengeri hal*; ein Meerfisch. Plin.

Scōlŏpendrĭum, ĭi, n. 2. (Asplenium Scol. L.) *szarvasnyelvűfű, v. bodalap*; das Milzkraut. Plin.

Scōlymus, i, m. 2. (Cynara Sc. L.) *ártitsóka*; die Artischoke, der Strobeldorn. Plin.

Scomber, bri, m. 2. *skomber, egy hal*; die Makrele. Plin.

Scomma, ătis, n. 3. *vágás, t. i. szóval, gúnyoló szó, bestelenitő szó*; ein spöttischer Ausdruck, Stich-Rey, Mokerie. Macr.

Scōpae, ārum, f. pl. *seprű, seprő*; der Besen. Scopis verrere, Petr. *megseperni, kiseperni, összeseperni*; mit dem Besen abkehren, ausfegen, zusammenkehren. 2) *veszszőtsomó, zsúp kéve, 's a' t.* eine Faschine, ein Bündel von Gesträuche oder Stroh. Veg. 3) Met. scopae dissolutae, Cic. *rendetlen dolgok, iratlanok, 's a' t.* Dinge ohne Ordnung, oder Schriften, u. s. w.

Scōpārĭus, ĭi, m. 2. *kiseprő, seprő*; ein Auskehrer. Pand.

Scōpas, ae, m. 1. statuarius et sculptor celebris, Cic. et Hor.

Scōpes, um, f. pl. *bagoly fuja*; eine Art Eulen. Plin.

Scōpĭo, ōnis, m. 3. *szőlőkotsán*; der Stiel woran die Beeren der Weintrauben hangen. Colum.

Scōpĭum, id. qu. Scopio.

Scōpŭla, ae, f. 1. *kis seprő*; ein kleiner Besen. Colum.

Scŏpŭlōsus, a, um, v. gr mare, Cic. locus, Cic. *kőszikláls, kőszálas*; voller Felsen, voller Klippen, felsig,

Digitized by Google

klippenvoll. 2) Trop. *veszedelmes*; gefährlich. Cic.

Scŏpŭlus, i, m. 2. *kősziál, kőszikla*; eine Klippe, ein Steinfelsen. Cic. 2) Met. *veszedelmes dolog*; eine gefährliche Sache. Ter. 3) *hegy, bérc*; ein Berg. Enn. 4) *nehéz kérdések*; schwere Fragen. Cic. 5) pro: scopus; *tzél*; ein Ziel. Suet.

Scŏpus, i, m. 2. *tzél, t. i. kitett tzél, mellyre lőnek*; das Ziel wornach man schießt. Suet. 2) Trop. *tzél, a' tselekedet tzélja*; der Zweck, die Absicht. Cic.

Scŏrbūticus, a, um, *vérveszélyes, sűllyős*; scorbutisch. Morbus scorbuticus; *vérveszély, sűlly*; der Scharbock. Medic.

Scŏrbūtus, i, m. 2. *vérveszély, sűlly*; der Scorbut, Scharbock.

Scordălĭa, ae, f. 1. *veszekedés, tzivódás*; Zank, Zänkerey. Petr.

Scordălus, i, m. 2. *árnyékszéktisztitó, t. i. ember*; ein Privátráumer. Sen.

Scordĭlon, i, n. 2. i. q. scordion, Apul.

Scordĭon, vel —um, ĭi, n. 2. *hagymaszagú tarorja, vizi foghagyma, fodorka*; Scordien, Lachenknoblauch, Wasserbathengel. (Teucrium Scordium, L.)

Scordōtis, is, f. 3. et Scordonia, ae, f. 1. i. q. scordion, Plin.

Scŏrĭa, ae, f. 1. *salak, kohally*; Schlacken des Metalls. Plin. Scoria ferri, Pall. *vassalak, vaskoh*; der Eisenschlacken. 2) *motsok, tisztátalanság*; der Schmutz, Unflath. Virg.

Scŏrŏdon, i, n. 2. *hagyma, foghagyma*; der Knoblauch, Lauch. Botan.

Scŏrŏdŏprăsum, i, n. 2. (sc. Allium, Lin.) *kigyós hagyma*; der Feldknoblauch. Matthiol.

Scŏrŏdum, i, n. 2. id. qu. Scorodon. Botan.

Scorpaena, ae, f. 1. *eskarap, egy tengeri hal*; der Meerscorpion. Plin.

Scorpĭăcus, a, um, *skorpiót illető*; die Scorpionen betreffend. Scorpiacum, sc. medicamentum; *skorpió tsipés ellenvaló orvosság*; Mittel wider den Scorpionstich. Tert.

Scorpĭo, ōnis, m. 3. et Scorpĭus ĭi, m. 2. *skorpió*; der Scorpion, ein giftiges Insect. Plin. et Ovid. 2) *skorpió egy égi jel vagy tsillagzat*; ein Himmelszeichen oder Gestirn. Virg. 3) *hadi szerszám*; ein Kriegsgewehr. Liv.

Scorpītes, ae, m. 1. sc. lapis vel Scorpītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *skorpiókő*; ein Scorpionstein, ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Scorpĭūrus, i, m. et Scorpiuron, i, n. 2. species Heliotropii, Plin.

Scorpĭus, ĭi, m. 2. vide: Scorpio. Plin.

Scortātor, ōris, m. 3. *latorkodó, kurválkodó*, ein Hurer. Hor.

Scortātus, us, m. 4 *kurválkodás*; das Huren. Apul.

Scortes, um, f. pl. pelles testiculorum arietum; *kostók, dohányzatskó*; ein Hodenbalg. Fest.

Scortĕus, a, um, *bőrből valló, bőr*; aus Fell oder Leder. Cels.

Scortillum, i, n. 2. *kiskurva*; ein Hurchen. Catull.

Scortor, āri, Dep. 1. *kurválkodni*; mit Huren Umgang haben, huren. Ter.

Scortum, i, n. 2. *bőr*; die Haut, das Leder, Fell. Tibull. 2) *kurva*; eine Hure. Cic.

Scŏrzŏnĕra, ae, f. 1. *pozdor*; Schlangenmord, ein gewisses Kraut. Bot.

Scŏti, ōrum, plur. a Scotus.

Scŏtĭa, ae, f. 1. *könyöktsap, az épitőmesterségben*; in der Baukunst ein hohles, eingebogenes, vertieftes Glied, Hohlkehle, Hohlleisten, Vitr. 2) *Skótzia (ország)*; Schottland. Geogr.

Scŏtĭcus, a, um, *Skótziai*; Schottisch. Claudian.

Scŏtŏmĭa, ae, f. 1. *főszédülés*; der Schwindel. Gloss.

Scŏtus, i, m. 2. *Skótus, Skótziai ember, v. lakos*; ein Schotte, Schottenländer. Claudian.

Scrĕātor, ōris, m. 3. *hákogó*; der sich räuspert, Räusperer. Plaut.

Scrĕātus, us, m. 4. *hákogás*; das Räuspern. Ter.

Serĕo, āre, 1. *hákogni*; sich räuspern. Plaut.

Scrība, ae, m. 1. *író, íródeák*; ein Schreiber. Liv. Scriba quaestorius, Cic. *jegyző, számtartó*; ein Buchhalter. 2) *jegyző titoknok*; ein Secretär. Varr.

Scrībātus, us, m. 4. *íródeákság*; der Schreiberdienst, Secretär-Dienst. Cod. Just.

Scrībĭlīta, v. Scriblīta, ae, f. 1. *lepény*; ein Kuchen. Plaut.

Scrĭbo, psi, ptum, ĕre, 3. *írni*; schreiben. In animo scribere, Tac. *szívé-*

Digitized by Google

ben elrejteni, elnem felejteni; ins Herz schreiben, sich genau merken. Salutem alicui scribere, Plaut. *valakit köszönteni, t. i. irásban, levélben*; einen grüssen. Lineam scribere, Cic. *linedt húzni*; eine Linie ziehen. 2) *irásban foglalni, felírni, feljegyzeni*; schriftlich aufsetzen, aufschreiben. 3) *irásban meghatározni, megkagyni*; schriftlich festsetzen, vermachen. Haeredem alicuem scribere, Mart. *valakit a' testamentomban örökösének nevezni ki*; einen im Testamente zum Erben einsetzen. Nummos alicui scribere, Pand. *valakinek váltólevél által pénzt küldeni*; einen durch Wechsel Geld übermachen. 4) *kötelezö irást adni valamelly adóssdgról*; eine schriftliche Obligation über eine Schuld geben. Plaut. 5) *rajzolni, festeni, lefesteni*; zeichnen, mahlen. Scribere Martem, Plin. *a' hadistent lerajzolni, v. lefesteni*; den Kriegsgott mahlen. 6) *leirni valamit, irásban eldadni, lefesteni*; etwas beschreiben. Rem versibus scribere. Cic.

Scribōnius Largus, medicus tempore Tiberii et Claudii.

Scrīnārius, ii, m. 2. *asztalos*; ein Tischler. 2) *levéltárgondviselö*; ein Archivarius. JCt.

Scrīniŏlum, i, n. 2. *szekrényetske, almárkomotska*; ein Schränkchen. Gloss.

Scrinium, ii, n. 2. e. gr. librorum, Catull. *tartó, tartóhely, almdriom*; ein Behältniß, Schrank, eine Kiste. Sallust. Hor.

Scriplum pro: scripulum, Rhemn. Fann.

Scriptĭlis, e, *irható*; was sich schreiben läßt. Amm.

Scriptĭo, ōnis, f. 3. *irás*; das Schreiben. Cic. 2) *irás, munka, könyv*; eine Schrift. Cic.

Scriptĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *irkálni, irogatni, mind egyre irni*; oft schreiben. Scribas, vel potius scriptites, Cic. 2) e. gr. orationes multas, Cic. *irni*; schreiben. Graeci sic scriptitarunt, i. e. scripserunt, Cic.

Scripto, āre, 1. i. e. scriptito, Hor.

Scriptor, ōris, m. 3. *minden, a' ki balamit ir, irásba foglal, könyvíró, szerzö*; jeder, der etwas schreibt, schriftlich aufsetzt oder verfaßt, Verfasser, Scribent, Schriftsteller. e. gr. Trojani belli, Hor. i. e. Homerus, e. gr. legum, Cic. *törvényadó, törvényhozó*; ein Gesetzgeber. Sublicis scriptor, i. e. Lysias. Cic.

Scriptōrĭus, a, um, *irási illetö, iráshozvaló, v. tartozó*; das Schreiben betreffend, dahin gehörig. e. gr. instrumentum, Cels. *tinta, tinta*; die Dinte. e. gr. calamus, Idem. *író toll*; die Schreibfeder.

Scriptŭlum, i, n. 2. Dim. *linea, rend sor*; eine Linie. Ovid. 2) pro: scripulum, Varr.

Scriptum, i, n. 2. *irás*; das Schreiben. In scripto celebrior, Cic. *az ás a' levélirásban*; in Briefschreiben. 2) *irás, könyv*; eine Schrift, ein Buch. Mandare scriptis, Idem. *irásba, v. könyvbe foglalni*; in Schriften verfassen. 3) *linea, rend, sor*; eine Linie. Cic.

Scriptūra, ae, f. 1. e, gr. malorum, Petr. *linea, rend, sor, határ*; die Linie oder Gränze. 2) e. gr. assidua, Cic. *irás*; das Schreiben. Scriptura persequi aliquid, Idem. *irni*; schreiben. 3) *irás, munka*; die Schrift. Genus scripturae, Nep. *irásmód*; Schreibart. Mendum scripturae, Caecin. in Cic. Ep. *irásbéli hiba*; ein Schreibfehler. Per scripturam complecti, Cic. *irásba foglalni*; schriftlich verfassen. Ex inferiore scriptura, i. e. parte testamenti, Idem. 4) *biblia*; die Bibel. Eccl. 5) e. gr. levis, Ter. *irásmód*; die Schreibart. 6) *marhalegeltetés bére, legelésbér, adó, v. vám*; die Abgabe von der Viehweide oder Triften, Triftweidegeld. Vectigal (*jövedelem*; Einkünfte) ex scriptura, Cic. Qui pro magistro est in scriptura, Idem.

Scriptūrārĭus, a, um, *legelésbért, v. adót, v. közönséges legelöt illetö*; die Abgaben von der Viehweide, folglich die öffentlichen Viehtriften betreffend. e. gr. ager, Fest. *mellyre bérért hajtatik a' marha*; worauf das Vieh für einen Zoll getrieben wird. Subst. *jegyzökönyvíró, számtartó, számadásjegyzö, vám belsö*; ein Buchhalter, Zollschreiber. Idem.

Scriptūrio, īre, 4. Desid. *irkatni, írö-*

Digitized by Google

must írni szeretni; gern ſchreiben wollen. Sidon.

Scriptus, a, um, *irt, írott*; geſchrieben.

Scriptus, us, m. *a. írás*; das Schreiben. Scriptu se abdicare, Gell. *felkagyni az irdással*; die Schreiberey aufgeben. 2) *író, v. titoknok hivatal, irósdg, titoknoksdg*; Schreiberdienſt, Secretär-Dienſt. Scriptum facere, Liv. *író, v. íródeák (titoknok) lenni*; ein Schreiber (Secretär) ſeyn.

Scrīpūlāris, v. Scrupulāris, e, (scripulum) *húsz árpaszemnyi nehézségű*; von einem Scrupel, am Gewichte.

Scrīpūlātim, vel Scrupulātim, Adv. *húsz árpaszemnyi nehézségként*; ſcrupelweiſe dem Gewichte nach.

Scrīpūlum, v. Scrupulum, i, n. 2. *húsz árpaszemnyi nehézség, nehézék*; ein Scrupel. i. e. 288 va pars unius librae, Cic. Scrupula quinque, Ovid. 2) 288-va pars jugeri. Colum. 3) i. q. minuta apud Astronomos. Plin. Not. occurrit etiam: scriptulum, Varr. et scriptum, Rhemn. Fann. etiam: scrupulus, Inscript.

Scröbĭcŭlus, i, m. 2. Dim. e. gr. cordis, Plin. *gödröcske*; eine kleine Grube, Grübchen. Colum.

Scröbis, et contr. Scrobs, is, c. 3. *gödör, p. o. a' mellybe fát ültetnek*; eine Grube, z. B. Bäume hinein zu ſetzen. Colum. 2) *sír*; ein Grab. Suet.

Scrōfa, v. Scrōpha, ae, f. i. *koca, eme, emse*, v. *mag disznó*; eine Saumutter oder Sau. Colum. 2) *kurva*; eine Hure. Juv. 3) m. cognomen Romanum. Varr.

Scrōfīnus, a, um, *kocadisznóból való, kocadisznó*; von Säuen. Marc. Emp.

Scrofĭo, vel Scrophio, ōnis, ubi duo fines cuneati se jungunt. Script. rei agr.

Scrōfipascus, v. Scrophipascus, a, um, *disznó legeltető, tartó, v. hizlaló*; Säue weidend oder haltend. Plaut.

Scrōfŭla, v. Scrophŭla, ae, f. 1. (a scrofa) *fiatal kotza, kotza malatz*; eine junge Sau. 2) *nyak mirigyduganat*; Halsdrüſengeſchwulſt. Veget.

Scrōtum, i, n. 2. *tökzatskó*; der Hodenſack. Cels.

Scrūpēda, ae, f. 1. (a scrupus et pes); *nehezen menő, v. járó*; ſchwerfällig gehend. 2) (a scaurus) *görbe ídbú*; krummbeinig. Plaut.

Scrūpeus, a, um, (scrupus) e. gr. spelunca. Virg. *köves, darabos, meredek*; ſteinig, ſchroff, rauh, ſteil. 2) e. gr. difficultas, Auson i. e. ardua.

Scrūpōsus, a, um, (scrupus) e. gr. via, Plaut. ager, Apul. *egyenetlen, darabos, meredek*; uneben, ſchroff, rauh.

Scrūpŭlāris, Scrupulātim, vide: Scrupul. etc.

Scrūpŭlōse, Adv. *kétségesen, akaddlyoskodva, szörszálhasogatva, szorosan, gondosan, pontosan*; ſcrupulös, ſorgfältig, genau, pünctlich. Quint. Comp. scrupulosius, Idem. Sup. scrupulosissime, Colum.

Scrūpŭlōsĭtas, ātis, f. 3. *szerfelett való, v. szoros gondosság, pontosság, szörszálhasogatás, nehézségkeresés*; übertriebene Sorgfalt, Pünctlichkeit, große Genauigkeit, Colum. 2) *bizonytalanság, kétség, nehézség, bú, bánat*; die Bedenklichkeit, der Kummer. Tert.

Scrūpŭlōsus, a, um, (scrupulus) *köves, követses*; ſteinicht. Cic. 2) e. gr. lector, Apul. *igen v. feletteb pontos, szörszálhasogató*; ſehr genau, pünctlich, voll Bedenklichkeiten. Scrupulosior observatio ventorum, Plin. 3) e. gr. disputatio, Quint. *kétségesbizonytalan, nehéz*; bedenklich, ſchwer. 4) *lelkiesméretes, jólelkiesméretű, jólelkű*; gewiſſenhaft. Plin. Comp. scrupulosius, Idem. Sup. scrupulosissimus, Colum.

Scrūpŭlum, vide: Scripulum.

Scrūpŭlus, i, m. 2. (Dim. a scrupus) *hegyes követske, mint a' melly p. o. a' saruban u'. lábat töri*; ein ſpitziges Steinchen, dergleichen z. B. im Schuhe drückt. Solin. 2) *bizonytalanság, kétség, nyughatatlanság, nyughatatlanító kételkedés*; die Bedenklichkeit, der Scrupel, die Unruhe, beunruhigender Zweifel. Scrupulum ex animo evellere, Cic 3) *gondosság, gondoskodás, előreláttás*; die Sorgfalt, Vorſicht. Apul. 4) *nehézség*; die Schwierigkeit. Gell. 5) i. q. scripulum.

Scrūpus, i, m. 2. *darabos hegyes kő*; ein ſchroffer, rauher, ſpitziger Stein. Petr. 2) *karika (calculus) az ostáblajdtékban*; ein Stein im Bretſpiele. Duodecim scrupis ludere, Cic. *ostáblázni*; Dambret ſpielen. 3) *találósmese*; ein Räthſel. Gell.

Digitized by Google

Scrūta, ōrum, n. plur. *ó, viselt, v. töredezett dolgok, p. o. rozsdás vas, ótska, avúlt eszközök, szibvásáros portéka*; alte, abgenutzte, halbzerbrochene Dinge, z. B. altes Eisen, altes Gerümpel, Tröblerwaare. Hor.

Scrūtābĭlis, e, *kikurkászható*; erforschlich.

Scrūtanter, Adv. *vizsgálólag kurkászólag*; unterſuchend, erforſchlich. Ambros.

Scrūtārĭa, ae, f. 1. *szibvásáros portéka*; ein Tröblerwerk. Gell. Scrutariam facere, Apul. *szibvásárosságot üzni*; einen Tröbler abgeben.

Scrūtārĭa, ōrum, n. pl. i. q. scruta. Gell.

Scrūtārĭum, ĭi, n. 2. *szibvásár*; der Tröblermarkt. Gloss.

Scrūtārĭus, ĭi, m. 2. *szibvásáros, ó szerzám dros*; ein Tröbler. Gell.

Scrūtātĭo, ōnis, f. 3. (scrutor) *felkeresés, megvizsgálás*; Durchſuchung, Aufſuchung, Unterſuchung, Erforſchung. Senec.

Scrūtātor, ōris, m. 3. *meg, v. felkereső, kutató, motozó, megvizsgáló*; ein Aufſucher, Durchſucher, Viſitirer. Suet. e. gr. profundi, Stat. *gyöngyhalász*; ein Perlenfiſcher.

Scrūtātrix, īcis, f. 3. *felkereső, kutató, motozó, kurkászó, megvizsgáló, (asszony, v. leány)*; Durchſucherinn, Aufſucherinn, Forſcherinn, Erforſcherinn. Alcim. Avit.

Scrūtātus, a, um, *megvizsgált, kitudakozott*; unterſucht. Amm.

Scrūtillus, i, m. 2. *gömböcz*; eine Magenwurſt. Plaut.

Scrūtĭnium, ĭi, n. 2. i. q. scrutatio. Apul.

Scrūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. (scruta) e. gr. domos, naves, Cic. *felkutatni, megmotozni, ki, v. megkeresni, szaguldozni, kivizsgálni*; durchſuchen, viſitiren, recognoſciren. e. gr. latebras animae mucrone, Stat. *mélyen a' mellyébe szúrni*; tief in die Bruſt ſtechen. e. gr. mare, Tac. *halászni*; fiſchen. 2) e. gr. argumenta, Cic. venas inter saxa, Plin. *keresni, fel, v. elökeresni*; ſuchen, aufſuchen. 3) e. gr. fata alicujus, Tac. arcanum, Hor. mentes Deum, Ovid. *kitudakozni, értekezni felöle, utánna járni, kikürkészni*; zu erforſchen ſuchen, unterſuchen, nachforſchen.

Scŭlcātōrĭus, a, um, e. gr. navis, Cassiod. *kémlélésre való, v. tartozó kémlélő, szaguldozó*; zum Ausſpähen gehörig.

Sculna, ae, m. 1. (pro: seculna a sequor) *közbiró, közbenjáró biró*; ein Schiedsrichter. Lavin. ap. Gell.

Sculpo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. ebur, Ovid. gemmas, Apul. ancoram in gemma, Just. *köbe, v. fába metszeni, vésni, faragni*; in Stein oder Holz hauen, graben, ſchneiden.

Sculpōnĕa, ae, f. 1. *lábra kötő szíjjak, botskor, saru neme*; Riemen, die man um die Füße bindet, eine Art von Schuhen. Plaut.

Sculpōnĕātus, a, um, *sarus*; beſchuhet. Varr.

Sculptĭlis, e, et Sculptuarius, a, um, (sculpo) e. gr. opus, Ovid. *metszett, vésett, faragott*; geſchnitzt, gegraben.

Sculptor, ōris, m. 3. *metsző, faragó, köbe, v. fába*; der in Stein oder Holz ſchnitzt oder grabt. Plin.

Sculptūra, ae, f. 1. *köbe, v. fába metszés, képfaragás*; das Bilden durch Graben, Stechen, Schnitzen. Vitr.

Sculptūrātus, a, um, e. gr. ars, Ven. Fort. *kő, v. fametszés mestersége*; Kunſt durch Graben, Stechen, Schnitzen zu bilden.

Sculptus, a, um, *metszett, faragott, vésett*; geſchnitzt, gehauen, gegraben. Svet.

Scultēnna, ae, f. 1. fluvius Italiae superioris, Liv.

Scurra, ae, m. 1. *városi, városi ember*; ein Städter. Non placet, quem scurae laudant. Plaut 2) *nyalkalegény, nyalkafi*; ſüßer Herr, petit maitre, oder galanter Herr. Plaut. 3) *bolondoskodó, tréfás ember*; ein Luſtigmacher, Poſſenreißer, Spaßvogel. Cic.

Scurrĭlis, e, *bolondoskodó, mód nélkül, v. szerfelett üzött tréfájú*; poſſenreißermäßig, übertrieben im Scherzen. 2) e gr. lusus, Val. Max. *vig, tréfás*; luſtig, ſchäkerhaft.

Scurrĭlĭtas, ātis, f. 3. *bolondoskodás, tsúltsapság*; die Luſtigmacherey, Poſſenreißerey, das Poſſenreißermäßige. Auct. Dial. de Or.

Scurrĭlĭter, Adv. *bolondoskodva, mód nélkül, v. szerfelett a' tréfában*,

Digitized by Google

és gányolásban, tsufolódva, tsúfolólag; poſſenreißermäſſig, übertrieben im Scherzen und Spotten, ſpöttiſch. Plin. Ep.

Scurror, āri, Dep. 1. *bolondoskodni*; Poſſenreißer, Luſtigmacher ſeyn. Hor. 2) *élödni*; ſchmarotzen. Idem.

Scurrŭla, ae, m. 1 Dim. a scurra, Apul.

Scūta, ae, vide: Scutra et Scutum.

Scūtāle, is, n. 3. (scutum) *parittyaszíj, v. az a' bőr, mellybe a' hajitandó kő, golyobis, v. galatsér tétetik*; der Riemen an der Schleuder, oder das Leder, worauf der Stein oder die Kugel gelegt wird. Liv.

Scūtārius, a, um, (scutum) *paizst illető, paizshoz való, v. tartozó*: die Schilde betreffend, dahin gehörig. e. gr. fabrica, Veget. *paizsmivhdz*; die Schild-Fabrike. Veget. 2) Subst. *paizstsinálló, paizsmives*; ein Schildmacher. Plaut. 3) *paizshordó, v. viselő*; der einen Schild trägt. Amm. 4) *paizsgondviselő*; ein Aufſeher über die Schilde. Plaut.

Scūtātor, ōris, m. 3. i. q. scutatus v. scutarius (miles) Veget.

Scūtātus, a, um, (scutum) *paizsos*; mit einem Schilde verſehen, beſchildet. Caes. Virg.

Scutella, ae, f. 1. Dim. *tsésze, kis tál, tálatska*; eine Schale, Schüſſelchen. e. gr. potionis, Cic. *ivótsésze*; eine Trinkſchale.

Scūtīca, ae, f. 1. *ostor, korbdts szijból, szíjostor, szíjkorbdts*; eine Peitſche aus Riemen. Hor.

Scūtīger, i, m. 2. *paizshordozó, fegyverhordozó*; ein Schildträger, Waffenträger. Plaut.

Scūtīgĕrŭlus, i, m. 2. idem, Idem.

Scutra, ae, f. 1. *tál, tésze*; eine Schüſſel, Schale. Cato. Occurrit etiam: scuta, Lucil. an pro: scutra, v. scutum, est incertum.

Scutriscum, i, n. 2. Dim. *tálatska*; ein Schüſſelchen. Cato.

Scūtŭla, ae, f. 1. *hengergő, henger*; eine Walze, Cylinder. Caes. 2) *tálatska, tésze*; eine kleine Schüſſel, Schüſſelchen, eine Schale. Mart. 3) *az az oltás neme, mikor az ággal együtt a' héjja is béoltatik más fába, szuhaztás*; die Art zu propfen, bey der man die Rinde nebſt dem Zweige in einen andern Baum pfropft. Plin. 4) *sokféle szinű kövekkel kirakott házfödél, v. padimentum*; ein Fußboden von mannigfärbigen gehauenen Steinen. Vitr. 5) *követske, v. kis darab fa*; ein Steinchen, oder kleines Stück Holz. Pallad.

Scūtŭlātus, a, um, *kerek mint a' paizs*; rund wie ein Schild. Plin. 2) e. gr. equus, Pallad. *almás szürke ló*: ein apfelgraues Pferd 3) *kotzkás, retzés*: gewürfelt, gegittert. Plin.

Scūtŭlum, i, n. 2. Dim. *paizsotzka*; ein Schildchen. Cic. 2) *válltsont, vállapotzka*; das Schulterbein, Schulterblatt. Cels.

Scūtum, i, n. 2 *paizs*; der Schild. Liv. 2) Trop. *védelem, oltalom*; der Schutz. Scuto plebi opus est, Idem. 3) scutum abjicere, Prov. *magát nem oltalmazni*; ſich nicht wehren. Scuto protegere, Caes *paizsal oltalmazni magát*; ſich mit dem Schilde ſchützen. Not. scuta, pro: scutum, Lucr. ubi non pro: scutra dicitur.

Scūtus, i, m. 2. i. q. Scutum, Enn.

Scybăla, ōrum, n. plur. sunt excrementa alvina in globulos cocta et excreta, *ember és oktalan állat ganéja*; Auswurf der Menſchen und Thiere. A Sing. scybalum. 2) Met. *gaz, semmirekellő ember*; ein böſer und nichtswürdiger Menſch. Gloss.

Scybĭlītes, ae, m. 1. vinum dulce in Galatia. Plin.

Scylăce, es, f. 1. urbs Asiae, Plin.

Scylăcēum et Scylacium, ii, n. 2. urbs Italiae inferioris, hodie: Squillace, Hinc: Scylăcēus, a, um, e. gr. litus, Ovid. *oda való, Scylaceumi*; dahin gehörig, Scylaziſch.

Scylax, ācis, o. Adj id. qu. Ferox. 2) nomen canis, Colum.

Scylla, ae, f. 1. saxum Italiae inferioris prominens et periculosissimum ad fretum Siculum e regione Charybdis, Virg. Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim, Prov. *tseberből vederbe*; aus dem Regen in die Traufe. 2) filia Phorci, conversa in saxum maris periculosum, Ovid. 3) filia Nisi, regis Megarensium, quae comam patris purpuream clam abscissam Minoi tradidit, quare in avem Ciris mutata est, Idem. 4) genus piscis, Plin. 5) genus avis Idem. 6) i. q. scilla; *tengeri hagyma*; ein

Digitized by Google

Meerzwiebel. Colum. 7) cognomen Q. Marcii, Liv. ubi alii Rallam substituunt.

Scyllaeum, i, n. 2. promontorium Moreae, hodie: Capo Scylligo, secundum alios: Damola, Meta.

Scyllaeus, a, um, ad filiam Phorci pertinens, Virg. 2) Nisi filiam concernens. Scyllaea rura, Stat. i. e. Megarensia. 3) *veszedelmes, kegyetlen*; gefährlich, grauſam. Virg.

Scymnus, i, m. 2. *fiatal oroszlán, oroszlán kölyök*; ein junger Löwe. Lucr.

Scynifes, is, f. 3. *repülő, és szúró kis tipoly*: eine kleine fliegende und ſtechende Mücke. Etiam: Cinifes. Isidor.

Scyphŭlus, i, m. 2. Dim. *tészetske, poharatska*; eine kleine Schale, kleiner Becher. Paul. Nol.

Scyphus, i, m. 2. *ivóedény, tészke, pohár*; ein Trinkgeſchirr, ein Becher, Pokal. Hor. Inter scyphos, Cic. *borozás, v. bor közben*; beym Weintrinken.

Scyreis, Scyrias etc. vide: Scyros.

Scyros v. —us, i, f. 2. una insularum maris Aegei. Hinc: Scyrēis, ĭdis, f. 3. *Scyrosból, v. -ba való, Scyrusi*; aus oder in Scyros, Scyriſch. Scyrēides, sc. puellae, Stat. Scyrētĭcus, a, um, *Scyrusi*; Scyriſch. Plin. Scyrias, ădis, f. 3. i. q. Scyreis, e. gr. puella, Ovid. i. e. Deidamia. Scyrĭcus, a, um, i. q. Scyreticus, Plin. Scyrĭus, a, um, i. q. Scyreis, Virg.

Scytăla, ae, v. Scytăle, es, f. 1. genus serpentis, Lucr. Plin. 2) *tzitzkány*; eine Spitzmaus. Colum. 3) genus occultae epistolae, quo Lacedaemonii utebantur, ad imperatores perscripturi, quae secretissima esse volebant. Gell. 3) baculus, circum quem epistola occulta circumplicabatur. Nep.

Scytălides, *lábujj hajlása*; das Gelenk an den Zehen. Cael. Rhod.

Scytălĭon, ĭi, n. 2. *köldökfű*; das Nabelkraut. Dioſc.

Scytălŏsăgittĭpelliger, ĕri, m. 2. nomen Herculis, i. e. clavam, sagittam et pellem gerens, Tert.

Scytălum, i, q. Schytanum.

Scytha, v. Scythes, ae, m. 1. *Scytha, Szittya*; ein Scythe. Cic. Plur. Scythae, populus antiquissimus. 2) Adj. e. gr. smaragdus, Mart. *Scythai, Szittyai*; Scythiſch. e. gr. pontus, i. e. Euxinus, Sen.

Scythĭa, ae, f. 1. regio, quae nec septentrionalem partem Asiae tantum, sed universam prope Europam fuit complexa. Ovid.

Scythĭce, es, f. 1. planta Scythica, Plin.

Scythĭcus, a, um, *Scythákat, v. tartománnyokat illető, Scythai, Szittyai*; die Scythen oder ihr Land betreffend, Scythiſch. e. gr. oceanus, Plin. *jeges tenger*; Eismeer. e. gr. Diana, Ovid. i. e. in Chersoneso olim culta et Ariciam translata.

Scythis, ĭdis, o. 3. *Scythiából, v. -ba való, Scythiai, Szittyai*; aus oder in Scythien, Scythiſch. Subst. *Scytha asszszony, v. ledny*; eine Scythierinn. Ovid.

Scythissa, ae, f. 1. *Scytha asszszony, v. ledny*; eine Scythierinn. Nep.

Scytisso, āre, 1. *tele inni magát, lerészegedni*; ſich voll ſaufen. Cael. Rhod.

Scytŏtŏmus, i, m. 2. *szíjjártó*; ein Riemenſchneider. Gloss.

Scyzĭnum, i, n. 2. vinum ex herba, Plin.

Se, Accus. pron. sui, *magát*; ſich. 2) Praepos. insepar. pro: sine; *nélkül*; ohne. Securus, i. e. sine cura, *gond nelkül*; ohne Sorgen. 3) *félre, el*; bey Seite. e. gr. Sepono. 4) pro: semi; *fél*; halb. e. gr. selibra, semodius. 5) pro: sex. e. gr. semestris.

Sēbăcĕus v. Sevăceus, ă, um, (sebum) *fadgyúból való, fadgyú*; aus Inſelt, Unſchlitt oder Talg. Apul.

Sēbālis v. Sevalis, e, e. gr. fax, Amm. idem.

Sebazius, id. qu. Sabazius.

Sebennĭticum, sc. ostium, *Nilus torkolatja*; eine Mündung des Nils. Mela.

Sēbēthos (—us), v. Sēbētus (—os), i, m. 2. fluviolus Campaniae. Sebethis, ĭdis, f. 3. e. gr. nympha, Virg. illuc pertinens.

Sēbo, v. Sevo, āre, 1. (sebum) *megfadgyúzni*; mit Inſelt, Unſchlitt oder Talg überziehen. e. gr. candelas, Colum. *gyertyát mártani*; Lichter ziehen.

Sēbōsus, v. Sevosus, a, um, *fadgyas, fadgyús*; voll Talg, talgig. Plin.

Digitized by Google

Sébum v. Sevum, i, n. 2. *fadgyú*; Talg, Unſchlitt. Colum.

Sebusiani, orum, m. plur. i. q. Segusiani, Cic.

Sécábilis, e, (seco) *vágható, metszhető*; was ſich ſchneiden läßt. Lact.

Sécále, is, n. 3. *ross, tönkölybúza*; der Rocken, Schelk. Plin.

Sécámen, ĭnis, n. 3. *vágás, metszés, hasítás, hásadék*; ein Schnitt, Spalt. Sid.

Sécámentum, i, n. 2. *vágott fa, darab fa, fahulladék, p. o. forgáts*; ein abgehauenes Stück, z. B. ein Span. Plin.

Sécárius, a, um, *hasogatott fából tsinált*; aus Spänen gemacht. Secariae sportae, Cato.

Sécédo, cessi, cessum, cedĕre, 3. *félre menni, elmenni, eltávozni, elválni, elszakadni*; bey, Seite gehen, weggehen, fortgehen, ſich trennen. Cic. c. gr. de via, Plaut. *félre térni az útból*; aus dem Wege gehen. 2) e. gr. a lusu, Prov. *felhagyni a' játékkal, elhagyni a' játékot*; vom Spiele laſſen. 3) e. gr. ad stilum, Quint. *íráshoz fogni*; ſich zum Schreiben begeben. 4) populus secedit a magistratu, Aur. Vict. *zúg a' nép a' felsőség ellen*; das Volk wird wider die Obrigkeit aufrühriſch. 5) e. gr. ad officia naturalia, Cael. Aur. *árnyékszékre menni*; aufs Secret gehen.

Sécérno, crevi, cretum, cernĕre, 3. e. gr. arietes, Varr. Europam ab Aftis, Hor. *elválasztani, különválasztani*; abſondern, trennen. Me Nympharum chori secernunt populo (Dat) i. e. a populo, Hor. 2) e. gr. blandum amicum a vero, Cic. iniquum justo, Hor. honestum utili, Idem. *megkülömböztetni*; unterſcheiden.

Sécespíta, ae, f. 1. (seco) *áldozókés, áldozathoz való kés*; ein Opfermeſſer. Sueton.

Sécessio, ōnis, f. 3. *félre menés, elmenés, eltávozás, elválás*; das Beyſeitegehen, Fortgehen, die Trennung. Cic. Liv.

Sécessus, us, m. 4. e. gr. animi a corpore, Gell. *elmenés, elválás*; das Fortgehen, die Trennung. Cic. 2) *eltávozás másoktól, magaelvonás, magánosság, magános tartózkodás*; die Entfernung von andern, Zurückgezogenheit, Einſamkeit, einſamer Aufenthalt. Ovid. 3) *felrevaló magános hely*; ein entfernter einſamer Ort. Virg. Suet. Hinc: Trop. In secessu quam in fronte beatior, Val. Max. *lelkében, belsőképpen*; im Innern der Seele.

Sécius, vide: Secus.

Seclúdo, si, sum, ĕre, 3. (claudo) *kizárni, kirekeszteni*; ausſchließen. Virg. 2) e. gr. flumen a monte, Caes. *elválasztani, külön választani*; abſondern. 3) *eltávoztatni*; entfernen. e. gr. communi, a communi luce, aliquem, vitam corpore, Cic. Plaut. *valakit megölni*; einen tödten. e. gr. curas, Virg. *szélnek eresztení*; fahren laſſen.

Séclum, pro; seculum, vide: Saeculum.

Séclusorium, ii, n. 2. (secludo) *tartó, különös, v. rejtek hely, külön rekesztett hely*; ein Behältniß, abgeſondertes Behältniß. Varr.

Séclúsus, a, um, *elválasztott, különválasztott*; abgeſondert. Seclusa sacra, Fest. i. e. Mysteria.

Séco, cui, ctum, cātum, cāre, 1. e. gr. digitum, Plaut. alicui collum, Cic. *vágni, elvágni*; ſchneiden oder abſchneiden. 2) *megvágni, megsebéstlni, megsérteni, megkarmolni*; ſchneiden, verwunden, ritzen. Secuerunt corpora vepres, Virg. e. gr. comas, Mart. *összetépni*; zerreißen. 3) *fájdalmat okozni, v. szerezni, klnozni, gyötreni*; Schmerzen erregen, quälen. Si quem podagra secat, Catull. Hinc: verbis, e. gr. urbem, Pers. *kigúnyolni*; durchziehen. 4) e. gr. corium in partes tenuissimas, Justin. marmora, Hor. *elvagdalni, eldarabolni*; zerſchneiden. 5) *elválasztani*; trennen. Amnis urbem secans, Plin. 6) e. gr. lites, Hor. magnas res, Idem. *végre hajtani, elvégezni, eldöntení*; endigen, entſcheiden. 7) e. gr. causas in plura genera, Cic. *osztani, el, v. felosztani*; theilen, abtheilen. 8) Trop. *béjdrni, bétúlni, valamin keresztül menni, törni, v. hatni, repülni, hajózni, evezni*; durchgehen, durchlaufen, durch etwas gehen, laufen, dringen, fliegen, ſchiffen. Avis secat aethera, Virg. e. gr. aequor puppe, Ovid. *kekesztül hajókázni*; durchſchiffen. 9) e. gr. corpora, Plin. *vágni, metszeni, gyógyítás végett, ne-*

Digitized by Google

gás, v. metszés által gyógyítni, v. gyógyítni igyekezni; ſchneiden, der Cur wegen, durch Schneiden curiren, oder zu curiren ſuchen. Marius cum secaretur, Cic. 10) *férjfiúságától megfosztani, erejét szegni, kiherélni*; entmannen, caſtriren. Sectus puer, Martial. 11) e. gr. viam ad naves, Virg. *útat tsinálni, v. nyitni, menni*; den Weg machen, gehen. Diversae viae secari coeperunt, Quint. 12) e. gr. spem, Virg. *reménységének lenni*; Hoffnung haben. Nec. secaturus, Colum. consequenter, Supin. secatum erat usitatum.

Sĕcordia, i. q. Socordia.

Sĕcrētārĭum, ĭi, n. 2. *titkos, v. rejtekhely*; ein heimlicher Ort. 2) *ki hallgató szoba, a' hol valaki ki, v. meghallgattatik*; eine Verhörſtube. Lact. 3) *sekrestye*; ein Sacriſtey. Sulp.

Sĕcrētārĭus, ĭi, m. 2. *titoknok*; ein Secretär Gloss. 2) *egyházfi*; ein Küſter. Eccl.

Sĕcrĕ.e, Adv. *titkon, alattomban*; heimlich. Tert.

Sĕcrētim, Adv. i. q. secrete, Amm.

Sĕcrētĭo, ōnis, f. 3. (secerno) *elválasztás különválasztás*; die Abſonderung, Trennung. Cic.

Sĕcrē.o, Adv. i. q. Secrete. Est, quod te volo secreto. Plaut. *titokban akarok néked valamit mondani*; ich will dir heimlich etwas ſagen. Comp. secretius, Colum.

Sĕcrētum, i, n. 2. *titok*; ein Geheimniß. Animi secreta detegere, Quint. 2) *titkos kamara, rejtek hely*; ein heimliches Gemach, heimlicher Ort. Tac.

Sĕcrētus, a, um, *el, v. különválasztott*; abgeſondert. 2) *eltávoztatott*; entfernt. Voluptate secretus, Cic. 3) e. gr. colloquium, Plin. *titkos*; heimlich. Secretum captare, Svet. *titkos helyre, v. rejtekbe visszavonni magát*; ſich an einen geheimen Ort retiriren. Comp. ior, Tac. Sup. issimus, Colum.

Secta, ae, f. 1. (sequor) e. gr. vitae, Cic. *mód, rendszabás a' magaviseletben's tselekedetben, regula*; die Art und Weiſe im Verhalten und Handeln, Regel. Horum sectam persequimur, Cic. 2) e. gr. philosophorum, Cic. *fél, felekezet, rész*; die Partey. Sectam Antonii secuti essent, Cic. 3) *tolvaj, v. haramiabanda*; die Straßenräuberbande. Apul. 4) e. gr. mulierum, Idem. *nem*; das Geſchlecht.

Sectācŭlum, i, n. 2. v. Sectacula, ae, f. 1. (sequor) *következés, rend, sor*; die Folge, Reihe. Natalium sectacula, Apul. 2) *nemzetség linea*; Geſchlechtslinie.

Sectārĭus, a, um, (secta) *elóljáró, v. menő*; dem andere folgend. e. gr. vervex, Plaut. *vezér őrű*; der Leithammel. 2) (a seco) *megmetszett, herélt*; geſchnitten, caſtrirt.

Sectārĭus, ĭi, m. 2. *különös felekezet formálója*; der Stifter einer beſonderen Secte. 2) *különös felekezet követője*; ein Anhänger einer beſonderen Partey. Gloss. 3) e. gr. vervex, Fest. *kolompos kos*; ein Widder, der vor der Heerde hergehet.

Sectātĭo, ōnis, f. 3. (sector) e. gr. boni, Tert. *követés, igyekezés, iparkodás valamire*; die Nachfolgung, Beſtrebung nach etwas.

Sectātor, ōris, m. 3. (sector) *valaki után járó, követő*; der einen überall begleitet, Begleiter. Cic. 2) *valaki pártján, v. részén levő, sorsos*; ein Anhänger. Sectatoribus dimissis, Tacit. 3) e. gr. Aristotelis, Gell. *tanítvány*; Schüler.

Sectĭlis, e, (seco) e. gr. ebur, Ovid. *hasogatott, részekre osztott, vágott, vagdalt, metélt*; geſpalten, getheilt, geſchnitten. Pavimenta sectilia, Svet. *apró darabokból álló, mozaik munkájú*; aus kleinen Stückchen beſtehend, muſiviſche (moſaiſche) Arbeit. 2) *vágható, metszhető, kasithato*; was ſich ſchneiden oder ſpalten läßt. e. gr. porrum, Mart. *metélőhagyma*; Schnittlauch. Plin.

Sectĭo, ōnis, f. 3. (seco) e. gr. corporum, Vitr. brassicae, Plin. *vágás, metszés, metélés, vagdalás, bontszolás, elvágás, összevágás, szállyal vagdalás v. metélés*; das Schneiden, Abſchneiden, Zerſchneiden, Verſchneiden. 2) *herélés*; die Caſtrirung. Apul. 3) e. gr. oppidi, Caes. *felaszztás*; die Vertheilung. 4) *kótyavetye*; die Auction. Sectionibus exercendis, Tac. 5) *elkótyavetyélendő jószág*; das Vermögen, das ver-

Digitized by Google

auctionirt wird. Reliquiae Neronianarum sectionum, Tac.

Sectīvus, a, um, *metélő, metélnivaló, vágnivaló, vagdalható*; was geſchnitten wird, oder ſich ſchneiden läßt. Colum.

Sector, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *utánnajárni, v. menni, követni*; einem folgen, einen begleiten. 2) v. gr. oves, Tibull. *őrizni, utánna lenni, v. járni*; bewleiten, hüthen. 3) v. gr. leporem, Ovid. apros, Virg. *kergetni, üzni, hajtani*; jagen, verfolgen. 4) v. gr. aliquid, praedam, Caes. *utánnajárni, elnyerni igyekezni*; nach etwas trachten, ſtreben. 4) Trop. *rajta lenni valamin, kitudakozni akarni*; etwas zu erforſchen ſuchen. Mitte sectari, Hor.

Sector, ōris, m. 3. *a' ki valamit elvág, elmetsz, vágó, metsző*; der ſchneidet, abſchneidet, zerſchneidet. Sector zonarius, Plaut. *zsebelő zsinór*; ein Beutelſchneider. Sector foeni, Colum. *kaszás, kaszáló*; Heumäher. 2) v. gr. bonorum, Cic. *a' ki a' Státus elkótyavetyélt jószágait általjában megveszi*; der die Staatsgüter im Ganzen kauft. In femin. Sectrix, cis, Plin.

Sectūra, ae, f. 1. *metszés, vágás*; der Schnitt, das Schneiden. Plin.

Sectus, a, um, *metszett, vágott*; geſchnitten. Sectus in partes, Quint. *részekre vagdalt, v. osztott*; getheilt. 2) v. gr. capilli, Ovid. *elvágott*; abgeſchnitten.

Sĕcŭbātĭo, ōnis, f. 3. i. q. secubitus, Solin.

Sĕcŭbĭtus, us, m. 4. *magábanhálás*; das Alleinliegen, Alleinſchlafen. Ovid.

Sĕcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *magában hálni*; allein liegen oder ſchlafen. Liv.

Sĕcŭla, ae, f. 2. i. q. falx, Varr.

Sĕcŭlāris, e, Adj. *százados, százeztendős*; hundertjährig, was in hundert Jahren einmahl geſchieht. Seculares ludi, Plin. 2) sacerdotes seculares, *világi papok, kik semmi szerzethez nem tartoznak*; ſind in der katholiſchen Kirche ſolche Geiſtliche, welche in keinem gewiſſen Orden leben. 3) *világi*; weltlich. Brachium seculare, JCt. *világi személyek kezében lévő törvényes hatalom*; obrigkeitliche Gewalt in weltlichen Händen.

Sĕcŭlārĭsātĭo, ōnis, f. 3. *papi jószágoknak és jövedelmeknek világi végekre való fordítása*; wenn geiſtliche Güter und Einkünfte zu weltlichen Dingen angewendet werden. Gloss.

Sĕcŭlum, vide: Saeculum.

Sĕcum, i. e. cum se; *magával*; mit ſich ſelbſt. Cic.

Sĕcundae, ārum, f. plur. *burok, méhburok*; die Nachgeburt. Plin.

Sĕcundānus, a, um, *a' második rendből való*; von der zweyten Claſſe, Abtheilung. Miles secundanus, Liv. *a' második légióbeli katona*; von der zweyten Legion.

Sĕcundārĭus, a, um, *második rendbeli, második az első után*; was nach dem erſten folgt, das zweyte der Ordnung nach, von der zweyten Sorte. Cic. Panis secundarius, Suet. *középszerű kenyér, tseléd-kenyér*; das Geſindebrod. Cerevisia secundaria, Gloss. *asztali ser, gyenge ser*; das Nachbier.

Sĕcundātus, us, m. 4. *második hely, v. rang*; zweyter Platz, zweyte Stelle. Tert.

Sĕcunde, Adv. *szerencsésen*; glücklich, Cato.

Sĕcundo, āre, 1. *szerencsésé tenni, megáldani, szerencsélteni*; glücklich machen, ſegnen, begünſtigen, beglücken. Secundante vento, Just. *kedvezvén a' szél*; mit gutem Winde. Dii incepta secundent, Virg. 2) *ahoz képest intézni, kedvezni neki*; ſchicklich einrichten nach etwas. Tempus ei rei secundet, Plaut.

Sĕcundo, Adverb. *másodszor, másod izben*; zweytens, zum zweyten Mahle. Cic.

Sĕcundum, Praepos. cum Accus. *közel hozzá, v. valamihez, mellette, mellett, mentébe*; nächſt an, nahe bey, hart an, oder bloß an. Iter facere secundum mare, Cic, secundum flumen, Caes 2) pro: post, *után, megett*; nach, hinten nach, hinter, hinter drein. Ite secundum me, Plaut. Secundum aram, Plaut. *az oltár megett*; hinter dem Altare. 3) *után, t. i. idő után, elmúlván*; nach, der Zeit nach, nach Verfließung. Secundum comitia, Cic. Secundum haec, Liv. *ezek után*; hierauf. 4)

Digitized by Google

szerént, -hoz, v. hez képest; nach, oder gemäß. Secundum naturam vivere, Cic. Secundum aliquem sentire, Svet. Secundum Platonem, Cic. *Plátó szerént, Plátó vélekedése szerént*; nach des Plato Meinung. 5) *valaki hasznára vagy javára*; für oder zu Gunsten, zum Vortheil. Secundum aliquem decernere, Cic. 6) Adv. *másodszor, másod ízben*; zum andern Mahle, zweytens.

Sĕcundus, a, um, (sequor) *következő, következendő*; folgend. Lumine secundo, bon. a' *következendő napon, holnap*. am folgenden Tage, morgen. 2) *második*; der, (die, das) zweyte. Pars secunda, Plin. a' *második rész*; der zweyte Theil. Secundus a rege, a' *király után második, vagy, első a' király után*; der nächste nach dem Könige. Secundus a fine, Ovid. i. e. penultimus. 3) Trop. *alábbvaló, utánna lévő, t. i. rangjára vagy jóságára nézve másnak*; geringer, nachstehend, schlechter. Panis secundus, Hor. *nem a' legjobb féle*; nicht von der besten Gattung. Haud ulli virtute secundus, Virg. 4) a' *többi után következő*; nachfolgend. Mensa secunda, v. secundae mensae, Cic. *tsemege, t. i. az ételek után feladott gyümölts, édességek's a' t.* der Nachtisch, das Confect und Obst. 5) *kedvező, jó, szerentsés*; begünstigend, günstig, glücklich. Res secundae, Cic. *kedvező környülállások, szerentse*; glückliche Umstände, Glück. Fortuna secunda, Nep. *jó szerentse*; gutes Glück. Secundis auribus accipere, Liv. *jó hajlandósgból meghallgatni, szívesen hallgatni*; geneigt anhören. 6) *lefelé, p. o. a' víz menetében*; abwärts, herunterwärts. Secundo Tiberi defertur, Liv. Secunda aqua, Liv. a' *víz mentibe*; Strom herunterwärts.

Sĕcūre, Adv. *bátran, bátorságban, gond nélkül*; kummerfrey, sorgenfrey, sicher. Suet. securius. Justin.

Sĕcūriclātus, a, um, *hevederes, megkevederezett*; mit einer Holzklammer befestigt. Vitr.

Sĕcūrĭcŭla, ae, f. 1. *balta, szekertzétske*; ein kleines Beil, Axt. Plaut. 2) *heveder, fapánt*; ein Leisten. Vitr.

Sĕcūrĭdăca, ae, f. 1. *vaddít, vadlentse*; Beilkraut, ein Unkraut in den Linsen. Plin.

Sĕcūrĭfer, a, um. *fejszés, baltás, fejszehordozó*; ein Beil oder Axt tragend. Ovid.

Sĕcūrĭger, a, um, idem, Ovid.

Sĕcūris, is, f. 3. *fejsze, balta, szekertse*; das Beil, die Axt. Cic. 2) Met. *kár, veszteség, veszély*; der Schaden, der Verlust. Gravem reipublicae securim injicere, Cic. 3) *pallos, lenyakasnivaló szekertse*; das Beil. Securi ferire, vel percutere; *fejétvenni, lenyakazni*; köpfen. 4) secures, in plur. *főkátalom, a' Romai katalom*; Oberherrschaft, Macht der Obrigkeit, der Römer. Gallia securibus subjecta, Caes. 5) Securis Tenedica, Prov. *ollyan kapós mint a' Tenedusi pénz, (mellyen egy fejsze tzimer volt)*; was plötzlich entrissen wird.

Sĕcūrĭtas, ātis, f. 3. *gond nélkül valóság, tsendesség*; die Sicherheit, Kummerlosigkeit, Gemüthsruhe. Cic. 2) *bátorság*; die Sicherheit. Securitatem praestare reipublicae, Cic. Nulla securitas itinerum est, Plin. *nem lehet bátorságban útazni*; man kann nicht sicher reisen.

Sĕcūrus, a, um, v. gr. homo, Hor. *gondtalan, bútalan, gond és bú nélkül élő, semmivel nem gondoló*; sicher, ohne Kummer, unbekümmert, kummerlos, sorglos. 2) v. gr. a metu, Plin. urbs, Lampr. *bátorságos, bátor, nem félelmes, semmitől nem tartó, tsendes*; sicher, ohne Furcht, furchtlos, ruhig. Comp. securior, Sup. securissimus, Lampr.

Sĕcus, subst. gen. neutr. i. q. sexus, *nem*; das Geschlecht. v. gr. muliebre secus, i. e. sexus, Svet. Virile secus nunquam habui, Plaut. i. e. filium.

Sĕcus, Adv. Compar. sĕcius, pro: aliter; *másként, különben*; anders, nicht so. Secus est, Cic. *másként van a' dolog*; die Sache verhält sich nicht so. Non secus, haud secus, Cic. *nem különben, éppen úgy*; eben so, nicht anders. 2) *ellenkezőleg, nem jól, rosszúl, helytelenül, szerentsétlenül*; im Gegensatze, nicht recht, schlecht, unglücklich. Aut beate aut secus vivendi, Cic. Si secus acciderit, Cic. Secus existimare de aliquo, Cic. 3) id, qu. secundum; cum Accus. *mellette, közel hozzá*; neben bey, an. Secus viam stare,

Digitized by Google

Quint. Nascǔtur secus fluvios, Plin. 4) Compar. secius, vel sequius, a) v. gr. non secius, v. nihilo secius, quam etc. *szintúgy, mint, 's a' t. nem különben, mintha, 's a' t.* eben ſo, nicht anders, u. ſ. w. b) pro: minus, cum negat. non, nihilo, nec; *nem kevésbbé, mégis, mindazáltal, mind a' mellett is*; nichts deſtoweniger, dennoch, deſſen ungeachtet. Svet. Virg. etc. c) *rosszabb, aládbbvaló*: ſchlechter, geringer. Plaut.

Sĕcūtĭo, vel Sequutio, ōnis, ſ. 3. *következés valami után*; das Folgen, Nachfolgen. Gell.

Sĕcūtor, v. Sequutor, ōris, m. 3. *utánna következő, utánnavaló*; der Nachfolger. Juv. 2) genus gladiatorum, Cic. 3) *követői valakinek*; die Anhänger. Gloss.

Sĕcūtŭlējus, a, um, *utánna járó valakinek*; der oder die einem ſtets nachgehet. Petr.

Sĕcūtus, a, um, *következett*; nachgefolgt. Caes. 2) secuto die, Pall. *más nap*; am folgenden Tage.

Sěd, Conj. *de, hanem*; aber, allein. Sed etiam, Cic. *hanem még, sőt még*; ſondern auch noch, ja. Sed et, Virg. *sőt — is, — hanem — is*; ſondern auch.

Sēdāmen, ĭnis, n. 3. *enyhítő, enyhítő, v. tsillapító eszköz*; Stillungsmittel, Befriedigungsmittel. Senec.

Sēdāte, Adv. *tsendesen, tsendes módon*; ſanft, gelaſſen, ruhig. Cic. sedatius, Ammian.

Sēdātio, ōnis, ſ. 3. *lrtsendesítés, megnyugtatás, letsilapítás*; Stillung, Mäßigung, Beruhigung, z. B. der Affecten. Cic.

Sēdātor, ōris, m. 3. *letsendesítő, megnyugtató*; der Beſänftiger. Arn.

Sēdātus, a, um, *letsendesített, letsillapított*; geſtillet, beſänftiget. Virg. 2) *letsendesedett, letsillapodott*; ruhig, ſtill. Cic. Animo sedatiore scribere, Cic. Comp. sedatior, Cic. sedatissimus, Plaut.

Sēdĕcennis, e, *tizenhatesztendős*; ſechzehnjährig. Auson.

Sēdĕcies, *tizenhatszor*; ſechzehnmahl. Plin.

Sēdĕcim, (sex et decem) *tizenhat*; ſechzehn. Liv. etiam: sexdecim, Nep. vel: decem et sex, Liv.

Sēdĕcŭla, ae, ſ. 1. *kis szék, széketske*; ein Sitzchen, Stühlchen. Cic.

Sēdentārius, a, um, v. gr. vita, autor, Plaut. *ülő, ülve dolgozó*; ſitzend, im Sitzen arbeitend.

Sĕdĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. v. gr. in sella, in equo, in solio, Cic. *ülni*; ſitzen. Post aliquem sedere, Hor. *valaki után ülni*; hinter einem ſitzen. 2) *hozzádállani a' testhez, megfeküdni a' testet, mint, p. o. a' ruha*; feſt anliegen, knapp ſeyn. Bene sedet vestis, Plin. 3) *megfészkelni magát*; feſt ſeyn. Haec mihi sedet sententia, Virg. *megmaradok ezen gondolatom mellett*; bey dieſer Meinung bleibe ich. Sedere coepit haec sententia, Plin. 4) *ülve maradni, vesszeg ülni*; ſitzen bleiben, nicht auftreten. Cum tot summi oratores sedeant ego potissimum surrexi, Cic. 5) *maradni, tartózkodni*; bleiben, ſich aufhalten. Venti si essent, nos Corcyrae non sederemus, Cic. 6) *tsendességben lenni, semmit se tsinalni*; ruhig ſeyn, nichts thun. Cic. 7) *a' törvényszéknél vagy a' tanátsban ülni, tagja lenni a' bíráknak, vagy törvényszéknek*; Beyſitzer eines Gerichts ſeyn. 8) *megfenekleni, egy helyben megmaradni, nem mozdúlni a' helyéből*; bleiben, feſt ſitzen. Sedent nives, Plin. sedet navis, Sil. Sedit tibi hic morbus penitus, Mart.

Sēdes, is, ſ. 3. *szék, pad, ülőhely*; ein Stuhl, Bank, Sitz. In sede aliquem locare, Virg. 2) e. gr. scelératorum, Cic. *lakóhely, lakás*; eine Wohnung. Sedes fundatur Veneri, Virg. i. e. templum. 3) *ület, alfel, far*; das Geſäß, der Hintere. Vitia sedis, Plin. *alfel bajai, v. betegsége*; die Krankheiten am Geſäße. 4) *ganéjlat, szék, természet szükségе*; die Excremente, der Stuhlgang. 5) *olly hely, mellyen ülések, v. padok vannak*; ein Platz, wo Sitze ſind. e. gr. spectaculorum, Vitr. *nézőszoba a' játékszínben*; eine Loge im Theater. 6) e. gr. belli, Liv. *történet helye, hol valami esik, v. történik*; der Ort, wo ſich was zuträgt. 7) *katonák állása, v. helyheztetése*; die Poſtirung der Soldaten. JCt. 8) e. gr. urbium, Curt. *elpusztított városok helyei*; die Plätze der verwüſteten Städte. 9) *sír, koporsó, sírfal sírfa*; ein

Digitized by Google

Grab, Grabmahl. Virg. 10) *fundamentum*; der Grund. Nullum est fundamentum horum criminum, nulla sedes, Cic. *nem lehet bébizonyítni ezen váddakat*; man kann dieſe Beſchuldigungen nicht erweiſen.

Sēdĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *széketske, kisszék, zsámoly*; ein kleiner Sitz, ein Schámel. Varro.

Sēdĭcŭlum, i, n. 2. i. q. Sedile, Fest.

Sēdĭgĭtus, a, um, (sex et digitus) *hat ujjú*; ſechs Finger habend. Plin.

Sēdīle, is, n. 3. *ülőhely, szék, karszék, pad*; ein Sitz, Stuhl, Seſſel. Sedilia lignea, Suet. 2) *ülés*; das Sitzen. Cels.

Sēdīmen, inis, n. 3. *ally, allya, v. seprője valaminek*; der Satz, Bodenſatz. Coel. Aur.

Sēdīmentum, i, n. 2. idem, Plin.

Sēdītĭo, ōnis, f. 3. *zenebona, támadás, lázzadás, pártütés, zendülés*; der Aufruhr, die Rebellion. Cic. Aetoli erant in seditionibus, Liv. *pártot ütöttek*; machten einen Aufruhr, empörten ſich. 2) Trop. e. gr. maris, Stat. *dühösködés*; der Sturm. 3) *szüntelen való veszekedés, v. tivódás*; ein ſteter Zank, Streit. Ter. 4) *a' támadók, pártütők*; die Aufrührer. Incursio seditionis, Cic.

Sēdĭtĭōse, Adv. *támadásképpen, pártütőleg*; aufrühriſch. Cic. Comp. seditiosius, Tacit. Sup. seditiosissime, Cic.

Sēdĭtĭōsĭtas, ātis, f. 3. *lázzadásra való hajlandóság, pártoskodó indúlat*; die Neigung zum Aufruhre. Hor.

Sēdĭtĭōsus, a, um, *lázzadást indító, lázasztó, nyughatatlan*; Aufruhr erregend, aufrühriſch, unruhig. Cic. Homo seditiosissimus, Tac. 2) e. gr. vita, Cic. *zenebonás, lármás a' köztársaságban, köztársasági zenebonáknak kitéttetett*; voller Aufruhr, voller Unruhe im Staate, den Staatsunruhen ausgeſetzt.

Sēdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pulverem, Phaedr. curriculum, bellum, pugnam, tempestatem, Cic. incendia, Liv. *leszállítni, letsendesíteni, letsilapítni, gátot vetni, v. véget vetni valaminek*; machen, daß ſich etwas ſetzt oder legt, ſtillen, beruhigen, Einhalt thun, hemmen, endigen. e. gr. sitim, Ovid. *szomját megoltani*; den Durſt löſchen. e. gr. controversiam, Lucr. *elvégezni, végét szakasztani*; beylegen. e. gr. aliquem, Plaut. *megelégíteni, jóltartani (itallal)*; ſättigen, durch Trinken. 2) intransit. *letsendesedni, letsilapodni*; ſich beruhigen. Tempestas sedavit, Gell.

Sēdōchezi, ōrum, m. plur. populus Scythicus ad Pontum Euxinum, Mela.

Sedŏlo, Adv. i. e. sine dolo, *hamisság. nelkül, nyilt szívvel*; ohne Falſchheit, offenherzig. Lucil. ap. Non.

Sēdūco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Cic. *félre vezetni, v. vinni, p. o. titkos beszéllgetés véget*; bey Seite führen, z. B. um mit Jemanden heimlich zu reden. 2) e. gr. aliquid, Sen. *magához vonni, v. húzni*; an ſich ziehen. 3) e. gr. aliquid ab aliquo, Ovid. *elválasztani, különválasztani, elszakasztani*; trennen, abſondern. Seducit terras unda duas, Idem. 4) e. gr. se, Cic. *elvonni*; entfernen, entziehen. 5) e. gr. ocellos, Prop. *elforditni*; wegwenden. 6) *meg tsalni, rászedni, elhitetni, elbódítni, eltsábítni*; hintergehen, verführen. Tert. Pand. Seductis Divis, Pers. *áldozat által megvesztegettetvén*; beſtochen durch Opfer. Not. in seducto, Sen. *magnosságban, nem nyilván*; in der Einſamkeit, nicht öffentlich.

Sēductĭlis, e, *elbódítható, eltsábítható, megtsalható*; der verführt oder hintergangen werden kann. August.

Sēductĭo, ōnis, f. 3. *félre vezetés, v. vivés, félrevitel*; die Beyſeitführung. Seductiones testium animadvertebant, Cic. 2) *elválasztás, elszakasztás*; die Trennung. Lact. 3) *elbódítás, eltsábítás, elhitetés, megtsalás, rászedés*; die Verführung, Hintergehung. Tert.

Sēductor, ōris, m. 3. *tsábító, hitető, megtsaló*; der Verführer, Hintergeher. Augustin.

Sēductōrĭus, a, um, *tsábító*; verführeriſch. August.

Sēductrix, īcis, f. 3. *eltsábító, tsábító, megtsaló, tsaldrd (asszony, v. leány)*; Verführerinn, Hintergeherinn. Tert.

Sēductus, a, um, (seduco) *félre vezetett, v. vitt*; bey Seite geführt 2) e. gr. corpore, Sen. *elválasztott*;

Digitized by Google

abgesondert. 3) *eltsáblott, megtsalatott*; verführt, hintergangen. 4) e. gr. homo, Plin. Ovid. *remete*; ein Einsiedler. Comp ior, Pers.

Sēductus, us, m. 4. *rejtek, v. titkos hely*; ein heimlicher Ort. 2) *magánosság*; die Einsamkeit. Sen.

Sēdūlārium, ii, n. 2. *párna, vánkos, mellyen ül az ember*; ein Küssen, Polster, worauf man sitzt. Plaut. 2) *gyaloghintó*; eine Sänfte. JCt.

Sēdūle, Adv. *szorgalmatosan, serényen*; fleißig, mit Fleiß, emsig. Colum.

Sēdūlitas, ātis, f. 3. *szorgalmatosság, szorgalom, serénység*; der Fleiß, die Emsigkeit. Cic.

Sēdūlo, Adv. *szorgalmatosan, serényen, hűségesen, híven*; mit Fleiß, emsig, treulich, ohne Falsch. Ter.

Sēdūlus, a, um, e. gr. homo, Cic. apis, Ovid. *szorgalmatos, serény, munkás*; emsig, geschäftig, betriebsam. 2) *gondos, pontos, egyenes, betsületes*; sorgfältig, genau, accurat, aufrichtig, ehrlich. Sedulo hunc dixisse, Ter. 3) *készakarva, v. önként való*; mit Fleiß, mit Vorsatz, vorsetzlich. Ter. Liv. et Quint.

Sēdum, i, n. 2. *fűlfű*; die Hauswurz. Plin. (Sempervivum tectorum, L.) 2) pro: sedile, Varr.

Sēdūni, ōrum, m. plur. populi, qui Valesii hodie sunt, Caes.

Sēgēdūnum, i, n. 2. *Szeged, város Magyarországon*; Segedin, eine Stadt in Hungarn. Geogr.

Sēges, ētis, f. 3. *vetés a' mezőn, zöldvetés*; die Saat auf dem Felde. Cic. e. gr. Indorum, Sen. i. e. aromata. 2) *szántóföld*; der Acker. Segetes quae interquiescunt, Plin. *ugar, ugarföld*; ein Brachacker. 2) *sokság, sokvalta valaminek*; eine große Menge. Ferrea seges telorum, Virg. 4) *ok, indítók*; die Ursache, Veranlassung Quid enim odisset Clodium Milo, segetem ac materiam suae gloriae, Cic. Not. stimulorum seges, Plaut. ignominiose, i. e. serva, quae semper castigatur.

Sēgesta, ae, f. 1. urbs Siciliae, hinc: Segestanus, a, um, illuc pertinens. Segestani, incolae ejusdem, Cic. Segestensis, e, l. q. Sagestanus, Idem. 2) dea Segetia, Plin. etiam: Segetia,

Sēgestānus, Segestensis, vide: Segesta.

Sēgestre, is, n. 3. v. Segestrium, ii, n. 2. *mindenféle takaró, borítók*; jede Decke, Hülle. Varr. Plin.

Sēgētālis, e, (seges) *vetéshezvaló, v. tartozó*; zur Saat gehörig. Apul.

Sēgētia, ae, vide: Segesta.

Segmen, inis, n. 3. *metélék, faraddék, hulladék*; das Abgeschnittene. Unguium et capilli segmina, Fab. Pict. ap. Gell. 2) *darabka, kis rész*; ein Stückchen, Bißchen. Auson. 3) *vágás, völgyecskék*; ein Schnitt, Vertiefung. Vitr.

Segmentātus, a, um, (segmentum) *darabokkal, v. apró vágásokkal, metszésekkel kirakott, kitsifrázott, fürtös, passzamántos, rojtos*; mit Stückchen oder Schnittchen besetzt oder geschmückt, ausgelegt, bordirt. Juv. Vestis segmentata, Plaut. *himvarrásos ruha*; ein gestickter Kleid. Not. Calvam segmentatus unguento, Mart. *kenőtsökkel békente*; mit Salben beschmiert.

Segmentum, i, n. 2. *vágás, bévágás, bémetszés*; der Schnitt, Einschnitt. 2) e. gr. mundi, Idem. *rész, felosztás*; der Abschnitt, die Abtheilung. 3) *metélék, hulladék, faraddék*; Schnitt, Schnittchen, i. e. jedes abgeschnittene Stück. Ovid. 4) *passzamánt*; ein Posament. Aurea segmenta, Val. Fl. 7) *nyakláncz, nyakkötő*; eine Halskette, ein Halsband. Juv.

Segnesco, ĕre, 3. *restűlni, tunyúlni, elhagyni magát*; träg werden, nachlassen. Coel. Aur.

Segni, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Segnipes, ĕdis, *nehéz lábú, lassan járó, lassú*; langsam gehend. Juv.

Segnis, e, *rest, tunya, lassú*; träg, langsam. e. gr. ad credendum, Cic. *nem könnyen hiszen*; glaubt nicht so bald. Occasionem non segnis, Tac. *kap az alkalmatosságon*; er versäumet die Gelegenheit nicht. e. gr. in venerem, C. Gell. *tunya, érzéketlen a' szerelemben*; zu phlegmatisch in der Liebe. 2) e. gr. campus, Virg. sylva, Quint. *terméketlen*; unfruchtbar. Comp. segnior, Sall.

Segnĭtas, ātis, f. 3. i. q. segnitia, Acc.

Segnĭter, Adv. *restűl, tunyúl, lassan, lmmeldmmal*; unbetriebsam, laß, träge, schläfrig, nicht lebhaft,

Digitized by Google

langsam, Liv. Comp. segnius, Sall. Sup. segnissime, Cassiod.

Segnitia, ae, f. et Segnities, ēi, f. 5. *restség, tunyaság, lassúság*; die Trägheit, Unbetriebsamkeit, Langsamkeit. Cic. 2) *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit. Plin.

Segnities, vide: Segnitia.

Segōbrīga, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Sēgōdūnum, i, n. 2. urbs Germaniae, Ptol.

Sēgontium, ii, n. 2. urbs Britanniae, Caes.

Sēgŏvellaūni, ōrum, m. plur. populus Galliae, Plin.

Sēgŏvia, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Segrĕgātim, Adv. *el, v. különválasztva, különösen*; abgesondert, besonders. Prud.

Segrĕgātio, ōnis, f. 3. *el, v. különválasztás*; die Absonderung, Trennung. Tert.

Segrĕgis, e, v. Segrex, ĕgis, *el, v. különválasztott, különös*; abgesondert, getrennt. e. gr. vita, Sen. *magános élet*; ein einsames Leben. Etiam: Segregus, a, um, Auson.

Segrĕgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oves, Phaedr. *el, v. különválasztani, elszakasztani*; absondern, trennen. e. gr. aliquem a numero civium, Cic. *polgári jussától megfosztani*; einem des Bürgerrecht nehmen. 2) e. gr. culpam a se, Plaut. *magáról elhárítni*: von sich schieben. 3) e. gr. sermonem, Hor. *elhallgatni, hallgatni*: aufhören zu reden, schweigen. Not. seque gregari, Lucr. pro: segregarique.

Segrĕgus, Segrex, vide: Segregis.

Sēgullum, i, n. 2. *bányász jel, annak megesmerésére, mikor van arany valamelly földben*; das Kennzeichen der Bergleute, daß die Erde Gold bey sich habe. Plin.

Segūsiāni, ōrum, m. plur. populus Galliae in regione Sygonis, Caes. Etiam: Secusiani, et Sebusiani, Cic.

Sēja, ae, f. 1. dea seminationis, Plin.

Sējānīanus, a, um, *Sējusi, Sējusról, v. -tól nevezteteti*; Sejanisch, vom Sejanus bekannt. Sen.

Sējānus, a, um, *Sejusi*; Sejisch. e. gr. equus, Gell. i. e. equus Seji, fatalis et exitiosus dominis suis. Equum Sejanum habere, Gell. Prov. *szerencsétlenségre születni*; zum Unglücke geboren seyn. Not. Sejanus, praecipuus Tiberii amicus, ad rerum summam grassatus, misere periit, Suet.

Sējūgātus, a, um, *külön, v. elválasztott*: abgesondert. 2) *különböző*; unterschieden. Cic.

Sējūges, um, m. plur. *hat, egy más mellé fogott lovak*; sechs Pferde neben einander gespannt. 2) e. gr. currus, Apul. *hat lovas szekerek*; sechsspännige Wägen. 3) e. gr. gentes, Fest. *különvált*; abgesondert.

Sējūgis, e, (sex et jugum) e. gr. currus, Apul. *hatlovas, v. a' mellybe hat barmot lehet fogni*; sechsspännig.

Sējūgis, e, (se et jugum) *el. v. különválasztott*; getrennt, abgesondert. Sidon.

Sējūgo, āvi, ātum, āre, 1. *el, v. különválasztani*; absondern, trennen. Animi partem non esse ab actione corporis sejugatam, Cic.

Sējunctim, Adv. *el, v. különválasztva, különösen*: absonderlich, abgesondert. Tibull.

Sējunctio, ōnis, f. 3. *el, v. különválasztás*; die Trennung, Absonderung. Cic. 2) Trop. *egyenetlenség, meghasonlás*; der Zwiespalt. Flor.

Sējunctus, a, um, *el, v. különválasztott*; abgesondert. Nihil mihi a te est sejunctum, Cic. *mindenünk közös*; wir haben alles gemein. 2) *különböző*; verschieden. Idem.

Sējungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *el, v. különválasztani, elszakasztani*; absondern, trennen. e. gr. aliquem aliquo, Cic. *valakitől elidegenítni*; von dem andern abwendig machen. 2) *megkülömböztetni*; unterscheiden. Ut possis libertatem a largitione sejungere, Cic. 3) *elvonni*; abbringen. Animus a spe sejungi non potest, Idem. 4) e. gr. se a libertate verborum, Cic. *megtartóztatni magát*; sich enthalten.

Sēlāgo, ĭnis, f. 3. *füvetéző korpafű*; eine dem Sabebaum ähnliche Pflanze. Plin. (Lycopodium Selago, L.)

Sēlas, ădis, n. 3. *levegőbeli tüzes tünemény neme*; eine Art von feuriger Lufterscheinung. Apul. Plur. sela, Sen.

Sēlectio, ōnis, f. 3. (seligo) *kiválasztás, különválasztás, kivalogatás, ki-*

szemelés; die Auslesung, der Auswahl. Cic.

Sēlector, ōris, m. 3. *különválasztó*; der Ausleser. August.

Sēlectus, a, um, *ki, v. különválasztott, kiszemelt, külövött, válogatott*; abgesondert, ausgelesen. Selecti judices, Cic. *bünügybirók*; Criminalrichter. Dii selecti secundum Varronem sunt 20 sequentes: Janus, Jupiter Saturnus, Genius, Mercurius Apollo, Mars, Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber pater, Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana, Minerva, Venus, Vesta.

Sēlēne, es, f. 1. nomen feminarum, Svet. 2) *hold, hold világ*; der Mond. Gloss.

Sēlēnītes, ae, m. 1. (lapis) *jéggipsz, tükörgipsz*; Eisglas, Gypsselenit, Marienglas. Plin.

Sēlēnītium, ii, n. 2. *borostyán neme*; eine Art Epheu. Plin.

Sēlēnōgōnon, i, n. 2. i. q. Selenion, Apul.

Sēlēnōgrăphĭa, ae, f. 1. *holdleirás*; die Beschreibung des Monds. Astrol.

Sēlēnōpōlis, is, f. 3. *Lüneburg városa*; die Stadt Lüneburg. Geogr.

Sēleucĭa, v. Sēleūcēa, ae, f. 1. nomen urbium, e. gr. in Syria, hodie: Solda, Cic.

Sēleūcĭānus, a, um, e. gr. provincia, Cic. regio Syriae, v. Ciliciae, in qua urbs principalis Seleucia est.

Sēleūcis, ĭdis, f. 3. regio Syriae, Plin. 2) *Casius hegyén élő madár melly a' sáskákat pusztítja*; eine Art Vögel am Berge Casius, welche die Heuschrecken verzehrt. (Turdus Seleucis, L.) Plin.

Sēleūcus Nĭcātor, primus rex Graecus post mortem Alexandri M. in Syria.

Selga, ae, f. 1. oppidum Pamphyliae postea Philadelphia, Plin.

Sēlibra, ae, f. 1. (pro: semilibra) *fél font*; ein halbes Pfund. Liv. Plin. Not. syllaba prima apud Martialem brevis.

Sēlĭgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. (lego) *ki, v. különválasztani, kiválogatni, kiszemelni, kiszedni*; auslesen, auswählen. Cic.

Sēlīnōides, brassicae species, Plin.

Sēlīnon, v. —um, i, n. 2. *petrezselyem*; die Peterfilie. Apium selinum, Apul. *seller*; die Sellerie.

Sēlīnus, untis, et Selinis, is, f. 3. urbs Siciliae, Virg. 2) urbs Ciliciae, Liv. Hinc: Selinuntius, a, um, illuc pertinens. Selinuntii, incolae ejusdem. 3) fluvius Mysiae, Plin.

Sēlĭquastrum, i, n. 2. *négy szegletü szék*; ein viereckigter Stuhl. Fest.

Sella, ae, f. 1. (pro: sedula, v. sedela a sedeo) *szék*; ein Stuhl, Sessel. In sella sedere, Cic. 2) *dolgozószék*; der Arbeitsstuhl. Idem. 3) *tanítószék*; der Stuhl des Lehrers. 4) e. gr. curulis, Idem. *fő tisztviselők széke*; der Sessel, worauf die hohen obrigkeitlichen Personen saßen. Cic. Jussit vocari ad sellam, i. e. ad se, Cic. 5) *kurvaszék*; der Stuhl oder Sessel der Huren. Plaut. 6) *éjjeli arnyékszék, szükség ládá*; der Nachtstuhl. Scrib. Larg. Alias: sella pertusa, Cato, v. sella familiarica, Varr. 7) e. gr. gestatoria, Svet. *gyaloghintó, rudasszék*; ein Tragsessel. Etiam simpliciter sella, e. gr. sella vehi, Plin. Ep. v. gestari, Mart. 8) *nyereg, lovagló nyereg*; der Reitsattel. Cod. Just. Ad usum sellae, Veget. *lovaglásra*: zum Reiten. Not: duabus sellis sedere, Laber. Prov. *két nyerget ülni egyszerre*; auf beyden Achseln tragen.

Sellārĭa, ae, f. 1. *szoba, v. folyosó sok székekkel, v. padokkal*; ein Zimmer oder eine Gallerie mit vielen Sitzen, Plin.

Sellārĭŏlus, a, um, Demin. a' *hol ülni lehet*; wo man sitzen kann. e. gr. popina, Mart. *vendéglőgadó, ivókúz, tsapszék*; ein Wirthshaus, eine Zechstube.

Sellāris, e, *székeket illető*; Stühle oder Sessel betreffend. e. gr. gestatio, Coel. Aur. *gyalog hintón való vivés*; das Tragen auf dem Tragsessel.

Sellārĭus, a, um, *székeket illető*; Stühle betreffend. 2) e. gr. equus, Aur. *nyergesló*; ein Sattelroß. 3) Subst. *nyerges, nyeregyártó*; ein Sattler. Gloss.

Sellāsĭa, ae, f. 1. urbs in Laconica, Liv.

Sellātor, ōris, m. 3. *széktsinálló*; ein Sesselmacher. 2) *nyerges nyeregyártó*; ein Sattler. Gloss.

Sellētae, ārum, f. plur. populus Thraciae, Plin.

Sellī, etiam: Selloe, ōrum, m. plur. populus Epiri, Lucan.

Digitized by Google

Sello, āre, 1. *nyergelni, megnyergelni*; satteln. Eccl.

Sellisternium, ii, n. 2. (sella et sterno) *vendégség neme, melly nem fekve, v. dűlve férfiasan, hanem széken űlve, asszonyosan ment véghez*; ein Gastmahl, da man nicht, wie Mannspersonen, auf Polstern (lectis) liegt, sondern wie Frauenzimmer, auf Sesseln oder Stühlen sitzt. Tac.

Sellŭla, ae, f. 1. Dim. *kis szék, szédetske*; ein kleiner Sessel. Tacit.

Sellŭlārius, a, um, *széket illető, ahoz való*; den Stuhl betreffend, dahin gehörig. Subst. *űlve dolgozó, mesterember*, 's a' t. der sitzend sein Metier treibt, Handwerker ꝛc.

Sēlymbria, ae, f. 1. urbs Thraciae ad Propontidem (Mar di Marmora) hodie: Seliure, Mela.

Sēmădăpertus, **Sēmănīmis** etc. vide: Semiadap. etc.

Sembella, ae, f. 1. (pro: semilibella) i. e. dimidium libellae, Varr.

Sēmel, Adv. *egysser*; einmahl. Semel atque iterum, Cic. *kétszer*; zweymahl. Semel, et in perpetuum, Flor. *egyszer és mindenkor*; ein für allemahl. 2) *bizonyosan, egészen*; gewiß, gänzlich. Ovid. 3) *visszahozhatatlanúl, visszaszerezhetetlenűl, örökre*: unwiederbringlich. Deperit illa semel (ac. virginitas), Ovid. 4) *végre, végezetre, egyszer valahára*; endlich einmahl. Quint.

Sēmĕle, es, et Semela, ae, f. 1. filia Cadmi, et mater Bacchi. Semelae puer, i. e. Bacchus, Horat. **Sēmĕlēĭus**, et contr. **Semelēus**, a, um, Semeleia proles, i. e. Bacchus, Ovid.

Sēmen, Inis, n. 3. *mag, akármelly növevénynek a' magva*: der Same des Getreides und anderer Gewächse. Semen manu spargere, Cic. vel mandare terrae, Colum. In semen abire, Plin. *felmagzani*; in Samen gehen. 2) *nemző mag az 'embereknél, állatoknál*; der Same der Menschen und Thiere. Creatus semine Saturni, Ovid. 3) *sarjadzás, ültetni vagy oltani való sarjadék*; Sprößling, jeder Zweig oder Rebe, der zur Fortpflanzung gebraucht wird, Pflänzling, Setzling, Setzholz, Fächser ꝛc. Virg. Varr. Colum. 4) *halivadék*; die junge Brut der Fische. Colum. 5) Trop. *magva, főoka, indító oka valaminek, a' miből valami származik*; Same, alles woraus etwas entspringt, Ursache, Grundursache, Veranlassung. Semen belli, Cic. vel, virtutum, Cic. 6) *mag, nem, nemzetség, vér*; der Same, Stamm, das Geschlecht, die Nachkommenschaft, das Geblüt. Regio semine orta, Liv *kirdlyi nemből vagy vérből származott*; von königlichem Geblüte, Geschlechte.

Sēmenstrŭum, ŭi, n. 2. *félesztendő*; ein halb Jahr. Gloss.

Sēmentātio, ōnis, f. 3. *vetés*; das Säen, die Saat. Tertull.

Sēmentĭfer, a, um, *termékeny, jó magtermő*; Saat tragend, fruchtbar am Getreide. Virg.

Sēmentīna, ae, f. 1. i. e. Artemisia judaica: *tsitvormagú ürom*; Zittwersamenkraut, Wurmsamenkraut. Botan.

Sēmentis, is, f. 3. *vetés*; die Saat, das Säen. Facere sementim, Cato. vel sementem, Liv. *vetni*; säen, die Saat bestellen. Ut sementem feceris, ita metes, Cic. Prov. *a' mint vetsz, úgy aratsz*; *ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát*; wie man säet, so erntet man. 2) *vetés, vetéskori idő, vetés ideje*; die Saat, die Saatzeit. Cato. 3) *a' kinőtt fiatal vetés, az élet*; die Saat, das empor gewachsene Getreide, junge Getreide. Ovid.

Sēmentīvus, v. **Sementīnus**, a, um, *vetési, vetéskori, vetést illető*; die Saat betreffend, zur Saatzeit geschehend. Ovid.

Sēmento, āvi, ātum, āre, 1. *magzani, magot termeni*; Samen bringen, sich besamen. Plin.

Sēmermis, **Semermus**, vide: Semiermis.

Sēmestrālis, e, *félesztendőnként való, félesztendei*; sechsmonathlich, halbjährig. Pand.

Sēmestris, e, *kathónapi, félesztendei, félesztendős*: sechsmonatlich, sechs Monathe alt. Cic. Plin. Semestre regnum, Cic. 2) (a semi et mensis) *félhónapi, félhónaponként való*; halbmonathlich. Apul.

Sēmestrium, ii, n. 2. *félhónap*; ein halber Monath. Colum.

Sēmēsus, a, um, v. gr. piscis, Hor. *félig megevett*; halb verzehrt.

Sēmet, i. e. se, *magát, önnön magát*; sich selbst. Plin.

Digitized by Google

Sēmĕter, tra, trum, *mértéktelen*; ohne gehöriges Maß, nicht ſymmetriſch. Prud.

Sēmi (a semis) in compositione vocum; *fél, felényire, felében*; halb. Ovid. Virg. etc.

Sēmĭăcerbus, a, um, v. gr. uva, Pall. *félkeserű*; halb ſauer.

Sēmĭădăpertus, v. Sēmadpertus, a, um, *félig nyitvalévő*; halb offen, halb geöffnet. Ovid.

Sāmĭădŏpertus, a, um, v. gr. oculus, Apul. *félig bézárt*; halb geſchloſſen.

Sēmiagrestis, e, *parasztotska*; ziemlich bäueriſch. Aur. Viet.

Sēmĭambustus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Suet.

Sēmĭămictus, a, um, *félig felöltözött*; halb bekleidet. Apul.

Sēmĭampūtātus, a, um, *felibe elvágott*; halb beſchnitten oder abgeſchnitten. Apul.

Sēmĭanĭmis (Sēmăn.) e, et Sēmĭanĭmus, *féleleven, félholt*; halb lebendig, halb todt. Corpora semianima, Liv.

Sēmĭannŭus, a, um, *félesztendős*; halbjährig. Mart. Cap.

Sēmĭăpertus, a, um, v. gr. porta, Liv. *félignyitott*; halb geöffnet, halb offen.

Sēmiassus, a, um, *félig megsült*; halb gebraten. Cic.

Sēmibarbărus, a, um, *félig vad*; halb barbariſch. Suet.

Sēmiboa, bovis, m. 3. *félig ökör*; halb Ochs. Ovid.

Sēmĭcānus, a, um, *félig ősz*; halb grau. Apul.

Sēmĭcāper. pri, m. 2. *félig bak*; halb Bock. Ovid.

Sēmĭcinctium, ii, n. 2. *félövezet*; ein Halbgurt. Mart.

Sēmĭcirculāris, e, *félkerületű*; halb zirkelrund.

Sēmĭcirculātus, a, um, *félkerületű*; halb zirkelrund. Cels.

Sēmĭcirculus, i, n. 2. *félkerület*; ein halber Zirkel. Caes.

Sēmĭclausus, a, um, *félig bézárt, féligzárt*; halb verſchloſſen oder geſchloſſen. Apul.

Sēmĭcoctus, a, um, *félig főtt, felibefőtt*; halb gekocht. Colum.

Sēmĭcombustus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Prud.

Sēmĭconfectus, a, um, *félig kész, felibe kész*; halb gemacht. Sidon.

Sēmĭconspĭcŭus, a, um, *félig látszó*; halb ſichtbar. Apul.

Sēmĭcŏrpŏrālis, e. i. q. semicorporeus, Firmic.

Sēmĭcorpŏrĕus, a, um, *félterű*; einen halben Leib habend. Firmic.

Sēmĭcrĕmātus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Ovid.

Sēmĭcrĕmus, a, um, idem, Ovid.

Sēmĭcrūdus, a, um, *félig nyers*; halb roh. Suet.

Sēmĭcŭbĭtālis, e, *félröfnyi*; von einer halben Elle. Liv.

Sēmĭdĕa, ae, f. 1. *félistenasszony*; eine Halbgöttinn. Auson.

Sēmĭdĕus, ei, m. 2. *félisten*; ein Halbgott. Ovid.

Sēmĭdĭgĭtālis, e, *felujjnyi*; einen halben Finger groß. Vitruv.

Sēmĭdoctus, a, um, *féltúdós*; halbgelehrt. Plaut.

Sēmĭermis, e, et Sēmĭermus, a, um, *félig felfegyverkezett*; halb bewaffnet. Liv.

Sēmĭfactus, a, um, *félbenlévő, félig kész*; halb gemacht. Tacit.

Sēmĭfer, a, um, *félig vad*; halb wild. Semiferum animal, Plin. 2) *durva, vad erkölcsű*; roh, von rauhen Sitten. Plin.

Sēmĭfĕrus, a, um, idem. Ovid.

Sēmĭformis, e, *félformdjú*; halb gebildet, die halbe Geſtalt habend. Colum.

Sēmĭfultus, a, um, *félig feltámasztott, v. felpoltzolt*; halb geſtützt. Mart.

Sēmĭfūmans, tis, o. *félig füstölgő*; halb rauchend. Sidon.

Sēmĭfunium, ii, n. 2. *vékony kötél vagy istráng*; ein halbes, dünnes Seil, Seilchen, Strickchen. Cato.

Sēmĭgermanus, a, um, *félnémet*; halb deutſch. Liv.

Sēmigraece, Adv. *félig Görögül*; halb griechiſch. Lucil.

Sēmigraecus, a, um, *félgörög, félig Görög*; halb griechiſch Varr.

Sēmigrăvis, e, *felényi nehézségű, felényire terhelt*; halb ſchwer, halb beſchwert. Liv.

Sēmigro, āre, 1. *elköltözni*; wegziehen. Cic.

Sēmĭhĭans, tis, *félig nyitott, v. nyilvalévő*, halb offen. Catull.

Sēmĭhĭulcus, a, um *félig nyitva lévő*; halb offen. Gell.

Sēmĭhŏmo, inis, m. 3. *félember, félig ember, félig állat*, p. o. Cen-

Digitized by Google

taurus; halber Mensch, halb Mensch und halb Thier, wie z. B. die Centauren. Ovid. 2) *durva, v. vad ember*; wilder, rauher Mensch. Virg.

Sēmihōra, ae, f. 1. *félóra*; eine halbe Stunde. Cic.

Sēmĭĭnānis, v. Semĭnānis, e, *félig üres*; halb leer. Plin.

Sēmĭintĕger, gra, grum, *félig egész, félig ép*; halb ganz, halb unverletzt. Amm.

Sēmijējūnium, ii, n. 2. *félböjt*; ein halbes Fasten, halber Fasttag. Tert.

Sēmijūgĕrum, i, n. 2. *félhold föld*; ein halbes Juchert, oder halber Morgen Landes. Colum.

Sēmilăcer, a, um, *félig rongyos*; halb zerrissen. Ovid.

Sēmilăter, ĕris, m. 3. *félégésü tégla*; ein Halbziegel. Vitr.

Sēmĭlautus, a, um, *féligmeddig megmosott*; halb gewaschen. Catull.

Sēmĭlĭber, a, um, *félig szabad, nem egészen szabad*; halb frey. Cic.

Sēmilibra, ae, f. 1. *félfont*; ein halbes Pfund. Apul.

Sēmĭlixa, ae, m. 1. *félmarhotányos*; ein halber Marketender. Liv.

Sēmĭlūnātĭcus, a, um, *félhódas*; halb mondsüchtig. Jul. Firm.

Sēmĭmădĭdus, a, um, *félig nedves, félig megdzott*; halb naß oder feucht. Colum.

Sēmĭmārĭnus, a, um, *félig a' tengerben lévő*; halb im Meere. Lucret.

Sēmĭmas, āris, 3. *félig férfi, köz nemü*; halb Mannsperson, Hermaphrodit, Zwitter. Liv. 2) *erejeszegett, herélt*; castrirt, entmannt. Ovid.

Sēmĭmascŭlus, i, m. 2. *erejeszegett, herélt*; ein Verschnittener. Firm.

Sēmĭmātūrus, a, um, *felibe érett, félérésü*; halb reif. Pallad.

Sēmĭmitra, ae, f. i. i. e. dimidia mitra, Pandect.

Sēmĭmortŭus, a, um, *félholt*; halb todt. Catull.

Sēmĭnālis, e, *vetnivaló*; zum Säen oder zur Saat dienlich. Colum.

Sēmĭnānis, e, vide: Semiinanis.

Sēmĭnārĭum, ii, n. 2. *tsemetekert, faoskola*; ein Pflanzgarten, eine Baumschule. Colum. 2) seminarium reipublicae sunt liberi, Cic. *a' köztársasdgnak tsemetéi a' gyermekek*; die Republik wird durch die Kinder erhalten. 3) *nevendékház, vagy oskola, mellyben a' tanúló ifjak bizonyos végre neveltetnek*; eine Schule, darinen junge Studierende zu etwas aufgezogen werden. Liv. 4) seminarium scelerum, Cic. *minden gonoszsdg főindító oka*, ein Urheber aller Laster.

Sēmĭnārĭus, a, um, *vetnivaló*; zum Säen dienlich. Plin.

Sēmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *bévetés, vetés*; die Besäung, das Säen. Varr.

Sēmĭnātor, ōris, m. 3. *vető*; der Säer, Besamer. 2) *indítója, elkintője valaminek, p. o. hírnek*; der Urheber, der Verbreiter, z. B. eines Gerüchtes. Cic.

Sēmĭnātus, a, um, *vetett*; gesäet. 2) *ültetett*; gepflanzet. Plin.

Sēmĭnĕcis, e, *félig meghólt, félholt*; halbtodt. Liv.

Sēmĭnĭum, ii, n. 2. *mag, nemző mag*; der Same, zu Zeugung lebendiger Geschöpfe. Plaut. 2) *nemző faj, tenyészni való faj*; die junge Zucht der Thiere zur Fortpflanzung. Varr.

Sēmĭnō, āvi, ātum, āre, 1. *vetni*; säen. Colum. 2) v. gr. agrum, Colum. *bévetni, p. o. a' földet*; besäen. 3) Trop. *elszórni, elterjeszteni, p. o. a' hírt, elhírlelni valamit*; unter die Leute bringen, ausbreiten. Lact. 4) *nemzeni*; zeugen. Plaut.

Sēmĭnōsus, a, um, *bőmagvú*; voller Samen. Priap.

Sēmĭnūdus, a, um, *félmezitelen*; halb nackt. Liv.

Sēmiŏbŏlus, i, m. 2. *félpénz*; ein halber Obolus. Vitr.

Sēmĭobrŭtus, a, um, *félig eltemetett*; halb bedeckt oder überschüttet. Apul.

Sēmiŏnustus, a, üm, *félig megterhelt, v. megrakott*; halb beladen, halb belästigt. Sisenn.

Sēmiorbis, is, m. 3. *félkarika*; ein halber Kreis. Senec.

Sēmiōtĭca, **Sēmĭōtĭce**, ĭces, f. 1. *a' nyavalyának bizonyos jelekből való megesmérése*; die Kunst, aus gewissen Merkmahlen von der Krankheit zu urtheilen. Med.

Sēmĭpāgānus, i, m. *féligmeddig parasztt*; halb bäurisch. Pers.

Sēmĭpātens, tis, o, *félig nyitvalévő, félig nyilt*; halb offen. Sidon.

Sēmĭpĕdālis, e, *félláhnyi*; halb schuhig, von einem halben Fuße oder Schuhe. Plin.

Digitized by Google

Sēmĭpĕdānĕus, a, um, f. q. *semipedalis*, Colum.

Sēmĭpĕractus, a, um, *félig elkészített, v. végzett*; halb vollbracht, halb gemacht. Paul. Nol.

Sēmĭpĕremtus, a, um, *félig megölt*; halb umgebracht. Tert.

Sēmĭperfectus, a, um, *félig kész, félében elkészített*; halb fertig. Sid. 2) *féligmeddig tökéletes*; halb vollkommen, nicht ganz vollkommen.

Sēmĭpes, ĕdis, m. 3. *félláb, félládnyi nagyság*; ein halber Schuh oder Fuß. 2) *féllábú*; halbfüßig. Prud.

Sēmĭplēne, Adv. *félig, felényire*; halb voll, halb vollständig, halb, nicht ganz. Sidon.

Sēmĭplēnus, a, um, *féligvaló*; halb voll, nicht voll. Cic. 2) v. gr. legio, Vellej. *hijjdnos, nem telyes számú*; halb vollzählig, halb vollständig, nicht die gehörige Anzahl habend.

Sēmĭpullātus, a, um, *félgyászba öltözött*; halb schwarz gekleidet. Sid.

Sēmĭpūtātus, a, um, *félig körülvágott, körülmetszett*; halb beschnitten. Virg.

Sēmĭrămis, is et idis, f. 3. regina Assyriorum, uxor Nini regis.

Sēmĭrāsus, a, um, *félig megnyírt, v. borotvált*; halb beschoren. Catull.

Sēmĭrĕductus, a, um, *félig visszahajlott*; halb zurückgebogen. Ovid.

Sēmĭrĕfectus, a, um, *féligmeddig megjobbított*; halb ausgebessert. Ovid.

Sēmĭrōsus, a, um. *megrágdalt*; halb benagt. Arnob.

Sēmĭrōtundus, a, um, *félkerek*; halb rund. Apul.

Sēmĭrŭtus, a, um, v. gi. urbs, Liv. *félig elpusztított, lerontott*; halb eingerissen, halb zerstört.

Sēmis, Indecl. *fél, fele valaminek*; halb, die Hälfte. Hoc est semis. Col. *ez a' fele*; das ist die Hälfte. Octo semis, Vitr. *nyoltszadfél*; achthalb.

Sēmĭsĕpultus, a, um, *félig, v. félbe eltemetett*; halb begraben. Ovid.

Sēmĭsiccus, a, um, *féligmegszáradt, megszikkadt*; halb trocken. Pallad.

Sēmĭsomnis, e, vel Semisomnus, a, um, *szunyókáló, féligalvó*; halb schlafend. Cic.

Sēmĭsŏnans, tis, *félighangzó, felibehangzó, gyengehangú*; halb tönend, schwach tönend. Apul.

Sēmĭsŏpītus, a, um, *félig elaludt, elszúnyadt, féligalvó*; halb eingeschlafen, halb schlafend. Apul. 2)

valamennyire letsilapított; halb gestillt. Sidon.

Sēmĭsŏpōrus, a, um, *álmos valamennyire*; halb schläfrig. Sidon.

Sēmĭspātha, ae, f. 1. *tőr, bugnét, péterkés*; ein Dolch, ein Bajonet. Veget.

Sēmissālis, e, *felényi, kétfelé osztatott*; halb, halb getheilt. 2) usurae semissales, JCt. *hat forint százra mint interes*; sechs von hundert.

Sēmissārius, a, um, i. q. semissalis.

Sēmissis, is, m. 3. (semis et as) *félpénz, részpénz neme volt a' Rómaiaknál*; ein halber As, war eine römische Kupfermünze. Cic. Hinc: homo non semissis, Cic. *semmirevaló ember*; ein schlechter Mensch. 2) v. gr. agri, Liv. *fele valaminek*; jede Hälfte. Duos pedes et semissem, Colum. *harmadfél láb*; drittehalb Fuß. Semisses, Cic. *hatforint interes százról*; sechs pro Cent. Semissibus magna copia, Cic. *az az: hat forint interesre elég pénzt lehet találni*; für sechs pro Cent ist viel Geld zu haben.

Sēmĭsŭpīnus, a, um, *félhanyatt fekvő*: halb rücklings liegend. Ovid.

Sēmīta, ae, f. 1. *gyalogút, ösvény*; der Fußweg, Fußsteig, Pfad, schmaler Weg, Gang. 2) gr. lunae, Claud. *út, útja, vagy járása, p. o. a' holdnak*; die Bahn.

Sēmītālis, e, *ösvényhez, v. gyalogúthoz való*; zum Fußsteige gehörig. Stat.

Sēmītārius, a, um, *útfélen lévő*; am Wege befindlich. Catull.

Sēmītātim, Adv. *egyik ösvényről másikra, ösvényenként*; von Wege zu Wege, auf Fußsteigen. Titinn

Sēmītectus, a, um, *félfedett, félig fedett*; halb bedeckt. Senec.

Sēmītŏnium, ii, n. 2. *félhang*; ein halber Ton. Macrob.

Sēmītractātus, a, um, *felibevégzett*; halb abgehandelt. Tert.

Sēmītrītus, a, um, *felibe, v. féligmeddig kitsépelt*; halb ausgedroschen. Colum.

Sēmĭuncia, vide: Semuncia.

Sēmĭustŭlandus, a, um, *félig elégetendő*; halb zu verbrennen. Suet.

Sēmĭustŭlātus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Cic.

Sēmĭustus, et Semustus, a, um, *félig megégett*; halb verbrannt. Virg.

Digitized by Google

Sēmĭvĭētus, a, um, *töppedt, fonnyadt*; halb verſchrumpft, halb welk. Col.

Sēmĭvir, i, m. 2. *félig férfi*; ein Halbmann. 2) *félig ember, félig állat*; halb Mann, halb Thier. 3) *aszszonyos férfi*; ein weibiſcher Mann. Virg.

Sēmĭvīvus, a, um, *félholt*; halbtodt. Cic.

Sēmĭvŏcālis, e, v. gr. instrumentum, Veg. *emberhanghoz közelitő*; halb der menſchlichen Stimme nahe kommend. 2) v. gr. littera, Quint. *magánhangzóhoz közellitő*; den Vocalen nahe kommend.

Sēmĭvŏlūcer, cris, cre, v. gr. pavo, Sid. *félig madár, szárnyas*; Halbvogel, geflügelt.

Sēmo, ōnis, m. 3. i. e. deus minorum gentium. Ovid.

Sēmŏdiālis, e, *négy pintes, t. i. mérték*; vier Maß enthaltend. Cato.

Sēmŏdĭus, ii, m. 2. *négy pint, egy nyoltzadrész véka*; vier Maß, ein halbes Viertel. Cato.

Sēmōnĭa, ae, f. 1. fuit dea, Macr.

Sēmōtē, Adv. *távol, külön*; abgeſondert, beſonders. Marc. Emp.

Sēmōtus, a, um, *elvdlasztott, különlevő, távollévő*: abgeſondert, entfernt von etwas. Cic. A curis semotus, Lucr. *minden gondtól szabad*; von Sorgen frey.

Sēmŏvĕo, övi, ötum, ēre, 2. *félre mozditni, félretenni*; bey Seite ſchaffen oder legen. Cic. 2) c. gr. aliquem a liberis, Cic. *elvdlasztani, külön, v. elszakasztani*: abſondern, entfernen. 3) v. gr. voluptatem, Cic. *felhagyni vele, lemondani róla*; fahren laſſen, entſagen, z. B. einer Sache. 4) v. gr. aliquem a se, Ter. *elküldeni magától, elhotsátni*; einen von ſich laſſen.

Semper, Adv. *mindenkor, mindég*; immer, allezeit. Cic.

Semperflōrens, tis, e. *szüntelen zöldelló*; ſtets grünend. 2) *örökre neveteles*; ſtets berühmt. Lucr.

Semperflōrium, ii, n. 2. *fülfü*: das Immergrün, Hauslaub, die Hauswurz. Apul.

Sempervīvus, a, um, *szüntelen tartó, v. élő*; immer lebend. Semperviva herba, Apul. Semperviva, Pallad. v. Sempervivum, Plin. *fülfü*; Immergrün, Hauslaub, Hauswurz.

Sempĭterne, Adv. *szüntelenül, örökre*; in Ewigkeit, immer, beſtändig. Pacuv.

Sempĭternĭtas, ātis, f. 3. *örökkévalóság, szüntelentartás*; die beſtändige Dauer, Ewigkeit. Apul.

Sempiterno, se. tempore; *örökké, mindenkor*; immer, auf immer. Cato.

Sempĭternus, a, um, *örökkétartó, örökkévaló, örökös*; immer fortdauernd, immerwährend, ewig, beſtändig, unaufhörlich. Animos esse sempiternos, Cic. Sempiternum, Adv. *örökké, örökre*; auf beſtändig, immer.

Sempröniānus, a, um, *Sempronii*; Semproniſch. Cic.

Sempröniŭs, ii, m. 2. et Sempronia, ae, f. 1. cognomen Romanum. Hinc: Sempronius, a, um, *Sempronii*; Semproniſch. Cic.

Sēmuncĭa, ae, f. 1. *fél untzia, egy lat*; eine halbe Unze, ein Loth. Varr. 2) *akármelly egésznek vagy nehézségnek, egy huszonnegyed része*; der vierundzwanzigſte Theil eines jeden Ganzen oder Gewichtes. Cic. 3) Trop. *tsekélység*; eine Kleinigkeit. Pers. 4) *valamelly parasztmunkához való szerszám*; irgend ein Bauerninſtrument. Colum.

Sēmuncĭālis, e, *egy latnyi*; ein Loth ſchwer. Plin. 2) *egy hussonnegyedrésznyi*; den 24ſten Theil eines Ganzen, z. B. Pfundes, enthaltend. Plin.

Sēmuncĭārius, a, um, i. q. semuncialis.

Sēmūrium, ii, n. 2. *Róma mellett egy mező neve*; ein Feld bey Rom. Cic.

Samustus, a, um, vide: Semiustus.

Sēna, ae, f. 1. urbs Hetruriae, hodie: Siena. 2) urbs in Umbria ad mare Adriaticum, hodie: Senigaglia. Liv.

Sĕnācŭlum, i, n. 2. *a' Romai Senátus tanátsgyülése helye*; ein Ort, wo ſich der Senat verſammelte. Varr.

Sēnārĭŏlus, a, um, Dimin. e. gr. versus, Cic. id. qu. senarius.

Sēnārĭus, a, um, (seni) *hatos, hatból álló, p. o. tagból, lábból, t. i. vers*; aus ſechs Dingen beſtehend. Numeros senarius, Macr. *hatos szám*; ein Sechſe.

Sĕnātor, ōris, m. 3. (senex) *senátor, tanátsbeli személy, tanátsbeli*; ein Senator oder Rathsherr, beſonders in Rom. Cic.

Sĕnātōrĭus, a, um, *a' tanátsbelieket illető, senátori*; den oder die Raths-

Digitized by Google

herrn betreffend, rathsherrlich. Cic. Munus senatorium, Suet.

Sĕnātŭrĭo, īre, 4. *senátorságra vágyni*; nach der Stelle eines Senators ſtreben. Cic.

Sĕnātus, us, m. 4. *sendtus, tandts, valamelly státusnak vagy városnak tanáttsa*; der Senat oder Rath eines Staats oder einer Stadt. Convocare senatum, Cic. Senatus consultum, Cic. *a' tandts végzése, tandtsvégzés*; ein Rathsſchluß. 2) *tandtsgyűlés*; die Rathsverſammlung. In Senatum venire, Cic. Senatum habere, Cic. *tandtsgyűlést tartani*; Rathsverſammlung halten.

Sĕnātusconsultum, i, n. 2. vide: Senatus.

Sĕnĕca, ae, m. 1. cognomen familiae Annaeae; v. gr. M. Annaeus Seneca, fuit Rhetor, cujus filius L. Annaeus Seneca, Philosophus.

Sĕnĕcĭo, ōnis, m. 3. cognomen Romanum. 2) *őszögör, runtófű, aggófű, szöszösfű*; das Kreuzkraut. 3) i. q. senex. Afran.

Sĕnecta, ae, f. 1. *öregkor, vénség*; das Alter, das hohe Alter. Virg Hor. 2) Trop. *a' kígyónak levetett bőre, v. lebernyegje*; ein abgeſtreifter Schlangenbalg. Hinc: Senectam exuere, Plin. Prov. *megifjodni*; wieder jung werden.

Sĕnectus, a, um, *koros, idős, vén, öreg*; alt, bejahrt. Plaut.

Sĕnectus, ūtis, f. 3. *öregség, vénség*; das Alter, das hohe Alter, Greiſenalter. Vixit ad summam senectutem, Cic. 2) v. gr. vini, Juven. *régiség, ósdg*; das Alter einer Sache, lange Dauer 3) *öregek, vének*; die Greiſe. Cic. 4) v. gr. anguium, Plin. *lebernyeg, levetett bőre a' kígyónak*; der Schlangenbalg. Plin.

Sĕnensis, e, i. e. ex Sena vel Siena urbe. Cic.

Sĕnĕo, ui, ēre. 2. *öreg lenni*; alt ſeyn. Catull.

Sĕnesco, nui, ĕre, 3. *megaggani, megöregedni, elöregedni, megvénülni, megvénkedni*; alt werden. Aetas senescit, Cic. Avus senuit, Sueton. 2) *elaggani, alábbszállani, fogyni, lankadni*; veraltern, mit der Zeit abnehmen, ſchwach, matt, unbetrieblam werden Senescit laus, Cic. Morbus senescit, Cic Arbor cum luna senescit, Cic. Luna senescens, Cic. *a' fogytában lévő hold*; der abnehmende Mond.

Sĕnex, Gen. sĕnis, o. Comp. senior, v. gr. miles, Ovid. cervus, Ovid. *öreg, agg, vén, koros*; alt, bejahrt. 2) *megért*; reif. Ingenio senex, Plaut. *megért ész*; vom reifen oder guten Verſtande. Not. Accus. senicem, pro: senem, habet Plaut.

Sĕni, ae, a, *hat, hatan*; ſechs. Colum, Anni decies seni, Ovid. i. e sexaginta. 2) *hat hat, hatával*; je ſechs. Colum.

Sĕnĭca, ae, m. 1. i. q. senex, Plaut.

Sĕnĭcŭlus, i, m. 2. Dimin. *öregetske, kis öreg*: ein altes Männchen, ältlich. Apul.

Sĕnĭdēni, v. Sēni deni, ae, a, *tizenhat, tizenhatan*; ſechzehn. Liv.

Sĕnīlis, e, (senex) *öreg, vén öreghez illő, öreget illető, öregségi, vénségbeli*; ältlich, altväteriſch, einen Greis, Greiſe oder alte Leute betreffend, dahin gehörig, ihnen ähnlich, eines Greiſes, der Greiſe. e. gr. prudentia, Cic. i. e. senis.

Sĕnīlĭter, Adv. *öregesen*; nach Art alter Leute. Quint.

Sēnĭo, ōnis, m. 3. *hatos szám*; eine Sechſe, z B. auf den Würfeln. Sue.

Sĕnĭor, ōris, m. et f. senius, ōris, n. *öregebb, idősbb, idősebb*: älter. 2) seniores, pl. *az idősbb sendtorok*; die alten Senatoren. Ovid. 3) Senior, Subst. *esperes, esperest, senior*; der Senior. Gloss. Eccl.

Sĕnĭŏrātus, us, m. 4. *senioriság, esperestség*; das Seniorat, die Würde eines Seniors. 2) *esperestség, esperesti kerület, traktus*; das Seniorat. Gloss Eccl.

Sēnīpes, ĕdis, o. *hatlábú*; ſechsfüßig.

Sĕnium, ii, n. 2. *öregség, vénség*; das Alter, das hohe Alter Tac. 2) *tartóssdg, p. o a' nyavalyának tartóssága*; die Langwierigkeit. Liv. 3) *bosszúsdg, szomorúsdg, fájdalom*; der Verdruß, Schmerz, Aergerniß. Tota civitas confecta senio est. Cic. 4) *lassúsdg, restség*; die Langſamkeit, Trägheit. Sen

Senius, a, um, *öreg, koros, idős*; alt, bejahrt. 2) Subst. *vén ember, öreg*; ein alter Mann, ein Greis. Cic.

Sĕno, ōnis, m. 3. Plur. Senones, populus in Gallia Lugdunensi. Liv.

Sensa, ōrum, n. pl. *gondolatok, vélekedés*; die Gedanken, die Mei-

Digitized by Google

nung. Dicendo sensa exprimere, Cic.

Sensātus, a, um, *esses*; verſtändig. Jul. Firm.

Sensibilis, e. *érezhető, érzékelhető*; empfindbar, ſinnlich. Senec.

Sensibilitas, ātis, f. 3. *érezhetőség*; die Empfindlichkeit Non. 2) *a' szók értelme*; der Sinn der Worte. Non.

Sensibiliter, Adv. *érezhetőképpen*; empfindlich, empfindbar durch die Sinne. Arnob.

Sensiculus, i, m. 2. Dimin. *gondolat*; ein Gedanke. Quint.

Sensifer, a, um, *érzést gerjesztő*; Empfindung verurſachend. Luer.

Sensifico, āre, t. *érzékenyíteni*; empfindſam machen Tert.

Sensificus, a, um, *érzékenyítő*; Empfindſam machend, Empfindung hervorbringend. Macrob.

Sensilis, e, *érezhető*; empfindbar, ſinnlich. Luer.

Sensim, Adv. *lassan lassan, észrevehetetlenül*; allmählich, nach und nach, unvermerkt. Cic.

Sensitivus, a, um, *érző, érzékeny*; empfindlich. Apul.

Sensuālis, e, *érzéki, testi*; ſinnlich. Tert.

Sensuālitas, ātis, f. 3. *érzékiség, érzékenység, érzőség*; Empfindſamkeit, Empfindlichkeit der Sinne. Tert.

Sensuāliter, Adv. *érzékiképpen, testiképpen*; empfindlich, ſinnlich. Prud.

Sensum, i, n. 2. *vélekedés, vélemény, gondolkozás*; die Meinung, Geſinnung. Cic.

Sensus, us, m. 4. v. gr. doloris, Cic. animi, Cic. *érzés, érzemény*; die Empfindung, das Gefühl. 2) *érzőtehetség, érzékiség, érzékenység*; die Kraft zu empfinden, der Sinn. 3) v. gr. amoris, Cic. *érzés, indúlat*; die Empfindung, der Affect. 4) *bélátás, p. o. a' dologba, megfogás*; die Einſicht, der Begriff. Sensus communis, Cic. *Közönséges emberi értelem*; der gemeine Menſchenverſtand. 5) *értelme valamelly szónuk, jelentése*; der Sinn eines Wortes. Cic. 6) *ítélőtehetségbeli ízlés*; der Geſchmack in Beurtheilung einer Sache. Cic. 7) *okosság, értelem*; die Vernunft, der Verſtand. Animal quod sensu caret, Pand. 8) *gondolkozás, vélekedés*; die Geſinnung, Meinung. Sensus suos alicui aperire, Nep.

Sententia, ae, f. 1. (sentio) *vélekedés, vélemény, gondolat*; die Meinung, die ich im Kopfe habe, Geſinnung, Gedanke. Sententiam suam aperire, v. mutare, Cic. In hac sum sententia, ut etc. Cic. 2) *kívánság*; der Wunſch. Ex animi mei sententia, Cic. *szívem kívánsága szerént, gondolatom szerént*; nach dem Wunſche meines Herzens. 3) *végezés, feltett szándék*; der Entſchluß, Vorſatz. Sic sententia est, stat sententia, Plaut. *úgy van elvégezve*; ſo iſt es feſt beſchloſſen. 4) *ész, okosság*; der Verſtand, die Klugheit. Non viribus res magnae geruntur, sed sententia. Cic. 5) *ítélet, ítélettétel*; das Urtheil. Sententiam dicere, Plaut. *ítéletet hozni*; ein Urtheil fällen. 6) *mondás, szózat, tétel*; ein Spruch, ein Satz. Acutae, concinnae sententiae, Sil. *éles mondások, elmés tanúságok*; gute Lehrſprüche. 7) *értelem, foglalat, tartalom*; der Inhalt, Sinn. Sententia literarum, Curt. *a' levél értelme, v. foglalatja, tartalma*; der Inhalt des Briefes. 8) *valamelly mondásnak az értelme, vagy szónak a' megfogása*; der Verſtand, der Sinn eines Spruchs, der Begriff des Wortes. Cic.

Sententiāliter, Adv. *ítélettétel képpen*; urtheilmäßig. Tert.

Sententiōla, ae, f. 1. Dimin. *kis, v. rövid mondás*; eine kleine Sentenz, Sprüchlein. Cic.

Sententiōse, Adv. v. gr. loqui, Cic. *okosan, gondolatokkal telyes előadásban*; gedankenvoll, gedankenreich, z. B. reden. 2) *mondások, v. elmés mondások által*; durch Sentenzen oder witzige Sprüche. Cic.

Sententiōsus, a, um, *tanúságos, jó gondolatokkal telyes*; lehrreich, voller Gedanken, gedankenreich. Cic.

Sentīcētum, i, n. 2. *tövisbokor, bajbonts*; ein Ort voller Dornen, Dornengeſträuch. Plaut.

Sentīcōsus, a, um, *tövises, tüskés, bajbontsos*; voller Dornen, dornig.

Sentina, ae, f. 1. *a' hajó allya, a' hova minden szemét és undokság összegyűl*; der Schiffgrund wo ſich

aller Unrath sammelt. Cic. 2) *undaksdg, szemét a' hajóban*; der Unflath im Schiffe. Juven. 3) Met. *a' népnek szemetje, sepreje*; allerley loses Gesindel. Ejicere sentinam urbis; Cic.

Sentīnăcŭlum, i, n. 2. *lapát, vízhányó lapát*; eine Schaufel, Schippe. Nol.

Sentīnātor, ōris, m. 3. *ládpoló, vízhányó*; der Ausschöpfer des im Schiffe befindlichen Unraths. Paulin. Nol.

Sentīno, āre, 1. *a' vizet a' hajóból kihányni*; das ins Schiff gedrungene Wasser ausschöpfen. Nol.

Sentīnōsus, a, um, v. gr. navis, Cato. *undoksdggal telyes*; voll Schiffsunrath.

Sentinum, i, n. 2. urbs in Umbria.

Sentīnus, i, m. 2. i. e. deus, qui sensus puerperio largiri putabatur, Varr.

Sentĭo, sensi, sensum, īre, 4. v. gr. suavitatem cibi, Cic. odorem, Luer. dolorem, Luer. *érezni, megérezni*; fühlen, empfinden. 2) v. gr. morbos, Plin. *megérezni, aldja vettetve lenni*; empfinden, unterworfen seyn. Radix celeriter cariem sentit, Plin. 3) *észrevenni, látni, tudni valamit*; merken, wahrnehmen, sehen, wissen. Inepta esse sentio, Ter. Quod sentio quam sit exiguum, Cic. Animi est sentire praeterita et futura, Cic. 4) *ítélni, vélekedni, ollyan ítélettel, gondolattal, vélekedéssel lenni, úgy tartani*; urtheilen, denken, gesinnt seyn, Gesinnung haben, meinen, dafür halten. Recte sentis, Cic. *jól ítélsz, jól gondolkozol*; du urtheilest oder denkest recht. Cum aliquo sentire, Cic. *valakivel egy gondolaton lenni, együtt tartani*; es mit Jemanden halten. 5) *érzeni, tudni hozzá*; verstehen. Cic. 6) *kimondani vélekedését*; seine Meinung sagen. Cic. Not. sensti, Ter. pro: sensisti.

Sentis, is, m. 3. *tövis, tüske*; ein Dorn. Plaut. 2) *tövisbokor*; ein Dornstrauch. Virg. 3) Met. *ragadós kezű, tolvaj*; ein diebischer Mensch. Plaut.

Sentisco, ĕre, 3. *észrevenni*: wahrnehmen, merken. Lucan.

Sentōsus a, um, *tövises, tüskés*; voll Dornen, dornig. Nol.

Sentus, a, um, id. qu. sentosus. 2) *darabos, göröngyös*; rauh, holperig, nicht glatt, Loca senta situ, Virg.

Sĕorsum, et Seorsus, Adv. *külön*: besonders. 2) seorsum a te sentio, Plaut. *külömbözö értelemben vagyok tőled*; ich bin ganz anderer Meinung.

Sĕorsus, a, um, *kölömbözö, külön levő, különös, a' többitól külön vált*; besonders, mit andern nicht gemein, von andern getrennt. Cato.

Sĕpar, āris, o. *külömbözö, egymástól elvált*; abgesondert, getrennt, verschieden. Val. Fl. Flumina duo natura separi. Solin.

Sĕpărābĭlis, e, *elválasztható*; trennbar. Cic.

Sĕpărāte, Adv. *különválasztva, külön, különösen, magában*; absonderlich, besonders. Comp. separatius, Cic.

Sĕpărātim, Adv. *külön, különösen*; besonders, aparte. Cic.

Sĕpărātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás, különválasztás*; Absonderung, Trennung. Cic.

Sĕpărātor, ōris, m. 3. *elválasztó, különválasztó*; der Absonderer, Trenner. Cic.

Sĕpărātrix, īcis, f. 3. *elválasztó, t. i. asszony, leány*; die Absonderinn, Trennerinn. Augustin.

Sĕpărātus, us, m. 4. i. q. separatio, Apul.

Sĕpărātus, a, um, *elválasztott*: abgesondert. 2) *elvált, különvált*; geschieden, getrennt. 3) *különös*; besonderer, e, es. Cic.

Sĕpăro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid a re, Cic. *különválasztani, elválasztani*; absondern, trennen. Vera a falsis separare, Cic. *az igazat a' nemigaztól megkülömböztetni*; die Wahrheit von der Unwahrheit unterscheiden.

Sāpĕdes, um, m. pl. *hangyák*; die Ameisen. Apul.

Sĕpĕlĭbĭlis, e, *eltemethető, elrejthető*; was sich begraben oder verbergen läßt. Plaut.

Sĕpĕlĭo, pelivi et pelii, pultum, īre, 4. v. gr. mortuum, Cic. ossa, Ovid. *eltemetni*; begraben, beerdigen. 2) Met. fama sepulta, Ovid. i. e. extincta. Bellum sepultum, Cic. i. e. ad finem perductum. 3) v. gr. dolorem, Cic. *elfelejteni*; vergessen. 4) sepelire somnum, Plaut. *felébredni*; auf-

Digitized by Google

wachen. Se somno sepelire, Virg. *lefeküdni, elaludni*; ſich ſchlafen legen. 5) sepultus sum, Ter. *oda vagyok, el vagyok én temetve*; es iſt um mich geſchehen. 6) urbem sepelire, Tac. *valamelly várost leróntani, omladeki alá temetni*; eine Stadt zerſtören.

Sĕpes, ĕdis, o. *hatlábú*; ſechsfüßig Ap.

Sēpes, vel Saepes, is, f. 3. *sövény, kerités*; der Zaun, die Verzäunung. Caes. Sepes muralis, Non. *kökerités*; die Mauer.

Sēpia, ae, f. 1. *téntaféreg, egy tengeri féreg*; der Blackfiſch, Tintenfiſch, ein Meerwurm. Cic. 2) Met. *ténta*; die Tinte. Pers.

Sēpicula, ae, f. 1. *kis sövény, kerités*; ein kleiner Zaun, Zäunchen. Apul.

Sēpimen, ĭnis, n. 3. *körülkerités, békerités*, die Verzäunung. Apul.

Sēpimentum, (Saep.) i, n. 2. *kerités*; die Verzäunung, der Zaun. Cic. 2) *közfal, vagy kerités*; der Zaun z. B. zwiſchen zwey Gärten. Varr.

Sēpio, v. Saepio, psi, ptum, īre, 4. v. gr. segetem, Colum. *sövénnyel körülkeritni, békertelni*; verzäunen, umgeben, z. B. mit Zaun. Arboribus vallum sepire, Liv. 2) v. gr. urbem muris, Nep. oppidum castris, Cic. *körülkeritni, békeritni*; mit etwas umgeben, einſchließen. 3) v. gr. urbem praesidio, vel vias, Liv. *megrakni, p. o. őrizettel*; bedecken, beſetzen. 4) v. gr. transitum, Curt. *körülvenni, általmarni*; bedecken, verwahren. Natura oculos membranis vestivit et sepsit, Cic.

Sēpiola, ae, f. 1. Dimin. id. qu. sepia, Plaut.

Sepĭāsia, ae, f. 1. *jószagú, jóillatú kenőts, víz, 's a' t.* wohlriechende Sachen. Mart.

Sepĭātius, a, um, v. gr. Sepiasia, sc. platea, Cic. *Capua városának egy útszája, a' hol kenőtsöket drulták*; eine Gaſſe in Capua, wo Salbe verkauft worden.

Sēpōno, sui, situm, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *félre tenni, eltenni*; bey Seite legen, aufheben. 2) v. gr. curas, Ovid. *felhugyni vele, eltávoztatni, felejteni, p. o. a' gondokat*; bey Seite legen, weglegen, entfernen. 3) v. gr. aliquem in insulam, Tac. aliquem a domo sua, Tac. *küldeni, elparantsolni*; entfernen, wegſchaffen, relegiren. 4) *megkülömböztetni*; unterſcheiden. Inurbanum dictum lepido dicto seponere, Horat. 5) *szakasztani, p. o. időt magának valamire, választani*; ausſuchen, wählen, auswählen. Sibi tempus ad aliquid agendum seponere, Cic.

Sēpōsĭtĭo, ōnis, f. 3. *félretétel, eltétel*; Beyſeitlegung, Aufhebung. Veget.

Sēpōsĭtus, a, um, *eltett, félre tett*; bey Seite gelegt. 2) v. gr. luna, Prop. *félre eső, távoilévő*; abgelegen, entfernt. 3) *elrejtett*: verſteckt. Cic. 4) v. gr. grex, Mart. *kivánságtott, jeles*; ausgeſucht, vortrefflich.

Seps, sepis, c. 3. *valamelly mérges fereg*; ein giftiger Wurm. Plin 2) i. q. Oniscus, Plin. 3) id. qu Sepes, is.

Sepse, pro: seipse, Cic. ap. Senec.

Septa, ōrum, n. plur. *halasto*; der Fiſchteich. Colum.

Septas, ădis, f. 3. *hetes szám, a' hét*; eine Sieben, Zahl von Sieben. Macrob.

Septem, Indecl. *hét*; ſieben. Virg.

September, bris, m 3. v. mensis September, Cic. *Szeptember, Sz. Mihály kava*; der September, Herbſtmonath. Varr. Calendis Septembribus. Cic. *Szeptember első napján*; am erſten September.

Septemdĕcim, v. Septendĕcim (septem et decem) *tizenhét*; ſiebzehn. Cic.

Septemfārĭam, Adv. *hétszeresen*; ſiebfach. Adv.

Septemflŭus, a, um, *hétfolydású, hét ágra folyó*; ſiebenfach fließend. Ovid.

Septemgĕmĭnus, a, um, v. gr. Nilus, Virg. *hétágú*; ſiebenfach.

Septemmestris, e, v. gr. infans, Censorin. *hethónapos*; ſiebenmonathlich.

Septemnerva, ae, f. 1. i. q. plantago major, Apul.

Septempĕdālis, e, *hétlábnyi*; von ſieben Fuß oder Schuh (an Größe). Plaut.

Septemplex, ĭcis, *hétszeres*; ſiebenfach. Virg.

Septemtrio, vide: Septentrio.

Septemvir, i, m. 2. plur Septemviri, *egy ason hét személyek közül, kiket Antonius Rómában a' szántóföldek kiosztására rendelt*; einer von den ſieben obrigkeitlichen Per-

Digitized by Google

sonen, die Antonius zur Vertheilung der Äcker erwählte. Tac.

Septemvirālis, e, *a' hétszemélyes hivatalbélieket illető*; die Septemviri oder Siebenmänner betreffend. Cic. 2) Tabula Septemviralis, (sc. in Regno Hungariae); Gloss. *a' hétszemélyes Tábla*; die Septemviral-Tafel.

Septemvīrātus, us, m. 4. *hétszemélyes tisztség, vagy hivatal, v. méltóság*; das Amt oder die Würde der Siebenmänner. Cic.

Septemvīri, ōrum, m. plur. vide: Septemvir.

Septēnārius, a, um, v. gr. numerus, Plin. *hetes, hétből álló*; aus sieben bestehend.

Septendēcim, vide: Septemdecim.

Septēni, ae, a, vide: Septenus.

Septennis, v. Septuennis, e, *hétesztendős*; siebenjährig. Plaut.

Septennium, ii, n. 2. *hétésztendőbeli idő, hétesztendő*; eine Zeit von sieben Jahren. Prud.

Septentrio, v. Septemtrio, ōnis, m. 3. *éjszak, v. észak*; die mitternächtliche Gegend, Mitternacht Cic. 2) septentrio major et minor, Vitr. *a' nagy és a' kis göntzöl szekere, két tsillagzat*; der große und der kleine Bär. 3) *éjszaki szél*; ein Nordwind. Cic. et Liv.

Septentrionālis, e, *éjszaki*; nördlich. Vitruv.

Septentrionārius, a, um, v. gr. ventus, Gell. *éjszaki*; nördlich.

Septēnus, a, um, et Septeni, ae, a *hét, hétből álló, heten*; sieben, je sieben. Liv.

Septiceps, ipitis, e. *hétfejű*; siebenköpfig. Sid.

Septicollis, e, *héthegyű, héthalmú*; siebenhügelig, sieben Hügel habend. v. gr. arx, i. e. Roma, Prud.

Septicus, a, um, *mard*; beitzend. Plin.

Septies, Adv. *hétszer*; siebenmahl. Liv.

Septifāriam, Adv. *hétszeresen*; siebenfach. Non.

Septifōlium, ii, n. 2. *hétlevelűfű*; Siebenblatt, ein Kraut. Apul.

Septiformis, e, *hétformdjú, hétszeres*; siebenförmig, siebenfach. August.

Septimāna, ae, f. 1. *hét, egy hét*; eine Woche. Cod. Theod.

Septimānus, a, um, *a' hetedik légióhoz való, p. o. katona*; zur siebenten Legion gehörig. Tacit. 2) *a' hetedik számbéli*; zur siebenten Zahl gehörig. Varr.

Septimatrus, i. e. septimus dies, numerando ab Idibus, Varr.

Septimius, ii, m. 2. et a, ae, f. 1. nomen familiare Romanum, Cic. v. gr. Septimius Severus, etc.

Septimo, sc. loco, Adv. *hetedszer, hetedikszer*; siebentens, zum siebenten Mahle. Varr.

Septimontiālis, e, i. e. festum Septimontii concernens.

Septimontium, ii, n. 2. sc. sacrum, vel festum, quod Romani mense Decembri celebrarunt. Varr.

Septimum, Adv. *hetedszer*; siebentens, zum siebenten Mahle. Cic.

Septimus, a, um, *a' hetedik*; der siebente. Cic.

Septimusdecimus, a, um, *tizenhetedik*; der siebzehnte. Vitruv.

Septingēnārius, a, um, v. gr. grex, Varr. *hétszázbóli álló*; aus siebenhundert bestehend.

Septingēni, ae, a, *hétszázan*; je siebenhundert. Plin.

Septingentēsimus, a, um, v. gr. annus, Liv. *hétszázadik*; der siebenhundertste.

Septingenti, ae, a, *hétszáz, hétszázan*; siebenhundert. Liv.

Septingentiēs, Adv. *hétszázszor*; siebenhundertmahl. Plin.

Septīo, ōnis, f. 3. v. gr. urbis, Vitr. *bekerítés, körülkerítés, p. o. sövénnyel*; die Verzäunung, Vermachung.

Septīpes, ēdis, o. *hétlábú*; siebenfüßig. Sidon.

Septizōnium, ii, n. 2. fuit aedificium Romae peralтum et peramplum, Svet.

Septuāgēnārius, um, v. gr. homo, Pand. *hetvenesztendős*; siebzigjährig.

Septuāgēni, ae, a, *hetvenen, hetven*; je siebzig siebzig. Plin.

Septuāgēnus, a, um, *a' hetvenedik*; der siebzigste. Plin.

Septuāgēsiēs, Adv. *hetvenszer*; siebzigmahl. Mart. Cap.

Septuāgēsimus, a, um, *hetvenedik*; der siebzigste. Cic.

Septuāgies, Adv. *hetvenszer*; siebzigmahl. Colum.

Septuāginta, Indecl. *hetven*; siebzig. Colum.

Septuennis, vide: Septennis.

Septum, i, n. 2. *bekerített hely*; ein umgezäunter Ort. 2) *istálló, ól*; ein Stall. 3) *kerítés*; der Zaun. Varr.

Digitized by Google

4) septum transversum, Anat. *keresztháryta*; das Zwergfell.

Septuncĭālis, e, *tizennégy latos*; vierzehnlöthig.

Septunx, uncis, m. 3. *egy egésznek hét tizenkettőd része*; sieben zwölftheile eines Ganzen. Colum.

Septŭōse, Adv. id. qu. Obscure, Liv. Andr.

Septuplex, icis, o. *hétszeres*; siebenfach. Vet. Gloss.

Septuplus, a, um, *hétszeres*; siebenfach, siebenfältig. Aug.

Septus, a, um, *körülkeritett, békerített*; umzäunt. 2) *körülvett, körülfogott*; umgeben. Septus comitatu, Cic. *késerőkkel körülvett*; mit einer Begleitung umgeben.

Sĕpulcrālis, e, *sírt illető, temetői, koporsói*; das Grab betreffend, dahin gehörig. Ovid.

Sĕpulcrētum, i, n. 2. *temetőhely*; ein Gottesacker. Catull.

Sĕpulcrum, i, n. 2. *sír, koporsó*; das Grab. Cic. Monimentum sepulcri, Nep. *koporsókő, sírfa, sírosszlop*; das Grabmahl. Aliquem condere sepulcro, Ovid. *eltemetni*; begraben, beerdigen. 2) *sírhalom*; das Grabmahl, Grab sammt dem Denkmahle. Sepulcrum exstruere, Horat. v. facere, Cic. 3) *a' holt, v. halott, v. annak lelke*; der Todte, oder die Seele des Todten. Placatis sepulcris, Ovid.

Sĕpultor, ōris, m. 3. *sírdó*; der Todtengräber. Aug. 2) Trop. v. gr. turbinum, Ter. *letsendesítő*; ein Beruhiger.

Sĕpultōrius, a, um, *temetői, temetést illető*; zum Begräbnisse gehörig. Gloss.

Sĕpultūra, ae, f. 1. *temetés, eltemetés*; das Begräbniß, die Beerdigung. Sepultura adficere, Cic. *eltemetni*; beerdigen.

Sĕpultūrārius, a, um, id. qu. Sepultorius.

Sĕpultus, a, um, *eltemetett*; begraben. Cic.

Sĕpum, i, n. 2. id. qu. Sevum.

Sĕquācĭtas, ātis, f. 3. *engedelmeskedés*; die Folgsamkeit. Sidon.

Sĕquācĭter, Adv. *engedelmesen*; gehorsam, folgsam. Arnob.

Sĕquāna, ae, f. 1. *a' Szájna, v. Sequana, víz Franczíaországban*; die Seine, ein Fluß in Frankreich. Caes.

Sĕquāni, ōrum, pl. populus Galliae ad Sequanam, Mart.

Sĕquax, ācis, o. (sequor) *mást könnyen, v. gyakran követő*; leicht oder schnell, oder oft folgend. 2) v. gr. bitumen, Plin. *hajtható, engedő, a' mivel könnyű bánni*; biegsam, nachgiebig, folgsam, leicht zu bearbeiten. 3) *engedelmes*; gehorsam. Plin.

Sĕquēla, ae, f. 1. *következés*; die Folge. Morę sequela morborum, Lactant.

Sĕquentĭa, ae, f. 1. *következés*; die Folge. Front.

Sĕquester, tra, trum, et Sequester, tris, tre, *eszközlő, kiszközlő*; vermittelnd. Pace sequestra, Virg. *a' békesség eszköze által*; durch Vermittelung des Friedens. 2) Subst. Sequester, tri, m. 2. *közbenjáró gondviselő, p. o. kire két perlekedő fél között a' perben forgó pénz vagy más jószág addig bizatiatik, míg a' per a' törvény útjón eligazíttatik*; eine Mittelsperson, bey der das, worüber zwey Personen streiten, z. B. Geld ꝛc., indeß verwahrlich niedergelegt ist, bis der Proceß beygelegt wird. Nisi des sequestrum, Plaut. Apud sequestrem depositum, Gell. Sequestra, fem. idem. qu. Sequester, tri.

Sĕquestrārius, a, um, v. gr. actio, Pand. *a' közbenjáró gondviselőnek adott dolgot vagy pénzt illető*; die einem Schiedsmann übergebene Sache betreffend.

Sĕquestrātĭo, ōnis, f. 3. *közbenjárás*; die Unterhandlung. 2) *letartóztatása valamelly per alatt lévő jószágnak vagy pénznek, míg a' per eligazítódik*; die Besitznehmung eines streitigen Gutes oder Geldes bis zur Beylegung des Prozesses. JCt.

Sĕquestrātor, ōris, m. 3, *letartóztató*; der etwas bis zum Ausgange der Sache in Besitz nimmt. Symm.

Sĕquestro, āvi, ātum, āre, 1. *egy közös, v. közbenjáró gondviselőnek általadni*; einem Schiedsmanne übergeben. Virg. 2) *elválasztani, külön választani*; absondern. Mart.

Sĕquestrum, i, n. 2. *zálog*; ein Pfand. JCt. 2) id. qu. Sequestratio.

Sĕquior, m. et f. sequius, ōris, n. 3. *tsekélyebb, aldbbvaló, rosszabb*; geringer, schlechter. Vita sequior, Pand. *rossz élet*; ein schlechtes Le-

Digitized by Google

ben. 2) sequior sexus, Apul. *az asszonyi nem*; das weibliche Geschlecht. Sequius, Adv. *rosszúl*; übel, schlecht. v. gr. loqui de aliquo, Sen.

Sĕquor, quūtus et cūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, Ter. *utánna menni valakinek, követni valakit, késérni*; folgen, hinter einem hergehen, mitgehen, mitkommen, begleiten. Funus sequi, Ter. *a' halottat késérni, v. kikésérni, t. i. a' temetőbe*; mit zur Leiche gehen. 2) v. gr. feras, Ovid. *kergetni, hajtani, üzni*; verfolgen, jagen. 3) Trop. *következni, utánna lenni, utánna következni*; folgen, hernach kommen. Et quae sequuntur, Cic. i. e. et cetera. 4) *következni, lenni, p. o. egy dolognak a' másikból*; folgen, erfolgen. Non sequitur, Front. *abból nem következik*; es folgt nicht daraus. 5) v. gr. leges, Cic. consilium alicujus, Cic. *követni valamit, szabni, v. alkalmaztatni magát valumihez*; folgen, sich nach etwas richten. Officium sequi, Cic. *hivatalhoz szabni mágat, annak eleget tenni*; seine Pflicht erfüllen.

Sĕquūtĭo, Sequūtor, Sequūtūlejus, vide: Secutio, Secut. etc.

Sequutus, a, um, id. qu. secutus.

Ser, ēris, m. 3. *selyembogár*; ein Seidenwurm. Sidon. 2) *Tatár*; ein Tartar. 3) *Persa*; ein Perser.

Ser, is, m. 3. Plur. Sēres, um, populus Asiae orientalis, Plin.

Sĕra, ae, f. 1. vel: sera pensilis; *lakat*; ein Schloß, Vorlegschloß. Seram ponere, Juven. *lakatot vetni valamire*; Schloß anlegen. 2) *zár, p. o. az ajtón*; das Schloß. Ovid.

Serāchi, ōrum, m. pl. populus Asiae, ad paludem Meotidem, Mela.

Serānus, vel Serrānus, i, m. 2. cognomen Romanum, Cic.

Sĕrāpēum, vel —īum, ĭi, n. 2. templum in honorem Serapis, Tert.

Sĕrāpias, ădis, f. 3. i. q. Orchis, Plin.

Sĕrāpĭcus, a, um, *drága, p. o. étek*; köstlich. Tert.

Sĕrāpĭo vel Serāpĭon, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, Cic.

Sĕrāpĭon, i, id. qu. Serapias.

Sĕrāpis, is et ĭdis, m. 3. deus Aegyptiorum, alias: Apis et Osiris, Mart.

Sĕrāpīum, vide: Serapeum.

Sĕrārius, a, um, v. gr. porcus, i. e. vivens sero lactis, Cato.

Sĕre, Adv. *késön, lassan*; spät, langsam. Serius, Cic. Serius ocius. Hor. *elébb utóbb*; es sey eher oder später. Serissime, Caes.

Sĕrēnātor, ōris, m. 3. *égkiderítő, égderítő, Jupiter neve*; der heiteren Himmel macht, Aufheiterer, ein Beynamen des Jupiter. Apul.

Sĕrēnĭfer, a, um, v. gr. aquilo, Avien. *kiderítő, szép tiszta időt hozó*; heiteres Wetter bringend.

Sĕrēnĭtas, ātis, f. 3. v. gr. coeli, Cic. *kiderültség, kitisztúlás, tiszta idő, v. ég*; Heiterkeit, heiteres Wetter. 2) *egy királyi hertzeg tzímzetje*; der Titel eines kön. Prinzen. Serenitas vestra, Capit. *Királyi Hertzegséged*; Euer kön. Hoheit. 3) *más hertzegek tzímje*; der Titel eines Fürsten. Serenitas Vestra, *Hertzegséged*: Euer Durchlaucht, Euere Durchlauchtigkeit. Gloss.

Sĕrēno, āvi, ātum, āre, 1. *kideríltni, kivildgositni*; aufklären, heiter machen. Sol nubila serenat. Virg. 2) Trop. *kividdmítni, megviditni*; aufheitern. Solin.

Sĕrēnum, i, n. 2. *tiszta szép idő*; das schöne heitere Wetter. Plin.

Sĕrēnus, a, um, v. gr. coelum, Virg. aer, Plin. nox. Virg. *tiszta, kiderült*; heiter, hell, klar. 2) Trop. v. gr. aqua, Mart. vox, Pers. *tiszta*; heiter, hell. 3) v. gr. res, Sil. animus, Ovid. *vig, vidám, örvendetés, szerentsés, tsendes, nyúgodt*; fröhlich, glücklich, ruhig.

Sĕres, um, vide: Ser.

Sĕresco, ĕre, 3. *megszikkadni*; trocken werden. Lucret. 2) *megsavósodni*; Molken werden. Lac serescit, Plin.

Sergĭānus, a, um, *Sergiusi*; Sergisch, von einem Sergius benannt. Varr.

Sergĭus, a, um, idem, Plin.

Sergius, ii, m. 2. et Sergia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum, Cic.

Sĕrĭa, ae, f. 1. *korsó*; ein Krug. Ter.

Sĕrĭcārĭus, ii, m. 2. sc. textor, Firm. *selyemszövő*; ein Seidenweber.

Sĕrĭcātus, a, um, *selyemből készült*; in Seide gekleidet. Svet.

Sĕrĭcĕus, a, um, *selyemből való, selyem*; seiden, aus Serischem Zeuge. (Seide) Flor.

Sĕrĭcus, a, um, *selyemből való, selyem*; von Seide gemacht, seiden.

Digitized by Google

Serica vestis, Plin. *selyem ruha*; ein ſeidenes Kleid.

Sĕrĭes, ēi, f. 5. v. gr. arborum, Plin. rerum, Cic. annorum, Hor. *rend, sor, szám, sokaság*; die Reihe, Ordnung, Anzahl. Innumerabilis series annorum, Hor.

Sĕrĭĕtas, ātis, f. 3. *komolyság, valódiság*; die Ernſthaftigkeit, Ernſtlichkeit. Auson.

Sĕrio, Adv. *valóban, valósággal, tréfa nélkül, tréfán kivül*; ernſtlich, ohne Scherz. Cic.

Sĕrĭŏla, ae, f. 1. *bornak való edény, p. o. palatzk, karafina, butellia*; eine Weinflaſche, Boutellie. Pers.

Sĕrĭphos, vel —us, i, f. 2. insula maris Aegaei, Cic Hinc: Seriphius, a, um, i. e. ex insula Seripho.

Sĕris, is, v. ĭdis, f. 3. *endivia saláta neme*; eine Art Endivien. Plin.

Sĕrĭtas, ātis, f. 3. *lassúság, elkésés*; die Langſamkeit, ſpäte Ankunft. Symmach.

Sĕrius, Adv. *késöbben, lassabban*; ſpäter, langſamer. Vide: Sero.

Sĕrĭus, a, um, v. gr. res, Cic. verba, Hor. *valódi, komoly, való, nem tréfa*; ernſthaft, ernſtlich.

Sermo, ōnis, m. 3. *beszéllgetés*; die Unterredung, das Geſpräch, der Discurs. Fit sermo inter eos, Cic. *beszéllgetnek*; ſie discuriren. Sermonem cum aliquo conferre, Cic. *beszéllgetni, v. beszédbe elegyedni valakivel*; ſich unterreden, mit jemanden ein Geſpräch halten. Dare se in sermonem, idem. Cic. 2) *beszéd*; die Sprache. Sermo vulgaris, Quint. *közönséges beszéd*; die Sprache des gemeinen Lebens. 3) *a' miről az emberek beszéllnek*; das Reden der Leute. In ore et sermone omnium est, Cic. *minden róla beszéll, minden ember szájában forog*; jedermann redet von ihm. 4) *hír*; das Gerücht. Sermonem dissipare, excitare, Cic. *elterjeszteni valamelly hírt*; ein Gerücht unter die Leute bringen. 5) Sermo patrius, Curt. *anyai, v. hazai nyelv*; die Mutterſprache, Landesſprache. Sermo Latinus; *deák nyelv*; die lateiniſche Sprache. 6) *értekezés*; die Abhandlung, Schrift. Hor. 7) *beszéd, oratzió*; die Rede. Sermonem habere apud etc. Plin. Ep. 7) *gúnyoló beszéd*; die Satyre. Hor.

Sermōcĭnanter, Adv. *beszéllgetve*; discurirend. Sidon.

Sermōcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *beszéllés egymás közt, beszéllgetés*; das Reden, Discuriren, Discurs. Gell. 2) figura Rhetorica, cum quis loquens inducitur. Auct. ad Her.

Sermōcĭnātrix, īcis, f. 3. *fetsegő, (asszony, v. leány)*; eine Schwätzerinn. Apul.

Sermōcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. cum aliquo, Cic. *beszéllni, beszéllgetni, fetsegni, lotsogni*; reden, ſchwatzen, discuriren, ſich unterreden.

Sermōnālis, e, *beszéllő*; redend. Tert.

Sermōnor, āri, Dep. 1. i. q. sermocinor, Gell.

Sermunculus, i, m. 2. Dim. *beszédetske, beszéllgetésetske*; ein kleines Geſpräch. Plin. jun. 2) *hír*; ein Gerücht. Sermunculum omnem restinguere, Cic.

Sĕro, sevi, sertum, ap. Enn. satum, serĕre, 3 *vetni, magot vetni, ültetni, plántálni*; ſäen, pflanzen. Colum. 2) tibi seris, tibi metis, Prov. *a' mint vetsz úgy aratsz*; bettſt du dir wohl, ſo ruhſt du wohl. 3) Met. e. gr. bellum, Liv. *szerezni, szülni, inditni*; erregen, zeugen, verurſachen. e. gr. colloquia cum aliquo, Idem. *valakivel beszéllgetni*; mit einem ſprechen. 4) e. gr. crimen in aliquem, Liv. *valakit rágalmazni*; einen ſchmähen. 5) e. gr. mentionem alicujus rei ad vulgus, Idem. *közönségessé tenni*; öffentlich bekannt machen.

Sĕro, rui rtum, ĕre, 3. *szerkeszteni, összverakni, elrendelni*; zuſammen ſetzen, ordnen. e. gr. sermonem, Plaut. *beszéllgetni, beszéllgetést tartani*; ein Geſpräch halten.

Sĕro, āre, 1. *bé, v. elzárni*; ſchließen, verſperren. Colum.

Sĕro, Adv. *késő, késön*; ſpät. 2) *estve*; am Abende. Eo die venit sero, Cic. Comp. serius. Serius subsequi, Svet. *elkésni*; ſich verſpäten. Sup. serissime, Caes.

Sērōtĭnus, a, um, e. gr. hyems, Plin. pulli, Colum, pira, Plin. *késői, az az késön jövő, történő, eső, v. érő*; ſpät, ſpät kommend, wachſend, geſchehend. 2) e. gr. locus, Plin. *késöre, v. késön termő*; ſpät etwas

Digitized by Google

hervorbringend. 3) e gr. raptor, Sen. *lassú*; langsam.

Serpens, tis, o. Adj. *tsúszó, mászó*; kriechend. Plin. 2) Subst. *kígyó*; eine Schlange. Curt. 3) *bizonyos tsillagzat*; ein himmlisches Gestirn. Vitr.

Serpentāria, ae, f. 1. *katskaringós farkasalma*; die Schlangenwurzel. Ap.

Serpentĭcalcus, i, n. 2. *kígyótapodó*; einer der die Schlangen tritt. (Ex serpens et calco.)

Serpentĭgĕna, ae, c. 1. *kígyótól fajzott*; ein Schlangenkind, i. e. von einer Schlange geboren, gezeugt, oder entsprungen. Ovid.

Serpentĭger, era, erum, *kígyóhordozó*; Schlangen tragend. Ovid.

Serpentīnus, a, um, *kígyótól való, kígyó*; von Schlangen. Ambros.

Serpentīpes, ĕdis, o. *kígyó lábú*; schlangenfüßig. Ovid.

Serpentŭlus, i, m. 2. *kígyótska*; eine kleine Schlange. Gloss.

Serpĕtrastrum, i, n. 2. *mankó, gamó, vagy más effélе, mellyet a' gyermekek görbe térdéhez kötöztek, azoknak kiegyenesítések véget*; eine Stelze, oder sonstiges Werkzeug, das man an die krummen Knie der Kinder band, um sie wieder gerade zu machen. Varr. 2) Trop. de serperastris cohortis meae, Cic. *hol másokat hertzehurtzdló rosszra tisztviselők értetnek*; wo schlechte Offiziere, die andere hudelten, verstanden werden.

Serpĭcŭla, ae, f. 1. *bogárka, bogaratska*; ein Würmchen. Propert.

Serpīgo, ĭnis, f. 3. i. q. Herpes, Mant.

Serpillum, i. q. Serpyllum.

Serpo, psi, ptum, ĕre, 3. *tsúszni, mászni*; kriechen. Serpendo accedere, Cic. *oda, v. elétsúszni*; hinzu kriechen. 2) Met. *terjedni, eldgazni*; sich ausbreiten. Ulcus serpit, Cels. *terjed*; frißt um sich. 3) amicitia per omnem vitam serpit, Cic. *holtig tart*; dauert bis in den Tod. 4) *lassan a' fő dologra jönni, mellyről beszéll az ember*; allmählig auf die Hauptsache kommen, von der man redet. Idem.

Serpŭla, ae, f. 1. Dimin. id. qu. Serpentulus, Fest.

Serpullum, i. q. Serpyllum.

Serpyllifer, a, um, *kakukfű hordó*; Quendel tragend. Sidon.

Serpyllum, i, n. 2. *kakukfű*; Quendel, Feldthymian. (Thymus Serpyllum, L.) Colum. Virg.

Serra, ae, f. 1. *fürész*; die Säge. Cic. Serram cum aliquo ducere, Varr. Prov. *valakivel tsávódni*; mit Jemanden zanken. 2) *fürész, v kígyó forma hadirend*; eine gewisse sägeförmige, oder schlangenförmige Schlachtordnung. Veget. 3) *fürészhal*; ein Sägefisch. Plin. 4) *bizonyos tséplőszekér*; ein gewisser Dreschwagen. Hieron.

Serrābilis, e, *fürészelhető*; sägbar, was sich sägen läßt. Plin.

Serrăcŭlum, i, n. 2. *kormánylapát, kormány*; das Steuerruder. Pandect. Al. servaculum.

Serracum, i. q. Sarracum.

Serrāgo, ĭnis, f. 3. *fürészpor, fürészhulladék*; Sägemehl, Sägespähne. Coel. Aur.

Serrānus, vide: Seranus.

Serrāta, ae, f. 1. *sebfű, bakfű*; die Betonie, ein Kraut. Plin.

Serrātim, Adv. (serra) *fürész formán*; sägeförmig. Vitr.

Serrātōrĭus, a, um, (serro) *fürészelést illető, ahoz való*; das Sägen betreffend, dahin gehörig. Ammian.

Serrātŭla, ae, f. 1. i. q. Serrata, Plin.

Serrātūra, ae, f. 1. (serro) *fürészelés*; das Sägen. Pallad.

Serrātus, a, um, *fürész formájú, ki 's be dálló*; sägeförmig, gezackt, (zackig) wie eine Säge. Serrati dentes, Plin. e. gr. numi, Tacit. *bérovátkolt szélű*; am Rande eingekerbt.

Serro, āre, 1. (serra) *fürészelni, el, v. kettéfürészelni*; sägen, zersägen. Veget.

Serrŭla, ae, f. 1. Dim. *kis fürész, félkézfürész*; eine kleine Säge. Cic.

Serta, ae, f 1. *font koszorú*; ein geflochtener Kranz Tib.

Sertātus, a, um, *koszorúzott, megkoszorúzott*; bekränzt. Mart. Cap.

Serto, āre, 1. *megkoszorúzni*; bekränzen. Vet. Gloss.

Sertōrĭānus, a, um, e. gr. bellum, Cic. *Sertoriusi*; Sertorisch.

Sertōrĭus, Q. Sertorius, adsecla Marii.

Sertula Campana, i. q. Melilotos, Plin.

Sertum, i, n. 2. *koszorú, bokréta*; ein Kranz, ein Strauß. Texere serta, Sen. *koszorút kötni*; Kränze machen.

Sertus, a, um, *összeszerkesztetett, tett*

v. foglalt; zusammengesetzt. 2) *font, kötött, fűzött*; geflochten. Flores serti, Lucan. *bokréta*; ein Blumenstrauß. 3) caput regali majestate sertum, Mart. Cap. *királyi módon megkoronázott fő*; ein königlich gekröntes Haupt.

Sĕrum, i, n. 2. *savó*; die Molken. Virg. Plin. 2) e. gr. sanguinis, Med. *vises nedvesség a' vérben*; die wässerige Feuchtigkeit im Blute. 3) e. gr. biliosum, Idem. *epés nyálkásság, v. sűrű uyál*; der gallichte Schleim.

Sĕrum, i, n. 2. *késő estve*; der späte Abend. Rem in serum trahere, Liv. *elhalasztani*; aufschieben.

Sĕrus, a, um, *késői, későn való, késedelmes, lassú*; spät, langsam. Cic. 2) e. gr. apes, Liv. *melly későre telyesittetik*; spät in Erfüllung gehend. 3) *igen későn levő*; zu spät. Cic. Comp. serior, Tibull. Sup. serissimus, Vell. Pat.

Serva, ae, f. 1. *rabszolgáló*; eine Sclavinn. Liv.

Servābĭlis, e, *megtartható, megmentető*; was erhalten, oder gerettet werden kann. Ovid.

Servāculum, i, n. 2. *vasmatska*; der Schiffanker. Isid.

Servans, antis, o, *megtartója, p. o. a' rendnek, törvénynek*; beobachtend. Servantissimus aequi, Virg.

Servātio, ōnis, f. 3. *fenntartás, megtartás*; die Erhaltung. 2) *megszabadítás, megváltás*; die Erlösung. 3) *megtartás, szem előtt tartás*; die Beobachtung. Plin.

Servātor, ōris, m. 3. *szemmeltartó, figyelmező*; der Beobachter, Achtunggeber. Lucan. 2) v. gr foederis, Claud. *megtartó, bétöltő, a' ki valamit megtart, bétölt, v. telyesít*; Beobachter, der etwas hält, erfüllt, Genüge thut. 3) v. gr reipublicae, Cic. mundi, Prop. *megtartó, megszabadító*; der Erhalter, Erretter 4) *megőrző, oltalmazó*; der Verwahrer. Stat.

Servātrix, īcis, f. 3. *megtartó, megszabadító, t. i. asszony*; die Erhalterinn, Erretterinn. Ter. 2) *megoltalmazó*; die Verwahrerinn, Beschützerinn. Stat. 1) *bétöltő, telyesítő*; die Beobachterinn. Apul.

Servia, ae, f. 1. *virágkoszorú, vagy bokréta*; ein Blumenstrauß. Tert.

Servia, ae, f. 1. *Szervia (ország)* Servien.

Servĭānus, a, um, v. gr. actio, Pand. *Serviusi, Serviustól nevezetett*; Serviſch, vom Juriſten Servius Sulpicius benannt.

Servĭcŭlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein kleiner Sclav. Tert.

Servĭlĭānus, a, um, *Serviliusi*; Serviliſch, vom Servilius. Tacit.

Servĭlĭcŏla, ae, c. 1. *rabszolgákat betűlő, betűlethen tartó*; die Sclaven ehrend. Plaut.

Servĭlis, e, v. gr. jugum, Cic. indoles, Liv. *rabszolgai, szolgai*; die Sclaven betreffend, ſclaviſch.

Servĭlĭter, Adv. *rabszolgai módon*; ſclaviſch, auf ſclaviſche Art. Cic.

Servĭlius, ĭi, m. 2. nomen familiare Romanum. Hinc: Servilius, a, um, v. gr. lex, i. e. a Servilio ita nominata.

Servio, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. v. gr. apud aliquem, Cic. alicui, Ter. *szolgálni, szolgálatban lenni, rabszolgáskodni*; dienen, dienſtbar ſeyn, Sclav ſeyn. 2) *valami végre szolgálni, valami végre való lenni, v. használtatni*; dienen zu etwas, dienlich ſeyn, taugen zu etwas, gebraucht werden zu etwas. Chartis serviunt calami, Plin. Candelae luminibus, Plin. 3) v. gr. alicui, Cic. amori aliorum, Cic. *szolgálni, szolgálatjával kedveskedni*; dienen, Dienſte erweiſen, gefällig ſeyn, willfahren. 4) v. gr. brevitati, Cic. valetudini, Cic. gloriae, Cic. *rajta lenni valamin, azon, v. rajta igyekezni*; ſorgen für etwas, Mühe anwenden auf etwas. 5) v. gr. tempori, Cic. *tekintetbe venni valamit, alkalmaztatni magát valamihez*; Rückſicht haben, ſich richten nach etwas, ſich ſchicken in etwas, z. B. in die Zeit. 6) cupiditatibus servire, Cic. *a' testi kívánságoknak vagy hajlandóságnak adni magát*; den Wollüſten ergeben ſeyn.

Servĭtĭum, ĭi, n. 2. *rabszolgaság*; die Sclaverey, der Sclavenſtand, Sclavendienſt. Ducere aliquem in servitium, Liv. 2) *szolgálat*; der Dienſt. Servitium praestare, Liv. Cic. *szolgálni, szolgálatot tenni, eljárni a' szolgálatjában*; dienen, Dienſt leiſten, ſeinen Dienſt verrichten. 3) *tseléd, tselédek*; das Geſinde. Domare servitium, Cic. *fenyíték alatt tartani a' tselédet*; das Geſinde regieren.

Digitized by Google

Servitrix, ĭcis, f. 3. *szolgáló ledny, szolgáló, rabszolgáló*; die Dienerinn, Magd, Sclavinn. Plaut.

Servĭtūdo, ĭnis. f. 3. *szolgaság, rabszolgaság*; die Sclaverey. Liv.

Servĭtus, ūtis, f. 3. *szolgaság, rabszolgaság*; die Dienstbarkeit, Leibeigenschaft, Knechtschaft, Sclaverey. Cic. Esse in servitute, Cic. *rabszolgaságban lenni, rabszolgáskodni*; in der Sclaverey seyn, ein Sclave seyn. Servitutem servire, Cic. *rabszolgáskodni*; als Sclav dienen. 2) *lekötelezettetés*; die Verbindlichkeit. Officii servitus, Cic. *hivatalbeli kötelezettetés, tartozó kötelesség*; die Verbindlichkeit zur Pflicht. 3) *tartozás, melly valaminek birtokához köttetik, p. o. hogy az udvaromon a' szomszéd keresztül járhason*; die Dienstbarkeit, Servitut. JCt. 4) *a' szolgák, tselédek*; die Dienerschaft, das Gesinde. Hor.

Servĭus, ĭi, m. 2. praenomen Romanum, v. gr. Serv. Tullius, primus rex Romae. Serv. Sulpicius. Cic.

Servo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. populum, Cic. navem, Nep. *megtartani, ki, v. megmenteni*; erhalten, erretten, retten. Ope sua servare aliquem, Cvid. *valakit megtartani. megszabadítni, t. i. segítsége által*; einen erhalten. 2) *tartogatni, eltenni, megtartani*; verspären. Ad aliud tempus servare. Cic. Vinum in vetustatem servare, Cato. 3) v. gr. amicitiam, Cic. legem, Cic. pacem cum aliquo, Cic. promissa, Cic. *megtartani, megállni, meg nem sérteni, ellene nem tselekedni*; halten, beobachten, nicht verletzen, nicht dawider handeln. Fidem servare, Cic. *szavát megtartani, telyesíteni*; Wort halten. 4) *szemmel tartani, figyelmezni, vágy vigyázni reá*; Achtung geben, beobachten. 5) *megtartani, t. i. valamit a' maga állapotjában megtartani*; erhalten, etwas in seinem Stande erhalten. Caes. Cic. 6) v. gr. aliquid ab aliquo, Pand. *megnyerni, p. o. valamit valakitől*; erhalten, erlangen, bekommen. 7) *tartózkodni valahol*; sich wo aufhalten. Sylvas et flumina servat, Virg. 8) v. gr. falcem, Virg. Scil. manu; *tartani, t. i. a' kezében*; halten, haben.

Servŭla, ae, f. 1. *rabszolgálótska*; die Sclavinn. Cic.

Servŭlus, v. Servŏlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein Sclav. Cic.

Servus, a, um, *szolgálatra való, szolgáló, szolgálni tartozó*; dienstbar; zum Dienste verpflichtet. Ovid. 2) *szolgai, rabszolgai*; sclavisch, knechtisch. Imitatorum servum pecus. Hor. 3) *egészen aldja vettetett, rabja valaminek*; knechtisch ergeben. Pectus servum vitiis, Ovid. *a' gonoszságnak, v. bűnöknek rabja*; den Lastern ergeben.

Servus, i, m. 2. *rabszolga*; ein Knecht, Sclave. 2) *szolga. a' ki valakinek szolgál*; ein Knecht, Diener. Cic. 3) Met. servus libidinum, Plin. *bujaságnak rabja*; den Wollüsten ergeben. 4) servus a manu, Suet. *íródék*; ein Schreiber.

Sēsăma, ae, vide: Sesamum.

Sēsămĭnus, a, um, v. gr. oleum, i. e. pressum ex Sesamo. Plin.

Sēsămōĭdes, is, n. 3. *szezámfűhöz hasonló plánta*; ein dem Sesam ähnliches Kraut. Plin.

Sēsămōĭdēus, a, um, *szezámfű forma*; dem Sesam ähnlich. Ossa sesamoidea sunt ossicula 16, 20. vel plura aliquando, á figurâ sesami seminis dicta. Med.

Sēsămum, i, n. 2. et Sēsăma, ae, f. 1. *szezámfű, mallynak a' magvából a' napkeletiek olajat ütnek*; der Sesam, Sesamenkraut. Plin. et Linn.

Sesămus, i, m. 2. urbs Paphlagoniae, hodie: Samastro. Mela.

Sescuncia, ae, f. 1. *három ldt*; drey Loth. Colum. 2) *egy tizenkétfelé osztott egésznek másfélnyi része*; anderthalb Zwölftheile. Pand.

Sescuncĭālis, e, v. g. crassitudo, Plin. *másfél hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll.

Sescunx, v. Sesquunx, ĭcis, m. 3. id. qui sescuncia, Plin.

Sescŭplex, v. Sesquiplex, ĭcis, *másfél*; anderthalb. Cic.

Sescuplus, v. Sesquiplus, a, um, *másfél*; anderthalb. Plin.

Sese, Accus. duplicatus a Pronom. Sui; *magát*; sich. Cic.

Sĕsĕlis, is, f. 3. *gurgulya (plánta)*; der Sesel, ein Kraut. Cic.

Sesostris, is, et ĭdis, m. 3. rex Aegyptiorum, Tac.

Digitized by Google

Sesqui, *másfél*; anderthalb. Sesqui esse majorem, Cic.

Sesquialter, a, um, *másfél, egy és fél*; anderthalb, ein und ein halbes. Cic.

Sesquicŭlĕāris, e, v. gr. dolium, Colum. *harmintz tsebres*; dreyßig Eimer enthaltend.

Sesquidigĭtālis, e. *másfélujjnyi, vagy hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll. Vit.

Sesquidigĭtus, i, m. 2. *másfél hüvelyk*; anderthalb Zoll. Vitr.

Sesquihōra, ae, f. 1. *másfél óra, v. órányi*; anderthalb Stunden. Cic.

Sesquijŭgĕrum, i, n. 2. *másfél hold*; anderthalb Juchert. Plin.

Sesquilībra, ae, f. 1. *másfél font*; anderthalb Pfund. Colum.

Sesquimensis, is, m. 3. *másfél hónap*; anderthalb Monath. Varr. 2) Adj. sequimensis, e, *másfél hónapos*; anderthalb monathlich. Varr.

Sesquimŏdĭus, ii, m. 2. *másfél Római véka vagy mérő*; anderthalb (römische) Scheffel. Varr.

Sesquioctāvus, a, um, *nyoltzadfél*; achthalb. Cic.

Sesquiŏpĕra, ae, f. 1. *másfélnapi munka*; anderthalb Tage Arbeit, anderthalb Tagewerk. Colum.

Sesquiŏpus, ĕris, n. 3. idem. Plaut.

Sesquipĕdālis, e, v. gr. latitudo, Vitr. *másfél ládnyi, v. ládnyomnyi*; von anderthalb Fuß oder Schuh. Sesquipedalia verba, Hor. a) *igen hosszú szók, és fellengős szók*; sehr lange Wörter und hochtrabende Wörter. b) *ditsekedő, kérkedő szók*; großprahlerische Worte. Cic.

Sesquipĕdānĕus, a, um, i. q. sesquipedalis. Plin.

Sesquipes, ĕdis, m. 3. *másfélláb, p. o. a' hosszsa, széle*; anderthalb Fuß, z. B. in der Länge, Breite ꝛc. Plaut.

Sesquiplex, Sesquiplus, vide: Sescuplex, Sesquplus.

Sesquitertĭus, a, um, *harmadfél*; drittehalb. Cic.

Sesquiŭlysses, Sescŭlysses, is, m. 3. *másfél Ulisses, az az: felette ravasz ember*; anderthalber Ulysses, i. e. sehr listiger Mensch. Plin.

Sessĭa, vel Sesia columna, in Circo maximo, cui Dea Sessia, i. e. dea sati imposita erat. Tert

Sessĭbŭlum, i, n. 2. (sedeo) *ülőhely, szék*; ein Sitz, Stuhl, Sessel. Tac.

Sessĭlis, e, (sedeo) v. gr. tergum (equi) Ovid. *megülhető, a' minn könnyű ülni*; gut zum Sitzen, dazu geschickt. 2) *a' mi könnyen ül, jól megfenekló, v. ülő*; leicht sitzend. Plin. 3) *ülő, alatsony*; sitzend, niedrig. Lactuca sessilis. Plin.

Sessĭmōnium, ii, n. 2. v. gr. deorum, Vitr. *ülőhely, múlatóhely, lakás*; ein Sitz, Aufenthalt, Wohnung.

Sessĭo, ōnis, f. 3. (sedeo) *ülés*; das Sitzen. Cic. 2) *ülőhely, ülés, a' hol valaki ül*; der Sitz oder der Ort wo man sitzt. Cic. 3) *vesztegülés*; das Sitzen, Verweilen. Cic. 4) *a' közgyülések tartása, p. o. törvényszék ülése, ülés*; die Session, das Gerichthalten. Pand. 5) *házhely*; eine Session, Bauernsitz. JCt.

Sessĭto, āre, 1. *üldögélni*; sitzen, zu mahl oft. Cic.

Sessĭuncŭla, ae, f. 1. *együtt ülés, p. o. beszéllgetés végett*; das Sitzen. Cic.

Sessor, ōris, m. *ülő*; ein Sitzer. Hor. 2) *lakos*; ein Einwohner. Nep.

Sessōrĭum, ii, n. 2. (sedeo) *a' minn valaki ül, p. o. szék, pad*; das worauf man sitzt, z. B. Stuhl, Sessel ꝛc. Coel. Aur. 2) v. gr. viperae, Petr. *tanya, lakhely, lakás, lakóhely*; Sitz, Wohnsitz.

Sessus, ūs, m. 4. *ülés*; das Sitzen. Apul.

Sestertĭārĭus, a, um, v. gr. homo, Petr. *egy szesztertziát is alig érő*; kaum einen Sesterz werth. 2) i. e. cujus facultas in bonis 1000 sestertios non exsuperat. Petr.

Sestertĭŏlum, i, n. 2. Dim. a sestertium, Mart.

Sestertĭum, ii, n. 2. 2. *takaró, kendő, lepedő*; ein Tuch, ein Leintuch. Svet. 2) *rabszolgák foghása*; ein Gefängniß der Knechte. Sestertium, se. pondo, Cic. *ezer szesztertzia*; tausend Sestertzen. Vide: Sestertius.

Sestertĭus, a, um, (semis et tertius), *harmadfél*; drittehalb. Colum.

Sestertĭus, ii, m. 2. se. nummus, Cic. et Sestertium, ii, n. 2. sc. pondo, Cic. 1) sc. Nummus, i. e. in valore sesqui tertium assem efficens; *mintegy tiz fillér (félpénz) volt betsire nézve*; so viel ohngefähr als zehn Pfennige. 2) Sestertium, ii, n. (sc. pondo) i. e. summa mille sestertiorum, v. gr. sexcenta sestertia, i. e. sexies centena millia sestertiorum. Cic. Not. HS. sign. Sestertii et Sestertia. Decies Sester-

tium, i. e. decies centena millia sestertiorum. Cic.

Sestĭăcus, a, um, i. e. ex urbe Sesto.

Sestĭăcus, a, um, *Sestiusi, ő róla nevezteteti*; Sestisch, i. e. von einem Sestius benannt. Colum.

Sestĭas, ădis, f. 3. sc. puella, Stat. i. e. Hero.

Sestĭus, ĭi, m. 2. et Sestia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Cic. Hinc: Adj. Sestius, a, um.

Sestos, v. —us, i, f. 2. urbs Thraciae ad Hellespontum. Liv.

Sestus, a, um, i. e. in vel ex urbe Sesto. v. gr. puella Sesta, i. e. Hero. Ovid.

Sēta, v. Saeta, ae, f. 1. *erős szőrszál, serte, disznószerte*; ein ſtarkes Haar, eine Borſte, z. B. der Schweine. Ovid. et Colum. 2) *serény, p. o. lónak, oroszlánnak a' serénye*; die Mähne, z. B. der Pferde, Löwen, u. ſ. w. Seta equina, Cic. *lószőr*; Pferdehaar. 3) *borosta, kefe*; ein Pinſel aus Borſten oder Haaren, eine Bürſte. Vitr.

Sētābis, vel Saetābis, is, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: S. Phelipe. Hinc: Setabitani, i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētānĭa, ae, f. 1. et Setanium, ĭi, n. 2. i. e. species bulborum allii. Plin. 2) i. q. mespilus major, Plin.

Sētĭa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Hinc: Setinus, a, um, i. e. ex hac urbe, et Setini, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētĭger, a, um, v. gr. sus, Virg. *sertés*; Borſten tragend. 2) pro: aper. Ovid.

Sētĭnus, a, um, vide: Setia.

Sētōsus, v. Saetōsus, a, um, v. gr. aper, Virg. *kemény szőrű, sertés, borostás*; voller Borſten oder ſtarker Haare, borſtig, behaart.

Sētŭla, vel Saetŭla, ae, f. 1. *sertéske*: kleine Borſte. Arnob.

Seu, Conj. i. q. sive; v. gr. seu, — seu; *vagy, — vagy*; entweder, — oder. Caes. Cic. 2) *bárha, hasszinte — is, és ha — is*; es ſey, wenn auch, und wenn. Seu mare per longum cogitet ire, Prop. 3) *vagy*; oder. Plaut. Cic. etc.

Sēvectus, a, um, *félre tért, rendinél hillyebb ment*; beyſeite geführt, überſchreitend. Prop.

Sēvĕho, ĕre, 3. *félre vinni*; ſeitwärts führen. Idem.

Sēvāceus, Sēvālis, vide: Sebaceus etc.

Sēvēre, Adv. *keményen, sanyarún*; ernſtlich, ernſthaft, ſtrenge. Cic. severius, Cic. severissime, Cic.

Sāvērĭtas, ātis, f. 3. *keménység, szoros fenyíték*; die Ernſthaftigkeit, Strenge Cic. Adhibere severitatem, Plaut. *szoros fenyítékben tartani*; mit Strenge behandeln.

Sēvērĭter, Adv. i. q. severe, Plaut.

Sēvērĭtūdo, ĭnis, f. 3. (severus), i. q. severitas, Plaut.

Sēvērus, a, um, v. gr. judex, Cic. *kemény*; ernſthaft, ſtreng. 2) *komoly, kemény tekintetű, komor*; ernſthaft, dem äußerlichen Anſehen nach. Vultus severior, Cic. 3) v. gr. in filium severus, Cic. *kemény fenyítékű, v. fenyítéket tartó*; ſtreng, hart. 4) *valóságos, valódi*; wahr, wirklich. Plin. 5) v. gr. custos, Cic. *gondos, szoros vigyázattal lévő*; genau, ſorgfältig. 6) vita severa, S l. *sanyarú élet*; kümmerliches Leben. Comp. severior, Catull. Sup. severissimus, Cic.

Sēvērus, i, m. 2. cognomen Romanum, v. gr. Cornelius Severus; poeta, tempore Augusti, Imp.

Sēviānus, a, um, *Seviusi, Seviusról nevezteteti*; Seviſch, i. e. von einem Sevius benannt. Plin.

Sēvir, v. Sexvir, ĭri, m. 2. plur. Seviri, *hat férfiak, kik egy tiszteget viseltek*; Sechsmänner, oder ein Collegium von ſechs Männern, die einerley Amt bekleideten. Capit.

Sēvĭrālis, e, i. e. Seviros concernens.

Sēvĭrātus, us, m. 4. i. e. munus Sevirorum, Petr.

Sēvo, āre, 1. vide: Sebo.

Sēvŏcātus, a, um, *félre szólíttott*; bey Seite gerufen. 2) *elvdlasztott*; abgeſondert. Petr.

Sēvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *félre szólíttni valakit*; bey Seite rufen. 2) v. gr. aliquid ad se, Cic. *magdhoz vonni*; an ſich ziehen. 3) *elvdlasztani, elvonni, eltávoztatni*; abſondern, trennen, entfernen. Animum a voluptate sevocare, Cic. *lemondani a' testi gyönyörűségekről*; dem Vergnügen entſagen.

Sēvōsus, a, um, id. qu. Sebosus.

Sēvum, id. qu. Sebum.

Sex, Indecl. *hat*; ſechs. Cic. Bis sex, Cic. *tizenkettő*; zwölf.

Digitized by Google

Sexāgēnārius, a, um, *hatvanesztendős*; sechzigjährig. Suet.

Sexāgēni, ae, a, *hatvan, hatvanon*; sechzig, je sechzig. Liv.

Sexāgēniquīni, ae, a, *hatvanöt*; fünf und sechzig. Front.

Sexāgēsiēs, *hatvanszor*; sechzigmahl. Mart. Cap.

Sexāgēsīmus, a, um, v. gr. dies, Flor. *hatvanadik*; der sechzigste.

Sexāgiēs, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Cic.

Sexāginta, Indecl. *hatvan*; sechzig. Cic.

Sexangŭlāris, e, et Sexangularius, a, um, *hatszegletű*; sechseckig. Solin.

Sexāngŭlātus, a, um, *hatszegletes*; sechseckig. Solin.

Sexangŭlus, a, um, *hatszegletű, hatszegű*; sechseckig. Ovid.

Sexātrus, i, m. s. *hatodik nap az Idusok után*; der sechste Tag nach den Ibidus. Varr.

Sexcēnārius, a, um, v. gr. cohors, Caes. *hatszázas*; aus sechshundert bestehend.

Sexcēni, ae, a, (sexcenti) *hatszáz, hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Colum.

Sexcentēni, ae, a, *hatszáz, hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Suet.

Sexcentēsīmus, a, um, *hatszázadik*; der sechshundertste. Plin.

Sexcenti, ae, a, *hatszáz, hatszázan*; sechshundert. Plaut. 2) prō: innumeri, *ezeren, az az, igen sokan*; tausend, das ist: unzählige. Cic.

Sexcentiēs, Adv. *hatszázszor*; sechshundertmahl. Cic.

Sexdĕcies, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Plaut.

Sexdĕcim, *tizenhat*; sechzehn. Liv.

Sexennālis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Gloss.

Sexennis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Plin.

Sexennium, ii, n. s. *hatesztendei idő*; sechs Jahre. Cic.

Sexiēs, Adv. *hatszor*; sechsmahl. Liv. 2) *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Vellej.

Sexprīmi, ōrum, pl. *a' vdrosi tanácsnak hat elsőbb tagjai*; die sechs Obersten des Raths in kleineren Städten. Cic.

Sextadĕcimānus, *tizenhatodik Légióbéli, t. i. katona*; Soldat von der sechzehnten Legion. Plaut.

Sextānĕus, a, um, i. q. sextus.

Sextans, tis, m. 3. *két ldtnak egy hatod része, vagy: egy latnak harmad része*; der sechste Theil einer Unze. 2) *akármelly egésznek hatod része*; der sechste Theil eines jeden Ganzen. Cic.

Sextantālis, e, *egy hatodrésznyi*; den sechsten Theil betragend. Vitr.

Sextantārius, a, um, v. gr. pondo, Fest. *egy hatodrésznyi, p. o. font*; den sechsten Theil z. B. eines Pfundes betragend.

Sextārius, ii, m. 2. *hatod rész*; der sechste Theil. Fest. 2) v. gr. vini, Hor. *egy meszely*; ein Seidel.

Sextiānus, a, um, *Sextiusi, Sextiusról nevezteteti*; Sextisch, von einem Sextius benannt. Cic.

Sextilīānus, a, um, *Sextiusi, Sextiusiustól való*; Sextilisch, von einem Sextilius herrührend. Macrob.

Sextīlis, e, *hatodik*; der sechste. 2) Sextilis, vel mensis sextilis, Hor. i. e. sextus mensis Romanorum a Martio numerando, qui mox in honorem Augusti Augustus nominatus est, Liv. Calendis Sextilibus, Liv. i. e. prima die Augusti.

Sextius, ii, m. s. et Sextia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Sextius, a, um, v. gr. lex, Liv. *Sextiusi*; Sextisch. Aquae Sextiae, urbs Galliae, Plin.

Sexto, sc. loco, Adv. *hatodszor*; sechstens, zum sechsten. Varr.

Sextŭla, ae, f. 1. sc. pars nempe uncia, Varr. *egy latnak egy harmad része*; der sechste Theil einer Unze, der dritte Theil eines Lothes.

Sextum, Adv. *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Cic.

Sextus, a, um, v. gr. liber, Cic. *hatodik*; der, (die, das) sechste. Casus sextus, i. e. Ablativus, Quint.

Sextusdĕcimus, a, um, *tizenhatodik*; der sechzehnte. Cic. etiam: sextusdecumus, a, um, Tacit.

Sexungŭlus, a, um, *kapzsi, tolvajos*; habsüchtig, diebisch. Plaut.

Sexus, us, m. 4. *nem, p. o. ólm vagy nőstény*; das Geschlecht, nähmlich männliches oder weibliches. Sexus masculinus, Cic. *férjfiúi nem, ólm nem*; das männliche Geschlecht. 2) *a' nemző részek*; Geschlechtsglieder. Plin.

Sexvir, vide: Sevir.

Digitized by Google

Si, Conj. *ha, hogy ha*; wenn, wofern. Quid est quod exspectes, si, etc. Cic. Si qua pios respectant numina, etc. Virg. 2) pro: quando; *mikor, ha, ha majd*; wenn. Quod si cepero, tum mittam, Cic. 3) pro: utinam; *óh bajha!* o wenn doch! Si nunc se ostendat, Virg. 4) pro: postquam, Ter.

Siagon, ōnis, f. g. *állkaptza, állcsont*; der Kinnbacken. Plur. siagones: *állkaptza inasházai*; Muskeln der Kinnlade. Cael. Aur. Etiam: siagonitae, Idem.

Siăgŏna, n. plur. *állkaptzák*; die Kinnbacken. Coel. Aur.

Siagŏnia, ae, f. 1. id. qu. Arthritis maxillarum, Med.

Siăgŏnĭtae, ārum, m. pl. vide: Siagon.

Sibēthus, i. q. Zibethus.

Sibĭlātor, ōris, m. 3. *sziszegő, süvöltő, fütyölő*; ein Zischer, Pfeifer. 2) *gúnyoló, tsúfoló*; ein Spötter. Mart. Cap.

Sibĭlātrix, icis, f. 3. e. gr. fistula, Mart. Cap. *sziszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend.

Sibĭlātus, us, m. 4. *sziszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Coel. Aur.

Sibĭlo, āre, 1. *szisszegni, süvölteni, fütyölni*; zischen, pfeifen. Sibilat anguis, Virg. *szisszeg*; zischt. 2) e. gr. aliquem, Cic. *kipisszegetni, kifütyölni*; auszischen, auspfeifen. Populus me sibilat, Hor.

Sibĭlus, a, um, *szisszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend. Ora sibila, Virg. *szisszegő szájak*; zischende Mäuler.

Sibĭlus, i, m. 2. *szisszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Plur. sibili, m. et sibila, n. 2) *kipisszegetés, kifütyölés*; das Auszischen, Auspfeifen. Cic. 2) sibilo alicui signa dare, Cic. *valakit pisszegetve hívni, pisszegetés által adni valakinek jelt*; einem bissen. 4) *súgás, suhogás*; das Sausen. Sibilus austri, Virg.

Sĭbĭna, v. Sibyna, ae, f. 1. *vaddszedrda neme*; eine Art von Jagdspieß. Tert.

Sĭbo, ōnis, m. 3. idem. Gell.

Sibylla, ae, f. 1. *hajdani jövendőmondó asszony, sibilla*; eine ehemahlige Weissagerinn, Sibylle. Varr.

Sibyllīnus, a, um, *Sibillai, Sibilládkat illető, ő tőlök származó*; Sibyllinisch, Sibyllinisch, die Sibyllen betreffend, von ihnen herrührend. Libri Sibyllini, Cic. *Sibillák könyve, jövendölő könyvek*; sibyllinische Bücher.

Sĭbyna, vide: Sibina.

Sic, Adv. *igy, úgy, illyen, v. ollyan modon*; so, auf diese oder solche Weise. Fac sic, Cic. Saepe sequitur: a) ut, Cic. *hogy*; daß. b) ut; *mint, a' mint, mintha, valamint*; wie, als. Atticum sic amo, ut alterum fratrem, Cic. Sic suscipias, ac si esset etc. Idem. 2) pro: talis, Sic sum, Ter. Sic vulgus est, Caes. 3) *igy, minden akadály nélkül, illy jól, ennyire, kívánság szerént*; so, ohne Hinderniß, so gewünscht. Mirabar, hoc si sic abiret, Ter. 4) *ekképpen, illyen állapotban*; so, in den Umständen. Quod me sic vides, Petron. 5) *illy, illyen, ollyan*; so. Jacentes sic temere, Hor. 6) *meglehetősen, türhetőképpen*; so so. Quid rei gerit? sic, tenuiter, Ter. Sic satis, Ter. 7) *tehát, igy hát, igy tehát*; so, so denn. Sic te Diva potens Cypri — regat, Hor. Sic ames, Ovid. 8) *azért, annakokáért*; deßwegen, daher, darum. Quia non est obscura tua benevolentia, sic fit, ut etc. Cic. 9) *erre, ezután, azután*; hierauf. Sic Numitori deditur, Liv. Not. sicce pro: sic, Plaut. Siccine, pro: sicne, Tert.

Sĭca, ae, f. 1. *rövid kard, handzsár, tőr, gyilok, gyilk*; der Dolch. Cic. 2) *tőrszúrás, allattomos gyilkosság*; ein Dolchstich, geheime Mordthat. Hinc sicae, venena — nascuntur, Cic.

Sĭcamber, bra, brum, *Sicambriai*; Sicambrisch. Ovid. Sicambri, Caes. populus Germaniae.

Sĭcambria, ae, f. 1 *Geldriai hertzegség*; das Herzogthum Geldern. 2) pars Vestphaliae. Geogr.

Sĭcāni, ōrum, m. plur. populus ex Hispania in Siciliam migrans, Virg.

Sĭcānĭa, ae, f. 1. *Szitziliа*; Sicilien. Ovid.

Sĭcānis, ĭdis, f. 3. *Szitziliai*; Sicilisch. Idem.

Sĭcānĭus, a, um, *Szitziliai*; Sicilisch. Virg.

Sĭcānus, et Sĭcănus, a, um, v. gr. mons, Ovid idem. Sicani, incolae Siciliae, Virg.

Digitized by Google

Sicārius, ĭ, m. 2. *orozó, alattomos gyilkos*; ein Meuchelmörder, Dauſit. Cic.

Sicca, ae, f. 1. urbs Numidiae, Plin.

Siccābilis, e, i. q. Siccatorius. Cael. Aur.

Siccāmen, ĭnis, n. 3. i. q. Siccatio, Idem.

Siccāněus, a, um, e. gr. pratum; Colum. *száraz, száraz természetü, v. nemü, kopár*; trocken, von trockner Art.

Siccānus, a, um, i. q. siccaneus, Plin.

Siccasco, cavi, ĕre, 3. *megszáradni*; trocken werden. Cato.

Siccātio, ōnis, f. 3. *szárasztás*; das Trocknen. Plin.

Siccātīvus, a, um, *szárasztó*; trocknend. Cael. Aur.

Siccātōrius, a, um, *szárasztó, szárasztó erejü*; trocknend, Kraft zu trocknen habend. Theod. Priac.

Siccātus, a, um, *aszalt, szárasztott*; gedörrt, getrocknet. Siccati fontes, Ovid. *kiszáradt források*; ausgetrocknete Brunnen.

Sicce, Adv. *szárazon*; trocken, im Trocknen. Colum. 2) Met. *erő nélkül, soványan*: ohne Kraft. e. gr. dicere, Cic. *lanyhán, lanyhaságnélkül beszélni*; ohne Nachdruck reden. 3) pro: sic. Plaut.

Siccesco, ĕre, 3. i. q. Siccasco. Vitr.

Siccificus, a, um, *szárasztó*; trocken machend. Macr.

Siccine, Adv. pro: sicne, *így é? úgy é?* ſo? Siccine agis? Ter.

Siccĭtas, ātis, f. 3. e. gr. paludum, Caes. *szárazság, aszottság*; die Trockenheit. 2) *száraz idő, szárazság, aszály*: trockne Witterung, Dürre. Liv. 3) Met. e. gr. orationis, Cic. *szárazság, sovánnyság*; die Trockenheit, Magerkeit. 4) e. gr. corporis, Cic. i. q. firmitas.

Sicco, āvi, ātum, āre, 1. (siccus) e. gr. vellera, Virg. herbas, Ovid. paludes, Cic. *szárasztani, aszalni*; trocknen, trocken machen. Fluctus siccare marinos, Prop. Prov. *rostéval hordani a' vizet*; unmögliche Dinge vornehmen. 2) Trop. e. gr. calices, Hor. *kiinni, kiürítni, fenékig kiinni*; austrinken, ausleeren. 3) e. gr. ovem, Ovid. *fejni*; melken. 4) e. gr. ubera, Virg. Plin. *szívni, szopni, kiszopni*; ſaugen, aussaugen.

Siccŏcillus, a, um, *száraz szemü, a' ki nem könnyezik*; trockene Augen habend, der nicht leicht weint. Plaut.

Siccus, a, um, *száraz, aszú*; trocken, dürr. Sicco pede, Liv. *száraz lábbal*; trockenes Fußes. 2) siccis oculis adspicere, Hor. *könnyezés nélkül*; ohne Thränen. 3) *szomjas*; durſtig. Siccus siti, Plaut. *igen szomjas, elaszott torkú*; ſehr durſtig. 4) e. gr. vir, Idem. *józan, józan életü, mértékletes*; nüchtern, mäßig. 5) e gr mulier, Plaut. *festetlen*; ungeſchminkt. 6) *érzékenytelen, hideg*; ohne Gefühl, kalt. Sicca (puella) sc. in concubitu, Ovid. 7) *tudatlan, értetlen, gyakorlatlan*; unwiſſend, ungeübt. Svet. 8) e. gr. mors, Juv. *természetes*; natürlich. 9) e. gr. oratio, Cic. *szóllásoportitás nélkül való, helyes, de száraz*; ohne Weitläufigkeit, richtig, aber trocken. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum, atque sanum, Idem. 10) *egészséges* (*mint az olly test, mellyben nints felesleg való nedvesség*); geſund (wie ein Körper iſt, der keine überflüſſigen Feuchtigkeiten hat). 11) *szárasztó*; trocknend. Scrib. Larg. Comp. siccior, Pallad. Sup. siccissimus, Col.

Sicel, Indecl. i. q. Siclus, Petr.

Sicĕlion, i, n. 2. i. q. psyllion, Plin.

Sicĕlis, idis, f. 3. *Szitziliába, v. -ból való, Szitziliai* 1. in, aus, oder bey Sicilien, Sicilisch. Siculides Musae, Virg. i. e. Theocriteae, *pásztordal Múzsái*; die Muſen des Schäfergedichts.

Sicĕlisso, i. q. Sicilisso.

Sicĕra, ae, f. 1. *részegitő ital a' Zsidóknál*; ein berauſchendes Getränk bey den Hebräern. Hieron.

Sichaeus, v. Sychaeus, i, m. 2. maritus Didonis, Virg.

Sicĭla, ae, f. 1. *tőr, handzsár*; ein Stilet. Colum. 2) *furagóhés*; ein Schnitzmeſſer. Glos.

Sicĭlātus, a, um, e. gr. latro, Colum. *tőrös, a' kinél tőr van*; mit einem Stilete verſehen.

Sicĭlia, ae, f. 1. *Szitzília*; Sicilien. Geogr.

Sicĭlĭces, ium, plur. *dárdának vasas végye*; eiſerne Spitzen an Spießen. Fest.

Sicĭlĭcissito, āre, 1. *Szitziliai dolgokat foglalni magában, Szitziliai*

szokdsokat, v. *beszédet fejezni ki*; sicilisiren, i. e. sicilische Dinge enthalten, sicilische Gebräuche, Sprache ꝛc. ausdrücken. Plaut.

Sicĭlĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a Sicilis) *sarló, kis kasza*; ein Sichel, kleine Sense. Plaut.

Sicĭlĭcus, v. Sicĭlĭquus, i, m. 2. quarta pars unciae, Fest. 2) quarta pars pollicis, Plin. 3) 48-va pars horae, Idem. 4) 48-va pars jugeri, Colum.

Sicĭlĭensis, e, e. gr. fretum, Cic. bellum, Svet. *Szitsziliai*; Sicilisch.

Sicĭlĭmentum, i, n. 2. (sicilio) *sarjú*; das Grummet. Coto.

Sicĭlio, ire, 4. (sicilis) e. gr. prata, Varr. *lekaszálni, levágni, szénatsindiás után, sarjút tsindlni, másodszor kaszálni*; mit der Sichel abmähen oder abschneiden, nachdem bereits Heu gemacht worden, folglich nachmähen.

Sicĭlis, is, f. 3. (seco) *metsző, v. vágókés, kard, sarló, kasza, 's a' t.* ein Werkzeug zum Schneiden oder Hauen, Schwert, Sichel ꝛc. Plin.

Sicĭlisso, āre, 1. *Szitsziliai módon, durván, v. parasztosan beszélni*; Sicilisch oder bäuerisch reden. Plaut.

Sicinnista, ae, m. 1. *bizonyos tántzos, v. tántzoló*; eine Art Tänzer. Gell.

Sicinnium, ii, n. 2. *Satyrusi tántz neme*; eine Art satyrischen Tanzes. Id.

Sicinius Dentatus, m. 2. heros Romanus, Gell.

Sicinus, i, f. 2. insula maris Aegei penes Cretam, Plin.

Sicĭlus, i, m. 2. *siklus, 'sidó pénz, féltalléra érő*; ein Seckel, eine hebräische Münze, galt einen halben Thaler. Hieron.

Sicŏris, is, m. 3. fluvius Hispaniae, hodie: Segre. Caes.

Sicŭbi, Adv. pro: si alicubi, *ha valahol*; wenn irgendwo. Cic.

Sicŭla, ae, f. 1. (Dim. a sica) *kis tőr, töröttske, kis gyilk, v. gyilok, kis handszár*; ein kleiner Dolch. Plaut. 2) penis brevis, Catull.

Sicŭlus, a, um, *Szitsziliába, v. -ból való, Szitsziliai*; in, aus, bey Sicilien, dahin gehörig, Sicilisch. e. gr. pastor, Virg. i. e. poëta Theocritus. Siculi fratres, Mart, i. e. Amphinomus et Anapis, e. gr. conjux, Juv. i. e. Proserpina; e. gr. fuga, sc. Sex. Pompeji, Prop. e. gr. tyrannus, Ovid. i. e. Phalaris, Hinc: Siculi; *Szitsziliabeliek*; die Sicilier. Cic. Siculum fretum, quod est inter Italiam et Siciliam, hodie: Faro di Messina. 2) i. q. stultus, Plaut.

Sicum, i, n. 2. urbs Illyriae, Plin.

Sicunde, Adv. pro: si alicunde, *ha valahonnan, ha valahonnét*; wenn irgendwoher. Cic.

Sicut, v. sicŭti, Adv. *mint, miként, miképpen, a' mint*; wie, gleichwie. Plaut. 2) *mintegy*; gleichwie. Ex his diversis sicut familis, Cic. 3) *mintha*; gleich, als wenn. Sall. 4) *ámbár -is, noha, noha -is, jóllehet, ha szinte -is*; obschon, obgleich. Liv.

Sicŭti, vide: Sicut.

Sicya, ae, f. 1. *köppöly*; ein Laß- oder Schröpfkopf. Hor.

Sicyon, ōnis, f. 3. urbs Achajae. Hinc: Sicyonius, a, um, e. gr. baccа, Virg. (*olajbogyó*; Olive) *Sicyoni*; Sicionisch.

Sicyōnagrion, ii, n. 2. *vad ugorka*; wilder Kümmerling. Apul.

Sicyōnia, ōrum, n. plur. (Sicyon) *asszony lábbeli neme*; eine Gattung von Weiberschuhen. Cic.

Sicyōsagrios, *vad ugorka*; wilde Gurke. Apul.

Sicys, yos, *ugorka*; eine Gurke. Dioscor.

Sida, ae, v. Side, es, f. 1. urbs Pamphiliae, Cic. hodie: Candelor. 2) *pómagránátfa*; ein Granatapfelbaum.

Sīdĕrālis, e, (sidus) *tsillagót, tsillagokat, tsillagzatokat illető*; die Gestirne betreffend. e. gr. scientia, Plin. *tsillagvizsgálás tudománya*; die Sternwissenschaft.

Sīdĕrātĭcius, v. —tius, a, um, e. gr. jumentum, Veget. siderationis morbo laborans; *megmerevedett, agyvelőgyúladást a' napsütés, v. napégetés miatt*; erstarrt, hirnwüthig vom Sonnenstich.

Sīdĕrātio, ōnis, f. 3. *tsillagzat, tsillagzatok állása, p. o. valaki születára nézve*; die Constellation, Stand der Gestirne, z. B. in Rücksicht auf das Schicksal Jemandes. Firmic. 2) *időjárásból, különösen hévségből származó betegség, ragyadás, ragya, v. sáfban esett kár*; eine von der Witterung, besonders Hitze, herrührende Krankheit oder Beschädigung der Bäume. 3) *tagelhalás, megmerevedés, napsütés, napégetés*; Erstarrung, Sonnenstich. Scrib. Larg.

Sīdĕrātĭtius, vide: Siderationis.

Digitized by Google

Sīdĕrātus, a, um, *égi haború által, v. ragya miatt hivesztett, kiaszott, ragya érte*; vom Wetter getroffen. Plin. 2) *megmerevedett, szélütött, gutaütött*; erstarret, vom Schlage gerührt. Idem.

Sīdĕrĕus, a, um, (sidus) e. gr. Coelum, Ovid. arx, sedes (i. e. coelum) Idem. et Virg. *tsillagokkal telyes, tsillagos*; voller Gestirne oder Sterne, gestirnt. Siderei ignes, Ovid. i. e. astra, e. gr. canis, Idem. *ebtsillagzat*; das Hundsgestirn. 2) *mennyei, isteni*; himmlisch, göttlich. e. gr. dea, Prop. i. e. luna. 3) e. gr. colossus, Mart. *magas*; hoch. 4) Trop. *pompás, derék*; vortrefflich. e. gr. Pedo, Ovid. *szép*; schön. 5) e. gr. clypeus, Virg. *tündöklő, tsillámló, fénylő*; glänzend, strahlend. 6) *világos égitestől* (*p. o. naptól*) *származó, v. ahoz tartozó*; von einem leuchtenden Himmelskörper, z. B. Sonne ꝛc. herrührend, dahin gehörig. Siderei ignes, Ovid. *a' nap*; die Sonne. e. gr. aestus, Ovid. *naphévség*; die Sonnenhitze.

Sīdĕrion, i, n. 2. *galambótz, szaporafű*; das Eisenkraut. Plin. (Verbena, L.)

Sīdĕrītes, ae, m. 1. *mágnes, mágneskő*; der Magnet, Magnetstein. Plin. 2) *gyémánt nemű drágakő*; ein Edelstein aus dem Geschlechte der Diamanten. Idem.

Sideritĕsis, i. q. heliotropium, Apul.

Sīdĕrītis, idis, f. 3. *forrasztófű*; das Gliedkraut. Plin. L.

Sīdĕrōpoecilos, i, m. 2. *ismeretlen tarka drágakő*; ein unbekannter bunter Edelstein. Plin.

Sīdĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. morbo siderationis laborare; *megmeredni, érzéketlenné lenni*; erstarren, gefühllos werden. Plin.

Sīdĕrōsus, a, um, i. q. Sideratus. 2) Subst. *köszvényes, v. szédrázbetegségben lévő, aszszúkórságos*; einer, der an der Gicht oder Schwindung der Glieder krank liegt. Gloss.

Sīdĭcīnus, a, um, urbem Campaniae: Teanum Sidicinum concernens, *Sidicinumi*; Sidicinisch. Virg. Sidicini incolae ejusdem, Cic.

Sīdĭum, ii, n. 2. (side) *pómagránát héjja*; die Schalen von Granatäpfeln.

Sīdo, sīdi, et sēdi, ĕre, 3. *leereszkedni, letelepedni, leülni*; sich herablassen, sich niederlassen, sich setzen. Columbae super arbore sidunt, Virg. 2) *megfenekleni, mint p. o. a' hajó, leülni a' fenekére t. i. a' vízneck, elsülyedni, lesülyedni*; liegen oder sitzen bleiben, sinken, zu Grunde gehen. Nep.

Sīdon, ōnis, f. 3. urbs Phoeniciae, hodie Said. Virg.

Sīdōnĭcus, a, um, id. ab. Sidonius, Sall.

Sīdŏnes, um, id. qu. Sidonii, Curt.

Sīdōnis, idis, o. Adj. *Sidonbéli, Tirusi*; Sidonisch, Tyrisch. Ovid.

Sīdōnius, a, um, *Sidonbéli, Tirusi, Phoeniciai*; Sidonisch, Tyrisch, Phönicisch. Sidonius hospes, i. e. Cadmus, Ovid. Sidonii, ae. incolae urbis Sidonis, Ovid.

Sīdus, ĕris, n. 3. *minden világos, v. világoskodó égitest, p. o. nap, hold*; jeder leuchtende Himmelskörper, Sonne, Mond. Ovid. Justin. Plin. 2) e. gr. Veneris, Saturni, Plin. *bolygótsillag*; ein Planet. 3) *tsillagzat, több tsillagokból álló égi jel, v. jegy*; Gestirn, Sternbild. Cic. Liv. 4) *tsillag*; ein Stern. Sidera innumerabilia, Cic. 5) *ég, menny*; der Himmel. Ad sidera missus, Juv. Ad sidera ferre, Virg. *égig, v. egekig emelni, ux as*: *igen dicsérni, magasztalni*; bis zum Himmel erheben, sehr loben. Vertice sidera tangere, Ovid. v. ferire, Hor. *nagy, boldog, szerentsés isteni, v. más halandók felett lenni, v. felemelkedni*; groß, glücklich, göttlich, über andere Sterbliche erhaben seyn. Videt nubes et sidera, Virg. *valóságos isten*; ist wirklich ein Gott. 6) *éjtszaka*; die Nacht. Exactis sideribus, Prop. 7) e. gr. Fabiae gentis, Ovid. i. q. decus. 8) *esztendőrész, v. szakasz*; die Jahrszeit. Quo sidere terras vertere conveniat, Virg. Hiberno sidere, Idem. *télen*; im Winter. 9) *sors, szerentsétlenség*; das Schicksal, der Unstern. Vivere me duro sidere, Prop. Dextro sidere natus, Stat. *szerentsés tsillag alatt született*; in einem guten Zeichen geboren. 10) *idő, időjárás, zivatar, szélvész*; die Witterung, der Sturm. Grave sidus et imbrem, Ovid.

Sīdūsa, ae, f. 1. insula maris Aegei penes Ephesum, Plin.

Digitized by Google

Sidyma, ōrum, plur. urbs Lyciae, Idem.
Siem, es, etc. pro: sim, sis, etc. Ter.
Sifo, Sifon, i. q. Sipho.
Sīga, ae, f. 1. urbs Mauritaniae, hodie: Ned Koma, Mela.
Sīgălīon, ōnis, m. 3. deus Aegyptiorum, i. q. Harpocrates, Auson.
Sigamber, Sigambri etc. vide: Sicamber, etc.
Sīgēĭus, a, um, vide: Sigeum.
Sīgēum, i, n. 2. urbs et promontorium in Troade hodie: Capo di Janizzari, vel potius: Giaurkoi. Hinc: Sigeĭus et contr. Sigeus, a, um, a) *oda való, Sigeumi*; dahin gehörig, Sigeiſch. Cic. b) *Római*; Römiſch. Sil.
Sīgēus, a, um, vide: Sigeum.
Sĭgillārĭa, ium, n. plur. (sigillum) munera, quae sigillis constabant, icunculae et alia, quae amatores amatis et pueris mittebant. Sen. 2) vicus Romae ubi praeter sigilla, libri, et aliae res vendebantur. Suet. 3) festa, in quibus signa parva ab amicis missitabantur. Macr.
Sĭgillārĭcĭus v. —tius, a, um, festa Sigillaria concernens, Spart. 2) (a sigillum) *petsétteléshez való*; zum Siegeln gehörig. e. gr. annulus, Vopisc. *petsétnyomó gyűrű*; ein Siegelring.
Sĭgillāris, e, *petsétteket v. képeket illető, azokhoz való*; die Petſchafte oder Bildniſſe betreffend. Idem.
Sigillātim, Adv. *egyenként, külön küllön*; einzeln. Suet.
Sĭgillātus, a, um, e. gr. scyphus, Cic. *képekkel, v. apró figúrákkal tzifrázott*; mit Bildern oder kleinen Figuren geziert. 2) *petsételt, megpetsételt*; geſiegelt. Gloss.
Sĭgillĭŏlum, i, n. 2. Dim. *képetske, kis figura*; ein Bildchen, kleine Figur. Arnob.
Sīgillo, āre, *képet metszeni, v. faragni valamire*; ein Bildwerk machen. Col. 2) *petsételni*; ſiegeln. Gloss.
Sĭgillum, i, n. 2. Dim. *képetske, jel jegy*; ein kleines Bild, kleine Figur. Patellam in qua sigilla erant, Cic. 2) *kis dllókép, v. figúra, márványból, gipszből, viaszból, 's a' t.* kleine Statue, oder Figur aus Marmor, Gyps, Wachs ꝛc. Idem. Ovid. Hor. 3) *petsét*; ein Siegel. Imprimere sigillum annulo, Cic.
Siglum, i, n. 2. Plur. sigla, *egyes betük, mellyek egész szókat jelentenek, rövidítések*; einzelne Buchſtaben, die ganze Wörter bedeuteten, Abbreviaturen. Justian. Etiam: Siglae, Idem.
Sigma, ătis, n. 3. mensa sex v. septem capiens convivas, similitudine literae Graecae ejusdem nominis, quod semicirculari forma pingebatur ut C Latinorum, Mart. 2) *illyen forma ferdókád*; eine ſo geſtaltete Badewanne. Sidon.
Signācŭlum, i, n. 2. *jel*; das Zeichen. Tert. 2) *tsimer, kép a' petsétnyomón, petsét*; das Bild im Petſchafte, Siegel. Apul.
Signanter, Adv. *jelesen, tulajdonképpen, világosan*; bezeichnend, eigentlich, deutlich. Auson.
Signāte, Adv. idem, Gell. signatius, Amm.
Signātĭo, ōnis, f. 3. *jegyezés, megjelelés*; die Bezeichnung. Tert.
Signātor, ōris, m. 3. *megjelelő, jegyző*; ein Zeichner. vet. 2) *petsételő*; ein Siegler. Idem.
Signātōrĭus, a, um, *petsételéshez való, v. tartozó, petsételésre szolgáló*; zum Siegeln dienlich. e. gr. annulus, Val. Max. *petsétnyomógyűrű*; ein Siegelring.
Signātūra, ae, f. 1. *jel, jegy, megjelelés*; ein Zeichen, die Bezeichnung. Gloss. 2) *megpetsételés*; das Siegeln. Suet.
Signātus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *vert, p. o. pénz*; gemünzt. Ulp. 3) *petsételt, megpetsételt*; geſiegelt. 4) Met. e. gr. virgo, Lucil. ap. Non. *szeplőtelen*; rein. 5) *magát kimutató, jeles*; ſich auszeichnend, angeſehen. Non.
Signĭa, ae, f. 1. urbs Latii, hodie: Segni. Hinc: Signīnus, a, um, e. gr. vinum, Cels *Signiai*; Signiſch. Signini, incolae ejusdem, Liv.
Signĭfăcĭo, ĕre, 3. pro: significare, Paud.
Signĭfer, a, um, *jel, jegy, v. kép hordozó*; ein Zeichen, oder Bild, tragend. e. gr. crater, Val. Fl. *képes, képekkel tzifrázott*; mit Bildern geſchmückt. 2) e. gr. orbis, v. signiferum coelum, Astrol. *égijegykerület*; der Thierkreis. 3) *megjelelt, jegyes*; bezeichnet.
Signĭfer, ĕri, m. 2. *zászlótartó*; ein Fähnrich. Cic 2) e. gr. juventutis,

Digitized by Google

Idem. *vezér, főtzimbords*; ein Anführer, Radelsführer.

Signifex, ĭcis, m. 3. *képtsindító, képöntő, képfaragó*; ein Bildmacher, Bildgießer, Bildhauer. Apul.

Significābilis, e, *megjelenthető, megjelentő, értésreadó*; anzeigend, zu verstehen gebend. Varr.

Significans, tis. o. *jelentő*; bedeutend. Quint 2) *tulajdonképpen való*; eigentlich. Comp. -ior, Sup. -issimus, Gell.

Significanter, Adv. e. gr. dicere, Quint. *nyilván, világosan, értelmesen, kathatósan*; deutlich, merklich, nachdrücklich. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Quint.

Significantĭa, ae, f. 1. *jelentés*; die Anzeige, Bedeutung. Lact. 2) *ereje, v. kathatósága a' szónak*; der Nachdruck eines Worts. Quintil.

Significātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. voluntatis, rerum futurarum, Cic. *jelentés, megjelentés, kinyilatkoztatás*; die Anzeigung, Anzeige, Äußerung, Entdeckung. 2) e. gr. populi, Cic. *köszönséges betsületadás, v. tiszteségmutatás, köszönséges ditsérés, v. magasztalás*; öffentliche Ehrenbezeugung, öffentliche Lobeserhebung. 3) e. gr. scripti, Idem. verborum, Quint. *jelentés, értelem*; die Bedeutung, der Sinn. 4) *a' beszéllő eleven előadássai, kathatósága, erő*; bey Rednern die lebhaften Vorstellungen, Nachdrücklichkeit. Cic. 5) e. gr. virtutis, Cic. *jel, jegy, megesmértető jel*; ein Merkmahl, Zeichen, Kennzeichen.

Significātīvus, a, um, *jelentő, megjelentő*; anzeigend, bedeutend. Tert. 2) *világos, értelmes*; deutlich. Pand.

Significātōrius, a, um, *jelentő, megjelentő*; anzeigend, bedeutend. Tert.

Significātus, us, m. 4. *megjelentés, kirúladás*; die Anzeigung, Anzeige. Vitr. 2) *jelentés, értelem*; die Bedeutung. Gell. 3) *nevezés, elnevezés*; die Benennung. Arnob.

Significo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui dolorem suum, Cic. *megjelenteni, megmutatni*; anzeigen. 2) e. gr. per literas, Idem. *kirúladni, tudósítni, értésére adni*; berichten. 3) *jelenteni*; bedeuten. Uno verbo significare res duas, Cic. 4) e. gr. de aliqua re, Idem. *valami dologra tsélozni, v. mutatni*; auf eine Sache zielen.

Signīnum, i, n. 2. (signia) *téglaporcsyv*; die Kütte. Plin.

Signīnus, a, um, vide: Signia.

Signĭtĕnens, tis, o. *tsillagos*; gestirnt. Enn.

Signo, āvi, ātum, āre, 1. *megjegyezni, megjelelni, jelt tenni reá, belé, vagy irni reá*; bezeichnen. Virg. 2) v. gr. locum, Plaut. limite campum, Virg. *valami jelt tenni valahová, 's az által megjelelni, kijelelni, megjegyezni*; bezeichnen, zeichnen, mit einem Zeichen versehen, merklich machen. 3) v. gr. argentum, Cic. *verni, p. o. pénzt*; münzen. 4) v. gr. animo aliquid, Ovid. *megjegyezni magának, megróvni valamit*; etwas merken, sich einprägen. 5) v. gr. epistolam, Nep. *megpetsételni, petsétet ütni reá*; *és bépetsételni, p. o. levelet*; mit dem Siegel bezeichnen, und versiegeln, z. B. den Brief, 6) v. gr. aliquid nomine, Cic. *megmondani, megnevezni*; bezeichnen mit Worten, benennen. 7) v. gr. aliquem honore, Virg. *megtisztelés végett jellel megkülömböztetni*; der Ehre wegen bezeichnen, 8) *feljegyezni, felirni*; schriftlich bemerken, aufzeichnen. Plin.

Signum, i, n. 2. *jel, megesmértető jele valaminek*; jedes Zeichen, Kennzeichen, Merkmahl. Signum dare, Cic. *jelt adni*; ein Zeichen geben. 2) Trop. *jel, bizonyság*; das Zeichen, der Beweis. Signum doloris, Cic. Est signum, Nep. *jele vagy bizonyságа annak, 't a' t.* ist ein Kennzeichen, Beweis. Est signo, Cic. *azt mutatja, annak jele, azt bizonyítja*; dient zum Beweise, oder beweiset. Dedit signa, Liv. *jeleit, p. bizonyságit adta, megmutatta*; hat Beweise gegeben, oder an den Tag gelegt. 3) *jel valamire, p. o. az ütközetre, indúlásra*; das Zeichen, z. B. zum Angriffe, Marsche, u. s. w. Signum dare, Caes. Signum canitur, Liv. Dare signum buccina, Cic. 4) *zászló, kadi zászló*; eine Fahne, Kriegsfahne, Standarte. Signa conferre, Cic. *megütközni*; auf einander losgehen. Signa conferre ad aliquem, Liv. *kozzátatolni magát valakihez*; stoßen

Digitized by Google

zu Jemanden. Signa inferre, Caes. *megtámadni az ellenséget, rajtaütni, rátörni*; den Feind angreifen, attakiren. Signa movere, Liv. *a' táborral megindúlni*; mit der Armee aufbrechen. Prima signa, Curt. *az elöljáró sereg*; die Avantgarde, die Vortruppen. 5) *kép, faragott kép, metszett kép*; ein Bildniß, eine Statue. Signum exsculpere, Quint. Qui signa fabricantur. Cic. Signum eburneum. Cic. Hinc: 6) *tzímer, p. o. a' petsétnyomón, pecsét*; das Bild im Siegelringe, Siegel, Petschaft. Sub signo, Cic. *petsét alatt, lepecsételve*; versiegelt. 7) *égi jel, vagy tsillagzat*; das Gestirn, ein himmlisches Zeichen. In signo leonis, Cic. 8) *tsudajel*; ein Wunderzeichen. 9) *harang*; eine Glocke. Signum pulsatur, Pand.

Sil, is, n. 3. *sárgaföld*; eine Art gelblicher Erde, Ocher, Berggelb. Plin.

Sila, ae, f. 1. silva in Italia, Cic.

Silăcĕus, a, um, *sárgaföld színű*; Ochergelb. Plin.

Silăna, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv.

Silānus, i, m. 2. *vízkád*; ein Wasserständer. Cels. 2) *ugrókút, szökőkút*; ein Springbrunnen. Luer. 3) cognomen Romanum. Liv.

Silărus, i, m. 2. fluvius Lucaniae, Virg.

Silens, tis, o, 3. *hallgató*; stillschweigend. 2) *tsendes, p. o. idő*; still.

Silenter, Adv. *tsendesen, lassan, halkal*; leise stillschweigend, still. Juv.

Silentiārius, ii, m. 2. *udvari komor, nyilt volt a' tzászdroknál, a' hol vagy kamelly közönséges helyre a' tzászár előtt bémenvén a' népet elhallgattatta*; eine Art Kammerdiener der Kaiser. Cod. Just. 2) *hallgatóvá tétetett prokátor*; ein Advocat, dem vom Gerichte Stillschweigen auferlegt worden. JCt.

Silentiōsus, a, um, *tsendes*; voller Stille, still. Apul.

Silentium, ii, n. 2. *hallgatás, tsendesség*; das Stillschweigen. Silentium tenere vel obtinere, Liv. *elhallgatni, eltsendesedni*; Stillschweigen beobachten, schweigen, still seyn. Alti silentii homo, Hor. *hallgató ember*; ein ganz verschwiegener Mensch. 2) *tsendesség*; die Stille. Silentium fieri jussit, Cic. Silentio noctis, vel: per silentium noctis, Liv. *tsendes éjjel*; bey stiller Nacht. Hinc: Silentio, Adv. Caes. *tsendesen, lassan, lárma nélkül*; stille, in der Stille.

Silentus, a, um, v. gr. locus, Gell. *tsendes*; still. 2) *titkolódzó*; geheimnißvoll. Gell.

Silēnus, i, m. 2. Nom. pr. filii Panos, educator et comes Bacchi, Hor. Virg. 2) Sileni, pl. dei silvarum, Catull.

Silĕo, ui, ēre, 2. *elhallgatni, nem szólluni tudhat*; schweigen, aufhören, zu reden, Ovid. 2) v. gr. de aliquo, vel, de re, Cic. *hallgatni, nem szólluni*; schweigen, gar nicht reden, still seyn. 3) *elhallgatni valamit, ki nem mondani*; etwas verschweigen. Hoc silebis, Cic. Silere non possum, Cic. *el nem hallgathatom*; ich kann es nicht verschweigen. 4) *tsendességben lenni, hallgatni*; still seyn, sich nicht hören lassen. Silet nox, Virg. Silet aequor, Virg. 5) *nyúgodni, nem munkálódni, munkában nem lenni*; still seyn, unthätig seyn. Leges silent inter arma, Cic.

Siler, ĕris, n. 3. *rekettye, rekettyefűz*; die Bachweide. Virg.

Silesco, lui, ĕre, 3 *elhallgatni, eltsendesedni*; still werden, schweigen. Virg. 2) v. gr. ut venti, Ovid. *eltsendesedni, megszünni*; still werden, sich legen, ruhig werden.

Silex, ĭcis, c. *kovakő, bőkező, kovatz, kavitz*; der Kieselstein, Kiesel. Liv. 2) *tűzkő, kova*; der Feuerstein. Silici scintillam exsudit, Virg. 3) *kősziklа*; ein Fels, Virg. Cui stat in corde silex. Tibull.

Silĭānus, a, um, i. e. a Silio nomen habens, etc. Cic.

Silĭcārius, ii, m. 2. *útkirakó, a' ki az útakat kövekkel feltöltí, v. kirakja*; ein Pflasterer, Steinsetzer. Front.

Silĭcernium, ii, n. 2. *halotti tor*; das Leichenessen, Leichenmahl. Varr. 2) *aggott öreg*; ein alter Greis. Ter.

Silicĕus, a, um, v. gr. saxum, Vitr. *kovakőből való, kavitz*; aus Kieseln.

Silĭcia, ae, f. 1. i. q. foenum Graecum; *bakszarvú lepkeszeg, fenugrék*; Fönnkraut, Bockshorn. Plin.

Silĭcŭla, ae, f. 1. *belzőke, tzáska*; eine kleine Schote, Schötchen. Varr.

Siliginārius, ii, m. 2. *rozsdros*; ein Kornbäudler. Ulp. 2) *pék*; ein Bäcker, Weißbäcker. Pand.

Siliginĕus, a, um, v. gr. panis, Sen. i. e. e siligine.

Digitized by Google

Siligo, ĭnis, f. 3. *rosz*; der Roggen oder Rocken. Juv. 2) *tar búza*; der Winterweitzen. Plin. (Triticum hibernum, L.) 3) *tisztabúza liszt*; feines Weitzenmehl. Plin.

Siliqua, ae, f. 1. *tsö, hüvely*; die Schote der Hülsenfrüchte. Virg. *Szent-János kenyere*; Johannis-Brot. Col.

Siliquastrum, i, n. 2. id. qu. Piperitis. Plin.

Siliquor, āri, Dep. 1. *hüvelyesedni*; Schoten ansetzen oder bekommen. Plin.

Silius Itălĭcus, Poeta Latinus et Orator. Plin.

Silli, ōrum, m. plur. *gúnyolódó beszéd*; Schmähreden. Aul. Gell.

Sillographus, id. qu. Silographus.

Sillus, i, m. 2. *elmés gúnyoló versezet*; ein witziges satyrisches Gedicht. Gell.

Silo, ōnis, m. 3. i. q. Silus. Plin.

Silŏgrăphus, i, m. 2. *gúnyolódrás szerzője*; einer der Schmähschriften schreibt, ein Pasquillant. Amm. Marc.

Silpha, ae, f. 1. *temetőbogár*; der Todtengräber, Aaskäfer. 2) *molly*; eine Motte, Schabe. Plin.

Silphium, ĭi, n. 2. i. q. Laserpitium. Cato.

Silūncŭlus, i, m. 2. *majomorr, lajosorr*; eine kleine Affennase. Arn.

Silūrus, i, m. 2. *harcsa*; der Wels. Plin.

Silus, a, um, i. q. simus. Cic.

Silva et Sylva, ae, f. 1. *erdő*; der Wald. Cic. Sylvarum dea, i. e. Diana, Ovid. numina, Idem. i. e. Fauni et Satyri. 2) *liget, tsere*; das Dickicht, eine Menge Sträuche, das Gehölz. Virg. 3) *sok vagy nagy rakás eszköz, a' miből valami készül*; jede Menge Dinge, aus denen man etwas bearbeitet, ein Vorrath. Rerum sententiarumque sylva, Cic. Virtutum et vitiorum sylva, Cic.

Silvānus, vel Sylvanus, i, m. 2. *erdei isten, az erdők istene*; der Gott der Wälder. Virg.

Silvātĭcus, (sylv.) a, um, *erdei, erdőről való*; den Wald betreffend, dahin gehörig. Varr 2) v. gr. pirus, Varr. *erdei, vad, vadon termő*; wild wachsend, im Walde befindlich, wild.

Silvesco, (sylv.) ĕre, 3. *erdősödni, erdővé válni vagy nőni*; zum Walde werden. Cic.

Silvester, (sylv.) stris, stre, v. gr. loca, Cic. *erdős*; waldig, voller Wald 2) *erdei, erdőben termő, vad*; im Walde befindlich, im Walde wachsend, wild wachsend, wild. Rosa sylvestris. Plin.

Silvia Rhea, v. Rea Sylvia, filia Numitoris, mater Romuli et Remi, Liv.

Silvĭcŏla, (sylv.) ae, c. 1. *erdőben lakó, erdei*; im Walde wohnend, Waldbewohner. Virg.

Silvĭcultrix, (sylv.) īcis, f. 3. v. gr. cerva, Catull. *erdőn lakó*; im Walde wohnend.

Silvifrăgus, (sylv.) a, um, *erdőrontó, vagy lerontó*; waldzerschmetternd. Lucr.

Silvĭger, (sylv.) a, um, *erdőtermő*; Wald oder Bäume tragend. 2) *erdős*; waldig. Plin.

Silvōsus, (sylv.) a, um, *erdős*; voller Wald, waldig. Liv.

Silvŭla, (sylv.) ae, f. 1. *erdőtske*; ein Wäldchen. Col.

Sĭlybum, i, n. 2. *begáltsneme*; eine distelartige Pflanze. Plin.

Sima, ae, f. 1. *tsatornakarima*; die Rinnleiste. Vitr.

Simaethius, etc. vide: Symaethum.

Simēthis, ĭdis, f. 3. Nom. pr. nymphae. Ovid.

Simēthĭus, a, um, i. e. a nympha Simethide. Ovid.

Simia, ae, f. 1. *majom*; ein Affe. Cic. Etiam: Simius, ii, m. 2. Martial. 2) Trop. *majmoló, valamit illetlenül követő*; ein großer Nachahmer. Plin.

Simila, ae, f. 1. *szemlyelisztt*; das feinste Weitzenmehl, Semmelmehl. Cels.

Similāgo, ĭnis, f. 3. id. qu. Similia.

Similĭgĕnus, a, um, *hasonló nemű*; von ähnlicher Art. Coel. Aur.

Simĭlis, e, cum Genit. et Dat. v. gr. patri, Cic. et patria, Cic. *hasonló, olyan mint*; ähnlich. Forma et moribus inter se similes, Cic. Similem esse, Cic. *hasonló legni, hasonlítni*; gleich seyn, einem gleichen. Vero simile, vel similis, Cic. *kiketó*; wahrscheinlich. Comp. similior, Sup. simillimus, Hor.

Simĭlĭtas, ātis, f. 3. i. q. similitudo. Vitr.

Simĭlĭter, Adv. *hasonlóképpen, hasonlómódon, hasonlatosképpen; szinsúgy*; ähnlich, auf ähnliche Art, fast

Digitized by Google

eben so, eben so, auf gleiche Art. Similius, Phaedr. simillime, Cic.

Similitūdo, inis, f. 3. *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Est inter ipsos similitudo, Cic. Est homini cum deo similitudo, Cic. Verisimilitudo, Plin. a) *igazi hasonlatosság*; wahre Ähnlichkeit. b) *hihetőség*; die Wahrscheinlichkeit. 2) *kiformált vagy festett képe valaminek*; ein Bild, es sey gemahlt oder aus Thon ꝛc. Cic. 3) *hasonlatosság, összehasonlítás*; das Gleichniß. Cic. 4) *egyformaság*; die Einförmigkeit. Cic. Similitudo satietatis mater. Cic.

Simillime, Adv. *éppen úgy, v. ollyan módon*; ganz gleich. Cic.

Simīlo, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *hasonló lenni hozzá*; gleich seyn.

Simīnīnus, a, um, v. gr. caput, Apul. *majomformájú*; den Affen gleich.

Simiōlus, i, m. 2. *majmotska*; ein Äffchen. Cic.

Simīta, prot. simul, Obsol. *egyszersmind*; zugleich. Plaut.

Simius, ii, m. 2. *majom*; ein Affe.

Simo, āre, 1. i. e. simum reddere, Lucil.

Simōis, entis, m. 3. fluvius ad Trojam.

Simōnia, ae, f. 1. *egyházidolgoknak drúlása*; der Wucher mit geistlichen Ämtern. JCt.

Simōnides, is, m. 3. Nom. pr. poëtae ex Cea. Cic.

Simplāris, e, *egyes*; einfach. Veget.

Simplārius, a, um, v. gr. conditio, Paud. *egyes, együgyű, rossz*; einfach, schlecht.

Simplex, icis, *egyszerű, együgyű*; einfach. Simplex est natura animantis, Cic. 2) *egyes, magános, magában lévő, nem kevert*; einfach, nicht vermischt. Haec simplicia, illa mixta, Cic. Simplex cibus, Plin. 3) *mesterkéletlen, együgyű, természeti*; einfach, ungekünstelt, natürlich. Quint. 4) *egyenes, nyilvánvaló, nyilttszívű*; gerade, aufrichtig, offenherzig. Cic. 5) v. gr. vox, verbum, Cic. *egyes, nem összetett, p. o. szó*; einfach, nicht zusammengesetzt. Comp. simplicior, Sen. Sup. simplicissimus, Gell.

Simplicĭtas, ātis, f. 3. *egyszerűség*; die Einfachheit, wenn etwas nicht zusammengesetzt ist. Luer. 2) *együgyűség, természetesség, természetes volta valaminek*; die Einfachheit, Natürlichkeit, natürliche Beschaffenheit. 3) *nyilttszívűség, egyenesség*; die Offenherzigkeit, Aufrichtigkeit, Ehrlichkeit, Mangel der Falschheit eines Menschen. Ovid.

Simpliciter, Adv. *egyesen, egyszerűen, egyszeresen*; einfach. Cic. 2) v. gr. aliquid exponere, Cic. *egyenesen, együgyű és természeti módon, természetesen*; schlechtweg, ohne Schmuck oder Kunst, natürlich. 3) *egyenesen, egyenes szívvel, igazán, nyilván, nyilttszívűséggel*; gerade zu, offenherzig, aufrichtig Cic.

Simplico, āre, 1. *egyszerűvé tenni*; einfach machen. Pallad.

Simplus, a, um, *egyszerű, egyszeres*; einfach. Cic.

Simpŭlum, i, n. 2. *szűkszájú öldöző edény, öntőcs*; ein Opfergeschirr, eine Gießkanne. Cic. 2) Met. in simpulo aliquid facere; *valamit titokban tenni*; etwas heimlich verrichten. Fluctus excitare in simpulo, Cic. Prov. *tsekélységgel nagy lármát ütni*; großen Lärmen machen bey Kleinigkeiten.

Simpŭvĭum, ii, n. 2. *kúpa, fapohár*; ein hölzerner Becher. Juv.

Simul, Adv. *együtt*; beysammen. Simul simus, Cic. 2) *együvé, egybe*; zusammen. Multa concurrunt simul, Ter. 3) *egyszerre, egyszersmind*; zugleich. Simul nobiscum introiit. Cic. 4) simul ac; *mihelyt, mihelyest*; sobald. Simul ac literas accepi, Cic. Simul atque, id. qu. simul ac. Cic.

Simŭlācrum, i, n. 2. v. gr. hominis, Cic. *kép, faragott vagy festett kép*; ein Bild, Bildniß, Ebenbild. Pingere simulacrum Helenae. Cic. 2) Met. v. gr. virtutum, Cic. *kép, árnyék, hasonlatosság, dicsőlat, dicsőzet*; Bild, Schatten, Ähnlichkeit, Schein, einer Sache. 3) v. gr. belli, pugnae, Liv. *példázat*; eine Vorstellung. 4) v. gr. somni, Ovid. *tünemény, ijesztő*; eine Erscheinung, ein Gespenst.

Simŭlāmen, ĭnis, n. 3. *kép, hasonlatosság*; ein Bild, eine Ähnlichkeit. Ovid.

Simŭlāmentum, i, n. 2. *példázat, költemény*; eine wahrscheinliche Erdichtung, Vorstellung. Gell.

Simŭlanter, Adv. *tettetve, tettetésképpen, színből*; zum Scheine vorgeblich. Apul.

Digitized by Google

Simŭlāte, Adv. *tettetésből, tettetve*; zum Scheine. Cic.

Simŭlātilis, e, *tettető, színlett*; ſcheinbar. Fort.

Simŭlātio, onis, f. 3. *tettetés, színmutatás, képmutatás*; die Verſtellung, Heucheley. Plin. Agere cum simulatione timoris, Cic. 2) v. gr. virtutis. Cic. *színmutatásból való követés, vagy tselekedet*; die Nachahmung zum Schein.

Simŭlātor, ōris, m. 3. *tettető, képmutató*; ein Heuchler, der ſich verſtellet, ein falſchlicher Vorgeber. Suet.

Simŭlātrix, īcis, f. 3. *tettető, képmutatós, t. i. asszony*; eine Heuchlerinn. 2) *gányoló*; eine Spötterinn.

Simŭlātus, a, um, *tettetett, színlett*; verſtellt. 2) *költött*; erdichtet. Virg.

Simŭlo, vel Similo, āvi, ātum, ā. e, 1. v. gr. aliquid alicui rei, Virg. *hasonlóvá tenni*; ähnlich machen. 2) *leformálni, lefésteni, lerajzolni*; ähnlich machen, abbilden. Hor. 3) *követni, elmesni*; nachahmen. Virg. 4) *tettetni, színből mutatni*; ſich verſtellen, ſich ſtellen als ob es wäre. Simulare amicitiam, Cic. *tettetni a' barátságot*; ſich für einen Freund ausgeben. Simulat non sentire, Plin. Simulabat aegrum, Liv. i. e. se aegrum esse.

Simultāněus, a, um, *egykori, egyszerre vagy egy időben történő*; was zugleich geſchieht. JCt.

Simultas, ātis, f. 3. *ellenséges indúlat, torsalkodás*; die Feindſchaft, der heimliche Groll. 2) *egyetértés valamelly dolog erdnt*; ein Vertrag, eine Verabredung mit Jemanden. Hygin.

Simŭlus, a, um, *fitosotska, piszdtska*; der ein eingebogenes Näschen hat. Mart.

Simus, a, um, *fitos, pisze. fitos orrú, pisze orrú, lapos orrú*; eine aufwärts gebogene, aufgeworfene oder platte Naſe habend. Virg.

Simyra, ae, f. 1. urbs Phoeniciae.

Sin, Conj. *ha pedig, hogy ha pedig*; wenn aber, wofern aber. Sin autem, sin vero, Cic. *ha pedig*; wenn aber. 2) sin minus; *ha pedig nem, különben*; wo aber nicht, widrigenfalls. Cic.

Sina, ae, f. 1. Nom. pr. montis in Arabia petraea; *a' Sinai hegy*; der Berg Sina.

Sināpi, Indecl. n. et Sināpis, is, f. 3. *mustár, kerti, v. fejés reptze*; der Senf. Plin.

Sināpismus, i, m. c. *reptzéből készített kötés, p, o. daganatra*; Senfbrey zum Umſchlage, Senfumſchlag. Coel. Aur.

Sināpīzo, āre, 1. v. gr. partem corporis, Veget. *reptzekötéssel bo gatni*; Senfumſchlag darauf legen, mit einem Senfbreypflaſter belegen.

Sincĕre, Adv. v. gr. loqui, Cic. *igazán, egyenes szívvel, tettetés nélkül*; von Herzen, aufrichtig, ohne Falſch. Singerius, Gell. Sincerissime, Aug.

Sincĕritas, ātis, f. 3. v. gr. vasorum, Plin. *tisztaság*; die Reinigkeit. 2) *épség*; die Unverletztheit, unverletzte Beſchaffenheit. Plin. 3) *egyenesség, egyenesszívűség, nyiltszívűség*; die Aufrichtigkeit, Offenherzigkeit. Gell.

Sincĕriter, Adv. pro: sincere, Gell.

Sincĕrus, a, um, v. gr. vas, Hor. *tiszta*; rein. Vinum sincerum, Colum. *tiszta bor, az az: nem kevert, meg nem vesztegetett*; reiner, ungemiſchter Wein. 2) Met. *tiszta, egyenesszívű, igaz, nyiltszívű*; aufrichtig, redlich, rechtſchaffen, offenherzig. Cic. 3) *tökéletes, kijjánosságtalan*; vollkommen, ohne Mangel. Nulla est sincera voluptas. Ovid. 4) *ép, tellyes*; unverletzt. Cic. 5) *helyes, talpraesett*; richtig. Iud sinum sincerum et subtile. Cic. Comp. sincerior, Gell. Sup. sincerissimus, Sen.

Sinciput, ĭtis, n. 3. *fónek elsö, v. külsö része*; der Vordertheil des Kopfs. Plin. 2) *fö*; der Kopf. Sidon. Non tibi quantum est sinciput, Plaut. *nints helyén az eszed*; du biſt nicht richtig im Kopfe.

Sindon, ōnis, f. 3. *vékony, finom gyolts, muselin, úgy az abból való köntös is*; eine feine Leinwand, Muſſelin, auch Kleid daraus. Mart.

Sine, Praep. c. Abl. *nélkül*; ohne. Sine fine, Ovid. *vég nélkül*; ohne Ende. Not. a) sine Casu. e. gr. cum fratre, an sine? sc. eo (fratre) Cic. b) habet saepissime: ullus, pro: omnis post se r e. gr. sine ulla dubitatione, Idem. sed ponitur etiam: omnis, e. gr. sine omni sapientia, Cic. c) postponitur saepe Casui, e. gr. vitiis nemo sine nascitur, Hor.

Digitized by Google

Singa, ae, f. 1. cognomen Palladis, Paus.

Singentiānus, a, um, *fanyar, erős, tsípős*; herb, ſcharf. Radix singentiana, Appul. *kálmusgyökér*; Calmus, Galgant.

Singili, urbs Hispaniae, Plin.

Singillo, ōnis, m. 3. *rosz gúnya, viseltes ruha*: ein ſchlechtes Kleid. Treb. Poll.

Singillārius, a, um, e. gr. motus. Tert. f. q. singularius.

Singillātim, Adv. vide: Singulatim.

Singlāriter, Adv. pro: singulariter, Luc.

Singŭlārie, Adv. pro: singulariter, Cic. Fragm.

Singŭlāris, e, (singulus) e. gr. homo, Cic. *egyes, egyedülvaló, magános*; einzeln. Qui singularis natus sit, Plin. i. e. solus, e. gr. pugna, Macr. *kettőscsiadal*; ein Duell. 2) *egy a' maga nemében, egyetlen egy*; einzeln in ſeiner Art, der einzige. Singularem deus hunc mundum creavit, Cic. 3) e. gr. vir, Cic. *különös, jeles, derék, nevezetes*; beſonders, vortrefflich. Aristoteles in philosophia propè singularis, Idem. e. gr. beneficium, Cic. *különös, nagy v. jeles jótétemény*; eine beſonders große Wohlthat. 4) e. gr. scelus, Idem. *rendkivülvaló, nagy, szörnyü. ijesztő, nyák*; außerordentlich, groß. 5) *egyhez tartozó*; einem Einzigen gehörig. e. gr. potentia v. imperium, Nep. *egyedülvaló uralkodás*; Alleinherrſchaft. 6) e. gr. numerus, Quint. (in Grammatica) *egyet illető, egyes*; einen Einzigen betreffend. e. gr. nomen, Idem. i. e. in Singul. usitatum. 7) e. gr. locus, Svet. *másval nem közös, különválasztott, különös*; mit andern nicht gemein, beſonders, aparte. Not. singulares, i. q. notarii per siglas scribentes, Cod. Just.

Singŭlāritas, ātis, f. 3. *egyedülvalóság, magánosság*; das Einzelnſeyn, i. e. wenn man einzeln oder allein iſt. Tert. 2) *nőtelenség, hajadonság*; das eheloſe Leben. Idem. 3) *különösség, tsuddlatosság*; die Seltſamkeit. Tert.

Singŭlāriter et Singularie, Adv. *különösen, külön, magában*; einzeln, beſonders, allein. Plaut. 2) *az egyes számban*; in der einfachen Zahl. Quint. 3) e. gr. diligere, Cic. *másoknál feljebb, kivültképpen, felettébb, rendkivül, különösen*; ſonderlich, beſonders, außerordentlich.

Singŭlārius, a, um, i. q. singularis, e. gr. litera, Gell. *egyes, magában lévő, v. álló*; einzeln. 2) e. gr. catena, Plaut. *egyes, egyszeres*; einfach. 3) e. gr. velocitas, Gell. *különös, felettébb, szokatlan, v. rendkivül való*; ſonderbar, außerordentlich.

Singŭlātim, v. Singillātim, Adv. *egyenként, külön, különkülön*; einzeln, jedes beſonders. Ter. 2) *egymás után*; eines nach dem andern. Singulatim unicuique respondere, Cic.

Singŭli, ae, a, vide: Singulus.

Singŭltans, tis, o. *tsukló, a' ki tsuklik*; ſchluchzend. Quint. 2) Met. e. gr. anima, Ovid. *szüntelen való zokogás által a' testből kiköltözött lélek*; die Seele, die ſich durch ſtetiges Schluchzen vom Leibe trennt.

Singultātus, a, um, *tsuklás*, v. *zokogás által származtatott v. előhozott, tsuklásból eredt*; durch Schluchzen hervorgebracht. Ovid.

Singultim, Adv. *tsukolva*; ſchluchzend. Apul. 2) Met. e. gr. loqui, Hor. *akadozva*; ſtotternd.

Singultĭo, ire, 4. *zokogni a' sirás miatt*; ſchluchzen, vor Weinen. Apul. 2) *tsuklani*; ſchluchzen, oder den Schlucken haben. Cels. 3) *kotyogni, mint a' tyúk*; glucken oder glucksen, von der Henne. Colum.

Singulto, āvi, ātum, āre, 1. idem. e. gr. animam, Ovid. *heregve kiadni, kihörgni*; herausſchluchzen, röchelnd von ſich geben.

Singultus, us, m. 4. *tsuklás*; das Schluchzen, der Schlucken. 2) *zokogás, p. o. sirás közben*; das Schluchzen der Weinenden. Cic. 3) *hergés, kaldoklók hergése*; das Schlucken oder Röcheln der Sterbenden. 4) *krákogás, krogás, a' varjakról*; das Krächzen von den Raben. Plin. 5) *kotyogás, a' tyúkról*; das Glucken, Glucksen der Henne. Colum.

Singŭlus, a, um, saepius Plural. Singŭli, ae, a, *egy, tsak egy, egy magában*; einzeln, ein einziger, einer allein. Numero singulo dicere, i. q. Singulari, Gell. 2) *kit ki, minden, minden külön külön*; jeder, jede, jedes insbeſondere. Centurionibus, quibus singulae naves erant adtributae, *mindeniknek egy egy hajó*;

Digitized by Google

jedem ein Schiff. Caes. Singulis diebus, Cic. In dies singulos, Idem. *naponként, napról napra*; täglich, von Tag zu Tage. Cic. 3) *egyedül, magánosan*; allein, einsam. Nunquam sumus singuli. Sen.

Sĭnis, is, m. 3. latro Corinthius, Ovid.

Sĭnister, tra, trum, e. gr. calceus, Suet. manus, Nep. ripa, Hor. *bal, bal oldalról, v. -ra, v. bal kéz felé, v. -re való*; links, zur linken Seite oder Hand befindlich. Sinistra, sc. manus, Caes. *bal kéz, sete kéz*; die linke Hand. A sinistra, sc. manu, v. parte, Cic. *balra, bal kéz felé*; zur Linken. 2) e. gr. signum, Ovid. pugna, Prop. fama, Tac. *szerentsétlen, rossz, visszontagsdgos*; unglücklich, übel, widerwärtig, schlimm, böse. Sinistro pede proficisci, Apul. *szerentsétlen órában*; zur unglücklichen Stunde. 3) e. gr. interpretatio, Tac. *elforgatott, eltsavart, visszás, helytelen, rossz*; verkehrt, unrecht, schlimm, böse, übel. Not. seq. Genit. e. gr. fidei sinister, Sil. *szavát meg nem tartó, hűségtelen, hite szegett*; der nicht Wort hält, treulos. 4) in auspiciis Romanorum ex tonitru, *szerentsés, szerentsés jelentésű*; glücklich, glückliche Anzeichen gebend. Ovid. Not. a) loquentibus Graecis, e. gr omen, Ovid. *szerentsétlen*; unglücklich. Avibus sinistris, *szerentsétlen órában*; zur unglücklichen Stunde. b) saepe et Romanis, e. gr. fulmen, Cic. auspicium, Val. Max. *szerentsétlen*; unglücklich. 5) sinistris aliquem carpere sermonibus, Plin. jun. *motskolni, gyalázni, rágalmazni*; schmähen. 6) *ellenséges indúlatú*; feindselig. Comp. sinisterior, et sinistrior, Sup. sinistrissimus, Fest.

Sĭnistĕrĭtas, ātis, f. 3. *boldogtalanság*; die Unglückseligkeit. Plin. Ep. 2) *ügyetlenség, ostobaság, otrombaság*; die Ungeschicktheit, Dummheit, Plumpheit. Idem. 3) *visszafordultság, visszás, v. felfordult volta valaminek, feslettség*; das verkehrte Wesen. Plin.

Sĭnistra, Adv. *balkéz felé, bal kézre*; zur linken Hand. 2) *bal oldalra, bal felé, bal oldalon*; auf der linken Seite.

Sĭnistre, Adv. *balra*; links. 2) *szerentsétlenül*; unglücklich 3) *rosszúl*; übel. e. gr. accipere, Tac. *rosz neven venni*; übel aufnehmen.

Sĭnistrĭnus, a, um, e. gr. auspicium, Tert. *szerentsés kezdet*; ein glücklicher Anfang.

Sĭnistrorsus, v. —um, Adv. pro: sinistroversus, v. —um), *balra, bal, v. bal kéz felé*; links, linker Hand zu. Caes. Hor.

Sĭnistrŏversus, i. q. sinistrorsus, Lact.

Sĭno, sīvi, sĭtum, ĕre, 3. *hagyni, megengedni*; lassen, zulassen, geschehen lassen, erlauben. Non patiar, non sinam, Cic. Nunquam sinit eum respirare. Idem. Dicat sine, Ter. *kadd mondja, engedd hadd mondja*; laß ihn sagen. Sino veniat, pro: ut veniat, Idem. *kadd jöjjön*; laß ihn kommen. Res non sinit, Cic. *a' környülállások nem engedik*; die Umstände leiden es nicht. Not. a) Perf. sivi et sii, pro: sivi, Ter. b) sinit, pro: sinat, Plaut. c) sirit, contr. pro: siverit, Liv. Etiam: siris, siritis, Plaut. sissem, pro: sivissem, Liv.

Sĭnŏdontes, pisces in quorum capitibus lapis pretiosus invenitur, Plin.

Sĭnon, ōnis, m. 3. veterator et proditor in exercitu Graecorum, Virg.

Sĭnōnĭa, ae, f. 1. insula maris Etrusci penes Latium, Plin.

Sĭnōpe, es, f. 1. urbs Ponti, Diogenis patria, Val. Flacc. Hinc: Sinopensis, e, *Sinopei*; Sinopisch. Sinopenses, ium, incolae Sinopes, Liv.

Sĭnŭāmen, ĭnis, n. 3. *tekeredés, tsavaredás*; die Krümmung. Prud.

Sĭnŭātio, ōnis, f. 3. idem. Fulg.

Sĭnŭātus, a, um, *bégörbült, tsavargó, p. o. vis*; gebogen, gekrümmt. Ovid.

Sĭnŭessa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Cic.

Sĭnum, i, n. Sĭnus, us, m. 4. Sinus, i, m. 2. *tsobány, légely, tsobolyó*; ein gewisses weitbäuchiges Gefäß, z. B. zu Weine. Varr.

Sĭnŭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aream, Ovid. *meggörbíteni, az az*: *felvonni, p. o. az ívet*; krümmen, beugen, spannen. 2) *öblös vagy kerekformára hajtani, mint p. o. a' hernyó a' levelet*; aushöhlen, zerfressen. Cels.

Sĭnŭōse, Adv. *tekervényesen, katskaringósan*; voll Krümmungen oder Falten. Dicere sinuosius, Gell. *ke-*

Digitized by Google

mádyosan, rejtegetve szóllani; dunkler, verstecketer reden.

Sinuōsus, a, um, *tsavargdsos, tekervényes, katskaringós*; voll Krümmungen, oder damit versehen, voller Vertiefungen oder gebogener Flächen. Vestis sinuosa, Ovid. *ráncsos ruha*; ein Kleid voller Falten. 2) Trop. v. gr. quaestio, Gell. *tekervényes, mesterséges*; verworren, gekünstelt.

Sinus, us, m. 4. *kebel*; der Busen. E vel de sinu alicujus esse, Cic. *kedvességben lenni valakinél*; einem sehr lieb seyn. Gaudere in sinu, Prov. *alattomban örülni*: sich heimlich freuen. 2) *öl*; der Schooß. Ter. Haberi in sinu ab aliquo, Cic. *nagy kedvességben lenni valakinél*: von jemanden sehr geliebt werden. 3) *legbelsőbb része valaminek*; das Innerste eines Orts. E sinu ſpatriae abstrahi, Cic. 4) *valamelly dolognak az öble, gödre*; die Krümme eines Dinges. Sinus oculorum, Virg. Sinus maris, Liv. *tenger öböl*; ein Meerbusen. 5) *katalom*; die Macht. Mihi in sinu est, Cic. *katalmamban van*; ich habe es in meiner Macht. 6) *menedék, menedékhely*; die Zuflucht. Confugere in alicujus sinum, Plin. 7) *hajóvitorla*; ein Schiffsegel. Obliquare sinus in ventum, Virg. *a' vitorlákat szélnek fordítani*; die Segel gegen den Wind halten. 8) *háló, halászó háló*; ein Netz, ein Garn. Virg 9) *a' forgó tsontokban lévő öblök*; die Höhlungen der Beine, in welche die untern Beine gefügt sind. Anat. 10) *a' felfogott ruha vagy elökötő öble, az öl*; die Tiefe eines zusammengenommenen Kleides. Nuces ferre sinu laxo, Hor. 11) *a' folyó víz tsavargdsa, görbületjei, tsavarodds*; die Krümme eines Flusses. Immenso sinu labitur amnis, Virg. 12) Met. Ex sinu suo apponere testes, Cic. *meghitt embereiből állítni tanúkat*; seine Vertrauten als Zeugen aufstellen.

Sion, v. Sium, ii, n. 2. *bolonyik, mérges bolonyik, békakorsótska*; eine Sumpf- oder Wiesenpflanze, Merk, Wassermerk. (Sium latifolium, L) Plin.

Sipărium, ii, n. 2. *mellékfal, kolisza a' theátromon*; die Koliſſen auf der Schaubühne. Sen.

Siphnos, i, f. 2. insula maris Aegaei. 2) homo libidinosus. Erasm.

Sipho, v. Siphon, ōnis, m 3. *szívó, szívótsö, lopó, (hébér)*; ein Heber, Weinheber. Cic. 2) *vízi puska*; eine Feuerſpritze. Plin.

Siphuncŭlus, i, m. 2. Dimin. id. qu. sipho.

Sipōntum, i, n. 2. urbs Apuliae. Cic.

Sipus, ūntis, i. q. Sipontum. Lucan.

Sipylus, i, m. 2. mons in Lydia, Stat.

Siquā, Adv. pro: si quo modo, Virg. 2) pro: si aliquā, Abl.

Siquando, v. Si-quando, pro: si aliquando, *ha valaha*; wenn einmahl. Cic.

Siquĭdem, v. Si quĭdem, *ha tudníllik, ha ugyan*; wenn nähmlich, wenn anders. Terent. et Cic. 2) *ha, ha szinte —is*; wenn, oder wenn auch. Plaut. 3) *minthogy*; weil, da, sintemahl. Cic.

Siquis, vel Siqui, Siqua, Siquid, Siquod, vel potius: Si quis, Si qui, Si qua, Si quid, Si quod, pro: si aliquis etc. *ha valaki*; wenn einer, eine, eins ꝛc. wenn Jemand.

Sirăeum, i, n. i. q. sapa; *mustnedv*; Moſtſaft. Plin.

ircītŭla, ae, f. 1. *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Colum.

Sircŭla, ae, f. 1. idem. Plin.

Sirēdon, ōnis, f. 3. i. q. Siren, Auson.

Siremps, v. Sirempse, Obs. i. q. similis.

Siren, ēnis, f. 3. *tengeri tsudanimfa*; eine Sirene, Meerfräulein, ein Meerwunder. Ovid.

Sirēnaeus, a, um, i. q. Sirenius, Hier.

Sirēnius, a, um, *Sireni*; Sireniſch, die Sirenen betreffend, dahin gehörig. Gell.

Sirĭăcus, a, um, *a' kánicula, vagy kutyátska nevű tsillagot illető*; den Hundsſtern betreffend, von ihm herrührend. Avien.

Sirĭăsis, is, f. 3. *agyvelő gyúladás, a' gyermekeknél*; die Entzündung des Gehirns bey den Kindern. Plin.

Sirim, is etc, Obsol. pro: siverim etc. vide: Sino.

Sirĭum, ii, n. 2. *mezei árom*; Beyfuß. Apul.

Sirĭus, ĭi, m. 2. *a' kánicula v. kutyátska nevű tsillagzat*; der Hundsſtern.

Digitized by Google

ragdból való; smaragden. Mart. Cap.

Smăragdĭnus, a, um, idem. Prud.

Smăragdus, vel Zmaragdus, i, m. 2. *smaragd, egy vildgos vagy általlátszó zöld drágakő*; der Smaragd, ein grüner durchsichtiger Edelstein. Plin.

Smăris, ĭdis, f. 3. *apró tengeri hal*; ein kleiner Meerfisch. Ovid.

Smectĭcus, a, um, *szárasztó, tisztító*; trocknend, reinigend. Plin.

Smegma, ătis, n. 3. *tisztítószköz, tisztítószer*; ein Reinigungsmittel. Plin.

Smegmătŏpōla, ae, m. 1. *szappanos*; ein Seifensieder. Gloss.

Smerdălĕos, v. —us, a, um, *rettenetes*; fürchterlich. Priap.

Smĭlax, ăcis, f. 3. *tukma, egy felfutó növevény*; die Stechwinde. (Smilax aspera, L.) Plin. 2) *tiszafa*; der Taxusbaum. Plin. 3) id. quod Quercus Ilex, L.

Smillon, i, n. 2. *szemir*; eine Augensalbe. Cels.

Smintheus, ĕi, et ĕos, m. 2. cognomen Apollinis, Ovid.

Smyrna, ae, f. 1. urbs Joniae, Mela.

Smyrnaeus, a, um, i. e. in vel ex urbe Smyrna. *Smirnai*; Smyrnisch. Plin. Smyrnaei, i. e. incolae hujus urbis, Liv.

Smyrnĭon v. —um, ĭi, n. 2. *gyapor, (növevény)*; die Pferdesilge. Plin.

Smyrrhīza, ae, f. 1. i. q. Myrrha. Plin.

Smyrus, i, m. 2. i. q. myrus, Plin.

Söbŏles, is, f. 3. *hajtás, ág, tsemete*; der Auwuchs, Sprosse, Sprößling, Zweig. Plin. 2) *nem, nemzetség*; das Geschlecht, der Stamm. 3) *maradék, fajta, gyermek, gyermekek*; die Nachkommenschaft, Abkömmling, Kind, Kinder. Liv. vide: etiam Suboles.

Söbŏlesco, vide: Subolesco.

Söbrĭe, Adv. *józanon*; nüchtern. Cic. 2) *okosan, esszesen*; vernünftig, klug. Plaut.

Söbrĭĕfactus, a, um, *józanodott, észrétért*; vernünftig geworden. Apul.

Söbrĭĕtas, ātis, f. 3. *józanság*; die Nüchternheit, Mäßigung im Trinken. Senec. 2) *józanság, józan és mértékletes élet*; Nüchternheit, Mäßigung überhaupt. Pand. 3) *józan gondolkodás*; die Vernünftigkeit. Arnob.

Söbrīna, ae, f. 1. vide: Sobrinus.

Söbrīnus, i, m. 2. et Sobrina, ae, f. 1. duarum plurimve sororum filii et filiae; *unokatestvér*; ein Geschwisterkind. Sobrini, pl. *unokatestvérek*; Geschwisterkinder. Ter.

Sobrĭo, āre, v. *kijózanitni*; nüchtern machen. Paul. Nol.

Söbrĭus, a, um, *józan, nem ittas*; nüchtern, nicht betrunken. Cic. 2) *józan, mértékletes, semmiben nem bujálkodó*; nüchtern, mäßig, der Wollust nicht ergeben. Terent. Hor. Homines frugi ac sobrii, Cic. 3) *józan értelmű, esses, értelmes*; vernünftig, klug, verständig Cic.

Soccātus, a, um, *paputsos, paputsban járó*; der Socken oder Pantoffeln trägt. Senec.

Soccĭfer, a, um, i. q. soccatus, Sidon.

Soccŭlus, Diminin. id. qu. soccus, Sen.

Soccus, i, m. 2. *paputs, tsipő, tsipellő*; Socke, eine Art niedriger leichter Schuhe oder Pantoffeln bey den Griechen. Cic. 2) *thedtromi, v. tántsoló tsipő*; ein Komödianten-Schuh, Tänzer. Schuh. Hor.

Söcer, ĕri, m. 2. *após, valakinek ipa, (ip, inusit.)*; der Schwiegervater. Cic. Soceri, *az apósok*; die Schwiegerältern Virg.

Söcĕrus, pro: socer, Plaut.

Söcĭa, ae, f. 1. *asszony vagy ledny társ*; eine Gesellinn, Genossinn, Gesellschafterinn. Tori socia, Ovid. *házas társ*; die Gattinn.

Söcĭābĭlis, e, *könnyen egyesíthető*; was sich vereinigen oder leicht vereinigen läßt. Plin. 2) *társaságos, társaságbavaló, társos*; gesellig Sen. 3) *egyetértő, megegyező, egyességes*; einträchtig. Liv.

Söcĭālis, e, *társaságos, társaságbéli*; gesellschaftlich, gesellig, die Gesellschaft betreffend. Homo sociale animal, Senec. 2) *házassági*; ehelich. Amor socialis, Ovid 3) v. gr. lex, Cic. foedus, Liv. *szövetségbéli, szövetségi, szövetséges*; die Bundesgenossen betreffend. Bellum sociale, Flor. *szövetségesek ellenvaló had*; Krieg mit den Bundesgenossen.

Söcĭālĭtas, ātis, f. 3. *társaság, társaságosság*; die Geselligkeit. Plin. Pan.

Söcĭālĭter, Adv. *társaságosan*; auf gesellschaftliche Art. Horat.

Söcĭātĭo, ōnis, f. 3. *egyesítés*; die Vereinigung. Mart. Cap.

Digitized by Google

Sŏcĭātor, ōris, m. 3. *összeegyesztető, társaságszerző*; ein Gesellschaftstifter. Stat.

Sŏcĭātrix, īcis, f. 3. *egyesítő, t. i. asszony*; die Vereinigerinn. Val. Fl.

Sŏcĭātus, a, um, *egyesített, egyesült*; gesellet, vereinigt. Tibull.

Sŏcĭennus, i, m. 2. *segítőtárs*; ein Gehülfe. Plaut.

Sŏcĭĕtas, ātis, f. 3. *társaság, egyesület*; die Gesellschaft, Verbindung mit Andern, Gemeinschaft. Societatem coire, Cic. vel statuere, Cic. vel inire, Cic. vel conflare, Cic. *társaságba állani, egyesülni egy társaságba, társaságot állítni fel*; eine Gesellschaft machen oder stiften, sich in eine Gesellschaft verbinden. 2) *kereskedő társaság*; eine Handlungs-Gesellschaft, Handlungs-Compagnie. Societatem facere, Cic. *társaságba állani*; in Compagnie treten. 3) *szövetség, p. o. két hatalmasság között*; ein Bündniß, eine Allianz, z. B. zwischen zwey Staaten oder Fürsten. Nep. Societatem cum aliquo conjungere, Sall.

Sŏcĭnĭāni, ōrum, m. plur. sectarii inter christianos, a Laelio Socino (mort. a 1562) et a Fausto Socino (mort 1604) Sienae in Italia natis, ita dicti. Hist. Eccl.

Sŏcĭo, āvi, ātum, āre, 1. *egyesíteni, társaságba állítni v. egyesíteni*; vereinigen, verbinden, vergesellschaften. Vitae suae periculum cum aliquo sociare, Cic. *valakivel együtt életét kockáztatni*; sein Leben mit Jemanden wagen. Cum scientia diligentiam sociare, Colum. Aliquem domo sociare, Virg. *valakit házához befogadni*; einen beherbergen. 2) dextras sociare, Sil. *kezet adni egymásnak, 's az által egyesíteni magát valamelly végre*; sich durch einen Handschlag mit einander verbinden.

Sŏcĭus, a, um, *társaságos, társaságbeli, társas*; gesellig. Cic. Sermo socius, Ovid. *barátságos beszélgetés*; ein freundliches Gespräch. Sanguis socius, Ov. *vérszerentvaló atyafiság*; eine Blutsfreundschaft. 2) *egyesített, szövetséges*; verbündet, alliirt. Socia civitas, Quint. Classis socia, Ovid.

Sŏcĭus, ĭi, m. 2. *társ*; ein Geselle, Mitgenosse. Cic. Socius periculorum, Cic. *részt vett, vagy társ volt a' veszedelmekben*; er theilte die Gefahren. 2) *szövetséges társ*; ein Bundesgenosse. Cic. 3) *segítőtárs*; ein Gehülfe. Liv. 4) *részes, rész vevő valamiben*; ein Theilnehmer. Plaut. 5) socii, pl. *kereskedő társak*; Handlungs-Compagnon. Cic.

Sŏcordĭa, v. Secordĭa, ae, f. 1. *ostobaság, esztelenség*; die Dummheit, der Unverstand. Tacit. 2) *restség, tunyaság, gondatlanság*; die Schläfrigkeit, Unachtsamkeit, Sorglosigkeit, Trägheit. Terent.

Sŏcordĭter, Adv. *restül, tunyául, gondatlanúl*; träge, schläfrig, unachtsam, sorglos. Socordius, Liv.

Sŏcors, dis, *ostoba, esztelen*; dumm, unverständig. Cic. socordior, Sidon. socordissimus, Apul. 2) v. gr. rerum pro: in rebus, Ter. *gondatlan, tunya, rest*; unachtsam, schläfrig, träg, sorglos.

Sŏcrătes, is, m. 3. nobilis et illustris philosophus Atheniensis, Cic.

Sŏcrătĭcus, a, um, *Socratesi*; Sokratisch. Hor. Philosophi Socratici, Cic. i. e. discipuli ejus et sectatores, Cic.

Sŏcrŭālis, e, *valakinek napát vagy anyósát illető, attól való, 's a' t.* schwiegermütterlich. Sidon.

Sŏcrus, us, f. 4. *napa vagy anyósa valakinek*; die Schwiegermutter. Cic.

Sŏdālĭcĭus, a, um, vide: Sodalitius.

Sŏdālis, e, *társaságbéli, társaságban lévő*; gesellschaftlich, cameradschaftlich. Ovid.

Sŏdālis, is, m. 3. *társ*; ein Camerad. Cic. 2) *meghitt barát*; ein Busenfreund, Vertrauter. Ter. 3) *pajtás, szimbórás társ*; ein Mitgeselle, ein Camerad worin. Hor. 4) *játszótárs, esemiszompajtás*; ein Spielcamerad, Schmausfreund. Cic.

Sŏdālĭtas, ātis, f. 3. et Sodalitium, ĭi, n. 2. *társaság*; eine Gesellschaft. Cic. 2) *tzéh*; die Zunft. Cic. 3) *összevékötetés egy társaságban*; die Verbindung in eine Gesellschaft Cic.

Sŏdālĭtĭus, vel Sŏdālĭcĭus, a, um, v. gr. consortium, Amm. *társaságbeli*; cameradschaftlich. Ovid.

Sodes, Interj. *ugyan! ugyan kérlek! hőre! hörst du! ich bitte!* ꝛc. Dic, sodes, Terent. Jube, sodes etc. Cic.

Sŏdŏma, ae, f. 1. Sulp. Sever. Sŏdŏ-

mum, i, n. 2. Solin. Sódóma, órum, Tertull. *Sodoma városa a' Szentföldön*; Sodom, eine Stadt in Palästina. Sódómíta, ae, c. *gyermek fertéztető*; ein Sodomit, Knabenschänder. Prud. Sódómitae, i. e. incolae urbis Sodomorum, Prud. Sódómíticus, a, um, *Sodomai*; Sodomitisch. Hieron.

Söl, Gen. sólis, m. 3. *nap, nap az égen*; die Sonne am Himmel. Sol praecipitans, Cic. *a' lenyugvó nap*; die neigende Sonne. Supremo sole, Hor. *estve felé, alkonyodás felé*; bey Abend. Sole nove, Virg. *reggel, nap felköltekor*; früh, wenn die Sonne aufgeht. 2) *nap, a' sütő nap; napsúgár*; die Sonne, Sonnenschein, Sonnenwärme. Ambulare in sole, Cic. 3) *nap melege vagy hévsége*; die Sonne, Sonnenhitze. Nimius sol, Ovid. 4) *nap*; der Tag. Tres soles erramus, Virg. 5) dies solis, vel dies dominica, Gloss. *vasárnap*; der Sonntag.

Sólágo, inis, f. 3. i. q. heliotropium, Apul.

Sólámen, ĭnis, n. 3. *vigasztalás*; der Trost. Virg.

Sólánum, i, n. 2. *tsutsór*; der Nachtschatten. Cels. Solanum Dulcamara, Linn. *keserédes iszalag*; das Bitterfüß. Solanum Lycopersicum, L. *paraditsomalma*; die Paradiesäpfel. Solanum tuberosum, L. *kolompir, krumpér, pityóka, tsutsorka*; die Erdäpfel, Grundbirn, Erdtuffel.

Sólánus, i, m. 2. *keleti szél*; ein Ostwind. Plin. 2) Adj. *napbéli*; zur Sonne gehörig. Vitr.

Sólāris, e, *napbéli*; die Sonne betreffend. Radii solares, Cic. i. e. solis.

Sólārium, ii, n. 2. *árnyékóra, napóra*; die Sonnenuhr. Varr. 2) *verőfényes vagy sütkölődző hely*; ein Platz oder Ort, wo man sich sonnte. 3) *nyári mulatóház*; ein Sommerhaus. Ulp.

Sólārius, a, um, *napi, naphozzaló*; die Sonne betreffend. Horologium solarium, Plin. *napóra, árnyékóra*; eine Sonnenuhr.

Sólārius, a, um, *földet vagy fundust illető*; den Boden oder Grund betreffend. Hinc: solarium, Subst. se. vectigal, *földre vetett adó*; der Grundzins. Pandect.

Sólātiólum, i, n. 2. Dimin. *egy kis vigasztalás*; kleiner Trost. Catull.

Sólātium, ii, n. 2. (solor) *vigasztalás*; der Trost. Solatium adferre, vel praebere, Cic. *vigasztalni*; trösten, Trost verschaffen. Hoc est mihi solatio, Caes. Vacare culpa magnum est solatium, Cic.

Sólātor, óris, m. 3. *vigasztaló*; der Tröster. Tibull.

Sólātus, a, um, id. qu. desolatus. Sen. 2) (a sol) *erősen megsütött a' naptól*; von der Sonne zu sehr angegriffen. Plin.

Soldurius, ii, m. 2. i. e. devotus ad quaevis amicitiae et inimicitiae commoda et incommoda. Caes.

Soldus, pro: Solidus.

Sólĕa, ae, f. 1. *talp, ládtalp*; die Sohle des Fußes, Fußsohle. 2) *a' sarú, v. ládbeli talpa*; die Sohlen eines Schuhes. Veget. 3) soleae, plur. *botskor*; die Schnürsohlen. Muliebres soleae, Cic. *paputs*; die Weiberschuhe oder Pantoffeln. 4) soleae ferreae; *lópatkók*; die Hufeisen. 5) i. q. Pleuronectes Solea, L. *félszegűszó faja, talpkal*; die Sohle, eine Art Butten oder Schollen.

Sólĕāris, e, *talpformájú*; sohlenartig, einer Sohle ähnlich.

Sólĕārius, ii, m. 2. *foltozó varga*; ein Schuhflicker. Plaut.

Sólĕātus, a, um, *botskorus*; Schnürsohlen anhabend. Cic.

Sólemnis, vide: Sólennis.

Sólen, ĕnis, m. 3. *hüvelyféreg*; eine Meerscheide. Plin.

Sólĕnnis, et Sólemnis, e, v. gr. sacrificium; Cic. *esztendőnként előforduló, innepi*; alljährlich, was alljährlich gefeyert oder verrichtet wird, oder geschehen muß. Dies deorum festi ac solennes, Cic. 2) Fig. *pompás, közönséges helyen pompával és mintegy innepi rendtartással eső, vagy véghez menő*; feyerlich. Sacrificium solenne, Cic. Verba solennia. Cic.

Sólennĭtas, vel Solemnĭtas, ātis, f. 3. *pompa, megtartása valamelly napnak, vagy megülése*; die Feyerlichkeit oder Feyerung eines Tages. Dierum solennitates, Gell. 2) v. gr. juris, Pand. *rendtartások*; die Formalitäten.

Sólennĭter, Sólemnĭter, Adv. *bévett*

Digitized by Google

szokás szerént; auf gewöhnliche Art. Pallad. 2) *pompásan, minden tzeremóniával, vagy telyes készülettel, a' rendtartások szerént*; feyerlich, förmlich, mit Beobachtung der Formalitäten. Convitium instituere solenniter, Justin.

Sölennitus, Adv. t. q. solenniter, Liv.

Sölĕo, ĭtus sum, ēre, 2. *szokni, megszokni valamit*; pflegen, gewohnt seyn. seq. Infin. Cic. Soleo, soles, solet; *szoktam, szoktál, szokott*; ich bin gewohnt, du bist gewohnt, u. s. w. Ut solet, Cic. sc. fieri; *a' szokás szerént, a' mint szokott történni*; wie es zu geschehen pflegt. Ut solet, Ter. sc. facere; *szokása szerént*; wie ers gewohnt ist, nach seiner Gewohnheit. 2) *szerelemből társalkodásban lenni valakivel*; vertraulichen Umgang haben. Solere cum viris, Plaut.

Sölers, vel Sollers, tis, o. *gondos*; sorgfältig. Cic. 2) *ügyes, alkalmatos*; geschickt. Adolescens solers, Ter. 3) *serény, munkás*; thätig, geschwind. Cic. 4) *találós, eszes, ravasz*; erfinderisch, spitzfindig, listig. Cic. Comp. solertior, Cic. Sup. solertissimus. Sen.

Sölerter, v. Sollerter, Adv. *ügyesen, okosan, ravaszúl*; geschickt, klug, einsichtsvoll, listig. Cic. Solertius, Cic. solertissime. Cic.

Sölertia, v. Sollertia, ae, f. 1. *ügyesség, eszesség*; die Geschicklichkeit, Klugheit, Erfindsamkeit. Iudicandi solertia, Cic. 2) *ravaszság*; die List. Cic.

Söli, v. Söloe, pl. urbs Ciliciae. Hinc: Solensis, et Soleus, i. e. urbe Solorum. Plin.

Sölĭăr, āris, n. 3. *menyezet a' thronus felett*; die Decke über einen Thron.

Sölĭcănus, a, um, *magánosan éneklő*; allein singend. Mart. Cap.

Solicito, Solicitus, Solicitatio, etc. cum derivatis, vide: Sollicito, etc.

Sölĭdāgo, ĭnis, f. 3. *ritkaréj (planta)*; die Wahlwurz. Plin.

Sölĭdāmen, ĭnis, n. 3. i. q. solidamentum, Ven. Fort.

Sölĭdamentum, i, n. 2. v. gr. corporis, Lact. *erősítőeszköz, erősítő*; Befestigungsmittel, Befestigung.

Sölĭdātio, ōnis, f. 3. *megszárítás, tömöttétevés*; das Dicht- oder Festmachen. 2) *megerősítés*; die Befestigung. Vitr.

Sölĭde, Adv. *tömötten, keményen*; dicht, fest. Colum. Sölidius, Gell. 2) *egészen, telyességgel, általjában, igen, felette*; völlig, vollkommen, gänzlich, durch und durch, sehr. Ter.

Sölĭdesco, ĕre, *megkeményedni, megsürűdni*; dicht werden. Vitr.

Sölĭdĭpes, ĕdis, *egészkörmű*; einen ganzen Huf habend. Plin.

Sölĭdĭtas, ātis, f. 3. *tömöttség, sürüség*; die Dichte, Dichtheit. Cic. 2) v. gr. possessionis, Cod. Just. *egészsze, egy egész darabban való léte, p. o. valamelly jószágnak*; das Ganze. 3) *erős vagy tartós volta valaminek*; die Festigkeit, Dauer.

Sölĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *sürüvé, v. tömötté tenni*; dicht machen. 2) v. gr. muros, Tac. *megerősíteni*; fest machen, befestigen. 3) v. gr. fracta, Plin. *összetsinálni*; zusammen fügen, ganz machen.

Sölĭdus, a, um, v. gr. paries, Cic. columna, Cic. corpus, Ter. *tömött, vastag, nem üres belől*: dicht, derb, nicht hohl. Solido de matmore templum, Virg. 2) Trop. v. gr. cibus, alimentum, Cels. *vastag, erős, t. i. a' minemüségére nézve*; dicht, derb. 3) v. gr. res, Cic. gaudium, Ter. *valóságos, igazi, tökelletes*; wirklich, vollständig, nicht mangelhaft, vollkommen. Solida utilitas, Cic. *valóságos haszon*; ein wahrer Nutzen. 4) v. gr. vires, Virg. usura, Cic. *egész, telyes*; ganz, vollständig. Annus solidus, Liv. *egy egesz esztendő*; ein ganzes Jahr. 5) solidum alicui solvere, Cic. *egészen kifizetni valakit, az egész summát kifizetni*; einen völlig bezahlen. In solidum cavere, JCt. *mindenért kezes lenni általjában*; für alles Bürge seyn.

Sölifer, a, um, v. gr. plaga Sen. i. e. oriens.

Söllferrĕus, (Sollif.) a, um, *egészen vas*; ganz eisern. Liv.

Sölĭgĕna, ae, c. *nap szülöttje*; ein Sonnenkind, von der Sonne gezeugt. Val. Fl.

Sölĭlŏquium, ii, n. 2. *magános, vagy négyszemközt való beszélgetés*; einsames Reden, Alleinreden. Aug.

Sölĭpūga, ae, f. 1. *földi pók*; eine Erdspinne. Plin.

Sölistĭmum, sc. tripudium, i. e. augurium bonum, quod fiebat, quoties

Digitized by Google

ossa, quae pullis dabatur, aliquo modo cadebat in solum. Cic.

Sōlitāněus, a, um, *magánosan külön vdlasztott*; allein abgesondert. Theod. Prisc. 2) Sōlitāněus; *rendszerént való*; gewöhnlich. Marc. Emp.

Solitānae, cochleae, sc. magnae ex Africa. Plin.

Sōlitārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *magános, egyedülvaló*; allein, ohne Gesellschaft anderer, abgesondert, einsam. Vitá solitaria, Quint. *magános élet*; einsames Leben.

Sōlĭtas, ātis, f. 3. *magánosság*; die Einsamkeit, das Alleinseyn. Non.

Solitaurilia, vel Suovetaurilia sc. festa Romae. Fest.

Sōlĭte, Adv. *magánosan*; allein. Plaut.

Sōlĭto, āvi, ātum, āre, 1. Freq. i. q. soleo, Gell.

Sōlĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. liberorum, Cic. *magánosság, magában való létel*; die Einsamkeit, Hülflosigkeit. 2) v. gr. loci, Cic. *magánosság, puszta ság*; die Einsamkeit, Einöde, Wüste. Discedere in aliquas solitudines, Cic.

Sōlĭtus, a, um, (a soleo) *szokott, megszokott, rendszerént való*; gewöhnlich. Labor solitus, Ovid.

Sōlĭum, ĭi, n. 2. *nagy karos szék*; ein Armstuhl. Claud. 2) *kirdlyiszék, thrónus*; ein königlicher Stuhl, der Thron. Ovid. 3) *ferdőkád*; die Badewanne. Cels. 4) solium ligneum, Svet. *testhordó*; die Todtenbahre. 5) *koporsó*; der Sarg. Plin.

Sōlĭvăgus, a, um, v. gr. bestia; Cic. *bitang, rideg*; allein herumschweifend. 2) v. gr. coelum, Cic. *magától mozgó, v. menő*; allein gehend. 3) *magános*: einsam. Cic.

Sollemnis, vide: Solennis, etc.

Sollers, Sollertia etc. vide: Solers etc.

Sollĭcĭtātĭo, ōnis, f. 3. *sürgetés, késztetés*; die Antreibung, Betreibung. Cic. 2) *nyughatatlankodás*; die Beunruhigung, Unruhe. Ter. 3) *felldzasztás, felingerlés*; die Aufwiegelung, Aufhetzung. Cic.

Sollĭcĭtātor, ōris, m. 3. *sürgető*; der etwas antreibt. Plaut. 2) *késztető, ösztönző*; ein Anreizer. Pand.

Sollĭcĭtātus, a, um, *sürgetett*; betrieben. 2) *ingerlett, késztetett*; angereitzt. 3) *felldzasztott*; aufgewiegelt. Luer.

Sollĭcĭtātus, ūs, m. 4. id. qu. Sollicitatio. Cic.

Sollĭcĭte, Adv. *gondosan, gondal, gondoskodva*; sorgfältig, bekümmert. Plin. Comp. sollicitius. Sup. sollicitissime, Svet.

Sollĭcĭto, āvi, ātum, āre, 1. *izgatni, megingatni*; in Bewegung setzen, erregen. Stomachum vomitu sollicitare, Cels. 2) v. gr. feras, Ovid. *nyughatatlankodtatni, űzni*; beunruhigen, verfolgen, jagen. 3) v. gr. exercitum, Cic. servos, Nep. aliquem pecunia, Caes. *felldzasztani, felingerleni*; aufwiegeln, reizen. 4) v. gr. aliquem ad colloquium, Just. ad laborem, Sen. rem aliquam, Pand. *késztetni, rdvenni igyekezni, sürgetni, p. o. valamelly dolgot*; antreiben, zu etwas zu bewegen suchen, etwas betreiben. 5) *nyughatatlankodtatni, valakinek nyughatatlansdgot, v. buslakoddst szerezni*; beunruhigen, bekümmern. Ea cura me sollicitat, Cic.

Sollĭcĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. animi, Cic. *nyughatatlansdg, aggódás, gond, bú*; die Bekümmerniß, der Kummer, die Sorge. Res est mihi sollicitudini, Ter. Solicitudinem alicui adferre, Cic. vel aliquem adficere sollicitudine, Ter.

Sollĭcĭtus, a, um, v. gr. mare, Virg. *felhdborodott*: *mozgdsba indúlt*; erregt, in Bewegung gesetzt. 2) v. gr. de re, Cic. *nyughatatlan, aggódó valami felől, bús*; unruhig, bekümmert, in Sorgen befindlich. Animo sollicito esse, Cic. *nyughatlankodni, aggódni, buslakodni*; sich kümmern. Sollicitum habere aliquem, Cic. *nyughatatlankodtatni*; bekümmern. Res sollicita, Cic. *aggódgos dolog*; eine Sache, derentwegen man in Sorgen ist. 2) v. gr. nox, Liv. amor, Ovid. *nyughatatlan, nyughatatlansággal telyes*; unruhig, voller Unruhen.

Solliferrĕum, ei, n. 2. *vasnyíl*; ein Pfeil von Eisen. Liv.

Sōlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. urbes, Stat. *elpusztítni, feldúlni*; verwüsten.

Sōloe, vide: Soli.

Sōloecismus, i, m. 2. *helytelen, v. hibás összerakdsa a' szóknak*; eine fehlerhafte Wortfügung. Cic. 2) *hiba*; ein Fehler. Mart.

Digitized by Google

Sŏloecista, ae, m. 1. *a' szórakásban hibázó*; der Sprachfehler macht.

Sŏloecus, a, um, *a' nyelv ellen hibázó*; sprachfehlerhaft. Gell.

Sŏlon, ōnis, m. 3. unus septem sapientum Graeciae, et praecipuus legislator Athenienstum. Cic.

Sŏlōnium, ii, n. 2. regio in Latio.

Sŏlōnius, a, um, v. gr. ager, Liv. i. e. regionem hujus nominis in Latio concernens.

Sŏlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Plaut. et Virg. *vigasztalni*; trösten. 2) v. gr. lacrymas alicujus, Ovid. *könnyebbíteni*; erleichtern.

Sŏlox, ōcis, o. Adj. v. gr. lana, Lucil. *tömött, vastag*; dick.

Solpūga, id. qu. Solipuga.

Solsĕquium, ii, n. 2. *napraforgó virág*; die Sonnenblume. Apul.

Solstitiālis, e, v. gr. dies, Cic. *napfordúláskori*; zur Zeit der Sonnenwende gehörig. 2) *nydri*; sommerlich. Solstitiali tempore, Liv. *nydr középen*; mitten im Sommer.

Solstitium ii, n. 2. brumale et aestivum, Colum. *napfordúlás, a' napnak a' téritőllnaáktól való visszafordulása*; der Sonnenstillstand, die Sonnenwende. 2) *a' nydr, a' nydri hőség*; der Sommer, die Hitze des Sommers. Virg.

Sŏlūbilis, e, *megoldható, elválasztható*; auflöslich, zertrennlich. Amm. 2) *feloszlató*; auflösend. Cael. Aur.

Sŏlum, Adv. *tsak, egyedül*; nur, allein. Caes. Non solum, — sed etiam, Cic. *nem tsak, — hanem*; nicht allein, — sondern auch.

Sŏlum, i, n. 2. v. gr. fossae, Caes. *fenék, ally*; der Boden, Grund. Ad solum exustus est. Liv. *fenekig kiégett, v. ledegett*; bis auf den Grund abgebrannt. 2) *allya, földje, p. o. a' szobának*; der Fußboden, z. B. eines Zimmers. Cic. 3) *ldbtalp*; die Fußsohle. Cic. 4) *saru vagy ldbbelitalp*; die Sohle des Schuhes oder Pantoffels. Plaut. 5) v. gr. terrae, agri, Caes. *föld, földje, p. o. a' szántóföldnek*; der Boden, die Erde, der Erdboden. Pingue solum, Colum. vel macrum, Cic. *kövér vagy sovány föld*; ein fruchtbarer, fetter oder magerer Boden. Solo aequare, Liv. *földig lerontani*; dem Erdboden gleich machen. Res soli, Pand. i. e. quae solo continentur, v. gr. domus, agri, arbores, etc. Quodcunque in solum venit, Cic. Prov. *a' mi a' szájdra jön, v. a' mi eszébe jut*; was einem geschwind einfällt. Solum patriae, Cic. *a' haza földje, a' haza*; der Boden des Vaterlandes, das Vaterland. Solum vertere, Cic. *kazájdt elhagyni, hazájából kiköltözni, másuva költözni*; das Land oder sein Vaterland verlassen, anders wohin ziehen. 6) coeleste solum, Ovid. *az ég*; der Himmel. 7) *asztal*; ein Tisch Virg. 8) *a' tenger tükje*; die Fläche des Meeres. Idem. 9) Met. *fundamentoma vagy matéridja valaminek*; der Grund einer Sache. Solum disputationis. Cic.

Sŏlummŏdo, Adv. *tsupán tsak*; nur allein oder nur. Plin.

Sŏlus, a, um, Genit. solius, Dat. soli; *maga, magában, egyedül, tsak egyedül*; allein, einzig, bloß. Solum regnare, Cic. Solos novem menses, Idem. Solus omnium, inter omnes, vel ex omnibus, Plin. Tibi soli dico, Plin. *ezt tsak magadnak mondom, hogy senki ne tudja*; das sage ich dir im Vertrauen. 2) v. gr. locus, Ter. *magános, puszta*; einsam, öde.

Sŏlus, untis, f. 3. urbs Siciliae, Cic. Soluntini, i. e. incolae hujus urbis.

Sŏlūte, Adv. v. gr. moveri, Cic. *szabadon, szabad tetszése szerint*; frey, nach Belieben. 2) *gond nélkül, kedvére*; frey, unbesorgt, ohne Kummer, nachlässig, sorglos. Cic. 3) *könnyen, minden nehézség nélkül*; ohne Schwierigkeit, leicht. Cic. solutius, Tacit.

Sŏlūtĭlis, e, *könnyen eloldozható, elválasztható*; was sich auflösen oder leicht auflösen, oder von einander machen läßt. Suet.

Sŏlūtim, Adv. i. q. soluto, Tert.

Sŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *megoldás, feloldozás*; die Auflösung. Cic. 2) *megfejtés, magyarázat*; die Auflösung, Erklärung, Entwickelung. Gell. 3) v. gr. rerum creditarum, Cic. *megfizetés*; die Bezahlung. 4) solutio linguae, Cic. *a' nyelvnek megindúlása t. i. a' beszédre, könnyűség a' beszédben*; die Auflösung der Zunge, z. B. zum Sprechen, die Fertigkeit im Reden. 5) v. gr. dolorum, Sen. *megszabadúlás*; die Befreyung.

Sŏlūtor, ōris, m. 3. *fizető*; der Bezahler. Tert.

Digitized by Google

Sölütus, a, um, *megoldott, feloldott, szabadon lévő*; los, gelöſet, ungebunden. Cic. 2) *szabad, szabadon lévő*, frey, befreyet, los. Solutus a cupiditatibus, Cic. 3) *szabados, szabad akaratján járható, v. járó*; frey, der thun kann was er will. Omnia mihi solutissima sunt, Cic. 4) *könnyű*; leicht Cic. 5) Met. oratio soluta, Quint. *folyo beszéd, nem vers*; eine ungebundene Rede. 6) *felszabadittatott, p. v. a' büntetés alól, 's a. t.* losgeſprochen. 7) v. gr. orator, Cic. *gyakorlott, kész, könnyű*; geübt, fertig 8) *tsabolátlan*; zügellos. Risus solutus, Virg. 9) terra soluta, Colum. *porhanyó föld*; lockeres Erdreich. 10) *jókedvű, vig*; aufgeräumt, luſtig. Hor. Facere aliquem solutum, Hor. Comp. solutior. Sup. solutissimus. Cic.

Solvo, solvi, sölütum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. *megoldozni, feloldozni*; löſen, auflöſen, der Bande entledigen. 2) v. gr. funem, Virg. nodum, Hor navem, Liv. *megoldani, elaldani, feloldani*; löſen, aufbinden, aufmachen. Solvere ancoras, Cic. *felszedni a' vasmatskákat*; die Anker lichten. Solvere navem, vel solvere a portu, Cic. *elindúlni, t. i. a' hajóval, indúlni, elevezni*; fortſegeln, abſegeln. 3) v. gr. enigmata, Quint. captiosa, Cic. *megfejteni, megmagyarázni*; auflöſen, erklären, entwickeln. 4) v. gr. aliquem, Sen. vitam alicui, Prop. *megölni*; tödten. Solvi, Ovid. *meghalni*; ſterben. 5) v. gr. pontem, Tac. *álbontani*; abbrechen. 6) *feloszlatni, megolvasztani*; auflöſen, ſchmelzen. Nives solvuntur, Ovid. *a' hó olvad*; der Schnee ſchmilzt. 7) v. gr. terram, Colum. *porhanyóvá tenni, felkapálni, felszántani*; locker machen, aufhacken, u. ſ. w. 8) v. gr. os, Ovid. linquam, Sen. *elkezdeni beszéllni*; zu reden anfangen. 9) v. gr. pudorem, Virg. timorem, Stat. *elűzni, eloszlatni*; vertreiben, zu nichte machen. 10) v. gr. aliquem, Mart. *megindítani, p. o. nevetésre, felvidámitni*; zum Lachen bewegen, aufgeräumt machen. Facere aliquem solutum, Hor. 11) v. gr. jejunia, Ovid. morem traditum, Liv. *általhágni, megszegni, megsérteni*; übertreten, verletzen. 12) v. gr. pecuniam alicui, Cic. *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. Aes alienum solvere, Sall. *adosságát lefizetni*; die Schuld bezahlen. Non solvendo esse, Cic. *nem fizethetni*; nicht bezahlen können. 13) solvere poenas, Sall. *meglakolni*; Strafe leiden, büßen. Beneficia solvere, Cic. *meghálálni a' jótéteményt*; die Wohlthat vergelten, erwiedern. 14) fidem solvere, Ter. *szavát, v. fogadását megtartani, telyesitni*; ſein Wort oder ſein Verſprechen halten. 15) v. gr. civitatem religione, Cic. aliquem legibus, Cic. *felszabaditni, megszabaditni*; befreyen. Solvere aliquem cæde, Ovid. *valakit az elkövetett gyilkosság büntetése alól felszabaditni*; einen von der Schuld des begangenen Mordes frey machen. 16) *alábbhagyni valamivel, szünni, oszlani*; nachlaſſen, nach und nach aufhören, ſich zertheilen. Solvitur acris hiems, Hor.

Sölyma, örum, n. pl. *Jérusálem, város*; Jeruſalem. Mart.

Sölymus, a, um, *Jérusálemi*; Jeruſalemiſch, Jüdiſch. Juv. Solymi; *Jérusálem lakosi*; die Einwohner in Jeruſalem. Tacit.

Somniālis, e, v. gr. figmentum, Fulg. *dlombéli*; träumeriſch.

Somniātor, āris, m. g. *álmodozó, álmodító*; der Träumer. Sen.

Somnicŭlōse, Adv. *álmosan, alusszékonyan, tunyáúl*; ſchläfrig. Plaut.

Somnicŭlōsus, a, um, *alusszékony, álmos*; ſchläfrig. 2) *tunya, rest*; nachläßig, faul. Colum. 3) *álmossá tevő, álmosító*; ſchlafmachend. Gell.

Somnĭfer, v. Somnĭfĕrus, a, um, *álmosító*; Schlaf bringend oder machend. Ovid. 2) v. gr. venenum, Ovid. *megmérgesitő, halálos álmosító*; Erſtarrung machend, tödtlich.

Somnĭficus, a, um, *álmosgerjesztő, elálmosító*; Schlaf machend. Ovid. 2) *hódító, szédítő*; narcotiſch. Plin.

Somnio, āvi ātum, āre, 1. v. gr. de aliquo, Cic. vel aliquid, Cic. *álmodni*; träumen. Mirum somniavi somnium, Plaut. 2) Trop. *álmodozni*; träumen, ohne Grund ſich etwas einbilden, oder etwas vermuthen. Somnias, Plaut.

Somnium, ii, n. 2. *álom, a' mit valaki álmodik*; der Traum. Somnio uti, Cic. vel somnium videre, Ovid.

Digitized by Google

álmot látni, álmodni; einen Traum haben, träumen. 2) Trop. *álmodozás, kijjábavaló képzelödés*; der Traum, leere Einbildung, Wahn. Somnium! Ter. *tréfasdg!* Poſſen!

Somnŏlentĭa, ae, f. 1. *álmossdg*; die Schläfrigkeit, ſchläfriges Weſen. Sidon.

Somnŏlentus, a, um, *álmos*; voll Schlafs, ſchläfrig. Apul.

Somnŏrĭnus, a, um, *álomban megjelenő*; im Schlafe vorkommend. Varr.

Somnornus, a, um, idem.

Somnus, i, m. 2. *álom, alvás*; der Schlaf. Somnum capere, Cic. *aludni, elaludni*; ſchlafen, einſchlafen. Dare se somno, Cic. vel proficisci ad somnum, Cic *lefeküdni, aludni menni*; ſich ſchlafen legen. In somnis videre, Cic. *álmában látni, álmodni*; im Schlafe oder im Traume ſehen, träumen. Primo somno, Virg. *első álomkor, az első álomban*; im erſten Schlafe. 2) *álmosság, aluszékonyság, tunyaság, restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit, Faulheit. Sall. 3) v. gr. maris, Stat. *nyugvás*; die Ruhe. 4) Trop. somnus longus, Hor. *halál*; der Tod. 5) pro: somnium; *álom*; der Traum. Sil.

Sŏnandus, a, um, *dicsérést érdemlő*; lobenswerth. Quint.

Sŏnans, tis, o. e. gr. aes, Plin. *szóllo, hangzó, pengő*; tönend.

Sŏnābilis, e, (sono) *hangzó, hangos, zengő*; ertönend oder leicht ertönend. Ovid.

Sŏnax, ācis, *hangzó, igen hangos*; ertönend oder ſehr ertönend. Ovid.

Sonchus v. —os, i, m. 2. *nyúlkék, kakits, dudva tsorbóka*; die Saudiſtel, der wilde Haſenkohl. (Sonchus oleraceus, L.) Plin.

Sŏnĭpes, ĕdis, *lábdval hangot adó, dübögő*; mit dem Fuße tönend. Grat. Hinc: Subst. *ló*; ein Pferd, Roß. Virg.

Sŏnĭto, āre, 1. *tsiribelni, tsiripolni, szólni, kdrogni, tsevegni*; zwitſchern, ſchreyen, ſchwirren. Sol.

Sŏnĭtus, us, m. 4. e. gr. tubae, Auct. ad Her. verborum, Cic. *hang, szó, zengés, harsogás, pengés*; der Ton, Schall, Klang. 2) e. gr. aurium, Plin. *zúgás a' fülben, fülzúgás*; das Brauſen in den Ohren.

Sŏnĭvĭus, a, um, *hangzó, hangitsáló, zengő, harsogó*; tönend klingend. Cic. 2) tripudium sonivium, Cic. est, cum pullo excidit pula, quadrupedive aliquid ex ore.

Sŏno, ui, ĭtum, (āvi, ātum), āre, 1. (sonus) *hangot adni, hangzani, zengeni, pengeni*; einen Schall geben, ſchallen, klingen, ertönen. Caes. 2) *beszélni, szólni*; ſprechen, reden. Aliquid pingve et peregrinum sonare, Cic. *durva, idegen kimonddsnak lenni*; eine grobe und fremde Ausſprache haben 3) *tenni, v. jelenteni valamit*; eine Bedeutung haben. Quid sonat vox voluptatis, Idem. 4) e. gr. bella, Ovid. *énekelni, v. valamiről énekelni*; ſingen, beſingen. Te carmina nostra sonabunt, Idem. 5) e. gr. furem, Prop. *hangja, v. szava által kijelenteni, eldrúlni*; durch die Stimme anzeigen, verrathen. 6) *viszsza hangzani, viszhangot adni*, widerſchallen, einen Widerſchall geben. Ripae sonant, Virg. Sono, ĕre, 3. Lucr. Obs.

Sŏnor, ōris, m. 3. *hang, hangzás, zengés, zendülés, zúgás, rendülés, zaj*; der Ton, Geräuſch, Getöſe. Sonorem dant sylvae, Virg.

Sŏnōre, Adv. *hangosan, hangozva, zengve*; ſchallend, tönend. Gell.

Sŏnōrĭnus, a, um, i. q. sonorus. 2) *álmában, v. aludva lármát halló*; im Traume oder im Schlafe ein Getöſe hörend. Varr.

Sŏnōrus, a, um, e. gr. citbara, Tibull. *hangzó, hangos, pengő, zengő, zúgó*; ſchallend, klingend, ertönend, rauſchend.

Sons, tis, o. *vétkes, bűnös, büntetésre méltó*; ſträflich, ſtrafbar. Punire sontes, Cic. 2) *ártalmas, kdros*; ſchädlich. Stat.

Sontĭcus, a, um, (sons) *bajos, veszedelmes*; bedenklich, gefährlich. e. gr. morbus, Gell. et Pand. i. e. tantus, ut reus cogatur apud judicem non comparere. 2) *nagy, fontos*; wichtig, erheblich. Non illi sontica causa est, Tibull. *tán tsak nem beteg*; er iſt nicht etwa krank.

Sŏnus, i, m. 2. e. gr. dulcis, Cic. tympani, Ovid. *mindenféle hang, szó, zengés, pengés, zaj, lárma*; ein Schall, Ton, Klang, Geräuſch, Getöſe.

Digitized by Google

Sŏphēne, es, f. 1. provincia Asiae, Plin.

Sŏphēnus, i, m. 2. incola hujus provinciae, Lucan.

Sŏphĭa, ae, f. 1. *böltsesség*; die Weisheit. Mart. *sófia, keresztnév*; Sophie. Gloss.

Sŏphisma, ătis, n. 3. *tsalóka okoskodás*; ein Trugſchluß. Cic. Sophismaticus, a, um, *a' ki így okoskodik*; der dergleichen macht. Gell.

Sŏphista, ae, v. Sophistes, ae, m. 1. *bölts, okos ember*; ein weiſer kluger Mann. 2) *böltseség tudomány tanító*; der die Weltweisheit lehret. 3) *magahánytató tudós, v. bölts*; der ſich der Weisheit rühmet, aber nur ein Klügling iſt. Cic.

Sŏphistĭce, Adv. *Sophistásan, visszeteges ésszel*; ſophiſtiſch, ſpitzfindig. Cod. Just.

Sŏphistice, es, Sophistĭca, ae, f. 1. *Sophistaság, visszeteges ség, fortélyos böltselkedés*; die Sophiſterey, Spitzfindigkeit. Apul.

Sŏphistĭcus, a, um, *Sophistai, tsalókán, v. fortélyosan okoskodó, visszeteges ezű*; ſophiſtiſch, ſpitzfindig. Gell.

Sŏphocles, is, m. 3. celebris tragoediarum scriptor Graecus, Cic. Not. Genit. Sophoclei, Gell. Vocat. Sophocle, Cic.

Sŏphoclēus, a, um, *Sophocleai*; Sophocliſch. Cic.

Sŏphos, Adv. i. e. sapienter, Mart.

Sŏphos, vel —us, i, m. 2. *bölts*; ein Weiſer. Mart.

Sophron, ōnis, m. 3. *mértékletes, magamérséklő, józan*; mäßig, beſcheiden, nüchtern. Cic.

Sophrŏnīstae, ārum, m. plur. *a' rendre ügyelő felsőség Athénében*; eine Obrigkeit bey den alten Athenern, welche die Leute zur Ordnung anhielt. Hist.

Sophrŏnīstĕrĭum, ĭi, n. 2. *fenyítőház*; ein Zuchthaus. Gloss.

Sophrŏnĭum, ĭi, n. 2. nomen virginis de castitate sua laudatae. Plaut.

Sophrŏsyne, es, f. 1. *mértékletesség, józanság*; die Mäßigkeit, Nüchternheit. Cic.

Sŏpĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. (sopor) *elaltatni*; einſchläfern. Ovid. 2) e. gr. ignem, Virg. *tsendesíteni, tsillapítni*; ſtillen, dämpfen. 3) *megölni*; tödten. Sil.

Sŏpītus, a, um, *elaltatott*; eingeſchläfert. 2) *eldjúlt, elalélt*; ohnmächtig, hingeſunken. 3) e. gr. ignis, Virg. *letsillapított, elolott*; gedämpft.

Sŏpor, ōris, m. 3. *mákned*; der Mohnſaft. E nigro papavere sopor gignitur, Plin. 2) *altató eszkőz, altató*; ein ſchlafmachendes Mittel, Schlaftrunk. Soporem sumere. Sen. 3) *mélly álom*; der feſte, tiefe Schlaf. Poëtice: *álom általjában*; der Schlaf überhaupt. Virg. Ovid. Hinc: a) *bódúlás, érzeketlenség*; die Betäubung, Gefühlloſigkeit. Quintil. b) *álmosság, tunyaság, restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit. Tacit. c) *halálos álom, halál*; der Todesſchlaf, Tod. Sopori dare, Plaut. *megölni*; tödten. d) *vakszem, háldntók*; der Schlaf, i. e. Seitentheil des Haupts. Stat.

Sŏpōrātus, a, um, *elaludt, elszunnyadt, elaltatott*; entſchlafen, eingeſchläfert. Plin. 2) Trop. e. gr. dolor, Curt *letsendesített, letsillapított*; geſtillet.

Sŏpōrĭfer, a, um, *álomhozó, altató, elaltató*; Schlaf bringend oder machend, einſchläfernd. Virg.

Sŏpōro, āvi, ātum, āre, 1. (sopor) *elaltatni, elszunnyasztani*; in Schlaf bringen. Soporari, Cels. *elaludni*; einſchlafen. 2) e. gr. serpentes, Plin. *elbódítni, elkábítni*; betäuben.

Sŏpōrus, a, um, e. gr. homo, Val. Fl. *álmos*; voll Schlafs.

Sōra, ae, f. 1. urbs Campaniae, hinc: Sorānus, a, um, i. e. inde, v. illuc pertinens, Cic.

Sōracte v. Sauracte, is, n. Sōractes, is, m. 3. mons Etruriae in vicinio Romae, cum templo Apollinis celebri, hodie: Monte di S. Silvestro, Hor. Virg.

Sōrācum, i, n. 2. *kosár, v. más edény neme*; eine Art Körbe oder Gefäße. Ulp.

Sōrānus, a, um, vide: Sora. 2) Subst. cognomen Plutonis, Plin. 3) medicus Ephesinus.

Sorbĕo, bui, et sorpsi, sorbitum, et sorptum, sorbēre, 2. e. gr. ovum, Plin. *körbölni, körpölni, szürtsölni*; ſchlürfen, hinein ſchlürfen. 2) Met. e. gr. odium alicujus, Cic. *elszenvedni, v. elnyelni*; erdulden. 3) e. gr. animo, Cic. *örömest, v. kíván-*

Digitized by Google

va érteni, v. kallani; begierig in den Sinn fassen.

Sorbĭlis, e, *hörbölhető, hörpölhető, szürtsölhető*; was sich schlürfen läßt, schlürfbar. e. gr. ovum, Colum. *hig, v. higra főzött tojás*; ein weich gesottenes Ey.

Sorbillo, āre, 1. (Dim. a sorbeo) *hörbölgetni, hörpölgetni, szürtsölgetni*; schlürfen. i. e. nach und nach hinterziehen. Ter.

Sorbĭlum, i, n. 2. *leves, ló, lév*; eine Suppe, Brühe.. Plaut.

Sorbĭtio, ōnis, f. 3. e. gr. cicutae, Pers. *hörbölés, szürtsölés, lenyelés, ivás*; das Schlürfen, Hinterschlucken, Trinken, der Trank. 2) *szürtsölnivaló, lév, ital*; was geschlürft wird, Trank, Brühe ꝛc. Cels.

Sorbĭtium, ii, n. 2. i. q. sorbitio, Seren. Samm.

Sorbĭtiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *levetske*; ein Süppchen, Brühchen. Marc. Emp.

Sorbum, i, n. 2. *berkenye, apró berkenye, barkótza*; ein Speyerling, die Arlesbeere. Virg.

Sorbus, i, f. 2. *berkenyefa*; ein Speyerlingbaum, Sperberbaum. Colum.

Sordeo, ui, ēre, 2. *motskos, v. undok lenni*; schmutzig seyn, unflätig seyn. Plaut. 2) *büdös lenni*; stinken. Mart. 3) *rossz, v. aldvaló lenni*; schlecht beschaffen seyn, niedrig seyn. Plaut. 4) *aldvaló, v. becstelen lenni*; verächtlich seyn, nicht geachtet werden. e. gr. suis, Liv. *az övéinél útálatban, v. megvetetésben lenni*; bey den Seinigen verachtet seyn.

Sordes, is, f. 3. e. gr. aurium, Cic. *szenny, motsok, gaz, szemét, tisztátalanság*; der Schmutz, Unflath, die Unreinigkeit. 2) *megvetés*; die Verachtung. Jacere in sordibus, Cic. *megvettetni, útálatban lenni*; verachtet seyn. 3) *nép allya, nép sopréje*; schlechte geringe Leute. Apud sordem urbis et faecem, Cic. 4) *fösvénység, szükmarkúság, takarékosság*; der Geiz, die Kargheit. Sordes alicujus accusare, Quint. 5) e. gr. judicium, Cic. *alatsonyság, alatsonylelkűség*; die Niederträchtigkeit. 6) *gyász, gyászruha*; die Trauer, das Trauerkleid. Jacere in lacrymis et sordibus, Idem. 7) *pénzmeghamisítás*; die Verfälschung des Geldes. JCt.

Sordesco, ĕre, 3. Inch. *szennyesedni, motskosodni*; schmutzig werden. Plin. Ager sordescit, Gell. *pusztúl, miveletlen áll*; verwildert, liegt unbearbeitet. 2) *útálatba jönni*; verächtlich werden. Hor.

Sordĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kis szenny, kis motsok*; etwas Schmutz. Marc. Emp.

Sordĭdātus, a, um, *szennyes ruhájú, v. köntösű*; schmutzige Kleider anhabend. Cic. 2) *szennyes, motskos, gazos, undok*; beschmutzt, schmutzig, unfläthig. 3) *útálatos, megútált*; verächtlich. Cic.

Sordĭde, Adv. *szennyesen, motskosan, gazosan, rusnyául*; schmutzig, unfläthig. Val. Max. 2) *alatsonyan, tsekélyűl*; niedrig, gering. Plaut. 3) *alatsony lélkűen, fösvényűl*; niederträchtig, geitzig. Cic. Comp. sordidius, Sup. sordidissime, Lampr.

Sordĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *bémotskolni, elszennyezni, elgazolni*; voller Schmutz machen, beschmutzen. Lact.

Sordidŭlus, a, um, Dim. e. gr. toga, Juv. *szennyesetske*; etwas unsauber. 2) *tsekélyetske, rosszatska*; etwas niedrig, schlecht. Plaut.

Sordĭdus, a, um, (sordes) e. gr. lana, Ovid. amictus, Virg *szennyes, motskos, gazos, útálatos, fertelmes, rút*; unfläthig, schmutzig, garstig. 2) *megútált, megvetett*; verachtet. Sordido natus loco, Liv. *alatsony eredetű, v. származású*; von schlechtem Herkommen. 3) e. gr. homo, Cic. *fösvény*; geitzig. 4) Met. sordidum est hoc ad famam, Cic. *semmi betsületre nézve vélik az embernek*; man hat schlechte Ehre davon. 5) e. gr. squallore, Cic. *mély gyászban*; in tiefer Trauer. Comp. sordidior, Sup. sordidissimus, Idem.

Sordĭscum, i, n. 2. *készítetlen bőr*; das unbearbeitete Leder. Isidor.

Sordĭtĭes, ei, f. 5. i. q. sequens, Gloss.

Sordĭtūdo, ĭnis, f. 3. *tisztátalanság, undokság, otsmányság, rusnyaság, szenny, motsok*; die Unreinigkeit, der Unflath, Schmutz. Plaut.

Sordŭlentus, a, um, i. q. sordidulus, Tert.

Sōrex, ĭcis, m. 3. *tsitskány*; die Spitzmaus. Plin.

Sōrĭcēus et **Sōrĭcīnus**, a, um, *tsitskányból való, tsitskány*; von der Spitzmaus. Plaut.

Digitized by Google

Sŏrĭcŭlātus, a, um, e. gr. vestis, Plin. *sokszínű, tarka*; vielfärbig, schecficht.

Sŏrĭtes, ae, m. 1. *okoskodás a' Logicában, midőn az ember sok egy-egymásból folyó tételeket hord fel 's végre azokból következtetést húz*; eine Schlußform in der Logik, wo man viele Sätze vorbringet, von denen einer aus dem andern folgt, und daraus am Ende eine Folgerung zieht. Cic.

Sŏrix v. Saurix, īcis, f. 3. avis, ab auguribus Saturno tributa. Marc. Vict.

Sŏror, ōris, f. 3. *fejérszemély testvére valakinek, néne, húg, néném, húgom, öcsém*; die Schwester. Cic. v. gr. Phoebi, i. e. luna, Ovid. Magnae sorori (sc. matris Eumenidum, i. e. noctis), i. e. terrae, Virg. Sorores vocantur, Parcae, Ovid. v. tres sorores, Hor. i. q. Furiae, Ovid. Sorores, i. e. Musae. Prop. i. q. 50 filiae Danai, Idem. 2) *húgom, hugotskám, húgom asszony*, (*t. i. nyájas megszólításképpen*); Schwester, als liebkosende Benennung. Virg. 3) pro: soror patruelis, Ovid. 4) *ágyas*; die Maitresse. Petron. 5) Trop. *testvér, az egymáshoz hasonló dolgokról*; eine Schwester, von ähnlichen Dingen. e. gr. manus sinistra vocatur soror dextrae, Plaut. Arbores sorores, Plin. *egy forma gyümöltsöt termő fák*; Bäume, die einerley Frucht tragen.

Sŏrorcŭla, ae, f. 1. Dim. *nénétska, húgotska*; Schwesterchen. Plaut.

Sŏrŏrĭcīda, ae, m. 1. *néne, v. húgy gyilkos, nénje, v. húga gyilkosa*; ein Schwestermörder. Cic.

Sŏrŏrĭo, āre, et Sororior, āri, Dep. 1. *mint fejérszemély testvérek együtt nőni fel*; als Schwestern zusammen heranwachsen. Plaut. 2) *dagadni, nőni*; anschwellen, wachsen. Papillae sororiebant, Idem. Mammae sorpriantes, Fest.

Sŏrŏrĭus, a, um, (soror) *fejérszemély testvéreket, nénét, v. húgot illető*; schwesterlich, die Schwester betreffend. Cic. 2) Subst. *néném, v. húgom férje, sógor*; der Schwestermann, Schwager. JCt.

Sors, tis, f. 3. *sors, sorstédula, sorsvetés*; das Los, Losen. (Abl. sorti, et sorte) Sortem conjicere, Cic. *sorsot vetni*; das Los werfen, losen. 2) *állapot*; der Stand. Gaude sorte tua, Hor. Ultimae sortis homo, Ovid. *tsekély személy*; eine geringe Person. 3) *eset, történet, sors*; das Schicksal. e. gr. acerba, Sen. *szerencsétlenség*; das Unglück. 4) *tőkepénz*; das Capital. Sors et usura periit, Plaut. 5) *orákulum feleletе*; die Antwort des Orakels. Praecipi sortibus, Val. Max. 6) *sorsvetés által nyert hivatal, v. tisztség*; ein Amt das man durch Los erhalten hat. Cic. 7) *magzat, gyermek*; das Kind. Sors prima Saturni, Ovid. 8) *örökség rész*; ein Theil einer Erbschaft. Liv.

Sorte, v. Sorti, Adv. *sorssal, sors által*; durch das Loos. Gloss.

Sorsum, Adv. Obs. pro: seorsum, Plaut.

Sortes, ium, f. pl. *istenek jövendölései, mondásai, v. feleletjei*; die Weissagungen, Aussprüche, und die Antworten der Götter. Cic.

Sortĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *sorsotska, sorstzédulátska*; ein Looszettelchen. Suet.

Sortĭfer, a, um, *orákulumi szót adó*; Orakelsprüche gebend. Lucan.

Sortĭger, a, um, i. q. sortifer, Lucan.

Sortĭlĕgium, ii, n. 2. *sorsvetésből jövendölés*; eine Weissagung aus dem gefallenen Loose. Plin.

Sortĭlĕgus, a, um, *jövendölő, prófétai*; weissagerisch, prophetisch. Horat. 2) Subst. *sorsból, v. sorsvetésből jövendölő*; ein Weissager, z. B. aus Losen. Cic.

Sortim, Adv. i. q. Sorte.

Sortĭo, ivi, itum, īre, 1. (sors) i. q. sortior, Plaut.

Sortĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. e. gr. inter se, Cic. Liv. *sorsot vetni, v. húzni*; loosen. 2) e. gr. judices, Cic. *sors által választani*; durch das Loos erwählen. 3) e. gr. amicum, Hor. *nyerni, szerezni, szert tenni rá*; erlangen, bekommen. 4) e. gr. laborem, Virg. *elrendelni, el, v. felosztani*; ordnen, eintheilen.

Sortis, is, f. 3. i. q. sors, Plaut.

Sortītĭo, ōnis, f. 3. (sortior) *sorsvetés*; das Loosen, Loos. e. gr. provinciarum, Cic. *felett, -ra*; um die ꝛc. Cic. Sortitione in quosdam animadvertere, Cic. *némellyekkel sor-*

Digitized by Google

sot húzatni, *v. vetteini a' bün-tetés felett*; etliche um die Strafe loosen lassen.

Sortīto, Adv. *sorssal*, *sors szerént*; nach dem Loose. e. gr. obtingere, Cic. *sors által jutni*, *v. esni*; durchs Loos zufallen.

Sortītor, ōris, m. 3. *sorsvető*; ein Loo-ser, Verlooser.

Sortītus, a, um, *sorsot vetett*; gelo-set. Cic.

Sortītus, us, m. 4. *sorsvetés*, *sorsozás*, *sors*; das Loosen, Loos. Plaut. 2) *a' nép megkérdezése valamelly törvénynek jóváhagyása eránt*; die Be-fragung des Volks um sein Gutach-ten wegen eines Gesetzes. De pluri-bus rebus uno sortitu retulisti, Cic.

Sortūtūllus, i, m. 2. *disznógyomor*, *v. hél*; ein Schweinsmagen. Fest. Di-citur et Scrutillus, et Sartutillus.

Sōry, yos, n. 3. *téntakó*; der Atra-mentstein. Plin.

Sos, pro: eos, et suos, Kan. ap. Fest.

Sōsiānus, i, m. 2. cognomen Apolli-nis, Plin.

Sōsibius, ii, m. 2. grammaticus qui-dam, Ovid.

Sōsicles, is, m. 3. poëta Syracusius, Idem.

Sōsicrates, is, m. 3. scriptor rerum Cretensium, Voss.

Sōsigĕnes, is, m. 3. astronomus Ae-gyptius, Plin.

Sōsius, et a, cognomen familiae Ro-manum, Cic. 2) Sosii, celeberrimi bibliopolae Romae, Hor.

Sospes, ĭtis, o. *ép*, *egésséges*; schadlos, gesund. Juvenes nuper sospites, Hor. i. e. qui nuper sospites redierunt e bello. Navis sospes ab ignibus, Idem. *meg nem égett*; nicht verbrannt. 2) e. gr. dies, Plaut. cursus, Hor. *szerencsés*, *boldog*; glücklich, be-glückt. 3) Subst. *megmentő*, *meg-tartó*; ein Erhalter. Fest.

Sospīta, ae, f. 1. (sospes) *megmentő*, *megtartó*, (*asszony*, *v. leány*); Er-retterinn. e. gr. Juno, Cic. i. e. ser-vatrix.

Sospĭtālis, e, (sospes) *hasznos*, *hasz-nálatos*, *megtartó*; nützlich, heil-sam, zur Erhaltung dienlich. Plaut.

Sospĭtālĭtas, ātis, f. 3. *hasznosság*, *használatosság*, *épség*, *egésség*; die Heilsamkeit, Gesundheit. Macr.

Sospĭtas, ātis f. 3. *boldogság*, *kivánt*, *v. szerencsés állapot*; das Heil, der Wohlstand. Idem.

Sospĭtātor, ōris, m. 3. *megtartó*, *meg-mentő*, *megszabadító*, *védő*; ein Erretter, Schützer. Apul.

Sospĭtātrix, īcis, f. 3. *megszabadító*, *megmentő*, (*asszony*, *v. leány*); eine Erretterinn.

Sospĭto, āre, 1. (sospes), e. gr. pro-genies, Liv. *épségben*, *v. egésségben megtartani*, *megmenteni*, *meg-szabadítni*, *megoltalmazni*, *szeren-csésséttenni*; schadlos halten, erhal-ten, erretten, behüthen, beglücken.

Sōtādes, ae, m. 1. poëta lascivus, hinc Sotadeus, a, um, Quint. et Sotadī-cus, a, um, Plin. Ep. *Sotadesi*; Sotadisch.

Sōter, ēris, m. 3. *megtartó*; ein Er-retter. Is est nimirum soter, qui sa-lutem dedit, Cic.

Sotēria, ōrum, n. plur. *valakinek meg-gyógyúlásakor adni szokott ajándékok*; Geschenke bey der Gene-sung. Mart.

Sōtĭgĕna, ae, f. 1. cognomen Junonis, Fest.

Sōtīra, ae, f. 1. urbs in Ponto, Plin.

Sŏzūsa, ae, f. 1. *mezei ürom*; der Beyfuß. Apul.

Spādĭcārĭus, ii, n. 2. (spadix). *gesz-tenyeszínre festő*; der kastanien-braun färbt. Inl. Firm.

Spādĭcĕus, a, um. *gesztenyeszínű*; ka-stanienfärbig. Firm.

Spādĭcum, i, n. 2. i. q. spadix, Am-mian.

Spādix, īcis, m. 3. *veres gyümöl-tsével leszakított pálmafadg*; ein abgerissener Palmzweig mit der röthlichen Frucht. Gell. Adj. *bar-nás veres*, *gesztenyeszín*; braun-roth, kastanienbraun. Virg. 2) *lant forma muzsikaszerszám*; ein musi-kalisches Instrument wie die Lyra. Quint.

Spādo, ōnis, m. 3. *erejesztegető*, *he-rélt*; ein Entmannter, Verschnitte-ner. Liv. 2) *terméketlen*, *fattyúdg a' fákon*; ein unfruchtbarer Schoß der Bäume. Colum.

Spādo, āre, 1. *kiherélni*, *erejét szeguz*; verschneiden, entmannen. Tert.

Spādōnātus, us, m. 4. *herélteség*; der Zustand eines Entmannten. Tert. 2) *terméketlenség*; die Unfruchtbar-keit. Idem.

Spādōnius, a, um, e. gr. lanius, Plin.

Digitized by Google

termékteleu; unfruchtbar. Spadonia mala, Idem. *mellyeknek nints magvok*; die keinen Samen enthalten.

Spaerita, ae, f. 1. pro: sphaerita, ae. placenta, *lepény neme*; eine Art Kuchen. Cato.

Spargas, ădis, f. 3. *fenyőfa*; eine Tanne. Plin.

Sparganium, ĭi, n. 2. *buzogány baka*; Igelskolbe, eine Pflanze. Plin.

Spargo, ĭnis, f. 3. (spargo, ĕre) *fetskendezés, hintés*: das Spritzen, Sprengen. Ven. Fort.

Spargo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. nummos populo, Cic. nuces, Virg. *hinteni, szórni, elhinteni*: streuen, ausstreuen. e. gr. semina humo, Ovid. *vetni*; säen. 2) e. gr. humum floribus, Virg. *bé, meg, v. tele hinteni*; bestreuen. 3) e. gr. corpus lympha, Idem. *fetskendeni, befetskendeni*; spritzen, besprengen. 4) *kiterjeszteni, elszélesziteni*; ausbreiten, verbreiten, zerstreuen. Cupressus spargit ramos, Plin. Rhenus in Mosam se spargit, Idem. i. e. late fluit. Sparserat nomen fama per urbes, Ovid. *elkürtölte*; verbreitet. 5) e. gr. suspicionem, Quint. *gyanúsgot okozni, v. szerezni*; einen Argwohn verursachen. 6) e. gr. sua, Hor. *elveszteget ni, ki menni a' kézből*; verthun. 7) e. gr. genera in species, Plin. *el, v. felosztani*; eintheilen, vertheilen. 8) e. gr. fratres, Just. *eltávoztatni, elválasztani, elszakasztani*: entfernen, trennen.

Sparsilis, e, (spargo, ĕre) *elhintheto*; was sich zerstreuen läßt. Test.

Sparsim, Adv. *elhintve, széllyel, itt ott*; zerstreut, hier und da. Apul.

Sparsio, ōnis, f. 3. *hintés, el, v. odahintés, fetskendés*; das Streuen, Hinstreuen, Sprengen. Sen.

Sparsus, a, um, *el, bé, széllyel v. meghintett*; bestreuet, zerstreuet. 2) *kiterjesztett, elszélesztett*; ausgebreitet. 3) sparsi capilli, Prop. *lebegő hajak*; fliegende Haare. 4) sparso ore mulier, Ter. *nagy szájá*; die ein großes Maul hat. 5) literae sparsae humanitatis sale, Cic. *barátságos kitételekkel, v. kifejezésekkel tellyes*; ein Brief voll freundschaftlicher Ausdrücke. Comp. sparsior, Plin. Sup. sparsissimus.

Sparta, ae, v. Sparte, es, f. 1. i. q. Lacedaemon, urbs Peloponnesi, Liv. 2) *szolgálat, hivatal, tisztség*; ein Dienst, Amt. Gloss.

Spartăcus, i, m. 2. gladiator celebris.

Spartānus, a, um, *Spártába, v. -ból való, Spártai*; in, aus Sparta, dahin gehörig, Spartisch. Liv. e. gr. saxum, Mart. i. e. marmor. Spartani, incolae Spartae, Justin.

Spartĕŏlus, i, m. 2. *hajkából font kosárka*; ein Körbchen aus Pfriemengras Tert. 2) *éjjeli őrálló*; ein Feuerwächter, Nachtwächter. Schol. Juvenal.

Spartĕus, a, um, *hajkából, v. hajkakákából készült*; aus Pfriemengras.

Sparti, ōrum, m. plur. homines armati ex dentibus draconis nati, Ammian.

Spartiācus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Apul.

Spartiātes, ae, m. 1. *Spártabeli*; ein Spartaner. Cic.

Spartiātĭcus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Plaut.

Spartĭcus, a, um, idem, Virg.

Spartĭum, ĭi, n. 2. *jenesztér*; das Ginstern, die Pfingstblume, spanische Pfriemen. Plin.

Spartŏpŏlĭos, i, f. 2. gemma hodie ignota, Plin.

Spartum, i, n. 2. *szineg hajka*; das Pfriemengras. (Stipa tenacissima, L.) 2) *kötél*; ein Seil. Plin.

Spărŭlus, i, m. 2. i. q. Sparus, Ovid.

Spărum, i, n. 2. i. q. sequens.

Spărus, i, m. 2. *görbe, v. horgas parasst fegyver, szigonyot ddrda, ldndzsa*; eine Art gekrümmtes Bauerngewehr, Speer, Lanze. Sallust. Nep.

Spărus, i, m. 2. *arany holdos spdr*; (*hal*) der Goldbrachsen. (Sparus aurata, L.) Cels.

Spasma, ătis, n. 3. i. q. spasmus, Plin.

Spasmus, i, m. 2. *rángatódds, görts*: die Verzuckung, Convulsion, der Krampf. Plin.

Spastĭcus, a, um. *görtsös, görts miatt szenvedő*; Krämpfe oder Verzuckungen habend, damit behaftet. Plin.

Spătăle, es, f. 1. *tobzódás, bujaság*; die Schwelgerey, Wollust. Varr.

Spatalium, vide: Spathalium.

Spatalocĭnaedus, i, m. 2. *buja, fajtalan*; ein Wollüstiger, Unzüchtiger. Petron.

Spătha, ae, f. 1. *sodró kandl, lapitz-*

ka; ein Rührlöffel, Spatel. Colum. Cels. 2) *takátsborda*; das Weberblatt, der Weberkamm. Senec. 3) *pallos*; ein breites, zweyschneidiges Schwert zum Hauen, ohne Spitze. Tacit. 4) spatha, v. spathe, es, involucrum fructus palmae, Plin. 5) spatha, v. Spathe, es, i. q. elate, es, Idem.

Spathălium, (Spatal.) ii, n. 2. *pálmaág*; ein Palmzweig. Mart. 2) *karkötő*, *aszszonyidkesség*; ein Armband, Weiberschmuck. Plin.

Spăthe, es, vide: Spatha.

Spăthŭla, id. qu. Spatula.

Spătiător, ōris, m. 3. (spatior) *sétáló*, *járkáló*; ein Herumspazierer. Cato.

Spătiātus, a, um, *a' ki sétált*, *v. szerte széllyel járkált*; der herumspaziert ist. Plin.

Spătiŏlum, i, n. 2. Dim. a spatium, Pallad.

Spătior, ātus sum, āri, Dep. 1. (spatium) e. gr. in xysto, Cic. *sétálni*, *járkálni*; spazieren, herumspazieren, herumgehen. 2) e. gr. per regionem aliquam, Plin. *valamelly tartománynyt keresztül útazni*; ein Land durchreisen. 3) *kiterjedni*; sich ausbreiten. Ovid.

Spătiōse, Adv. *hosszú időközönként*; in langen Zeiträumen. Prop. 2) *tágasan*, *téresen*, *bőven*, *szélesen*, *messze*, *nagyon*, *igen*; geräumlich, weitläufig, weit. Spatiosius inerevit flumen, etc. Ovid.

Spătiōsĭtas, ātis, f. 3. *téresség*, *tágasság*, *bőség*; die Geräumigkeit, Weitläufigkeit, Weite. Sidon.

Spătiōsus, a, um, e. gr. insula, Plin. *bő*, *v. széles hosszú*, *tágas*, *bő*, *v. bőv*; weit, weitläufig. 2) e. gr. nox, Ovid. *hosszú*; lang. 3) e. gr. bellum, Idem. *hosszas*, *sokáig tartó*; langwierig. 4) e. gr. taurus, Ovid. *nagy*; groß. Comp. -ior, Colum. Sup. -issimus, Quint.

Spătium, ii, n. 2. e. gr. locorum, Caes. *hely*, *tér*, *hely*, *üresség*, *tágasság*; die Strecke, Weite, der Raum, Platz. Spatium non est agitandi, Nep. 2) e. gr. hostis, Ovid. elephantis, Lucan. hominis, Plin. *nagyság*, *széles kiterjedés*; die Größe, der weite Umfang. 3) e. gr. viae, Ovid. *hosszúság*; die Länge. 4) *idő*; die Zeit. Spatium et tempus deliberandi, Ter. Cie. Spatium aetatis decurrere, Plaut. *életét eltölteni*; sein Leben zubringen. 5) *pálya*, *pálya futóhely*; die Renn- oder Laufbahn. Decurrere spatium, Cic. 6) Trop. *foglalatosság*, *életmód*; die Lebensart. Idem. 7) *időmérték a' versben*: das Zeitmaß beym Verse. 8) *halasztás*; der Aufschub. Spatium petere, Ovid. 9) e. gr. sexagesimum vitae, Plin. *esztendő*, *év*; das Jahr. 10) *alkalmatosság*, *lehetőség*; die Gelegenheit, Thunlichkeit. Tempus spatium dabat, ut, etc. Scribitur etiam: Spacium.

Spătŭla, ae, f. 1. e. gr. porcina, Apic. *hosszú széles darab*; ein länglich breites Stück. 2) *bujaság*, *fajtalanság*; die Wollust, Unzüchtigkeit. Varr. 3) *pálmaág*; ein Palmzweig. Vulgat. 4) *tsemege*; ein Leckerbißchen. Varr. 5) *aludt lév*, *kotsonya*; die Sulze. Eccles. 6) e. gr. foetida, Tabern. *büdösfreg*, *palatska*; die Wandlaus, Wanze.

Spĕca, ae, f. 1. Obs. i. q. Specus, Cato.

Spĕcĭālis, e, (species) *különös*, *nem közönséges*; besonder, nicht allgemein, nicht mit andern gemein, sonderbar. Quint.

Spĕcĭālĭtas, ātis, f. 3. *különösség*, *különös mivolta valaminek*; die Sonderbarkeit, besondere Beschaffenheit. Tertull.

Spĕcĭālĭter, Adv. *különösen*, *kiváltképpen*; insbesondere. Cels. Quint. 2) *nyilván való*, *v. világos szókkal*; mit ausdrücklichen Worten. JCt.

Spĕcĭārius, a, um, i. q. Specialis, Caes.

Spĕcĭātim, Adv. *különösen*, *külön*; insbesondere. Cic.

Spĕcĭātus, a, um, i. q. specialis, Tert. 2) *formált*, *alkatott*; gestaltet, gebildet. Idem.

Spĕcĭes, ei, f. 5. Active: e. gr. oculi, Vitr. acuta, Idem *látás*, *tekintet*; das Sehen, der Anblick, Blick, das Gesicht. Speciem aliquo vertere, Luer. *valahova fordítni a' szemét*, *valamerre tekinteni*; die Augen, den Blick wohin wenden. Prima specie, Cic. *első látással*, *v. tekintettel*; beym ersten Anblicke. 2) Passive: *tekintet*, *forma*; das Ansehen. Speciem boni viri prae se ferre, Cic. Praeter speciem stultus es, Plaut. 3) e. gr. humana, Cic. *forma*. *formázat*, *külső formázat*, *külsője va-*

Digitized by Google

laminek; die Gestalt, die äußere Gestalt, das Äußere. 4) e. gr. juvenis, Juv. vaccae, Ovid. *szép forma, szépség*; die schöne Gestalt, Schönheit. 5) *külső tekintet, v. ékesség*; das äußerliche Ansehen, Zierde. Triumpho maximam speciem captiva arma praebuere, Liv. 6) *mód*; die Art und Weise. Optima species dicendi, Cic. 7) e. gr. eloquentiae, Idem. *minémüség, mivelt*; die Beschaffenheit. 8) *gondolat, képzelet, idea, megfogás*; die Idee, der Begriff. Cic. 9) e. gr. nocturna, Liv. *éjjeli látás, késértet*; ein Gesicht, Gespenst. 10) *szín, külső szín*; der Schein. Fraudi imponere speciem justi, Liv. Hinc: specie, Cic. v. per speciem, e. gr. auxilii ferendi, Liv. *ollyan szín alatt*; dem Scheine nach, zum Scheine. 11) e. gr. Jovis, Cic. *kép, állókép*; ein Bild, Bildniß, Statúe. 12) *faj, fajta*; die Art. Cic. 13) i. q. casus, *eset, történet*; ein Fall. Haec species incidit, Plin. Ep. 14) e. gr. argenti, Pand. *egyes darab*; ein einzelnes Stück. Hinc: Plur. species; a) *portékák*; die Waaren. Idem. b) e. gr. publicae, Cod. Just. *fűszerszám, fűszer*; Gewürze, Spezereyen. c) *tevőrészek, a' mikből áll valami*; Ingredienzen. Macr. 15) e. gr. facti, JCt *dolog mivolta*; der Verlauf der Sache.

Spěcĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *láistrom, feltszámlálás*; das Verzeichniß, die Specification. JCt. 2) *valamelly dolognak bisonyos matériából készítése*; die Verfertigung eines Dinges aus einer Materie. Erasm.

Spěcĭfĭcātīve, Adv. i. q. sequens.

Spěcĭfĭce, Adv. *tulajdonképpen, darabonként, különösen*; eigentlich, Stück für Stück, absonderlich. JCt.

Spěcĭfĭco, āre, 1. *darabonként feljegyezni, felszámlálni*; von Stück zu Stück aufzeichnen, verzeichnen. Idem.

Spěcĭfĭcus, a, um, *különös, tulajdonképpen való, külön külön való*; absonderlich, eigentlich. JCt.

Spěcĭlĭātus, a, um, (specillum) e. gr. patina, Vopisc. *mázolt, mázos, mázsal futtatott*; glasirt, gespiegelt.

Spěcillum, i, n. 2. *sebmérővas*; eine Sonde. Cels. 2) *fültisztító, fulvájó*; ein Ohrengrübel. Idem. 3) *lentse formájú köszörült üveg, lentsüveg, pápaszem, ékuldr*; ein geschliffenes linsenförmiges Glas, eine Brille. Varr.

Spěcĭmen, ĭnis, n. 3. *próba, próbatétel, példa, bizonyítás, megmutatás*; die Probe, das Probestück, der Beweis. Cic. 2) e. gr. animorum, Liv. *bizonyság, jelenség, jel*; ein Beweis, Kennzeichen. 3) e. gr. prudentiae, Cic. *mustra, remekpélda*; das Muster. 4) *kép*; ein Bild. Virg. 5) e. gr. domus, Sen. *diss, ékesség*; eine Zierde, ein Schmuck.

Spěcĭo, xi, ctum, ĕre, 3. Inusit. *látni, nézni*; sehen. Specimem spectur, Plaut. *a' próba vélasztje meg*; kommt auf die Probe an.

Spěcĭōse, Adv *jelesen, szépen, ékesen, disszesen*: ansehnlich, schön, zierlich. Liv. Comp. -ius, Hor. Sup. -issime.

Spěcĭōsĭtas, ātis, f. 3. *szép külső tekintet, v. forma, szépség*: das schöne äußerliche Ansehen, die Schönheit. Tert.

Spěcĭōsus, a, um. e. gr. mulier, Ovid. homo, Quint. *szép formájú, tekintetű, v. termetű, szép, ékes*; wohlgestaltet, schön, gut aussehend. 2) e. gr. familia, Vellej. opes, Tac. *jeles, nevezetes*; ansehnlich. 3) *a' minek jó szín, v. külső szín adatik*; einen guten Schein habend. Titulus faciendi speciosus praeferebatur, Curt. Comp. -ior, Liv. Sup. -issimus, Petr.

Spěcĭto, āre; 1. Frequ. *nézegetni, megnézegetni*: oft anschauen. Plaut.

Spěcĭum, ii, n. e. *sebmérővas*; eine Sonde, ein Sondireisen. Idem.

Spectābĭlis, e, e. gr. corpus coeli, Cic; *látható*; was man sehen kann sichtbar. 2) *látásra méltó, jeles', nevezetes, szép, gyönyörű*; sehenswerth, ansehnlich. Auro spectabilis Niobe, Ovid. 3) Spectabilis, tempore Caesarum erat titulus muneris fungentium ordinis secundae, Pand. Titulus hic vocabatur in abstracto: Spectabilitas, Cod. Just. 4) *tekintetes (tsim) p. o. úr*; gnädig (ein Titel) z. B. Gnädiger Herr, Wohledelgeborner Herr. Gloss.

Spectābĭlĭtas, vide: Spectabilis.

Spectăcŭlum, i, n. 2. e. gr. triste, Curt. *tekintet*; der Anblick. 2) *mindenféle néznivaló, nézőjáték, vigadalijáték*; alles was man sieht, ein

Digitized by Google

Schauspiel, Tonnenier. Calp. 3) *nézőhely, bajnoki palotu*; ein Schauplatz, Fechtsaal. Sallust. 4) *megnézegetés, megvizsgálás, megnézés*; die Besichtigung, Betrachtung, das Besehen. Non ista spectacula poscit, Virg. 5) spectacula, Sil. *nézők*; Zuschauer.

Spectāmen, ĭnis, n. 3. *próba, próbatétel, példa*; die Probe, der Beweis. Plaut. 2) *tekintet, nézés*; der Anblick. Apul.

Spectandus, a, um, *nézésre méltó*; werth zu besehen. Plin.

Spectāte, Adv. *igen jól, helyesen, szépen, ékesen jelesen, v. pompásan*; sehr wohl, sehr schön, herrlich, vortrefflich. Spectatissime florere, Plin. *igen szépen virágozni*; sehr schön blühen.

Spectātio, ōnis, f. 3. *nézés, megnézés, megtekintés, tekintet*; das Sehen, der Anblick. Cic. 2) e. gr. pecuniae, Idem. *megpróbálás, megvizsgálás*; die Probirung, Prüfung. 3) *tisztelés, betsülés, tisztelet*; die Hochachtung. Flor.

Spectātīvus, a, um, *megnéző, megnézegető, megvizsgáló*; beschauend, betrachtend. Quint.

Spectātor, ōris, m. 3. e. gr. rerum, Cic. *megnéző, megtekintő, megnézegető*; der Ansehr, Beseher, Betrachter. 2) *néző, p. o. a' játékszínben*; Zuschauer, z. B. im Schauspiele. Cic. 3) e. gr. formarum, Ter. *megvizsgáló, megpróbáló, megítélő*; ein Prüfer, Beurtheiler.

Spectātrix, īcis, f. 3. *néző, valamit néző (asszony, v. leány)*; die Zuschauerinn. Ovid. 2) *megítélő, megvizsgáló*; die Beurtheilerinn, Prüferinn. Ammian.

Spectātum, i, n. 2. *tekintet*; der Anblick. Apul.

Spectātus, us, m. 4. *megnézés, megtekintés*; das Anschauen. Cic.

Spectātus, a, um, *megvizsgált, megpróbált*; geprüft. Spectatus et honestus vir, Col. *derék betsületes ember*; ein bewährter rechtschaffener Mann. 3) *jártas, tapasztalt*; wohl erfahren. Omnium artium homo probatus et spectatus, Cic. 3) *jeles, nevezetes*; ansehnlich. 4) e. gr. in rebus judicandis, Idem. *gyakorlott*; geübt. Comp. -ior, Sil. Sup. -issimus, Cic.

Spectīle, Adv: *láthatóan, látszólag*; sichtbar. Plaut.

Spectīle, v. Spetile, is, n. 3. *sertés, v. disznóhús darab, hasaallya, szalonna*; ein Stück vom Schweine, Bauchstück, Speck. Idem.

Spectĭlis, e, *látható*; sichtbar. Gloss.

Spectĭo, ōnis, f. 3. *vigyázás, nézés valamire, szemmeltartás*; das Sehen nach etwas. Fest. 2) *megvizsgálás*; die Untersuchung, Prüfung. Cic.

Specto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. *nézni, nézegetni, vizsgálni, vizsgálgatni*; sehen, schauen, betrachten. Ludos spectare, Nep. 2) v. gr. ad aliquid, Liv. v. aliquo, Nep. *valamit nézni, vigyázni valamire, az uz*: *igyekezeteben*; auf etwas sehen, Absicht haben, darnach trachten, worauf umgehen; zielen. Nihil nisi fugam spectat, Cic. Spectavi semper, ut possem, etc. Cic. Hoc alio spectabat, Nep. 3) v. gr. aliquem, Cic. *valakire nézni, vigyázni, p. o. tiszteletképpen*; auf Jemanden sehen, z. B. aus Achtung. 4) *valamire nézni, tekinteni, tekintetbe venni valamit*; auf etwas sehen, Rücksicht darauf haben. Cic. et Virg. 5) v. gr. aurum, Ovid. hominem, Lucr. *megnézegetni, megvizsgálni, p. o. próbaképpen*; etwas ansehen, um es zu prüfen, prüfen, untersuchen. 6) v. gr. aliquem ex re, Cic. *megítélni, kinézni belőle*; beurtheilen. 7) *valamelly felé fekűdni vagy fordúlva lenni*; wozu liegen oder gerichtet seyn. Spectat orientem, Plin. *keletre fekszik*; es liegt gegen Morgen. 8) *tartozni, p. o. valamire, illetni valamit*; gehören, betreffen. Hoc ad religionem spectat, Cic. Consilia mea ad concordiam spectaverunt, Cic. 9) *várni, valakit vagy valakire*; warten, erwarten. Cic pro: exspecto.

Spectrum, i, n. 2. (specio) *tünemény, ijjesztő*; die Erscheinung, Gespenst. Cic.

Spĕcŭla, ae, f. 1. (Dim. a spes) *kis reménység*; eine kleine Hoffnung. Cic.

Spĕcŭla, ae, f. 1. (specio) *halom, vigyázó őrkalom*; eine Anhöhe zum Umsehen, Achtunggeben, Wachthaus auf der Höhe. Cic. 2) Trop. In speculis esse, *lesben állani, le-*

selkedni; auf der Lauer ſeyn, lauern. Cic.

Spěcŭlābĭlis, e, *kildthaté*, *ldthaté*; ſichtbar. Stat.

Spěcŭlābundus, a, um, *vigyázó*, *szemlélődő*, *leselkedő*; Achtung gebend, lauernd. Suet.

Spěcŭlāmen, ĭnis, n. 3. *szemlélődés*; das Hinſehen, Achtunggeben. Prud.

Spěcŭlar, id. qu. Specularia, ōrum, Pl.

Spěcŭlārĭa, um, et ōrum, n. pl. *ablakok*, *ablaküvegek*; die Fenſter, od. Fenſtergläſer. Sen.

Spěcŭlāris, e, *tükörforma*; ſpiegelförmig. Senec.

Spěcŭlārĭus, ĭi, m. 2. *üveges*, *ablaktisztáló*; ein Glaſer. Pand. 2) *tükörtisztáló*; ein Spiegelmacher. Pand.

Spěcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kiszemlélés*, *kivizsgálás*; die Auskundſchaftung, Erforſchung. Ammian. 2) *nézegelődés*, *szemlélődés*; das Umſehen. Amm. 2) v. gr. mercatoria, Gloss. *haszonkémlélés*; die Gewinnſpähung. Gloss.

Spěcŭlātīvus, a, um, *vizsgálódó*, *szemlélődő*; forſchend, grübelnd. 2) *érzékfeletti*; überſinnlich. Philos.

Spěcŭlātor, ōris, m. 3. *kiszemlélő*, *kivizsgáló*, *kémlélő*, *kémlélődő*, *kém*; ein Kundſchafter, Ausſpäher, Erforſcher, Spion, z. B. im Kriege ꝛc. Caes. et Cic.

Spěcŭlātōrĭus, a, um, v. gr. navis, Civ. *kémlélő*; das Ausſpähen oder Kundſchaften betreffend.

Spěcŭlātrix, ĭcis, f. 3. *kémlélődő*, *szemlélődő*; die Ausſpäherinn. Cic.

Spěcŭlātus, us, m. 4. *kikémlelés*; das Ausſpähen. Plin.

Spěcŭlātus, a, um, Particip. a speculor; *szemlélt*; der etwas geſehen hat.

Spěcŭlātus, a, um, (a speculum) *tükrös*; mit Spiegeln verſehen. Suet.

Spěcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. in omnes partes, Ovid. *szemlélődni*, *nézegelődni*; ſehen, ſich umſehen, hinſehen. 2) *leskelődni*, *vigyázni*; lauern, Achtung geben. Speculabor, ne quis adsit, Plaut. 3) v. gr. damna, Just. *vizsgálni*, *nézegetni*; betrachten, beſichtigen.

Spěcŭlum, i, n. 2. *tükör*; der Spiegel. Cic. et Ovid. Speculo placere, Ovid. *tsinosan felöltözve lenni*; wohl geputzt ſeyn. 2) Trop. *tükre*, *képe*, *dbrázolatja*, *hasonlatossága valakinek*, v. *valaminek*; der Spiegel, das Bild, die Ähnlichkeit Jemandes. Infantes et bestiae esse speculum naturae, Cic. 3) Trop. v. gr. lympharum, Phaedr. *tiszta*; die Glätte, Spiegelglätte.

Spēcus, us, m. et f. 4. et Specus, ūris, n. 3. *üreg*, *barlang*; eine Höhle, Grotte. Horat. Liv. et Ovid. 2) *árok*, *mélység*; der Graben, die Tiefe. Varr.

Spegma, ătis, n. 3. id. qu. Psegma

Spēlaeum, i, n. 2. *barlang*; die Höhle. Virg.

Spelta, ae, f. 1. *tönköly*, *tenkely*, *piros alakor*, (*búza fuj*); der Spelt, Spelz. (Triticum Spelta, L.)

Spēlunca, ae, f. 1. *barlang*; die Höhle, Grotte. Cic.

Spēluncōsus, a, um, *barlangos*; voller Höhlen. Coel. Aur.

Spĕra, pro: sphaera, Prud.

Spĕrābilis, e, *reménylhető*; was zu hoffen iſt. Plaut.

Spĕrātus, a, um, *reménylett*; gehofft. Ovid.

Sperchēis, ĭdis, f. 3. i. e. ex fluvio Sperchio, v. illum concernens, Ovid.

Sperchēos, vel Sperchĭos, ĭi, m. 2. fluvius Thessaliae, hodie: Agriomela.

Speres, is, f. 3. Obsol. pro: spes. Varr.

Sperma, ătis, n. 3. *tenyészmag*, *mag*; der Same. Sulp. Sev. Sperma ceti, Med. *tzetvelő*; der Wallrath.

Spermătĭcus, a, um, *magot illető*; den Samen betreffend. Coel. Aur.

Spernax, ācis, v. gr. mortis, Sil. *valamit megvető*, *fel sem vevő*; verachtend, Verachtung äußernd.

Sperno, sprēvi, sprētum, ĕre, 3. v. gr. ab aliquo, Plaut. *elszakasztani*, *elválasztani*; absondern, trennen. 2) v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *megvetni*, *fel sem venni*, *megtátlni*; verwerfen, verſchmähen, verachten.

Spernor, āri, Obs. pro: Adspernor.

Spēro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. de aliquo bene vel recte, Cic. et Nep. *reménylení*, *reménységének lenni*; hoffen, Hoffnung haben. Spero, fore ut, etc. Cic. *reménylem*, *hogy*, 's a' t. ich hoffe ꝛc. 2) v. gr. dolorem, Virg. bellum, Flor. *félni*, *tartani valamitől*; fürchten, beſorgen. Haec spero vobis molesta videri, Cic. 3) *feltenni magában valamit*; Vorhabens ſeyn. Quod sapientes speravimus, Colum.

Digitized by Google

Spēs, ēi, f. 5. *remény, reménység*; die Hoffnung. Spes mihi est in vobis, Cic. *reménységem van bennetek*; meine Hoffnung beruht auf euch. Spem ponere in re, Cic. vel, in aliquem, vel collocare, habere in aliquo, Cic. *reménységét helyheztetni valamiben, v. valakiben*; seine Hoffnung auf etwas oder auf Jemanden setzen. Spes me tenet, Cic. *reménylem*; ich hoffe. Esse in spe, Cic. vel, spe niti, duci, teneri, Cic. *reményleni*; hoffen. Spem alicui facere, vel dare, vel ostendere, vel adferre, Cic. *reménységet nyújtani*; Hoffnung machen. Spem abjicere, Cic. v. deponere, Hor. *reménységéről lemondani*; die Hoffnung fahren lassen. 2) v. gr. naufragii, Lucan. *félelem, valamitől való tartás*; die Furcht. 3) Spes, dea Romanorum, Plaut.

Spenstĭcus, a, um, v. gr. panis, Plin. *hirtelen készült*; eilfertig gemacht.

Sphaera, ae, f. 1. *golyóbis, kereksség, gömbölyegtest, gömbölyűség*; jeder kugelrunde Körper, Kugel, Ball. Cic.

Sphaerālis, e, *gömbölyű, kerek*; kugelförmig, kugelrund. Maer.

Sphaerĭcus, a, um, i. q. sphaeralis, Maer.

Sphaerĭon, ĭi, n. 2. *kisgolyóbis*; ein Kügelchen. Cels.

Sphaerista, ae, m. 1. *laptdző*; der mit dem Balle spielt. Sidon.

Sphaeristērĭum, ĭi, n. 2. *laptdzóhely*; ein Ballspielort. Plin.

Sphaeroïdes, is, e. *golyóbis forma*; kugelförmig. Vitr.

Sphagnos, i, m. 2. *jószagú moh*; eine Art wohlriechendes Moos. Plin.

Sphingĭon, v. —ĭum, ĭi, n. 2. *majom neme*; eine Art Affen. Plin.

Sphinx, gis, f. 3. erat monstrum alas et ungues habens, ex virgine, leone et aquila compositum, quod scopulo viae imminenti insidens aenigmata transeuntibus proponebat, quae quum solvere non possent, eos alis et unguibus constrictos ad se trahebat. 2) *vadember majom*; der Waldmensch. (Simia troglodytes, L.) 3) *lepke*; der Abendvogel, Dämmerungsvogel. Plin.

Sphondylĭum, ĭi, n. 2. *medvetalpfű*; Bärenklau. Plin.

Sphrāgis, ĭdis, f. 3. *zöldkő*; ein grüner Edelstein, der Grünstein. Plin.

Sphrāgītis, ĭdis, f. 3. *rdútött petsét vagy bélyeg valamire*; ein aufgedrucktes Siegel oder Mahl. Prud.

Sphyraena, ae, f. 1. *tengeri tsuka*; ein Meerhecht. Plin.

Spīca, ae, f. 1. Spīcum, i, n. et Spīcus, i, m. 2. *kalász*; die Ähre des Getreides. Ad spicam perducere fruges, Cic. 2) *a' szűz nevű tsillagzatban a' legfényesebb tsillag*; der hellste Stern im Gestirn der Jungfrau, die Kornähre. Cic. 3) *akármelly kalászvirágú füszál vagy virág*; jede Pflanze deren Spitze ährenförmig ist.

Spīcātus, a, um, *kalászos*; was Ähren hat. Plin. 2) *kalászforma*; den Ähren gleichend. Plin.

Spīcĕus, a, um, *kalászból álló*; aus Ähren bestehend. Ovid.

Spīcĭfer, a, um, *kalásztermő*; Ähren tragend, bringen oder hervor bringend. Mart.

Spīcĭlĕgĭum, ĭi, n. 2. *tarlózás*; die Ährenlese, Nachernte, Nachstoppelung. Varr.

Spīcĭo, ĕre, 3. Obsol. pro: specio.

Spīcĭum, pro: spiculum.

Spīco, āvi, ātum, āre, 1. *meghegyezni, kihegyezni*; spitzig machen, mit einer Spitze versehen. Grat. 2) *kalászokkal megrakni*; mit Ähren versehen. Plin.

Spīcŭla, ae, f. 1. i. q. chamaepitys, *kalintsa, köszvényfű*; die Feldcypresse. Apul.

Spīcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *meghegyezni*; spitzig machen. Plin.

Spīcŭlum, i, n. 2. *akármelly dolognak szúrós hegye*; jede Spitze. 2) *fúlánk, p. o. a' méh fúlánkja*; der Stachel der Biene. Virg. 3) Trop. v. gr. solis, Prud. *súgár*; der Strahl.

Spīcŭlus, a, um, *hegyes*; spitzig, Tert.

Spīna, ae, f. 1. *tövis, tüske*; der Dorn, spitziger Stachel eines Gewächses, z. B. der Rosen und anderer Dornstauden. Virg. 3) *tövisbokor*; eine Dornstaude oder dorniges Gewächs. Colum. 3) *a' sündisznó tüskéi*; die Stachel des Igels. Cic. 4) spina dorsi; *hátgerintz*; der Rückgrat. Varr. 5) spinae piscium; *a' hulnak a' szálkái, halszálka*; die Gräte bey Fischen, die Fischgräte. 6) v. gr. disserendi, Cic. *szálkák, gántsok*, ne-

Digitized by Google

hátszögek; die Dornen, Schwierigkeiten.

Spinālis, e, v. gr. medulla, Macr. *hátgerinczi*; das Rückgrat betreffend.

Spinĕŏla, (rosa) *aprólevelű rósa*; eine Art kleinblätteriger Rosen. Plin.

Spinesco, ĕre, 3. *megtüskésedni*; dornig werden. Mart. Cap.

Spinētum, i, n. 2. *tövisbokros hely*; ein Ort voller Dornen, Dornhecke, Dorngebüsch. Virg.

Spinĕus, a, um, *tövises, tövisből való*; aus Dornen, dornig, stachelig. Ovid.

Spinĭfer, a, um, *tövistermő, tövises, tüskés*; Dornen oder Stacheln tragend, dornig, stachelig. Cic.

Spīniger, a, um, i. q. spinifer, Prud.

Spinōsus, a. um, *tövises, tüskés*; voll Dornen, dornig, stachelig. Ovid. Plin. 2) Trop. *gáncsos, nehéz*; schwierig, schwer. Cic. Comp. spinosior. Sup. spinosissimus. Aug.

Spinoza, ae, m. 1. nomen proprium philosophi.

Spinther, ĕris, n. 3. *karkötő*; ein Armband. Plaut.

Spinŭla, ae, f. 1. *tövisetske, szálka*; ein kleiner Dorn. Arnob.

Spīnus, i, f. 2. *tsipkebokor*; jeder dornige Strauch, z. B. Schlehendorn, Hagedorn. Virg.

Spiōnĭa, ae, f. 1. *nagy szemű szőlő neme*; eine Art Weintraube mit großen Beeren. Colum.

Spīra, ae, f. 1. *katskaringó*; ein gewundener Kreis. In spiram se colligit anguis, Virg. 2) *peretz*; eine Bretzel. Stat. 3) *sinór*; die Schnur. Virg. 4) *tekertz, összetekergetett ruha, kötél, 's a' t.* etwas Zusammengewundenes, z. B. Stricke, u. s. w. 5) *karikába állott nép*; im Kreise stehendes Volk. Fest.

Spīrābĭlis, e, (spiro) *lélekzetet vevő, lélekző, élő*; Athem holend, lebend. Cic. 2) *levegőből, v. hasonló finom matéridből álló*: luftig, aus Luft oder ähnlicher feinen Materie bestehend. Idem. 3) *eleven*; lebhaft.

Spīrācŭlum, i, n. 2. e. gr. in cella, Pallad. *szellő, szellőző, v. lélekzet lyuk*; ein Luftloch. Virg. 2) e. gr. Ditis, Svet. ad Virg. *bémenetel a' pokolba*; Eingang zur Hölle. 3) *izzadéklyuk, verejtéklyuk*; ein Schweißloch. Med.

Spīraea, ae, f. 1. *bajnótza*; Spierstaude. (Spiraea, L.) Plin.

Spīrālis, e, *font, fonott*; gewunden. 2) e. gr. linea, Math. quae orbiculariter volvitur; *tekertsez, karingós*; gewunden.

Spīrāmen, ĭnis, n. 3. i. q. Spiraculum, e. gr. naris, Lucan. *orrlyuk*: das Nasenloch. 2) *szélfúvás*; das Blasen der Winde. Veget. 3) e. gr. aromatis, Prud. *illatozás*; das Duften.

Spirāmentum, i, n. 2. idem, Virg. e. gr. narium, Amm. *orron való lélekzés*; das Athemhohlen durch die Nase. Spiramentum aqua praecludere; *vízbe fúlasztani*; ersaufen. 2) e. gr. camini, Plin. *füstlyuk, kementszelyuk*; das Rauchloch. 3) e. gr. temporis, Tac. *időköz*; ein Zwischenraum der Zeit. 4) e. gr. venti, Vitr. *fúvás*; das Wehen. 5) e. gr. animae, Sen. *lélekzőgége*; die Luftröhre, wodurch man Athem holt.

Spīrans, tis, o. *lehellő, lélekző, lélekzetet vevő, fúvó*; athmend, blasend, wehend.

Spīrātim, Adv. *karikás formán*: zirkelweise. 2) *tekergőzen, karingózan*; gewunden.

Spīrātĭo, ōnis. f. 3. *lélekzés, lélekzetvevés*; das Athmen, Athemholen. Scrib. Larg. 2) *lélekzet*; der Athem. Idem.

Spīrillum, i, n. 2. *bakszakáll*; der Bocksbart. Fest.

Spīrītālis, v. Spiritualis, e, (spiritus) *szellőt illető, ahoz való*; Luft betreffend, dahin gehörig. e. gr. genus machinarum, Vitr. *melly szél által jön mozgásba, mint az orgona*; durch die Luft bewegt, wie eine Orgel. 2) *lélekzetet illető, ahozvaló, lélekző, lehellő*; den Athem betreffend, dahin gehörig, athmend. e. gr. fistula, Lact i. e. arteria aspera. 3) *lelki*; geistig. Tert.

Spīrītālĭter, (spiritual.) Adv. *lelki képpen*; nach dem Geiste, geistig. Tert.

Spīrītŭālis, i. q. Spiritalis.

Spīrītŭālĭter, vide: Spiritaliter.

Spīrītŭōsus, a, um, *elmés, lelkes*; geistreich. Gloss. 2) e. gr. vinum, Idem. *erős*; stark.

Spīrĭtus, ūs, m. 4. (spiro) e. gr. boreae, Vitr. *fúvás, szélfúvás*; das Wehen des Windes. 2) *szél, szellő*; der Wind, die Luft. Quo spiritus non pervenit, Varr. 3) *lehellet, lélekzet*; der Athem. e. gr. angustior, Cic. *rövid lélekzet*; kurzer Athem.

Digitized by Google

Uno spiritu, Idem. *egy lélekzettel, v. lélekzetvevéssel*; in einem Athem. Spiritum reddere, Cic. *kilehelleni a' lélekzetet*; den Athem von sich geben. Hinc: a) e. gr. tremulus, Quint. *beszélló hangja, hang*; der Ton des Redenden, Stimme. b) *élet*; das Leben. Spiritum auferre, Cic. Spiritum patriae reddere, Idem, v. saltim: spiritum reddere, Vellej. *kiadni a' lelkét, meghalni*; seinen Geist aufgeben, sterben. c) *fohászkodás, sóhajtozás*; das Seufzen. Prop. d) *kígyószisszegés*; das Zischen der Schlange. Virg. e) litera H. Auson. 4) *illat, szag, valaminek illatja*; der Duft. Lucr., Cels. 5) *lélek, értelmes lélek*; der Geist, i. e. die Seele. Morte carens spiritus, Ovid. Vita est quae spiritu et morte continetur, Cic. 6) i. q. persona. Carissimi sibi spiritus, Velej. 7) *levegőég, levegő*; die Luft. Communi spiritu frui, Cic. 8) *kevélység, dölyf, dölyfösség, felfúvalkodás, dagály*; der Stolz, Hochmuth. Multum fiduciae et spiritus ipsi inde accessit, Idem. 9) i. q. majestas, Regio spiritu, Cic. 10) e. gr. Dolabellae, Id. *megerőltetése a' léleknek, nagy igyekezet*; Anstrengung der Seele, große Bemühung. 11) e. gr. hostilis, Liv. *indúlat*, die Gesinnung. 12) *elevenitőerő, bátorság, kedv*; der Geist; Muth. Spiritus facere, Liv. *bátoritni*; Muth machen. 13) *hosszúság, harag, nekikeseredés*; der Unwille, die Erbitterung. Spiritus alicujus mitigare, Tac. 14) i. q. enthusiasmus, e. gr. divinus, Liv. poëticus, Quint. *jövendölő, v. jósló lélek, poëtai, költói lélek*: der Weissagegeist, Dichtergeist. Mihi spiritum Grajae tenuem Camenae Parca dedit, Hor. 15) e. gr. sanctus, Veg. *lélek, mint személy*; Geist als Person. Spiritus nigri, Sedul. *gonosz lelkek*; die bösen Geister. 16) *szesz, erőszesz, erő*; der Geist. Gloss.

Spīro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni, fujdogálni*; blasen, wehen. Zephyri spirant, Virg. 2) *illatozni, szagoskodni*; duften. Virg. 3) *lélekzeni, lélekzetet venni*; athmen. Cels. Dum spirare potero, Cic. 4) e. gr. querulum (adverbial.) Cic. *sóhajtozni*; seufzen. 5) Trop. *valaki lelkének, v. elméjének lenni benne*; athmen, leben. Videtur Laelii mens in scriptis spirare, Cic. 6) Trop. *élni, élni látszani, a' képző mesterségekben*; leben, zu leben scheinen in bildenden Künsten. Signa spirantia, Virg. Aera spirantia, Idem. 7) Trop. e. gr. tribunatum, Cic. amores, Hor. *valami szándékkal lenni, valamin törni a' fejét, valamivel tele lenni a' fejének, valamire vágyni*; etwas im Schilde führen, damit umgehen, voll davon seyn. 8) *gőzölögve kijönni, kiszökni, v. folyni*; dampfend hervor kommen, hervor springen oder strömen. Spirat e pectore flamma, Ovid. Spirat fons, Lucr. 9) *zúgni*; brausen. Freta spirantia, Virg. 10) e. gr. dulcius, Quint. *hangzani*; klingen, tönen.

Spirŭla, ae, f. 1. (Dim. a spira) *peretszetske*; ein Brezelchen. Arnob.

Spissāmentum, i, n. 2. (spisso), *megsürítés, az az: a' mit az ember sürün összeraggat*; die Verdichtung, i. e. was man dicht zusammen fügt. Colum. 2) *bédugás, dugó, vastag bémázolás, v. kenés*; die Verstopfung, dichte Verkleibung. Sen.

Spissātio, ōnis, f. 3. idem. Sen.

Spissātus, a, um, *sürű, tömött, összevetődült*; dicht, zusammen geronnen. Nubes spissatae, Juv.

Spisse, Adv. *sürűn, tömötten*; dicht. Colum. 2) *lassan*; langsam. Cic. 3) *gyakran, szapordn*; häufig hinter einander. Comp. spissius. Spissius basiare, Petr. Nascimur spissius, quam emorimur. Varr.

Spissesco, ĕre, 3. (spissus) *sürűdni, összvetődálni*; dicht werden. Lucr.

Spissigrădus, a, um, *lassan járó, nehezen lépő*; langsam schreitend. Plaut.

Spissĭtas, ātis, f. 3 *sürűség, tömöttség*; die Dichte, Dichtheit. Vitr. 2) *gyakorság, gyakorlét*; die Häufigkeit. Gloss.

Spissĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. spissitas, Senec.

Spisso, āvi, ātum, āre, 1. *sürítni, megsürítni*; dicht machen, verdichten. e. gr. lac. Plin. *megoltani*; gerinnen machen. 2) *szapordzni, gyakran tenni egymásután*; häufig hinter einander etwas machen. Petr.

Spissus, a, um, e. gr. coma, Hor. grando, Ovid. *sürű, tömött*; dicht. e. gr. theatrum, Hor. *népes*; zahlreich. 2)

Digitized by Google

lassú; langſam. Pro spisso evenit Plaut. *lassan megy a' dolog*; es gehet langſam her. 3) *gyakori, szapora*; häufig hinter einander. Oscula spissa, Petr. 4) Trop. *nehéz, bajos*; ſchwer. Spissum opus et operosum, Cic. 5) *szokott*; gewöhnlich. Comp. spissior, Col. Sup. spississimus.

Spīthăma, ae. f. 1. *arasz*; eine Spanne. Plin.

Spīthămaeus, a, um, *egy arasznyi, p. o. hosszaságú*; eine Spanne lang. 2) Subst. *törpe*; ein Zwerg.

Splanchna, ōrum, n. pl. viscera interiora, sive exta. Med.

Splănchnŏptes, ae, m. 1. qui assat viscera. Plin.

Splen, ēnis, m. 3. *lép*; die Milz. Vitr. Sum petulanti splene cachinno, Pers. *hajlandó vagyok (a' mások kibdjdn) a' nevetésre*; bin zum Lachen (über Anderer Fehler) geneigt.

Splēnāria, ae, f. 1. *lépfű*; das Milzkraut. (Asplenium, L.)

Splendens, tis, e. *fényló, tündöklő*; glänzend. Splendentes auctores, Plin. i. e. clari, insignes.

Splendĕo, ui, ēre, 2. *fényleni, ragyogni, tündökleni, tsillámlani*, glänzen, ſchimmern. Lucr. 2) *szép*, v. *pompás lenni*; prächtig ſeyn. Splendet toga, Sen. 3) Trop. *fényleni, nagy betsű lenni*; anſehnlich ſeyn. Virtus splendet per se, Cic.

Splendesco, ĕre, 3. *fényleni, v. tündökleni kezdeni, világosodni*; anfangen zu ſcheinen, glänzen. Virg. Nihil est tam incultum, quod non splendescat oratione, Cic. 2) *kitetszeni*; ſich ausnehmen. Idem.

Splendĭco, āre, 1. *tündökleni, ragyogni, fényleni*; glänzen, ſchimmern. Splendicant gemmae, Apul.

Splendĭde, Adv. *fényesen, fénylően, tündöklően*; glänzend. 2) Trop. e. gr. ornare convivium, Cic. aetatem exigere, Idem. *pompásan, úrimódon, ékesen, jelesen, diszesen, szépen*; glänzend, herrlich, prächtig, ſchön, anſehnlich. 3) e. gr. loqui, Cic. *világosan, érthetően*; hell, deutlich. Qui leges constituerunt, locuti sunt simpliciter et splendide, Idem. Comp. splendidius, Hirt. Sup. splendidissime, Suet.

Splendĭdo, āre, 1. e. gr. dentes, Apul. *palléroznі, kisimítni, tündöklővé tenni*; poliren, glänzend machen.

Splendĭdus, a, um, *fényló, tündöklő ragyogó*; glänzend, ſchimmernd. Ovid. 2) *pompás, díszes, úri*; herrlich. Nep. 3) e. gr. homo, Idem. *nagy tekintetű, v. betsületű*; anſehnlich, in Anſehen befindlich. 4) e. gr. ingenium, Cic. *különös, kiváltképpen való*; ausnehmend. 5) *kitsifrázott, felékesített, ékes, diszes*; geſchmückt, zierlich. Splendidior consuetudo loquendi, Idem. 6) *dítséretes, illendő*; rühmlich, anſtändig. Disputatio splendida, et certamen honestum Cic. 7) e. gr. vox, Idem. *kellemetes, kellemetesen, szépen, v. jól hangzó*; angenehm, ſchön oder gut klingend. 8) e. gr. oratio, Cic. *világos, értelmes*; hell, deutlich. Comp. splendidior, Idem. Sup. splendidissimus, Cic.

Splendĭfĭce, Adv. *tündöklően, v. világosan*; glänzend oder hell. Fulg.

Splendor, ōris, m. 3. e. gr. coeli, Plaut. auri, Auct. ad Her. *fény, fényesség, világosság*; der Glanz, Schimmer, das Helle einer Sache. e. gr. floris, Ovid. *szépség*; die Schönheit. 2) Trop. e. gr. dignitatis, Cic. vitae, Idem. equester, Cic. *pompa, tekintet, méltóság*; die Pracht, das Anſehen, die Anſehnlichkeit. 3) e. gr. ordinis, Cic. *dísz, fény, ékesség*; der Schmuck, die Zierde. 4) e. gr. verborum, Cic. *jó, v. tiszta hangzás*; heller Klang. 5) e. gr. animi, Idem. *nagy lelkűség*; die Großmuth.

Splendŏphŏrus, a, um, *szép formájú*; wohl geſtaltet. Mart.

Splendōrĭfer, a, um, *fényt hozó*; Glanz bringend. Tert.

Splēnĕticus, a, um, (splen) *lépkórsdgos*; milzſüchtig. Plin. 2) *lephez való, lépnek használó*; dem Milze dienlich. Med.

Splēnĭātus, a, um, *tres, v. flastromos ruhával bekötött*; mit einem Pflaſter verſehen. Mart.

Splēnĭcus, a, um, i. q. Spleneticus.

Splēnĭum, ĭi, n. 2. i. q. Splenaria. Plin. 2) *ír, flastrom*; ein Pflaſter.

Spōdĭum, ĭi, n. 2. *kunyhófüst*; der Hüttenrauch. Plin. 2) *hamu*; die Aſche. Idem. e. gr. ex ebore, Mart. *égetett elefántcsont*; gebranntes Elfenbein.

Spŏdus, i, f. 2. idem, Plin.

Spōlētium, v. Spoletum, i, n. 2. urbs

Umbriae. Hinc: Spoletinus, a, um, illuc pertinens. Cic. Spoletini, Liv. incolae ejusdem urbis.

Spŏlĭārĭum, ii, n. 2. *zsivdnytanya, zsivdnybarlang*; ein Raubneſt, eine Mörbergrube. Plin. 2) *vetkeződszoba a' fördőházndl*; die Ausziehſtube bey einem Bade. Isid. 3) locus in ludo, ubi gladiatorum vestes et ornamenta servabantur. Lampr.

Spŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. (spolio) e. gr. sacrorum, Liv. *fosztás, megfosztás, prédálás, ragadozás*; die Beraubung, Plünderung.

Spŏlĭātor, ōris, m. 3. *fosztó, prédáló, ragadozó, dúló*; ein Beraubet, Plünderer. Cic. Liv.

Spŏlĭātrix, īcis, f. 3. *fosztó, v. ragadozó (asszony, v. leány)*; eine Beraubterinn, Plünderinn. Cic.

Spŏlĭātus, a, um, *megfosztott, raboltt, prédált*; beraubt, geplündert. Spoliatus ante omnia est restituendus, JCt.

Spŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. hominem, Cic. *levetkeztetni*; einen ausziehen, entkleiden. 2) e. gr. aliquem argento, Idem. fana, Cic. *megfosztani, kiraboltni, v. prédálni*; berauben, plündern. e. gr. aliquem vita, Virg. *megölni, életétől megfosztani*; tödten, des Lebens berauben. Nihil illo regno spoliatius, nihil egentius, Cic. *szegényebb*; armſeliger.

Spŏlĭum, ii, n. 2. e. gr. leonis, Ovid. pecudis, Idem. *állatnak levont, v. levetett bőre*; die abgezogene oder abgelegte Haut eines Thieres. 2) *a' mit a' Római katona az ütközetben megölt ellenségtől elvett, különösen annak fegyvere*; was der römiſche Soldat dem im Treffen erlegten Feinde abnahm, beſonders Waffen. Spoli- opima, Liv. *hadvezértől elvett fegyver*; die einem Feldherren abgenommene Rüſtung. 3) Trop. *győzedelem*; der Sieg. Spolia ampla referre, Virg. *valamelly fejérszemélyen győzedelmeskedni, az az: szerelmessé tenni*; ein Frauenzimmer beſiegen, i. e. verliebt machen. 4) *minden a' mit mástól elragadoz az ember, ragadomány, préda*; alles, was man Jemanden raubt oder abnimmt, der Raub, die Beute. Aliorum spoliis nostras facultates augeamus. Cic. e. gr. mendici, Petr. *koldúsköntös*; ein Bettlerskleid.

Sponda, ae, f. 1. *ágynak, nyoszolyának, kanapénak, v. más fekvő helynek póltza, v. allya*; das Geſtell oder Fußgeſtell eines Bettes, Canapees oder ſonſtigen Lagerſtätte. Sponda pedibusque salignis, Ovid. 2) *nyoszolya, ágyfa*; ein Spanbett, Bettbank. Suet. Virg. 3) *az egész ágy*; das ganze Bett. Hor. Ovid. e. gr. interior, i. e. pars interior spondae, Mart. 4) e. gr. aurea, Virg. *fekvő, v. ülő hosszú pad, v. lóca, kanapé, törökkanapé, szófa, nyugvóágy*; eine lange Bank zum Liegen oder Sitzen, Canapee, Sopha, Ruhebette. 5) *koporsóvivő, Szent-Mihály lova*; die Bahre, Todtenbahre. Mart.

Spondaeus, i. q. Spondeus.

Spondāĭcus, a, um, pedibus Spondeis constans. Prisc.

Spondālĭa, v. Spondaulĭa et Spondĭālĭa, um, n. plur. *áldozatkori énekek*; Opfergeſänge.

Spondĕo, spŏpondi, (Obs. spepondi, Gell.) sponsum, ēre, 2. e. gr. alicui aliquid, Cic. *önként fogadni, ígérni, felfogadni*; freywillig verſprechen, angeloben. 2) e. gr. pro aliquo, Idem. *kezességet vállalni, kezes lenni*; ſich verbürgen, Bürge ſeyn. 3) e. gr. puellam, Plaut. *el, v. odaígérni, t. i. házasságra*; zur Ehe verſprechen. 4) Trop. *bizonyos reménységet nyujtani, v. ígérni*; gewiſſe Hoffnung geben. Ingenium magnum spondebat virum, Justin. Placidum spondentia sidera, Ovid. Not. spondere sponsionem, Liv. pro: facere.

Spondēum, i, n. 2. *áldozókehely*; ein Opferbecher. Apul.

Spondēus, a, um, libationem concernens, Idem. 2) sc. pes, Cic. *két hosszú szótagból álló versláb*; ein Verſsglied aus zwey langen Sylben. Cic.

Spondĭālĭa, vide: Spondalia.

Spondĭālis, e, *áldozathoz való, áldozati*; zum Opfer gehörig.

Spondōgus, i, m. 2. lanugo, quae in rosa silvatica solet nasci. Marc. Emp.

Spondyla, ae, v. Spondyle, es, f. 1. genus serpentis, arborum radicibus noxium. Plin.

Spondylĭon, v. —um, ii, n. 2. *medvetalpfű*; eine Pflanze, die Bären-

Digitized by Google

klau, Bärwurst, der Porst. (Heracleum Sphondylium, L.) Plin.

Spöndylis, is, f. 3. insectum, quod emoriens pessimum foetorem emittit. Hinc: Prov. spondylis fugiens pessime pedit, Erasm. *büdös a' bútsúvétele, rosz szagot hágy maga után*; er nimmt einen stinkenden Abschied, er läßt einen Gestank hinter sich.

Spondylus, i, m. 2. *hátgeréntz forgótsontja*; ein Wirbelbein im Rückgrat. Plin. 2) *osztreatsigának és más tsigának húsos része*; ein gewisser fleischiger Theil der Austern und Muscheln. Idem 3) *tüskéstsiga*; die Stachelmuschel. (Spondylus gaederopus, L.) Plin. 4) genus piscis. Idem.

Spongia, ae, f. 1. *spongyia*; der Schwamm. Hinc jocose: Ajax Augusti in spongiam incubuit, Svet. *az Augusztus Ajax nevü szomorújtékja a' spongyia prédájává lett, az az: semmi sem lett belőle*; der Ajax des Augusti, die Tragödie, ist ein Raub des Schwammes geworden, d. i. er hat sie cassirt. 2) *tsipkerózsagomba*; der Rosenschwamm, Schlafapfel. Plin. 3) spongiae; *némely növevények gyökere, p. o. a' spárgáé, v. nyúlárnyéké*; die Wurzeln mancher Gewächse, z. B. des Spargels, Idem. 4) *spongyiakő*; der Schwammstein. Vitr. 5) massa prius liquati ferri postea indurati, Plin. 6) id. q. conserva, Idem.

Spongio, āre, 1. *spongyiával meg, v. letörleni*; mit dem Schwamme abwischen. Apic.

Spongiŏla, ae, f. 1. Dim. *spongyidtska*; ein Schwämmchen. Colum. 2) *tsipkerózsagomba*; ein Schlafapfel, Rosenschwamm. Plin. 3) *spárgagyökér*; die Wurzel des Spargels.

Spongiŏlus, i, m. 2. Dim. *kutsmagomba, szömörtsökgomba*; die Morchel. Apic.

Spongiōsus, a, um, e, gr. pulmo, Cels. pumex, Plin. *ollyan mint a' spongyia, lyukatsos*; schwammig, porös.

Spongites, ae, m. sc. lapis, v. Spongītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *spongyiakő*: ein Schwammstein.

Spongizo, āre, 1. i. q. Spongio. Apic.

Spongos, i, m. 2. *vad tök neme*; eine Art von wilden Kürbsen. Plin.

Spons, tis, f. 3. *akarat, hajlandóság, tetszés, szabad akarat*; der Wille, Trieb, Willkühr. Occurit tantum, Gen. et Abl. e. gr. sponte Antonii, Tac. Tua sponte facere, Cic. Sua sponte et voluntate fecissent, Idem. Mea sponte feceram, Cic. Non sponte sequor, Virg. Homo qui suae spontis est, Cels. *az az: maga ura*; i. e. sein eigener Herr. Cytisus suae spontis, Colum. *az az: magában növő (mag nélkül)*; i. e. von selbst wachsend (ohne Samen). Aqua suae spontis, Idem. *az az: magától folyó*; i. e. von selbst hinfließend.

Sponsa, ae, f. 1. (spondeo) *menyasszony*; die Braut. Ter. 2) *menyasszony pénze*; das Geld welches der Braut gehöret. Varr.

Sponsālia, ōrum, n. plur. *eljegyzés, kézfogás*; die Verlobung. 2) *kézfogáskori vendégség*; ein Gastmahl das bey der Verlobung gegeben wird. Sponsalia Crassipedi dedi, cui convivio Quintus tuus defuit, ap. Cic. 3) *jegybeli ajándékok, jegy*; Verlobungsgeschenke. Cod. Just.

Sponsālĭcius, v. —tius, a, um, (sponsalis) e. gr. arrha, Cod. Just. *eljegyzést, v. kézfogót illető, eljegyzési, kézfogási*; die Verlobung betreffend.

Sponsālis, e, (sponsus) idem. Varr. Sidon.

Sponsālĭtĭus, a, um, vide: Sponsalicius.

Sponsio, ōnis, f. 3. e. gr. voti, Cic. *forma szerént való igéret, fogadás, fogadástétel*; die förmliche, feyerliche Versprechung, Angelobung, das Gelübde. 2) *kezesség, szavatosság*; die Bürgschaft. Idem. 3) *bizonyos pénz lefizetésének igérése a' per elvesztése után*; das Versprechen ein gewisses Geld zu erlegen, wenn man den Proceß verliert. 4) *fogadás*; das Wetten. Sponsionem cum aliquo facere, Plaut. *valakivel fogadni*; mit einem Wetten. 5) *menyegző ajándék*; das Ehegeld.

Sponsiuncŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. sponsio, Petron.

Sponso, āre, 1. *jegyre lépni, férjhez menni*; Verlobniß machen, sich verloben. Pandect. 2) *férjhez igérő*; eine zur Ehe versprechen. Plaut.

Sponsor, ōris, m. 3. *kezes*; der Bürge. 2) *lednyát férjhez igérő*; der seine Tochter zur Ehe verspricht. Ovid.

Digitized by Google

Sponsus, a, um, *férjhez igért, eljegyzett*; verſprochen, verlobet. Tert.

Sponsus, i, m. 2. *vőlegény*; der Bräutigam. Cic. 2) *lednynéző, kérő*; der Freyer. Hor.

Sponsus, us, m. 4. a' *lednynak férjhezigérése*; *készfogás*; feyerliches Verſprechen, die Angelobung, die Tochter einem zu geben. Varr. 2) *kezesség*; die Bürgſchaft. Phaedr.

Spontālis, e, i. q. spontaneus, Apul.

Spontālĭter, Adv. *önként, magától*; freywillig, von ſelbſt. Sidon.

Spontānĕe, Adv. idem. Hieron.

Spontānĕus, a, um, v. gr. motus, Sen. *önkéntvaló, önkénes, önkénti*; von ſelbſt geſchehend, freywillig.

Sponte, Abl. ab. Inus. Spons; *önként, magától*; freywillig. Sponte tua facis, Nep. 2) homo suae spontis, Cels. *szabad ember*; ein freyer Menſch. 3) herba suae spontis, Colum. *ollyan növevény, melly magdba terem*; ein Kraut das von ſich ſelbſt wächſt. 4) sua sponte, Cic. *maga fejétől, maga szabad tetszése szerént*; eigenmächtig, willkührlich.

Spontīvus, a, um, *önkéntvaló*; freywillig. Solin.

Spŏrădes, um, insulae in Archipelago dispersae, Mela.

Spŏrădĭcus, a, um, *széllyelszórt*; zerſtreuet. Non.

Sporta, ae, f. 1. *font kosdr, karabó*; ein geflochtener Korb, Colum.

Sportella, ae, f. 1. *kosárka, kis kosdr, kaska*; ein Körbchen. Suet. 2) a' *vendégség után kosárkákba elrakott maradék ételek*; was von einer Gaſterey überblieb, und in Körbchen nach Hauſe getragen wurde.

Sportŭla, ae, f. 1. *kosárka, kaska*; ein Körbchen. Plaut. 2) a' *vendégségből kosárkákba kasavitt maradék*; was man von einer Gaſterey in Körbchen nach Hauſe trug. Cic. 3) *ajándék, akármelly maradékból kiosztott ajándék*; ein Geſchenk, eine Sportel. Plin. Ep.

Sprētĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, valaminek megvetése, fel se vevése*, v. *megútálása*; Verſchmähung, Verachtung. Liv.

Sprētor, ōris, m. 3 *valamit megvető*; Verſchmäher, Verachter. Ovid.

Sprētus, a. um, *megvetett, megútált*; verſchmähet, verachtet.

Sprētus, us, m. 4. *megvetés, megútálás*; die Verſchmähung, Verachtung. Apul.

Spūma, ae, f. 1. *tajték, hab*; der Schaum, Gäſcht. Virg. Spumas agere in ore, Cic. *tajtékzani*; ſchäumen.

Spūmābundus, a, um, *tajtékző*; ſchäumend. Apul.

Spūmātus, us, m. 4. *tajtékzás, habzás, tajték*; das Schäumen, der Schaum. Stat.

Spūmesco, ĕre, 3. *tajtékzani, habzani*; ſchäumend werden, anfangen zu ſchäumen. Ovid.

Spūmĕus, a, um, *tajtékos, tajtékző*; voll Schaum, ſchäumend. Virg. 2) *habforma, ollyan mint a' hab*, v. *tajték*; Schaume ähnlich, ausſehend wie Schaum. Plin.

Spūmĭdus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, ſchäumend, ſchäumig. Apul.

Spūmĭfer, a, um, *tajtékző*; Schaum bey ſich tragend, ſchäumend. Ovid.

Spūmĭgĕna, ae, c. 1. *tajtékból lett*; aus Schaum geboren. Mart. Cap.

Spūmĭger, a, um, *tajtékző, habzó*; Schaum bey ſich führend, ſchäumend. Manil.

Spūmo, āvi, ātum, āre, 1. *felhabozni, habot tsindlni, habzóvá tenni*; ſchäumend machen, mit Schaum bedecken. Cic. 2) Intransit. *habzani, tajtékzani*; ſchäumen, Schaum von ſich geben. Virg.

Spūmōsus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, ſchäumend. Ovid. 2) Trop. *dagályos*; ſtrotzend, ſchwülſtig. Pers.

Spŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *köpni, pökni*; ſpeyen, ſpucken. Plin. 2) v. gr. teram, Virg. *kiköpni, kipökni*; ausſpeyen, ausſpucken.

Spurcāmen, ĭnis, n. 3. *undokság*; der Unflath. Prud.

Spurce, Adv. *undokúl, tisztátalanúl*; unfläthig, ſäuiſch, unrein. Colum. 2) *rútúl, otsmányúl*; garſtig, häßlich. Cic. spurcius, Cato. spurcissime, Cic.

Spurcĭdĭcus, a, um, *otsmány*, v. *trágár beszédű*; garſtige Reden führend. Plaut.

Spurcĭfĭcus, a, um, *otsmány*; ſäuiſch, garſtig. Plaut.

Spurcĭlŏquĭum, ĭi, n. 2, *otsmány beszéd*; garſtiges Reden. Tert.

Spurcĭtĭa, ae, f. 1. et **Spurcĭtĭes**, ēi, f. 5. *undokság, otsmányság*; der Unflath. Colum. 2) *tisztátalanság*; die Unreinigkeit. Varr.

Digitized by Google

Spurco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plaut *felzavarni, elmotskolni*; beſudeln, verunreinigen.

Spurcus, a, um, *tisztátalan, undok, otsmány*; unrein, unflätig, garſtig. Cato ll. 2) *rút, otsmány*; häßlich, garſtig. Cic. 3) v. gr. tempestas, Cic. *rút, rossz, fertelmes*; häßlich, garſtig, ſchlecht. Comp. spurcior, Sup. spurcissimus. Cic.

Spuriana, ae, m. 1. Nom. pr. auguris, Cic.

Spŭrius, a, um, *fattyú, nem törvényes ágyból származott*; von unechter Geburt, unehelich. 2) Trop. v. gr. versus, Auſon. *dl, feltserélt, meghamisitott*; unecht, unterſchoben, verfälſcht.

Spŭrius, ii, m. 2. *fattyú gyermek*; ein Hurenkind, uneheliches Kind. Plaut.

Spūtāmen, ĭnis, n. 2. *köp, nydl*; der Speichel. Prud.

Spūtāmentum, i, n. 2. idem. Tertull.

Spūtātĭlicius, a, um, *megköpni való*; verſpeyenswürdig. Cic.

Spūtātor, ōris, m. 3. *köpködő*; ein Speyer. Plaut.

Spūtisma, ātis, n 3 *köpés, köpködés*; das Speyen, Spucken. Vitruv.

Spūto, āre, 1. *köpködni, köpdösni*; ſpeyen, ausſpeyen. Sanguinem sputare, Plaut. *vért köpni*; Blut ſpeyen oder auswerfen.

Spūtum, i, n. 2. *köp, nydl*; der Speichel. Cels.

Spūtus, us, m. 4. *köpés*; das Speyen. Coel. Aur. 2) *köp, nydl*; der Speichel. Colum.

Squālens, tis, o. *otsmány, rút*; garſtig, ſcheußlich. Virg. 2) v. gr. telum veneno, Ovid. *tellyes*; voll. 3) *tsillámló, fényló*; ſchimmernd, glänzend. Virg. Comp. squalentior, Sup. squalentissimus, Cic.

Squālentĭa, ae, f. 1. *undoksdg, otsmdnysdg*; Unflath, Schmutz. Tert.

Squālĕo, v. Squalleo, ui, ēre, 2. *motskos, otsmdny lenni*; ſchmutzig, häßlich ſeyn. Ovid. 2) rubigine squalere, Quint. *rozsdds lenni*; verroſtet ſeyn. 3) *aldvaló szurtos rukhban v. köntösben járni*; in ſchlechten elenden Kleidern einhergehen. Cic. 4) *elszáradt, elsatnyúlt lenni*; verdorrt, wüſte ſeyn Arva squalent, Virg. 5) *fényleni, tsillámlani*; glänzen, ſchimmern. Virg.

Squāles, is, f. 3 *tisztátalanság, szenny, otsmányság*; die Unreinigkeit, Schmutz, garſtige oder ungeſchmackte Beſchaffenheit. Varr.

Squālĭde, Adv. *motskosan, otsmányúl*; ſchmutzig, garſtig. Cic.

Squālĭdĭtas, ātis, f. 3. *motsok, szenny, rútság, otsmányság*; der Schmutz, die Unſauberkeit, der Unflath. Amm.

Squālĭdus, v. Squallidus, a, um, *motskos, tisztátalan, otsmány, rút, szurtos*; ſchmutzig, unſauber, unreinlich, garſtig, unflathig. Ovid. 2) v. gr. aurum, Gell. *fényló, fényes*; ſchimmernd, glänzend.

Squālĭtas, ātis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālor, vel Squallor, ōris, m. 3. *motsok, szenny, tisztátalanság*; der Schmutz, die Unreinigkeit. Liv. 2) *öltözetbéli szurtosság, nyomorúság*; der Schmutz im Anzuge, ein elendes Leben. 3) *darabosság, durvaság*; die Rauhigkeit. Luer. 4) *penész*; der Schimmel. Squalore sordidus, Cic. *penészes*; ſchimmelig.

Squālus, a, um, id. qu. squalidus, Enn.

Squālus, i, m. 2. *tengeri ebhal*; der Meerfauſiſch. Ovid.

Squāma, ae, f. 1. *pikkely, halhéj, p. o. halnak, kigyónak 's a' t. pikkelye*; die Schuppe, z. B. der Fiſche, Schlangen. Cic. et Virg. 2) *akármelly pikkelyforma borítók, p. o. a' pántzélon, fenyótobozon, 's a' t.* alles was ſchuppenförmig iſt. Plin. 3) pro: piscis, Juven.

Squāmātim, Adv. *pikkelyenként*; ſchuppenweiſe. Plin.

Squāmātus, a, um, *pikkelyes*; beſchuppet. Tert.

Squāmĕus, a, um, *pikkelyes, pikkelyekkel rakott*; voll Schuppen. Virg.

Squāmĭfer, a, um, *pikkelyes*; ſchuppig. Senec.

Squāmĭger, a, um, *pikkelyhordozó, pikkelyes*; Schuppen führend, ſchuppig. Ovid.

Squāmo, āvi, ātum, āre, 1. *megpikkelyezni*; ſchuppig machen, mit Schuppen beſetzen. Tert.

Squāmōsus, a, um, v. gr. draco, Virg. *pikkelyes*; voll Schuppen, ſchuppig. 2) v. gr. lingva, Lucan. *darabos, éles*; rauh, ſcharf.

Squāmŭla, ae, f. 1. *pikkelyke*; eine kleine Schuppe, Schuppchen. Cels.

Squarrōsus, a, um, *darabos, éles, tor-*

Digitized by Google

repes bőrű, v. szőrű; mit schuppiger Haut überzogen, rauh, grindig. Lucil.

Squătīna, ae, f. 1. *angyalka, egy tengeri hal*; der Engelfisch, Meerengel. Plin.

Squătus, i, m. v. f. q. Squatina, Plin.

Squilla, vel Scilla, ae, f. 1. *tsilla, tengeri hagyma*; die Meerzwiebel. Plin.

Squinanthos, v. Squinanthum, i, n 2. *tevetsdté*; das Kamehlheu, Kamehlstroh. Pallad.

St! Interj. *ha! hallga! psst!* st! stille! Ter.

Stăbĭae, arum, f. pl. urbs Campaniae, Hinc: Stabianus, a, um, Cic. i. e. ex v. in hac urbe.

Stăbĭlīmen, ĭnis, n. 3. et Stabilimentum, i, n. 2. *megerősítés, megerősítő eszköz, erősség*; Befestigungsmittel, Befestigung. Cic.

Stăbĭlīmentum, i, n. 2. vide: stabilimen, Plaut.

Stăbĭlĭo, ivi, itum, īre, 4. v. gr. stipites, Caes. dentes, Plin. *megerősítni, állandóvá tenni*; befestigen, fest machen. Rempublicam stabilire, Cic. *állandó, v. tartós ládra állítni a' köztársaságot*; den Staat dauerhaft machen.

Stăbĭlis, e, v. gr. pugna, Liv. domus, Plaut. *állandó, tartós, erős*; fest, fest stehend, nicht wankend. 2) Trop. v. gr. amicus, Cic. sedes, Cic. imperium, Tac. *állandó, állhatatos, maradandó, tartós*; fest, standhaft, dauerhaft. 3) *meghatározott*; beschlossen. Plaut. 4) bona stabilia, Plaut. *fekvő jószág*; unbewegliche Güter. Comp. stabilior, Sup. stabilissimus, Cato.

Stăbĭlĭtas, ātis, f. 3. *állhatatosság*; die Standhaftigkeit, Festigkeit. Plin. 2) v. gr. amicitiae, fortunae, Cic. *állandóság*; die Standhaftigkeit, Unveränderlichkeit.

Stăbĭlĭter, Adv. *állandóúl, tartósan*; fest, standhaft, dauerhaft. Vitr. stabilius, Sueton.

Stăbĭlītor, ōris, m. 3. *megerősítő*; ein Befestiger. Senec.

Stăbĭlītus, a, um. *megállított, megerősített*; befestiget. Luer.

Stăbŭlārĭus, ĭi, m. 2. *lovászinas*; ein Stallknecht. Colum. 2) *fogadós*; der Gastwirth. Sen.

Stăbŭlātĭo, ōnis, f. 3. *istállóba való állása a' marhának, istálló, állás*; der Aufenthalt des Viehes, Ort, wo das Vieh steht. Colum.

Stăbŭlo, āre, 1. *istállóba kötni, jószágot kötni*; stallen, in den Stall stellen. Varr. 2) *istállóban állani*; im Stalle stehen. Virg.

Stăbŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *állban vagy istállóban lenni, v. bé kötve állani*; im Stalle stehen.

Stăbŭlum, i, n. 2. *tanya, pásztorok tanyája*; der Aufenthalt oder Wohnung für Hirten. Plaut. 2) *vendégfogadó, kortsma*; ein Gasthof, ein Wirthshaus. Plaut. 3) *istálló, ól, tanya*; ein Viehstall, Stall, Aufenthalt für Thiere. Virg.

Stăchys, yos, f. 3. *kunnyódzó*; Roßpoley. Plin.

Stacta, ae, et Stacte, es, f. 1. *mirrhanedv*; Myrrhenöhl, Myrrhensaft, Myrrhenharz. Luer.

Stădĭālis, e, *egy pályányi*; ein Stadium betragend. Non.

Stădĭātus, a, um, *pályás*; mit einer Laufbahn versehen. Vitr.

Stădĭodrŏmus, i, m. 2. *pályafutó*; ein Wettläufer in der Laufbahn. Plin.

Stădĭum, ii, n. 2. *pálya, pályafutás útja, melly az Olimpiai pályafutó helyen 600 ládnyi volt*; die Rennbahn, Laufbahn von 600 Fuß. 2) *akármelly út vagy távolyság, melly 125 lépésnyi volt*; das Maß jedes Raumes von hundert und fünf und zwanzig Schritten. Sex stadia, Cic. 3) Trop. v. gr. artis, Auct. ad Her. *pálya*; die Laufbahn.

Stăgīra, ōrum, n. pl. urbs Macedoniae, locus natalis Aristotelis. Hinc. Stagirites, ae, m. 1. i. e. Aristoteles, Cic.

Stagnans, tis, o. *kidradt, kidradó*; überlaufend. 2) v. gr. aqua, lacus, Plin. *álló*; stillstehend.

Stagnātĭlis, e, v. gr. piscis, Plin. *tói, tóból való, tóban lakó*; in oder aus dem See oder stehenden Wasser, dahin gehörig.

Stagnātus, a, um, *vízárja által elboríttott*; mit Wasser überschwemmet. Colum. 2) *megtzinezett*; verzinnt. Plin.

Stagnensis, e, pro: stagnatilis, August.

Stagnĕus, a, um, pro: stanneus, Colum.

Stagnīnus, a, um, v. gr. color, Front. *állóvízhez hasonló, v. abból való*; stehendem Wasser ähnlich, oder vom stehenden Wasser.

Digitized by Google

Stagno, āvi, ātum, āre, 1. *állóvizé, v. tó medjdra kidraḍni, tavat tsindlni*; ein See oder stehendes Wasser seyn, austreten. Ubi aquae evagatae stagnant, Plin. 2) *elborítni, eláraszlani*; überschwemmen. Tiberis plana urbis stagnaverat, Tacit. 3) *állandóva tenni, megerősítni*; stehend machen, befestigen, verwahren. Se adversus insidias stagnare, Veget. 4) *megtsinosni*: verzinnen. Plin.

Stagnōsus, a, um, *motsáros, potsolyás, tavas*; voll Pfützen oder von stehenden Gewässern. Apul.

Stagnum, i, n. 2. *állóvíz, vízállás, tó, motsár, potsolya*: jedes stehende Wasser, das keinen Abfluß hat, als See, Teich, Pfütze eines ausgetretenen Flusses. Cic. Liv. Horat. 2) ap. poëtas, *víz, vízek*; Gewässer überhaupt. Virg. 3) *vízárok, tsatorna*; Wassergraben, Canal. Ovid.

Stăgŏnĭas, ae, m. 1. *darabos temjén*; Tropfweihrauch. Plin.

Stăgŏnītis, ĭdis, f. 3. *gálbantsipa*; Galbanharz. Plin.

Stălactĭcus, a, um, *lefelepegő*; abtröpfelnd. Gloss.

Stălactītes, ae, m. 1. *tsepegőkő*; der Tropfstein, Wallstein. Boeth.

Stălagmĭas, ae, m. 1. *tiszta gálitz, v. gálitzkő, tseppes gálitz*; der Tropfen-Vitriol. Plin.

Stălagmĭum, ĭi, n. 2. *hosszúkás fülönfüggő*; länglichtes Ohrgehänge. Plaut.

Stămen, ĭnis, n. 3. *mellyékfonál*; der Grundfaden oder die Grundfäden beym Weben, Weberzettel, Werfte, Aufzug, Kette genannt. 2) *akármelly fonal, szálfonal*; jeder Faden. Stamina ducere, vel torquere, Ovid. *fonni, fonalat eresztení*; spinnen. 3) *fonalforma szál, rost*; der Faden, die Faser. Plin. 4) *fatestálkái vagy erei*; die Striemen im Holze. Plin. 5) *a' lant húrjai*; die Saiten auf der Leyer. 6) *ólm, vagy ólomszál a' virágban*; der Staubfaden, die Staubwäge. Botan.

Stămĭnātus, a, um, *font*: gesponnen. 2) *szőtt*; gewirkt. Petr.

Stămĭnĕus, a, um, e gr. rota, Prop. *fonalból, v. szálakból álló, fonal*; aus Fäden, voll Fäden. 2) e. gr. vena ligni, Plin. *rostos, fonalhoz hasonló*; faserig, den Fäden ähnlich.

Stamnĭātus, a, um, i. q. Staminatus.

Stannārĭus, ĭi, m. 2. &c. faber, *tsínos, tsínöntő*; ein Zinngießer. Gloss.

Stannĕus, a, um, e. gr. pyxis, Plin. *tsinből való, tsín*; zinnern.

Stanno, āre, 1 *tsínnel befuttatni*; überzinnen. Colum.

Stannum, i, n. 2. *tsín*; das Zinn. Plin. (antiquis mixtura ex argento et plumbo).

Stăpĕda, et Stapia, ae, f. 1. *kengyel, kengyelvas*; ein Steigbügel. Vet. Inscrip.

Stăpes, ĕdis, m. 3. idem. 2) *hallást elómozdító tsontotska a' fülben*; ein Beinchen in dem Ohre, welches das Hören befördert. Med.

Stăphis, ĭdis, f. 3. *méregölő sarkvirág*; Länsekraut. Plin. Dicitur etiam: staphis agria, Pallad.

Stăphylīnus, v. —os, i, c. 2. *pesztelenítő neme*; eine Art Pastinak. Plin.

Stăphylŏdendron, i, n. 2. *pisztátzfa*; der Pimpernußbaum. (Staphylea pinnata, L.) Plin.

Stăphylōma, ătis, n. 3. *szőlőszem, v. szőlőmag forma hiba a' szemben*; ein Fehler des Auges in Gestalt einer Weinbeere oder eines Weinbeerkerns. Veget.

Stapia, ae, vide: Stapeda.

Stăpŭlae, ārum, f. plur. *portékák lerakóhelye*; ein Stapel, eine Niederlage der Waaren. Jus stapularum, J.Ct. *lerakatáshoz való jusse némely városoknak, melly szerint az általmenő portékák a' kötöségös vásárlás végett bizonyos ideig megállíttatnak*: eine Stapel- oder Niederlagsgerechtigkeit, ein gewisses Vorrecht einiger Städte, vermöge dessen alle daselbst durchgehende Waaren vorher auf eine gewisse Zeit daselbst niedergelegt und zum öffentlichen Verkaufe feilgebothen werden müssen.

Stăta, ae, f. 1. v. Stata Mater, dea sic dicta, Fest.

Stătānus, a, um, e. ge. vinum, Plin. *igen jó féle bor neme Olaszországban*: eine vortreffliche Art Wein in Italien. 2) Subst. Statanus et Statullanus, v. Statilinus, i, m. 2. deus, praeses puerilitatis, ubi primum stare et incedere infantes inciperent, Varr.

Stătārĭus, á, um, (sto) e. gr. prandium, Mamert. *állva esö, történő, v. végbe menő*; im Stehen geschehend. 2)

Digitized by Google

álló, helyben álló; wa. an einem Orte ſtehet. 3) e. gr. miles, Liv. *őrizet-seregbeli katona*; ein Soldat von der Garniſon. 3) e. gr. comoedia, Ter. *az az: szellő és tsendes foglalatú*; d. i. ſanften und ruhigen Inhalts. Talis comoediae actor vocatur: statarius. 4) e. gr. orator, Cic. *tsendes magaviseletű, nem tüzeskedő*; der ruhig auf ſeinem Orte ſteht, nicht affectvoll. 5) e. gr. jus, JCt. *álló törvény, kurta törvény*; ſtehendes Gericht.

Stătasso, ĕre, 3. *megállítni, megerősítni*; ſtehend machen, befeſtigen. Cic,

Stăter, ĕris, m. 3. moneta hebraica quatuor drachmarum, v. denariorum. Hier.

Stătĕra, ae, f. 1. *terpenyős, és serpenyőtlen font*; die Wage, ſowohl mit als ohne Wagſchalen. e. gr. aurificis, Cic. v. auraria, Varr. *aranymérték*; eine Goldwage. 2) *bets, valaminek betse*; der Werth einer Sache. Plin. 3) *mérőserpenyő keresztigdja*; die Wage (jugum an der Wage). Stat. 4) *bizonyos evőeddny*; gewiſſe Speiſegeſchirre. Plin.

Stathmus, i, m. 2. *istálló, ól*; ein Stall. Gloss. 2) *szállás*; eine Herberge. Idem.

Stătice, es, f. 1. *gombos lelleg*; eine abſtringirende Pflanze. Plin. (Statice Armeria L.) 2) *testek nehézségéről szóló tudomány*; die Wiſſenſchaft von der Schwere der Körper. Mathem.

Stătĭcŭlum, i, n. 2. *függőszekér, hintó*; ein hangender Wagen, eine Kutſche. Plin. 2) *gyalog hintó*; eine Sänfte. Macr. 3) *kép*; ein Bild, eine Statue. Plin.

Stătĭcŭlus, i, m. 2. *tsendes tántz neme*; eine Art ſanften Tanzes. Plaut.

Statiellae aquae, orbs Liguriae. Hinc: Statiellates, Liv. et Statiellenses, Cic. incolae ejusdem.

Stătĭlĭnus, vide: Statanus.

Stătim, Adv. *mindjárt, egyszerre, lagottan, ottan, tüstént, menten*; alsobald, ſogleich, auf der Stelle. Cic. Caes. 2) *mihelyt tsak*; ſobald als. Cic. 3) e. gr. rem gerere, Plaut. *ollva, állókelyben*; ſtehend. 4) *állandóúl, szüntelen, mindég*; beſtändig. Talenta bina statim capiebat, Ter.

Stătīna, ae, f. 1. dea, quae infanti praeerat, Tert.

Stătio, ōnis, f. 3. (sto) e. gr. terrae, Manil. planetae, Astron. *állás, egy helyben állás, vesztég állás*; das Stehen, Stillſtehen, Feſtſtehen. 2) *hajóállás, révpart*; Standort der Schiffe. Liv. 3) *strázsa, őrizet*; eine Schildwache. Stationem habere, Idem. *strázsán lenni*; Wache halten. 4) *hivatal*; der Beruf. In statione sua manere, Cic. 5) *imádkozás helye*; ein Ort, wo die Leute zuſammen zu kommen pflegen, ihr Gebeth zu verrichten. Tert. 6) *szállás*; die Herberge. In arce Athenis statio mea nunc placet, Cic. 7) *festségőhely, útszán, v. útszapadokon*; ein Ort, wo Leute ſitzen oder ſtehen, um zu ſchwatzen, z. B. auf der Gaſſe, Gaſſenbänken ꝛc. Pand. 8) *városok követeinek öszvejövetelek helye*; ein Ort, wo die Geſandten der Städte zuſammen kommen. Plin. 9) *marhaállás, ól, istálló*; Standort des Viehes, ein Stall. Pand. 10) *postahely, postaállás*; eine Poſtſtation. Inscript. 11) *rend*; die Ordnung. Comas ponere in statione, Ovid.

Stătĭōnālis, e, e. gr. stella Martis, Plin. *álló, egy helyben, v. vesztég álló*; ſtill ſtehend. 2) *állandó*; ſtandhaft. Idem.

Stătĭōnārĭus, a, um. *állási, v. állóhelyet illető*; das Stillſtehen oder den Standort betreffend. e. gr. miles, Paud. *őrálló, v. őrizet-seregbeli*; der auf Poſten iſt, oder in Garniſon liegt. Stationarii, Cod. Theod. *postamesterek*; Poſtmeiſter.

Stătĭōton, i, n. 2. *bábakaláts*; die Eberwurz. Apul.

Stătĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *álló, v. faragott képetske*; eine kleine Statue. Petr.

Stătĭus, ĭi, m. 2. nomen Romanum, Gell.

Stătīva, ōrum, n. plur. *nyugvó, álló, v. állandó helye a' tábornak*; ein Standlager. Liv. 2) *hajóállás, révpart*; Standort der Schiffe. Etiam: stativae, arum, f.

Stătīvus, a, um, e. gr. aqua, Varr. *álló, rendes helyben álló*; ſtehend, ſtillſtehend. e. gr. praesidium, Cic. *állandó őrizet-sereg*; eine beſtändige Garniſon.

Stătōnia, ae, f. 1. urbs Etruriae, Plin.

Digitized by Google

Stător, ōris, m. 3. cognomen Jovis apud Romanos, Sen. 2) *szolga, vdrosszolga, porosztó*; Aufwärter, Bedienter, besonders bey obrigkeitlichen Personen. Cic.

Statŭa, ae, f. 1. *dllő, v. faragott kép, öntött kép, oszlopkép, bálvány*; eine Statue, gegossene Bildsäule. Statuam alicui ponere, v. statuere, Cic. v. constituere, Nep.

Statŭāria, ae, f. 1. *képfaragdi mesterség*; die Bildhauerkunst. Plin.

Statŭārius, ii, m. 2. *oszlopképöntő, bálványöntő*; ein Bildgießer. Plin. 2) *képfaragó*; ein Bildhauer. Quint.

Statŭārius, a, um, *képfaragdshoz való*; zum Bildhauen gehörig. e. gr. ars, Plin. i. q. Statuaria.

Statŭlĭber, i, m. 2. Statŭlĭbĕra, ae, f. 1. *rabszolga, v. rabszolgdló, ki csak kevés időre nyert szabadságot*; ein Sclav (Sclavinn) der (die) nur auf gewisse Zeit die Freyheit erhalten. Pand.

Statulinus, vide: Statanus.

Statūmāria, ae, f. 1. i. q. proserpinaca, Apul.

Statūmen, Inis, n. 3. (statuo) *támasz, szőlőkaró*; eine Stütze, ein Weinpfahl. Colum. 2) Statumina, *kabdábok, hajóborddk, azon görbe fák, mellyekhez az oldaldeszkák szegeztetnek*; die Rippen der Schiffe, i. e. die krummen Hölzer, woran die Seitenbreter befestiget werden. Caes. 3) *álly, fundamentom*; eine Unterlage, Grundlage. Vitr.

Statūmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *támaszvetés valami alá*; die Unterlage. Vitruv.

Statūmino, āre, 1. v. gr. vineam, Plin. *karózni, karó vagy más támasz dltal megerősitni*; durch eine Stütze oder Unterlage fest machen.

Statuncŭla, ae, f. 1. vel Statunculum, i, n. 2. *dllóképetske*; eine kleine Statue. Petron.

Statŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquem ante oculos, Cic. captivos in medio, Liv. *dlltni*; machen, daß etwas steht, stehen lassen. 2) v. gr. statuam, Cic. tabernaculum, Nep. regnum, Cic. *feldllitni, dlltni valahova, tenni, emelni*; setzen, aufrichten, errichten, hinstellen. Exemplum statuere, Tet. *példát adni, mutatni, valakinek megbüntetése dltal másoknak*; ein Exempel geben oder statuiren. 3) v. gr. urbem, Virg. arma, Ovid. *épitni*; erbauen. 4) v. gr. tempus colloquio, Liv. pretium rei, Ter. *meghatdrozni, szabni, megdlltni*; festsetzen, bestimmen. In aliquem aliquid gravius statuere, Caes. Vix statuere apud animum possum, utrum, etc. Liv. *nehezen tudom magamat meghatdrozni, 's a' t.* ich kann nicht entscheiden, u. s. w. Hinc. 5) *feltenni, v. elvégezni magdban, magát valamire vagy magdba valamit hatdrozni*; bey sich festsetzen, beschließen, den Entschluß fassen, sich vornehmen. Cic. et Nep. 6) *valamit végezni, elvégezni, megdlltni, rendelni*; festsetzen, verordnen. Statuitur ne sit Creta provincia, Cic. 7) *azt gondolni, úgy vélekedni, azt tartani*; glauben, dafür halten, meinen. Laudem statuo esse maximam, Cic. Ut mihi statuo, Cic. *a' mint én vélekedem, a' mint én képzelem*; wie ich glaube oder mir vorstelle.

Statūra, ae, f. 1. v. gr. hominis, Cic. *termet, testdllds, nagyság*; die Statue, der Wuchs, Leibesgestalt, Größe. 2) v. gr. arboris, Colum. *nagyság, magasság*; die Größe, Höhe.

Statūs, a, um, *dllitott, tett, helyhezetett*; gesetzt, gestellt. 2) *megdlltott, kiszabott, meghatdrozott*; festgesetzt. Stati siderum cursus, Cic. 3) *dllandó, dllhatatos*; standhaft, beständig. 4) stata forma, Gell. *középszerű szépség*; eine mittelmäßige Schönheit.

Status, us, m. 4. *dllds, valaminek az dlldsa*; das Stehen, die Stellung, die Positur. Status erectus, Cic. *egyenes dllds felfelé*; gerades Stehen. 2) *dllapot, kar*; der Zustand. In eo statu res meae sunt, Ter. Status incertus ac dubius, Liv. Restituere aliquem in pristinum statum, Cic. Status reipublicae, Cic. 3) *fekvés, dllds, helyhezetés*; der Stand, die Lage, Beschaffenheit. Statum mutare, Gell. de statu demovere, Cic. 4) *kar, az az: dllapot vagy rang mellyben valaki születik, vagy helyhezetik*; den Stand. Cic. et Pand. Inclyti Status et Ordines! JCt. Hung. *tekintetes Karok és Rendek*; hochedle Stände, u. s. w. Status Ecclesiasticus, JCt. *Egyhdzi rend*; der geistliche Stand.

Digitized by Google

Stătūtĭo, ōnis, f. 3. *odaállítás, feldllítás, bedllítás, kidllítás*; die Stellung, Hinstellung, Errichtung. Vitruv.

Stătūtum, i, n. 2. *rendelés, szabott törvény*; eine Verordnung, ein Gesetz. Cic.

Stătūtus, a, um, *meghatdrozott*; bestimmt. Statuta dies, Liv. 2) *meghatdrozlatott, elvégeztetett*; beschlossen. Cic. 3) *feldllított*; aufgerichtet. Statuti pali, Varr.

Stĕătītes, ae, m. 1. sc. lapis, vel Steatītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, *egy esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Stĕătōma, ătis, n. 3. *szalonnds kelevény*; eine Art Geschwulst, die etwas Fettiges oder gleichsam Talgiges enthält. Cels.

Stĕga, ae, f. 1. *hajófeddl*; das Verdeck auf dem Schiffe. Plaut.

Stĕgănōgrăphĭa, ae, f. 1. *titkos irds mestersége*; die Kunst oder Art, wie man mit verborgener und geheimer Schrift oder Ziffern schreiben soll. Gloss.

Stegnōsis, is, f. 3. *az izzadólyukak összehúzódása*; die Zusammenziehung der Schweißlöcher. Plin.

Stegnōtĭcus, a, um, *összehúzó, szorltó*; zusammenziehend, zusammenstopfend. Med.

Stegnus, a, um, *szorltó*; dicht, fest, adstringirend. Plin.

Stēla, ae, v. Stēle, es, f. 1. *dgas, oszlop*; ein Pfeiler, eine Säule. Plin.

Stēlis, ĭdis, f. 3. *fagyöngy*; die Mistel. Plin. (Viscum, L.)

Stella, ae, f. 1. *tsillag, t. i. az égen*; der Stern am Himmel. Cic. Stellae fixae, Ovid. *álló tsillagok*; die Fixsterne. 2) *tsillag, tsillagforma test*; der Stern. Colum. 3) *szemfény*; der Augenstern. Claud. 4) *fény, t. i. a' gyémántnak fénylő pontja*; der Stern oder Schimmer auf den Edelsteinen. 5) *tsillagsat*; das Gestirn. Virg. 6) *tsillaghal*; der Sternfisch. Plin.

Stellans, tis, o. *tsilldmló, fénylő*; glänzend, schimmernd. 2) v. gr. coelum, Virg. *tsillagos*; von Sternen glänzend. Virg.

Stellāria, ae, f. 1. *tsillaghúr*; das Sternkraut. Bot.

Stellāris, e, *tsillagos, tsillagnemű*; sternartig. Macr.

Stellas, ātis, o. vide: Stellatis.

Stellātis, e, v. Stellas, ātis, sc. ager, Cic. ager in Campania.

Stellātūra, ae, f. 1. *ebvonds, p. o. a' szoldból*; die Abkürzung, der Abzug. Spart.

Stellātus, a, um, *tsillagos, tsillagzott*; gestirnt. Claud. 2) *tsillagok közzé szdmldlt*; unter die Sterne versetzt. Cic.

Stellĭfer, a, um, *tsillagot hordozó, tsillagos*; Sterne tragend. Cic.

Stellĭger, a, um, idem. Varr.

Stellĭmĭcans, tis, o. *tsillagos, fénylő, ragyogó*; gestirnt, von Sternen funkelnd. Varr.

Stellĭo, ōnis, m. 3. *gyöngyös gyék, gekkó*; der Geko. (Lacerta gecko L.) 2) Met. *álnok, ravasz ember*; ein listiger ränkevoller Mensch. Apul.

Stellĭōnātus, us, m. 4. *álnok ravaszság*; eine schändliche Betrügerey. Pand.

Stello, āvi, ātum, āre, 1. *tsillagokkal megrakni*; mit Sternen besetzen. Plin. 2) *tsillagokkal megrakva lenni*; mit Sternen besetzt seyn. Cic.

Stemma, ătis, n. 3. *koszorú*; ein Kranz. Prud. 2) *tsimer, familia v. nemzetség tsimere*; das Wappen. Svet. 3) *nemzetség eldgazása, v. fdja, a' nemzetség törzsökfdja*; der Stammbaum, die Ahnentafel, Genealogie, Reihe der Verwandten. Senec.

Stēna, ōrum, n. pl. *szoros dltaljárdsok*; enge Päße. Liv.

Stĕnōcōrĭāsis, is, f. 3. *lovak szembeli nyavalydjok*; eine Augenkrankheit der Pferde. Veget.

Stĕnōgrăphĭa, ae, f. 1. *sebeslrds mestersége*; die Schnellschreibekunst. Gloss.

Stentor, ŏris, m. 3. Nom. pr. viri qui clamando quinquaginta alios simul clamantes superavit. Hor. Hinc. Clamor Stentoreus, Arn. *rettentő nagy kiabdlás*; ein fürchterliches Geschrey.

Stĕphănoplŏcos, i, m. 2. *koszorúkötő*; ein Kranzbinder. Plin.

Stĕphănītis, ĭdis, f. 3. vitis species, Plin.

Stĕphănŏmēlis, planta incerta, Plin.

Stĕphănos, i, m. 2. *koszorú, virdgokneve*; Kranz, ist ein Rahme einiger Gewächse. Plin.

Stercōrārius, a, um, *ganéjhordó*; zum Mistragen dienlich. Varr.

Digitized by Google

Stercŏrātĭo, ōnis, f. g. *trágyázás*; die Düngung. Colum.

Stercŏrātus, a, um, *megtrágyázott, megganajozott*; gedünget. Plin.

Stercŏrĕus, a, um, *ganéjból való, ganajos*; aus Koth, Mist, kothig. 2) *rút, otsmány*; garstig. Plant.

Stercŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agrum, Cic. *trágyázni, megtrágyázni, ganajozni*; düngen, oder mit Mist düngen. 2) *a' ganéjt kihányni*; ausmisten. Pandect.

Stercŏrōsus, a, um, v. gr. solum, Colum. *ganajos, trágyás*: gedüngt, gut gedüngt. 2) *ganéjjal, szeméttel telyes*; voll Mist, voll Unflath. Colum. Comp. -ior, Sup. issimus, Cato.

Stercŭlĭnĭum, Stercŭlinum, vide: Sterquilinium.

Stercŭlus, Stercŭlas, Stercŭlius, v. Stercŭtus, i, m. 2. deus, qui stercorandi agri rationem primus induxit. Lact. (Macrobio cognomen Saturni, Lactantio filius Fauni) Vocatur etiam: Sterces, August.

Stercus, ŏris, n. 3. *ember és állat ganéja, ganéjlat, trágya*; die Excremente der Menschen und Thiere, Koth, Mist, Dünger. Varr. Hinc. e. gr. curiae, Cic. *tandts motska*; der Auswurf des Raths. 2) Trop. e. gr. ferri, Scrib. Larg. *salak*; der Schlacken.

Stercŭtĭus, Stercutus, vide: Sterculius.

Stĕrĕlytis, ĭdis, f. 3. *ezüstsalak, ezüsttajték*; der Silberschaum. Plin.

Stĕrĕŏbăta, ae, f. 1. *oszloptalp*; ein Postament der Säulen. Vitr. 2) *kőfalfundamentom*; eine Grundmauer. Idem.

Stergēthron, i, n. 2. *fülfü*; die Hauswurz. Plin.

Stĕrĭa, ae, f. 1. urbs in Attica, Plin.

Stĕrĭcŭla, i. q. Sterilicula.

Stĕrigmos, i, m. 2. *bizonyos levegőbeli tüzes tünemény*; eine gewisse feurige Lufterscheinung. Apul.

Stĕrĭlĕfăcio, ĕre, 3. *terméketlenné, magtalannd, v. meddővé tenni*; unfruchtbar machen. Solin.

Stĕrĭlĕfio, ĕri, i. q. sequens. Solin.

Stĕrilesco, ĕre, 3. *terméketlenné, v. meddővé, v. magtalannd lenni*; unfruchtbar werden. Plin.

Stĕrĭlĭcŭla, ae, f. 1. i. e. vulva porcae, quae nondum concepit, Petr.

Stĕrĭlis, e, e. gr. ager, vacca, Virg. herba, Ovid. *terméketlen, magtalan, meddő*; unfruchtbar. e. gr. vir, Catull. i. e. eunuchus. 2) Trop. e. gr. Februarius, Cic. nummus, Pand. *gyümölcstelen, hasson nélkül való, hasznot nem hajtó*; fruchtlos, ohne Nutzen. 3) e. gr. veri, Pers. *hazug*; lügenhaft. 4) *üres*; leer. e. gr. manus, Plaut. epistola, Plin. Ep. *ajándék nélkül való*; ohne Geschenke. Urbes studiorum steriles, Vellej. 5) a datis sterilem esse, Plaut. *szűkön ajándékozkatni*; nicht viel schenken können. Comp. -ior.

Stĕrĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. agrorum, Cic. mulierum, Plin. arborum, Idem. *terméketlenség, magtalanság, meddőség*; die Unfruchtbarkeit. e. gr. coelestis, Plin. *levegőnek, v. időjárásnak rosz befolyása*; der üble Einfluß der Luft, üble Witterung. 2) e. gr. annonae, Colum. *drágaság*; die Theuerung.

Stĕrĭlus, a, um, i. q. sterilis, Lucr.

Sternax, ācis, o. e. gr. equus, Vi g. *levető, földöverő*; zu Boden werfend. Sternaces cives, Sidon. *földre borúló, 's méllyen megalázva kérő*; die sich zu Boden werfen und demüthig bitten.

Sterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. e. gr. nemum foliis, Hor. *behinteni, béteritni, befedni*; bestreuen, bedecken. 2) *elkészítni*; zurecht machen. e. gr. lectos, Ter. *ágyat vetni, ágyalni*; betten. 3) e. gr. se somno, Virg. *lefeküdni aludni*; sich schlafen legen. 4) e. gr. equum, Liv. *megnyergelni*; satteln. 5) e. gr. aliquem humi, Cic. *levetni, leteritni, földöz ütni, v. verni*: niederwerfen. e. gr. se ad pedes alicujus, Idem. *valakinek ldbaihoz borúlni*; einem zu Fuße fallen. 6) *kiterjeszteni*; ausbreiten, ausdehnen. Insulae sternuntur inter Helium ac Flevum, Plin. *terjednek el, v. feküsznek*; erstrecken sich, oder liegen. 7) e. gr. locum, Cic. *egyenlővé v. térré tenni*; ebnen. e. gr. locum saxis, Liv. *kövel kirakni*; pflastern. e. gr. aequora, Virg. *letsendesiteni*; beruhigen, stillen. 8) e. gr. iter, Stat. *törni, nyitni, v. tsinálni, p. o. útat*; den Weg bahnen.

Sternon, i, n. 2. *mejjtsont*; das Brustbein. Med.

Sternŏthyŏides, *toroktsontot és nyelvet emelő két inashús*; ein Paar

Digitized by Google

Muskeln, welche das Kehlbein und die Zunge in die Höhe heben. Idem.

Sternōthyroïdes, *gége felső részét rekesztő két inashús*; ein Paar Muskeln, welche das oberste Theil der Luftröhre schließen. Med.

Sternum, i, n. 2. id. qu. Sternon.

Sternūmentum, i, n. 2. (sternuo) *prüszkálteto eszköz, v. por*; was das Niesen erregt, Niesmittel, Niespulver. Plin. 2) *prüszszentés, tüszszentés*; das Niesen. Idem.

Sternūo, ui, ūtum, ĕre, 3. *prüszszenteni, prüszkölni, tüszszenteni*; niesen. Plin. 2) Met. *lobogni*; knistern. Lumen sternuit, Ovid. 3) e. gr. omen alicui, Prop. *rá prüszszenteni, prüszszentve közölni*; zuniesen, niesend mittheilen.

Sternūtāmentum, i, n. 2. i. q. Sternumentum, Cic.

Sternūtātĭo, ōnis, f. 3. (sternuto) *prüszszentés*; das Niesen. Apul.

Sternūto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *prüszszentgetni*; oft niesen. Colum.

Stēröpe, es, f. 1. Plejadum (*fiastyúk*; das Siebengestirn.) una. Ovid.

Stĕröpes, ae, m. 1. unus Cyclopum. Virg.

Sterquilīnium, (etiam: Sterculinium, et Sterculinum), ii, n. 2. (stercus) *ganéjdomb, ganéjrakás, ganéjverem, ganéjtartókely*; ein Misthaufen, eine Mistgrube, ein Mistplatz. Varr. 2) Trop. *undok, v. fertelmes ember*; ein unfläthiger Mensch. Ter.

Stertĕrus, a, um, *rest, tunya, álmos*; faul, schläfrig. Petr.

Stertīnius, ii, m. 2. philosophus Stoicus, Hor. Hinc: Stertinius, a, um, *Stertiniusi*; Stertinisch. Idem.

Sterto, sterti, et stertui, ĕre, 3. *hortyogni, horkolni*; schnarchen. Cic. 2) *aludni, mélyen aludni*; schlafen oder fest schlafen. Ter.

Stēsichŏrus, i, m. 2. poëta lyricus Graecus, Cic.

Steura, ae, f. 1. id. qu. Tributum, JCt.

Sthĕnĕboea v. Sthĕnŏboea, ae, f. 1. Proeti uxor, Bellerophontis amore capta. Hinc: Stheneb, v. Stenebo-ëius, a, um. e. gr. heros, i. e. Bellerophon, Sidon.

Sthĕnĕlus, i, m. 2. filius Capanei in exercitu Graecorum ad Trojam, Virg. 2) pater Eurysthei. 3) rex Liguriae cujus filius in cycnum mutatus, Hinc: Sthĕnĕlēius, a, um, e. gr. hostis, Ovid. i. q. Eurysthaeus, Sthenelēius, ĭdis, f. 3. e. gr. volucris, Ovid. i. q. cycnus, v. olor.

Stibădium, ii, n. 2. *félkerekségű fekvő, v. élőhely, p. o. asztal körül lévő pad*; eine halbzirkelförmige Lagerstatt, z. B. Tischbank. Alias: Sigma, Plin. Ep.

Stibium, ii, n. 2. Stibi et Stimmi, *piskoltz*; das Spießglas. Plin. 2) *szemhéjj festő törött piskoltz*; ein Pulver aus geröstetem Spießglase, welches von den Frauen auf die Augenlieder gestrichen ward. Apud feminas orientis vocatur: Surme, Id.

Stĭcha, v. Stica, ae, f. 1. *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Plin.

Stĭcĭdia, ae, f. 1. idem, Colum.

Stigma, ătis, n. 3. *belésütött jegy, bélyeg, égetésfolt*; ein eingebranntes Zeichen, Brandmahl. Plin. 2) Trop. *gyalázás, átsárlás, rágalmazás*; die Beschimpfung, Verläumdung. Mart. Suet. 3) *ügyetlen, v. tudatlan borbély által ejtett jegy, jel, metszés, vágás, v. szárás az dhrzsaton*; ein von einem ungeschickten Barbier im Gesichte gemachtes Zeichen, Schnitt, Stich. Mart.

Stigmătĭas, ae, m. 1. *bélyeges, megbélyegezett, p. o. rabszolga*; ein Gebrandmarkter, z. B. Sclav. Cic.

Stigmătĭcus, a, um, *megbélyegezett, égetésfoltal megjelelt*; mit einem Brandmahle bezeichnet. Cic. 2) *rossz hirben lévő*; übel verschrien. Colum.

Stigmātus, a, um, *megbélyegezett, égetésfoltal megjelelt*; gebrandmarkt, gezeichnet. Cic.

Stigmo, āvi, ātum, āre, 1. (stigma) *égetésfoltal megjelelni, megbélyegezni*; mit einem eingebrannten Marke (Mahle) bezeichnen. Prud.

Stigmōsus, a, um, *égetésfoltokkal tellyes, bélyeges*; voller Brandmarken, gebrandmarkt. Petr. Plin. Ep.

Stilbon, tis, m. 3. (*ragyogó, fényló*; schimmernd, strahlend) i. q. planeta Mercurius, Apul.

Stilla, ae, f. 1. *tsepp, tsöpp, p. o. víztsepp*; der Tropfen. Cic. 2) Trop. e. gr. olei, Mart. temporis, August. *egy tsepp, az az: kis, kevés*; Tropfen, i. e. eine Wenigkeit, ein Bischen.

Digitized by Google

Stillans, tis, o. *tsepegő*; tráufelnd. Gloss.

Stillārium, ii, n. 2. *rdadds, hozzdadds, a' folyó testekből*; eine Zugabe der flüssigen Dinge. Sen.

Stillāticius, v. Stillatitius, a, um, (stillo) e. gr. resina, Plin. *tsepegő*; tráufelnd.

Stillātim, Adv. *tseppenként*; tropfenweise. Varr.

Stillātivus, a, um, *tsepegő*; tráufelnd. Plin. Val.

Stillicīdium, ii, n. 2. (stilla et cado) *tsepegés, tsepegő nedv*; das Träufeln, träufelnde Feuchtigkeit. Lucr. Stillicidia urinae, Plin. *vizellet felakadás*; die Strangurie. Hinc: per stillicidia amittere animam, Sen. *lassan lassan*; nach und nach. 2) *ereszről, v. eszterkádról letsepegő víz, eresztsatorna*; das vom Dache herabtráufelnde Wasser, die Dachtraufe, Dachrinne. Vitr.

Stillo, āvi, ātum, āre, 1. (stilla) transit. *tsepegtetni*; träufeln, träufeln lassen. e. gr. rorem ex oculis, Hor. *sirni, könnyezni*; weinen, Thränen fallen lassen. 2) intransit. *tsepegni*; träufeln, tröpfeln. Vas, unde stillet aqua, Varr. 3) Met. e. gr. aliquid in aurem, Juv. *titkon valamit a' fülébe súgni*; etwas heimlich ins Ohr sagen.

Stilus, v. Stylus, i, m. 2. *oszlop, ágas*; eine Säule, ein Pfeiler. 2) *íróvessző*; ein Griffel. Cunctante stylo elucubrare opus, Val. *lassan, és gondosan írni valamelly munkát*; ein Werk langsam und bedächtig schreiben. 3) *írásmód*; eine Schreibart. Oratio Attico stylo scripta, Cic. 4) stylum vertere, Hor. *a' leirtat megváltoztatni 's megjobbítni*; das Geschriebene ändern und verbessern. 5) stylus dicendi opifex, Cic. *az írásbeli gyakorlás által készül az ordtor*; die Übung im Schreiben macht einen Redner. 6) *mellék sarjadás*; ein Nebensprößchen. Colum. 7) *gyümölts szár*; ein Stiel am Obste. Idem. 8) *napóra mutatója*; die Zeigerstange an den Sonnenuhren. Gloss.

Stimmi, vide: Stibium.

Stimŭla, ae, f. 1. dea, quae homines ad laborem, dein ad libidinem instigavit. Ovid.

Stimŭlātio, ōnis, f. 3. *izgatás, ingerlés, készítetés, ösztönözés, esztekélés*; die Reitzung. Tacit.

Stimŭlātor, ōris, m. 3. *izgató, ösztönző*; der Reitzer. Claud.

Stimŭlātrix, īcis, f. 3. *izgató, v. ösztönző (asszony, v. leány)*; eine Reitzerinn. Plaut.

Stimŭlĕus, a, um, e. gr. supplicium, Plaut. *tövisből, kusztonyból álló, az által végkez menő*; aus Stacheln bestehend. 2) *összevesztett*; verhetzt. Ovid.

Stimŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *esztekével, kusztonnyal szúrni, v. hajtani a' barmot*; mit dem Stachel stechen, das Vieh antreiben. Luer. Sil. 2) *gyötörni, kinozni, nyughatatlankodtatni*; martern, quälen, beunruhigen. Te conscientiae stimulant maleficiorum, Cic. 3) e. gr. ad arma, Liv. *ösztönözni, izgatni, készítetni*; reitzen, antreiben. Stimulabat me, ut caverem, Cic.

Stimŭlōsus, a, um, *ösztönző, készítető*; voll Reitzungen. Coel. Aur.

Stimŭlum, i, n. 2. i. q. sequens; *karbács, ostor, veszsző*; eine Peitsche, Spießruthe. Plaut.

Stimŭlus, i, m. 2. *eszteke, ösztöke, kusztony, a' mivel az ökröt hajtják*; ein spitziger Stachel, womit man die Ochsen forttreibt. Plaut. 2) Met. *izgatás, nógatás, ösztön*; die Anreitzung, der Antrieb. Stimulos alicui admovere, Cic. *valakit ösztönözni*; einen anreitzen. 3) *bosszúság*; der Verdruß. Stimulus ego non sum tibi, Plaut. 4) *béke*; das Fußeisen. Caes.

Stinguo, stinxi, stinctum, stinguĕre, 3. *oltani, eloltani*; löschen, auslöschen. Cic.

Stipātio, ōnis, f. 3. (stipo) *valaki körül állás, v. tolongás*; das Herumstehen um einen, der Drang von Menschen. Cic. 2) *bedugás, betömés*; das Stopfen. Idem. 3) v. gr. enthymematum, Quint. *összehalmozás*; die Zusammenhäufung.

Stipātor, ōris, m. 3. *bedugó, betömő*; ein Stopfer. Sen. 2) e. gr. corporis, Cic. *testőrző, drabant, kisérő*; ein Trabant, Begleiter.

Stipātus, a, um, *összve, v. sürűen tömött*; dicht in einander gestopft. 2) *körülvevés*; umgeben. 3) *kisért*; begleitet. Plin.

Stipātus, us, m. 4. *körülvevés*; die

Digitized by Google

Umgebung. 2) *kisérés*; die Begleitung. Sansk.

Stipendiālis, e, (stipendium) *zsoldhoz való*; zum Solde gehörig. Sid.

Stipendiārius, a, um, e. gr. oppidum, Cads. *adófizető*; zinsbar. 2) *zsoldert szolgáló, zsoldos*; um Sold dienend. Cic. 3) Subst. *esztendőnként kegyelempénzt húzó*; der jährlich ein Gnadengeld bekommt. Gloss.

Stipēndiātus, a, um, *táplált, ältartott*; unterhalten, ernährt. Tert.

Stipendior, ātus sum, āri, Dep. 1. *zsoldért szolgálni*; um Sold dienen. Plaut

Stipendium, ii, n. 2. *hadizsold, hópénz*; der Kriegssold. Mereri stipendia, Cic. *zsoldért szolgálni*: um Sold dienen. 2) *táborozás*; der Feldzug. Facere stipendia pedibus, Liv. *gyalog szolgálatot tenni, a' gyalogság közt szolgálni*; zu Fuße dienen. 3) *adó, adófizetés*; die Abgabe. Stipendium imperare et imponere victis, Grut. 3) *hadi szolgálatban töltött esztendő*; ein Jahr in Kriegsdiensten zugebracht. Qui stipendiis confectis erant, Cic. *kik kiszolgálták esztendejiket*; die ihre Jahre ausgedient hatten. 5) *hadikassza*; die Kriegskasse. Sallust. 6) *esztendei jótétemény valamelly tanuló számára, segedelempénz, kegyelempénz*; eine jährliche Wohlthat für einen Studierenden. Col.

Stīpes, ĭtis, m. 3. *karó, sövénykaró*; ein Pfahl, Zaunstecken. Stipitem adigere per medium hominem, Sen. *által, v. keresztül szúrni*; einen spießen. 2) *törzsök, faderék*: der Stamm eines Baumes. Idem. 3) Met. *ostoba, buta*; ein Tölpel. Plaut.

Stīpidōsus, a, um, (stipes) *fás*; holzig. Apul.

Stīpo, āvi, ātum, āre, 1. *dugni, tömni, bedugni, betömni*; stopfen, verstopfen. Virg. 2) *sűrűn egymásba foglalni, rakni, v. tenni*; dicht an einander fügen. Idem. 3) *körűlvenni, körűlkeríteni*; umgeben. Virg. 4) *kísérni*; begleiten. Cic.

Stips, stīpis, f. 3. *apródonként gyűjtött pénz, alamizsna, zsold, bér*; das einzeln gesammelte Geld, das Almosen, der Sold, Lohn. Stipem spargere, Plin. *kihányni a' pénzt*; das Geld auswerfen. 2) *engesztelő áldozat*; ein Versöhnungsopfer. Suet. 3) *újesztendei ajándék*; ein Neujahrsgeschenk. Idem.

Stīpticus, a, um, e. gr. medicamentum, Gloss. *szorító*; stopfend. 2) *összehordó*; zusammentragend. Plin.

Stīpŭla, ae, f. 1. *fűszál, gabonaszál, szalmaszál, zsúp*; ein Halm, Kornhalm, Strohhalm Ter. 2) *tarló*; die Stoppel. Stipulam urere, Virg. 3) *gabonaszárszíp*; eine Pfeife von einem Kornhalme. Suidenti miserum stipula disperdere carmen, Idem.

Stīpŭlātio, ōnis, f. 3. *forma szerént való ígérés, fogadás, felfogadás, kézadás*; die förmliche Verheißung, Angelobung, Handgelöbniß. Cic.

Stīpŭlātiuncŭla, ae, f. 1. Dim. a stipulatio, Cic.

Stīpŭlātor, ōris, m. 3. *felfogadtató, szövetség tétető*; der sich förmlich angeloben läßt. Suet.

Stīpŭlātus, a, um, *megígért, felfogadott*; versprochen, angelobt. Stipulata mann promittere, v. spondere, Gloss. *kézaddással fogadni*; mit dem Handschlage angeloben.

Stīpŭlātus, us, m. *fogadás, felfogadás, megígérés*. die Angelobung, Stipulirung. Pand.

Stipŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *valamit forma szerént felfogadtatni*; sich etwas förmlich angeloben lassen. Cic. Pand. 2) *valaki kívánságára fogadni, megígérni*; auf Verlangen angeloben. Pand.

Stīria, ae, f. 1. *jégtsap*; ein Eiszapfen. Virg.

Stīriācus, a, um, (stiria) e. gr. gutta, Solin. *fagyos, megfagyott*; gefroren.

Stirpesco, ĕre, 3. (stirps) *meggyökeredzni, szárbu indúlni*; zum Stamme werden. Plin.

Stirpĭtus, Adv. *törzsököstől, gyökerestől, tőből, p. o. kiirtani, egészen, mindenestől*; mit Stamm und Wurzel, z. B. ausrotten, von Grund aus, gänzlich. Cic.

Stirpo, āre, 1. *kiirtani*; ausrotten. Cap.

Stirps, pis, c. 3. 1) masc. *törzsök, fatörzsök*; ein Stamm der Bäume. Imo de stirpe recisus, Virg. *gyökerestől kiirtatott*; mit der Wurzel ausgerottet. 2) fem. *törzsök, az az nemzetség, familia*; der Stamm der Menschen, Geschlecht, Familie.

Digitized by Google

Humili de stirpe natus; Ovid. 3) *fundamentom, eredet*; herkunft, der Grund von etwas. Cic. 4) *mélyen meggyökeredzett estobasdg*; eine tief eingewurzelte Thorheit. Altae stirpes stultitiae, Idem.

Stīva, ae, f. 1. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Virg.

Stlăta, ae, f. 1. *dereglye*; ein breites Schiff. Gell.

Stlătārius, a, um, *külsőorszdgi, külföldi, hajón hozott*; ausländisch, zu Schiffe eingebracht. Juv.

Stlis, pro: lis, Quint.

Sto, stěti, stătum, stare, 1. *dllani, dllni*; stehen. Cum virgo staret, et Caecilia sederet, Cic. 2) *kidllani, t. i. viadalra*; stehen um zu fechten, fechten. Pro aliquo stare, Liv. *valaki mellett hartsolni, valakit oltalmazni*; für Jemanden fechten, ihn vertheidigen. 3) ab aliquo, vel cum aliquo stare, Nep. *valaki mellett, v. részén lenni, vele tartani, hozzá dllani*; es mit Jemanden halten, auf seiner Seite seyn. Liv. 4) *megdllani, megdllapodni, dllani. dlva maradni*; stehen, stehen bleiben, sich nicht rühren, still stehen. Mare stat, Virg. 5) *fenndllani, megdllani, erősen dllani, tartani, dllapotjában megmaradni*; stehen bleiben, fest stehen, seinen Stand und Dauer behaupten. Me stante stare non poterant, Cic. Resp. stetit virtute tua, Liv. 6) *meghatározva lenni, változhatatlanúl megmaradni*; beschlossen oder bestimmt seyn, unveränderlich seyn. Stat sua cuique dies, Virg. Sententia stat, Ter. Stat. Nep. *meg van határozva, így marad*; es ist beschlossen, es ist festgesetzt, es bleibt dabey. 7) *dllhatatos lenni, dllhatatosan megmaradni valami mellett*; fest stehen, fest verharren, standhaft seyn. Promissis stare, Cic. *szavát megtartani, igéretét telyesíteni*; sein Wort oder sein Versprechen halten. In fide stare, Cic. In sententia stare, Liv. 8) *kidllani, kiűlni*; hervor stehen, hervor ragen. Stantes oculi, Ovid. *kidlló, v. kiűlő szemek*; hervorstehende Augen. 9) *kerűlni, lenni valamibe, t. i. pénzbe*; zu stehen kommen, kosten. Centum talentis stat, Liv. Multo sanguine haec victoria nobis stetit, Liv. *sok vérontásba kerűlt nekünk ez a' győzödelem*; dieser Sieg hat uns viel Blut gekostet Magno ei stat absentem fuisse. Gell. Pluris staret, Sen. *többe kerűlne*; es würde mehr kosten. 10) *dllani valakin, valakitól függeni*; bey Jemanden stehen, von ihm abhängen. Salus stat in armis, Val. Fl. 11) stare gelu, Ovid. *megfagyva lenni*; gefroren seyn.

Stŏa, ae, f. 1. *befedett sétdlóhely*; ein bedeckter Gang. 2) fuit porticus Athenis, ubi Zeno docebat.

Stoebe, es, f. 1. *komótsin. fű neme*; das Steheukraut. Plin. (Phleum, L.)

Stoechas, ădis, f. 3. sc. insula. Plur. Stoechades scil. insulae ad litus Narbonense Galliae, hodie: Isle de Hieres. 2) i. e. Lavandula Stoechas, L. *spikindrd*; der Spikinard.

Stŏĭce, Adv. *Stoikusok módjára, szorosan*; Stoisch, streng. Cic.

Stŏĭci, ōrum, vide: Stoicus.

Stŏĭcus, a, um, v. gr. schola, Cic. i. e. Stoicos vel eorum Philosophiam concernens. Hinc: Stoicus, i, Subst. Plur. Stoici, i. e, philosophi Stoici. Cic.

Stŏkhŏlmĭa, ae, f. 1. *Stokholm, fő városa Svéczidnak*; die Stadt Stockholm in Schweden. Geogr.

Stŏla, ae, f. 1. *bokdigérő hosszú ruha, paldst*; ein langes Kleid, das vom Halse bis auf die Knöchel geht. 2) *asszonyi hosszú köpönyeg*; ein Frauenzimmer-Mantel. Hor. 3) *papi paldst vagy más köntös*; ein Priestermantel, Priesterrock, Talar. Apul.

Stŏlātus, a, um, i. e. stolam gestans. Vitr.

Stŏlīde, Adv. *bolondúl, esztelenűl, ostobdúl*; thöricht, albern, närrisch. Liv. Comp. stolidius, Amm.

Stŏlĭdĭtas, ātis, f. 3. *esztelenség, ostobaság, bolondság*; die Albernheit, Thorheit, Dummheit. Flor.

Stŏlĭdus, a, um, *esztelen, bolond, ostoba*; albern, närrisch, dumm, thörig, Liv. 2) id. qu. nihil agens, Cic.

Stŏlo, ōnis, m. 3. *ostorinda, suhartz, gyökér inda*; ein Zweig an Bäumen oder Gewächsen, der von der Wurzel ausschlägt, Wurzelsprosse. Varr.

Stŏmăcăce, es, f. 1. *vérveszély, sűlly a' szájban, tnyekben, szájveszély*;

eine Krankheit des Zahnfleisches, Mundfäule, Scharbock. Plin.

Stŏmăchābundus, a, um, *békételen, durtzás*; unwillig. Gell.

Stŏmăchanter, Adv. *békételenkedve*; unwillig. August.

Stŏmăchĭcus, a, um, *gyengegyomrú*; einen schwachen Magen habend. Sen.

Stŏmăchor, ātus sum, āri, Dep. 1. *békételenkedni, bosszankodni*; unwillig oder verdrießlich seyn oder werden, Unwillen empfinden, böse seyn oder werden. Cic. Cum aliquo stomachari, Cic. *valakivel veszekedni, összeveszni*; sich zanken mit Jemanden.

Stŏmăchōse, Adv. *bosszankodva, békételenkedve*; verdrießlich oder zornig. Cic.

Stŏmăchōsus, a, um, *bosszús, békételenkedő, durtzás, haragos*; voller Unwillen, unwillig, zornig. Hor.

Stŏmăchus, i, m. 2. *nyeldeklötső*; die Speiseröhre, Schlundröhre. Cic. 2) a' *gyomor szája*; der Magenmund. Plin. 3) *gyomor*; der Magen. Cic. 4) *ízlés valamikez*; der Geschmack an etwas. Non est mei stomachi, Cic. *semmi kedvem tem telik benne, nem gyönyörködöm benne*; ich habe keine Lust dazu. 5) *harag, bosszankodás*; der Zorn, Unwille. Epistola plena stomachi. Cic.

Stŏmătĭce, es, f. 1. *szájtisztitó szer*; Mundarzney. Plin.

Stŏmătĭcus, a, um, *szájveszélyes*; der ein Geschwür im Munde hat. Plin.

Stŏmōma, ătis, n. 3. *ateél*; der Stahl. Agric. 2) *talak, vassalak*; der Hammerschlag. Gloss.

Stŏrax, ăcis, pro: styrax; *storáxszmézga, v. tsipa*; der Storaxgummi. Solin.

Stŏrĕa, v. Stŏrĭa, ae, f. 1. *gyékény, terítőgyékény*; eine geflochtene Decke aus Stroh, Binsen oder Stricken, ꝛc. Liv. et Caes.

Storge, es, f. 1. *szülői indúlat a' gyermekek erdnt*; die Neigung der Aeltern gegen ihre Kinder. Tac.

Străbismus, i, m. 2. *kantsalság*; das Schielen. Med.

Străbo, ōnis, m. 3. *kantsal, zanda*; ein Schieler, Schielender. Cic. et Hor. 2) cognomen Romanum. Liv.

Străbōnus, i, m. 2. *kantsal*; schielend.

Străbus, a, um, *zanditó, kantsal, bandzsa*; schielend, Ovid.

Străges, is, f. 3. v. gl. tectorum, arborum, Liv. *leverés, lepotsköldés, földreteritése*; das Niederwerfen, Niederschlagen, das zu Boden schlagen. Stragem dare, Virg. *leverni*; niederschlagen. 2) *veszedelem, verontás, megverettetés, az ütközetben*; die Niederlage, Niedermetzelung der Menschen. Cic. Complere strage campos, Liv.

Străgŭla, ae, f. 1. *terítő, p. o. lóterítő, szabrák, ágyterítő, 's a' t.* jede Decke, das Deckzeug, z. B. eine Satteldecke, Bettdecke. Cic. 2) *matráts, szörderákally*; die Matratze. Cic. 3) *pokróts, tserge*; die Kotze. Sid.

Străgŭlum, i, n. 2. id. qu. Stragula. Mart.

Străgŭlus, a, um, *béterítő, teritni való*; zum bedecken oder zudecken dienlich.

Strāmen, ĭnis, n. 3. *alom, fekvésre elkintett szalma*; die Streu, was man unterstreut, besonders Getreidehalme, Stroh. Virg.

Strāmentārius, a, um, *szalmahoz való*; zum Stroh gehörig. Falx stramentaria, Cato. *szetskametsző*; die Heckerlingsense.

Strāmentĭcius, a, um, *szalmából való, szalma*; strohern. Auct. B. Hisp.

Strāmentor, āri, Dep. 1. *szalmát szedni össze*; Stroh sammeln. Hygin.

Strāmentum, i, n. 2. *szalma, szalmából vetett alom, zsupp*; das Stroh, die Streu, der Schapstroh. Liv. 2) *terítő, p. o. pokróts, lóterítő, szabrák*; eine Decke, z. B. Kotze, Pferdedecke. 3) *matráts, szörderákally*; die Matratze. Caes.

Strāmĭnĕus, a, um, *szalmából való, szalma*; aus Stroh, strohern. Ovid.

Strangĭa, ae, f. 1. *görögországi búza*; eine Art Weitzen in Griechenland. Plin.

Strangŭlābĭlis, e, *megfojtható*; was erstickt werden kann. Tert.

Strangŭlātio, ōnis, f. 3. *megfojtás*; das Ersticken, das Erwürgen. Plin.

Strangŭlātor, ōris, m. 3. *megfojtó*; der Ersticker, Erwürger. Spartian.

Strangŭlātrix ĭcis, f. 3. *megfojtó, (t. i. asszony)*; die Erstickerinn, Erwürgerinn. Prud.

Strangŭlātus, a, um, *megfojtott*; erwürgt, erdrosselt. Plin.

Strangŭlātus, us, m. 4. i. q. strangulatio, Plin.

Strangŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr.

anserem, Plin. patrem, Cic. *megfojtani*; erſticken, erwürgen. Strangulari, Cels. *megfúlni*; erſticken, erſtickt werden. 2) *sinórral megfojtani, megsinórozni*; erdroſſeln, ſtranguliren. 3) *fojtogatni, kinozni*; würgen, quälen. Ovid.

Strangūria, ae, f. 1. *nehezenvizelléś*; der Harnzwang, Harnwinde. Cic.

Strangūrĭōsus, a, um, *nehézvizelló, nehezen vizellhető*; mit der Strangurie behaftet. Marc. Emp.

Strāta, ae, f. 1. *országút, tsindlitát*; die Straſſe. Eutr.

Strātāgēma, et Stra egema, ătis, n. 3. *hadi fortély*; die Kriegsliſt. Val. Max. 2) *tsalárdság, ravaszság*; jede Liſt. Cic.

Strāte, Adv. *szélesen*; breit. Juv.

Strātēgĕum, v. —ium, ĭi, n. 2. *fővezér sátora, hadi főszállás*; das Feldherrnzelt, das Hauptquartier. Vitruv.

Strātēgĭa, ae, f. 1. *tartomány, kerület*; die Landvogtey, der Kreis. Plin.

Strātēgus, i, m 2. *hadivezér*; der Heerführer, Feldherr. Plaut. 2) *felvigyázó*; der Aufſeher. Plaut.

Strātĭōtes, ae, m, 1. *tsitzkóró, tsitzfark, egérfarkfű*; die Schafgarbe. Plin.

Strātĭōtĭcus, a, um, *hadi, katonai*; kriegeriſch, ſoldatiſch. Plaut.

Strātŏnicēa, ae, f. 1. urbs Cariae, Cic.

Strātŏpēdum, i, n. 2. i. q. castra, Jul. Obseq.

Strātor, ōris, m. 3. *lovász, nyergelő*; ein Reitknecht, der das Pferd ſattelt. Spartian.

Strātum, i, n. 2. *ágy, fekvő hely*; das Bett, ein Lager. Surgere strato, Virg. 2) *takaró, pokróz*; eine Decke, Kotze. Sen. 3) strata viarum, Virg. *tsinált útak, kirakott útak*; gepflaſterte Straßen.

Strātūra, ae, f. 1. *út vagy útsza kirakása*; das Pflaſtern. Svet.

Strātus, a, um, *elhintett, elszórt*; ausgeſtreut. 2) *megvetett, p. o. ágy*; aufgebettet, gemacht, z. B. Bett. Plaut. 3) *levetett, leesett, p. o. valaki lábaihoz, leborúlt*; niedergeworfen. Stratus ad pedes alicujus, Stat. 4) *kirakott, p. o. utsza, tsindlt, p. o. út*; gepflaſtert. 5) aequor stratum, Plaut. *a' letsendesedett tenger*; das beſänftigte Meer. 6) *odatámaszkodott*; hingelehnt. Hor.

Strātus, i, m. 2. urbs Acarnaniae, Mela. 2) fluvius Hyrcaniae, Liv.

Strātus, us, m. 4. *takaró*; die Decke. 2) *odahintés, v. szórás*; das Hinſtreuen. Varr.

Strēna, ae, f. 1. *újesztendei ajándék*; ein Neujahrsgeſchenk. Svet.

Strēnĭa, ae, f. 1. i. e. dea Strenua, apud Romanos, Varr.

Strēnŭa, ae, f 1. sc. dea, quae moribundis adstabat, Aug.

Strēnŭe, Adv. *serényen, hamar, nagy serénységgel*; hurtig in ſeinen Geſchäften, munter, betriebſam, geſchwind. Cic.

Strēnŭĭtas, ātis, f. 3. *serénység, elevenség*; Hurtigkeit, Munterkeit, Betriebſamkeit. Ovid.

Strēnŭo, āre, 1. *serénykedni*; munter etwas thun. Plaut.

Strēnŭus, a, um, *serény, eleven, munkás*; betriebſam, hurtig, munter, thätig. Ovid 2) v. gr. bello strenuus, Nep. vel. militiae, Tac. *vitéz, bátor*; tapfer, beherzt.

Strĕpĕrus, a, um, *tsörgő, tsevegő*; rauſchend, klappernd. Apul.

Strĕpĭto, āre, 1. (Frequ. a strepo) *zörgeni, lármázni*; ein Geräuſch machen. Virg.

Strĕpĭtus, us, m. 4. v. gr. rotarum, Caes. *zörgés, tsörgés, dörömbölés, tsörtetés, harsogás*; Geräuſch, Getöſe, Lärmen, Raſſeln, Knallen, Klirren, Klang ꝛc. Cic. Hor.

Strĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3 *zörögni, tsörögni, dörömbölni, tsörtetni, harsogni, lármázni, 's a' t.* rauſchen, ein Geräuſch oder Getöſe machen, ſich hören laſſen, ertönen, raſſeln, lärmen ꝛc. Inter se strepere, Cic. *lármázni*; lärmen. Strepit murmure campus, Virg.

Strepsĭcĕros, ōtis, m. 3. *egy görbeszarvú vad dllat Afrikában*; ein wildes Thier in Afrika mit krummen Hörnern. Plin.

Strĭa, ae, f. 1. *rovátk, apró barázdátskák vagy völgyelt húzások*; eine längliche Vertiefung, Kerbe, Falze, Hohlkehle, Vertiefung, Furche. Varr.

Strĭātūra, ae, f. 1. *rovátkolás*; die Machung länglicher Vertiefungen, Falzung. Vitruv.

Strĭātus, a, um, *rovátkos*; mit Furchen unterſchieden. 2) v. gr. frons. Apul. *ránczos, összeránczolt*; gerunzelt.

Digitized by Google

Striblīgo, ĭnis, f. 3. *kajszasdg*; die Krümme. 2) *hiba*; der Fehler. Gell.

Strictē, Adv. *szorosan, szúken*; enge, knapp. Pallad. 2) *szorosan, kémélletlenül, a' regula szerént, pontosan*; genau, ſtrenge. Strictius interpretari, Pandect.

Strictim, Adv. *szúken, szorosan*; enge, knapp. Plaut. 2) v. gr. dicere, Cic. *rövideden*; kurz.

Strictīvus, a, um, *fosztani való, fosztható, kiszántható, p. o. kukoritza*; was geſtreift, abgeſtreift, oder abgepflückt wird. Cato.

Strictor, ōris, m. 3. *fosztó, kiszántó, p. o. kukoritza fosztó, törzselő, 's a' t.* der ſtreift, abſtreift, oder abpflückt. Cato.

Strictūra, ae, f. 1. *lefosztás, leszaggatás, letördelés*; das Streifen, Abſtreifen, oder Abpflücken. Colum. 2) *összeszorítás*: die Zuſammenpreſſung Coel. Aur. 3) *tüzes vas szikra*; die Funken vom glühenden Eiſen. Virg. 4) *rovátk*; die Kerbe. Petron.

Strictus, a, um, *kemény, durva*; ſtreng, rauh. Sen. 2) strictus gladius, Cic. *kivont kard*; ein gezucktes Schwert. 3) folia ex arboribus stricta, Caes. *lefosztott levelek*; abgeſtreifte Blätter. 4) *rövid beszédű*; kurz im Reden. Quint. Comp. strictior, Sup. strictissimus.

Strīdens, entis, o. *nyikorgó, tsörgő*; knirrend, knirſchend, klirrend. Virg.

Strīdeo, īdi, ēre, 2. et Strīdo, ĕre, 3 *tsikorogni, nyikorogni, tsikorgó hangot adni, tsörögni*; knarren, ſchnarren, pfeifen, klirren. Virg. 2) *susogni, suttogni*; ziſchen, liſpeln. Ovid. 3) *zúgni*; murmeln. Mare stridit, Virg.

Strīdor, ōris, m. 3. *akarminémű lárma, zörgés, tsörgés, nyikorgás, zúgás, süvöltés, korsogás, mormolás, 's a' t.*; Geräuſch oder Getöſe von allerhand Art, das Ziſchen, Pfeifen, Knirren, Knarren, Sauſen, Schwirren, Schnarren, Murmeln. Cic. Ovid.

Strīdŭlus, a, um, *tsörgő, zörgő, nyikorgó, zúgó, süvöltő*; rauſchend, tönend, ziſchend, pfeifend, knirrend, knarrend, ſauſend, ſchwirrend. Virg.

Strīga, ae, f. 1. *hosszú rend, p. o. széna, 's a' t.* eine lange Reihe, ein Strich. Colum. 2) *bardáda*; eine Furche. 3) pro: strix; *lappantyú, (maddr)*; die Nachtſchwalbe. Petr.

Strīgātus, a, um, v. gr. ager, Front. *bardákás*; der die Furchen in der Länge hat.

Striges, um, plur. a Strix.

Strīgilātio, ōnis, f. 3. *vakarás, lóvakarás*; das Striegeln. Gloss.

Strīgilĕgŭla, ae, f. 1. *kis vakaró*; eine kleine Striegel. Apul.

Strīgilis, is, f. 3. *vakaró, lóvakaró*; die Striegel. Plaut. 2) *dörzsölő eszköz, p. o. a' fördéskötzben*; ein Inſtrument zum Frottiren 3) *edény neme*; eine Art Geſchirr. Varr.

Strigmentum, i, n. 2. *vakarék*; das Abgekratzte, Abgeſchabte. Plin.

Strīgo, āre, 1. *megállapodni*; inne halten, des Ausruhens wegen ꝛc. Plin.

Strīgōnium, ii, n. 2. *Esztergom városa Magyarországban*; die Stadt Gran in Ungarn. Geogr.

Strīgōsus, a, um, *sovány*; mager. Colum. Equi strigosiores, Liv. 2) Trop. strigosior, Cic. sc. orator; *sovány beszédű, minden tsiſrasdg nélkül való*; mager, ohne Schmuck der Worte.

Stringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. metas, Ovid. *érinteni, érni, megérni, gyengén*; ſtreifen, berühren. 2) v. gr. aliquem hasta, Virg. *megsebesíteni, megsérteni*; verwunden, verletzen. 3) v. gr frondes, Virg. baccas, Varr. *letépni, lefosztani, leszedni*; abſtreifen, abpflücken. 4) v. gr. apprehensum manu, Plin. *merőn megházni, házásan tartani*; hart anziehen. 5) stringere ensem, Liv. *kardot rántani, és vágásra emelni*; das Schwert zucken. 6) *éppen hátros lenni vele, tőszomszédjában esni*; hart angränzen. Curt.

Stringor, ōris, m. 3. *érés, illetés, súrólás*; das Streifen, Berühren. 2) *összehúzó erő, szorító erő*; die zuſammenziehende Kraft. Lucr.

Strĭo, āvi, ātum, āre, 1. *kivölgyelni, rovátkolni*; hohl machen, mit länglichen Vertiefungen, Hohlleiſten, Hohlkehlen, Falzen oder Kerben verſehen. Vitruv.

Strīto, āre, 1. *ballagni*; langſam eine hergehen. Varr.

Strix, ĭgis, f. 3. *bagoly, fülesbagoly*; der Uhu, die Nachteule. Lucan. 2) *kivölgyelés, rovátk*; die Vertiefung

Digitized by Google

der Hohlkehlen, die Hohlkehle. 3) *bozsorkány*; eine Hexe. Petr. 4) *dudva*; ein Unkraut. Plaut.

Strobilum, promontorium Arabiae, hodie: Faran. Mela.

Strōbilus, i, m. 2. *fenyőtoboz*; der Tannzapfen. 2) *tzirbeltoboz*; die Zirbelnuß. Pand.

Strōbus, i, f. 2. *sima fenyő*; wohlriechender Zirbelbaum. (Sinus Strobus, L.)

Strōma, ātis, n. 3. *terlő, szőnyeg*; die Decke, der Teppich. Capit.

Strombus, i, m. 2. *szárnyastsiga*; die Flügelschnecke. Plin.

Strongylus, a, um, *horgas, görbe*; krumm, gebogen. Plin.

Strŏphus, ae, vel Strŏphe, es, f. 1. *güzs*; die Winde. Vitr. 2) *ravaszság, tsalárdság*: die List, Betrügerey. 3) *vers, versgér, egy verset tevő két sor, 's a' t.* die Strophe. Mart.

Strŏphas, adis, f. 3. Plur. Strophades, um, insulae maris Jonici.

Strŏphārius, ii, m. 2. qui strophia parat. Plaut.

Strŏphiolum, ii, n. 2. *kosszorútska*; ein Kränzchen. Plin.

Strŏphium, ii, n. 2. *kivarrott asszonyi öv*; ein geflochter Frauenzimmergürtel. Cic. 2) *zsebbeli keszkenő vagy kendő, zsebkeszkenő*; ein Schnupftuch. Cic. 3) *koszorú*; ein Kranz. Virg.

Strŏphius, ii, m. 2. rex in Phocide, pater Pyladis. Ovid.

Strŏphōsus, a, um, *hasfájós*; mit dem Bauchweh behaftet. Veget.

Strŏphus, i, m. 2. *hasfájás*; der Bauchweh. Veget.

Stroppus, i, m. 2. id. qu. Strophium, Veg.

Structe, Adv. *feltzifrázva, ékesgetve*; gepuzt, geschmückt. Tert.

Structĭlis, e, *összerakott*; aus mehreren Stücken zusammen gefügt. Vitruv. 2) v. gr. caementum, Mart. *épitésre való*; zum Zusammenfügen oder zum Mauern dienlich.

Structĭo, ōnis, f. 3. *összerakás*; die Zusammenfügung, die Zusammensetzung. 2) *felállitás, felépités*; die Erbauung, Errichtung. Jul. Firm.

Structor, ōris, m. 3. *összerakó, felállitó, felépitő*; der etwas zusammen fügt, etwas erbauet. 2) *kőmives, ács, épitő*; der Maurer, Zimmermann ꝛc. Cic.

Structŏrius, a, um, *épitést illető, épitési*; das Bauen betreffend. Tert.

Structūra, ae, f. 1. *összerakás, alkotás*; die Zusammenfügung, Ordnung Cels. 2) v. gr. parietum, Caes. *épités, felállitás, alkotás*; die Erbauung, Errichtung. 3) v. gr. verborum, Cic. *elrakás, összerakás, helykeztetés, helyes elrakás, elrendelés*; ordentliche Zusammenfügung der Gedanken oder Worte, Ordnung, Bau. 4) *épület, alkotmány*; das Gebäude. Vitr.

Structus, a, um, *felállitott, épitett*; aufgerichtet, gebaut. 2) *elrendelt*; geordnet. Cic.

Strŭes, is, f. 3. (struo) *rakás, egy rakásra hányt vagy rakott dolgok*; ein Haufen zusammen oder über einander gelegter oder liegender Dinge. Ovid. 2) v. gr. lignorum, Liv. *fa rakás*; ein Haufen Holz. 3) v. gr. foeni, Stat. *boglya, kazal*; ein Heuhaufen, Heufehmen, die Triße. 4) *buzaasztag*; der Fruchtschober. Colum.

Strŭix, icis, f. 3. id. qu. Strues, Plaut.

Strūma, ae, f. 1. *gelyva, golyva, guga*; ein Kropf, verhärtete Geschwulst am Halse. Cic.

Strūmātĭcus, a, um, *golyvás, golyvás*; einen Kropf habend. Firmic.

Strūmĕa, ae, f. 1. id. qu. Stramus, Plin.

Strūmella, ae, f. 1. *golyvátska*; ein kleiner Kropf. Marc. Emp.

Strūmentum, i, n. 2. pro: instrumentum, Tertull.

Strūmōsus, a, um, *golyvás, golyvás*; einen Kropf habend. Colum.

Strumus, i, m. 2. *kányaszem*, (*planta*) die Krähenaugen. (Strychnos, L.)

Strŭo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. lateres, Cass. *összverakni*; zusammenfügen. 2) v. gr. templa, Virg. muros, Mart. acervum, Hor. *rakni, felrakni, épitni, tsindlni*; zusammen fügen, erbauen, errichten, verfertigen, machen, bauen. 3) v. gr. aciem, Liv. copias, Caes. *elrendelni, rendbe dlitni*; zusammen fügen, ordnen, in Ordnung stellen. 4) v. gr. insidias, Liv. mortem alicui, Tac. *készitni, kohalni, mesterkedni valamin, valamire törekedni, forralni, p. o. gonoszt*; zubereiten, schmieden, anstellen, mit etwas umgehen. 5) v. gr. rem, Pers. altaria donis, Virg.

Digitized by Google

rakásra gyűjteni, nevelni, sokasítni; häufen, vermehren.

Strŭthĕa, ae, f. 1. *birsalmafa*; der Quittenbaum. Matthiol. Struthea mala, Plin *birsalmák*; die Quitten.

Strŭthĭo, ōnis, m. 3. *struts*, (*maddr*); der Strauß (ein Vogel). Capitol.

Strŭthĭŏcămēlĭnus, a, um, *strutzmadártól való*; vom Vogel Strauß. Plin.

Strŭthĭŏcămēlus, i, m. 2. id. qu. Struthio, Plin.

Strŭthĭon, v. —ium, ĭi, n. 2. *szappanfű*; das Seifenkraut; (Saponaria officinalis, L.)

Strŭthŏpus, ŏdis, o. *verébláb*; sperlingsfüßig. Plin.

Strychos, i, m. Strychnum, i, n. 2. *tsutsór fuja*, (*plánta*); eine Art von Nachtschatten. Plin.

Strymon, v. Strymo, ōnis, m. 3. fluvius inter Macedoniam et Thraciam, hodie: Mariza. Hinc: Strymonius, a, um, i. e. Thracicus, Virg.

Stŭdĕo, ŭi, ēre, 2. cum Inſin. vel Dativ. v. gr. intrare, Nep. virtuti, Cic. laudi et dignitati, Cic. *igyekezni valamire, valaminek elérésére, megnyerésére, valamire adni magát*; Eifer bezeigen, ſich Mühe geben, ſich befleißigen oder bemühen. 2) studere, Plin. vel literis studere, Quint. *tanúlni, tanúlásra, v. tudományokra adni magát*; ſtudieren. 3) v. gr. scire, Cic. *kívánni, vágyni, p. o. valamit tudni, v. megtudni*; begierig ſeyn. 4) v. gr. alicui, Cic. *kedvezni valakinek, kajlandósággal viseltetni valaki erdnt*; günſtig ſeyn, begünſtigen.

Stŭdĭōse, Adv. *szorgalmatosan, minden igyekezettel*; eifrig, begierig. Cic. studiosius, Cic. studiosissime, Plin. Ep.

Stŭdĭōsus, a. um, *szorgalmatos, igyekező*; fleißig, eifrig. Cic. 2) v. gr. venandi, Cic. florum, Hor. equorum, Claud. *kedvellője valaminek*; ein Liebhaber von etwas oder einer Sache. 3) *valamire igyekező, valami erdnt kajlandósággal viseltető*; begierig, geneigt zu etwas. Studiosus literarum, Nep. *tanúló*; ſtudierend, ein Studierender. Studiosa disputatio, Quint. *tudós vetekedés*; ein gelehrter Diſput. Studiosus juris, Suet. *törvénytanúló*; ein Juriſt.

Stŭdĭōsus, i, m. 2. id. qu. Studiosus literarum, *tanúló*; ein Student. Cic.

Stŭdĭum ĭi, n. 2. *buzgóság, igyekezet valamire*; der Eifer, Trieb, Neigung, Bemühung, Begierde. Summo studio discere, Cic. Ardere studio veri reperiendi, Cic. 2) *tanúlás*; das Studieren. Studia exercere, Cic. *tanúlni*; ſtudieren. Hinc: Studia, orum, pl. *tudomány, tudományos dolgok, tudós dolgok*; die Studien, die Gelehrſamkeit, oder gelehrte Dinge, die man treibt. Cic. 3) pars tium studium, Cic. *részrehajlás*; die Partheylichkeit. 4) *hajlandóság valamire, vagy valaki erdnt, indúlat*; die Neigung zu etwas, Lieblingsneigung, Liebhaberey. Studiis eorum inservisse, Nep. 5) *kedves foglalatosság, a' mibe valakinek kedve telik*; Lieblings-Studium oder Beſchäftigung. Se adplicare ad studium musicum, Ter. 6) *tanúlóhely, oskola, iskola*; der Studierort, die Schule. Cic.

Stulte, Adv. *ostobúl, esztelenül, bolondúl*; einfältig, albern, thöricht. Cic. stultius, Liv. stultissime, Cic.

Stultĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *ostoba beszéd, bolondság*; das einfältige thörichte Reden. Plaut.

Stultĭlŏquĭum, ĭi, n. 2. *bolondbeszéd, ostobaság*; das einfältige thörichte Reden. Plaut.

Stultĭlŏquus, a, um, *esztelenkedő, bolondokat beszélló*; thöricht redend. Plaut.

Stultĭtĭa, ae, f. 1. *bolondság, esztelenség, ostobaság*; die Thorheit, Unbeſonnenheit, Albernheit. Cic. 2) *együgyűség, tudatlanság*; die Unwiſſenheit. Ter.

Stultĭvĭdus, a, um, *bámész*; herumgaffend. Plaut.

Stultŭlus, a, um, Dimin. id. qu. stultus, Apul.

Stultus, a, um, v. gr. homo, Cic. *együgyű, esztelen, ostoba, bolond*; einfältig, unbeſonnen, thöricht, albern. Stultissima persona, Cic.

Stultus, i, m. 2. *bolond, esztelen ember, örült*; ein Narr, Thor. Cic.

Stŭpa, vel Stuppa, ae, f. 1. *tsepű*, das Werg. Liv.

Stŭpĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. *bámúlásra indítni*; in Erſtaunen ſetzen. Liv. 2) *elkábítni*; betäuben, gefühllos machen. Cic.

Digitized by Google

Stŭpĕfactĭo, ōnis, f. 3. *elbámúlás, elrémülés, dlmélkodás*; die Erſchreckung. August.

Stŭpĕfactus, a, um, *elrémült, eldlmélkodott, elbámult*; erſchreckt, erſtaunt. Varr.

Stŭpĕfĭo, factus sum, fieri, Pass. *elbámúlni, eldlmélkodni, elrémülni*; erſtaunen, ſich entſetzen. Cic. 2) *elkábúlni*; betäubt werden. Liv.

Stŭpendus, a, um, *bámúlásra méltó, dlmélkoddásra méltó, szörnyű*; erſtaunlich, entſetzlich. Cic.

Stŭpĕo, ui, ēre, 2. *kábult, v. elkábult lenni*; ſtarren, erſtarren, betäubt ſeyn. Cum semisomnis stuperet, Cic. 2) v. gr aliquem, Cic. aliquid, Virg. *bámúlni, bámulással nézni, dlmélkodni rajta*; ſtaunen, erſtaunen über etwas. Animus stupet, Ter. *bámúl, v. dlmélkodik az ember*; man erſtaunt.

Stŭpesco, pui, ĕre, 3. *elbámulni, eldlmélkodni*; außer ſich geſetzt werden, in Erſtaunen gerathen, ſtutzen. Cic.

Stŭpĕus, v. Stuppeus, a, um, *tsepű, tsepűből való*; von Werg. Virg.

Stŭpĭdĭtas, ātis, f. 3. *érzéketlenség, kábúlás*; die Gefühlloſigkeit, Sinnloſigkeit. 2) *ostobaság*; die Dummheit. Cic.

Stŭpĭdo, āre, 1. *dlmélkoddsra indítni*; in Erſtaunung ſetzen. Mart. Cap.

Stŭpĭdus, a, um, *érzéketlenné lett, elkábult*: gefühllos, ſinnlos, betäubt, erſtarrt. Auct. ad Her. Stupidissimus, Tertull. 2) *elbámult*; erſtaunt. Cic. 3) *ostoba, kába*; dumm, dämiſch. Cic.

Stŭpor, ōris, m. 3. *megmerevedés, p. o. bámúlás, rémülés miatt, 's a' t.* die Gefühlloſigkeit, Erſtarrung. Cic. 2) *érzéketlenség, hutaság, elbutultság*; Gefühlloſigkeit, Unempfindlichkeit, Dummheit. Cic. 3) *elbámúlás, dlmélkodás, bámúlás*; das Erſtaunen. Justin. 4) *ostobaság*; der Unverſtand. Cic. 5) stupor lingvae, Cic. *ulnémúlás*; die Verſtummung.

Stŭpōrātus, a, um, *balgatag*; thöricht. Tert.

Stuppa, v. Stūpa, ae, f. 1. *tsepű, szösz, kótz*; das Werg, Heede. Liv.

Stuppĕus, v. Stūpĕus, a, um, v. gr. vincula, Virg. *tsepűből v. szöszből való*; aus Werg.

Stuprātĭo, ōnis, f. 3. *parázndlkodás*; die Schändung. Arnob.

Stuprātor, ōris, m. 3. *parázna, lator*; der Schänder eines Frauenzimmers, Hurer. Quintil.

Stupre, Adv. Obs. id. qu. turpiter, Fest.

Stupro, āvi, ātum, āre, 1. *parázndlkodni, megparázndltni*; ſchänden. Cic.

Stuprōsus, a, um, *parázna, kurvás*; hurriſch. Val. Max.

Stŭprum, i, n. 2. *szégyen, gyaldzat*; die Schande. Cum stupro redire, Naev. 2) *parázndság, kurvdlkodás*; Schändung, Hurerey, unehelicher Beyſchlaf. Cic.

Stŭrĭo, ōnis, m. 3. *közönséges tok*; der gemeine Stör. (Acipenser Sturio, L.) 2) *sóreg*; der Sterlet. (Ac. Ruthenus, L.) *hetsege*; der Lachsſtör, das Störlein.

Sturnus, i, m. 2. *seregély*; der Staar, die Sprehe. (Sturnus vulgaris, L.) Plin.

Stygĭālis, e, pro: Stygius, Virg.

Stygĭus, a, um, *pokolbéli, alvilágbéli*; hölliſch, die Unterwelt betreffend. 2) *Styx vizét illető*: den Höllenfluß Styx betreffend. Canis Stygius, i. e. Cerberus, Sen. Virg.

Stylŏbăta, ae, vel Stylŏbātes, ae, m. 1. *oszloptalp*; das Fußgeſtell der Säule. Vitruv.

Stylŏphăringĭi, ae. Musculi, *toroknyitó és záró inaskúsok*; Muskeln, welche die Kehle öffnen und erweitern. Med.

Stylus, vide: Stilus.

Stymma, ătis, n. 3. *a' kinyomott nedves testnek ott maradott része, v. törkelye*; das Dicke, das überbleibt, wenn man etwas ausdrückt. Plin.

Stymphălus, v. —os, i, m. et Stymphalum, i, n. 2. palus et urbs Arcadiae, Ovid. Hinc. Stymphalicus, a, um, i. e. inde oriundus, etc.

Styptĕrĭa, ae, f. 1. *tímsó*; der Alaun. Pandect.

Styptĭcus, a, um, *szarító, p. o. orvosság, hasszorító, 's a' t.* adſtringirend, verſtopfend, z. B. von Arzneyen. Plin.

Styrax, ācis, m. 3. *stórdxtsipa*; der Storax, ein Gummibarz. Plin. 2) *stórdxfa*; der Storaxbaum. Plin.

Styx, ygis et ygos, f. 3. fluvius Arcadiae et origo paludis hujus nominis ibidem, cujus aqua corrodens et

Digitized by Google

plane venenata esse fertur. Hinc. 2) fluvius et palus orci apud poetas. 3) i. e. inferi, *pokol*; die Hölle, Unterwelt. Virg.

Suāda, ae, f. 1. *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit. Enn. 2) dea eloquentiae, Cic.

Suādēla, ae, f. 1. *rábeszéllés valamire, javallás*; das Rathen, Zureden. Apul. 2) *az ékesenszóllás istennője*; die Beredsamkeit als Person, oder Göttinn der Beredsamkeit. Horat.

Suādenter, Adv. *javasolva*; überredend. Arnob.

Suādĕo, si, sum, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *javasolni, javalloni*: rathen, zureden. 2) *rábeszéllni, rávenni, valakit valamire*: überreden. Cic.

Suādus, a, um, (suadeo) *tanátsló, javalló*; rathend. Ovid. 2) *rábeszélló, elhitető erejű*; überredend. Symm. 3) *ingerlő, bájoló, kellemetes*; reizend, angenehm. Apul.

Sŭārius, a, um, (sus) *disznót, v. sertést illető*; die Schweine betreffend. e. gr. forum, Pand. *sertésvásár*; der Schweinmarkt. e. gr. negotiator, Plin. *sertéssel kereskedő*; Schweinhändler. Subst. suarius, Plin. *disznópásztor, sertéspáros*; ein Schweinhirt oder Schweinhändler.

Suāsio, ōnis, f. 3. (suadeo) *tanátslás, tanátsadás, tanács, javallás*; das Rathen, Rathgeben, der Rath. Sen. 2) e. gr. legis, Cic. *ajánlás, ajánlóbeszéd*; die Empfehlung oder Empfehlungsrede.

Suāsor, ōris, m. 3. *tanátsló, javalló, tanátsadó*; ein Rathgeber. Cic.

Suāsōrius, a, um, *tanátslást illető, ahoz való*; das Rathgeben betreffend. Suasoria, sc. oratio, Quint. *tanátsló, elhitető, v. ajánlóbeszéd*; eine Rede, worin Rath gegeben oder etwas empfohlen wird.

Suāsum, i, n. 2. *setét, barna, pej, v. bardtszín*; eine dunkle Farbe. Fest. 2) i. q. suasus, us, Ter.

Suāsus, a, um, (suadeo) *tanátsolt, javallott, javasolt*; gerathen. Plaut. 2) *rábeszélt, elhitetett*; überredet. 3) *setétszínű, barna*; dunkelfärbig. Fest.

Suāsus, us, m. 4. *tanátslás, tanátsolás, tanács*; das Rathen, der Rath. Ob meum suasum, Ter.

Sŭātim, Adv. (sus) *disznó módon*; nach Art der Schweine. Nigid. ap. Non.

Suāve, Adv. pro: suaviter.

Suāvĕŏlens, v. Suave olens, tis, e. *kedves, v. kellemetes illatú, v. szagú*: angenehm riechend. Catull.

Suāvĕŏlentĭa, ae, f. 1. *jóillat*; der Wohlgeruch. Sidon.

Suāvĭātĭo, v. Sāviātio, ōnis, f. 3. (suavior) *tsóholás, megtsókolás*; das Küssen, die Küssung. Plaut.

Suāvidĭcus, a, um, e. gr. versus, Lucr. *édes beszédű, mézzel folyó, kellemetes*; angenehm redend, angenehm.

Suāvĭfĭco, āre, 1. (suavis et facio) *kellemetessé, édessé tenni*; angenehm oder süß machen. Cassiod.

Suāvillum, v. Sāvillum, i, n. 2. *édes nemű lepény*; eine Art säßlicher Kuchen. Cato.

Suāvilŏquens, tis, o. e. gr. os, Enn. ap. Cic. *édes, v. mézes beszédű, kedves szavú*; angenehm redend, lieblich redend.

Suāvilŏquentĭa, ae, f. 1. *édes, kedves, mézes, v. kellemetes beszéd*; das angenehme, liebliche Reden. Cic.

Suāvilŏquus, a, um, e. gr. versus, Lucr. i. q. Suavidicus.

Suāvilūdĭus, ĭi, m. 2. *nézőjátékban gyönyörködő, v. mást azzal gyönyörködtető*; der sich an Schauspielen ergötzt oder andere damit ergötzt. Tert.

Suāvĭo, v. Sāvio, āre, 1. *tsókolni*; küssen. Pompon. ap. Non.

Suāvĭŏlum, v. Saviolum, i, n. 2. Dim. *tsókotska*; ein Küßchen. Catull.

Suāvĭor, v. Savior, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aliquem, Cic. *tsókolni, megtsókolni*; küssen.

Suāvis, e, e. gr. odor, Cic. aqua, Plin. *édes, kedves, kellemetes*; lieblich, angenehm. Flores suaves, Lucr. 2) *nyájas, barátságos*; holdselig, freundlich. Comp. suavior, Hor. Sup. suavissimus, Apul.

Suāvĭsŏnus, a, um, *kellemetes hangú*; lieblich tönend. Virg.

Suāvĭtas, ātis, f. 3. e. gr. cibi, Cic. *édesség, kedvesség*; die Süßigkeit, Lieblichkeit. 2) e. gr. vocis, Nep. ingenii, Cic. *kellemetesség, kellem*; die Lieblichkeit, Anmuth. 3) *magakedveltetés, módosság, udvariság*; die Gefälligkeit im Betragen, Manierlichkeit, Höflichkeit. Cic.

Suāvĭter, Adv. *édesen, kedvesen*;

Digitized by Google

süß, lieblich. Quam suaviter voluptas sensibus blandiatur, Cic. 2) c. gr. loqui, Cic. *kellemetesen, nyájasan*; lieblich, angenehm, anmuthig. c. gr. memimisse, Idem. *az az: gyönyörűséggel*; d. i. mit Vergnügen.

Suăvitūdo, ĭnis, f. 3. pro: suavitas, Auct. ad Her.

Suăvĭum, v. Sāvium, ĭi, n. 2. *száj, v. ajak*; der Mund oder die Lippe. Plaut. Gell. 2) *tsók*; der Kuß, das Mäulchen. Alicui dare savium, Cic. 3) *szerelmetsek esenkedő szavok*; ein Liebkosungswort der Verliebten. Meum suavium! Ter.

Sŭb, Praep. cum Acc. et Abl. *alatt, körűl, mellett*; unter, um, bey. 2) sub finem, Gloss. *vége felé*; gegen das Ende. 3) sub conditione, Cic. *feltétellel, v. feltétel alatt*; mit Bedingung. 4) sub exitu vitae, Suet. *kevéssel halála előtt*; kurz vor dem Tode. 5 sub urbe, Ter. *közel a' városhoz, a' város mellett, v. alatt*; nahe an der Stadt. 6) sub adspectum cadere, Cic. *szeméhe tűnni, v. akadni*; in die Augen fallen. 7) *után*; nach. Sub eas literas statim sunt recitatae tuae, Idem.

Sŭbabsurde, Adv. *egy kevéssé balgatagúl, helytelenűl*; etwas ungereimt. Cic.

Sŭbabsurdus, a, um, *valamennyire helytelen, v. ízetlen*; etwas ungereimt, etwas abgeschmackt. Cic.

Sŭbaccūso, āre, 1. c. gr. discessum, aliquem. Cic. *kevéssé vádolni*; ein wenig beschuldigen.

Sŭbăcĭdus, a, um, *savanyús*; etwas sauer, säuerlich. Cato.

Sŭbactĭo, ōnis, f. 3. (subigo) c. gr. ciborum, Arnob. *rágás, megrágás*; das Kauen. 2) *meggyőzés, meghódoltatás*; die Bezwingung. 3) *gyakorlás, mivelés*; die Übung, Bildung. Cic.

Sŭbactor, ōris, m. 3. *kurválkodó, gyermekfertőztető*; ein Hurer, Knabenschänder. Lampr.

Sŭbactus, a, um, (subigo) *meggyőzetett, meghódoltatott*; bezwungen. Tac. 2) *összve, v. együvehajtott*; zusammen getrieben. Cic. 3) *gyakorlott*; geübt. Bellis subacti atque durati, Liv. 4) *el, v. megidgyitott*; weich gemacht. Fest. 5) *gyakran mivelt, v. megdolgozott*; oft bearbeitet. Humus subacta atque pura, Cic. 6) c. gr. miseriis, Idem. *gyötretett*; gepeinigt.

Sŭbactus, us, m. 4. *dagasztás, gyúrás*; das Kneten. Plin.

Sŭbadjŭva, ae, m. 1. *segéd, segítő*; ein Helfer. Cod Just.

Sŭbadmŏvĕo, ēre, 2. *közeletske tenni, vinni, v. mozditni*; ein wenig hinzuthun. Col.

Sŭbadrŏganter, Adv. i. q. Subarroganter.

Sŭbadsentĭo, (—or) i. q. Subassent.

Sŭbaerātus, a, um, *rézzel elegy, v. vegyes*; mit Kupfer vermengt. c. gr. aurum. Pers. *mellyben réz van*; Kupfer inwendig habend.

Sŭbăgĭtātĭo, vel Sŭbĭgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *hatalma alá vetés*; die Unterwerfung. Plaut. 2) i. q. concubitus venereus. Idem.

Sŭbăgĭtātor, ōris, m. 3. *hatalma alá vető*; ein Unterwerfer. Gloss. 2) i. q. Subactor.

Sŭbăgĭtātrix, v. Subigitatrix, ĭcis, f. 3. i. q. meretrix. Plaut.

Sŭbăgĭto, v. Sŭbĭgĭto, āre, 1. *mélyen szántani*; tief ackern. 2) *valamire venni, izgatni, ősztönözni, kénszeritni*; zu etwas bringen, bewegen, bezwingen. Apul. 3) i. q. amorem venereum exercere, Ter.

Sŭbagrestis, e, *parasztosatska, parasztos, parasztos szabású, v. mezei*; etwas bäurisch oder ländlich. Cic.

Sŭbălāris, e, *szárny alatt lévő*; unter den Flügeln. Lampr. 2) c. gr. telum, Nep. *kónally alatt lévő*; unter den Achseln.

Sŭbalbĕo, ēre, 2. id. qu. Subalbico. Varr.

Sŭbalbens, tis, c. *fejérlő, fejéres*; weißlich. Cassiod.

Sŭbalbĭcans, tis, c. idem. Varr.

Sŭbalbĭco, āre, 1. *fejérleni, egy kevéssé fejérleni*; weißlich seyn, etwas weißlich seyn. Varr.

Sŭbalbĭdus, a, um, i. q. Subalbicans, Cels.

Sŭbalbus, a, um, i. q. Subalbidus. Varr

Sŭbalpīnus, a, um, *havas allyai*; unten an den Alpen befindlich. Plin

Sŭbalternĭcum, i, n. 2. *vereses nemű borostyánkő*; eine röthliche Art des Bernsteins. Plin.

Sŭbămārus, a, um, *kesernyés*; etwas bitter. Cic.

Digitized by Google

Sŭbăpĕrĭo, ire, 4. *meg, ki, v. felnyitni*; eröffnen. Arnob.

Sŭbăquānĕus, a, um, *vizalatti, viz alatt lévő*; unter dem Waſſer befindlich. Tert.

Sŭbăquĕus, a, um, idem.

Sŭbăquĭlus, a, um, *szürkés, barnás, feketéllő*; etwas dunkelfarbig, bräunlich. Plaut.

Sŭbărātio, ōnis, f. 3. *aldja szántás*; das Unterpflügen. Plin.

Sŭbărātor, ōris, m 3. *aldjaszántó*; der Unterpflüger. Plin.

Sŭbărēsco, ĕre, 3. *megszikkadni, egy kevéssé megszáradni*; etwas trocken oder dürr werden. Vitr.

Sŭbargūtŭlus, a, um, *visszketeges eszüttsé, tudóska*; etwas ſpitzfindig, naſeweiß. Gell.

Sŭbărgūtus, a, um, idem.

Sŭbarmālis, e, (armus) *kónally alatt lévő*; unter dem Arme befindlich. Hinc: Subst subarmale v. subarmalis; *köntös neme, mellyet az ember a' kóna alatt hátra hajt*; eine Kleidung, die unter dem Arme zurück geſchlagen wird. Valerian. ap. Treb. Poll. 2) (arma) *a' mit az ember a' fegyver alá vessen*; was man unter die Waffen anziehet. Vopisc.

Sŭbăro, āre, 1. *aldja szántani*; unterackern. Plaut. 2) *bé, v. beléje kaparni*; einſcharren. Plin.

Sŭbarrōgans, tis, o. *kevély etske, magában bizakodó*; etwas ſtolz vermeſſen. Cic.

Sŭbarrōganter, Adv *kevélyetskén, magában bizakodólag*; etwas ſtolz, vermeſſen.

Sŭbasper, a, um, *darabosotska*; etwas rauh. Cels.

Sŭbassentĭo, v. Subassentior, Dep. 1. *valamennyire jóváhagyni, v. megegyezni benne*; einigermaßen Beyfall geben. Quint.

Sŭbasso, āre, 1. *egy kevessé, v. aprédonként sütni*; ein wenig oder nach und nach braten. Apic.

Sŭbātĭo, ōnis, f. 3. *disznók üzekedése, bukás, kunozás*; die Brunſt der Schweine, das Ranzen. Plin.

Sŭbaudĭo, ire, 4. *fülkegygyel hallani*; ein wenig hören. Apul. 2) *alulta érteni*; darunter verſtehen. Ascon.

Sŭbaurātus, a, um, *egykevéssé aranyozott*; etwas vergoldet. Petron.

Sŭbauscŭlto, āre, 1. *hallgatódzni, fülelni*; horchen, znhören. Cic.

Sŭbaustĕrus, a, um, *fanyar*; etwas herbe. Cels.

Subbalbe, Adv. *dadogósformán*; etwas ſtammelnd. Spartian.

Subbāsilĭcānus, a, um, *tekergő, lézengő*; Müßiggänger, Pflaſtertreter. Plaut.

Subbĭbo, ĭbi, ĭbĭtum, ĕre, 3. *egykevesét inni*; ein wenig trinken. Plaut.

Subblŭi, ĕre, 3. *ketten, ketten-ketten*; zwey oder zwey und zwey. Manil.

Subblandĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. alicui. Plaut. *hizelkedni, tsapodárkodni*; ſchmeicheln, liebkoſen. Plaut.

Subbrĕvis, e, *rövidetske, kurtátska*; etwas kurz. Plin.

Subcaerŭlĕus, a, um, *kékes*; bläulich.

Subcandĭdus, a, um, *fejéres*; weißlich.

Subcāvus, a, um, *alól üreges*; unterwärts hohl. Lucr.

Subcentŭrĭo, ōnis, m. 3. *alkapitány*; Unterhauptmann, Vice-Hauptmann. 2) *hadnagy*; ein Lieutenant. Liv.

Subcerno, v. Succerno, crēvi, crētum, ĕre, 3. *megszitálni, szitán általeresztení, általszürni*; durchſieben. Vitr. 2) *rázni*; ſchütteln. Sever. in Aetna.

Subcingo, Subcinctus etc. vide: Succingo etc.

Subcŏactus, a, um, i. e. coactus.

Subcoelestis, e, *az égalatt lévő*; unter dem Himmel befindlich. Tert.

Subcoeno, āre, 1, *alatt enni, v. ebédelni*; unten ſpeiſen. Quint.

Subcontŭmēlĭōse, Adv. *illetlenül, gyaldzatos formán*; etwas ſchimpflich. Cic.

Subcŏquo, ĕre, 3. *egy kevéssé megfőzni*; etwas, ein wenig oder gelinde kochen. Marc. Emp.

Subcortex, ĭcis, c. 3. *alsó héj, hártyás héjj*; die untere, innere Rinde, z. B. des Baumes. Veget.

Subcrassŭlus, a, um, *vastagotska*; etwas dick. Capit.

Subcresco, vide: Succresco.

Subcrispus, a, um, v. gr. capillus, Cic. *göndör, kondorkás*; etwas kraus, kräuslich.

Subcrūdus, a, um, *nyersetske*; etwas roh. Cato.

Subcrŭentus, a, um, *véresetske*; etwas blutig. Cels.

Subcurvus, a, um, *korgasotska, görbétske*; etwas krumm. Amm.

Digitized by Google

Subcustos, ōdis, c. 3. *alvelgyázó, v. alőrdlló*; der Unterwächter, Vicewächter. Plaut.

Subdĕalbo, āre, 1. *kifejérítni*; weißlich machen. Varr. ap. Non

Subdēbĭlis, e, *erőtlenetske*; etwas ſchwächlich. Svet.

Subdēbĭlĭtātus, a, um, *elerőtlenített egy kevéssé*; etwas entnervt, geſchwächt. Cic.

Subdiăcōnus, i, m. 2. *al diakonus*; Unterer Diaconus. Cod. Just.

Subdiāle, is, n. 3 *erkély*; ein Altan. Plin.

Subdiālis, e, *szabadég alatt lévő*; unter freyem Himmel befindlich. Plin.

Subdifficĭlis, e, *nehezetske*; etwas ſchwer Cic.

Subdiffīdo, ĕre, 3. *nem igen hinni, gyanakodni*, etwas mißtrauiſch ſeyn, nicht recht trauen. Cic.

Subdĭtīcĭus (—tius), a, um, *dl, nem igazi, az igazival feltserélt*; untergeſchoben, unecht. Cic.

Subdĭtīvus, a, um, idem. Plaut.

Subdīto āre, 1. Frequ. a subdo, Lucr.

Subdĭtus, a, um, *aldjatett, aldrakott*; darunter gelegt. Subditis ignibus effervescere, Cic. 2) *alattomban feltserélt, eltserélt, dl, hamis*; untergeſchoben, unecht 3) Subst. *alattvaló, jobbágy*; der Unterthan. JCt.

Subdĭu, *nappal*; bey Tage. Plaut.

Subdĭval, is, n. 3. i. q. subdiale.

Subdīvālis, e, i. q. subdialis.

Subdīvīdo, īsi, īsum, ĕre, 3. *újra elosztani, a' mi már el van osztva, a' részeket elosztani*; etwas noch einmahl ab- oder eintheilen, Unterabtheilungen machen. August.

Subdīvīsĭo, ōnis, f. 3. *részosztás, részfelosztás*; Unterabtheilung. Hier.

Subdīvīsus, a, um, *újrafelosztott rész*; noch einmahl getheilt oder eingetheilt.

Subdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. v. gr. ignes, *aldtenni, aldja tenni, aldrakni, p. o. tűzet*; unten hin thun oder legen, z. B. Feuer unter den Keſſel ꝛc. 2) *alddugni, aldja rejteni*; darunter verbergen. Se aquis subdere. Ovid. 3) boves jugo subdere, Plin. *jdromba fogni az ökröket*; die Rinder in das Joch ſpannen. 4) *feltserélni mással, más helyébe tenni*; an die Stelle eines andern ſetzen, ſubſtituiren. Judicem in meum locum subdidi, Cic. Verbum verbo subdere, Gell 5) *tsaldsképpen feltserélni, eltserélni, hamisat és roszszat tenni helyébe*; unterſchieben, etwas Falſches für etwas Wahres ausgeben. Tacit. Aliquem in alicujus locum subdere, Cic. 6) *hozzáadni*; hinzuthun, fügen oder geben. Equo calcaria subdere, Liv. *sarkantyút adni a' lónak, megsarkantyúzni a' lovat*; dem Pferde die Sporen geben. Stimulos subdere, Liv. *ösztönözni, késztetni*; anreitzen, antreiben.

Subdŏcĕo, ēre, 2. *mellesleg tanítni, más mellett*; einen daneben unterrichten. Cic. 2) *mellesleges tanító lenni*; Unterlehrer ſeyn, als Unterlehrer beyſtehen. August.

Subdoctor, ōris, m. 3. *altanító*; Unterlehrer. Auson.

Subdŏle, Adv. *ravaszúl*; liſtig, ſchlau. Plaut.

Subdŏlus, a, um, *ravasz, tsaldrd*; liſtig, ſchlau, betriegeriſch. Caes.

Subdŏmo, āre, 1. *megszeliditni*; bezähmen, überwältigen Plaut

Subdŭbĭto, āre, 1. *egy kevéssé kételkedni*; ein wenig zweifeln oder Bedenken tragen. Cic.

Subdŭco, xi, ctum, ĕre, 3 *elvonni, elhúzni, p. o. alóla*; darunter wegziehen, entziehen, wegnehmen. 2) aliquid furto subducere, Liv. *ellopni*; entwenden. 3) se subducere, v. gr. de vel ex societate. Ter. Cic. *alattomban elmenni*; ſich wegſchleichen. 4) v. gr. rem, Pand. *eltenni láb alól, eláugni*; entfernen, verſtecken. 5) alvum subducere, Cels. *a' hatal meghajtani*; abführen 6) v. gr. rationes, calculos, vel summam, Cic. *számot vetni, összevetdmlálni, összeadni*; zuſammenrechnen. Subducta ratione, Cic. *megfontolva*; mit Überlegung. 7) *felfele húzni*; in die Höhe ziehen. In tantum altitudinis subducere, Liv. 8) *valahova vinni, vezetni*; wohin bringen, führen. Milites in primam aciem subducere, Sall. Copias in collem subducere, Caes.

Subductārĭus, a, um, v. gr. funis, Cato. *felhúzó*; zum Aufziehen dienlich.

Subductĭo, ōnis, f. 3. *húzás, kihúzás*; das Ziehen, Herausziehen. Caes.

Digitized by Google

2) *számvetés, összeszámlálás*; das Rechnen, Zusammenrechnen. Cic.

Subductus, a, um, *félrevaló, a' mi nints kitéve, p. o. a' szélvésznek*; entzogen. Aedificium ventis subductum, Plin. 2) *kivont, bátorságos helyre vont, p. o. hajó, a' partra télire, 's a' t.* aus Land gezogen. Cic. 3) ratio subducta, Ter. *bevégzett számvetés*; eine geschlossene Rechnung. 4) *távollevő, elrejtett*; entfernt, versteckt. Plin.

Subdulcis, e, *édesetske*; etwas süß. Plin.

Subdūrus, a, um, *keményetske*; etwas hart. Q. Cic.

Sŭbĕdo, ĕdi, ēsum, ĕre, 3. *alatt elenni, elégni*; von unten oder unterwärts verzehren. Ovid.

Sŭbĕo, ivi, et ii, itum, īre, 4. *aldja menni*; unter etwas gehen. Tectum subire, Caes. *a' fedél alá menni*; unter das Dach gehen. Aquas subire, Ovid. 2) *közelítni hozzá, hozzá menni*; sich nähern, heran gehen. Portum subire, Plin. *kikötni*; anländen. Vultum alicujus subire, Cic. *valakinek szeme eleibe menni, v. kerülni*; einem unter die Augen treten. 3) *rádni magát valamire, magára venni, kiállani*; sich unterziehen, übernehmen, ausstehen, ertragen, erdulden. Aliquem laborem subire, Cic. *valamelly munkát magára vállalni*; sich einer Arbeit unterziehen. Dolorem subire, Cic. *a' fájdalmat kidlani*; den Schmerz ertragen. Verbera subire, Ovid. *verést kidllani, megverettetni, verést kapni*; Schläge bekommen. 4) v. gr. collem, Hirt. muros, Liv. *felmenni, felmászni, feljönni*; hinauf gehen oder steigen, heraufgehen. Herbae subeunt, Virg. *a' plánták nőnek*; die Pflanzen wachsen heran. 5) v. gr. moenia, Liv. *nekimenni, megtámadni*; los gehen auf etwas, angreifen. 6) *ötleni, jutni, t. i. eszébe, eszébe jutni*; einfallen, in die Gedanken kommen. Subiit cogitatio animum, Liv. Mente subiit, Ovid. Subeunt verba, Ovid. 7) *valaki helyébe menni, valakit felváltani*; an Jemandes Stelle kommen, einen ablösen. Primae legioni tertia subiit. Liv. 8) *alattomban közelítni, oda lopódzni, v. férkezni, meglepni*; unvermerkt hinzu kommen, hinzu schleichen. Sopor furtim subiit, Ovid. *meglepte az álom*; der Schlaf überfiel ihn oder sie.

Sūber, ĕris, n. 3. *dugókérgű tserfa*; die Korkeiche, Pantoffelholz. (Quercus suber L.) Plin. 2) *dugókéreg, dugó*; der Kork. Virg.

Sūbērectus, a, um, *felegyenesitett*; aufgerichtet. Apul.

Sūbĕrĕus, a, um, *dugókéregből való*; aus Pantoffelholz. Seren. Samm.

Sūbĕrĭes, ei, f. 5. i. q. Suber, Lucil.

Sūbĕrigo, exi, ectum, ĕre, 3. *felegyenesitni*; in die Höhe richten. Sil.

Sūbĕrĭnus, a, um, i. q. subereus, Sid.

Sūberro, āre, 1. *tévelygni*; wo irren. Claudian.

Sūbex, ĭcis, m. 3. *aládtenni való*; die Unterlage. Enn.

Subfermentātus, a, um, *egy kevéssé megsavanyúlott, v. megsavanyúdott*; etwas gesäuert. Tertull.

Subferveo, Subfervef. etc. vide: Suffery.

Sunflāvus, a, um, *sárgás, szőke*; etwas gelblich oder blond. Suet.

Subfrīgide, Adv. *hidegetskén*; etwas kalt 2) Met. *lelketlenül*; abgeschmackt. Gell.

Subfrīgidus, a, um, *hidegetske*; etwas kalt. Ammian.

Subfŭscus, a, um, *setét barnás*; etwas dunkelbraun. Tacit.

Subgĕro, vide: Suggero.

Subglūtio, ire, 4. *tsuklani*; den Schlucken haben. Veget. 2) Met. v. gr. dolores, Virg. *elszoritni, elnyomni*; verbeißen.

Subgrandis, e, *nagyotska*; etwas groß. Cic.

Subgrĕdior, vide: Suggredior.

Subgrunda, v. Suggrunda, ae, f. 1. *eresz, eszterha*; ein Wetterdach. Varr.

Subgrundārium, ii, n. 2. *kisded sirja*; das Grab eines Kindes. Fulg.

Subgrundium, v. Suggrundium, ii, n. 2. *eresz, eszterha*; ein Wetterdach. Vitruv.

Subgrunnio, ire, 4. *röfögni, röffenteni*; etwas grunzen. Nol.

Subhaerĕo, ēre, 2. *alattu hozzádragadni*; darunter hangen, kleben, stecken. 2) Met. v. gr. in suspicione, Val. Max. *függóben lenni*; unschlüssig wanken.

Sūbhasto, āre, 1. *elkótyavetyélni*; öffentlich an den Meistbiethenden verkaufen. Cod. Theod.

Digitized by Google

Subhorresco, ĕre, 3. *megrészkédni, megijjedni*; etwas erſchrecken. Non.

Subhorridus, a, um, *durvátska*; etwas rauh, z. B. in ſeiner Lebensart. Cic.

Subhūmĭdus, a, um, *nyirkos*; etwas feucht. Cels.

Subĭcĭto, āre, 1. id qu. Subagito, Plaut.

Subĭcŭlum, i, n. *aldja tennivaló*; die Unterlage. Plaut.

Subĭdus, a, um, *otsmány*; ſäuiſch. Gell.

Subĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. sues in umbrosum locum, Varr. naves ad castellum, Liv. *hajtani, valahova*; wohin treiben. 2) Met. v. gr. verberibus aliquem ad aliquid, Plaut. *valamire kénszeritni, hajtani*; zu etwas bringen, zwingen. Hostes ad deditionem subigere, Liv. 3) v. gr. navem remis, vel conto, Virg. *hajtani, mozgásba hozni*; treiben, in Bewegung ſetzen. 4) v. gr. sonipedes jugo, Sen. *béfogni, odakötni*; an etwas fügen, verbinden. 5) *kidolgozni, kikészitni, megtsinálni, elkészitni, p. o. dagasztás, puhasztás, szántás által, 's a' t.* durcharbeiten, zurecht machen, bearbeiten, z. B. durch Kneten, Stampfen, Pflügen. Farinam subigere, Plin. *dagasztani*; kneten. Corium subigere pilis, Cato. *a' bört kallózni*; das Leder ſtampfen oder durcharbeiten. Arva aratris subigere, Cic *megszántani*; pflügen. Secures in cote subigere, Virg. *meghószörülni*; ſchärfen. Vitulos subigere, Col. *megtanitni, megszeliditni*; zahm machen, bezähmen. Hinc: Nationes subigere, Sall. *az az*: *meghódoltatni, hatalma alá hajtani*; unterjochen, bezwingen, überwältigen. 6) v. gr. ingenium, Cic. *pallérozni, kiformálni*; bilden.

Subimpūdens, tis, o. *szinte szemtelen*; etwas unverſchämt. Cic.

Subĭnānis, e, *tsaknem üres*; etwas leer. 2) *szinte kiú*; etwas eitel. Cic.

Subinde, Adv. *azután, osztán, továbbá*; hernach, hierauf. Horat. 2) *tsak hamar azután*; bald hernach. Liv. 3) *gyakran egymásután*; oft nach einander. Liv 4) *egymásután*; hinter einander. Liv. 5) *tüstént*; ſogleich. Liv.

Subindo, didi, ditum, ĕre, 3. *még hozzá tenni, hozzá adni*; noch dazu thun, noch hinzu fügen. Aur. Vict.

Subinflātus, a, um, *egy kevéssé felfújt*; etwas aufgeblaſen. Arnob.

Subinfluo, ĕre, 3. *beléfolyni*; hinein fließen. Senec.

Subinjĭcio, ēci, ectum, ĕre, 3. v. gr. manum, Sen. *rátenni, rávetni*; legen, an etwas anlegen.

Subinsulsus, a, um, *valamennyire izetlen*; etwas abgeſchmackt. Cic.

Subintelligo, exi, ectum, ĕre, 3. *alatta érteni*; darunter verſtehen. 2) *észrevenni*; wahrnehmen, merken. Hier.

Subintro, āre, 1. *bémenni, bélopódzni*; hineingehen oder kommen, ſich einſchleichen. Augustin.

Subintrōduco, ĕre, 3. *bévezetni*; einführen. Augustin.

Subintrōĕo, ĭre, 4. *bémenni*; hinein gehen. Arnob.

Subinvĭdĕo, ĭdi, isum, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *valamennyire irigyleni*; ein wenig beneiden. 2) *szinte gyülölni*; ein wenig haſſen.

Subinvīsus, a, um, *szinte gyülöltetes*, etwas verhaßt. Cic.

Subinvĭto, āre, 1. *alattomban meghivni*; unter der Hand einladen. Cic.

Subīrascor, ātus sum, sci, Dep. 3. *nehezteleni*; etwas zürnen. Cic.

Subīrātus, a, um, v. gr. alicui, Caes. *megnehezteltt valakire*: etwas zornig.

Subis, is, f. g. *maddr neve*; ein Vogel. Plin.

Subĭtāneus, a, um, v. gr. imber, Colum. *kirtelenvaló*; plötzlich.

Subĭtārius, a, um, v. gr. milites, Liv. *kirtelenébe szedett*; hurtig ausgehobene, zuſammengebrachte, nähmlich: Soldaten. 2) v. gr. dictio, Gell. *rögtönvaló, egybekészült*; aus dem Stegreife geſagt.

Subĭto, Abl. *sebesen, kirtelen, kirtelenében, hamar, kirtelenséggel*; ſchnell, plötzlich, geſchwind, alsbald, 2) *egyszerre, rögtön*; aus dem Stegreife. Cic.

Subĭtus, a, um, *sebes, kirtelenvaló*; ſchnell, plötzlich. Ter. 2) *a' mit egyszerre, rögtön, minden előrevaló készület nélkül mond vagy tsindl valaki*; was man aus dem Stegreife ſagt oder thut. Subita et fortuita oratio, Cic.

Subjăcĕo, ui, ēre, 2. *alatta feküdni vagy lenni*; unten liegen. Fenestris subjacet vestibulum, Plin. Ep. Monti subjacet, Plin. 2) *aldja vettetve lenni, észrevehetetlenül lenni vale*; une

terwerfen seyn, damit verbunden seyn, in Verbindung stehen. Quint.

Subjecto, āre, 1. pro: subjecto, Varr.

Subjecte, Adv. *aldzatosan, magdtmegaldzva*; demüthig, unterthänig. Subjectissime, Caes.

Subjectio, ōnis, f. 3. *aldjatétel, aldjavetés*; das Legen unter etwas, das Hinlegen. Subjectio sub adspectum, Cic. *szem eleibe terjesztés*; die Vorangenstellung. 2) v. gr. testamenti, Liv. *meghamisitds, hamis feltserélés*; die Unterschiebung. 3) v. gr. rationis, Auct. ad Her. *hozzádtétel, hozzádadás*; die Hinzufügung. 4) *hozzádadott magyarázat*; eine hinzugefügte Erklärung. Auct. ad Her.

Subjectīve, Adv. *subjectivosan, személyesitve*; subjectiv, persönlich, das Subject betreffend. Mart. Cap.

Subjectīvus, a, um, *subjectivos, személyesitett*; subjectiv, persönlich. 2) *hozzádtett*; hinzugefügt. Tert.

Subjecto, āre, 1. *alája hányni, v. vetni*; darunter werfen oder legen. Ovid 2) *hozzátenni, v. adni*; hinzufügen. Horat. 3) *felhajitni, v. vetni*; in die Höhe werfen. Virg.

Subjector, ōris, m. 3. v. gr. testamentorum, Cic. *meghamisitó, hamisan feltserélő*; ein — terschieber.

Subjectum, i, n. 2. *subjectum, felvett, mondott*; das Subject. Apul.

Subjectus, a, um, *alájavettetett*; unterworfen. Cic. 2) *alattalévő*; unten oder unter etwas liegend. Cic. 3) *alattvaló, (jobbágy)*; unterthan. Tac. Parcere subjectis, Virg. 4) *odatartozó*; dahin gehörig. Res oratori subjecta, Cic. 5) *mellette lévő, vagy fekvő, vele határos*; dabey liegend, angränzend. Campus viae subjectus, Liv. 6) *meghódoltatott, meggyőzött*; überwunden, unterjocht. Liv. 7) *esmeretes*; bekannt. Res omnibus subjecta, Cic. 8) subjectus ignis, Cic. *támasztott tüz, gyújtásból támadott tüz*; angelegtes Feuer.

Subjectus, us, m. 4. *aldjatétel*; die Unterlegung. 2) *hozzátétel*; die Hinzufügung. Amm. 3) *hamis feltserélés, meghamisitás, t. i. kitserélés által*; die Unterschiebung. Plin.

Subjĭcio, jēci, jectum, jĭcĕre, 3. v. gr. ova gallinis, Plin. epistolam sub pulvinum, Nep. *aldtenni, aldrakni*; darunter legen, unterlegen. 2) *aldvetni, aldhányni*; darunter werfen, unter etwas werfen. Cic. 3) *eleibe tenni, v. rakni*; vorlegen. Aliquid oculis subjicere, Liv. v. sub adspectum subjicere, Auct. ad Her. *valakinek szeme eleibe tenni, megmutatni*; vor Augen legen, sehen lassen. 4) v. gr. populos, Liv. *hatalma alá hajtani, meghódoltatni*; unterwerfen, unterwürfig machen. Se subjicere, v. gr. imperio alicujus, Cic. *magát valakinek hatalma alá adni, meghódolni*; sich unterwerfen. 5) v. gr. periculo, Hirt. navigationem hiemi, Caes. *kitenni, p. o. a' veszedelemnek*; aussetzen, Preis geben. Bona voci praeconi subjicere, Cic. vel sub praecone, Cic. *jószágát kótyavetyére botsátni*; seine Güter veranctioniren lassen. 6) v. gr. testamenta, Cic. *hamissal feltserélni, meghamisitni*; unterschieben, etwas Falsches für das Wahre ausgeben 7) v. gr. partes generibus, Cic. *rendbe elrakni, elrendelni, alája rakni rendibe*; unterordnen, dazu rechnen. 8) v. gr. regem in equum, Liv. *feltenni, felemelni, felvetni*; in die Höhe heben oder werfen. 9) v. gr. aedes colli, Liv. *oda helyheztetni, alá épitni*; hinstellen, darunter hinbauen. 10) *hozzá tenni, hozzádni, vele egyesitni*; hinzu thun oder fügen, dazu setzen, damit verbinden. Sententiam sub voce subjicere, Cic. Longis literis breves subjicere, Quint. 11) v. gr. consilium, Liv. v. spem alicui, Liv. *adni, nyújtani*; geben, machen, einflößen. 12) terram ferro subjicere, Caes. *mivelni, szántani a' földet*; den Acker bearbeiten, pflügen. 13) rationem subjicere, Cic. *okát adni*; eine Ursache anzeigen. 14) ignem subjicere, Cic. *tüzet vetni, v. tenni alá, felgyújtani*; Feuer anlegen. 15) Aliquid cogitationi subjicere, Cic. *valamit vizsgálóra, v. gondolóra venni*; etwas betrachten, bedenken, überlegen.

Subjŭgālis, e, *igás, p. o. ló, jármos, p. o. ökör*; ans Joch gewöhnt, lastbar. Prud.

Subjŭgātor, ōris, m. 3. *hódoltató*; Unterjocher, Bezwinger. Apul.

Subjŭgātus, a, um, *jdrom alá fogott*; unter das Joch gebracht. 2) *meghódoltatott*; unterjocht. Ascon.

Subjŭgis, e, *bdfogott, igás, p. o. ló*;

Digitized by Google

járomhoz szoktatott; an das Joch gewöhnt. Equa subjugis, Plin.

Subjŭgĭus, a, um, id. qu. Subjugis, Cato.

Subjŭgo, āre, 1. v. gr. hostes, Claud. *meghódoltatni, hatalma alá hajtani*; unterjochen, bezwingen, überwältigen, unterwerfen.

Subjŭgus, a, um, *befogott, járomba fogott*; ans Joch gespannt. Plin.

Subjunctīvus modus, i. e. conjunctivus, *foglaló mód*, (*az igékben*); die verbindende Art in der Grammatik.

Subjunctōrĭum, ii, n. 2. id. qu. vehiculum; *szekér, kotsi, szán*; ein Fuhrwerk Cod. Theod.

Subjunctus, a, um, *hozzá foglalt, vele egybekaptsolt*; hinzugefügt. Colum.

Subjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *hozzá foglalni, vele-egybekaptsolni, egyesítni*; hinzufügen, verbinden mit etwas. Cic. 2) v. gr. tigres curru, Virg. (pro: currui); juvencos plaustro, Colum. *befogni, belé fogni, eleibe fogni*; ausspannen. 3) v. gr. urbes sub imperium, Cic. provincias Imperio, Vellej. *alája vetni, hatalma alá hajtani, meghódoltatni*; unterjochen, unter sich bringen, unterwerfen. 4) *más helyébe tenni, vele feltserélni, felváltani*; an die Stelle eines andern setzen, substituiren. Gell.

Sublăbĭum, ii, n. 2. *ebnyelvűfű*; Hundszunge, ein Kraut. Apul.

Sublăbor, psus sum, lābi, Dep. 3. *leesni, lerohanni, lebukni, ledűlni*; herunter fallen oder stürzen, einfallen. Aedificia sublabuntur, Plin. Ep. 2) v. gr. ut spes, Virg. *füstbe menni, elenyészni*; verschwinden. 3) *alattomban alatta eltúszni*; unvermerkt wegschlüpfen. Virg.

Sublabro, āre, 1. *szájába tenni, v. tartani, enni*; in den Mund stecken, essen. Non.

Sublacrymo, āre, 1. *könnyezni*; etwas weinen. Veget.

Sublāmĭna, ae, f. 1. *alattavaló pléh*; Unterblech. Cato.

Sublapsus, a, um, *ledült, leesett*; umgefallen. Virg.

Sublăquĕum, i, n. 2. urbs Italiae, Tac.

Sublāte, Adv. *dölyfösen, kevélyen*; hochmüthig, stolz. 2) *kérkedve*; prahlerisch. 3) *fellengősen, felségesen*; hoch, erhaben, in einer erhabenen Schreibart. Cic. Comp. Sublatius, Cic.

Sublătĕo, ēre, 2. *alattu lappangani*; unter etwas verborgen liegen. Varr.

Sublātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. manus, Quint. *felemelés*; die Erhebung. 2) v. gr. judicii, Quintil. *eltörlés, semmivététel*; die Aufhebung, Vernichtung, Cassirung. 3) *kevélység, felfúvalkodás*; der Stolz, die Aufblähung. Cic.

Sublātus, a, um, *magas, felemelkedett, fellengős*; hoch, erhaben. 2) v. gr. lex, Prop. *eltörlött*; aufgehoben, abgeschafft. 3) *dölyfös, kevély, felfúvalkodott*; hochmüthig, stolz, aufgeblasen. Ter. Comp. sublatior, Sup. sublatissimus, Gell.

Sublăvo, āre, 1. *megmosogatni*; waschen. Cels.

Sublectĭo, ōnis, f. 3. *utánnaolvasás*; die Nachlesung, Nachlese. Tert.

Sublecto, āre, 1. *tsalogatni, édesgetni, dmitni*; fönen, locken, zum Besten haben. Plaut.

Sublectus, a, um, (sublego) *felszedett, p. o. a' földről*; aufgelesen. 2) *lopott*; gestohlen. 3) v. gr. in locum alterius, Varr. *választott, tétetett*; erwählt, eingesetzt.

Sublĕgo, lēgi, lectum, lĕgĕre, 3. v. gr. epistolam, Gell. *megolvasni*; lesen. 2) v. gr. baccas, Colum. *felszedni*; auflesen, sammeln. 3) v. gr. liberos, Plaut. *alattomban elvinni, ellopni*; heimlich rauben, stehlen. 4) v. gr. in locum de mortui, Liv. *választani, más tenni helyébe*; an die Stelle Jemandes wählen.

Sublestus, a, um, v. gr. fides, Plaut. *gyenge, kevés, tsekély*; schwach, gering.

Sublĕvātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés, felállítás*; die Aufrichtung. 2) *segítés, felsegítés, könnyebbítés rajta*; die Hülfeleistung, Erleichterung. JCt.

Sublĕvātor, ōris, m. 3. *szükségben segítő*; der Helfer in der Noth. Arn.

Sublĕvātus, a, um, *kisegített, kisegíttetett*; unterstützt. 2) v. gr. quaestio, Cic. *megfejtett, eligazított*; aufgelöset, überhoben.

Sublĕvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vitia, Cic. pericula, Cic. *könnyebbíteni, kissébbé tenni, kissebbíteni*; leichter oder geringer machen, vermindern.

Digitized by Google

2) v. gr. fugam alicujus pecunia, Nep. *könnyebbé tenni, segíteni rajta, könnyebbíteni*; erleichtern, unterſtützen. Res adversas sublevare, Cic. 3) *vigasztalni, megvigasztalni*; tröſten. Cic. 4) *felemelni, feltartani*; in die Höhe heben, aufhalten. Aliquem stratum ad pedes sublevare, Cic. 5) v. gr. quaestionem, Cic. *megfejteni, eligazitni*; aufheben, auflöſen.

Sublica, ae, f. 1. et Sublicium, ii, n. 2. *levert ágas, vagy gerenda, karó*; ein Pfahl oder Balken, beſonders etwas zu tragen, z. B. eine Brücke. Caes.

Sublicius, a, um, *levert gerenddkon, vagy ldbokon dllé*; aus Balken beſtehend, oder auf Pfählen ruhend. Sublicius pons, Liv.

Sublīdo, ĕre, 3. *feldönteni, feldütni*; umſtoßen. Prud.

Sublīgāculum, i, n. 2. *körülkötö, kötény*; die Schürze, Schurzfell ꝛc. Cic.

Sublīgar, is, n. 3. idem. Martial.

Sublīgātio, ōnis, f. 3. *megkötés*; das Anbinden. Pallad.

Sublīgātūra, ae, f. 1. i. q. subligaculum, Theod.

Sublīgātus, a, um, *feltürödzött, felgyürödzött*; aufgeſchürzt. Mart.

Sublīgo, āvi, ātum, āre, 1. *megkötni, alól megkötni*; unten anbinden, oder überhaupt anbinden. Plin. Lateri ensem subligare, Virg. *felkötni a' kardot*; ſich mit dem Degen umgürten. 2) *feltürödzni*; aufbinden, aufſchürzen. Virgo subligata, Mart.

Sublīmātio, ōnis, f. 3. *komokbavaló felgözölögtetése lombikon a' folyó testeknek*; eine Art von Diſtilliren im Sande. Chym.

Sublīmātus, a, um, *felmagasztaltatott, felemeltetett, p. o. nagy hlvatalra*; erhöhet, erhoben. Cael. Aur. 2) Vinum sublimatum, *pálinka, pályinka, égettbor*; Branntwein. Gloss.

Sublīme, Adv. *magasan, magasra felfelé, fellengösen*; hoch, in die Höhe. Cic. Comp. sublimius, Sup. sublimissime.

Sublīmis, e, v. gr. columna, Ovid. porta, Virg. *magas, felemelkedett*; hoch, erhaben, empor ragend. In sublime jactare, Svet. *magasra felhajgdlni*; in die Höhe werfen. 2) *fenn lebegö, fellengös*; in der Luft be-

Sublīmitas, ātis, f. 3. *magassdg*; die Höhe. Quintil. 2) *magas hely*; die Erhöhung oder der von der Erde erhöhte Platz. Colum. 3) *nagysdg, jelesség, felséges volta valaminek*; die Größe, Vorzüglichkeit, Erhabenheit. Plin.

Sulīmiter, Adv. *magasan, fellengösen*; hoch. Colum. sublimius, Ovid.

Sublīmo, āvi, ātum, āre, 1. *felemelni, felmagasztalni*; hoch machen, erhöhen. Enn.

Sublīmus, a, um, pro: Sublimis.

Sublingio, ōnis, m. 3. *kukta, szakácsinas*; der Kucheljunge. Plaut.

Sublīnio, īvi, ītum, īre, 4. i. q. sublino, Plaut.

Sublīnītus, vide: Sublitus.

Sublīno, lēvi, lītum, ĕre, 3. *kenni, megkenni, békenni, bémázolni*; ſchmieren, beſtreichen. Plaut. 2) Met. v. gr. os alicui, Plaut. *mézes beszéddel rászedni, eldmitni*; anführen.

Sublītus, a, um, *bémázolt, békent*; beſtrichen.

Sublīvidus, a, um, *kékes*; bläulich. Cels.

Sublūcānus, a, um, v. gr. tempus, Plin. *virradó, vildgosodni kezdö*; dämmerig, gegen den Tag. Plin.

Sublūcĕo, xi, ēre, 2. *vildgosodni*; hervorleuchten, leuchten. Virg. 2) *fényleni, tsillámlani*; ſchimmern. Virg.

Sublūcidus, a, um, *vildgosotska*; etwas licht. Apul.

Sublūco, āre, v. gr. arbores, Fest. *vildgosabbd tenni, megnyesni, kiirtani a' sürüjéből*; licht machen, auslichten, behauen.

Sublŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. *alól kimosni*; unten auswaſchen. 2) *mosni, p. o. a' partot*; anſpülen. Mart. Montem flumen subluebat, Caes.

Sublustris, e, v. gr. nox, Liv. *vildgosotska*; etwas hell, etwas licht. Liv.

Sublūtĕus, a, um, *sárgds*; gelblich. Apul.

Sublūtus, a, um, *kimosott*; ausgewaſchen. Plin.

Sublŭvies, ēi, f. 5. *iszap*; der Schlamm.

Digitized by Google

Colum. 2) *körömfekély, juhok nyavalyája*; Geschwür der Nägel der Schafe. Colum.

Submăno, āre, 1. *aláról kifolyni*; unten oder unten hervorfließen. Vitr.

Submĕjo, ĕre, 3. *aldvizelleni magának, p. o. az ágyba*; unter sich harnen. Marc. Emp.

Submĕjŭlus, i, m. 2. *aldvizelló*; der den Urin ins Bett läßt. Idem.

Submergo, vel Summergo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. navem, Caes. *elsülyeszteni*; untertauchen, eintauchen, versenken.

Submersĭo, ōnis, f. 3. *elsülyesztés*; die Untertauchung, Versenkung. Jul. Firm.

Submersus, (Summ.), a, um, *elsülyesztett*; untertaucht, versenkt. Cic.

Submersus, us, m. 4. *elsülyesztés*; die Untertauchung, Versenkung. Tertull.

Submĕrus, a, um, v. gr. vinum, Plaut. *szinte tiszta, nem kevert*; fast lauter, fast pur, wenig vermischt. Plaut.

Submĭnĭa, ae, f. 1. *köntös neme*; eine Art Kleidung. Plaut.

Submĭnistrātĭo, ōnis, f. 3. *adás, általadás*; die Darreichung, Gebung. Tertull.

Submĭnistrātor, ōris, m. 3. *adó, szolgáltató, küldő*; der etwas darreicht, befördert. Senec.

Submĭnistrātus, us, m. 4. *adás*; die Darreichung, Gebung. Macrob.

Submĭnistro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui pecuniam, Cic. auxilia hostibus, Caes. *adni, küldeni, szerzeni, szolgáltatni*; darreichen, geben, verschaffen, zuschicken.

Submiscĕo, cŭi, ēre, 2. *közzé keverni*; darunter mengen. Tib.

Submisse, vel Summisse, Adv. v. gr. supplicare, Cic. *magát megalázva, alázatosan, szemérmesen*; herabgelassen, mit Herablassung, gelassen, demüthig, bescheiden, ohne Stolz. Comp. submissius, Cic. 2) v. gr. dicere, Cic. *tzendesen*; gelassen. 3) *halkal*; leise Petr.

Submissim, Adv. idem, Svet.

Submissĭo, ōnis, f. 3. (submitto) v. gr. vocis, Cic. *lassú beszéd*; das leise Reden. 2) *leereszttés, lebotsátás*; die Niederlassung, Niederlegung. 3) *maga megalázás, leereszkedés*; die Herablassung. Cic. 4) v. gr. orationis, Cic. *együgyüség, t. i. az előadásban*; die Schmucklosigkeit.

Submissus (Summ.) a, um, *aldjatett*; darunter gelegt. Liv. 2) *alatsony*; niedrig. 3) *alázatos*; demüthig. 4) *aldja vetteteti*; unterworfen. Comp. submissior, Svet. 5) *lassú, tzendes, p. o. hang*: leise, sanft. Ovid.

Submissus, us, m. 4. (submitto) *elküldés, megküldés*; die Zuschickung. Tertull.

Submitto, vel Summitto, īsi, issum, ĕre, 3. *leereszteni, lebotsátni*; herunterlassen, herablassen. Latus in herbas submittere, Ovid. *a' fübe leheveredni*; sich in das Gras niederlassen. 2) animum submittere, Liv. *eltüggedni*; den Muth sinken lassen. 3) se submittere, Cic. *magát megalázni, leereszkedni*; sich herablassen, sich erniedrigen. 4) v. gr. alicui imperium, Liv. *általengedni, oda engedni*; überlassen, zugestehen. Se alicui submittere, Just. *valakinek meghódolni*; sich einem unterwerfen. 5) v. gr. furorem, Virg. *aldbb hagyni valamiben, felhagyni vele*; nachlassen, unterlassen. 6) v. gr. agnos nutricibus, Colum. *aldja eresztteni, v. botsátni*; unter etwas gehen lassen. 7) v. gr. flores, Lucr. capillum, Plin. Ep. *magára hagyni, nőni hagyni, p. o. nem szakasztani le, nem vágni el, 's a' t.* wachsen lassen, nicht abbrechen oder nicht abschneiden. 8) v. gr. subsidia alicui, Caes. *küldeni, elküldeni, odaküldeni*; schicken, senden, absenden. 9) submittere vocem, Cic. *lassan beszéllni*; leise reden.

Submixtus vel **Submistus**, a, um, *elegyített, kevert*; vermischt. Tibull.

Submoestus, a, um, *valamennyire szomorú*; etwas traurig, Ammian.

Submöleste, Adv. *nehezztelve*; etwas beschwerlich oder unangenehm. Cic.

Submölestus, a, um, *bajos, terhes, únalmas*; etwas beschwerlich oder verdrießlich. Cic.

Submŏnĕo, v. Summŏnĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *alattomban értésére adni, meginteni*; unter der Hand erinnern. Terent.

Submörōsus, a, um, *komor, komorkás*; etwas mürrisch. Cic.

Submŏtor, ōris, m. 3. *helytsindló, félreparantsoló, a' ki a' főemberek előtt mennyén, az útból a' népet*

Digitized by Google

félre parantsolta; Wegſchaffer, Platzmacher. Liv.

Submōtus (Summ) a, um, *eltávoztatott, elhárított*; abgeſchafft, entfernt. 2) *kitétetett, letétetett, p. o. p. o. hivatalából*; abgeſetzt. 3) v. gr. patria, Ovid. *számkivettetett*; vertrieben.

Submōtus, vel **Summōtus**, us, m. 4. (submoveo), *félreküldés, félreszóllítás, helytsindlás, t. i. a' Liktorok által*; die bey Seite Schaffung, Platzmachung (durch die Lictoren). Plin.

Submŏvĕo, v. Summoveo, ōvi, ōtum, ēre, 2. v. gr. aliquem, Cic. *eligazítni, elküldeni, eltávoztatni, elparantsolni*; wegſchaffen, entfernen. 2) v. gr. aliquem patria, Ovid. *számkivetni, kiküldeni hazájából*; verbannen. 3) v. gr. aliquem ab officio v. a re, Liv. *letenni, kitenni, p. o. a' hivatalából*; abſetzen, entſetzen, entfernen. 4) *elvdlasztani*; ſcheiden. Montes submovent Germaniam ab Italia, Plin. 5) *elvonni valamitól, elijesztení*; abhalten, abſchrecken. Submoveri maleficio, Cic.

Submurmŭro, āvi, ātum, āre, 1. *dunnyogni, morogni*; ein wenig murmeln. Augustin.

Submūto vel **Summuto**, āre, 1. *eltserélni*; vertauſchen. Cic.

Subnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *kinőni, újra kinőni*; heran wachſen, hervor wachſen, wieder hervor kommen. Ovid.

Subnăto, āre, 1. *alatta uszkálni*; unten ſchwimmen. Sil.

Subnecto, xui, xum, ĕre, 3. v. gr. aliquid alicui rei, Plin. *hozzá adni, hozzá vagy mellé tenni, egyesítni vele, hozzá kaptsolni vagy foglalni*; hinzu thun, anknüpfen, dazu fügen, damit vereinigen. Virg. et Plin.

Subnĕgo, āre, 1. *szinte tagadni*; faſt läugnen. Cic. 2) *félig meddig megtagadni tőle*; zum Theile abſchlagen. Cic.

Subnervo, āvi, ātum, āre, 1. *ellankasztani, elerőtlenítni*; lähmen, entkräften. Apul.

Subnexus, a, um, *mellétett, hozzádott, mellé kaptsolt*; angeknüpft, beygeſetzt. Solin.

Subnĭger, gra, grum, *feketés*; etwas ſchwarz, ſchwärzlich. Varr.

Subnītor, nixus v. nīsus sum, nīti, Dep. 3. *támaszkodni valamire*; ſich ſtämmen auf etwas. Liv.

Subnīxus, a, um, *rátámaszkodott*; angeſtemmt. 2) Met. *rátámaszkodott, bízott valamiben*; ſich verlaſſend, geſtützt. Subnixus innocentiae animus, Liv. 3) v. gr. victoria, Liv. *felfúvalkodott valamiben*; aufgeblaſen.

Subnōtātio, ōnis, f. 3. *aláírás*; die Unterzeichnung, Unterſchrift. Cod. Theod.

Subnōto, āvi, ātum, āre, 1. *alattomban feljegyezni*; insgeheim bemerken. Mart. 2) *aláírni, alája jegyezni, p. o. nevét, vagy valamit mást*; unterzeichnen, unterſchreiben, darunter etwas ſchreiben. Apul.

Subnūba, ae, f. 1. *ágyas*; Kebsweib, Nebenbuhlerinn. Ovid.

Subnūbilus, a, um, *borongós, homályos*; etwas wolkig oder trübe oder dunkel. Caes.

Sŭbo, āre, 1. *dühödni, a' bakászra vágyni*; in der Brunnſt ſeyn, ranzen, ſich nach der Begattung ſehnen. Plin. et Horat.

Sŭbobscoenus, vel **Subobscēnus**, a, um, *otsmány, trágár*; ins Garſtige, Häßliche fallend, häßlich, garſtig. Cic.

Sŭbobscūre, Adv. *homályosatskán*; etwas dunkel. Cic.

Sŭbobscūrus, a, um, *homályosatska*; etwas dunkel, nicht recht verſtändlich. Cic.

Sŭbŏcŭlāris, e, *szem alatt (vagy körülle) lévő*; unter (neben) den Augen befindlich. Veget.

Sŭbŏdīosus, a, um, *kedvetlen, unalmat okozó*; etwas verhaßt oder verdrießlich. Cic.

Sŭbŏdōror, āri, Dep. 1. *megszagolni, megérzeni, észrevenni*; riechen, ſpüren, oder leicht bemerken. Ammian.

Sŭboffendo, ĕre, 3. *egy kevéssé megsérteni, megbántani*; ein wenig verſtoßen. Cic.

Sŭbŏlĕo, ui, ēre, 2. *szagdnak lenni, távolról illatozni*; von ferne riechen. Plaut. 2) Met. num quid patri subolet? Ter. *talám sejdit, v. veszen észre valamit az atyád?* merkt es der Vater?

Sŭbŏles et **Sbbŏles**, is, f. 3. *hajtás, ág, tsemete*; der Anwuchs, Sproſſe, Sprößling, Zweig. Plin. 2) *szólő-*

Digitized by Google

veszszö, venyege, venyige; die Weinrebe. Colum. 3) *nem, nemzetség*; das Geschlecht, der Stamm. Virg. 4) *maradék, fajta, gyermek, gyermekek*; die Nachkommenschaft, Abkömmling, Kind, Kinder. Liv. Subolem propagare, Cic. *gyermekeket nemzeni*; Kinder zeugen. Si de te suscepta fuisset suboles, Virg. Archytae suboles, i. e. filius, Prop.

Sŭbŏlesco, ĕre, 3. *felnöni, megnöni*; heranwachsen. Liv.

Sŭbŏlfăcĭo, ĕre, 3. *megérzeni a' szagát, v. a' szagáról*; riechen, durch den Geruch bemerken. Petron.

Sŭbŏrĭor, orsus sum, īri, Dep. 4. *támadni, eredni*; entspringen, entstehen. Lucret.

Sŭbornātor, ōris, m. 3. *készitö, felingerlö*; ein Anstifter. Ammian.

Sŭborno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem pecunia, Cic. *segítni, felkészitni*; aushelfen, behülflich seyn, ausrüsten, versehen mit etwas. 2) v. gr. aliquem in bellum, Just. *alattomban felkésztetni, felingerlent*; anstiften. Falsum testem subornare, Cic. *hamis tanút fogadni, dlltni*; einen falschen Zeugen bestellen.

Sŭbortus, us, m. 4. *eredet, kezdet*; die Entstehung, Aufgang. Lucr. 2) v. gr. stellae, Manil. *lemenet, eltünés*; der Untergang.

Sŭbostendo, di, sum, ĕre, 3. *jelenteni*; anzeigen. Tert.

Subpaetŭlus, a, um, *valamennyire kantsal, bandzsa*; etwas schielend. Varr.

Subpallĭdus, v. Suppallĭdus, a, um, *halovány*; etwas blaß. Cels.

Subpalpo, āre, 1. *tsirolgatni*; liebkosen, streicheln. Symm.

Subpalpor, āri, Dep. 1. idem.

Subpătĕo, ēre, 2. *alatta vagy mellette kiterjedni, tárva, v. nyitva lenni*; unterwärts, oder daneben offen seyn, sich unten erstrecken. Apul.

Subpĕdăneum, i, n. 2. *zsámoly, lábító*; der Fußschemmel. Gloss.

Subpingo: vide: Suppingo.

Subpinguis, e, *kövéretske*; etwas fett. Cels.

Subpŏsĭtus, a, um, *aldja tétetett, v. vettetett*; darunter gelegt, gestellt. Sid.

Subpraefectus, i, m. 2. *altisst*; ein Unterofficier. Inscript.

Subrădĭo, āre, 1. *sugárdát kimutatni*; hervorstrahlen lassen, anzeigen. Tert.

Subrādo, si, sum, ĕre, 3. *megvakargatni*; bekratzen, beschaben. Cato.

Subrancĭdus, a, um, *megbüzhödt, avas, penészes, szagos*; faulend, etwas ranzig, stinkend, schimmlicht. Cic.

Subrāsus, a, um, *alól megvakart*; unten abgekratzt. Pallad.

Subraucus, a, um, v. gr. vox, Cic. *rekedtes*; etwas heiser.

Subrectĭo, ōnis, f. 3. (subrigo) *felgyenesités, felállitás*; die Aufrichtung. Arnob.

Subrectus, a, um, *felegyenesitett*; aufgerichtet. Liv.

Subrĕfectus, a, um, *valamennyire ismét helyre állott, megéledett*; einiger Maßen wieder hergestellt oder erquickt. Vellej.

Subrĕgŭlus, i, m. 2. *kirdlyi helytartó*; ein Vicekönig. Amm.

Subrĕmănĕo, ēre, 2. *hátramaradni*; zurück bleiben. Tertull.

Subrēmĭgo, āre, 1. *evezni*; rudern. Virg.

Subrēnālis, e, *veséket illetö*; die Nieren betreffend. Veget.

Subrĕpo, v. Surrĕpo, psi, ptum, ĕre, 3. *valahova oda tsúszni, aldja tsúszni*; wohin kriechen, schleichen, darunter kriechen. Cic. Moenia subrepere, Hor. *a' városba belopódzni*; in die Stadt hinein schleichen. 2) v. gr. se alicui, Plaut. *elbújni valaki elött*; sich vor einem verstecken. 3) subrepsit ei oblivio, Plaut. *elfelejtette, feledékenységbe ment elötte*; er hat es vergessen. 4) subrepere sub tabulas, Cic. *a' testamentomot meghamisitni*; das Testament verfälschen. 5) *bétsúszni, a' szokásba, 's a' t.* sich einschleichen. Plin.

Subreptĭcĭus (Surr.) vel **Subreptĭtĭus** (Surr.), a, um, (a subrepo) *bétsúszott, belopódzott, alattomban való*; eingeschlichen, verstohlen, heimlich. Plaut.

Subreptĭcĭus (Surr.) vel **Surreptĭtĭus** (Surr.) a, um (a subripio) *lopott*; gestohlen. Plaut.

Subreptĭo, (Surr.) ōnis, f. 3. (a subrepo) *bétsúszás*; die Einschleichung. Cod. Just.

Subreptĭo (Surr.) ōnis, f. 3. (a subripio) *lopás, ellopás*; der Diebstahl. Apul.

Digitized by Google

Subreptĭtĭus, a, um, vide: Subrepticius.

Subreptĭto, āre, 1. *alattomban bemászni*; wohin kriechen oder ſchleichen. Colum.

Subreptīvus, a, um, *belopódzott, bétsúszott*; eingeſchlichen. JCt.

Subreptus (Surr.) a, um, (a surripio) *alattomban ellopott*; heimlich geſtohlen. Cic.

Subrīdĕo, rīsi, rīsum, ēre, 2. *mosolyogni*; lächeln. Cic.

Subrīdĭcŭle, Adv. *mosolyogva*; etwas lächerlich. Cic.

Subrĭgo vel Surrĭgo (contr. etiam Surgo) rexi, rectum, ĕre, 3. v. gr. obeliscum, Plin. *emelni, felemelni, felegyenesitni, feldllitni*; in die Höhe richten, erheben, empor richten. Se subrigere, Plin. *felegyenesedni*; ſich in die Höhe richten oder aufrichten. Aures subrigere, Virg. *fülelni*; die Ohren ſpitzen. 2) Vide etiam: Surgo.

Subrĭgŭus, a, um, *nedves, nyirkos, vizes*; gewäſſert. Plin.

Subringor, gi, Dep. 3 *atsarkodni*; das Maul rümpfen, unwillig ſeyn. Cic.

Subrĭpĭo, vide: Surripio.

Subrŏgo, v. Surrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. collegam in locum Bruti, Liv. *választani, tenni helyébe*; Jemanden an die Stelle eines andern wählen.

Subrostrāni, (homines) i. e. qui otiosi sub Rostris deambulant, Cic.

Subrŏto, āvi, ātum, āre, 1. *kerekekre tsindlni, v. dllitni*; unten mit Rädern verſehen, auf Räder ſetzen. Vitruv.

Subrŏtundus, a, um, *kerekded*; etwas rund. Cels.

Subrŭbeo, ēre, *vereses lenni*; röthlich ſeyn. Ovid.

Subrŭber, rŭbra, rŭbrum, *vereses*; röthlich. Cels.

Subrŭbĭcundus, a, um, *vereses, veresló, pirosló*; röthlich. Cels.

Subrŭfus, a, um, v. gr. color, Plin. *verhenyeges, rót*; röthlich. 2) *veres hajú, v. fejü*; der röthliche Haare hat, Rothkopf. Plaut.

Subrūmo, āre, 1. (de animalibus quadrupedis) *szoptatni*; ſaugen laſſen. Colum.

Subrumpo, ĕre, 3. *ledönteni*; einreißen, vernichten. Arnob.

Subrūmus, a, um, v. gr. agnus, Varr. *szopós*; ſaugend.

Subruncātor, ōris, m. 3. *gyomlálló, irtó*; ein Ausgäter. Virg.

Subrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. v. gr. murum, Liv. *ledönteni, lerontani*; einreißen, niederreißen, herabreißen, niederſtürzen. 2) *kimosni az alját és az által ledönteni*; untergraben, einreißen. Amnis subruit montes, Plin. Ep. 3) Met. v. gr. libertatem, Liv. *elrontani, semmivétenni*; untergraben, vernichten, zerſtören.

Subrustĭce, Adv. *parasztosan*; etwas bäuriſch. Gell.

Subrustĭcus, a, um, *parasztos*; etwas bäuriſch. Cic.

Subrŭtĭlo, āre, 1. *kitsilldmlani kösziile*; hervorſchimmern. Claud. Mam.

Subrŭtĭlus, a, um, *veresellő*; röthlich. Plin.

Subrŭtus, a, um, (subruo) *ledöntött, lerontott*; eingeriſſen. Liv.

Subsalsus, a, um, *egy kevéssé sós*; etwas geſalzen. Cels.

Subsanno, āre, 1. *kigúnyolni*; aushöhnen, verſpotten. Tert.

Subscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. literas, Cic. *aldírni, aldírással megerősítni*; unterſchreiben, mit der Unterſchrift ſeines Nahmens verſehen. 2) v. gr. sententiae alicujus, Liv. rationes, vel rationibus, Pand. *helybehagyni, rádllani, mellédllani valaminek*; beypflichten, Beyfall geben, billigen. 3) v. gr. in aliquem, Cic. vel, in crimen, Pand. v. causam aliquam, Cic. *valaki ellen vert inditni, valakit bévádolni*; wider jemanden klagen, einen angeben, verklagen. 4) v. gr. aliquid, v. alicui rei, Tac. *aldírni magát valamelly kötelezésnek, aldírással kötelezni magát valamire*; ſich unterſchreiben, durch ſeine Unterſchrift ſich verbindlich machen. Subscribere legibus, Pand. 5) v. gr. alicui aliquid, Tert. *általengedni, általengedését írásban adni*; überlaſſen, ſchriftlich überlaſſen.

Subscriptĭo, ōnis, f. 3. *aláírás*; die Unterſchrift, Unterzeichnung, Unterſchreibung. 2) *panasz, bévádolás, vád*; die Klage. Subscriptionem componere, Sen. 3) *helybehagyás, rádllás, mellédllás*; die Beyſtimmung, der Beytritt. 4) *a' Censorok jegyzései a' vád alá*; die Anmerkungen der Cenſoren. Subscriptiones Censoriae delere, Cic. 5) *aláírás al-*

Digitized by Google

tal való magakötelezése valakinek; die Subſcription, die ſchriftliche Verpflichtung. Pand.

Subscriptor, ōris, m. 3. *a' ki magát valaminek aláírja*; der unterſchreibt, oder ſich unterſchreibt. 2) *vádoló, vádolótárs*: Kläger, Mitkläger. Cic 3) *mellédálló valaminek, elősegítő*; Beypflichter, Begünſtiger. Gell.

Subscriptus, a, um, *aláírt*; unterſchrieben. 2) *helybehagyott*; begünſtigt. Gell.

Subscus, ūdis, f. 3. *heveder és pánt neme, p. o. két tábla összefoglalására*: eine Art von Verklammerung oder Leiſten. Vitr.

Subsĕcīvus, v. Subsĭcīvus, et Subcīsīvus vel Succīsīvus, a, um, *elmetszett, elszelt, elvágott a' nagyobb darabtól*; abgeſchnitten. Cic. 2) tempus subsecivum, Cic. *üres vagy megnyert idő, időköz*; die Nebenzeit. 3) *hijjános*; mangelhaft. Apul. 4) *hasonló, egyenló*; ähnlich, gleich. Apul.

Subsĕco, cui, ctum, āre, 1. *alatt elmetszeni, elvágni*: unten abſchneiden. 2) v. gr. ungues, Ovid herbam falce, Varr. *levágni*; abſchneiden.

Subsecīvus, a, um, *alól elmetszett, elvágott*; unten abgeſchnitten. Col.

Subsĕcundārĭus, a, um, i. q. secundarius. Gell.

Subsellium, ĭi, n. 2. *pad, lócza*; eine niedrige Bank, in Rückſicht eines erhabenen Sitzes. Varr. Vir imi subsellii, Plaut. *alatsony sorsú ember*; ein geringer Menſch. 3) *a' törvény székeknél a' vádoló, a' hévadolt és a' tanúk ülőhelyei vagy padjai*; die Bänke, auf denen vor Gericht der Kläger, der Beklagte, und die Zeugen ſaßen. Cic. 4) *a' tanács vagy sendtorok ülő helyei*; die Sitze der Senatoren. Cic. 5) subsellia, Cic. i. e. judicia.

Subsentĭo, si, sum, īre, 4. *alattomban észrevenni*; unter der Hand oder ein wenig wahrnehmen, merken. Subsensi, Ter. *észrevettem*; ich habe etwas gemerkt.

Subsequens, tis, o. 3. *mindjárt következő*; gleich nachfolgend. Subsequenti anno, Plin. *a' legközelebb következendő esztendőben*; in dem nächſtfolgenden Jahre. Plin.

Subsĕquenter, Adv. *azután, idővel*; in der Folge. 2) *egymásután*; nach einander. Messala Corv.

Subsĕquor, cūtus (quūtus) sum, sequi, Dep. 3. *nyomba követni, utánna következni*; gleich darauf folgen, folgen, nachfolgen, darauf folgen. Caes. 2) *követni, késérni*; begleiten, verbinden mit etwas. Hos motus subsequi debet gestus, Cic. Sue sermone humanitatem literarum subsequi, Cic. 3) *engedni, engedelmeskedni, magát hozzá szabni*; folgen, gehorchen, ſich darnach richten. Pandect.

Subsĕrĭcus, a, um, *félselyem*; nicht ganz ſeiden, halbſeiden. Lamprid.

Subsĕro, sēvi, ĕre, 3. *közzé vagy mellé vetni, plántálni*; darunter oder daneben ſäen. Colum.

Subsĕro, ui, tum, ĕre, 3. *alddugni, aljadugni*; unterſtecken, unterwärts thun oder ſtecken. Apul. 2) *közzé tenni, v. elegyítni*; darunter thun oder miſchen, dazu fügen. Ammian.

Subsertus, a, um, *aljátett*; untergeſchoben. Apul.

Subservĭo, īre, 4. *szolgálni, szolgálatjára lenni valakinek*; dienen, aufwarten. Plaut. 2) *szolgálni, szolgálatjában lenni valakinek*; dienen, unterwürfig ſeyn. Plaut. 3) *alkalmatos lenni valamire, arra való lenni, illeni közzé*; ſchicklich oder paſſend ſeyn. Tert.

Subsessa, ae, f. 1. *les, lesben álló ellenség*; der Hinterhalt. Veget.

Subsessor, ōris, m. 3. *leselkedő, lesben álló, les*; laurend auf etwas, Laurer, Aufpaſſer. Val. Max. 2) *útonálló, haramia*; ein Straſſenräuber, Bandit. Serv.

Subsicco, āre, 1. *kiapasztani, kiszárasztani*; abtrocknen, trocknen. Cels.

Subsĭcīvus, a, um, vide: Subsecivus.

Subsĭdentĭa, ae, f. 1. (subsido) v. gr. aquarum, Vitr. *leapadás, leszállás*; das Niederſinken. 2) *az ülledéke valaminek*; der Bodenſatz von etwas. Vitr.

Subsĭdĕo, ĕdi, essum, ēre, 2. (a subsido) *lelülepedni*; ſich ſetzen, ſich auf den Boden ſetzen. 2) *ülve maradni*; ſitzen bleiben. 3) subsidere in genua, Curt. *letérdepelni, térdre esni*; niederknien. 4) *leselkedni valakire*; auf einen lauern. Cic.

Subsĭdĭālis, e, *tartalék segítségre*

Digitized by Google

való; zur Hülfe gehörig, zur Reserve dienend. Amm.

Subsīdiārius, a, um, v. gr. cohors, Caes. *segítségre való, v. siető*; zu Hülfe kommend oder eilend, zur Reserve dienend.

Subsidior, āri, Dep. 1. *segítségre jőni, v. lenni, segíteni*; zur Reserve dienen, zu Hülfe kommen. Hirt.

Subsidium, ii, n. 2. *tartalék sereg*; die Reserve, die Hülfstruppen. Liv. 2) *a' tartalék sereg álló helye*; der Reserveplatz. Legio in subsidio posita, Liv. 3) *menedékhely*; der Zufluchtsort, die Retirade. Tac. 4) *segítség, segedelem*; die Hülfe, der Beystand. Subsidium mittere. Caes. Subsidium ferre, Caes. Subsidio ire, Nep. v. venire, Cic.

Subsīdo, īdi et edi, essum, ĕre, 3. v. gr. in aliquo loco, Cic. *leülni, letelepedni*; sich niedersetzen, niederlassen 2) undae subsidant, Virg. a) *a' víz apad*; das Wasser fällt. b) *a' hullám tsendesedik, szűnik*; die Wellen legen sich. 3) *aldhhagyni, tsendesedni*; nachlassen. Impetus dicendi subsidit, Quint. Venti subsidunt, Prop. 4) *megállapodni*; inne halten, stehen bleiben. Subsedi in via, Cic. 5) *ülve maradni, veszteg ülni, maradni, hátra maradni*; sitzen bleiben, bleiben, zurück bleiben. Caes. 6) *lesülyedni, a' fenékre leülni*; sich senken, sinken, zu Boden fallen. Colum. Ovid. etc.

Subsidŭus, a, um, *leülepedő*; sich unten setzend. Grat.

Subsignānus, a, um, v. gr. miles, Tac. *kisebb nemű zászló alatt szolgáló*; der unter einem Fähnchen dient. Tac.

Subsignātĭo, ōnis, f. 3. *aláírás*: die Unterzeichnung, Unterschreibung. Pandect.

Subsigno, āvi, ātum, āre, 1. *aláírni, alája írni*; unterzeichnen, unten hinsetzen oder schreiben. Plin. 2) v. gr. fidem pro re, Plin. Ep. *lekötni, lekötelezni*: verbürgen, verbindlich machen. 3) v. gr. aliquid, Plin. *megerősíteni, bizonyossá tenni valami felől, p. e. maga aláírása által*; versichern, bestätigen. 4) v. gr. praedia apud aerarium, Cic. *beírni*; verzeichnen, ins Buch eintragen.

Subsĭlĭo v. Sussilio, sĭlŭi v. sĭlii, et sĭlui, sultum, īre, 4. *leugrani, lepattanni*; herunter springen. Senec. 2) *felugrani*; in die Höhe springen. Plaut. et Lucr. Canes subsiluere, Plin.

Subsīmĭlis, e, *tsaknem, vagy szinte hasonló*; fast ähnlich. Cels.

Subsīmus, a, um, *tompe orrú*; mit etwas aufwärts gebogener Nase. Varr.

Subsĭpĭo, ĕre, 3. *valami kevés ízének lenni*; etwas schmecken, einigen Geschmack haben. Varr.

Subsistĕntĭa, ae, f. 1. i. q. Substantia. 2) *állapot, valóság*; der Zustand, das Wesen eines Dinges. Sil. 3) *élelem, élelemre való állapot, kivatalheli állapot*; die Unterhaltung, das Auskommen, wobey man bestehen und sich in seinem Stande erhalten kann. Gloss. 4) *tartósság, szüntelen való fenntllás*; die Beständigkeit. JCt.

Subsisto, stĭti, ĕre, 3. v. gr. feras, Liv. *feltartóztatni, megállítni*; aufhalten, stehend machen, hemmen. Romanum nec acies subsistere poterant, Liv. 2) v. gr. alicui, Liv. *ellentállani, ellene állani, kiállani, kitartani, p. e. a' hartzot*; sich wiedersetzen, widerstehen, gewachsen seyn, aushalten. Subsistere sumtibus, Cic. *győzni a' költséget*; die Unkosten tragen können. 3) v. gr. in itinere, Caes. *megállani, megállapodni*: stille stehen, stehen bleiben, Halt machen. Hinc: 4) Trop. *megszűnni, megállapodni, félbeszakasztani valamit*; inne halten, aufhören, nachlassen. Substitit clamor, Ovid. 5) *megmaradni, életben maradni*; am Leben bleiben. Pandect. 6) v. gr. alicui, Apul. *segítségül lenni valakinek*; einem beystehen. 7) *megállani, erejének lenni*; bestehen, gelten, Kraft haben. Sententia subsistit, Pandect.

Subsĭtus, a, um, *alatta vagy mellette levő*; unten oder dabey befindlich. Apul.

Subsōlānus, a, um, v. gr. ventus, Plin. *napkelęti*; morgenländisch. Plin.

Subsortĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. *új sorsot vetni*; nachlosen, noch einmahl losen. Cic.

Subsortītĭo, ōnis, f. 3. *új sorsvetés, vagy húzás, p. e. bíró választás erdnt, 's a' t.* das Nachlosen, wenn man noch einmahl loset. Cic.

Digitized by Google

Subsparge, ĕre, 3. *aldja hinteni*; unterſtreuen. Tertull.

Substantĭa, ae, f. 1. v. gr. hominis, Quint. *állat, miség, valóság, létel*; das Weſen, die Exiſtenz Non habere substantiam. Sen. *nem lenni*; nicht exiſtiren. 2) *vagyonbéli valóság, miség*; der Beſtand, Inbegriff des Vermögens. Aur. Vict. 3) *jószág, vagyon, birtok*; das Vermögen, die Habe, das Gut. Pand. 4) *étel, étek*; die Speiſe. Prud.

Substantiālis, e, *valósdgos*; weſentlich. Tertull.

Substantiāliter, Adv. *a' valósdgdhoz képest, a' valósága szerént*; dem Weſen nach, weſentlich. Tertull.

Substantiŏla, ae, f. 1. *kis vagyon, jószdgotska*; kleines Vermögen. Hier.

Substantīvālis, e, i. q. substantialis, Tertull.

Substāntīvus, a, um, v. gr. res, Tert. *magában fenndllható, önnönös*; ſelbſtſtändig, für ſich beſtehen könnend.

Substernium, ii, n. 2. *ally, alom*; die Streu, die man den Pferden unterſtreut. Gloss.

Substerno, strāvi, strātum, ĕre, 3 *aldja hinteni, aldhinteni, v. szórni, vetni*; unterſtreuen, unterbreiten, unterlegen. Terent. Herbam ovibus substernere, Cato. Pecori substernere, Plin. 2) *behinteni, beterlini, beszórni valamivel*; mit etwas beſtreuen, bedecken. Plin. Nidos substernere, Cic. *fészkelni, fészket rakni*; Neſter machen. 3) v. gr. alicui aliquid. Sid. *eleibe terjeszteni, eleibe tenni*; vorlegen. Omnia animo substernere, Cic. *megvisszdlni*; überlegen. 4) *aldjavetni, dltaladni, dltalengedni, odaadni*; unterwerfen, überreichen, hingeben. Lucr. Pudicitiam alicui substernere, Svet.

Substillus, a, um, *tsepegő, szivárgó*; träufelnd. Cato.

Substĭnĕo, ēre, 2. i. q. sustineo, Apul.

Substĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre. 3. (sub et statuo) *aldja tenni, aldtenni valaminek, aldrakni*; unter etwas ſtellen oder legen. Lapides plantae substituere. Pallad. 2) aliquem crimini substituere, Plin. Ep. *valakit bévddolni, beadni a' törvényszék előtt*; einen beſchuldigen, verklagen. 3) *eleibe dllitni, tenni, vagy terjeszteni*; vor etwas ſtellen. Oculis suis funera fratrum substituere, Ovid. Aliquid animo substituere, Liv. *valamit képzelni*; ſich vorſtellen. 4) *tenni, helyheztetni, dllitni, rendelni*; hinſtellen, hinzu ſtellen oder fügen. Armaturas leves post elephantos substituere, Afr. 5) v. gr. aliquem pro aliquo, v. in locum alicujus, Cic. *más helyébe tenni, helyette választani, v. tenni, feltserélni*; an die Stelle einer Perſon oder Sache ſtellen oder ſetzen, ſubſtituiren. Sibi consules substituere, Svet. Heredem aliquem substituere, Pand.

Substĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *helyébetétel*; Subſtituirung, Setzung einer Sache, (Perſon) ſtatt der andern. Pand.

Substitūtīvus, a, um, i. e. conditionalis, Apul.

Substĭtūtus, i, m. 2. *helytartó*; ein Statthalter. Gloss.

Substitūtus, a, um, *helyébetett, más helyébe tett*; an eines andern Stelle geſetzt. Quint. 2) *al, vagy második*; der zweyte. Gloss.

Substo, āre, 1. *lenni, meglenni, jelenlenni*; vorhanden ſeyn. Nullo dolore substante, Cels. 2) *kitartani, kidllani*; aushalten, ausdauern. Metuo, ut substet hospes, Terent.

Substŏmăchor, āri, Dep. 1. *boszszankodni*; etwas unwillig oder verdrießlich ſeyn. Augustin.

Substrāmen, ĭnis, n. 3. *ally, p. o. a' mit a' marha alá vetnek, szalma ally, alom*; was untergeſtreut wird, z. B. dem Viehe. Varr.

Substrāmentum, i, n. 2. i. q. substramen. Cato.

Substrātus, a, um, (a substerno) *aldja vetett, hdnyt vagy hintett*; untergeſtreuet. Cic.

Substrātus, us, m. 4. *aldjaszórds, v. hintés*; das Unterſtreuen. Plin.

Substrĕpo, ĕre, 3. *zörögni, tsörtetni*; ein wenig ertönen oder ſich hören laſſen. Apul.

Substrictus, a, um, (substringo) *összehúzott, összeszorított*; zuſammengezogen. 2) *sovány*; mager. Ovid. Comp. substrictior, Sup. substrictissimus, Colum.

Substringo, inxi, ictum, ĕre, 3. *összehúzni, összeszorítni, összekötni*; zuſammen ziehen oder binden. Col. 2. *beteker getni, bekötni*; verbin-

Digitized by Google

den. Substringere fascia, Svet. 3) *feltürödni*; aufschürzen. Nep. 4) *felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. Nep. 5) aurem substringere, Hor. *fülelni*; die Ohren spitzen. 6) bilem substringere, Juv. *haragját mérsékelni, tartóztatni*; den Zorn mäßigen.

Substructio, ōnis, f. 3. *támasz, aldjarakott oszlop vagy fal*; das Unterbauen, das, was untergebaut wird. Vitruv. 2) *alkotmány*; das Gebäude. Cic.

Substructus, a, um, *aldjarakott vagy épitett*; untergebaut. Liv.

Substrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. fundamentum, Plaut. canales, Plin. *aldja rakni vagy épitni*; unterbauen. 2) *az allyától vagy fundamentomától fogva egészen felépitni, felállitni*; von unten oder von Grunde aus bauen, aufführen, errichten. Liv.

Subsultim, Adv. *felugrálva*; in die Höhe springend, hüpfend. Sueton.

Subsulto v. Sussulto, āre, 1. (Freq. a subsilio) *felugrálni, felpattogni*; in die Höhe springen, hüpfen. Plaut.

Subsum, fui, esse, *alatta lenni, fekülni, vagy lappangani*; darunter seyn oder stecken. Suberat Pan ilicis umbrae, Tibull. Subest lingua palato, Virg. 2) *közel lenni hozzá, mellette lenni*; in der Nähe seyn, nahe seyn, dabey seyn. Suberat mons, Caes. Templa mari subsunt, Ovid 3) notitiae subesse, Ovid. *tudásra lenni*; Kenntniß davon haben. 4) *vele összeköttetve lenni*; damit verbunden seyn, da seyn. Aliqua subest causa, Cic. Suspicio subest, Cic. Si his vitiis ratio non subesset, Cic.

Subsŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *alávarrni, aldja varrni*; darunter nähen, unten annähen. Horat.

Subsurdus, a, um, *siketes, nehezen halló*; etwas taub. Quintil. 2) v. gr. vox, Quint. *siket hangú*; nicht deutlich oder übel klingend.

Subsūtus, a, um, (subsuo) *aldja varrott*; darunter genähet. Hor.

Subtābĭdus, a, um, *elalélt*; schwindend, betreten, blaß. Amm.

Subtăcĭtus, a, um, *valamennyire hallgató kevés beszédű*; etwas still, stillschweigend. Prud.

Subtectus, a, um, *bévedett*; bedeckt. Vitr.

Subtegmen, vide: Subtemen.

Subtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *bévedni*; bedecken. Vitr.

Subtēgŭlāněus, a, um, *fedél alatt lévő*; unterm Dache befindlich. Plin.

Subtēmen, vel Subtegmen, ĭnis, n. 3. *bélfonal*; der Eintrag oder Einschlag im Gewebe. Ovid. Fert picturatas auri subtemine vestes. Virg. 2) *szövés, szött matéria*; das Gewebe. Tyrio subtemine vestem, Tib.

Subtendo, di, tum, (sum) ĕre, 3. *alól bévonni, behúzni, beteritni*; unten spannen oder bespannen, bedecken. Cato.

Subtĕnŭis, e, *vékonyatska*; etwas dünn. Varr.

Subter, Adv. *alatt*; unten. Supra et subter, Cic. 2) Praep. cum Acc. et Abl. *alá*; unter mit dem Acc. Cupiditatem subter praecordia locavit, Cic. 3) *alatt*; unter. Virg.

Subtĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *alól hajtani ki, mint a' gyökér*; unten treiben. Cels.

Subtercurro, ĕre, 3. *alája futni*; unter etwas laufen. Vitr. 2) *segitségül sietni*; zu Hülfe kommen. Virg.

Subtercŭtāněus, a, um, *bór alatt lévő*; unter der Haut befindlich. Aur. Vict.

Subterdūco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. se alicui, Plaut. *elvonni*; entziehen.

Subterflŭo, ĕre, 3. *alatta vagy aldfolyni*; unten oder unter etwas fließen. Vitr.

Subterfŭgĭo, ūgi, ŭgĭtum, ĕre, 3. *elfutni, elillantani, elszökni*; entfliehen, entwischen. Plaut. 2) v. gr. poenam, Cic. periculum, Cic. *elkerülni*; vermeiden, einer Sache entgehen.

Subterhăbĕo, ēre, 2. *megvetni, fel se venni, kevésre betsülni*; verschmähen, geringschätzen. Apul.

Subtĕrĭor, pro: inferior, Aemil. Mac.

Subterjăcĕo, ēre, 3. *alatta fekülni*; unter was liegen. Alcim. Avit.

Subterjăcĭo, ĕre, 2. *aldja bévetni*; unter etwas werfen. Pallad.

Subterlăbor, vel Subter labor, psus sum, lābi, Dep. 3. *aldja bétsúszni*; unten oder unter etwas schlüpfen. Virg. 2) *elszökni, elillantani*; entwischen, entschlüpfen. Liv.

Subterlĭno, ĕre, 3. v. gr. plantas aegri, Plin. *alatt megkenni*; unten bestreichen, schmieren.

Subterměo, āre, 1. *alatta, v. alá men-*

Digitized by Google

ni; unten oder unter etwas hingehen. Claud.

Subternăto, āre, 1. *alatta vagy ald úszni*; unten oder unter etwas schwimmen. Sol.

Subternus, a, um, pro: infernus, Prud.

Subtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. v. gr. pedes, Cato. *alatt megdörgölni*; unten reiben oder abreiben. 2) *széllyelzúzni, v. dörzsölni*; zerreiben, zerstampfen, zerstoßen. Col.

Subterrāněus, a, um, *földalattvaló*; unterirdisch. Cic.

Subterrēnus, a, um, *földalatti*; unterirdisch. Apul.

Subterrĕus, a, um, idem. Arnob.

Subterscĕo, āre, 1. *alatt elvágni, elmetszeni*; unten zerschneiden. Cic. in Arat.

Subtertĕnŭo, āre, 1. *alatt, megvékonyítni*; unten dünn machen. Lucr.

Subtervăco, āre, 1. *alatt, üres lenni*; unten leer seyn. Senec.

Subtervŏlo, āre, 1. *alatt v. ald repülni*; unten oder unter etwas fliegen. Stat..

Subtervolvo, ĕre, 3. *valami ald hengeritni, vagy görditni*; unter etwas wälzen. Amm.

Subtexo, xŭi, xtum, ĕre, 3. *közzé szőni*; unter etwas weben. Solin. 2) *bévonni, befedni, befogni*; überziehen, bedecken. Subtexunt nubila coelum, Lucr. 3) *közzé keverni, közzé szőni, vagy elegyítni*: dazu weben, dazu fügen oder mischen. Liv. Subtexta mala bonis, Manil.

Subtextus, a, um, (subtexo) *közzé szőtt*; darunter gewebt. Juv. 2) *közékevert*; untermengt. Manil.

Subtililŏquentĭa ae, f. 1. i. e. subtilis locutio, Tert.

Subtililŏquus, a, um, i. e. subtiliter loquens, Tert.

Subtīlis, e, *finom, vékony, nem vastag, nem durva*; fein, nicht dick, oder grob, dünn, zart. Lucret. Corpus subtile, Lucr. Succus subtillissimus, Plin. 2) Met. *finom ízlésű*; fein, geschmackvoll. Hor. 3) v. gr. judicium, Cic. *helyes, fudamentomos, éles, jeles*; vortrefflich, gründlich, scharf, accurat, genau. 4) *elmés találós*; scharfsinnig, spitzfindig. Subtile disserendi genus, Cic. Comp. subtilior. Sup. subtilissimus. Plin.

Subtilĭtas, ātis, f. 3. v. gr. lineae, Plin, *finomság, vékonyság*; die Feinheit, Zartheit. 2) *elmésség*; die Scharfsinnigkeit. Subtilitas scriptorum, Cic. 3) *kitsinység*, die Kleinigkeit. Immensae subtilitatis animalia, Plin. *felette kitsiny, v. apró állatotskák*; überaus kleine Thierchen.

Subtīliter, Adv. *finomúl*; fein, zart, auf feine Art. Res subtiliter connexae, Lucr. 2) *elmésen, finomúl*; scharfsinnig, gründlich. Cic. 3) *pontosan, szorosan*; pünktlich, genau. Numerum subtiliter exequi, Liv. Comp. subtilius, Cic. Sup. subtilissime, Cic.

Subtīmĕo, ēre, *egy kevéssé félni*; sich ein wenig fürchten. Cic.

Subtinnĭo, īre, 4. *megtsendülni*; etwas klingen oder klimpern. Tert.

Subtĭtŭbo, āre, 1. *tántorogni*; etwas wanken. Prud.

Subtractus, a, um, (subtraho) *elvont, megvont, elvett*; entzogen. Tib.

Subtrăho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. alicui cibum, Cic. colla jugo, Ovid. *elvonni, elhúzni, elölle elrántani, elvenni*; entziehen, wegziehen, wegreißen, entreißen, wegnehmen. Impedimenta subtrahere, Caes. *az akadályokat elhárítni*; die Hindernisse entfernen. Se adspectui subtrahere, Virg. *magát nem mutatni, félre vonni*; sich entziehen. Se labori subtrahere, Col. *kerülni a' munkát, v. dolgot*; sich der Arbeit entziehen. Oculos subtrahere, Tac. *a' szemeit elfordítni*; die Augen wegwenden. Nomina subtrahere, Tac. *neveiket elhagyni, elhallgatni*; die Nahmen weglassen oder verschweigen. 2) subtrahere alvum, Cels. *a' hatat meghajtani*; abführen, purgieren. 3) linea subtrahere, Gesn. *elhúzni alatta*; unterstreichen.

Subtristis, e, *szomorkás*; etwas traurig. Ter. Subtristior, Hier.

Subtrītus, a, um, (subtero) *elkopott, elnyűtt*; abgerieben, abgenutzt. Plaut.

Subtundo, tŭdi, tūsum, ĕre, 3. *megveregetni*; ein wenig schlagen. Tib.

Subturpĭcŭlus, a, um, *otsmányka*; etwas häßlich. Cic.

Subturpis, e, *egy kevéssé otsmány*; etwas häßlich oder schändlich. Cic.

Subtus, Adv. *alatt, alatta, alól*; unten, unterwärts. Liv.

Digitized by Google

Subtussĭo, īre, 4. *kehéstelni*; etwas husten. Veget.

Subtūsus, a, um, (subtundo) *megveregetett*; etwas geschlagen. Tib.

Sŭbūcŭla, ae, f. 1. *alólöltő, subitza, alsó ujjas lájbli*; ein Unterziehkleid. Hor. 2) *ing*; das Hemd. 3) *áldoznivaló lepény*; eine Art Opferkuchen. Fest.

Sŭbūcŭlātus, a, um, i. e. subucula indutus, Cic.

Sŭbŭla, ae, f. 1. *dr*; ein spitziges Werkzeug, Pfrieme, Ahle. Col.

Sŭbulcus, i, m. 2. *disznópdsztor, kondás*; der Schweinhirt. Varr.

Sŭbŭlo, ōnis, m. 3. i. q. tibicen, Enn. 2) *fiatal szarvas*; ein junger Hirsch. Plin.

Sŭbūra, vel Suburra, ae, f. 1. platea et locus publicus Romae, ubi scorta quaestum exercebant. Liv.

Sŭbūrānus, v. Suburrānus, a, um, i. e. in platea Suburrae habitans, inde oriundus, etc. Cic.

Sŭburbānĭtas, ātis, f. 3. *a' vdros szomszédsága*; die Nachbarschaft der Stadt. Cic.

Sŭburbānum, i, n. 2. *major, szdllds, t. i. Róma körül*; ein Mayerhof nahe bey der Stadt. Suburbana amicorum, Cic.

Sŭburbānus, a, um, v. gr. ager, Cic. *közel a' városhoz, v. a' vdros szomszédságában lévő, Rómához közel lévő*; nahe bey der Stadt, besonders Rom.

Sŭburbĭcārĭus, a, um, i. q. surburbanus, Cod. Theod.

Sŭburbĭum, ĭi, n. 2. *külsővdros*; die Vorstadt. Cic.

Sŭburgĕo, ēre, 2. *kénszerítni*; nöthigen, antreiben. Virg.

Sŭbūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *megperzselni*; besengen, ein wenig brennen, sengen. Suet.

Sŭburra, Suburranus, vide: Subura, etc.

Subvas, ădis, m. 3. *a' kezes kezesse*; der Unterbürge, der statt eines Bürgen Bürge wird. Gell.

Subvectĭo, ōnis, f. 3. (subveho) *odavitel, p. o. kotsin, hajón*; die Zufuhre. Caes.

Subvecto, āre, 1. *vinni, hordani, p. o. kotsin*; zuführen. Plaut.

Subvector, ōris, m. 3. *a' ki visz vagy hoz, p. o. kotsin*; der bringt oder führt. Asien.

Subvectus, a, um, (subveho) *vitt, hordott, t. i. kotsin, hajón*; zugeführt. Plaut.

Subvectus, us, m, 4. *vitel*; die Zufuhre. Tac.

Subvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *vinni, hordani, p. o. kotsin, hajon, lovon, vdldn, 's a' t.* führen, tragen oder bringen, z. B. zu Wasser, Wagen, auf der Schulter, auch zu Pferde, ꝛc. Lucr. Curru subvehi, Ovid. *szekeren, v. kotsin menni*; fahren. 2) *behordani, bevinni, p. o. az életet szekeren, 's a' t.* einführen, zuführen. Liv.

Subvello, velli, vulsum, ĕre, 3. *megmejeszteni, p. o. lúdat, a' pejhét kitépni*; berupfen, rupfen. Gell.

Subvĕnio, vēni, ventum, īre, 4. *kozájönni, hozzájárulni, hozzadódni*; herzukommen, dazukommen. Tac. 2) v. gr. patriae, Cic. alicui, Cic. *segítségül lenni, segítségére menni, lenni, v. jönni, segítni rajta*; zu Hülfe kommen, durch Hülfe beystehen. Huic rei subventum est a nobis, Cic. 3) *eszébe jutni*; einfallen, in die Gedanken kommen. Gell.

Subvento, āre, 1. *segítségül lenni*; zu Hülfe kommen. Plaut.

Subverbustus, a, um, *megsütögetett, megbélyegezett*; gebrandmarkt Plaut.

Subvĕrĕor, ēri, Dep. 2. *tartani tőle, félni*; ein wenig besorgen oder fürchten. Cic.

Subversĭo, ōnis, f. 3. *felforgatás*; die Umkehrung, Umstürzung, zu Grunde Richtung. Arnob.

Subverso, v. Subvorso, āre, 1. Frequ. *felforgatni*; umstürzen, zu Grunde richten. Plaut.

Subversor, ōris, m. 3. *felforgató, elrontó*; der Umstürzer, zu Grunderichter. Tac.

Subversus, a, um, (subverto) *felforgatott, elrontott*; umgestürzt, zu Grunde gerichtet. Tac.

Subverto, v. Subvorto, ti, sum, ĕre, 3. *felforditni, feldönteni, feldüteni*; umwerfen, umkehren, zu Boden werfen. Hor. 2) Trop. *felforgatni, elrontani, elvörleni*; umstürzen, zu Grunde richten, vernichten. Sallust.

Subvespĕrus, i, m. 2. sc. ventus, *délnyugotkősi szél*; ein Westwind nach Süden zu, Südwestwind. Vitr.

Subvexus, a, um, *boltozatos*; etwas

Digitized by Google

gewölbt. 2) *lehajló, lehajlott*; herabgebogen, abhängig. Liv.

Subvíridis, e, *zöldes*; etwas grün, grünlich. Plin.

Subvolo, āre, 1. *repdesni, repkedni*; ein wenig fliegen. 2) *felrepülni*; hinauf fliegen. Cic.

Subvolvo, ĕre, 3. *felgörgetni, v. oda hengergetni*; hinauf oder hinzu wälzen. Virg.

Subvultŭrius, a, um, v. gr. corpus, Plaut. *keselyű, keselyűszínű*; geyerisch, schwärzlich. 2) *ragadozó*; räuberisch. Sid.

Succăbar, urbs Mauritaniae. Plin.

Succēdāněus, v. Succīdāněus, a, um, *valaki helyébe lett, helytartó*; anstatt anderen Stelle tretend, Stellvertreter, Vicarius. Pand. 2) *utánna való, utánna tett*; nachgesetzt. Justin.

Succēdo, vel Subcēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. sub umbras. Virg. ramis, Val. Fl. tectum, Cic. *aldja menni, bémenni alá*; unter etwas gehen. 2) v. gr. oneri, Virg. operi, Plin. *felvállalni, magára venni*; sich unterziehen, übernehmen. 3) cum Acc. Dat. et Praepos. v. gr. aciem, Caes. muros, Liv. et muris, Liv. sub montem, Liv. *odamenni, közelítni hozzá, nekimenni*; heran gehen an etwas, hingehen, hinkommen, angreifen. 4) v. gr. alicui, Cic. et Nep. *utánna lenni, utánna következni, követni valakit, p. o. a' hivatalban, 's a' t.* auf Jemanden oder auf etwas folgen, nachfolgen. Aetas aetati succedit, Cic. Succedam muneri tuo, Cic. In paternas opes succedere, Liv. In locum alicujus succedere, Cic. Succeditur mihi, Cic. *engemet felváltanak, helyembe jő valaki*; ich werde abgelöst, bekomme einen Nachfolger z. B. im Amte. 5) *jól menni, szerentsésen menni, v. folyni, jól ütni ki*; von Statten gehen, glücken, gelingen. Haec prospere succedebant, Cic. Nulla res ei successerat, Cic. *semmivel sem boldogúlt*; nichts hat ihm gelingen wollen. Non succedit, Cic. *nem megy, nem lehet a' dologgal boldogúlni*; es geht nicht, es gelingt nicht. 6) v. gr. coelo, Virg. *felmenni, felkágni*; hinauf gehen oder steigen.

Succendo, vel Subcendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. pontem, Liv. *meggyújtani*; anzünden. 2) Trop. *felgyúlasztani, felülszelni*; entzünden, erhitzen, entbrennen. Amore succensus, Ovid.

Succensĕo, ui, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *felgerjedni, megharagudni, p. o. ellene, v. valakire*; zornig seyn auf Jemanden.

Succensio, ōnis, f. 3. *felgyúlasztás*; die Heißmachung. Amm. 2) *felgerjedés, harág*; der Unwille, Zorn. Symm.

Succensus, a, um, (succendo) *felgyúlasztott, felgerjesztett*; entzündet, erhitzt. 2) v. gr. amore, Ovid. *felgerjedett*; entflammt. 3) *szerelmes*; verliebt. Prop.

Succentīvus, v. Subcentīvus, a, um, *társúlénekló*; dazu singend, accompagnirend. Varr.

Succentor, v. Subcentor, ōris, m. 3. *énekltárs*; ein Mitsinger. Amm. 2) Met. v. gr. fabularum, Amm. *költő, terjesztő, kokoló*; ein Urheber, Ausstreuer. Amm.

Succentŭrio, v. Subcentŭrio, āre, 1. *a' katona tsoportokat kipótolni, p. o. az elesetteket*; die Centurien voll zählig machen. 2) Met. *a' hijjdnosságot kipótolni*; den Mangel ersetzen. Sid.

Succentus, v. Subcentus, us, m. 4. *együtténekles*; das Einstimmen, Accompagniren. Mart. Cap.

Successio, ōnis, f. 3. *utánna következés, következés más után, p. o. hivatalban, egy dolognak a' másik utánnaló következése*; die Nachfolgung, z. B. im Amte, die Folge oder die Nachfolgung einer Sache auf die andere. Successio in locum Caesaris, Flor. 2) *jó elómenetel, boldogúlás*; der gute Fortgang. August.

Successive, Adv. *lassan lassan, egymásután*; nach und nach, nach einander. Spart.

Successīvus, a, um, *lassan lassan, egymásután következő*; nach und nach, auf einander folgend. Lact.

Successor, vel Subcessor, ōris, m. 3. (succedo) v. gr. in officio, v. munere, Pand. *utánnavaló, t. i. a' hivatalban*; der Nachfolger im Amte. Successores mei, Cic. *az útánnamvalók, t. i. a' hivatalban*; meine Nachfolger, nähmlich: im Amte. Successorem alicui dare, v. mittere, Svet. *a' hivatalból kitenni valakit*;

Digitized by Google

einen des Amtes entsetzen. 2) *örökös*; Erbnachfolger. Mart. 3) *maradék*; der Nachkomme. Pand.

Successōrius, a, um, v. gr. jus, Amm. *az utánnavalókat illető*; die Nachfolger betreffend. 2) *örökségi*; die Erbfolge betreffend. Pand.

Successus, us, m. 4. (succedo) *szerentsés kimenetel*; ein glücklicher Ausgang. Virg. 2) *jó elömenetel, boldogúlás, szerentse*; der Fortgang, guter Fortgang, das von Statten gehen, Glück. Successum artes non habuere meae, Ovid. 3) v. gr. temporis, Liv. *menetel, folyás, tartás*; der Fortgang, die Währung. Successu temporis, Just. *idővel*, mit der Zeit. 4) v. gr. hostium, Caes. *előrehaladás*; das Vorrücken.

Succīdāněus, a, um, vide: Succedaneus.

Succīdĭa, ae, f. 1. *egy oldal szalonna*; eine Speckseite. Varr. et Cic. Succidias facere, Cato, *megölni, levágni*; tödten, niedermachen. 2) *sódor*; ein Schinken. Varr.

Succīdo, v. Subcīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. v. gr fruges, Virg. arbores, Caes *levágni*; abschneiden, abhauen. 2) *levágni, megölni*; niedermachen, niederhauen. Sil. 3) *kiherélni*; entmannen, verschneiden. Claud.

Succĭdo, vel Subcĭdo, īdi, ĕre, 3. *leesni, lerogyni*; herabfallen, sinken. Aegri succidimus, Virg. 2) *eltűggedni*; sinken. Mens succidit, Sen.

Succĭdus, a, um, *leves*; saftig. 2) *kövér*; fett. Plin.

Succĭdŭus, a, um, *esendő, lehulló*; herabfallend, hinfällig. 2) *tévovdzó, tántorgó*; strauchelnd, wankend. Claud.

Succincte, Adv. *röviden, rövideden, summásan, p. o. előadni*; kurz, z. B. sagen, lehren, ꝛc. Amm. Succinctius, Amm.

Succinctim, Adv. i. q. succincte, Claud.

Succinctōrĭum, ii, n. 2. *kötő, előkötő*; der Schurz, die Schürze, das Schurzfell. Aug. 2) *öv, övezet*; das Band womit man sich umgürtet. Aug.

Succinctus, (Subc.) a, um, *körülkötött, körülövedzett*; umgürtet. Ferro succinctus, Liv. *felfegyverkezett*; bewaffnet. 2) *körülvett*; umgeben, versehen. Urbs succincta portibus, JCt. 3) *felkötődzött*; aufgeschürzt. Plaut. 4) v. gr. libellus, Ovid. *rövid*; kurz.

Succĭnĕus, a, um, *agdtkőből, v. borostyánkőből való*; aus Bernstein. Plin.

Succingo, vel Subcingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *körülövedzeni, körülkeritni, körülfogni*; gürten oder umgebren. 2) v. gr. tunicas, Juv. *felfogni, felkötni, felkötődzni*; schürzen, aufschürzen, aufgürten.

Succingŭlum, vel Subcingulum, i, n. 2. *öv, övedző, felövedző, heveder*; der Gurt, das Gürtel. Plaut.

Succĭno, vel Subcĭno, cĭnui, centum, ĕre, 3. v. gr. cantibus, Calpurn. *együtt énekelni, hozzá vagy mellette énekelni*; dazu singen, mitsingen. Hor.

Succĭnum, i, n. 2. *borostyánkő, agdtkő*; der Bernstein, Agtstein. Plin.

Succĭnus, a, um, *borostyán, agdt, borostyánkőből való*; aus Bernstein. Mart.

Succĭpĭo, ĕre, pro: suscipio, Luer.

Succīsĭo, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvdgds*; das Abhauen, Abschneiden. Sidon.

Succīsīvus, a, um, *elvdgott, elmetszett*; abgeschnitten. 2) v. gr. tempus, Cic. *üres, foglalatosság nélkül való*; müssig, ohne Geschäfte.

Succīsus, a, um. (succīdo) *levdgott*; abgeschnitten. Frumenta succisa, Caes.

Succlāmātĭo, v. Subclamatĭo, ōnis, f. 3. *rákiabdlds*; das Zurufen. Liv.

Succlāmo, v. Subclāmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui, Liv. *kidltani, valakinek, vagy valakire*; rufen, zuschreyen, zurufen.

Succo, ōnis, m 3. *levét kisajtóló, kinyomó*; ein Auspresser des Saftes. 2) Trop. *kitsikard, uzsorás*; ein Menschensauger, Wucherer. Cic.

Succollo, v. Subcollo, āvi, ātum, āre, 1. *nyakába venni, nyakára ültetni*; sich aufhalsen, auf die Schultern nehmen. Varr.

Succōsus, a, um, (sucosus) *leves*; safetig. Plin.

Succrēsco, v. Subcresco, crēvi, crētum, ĕre, 3. *alatta nóni*; unten oder unter etwas wachsen. Cels. 2) *újra kinőni, helyette nóni, p. o. az elhullatott levélnek, hajnak, 's a' t.* aufs neue herauswachsen, wieder wachsen. 3) *felnőni, kihajtani*; heranwachsen,

Digitized by Google

in die Höhe wachſen. Ovid. Herbae succrescunt, Colum. 4) Met. *utánna lenni, következni*; folgen, nachfolgen. Cic.

Succrētus, (Subc.) a, um, (subcerno) v. gr. cribro, Plaut. *megrostált, megszitált*; gereutert, durchſiebet.

Sucerōtillus, a, um, v. gr. vox, Afr, *gyenge*; ſchwach.

Succūba, v. Subcūba, ae, f. 1. *ágyas*; eine Beyſchläferinn. Apul.

Succūbo, v. Subcūbo, āre, 1. *alatta, v. alá feküdni*; unten oder unter etwas liegen. Apul.

Succūdo, di, sum, ĕre, 3. *kalapálni, kovátsolni, készítni*; ſchmieden, verfertigen. Varr.

Succūlentus, a, um, *leves*; ſaftig. Prud.

Succumbo, v Subcumbo, cŭbui, cubĭtum, ĕre, 3. *leesni, lerogyni*; herabfallen, niederfallen, zu Boden ſinken. Plin. 2) v. gr. alicui, Nep. oneri, Liv. labori, Caes. *megadni magát, meggyőzettetni, elnyomattatni, engedni, eltsüggedni alatta, p. o. a' tereh, v. munka alatt*; unterliegen, beſiegt werden, nachgeben, gewonnen werden. Animo succumbere, Cic. *eltsüggedni*; den Muth ſinken laſſen. Culpae succumbere, Virg. *belésni a' hibába, elkövetni a' hibát*; den Fehler begehen. 3) *meghódolni*; unterthänig werden, unterliegen. Europae succubuit Asia, Nep, 4) *velehálni, elhálni*; ehelich beyliegen. Mart.

Succurro, v. Subcurro, cŭcurri vel curri, cursum, ĕre, 3. *oda sietni, oda futni*; herzulaufen, herzueilen. Auxilio succurrere, Caes. *segítségére sietni*; zu Hülfe eilen. 2) v. gr. alicui, Cic. *segítségére lenni, segítni rajta*; zu Hülfe kommen, beyſtehen, helfen. 3) *eszébe jutni*; einfallen, einkommen, beyfallen, in die Gedanken kommen. Cic. Non mihi succurrit, Liv. *nem jut eszembe*; es fällt mir nicht bey.

Succus, i, m. 2. *lév, nedv, leve, nedve, p. o. a' füveknek, gyümöltsnek, 's a' t.* der Saft. Succus herbarum. Plin. Succus nuci expressus. Plin. 2) *íz*; der Geſchmack. Piscis succo ingratus. Ovid. Ova succi melioris. Hor. 3) Trop. *java, lelke, ereje valaminek*; das Beſte, der Geiſt, die Kraft von etwas. Amissimus succum et sanguinem, Cic. Aliquid in succum et sanguinem convertere, Gesn. *egészen magáévá tenni, úgy hogy mint egy természetévé váljék az embernek*; etwas ſich ganz eigen machen. 2) *akármelly nevedvesség, sürü nedv*; jede Feuchtigkeit, dicker Saft. Succus rosae, Plin. *rózsaolaj*; Roſenöhl.

Succussātor, ōris, m. 3. *rázó, felhányó*; in die Höhe ſchüttelnd. Caballus succussator. Lucil.

Succusio, ōnis, f. 3. *rázás, felrázás*; die Erſchütterung, das in die Höhe Schütteln. Sen.

Succusso, āre, 1. *felrázni*; in die Höhe ſchütteln. Acc.

Succussor, id. qu. succussator. Lucil.

Succussus, a, um, *felrázott, megrázott*; in die Höhe geſchüttelt, erſchüttert. 2) *eltsüggedt*; niedergeſchlagen. Val. Max.

Succussus, us, m. 4. *felrázás, felrázódás, megrázás*; die Erſchütterung. Apul.

Succutio, v. Subcutio, cussi, cussum, ĕre, 3. (sub et quatio) *felfelé hánynni, vagy rázni, mint a' szekér, v. kotsi*; aufwärts ſchütteln, erſchüttern. Currus succutitur alte, Ovid. 2) Trop. v. gr. tristitia, Val. Max. *leverni, eltsüggeszteni*; niederſchlagen.

Sūcerda, v. Succerda, ae, f. 1. *disznógané*; Schweinkoth. Lucil.

Sūchus, i, m. 2. *megszelidített krokodilus*, ein zahm gemachtes Krocodill. Strab.

Sūcidus, v. Succidus, a, um, *leves, bőnedvű, egészséges*; ſaftig, vollSaft. geſund. Varr.

Sūcōsus, v. Succōsus, a, um, v. gr. solum, Colum. *bőnedvű, leves*; ſaftreich, ſaftvoll. 2) Trop. *pénzes, gazdag*; Geld habend, reich. Petr.

Suctus, a, um. (sugo) *megszopott*; geſogen. Pallad.

Suctus, us, m. 4. *szopás*; das Saugen. Plin.

Sūcŭla, ae, f. 1. *malatz, süldő malatz*; ein Ferkelchen, Schweinchen. Plaut. 2) *motóla*: ein Haſpel. Cato. 3) i. q. Hyades; *fiastyúk*; das Siebengeſtirn. Cic.

Sūcŭlentus, vel Succŭlentus, a, um, *leves*; ſaftvoll. Apul.

Sūcŭlentus, a, um, (a sus) *disznó, otsmány*; ſchweiniſch, viehiſch. Prud.

Digitized by Google

Sūcūlus, i, m. 2. *malatz*; ein Ferkelchen. Just.

Sūcus, i, m. 2. id. qu. Succus, Tib.

Sūdābundus, a, um, *izzadó*; ſchwitzend. Ovid.

Sūdārĭŏlum, i, n. 2. Dim. id. qu. sudarium, Apul.

Sūdārĭum, ii, n. 2. *szebkendő*, *szebkeszkendő*; ein Schweißtuch, Schnupftuch. Sueton.

Sūdātĭo, ōnis, f. 3. *izzadás*; das Schwitzen. Cels.

Sūdātor, ōris, m. 3. *izzadó*, *a' ki nagyon izzad*; ein Schwitzer, z. B. der oft und ſehr ſchwitzt. Plin.

Sūdātōrĭus, a, um, v. gr. unctio, Plaut. *izzasztó*; zum Schwitzen gehörig oder dienlich. 2) sudatorium, Subst. *izzasztó ferdő*, v. *szoba*; ein Schwitzbad, Schwitzſtube. Senec.

Sūdo, āvi, ātum, āre, 1. *izzadni*; ſchwitzen, Schweiß von ſich geben. Cic. 2) *verejtékezni*, *kilzzadni valamiből*, *kizzivárogni belőle*; ſchwitzen, hervor ſchwitzen, ſchwitzend hervor kommen. Quercus sudabant mella, Virg. Arbores balsama sudant, Justin. 3) Trop. *nagy munkával vinni véghez*, *minden erejét rá fordítni*, *nagyon igyekezni*; ſchwitzend oder mit vieler Arbeit verrichten, ſichs ſauer werden laſſen, ſich viele Mühe geben, zu thun haben, ſich ſehr bemühen. Terent. Vides me sudare, Cic. Sudandum est his pro communibus commodis, Cic.

Sūdor, ōris, m. 3. *izzadtság*; der Schweiß. Cic. Sudor manat ad talos, Horat. In sudorem ire, Flor. v. sudorem emittere, Plin. *izzadni*; ſchwitzen. Sudorem elicere, Cels. v. excutere, Nep. *izzasztani*; Schweiß erregen. 2) Trop. *nagy munka*, *fáradtság*; große Bemühung. Cic. Res multi sudoris, Cic. Multo sudore confectum, Cic.

Sūdōrĭfer, a, um, *izzasztó*; Schweiß bringend. Apul.

Sūdōrĭfĕrus, a, um, idem.

Sūdōrus, a, um, *izzadó*, *verejtékező*, *tsupa izzadtság*; ſchwitzend, voller Schweiß. Apul.

Sūdum, i, n. 2. *tiszta idő*; heiteres Wetter. Cic.

Sūdus, a, um, v. gr. coelum, Fest. ver, Virg. *tiszta*, *kitisztúlt*, *nem felleges*, *vagy homályos*; entwölkt, heiter, nicht trübe. 2) *nedves*, *nyirkos*; etwas feucht. Arn.

Sŭĕo,, ēvi, ētum, ēre, Obs. pro: *soleo*, et *svesco*, Lucr. et Prop.

Sŭĕra, ae, f. 1. sc. caro *disznó-v. sertéshús*; Schweinefleiſch. Varr.

Suesco, ŭēvi, suētum, suescĕre, 3. Inchoat. 1) Transit. *rászoktatni valamire*; gewöhnen an etwas. Tacit. 2) Intransit. sc. se, v. gr. militiae, Tac. *megszokni valamit*, *rászokni valamire*; gewohnt werden. Suevi, Cic. *szoktam*, *megszoktam*; ich bin gewohnt, pflege.

Suēsia palus, f. 3. lacus Germaniae, Mela.

Suēssānus, a, um, i. e. ex urbe Suessa in Italia, Cic.

Suēssĭōnes, v. Suessŏnes, um, pl. populus Galliae, Caes.

Suētus, a, um, (suesco) *szokott*, *megszokott*; gewohnt. Cic.

Suēvi, ōrum, m. pl. *Svábok*; die Schwaben. Caes.

Suēvĭa, ae, f. 1. *Svábország*; Schwaben. Caes.

Svēvĭcus, a, um, *Svább*, *Svábországi*; ſchwäbiſch. Caes.

Suēvus, i, m. 2. *Svább*; ein Schwabe. Caes.

Suēvus, a, um, id. qu. rutilus, vel flavus, Sil. Ital.

Sūfes v. Suffes, ĕtis, m. 3. i. e. summus magistratus Carthagine, id. qu. Consul Romae, Liv.

Suffarcĭno, āvi, ātum, āre, 1. *tele tömni*, *telerakni*, *megrakni*; vollſtopfen, vollpacken, bepacken. Apul.

Suffarrānĕus vel Suffarrānĭus, a, um, *a' ki eleséget*, *búzát*, *lisztet hord*, *p. o. a' táborba*; der Getreide zuführt. Cic.

Suffectĭo, ōnis, f. 3. id. qu. substitutio, Arn.

Suffectūra, ae, f. 1. *kipótolás*, *helyébetétel*; die Ergänzung, Setzung einer Sache an die Stelle der andern. Terent.

Suffectus, a, um, v. gr. in alicujus locum, Cic. *helyébe tett*; an der Stelle geſetzt. 2) *bemotskolt*, *bekevert*; beſteckt. Suffectus sanguine, Virg.

Suffēnus, i, m. 2. Nom. pr. poëtae arrogantis, Cat.

Suffercĭo, vel Subfercĭo, si, ctum v. tum, īre, 4. *aldja dugdosni v. tömni*; unterſtopfen, unten voll ſtopfen. Svet.

Digitized by Google

Sufferentia, ae, f. 1. *eltürés, elszenvedés*; die Erduldung, Geduld. Ter.

Suffĕro, v. Subfĕro, sustŭli, sublatum, sufferre v. subferre, 3. *hordozni, tartani, fenntartani*; tragen, erhalten, aufrecht erhalten Arnob. 2) v. gr. sumtus, Ter. labores, Varr. *gyözni, megbirni, kitartani, megfelelhetni valaminek*; ertragen, aushalten, gewachsen seyn. 3) v. gr. poenam, Cic. plagas, Plaut. *kiállani, elszenvedni, szenvedni*; ertragen, erdulden, ausstehen, leiden. 4) v. gr. tergum, Plaut. *aldjaadni*; unterlegen, unterwerfen. 5) aliquem sufferre, Nep. *valakit kivégezni*; einen aus dem Wege räumen.

Suffertus, a, um, *teletömött*; vollgestopft. Sen.

Suffervĕfăcio, v. Subfervefacĭo, ĕre, 3. *megmelegitni, felhevitni*; heiß machen, erhitzen. Plin. Pass. Suffervefio, factus sum, fieri; *felhevülni, felforrni*; heiß werden, sieden, aufsieden. Plin.

Suffervĕfio, factus sum, vide: Suffervefacio.

Suffervĕo, vel Subfervĕo, ĕre, 2. *felhevülni, felforrni, forrni kezdeni*; heiß seyn, sieden, aufsieden. Apul.

Suffes, ĕtis, m. 3. vide: Sufes.

Suffībŭlum, i, n. 2. *fejrevaló*; ein Hauptschleyer. Fest.

Sufficienter, Adv. *eléggé, elégségesen*; hinlänglich. Aur. Vict.

Sufficientia, ae, f. 1. *elegendöség, elégség*; die Genügsamkeit, Hinlänglichkeit, Genüge. Tert. 2) *tehetség*; die Fähigkeit. Tert.

Sufficĭo, v. Subficio, ēci, ectum, ĕre, 3. *elég lenni, elegendö lenni*; hinlänglich seyn, genug seyn, hinreichen. Sufficit, Plin. Ep. *elég*; es ist genug, 2) *elég erövel bírni valamire, megtehetni valamit, elég erejének lenni rea*; hinlänglich seyn, gewachsen seyn, Kräfte genug dazu haben. Non sufficio ad patiendum, Liv. Nec plebe ad tributum sufficiente, Liv. 3) *helyébe tenni, p. o. valamit, v. valakit másnak*; eine Sache oder Person an die Stelle der andern setzen, substituiren. Censorem in locum demortui substituit, Liv. 4) v. gr. pecori frondem, Virg. *adni, vetni, hányni*; geben, darreichen. 5) fructum sufficere, Solin. *gyümöltsöt teremni*; Frucht bringen.

Suffīgo, v. Subfīgo, xi, xum, ĕre. 3. e. gr. aliquem in cruce, Hor. cruci, Cic. in crucem, Just. *oda, hozzá, v. felszegezni, felfüggeszteni, felfeszitni*; an etwas heften, anheften, aufschlagen. 2) e. gr. c epidas aureis clavis, Plin. *ráverni, megszegezni, megpatkolni*; beschlagen. 3) Met. e. gr. dolori novos stimulos, Sen. *újitni a' fájdalmat*; den Schmerzen aufs neue reitzen.

Suffīmen, ĭnis, n. 3. (suffio) *fölillat gerjesztö, füstölö eszköz*; das Räucherwerk, Räucherwerk. Ovid.

Suffīmento, āre, 1. *megfüstölni*; beräuchern. Veget.

Suffīmentum, i, n. 2. i. q. suffimen, Cic.

Suffĭo, īvi, ĭi, ītum, īre, 4. *füstölni, jó illatú füstöt tsindlni*; räuchern. Virg. 2) e. gr. cellam vinariam bonis odoribus, Colum. *meg, v. kifüstölni*; beräuchern. 3) e. gr. terram ignibus, Lucr. *melegitni*; wärmen.

Suffiscus, i, m. 2. *kostök*; ein Beutel von einem Widder. Fest. 2) *abból készitett erszény, v. pénzes zatskó*; ein daraus verfertigter Geldbeutel. Idem.

Suffītĭo, ōnis, f. 3. *füstölés*; das Räuchern. Suffitionem doliorum facere, Colum. *megfüstölni*; beräuchern.

Suffītor, ōris, m. 3. *jóillat gerjesztö, füstölö, a' ki füstöl*; der räuchert. Plin.

Suffītus, a, um, *megfüstölt*; beräuchert. Plaut.

Suffītus, us, m. 4. *füstölés, jóillat gerjesztés*; das Räuchern. Plin.

Suffixus, (Subf.) a, um, (suffigo) e. gr. cruci, Cic. *felfüggesztett, felszegezett*; angeheftet.

Sufflābĭlis, e, (sufflo) e. gr. anima, Prud. *fúható, v. beszivható*; was sich blasen oder einathmen läßt.

Sufflāmen, ĭnis, n. 3. *kerékkötö, kerékkötöláncz, tartalékfa*; eine Radkette, Hemmkette, ein Hemmschuh. Juv. 2) Trop. e. gr. litis, Idem. *akadály*; das Hinderniß.

Sufflāmĭno, āre, 1. e. gr. rotam, Sen. *megkötni, p. o. a' kereket, tartalékfát tenni ald*; durch eine Radsperre, Hemmschuh oder Hemmkette hemmen. 2) Trop. *meggátolni, v.*

Digitized by Google

akadályoztatni valakit a' beszédben; einen im Reden hemmen. Idem.

Sufflammo v. Subflammo, āre, 1. *meggyújtani*; entzünden. Sid. 2) Trop. e. gr. invidiam, Sil. *gerjeszteni*; erwecken.

Sufflātĭo, ōnis, f. 3. (sufflo) *felfúvás*; das Aufblasen. Plin.

Sufflātōrium, ĭi, n. 2. *fúvó*; ein Blasebalg. Vitr.

Sufflātus, a, um, e. gr. cutis, Plin. *felfúvott*; aufgeblasen. 2) Trop. *felfúvalkodott, kevély*; aufgeblasen, stolz. Multiplici scientia sufflatus, Varr. 3) *haragos*; zornig. Plaut.

Sufflo, v. Subflo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ignes, Plin. buccas, Plaut. *felfúni*; aufblasen, anblasen. 2) e. gr. alicui aliquid, Plaut. *befúni, fülibe súgni*; einblasen, ins Ohr sagen. 3) e. gr. uxori, Idem. se, Plaut. *megharagudni*; zornig seyn.

Suffŏcābilis, e, (suffoco) e. gr. locus, Cael. Aur. *fojtó, megfojtó*; erstickend.

Suffŏcātĭo, v. Subfocatĭo, ōnis, f. 3. *megfojtás*; das Ersticken. Plin.

Suffŏcātus, a, um, *megfojtott*; erstickt. e. gr. aqua, Gloss. *vízbe holt*; ertrunken. e. gr. vox, Quint. *fuldokló, nem értelmes*; gleichsam erstickt, nicht deutlich.

Suffŏco, v. Subfoco, āvi, ātum, āre, 1. (sub et faux) *megfojtani*; ersticken, Cic. 2) Trop. e. gr. urbem fame, Idem. *éhel megölni*; aushungern.

Suffŏco, v. Subfŏco, āre, 1. (sub et foeus) *füstölni*; räuchern. Prop.

Suffŏdĭo, v. Subfodĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. a. gr. muros, Tac. montes, Plin. *alól megásni, aldjadsni, mindt dsni ald*; untergraben, minieren. Alexandria est suffossa, Hirt. 2) e. gr. radices, Plin. *feldsni*; aufgraben. 3) e. gr. equos, Caes. *alól szúrni, sarkantyúsni, v. keresztül szúrni*; unten stechen oder erstechen.

Suffossĭo, v. Subfossĭo, ōnis, f. 3. *megdsás, mindsás*; die Untergrabung. Vitr. 2) e. gr. oculorum, Jul. Firm. *kiszúrás*; das Ausstechen.

Suffossus (Subf.) a, um, (suffodio) *alól megásott, allya megásott, megkapált, megvájt*; untergraben. 2) *keresztül szúrt*; durchstochen. 3) *elrontott, elpusztított*; zerstört. Cic.

Suffraenātĭo, vide: Suffrenatio.

Suffrāgātĭo, ōnis, f. 3. (suffragor) *egyetértés, megengedés*; die Beystimmung, Bewilligung. Cic. 2) *ajánlás*; die Empfehlung. Idem. 3) *kedvezés, hajlandóságmutatás*; die Begünstigung. Divina suffragatione fovori, Val. Max. *szerentsés lenni*; Glück haben.

Suffrāgātor, ōris, m. 3. *voksoló, előmozdító, javalló*; der Votirende, Votirer, Beförderer. Cic. 2) *kedvező, ajánló, követő, sorsos*; Begünstiger, Empfehler, Anhänger. Varr.

Suffrāgātōrĭus, a, um, e. gr. amicitia, Q. Cic. *tisztségre való előmozditást illető, arra tzélozó*; die Beförderung zum Amte betreffend, dahin abzielend.

Suffrāgātrix, īcis, f. 3. *kedvező, hajlandóságmutató* (asszony, v. *ledny*); eine Begünstigerinn. August.

Suffrāgĭno, āre, et Suffraginor, āri, Dep. 1. *térdét meggörbíteni*; die Knie beugen. Cathol.

Suffrāgĭnōsus, a, um, *horgasindra beteg, inpókos*; krank am Hinterbuge. e. gr. equus, Colum. *ina ütött ló*; ein steifes Pferd.

Suffrāgĭum, ĭi, n. 2. *voks, szó, mellyet dd az ember valamelly választdskor, v. tanátskozáskor*; ein Votum, eine Stimme, die man bey einer Wahl oder bey einer Berathschlagung gibt. Cunctis suffragiis, Cic. *mindeneknek megegyezésekkel*; mit jedermanns Einwilligung. 2) *voksoldsjus, voksolásra való jus*; das Recht zu votiren, das Stimmrecht. Liv.

Suffrāgo, ĭnis, f. 3. *négy ldbú állat horgasina*; der Hinterbug eines vierfüßigen Thieres. Col. 2) *szőlőtőke bütykője*; ein Knoten an den Weinstöcken. Idem.

Suffrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alicui ad consulatum, alicui, Cic. *valamihez szavát adni, voksolni, értelmét kimondani, mellette lenni*; eine Stimme zu etwas geben, votiren. 2) e. gr. legi, Cic. *előmozditni, elősegitni, javallni, ajánlani*; begünstigen, befördern, empfehlen. 3) e. gr. laudibus alicujus, Idem. *valaki ditséretét nevelni*; eines Lob erhöhen. 4) a te peto, ut dignitati meae suffrageris, Cic. *kérlek óltalmasd betsületemet a' rágalmazók*

Digitized by Google

ellen; ich bitte, du wolleſt dich meiner Ehre wider die Läſterer annehmen. 5) *segítni, v. segítségül lenni valakinek*; einem helfen. Hortensius tibi suffragatur, Idem.

Suffrēnātĭo, v. Subfrenatĭo, ōnis, f. 3. e. gr. lapidis, Plin. *összefoglalás, tsatolás, v. kaptsolás*; die Zuſammenklammerung. 2) Met. *lekötelezés*; die Verbindung. Multa suffrenatione devinctus, Idem.

Suffrendens, v. Subfrendens, tis, o. *tsikorgó*; knirſchend. Amm.

Suffrēndĕo, v. Subfrendeo, ēre, 2. *titkon fogait tsikorgatni*; heimlich mit den Zähnen knirſchen. Idem.

Suffrĭco, v. Subfrĭco, āre, 1. *felvakarni, felvdjni*; reiben, aufkratzen. Col.

Suffringo, v. Subfringo, ĕre, 3. e. gr. crura alicui, Cic. *el, v. kettétörni*; entzwey brechen.

Suffrĭo, v. Subfrĭo, āre, 1. *morzsalni, elmorzsalni*; abreiben, zerreiben. Colum.

Suffŭgĭo, v. Subfugĭo, fūgi, fŭgĭtum, ĕre, 3. *titkon elmenni, elfutni, eltávozni, elillantani*; heimlich entfliehen, entwiſchen. Liv. 2) *elkerülni*; entgehen. Natura dei suffugit tactum manuum, Lucr. *az istenség illethetetlen*; das göttliche Weſen iſt unberührbar.

Suffŭgĭum, ĭi, n. 2. *menedék, menedékhely*; die Zuflucht, ein Zufluchtsort. Ovid. 2) *segítőeszköz, segédelem*; ein Zufluchtsmittel, Hülfsmittel, Apul.

Suffulcĭo, v. Subfulcĭo, fulsi, fultum, īre, 4. e. gr. porticum columnis, Lucr. *támasztani, megtámasztani, támaszt vetni alá*; ſtützen, unterſtützen. 2) *erősíteni*; ſtärken. Cibus suffulcit artus, Idem.

Suffulcrum, i, n. 2. *támasz*; eine Stütze. Gloss.

Suffultus (Subf.) a, um, (suffulcio) *támasztott, megtámasztott*; unterſtützt. Lucr.

Suffūmigātĭo, v. Subfumigatio, ōnis, f. 3. *alólról füstölés, füstölés, megfüstölés*; das Räuchern von unten, Räuchern, Beräuchern. Veget.

Suffūmĭgo, v. Subfumĭgo, āre, 1. e. gr. aliquid sulphure, Cels. *alólról füstölni, v. alól füstölni, füstölni, megfüstölni*; unten räuchern, räuchern, beräuchern. Suffumigandum est, Varr. *füstölni kell*; man muß räuchern. Varr.

Suffundatus, (Subf.) a, um, *aldja épitett, allya megvettetett*; unterbaut. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, āre, 1. *fundamentomot tenni, v. vetni, aldja építni*; den Grund legen, unterbauen. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *aldja önteni*; untergießen. Plaut. 2) *elönteni*; verſchütten. 3) e. gr. aciem oculorum, Sen. *szemefényét elfogni, megvakítni*; ein blödes Geſicht machen oder verurſachen. 4) e. gr. aquam, Plaut. *kiönteni*; ausgießen. 5) Trop. *sürsavarba hozni, elrémítni*; beſtürzt machen. 6) e. gr. frigidam, Prov. *ingerelni, fellovalni, v. alá önteni a' forrót*; anheizen. 7) rubore suffundi, Liv. *elpirúlni, megszégyenleni magát*; ſchamroth werden. 8) e. gr. vires cibo, Varr. *adni*; geben.

Suffūror, āri, Dep. 1. *lopni, ellopni*; ſtehlen, wegſtehlen. Plaut.

Suffuscus, a, um, i. q. Subfuscus.

Suffūsĭo, ōnis, f. 3. v. gr. vini, Apic. *rátöltés*; das Hingießen, Daraufgießen. 2) id. qu. Infusum, Pallad. 3) v. gr. sellis, Plin. *kiöntés, kiöntődés*; das Überlaufen, die Überſchüttung.

Suffūsōrium, ii, n. 2. *töltőedény, kanna*; die Gießkanne. Gloss.

Suffūsus, a, um, (suffundo) *rátöltött, ráöntött*; übergoſſen. 2) suffusus rubor, Liv. *elpirúlás*; die Schamröthe. 3) sales suffusi felle, Ovid. *sértegető vagdalódzások*; Stichelworte. 4) *tele lévő, telyes*; voll. Cic.

Sŭgamber, bra, brum, Substant. Sugambri, i. q. Sicambri, Sigambri, Tacit. populus Germaniae. 2) Adj. v. gr. cohors, Tac. i. e. ex hoc populo.

Suggĕro, v. Subgĕro, gessi, gestum, gĕrĕre, 3. v. gr. ignem, flammam, Virg. *aldja tenni, aldtenni*; unterlegen. Virg. 2) *hordani, hozni*; herzutragen oder bringen. Apes aliae struunt, aliae suggerunt, Plin. 3) v. gr. alimenta, Ovid. cibum alicui, Tac. sumtus, Ter. *adni, szolgáltatni, nyújtani*; geben, darreichen. Rationes suggerere, Cic. *okait elő adni*; Urſachen vorbringen. Aliquem alicui suggerere, Liv. *valakit*

Digitized by Google

más helyébe tenni; einen an eines andern Stelle ſetzen. 4) *megkívánni, magával hozni*; erfordern. Res ita suggerit, Ulp. *úgy hozza a' dolog magával, maga a' dolog kívánja*; es erfordert die Sache ſelbſt. 5) *kipótolni*; ergänzen. Verba, quae desunt, suggesta sunt, Cic. 6) *hozzátenni*; hinzuſetzen. Front.

Suggestĭo, ōnis, f. 3. *hozzátétel, hozzáadás*; die Hinzufügung. 2) *kezeréadás, ráseglités valamire*; die an die Hand Gebung, Eingebung, das Einhelfen. Vopisc.

Suggestum, i, n. 2. *felemelt hely, dílls*; ein erhöhter Ort. Apul.

Suggestus, v. Subgestus, us, m. 4. *felemelt hely, katedra*; ein erhöhter Ort, eine Kanzel. Suet. 2) *előadás, előterjesztés, tudósítás*; das Anbringen, der Bericht.

Suggillo, vide: Sugillo etc.

Suggrĕdĭor, vel Subgrĕdĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *közelítni hozzá, hozzá menni*; heran oder herzu gehen. Tacit. 2) *megtámadni, nekimenni*; angreifen. Tacit.

Suggrunda, Suggrundium etc. vide: Subgrund. etc.

Sŭgillātĭo, v. Suggillātĭo, ōnis, f. 3. *kék folt, p. o. ütéstől, döféstől*; der blaue Fleck vom Schlagen oder Stoßen. Plin. 2) *kitsúfolás*; die Verhöhnung, Beſchimpfung. Liv.

Sŭgillo, v. Suggillo, āvi, ātum, āre, 1. *megkéklteni, kékre verni*; blau ſchlagen. Plin. 2) v. gr. aliquem, Liv. *kitsúfolni, legyaláznì*; verhöhnen, beſchimpfen. 3) v. gr. verba alicui, Prud. *szájába adni, kezére adni*; eingeben, an die Hand geben.

Sūgo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. mammam, Varr. *szopni*; ſaugen. 2) v. gr. teram, Varr. *kiszívni*; ausſaugen. 3) v. gr. errorem cum lacte nutricis, Cic. *beszívni*; einſaugen.

Sŭi, Genit. sibi, Dat. se Acc. Pronom. Recipr. o. Gen. Sing. et Plur. Numeri, *magának, magát, magoknak, magokat*; ſeiner, ihrer, ihm, ihr, ihn, ſie. Secum, pro: cum se, Cic. *magával*; mit ſich. Sese, pro: se, Ter. *magát*; ſich. Semet, pro: se, Liv. *magát, magokat*; ſich, ſich ſelbſt.

Sŭīle, is, n. 3. sc. stabulum, *disznóól, hídas*; ein Schweinſtall. Colum.

Sŭillus, a, um, v. gr. grex, Liv. caro Plin. *disznó, sertés*; von Schweinen. Caro suilla, Plin. *disznóhús sertéshús*; Schweinfleiſch. Suilla, i. e. caro suilla, Plin.

Sulcāmen, ĭnis, n. 3. *barázda*; eine Furche. Apul.

Sulcātor, ōris, m. 3. *barázdáló, barázdahúzó, szántó*; der Furchen macht oder pflügt, Furcher. Prud.

Sulci, ōrum, urbs Sardiniae, hodie: Villa de Glesia, Mela.

Sulco, āvi, ātum, āre, 1. *barázdát vonni, szántani*; fürchen, mit dem Pfluge zerſchneiden, pflügen. Humum vomere suleare, Ovid. 2) v. gr. undas rate, Ovid. v. carina, Virg. *hajókázni*; durchſchiffen. 3) cutem rugis sulcare, Ovid. *megrántzolni, összeránzolni*; runzelig machen.

Sulcus, a, um, ficus sulca, Colum. *egy fige neme*; eine unbekannte Feigenart.

Sulcus, i, m. 2. *barázda, mellyet a' szántó vas tsindl*; die Furche, die der Pflug macht. Sulcum imprimere, Cic. v. ducere, Colum. v. facere, Colum. 2) Trop. *barázdaforma vonás, völgyelés, ránts, 's a' t.* eine Furche, ein ähnlicher Einſchnitt, längliche Vertiefung, Runzel ꝛc. Martial. 3) *barázda ormója*; der erhabene Theil der Furche. Pallad. 4) *a' kígyó tsavargó mászása*; die Krümmung der Schlange. Apul.

Sulfur, Sulfureus, etc. vide: Sulphur etc.

Sulla vel Sylla, ae, m. 1. cognomen Romanum.

Sullānus, vel Syllanus, a, um, *Sullai*; Sullaniſch. Nep.

Sullātūrĭo, ire, *Sullát kívetni akarni*; den Sulla nachahmen wollen. Cic.

Sulmo, ōnis, m. 3. urbs Italiae, locus natalis Ovidii. Hinc: Sulmonensis, e, i. e. ex hac urbe, etc. Sulmonenses, plur. i. e. incolae urbis Sulmonis, Caes.

Sulphur, v. Sulfur, ŭris, n. 3. *kén, büdöskő, kénkő*; der Schwefel. Virg. 2) *villámás, villám*; der Blitz. Pers. Not. sulphurem, pro: sulphur, Tertull. 3) *ánslóg*; der Einſchlag. Gloss.

Sulphŭrans, tis, o. *büdöskövés, kénköves*; ſchwefelig. Tert.

Sulphŭrārĭa (Sulf.) ae, f. 1. *kénkőbánya*; eine Schwefelgrube oder Schwefelhütte. Pandect.

Digitized by Google

Sulphŭrātĭo (Sulf.) ōnis, f. 3. *dnslógoldsi*; der Einſchlag. Gloss. 2) *büdöskövezés, kénkövezés*; die Schwefelung. Sen.

Sulphŭrātus, a, um, *kénkövez, büdöskövez, kénkőbe mártott, v. mártogatott*; geſchwefelt, in Schwefel getaucht. Filum sulphuratum, Mart. *kéngyertya*; Schwefellicht, ein Schwefelfaden.

Sulphŭrĕus (Sulf.) a, um, v. gr. aqua, Virg. *kénköves, büdösköves, a' mibe büdöskő van*; ſchwefelig, Schwefel enthaltend. Virg. 2) v. gr. color, Plin. *büdöskő forma, kénkőhöz hasonló, p. o. szín, 's a' t.* ſchwefelig, Schwefel ähnlich.

Sulphŭro, (Sulf.) āvi, ātum, āre, 1. *kénkőbe, v. büdöskőbe mártogatni*; ſchwefeln, in Schwefel tauchen ꝛc. Cels. 2) *megánslógolni, dnslógot adni*; Einſchlag geben. Gloss.

Sulphŭrōsus (Sulf.) a, um, *büdösköves, kénköves*; voller Schwefel, ſchwefelig. Plin.

Sulpĭcĭānus, a, um, v. gr. seditio, Quint. *Sulpiciusi*; Sulpiciſch.

Sulpĭcĭus (Sulpit.) ĭi, m. 2. et Sulpicia, ae, f. 1. cognomen Romanum, Hor. Hinc: Sulpicius, a, um, Adj.

Sultānus, Suldanus, et Soldanus, i, m. 2. *Szultán, Nagy Úr, Török Tsászár*; der Sultan, Groß-Sultan, der türkiſche Kaiſer. Gloss.

Sum, fŭi, esse, *lenni*; ſeyn, exiſtiren. Cic. Adhuc sumus, i. e. vivimus, Cic. Fuimus Troes, fuit Ilium, Virg. Quid est tibi? *mi bajod*; was iſt dir? Terent. Est, Cic. *úgy van*; es iſt ſo, es iſt an dem. Sit ita, Cic. *ám legyen úgy, nem bánom*; es ſey ſo gut, meinetwegen. Est, quod etc. Cic. *van okod rá, hogy, vagy*: *van okom rá, van okod rá, 's a' t.* es iſt Urſache dazu da, daß ꝛc. oder, ich (du er) habe Urſache, zu ꝛc. Non est, quod etc. v. nihil est quod, nihil est ut, etc. *nints okom rá, hogy — nints okod rá, hogy 's a' t.* ich habe keine Urſache, zu — du haſt keine Urſache zu — u. ſ. f. Nomen est v. gr. mihi, tibi etc. *engemet hívnak, v. az én nevem*: ich heiße, oder mein Nahme iſt. Cui nomen Arethusa est, Cic. Nomen Mercurii est mihi, Plaut. Cui postea Africano fuit cognomen, Liv. — Nihil mihi est tecum, Cic. *semmi dolgom sints ve-*

led; ich habe mit dir nichts zu thun. 2) *lenni, t. i. valamelly tulajdonságú, idejű, betsű, 's a' t.* ſeyn, das iſt: von irgend einer Eigenſchaft, Alter, Werth, u. ſ. f. Magni erunt mihi tuae literae, Liv. i. e. magna in aestimatione. Cujus aetatis est? Nep. *millyen idejű?* in welchem Alter iſt er. Ejusdem aetatis fuit, Nep. *ugyan abban az időben élt*; lebte zu eben der Zeit. Magni, tanti, etc. esse, (sc. pretii) *nagy betsben lenni, sokat érni*; in hohem Werthe ſeyn, viel gelten. Frumentum fuit tanti, Cic. Aegro corpore esse, Cic. *beteg lenni*; krank ſeyn. Ea sum mente, Cic. *ollyan gondolattal vagyok*; ich bin ſo geſinnt. Bono animo esse, Plaut. *vigan lenni, jó kedvel lenni*; gutes Muths ſeyn. 3) *lenni valahol*; ſeyn, ſich befinden. Apud aliquem esse, Cic. Cum aliquo esse, Cic. Summo in honore esse, Cic. *tiszteletben tartatni, tiszteltetni*; geehrt, geachtet, geſchätzt werden. 4) esse ad aliquid, vel, cum Gen. aut Dat. Part. Cato. *valamire való lenni*; zu etwas dienlich oder beſtimmt ſeyn. Radix est ad vescendum, vel, vescendo, Plin. Non est ad bibendum, vel, bibendo, Ter. 5) esse alicui rei, *valamire lenni, valamit tenni, okozni*; dazu ſeyn, gereichen, verurſachen. Impendimento alicui esse, Cic. *akaddályára lenni valakinek*; hinderlich ſeyn. Argumento est, Cic. *azt mutatja, v. bizonyítja*; es beweiſet. Emolumento esse alicui, Cic. *hasznára, v. javára lenni valakinek*; einem nützlich ſeyn. 6) non esse solvendo, Cic. *nem fizethetni, nem tudni fizetni*; nicht bezahlen können. 7) *kötelességének lenni, tartozni vele*; Pflicht ſeyn, gebühren. Boni judicis est, Pand. *a' jó bírónak kötelessége*; es gebühret einem gerechten Richter. 8) est a nobis, Cic. *velünk tart, mellettünk van*; er hält es mit uns. 9) apud se esse, Ter. *eszén járni, helyén lenni az eszének*; bey Sinnen ſeyn. 10) e re esse, Ter. *hasznos lenni*; nützlich ſeyn. Est e re mea, Ter. *hasznomra szolgál*; es iſt mir nützlich. 11) est, erat, fuit, cum Infin. *lehet, lehetett*; man kann, man konnte, u. ſ. f. Est videre pecuniae cupidos, Plaut. 12) *valakiné lenni*,

Digitized by Google

valahinek tulajdona lenni, *hatalmában lenni*; eigen ſeyn, zugehören, in Gewalt haben. Jam tota Syria Macedonum erat, Curt.

Sumātra, ae, f. 1. insula amplissima maris Indici, Geogr.

Sūmen, ĭnis, n. 3. *szoptató tsets*; die Bruſt ſäugender Menſchen. Lucil. 2) *szoptató tőgy*, v. *tsets az állatoknál*; die Euter der Thiere. Plin.

Sūmĭnātus, a, um, v. gr. sus, Lampr. *tőlgyelő*; mit milchvollem Euter verſehen.

Summa, ae, f. 1. *összveség*, *summa*; die Summe. Aliquid detrahere de summa, Cic. 2) *fődolog*, *a' dolog summája*, v. *veleje*; das Hauptwerk, die Hauptſache; der Hauptpunct. In hoc summa causae tota consistit. Cic. 3) *tökélletesség*; die Vollkommenheit. Nobis ad summam tendendum est, Quint. 4) in summa, Cic. *rövideden*, *egy szóval*; kurz, mit einem Worte. Summa summarum haec erit, Sen. *a' dolog veleje ide megy ki*; das Reſultat von allem iſt dieſes. 5) summa reipublicae, Cic. *a' legfőbb dolog*, *a' mitől a' köztársaság legfőbb java függ*; das, wovon die Wohlfahrt der Republik abhängt.

Summālis, e, *a' summához tartozó*; zur Summe gehörig. Tert.

Summāno, āre, 1. *nagy kívánsággal ragadozni*, *lopni*; begierig rauben und ſtehlen. Plaut.

Summānus, i, m. 2. cognomen Plutonis. Ovid.

Summārĭum, ĭi, n. 2. *summája*, *summás foglalatja valaminek*; der kurze Inhalt, Inbegriff eines Dinges. Sen.

Summas, ātis, c. 3. *főrangú ember*; ein Mann vom hohen Stande. Apul.

Summātim, Adv. *általjában*, *summásan*, *összveséggel*; überhaupt, ſummariſch. Cic. 2) *tsak imígy amúgy*; leicht hin, oben hin. Colum.

Summātus, us, m. 4. *a' fő hatalom*; die höchſte Gewalt. Lucr.

Summe, Adv. *feletté*, *feletté igen*, *nagyon*, *a' legfelsőbb grádusban*; höchſt, im höchſten Grade, höchlich, ſehr, äußerſt. Summe officiosus, Cic.

Summergo, vide: Submergo.

Summĭtas, ātis, f. 3. *a' feleje*, *hegye valaminek*, *tető*, *hegy*, *tsúcs*; das Oberſte einer Sache, Gipfel, Spitze, Höhe. Plin.

Summitto, vide: Submitto.

Summoenĭum, v. Submoenium ĭi. n. 2. locus Romae, ubi scorta habitabant, quae inde etiam Submoeniana audiunt. Mart.

Summŏpĕre, v. Summo opere; *feletté igen*, *minden módon*; gar ſehr, äußerſt, mit großer Mühe. Cic.

Summŏtĕnus, v. Summo tenus; *egészszen a' tetejéig*; bis oben an. Apul.

Summŏvĕo, Summotus, vide: Submoveo.

Summŭla, ae, f. 1. *summátska*; ein Summchen. Sen.

Summum, Adv. *legfeljebb*; aufs höchſte, höchſtens. Hodie aut summum cras. Apul.

Summus, a, um, *a' legfelsőbb*; der, die, das Höchſte. 2) *a' legfelyűl lévő*; der, die, das oberſte. 3) summo loco natus, Sil. *nagy születésű*, *főrangú szülőktől származott*; von vornehmen Herkommen. 4) *legfőbb*, *legjelesebb tulajdonság*; die erſten oder höchſten Vorzüge, die ſchönſten Eigenſchaften. Omnia summa in eo sunt, Cic. 5) ad summum triduo, Cic. *legfelyebb harmad nap alatt*; höchſtens drey Tage. 6) *az utolsó*; der Letzte. Venit summa dies, Virg. 7) omnia summa facere, Cic. *minden lehetőséget elkövetni*, *a' lehetségig mindent véghezvinni*; alles Mögliche thun, thun, ſo viel man kann.

Summūto, v. Submuto, āre, 1. *felcserélni*, *eltserélni*; verwechſeln, vertauſchen. Cic.

Summo, sumsi, sumtum, ĕre, 3. *venni*, *elvenni*, *magához venni*; nehmen, an ſich nehmen, zu ſich nehmen, in Empfang nehmen. Argentum ab aliquo sumere, Cic. *pénzt venni fel*, v. *költsönözni*; Geld von einem nehmen oder aufnehmen, borgen. Arma sumere, Nep. *fegyvert fogni*; die Waffen ergreifen. Cibum sumere, Nep. *enni*; Speiſe zu ſich nehmen. Animum sumere, Ovid. *bátorságot venni magának*, *neki bátorodni*; Muth faſſen oder nehmen. 2) v. gr. diem ad deliberandum, Caes. Imperatorem sibi aliquem, Nep. tempus sibi ad aliquid, Solin. *választani*, *venni*, v. *kikeresni magának*; wäh-

Digitized by Google

len, aussuchen, nehmen. 3) v. gr. sibi imperium, Sall. potestatem, Non. *venni vagy tulajdonitni magának*; herausnehmen, sich anmaßen. Mihi non tantum sumo, Cic. *nem merek annyi szabadságot venni magamnak, annyiba nem avatkozom*; so viel will ich mir nicht herausnehmen oder anmaßen. 4) v. gr. aliquid pro certo, Cic. *venni, tartani, állitni*; annehmen, halten, behaupten. 5) supplicium de aliquo sumere, Cic. *valakit megbüntetni*; einen strafen. Exemplum ab aliquo sumere, Ter. *példát venni valakiről, valamit valaki példájából megtanúlni*; Beyspiel an einem nehmen. 6) bellum sumere, Liv. *hadat kezdeni*; einen Krieg anfangen. 7) pro: summare; *összeszámlálni*; zusammen rechnen. Plaut.

Sumptus, Sumptito etc. vide: Sumtus etc.

Sumsio, pro: sumtio. Cato.

Sumtifácio, ĕre, 3. *költséget fordítni valamire*; Kosten an etwas wenden. Plaut.

Sumtio, vel Sumptio, ōnis, f. 3. *vevés, elvevés, általvevés, elfogadás*; das Nehmen, die Wegnehmung. 2) sumtiones, i. e. praemissae in Syllogismo. Cic. Sed demus tibi istas duas sumtiones. Cic.

Sumtito, āvi, ātum, āre, 1. (Freq.) *szedegetni, vevegetni*; oft nehmen. Plin.

Sumtuārius, vel Sumptuarius, a, um, v. gr. lex, Cic. *költségbeli, költséget illető*; die Ausgaben oder den Aufwand betreffend.

Sumtuōse, v. Sumptuose, Adv. *nagy költséggel*; mit vielen Kosten, kostbar. Catull. Sumtuosius. Cic.

Sumtuōsĭtās, ātis, f. 3. *nagy költség*; der große Aufwand. Sidon.

Sumtŭōsus, v. Sumptuosus, a, um, v. gr. coena, Cic. *költséges, sokba kerülő*; von vielen Kosten, kostbar, theuer. Sumtuosissimi operis, Suet. 2) v. gr. homo, Cic. *költeni szerető*; von vielem Aufwande, viel Aufwand machend oder liebend. Cic. 3) *vesztegető*; verschwenderisch. Cic.

Sumtus, (sumptus) a, um, *vett*; genommen. Cic.

Sumtus, v. Sumptus, us, m. 4. *költség*; der Aufwand, die Kosten. Sumtum facere in rem, v. impendere, v. insumere, v. ponere, Cic. *költséget fordítni, v. költeni valamire*; Aufwand machen, Geld ausgeben auf etwas.

Sūnium, ii, n. 2. promontorium et urbs in Attica.

Sŭo, sŭi, sutum, ĕre, 3. *varrni, összevarrni, megvarrni*; nähen, zusammen nähen. 2) Met. v. gr. aliquid capiti suo, Ter. *okozni, p. e. szerencsétlenséget magának*; verursachen.

Sŭopte, i. e. suo ipsius. Cic. Soupte nutu, Cic. *magától*; von sich selbst.

Sŭŏvĕtaurīlia, v. Suovitaurilia, um, n. pl. (sus, ovis et taurus) sc. festa, ubi haec animalia simul immolabantur. Liv.

Sŭpellex, lectĭlis, f. 3. *házieszkőz, bútor, házibútor, p. o. székek, asztalok, 's a't.* der Hausrath, das Hausgeräth, als Bänke, Tische, u. s. w. Cic.

Sŭper, Praep. cum Accus. et Abl. *ra, re, red, felibe, felette, rajta, on, en, ön*; über, auf; mit dem Acc. Super montium juga, Liv. *a' hegyek fetejeire, v. tsúttsaira*; auf die Spitzen der Berge. Super aspidem adsidere, Cic. Domos super ipsos concremaverunt. Liv. Situs super flumen. Liv. 2) *túl rajta, továbbnálla, -on túl, 's a' t.* über, weiter hinaus. Super Numidiam agitare (i. e. esse) Sall. 3) *felett, mellette*; über, bey. Super mensam, Curt. *asztal felett, asztalnál*; bey Tische. Super coena locuti sunt. Plaut. 4) *idő alatt*; während, bey. Nocte super media, Virg. 5) *felett, kivül*; über, außer. Vulnus super vulnus, Liv. *egymást érte a' seb rajta*; Wunde über Wunde. Super haec, Liv. *ezenkivül, ennek felette*: außer diesen. Super omnia, Liv. *mindenek felett, kivált képpen*; über alles, vor allem. 6) *felől, ról, rol, erdnt*; über, wegen. Hac super re scribam ad te, Cic. 7) *felyül, több számmal*; über, mehr als. Erant super mille. Suet. 8) Adv. *felyül, felette*; oben, oben drauf. Vitr. 9) super quam quod, Liv. *azon kivül, hogy 's a' t.* außerdem, daß. 10) satis superque, Cic. *elégge, nagyon is, túl a' rendén is*; mehr als zuviel, mehr als zu sehr. 11) *asea*

Digitized by Google

felyül, többé; darüber, übrig. Praeter arma nihil erat super. Nep.

Süpëra, pro: supra; supera terras, Cic. *a' föld felett*; über der Erde. 2) jam supera (pro: supra) ostendimus. Lucr.

Süpërābilis, e, c. gr. murus, Liv. *meghdgható*; überſteiglich. 2) *meggyózhető, felyülmúlható*; überwindlich. Ovid. 3) *gyógyítható, orvosolható*; heilbar. Tac.

Süpërablŭo, ĕre, 3. *felyül megmosni*; oben abwaſchen. Avien.

Süpërăbŭndans, tis, c. *bővelkedő, bőséges*; überflüſſig. Macr. 2) *szerfelett való, kelletinél több*: überflüſſig. Sil.

Süpërăbŭndănter, Adv. *bőségesen*; überflüſſig. Vulc. 2) *eléggé*; genügſam. Gloss.

Süpërăbŭndăntĭa, ae, f. 1. *bővelkedés, bőség*; der Überfluß. Vulc.

Süpërăbundo, āre, 1. *kiönteni, kiradni*; überfließen. 2) *bővelkedni, igen bővelkedni*; überflüſſig ſeyn, ſehr reichlich ſeyn. Lact.

Süpëraccommŏdo, āre, 1. *felyül ráhelyheztetni, rá, v. hozzá tenni*; oben anfügen, drauf legen, drauflegen. Cels.

Süpërăcervo, āre, 1. *rakásra gyűjteni, egymásra halmozni*; häufen, Haufen auf Haufen machen. Tert.

Süpëraddo, ĕre, 3. c. gr. alicui aliquid, Virg. *felyül hozzá adni, hozzá, v. rá tenni*; oben oder noch dazu thun oder fügen.

Süpëraddūco, ĕre, 3. *hozzá tenni, felhozni*; noch dazu herbey bringen. Plaut.

Süpëradjĭcĭo, ĕre, 3. *hozzá adni, v. tenni még valamit*; noch dazu fügen. Pallad.

Süpërădornātus, a, um, *megtzifrázott, igen felékesített, igen tzifra*; ſehr geſchmückt.

Süpërădorno, āre, 1. *felyül megtzifrázni, v. igen felékesítni*; oben oder ſehr ſchmücken. Sen.

Süpëradsisto, stĭti, ĕre, 3. *felyül ráhágni*; oben drauf treten. Superadstitit arce, Virg.

Süpëradspergo, si, sum, ĕre, 3. *felyül rá, v. hozzá hinteni*; drauf oder dazu ſtreuen. Veg.

Süpëradsto, stĭti, āre, 1. *felyül, v. rajta állani*; oben oder drauf ſtehen. Manil.

Süpëraedificātĭo, ōnis, f. 3. *ráépítés*; das Draufbauen. Tert.

Süpëraedifĭco, āre, 1. *ráépíteni, felyül, v. ráépíteni*; drauf oder drüber bauen. Nol.

Süpëraggĕro, āre, 1. *felyül rakásra gyűjteni, felhalmozni*; oberwärts mit einem Häufchen bedecken. Col.

Süpërăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *valamire ráhajtani*; über etwas treiben. Tib.

Süpërallĭgo, āre, 1. *felyül megkötni*; oben anbinden. Plin.

Süpërambŭlo, āre, 1. c. gr. undas, Sedul. *rajta járni, által, v. keresztül menni rajta*; oben gehen, drüber gehen.

Süpërāmentum, i, n. 2. (supero) *kelletinél több, maradék*; was übrig iſt, Überbleibſel. Pand.

Süpërans, tis, c, *felyülmúló*; übertreffend. 2) *magas*; hoch. Comp. superantior, Luer. Sup. superantissimus, Sidon.

Süpërantĕactus, a, um, c. gr. vita, Lucr. *ez előtti, az előtt élt*; vorher gelebt.

Süpërargūmento, (or) āre, (ārl) 1. *bizonyságot, v. erősséget hozni fel a' már felhozottakon felyül*; außerdem beweiſen oder Beweis führen. Tert.

Süpëraspergo, i. q. Superadspergo.

Süpërātĭo, ōnis, f. 3. *meggyőzés, felyülmúlás*; Überwindung, Übertreffung. Vitr.

Süpërātor, ōris, m. 3. *felyülmúló, meggyőző*; Übertreffer, Überwinder. Ovid.

Süpërattollo, v. Superadtollo, ĕre, 3. *felyül emelni rajta*; drüber heben. Plaut.

Süpërattrăho, v. Superadtraho, ĕre, 3. *fel, v. felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. Avien.

Süpërātus, a, um, *felyülmúlt, meggyőzött*; übertroffen, überwunden. Nep.

Süperbe, Adv. *felfúvalkodva, dölyfösen, kevélyen, datzosan, kényesen*: übermüthig, ſtolz. Nep. 2) *nyakasan, makatsúl*; trotzig. Cic. Comp. superbius, Idem. Sup. superbissime, Cic.

Süperbĭa, ae, f. 1. *felfúvalkodás, dagály, dölyfösség, dölyf, kevélység, kényesség, datzosság*; der Übermuth, Hochmuth, Stolz. Cic. f 2) *kevélység, büszkeség, jó értelemben*

nemes magardtartás; der Stolz im guten Verſtande. Sumo superbiam. Hor.

Sŭperbĭbo, ĕre, 3. e. gr. ebrietati, Plin. *rá*, *v. utánna inni*; darauf oder hernach trinken.

Sŭperbĭficus, a, um, *elkevélyltő*, *felfúvalkodtató*; übermüthig machend. Sen.

Sŭperbĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *kevélyen*, *v. fennyen szólllás*, *v. beszéllés*, *dagályos beszéd*; das übermüthige Reden. Cic. e poeta.

Sŭperbĭo, īre, 4. e. gr. forma, Ovid. *kevélykedni*, *negédeskedni*, *büszkélkedni*; übermüthig ſeyn, ſtolz ſeyn. 2) e. gr. aliqua re, Idem. *fényeskedni*, *dicsekedni*, *fényleni*; prächtig ſeyn, prangen.

Sŭperbĭter, Adv. *kevélyen*, *kényesen*, *dőlyfösen*, *datzosan*; ſtolz. Aran.

Sŭperbus, a, um, e. gr. homo, Cic. *kevély*, *kényes*, *dőlyfős*, *dagályos*, *datzos*, *felfúvalkodott*, *fennhéjazó*, *fennlátó*; ſtolz, übermüthig, hochmüthig. Victoria est superba, Idem. *felfúvalhodottá teszi az embert*; macht hochmüthig. 2) *ditső*, *jeles*, *derék*; herrlich, vortrefflich. Virg. 3) e. gr. bello, Plin. *hires*; berühmt. 4) e. gr. merum, Hor. *drágaldtos*, *jófélé*; köſtlich. 5) faciam hodie te superbum, Plaut. *úgy megverlek*, *hogy lapedőben visznek el (mivel a' kevélyek inkább hurtzoltatják magokat*, *mint gyalog mennének)*; ich will dich ſo abprügeln, daß man dich wird forttragen müſſen, (weil die Stolzen ſich lieber tragen laſſen, als gehen). 6) *finnyás*; ſehr delicat. Judicium aurium est superbissimum, Cic. 7) e. gr. bellum, Virg. *kegyetlen*; grauſam. Comp. superbior, Ovid. Sup. superbissimus, Cic.

Sŭpercalco, āre, 1. *rátapodni*, *taposni*, *nyomdosni*; darauf ſtopfen, mit den Füſſen darauf treten. Col.

Sŭpercerno, ĕre, 3. *rárostálni*; darauf ſieben Plin.

Sŭpercĭdo, cĭdi, cāsum, cĭdĕre, 3. *rá esni*, *valamire esni*; darauf fallen, auf etwas fallen. Col.

Sŭpercĭlĭōsus, a, um, *igen komoly*, *komor*, *keményp. o. ember*, zu ernſthaft, finſter, ſtreng. Sen. Superciliosior, Mart. Cap. 2) *kevély*, *büszke*, *kényes*; ſtolz. e. gr. res, Arnob. *kevélységre mutató*; ſtolz anzeigend.

Sŭpercilium, ĭi, n. 1. *szemöldők*; die Augenbramen oder Augenbrannen. Cic. 2) *intés*; der Wink. Cuncta supercilio movere, Hor. *intésére mindent mozgásba hozni*; durch ſeinen Wink alles bewegen. 3) *kevélység*, *büszkeség*, *kényesség*; der Stolz. Petr. 4) *komolyság*; der Ernſt. Supercilium domini induere, Idem. 5) supercilium contrahere, v. adducere, Prov. *gúnyolólag nézni valamire*; höhniſch auf etwas ſehen. 6) supercilium ponere, Idem. *alázatosnak tettetni magát*; ſich demüthig ſtellen. 7) e. gr. montis, Liv. *magasság*, *tető*, *tsúcs*; die Höhe. 8) *oszlopok kiülő része*; ein hervorragender Theil der Säulen. Vitr.

Sŭpercoelestis, e, e. gr. sedes, Tert. *égfeletti*, *égen felyül lévő*; überhimmliſch, über dem Himmel befindlich.

Sŭperclaudo, ĕre, 3. *felyül bézárni*; oben verſchließen. Gloss.

Sŭpercompōno, ĕre, 3. *felyül összetenni*; darüber zuſammen legen. Apic.

Sŭperconcīdo, ĕre, 3. *felyül eldarabolni*; darüber zerſchneiden. Idem.

Sŭpercontĕgo, ĕre, 3. *felyül befedni*; oberwärts bedecken. Cels.

Sŭpercorrŭo, ĕre, 3 *felyül rárohanni*, *rdomlani*; darüber fallen. Val. Max.

Sŭpercrĕātus, a, um, *hozzá nőtt*, *v. jött*; dazu gewachſen, dazu gekommen. Coel. Aur.

Sŭpercresco, ĕvi, ĕtum, ĕre, 3. *felnőni*, *felyül nőni rajta*; empor oder darüber wachſen. Cels.

Sŭpercŭbo, āre, 1. *red*, *v. rajta fekűdni*; darauf liegen. Col.

Sŭpercurro, curri, et cucurri, cum, ĕre, 3. *felette elfutni*; darüber laufen. Plin. 2) *meghaladni*, *felyülmúlni*; übertreffen, überſchreiten. Ager supercurrit vectigali, Plin. Ep. *sokkal meghaladja a' földtermése az adóját*; der Acker trägt mehr Früchte als er Zins gibt.

Sŭperdandus, a, um, *felyül red adandó*; darüber zu geben. Gloss.

Sŭperdīco, ĕre, 3. *többet mondani hozzá*; mehr dazu ſagen. Pand.

Sŭperdīmĭdĭus, a, um, e. gr. nume-

Digitized by Google

rus, Mart. Cap. *másfél*; anderts halb.

Süperdo, āre, 1. *felyül red adni, tenni, hozzá adni, v. tenni*: darüber thun oder legen. Cels.

Süperdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *többet vinni hozzá*; mehr zuführen. Sid. 2) e. gr. filiis novercam, Sen. *a' nyakokra vinni*; übern Hals führen.

Süperductus, a, um, *hozzá tett, v. adott, felyül hozzá jött*; weiter oder oben hinzu gekommen. Sidon.

Süpĕrēdĭtus, a, um, *igen magas, v. felemelt*; oberwärts erhaben. Lucr.

Süpĕrēdo, ēdi, ēsum, ĕre, 3. *étel után enni, erra, v. azután enni*; darauf oder darnach essen. Plin.

Süpĕrefflŭo, ĕre, 3. *feleslegvaló lenni*; überflüssig seyn. Paulin. 2) *felyül folyni el*; darüber fließen. Scopulo supereffluit aequor, Val. Fl.

Süpĕrēmĭco, āre, 1. e, gr. terram, Sidon. *keresztül ugrani, v. szökni, nagy menni*; darüber springen oder gehen.

Süpĕrēmĭnentĭa, ae, f. 1. *mások felett kitetszés, magasság*; die Hervorragung, die Hoheit über andere. August.

Süpĕrēmĭnĕo, ēre, 2. *kidllani, kitetszeni, felyül, mások felett kildtszani*; oben hervor ragen. Col.

Süpĕrēmŏrĭor, Dep. 3. *miatta meghalni*; darüber sterben. Plin.

Süpĕrēnāscor, enasci, Dep. 3. *felyül, v. felette keresztül kinőni*; darüber herauswachsen. Plin.

Süpĕrēnāto, āre, 1. e. gr. amnem, Lucr. *keresztül, v. által úszni*; darüber schwimmen.

Süpĕrēnātus, a, um, *felyül, v. keresztül nőtt*; darüber gewachsen. Plin.

Süpĕrĕo, īre, 4. e. gr. pedibus aliquid, Lucr. *keresztül menni*; darüber gehen.

Süpĕrērectus, a, um, *felyül álló, felállított*; darüber stehend, empor gerichtet. Amm.

Süpĕrērŏgātĭo, ōnis, f. 3. *feleslegadás, feleslegezés, a' kiadásban, v. fizetésben*; die Auszahlung über dem. Quint. Decl.

Süpĕrērŏgo, āre, 1, *felesleg kiadni, p. o. pénzt*; darüber auszahlen oder Geld ausgeben. Cod. Just.

Süpĕregit, Obs. pro: supererit, Enn.

Süpĕrēvŏlo, āre, 1. *felette elrepülni*; darüber fliegen. e. gr. montem, Luer. *sebesen keresztül menni rajta*; über einen Berg geschwind marschiren.

Süpĕrexactĭo, ōnis, f. 3. *helletinél többet kivánás, v. többe szorítás*; das darüber einfordern. Cod. Just.

Süpĕrexalto, āvi, ātum, āre, 1. *felemelni*; erhöhen. August.

Süpĕrexcellens, tis, o. *igen jeles*, sehr vorzüglich. Salvian.

Süpĕrexcurro, ĕre, 3. *helletinél tovább elfutni, v. elterjedni*; darüber hinaus laufen. Pand.

Süpĕrexĕo, īre, 4. *kimenni, kinyúlni, kiterjedni*; hinaus gehen, sich erstrecken. Auson.

Süpĕrexĭgo, ĕre, 3. *felesleg, v. helletinél többet kivánni*; darüber einfordern. Cod. Just.

Süpĕrexsulto, āre, 1. *felszökni, ugrálni örömében, örvendezni*; vor Freuden empor springen, frohlocken. Symm.

Süpĕrextollo, ĕre, 3. *felemelni*; empor heben. Tert.

Süpĕrfero, tŭli, lātum, ferre, 3. *felyül rá vinni*; darüber tragen. Plin. 2) *rá tenni*; darüber legen oder thun. Idem. 3) *felemelni*; empor heben. Val. Max.

Süpĕrfĕto, v. Superfoeto, āre, 1. *ismét kasasodni*; wieder trächtig werden. Plin.

Süpĕrfĭcĭālis, e, *szinlett, felszett, felesleges, lmigyamúgy történő, v. eső*; oberflächlich, nur obenhin geschehend. Tert.

Süpĕrfĭcĭārius, a, um, e. gr. aedes, Pand. *idegen, v. béres földön lévő, v. álló*; auf einen fremden oder gemietheten Boden befindlich.

Süpĕrfĭcĭens, tis, o. *bővséges*; überflüssig. Pand.

Süpĕrfĭcĭes, ēi, f. 5. (facies) *felszösin, szin területszin, felsőlap, lap*; der obere Theil einer Sache, die Oberfläche, Fläche. Cic. 2) *hely, mellyre valami épittetik*; der Platz worauf etwas gebaut wird. Superficiem aedium Consules aestimarunt, Idem. 3) *bizonyos helyre épitendő v. ültetendő dolog*; etwas was auf einen Platz gebauet oder gepflanzt wird. Ulp.

Süpĕrfĭgo, xi, xum, ĕre, 3. *redszúrni, a' tetejére szúrni*; darauf heften oder stecken. Liv.

Süpĕrfĭo, ēri, 3. *megmaradni, fenn*

Digitized by Google

maradni; übrig bleiben, übrig seyn. Plaut.

Süperfixus, a, um, (superfigo) *redszúrt*; darauf gesteckt. Plaut.

Süperflexus, a, um, *redfont*; darüber geflochten. Sidon.

Süperflöresco, ĕre, 3. *a' gyümölts magzat felett virágzani, mint, p. o. az ugorka, tök, 's a' t.* überblühen. Plin.

Süperflüe, Adv. *felesleg, bőven, bőséggel*; überflüssig. August.

Süperflüĭtas, ātis, f. 3. *bőség*; der Überfluß. Plin.

Süperflŭo, Adv. vel Abl. pro: Superflue.

Süperflŭo, ĕre, 3. *felyül kifolyni, kiönteni, kidradni*; überfließen, überströmen. Nilus superfluit, Tacit. 2) Trop. *bővelkedni valamivel, bőségében lenni valaminek*; Überfluß haben, im Überflusse da seyn. Superfluente multitudine, Tacit. Superfluere pecunia, Sen.

Süperflŭus, a, um, *felyül kifolyó, kiöntő, kidradó*; überfließend, überströmend. Plin. Paneg. 2) Met. *felesleges, szükségtelen*; überflüssig, unnöthig. Senec. 3) *megmaradott, szükségtelen*; überflüssig, übrig. Pand.

Süperfŏrāněus, a, um, *szükségtelen, felesleges*; unnöthig, überflüssig. Symm. 2) Subst. *lésengő, heverő*; ein Müssiggänger, Pflastertreter. Erasmus.

Süperfŏre, pro: superfuturum esse. Pand.

Süperfŏro, āre, 1. *felyül megfúrni*; oben oder oberwärts bohren. Serib. Larg.

Süperfrŭtĭco, āre, 1. *kihajtani felette*; Zweige darüber treiben. Tert.

Süperfŭgĭo, ĕre, 3. *rajta, v. felette elfutni*; darüber fliehen. Val. Fl.

Süperfulgĕo, ĕre, 2. *felette fényleni*; über etwas glänzen. Templa superfulgeo. Stat.

Süperfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *redőlteni, redőnteni, megöntení valamivel*; darüber oder darauf gießen oder schütten. Oleum alicui rei superfundere. Col. 2) Trop. superfundi, Sen. *kidradni, eldradni, elterjedni*; sich ergießen, sich ausbreiten. 3) v. gr. aqua, Col. *megöntözni, meglotsolni*; begießen, benetzen. 4) Met. laetitia superfundere, Liv. *örömbe me-*

ritni, megörvendeztetni; eine große Freude machen.

Süperfūsio, ōnis, f. 3. *kiöntés, kidradás*; die Übergießung, Ausgießung, Überschwemmung. Amm.

Süperfūsus, a, um, (superfundo) *kiöntött, kidradott*; übergossen. Superfusus Tiberis. Liv. 2) *elborított*; überschwemmt. Sen. 3) *elterjedett, elszórt*; zerstreuet. Plin.

Süpergĕro, essi, estum, ĕre, 3. *rad kányni, v. halmozni*: darüber thun oder häufen. Col. 2) *felyül bédugni, betsindlni*; oben zustopfen mit allerhand Dingen. Apul.

Süpergrădĭor, i. q. Supergredior.

Süpergrĕdĭor, essus sum, gredi, Dep. 3. v. gr. limen, Col. *általlépni, általkágni*; darüber schreiten oder gehen. 2) *általmenni rajta, meghaladni*; über etwas gehen oder kommen, passiren. Necessitates supergredi, Sen. *a' nyomorúságokat kiállani*; die Mühseligkeiten überstehen. 3) v. gr. aliquid, Juv. *felyülhaladni*; übertreffen.

Süpergressus, ūs, m. 4. *általkódás*; die Überschreitung. 2) *meghaladás*; die Übertreffung. Tert.

Süperhăbĕo, ēre, 3. *lenni rajta valaminek, p. o. flastromnak, 's a' t.* darüber oder darauf haben, z. B. Pflaster, Umschlag, ꝛc. Cels.

Süpĕrhŭmĕrāle, is, n. 3. *keskeny papi paldst neme*; ein Gewand, das nur über die Achseln geht, Scapulier der Mönche. Hier.

Süpĕri, ōrum, m. plur. *az istenek, a' mennyeiek*; die himmlischen Götter. Ovid.

Süpĕrillĭgo, āre, 1. *felyül rákötni*; oben anbinden, darauf binden. Plin.

Süpĕrillĭno, ēvi, ĭtum, ĕre, 3. *felyül rákenni, megkenni vele*; oben beschmieren, besalben. Cels.

Süpĕrillĭtus, a, um, (superillino) *rákent, redkent*; oben darauf geschmiert. Cels.

Süpĕrimmĭnĕo, ēre, 3. *kinyúlni, kiáltszani kössötte*; empor ragen. Avien. Ense sequens superimminet. Virg.

Süpĕrimmitto, ĕre, 3. *felyül belévetni*; oben hinein werfen. Apic.

Süpĕrimpendens, tis, o. *felyülről leſüggő*; oben hangend oder schwebend. Catull.

Süpĕrimpōno, pŏsui, pŏsĭtum, ĕre, 3. *fe-*

Digitized by Google

lyűl redtenni, *rátenni*; oben darauf legen. Cels.

Sŭpĕrimpōsĭtus, a, um, *redtett*; darauf gelegt. Liv.

Sŭpĕrincīdo, ĕre, 3. *redesni*, *v. rohanni*; oben darauf fallen oder stürzen.

Sŭpĕrincīdo, ĕre, 3. *felyűl bémetszeni*, *bevágni*; oben einschneiden, hinein schneiden. Cels.

Sŭpĕrincresco, ĕre, 3. *rednöni*; darüber wachsen. Cels.

Sŭpĕrincŭbo, āre, 1. *rajta feküdni*; darauf liegen. Liv.

Sŭpĕrincumbo, cŭbui, ĕre, 3. *redfeküdni*; sich darauf legen. Ovid.

Sŭpĕrindūco, xi, ctum, ĕre, 3. *redhúzni*, *v. vonni*; darüber ziehen. Superinductus, a, um, *bévont*, *redvont*, *redhúzott*; überzogen. Quint. 2) *a' kitörlött*, *kivakart sorok helyett mást írni bé*; anstatt des ausgestrichenen oder radirten etwas anderes hinschreiben. Pand.

Sŭpĕrinductĭcĭus, *v.* —tĭus, a, um, *bétúszott*; untergeschoben, mit eingeschlichen. Tert.

Sŭpĕrinductĭo, ōnis, f. 3. *felyűl redírás az elébbeni írásra*, *a' réginek kitörlése*; was man noch oben darüber schreibt, oder auch das Ausstreichen. Pand.

Sŭpĕrinductus, a, um, vide: Superinduco.

Sŭpĕrindūmentum, i, n. 2. *felsőruha*, *felsőköntös*; Überkleid, Oberkleid. Tert.

Sŭpĕrindŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *más ruha felibe venni fel*; darüber ziehen, z. B. über andere Kleider.

Sŭpĕrinfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. v. gr. aquam, Cels. *redtölteni*, *v. önteni*; darüber oder darauf gießen oder schütten.

Sŭpĕrinfūsus, a, um, *redtöltött*; darüber geschüttet oder gegossen. Cels.

Sŭpĕringĕro, essi, estum, ĕre, 3. *felyűl redtenni v. rakni*; darauf legen oder häufen. Plin.

Sŭpĕrinjectus, a, um, *felyűl redhányt*, *redvetett*; darüber geworfen oder gelegt. Cels.

Sŭpĕrinjĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. *felyűl redvetni*, *v. tenni*; darüber, oder darauf werfen oder legen. Virg.

Sŭpĕrinlĭgo, Superinlino, Superinmineo, Superinmitto, Superinpendens, Superinpono, etc. id. qu. Superilligo, Superillino, Superimmineo, Superimmitto, Superimpendens, Superimpono.

Sŭpĕrinsĭdĕo, ĕre, 2. *rajta lenni*; darauf sitzen, sich befinden. Luer.

Sŭpĕrinspĭcĭo, ĕre, 3. *redvigyázni*; darauf sehen, dafür sorgen. Sid.

Sŭpĕrinsterno, strāvi, strātum, ĕre, 3. *redkiszórni*, *behinteni*; darauf streuen. 2) *redteríteni*; darauf decken. Liv.

Sŭpĕrinstillo, āre, 1. *redtsepegtetni*; darauf träufeln. Apic.

Sŭpĕrinstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *redépíteni*; darüber bauen. Cod. Just. 2) *egymásraépítni*; über einander bauen oder setzen, eines auf das andere setzen. Col.

Sŭpĕrinsulto, āre, 1. *red ugrálni*, *rajta ugrálni*; darauf springen, darauf herum springen. Claud.

Sŭpĕrintĕgo, ĕre, 3. *felyűl bétakarni*; oben bedecken. Plin.

Sŭpĕrintendens, tis, m. 3. *fővigyázó*, *felvigyázó*; ein Oberaufseher. Hier. 2) *Superintendens*, *egyházi főkormányozója a' protestans ekklézsiáknak*; der Superintendent. Gloss.

Sŭpĕrintendo, ĕre, 3. *felvigyázni*; Aufsicht haben. August.

Sŭpĕrintentor, ōris, m. 3. id. qu. Superintendens. August.

Sŭpĕrintŏno, āre, 1. *felyűlről ledörgeni*, *harsogni*; oben herab donnern, ertönen. Virg.

Sŭpĕrĭnundo, āre, 1. *kiönteni*, *elboríteni*; überfließen. Tert.

Sŭpĕrinvĕho, ĕre, 3. *felyűl redvinni*; darüber bringen. Avien.

Sŭpĕrinvergens, entis, o. *redtöltő*; darüber schüttend. Ovid.

Sŭpĕrĭor, ōris, m. et f. superius, ōris, n. 3. (Comp. a superus) *feljebbvaló*, *felsőbb*; höher, der, die, das höhere, obere. Superior domus. Cic. Superius aedificium. Vitr. 2) *elébbeni*, *feljebbvaló*, *elmúlt*; vorig, vergangen. Anno superiori, Cic. *az elmúlt*, *v. feljebbvaló esztendőben*, *tavaly*; im vorigen oder vergangenen Jahre. Superiori nocte. Cic. Ex superioribus literis tuis. Cic. 3) *feljebbvaló*, *mást valamiben felyűlmúló*, *elébbvaló*, *jelesebb*; vorzüglicher, vornehmer, übertreffend, wichtiger. Honoris gradu superior. Cic. Fortuna superior, Cic. *gazdagabb*; reicher. Invident homines et paribus et inferioribus, et superioribus. Cic.

Digitized by Google

4) *jobb, előbbvaló*; besser, vorzüglicher. Superior conditio. Cic. 5) *győzödelmes*; der Sieger. Superior discessit, Nep. 6) superiores, pl. *a' felsőbbek, feljebbvalók, t. i. ndlunk, rangjokra, hivataljokra nézve, előljárók*; die Höheren, die Vorgesetzten. Pand. 7) superiores nostri, Sil. *a' régibb eleink*; unsere Vorfahren.

Süpĕrĭus, ōris, n. 3. (Comp. a Superus) vide: Superior. 2) (Adv. a Supra); *feljebb, oda feljebb*; oben, weiter oben. Superius demonstravimus, Auct. B. Hisp. Dixi superius. Phaedr.

Süperjăcĕo, ēre, *l. rajta fekűdni*; darauf oder darüber liegen. Cels.

Süperjăcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. *redvetni*; darauf werfen. Col. 2) *erőltetni*; übertreiben. Liv.

Süperjacto, āre, 1. Frequ. *redhányni*; darauf werfen. Plin. 2) *felhányni, v. hajigálni*; in die Höhe werfen. Val. Max.

Süperjactus, a, um, (superjacio) i. q. superjectus, Tac.

Süperjectĭo, ōnis, f. 3. *felyűl rdvetés*; das Darüberwerfen. Arnob. 2) *nagyítás, v. tódítás a' beszédben*; die Übertreibung im Reden, Vergrößerung. Quint.

Süperjectus, a, um, e. gr. aequor, Hor. *katdrdból kiment, kiöntött, kidradt*; ausgetreten. 2) *felyűl fekvő, felette, v. túl rajta fekvő*; oben liegend, über etwas liegend. Phrygia Troadi superjecta, Plin.

Süperjectus, us, m. 4. *fel, v. rdugrás, rajtafekvés*; das Daraufspringen, Daraufliegen. Colum.

Süperjūmentārĭus, ĭi, m. 2. *igás barmok fő gondviselője, főlovászmester*; den Lastthieren vorgesetzt, ein Oberstallmeister. Suet.

Süperlăbium, ĭi, n. 2. *felsőajak*; die Oberlippe. Gloss.

Süperlăbor, lāpsus sum, lābi, Dep. 3. *keresztül szökni, ugrani, v. futni rajta*; darüber hinschlüpfen oder laufen. Senec.

Süperlacrymo, āre, 1. *könnyet hullatni valami felett, sírni*; über etwas thränen, darüber weinen. Vites superlacrymant, Colum. *a' megmetszett szőlővesszők levelnek, v. levet eresztnek*; die Weinreben lassen nach dem Schnitte einen Saft von sich fließen.

Süperlātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés*; die Erhebung, 2) e. gr. veritatis, Cic. *nagyítás, tódítás*; die Übertreibung, Vergrößerung.

Süperlātīvus, a, um, e. gr. gradus, Prisc. *legfőbb léptső a' hasonlításban*; die höchste Stufe in der Camparation. Gramm.

Süperlātus, a, um, *felemelt*; erhoben. 2) *tódított, nagyított*; übertrieben. Verba translata et superlata, Cic.

Süperlīmĭnāre, is, n. 3. *felső küszöb, homlokfa, v. kő*; die Oberschwelle. Plin.

Süperlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *békenni, felyűl rákenni, valamivel bémázolni*; überschmieren, darüber schmieren, mit etwas oben beschmieren. Plin.

Süperlĭtĭo, ōnis, f. 3. *békenés, bé-, v. rámázolás*; das Überschmieren. Marc. Emp.

Süperlĭtus, a, um, *felyűl rákent, békent, bémázolt*; überschmiert, darüber geschmiert. Plin.

Süpermando, ĕre, 3. *valamire, v. után rágni, v. enni*; drauf (hernach) kauen, darnach oder darauf essen. Plin.

Süpermĕo, āre, 1. *felyűl rajta, felette, v. rajta menni*; darüber gehen. Plin.

Süpermētĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. *felyűl mérni, bőven kiosztani*; darüber messen, reichlicher zutheilen.

Süpermĭco, āre, 1. *felyűlmúlni*; übertreffen. Senec.

Süpermitto, mīsi, missum, ĕre, 3. *rákűldeni*; darüber schicken. Just. 2) *rátölteni, hozzá önteni, v. tenni*; darüber gießen oder thun. Venenum potioni regis supermiserunt, Curt.

Süpermundĭālis, e, *földfeletti, égi*; überirdisch, über der Welt befindlich. Tert.

Süpermūnĭo, īre, 4. *felyűl megerősíteni*; oben verwahren. Colum. 2) *béterleni*; zudecken. Idem.

Süpernas, ātis, b. i. q. supernus, e. gr. abies, Plin. *felyűlről származó, v. jövő, hegyallyai*; von oben herkommend, oberländisch.

Süpernascor, natus sum, nasci, Dep. 3. *felyűl, v. felyűl rajta nőni*; oben oder darüber wachsen. Cels.

Süpernāto, āre, 1. *felyűl, felyűl rajta, v. rajta úszni*; oben schwimmen, darüber oder darauf schwimmen. Col.

Süpernātūrālis, e, *természet feletti*,

Digitized by Google

természetfelettvaló; übernatürlich. Gloss.

Süpernātūrāliter, Adv. *természetfeletti módon*; übernatürlich. Idem.

Süpernātus, a, um, (supernascor) *más után született*; nach andern geboren. 2) *felette, v. valami felett nőtt*; über etwas gewachsen. Plin.

Süpernāvigo, āre, 1. *keresztül hajókázni*; darüber schiffen. Gloss.

Süperne, Adv. *felyülről, onnan felyül*; von oben her. Liv. e. gr. tendere, Plin. *felfelé*; oberwärts, oben hin, in die Höhe.

Süpernĭtas, ātis, f. g. *magasság, felyüllét*; die Höhe, das Oberste. Tert.

Süperno, āre, 1. *felyül úszni*; oben schwimmen. Gell.

Süpernōmĭno, āre, 1. *versteknévvel nevezni*; mit dem Zunahmen benennen. Tert.

Süpernūmĕrārĭus, a, um, *szám felett, a' rendes számon felyüllévő*; überzählig. Veget.

Süpernus, a, um, e. gr. pars, Plin. *felyül lévő, felső*; oben befindlich, ober. 2) *égi*; himmlisch. Ovid.

Süpĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. viam saltu, montem, Virg. *által menni rajta, meghágni*; übersteigen. 2) e. gr. aliquem doctrina, Idem. *felyülmúlni, meghaladni*; übertreffen. 3) e. gr. injurias fortunae, Virg. *meggyőzni, győzedelmeskedni rajta*; überwinden, besiegen. 4) *meglenni*; übrig seyn. Uter ditior est, cui deest, an cui superat, Cic. 5) *életben lenni, élni*; am Leben seyn. Superatne et vescitur aura? Virg. *élé még?* lebt er noch? 6) *felesleg, v. kelletinél több lenni*; überflüssig seyn. In quo deesse aliquam partem et superare mendosum est, Cic. 7) *előjönni*; hervor kommen. Sol e mari superabat, Plaut.

Süpĕrobrŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem armis, Prop. *béteríteni, elboríteni*; bedecken, überschütten.

Süpĕrobrŭtus, a, um, *béteríttett, elboríttott*; bedeckt, überschüttet.

Süpĕroccĭdo, ĕre, 3. *valami után lemenni*; nach etwas untergehen. Luna soli superoccidens, Macr.

Süpĕrordĭno, āre, 1. *a' tett rendelésen felyül még többeket tenni*; über die gemachten Anstalten noch mehr anordnen. Tert.

Süperpendens, tis, o. e. gr. saxum, Liv. *felyül, v. felette függő*; darüber hangend.

Süperpendĕo, ēre, 2. *felette, v. felyül függeni*; über etwas hangen. Liv.

Süperpingo, nxi, ctum, ĕre, 3. *felyül rá festeni*; oben oder darüber malen. Solin.

Süperplaudo, ĕre, 3. *rajta tapsolni*; darüber klatschen. Solin.

Süperpondĭum, ĭi, n. 2. *nyomtaték, fonterdnyhaladék*; Zugabe zum Gewichte, Übergewicht. Apul.

Süperpōno, sŭi, sĭtum, ĕre, 3. e. gr. manum, Ovid. *rátenni, felyül rátenni, feltenni*; darauf oder darüber setzen oder legen, aufsetzen, auflegen. Superpositum capiti decus (i. e. pileus), Liv. e. gr. villam profluenti, Colum. domum colli, Cic. *mellé, túl rajta, v. rá építni*; darüber oder darauf bauen.

Süperpŏsĭtĭo, ōnis, f. g. i. q. paroxismus morbi, Coel. Aur.

Süperpŏsĭtus, a, um, *rátett*; darauf gelegt. 2) *előljáró*; vorgesetzt. Alcimiano superposito medicorum, Incript.

Süperquam, v. Super quam, *azon felyül*; über das. Liv.

Süperquartus, a, um, e. gr. numerus, Mart. Cap. *egy és egy fertály*; eins und ein Viertel.

Süperquătĭo, ēre, 3. *felyül rázni, v. megrázni*; oben schütteln. Avien.

Süperquintus, a, um, e. gr. numerus, Mart. Cap. *egy és egy ötödrész*; eins und ein Fünftheil.

Süperrādo, si, sum, ĕre, 3. *felyül megvakarni, szinét megvakarni*; oben beschaben, überschaben, oder beschaben. Plin.

Süperrāsus, a, um, *felyül megvakart*; oben beschabt. Plin.

Süperrĭmus, a, um, Superl. a Superus, *legfelsőbb, legfőbb*; der, die das höchste. Varr. Vide etiam: Superus.

Süpersŭo, ēre, 3. *rásni, rárohanni*, über etwas fallen, darauf stürzen. Apul.

Süpersăpĭo, ĕre, 3. *szerfelett okos lenni*; überklug seyn. Tert.

Süperscando, ĕre, 3. *fel menni, lépni, v. hágni, ráhágni*; darüber steigen, über etwas steigen. Colum.

Süperscendo, i. q. Superscando.

Süperscrĭbo, psi, ptum, ĕre, 3. *felyül rázni*; darüber schreiben. Gell.

Digitized by Google

Sŭperscrīptĭo, ōnis, f. 3. *felyŭl irás, felírás*; die Überſchrift. Gloss.

Sŭperscriptus, a, um, *felyŭl rá írt*; darüber geſchrieben.

Sŭpersĕdĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. e. gr. elephanto, Svet. *valamin ülni*; ſitzen auf oder über etwas. 2) e. gr. labore, Cic. *felhagyni vele, el, v. hátra hagyni, nem illetni*; etwas überhoben ſeyn, erſparen, unterlaſſen, ſich enthalten. Supersede istis rebus, Plaut. Supersedeo id facere, Liv. e. gr. loqui, Idem. *nem szóllani*; nicht reden.

Sŭpersēmĭnātor, ōris, m. 3. *a' ki a' vetésre még valamit vet*; der über das Geſäete noch etwas ſäet. Tert.

Sŭpersēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *rá, v. hozzá vetni*; darauf oder dazu ſäen. Idem.

Sŭpersessus, a, um, (supersedeo) *el, v. hátrahagyott*; unterlaſſen. Plaut.

Sŭpersĭdĕo, ēre, 2. *rajta ülni*; über etwas ſitzen. Svet.

Sŭpersĭdo, ĕre, 3. *hátra, v. felmaradni*; zurück bleiben, übrig bleiben. Mart. Cap.

Sŭpersĭlĭo, īre, 4. *ráugrani, rászökni*; darauf ſpringen, darauf hüpfen. Colum.

Sŭpersisto, stĭti, stĭtum, ĕre, 3. *ráhágni, rálépni*; darauf ſich ſtellen, darauf treten. Apul.

Sŭperspergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. sale, Colum. *meghinteni*; beſtreuen.

Sŭperspersus, a, um, *meghintett, ráhintett*; beſtreuet.

Sŭperstagno, āre, 1. *kiönteni, kidradni, dllóvizzé lenni*; austreten, ein ſtehendes Waſſer werden. Tacit.

Sŭperstātūmĭno, āre, 1. *megtámasztani felyŭl*; etwas als Unterlage darauf hinſtellen. Pallad.

Sŭpersterno, strāvi, strātum, ĕre, 3. *ráhinteni, rátéritni*; darauf ſtreuen, breiten oder decken. Liv.

Sŭperstes, ĭtis, o. (supersto) *mellette lévő, jelenlévő, tanú*; der dabey ſteht, gegenwärtig iſt, Zeuge. Nemo hic adest superstes, Plaut. ap. Fest. Suis utriusque superstitibus praesentibus, Cic. i. e. testibus. 2) *megmaradott valaki haldla után, életben lévő, tovább élő*; übrig bleibend nach dem Tode Jemandes, überlebend. Ovid. e. gr. gloriae suae, Liv. *a' ki tovább él a' betsületinél*; der ſeinen Ruhm überlebt. 3) *sokáig élő*; lange lebend. Deos quaeso, ut (puer) sit superstes, Ter.

Sŭperstillo, āre, 1. *rátsepegtetni*; darauf träufeln. Apic.

Sŭperstĭtĭo, ōnis, f. 3. (superstes) e. gr. anilis, Cic. *babona, balvélekedés*; der Aberglaube. 2) *religio, szentség, istenitisztelet*; die Religion, Heiligkeit, Verehrung der Götter. Tanta superstitione obstricta tota provincia est, Idem. e. gr. virtutis, Sen. *szentség, tisztelet, tiszteles*; die Heiligkeit, Verehrung. Sen. 3) *eskűvés, hitletétel*; der Eid, Schwur. Virg.

Sŭperstĭtĭōse, Adv. *babonásan*; abergläubig. Cic. 2) e. gr. inhaerere, Quint. *ákadályoskodva, erősen*; zu ſcrupulös, zu genau.

Sŭperstĭtĭōsus, a, um, *jövendőlői*; weisſageriſch. Acc. ap. Cic. 2) *babonás*; abergläubig. Philosophi superstitiosi, Cic. Seculum superstitiosissimum, Tert. 3) *buzgó, szerfelett buzgó*; allzu gewiſſenhaft oder religiös. Adspicite hominem religiosum, et monete eum nimis superstitiosum esse non oportere, Cic. Com. superstitiosior, Sup. superstitiosissimus, Tert.

Sŭperstĭto, āre, 1. *életben meghagyni, megtartani*; beym Leben ſeyn laſſen, erhalten. Enn. 2) *megmaradni*; übrig ſeyn. Plaut.

Sŭperstō, āre, 1. cum Dat. *rajtaállani*; darüber oder darauf ſtehen. Ruinis superstat, Liv.

Sŭperstrātus, a, um, (supersterno) *rávetett, reászórt*, v. *hintett*; darauf geworfen oder geſtreut. Liv.

Sŭperstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. *rákötni*; darüber binden. Sid.

Sŭperstructus, a, um, (superstruo) *reápített, felibe rakott*; darauf gebaut. Tac.

Sŭperstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *reápítni, rárakni*; darüber bauen. Tacit. 2) *felépítni*; aufbauen. Sen.

Sŭpersum, fŭi, esse, *megmaradni, fennmaradni, még meglenni*; übrig ſeyn, übrig bleiben, noch vorhanden ſeyn. Nulli supersint de inimicis, Cic. 2) *hátra lenni*; übrig ſeyn. Multum aestatis supererat, Caes. Superest, ut, Plin. Ep. *hátra van még, hogy*, v. *a' van még hátra, hogy, 's a' t.* es iſt noch übrig, daß ꝛc. Quod superest, Cic. *többnyire*; übrigens. Nihil aliud super-

Digitized by Google

est, quam at eta. Quint. *nints egyéb hátra, hanem, hogy*; es ist nicht mehr übrig, als ꝛc. 3) *még meglenni, lenni*; übrig seyn, noch da seyn. Deos non superesse, Liv. Modo vita supersit, Virg. *ha még életben leszek*; wenn ich nur noch lebe. 4) *tovább élni másnál, megérni valaki halálát*; überleben. Patri superesse, Plaut. 5) *felesleg lenni, bővében lenni*; überflüssig seyn, im Überflusse da seyn, reichlich da seyn. Neque absit quidquam, neque supersit, Cic. 6) *jelen lenni, ott lenni, lenni, még lenni*; da seyn, gegenwärtig seyn. Quamdiu supererunt vires, Cels. 7) superesse labori, Virg. *a' munkát győzni, megbírni*; die Arbeit aushalten.

Süpertectus, a, um, (supertego) *befedett, betakart*; überdeckt, zugedeckt. Veget.

Süpertĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *valamivel béterítni, befedni*; überdecken mit etwas, bedecken. Colum. 2) *betakarni*; bedecken, zudecken. Apul.

Süperterrēnus, a, um, *föld felett lévő*; über der Erde befindlich. Tert.

Süpertertĭus, a, um, v. gr. numerus, Martial. *egy és egy harmadrész*; eins und ein Drittel.

Süpertrăho, ĕre, 3. *redhúzni, v. vonni*; etwas über etwas ziehen. Plin.

Süperturbor, āri, Dep. 1. *felhdborodni valamin*; sehr beunruhigt werden. Svet. 2) *megijjedni*; erschrecken. Sen.

Süpĕrunctĭo, ōnis, f. 3. *béhalsamozás*; die Überfalbung. Coel. Aur.

Supĕrunctus, a, um, (superungo) *békent, béhalsamozott*; überstrichen, überfalbet. Scrib. Larg.

Süpĕrundo, āre, 1. *kiönteni, kiáradni*; überflüssen. Paul. Nol.

Süpĕrungo, nxi, nctum, ĕre, 3. v. gr. aliqua re, Cels. *békenni, megkenni*; überschmieren, überfalben.

Süpĕrurgĕo, ĕre, 2. *felyülről nyomni*; oben oder oberwärts drücken. Tac.

Süpĕrus, a, um, Comp. Superior, Superl. Superrimus, Supremus, et Summus, Superus, a, um. *felső, felyül v. felyül lévő*; oben oder oberwärts befindlich, der obere. Limen superum, Plaut. Super (pro: superus) infarque vicinus, Cato. Mare superum, Cic. *a' felső, v. Adriai tenger*; das obere Meer. 2) superi, ōrum, m. pl. vel dii superi, Plaut. *a' mennyeiek, az istenek*; die himmlischen Götter. Ovid. 3) superi, i. e. homines in orbe terrarum, Virg. 4) supera, ōrum, n. pl. *az ég, az egek*; der Himmel. Virg. Superior, Superrimus, Supra, Supremus, et Summus, vide: suis locis.

Süpervăcāněus, a, um, *szükségtelen, feleslegvaló*; unnöthig, überflüssig. Cic. 2) *hasontalan, hijjábanvaló*; unnütz, vergeblich. Cic.

Süpervăco, āre, 1. *megmaradni, feleslegh lenni*; überflüssig seyn. Gell.

Süpervăcŭe, Adv. *felesleg, szükségtelenül*; überflüssig. Tert.

Süpervăcŭo, pro: supervacue.

Süpervăcŭus, a, um, *szükségtelen, feleslegvaló*; unnöthig, überflüssig. Horat. 2) *hijjábanvaló, hasontalan*; unnütz, unnöthig. Plin.

Süpervādo, ĕre, 3. v. gr. ivinas, Liv. *rajta jdrni, redmenni*; über etwas gehen oder steigen. 2) *keresztül menni v. esni rajta*; überstehen. Apul.

Süpervăgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kóborlani, tsavarogni*; umherschweifen. 2) *mindenfelé kiterjeszkedni*; sich sehr ausbreiten. Colum.

Süpervecto, āri, Dep. 1. *felette lebegni*; darüber schweben. Tert.

Süpervĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *rajta v. felette vinni; dltalvinni rajta*; darüber tragen oder führen. Supervehi, *rajta dltalmenni, p. o. kotsin, lovon*; darüber fahren, reiten ꝛc. Liv.

Süpervĕnio, vēni, ventum, īre, 4. *redmenni, elboritni*; darüber kommen, über etwas kommen, z. B. um es zu bedecken ꝛc. Unda supervenit undam, Horat. 2) *véletlenül rajtamenni, meglepni*; dazu kommen, unvermuthet überfallen, über den Hals kommen. Laetitiae alicui supervenire, Liv. Ulcus ulceri supervenit, Cels. 3) *meghágni*; besteigen. Supervenit taurus juvencam, Colum.

Süpervĕntor, ōris, m. 3. *a' ki valakit meglep*; der ungefähr dazu kommt, ein Überfaller. Amm.

Süpervĕntus, us, m. 4. *odajövetel, meglepés*; das Dazukommen, die Dazukunft. Tacit.

Süpervinco, ĕre, 3. *meggyőzni, felyülhaladni*; überwinden, siegen. Tert.

Süpervīvo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. alicui, Justin. *megérni életben, tovább élni valakinél, valakinél*; überleben.

Digitized by Google

Sŭpervŏlĭto, āre, 1. v. gr. tecta, Virg. *felette repdesni*; oft darüber fliegen.

Sŭpervŏlo, āre, 1. *felette repülni*, v. *elrepülni*; darüber fliegen. Virg.

Sŭpervŏlūtus, a, um, (supervolvo), *felette gördült*, v. *hengergett*; darüber gewälzt. Col.

Sŭpervolvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. *felette hengergetni*, *görgetni*; darüber wälzen. Colum.

Sŭpervŏmo, ĕre, 3. *redhányni*, v. *okdni*; oben speyen. Sil.

Sŭpīnālis, cognomen Jovis, August.

Sŭpīnātĭo, ōnis, f. 3. *visszafelé görbedés*; die Zurückbeugung. Coel. Aur.

Sŭpīne, Adv. *hanyatt*; rücklings. 2) *gondatlanúl*, *felsevéve*; unachtsam, sorglos. Senec.

Sŭpīnĭtas, ātis, f. 3. *visszavonás*, *hátrafordúlás*; die Zurückbeugung, das Hinterwärtsbeugen. Quint. 2) *hanyatfekvés*, *heverés*; die Hinterstreckung. 3) Trop. *gondatlanság*; die Nachläßigkeit. Quint.

Sŭpīno, āvi, ātum, āre, 1. *hátraforditni*, v. *tenni*; rückwärts beugen oder legen. Hor. 2) e. gr. in tergum aliquem, Cic. *hanyatt fektetni*; auf den Rücken legen. 3) e. gr. nasum, Hor. *feltartani az orrát*; die Naſe rückwärts beugen. 4) e. gr. glebas, Virg. *forgatni*; umwenden. 5) e. gr. arcum, Stat. *felvonni*; spannen. 6) *felemelni*; erheben, in die Höhe heben. Stat. 7) *elkevélyítni*; stolz machen. Sen.

Sŭpīnus, a, um, *hátrafelé forditott*, *hanyatt fekvő*; rücklings, rückwärts gebogen, liegend oder befindlich. Cic. Manus supinas ad coelum tendere, Liv. *kiterjesztett karokkal imádkozni*; mit ausgestreckten Händen beten. Supini cubitus, Plin. *hanyatt fekvés*; das Liegen auf dem Rücken. 2) e. gr. palmes, Mart. cornua, Plin. *felfelé álló*, *felemelt*, *felemelkedett*; empor gehend, sich erhebend oder ragend. In supinum, Plin. *felfelé*; aufwärts. e. gr. Tibur, Hor. *hegyen*, v. *hegyoldalon fekvő*; am Berge liegend. 3) e. gr. mare, Plin. *kiterjedő*, *fekvő*, *ott fekvő*, *stk*, *tér*; sich erstreckend, da liegend, flach, eben, 4) e. gr. Maecenas, Juv. *henye*, *restunya*; träg, nachläſſig. 5) *visszamenő*; zurück gehend. Flumina in fontes cursu reditura supino, Ovid. 6) *felfelé menő*; aufwärts. Sursum

supina reveni, Lucr. [illegible]
men, Mart. *melly visz*
is olvasható; das auch
gelesen werden kann.
lis, Liv. collis, Virg.
redek; schräg, steil. 2)
jó; bequem. e. gr.
karszék, hátaszék,
vély; stolz. Mart.

Suppactus, a, um, (suppingo), *varrott*, *megtalpalt*; genähet. Plaut.

Suppalpor, v. Subpalpor, āri, *tsirólgatni*, *hizelkedni*, *cheln*, *schmeicheln*, caressiren.

Suppar, v. Subpar, āris, e. gr. Cic. *majd*, v. *tsaknem egyenlő*; gleich. 2) *szerént való*, gemäß. Apul.

Suppărāsītor, v. Subparasitor, 1. e. gr. alicui, Plaut. *kizelkedni*, v. *tsapoddrkodni*; rozerisch schmeicheln.

Suppăro, v. Subpăro, āre, alicui aliquid, Tert. *hozzátoldani*, v. *adni*; anfügen.

Suppăro, āre, 1. *egyenlővé tenni*, *egyeztetni*; gleich oder ähnlich machen. Idem.

Suppărum, i, n. et Suppărus, i, m. *asszonyok*, v. *férfiak alsóruhája lenből*, *pendély*, *gatya*, *ing*; leinenes Unterkleid der Weiber, Plaut. und der Männer. Varr. *vitorlaszászló*; eine Flagge über Segel. Sen.

Suppĕdāněum, v. Subpedaneum, 2. *zsámolyszék*, *zsámoly*; ein Fußtritt, Fußschämel. Lact.

Suppĕdĭtātĭo, v. Subpeditatio, f. 3. *ki*, v. *odaszolgáltatás*; Darreichung. e. gr. bonorum, Cic. *bővölködés*; der Vorrath.

Suppĕdĭto, v. Subpedito, āvi, ātum, āre, 1. (sub et pes) e. gr. alicui frumentum, Cic. *eltartani*. *adni*, *általadni*, *felsegéllení valakit valamivel*, *kiszolgáltatni*, *adni*, vorstrecken, darreichen, geben. 2) e. gr. testes alicui, Idem. *szerezni*, *állítani*; verschaffen. 3) *eleget tenni*, v. *megfelelni valaminek*, *bírni valamivel*; genug seyn, gewachsen seyn. Non queo labori suppeditare, Plaut. 4) *lenni*; vorhanden seyn. Non suppeditant mihi chartae, Cic. *nints papirosom*; ich habe kein Papier. 5)

ald tapodni; unter die Füße
t. Mors cuncta calcat, suppe-
rapit, Reines. 6) *bövelkedni*,
ben lenni valaminek; einen
rfluß haben. Si omissis his re-
omnibus, quibus nos suppedita-
eget illo, Cic.

ditor, (Subp.) āri, Dep. 1. *oda*,
ltal adni; *szolgáltatni*; darrei-
. Quod mihi suppeditatus es,
um est, Cic.

do, v. Subpodo, ĕre, 3 i. e. pas-
m pedere, v. pedere ad etc. Cic.

ndĕo, v. Subpendĕo, ēre, 2. *le-
ggeni*, *alól függeni*; herunter
ngen, unten hangen an etwas.
lum.

ernātus, (Subp.) a, um, *telpötlen*;
keine Hüften hat. 2) *fartsikdja*
tszett; dem die Hinterkeule ab-
schnitten ist. 3) *sánta*, *béna*; ge-
hmt. Fest.

perno, v. Subperno, āvi, ātum,
e, 1. (perna) e. gr. aliquem, Idem.
lpejét el, v. *letörni*, *megsántitni*;
nem die Hüfte zerschlagen, lähmen.
perturbo, v. Subperturbo, āre, 1.
gy kevéssé megzavarni, v. *nyug-
atatlankodtatni*; ein wenig be-
lürzt machen oder beunruhigen. Sen.

ppes, v. Subpes, ĕdis, o. *láb alatt
dvő*, *lábalatti*; unter den Füßen
liegend. Petr.

ppētiae, ārum, f. pl. (suppeto) *se-
gitség*, *segedelem*, *segéd*; die Hülfe,
der Beystand, Succurs. Suppetias
ferre, v. adferre, Plaut. *segitségül
lenni*, *segitlni*; Hülfe leisten, helfen.
Ponitur saepissime pro: ad suppe-
tias, *segitségre*; zu Hülfe. Alicui
suppetias advenire, Plaut. v. venire,
Auct. B. Afric. v. proficisci v. ire,
v. occurrere, Idem. Milites turmis
suppetias mittere, Auct. B. Afric.

Suppētior, v. Subpetior, ātus sum, āri,
Dep. 1. e. gr. alicui, Apul. *segitség-
gül lenni*, *segitlni*; zu Hülfe kom-
men, helfen.

Suppĕto, v. Subpĕto, īvi et ĭi, ītum,
ĕre, 3. *készen*, v. *jelen lenni*, *kéz-
nél lenni*; vorhanden seyn, bey der
Hand seyn. 2) *lenni*; seyn. Suppe-
tit mihi lucrum, Plaut. Non suppe-
tit lingua libertati, Liv. *nem szá-
bad azt kimondani*, *a' mit akar az
ember*; man darf nicht reden, was
man will. 3) *megfelelni valaminek*,
birni valamivel, *elégségesnek*, s.

elegendőnek lenni valamire; ge-
wachsen seyn, hinreichen. Mihi ad
remunerandum nihil suppetit prae-
ter voluntatem, Cic. *nints egyebem
az akaratnál*; habe nichts als einen
guten Willen. Fac, dictis facta sup-
petant, Plaut. *azon légy hogy szá-
vaddal megegyezzék tetted*; siehe
darauf, daß die Thaten mit den
Worten übereinkommen. 4) vita mi-
hi suppetit, Cic. *még életben vagyok*,
v. *élek*; ich lebe noch. 5) *böven len-
ni*; hinlänglich seyn. Hor. 6) *eszé-
be jutni*; einfallen, in die Gedan-
ken kommen. Cic. 7) *más helyett*,
v. *titkon kérni*, v. *kívánni*; anstatt
Jemandes bitten, heimlich fordern.
Pand.

Suppĭlātor, v. Subpilator, ōris, m. 3.
prédáló, *rugadozó*, *tolvaj*, *lopó*;
ein Räuber, Stehler. Labert.

Suppĭlo, v. Subpilo, āvi, ātum, āre, 1.
(pilus) *lopni*, *orozva elvinni*; ste-
hlen. Plaut. 2) *meglopni*; bestehlen.
Idem.

Suppingo, v. Subpingo, pĕgi, pactum,
ĕre, 3. (pango) *aldja varni*, v. *ver-
ni*; unten anheften oder anschlagen.
Plaut. 2) *kátúl megpatkólni*; hin-
ten beschlagen. Idem.

Suppingo, v. Subpingo, pinxi, pictum,
ĕre, 3. (pingo) *meg*, v. *bésesteni*;
bemahlen. Avien.

Suppinguis, i. q. Subpinguis.

Supplanto, v. Subplanto, āvi, ātum,
āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. *lábgáncs
vetéssel elejteni*, *földre teritni*; Je-
manden ein Bein stellen, zu Boden
werfen. 2) e. gr. uvas, vitem in ter-
ram, Plin. v. saltim: vitem, Colum.
ültetni, *homlitni*; in die Erde setzen
oder einschlagen. 3) e. gr. fulturas,
Vitr. *bédúlteni*; einstürzen. 4) e. gr.
verba palato, Pers. *selypen*, *lassan*,
v. *nem értelmesen beszéllni*; rad-
brechen, lispelnd oder undeutlich
sprechen. 5) Trop. e. gr. judicium,
Quintil. Decl. i. e. evertere, labe-
factare.

Supplaudo, v. Supplōdo, si, sum, ĕre,
3. *tapsolni*, *helybe hagyni*; klat-
schen, Beyfall geben. Tert. 2) pe-
dem supplodere, Cic. *toppantani*,
topogni a' lábával; stampfen mit
dem Fuße. 3) *lábbal tapodni*, *meg-
útálva bánni vele*; nieder treten,
zu nichte machen. Supplodere ca-
lumniam, Macr.

Digitized by Google

Supplausio, v. Supplosio, onis, f. 3. e. gr. pedis, Cic. *toppantás, topogás*; das Aufſtampfen.

Supplementum, v. Subplementum, i, n. 2. *hozzádadás, pótlás, toldalék, hozzátétel*; der Zuſatz. Cic. 2) *kárpótlás, kipótolás, helyrehozás*; ein Erſatz, eine Erſetzung. Just. 3) e. gr. orationis, versus, Gloss. *toldozás, foltozás, folt*; das Einſchiebſel. 4) supplementum legionibus scribere, Caes. *a' regementeket kipótolni, rekrutázni*; die Regimenter ergänzen, rekrutiren.

Supplens, tis, o. 3. *helybétöltő*; der einen Platz erſetzt. Gloss.

Suppléo, ēre, 2. e. gr. sanguine venas, Ovid. *meg, v. teletölteni*; erfüllen. 2) e. gr. domum, senatum, Suet. locum parentis, Sen. bibliothecam, Cic. legiones, v. iv. *kipótolni, betölteni, egésszé tenni, feldlliltni*; ergänzen, erſetzen, wieder herſtellen. e. gr. naves remigio, *evezőkkel felkészitni*; mit Rudern verſehen.

Supplētus, a, um, *kipótolt, betöltött*; erſetzt, ergänzt.

Supplex, v. Subplex, icis, o. *aldozatosan kérő, v. könyörgő*; demüthig bittend. Ovid. 2) *térdre eső*; fußfällig. Plaut. 3) e. gr. libellus, Mart. *esedező, v. kérőlevél*; eine Bittſchrift. JCt.

Supplicāmentum, v. Subplicamentum, i, n. 2. *istenitisztelet, isten erdnt való tisztelet kijelentése, p. o. könyörgés, áldozás, 's a' t. által*; Gottesdienſt, die Beweiſung der Ehrerbiethung gegen Gott, z. B. durch Beten, Opfern ꝛc. Apul. 2) i. q. supplicium; *büntetés, kinzás, gyötrés*; die Strafe, Marter, Plage. Tert.

Supplicātio, v. Subplicātio, onis, f. 3. *leérdeplés, magamegaláztatás, küllönösen isten előtt, aldozatos kérés, v. könyörgés*; das Niederknien, die Demüthigung ſeiner beſonders vor Gott, eine demüthige Bitte. Gloss. 2) *hálaadó inneplés, hálaadás, p. o. a' köztársaság megtartatásáért, győzedelemért*; ein Dankfeſt, z. B. für die Errettung des Staats, für einen Sieg. Cic. 3) *bünbánó, v. imádkozó nap, v. innep*; ein Buß- oder Bethtag, Buß- und Bethfeſt. Liv. 4) *procesziói*; die Proceſſion. Cic. 5) supplicationes mortuorum, Idem. i. e. pro mortuis. 6) *esedezővél*; ein Bittſchreiben JCt.

Supplicātor, ōris, m. 3. *esedező*; ein Demüthigbittender. Prud.

Supplice, Adv. pro: suppliciter, Varr.

Supplicīter, Adv. *aldzatosan*; demüthig. Cic. et Caes.

Supplicium, ii, n. 2. *esedezés*; eine demüthige Bitte. Liv. 2) *esdeklés, sirdnkozás, esenkedés*; ein ängſtliches Flehen. Supplicia muliebria, Plaut. 3) *közönséges hálaadó innep*; ein öffentliches feyerliches Dankfeſt. Cic. 4) *áldozat*: ein Opfer. 5) *kéréllő ajándék, kedveskedő ajándek*; ein Geſchenk, wodurch man Jemandes Gunſt zu erhalten ſucht. Plaut. 6) *haláltrabüntetés*; die Lebensſtrafe. Adficere aliquem supplicio, Cic. v. ad supplicium dare aliquem, Nep. v. sumere supplicium de aliquo, Caes. Supplicium sumere virgis, Cic. *megveszszőzni, megverni*; prügeln. Locus supplicii, Liv. *vesztőkely*; der Richtplatz. 7) *akármelly kinzás, gyötrés, szerentsétlenség, kin*; jede Mißhandlung, Peinigung, das Unglück, die Plage. Caes. 8) *elégtétel*; die Satisfaction, Genugthuung. Supplicium dare filio, Ter.

Supplīco, āvi, ātum, āre, 1. *aldzatosan kérni, esedezni*; demüthig bitten, anflehen. Cic. 2) *áldozni*; opfern. Supplicare deo thure et vino, Plaut.

Supplīcĕ, Adv. i. q. suppliciter, Apul.

Supplōdo, Supplōsio, vide: Supplaudo.

Suppoenītĕo vel Subpoeniteo, ēre, 2. Impers. *bánni, meg nem elégedni valamivel*; es bereuen, unzufrieden ſeyn. Illum furoris subpoenitet, Fest.

Suppōno, vel Subpōno, sui, situm, ĕre, 3. v. gr. ova gallinis, Cic. ignem tectis, Ovid. manum rei, Ovid. *aláttenni, aláhúni*; unterlegen, unterſetzen, etwas unter etwas legen, ſtellen oder ſetzen. 2) v. gr. generi partes, Cic. exempla, Cic. *felhúni, odatenni, felhozni, mellétenni*; darunter oder gleich daneben ſetzen oder anführen, hinzufügen. 3) v. gr. aliquid pro certo, Lucr. *feltenni, tartani, p. o bizonyosnak*; etwas vorausſetzen, annehmen, als gewiß. 4) *helyébe tenni*; an die Stelle ſetzen. Infantem alicui supponere, Cic. Falsum testamentum supponere, Cic. 5) v. gr. judicio alicujus aliquid, Ovid.

Digitized by Google

aldjaadni, aldjavetni: übergeben, unterwerfen. 6) *zálogba vetni, elzálogositni*; zum Pfande setzen, verpfänden. Pandect.

Supporto, vel Subporto, āvi, ātum, āre, 1. *odavinni, hordani*: herzu oder herbey tragen, führen oder bringen. Frumentum exercitui navibus supportare, Caes.

Suppŏsĭtĭcĭus, Subpositicius, a, um, *valakinek helyébe tett, v. tétetett*; an die Stelle Jemandes gesetzt oder gestellt. Martial. 2) *feltserélt, eltserélt, nem igazi, hamis, dl*; untergeschoben, nicht echt. Varr.

Suppŏsĭtĭo, Subpositio, ōnis, f. 3. *aldjatétel*; die Unterlegung Colum. 2) *helyébetétel, feltserélés*: Setzung einer Sache an die Stelle der andern, die Unterschiebung. Plaut.

Suppŏsĭtĭtĭus, a, um, i. q. Suppositicius.

Suppŏsĭtŏrĭum, ĭi, n. 2. *számoly, ldblló*; ein Fußschämmel. Gloss. 2) *aldjavaló*; etwas zum Unterlegen. Vop.

Suppŏsĭtŏrĭus, v. Subpositorius, a, um, *aldjavaló*; zum unterlegen oder unterschieben. Vop.

Suppŏsĭtus, a, um, (suppono) *aldjatett*; untergelegt. 2) in alicujus locum suppositus, Cic. *valaki helyébe tétetett*; in eines andern Statt gesetzt. 3) *váltott, feltserélés által meghamisitott, odalopott*; unterschoben. Plaut.

Suppostrix, īcis, f. 3. *gyermekét más gyermekével feltserélő, máshoz odalopó*; die Unterschieberinn, z. B. eines Kindes. Plaut.

Suppostus, a, um, i. q. Suppositus.

Suppresse, Adv. i. q. represse. Gell.

Suppressĭo, v. Subpressio, ōnis, f. 3. (supprimo) *lenyomás, elnyomás*; die Niederdrückung, Unterdrückung. Plin. 2) v. gr. pecuniae, Cic. *törvénytelen megtartás, elsikkasztás*, die Zurückhaltung, Unterschlagung.

Suppressor, ōris, m. 3. *eltitkoló, elrejtő, eldugó, elsikkasztó*; Zurückhalter, Verhehler. Pand.

Suppressus, a, um, (supprimo) *elnyomott, elfojtott*; unterdrückt, gedämpft. Cic. 2) v. gr. navis, Just. *elsülyesztett*; versenkt. 3) v. gr. vox, Cic. *lassú, suttogó*; leise. 4) v. gr. alvus, Cels. *kemény, beduguit, szorult*; verstopft. 5) mentum suppressum, Varr. *rövid áll*; ein kurzes Kinn.

Supprimo, v. Subprimo, essi, essum, ĕre, 3. *lenyomni. elnyomni*; unterdrücken. 2) v. gr. navem, Liv. *elsülyeszteni*: versenken. 3) v. gr. iram, Liv. aegritudinem, Cic. hostem, Caes. *elnyomni, visszatartóztatni, megakaddlyoztatni, hátráltatni*: unterdrücken, zurückhalten, hemmen, Einhalt thun. Vocem supprimere, Ovid. 4) *hallgatni*: schweigen. b) *lassan beszélni*; leise reden. 4) v. gr. pecuniam, Cic. *magánál megtartani, eldugni*; zurückbehalten, verhehlen.

Supprōmus, vel Subprōmus, i, m. 2. *kultsár, sdfür*; der Unterheraufgeber, z. B. des Weins, Unterkellner.

Suppŭdĕo, v. Subpŭdĕo, ēre, 2. Impers. *valamennyire szégyenleni*; sich ein wenig schämen. Suppudet me illius, Cic.

Suppūrans, tis, o. *eves tő, érlelő*; Eyter machend. Cato.

Suppūrātĭo, v. Subpuratio, ōnis, f. 3. *meggyülés, megevesedés*; die Eyterung, das Schwären, Geschwür. Plin.

Suppūrātōrĭus v. Subpuratorius, a, um, *megérlelő*; das Geschwür erweichend. Plin.

Suppūrātus, a, um, *meggyült, éves*; geschworen, voll Eyter. Plin.

Suppūro, Subpūro, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *evesedni, meggyülni*; schwären, eitern. Plin. 2) Transit. *megérlelni, p. o. a' kelést. evesitni*; machen, daß etwas schwäre. Plin.

Suppus, Obsol. id. qu. supinus, Fest.

Supputārĭus, a, um, *számvetésbeli*; das Rechnen betreffend, dazu gehörig. Tert.

Supputātĭo, v. Subputatio, ōnis, f. 3. *felszámlálás, összeszámlálás, számbavevés*; die Ausrechnung, Berechnung. Vitruv.

Supputātor, v. Subputator, ōris, m. 3. *számvető*; Rechner, Rechenmeister. Firmic.

Supputo, v. Subpŭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arbores, Colum. *megnyesni*; beschneiden, z. B. Bäume. 2) *kiszámlálni, összeszámlálni, felszámlálni, számbavenni*; ausrechnen, zusammen rechnen, berechnen. Ovid.

Supra, Praep. cum Accus. *felett*; über.

Digitized by Google

Supra terram, Cic. *a' föld felett*; über der Erde. Supra caput esse alicujus, Cic. *nyakán lenni, alkalmatlankodni*; über dem Halſe ſeyn, auf dem Nacken ſeyn, incommodiren. 2) *felyűl, felett, több mint*; über, mehr als. Supra tres, Hor. *több háromnál*; über drey. Caesa supra millia viginti, Liv. Supra vires (sé. suas) Hor. *ereje felett*; über ſeine Kräfte. Supra modum, Liv. *szerfelett, mód nélkül*; über die Maßen, ungewöhnlich, ſehr. Supra numerum, Plin. Jun. *száma nélkül*; unzählig. 3) Supra, Adv. vide: sequens.

Supra, Adv. *felyűl, fenn*; oben, darüber, oberwärts. Quae supra et subter sunt, Cic. *a' mellyek fenn és alatt vagynak*; Dinge die oben und unten ſind. 2) ut nihil potest supra, (sc. esse) Cic. *hogy már jobban nem lehet*; daß nichts darüber ſeyn kann. 3) *fenn, odafeljebb*; oben, vorher. Quae supra dixi, Cic. Ut supra scripsi, Cic.

Suprādĭco, xi, ctum, ĕre, 3. *felyűl megmondani*; oben ſagen. Cic.

Suprādictus, a, um, *feljebb, v. odafenn megmondott, v. megnevezett*; obenerwähnt. Cic.

Suprāfātus, a, um, *fenn megnevezett, fennemlitett*; oben geſagt, obgedacht. Sidon.

Suprājăcĭo, ĕre, 3. *redvetni, v. hajlitni*; darauf werfen. Colum.

Suprānăto, āre, 1. *rajta v. felette úszni*; oben ſchwimmen. Vitr.

Suprāpŏsĭtus, a, um, *felyűl tett*; oben geſetzt. Cels. 2) *fennemlitett*; oben erwähnt, obgedacht. Quint.

Suprāscrĭbo, ĕre, 3 *felyűl megirni*; oben ſchreiben. Cic.

Suprāscriptus, a, um, *felyűlmegirt*; obengeſchrieben. Cic.

Suprēmĭtas, ātis, f. 3. *fő, v. legfőbb tisztelet*; die höchſte Ehre. Claud. Mam. 2) *végóra, halál*; der Tod, das Letzte. Honor supremitatis, Amm. *temetés*; das Begräbniß.

Suprēmo, Adv. *utoljára, végre*; zuletzt. Plin.

Suprēmum, Adv. *végtére, utolszor*; zum letzten Mahle. Plin.

Suprēmus, a, um, *a' legfelsőbb*; der, die, das oberſte. 2) *legfőbb, legjelesebb, legelső a' rangjára nézve*; der höchſte, oberſte, vorzüglichſte, vornehmſte. Jupiter supremus, Plaut. 3) *legmagasabb*; der höchſte. Supremi montes, Virg. 4) *utolsó, végső*; der letzte. Supremus vitae dies, Cic. Supremis suis annis, Plin. Sole supremo, i. e. occidente, Hor. Honor supremus, Virg. *utolsó tisztesség a' holtnak, t. i. temetés*; die letzte Ehre, das Begräbniß. Solvere alicui suprema, Tac. *valakinek az utolsó tisztességet megadni, az az: eltemetni*; einem die letzte Ehre erweiſen, einen begraben. Ire, supremum carpere, Hor. *meghalni*; ſterben.

Sūra, ae, f. 1. *ldbikra*; die Wade. Cic. 2) *ldbszár*; das ganze Schienbein. Virg.

Surcŭla, ae, f. 1. *ágatska*; das Reiſchen. Apic.

Surcŭlācĕus, a, um, *ágnemű, fás*; wie ein Schoß oder Zweig, holzartig. Plin.

Surcŭlāris, e, *ágas bogas, sarjadzó*; was wie Schoßreiſer treibt. Col.

Surcŭlārius, a, um, v. gr. cicada, Plin. *sarjúdgakon lévő*; auf Zweigen befindlich.

Surcŭlo, āre, 1 *megnyesni, ágait levagdalni, letisztitni, kivdlt a' sarjúdgakat*; von den Zweigen reinigen, ſie beſchneiden. Colum.

Surcŭlōse, Adv. *áganként*; von Zweige zu Zweige. Plin.

Surcŭlōsus, a, um, *ágas, ágasbogas, sarjadzó*; voll Zweige oder Schoßen. Plin.

Surcŭlus, i, m. 2. *sarjúdg, fattyúdg, ág*; ein Schoß, ein Zweig. Plin. 2) *oltovdny, oltóág, oltvdny*; ein Propfreis, Setzreis, Setzling. Cic. 3) *tsemete*; ein kleines Bäumchen. Col.

Surdaster, stra, strum, *siketes, nehezenhalló*; etwas taub, harthörig. Cic.

Surde, Adv. *siketen*; taub. 2) v. gr. audire, Afr. *gyengén, nem igen jól*; matt, ſchwach, nicht recht.

Surdesco, ĕre, 3. *megsiketűlni*; taub werden. August.

Surdĭgo, ĭnis, f. 3. *siketség*; die Taubheit. Marc. Emp.

Surdĭtas, ātis, f. 3. *siketség*; die Taubheit. Cic.

Surdus, a, um, *siket*; taub, des Gehörs beraubt Cic. 2) *érzéketlen*; unempfindlich. Plaut. 3) Met. ad munera surdus, Ovid. *megvesztegethetetlen*; unbeſtechlich. 4) v. gr. theatrum, Vitr. *siket, p. o. theatrum,*

Digitized by Google

a' mellyben a' beszéllőket nem lehet megérteni: wo man nichts hören oder verſtehen kann. 5) *hallgatá*; ſtillſchweigend. Prop. 6) surda vota, Pers. *haszontalan kívánságok*; vergebliche Wünſche. 7) *ismeretlen, a' miről senki sem tud v. hallott semmit is*; unbekannt, unberühmt. Plin. 8) v. gr. color, Plin. *halovány, színevesztett*; blaß, verblichen.

Sūrēna, ae, f. 1. *tsiga neme*; eine Art Schnecken. Varr. 2) i. e. primae dignitatis a rege inter Parthos, Tac.

Surgo, surrexi, surrectum, ĕre, 3. v. gr. e lecto, Ter. mensa, Fest. humo, Ovid. de sella, Cic. *felkelni*; aufſtehen. 2) v. gr. in altitudinem, Colum. *felnőni, felhajtani*; aufwachſen, in die Höhe wachſen. 3) *támadni*; entſtehen. Rumor surgit, Tac. Venti surgunt, Virg. *szél kezd támadni*; der Wind erhebt ſich. 4) sol surgit, Hor. astra surgunt, Virg. *felkelni, feljönni, feltünedezni*; aufgehen. Surgit dies, Virg. *virrad*; der Tag bricht an. 5) v. gr. ut aedificium, arx, Ovid. mare, Ovid. *emelkedni, nevekedni*; ſich erheben, empor ſteigen. 6) pro: subrigo, v. surrigo, ĕre, v. gr. obeliscum, Plin. *felemelni, felállítni*; in die Höhe richten, erheben, empor richten. Vide: Surrigo.

Sūrĭo, īre, 4. *bakzani*; rammeln, in der Brunnſt ſeyn. 2) *ívni, a' halakról*; ranzen, von Fiſchen. Apul.

Surrectĭo, ōnis, f. 3. *feltámadás*; die Auferſtehung. Arator.

Surrectus, a, um, (subrigo) *felállított*; aufgerichtet. Stat.

Surrĕgo, exi, ectum, ĕre, 3. *felállítni, felegyenesíteni*; aufrichten. Liv. Andr.

Surrentum, i, n. 2. urbs Campaniae, Hinc. Surrentinus, a, um, i. e. ex hac urbe, etc. Plin.

Surrĕpo, psi, ptum, vide: Subrepo.

Surreptus, a, um, (surripio) *alattomban elvitt, ellopott*; entwendet, geſtohlen. Cic. 2) *szép móddal kitsalt*; erſchlichen. (rapio) Plaut.

Surrĭgo, et Subrigo, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. obeliscum, Plin. *felemelni, felállítni*; in die Höhe richten, erheben, aufrichten. Se paulatim surrigere, Plin. *felegyenesedni*; ſich allmählig aufrichten. Aures surrigere, Virg. *fülelni*; die Ohren ſpitzen.

Surrĭpio, v. Subrĭpio, rĭpui, reptum, ĕre, 3 v. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *alattomban elvinni, ellopni*; heimlich wegnehmen, entwenden, ſtehlen. 2) Trop. *más elől elvenni, az elvételben mást megelőzni*; einem wegnehmen, entziehen. Virtus nec eripi nec surripi potest, Cic. Alicui operam surripere, Plaut. *valaki elől a' munkát elvenni*; einem eine Arbeit wegfiſchen. 3) Se alicui surripere, Plaut. *valaki elől elszökni*; ſich von einem fortſtehlen.

Surrŏgātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Substitutio, Vet. Gloss.

Surrŏgātus, a, um, *más helyébe tett, más helyett választott*; in eines andern Stelle geſetzt. Cic.

Surrŏgo, vel Subrogo, āre, 1. v. gr. aliquem in locum alicujus, Quint. *választani, vagy tenni más helyébe*; an eines andern Stelle erwählen oder ſetzen.

Sursum, Adv. (sub et versum) *felfelé, fel*; aufwärts, in die Höhe. Sursum deorsum cursitare, Ter. *fel's alá szaladgálni*; auf und nieder laufen.

Sūrus, i, m. 2. *karó, paldnk*; ein Pfahl. Fest.

Sus, sa, sum, Obs. pro: suus, sua, suum.

Sus, süis, c. 3. *disznó, sertés*; das Schwein, die Sau. Cic. Sus Minervam docet, Cic. Prov. *együgyű tanítja a' bölcset, v. a' tsirke okosabb akar lenni a' tyúknál*; wenn ein Einfältiger einen Klügeren belehren will, das Ey will klüger ſeyn als die Henne.

Sūsa, ōrum, n. pl. urbs quondam primaria imperii Persici, in regione Susiana, Sidon.

Susceptĭo, ōnis, f. 3. (suscipio) v. gr. causae, laboris, Cic. *felvállalás*; die Uebernehmung.

Suscepto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a suscipio) *felvállalni, magára vállalni*; übernehmen, über ſich nehmen. Apul.

Susceptor, ōris, m. 3. *felvállaló, magáravállaló*; ein Uebernehmer, der etwas über ſich nimmt. Cod. Theod. 2) *általvevő*; der in Empfang nimmt, Caſſirer. Cod. Just. 4) *keresztatya*; der Taufzeuge. Tert.

Susceptus, a, um, (suscipio) *magára vállalt, felvállalt, felvett*; freywillig übernommen. Susceptum negotium, Cic. 2) *született*; geboren. Cic.

Suscĭpio, cēpi, ceptum, ĕre, 3. v. gr.

Digitized by Google

laborem, negotium, Cic. officium, v. munus aliquod, Quint. salutem reipublicae, Cic. *magára vállalni, felvállalni, magára venni, felvenni*; über oder auf sich nehmen, sich unterziehen, z. B. einer Sache annehmen. 2) *kezdeni, elkezdeni, hozzáfogni*; anfangen, beginnen. Bellum suscipere, Cic. *hadat kezdeni*; einen Krieg anfangen. Iter Asiaticum suscepit, Cic. 3) *valamit követni el, valamibe esni*: etwas begehen, thun, sich zuziehen. Scelus in se suscepit, Cic. Culpam suscipere, Cic. *kibába esni, kibát követni el*; ein Versehen machen, einen Fehler begehen. Facinus in se suscipere, Cic *gonoszságot követni el*; eine böse That begehen. 4) *elfogadni, magához venni, felfogadni*; annehmen, zu sich nehmen. Puerum pro suo suscipere, Ter. *fiává fogadni, lefogadni tulajdon gyermeke gyánánt*; ein Kind für das Seinige erkennen, Kindes Statt annehmen. Aliquem in civitatem suscipere, Cic. *valakit polgárnak bévenni*; einen zum Bürger annehmen. 5) poenam suscipere, Cic. *megbüntetődni, elvenni büntetését*: gestraft werden. 6) liberos ex aliqua suscipere, Cic. *gyermekeket nemzeni valakivel*; Kinder von einer bekommen. Filiam ex te suscepi, Plaut. 7) *foganatni, szülatni, születtetni*; empfangen werden, geboren werden. Quo (die) utinam susceptus non essem, Cic. In lucem editi et suscepti sumus, Cic. 8) aes alienum suscipere, JCt. *kezes lenni valakinek adósságáért*; für einen Bürge werden. 9) personam boni viri suscipere, Cic. *becsületes ember személyét öltözni magára, v. annak mutatni magát*; die Rolle eines redlichen Mannes spielen. 10) *keresztatya lenni*; einen Taufzeugen abgeben. Fest.

Suscitābulum, i, n. 2. *serkentő, serkentőeszköz*: Erweckungsmittel, Reitzungsmittel Varr. 2) *serkentőóra*; der Wecker. Gloss. 3) *kanóca, gyújtóeszköz, tapló*; die Lunte, der Zunder. Gloss.

Suscitāmen, ĭnis, n. 3. id. q. Suscitabulum. Apul.

Suscitātio, ōnis, f. 3. *felkéltés*; die Erweckung. Tert.

Suscitātor, ōris, m. 3. *felkéltő*; der Erwecker. Tert.

Suscĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem somno, v. e somno, e quiete, Cic. *felkölteni, felserkenteni*; erwecken, aufwecken. 2) v. gr. delubra, Lucr. *állitni, felállitni, épitni*; errichten, aufbauen. 3) v. gr. bellum, Cic *támasztani, indítni*; erregen, in Bewegung setzen. 4) v. gr. ignes sopitos, Virg. ignes exstinctos (amoris), Ovid. *felélesztení, felelevenitni*; erwecken, wieder brennend machen. Suscitare mortuos, August. 5) v. gr. aliquem ad officium suum, Plaut. *serkentení*; anmahnen.

Sūsĭāna, ae, et **Susiane**, es, f. 1. regio Persiae. Plin.

Sūsĭnātus, a, um, id. qu. Susinus.

Sūsĭnus, a, um, v. gr. oleum, unguentum, Plin. *liliomból készült*; aus Lilien.

Suspectā ĭo, ōnis, f. 3. *gyanú, gyanakodás*; die Muthmaßung, der Verdacht. Cic.

Suspectātio, ōnis, f. 3. *gyanú*; der Verdacht, Argwohn. Enn. 2) *nagyrabetsülés*; die Hochschätzung. Arnob.

Suspecto, āvi, ātum, āre, 1. *felfelénézni*; hinaufsehen. Plin. 2) v. gr. aliquid, vel aliquem, Tac. *gyanítni*; *gyanakodni rá*; argwohnen, in Verdacht haben.

Suspecto, Abl. et Adv. *gyanakodva, gyanúsdgból*; mit Verdacht. Pand.

Suspector, āri, Dep. 1. *gyanakodni reá*; im Verdachte haben. Amm.

Suspector, ōris, m. 3 *tiszteló, nagyrabetsülő*; der Verehrer, Hochschätzer. Sid.

Suspectus, a, um, (suspicio, ĕre) v. gr. alicujus rei, aliqua re, v. super aliqua re, Tac. et Plin. jun. *gyanús, gyanúsdgban lévő*; verdächtig. Comp. suspectior, Sall. Sup. suspectissimus.

Suspectus, us, m. 4. *felnézés, felfelénézés*; das Aufwärtssehen, Hinaufschauen. Plin. et Virg. 2) *magasság*; die Höhe. Turris vasto suspectu Virg. 3) *tisztelet, nagyrabetsülés, betsületudás, betsülés*; die Achtung, Verehrung, Hochschätzung. Ovid.

Suspendiōsus, a, um, *felakasztott*; erhenkt. Plin.

Suspendium, ii, n. 2. *felakasztás, t. i. akasztófára*; das Aufhängen, Er-

hängen, des Sterbens wegen. Cic. Suspendio vitam finire, Suet. Praebuit ilia arbor misero suspendia collo. Ovid.

Suspendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. aliquem arbori, Cic. v. aliquid e collo, Plin. v. ab alto, Virg. *felakasztani, felfüggeszteni, p. o. valamit a' szegre, valakit a' fára, 's a' t.* aufhängen. Se suspendere, Cic. *magát felakasztani*; sich erhängen. 2) v. gr. saxtra saxis praeruptis, Sil. tectum turris, Caes. *magasra felvinni, felmagasztalni, magasra feltsinálni, v. épitni*; etwas in die Höhe bringen, erheben, hoch machen, hoch bauen, u. s. f. 3) v. gr. contignationem tignis, Caes. dolia subjectis lapidibus, Col. *feltámogatni, felpótzolni*; stützen, unterstützen. 4) v. gr. judicum animos, Quint. aliquem exspectatione, Plin. jun. *bizonytalanságban hagyni*; in Ungewißheit setzen oder lassen. 5) v. gr. rem aliquam, Liv. *felfüggeszteni, függóben tartani, elhalasztani*; unentschieden lassen, aufschieben. Spe incerta suspendi, Quint. *a' bizonytalan reménység miatt függóben lenni*; eine ungewisse Hoffnung haben. In suspenso relinquere, Plin. Ep. *el nem dönteni, meg nem határozni a' dolgot, függóben maradni a' dolognak*; unentschieden lassen. In suspenso esse, Plin. *függóben lenni, nem lenni meghatározva, kétségben lenni*; unentschieden seyn.

Suspense, Adv. *kétségben, kételkedve*; zweifelhaft. Suspensius. August.

Suspensĭo, ōnis, f. 3. *kétség*; der Zweifel. 2) *felakasztás*; die Aufhängung. 3) *boltozat*; der Schwibbogen. Vitr.

Suspensūra, ae. f. 1. *béboltozás*; das Wölben. Vitr.

Suspensus, a, um, (suspendo) *felakasztott, felfüggesztett*; gehengt, hangend, aufgehengt. Suspensus vecte, Liv. 2) *kétséges*; zweifelhaft. Suspensus animi, et animo. Cic. 3) suspenso gradu ire. Ter. suspensos ferre gradus, Ovid. *lábújjhegyen menni*; auf den Zehen gehen oder schleichen. 4) *függóben lévó, bizonytalan*; unentschieden, ungewiß. Plin. 5) *szorongattatásban lévó, félénk*; ängstlich, furchtsam. Ovid. Comp. suspensior. Sup. suspensissimus. Hirt.

Suspĭcābĭlis, e, (suspicor) v. gr. ars, Arn. *tsupa gyanakodásból álló*; in Vermuthungen bestehend.

Suspĭcax, ācis, o. (suspicor) *gyanakodó, gyanúval telyes*; voll Argwohn, argwöhnisch, Argwohn hegend. Liv.

Suspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. in coelum, Cic. v. coelum, Cic. astra, Cic. *felnézni, felfelé nézni*; in die Höhe sehen, aufwärts sehen. 2) Trop. v. gr. viros, Cic. *nagyrabecsülni, tisztelni*; hochschätzen, verehren. 3) v. gr. aliquem, Sall. *gyanakodni reá*; im Verdachte haben.

Suspĭcĭo, ōnis, f. 3. *gyanú, gyanúság*; der Verdacht, Argwohn. In hac re nulla subest suspicio. Cic. Incidit mihi suspicio. Ter. *gyanakszom*; ich habe Argwohn. Suspicionem habere, Cic. *gyanakodni*; Verdacht haben, argwohnen. Suspicio cadit in eum, Cic. *ó reá van a' gyanú, ó reá gyanakodnak*; der Verdacht fällt auf ihn. Aliquem in suspicionem adducere alicui, Nep. *gyanúságba hozni valakit valaki előtt*; einen in Verdacht bringen. 2) *gyanakodás*; die Vermuthung. Suspicio deorum, Cic. i. e. de diis, v. esse deos. 3) Met. v. gr. vulneris, Petr. *jel, jelenség*; das Zeichen, der Anschein. Not. non abest suspicio quin, etc. pro: Accus. et Infin. Caes.

Suspĭcĭōse, Adv. v. gr. loqui, Cic. *gyanakodva*; mit Verdacht, mit Argwohn, verdächtig. Suspiciosius. Cic.

Suspĭcĭōsus, a, um, *gyanakodó*; voller Verdacht, Verdacht habend, argwöhnisch. Cic. 2) *gyanús*; voller Verdacht, Verdacht erregend, verdächtig. Cic. Tempus suspiciosissimum. Cic.

Suspĭco, āre, 1. i. q. suspicor. Plaut.

Suspĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Apul. de aliquo, Cic. *gyanakodni*; argwohnen, in Verdacht haben. 2) v. gr. aliquid, Cic. *gyanítni*; vermuthen.

Suspīrātĭo, ōnis, f. 3. *sóhajtás, fohászkodás*; das tiefe Athemhohlen, Seufzen. Quint.

Suspīrātus, us, m. 4. idem. Cic.

Suspīrĭōse, Adv. *sóhajtva, fohászkodva*; mit tiefen oder schwerem Athemhohlen, ächzend. Col.

Digitized by Google

Suspīrōsus, a, um, *sóhajtozó*; áchzend, seufzend Plin.

Suspīrĭtus, us, m. 4. *sóhajtás, fohászkodás*; das tiefe Athemhohlen, Áchzen, Seufzen. Liv.

Suspīrĭum, ii, n. 2. *felfohászkodás, sóhajtás*; das tiefe Athemhohlen, der Seufzer. Supiria trahere, Ovid. *sóhajtani*; seufzen. 2) *nyögés*; das Áchzen. Cic. 3) *lehegés*; das Athemhohlen. Luc.

Suspīro, āvi, ātum, āre 1. *sohajtani*; seufzen. Ovid. 2) *fohászkodni*; tief Athemhohlen, áchzen. 3) v. gr. alios amores, Prop. matrem, Juv. *sohajtozni valaki, v. valami után*; nach etwas seufzen, sich sehnen.

Susquedēque, *imigy amúgy, össze vissza*; so obenhin, hin und wieder. Susquedeque habere aliquid, vel facere, Plaut. *imigy amúgy bánni, nem gondolni vele, fel se venni*; etwas wenig achten, es gehe wie es wolle.

Susscio, īre, 4. i. e. scire. Plaut.

Sussilio, Sussultō, vide: Subsilio, etc.

Sustentācŭlum, i, n. 2. *támasz, pólya*; eine Stütze. Tacit. 2) Trop. v. gr. corporis, Aug. *élelem, eleség, táplálat, táplálószkör*: die Nahrungsmittel, Ernährung, Unterhaltung.

Sustentātĭo, ōnis, f. 3. *elhalasztás, halogatás*; der Aufschub, die Verzögerung. Cic. 2) v. gr. sui, Lact. *maga meg tartóztatás*: die Zurückhaltung. 3) v. gr. mulieris, Pand. *tartás, kitartás, eltartás, táplálás*; die Erhaltung, Ernährung.

Sustentātus, a, um, *fenn, v. meg tartott, támogatott*; unterstützt, erhalten. 2) *ki, v. eltartott, táplált*; ernährt. Sall.

Sustentātus, us, m. 4. *fenntartás, megtartás*; das Aufrechthalten, die Erhaltung. 2) *segítség*; die Hülfe. Aus.

Sustento, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a sustineo); *fenntartani, támogatni, megtartani, hogy le ne essen valami*; etwas in die Höhe oder aufrecht erhalten, daß es nicht sinke oder falle, aufhalten, erhalten, stützen, halten. Plin. Fratrem ruentem dextra sustentat, Virg. 2) Trop. v. gr. valetudinem, Cic. bella aliorum auxiliis, Caes. amicos fide, Cic. aliquem consolatione, spe, Cic. *tartogatni, fentartani, nem hagyni elenyészni, v. elmúlni, támogatni*; aufrecht erhalten oder stützen, unterstützen, erhalten, machen, daß etwas nicht sinke oder zu Grunde gehe. 3) v. gr. familiam suam, Ter. se amicorum liberalitate, Cic. *tartogatni, tápláni, tartani*; unterhalten, ernähren, erhalten. 4) v. gr. moerorem, Cic. *kidllani, szenvedni*; aushalten, ertragen. 5) v. gr. hostem, Tac. impetus legionum, Tac. malum, Cic. *ellentállani, fenntartóztatni, feltartani, meggátolni, megakaddlyoztatni*; Widerstand leisten, aufhalten, zurückhalten, hemmen.

Sustĭnĕo, tĭnŭi, tentum, ēre, 2. *fenntartani, tartóztatni, segítni rajta, hogy le ne essen valami*; erhalten, aufrecht halten, machen, daß etwas nicht sinkt. Aër sustinet volatus avium. Cic. 2) v. gr. bovem, Cic. *tartani, felemelni, elbírni és tartani*; tragen, heben und tragen können. Columnae et templa et porticus sustinent, Cic. 3) v. gr. causam publicam, Cic. *magára venni*; auf sich nehmen, sich unterziehen, z. B. einer Sache. Tres personas sustinet, Cic. *három embernek viseli személyét*; stellt drey Personen vor. Non sustineo hoc facere, Quint. *nem merem ezt tselekedni*; ich getraue mich nicht das zu thun. 4) v. gr. poenam, Cic. vulnera, Caes. *elviselni, kidllani, hordozni, szenvedni*; tragen, erdulden, aushalten. 5) v. gr. impetum hostium, Caes. certámen, Liv. *kidllani, ellenedllhatni*; aushalten, sich widersetzen können. 6) v. gr. equum incitatum, Caes. agmen, Liv. signa, Liv. *visszatartóztatni, birni vele hogy felfutóttassa, megtartsa, meggátolja az ember, p. o. a' nekitüzesedett szereget, 's a' t.* zurück halten, inne halten, hemmen, anhalten. 7) *tartani, tápláni, eltartani*; erhalten, ernähren, unterhalten. Ager hominum quinque millia sustinere potest, Cic. 8) v. gr. solutionem, Cic. *halasztani, elhalasztani, halogatni*; verzögern, verschieben. 9) se sustinere alicubi, Cic. *tartózkodni, múlatni valahol*; sich wo aufhalten. 10) *fenntartani, állandóvá tenni*; erhalten, behaupten, machen, daß etwas dauere oder bestehe. Civitatis dignitatem ac decus sustinere, Cic. Vitam alicui sustinere. Sen. 11) v. gr. aliquid manu, Ovid. *tartani, p.*

Digitized by Google

b. à kezében, megfogni; halten, z. B. in der Hand. Sustine hoc, Plaut.

Sustollo, sustŭli, sublatum, sustollĕre, 3. felemelni, felfogni; in die Höhe heben, in die Höhe nehmen oder aufnehmen. Plaut. 2) elvenni; wegnehmen. Plaut. 3) v. gr. aedes, Plaut. larontani, elhányni; wegreißen, zu Grunde richten, zerstören. vide etiam: Suffero.

Sustringo, Sustrictus, id. qu. Substringo.

Sustŭli, vide: Tollo et Suffero.

Sūsum, id. qu. Sursum.

Sūsurrāmen, ĭnis, n. 3. dörmögés, suttogás; das Murmeln, Apul.

Sūsurrātim, Adv. suttogva, lassan; leise, murmelnd. Mart. Cap.

Sūsurrātio, ōnis, f. 3. i. q. susurrus, Coel. in Cic.

Sūsurrātor, ōris, m. 3. suttogó; der leise redet, Murmler. Cic. Ep.

Sūsurro, āre, 1. dörmögni, mormogni; murmeln, brummen. Ovid. 2) susogni, suttogni; leise reden, heimlich reden. Ter. 3) dongani, bongani, zúgni; murmeln, sausen. Apes susurrant. Virg.

Sūsurro, ōnis, m. 3. suttogó, sugdosó; der leise redet, Ohrenbläser. Sidon.

Sūsurrum, i, n. 2. dörmögés, mormogás; ein Gemurmel. Cic.

Sūsurrus, a, um, suttogó, dörmögő; leise, murmelnd. Ovid.

Sūsurrus, i, m. 2. susogás, suttogás, sugdosás, mormogás, dörmögés; das Lispeln, Säuseln, Flüstern, Murmeln. Virg. et Cie.

Sūtēla, ae, f. 1. foltozás; das Flickwerk. 2) Met. tsalfaság; die Arglistigkeit. Plaut.

Sūterna, ae, f. 1. id. qu. sutrina. Varr.

Sūtĭlis, e, (suo) összevarrott, foltozgatott; zusammengenäht, geflickt. 2) összefont, p. o. kossorú; geflochten. Mart.

Sūtor, ōris, m. 3. (suo) varga, németvarga; der Schuster. Plaut.

Sūtōrĭcius, v. —ius, a, um, i. q. sutorius.

Sūtōrius, a, um, vargát illető; den Schuster betreffend. Atramentum sutorium, Cic. fekétitő; Schusterschwärze.

Sutrīnus, a, um, pro: sutorinus, v. gr. ars, Plin. taberna, Tac. vargákat illető, vargákhoz tartozó; die Schuster betreffend, dahin gehörig. Sutrinam facere, Vitr. vargamesterséget űzni; das Schusterhandwerk treiben. Sutrina, sc. officina vel taberna; vargaműhely; Schusterwerkstätte. Plin.

Sutrium, ĭi, n. 2. urbs Etruriae, hodie: Sutrie. Liv.

Sūtūra, ae, f. 1. valaminek a' varrása, a' hol valami összevarródik; die Zusammennähung, Math. Cels.

Sŭus, a, um, Pron. recipr. magáé; sein, ihr. Sua manu scripsit, Nep. sajátv. tulajdon kezével irta; er hat es mit seiner eigenen Hand geschrieben. Suo Marte pugnare, Liv. annak módja szerént hartsolni; auf die gehörige Art fechten. Sua morte defungi, Suet. természeti halállal halni meg; des natürlichen Todes sterben. Tempore suo, Cie. annak idejében; zu seiner Zeit, zu gehöriger Zeit. 2) maga ura, maga embere, szabád ember; sein eigener Herr, in seiner eigenen Gewalt stehend. Ancilla nunc sua est. Plaut. Poterit esse suus. Cic. 3) non est suus, Pand. nints eszénél; ist nicht bey Verstande.

Sŭusmet, suamet, suummet, önön magáé, tulajdon magáé; sein selbst, ihr selbst. Liv.

Syagrus, i, f. 2. species palmae. Plin.

Sybăris, is et ĭdis, f. 3. urbs ad fluvium ejusdem nominis in Lucania, cujus incolae nimium libidinosi habebantur. Ovid.

Sybărisso, āre, 1. buja életet élni, bujálkodni; ein wollüstiges Leben führen. Varr.

Sybărīta, ae, c. 1. unus, ex incolis urbis Sybaris. Quint.

Sybărītānus, a, um, i. e. ex urbe Sybaridis. Plin.

Sybărītĭcus, a, um, buja; wollüstig.

Sybōtes, ae, m. 1. disznópásztor, kanász, kondás; ein Sauhirt. Manil.

Sycămīnus, v. os, i, f. 2. szederfa; der Maulbeerbaum. Cels.

Syce, es, f. 1. i. e. Euphorbia Peplis. L. dudva, szettyin, ebtéjfű; eine Art Wolfsmilch. Plin. 2) szüntelen folyó szemvégdaganat; ein gewisses immer triefendes Geschwür im Augenwinkel. Plin.

Sycītes, ae, m. 1. figebor; Feigenwein. Plin. 2) species gemmae. Plin.

Digitized by Google

Sycŏmŏrus, i. f. 2. *Égyiptomi fige*; die ägyptische Feige, Adamsfeige. (Ficus Sycomorus, L.) Cels.

Sycŏphanta, ae, m. 1. *ki a' figelopót elárúlja*; der Verkläger dessen, der Feigen gestohlen hat. Fest. 2) *drúlkodó, rágalmazó*; ein Verräther, Verläumder. Ter. 3) Met. *tsaldrd, álnok, ravasz ember*, ein Betrüger, Idem.

Sycŏphantĭa, ae, f. 1. *tsaldrdsdg*; *álnoksdg*; Betriegerey, Rank. Plaut. 2) *rágalmazás, drúlkodás*; die Verläumdung. Plaut.

Sycŏphantĭōse, Adv. *tsaldrdúl*; betriegerisch. Plaut.

Sycŏphantor, āri, Dep. 1. *tsaldrdkodni, ravaszkodni*; Betriegerey spielen. Plaut.

Sycŏphyllon, i, n. 2. *fejer málvva*; Eibisch. Apul.

Sycōsis, is, f. 3. *drpa a' szemkéjjon*; ein Gerstenkorn, ein kleines Geschwür, das sich an die Augenlieder setzet. Med.

Sydus, ĕris, id. qu. Sidus.

Syēne, es, f. 1. urbs in Aegypto superiori, marmore celebris. Stat.

Syēnītes, ae, m. 1. v. gr. lapis, Plin. i. e. ex urbe Syene.

Sygamber, bra, brum, id. qu. Sicamber.

Sylla, Syllanus, vide: Sulla, etc.

Syllăba, ae, f. 1. *szótag*; die Sylbe. Cic.

Syllăbātim, Adv. *szótagonként*; sylbenweise. Cic.

Syllăbus, i, m. 2. *lajstrom, laistrom*; ein Register, Verzeichniß. Augustin.

Syllepsis, is, f. 3. Fig. Gram. quum eadem vox ad plura subjecta refertur, diversitate generis, non obstante, v. gr. Demosthenes cum ceteris *erant* expulsi; hic arma, hic currus *fuit*, etc.

Syllŏge, es, f. 1. *összvevés, gyűjtemény*; die Zusammenfassung, eine Sammlung. Gloss.

Syllŏgismātĭcus, a, um, i. e. ex Syllogismis constans. Vulg.

Syllŏgismus, i, m. 2. *okoskodás, formábavett okoskodás*; ein Syllogismus, förmlicher Vernunftschluß. Gell.

Syllŏgistĭcus, a, um, *a' formábavett okoskodást illető*; den Syllogismus betreffend, dahin gehörig. Quint.

Syllŏgus, i, m. 2. *összejövetel*; die Zusammenkunft. Cic.

Sylphĭi succus, vel lacryma i. q. Assa foetida.

Sylva, vel Silva, ae, f. 1. *erdő*; der Wald. Vide: Silva, etc.

Sylvānus, vide: Silvanus.

Symaethĕus, et Symethius, a, um, i. e. ex urbe Symetho. Virg.

Symaethum, i, n. et Symaethus, i, m. 2. urbs ad fluvium ejusdem nominis in Sicilia. Ovid.

Symbŏla, ae, f. 1. *szeraddś, fillérezés, p. o. valamelly vendégségtartásra*; die Zusammenschießung zu Mahlzeit. Ter. Edere de symbolis. Ter. 2) *kis vendégség, mulató társaság*; der Picknick. Symbolam dabo, Plaut. 3) id. qu. Symbolum. Apul. Nr. 1)

Symbŏlĭce, Adv. *példázva, ábrázolva*; symbolisch, sinnbildlich, figürlich. Gell.

Symbŏlum, i, m. 2. *jel, jegy, valaminek jele, v. jegye*; jede Marke, das Kenzeichen, Wahrzeichen. Symbolum amicitiae tuae. Sil. 2) *petsétnyomó, és petsét*; der Siegelring, ein Pettschaft. Symbolum adulterinum, Plaut. 3) *parola, hadi szójel*; ein Losungswort, Losungszeichen im Kriege. 4) id. qu. Symbola. 5) *választott mondás*; der Wahlspruch. Plaut.

Symbŏlus, i, m. 2. i. q. Symbolum. Plaut.

Symbūlus, i, m. 2. i. q. Consiliarius. Erasm.

Syme, es, f. 1. insula maris Aegaei. Mela.

Symmāchĭa, ae, f. 1. *együtthartzolás*; der Mitstreit. Gloss.

Symmetrĭa, ae, f. 1. *mértékerdny, erdnyesdg, erdnyossdg, egyezés*; das Ebenmaß, die Gleichförmigkeit, übereinstimmung. Vitr.

Symmetrus, a, um, *mértékerdnyes, egyező, összeillő*; ebenmäßig, symmetrisch, proportionirlich, gleichförmig. Vitr.

Symmysta, et Symmistes, ae, m. 1. *a' valldstudomdny titkaiba beavatott*; in die Geheimnisse der Religion eingeweiht. Hier.

Sympasma, ătis, n. 3. *sebrehintő szerpor*; ein Pulver zum Aufstreuen, als Medicament. Coel. Aur.

Sympăthĭa, ae, f. 1. *természeti egyezés, v. vonattatás, t. i. két vagy több dolgoknak, v. személyeknek egymáshözött, v. egymáshoz*; Sym-

Digitized by Google

pathie, natürliche Zuneigung und übereinstimmung zweyer oder mehrerer Dinge Vitr.

Symphōnĭa, ae, f. 1. *hangegyezés a' muzsikában*; die Zusammenstimmung 2) *egymásbavalló, v. összeillő éneklés vagy muzsika*; ein zusammenstimmender Gesang oder Saitenklang. 3) *harmónia, concert*; eine Harmonie, Concert. Cic. et Suet.

Symphōnĭăcus, a, um, v. gr. pueri, Cic. *énekléshez vagy muzsikához tartozó, éneklő, muzsikáló*; zur Musik, Concerte oder Capelle gehörig. 2) herba, Pallad. *bolondító*; Bilsenkraut.

Symphysis, is, f. g. *a' tsontok összenövése a' természetben*; eine natürliche Zusammenwachsung der Beine. Med.

Symphytum, i, n. 2. *naddlyító*; die Wallwurz. Symphytum officinale, L. *fekete naddlyító*; der Beinwell, die gemeine Wallwurz. Plin.

Symplĕgas, ădis, v. ădos, f. et Symplegma, ătis, n. g. *összerakás, együvéállítás, p. o. összeillő rajzolat*; die Zusammenfügung z. B. mehrere Figuren, die Gruppe. Mart.

Symplŏce, es, f. 1. Fig. Rhet. i. e. repetitio vocum ab initio orationis, et in fine. Mart. Cap.

Sympŏsĭăcus, a, um, *vendégségbéli, vendégséget illető*; das Gastmahl oder die Schmauserey betreffend, dabey geschehend. Quaestiunculae symposiacae. Gell.

Sympŏsiărcha, ae, m. 1. i. q. Magister convivii. Gloss.

Sympŏsĭum, ĭi, n. 2. *vendégség*; das Gastmahl, der Schmaus. Nep.

Sympsalma, ătis, n. g. *együtténeklés*; das Zusammensingen. August.

Symptōma, ătis, n. g. et Symptomata, um, plur. *a' betegséghez járuló vál. tozások a' testben, mellyek annak mintegy jelenségei*; die Zufälle, die sich bey einem Patienten ereignen, die Zufälle, die zu einer Krankheit mit zuschlagen. Med.

Symptōmătĭcus, a, um, *betegséghez változásokhoz tartozó*; zum Zufalle einer Krankheit gehörig. Med.

Sympŭlum, vel Sympŭvium, ĭi, n. 2. *agyagedény neme volt, melly a' Római pogány istenitiszteletben tartozott*; ein Gefäß oder eine Gelte von Thone bey dem römischen Götzendienste. Antiq. Rom.

Synactĭcus, a, um, *összehúzó, szorító*; zusammenziehend. Synactica, scil. medicamenta. Med.

Synaerĕsis, is, f. g. i. e. duarum vocalium in unam facta contractio, v. gr. vocis, Alveo, ut sit duarum syllabarum. Gramm.

Synăgōga, ae, f. 1. *gyülekezet*; die Versammlung, Gemeinde. 2) *Zsidóskola*; eine Judenschule, die Synagoge der Juden. Tert.

Synallagma, ătis, n. g. i. q. ap. JCt. Emtio, et Venditio.

Synanche, es, f. 1. *torokgyék*; die Entzündung des Halses, Halsweh, Bräune. Veget.

Synanchĭcus, a, um, *torokgyúladásbeli*; die Entzündung des Halses betreffend. Coel. Aur.

Synarthrōsis, is, f. g. *a' tsontok összerakás*; die Zusammenfügung der Beine. Chyr.

Synathroesmus, i, m. 2. i. q. Congeries.

Synăxārĭon, ĭi, n. 2. i. q. Catalogus sanctorum. Gloss.

Synăxis, is, f. 2. idem ac Congregatio. Sacra synaxis. Erasm.

Syncătēgŏrēma, ătis, n. g. enumeratio vocum, quae nisi construantur in se et per se nihil significant, v. gr. Omnis, Nullus, Quidam, Quidam non etc. Logic.

Synecĕrastum, i, n. 2. *kevert étel neme édes és savanyú együtt*; ein Essen von Saucen und Süssen gemischt. Varr.

Synchrisma, ătis, n. g. *kenet, felkenés*; die Salbung. Veget.

Synchrŏnismus, i, m. 2. *az időkorok összevegyesztetése, v. összevegyesztése*; die Zusammenstimmung der Zeiten. Gloss.

Synchrŏnus, a, um, *egykori, egykorú*; gleichzeitig, Zeitgenoß. August.

Synchysis, is, f. g. id. qu. confusio. Gloss.

Syncĭput, id. qu. Sinciput.

Syncŏpātus, a, um, *djult, eldjult, elaléit*; ohnmächtig. Gloss.

Syncŏpe, es, v. Syncŏpa, ae, f. 1. Fig. Gramm. quum in medio vocis litera aut syllaba omittitur. 2) *djúlás, eldjúlás*; Ohnmacht. Veget.

Syncŏpo, āre, 1. *eldjulni, elaléini*; in Ohnmacht fallen. Veget.

Digitized by Google

Synchäsis, is, f. 3. *összvekeverés*; die Vermischung. Tert.

Syncretista, ae, m. 1. *a' felekezeteket nevezetesen a' valldsbéli felekezeteket egyesítető, v. összvegyesztetni akaró*; der eine Vereinigung besonders in Religionssachen anstellen will. Gloss.

Syncrisis, is, f. 3. *összvehasonlítás*; die Vergleichung, eines mit dem andern. Idem.

Syncritice, Adv. *összvehasonlitólag*; vergleichungsweise.

Syndico, āre, 1. *gényolni, gyaldzni*; tadeln, durchziehen, höhnen. Gloss.

Syndicātus, ūs, m. 4. *meghatalmazottság, t. i. valamelly községtől*; das Syndicat, oder die Vollmacht von einer Gemeinde. JCt.

Syndicus, i, m. 2. *meghatalmazott szószóllója és védelmezője valamelly község ügyének*; Syndicus, Repräsentant und Vertheidiger der Gerechtsame einer Commun. Pand.

Synecdōche, es, f. 1. Tropus, quum totum pro parte, aut pars pro toto sumitur. Quint. 2) ommissio vocis, quae subintelligitur. Quint.

Synedrium, ii, n. 2. *szinattartás, tanátstartás*; eine Versammlung. Synedrium Ecclesiasticum; *egyházi szinat, vagy tanátsgyülés*; ein Kirchenrath, Kirchen-Convent. Gloss.

Synedrus, i, m. 2. *tanátsbeli tag*; Beysitzer eines Collegii, Rath in einem Collegio. Liv.

Synēphēbi, ōrum, m. pl *a' felserdülteknek, egy komédia neve*; die Mitjünglinge, eine Komödie des Statius Cäcilius. Cic.

Synergistae, ārum, m. pl. erant asseclae Erasmi Rotterodami, qui doctrinam ejus de Libero Arbitrio amplectebantur. Theol.

Synēsis, is, f. 3. *értelem*; der Verstand. 2) etiam: Synthesis, Fig. Rhet. quum in constructione vocum sensus magis quam syntaxis respicitur, v. gr. turba ruunt in me, etc. Ovid.

Syngrăpha, ae, f. 1 vel Syngraphum, i, n. et Syngraphus, i, m. 2. *kötelező készírás, váltólevél, kötelezőirás*; eine Handschrift, die Obligation, der Wechsel. Facere syngraphas cum aliquo, Cic.

Syngráphus, i, m. 2. *kötelezőirás*; ein schriftlicher Contract. Plaut. 2) *útilevél, passzus*; ein Paßport, Paß, Schreiben, daß einer sicher überall reisen kann. Plaut.

Synizēsis, i. q. synaeresis. Serv.

Synnāda, ōrum, n. pl. Cic. v. ae, f. 1. Plin. et Synnas, ădis, f. 3. Cic. urbs Phrygiae Magnae. Hinc: Synnadensis, e, Cic. et Synnadicus, a, um, Plin.

Synŏchītes, ae, m. 1. sc. lapis, v. Synochitis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *gonosz lelkeket, kísérteteket elűző drágakő*; ein Edelstein, womit man Geister bannen konnte. Plin.

Synŏdālis, e, Adj. *egyházi szinatbeli, v. szinatot illető*; zur Kirchenversammlung, zum Kirchen-Convent gehörig. Eccl.

Synŏdia, ae, f. 1. *összvegyülés*; die Zusammenkunft. Cic.

Synŏdĭcus, a, um, *gyülést illető, az összvegyülésre tartozó*; zur Versammlung gehörig. Hier.

Synŏdītae, ārum, m pl. *szerzetesek neme*; eine Art Mönche. Cod. Just.

Synŏdontites, ae, m. 1. sc. lapis, Synodontitis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, quam in cerebro Synodontis piscis inveniri fingebant. Plin.

Synŏdus, i, f. 2. *gyülés*; eine Versammlung. 2) *papi gyülés, egyházi szinát*; eine kirchliche Versammlung. Cod. Just.

Synŏdus, ŏntis, m. 3. *spárhal faja*; eine Art Meerbrachsen. Ovid.

Synoecium, ii, n. 2. *vendéghás*; ein Gastzimmer. Petr.

Synōnyma, ōrum, n. pl. (a Sing. Synonymum) *egyenlőjelentésű szók*; Wörter von gleicher Bedeutung. Gloss.

Synōnymĭa, ae, f. 1. *egyenlőjelentése a' szóknak*; gleiche Bedeutung der Wörter. 2) *az egyenlőjelentésű szóknak összverakások*; Zusammenfügung gleichbedeutender Wörter. Quint.

Synŏphites, ae, m. 1. gemma, alias: galactites. Plin.

Synopsis, is, f. 3. *rövid summája, kivonása, v. lajstroma valaminek, kivonás, foglalat*; ein kurzer Begriff, ein Register, Entwurf, kurzes Verzeichniß. Pand.

Synŏris, ĭdis, f. 3. *egy pár, egy iga*; ein Gespann, ein Paar. Hier.

Syntagma, ătis, n. 2. *valami összvesodott, v. összverakott dolog*; etwas Zusammengesetztes. 2) *olly*

Digitized by Google

könyv, vagy munka, mellybe mindenféle dolgok béiratnak, feljegyeztetnek; ein Buch, Tractat, Werk, worin allerhand Dinge zuſammengetragen ſind. Cic.

Syntaxis, is, f. 3. *szerkeztetés, összerakás, p. o. a' szók összeszerkeztetése, szószerkeztetés, elrendelés*; ordentliche Zuſammenfügung, z. B. der Wörter, die Wortfügung. Prisc.

Syntecticus, a, um, (syntexis) *a' betegségben elszáradt, elfonnyadt*; von der Krankheit ausgezehrt. Plin.

Syntexis, is, f. 3. *elfonnyadás, elfogyás, t. i. betegség miatt*; die Abnehmung der Kräfte, Entkräftung, Abzehrung. Plin.

Synthēma, vel Synthĕma, ătis, n. 3. *szóvalvégzett dolog, meghatározott jegy valami erdnt, 's a' t.* etwas was man mit einem andern abgeredet hat, ein abgeredetes Zeichen, Marke. 2) *útilevél, passzus*; der Paß, Erlaubnißſchein zu fahren. Hier. 3) *hadiszózat, parola*; ein Loſungswort im Kriege. JCt. et Gloss.

Synthēsĭna, ae, f. 1. vestitus Romanorum, pro Saturnalibus celebrandis. Suet.

Synthĕsis, is, f. 3. *összvetétel, összerakás*; die Zuſammenſetzung, Zuſammenfügung. Plin. 2) id. qu. Synthesina. Mart. 3) *orvosi szerek összekeverése egy orvosságnak*; eine Mixtur. Seren. Samm.

Syntŏmia, ae, f. 1. i. q. Concisio. 2) Fig. Rhetor. quum res magni momenti brevibus verbis exprimuntur. Gramm.

Syntŏnārĭus, ĭi, m. 2. *taktus verő*; der den Tact führet. Salmas.

Syntŏnātor, ōris, m. 3. idem.

Syntŏni, ōrum, m. plur. *azszonyos, v. ddesbeszedő férfiak*; weibiſche und zärtliche Mannsperſonen. Quint.

Syntrŏphĭum, ĭi, n. 2. *málnatsemete*; Brombeerſtrauch. Apul.

Syntrŏphus, i, m. 2. *a' ki valakivel egygyütt neveltetett, v. neveltetik*; der mit Jemanden erzogen wird od. worden iſt. Tert.

Syphar, ăris, n. 3. *lebernyeg, levetett kigyóbör*; eine abgelegte Schlangenhaut, eine runzliche Haut. Erasm.

Syphax, ăcis, m. 3. Nom. pr. regis in Numidia. Liv.

Syphĭlis, ĭdis, f. 3. i. q. lues venerea. Med.

Syphilĭticus, a, um, i. q. lue venerea infectus. Med.

Syra merx, i. e. Phoenicia s. Phoenissa, i. e. Negotiatio, quae lucri et quaestus ergo instituitur. Arist.

Syrācūsae, ārum, f. plur. urbs maritima Siciliae.

Syrācūsāni, ōrum, m. pl. i. e. incolae urbis Syracusarum. Cic.

Syrācūsānus, a, um, i. e. ex urbe Syracusarum. Cic.

Syrācūsius, a, um. idem. Virg.

Syrĕon, i, n. 2. *magtaraj, egy plánta*; der Steinbrech, ein Kraut. (Tordylium, L.) Plin.

Syri, ōrum, m. pl. *Syrusok*; die Syrer. Cic.

Syrĭa, ae, f. 1. *Syria, v. Slria (Ázsiai tartomány)*; Syrien, eine Landſchaft in Aſien. Cic.

Syrĭăcus, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syriſch. Cic.

Syrĭarcha, ae, m. 1. *Syriai főpap, ki a' nézőjátékokra ügyelt, és azokat kormányozta*; der oberſte Prieſter in Syrien, der die Schauſpiele beſorgte. Cod. Theod.

Syrĭātĭcus, a, um, *Syriai*; Syriſch. Flor.

Syrĭcus, a, um, *Syrusi*; Syriſch. Col.

Syringa, ae, f. 1. *hosszútsö, fetskendő*; eine lange Röhre, Spritze. 2) *vízvezetőtsö, p. o. föld alatt*; eine Waſſerröhre. Dicitur et Siphon. Plin. 3) *lila (virág és tsemete)*; der Flieder. Syringa vulgaris, Linn. *orgona lila, borostyán, boroszlán, orgonafa, szelentze*; ſpaniſcher Flieder oder Hollunder. Bot.

Syringātus, a, um, (syrinx) *tsőformán kilyukasztott*; wie eine Röhre, ausgehöhlet. Apic.

Syringītes, ae, m. 1. gemma, hodiernis ignota. Plin.

Syringŏtŏmĭum, ĭi, n. 2. *tsőszebet felmetszö szborvosi szerszám*; ein chirurgiſches Werkzeug die Fiſteln zu ſchneiden. Veget.

Syrinx, ingis, f. 3. *nádsip*; eine Rohrpfeife. 2) *fetskendő, fetskendező*; eine Spritze. 3) Nom. pr. nymphae in Arcadia. Ovid. 4) *földalattvaló lyuk, üreg*; eine unterirdiſche Kluft. Amm.

Syriscus, a, um, Dimin. a Syrus, *Syriai*; Syriſch. Virg.

Digitized by Google

Syrītes, ae, m. 1. *farkas hólyagjában található követske*; ein Steinchen, das in der Blase des Wolfs gefunden wird. Plin.

Syrĭum, ii, n. 2. *lilliomolaj*; ein Lilienöhl Plin.

Syrĭus, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, Syrisch. Tibull. 2) si prima longa: *Syrósi, Syros szigetébe, v. Syrósból való*; Syrisch, in oder aus der Insel Syros. Cic.

Syrma, ătis, n. 3. *a' fejérszemély ruhának úszó allya*; die Schleppe an Frauenzimmerkleidern. 2) *úszóallyú fejérszemély ruha*; ein Schleppkleid. Sen. 3) aptare longum syrma sibi, Mart. *szomorú játékokat készíttni*; Trauerspiele verfertigen.

Syrmătae, ārum, m. plur. populus Asiae, Plin.

Syrmătĭcus, a, um, e. gr. jumentum, Veget. *lábát szántitva húzó*; das die Lenden schleppt, hinkend.

Syrmătŏphŏrus, i, m. 2. *főasszonyságok ruhájoknak úszóallyát hordozó inas*; ein Diener, der den vornehmen Weibern die Schleppen nachträgt. Gloss.

Syrnĕa, ae, f. 1. *vajból és mézből készített eledel neme*; eine Art von Speisen, die von Butter und Honige gemacht wird. Cael. Aurel.

Syrŏmăstes, ae, m. 1. *étel, v. eledel neme*; eine Art Speise. Gronov.

Syron, ōnis, m. 3. *fában, sajtban 's akármi ennivalóban termő férgetske*; ein Würmchen im Holze, Käse, und jedem eßbaren Dinge. Gloss.

Syrŏphoenix, īcis, m. 3. *Phenicziai lakos Syria határindl*; Einwohner in Phönicien, aus Syriens Gränzen. Juvenal.

Syros, i, f. 2. insula maris Aegaei, Cycladarum una, Geogr.

Syrpe, es, f. 1. *tsudszár gyökér*; die Meisterwurz. Plaut. (Imperatoria, L.)

Syrtĭcus, a, um, *örvények, v. fövénytorlások körűli lakó*; bey den Wasserstrudeln oder Sandbänken wohnend. Curt.

Syrtis, is et ĭdos v. ĭdis, f. 3. *örvény*: ein Wasserstrudel. 2) *fövénytorlás, sátony, porond a' tengerben*; eine Sandbank in dem Meere. Erant tales praesertim duae maris mediterranei prope Africam, ut pote: Syrtis major et minor, illa penes Cyrenaicam, hodie: Golfo de Sidra, haec penes Byzantium, hodie: Golfo de Gabes, Liv. et Sallust. 3) *mindenféle fövenyes puszta tartomány, v. hely*; jede sandige wüste Gegend. Horat. Lucan.

Syrŭpus, i, m. 2. *beföztt méses nedv, p. o. plánták, virágok, gyümölcsök l. véből, szirup*; der Syrup. Gloss.

Syrus, a, um, *Syriába, v. -ból való, Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syrisch. Hor. Subst. Syrus, *Syriai ember*; ein Syrier. Syri; *Syrusok*; die Syrier. Cic.

Syrus, i, m. 2. *seprű, seprő*; ein Besen. Varr. 2) *búza, v. élettartó mély verem*; eine tiefe Grube, worin man das Getraide aufbehalten hat. Plin.

Syssītĭa, ae, f. 1. *asztali, v. erős társaság*; eine Tischgesellschaft. Strab.

Syssītĭa, ōrum, n. plur. *együttlétek, egy asztalról evés*: eine gemeinschaftliche Zeche. Gloss.

Syssītus, i, m. 2. *asztali, v. evőtárs*, ein Tischgeselle, Tischgenosse. Idem.

Systēma, ătis n 3. *több dolgokból álló egész, rendszer, tudományalkot*; ein aus mehreren Dingen bestehendes Ganze, ein System. Mart. Cap.

Systŏle, es, f. 1. correptio syllabae natura productae, Lact. 2) *szívösszevonódás*; die Zusammenziehung des Herzens. Gloss.

Systylos, i, *közel oszlopú*; nahesäulig. Vitr.

Syzygĭa, ae, f. 1. *összetevés, foglalás, v szerkesztetés*; die Zusammenfügung. Tert.

T.

T. qua praenomen, significat: Titus, e. gr. T. Livius. 2) i. q. Tribunus, Val. Max. 3) sed Ti. significat: Tiberius. e. gr. Ti. Gracchus.

Tăautes, ae, m. 1. deus Phoenicum, Romanis Saturnus, Varr.

Tăbae, ārum, f. plur. urbs Phrygiae maioris, Liv. 2) Persiae, Curt.

Tăbānus, i, m. 2. *bögöly, pőtsik, pőtsök, lóbögöly*; die Bräme, Bremse, Roßbräme, Viehbrämse. Varr.

Tăbas, ae, m. 1. urbs Persiae. Curt.

Tăbĕfactus, a, um, *elolvadt*; geschmolzen. Solin.

Tăbella, ae, f. 1. (Dim. a tabula) *deszkátska, desska darab, tábláska*; ein Brettchen, Täfelchen. Plin 2) *sütemény neme*; eine Art Gebackenes. Mart. 3) *legyező, drnyéktartó*; der Fächer, Fächel. Ovid. 4) *játszótábla*; ein Spielbret Idem. 5) *kép, rajzolat*; ein Gemählde. Comicae tabellae, Plin. 6) *író, v. számvetőtábla*; die Schreibtafel oder Rechentafel. Idem. 7) *minden írás, v. írásba foglalt levél, házassági kötelezőírás, testamentom, 's a' t.* jede Schrift, jedes Schreiben, oder schriftlich Verfaßte, Brief, Ehecontrakt, Testament ꝛc. Falsa signare tabellas, Juv. Tabellis obsignatis agere, Cic. *valakit tulajdon kezeirásával meggyőzni*; einen mit seiner eigenen Hand überweisen. 8) e. gr votiva, Juv. *fogadástételi táblácska*; das Gelobungstäfelchen. Ovid. Tibull. 9) *voksolótáblácska*; das Täfelchen beym Votiren. Cic. 10) *sátor*; ein Zelt. e. gr. dimidiata, Varr. *kis, szűk sátor*; kleines enges Zelt. 11) liminis obserare tabellam, Catull. *reteszszel bézárni az ajtót*; die Thüre verriegeln.

Tăbellārium, ii, n. 2. *levéltár, leveleshdz*; ein Archiv. Gloss.

Tăbellārius, ii, m. 2. *posta, levélhordó*; ein Bothe, Briefträger. Cic. 2) *számadásjegyző*; ein Buchhalter. Gloss. 3) *jegyző, hiteleslró, notárius*; ein Notarius. Idem.

Tăbellārius, a, um, *levéllel bánó*; mit Briefen umgehend. 2) e. gr. navis, Sen. *postahajó*; ein Postschiff. 3) e. gr. lex, Cic. *tábláskákkal való voksoldst illető*; das Votiren mit Täfelchen betreffend.

Tăbellio, ōnis, m. 3. *a' ki mindenféle dolgokat írásba foglal, jegyző, notárius*; der allerhand schriftliche Aufsätze macht, ein Notarius. Pand.

Tăbĕo, ŭi, ēre, 2. *olvadni, meg, v. elolvadni*; schmelzen, zerschmelzen. 2) *tsepegni, szivárogni*; triefen von etwas. Genae tabentes, Virg. *nedvesek a' könnyektől*; naß von Thränen. 2) *elrothadni, lassan lassan semmivé lenni, elmállani, elmúlnig* verwesen, nach und nach vergehen. Copora tabent, Ovid.

Tăberna, ae, f. 1. *kunyhó, kalyiba, deszka sátor, sátor, minden a' miben lakik az ember*; eine Hütte, Bude, worin einer wohnt. Pauperum tabernae, Hor. 2) e. gr. libraria, Cic. unguentaria, Varr. tonsoris, Hor. sutrina, Tac. argentaria, Liv. *a' hol valamit drúlnak, holt, kalmárholt, a' hol a' mesteremberek dolgoznak, műhely*; worin verkauft wird, Bude, Boutike, Kaufmannsgewölbe, Kaufladen oder Laden, ferner worin Arbeitsleute ihr Metier treiben, Werkstätte. 3) taberna, vel taberna cauponia, Pand. *kortsma, tsapszék, fogadó*; eine Weinschenke, ein Wirthshaus. 4) *nézőhely a' nézőjátékoknál*; ein Ort zum Zusehen bey dem Schauspiele. Cic.

Tăbernācŭlārius, ii, m. 2. *sátorlsinálló*; ein Zeltmacher. Grut.

Tăbernācŭlum, i, n. 2. e. gr. militare, Cic. *levelesszín, sátor, kajlók, szálás, kunyhó, kulyiba*: eine Laubhütte, ein Zelt, eine Hütte. 2) locus de quo auspicia observabantur, Idem. Not. in una philosophia quasi tabernaculum vitae collocare, Cic. *egyedül a' filosofiának adni magát*; sich bloß der Philosophie ergeben.

Tăbernārius, a, um, *sátort, v. boltot illető, ahoz való*; Hütten oder Buden betreffend, dahin gehörig. e. gr.

Digitized by Google

blandititia, Apul. *közönséges, mindennapi*; gemein.

Tábernárius, ii, m. 2. *kalmár*; ein Krämer. Cic. 2) *kortsmáros, tsaplár, vendégfogadós, fogadós*; ein Weinschenker, Gastwirth. Idem.

Tábernúla, ae, f. 1. Dim. *kunyhótska, kalyibátska*; die Hütte, das Hüttchen, Häuschen. Apul. 2) *bolt, kis bolt, kalmárbolt, kortsma, fogadó, 's a' t.* die Bude, Boutike, der Kramladen ꝛc. das Wirthshaus. Suet. Pand.

Tábes, is, f. 3. (tabeo) e. gr. arborum, Plin. *elmúlás, elvadás, rothadás, elaszás, elszáradás, száradás, fonnyadás*; die Fäulniß, Verwesung, das Verschwinden, die Auszehrung, oder Verzehrung. Tabes cadavera solvit, Lucan. Corpora tabe vetustas abstulerit, Ovid. 2) *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. Cels. 3) Met. e. gr. fori, Tac. *erszény kiapadása a' perlekedés miatt*; die Schwindsucht im Beutel von Processen.

Tábesco, bui, ĕre, 3 Inchoat. *fogyni, száradni, aszni*; abnehmen, schwinden, verdorren. Cic. 2) e. gr. desiderio alicujus, Idem. *epeszteni, v. emésztени magát, epedni*; vergehen, sich abhärmen. 3) *olvadni, elolvadni*; zergehen, schmelzen. Tabescit sal, Catull.

Tábĭdum, i, n. 2. urbs Libyae, Plin.

Tábĭdōsus, et Tabiosus, a, um, *genyetség forma, genyetséges*; eiterig. Ter.

Tábĭdŭlus, a, um, Dim. *elaszottatska, fonnyadtatska*; etwas verdorrt. Virg.

Tábĭdus, a, um, e. gr. vetustas, Ovid. venenum, Tac. *szárasztó, fonnyasztó, senyvesztő, sorvasztó, fogyasztó*; verdorrend, verzehrend, schwindend. e. gr. lues, Virg. *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. 2) e. gr. nix, Liv. *olvadó*; zergehend.

Tábĭfĭcābĭlis, e, pro: tabificus, Acc.

Tábĭfĭcus, a, um, e. gr. venenum, Virg, *megemésztő, el, v. kiszárasztó*; verzehrend, ausdorrend. e. gr. aër, Lucan. *pestises, dögletes*; pestilenzialisch.

Tábĭflŭus, a, um, *elmúló, elenyésző*; vergehend. Prud. 2) *megemésztő*; verzehrend. Ven. Fort.

Tábĭōsus, a, um, vide: Tabidosus.

Tábis, is, m. 3. mons Asiae. Mela.

Tábĭtūdo, inis, f. 3. *elaszás, száradás, aszszúkórság, szárazbetegség*; die Auszehrung, Schwindsucht. Plin.

Tablīnum, vide: Tabulinum.

Tábo, et Tabi, Nomen diptoton. a tabum; *genyetség, ev, evesség*; der Eiter. Virg.

Tábŭla, ae, f. 1. *deszka*; ein Bret. Latera cludantur tabulis, Plin. 2) *tábla*; eine Tafel. e. gr. cerata, Plaut. *viaszos tábla*; eine wächserne Tafel. 3) nomen alicujus de tabula eximere, Cic. *valaki nevét az adósságkönyvből kitörölni*; eines Nahmen aus dem Schuldbuche auslöschen. 4) tabulae accepti et expensi, Cic. *bévevő és kiadó könyv*; ein Einnahme- und Ausgabebuch. 5) tabulae publicae, Svet. *irományok, írásba foglalt közönséges végzések, v. dolgok menetele, levéltárbeli dolgok, város jegyzőkönyve*; Acten, Archivsachen, ein Stadtbuch. 6) tabulas foederis signare, Petr. *a' békekötést aláírással megerősíteni*; den Friedensschluß unterzeichnen. 7) mutatio tabularum, Quint. Cic. *testamentom megváltoztatása*; die Veränderung eines Testaments. 8) tabulae divinae, Gloss. *isten parantsolati*; die Gebothe Gottes. 9) *evőtábla, asztal*; eine Speisetafel, ein Tisch. 10) *játszótábla*; ein Spielbret. Petr. 11) tabulae Geographicae, Gloss. *földabrozsok, mappák*; Landkarten. 12) tabulae chronologicae, Idem. *időszámlálástáblák*; Zeitrechnungstafel 13) tabulae novae, Cic. *adósságkönyv megváltoztatása az adósok javokra, melly szerént ők vagy keveset, v. semmit sem tartoznak fizetni*; die Veränderung der Schuldbücher zum Besten der Schuldner, daß diese wenig oder nichts bezahlen dürfen. 14) e. gr. Sextia, Idem. *pénzváltóasztal*; ein Wechslertisch. 15) *kép, festés*; ein Gemählde. Tabulae bene pictae, Cic. 16) *rend, sor, p. o. a' szőlőben*; die Reihe, Schicht, z. B. im Weinberge. 17) *ránts a' ruhán, ruharánts*; die Falte des Kleides. Tert.

Tábŭlāmentum, i, n. 2. *deszkázat, megdeszkázás*; die Täfelung. Front.

Tábŭlārĭa, ium, n. plur. *kínzódeszkák*; ein Folterinstrument. Sen.

Digitized by Google

Tăbŭlāris, e, *táblát, v. deszkát illető, ahoz való*; Tafeln oder Breter betreffend, dazu gehörig. e. gr. tempestatura aeris, Plin. *pléhnek való*; zu Blechen dienlich. Hinc: tabulare, a) *pléh*; ein Blech. Seneo. b) e. gr. palati, Veget. *szájpadlástsont*; das Gaumenbein.

Tăbŭlārium, ii, n. v. *levéltár, leveleshás*; ein Archiv. Cic.

Tăbŭlārius, a, um, *irásba foglalt dolgokat, v. gondolatokat, v. irásokat illető*; schriftliche Aufsätze betreffend.

Tăbŭlārius, ii, m. 2. *író, íródeák, jegyző, notárius*; ein Schreiber, Canzelist, Notarius. Tac. 2) *levél-, tárgondviselő*; ein Archivarius. Paed. 3) *számvető mester*; ein Rechenmeister. Ulp. 4) *követ, levélhordó követ*; ein Bothe. Gloss.

Tăbŭlātim, Adv. *osztályonként, részenként, rend, v. sor szerént*; abtheilungsweise, reihenweise. Pallad.

Tăbŭlātio, ōnis, f. 3. *megdeszkázás, deszkázat, emelet az épületben*; die Täfelung, das Tafelwerk, Stockwerk. Caes.

Tăbŭlātum, i, n. 2. *deszkapadlás, deszkázat, padlás, pádimentom, palló, a' szóbában, v. házban*; eine Diele, ein Estrich, ein Boden oben oder unten im Zimmer oder im Hause. Summa tabulata, Curt. *legfelső emelet, v. padlás*; das oberste Stockwerk, der oberste Boden. 2) *hajófedél, v. tető*; ein Verdeck. Idem. 3) *fának terepély ága*; ein Ast vom Baume, der sich ausbreitet. Scrib. 4) e. gr. pomorum, Colum. *rend, sor, rétegrend*, eine Schicht, Reihe.

Tăbŭlātus, a, um, *désztázott, pallózott, padolt*; getäfelt. Plin. jun.

Tăbŭlīnum, v. Tablīnum, i, n. 2. *kinndilló, függőfolyosó, erkely*: ein Altan, Erker. Varr. 2) *képgyűjtemény, képespalota*; eine Bildergallerie, ein Bildersaal. Apul. 3) *levéltár, leveleshdz*; das Archiv. Vitr.

Tăbŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *bé, v megdeszkázni, pallózni, padolni*; mit Bretern bedecken, täfeln. Plin. 2) *rendbe, v. rántzba szedni, rátzolni*; in Reihen oder Falten legen, falten. Tert.

Tābum, i, n. 2. i. q. tabes, *ragadó nyavalya, pestis, méreg*; ansteckende Krankheit, Pest, Gift. Corpora adfecta tabo, Liv. Infecit pabula tabo, Virg. 2) *genyetség, ev, evesség, romlott vér*; das Eiter, die Gauche, verwesendes Blut. Terram tabo maculant, Virg. Saxa spargens tabo, Enn. ap. Cic. 3) *kárttisgyaver*; das Purpurschneckenblut. Stat.

Tăburnus, i, m. 2. mons inter Campaniam, Samnium et Apuliam, Virg.

Tăcăpe, es, f. 1. v. Tacapa, ōrum, n. plur. urbs Africae, Plin.

Tăcătŭa, ae, f. 1. urbs Numidiae, Idem.

Tăcēndus, a, um, *elhallgatandó*; verschweigenswerth. Tacenda loqui, Gloss. *a' titkot kijelenteni*; Heimlichkeiten offenbaren.

Tăcens, tis, o, *hallgató, vesztegló*; der schweiget. Plaut. 2) Met. e. gr. fluvius, Sen. *lassú vlz*; ein sanftfließender Fluß

Tăcĕo, ui, itum, ēre, 2. e. gr. de aliqua re, Cic. *hallgatni, vesztegleni, nem szóllni*; schweigen, nicht reden, still seyn, sich nicht hören lassen. 2) e. gr. aliquid, Cic. *elhallgatni, nem szóllni róla*; verschweigen. Tacitum est, Ter. *elhallgattdk*; man hat es verschwiegen. Tacente me, Cic. *emlékeztetésem nélkül*; ohne meine Erinnerung. 3) *tsendesen lenni*; still seyn. Idem. 4) oculi tacent, Ovid. *nem lát a' szemeivel*; die Augen sehen nicht mehr.

Tăchygrăphia, ae, f. 1. *gyors, v. sebes irás*; das Schnellschreiben. Gloss.

Tăcĭta, ae, f. 1. dea taciturnitatis, Ovid.

Tăcĭtăbŭndus, a, um, *hallgató, vesztegló*; stillschweigend. Donat.

Tăcĭte, Adv. *hallgatva*; schweigend, still, im Stillen. Cic. Aliquid tacite habere, Liv. *elhallgatni*; verschweigen. 2) e. gr. perire, Cic. *tsendesen, alattomban, titkon, titokban*; still, geheim, im Stillen.

Tăcĭto, Adv. i. q. tacite.

Tăcĭtŭrio, īre, 4. Desider. *hallgatni kívánni*; schweigen wollen. Sidon.

Tăcĭturnĭtas, ātis, f. 3. e. gr. testium, Cic. *hallgatás, vesztegles*; das Schweigen, Stillesеyn. 2) *hallgatóság, az a' jó tulajdona valakinek, mikor meg áll benne a' szó*; Verschwiegenheit, als Tugend. Tert.

Tăcĭturnŭlus, a, um, Dim. e. gr. mulier, Apul. *hallgatótska, hallgató*; schweigend.

Digitized by Google

Tăciturnus, a, um, (tacitus) *hallgató, nem beszélló*; stillschweigend, nichts redend. e. gr. homo, Cic. *kevés beszédű*; der nicht viel redet. Ingenium statua taciturnius, Hor. 2) *tsendes, lassú, lárma nélkül való*: still, ruhig, ohne Geräusch, leise. Otium taciturnissimum, Plaut. 3) *a' kiről, v. a' miről nem beszélnek, esmeretlen, nem nevezetes*; von dem man nicht redet, unbekannt, unberühmt. Hor. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Plaut.

Tăcitus, a, um, Act. *hallgató, nem szóllo*; schweigend. Assentitur tacitus, Cic. *hallgatva megegyezik*; schweigend willigt er ein. 2) *hallgató, hallgatni tudó*; verschwiegen. 3) Pass. e. gr. furtum, Ovid. *titkos, alattomos, orozva való*; heimlich, verborgen. 4) e. gr. nox, Idem. *tsendes*; ruhig, still. 5) C. Corn. Tacitus, orator et historicus. 6) Caesar saeculi tertii.

Tactĭca, ae, et Tactĭce, es, f. 1. *hadakozásmesterség, taktika*; die Kriegskunde. Veget.

Tactĭcus, i, m. 2. *hadakozás mesterséghez értő*; der die Taktik versteht. Gloss.

Tactĭcus, a, um, (tactus) *illetheto, tapinthato*; berührlich, betastbar. Lucret.

Tactĭlis, e, (tango) idem. Idem.

Tactĭo, ōnis, f. 3. (tango) *illetés, hozzáérés, tapintás*; die Berührung, das Fühlen. Cic.

Tactus, a, um, *megilletett, tapintott*; berührt. 2) e. gr. fulmine, de coelo, e coelo, Plin. Cic. *ért, ütött*; getroffen. 3) e. gr. spiritu divino, Liv. *istentől ihletett, v. lelkesittetett*; von Gott begeistert.

Tactus, us, m. 4. (tango) *illetés, hozzáérés*; das Berühren, Anrühren. Res sub tactum cadit, Cic. *illetheto*; ist berührbar. 2) e. gr. solis, lunae, Cic. *kathatóság, befolyás, erő*; die Wirkung, der Einfluß. 3) *illethetőség*; die Berührbarkeit. Lucr. 4) *tapintás, öt érzékink egyike*; das Gefühl, einer von den fünf Sinnen. Cic.

Tæda, v. Tēda, ae, f. 1. *fáklya fenyőfa, szurkos fenyőfa*; Kien oder Fichtenbaum, der am meisten Harz bey sich hat. (Pinus Taeda, L.) Plin. 2) *szurkosfenyő deszka, v. hajó deszka*; ein Bret daraus, Bret des Schiffes. Juv. 3) e. gr. frondens, Calp. *szurkos fenyőfalg*: ein Zweig vom Kien. 4) *szurkosfa, gyantásfa*; das Kienholz, Stückchen Kienholz, Kien. Caes. Vitr. 5) *szurkos fenyőfa fáklya*; eine Fackel aus Kienholz. Inflammare taedas, Cic. Taedae ardentes, Idem. *égő szövétnekek*; brennende Fackel. 6) *menyasszonyi fáklya*; Brautfackel. Ovid. Prop. 7) *menyegző, lakodalom, házasság*; die Hochzeit, Ehe. Virg. Ovid. 8) *lakodalmi ének, menyegzői versezet*; ein Hochzeitlied. Sen. 9) *szeretö, szerelmes, szerelem*; Geliebte oder Liebe. Me non aliae poterunt corrumpere (i. e. a te avertere) taedae, Prop. 10) *kinzó szerszám, v. eszköz*; ein Werkzeug zur Marter. Lucr. 11) *szalonna darab*; ein Stückchen Speck. Arnob.

Taedĕo, ŭi, sum, ēre, 2. e. gr. captivitatis, Hieron. animam, Lact. *unatkozni, undorodni valamitől, megúnni valamit*; Eckel haben. Saepe impersonal. taedet, taesum est, cum persona in Accus. res vero in Genit. v. Infin. ponitur, e. gr. taedet nos vitae, Cic. Me convivii taesum est, Plaut. Taedet eadem audire millies, Ter. Not. quae (uxor) taedet mihi mentionis, Gell. *undoroddással emlékezem rá*; es eckelt mir an sie zu denken. 2) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden seyn mit etwas. Liv.

Taedĭfer, a, um, *fáklya, v. szövétnek hordozó*; eine Fackel tragend. e. gr. dea, Ovid. i. e. Ceres, filiam taeda accensa quaerens.

Taedĭo, āvi, ātum, āre, 1. *undorodni*; Eckel empfinden. Lamprid.

Taedĭōse, Adv. *undorodva, unatkozva*; mit Eckel. Apul.

Taedĭōsus, a, um, (taedium) *undorító, unatkozott*; eckelhaft, verdrießlich. Firmic.

Taedĭum, ii, n. 2. (taedeo) *undorodás, unatkozás, unalom*; der Eckel, Ueberdruß einer Sache. Taedium adferre, Liv. *undoroddást okozni*; Eckel verursachen. Me capit taedium rei, *únni kezdem a' dolgot*; ich werde der Sache überdrüssig. Ipsos belli taedium cepit, Liv. 2) *undorító, v. ótsmány dolog*; das eckelhafte,

Digitized by Google

eckelhaftes Ding. Muscae vocantur, e. gr. taedia, Plin. Vetustas oleo taedium adfert, Idem.

Taenăria, ae, f. 1. cognomen Helenae, Ovid.

Taenărides, ae, c. 1. *Tenarumból való, Lacedemoni, Laconicus*; aus Tänarum, Lacedämonisch, aus Laconica. Ovid.

Taenăris, ĭdis, f. 3. *Tenarumba való, Lacedémoni*; nach Tänarum gehörig, Lacedämonisch. e. gr. soror, Ovid. i. q. Taenaria.

Taenărius, a, um, *Tenarumot illető, Tenarumi, Lacedemoni*; Tänarum (Tänarus) betreffend, dahin gehörig, Tänarisch, Lacedämonisch. e. gr. deus, Prop. i. e. Neptunus, qui ibidem templum habuit. e. gr. matita, Ovid. i. q. Helena. 2) Taenaria porta, Ovid. *Tenarumi bémenetel as alvildgba*; der Tänarische Eingang in die Unterwelt. Hinc: 3) *földalatti*; unterirdisch. e. gr. vallis, Ovid. *al, v. alsó vilag*; die Unterwelt.

Taenărus, v. —os, i, m. et Taenărum —on, i, n. 2, mons et promontorium, hodie: Capo Matapan, cum urbe ejusdem nominis in Laconia. Antrum ibidem existens habebatur pro porta inferorum, Plin. Nep. Hinc: 2) *al, v. alsovilág, holtak országa*; die Unterwelt, das Reich der Todten. Hor.

Taenia, ae, f. 1. *pántlika, galand, hajkötő, v. szoritó pántlika*; ein Band, eine Binde, Haarband. Taenia ne madidos violet crines, Mart. 2) *fejér fényló kó alvíz alatt*: ein weißer und gleißender Stein unter dem Wasser. Plin. 3) *lapos gelesztа, galandféreg*; der Bandwurm. Idem. 4) *sarlóhal, lapos tengeri hal neme*; ein Sichelfisch. Plin. 5) taeniae freti, Idem. *kösziklák hegyének kitülő hosszú randjok a' tengeren*; lange Reihen von hervorragenden Felsenspitzen im Meere. 6) purpurae taenienses, Plin. *az ezeken tanyázó kürt tsigák*; die Purpurschnecken, die sich hier aufhalten.

Taeniensis, e, vide: Taenia.

Taeniŏla, ae, f. 1. Dim. *pántlikátska, galandotska*; ein Bändchen. Colum.

Taeniōsus, a, um, *pántlikás, galandos*; voller Bänder. Gloss.

Taesum est, vide: Taedeo.

Taeter, Taetre, Taetro, vide: Teter, etc.

Tagaste, v. Tageste, es, f. 1. urbs Numidiae, locus natalis Augustini patris ecclesiastici, Plin.

Tăgax, ācis, c. (tago) e. gr. quaestor, Cic. *a' ki hamar hozzá nyúl valamihez, tolvaj, lopó*; der gern etwas anrührt, diebisch.

Tăgēnia ōrum, n. plur. genus piscis, Plaut. ap. Fest.

Tăges, ētis, 3. et ae, m. 1. inventor vaticinationis, Cic. Tagēticus, a, um, illum concernens, Maer.

Tăgētes, is, f. 3. *büdöske, kenyérbél virág*; die Ringelblume. Botan.

Tăgētĭcus, a, um, vide: Tages.

Tăgo, tagi, tagĕre, 3. Obs. pro: tango. Plaut. Hinc: taxis pro: tetigeris, Varr.

Tăgus, i, m. 2. fluvius Portugalliae, hodie Tajo, de arena aurosa memorabilis, Plin.

Tălabrĭca, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, Plin.

Tălăĭŏnĭdes, ae, vide: Talaus.

Tălărĭa, ium, n. plur. *Merkurius szárnyai a' lábain*; der Mercurius Flügel an den Füßen. Nectere pedibus talaria, Virg. 2) Met. talare pedibus induere, Cic. *futáshoz készülni*; sich zur Flucht rüsten. 3) *boka, bokatsont, bütyökk. lábbütyökh, v. azoknak tájja a' hajlásoknál*; die Knöchel, oder die Gegend um die Knöchel. Morbus coepit talaria intendere, Sen. 4) urbs Siciliae, Plin.

Tălāris, e, c. gr. tunica, Cic. *bokáig érő, v. lefüggő*; bis auf die Ferse herabgehend.

Tălārĭus, a, um, (talus) *kötzkát illető, akoz való*; die Würfel betreffend, dazu gehörig. e. gr. ludus, Cic. *kotzkajáték*; das Würfelspiel.

Tălassĭo, ōnis, f. 3. v. Tălassĭus, ĭi, et Tălassus, i, m. 2. deus nuptiarum apud Romanos, Catull. 2) *lakodalmi v. menyegzői köntös*; ein Hochzeitkleid. Gloss. 3) *gyapjú tartó kosár*; ein Korb, darein man Wolle zu legen pflegt. Fest.

Tălăus, i, m. 2. pater Adrasti et Eriphyles, Talai gener, Ovid. i. e. Amphiaraus Eriphyles maritus, Hinc: Tălaĭŏnĭdes, ae, a) i. q. Adrastus, Stat. b) i. q. Eriphyle. Ovid.

Talcum, i, n. 2. *fejér tsilldinkó, talkkó*; der Katzensilber, Talk. Oleum

Digitized by Google

Talei, Chym. *talkhőolaj*; das Talköhl.

Tálča, ae, f. 1. *dg*, *oltódg*, *ültetni való fa*; ein Zweig, der in die Erde geſetzt wird, Pfropfreis, Setzreis. Varr. 2) *rovás*; ein Kerbholz. Idem. 3) *henger*; eine Walze. Veget. 4) e. gr. ferrea, Caes. *plék*, v. *vas darab*, *mellyel a' régi Brittusok pénz gyanánt éltek*; ein Stück Blech oder Eiſen, das die alten Britten anſtatt des Geldes gebrauchten. 5) taleae oleagineae, Vitr. *olajfából készített foglalógerenda*; vom Öhlbaume gemachte Verbindbalken oder Anker.

Tálentárius, a, um, *egy tálentomos*, v. *hatvan fontos*; von einem Talente oder ſechzig Pfunden. e. gr. balista, Sisenn. *mellyel hatvan fontnyi kövek 's a' t. ellövetnek*, v. *vettetnek*; womit Steine ꝛc. von ſechzig Pfunden abgeſchoſſen werden.

Tálentum, i, n. 2. genus ponderis apud antiquos Graecos, Cic. 2) *talentom*, *bizonyos summa pénz*; ein Talent, eine Summe Geldes. Talentum Atticum apud Graecos efficiebat 60 Minas, v. 1000 Drachmas, secundum nostram pecuniam circiter 1100, v. 1000 thaleros imperiales. Idem.

Tálčóla, ae, f. 1. Dim. *kis dg*, *dgetska*, *oltódgatska*; ein kleiner Zweig, kleiner Pfropfreis. Colum.

Tállo, ónis, f. 3. *meglakolds*, *a' gonosznak visszonozása*; die Vergeltung, Erwiederung, insgemein aber im Böſen. Plin. Sine talione, *bűntetetlen*; ungeſtraft. Martial.

Tálípédo, áre, 1. *tántorogni*; wanken oder wackeln mit den Füßen. Lucr.

Tális, e, *ollyan*, *illyen*; ſolcher, ſolche, ſolches, ſo beſchaffen. Aliquid tale, Cic. v. tale quid, Liv. *valami ollyan*, *ollyas valami*; ſo etwas. Tali modo, Nep. *illyen módon*, *illyenformán*; auf dieſe Art.

Tálíscunque, Talecunque, i. q. talis, Priap.

Tálísma, ae, f. 1. et átis, n. 3. Arab. *igéző babonás réskép*; ein metallenes Zauberbild.

Tálíter, Adv. *úgy*, *így*, *illyen módon*, *ollyan módon*; auf ſolche Art, ſo. Plin.

Tálítrum, i, n. 2. *fritska*; ein Raſenſtäber. Svet.

Talla, ae, f. 1. *hagymahártya*; Zwiebelhülſe. Lucil.

Talmud, m. Rabb. codex sacer Judaeorum, cujus pars prima Mischna praecepta Rabinorum, secunda, nempe Gemera, explicationem praeceptorum complectitur, Gloss.

Talpa, ae, f. et m. 1. *vakondok*; der Maulwurf. Cic.

Talpínus, a, um, *vakondoki*; vom Maulwurfen. Cassiod.

Talthybíus, ii, m. 2. Nom. pr. legati Agamemnonis, Ovid.

Tálus, i, m. 2. *boka*, *bokatsont*; der Knöchel oder Knorren. Purpura usque ad talos demissa, Cic. Recte vivere talo, Trop. Pers. *igazán élni*, *jót tselekedni*; gut handeln. 2) *négylapú kotzka*; eine Würfel die vier Seiten hat. Cic. Talis ludere, Plin. *kotzkázni*, *kotzkát játszani*; mit Würfeln ſpielen.

Tam, Adv. *olly*, *ollyan*, *annyira*; ſo, dergeſtalt. Tam vehementer, Cic. *olly nagyon*, *olly igen*; ſo heftig, ſo ſehr. Tam ob parvulam rem, Ter. *ollyan tsekélységért*; wegen ſo einer geringen Sache. 2) non tam —, quam etc. *nem annyira — mint*, *'s a' t.* nicht ſowohl, als ꝛc. Non tam in proeliis, quam in promissis firmiorem, Cic. 3) tam —, quam; *mind*, *mind*, *szintúgy* —, *mint*; ſowohl, als ꝛc. Tam ego sum homo, quam tu, Plaut.

Táma, ae, f. 1. *ídbon lévő daganat*; eine Art Geſchwulſt an den Füßen. Fest.

Támárice, es, f. 1. i. q. tamarix, Plin.

Támárici, órum, m. pl. populus Hispaniae, Mela.

Támáris, is, m. 3. fluvius Hispaniae, Mela.

Támáriscus, i, f. 2. i. q. tamarix, Pallad.

Támárix, icis, f. 3. *tamariska*, *vadtziprus*; die Tamariske, Tamarikenſtaude. Colum.

Támásćus, i, et Tamasseus, i, f. 2. urbs insulae Cypri, Hinc: Támásćus, a, um, v. gr. ager, Ovid.

Tamdiu, v. Tamdiu, Adv. *addig*, *mind addig*; ſo lange. Tam diu requiesco, quam diu scribo, Cic. Tam diu, donec etc., Colum. 2) *annyi ideig*, *ollyan sokdig*; ſo lang, ſo ſehr lange, ſehr lange. Cic. 3) *ollyan ré-*

Digitized by Google

gen, ollyan régélta; seit so langer Zeit. Tacit.

Tămen, Conj. *mégis, mindazáltal, mindazonáltal*; doch, jedoch, bey alle dem. Cic Tamen nihilo minus, Cic. Nihilo tamen secius, Caes. *mind a' mellett is, mégis*; nichts desto weniger, doch, bey alle dem. 2) *mégis, legalább, legalább tsak*; doch, oder wenigstens, doch wenigstens. Nonnihil tamen, Cic. 3) *tsakugyan, mégis tsakugyan*; doch, oder doch endlich. Reperit ossa tamen, Ovid.

Tămĕnetsi, v. Tamen etsi, Conj. *jóllehet, dmbdr*; obgleich, obschon. Ter. Sallust. et Cic.

Tămĕsis vel **Thamĕsis**, is, *a' Tamesis vagy Themse vize Anglidban*; der Fluß Thames oder Themse in England. Caes. etiam: Tamesa, ae, Tacit.

Tămetsi, Conj. *jóllehet, noha, dmbdr*; obgleich, obschon. Cic. 2) pro: tamen, *mindazáltal, de mégis*; jedoch. Cic.

Tămĭnĭa, ae, f. 1. *vadszőlő neme*; eine Art wilder Trauben. Plin.

Tămĭno, āre, 1. Inusit. id. qu. polluo.

Tamna, ae, f. 1. urbs Arabiae felicis, Plin.

Tamphĭlus, i, m. 2. cognomen Romanum, Liv.

Tămūda, ae, m. 2. fluvius Mauritaniae, hodie: Bedie. Mela.

Tămus, i, m. 2. promontorium et mons Asiae, Mela.

Tănăcētum, i, n. 2. *varddits, vradits*; das Rainfarrenkraut, Männchen, Wurmkraut. Botan.

Tănăger, vel **Tănăgrus**, i, m. 2. fluvius Lucaniae, hodie: Negro. Virg.

Tănagra, ae, f. 1. urbs Boeotiae, Cic. Hinc: Tanagraeus, et Tanagricus, a, um, Varr.

Tanagrus, vide: Tanager.

Tănăis, is, m. 3. *a' Tanais vagy Don vize Europa és Assia között*; der Fluß Don, der Asien von Europa scheidet. Virg.

Tănăītae, ārum, m. pl. populi ad Tanaim habitantes, Plin.

Tănăquil, ĭlis, f. 3. uxor regis Tarquinii Prisci, Juven.

Tandem, Adv. *végre, végtére*; endlich, zuletzt. Cic. Tandem aliquando, Cic. *tsakugyan valahára, mégis tsakugyan egyszer*; endlich einmahl. 2) *ugyan*; in aller Welt, ums Himmels Willen. Quonam tandem modo? Cic.

Tangĭbĭlis, e, *illethető*; berührbar. Lactant.

Tango, tĕtĭgi, tactum, ĕre, 3. v. gr. aliquid manu, Cic. *hozzádérni valamihez, illetni valamit*; berühren, anrühren. 2) *elérni, eljutni, belépni valahova*; berühren, betreten. wohin gelangen. Simulac tetigit provinciam, Cic. 3) *hozzányúlni, elvenni*; anrühren, nehmen. Cic. et Ter. 4) *addig érni, v. nyúlni, vele hatdrot lenni*; berühren, an etwas gränzen, daran stoßen. Villa quae viam tangit, Cic. Civitas Rhenum tangit, Caes. 5) v. gr chordas, Ovid. aliquem flagello, Hor. *megütni*; schlagen. 6) v. gr. cibos dente, Hor. *megkóstolni*; kosten. Calicem tangere, Plaut. *inni*; trinken. 7) *felgerjeszteni, megilletni, megindítni*; rühren, in Bewegung setzen, reitzen, Eindruck machen. Minae Clodii modice me tangunt, Cic. Vota tetigere deos, Ovid. 8) *illetni, t. i. szóval, előhozni, megemlítni*; berühren, anführen. erwähnen. Leviter unumquodque tangam, Cic. 9) *rászedni, megszedni, megtsalni*; anführen, betriegen. Tetigi hominem, Plaut. 10) *megütni, megérni*; treffen, rühren. Tactus fulmine, Ovid. v. de coelo tactus, Cic. *megütötte a' menkő*; vom Blitze getroffen. 11) *eltaláini, megérni, p. o. a' tzélt, v. kitaláini, p. o. valaminek-a' nyitjdt*; treffen, errathen. Rem acu tetigisti, Plaut. *éppen, v. ponthan eltaláltad*; getroffen, genau getroffen.

Tănĭăcae, ārum, se. partes, *hosszú tseletekre vagdalt disznóhús*; lange lichte Stuckchen Schweinfleisch. Varr.

Tănos, i, m. 2. *drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.

Tanquam, Adv. *mint, valamint, mintha, mint tsinte*; so wie, als wie, gleichwie, als wenn, gleichsam. Gloria virtutem tanquam umbra sequitur, Cic Apud eum sic fui, tanquam domi meae, Cic.

Tantălĕus et **Tantalicus**, a, um, *Tantalusi*; Tantalisch. Prop. et Sen.

Tantălides, ae, m. 1. filius Tantali, i. e. Pelops, Ovid.

Tantălus v. —os, i, m. 2. filius Jovis,

Digitized by Google

rex Phrygiae, Pelopis ex Niobe pater, qui, ut figmenta poëtarum referunt, poenas incontinentis lingvae ita dat, ut in Eridano inferorum stans, sitiens esuriensque, nec undis praesentibus, nec vicinis pomariis perfruatur. Quaerit aquas in aquis, et poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingva dedit, Ovid.

Tanti, Gen. *ollyan drágán*, *annyin*; so theuer, Tanti aliquid emere, Cic. 2) tanti non est; *annyi fáradtságra nem érdemes*; so großer Mühe iſt es nicht werth. Vide: Tantus.

Tantidem, Gen. *éppen olly drágán*; eben ſo theuer. Ter. Tantidem facere. Cic. *olly sokra betsülni*; ſo hoch achten.

Tantillum, i, n. 2. *valamitske*, *igen kevés*; etwas, ſehr wenig. Plaut.

Tantillus, a, um, i. q. tantulus. *olly kitsiny*, *olly kevés*; ſo klein, ſo wenig. Ter.

Tantisper, Adv. *addig*, *addig az ideig*, *annyi ideig*; ſo lange, ſo lange Zeit. Ut ibi esset tantisper, dum culeus compararetur, Cic. 2) *egy ideig*, *egy darabig*; eine Zeit lang. Ter.

Tanto, Abl. et Adv. *annyira*, *olly sokban*; ſo ſehr, ſo viel. Tanto nobis deliciae constant, Plin. 2) tanto magis, Ter, *annyival inkább*; deſto mehr.

Tantŏpĕre, *annyira*, *olly igen*; ſo ſehr. Plaut.

Tantŭlus, a, um, *olly kitsiny*, *olly kevés*; ſo klein, ſo wenig. Cic.

Tantum, Adv. *tsak*; nur allein. Non tantum, verum etiam, *nem tsak*, *hanem*; nicht nur, ſondern auch. 2) tantum non, Svet. *tsaknem*; faſt. Tantum non interfecit eum, Cic.

Tantum, i, vide: Tantus, a, um.

Tantummŏdo, Adv. *tsak*, *tsupán tsak*; nur, nur bloß. Cic. 2) *tsak hogy*; wenn nur. Tantummodo ne Italiam relinquat, Cic.

Tantumst, pro: tantum est, Plaut.

Tantundem, *éppen annyi*; eben ſo viel. Cic.

Tantus, a, um, *olly nagy*, *ollyan nagy*; ſo groß. Tanta vitia, Cic. tantus homo, Cic. 2) *olly sok*, *ollyan sok*; ſo viel. Tanta pecunia, Cic. Hinc: Tantum, i, Subst. *olly sok*, v. *soka valaminek*; ſo viel, ſo Vieles. Tantum abest ut etc. *annyira nem*, *nem hogy*, v. *annyira távol vagyok attól*, *hogy 's a' t.*; ſo viel fehlt; daß, oder, geſchweige daß, ꝛc. oder ſtatt daß ꝛc. 3) *annyi*, *t. i. ollyan sok*, *vagy ollyan kevés*; ſo viel, ſo klein, ſo gering. Vectigalia tanta sunt, ut iis vix contenti esse possimus, Cic. Tantum, Subst. *olly kitsinység*, v. *tsekélység*; eine ſolche Kleinigkeit, Wenigkeit, ſo wenig. Tantum praesidii, v. navium, Caes. 4) Tanti, Genit. v. gr. tanti esse; *ollyan betsű v. árrú lenni*, *annyit érni*; ſo viel gelten, ſo hoch im Preiſe ſeyn. Frumentum tanti fuit, Cic. Tanti vendere, Plaut. *annyin*, v. *olly drágán eladni*; ſo hoch verkaufen. Tanti emere, Cic. tanti dare, Ter. Tanti esse apud aliquem, Cic. *olly nagy betsben lenni valaki előtt*; ſo hoch geſchätzt werden. Non est tanti, Cic. a) *nem olly sok munkába kerül*; koſtet nicht ſo viel Mühe. b) *nem érdemli a' fáradtságot*; es iſt nicht der Mühe werth. c) *tsekélység*, *kitsinység*; es iſt Kleinigkeit, es hat nicht viel auf ſich. 5) Tanto, Abl. *annyival*, *annál*; um ſo viel, deſto. Tanto magis, Nep. *annyival inkább*; um ſo mehr. Tanto melius, Ter. *annál jobb*; deſto beſſer. Tanto nos submissius geramus, Cic. Tanto pessimus, Catull. *annyival rosszabb*, *a' legrosszabb*; um ſo viel ſchlechter, der ſchlechteſte. 6) in tantum, Liv. *a' mennyiben*; ſo weit, in ſo fern. Alterum tantum, Plaut. *még meg annyi*, *még megannyit*, *'s a' t.* noch einmahl ſo viel.

Tantusdem, tantădem, tantumdem, vel tantundem, *éppen annyi*, *ugyan annyi*, *éppen olly sok*, *éppen olly nagy*; eben ſo viel, eben ſo groß. Plaut.

Tăos, m. *pávakő*, *drágakő neme*; ein gewiſſer pfauähnlicher Edelſtein. Plin.

Tăpanta, n. *minden mindenben*; alles, alles in allem. Uxor tua tapanta est, Petron.

Tăpes, ĕtis, m. Tăpēte, is, n. 3. et Tăpētum, i, n. 2. *szőnyeg*; ein Teppich, eine Tapete. Ovid. et Plin. Consuta tapetia, Plaut. Pulchri tapetes, Virg.

Tăphētum, i, n. 2. *tafota*; der Taffet. Gloss.

Digitized by Google

Tăphiassae, ī, m. 2. mons in Aetolia.
Taphrae, ārum, f. pl. isthmus in Chersoneso Taurica, Mela.
Taphros, i, f. 2. insula maris Mediterranei inter Sardiniam et Corsicam, Plin.
Tăphus, v. —os, i, m. 2. insula penes Acarnaniam, Plin. 2) *sír*; ein Grab. Grut.
Tăpĭnātĭo, ōnis, f. 3. *félelem és reszketés*; Furcht und Zittern. Cum tapinatione aliquid agere. Eccl.
Tăpĭnŏhrŏnēsis, is, f. 3. *aldzatosság*; die Demuth. 2) *alatsonyleliküség*; die Niederträchtigkeit. Tert.
Tăpĭnōma, ătis, n. 3. *alatsony kitétel, v. kifejezés*; niedriger Ausdruck. Sidon.
Tăpĭnōsis, is, f. 3. i. q. Humiliatio. Rhetor.
Taprŏbāne, es, f. 1. *szumátra szigete*; die Insel Sumatra. Plin.
Tapsus, i, vide: Thapsus.
Tăpullus, a, um, e. gr. lex, i. e. convivalis. Lucil.
Tărăchĭa, ae, f. 1. insula maris Jonici. Plin.
Tărandus, i, m. 2. *szittyai tarka ökör*; ein scythischer vielfärbiger Ochse. Plin. *(irdm szarvas, nyargalóts*; das Rennthier. L.)
Tărānis, is, m. 3. i. q. Jupiter apud veteres Gallos, Lucan.
Tărantismus, i, m. 2. *tarantula tslpéséből eredt nyavalya*; die Krankheit von dem Stiche der Taranteln. Gloss.
Tărantŭla, ae, f. 1. *Tarentum tájjéki mérges pók neme, tarántula*; eine Art giftiger Spinnen, in der Gegend Tarento. Hist.
Tăras, ăntis, m. 3. filius Neptuni, conditor urbis Tarenti. Stat. 2) i. q. Tarentum. Lucan.
Tărătalla, nomen fictum eoqui. Mart.
Tărătantăra, n. Indecl. *trombitahang, szó, harsogás*; der Trompetenschall. At tuba terribili sonitu taratantara dixit, Enn.
Tăratrum, i, n. 2. *fúró*; ein Bohrer. Adalord.
Tărăxăcum, i, n. 2. *orosztánfogfű, bardtfejfű, nyúlkák, kakits*; Pfaffenblatt, Mönchskopf, Saudistel, ein gewisses Kraut. Botan.
Tarbelli, ōrum, plur. populus Aquitaniae. Caes. Hinc: Tarbellus, a, um, *Tarbellusi*; Tarbellisch. Tib. Tarbellĭcus, v. Tarbellius, a, um, idem. Lucan.
Tarbĭdŏlŏpĭum, ĭi, n. 2. *lapos útifű*; breiter Wegerich. Apul.
Tarcon, i, q. Dracunculus. Idem.
Tarda, ae, f. 1. (tardus) *túzok*; der Trappe, ein Vogel. (Otis tarda, L.)
Tardābĭlis, e, (tardo) *lassú*; langsam. Tert.
Tarde, Adv. e. gr. navigare, Cic. *lassan*; langsam, nicht geschwind. 2) *késő, későn*; langsam, nicht zeitig. Idem. Comp. tardius, Cic. Sup. tardissime. Idem.
Tardesco, ĕre, 3. (tardus) *lassúdni*; langsam werden. Tardescit lingua. Lucr.
Tardĭcors, dis, o. *rest, v. tunya szívű*; trägherzig. August.
Tardĭgĕmŭlus, a, um, *krákogó, károgó*; krächzend. Gell.
Tardĭgrădus, a, um, *lassan járó, v. menő*; langsam schreitend, langsam gehend. Cic.
Tardĭlŏquus, a, um, *lassú beszédű, akadozva, v. leppegve szólló, v. beszélő*; langsam redend. Senec.
Tardĭpes, ĕdis, o. *lassan járó, lassú lábú, szinta, szántikáló*; langsam gehend, lahm, hinkend. e. gr. deus, Catull. v. simpliciter tardipes, i. q. Vulcanus.
Tardĭtas, ātis, f. 3. *lassúság, késedelmesség*; die Langsamkeit. Tanta fuit operis tarditas, Cic. *olly lassan ment, folyt*; es ging so langsam damit. e. gr. veneni, Tac. *lassú, v. kései foganat*; langsame Wirkung, e. gr. aurium, Plin. *nehéz hallás*; schweres Gehör. e. gr. in gressu molliore, Cic. *büszkélkedő lassúság a' járásban*; affectirte Langsamkeit im Gehen. 2) Trop. *lassúság, ügyetlenség*; die Langsamkeit, Ungeschicklichkeit. e. gr. ingenii, Idem. *nehéz, tanúlhatatlan, v. buta fő*; ein ungelehriger Kopf. 3) *akaddly, hátráltatás*; die Hinderniß, Verzögerung. Cic.
Tarditĭes, ēi, f. 5. i. q. tarditas. Acc.
Tardĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. tarditas. Plaut.
Tardiusculus, a, um, Dim. *lassútska, későtske*; etwas langsam. Ter.
Tardo, āvi, ātum, āre, 1. transit. e. gr. cursum, Cic. impetum hostium, Caes. aliquem a laude alicujus, Cic. *hátráltatni, tartóztatni, késleltetni, gá-*

Digitized by Google

tolni, *akaddlyoztatni*; verzögern, aufhalten, hemmen. Species (*állókép*; Statüe) diu tardata tandem est locata. Idem. 2) Intransit. *késni*, *múlatni*, *késedelmesni*; säumen, zaudern Cic.

Tardor, ōris, m. 3. pro: tarditas. Varr.

Tardus, a, um, c. gr. pecus, homo, Cic. *lassú*, *késedelmes*; langſam. 2) c. gr. ad aliquam rem, Idem, *rest*, *tunya*; träg. 3) c. gr. ingenium, mens, Cic. *ügyetlen*, *ostoba*; ungeſchickt, dumm. 4) c. gr. ad referendam gratiam, Idem. *a' kinek eszébe sem jut a' jótéteménynek megkőszönése*; der gar nicht darauf denkt, die Wohlthat zu bedanken. 5) c. gr. podagra, Hor. *ellasztó*, *lassúvá tevő*; langſam machend. 6) *nehéz*; ſchwer. Tardum dictu est, Plin. 7) *vigyázó*, *gondos*, *figyelmetes*; behutſam, bedächtig.

Tărentīnus, a, um, vide: Tarentum.

Tărentum, n. et Tărentus, i, f. 2. urbs Italiae inferioris, hodie: Tarento. Hinc: Tarentīnus, a, um, c. gr. ager, Varr. *oda való*, *Tarentumi*; dahin gehörig, Tarentiſch. Tarentini, incolae ejusdem, Liv.

Targĭnes, is, f. 3. fluvius Italiae inferioris, Plin.

Tărĭchēa, (—aea) ae, f. 1. Tărĭchēae, (—aeae) ārum, pl. lacus Galilaeae, Plin. 2) urbs ibidem. Suet

Tarmes, ĭtis, m. 3. *nyű*, *nyűv*: ein Fleiſchmade. Gloss. 2) *kopogó termesz*; ein Holzwurm. Plaut. (Termes pulsatorius, L.)

Tarno, es, f. 1. fons Lydiae. Plin.

Tarnis, is, f. 3. fluvius Galliae. Auson.

Tarpēja, ae, f. 1. nomen virginis Vestalis, filiae Tarpeji. Liv.

Tarpējānus, a, um, *Tarpejus hegyét illető*, *ahoz való*, *Tarpéjusi*; den Tarpejiſchen Berg betreffend, dahin gehörig, Tarpejiſch. Apic.

Tarpējus, a, Subst. nomen familiae Romanum. 2) Adj. Tarpejus, a, um, c. gr. lex, Fest. *Tarpéjusi*; Tarpejiſch. Mons Tarpejus, v. saxum Tarpejum. Liv. Rupes Tarpeja, Tac. *Capitolium hegye*, *mellyről a' gonosztévők le taszíttattak*; der capitoliniſche Berg von dem Miſſethäter herabgeſtürzt wurden. Fulmina Tarpeja, Juv. i. e. Jovis Capitolini, c. gr. corona, Mart. v. scena (—die), Idem. *koszorú*, *mellyet a' nyert*, *a' ki a' Capitoliumi nézőjátékokban győzött*; Kranz, den der beſam, der in den capitoliniſchen Schauſpielen geſiegt hatte.

Tarquīnii, ōrum, m. plur. urbs Etruriae, hinc: Tarquinius, a, um, *Tarquiniumba*, *v. -ból való*, *Tarquiniumi*; in oder aus Tarquinii, Tarquiniſch. Tarquiniensis, e, c. gr. ager, Cic. *Tarquiniumi*; Tarquiniſch. Tarquinienses, incolae ejusdem. Liv.

Tarquīnius, ĭi, m. 2. c. gr. Priscus, et Superbus, reges Romae. Liv. Fest.

Tarrăcīna, ae, 1. Tarrăcīnae, ārum, (Terrae.) f. pl. urbs Latii, hinc: Tarracinensis, (Terr.) c. gr. homo, Cic. illuc pertinens. Tarracinenses, incolae ejusdem. Tac.

Tarrăco, v. Tarracon, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae, hodie: Tarragona. Hinc: Tarraconensis, e. gr. vinum, Plin. *Tarracói*; Tarraconiſch.

Tarsătica, ae, f. 1. urbs Illyriae. Plin.

Tarsēnsis, e, *Tarsusi születésű*; aus Tarſus gebürtig.

Tarsus, i, f. 2. urbs principalis Ciliciae, hinc: Tarsenses, incolae ejusdem. Cic. 2) *lábfej hátulsó két tsontjai*; die ſieben Knochen der Fußwurzel. Med. 3) *szemkéjj porcsogó*; Augenliedknorpel. Idem.

Tartărĕus, a, um, (tartarus) *földalatti*, *Tartarusi*, *pokolbeli*; unterirdiſch, Tartariſch, hölliſch. e. gr. custos, Virg. i. q. Cerberus. Sorores Tartareae, Idem. i. q. Furiae. 2) c. gr. specus, Phaedr. nox, Val. Flacc. *pokolforma*, *isszonyú*, *isszonyatos*; höllenmäßig, ſchrecklich.

Tartăria, ae, f. 1. *Tatárország*; die Tartarey. Geogr.

Tartărīnus, a, um, pro: tartareus. Fest.

Tartărus, v. —os, i, m. 2. Tartara, ōrum, n. Plur. *alvilág*, *holtak országa*, *pokol*; die Unterwelt, das Reich der Todten, die Hölle. Virg. Ovid. c. gr. pater, Val. Fl. i. q. Pluto.

Tartărus, i, m. 2. *borkő*; der Weinſtein. Med.

Tartessiăcus, etc. vide: Tartessus.

Tartessus, v. —os, i, f. 2. urbs Hispaniae, hinc: Tartessius, a, um, *oda való*, *Tartessusi*, *v. Spanyol*; dahin gehörig, Tarteſſiſch, auch Spaniſch. Sil. Tartessiăcus, a, um,

Digitized by Google

idem. Colum. Tartessius, ĭdis, f. idem. Colum.

Tărum, i, n. 2. *dloe, v. dloesfa*; das Aloeholz. Plin.

Tărus, i, m. 2. fluvius Italiae superioris. Plin.

Tărŭsātes, um, m. plur. populus Aquitaniae. Caes.

Tarvisium, ii, n. 2. Tarvisus, i, f. 2. urbs Venetiae.

Tascōnium, ii, n. 2. *agyag forma fejérföld, mellyből olvasztó tégelyeket készítnek*; eine weiße Erde dem Thone ähnlich, wovon die Schmelztiegel gemacht werden. Plin.

Tāta, is, f. 3. i. q. intensio. Mart. Cap.

Tat! *aha! oj! oj! oh!* aha! ei! ei! Plaut.

Tăta, ae. m. 1. *atya, apa, a' gagyogó gyermekek nyelvén*; Vater, in der lallenden Sprache der Kinder. Varr. 2) *atya, v. tapló*; Vater oder Ernährer. Mart.

Tātae, i. q. tat. Plaut.

Tătienses, ium, m. plur. centuria equitum tempore Romuli. Varr.

Tătĭus, ii, m. 2. Tit. Tatius, rex Sabinorum. Liv. Tatius, a, um, *Tacianus*: Tatisch. Prop.

Tatrae, a, um, plur. populus in regione paludis Maeoticae. Mela.

Tatta, ae, f. 1. palus Asiae. Plin.

Tătŭla, ae, f. 1. *sulyom*; eine Staffelnuß. Inscr.

Taulium, ii, n. 2. urbs Galatiae. Plin.

Taulantii, ōrum, m. plur. populus Illyriae. Mela. Hinc: Taulantius, a, um, *Taulantiumi*: Taulantisch. Luc.

Tăum, i, n. 2. sinus Britanniae. Tac.

Taunus, i, m. 2. mons Germaniae. Mela.

Taura, ae, f. 1. *meddő tehén*; eine unfruchtbare Kuh. Varr.

Taurānia, ae, f. 1. urbs Campaniae, quae interiit. Plin.

Taurāntium, ii, n. 2. regio in Armenia majori. Tac.

Taurĕa, ae, f. 1. *korbács, bikatsök, bikatsökkorbács*; eine Peitsche, ein Ochsenziemer. Juv.

Taurĕus, a, um, (taurus) *ökörből, v. szarvas marhából való*; von einem Ochsen, von Rindern. Terga taurea, Virg. et *marha, v. ökörbőrök*; Rindshäute b) i. q. tympana, Ovid.

Tauri, ōrum, m. plur. populus Thraeciae in hodierna Crimia. Plin. Hinc: Tauricus, a, um, e. gr. Chersonesus; *krimiai*; Krimisch. i. q. Crimia. Ovid.

Taurĭca, ae, f. 1. *Tatárország*; die Tartarey. e. gr. Chersonesus, Plin. *Krim, v. Krimiai, (félsziget)*; die Halbinsel Krim.

Taurice, Adv. *kegyetlenül, barmi módon*; grausam. Gloss.

Tauricornis, e, *ökör, v. bika szarvú*; ochsenhörnig, Stierhörner habend. Prud.

Taurĭcus, a, um, (taurus) i. q. Taureus.

Taurĭfer, a, um, e. gr. campus, Lucan. *ökör, bika, v. baromtermő, v. nevelő*; Ochsen oder Stiere tragend.

Taurĭformis, e, *ökör, v. bika formájú*; ochsen- oder stierförmig. Hor.

Taurigĕnus, a, um, *ökörtől való, bikától fajzott*; vom Ochsen kommend, vom Stiere gezeugt oder herrührend. Acc.

Tauri, ōrum, m. et Taurilia, ium, n. pl. ludi Tauri, festum Romae, in honorem deorum subterraneorum. Liv.

Taurīni, ōrum, m. plur. incolae Pedemontii, ubi nunc Taurinum jacet. Liv. Hinc: Taurinus, a, um, e. gr. saltus, Liv. *Turini*; Turinisch.

Taurīnum, i, n. 2. et Augusta Taurinorum; *Turin, város Pedemontziomban*; Turin, eine Stadt in Piemont. Geogr.

Taurĭnus, a, um, (taurus) *ökörből, v. bikából való*; von Ochsen oder von Stieren. e. gr. tergum, Virg. *ökörbőr*; eine Ochsenhaut. 2) vide: Taurini.

Tauris, ĭdis, f. 3. insula penes Illyriam. Hirt.

Taurĭus, a, um, e. gr. ludus, Liv. *szarvasmarhát illető, ahoz való*; die Rinder betreffend, zu den Rindern gehörig.

Taurŏbŏlia, ae, f. 1. cognomen Dianae. Inscr.

Taurŏbŏlĭātus, a, um, *a' ki ökröt, v. bikát áldozott*; der Ochsen oder Stiere geopfert hat. Lampr.

Taurŏbŏlior, ātus sum, āri, Dep. 1. *ökröt, v. bikát, v. ökörrel, v. bikával áldozni*; ein Stieropfer verrichten. Idem.

Taurŏbŏlium, ii, n. 2. *ökörrel, v. bikával való áldozás*; ein Opfer von Ochsen oder Stieren. Grut.

Digitized by Google

Taurŏcĕntum, i, n. 2. urbs Italiae inferioris. Plin.

Taurŏis, entis, m. 3. portus et castellum in Gallia Narbonensi, Caes.

Taurŏmĕnĭum, v. Taurŏmĭnĭum, ĭi, n. 2. urbs Siciliae, dicitur etiam: Taurŏmĕnos, v. —on, Ovid. Hinc: Taurŏmĕnĭtānus, a, um, e. gr. civitas, Cic. *Tauromeniumi*: Tauromenisch. Tauromenitani, incolae ejusdem. Idem.

Taurŭlus, i, m. 2 *ökrötske, bikátska*; ein Öchsgen, Stiergen. Pet.

Taurūnum, i, n. 2. *Nándor Fejérvár, v. Belgrád, város*; Griechisch-Weissenburg, Belgrad. Geogr.

Taurus, i, m. 2. *bika, ökör*; ein Stier, Ochs. Cic. 2) *bika az égijegy kerületben*; der Stier im Thierkreise, als Gestirn. Virg. 3) *bika bögéshez hasonló szavú kis madár, dobostyém, vízi bika*; ein kleiner Vogel, der das Brüllen der Stiere nachahmt, die Rohrdommel. 4) *fagyökér*; die Wurzel des Baums. Quint. 5) *bogár neme*; eine Käferart. Plin. 6) i. q. mentula. Fest. 7) mons altus Asiae. Cic. Tauri Pylae, Idem. *szoros útak ezen hegyen keresztül*; enge Pässe durch dieses Gebirge. Tauri latus, mons Ararat in Armenia. Tauri promontorium, in Lycia, hodie: Capo di S. Croce. Mela.

Tautŏlŏgĭa, ae, f. 1. *ugyan tsak egy dolgot jelentő szóknak egybehalmozása, ugyan azon bak nyúzás*; die Zusammensetzung von Wörtern, die ein und dasselbe sagen. Mart. Cap.

Tax, Interj. *a' verés hangjdt, v. tsattanását jelentőszó*; drücket den Schall der Schläge aus. Tax tax meo tergo erit, Plaut. *megpüfölik, v. verik a' hátamat*; klatsch wird mein Rücken bekommen, i. e. Schläge.

Taxa, ae, f. 1. *babérfa neme*; eine Art des Lorbeerbaums. Plin. 2) *taksa, becsülés*; die Taxe, Schätzung. Gloss.

Taxātio, ōnis, f. 3. (taxo) *megbecsülés, becsülés, taksa, becs*; das Taxiren, die Schätzung, Taxe, der Werth. Plin. 2) *summának, v. számnak meghatározása a' kötelezőirásokban, 's a' t.* Bestimmung der Summe oder Anzahl bey Contracten, ꝛc. Pand. 3) *szidás, szidalmazás*; die Scheltung. JCt.

Taxātor, ōris, m. 3. *becsülő, becsülő szabó*; der etwas schätzet. Idem. 2) *szidalmazó, rágalmazó, becsmérlő*; ein Tadler, Schelter. Gloss.

Taxĕa, ae, f. 1. i. q. lardum. Isidor.

Taxĕŏta, ae, m. 1. *tiszviselő, v. szolga a' tanátsbéli személyek, birák 's a' t. körül*; ein Officiant oder Diener der Magistrats-Personen, Richter, ꝛc. Cod. Just.

Taxĕus, a, um, (taxus) e. gr. sylva, Stat. *tiszafából, v. ternyőfából való, v. álló, tiszafa*; von Taxusbäumen.

Taxĭcus, a, um, i. q. taxeus. Plin.

Taxillus, i, m. 2. i. q. talus, Vitr.

Taxim, Adv. *lassan, észrevehetetlenül*; allmählig, unvermerkt. Varr.

Taxim, Verb. pro: tetigerim, e. gr. taxis. Varr.

Taxo, āvi, ātum, āre, 1. *erősen érinteni*; scharf anrühren. Gell. 2) e. gr. aliquem, Suet. *gyalázni, becsmérelni*; tadeln, durchziehen. 3) e. gr. modum summae, Idem. aliquid denariis septem, Plin. *becsülni, arúba becsátni, árdn tartani*; taxiren, schätzen.

Taxo, ōnis, 3. et Taxus, i. m. 2. *bors*; ein Dachs. (Meles Taxus, L.)

Taxōninus, a, um, e. gr. adeps, Marc. Emp. *borsi, borsból való, borz*; vom Dachse.

Taxus, i, f. 2. *tiszafa, ternyőfa*; Taxusbaum. Caes. Virg. 2) *abból való hajító dárda*; ein Wurfspieß daraus. Sil. 3) i. q. Taxo, ōnis.

Taygĕte, es, f. 1. filia Atlantis, Plejadum una. Virg.

Taygĕtus, i, m. 2. Cic. et Plur. Taygĕta, ōrum, Virg. montes in Laconica penes Spartam, Bacho sacrati, hodie: les montagnes des Maïnotes.

Te, Acc. pronom. Tu. 2) *ragasztók szótag a' tu és te hez, p. o.* tute, *és* tete; eine Anhängesylbe: wird dem tu und te angehängt, z. B. tute, Cic. so auch tutemet, Ter. tete Idem.

Tĕănum, i, n. 2 urbs duplex Italiae, utpote: Teanum Sidicinum in Campania; Teanum Apulum in Apulia: utraeque vocantur simpliciter Teanum. Hinc: Teanensis, e, illuc

pestinens. Teanenses, incolae harum urbium, Liv.

Tĕāri, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Idem.

Tĕāte, is, n. 3. urbs Italiae, ad sinum Venetum.

Tĕātes, plur. populus Apuliae. Liv.

Tĕba, ae, f. 1. *domb*, *halom*; ein Hügel. Varr.

Tĕbāšēni, ōrum, m. plur. populus Galatiae. Plin.

Technа, ae, f. 1. *ravaszság*, *álnokság*, *furtély*; ein Rank, listiger Streich. Ter.

Technĭce, Adv. *mesterségesen*; künstlich. 2) *álnokúl*, *tsaldrdúl*, *furtélyosan*; betrüglich, listig.

Technĭcus, a, um, *mesterséges*, *mesterség szerént bánó valamivel*; künstlich, nach der Kunst verfahrend. Praecepta technicorum, Quint. sc. scriptorum, i. e. eorum, qui regulas artis tradiderunt.

Technŏlŏgĭa, ae, f. 1. *mesterségtudomány*; die Kunstlehre. Gloss.

Technŏpaegnĭon, v. —um, ĭi, n. 2. *mesterséges játék*; ein Kunstspiel. (Nomen poëmatis Ausonii.)

Technŏphyon, yi, n. 2. *mesterség*, *v. mestermív*; ein Werk der Kunst. Suet.

Tecmessa, ae, f. filia Teuthrantis, ab Ajace filio Telemonis adamata. Hor.

Tecmon, ōnis, urbs Epiri, Liv.

Tĕcŏlĭthos, i, m. 2. *követ olvasztó erejű kő*; ein Stein, der die Kraft haben soll Steine aufzulösen. Plin.

Tecte, Adv. *alattomban*, *titkosan*, *rejtve*; versteckt, insgeheim. Cic. 2) *oltalmazva*, *őrizve*, *bátorságban*, *vigyázva*; gedeckt, bedeckt, sicher, vorsichtig. Cic.

Tectŏnĭcus, a, um, *épitést illető*, *épitőmesteri*; das Bauen betreffend, baumännisch. e. gr. forma, Auson. *épitőmesteri kisded mássa valamelly épületnek*; baumännischer Riß, Modell eines Gebäudes.

Tector, ōris, m. 3. (tego) *fejérítő*, *meszelő*, *vakoló*, *falszínlő*, *gipszfal készítő*; ein Tüncher, einer der Gypswände oder Gypsdecken macht. Vitr. 2) *házfedő*; ein Dachdecker. Varr.

Tectōrĭŏlum, i, n. 2 Dim. a tectorium, Cic.

Tectōrĭum, ĭi, n. 2. *fejérítő mész*, *színlő mész*; die Tünche. Cic. 2) Met *dörzsatfestő*, *kendőzet*, *piro-sítás a' fejérszemélyeknél*; die Schminke der Weibspersonen. Juv. 3) pictae tectoria linguae, Pers. *szín-nelt*, *v. festett tsaldrd beszéd*; falsche Complimente. 4) *takaró*, *fedél*; die Decke, der Deckel. Cato.

Tectōrĭus, a, um, e. gr. calx, Plin. *fejérítő*, *falszínelő*; zum Tünchen dienlich.

Tectōsāges, um, v. Tectŏsagi, ōrum, m. plur. populus in Gallia Narbonensi. Caes. Liv.

Tectŭlum, i, n. 2. Dim. *fedeletske*, *fedél*; ein Dach. Hier.

Tectum, i, n. 2. *fedél*, *házfedél*, *házhéjja*; ein Dach. Cic 2) *lakóhely*, *ház*; eine Wohnung, ein Haus. Tecta aequare solo, Liv. 3) *juh*, *melly mindég istállóban*, *v. akolban van*, *házbeli juh*; ein Schaf das immer im Stalle bleibet. 4) pinea tecta, Ovid. *hajó*; ein Schiff.

Tectūra, ae, f. 1. *befejérítés*, *bémeszelés*; die Übertünchung. Pallad.

Tectus, a, um, *befedezett*, *fedett*; verdeckt. 2) *titkos*, *titokban lévő*, *rejtett*; verborgen. 3) *hallgató*, *szómegálló*; verschwiegen. 4) *ravasz*, *álnok*, *tsaldrd*; hinterlistig. Cic. 5) *alattomos*, *tettető*; einer der sich verstellt. Idem, Comp. tectior, Cic. Sup. tectissimus, Idem.

Tēcum, i, n. 2. fluvius Galliae, Plin.

Tēcum, pro: cum te, Plaut.

Ted, pro: te, Idem.

Tēda, Tēdĭfer, vide: Taeda etc.

Tēdignĭlŏquĭdes, nomen fictum, i. e. te digna loquens. Plaut.

Tĕgănītes, ae, m. 1. *pástétom*, *kásoló béles*; die Pastete. Gloss.

Tĕgănūsa, ae, f. 1. insula penes Laconicam. Plin.

Tĕgĕa, ae, v. Tegĕe, es, f. 1 urbs Arcadiae. Hinc: Tegeaeus, (Tegēus) a, um, *eda való*, *Tegeai*, *Arcadiai*; dahin gehörig, Tegeisch, auch Arcadisch. Virg. e. gr. virgo, Ovid. i. q. Callisto, filia Lycaonis regis Arcadiae. e. gr. parens, Idem. i. q. Carmenta, mater Evandri, quae etiam: Tegeaea sacerdos, vocatur. Ovid. e. gr. domus, Idem. i. e. Evandri. Hinc: Tegeaea, Ovid. i. q. Atalanta ex Arcadia, Tegeātae, ārum, incolae urbis Tegeae. Tĕgĕātĭcus, a, um, i. q. Tegeaeus, Stat. Tegeātis, ĭdis, f i. q. Tegeaea, Sil.

Tĕges, ĕtis, f. 1. *takaró*, *ponyva*, *gyé-*

kény; eine Decke, Matte, ein Binsen, Schilf. Varr.

Tĕgĕtĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *takarótska, ponyvátska, gyékényetske*; ein Deckchen, Mattchen. Varr.

Tĕgĭle, is, n. 3. *fedél, takaró, borlték, lepel*; eine Decke, Hülle. Apul.

Tĕgillum, i, n. 2. Dim. *fedeletske, borlțékotska*; eine kleine Decke, Hülle. Plaut. 2) *gunyhó, kunyhó, kalyiba*; eine Hütte. Plin.

Tĕgĭmen, Tegŭmen et Tegmen, ĭnis, n. 3. *fedél, takaró, lepel, borlték*; die Decke, Hülle, Bedeckung. Ovid. Liv. Virg.

Tĕgĭmentum, Tĕgŭmentum, v. Tegmentum, i, n. 2. idem. Cic. 2) Trop. tegumentum aetati meae. Plaut. *óltalom, védelem*; der Schutz, die Bedeckung.

Tegmen, Tegmentum, vide: Tegim. etc.

Tĕgo, texi, tectum, ĕre, 3. e. gr. domum. Liv. aliquem pallio, Cic. *fedni, meg, v. befedni, takarni, el, v. befedni, takarni, el, v. bétakarni*; decken, bedecken. 2) e. gr. dolorem animi vultu, Tibull. aliquid mendacio. Cic. *elrejteni, elpuldstolni, eltitkolni*; verbergen, bemänteln. 3) e. gr. aliquem armis, Sallust. *oltalmazni, védelmezni, védni*; beschützen.

Tĕgŭla, ae, f. 1. *tserépszindely*; ein Dachziegel. Cic. Plur. tegulae, significat saepe: *tserépfedél*; ein Ziegeldach. e. gr. per tegulas demittere. Cic.

Tĕgŭlum, i, n. 2. *teritő, takaró, ponyva, fedél, házfedél*; eine Decke, ein Dach. Plin.

Tĕgŭmen, Tĕgumentum, vide: Tegimen etc.

Tēĭa, ae, f. 1. puella quaedam. Prop.

Tēĭus, a, um, vide: Teos.

Tēla, ae, f. 1. *retézés szövevény, vászon*; das Gewebe. Cic. 2) *mellydkfonal a' takdtsoknál*; die Werfte, Aufzug beym Gewebe. Percurrere telas, Virg. Ovid. Licia telae addere, Virg. *szőni*; weben. 3) e. gr. barbarica, Ovid. *szugolyfa*; der Webebaum. 4) e. gr. jugalis, Cato, *az egész szövőszék*; der ganze Webestuhl. 5) *szövés*; das Weben. Virg. 6) *gyapjú*; die Wolle. Patres telas, idem. 7) Met. *minden, a' mit, v. a' mihez kezd az ember*; alles was man anfängt. Telam exordiri, Plaut. Prov. *valamibe, v. -hez kezdeni*; etwas zu thun anfangen. Telam retexere, Prov. *újra kezdeni valamit*; ein Ding von neuem anfangen. Telam pertexere, Idem. *a' munkát végre hajtani*, die Arbeit vollenden.

Tēlămon, v. Tēlămo, ōnis, 3. *terhesordozó*; ein Träger. Hinc: Telamones, Vitr. *emberi figurák az épületekben, mellyeken valami feksznik*; Menschenfiguren in Gebäuden die etwas tragen. 2) filius Aeaci, frater Polei, pater Ajacis. Hinc: Telamoniădes, ae, m. i. q. Ajax, filius Telamonis. Telamōnĭus, a, um, *Telamoni*; Telamonisch. Telamonĭus, ii, m. i. q. Telamoniades, Ovid. 3) urbs Etruriae. Mela.

Telănus, a, um, e. gr. ficus, Plin. *fige neme*; eine Art Feigen.

Telchīnes, um, m. plur. populus antiquus Cretae, dein insulae Rhodi, Ovid. 2) *tsaldrd, nem jó féle emberek*; falsche Leute. Plin. jun.

Telchīnis, is, f. 3. id. qu. insula Rhodus.

Tēlĕbŏae, ārum, m. plur. populus Acarnaniae. Plin. Virg.

Tēlĕgŏnus, i, m. 2. filius Ulyssis et Circes, Telegoni moenia, Ovid. v. juga, Hor. i. q. Tusculum; hinc Ovidius libros suos de arte amandi Telegonos vocari vult.

Tēlĕmachus, i, m. 2. filius Ulyssis et Penelopes. Ovid.

Tēlĕphĭum, ii, n. 2. *bablevelű szaka, kövérfű, varjúbab, szerelemtapló*; fette Henne. (Sedum Telephium, L.) Plin.

Tēlĕphus, i, m. 2. filius Herculis, rex Mysiae. Hor. 2) emulus, v. rivalis Horatii in poësi, v. amore, v. in utraque. Idem.

Tēlĕscŏpĭum, ii, n. 2. *messzeldtóveg, messzeldtő*; ein Fernglas. Gloss.

Tēlĕta, ae, f. 1. *beavatds, beavatdsi tserimónidk*; Einweihung, Einweihungs-Ceremonien. Apul.

Tēlĕthūsa, ae, f. 1. mater in virum transformatae Iphidis. Ovid.

Tēlĕus, (*tökélletes*; vollkommen) Aconum unus. Tert.

Tēlĭcardĭos, v. us, ii, m. 2. *szívformájú drágakő*; ein herzförmiger Edelstein. Plin.

Tēlĭfer, et Tēlĭger, a, um, *fegyver*,

v. kézivivelő, *v. hordozó*; Geschoß tragend. e. gr. puer, Sen. i. e. Cupido.

Tēlinum, i, n. 2. *görögszénából készült ir*, *v. kenőcs*; eine Salbe aus Bockshorne gemacht. Plin.

Tēlinus, a. um, *görögszénából való*, *görögszéna*; aus Bockshorn. Idem.

Tēlirrhizos, i, m. 2. gemma hodie ignota. Plin.

Tēlis, is, f. 3. *görögszéna*; Bockshorn, Bockskraut, Jönnkraut. Plin. (Trigonella foenum graecum, L.). 2) fluvius Galliae, hodie: la Tête. Mela.

Tellēnae, ārum, f. pl. urbs Latii. Liv.

Tellūmo, ōnis, m. 3. i. q. terra, qua deitas generis masculini. August.

Tellūrus, i, m. 2. i. q. Tellumo, Mart. Cap.

Tellus, ūris, f. 3. e. gr. justa, Prop. dea telluria. Aedes telluris, Cic. 2) e. gr. sterilis, Ovid. inarata, Hor. humida, Ovid. *föld*, *termőföld*, *földszín*; die Erde, der Erdboden, das Erdreich, die Oberfläche der Erde. 3) poëtice, e. gr. Gnosia, Virg. Achiva, Ovid. *föld*, *tartomány*, *vidék*, *tájjék*; das Land, die Landschaft, Gegend, das Gebieth. 4) *nép*; das Volk. Ovid.

Telluster, stris, e, e. gr. deus, Mart. *földi*, *földön lévő*; auf der Erde befindlich.

Telmessus (—os) v. Telmissus (—os) i, f. v. Telmessum (Telmiss) i, n. 2. urbs a) Cariae. Cic. b) Lyciae. Liv. Telmesses, plur. incolae urbis Telmessi in Caria. Telmessicus (Telmesicus) v. Telmissicus, et Telmisius, a, um, *Telmessusba való*, *Telmessusi*; nach Telmessus gehörig, Telmessisch. Liv.

Tēlo, ōnis, m. 3. *kankalik*, *kútostor*, *vízmerítő*, *kútgém*; ein Haken am Brunnen. Gloss. 2) *vízmerő veder a' szódakútaknál*; ein Wassereimer in einem Sodbrunnen. Sipont.

Telo Martius, urbs Galliae, hodie: Toulon. Geogr.

Tēlōna, ae, m. 1. *vámos*; ein Zolleinnehmer. Gloss.

Tēlōnārius, ii, m. 2. *vámszedő*; ein Zolleinnehmer. Cod. Theod.

Tēlōnēum, v. Telonium, ii, n. 2. *vámház*, *vám*, ein Zollhaus, der Zoll. Tert.

Tēlos, eos, n. 3. *vég*; das Ende. Cic. 2) i. f. 2. insula penes Cariam. Plin.

Tēlum, i, n. 2. *lövőszerszám*, *nyíl*, *dárda*, *hajító dárda*, *hard*, *szablya*, *minden fegyver*, *a' mivel ellenségre megyen az ember*; ein Geschoß, Pfeil, Wurfspieß, jede Waffe, womit man auf den Feind losgeht, Schwert, Spieß, 2c. Cic. Ovid. 2) e. gr. fortunae, Cic. *szerencsétlen eset*, *szerencsétlenség*; ein Unglücksfall. 3) *segítő eszköz*, *segítség*; ein Hülfsmittel. Non mediocre telum est ad res gerendas, etc. Idem. 4) *védelem*, *oltalom*, *fegyver*; ein Schutzmittel, eine Waffe. Isto telo (i. e. intercessione) tutabimur plebem. Liv. 5) *oldalnyilallás*, *nyilallás*, *szegezés*; das Seitenstechen. Seren. Samm. 6) tela diei, Lucr. *napsugárok*; die Sonnenstrahlen.

Tēmārōgius, ii, m. 2. fluvius Bithyniae. Plin.

Tēmĕnos, locus in vicinia Syracusarum. Hinc: Temenītes, ae, m. ibidem existens, e. gr. Apollo, Cic. statua ejus, ibidem. Temenites, idis, f. 3. fons, ibidem. Plin.

Tēmĕrārie, Adv. pro: temere, Cod. Just.

Tēmĕrārius, a, um, e. gr. homo, Caes. amor, Ovid. consilium, Cic. *vigyázatlan*, *gondolatlan*, *figyelmetlen*, *vakmerő*; unbedachtsam, unbesonnen, verwegen. 2) *történetből eső*, *történetbeli*; von ungefähr geschehend, zufällig. Non temerarium est, Plaut. *nem történetbeli dolog*, *jelent valamit*; das ist nicht so von Ungefähr, das hat etwas zu bedeuten.

Tēmĕrātor, ōris, m. 3. e. gr. legis, Cod. Just. *megrontó*, *megsértő*; ein Verletzer. 2) id. qu. falsarius. Pand.

Tēmĕre, Adv. *történetből*, *történet szerént*; von Ungefähr, durch ein Ungefähr, wie sichs trifft, zufälliger Weise. Cic. 2) *vigyázatlanúl*, *vakmerően*; unbedachtsam, verwegen. Inconsulte et temere aliquid dicere, Idem. 3) *könnyen*; leicht. Cic. Ter. Non temere alibi invenias, Plaut. *nem egy könnyen találhatni fel*; man wird es nicht leicht also finden. 4) *ok*, *v. fundamentom nélkül*; ohne Ursache, ohne Grund.

Digitized by Google

Non temere fama nascitur. Cic. 5) *rosszúl, imlgyamúgy, hirtelenében*; schlecht, in der Eile. Castella temere munita, Sallust. Not. Comp. temerius. Acc.

Téměritas, ātis, f. 3. *vlgyelzatlanság, gondolatlanság, figyelmetlenség, vakmerőség*: die Unbedachtsamkeit, Unbesonnenheit, Mangel der Überlegung, Verwegenheit. Cic. 2) *rendetlenség*; die Unordnung. Nulla temeritas, sed ordo. Cic.

Téměritér, Adv. pro: temere. Acc.

Téměritúdo, ĭnis, f. 3. i. q. temeritas.

Témero, āvi, ātum, āre, 1. *megszentségtelenitni, megsérteni*; entweihen, verletzen. Virg. Liv. e. gr. aliquam, Tac. *megfertéztetni, megszeplősitni*; schänden. e. gr. lectum jugalem, Ovid. *házasságot rontani*; ehebrechen.

Témesa, ae, et **Témese**, es, v. Temsa (Tempsa) ae, f. 1. urbs Italiae, Hinc: Temesaeus, v. Temeseus, et Temesanus, a, um, v. gr. ager, Liv.

Témetum, i, n. 2. *akármelly erős ital neme, p. o. bor, sör*; jedes starke oder berauschende Getränk, z. B. Wein, Bier ꝛc. Plaut.

Temnites, i. e. ex urbe Temno, Cic.

Temno, si, tum, ĕre, 3. e. gr. rem; Hor. divos, Virg. *megvetni, megutálni*; verachten.

Temnus, v. —*us*, i, f. 2. urbs Aeoliae in Asia. Hinc: Temnius, a, um, i. e. ex hac urbe, Tac.

Témo, ōnis, m. 3. *szekérrúd, kotsirúd*; die Deichsel des Wagens. Virg. 2) *rúd, pózna*; eine Stange. Colum. 3) *szekér*; der Wagen. Juven. 4) *katona dllitás váltsága*; eine Geldverlegung statt der zu schaffenden Rekruten. Cod. Theod.

Tempe, Plur. Neutr. *Görögországban Thessáliának egy kies és gyönyörű tájjéka, körül véve az Olymp, Ossa és Pellon hegyeitől, és a' mellyen a' Peneus viz foly keresztül*; eine angenehme Gegend in Thessalien, durchströmt vom Flusse Peneus, und umringt von den Bergen Olympus, Ossa und Pelion. Tempe Thessala, Horat. 2) Trop. *akármelly kies hely, v. tájjék*; jede angenehme Gegend. Ovid. Frigida tempe, Virg.

Temperăcŭlum, i, n. 2. i. q. temperatura, Apul.

Temperāmentum, i, n. 2. *mérséklet, mérsékléskészkös, mérték*; das Milderungsmittel, das Maß, da man nicht zu viel und nicht zu wenig thut. Inventum est temperamentum, Cic. Temperamentum in re, Plin. Paneg. *mérséklés, mérték valamiben, középút*; das Maß, die Mäßigung, Mittelstraße. 2) *természeti tulajdonsága valaminek*; die rechte oder natürliche Beschaffenheit einer Sache. Colum. 3) Temperamentum coeli, Justin. *mérséklett égally*; gemäßigtes Klima. 4) *természetalkat az emberben*; das Temperament, die natürliche Beschaffenheit. Plin.

Temperans, tis, 6. *mértékletes, p. o. ételben, italban, indúlatosságokban, magadtmérséklő*; mäßig. Temperans gaudii, Plin. Comp. temperantior, Cic. Sup. temperantissimus, Cic.

Temperanter, Adv. *mértékletesen, mérsékelve*; gemäßigt, mit Mäßigung, mäßig. Tacit. Temperantius agere, Cic.

Temperantia, ae, f. 1. *mértékletesség, p. o. ételben, italban, 's a' t.* die Mäßigkeit. Summa in victu temperantia, Cic. 2) *magamérséklés, p. o. az indúlatosságokban*; die Mäßigung seiner, z. B. in Begierden, im Zorne u. s. f. Cic.

Temperāte, Adv. v. gr. agere, Cic. *magamérsékelve*; mit Mäßigung, gemäßigt. Temperatius scribere, Cic. temperatissime, August.

Temperātio, ōnis, f. 3. v. gr. rei, Cic. *mérséklés*; die Mäßigung. 2) v. gr. coeli, Cic. caloris, Cic. *mérséklett tulajdonság*; die gemäßigte Beschaffenheit. 3) *illendő elintézése valaminek, helyes intézet valamiben*; gehörige Einrichtung. Temperatio civitatis, Cic. *valamelly státusnak jó karban lévő kormányozása*; die gute Beschaffenheit eines gut verwalteten Staats. 4) *kormányozás*; die Lenkung, Regierung. Cic.

Temperātīvus, a, um, *mérséklő, enyhítő*; mildernd. Coel. Aur.

Temperātor, ōris, m. 3. *jó rendben tartó, rendbeszedő*; der etwas in Ordnung hält oder bringt. Cic.

Temperātūra, ae, f. 1. *mérséklet*; die Mäßigung. Plin. 2) *elegyítés, keszdadás, t. i. mérséklés végett*; die Vermischung, der Zusatz. Plin. 3)

Digitized by Google

temperatura coeli, Varr. *jó idő*; die gute Witterung.

Tempĕrātus, a, um, *mérséklett*; gemäßigt. Coelum temperatum, Curt. Scribendi genus elegans et temperatum, Svet. Comp. temperatior, Vellej. Pat. Sup. temperatissimus, Plin. jun.

Tempĕri, Adv. *idején, jókor*; zeitig, bey Zeiten. Plaut.

Tempĕries, ei, f. 5. *mérséklet, mérséklett tulajdonság*; die Mäßigung, gemäßigte Beschaffenheit. Temperies coeli, Ovid. v. aëris, Mart. *mérséklett idő, nem meleg, nem hideg, 's a' t.* eine gemäßigte Witterung. 2) *magamérsékléd*; die Mäßigung. Claud.

Tempĕrius, Adv. *hamarább, jókorabb, elébb*; zeitiger, eher. Cic.

Tempĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. calorem solis, Cic. lingvae, Liv. laetitiae, Liv. sibi, Caes. in amore, Plaut. a lacrymis, Virg. *mérsékelni, megtartóztatni, v. mérsékelni magát, 's a' t.* das rechte Maß beobachten, mäßig worin seyn, sich mäßigen. Nequeo mihi temperare, quo minus, Plin. *nem tudom magamat megtartóztatni, hogy, v. nem tartóztathatom magamat, 's a' t.* ich kann mich nicht enthalten ꝛc. Vino se in unam diem temperare, Cic. 2) *valaminek a' tzélhoz képest illendő erejét meg adni az elegyítés által, elegyíteni, valamivel az erejét mérsékelni*; gehörig oder nach Proportion vermischen. Acetum melle temperare, Plin. Vinum aqua temperare, Plin. 3) v. gr. unguentum, Plin. arva, Virg. *annak módja szerént elkészíteni, elrendelni, elintézni*; gehörig einrichten oder zurecht machen, verfertigen, machen. 4) *igazgatni, kormányozni*; lenken, regieren, reguliren. Rempublicam legibus temperare, Cic. Sol annum temperat, Plin. Ratem temperare, Ovid. Jupiter res hominum ac deorum temperat, Hor. 5) v. gr. dolores, Fest. *enyhíteni, mérsékelni*; lindern, mildern, mäßigen.

Tempestas, ātis, f. 3. *időkor, idő*; die Zeit. Ea tempestate, Plaut. *ugyan azon időben, akkor*; zu derselben Zeit. In paucis tempestatibus, Sall. *rövid idő mulva*; in kurzer Zeit. 2) *időjárás, idő*; das Wetter, die Witterung. Bona tempestas, Cic. *jó idő, szép idő*; gutes Wetter, schöne Witterung. Perfrigida tempestas, Cic. 3) Trop. *szélvész, fergeteg, zivatar, égihábortí, rosszíz idő*; der Sturm, das Ungewitter, Donnerwetter, übles Wetter ꝛc. Tempestatem evitare, Nep. 4) Met. popularis tempestas, Cic. *felzendülés, lázzadás a' nép között*; der Aufruhr. 5) Trop. *veszedelem*; die Gefahr. Impendentem evitare tempestatem, Nep.

Tempestīve, Adv. *idejekorán, jókor, idejében, idején*; zeitig, zu rechter, gehöriger Zeit. Cic. 2) *illendően, illendőmódon*; passend, schicklich. Suet. tempestivius, Hor.

Tempestīvĭtas, ātis, f. 3. *idejénvalóság*; die Zeitigkeit, rechte Zeit. Plin. Cic. 2) *alkalmatos volta valaminek valamire*; die gehörige Beschaffenheit. Plin.

Tempestīvo, Adv. sc. tempore, *jókor, idején*; zur rechten Zeit.

Tempestīvus, a, um, v. gr. maturitas, Cic. fructus, Cic. *koránvaló, jókori, idejekoránvaló*; zeitig, zur rechten Zeit geschehend, oder wachsend. 2) *megért*; reif. Puella tempestiva viro, Hor. *férjhezmenő, eladó*; mannbar. 3) *alkalmatos, az időhöz és környülállásokhoz képest jó*; schicklich, passend, der Zeit und den Umständen gemäß oder angemessen. Oratio tempestiva, Liv.

Tempestŭōsus, a, um, *szeles, szélveszes, zivataros*; stürmisch. Sidon.

Templātim, Adv. i. e. per templa, Tert.

Templum, i, n. 2. *a' madarak repülésébőll való jövendőlésre az Augurok által vdlasztott és kitzirkált hely, a' honnan a' madarak repülését vígdlták*; der Raum, welchen sich der Augur mit seinem Stabe beschrieb, um die Beobachtungen des Vogelflugs innerhalb desselben anzustellen, sein Beobachtungskreis. Varr. Palatinum Romulus, Aventinum Remus, ad inaugurandum templa capiunt, Liv. 2) *akármelly tető, a' honnan annak környékét béldthatni, és azon tető környéke*; jeder Ort, von welchem man etwas übérschauen kann, und welchen man auf einmahl vor Augen hat, das Schaugebirth. Dein,

Digitized by Google

cujus hoc templum est omne, quod conspicis, Cic. Hinc: templa Neptunia, Plaut. i. e. mare. Templa Parnasia, Ovid. i. e. mons Parnassus. 3) *akármelly szent hely, felszentelt hely, templom*; jeder heilige Ort, ein Tempel. Sacratum templum, Virg. Curia, templum publici consilii, Cic. *tanátshás, a' hol közönséges és közjóravaló tanátskozások tartatnak*; das Rathhaus, ein heiliger Ort, wo heilsame Anschläge gefaßt werden. 4) *az égnek vagy levegőégnek részei, rejtek helyei*; die Innere des Himmels, die verborgenen Gemächer des Himmels, die Luftreviere. Deus templa coeli summa sonitu concutit, Ter. Mentis templa, Lucr. *a' léleknek titkai*; die Heimlichkeiten. 5) *megholtnak szentelt kápolna*; die einem verstorbenen geweihte Capelle. Virg. 6) pro: tempulum, Dim. a tempus Hinc: ex templo, vel extemplo; *tüstént, azonnal*; sogleich, alsbald.

Tempŏra, um, n. plur. *vakszemek, haldoklók*; die Schläfe am Haupte. Sing. Tempus.

Tempŏrālis, e, *ideigtartó*; zeitlich, eine zeitlang während. Exilium temporale, JCt. 2) ingenia temporalia, Cato. *állhatatlan ész*; unbeständige Köpfe. 3) v. gr. venae temporales, Veget. *halánték v. vakszem ere*i; die Schlafadern.

Tempŏrālĭtas, ātis, f. 3. *ideigtartás, ideigtartóság*; die Zeitlichkeit. Tert.

Tempŏrāliter, Adv. *egy ideig, időkorig*; auf eine Zeit. Tert.

Tempŏrārĭus, a, um, *időhöz alkalmaztatott, időkori*; der Zeit angemessen, sich nach den Zeiten und Umständen richtend. Nep. 2) v. gr. mors, Plin. *ideigvaló, ideigtartó*; eine Zeit nur dauernd.

Tempŏrātim, Adv. *időről időre, idő szerént*; von Zeit zu Zeit, der Zeit nach. Tertull.

Tempŏre, tempori, et temperi, Adv. *jókor, idejekorán*; zu rechter Zeit, zeitig. Tempori venire, Plaut. *éppen jókor jönni*; zu gelegener Zeit kommen.

Tempŏro, āre, pro: tempero, Tert.

Tempsa, vide: Temesa.

Tempus, ŏris, n. 3. *idő*, (*régén*: *üdő*); die Zeit. Extremum tempus diei, Cic. Matutina tempora, Cic. *reggeli idő, reggeli órák*; die Frühzeit, Frühstunden. Inter omne illud tempus, Liv. *azon egész idő alatt*; die ganze Zeit hindurch. Hoc tempore, Cic. *ebben az időben, az időben, ekkor*; zu dieser Zeit. Omni tempore, Cic. *mindenkor*; zu jeder Zeit. Ad hoc tempus, Caes. *eddig az ideig*; bis jetzt. Ex tempore, v. gr. dicere, Cic. *tüstént, egyszerre, minden előrevaló készület nélkül, kevenyében*; sogleich, aus dem Stegreife. In tempus, Ovid. vel ad tempus, Cic. *egy időre, egy darab időre*; auf eine Zeit, auf eine Zeit lang. Abiit illud tempus, Cic. *elmúlt az az idő*; jene Zeiten sind vorüber. Ex quo tempore, Cic. *miólta*; seit der Zeit, daß ꝛc. Per idem tempus, Cic. *éppen akkor, v. abban az időben*; zu eben der Zeit. Id temporis, pro: eo tempore, Cic. Tempore, Ovid. *idővel*; mit der Zeit. In omne tempus, Cic. *örökre*; auf immer, auf ewig. Ad tempus, Cic. *éppen jókor*; eben zu rechter Zeit. Post tempus, Plaut. *későn*; zu spät. In tempore, Ter. v. suo tempore, Cic. *jókor, annak idejében, idejekorán*; zu rechter Zeit. 2) *idő, környülállás, az idő mivolta, v. környülállásai*; die Umstände der Zeit, die Zeitumstände, Zeit, Zeiten. Tempori servire, Cic. *magát az időhöz, v. a' környülállásokhoz alkalmaztatni*; sich in die Zeit schicken, sich nach den Umständen richten. 3) tempora, plur. *viszontagságok, szomorú v. szerencsétlen idők*; Widerwärtigkeiten, Schicksale, unglückliche Zeiten. Scripsi de temporibus meis, sc. de exilio, etc. 4) *égtájjak*; die Himmelsgegend. Tempus meridianum, Varr. 5) Tempora verborum, v. gr. tempus praesens, tempus perfectum v. futurum, Quint. 6) *halánték, vakszem*; der Schlaf am Haupte. Capitis tempus dextrum, Varr. Utrumque tempus, Virg.

Tempyra, ōrum, n. pl. urbs Thraciae.

Temsa, vide: Temesa.

Tēmŭlenter, Adv. *részegen, ittasan*; trunken. Colum.

Tēmŭlentia, ae, f. 1. *részegség*; die Trunkenheit. Plin.

Tēmŭlentus, a, um, (a temetum) *ré-*

Digitized by Google

szeg, ittas; trunken, betrunken. Cic. temulentior, Sidon.

Ten, i. e. te ne? Plaut.

Tĕnācĭa, ae, f. 1. (tenax) *állhatatosság, megmaradás valami mellett*; die Beharrlichkeit. Enn.

Tĕnācĭtas, ātis, f. 3. *erősentartás, megszorítás*; das Festhalten. Tenacitate unguium arripiunt, Cic. 2) Trop. *takarékosság, szükmarkúság*; die Sparsamkeit, Kargheit. Liv.

Tĕnācĭter, Adv. *szünetnélkül, szüntelen, állhatatosan*; beharrlich, beständig. Miseros tristis fortuna tenaciter urget, Ovid. 2) v. gr. tetinere aliquid, Solin. *erősen*; fest. Comp. tenacius, Sup. tenacissime, Apul.

Tĕnācŭlum, i, n. 2. *a' mi valamit tart vagy megfog, tartó, fogó*; ein Halter, i. e. Werkzeug zum Halten oder Zurückhalten. Maur.

Tĕnax, ācis, o. v. gr. cera, Virg. *ragadós, szívos*; klebrig, zähe. Solum tenax glebis, Plin. 2) v. gr. forceps, Virg. vinculum, Idem. *erősen tartó, szorító, erősen megfogó*; festhaltend, fähig fest zu halten, zurückhaltend. 3) v. gr. fides, Ovid. *erős, állhatatos, mozdúlhatatlan*; fest, beharrlich, unbeweglich 4) *állhatatos a' maga feltételei mellett*; beharrlich bey etwas. Tenax propositi, Hor. 5) *igen takarékos, szükmarkú*; sparsam, karg, geizig. Cic.

Tenchtēri vel Tenctēri, ōrum, pl. populus Germaniae, Caes.

Tendĭcŭla, ae, f. 1. *tőr, kurokhdló*; der Fallstrick, die Schlinge. Cic.

Tendĭpellium, ii, n. 2. i. q. Tentipellium.

Tendo, inis, v. ōnis, m. 3. *in, rezgőin a' testben*; die Flechse, die Sehne an Muskeln, Haarwachs. Anat.

Tendo, tĕtendi, tensum et tentum, tendĕre, 3. v. gr. arcum, Virg. vela, Virg. rete, Ter. *merőre meghúzni, kihúzni, felhúzni, p. o. a' kézivet, sátort, kifeszíltni, kiterjeszteni*; dehnen, spannen, ausdehnen, ausspannen. 2) v. gr. manus ad coelum, Caes. *kiterjeszteni*; ausstrecken. 3) Trop. v. gr. insidias alicui, Sall. retia alicui, Prop. *készíltni, vetni, hányni, p. o. lest, hálót valakinek*; stellen, bereiten, werfen. 4) v. gr. lintea ad portus, Prop. cursum aliquo, Liv. iter ad naves, Virg. v. in Hispaniam, Auct. D. Afr. *igyekezni valahova, v. menni, út-*

jót intézni, v. venni valahova; wohin gehen, reisen, laufen, seinen Weg nehmen. In castra tendere, Liv. Ad aliquem tendere, Plin. Ep. Quo tendis? Nep. *hová igyekszel? hová mégy?* wo gehst du hin? 5) *kiterjedni, valahova, valamelly helyig, addig menni, v. nyúlni*; sich erstrecken, wohin gehen oder reichen. Gula tendit ad stomachum, Plin. Taurus mons ad occasum tendens, Plin. 6) *valamire igyekezni, valamit forgatni elméjében, valahova gondolkozni, oda-tzélozni*; worauf umgehen oder denken, etwas zur Absicht haben. Ad jurgium tendit, Ter. Ad majora tendere, Quint. 7) *nyújtani, adni*; darreichen, geben. Munera alicui tendere, Virg. 8) *valamire kimenni, valahova tzélozni*; wohin gerichtet seyn oder hinauslaufen. Eo res tendit, Cic.

Tendor, ōris, m. 3. *kiterjesztés, kifeszítés, megerőltetés*; die Ausdehnung, Ausspannung, Anstrengung. e. gr. faucium, Apul. *nagy, v. erős kiáltás*; das starke Schreyen.

Tĕnĕa, ae, f. 1. urbs a) penes Corinthum, Cic. b) in Arcadia, Mela.

Tĕnĕbellae, ārum, f. 3. plur. Dim. i. q. tenebrae, Claud. Mam.

Tĕnebra, ae, f. 1. pro: tenebrae, Lampr.

Tĕnebrae, ārum, f. plur. *setétség*; die Finsterniß. Tetris tenebris, Cic. *iszonyú setétségben*; bey schrecklicher Finsterniß. 2) *éjtszaka, éj*; die Nacht. Redii luce, non tenebris, Idem. 3) Met. obducere tenebras rebus clarissimis, Cic. *meghomályosítni, homályossá, v. érthetetlenné tenni*; verfinstern, dunkel, unverständlich machen. 4) jacere in tenebris, Idem. *esmeretlen lenni*; unbekannt seyn. 5) ante tenebras persequi tenebras, Plaut. *magát megölni*; sich selbst ermorden. 6) tenebras cudere alicui, Idem. *valakit megtsalni*; einen betrügen. 7) *rendetlenség és zenebona a' közt-társaságban*; die Verwirrung und Unruhe im Staate. Ex superioris anni caligine et tenebris, Cic 8) *félelem, szoronguttatás, gyötrődés*; die Angst. Qui tibi aestus, qui error, quae tenebrae erunt, Idem. 9) *nagy szomorúság, v. búslakodás*; eine große Betrübniß. Si quid tenebrarum offundit exilium, Cic. 10) ae-

Digitized by Google

ternis tenebris vinculisque mandatus est, Sall. *örökös fogságra, v. tömlöcre ítéltetett*; er iſt zu einem ewigen Gefängniſſe verurtheilt.

Tĕnebrans, tis, o. *setétítő*; finſter machend. Apul.

Tĕnebrārius, a, um, (tenebrae) *láthatatlan*; unſichtbar. Gloss. 2) *alattomos*; heimlich. Idem. 3) e. gr. homo, Vop. *vildgosság kerülő*; lichtſcheu. 4) *esmeretlen*; unbekannt. Gloss.

Tĕnebrātio, ōnis, f. 3. *megsetétítés, meghomályosítás*; die Verfinſterung, Verdunkelung. Coel. Aur.

Tĕnebresco, ĕre, 3. inch. *setétedni, setétülni*; finſter werden. August.

Tĕnebrĭco, āvi, ātum, āre, 1. idem, Tert.

Tĕnebrĭcōsĭtas, ātis, f. 3. e. gr. oculorum, Coel. Aur. *homályosság*; die Dunkelheit.

Tĕnebrĭcōsus, a, um, e. gr. popina, Cic. *setét, setétes, homályos*; finſter, dunkel. 2) libinines tenebricosae, Idem. *setétben, v. alattomban üzött testigyönyörüségek*; Wollüſte die man im finſtern oder heimlich verübt. 3) e. gr. sensus, Cic. *meghomályosított*; verfinſtert. 4) e. gr. tuum tempus, Idem. *a' mellyben még tsekély megvettetett ember voltál*; in welcher du ein ſchlechter verachteter Menſch warſt. Comp. -ior, Sup. -issimus, Cic.

Tĕnebrĭcus, a, um, e. gr. plaga, Cic. vestis, Tert. *setét, homályos, setét színű*; finſter, dunkel.

Tĕnebrĭo, ōnis, m. 3. *vildgosság kerülő, tsalárd, v. álnok ember*; ein lichtſcheuer Menſch, Betrieger. Varr. 2) *titkolódzó*; ein Tuckmäuſer. Non.

Tĕnebro, āre, 1. *megsetétíteni, meghomályosítni*; finſter machen, verfinſtern, verdunkeln. Lact.

Tĕnebrōsus, a, um, e. gr. carcer, Tert. aër, Virg. *setét, setétes, homályos*; finſter, dunkel. e. gr. sedes, Ovid. *alvilág*; die Unterwelt. Comp. -ior, Tert. Sup. -issimus, Cod. Just.

Tĕnedos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei ad Trojam, Hinc: Tenedius, a, um, *odavaló, Tenedusi*; dahin gehörig, Tenediſch. Cic. Tenedii, incolae ibidem, Idem.

Tĕnellŭlus, a, um, (Dim. a tenellus) *igen gyengétske*; zu ſehr zart. Cat.

Tĕnellus, a, um, (Dim. a tener) *gyengétske*; ſehr zart. Bella et tenella filia, Plaut. *szép takaros lyány*; eine ſchöne zarte Tochter.

Tĕnĕo, ŭi, tentum, ēre, 2. e. gr. aliquid in manu, Cic. manu, Ovid. *tartani*; halten. e. gr. frenitum, Cic. *fogva tartani*; gefangen halten. e. gr. milites in armis, Liv. *fel fegyverkezve, v. fegyverben tartani*; bewaffnet halten. 2) e. gr. aliena, Cic. *birni, valaminek birtokában lenni*; beſitzen. 3) e. gr. se hortis, Plin. *lakni, tartózkodni*; wohnen, ſich aufhalten. 4) *tartóztatni, háttráltatni*; aufhalten. Non tenebo te pluribus, Cic. 5) e. gr. dolorem, Idem. *eltitkolni*; verbergen. 6) e. gr. se intra castra, Caes. *a' táborban maradni*; im Lager bleiben. 7) e. gr. risum, Cic. lacrymas, Idem. iracundiam, Cic. *tartóztatni magát valamitől*; ſich von etwas enthalten. 8) teneo adhuc Tulliam, Idem. *Tullidt még magamnál, v. magam körül tartom, v. még nállam van Tullia*; ich habe meine Tullia noch bey mir. 9) teneri desiderio alicujus rei, Cic. *valamire vágyni*; Verlangen nach etwas haben. 10) e. gr. animo et memoria aliquid, v. memoriam alicujus rei, Idem. *el nem felejteni, emlékezetében tartani, v. lenni*; im Gedächtniſſe haben. 11) e. gr. studia agri colendi, Colum. *érteni a' földmiveléshez*; ſich auf den Ackerbau verſtehen. 12) e. gr. causam apud judices, Cic. *megnyerni*; behaupten. 13) *tartani, meg nem szánni, v. elnem állani*; währen, anhalten. Imber per totam noctem tenuit, Liv. 14) e. gr. consilium alicujus rei, Cic. *szeme elött tartani, megtartani, követni*; beobachten, behalten. 15) e. gr. se artibus improbis, Plaut. *tápolni, tartani, eltartani*; ernähren. 16) in jurejurando teneri, Cic. *eskűvés által kötelezetni*; durch den Eid verbunden ſeyn. 17) gravi poena teneri, Idem. *nagy büntetésre méltó lenni*; ſehr ſtraffällig ſeyn. 18) testibus teneri, e. gr. furti, Cic *tanúkkal rábizonyíttatni*; mit Zeugen überwieſen werden. 19) e. gr portum, Idem. *megérkezni, béevezni a' kikötőhelybe*; in den Hafen eingelaufen ſeyn. 20) e. gr. secundissimo vento cursum, Liv. *szerencsésen elevezni, v. elhajókázni*; glücklich fortſegeln. 21) *a' szókevé-*

nyéket fel, v. megtartóztatni, v. megfogni; die Flüchtigen anhalten, greifen. Si tenetis, ducite, Plaut. 22) amor eum tenet, Ter. szerelmes, a' szerelem lebilincselte; die Liebe fesselt ihn. 23) e. gr. provinciam, Cic. igazgatni, felvigyázó lenni benne; verwalten. 24) e. gr se suis finibus, Idem. maga határában maradni, v. tartani magát; in seinen Schranken bleiben. 25) teneri angustiis, Cic. gyötrödésben lenni, gyötrettetni; gedrängsliget werden. 26) e. gr. animum suspensum, Liv. kétségeskedni, bizonytalanságban lenni; im Zweifel stehen. 27) e. gr. locum apud aliquem, Prov. valakinél kegyelemben lenni, v. állani; bey einem gut stehen. 28) res oculis et manibus tenetur, Cic. kézzelfogható, nagyon szembetünő; es ist handgreiflich. 29) faucibus teneri, Plaut. el nem szabadúlhatni, v. illanthatni; nicht entwischen können. 30) ita fama tenet, Liv. az a' hire; also geht die Sage. 31) spes me tenet, Cic. reménylek, van reménységem; ich hoffe. 32) illetni, megérni; berühren. Terram tenere non potuit, Idem. 33) az eséstől megtartóztattatni; erhalten werden, damit man nicht fällt. Terra tenetur nutu suo, Cic. 34) se tenere, Idem. magát mérsékelni; sich mäßigen. 35) valamit végrehajtani, végbe, v. véghez vinni; etwas ausführen. Res aliter teneri non potest, Cic. 36) e. gr. reconditos sensus alicujus, Idem. érteni, megérteni; verstehen. 37) élni valamivel, használni forditni valamit; sich einer Sache bedienen. Quia nihil prolatum erat melius, id, quod erat tenebant, Cic. 38) megtartani, nem engedni által másnak; behalten, behaupten. Sed nos non tenebimus judicia diutius, Idem. 39) e. gr. tabellarios, Cic. késleltetni, késedelmeztetni; aufhalten. 40) elhallgatni, eltitkolni; verschweigen. Idem. 41) hic te, inquit, teneo, Cic. itt megfogtalak; hier habe ich dich gefangen. 42) a' pert megnyerni; einen Proceß gewinnen. Tam clara tamque testatam rem non tenebimus, Idem. 43) bizonyos törvény szerént büntetésre méltó lenni; nach einem Gesetze einer Strafe schuldig seyn. Cic. 44) igéretét megtartani; sein Versprechen halten. Tenendum est, quod promiseris, Idem. 45) valakivel összeköttetésben lenni; mit jemanden verbunden seyn. Deorum agnitione et gente teneri, Cic. 46) e. gr. judicem, Cic. dub. barátjának lenni, barátúl tartani; zum Freunde haben. 47) tenet consuetudo, Quint. a' szokás hozza magával; die Gewohnheit bringt es mit sich. 48) tenet eum lectus, Plaut. az ágynak őrzi, ágyban fekszik; er muß das Bette hüthen. 49) manifesto teneri, Cic. a' tetten hevenyében kaputni, v. érteni; auf frischer That ergriffen werden. 50) tenuit altera sententia, Idem. a' másik vélekedés vétetett bé, v. állott meg; die andere Meinung ist angenommen worden.

Tĕner, a, um, (teneo) v. gr. caulis, Hor. uva, Ovid. aër, Virg. gyenge, ídgy, puha; zart, weich. 2) v. gr. puer, Prop. gyenge, igen fiatal, ifjú; zart, dem Alter nach. Anni teneriores, Prop. a' kis gyermekkori, v. gyermeki esztendők; die jüngeren Jahre. Annus tener, Ovid. tavaszi idő; der Frühling. A teneris unguiculis, Cic. v. a teneris, Virg. kis gyermek korától fogva; von Kindheit an. 3) v. gr. carmen, Ovid. poéta, Ovid. szerelmes; verliebt, zärtlich. 4) v. gr. animus, Cic. könnyen hajtható, engedő, engedelmes, kormányozható. gyenge; biegsam, lenksam, zart, zärtlich.

Tĕnĕrasco, ĕre, 3. gyengévé lenni, elgyengülni; zart od. zärtlich werden.

Tĕnĕre, Adv. gyengén, lágyan, puhán; zart, zärtlich, weich, weichlich. Plin. Ep. tenerius, Petron. tenerrime, Plin. 2) kémélve, gyengen; zärtlich, schonend. Petr.

Tĕnĕreseo, ĕre, 3. (tener) puhúlni gyengülni; zart werden, weich werden. Pl.

Tĕnĕritas, ātis, f. 3. v. gr. brassicae, Plin. aetatis, Vitr. gyengeség, ifjúi kor, gyermeki kor; die Zartheit, zarte, zärtliche, oder weiche Beschaffenheit.

Tĕnĕritūdo, inis, f. 3. i. q. teneritas, Varr.

Tenesmus, v. —os, i, m. 2. kasmenésreváló erőltetés, erőlködés; der Stuhlzwang. Nep.

Tĕnnis, is, f. 3. et **Tĕnnum**, i, n. 2. vel **Tĕnnos**, urbs Aeoliae, Geogr.

Digitized by Google

Tennītes, is, m. g. i. e. Tenni oriundus, Cic.

Tenno, ĕre, 3. Obsol. *kihúzni, p. o. a' hálót*; spannen. Ter.

Tĕnontagra, ae, f. 1. *görts, az inakban*; der Krampf, die Zusammenziehung der Nerven. Coel. Aur.

Tĕnor, ōris, m. 2. *a' dolgok folyamatjának egyenlősége és tartósa, menetel, futás, folyamat, tartósság*; die Haltung des Laufs, ununterbrochene Fortdauer desselben, der ununterbrochene Lauf, der Lauf, das Anhalten, die Fortdauer. Uno velut tenore, Liv. v. uno tenore, Cic. *egy folytában*; in einem Laufe, in einem weg. Placido tenore, Ovid. *folyvást, lassan lassan*; fortwährend, nach und nach. Vitae tenor, Ovid. *az élet folyamatja*; der Lebenslauf. Tenorem in narrationibus servare, Quint. *egyenlő folyamattal beszélni el valamit*; etwas in gleichem Zusammenhang erzählen. 2) *út, útja valaminek, v. futása*; der Weg, der Lauf. A recto tenore desciscere, Val. Max. *az igaz útból kitérni, az igaz útról eltávozni*; vom rechten Wege abweichen. Inceptum peragit fortuna tenorem, Ovid. Hic tibi servandus tenor est, Ovid. Uno et perpetuo tenore juris usurpato, Liv. 3) v. gr. legis, Pand. *foglalat, tartalom, értelem*; der Inhalt, der Sinn. Tenor dispositionis, Solin. 4) *hang*; der Ton. Acutus v. gravis tenor, Quint. *fennhang, mély hang*; ein hoher, ein niedriger Ton.

Tenos, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Tine. Mela.

Tensa, v. Thensa, ae, f. 1. erat currus in ludis Circensibus adhibitus, Cic.

Tensĭo, ōnis, f. 3. v. gr. nervorum, Vitr. *kihúzódás, kifeszülés, kinyúlás, kiterjedés*; Dehnung, Spannung, Ausdehnung, Ausspannung.

Tensūra, ae, f. 1. i. q. tensio, Veget.

Tensus, a, um, (tendo) v. gr. arcus, Stat. *felhúzott. kifeszített*; gespannt, ausgespannt. Comp. tensior, Quint. Sup. tensissimus.

Tentābundus, a, um, *próbáló, kísértő*; versuchend, probirend. Liv.

Tentāmen, ĭnis, n. 3. *próba, próbatétel, megvizsgálat*; die Probe, der Versuch. Ovid.

Tentāmentum, i, n. 2. idem. Gell. et Virg.

Tentātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. morbi, Cic. *kísértés, megtámadás*; der Anfall, Angriff. 2) *próba, próbatétel, vizsgálat*; der Versuch, die Probirung. Liv.

Tentātor, ōris, m. 3. *kísértő, próbáló*; der Versucher, z. B. zum Verführen. Hor.

Tentīgo, ĭnis, f. 3. *kiterjedés, kifeszülés*; die Ausdehnung, Ausspannung. 2) v. gr. mentulae, Hor. *meredés*; die Brunst, Geilheit.

Tentĭpellĭum, ĭi, n. 2. *kapta, sámfa*; ein Schuhleisten. Fest. 2) *rántzimitó kenőcs a' börnek*; eine runzelvertreibende Hautsalbe. Fest.

Tento, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid manibus, Ovid. *tapintani, tapogatni, megtapogatni, megfogni, illetni*; betasten, angreifen, befühlen, berühren. 2) aliquid, rem, Cic. *próbálni, igyekezni valamire*, v. *valamin, fogni valamihez*; versuchen, Vorhabens seyn, unternehmen, sich Mühe geben. Coelestia tentare, Hor. Tentavit ut sibi daretur provincia, Suet. 3) *keresni, utánna járni*; suchen, sich bemühen um etwas zu erlangen. Auxilium tentare, Virg. 4) *megpróbálni, megvizsgálni, vizsgálóra venni, próbára venni*, v. *vonni, kísérteni*; versuchen, probiren, untersuchen. Alicujus vires tentare, Ovid. Alicujus patientiam tentare, Cic. Belli fortunam tentare, Cic. Tentavi quid possem, Cic. Judicium pecunia tentare, i. e. corrumpere, Cic. Vina tentant caput, Plin. *a' bor a' fejébe megy az embernek*, v. *megpróbálja az ember fejét*; der Wein steigt in den Kopf oder zu Kopfe, oder nimmt den Kopf ein. Morbo tentari, Cic. *beteges lenni*; kränklich seyn. Scabies tentat oves, Virg. *kezdenek a' juhok rühesedni*, v. *a' rüh kezd beléjek kapni*; die Räude greift die Schafe an.

Tentōrĭŏlum, i, n. 2. *sátorotska, kis sátor*; ein Zeltchen. Auct. B. Afr.

Tentōrĭum, ĭi, n. 2. *sátor*; ein Zelt. Ovid.

Tentōrĭus, a, um, *sátorhoz való, bévonni való*; zum Zelte gehörig, zum Aufspannen dienlich. Valer.

Tentus, a, um, Partic. *kifeszített, kihúzott*; gespannt. Ovid. 2) tenta

tubera, Hor. *tele tölgy, fenes tölgy*; ſtrotzende volle Eiter. (Tendo)

Tentyra, örum, n. pl. v. Tentyris, is, f. 3. urbs in Aegypto Superiori, Plin.

Tentyritae, ärum, f. pl. incolae urbis Tentyris, Plin.

Tĕnŭābĭlis, e, *ritkító, vékonyító*; verdünnend. Coel. Aur.

Tĕnŭātim, Adv. *megritkítva, vékonyítva*; dünn, verdünnt. Apic.

Tĕnŭesco, ĕre, 3. *megvékonyodni, elgyengülni*; dünn werden, ſchwach werden. Censorin.

Tĕnŭĭcŭlus, a, um, *vékonyotska, gyengétske*; dünn, ſchwach. 2) *tsekélyetske*; ſchlecht, gering. Cic.

Tĕnŭis, e, v. gr. acus, Ovid. vestis, Ovid. collum, Cic. filum, Plin. *vékony, nem vastag*; dünn, nicht dick. 2) *vékony, súgár, sovány, szikár*; dünn, ſchmächtig, mager. Catull. 3) v. gr. distinctio, Cic. aures, Lucr. *finom*; fein, genau, ſubtil. 4) v. gr. sermo, Cic. orator, Cic. *sovány, minden ékesség, v. mesterség nélkül való*; mager, ſchmucklos. 5) v. gr. frons, Hor. limes, Quint. tellus, Ovid. *keskeny, szük*; ſchmal, enge. 6) v. gr. aqua, Liv. unda, Ovid. sulcus, Virg. *nem mély, tsekély*; ſeicht, flach, nicht tief. 7) aqua tenuis, Ovid. *tiszta víz*; klares, helles Waſſer. 8) v. gr. pumex, Prop. *könnyű*; leicht. 9) v. gr. oppidum, Cic. frigus, Mart. causa, Quint. *tsekély, kitsiny, gyenge, nem derekas*; gering, klein, ſchwach, ſchlecht. Tenuissima de causa, Cic. Valetudo tenuissima, Caes. Tenui loco ortus, Liv. Tenuis victus, Cic. *szükönélés*; eine geringe oder magere Koſt.

Tĕnŭĭtas, ātis, f. 3. v. gr. cutis, Plin. fili, Spart. *vékonyság*; die Dünne. 2) v. gr. corporis, Cic. rerum et verborum, Trop. Cic. *soványség*; die Magerkeit. 3) *tsekélység, kitsinység*; die Geringfügigkeit. Cic. 4) *szegénység, tsekély állapot, fogyatkozás, tsekély volta valaminek*; die Armuth, geringer Zuſtand, Dürftigkeit, Armſeligkeit. Pro tenuitate mea, Quint. *tsekély tehetségemhez képest*; nach Maßgabe meiner geringen Kräfte.

Tĕnŭĭter, Adv. *vékonyan, vékonyan*; dünn. Caes. 2) *tsekélyűl, nem igen jól*; gering, ſchlecht. Cic. 3) v. gr. disserere, Gell. argumenta colligere, Cic. *finomúl, szorosan, jól*; ſubtil, genau.

Tĕnŭo, āvi, ātum, āre, 1. *megvékonyítni, vékonyabbá tenni*; dünn machen, verdünnen. Hor. 2) v. gr. macie, Virg. *megsoványítni*; mager machen. 3) v. gr. vires, Ovid. iram, Ovid. famam, Ovid. *gyengíteni, kisebbíteni*; vermindern, ſchwächen. 4) *kihegyezni*; zuſpitzen. Prop. 5) *keskenyebbé tenni, szűkebbre tsinálni*; verengen, enge machen. Ovid. 6) *elkopni*; abnutzen. Ferrum tenuatas ab usu, Ovid.

Tĕnus, öris, n. 3. *hurok, fogó hurok*; ein Fallſtrick, Schlinge. Intendere tenus, Plaut. *hurkot vetni, v. hányni*; Stricke legen.

Tĕnus, Praep. cum Abl. Genit. et Accus. *-ig, közel hozzá, közzel valamiig*; bis, bis an, nahe dabey. Cauda tenus, Cic. *egészen a' farkdig*; bis an den Schwanz. Labiorum tenus, Lucr. *az ajakdig*; bis an die Lippen. Pedibus tenus, Liv. Vulneribus tenus, Liv. *mig nem kisebesedett, v. sebek lettek rajta*; bis Wunden erfolgten. 2) *-hoz v. hez képest, szerént*; nach, in Anſehung, in Rückſicht. Verbo tenus, Cic. *a' mint a' szavaból látszik, a' szava szerént*; den Worten nach. Hinc: Eatenus, *akos képest*; in Rückſicht deſſen ꝛc. Vide: Eatenus, Hactenus, Quatenus, etc. 3) *tsak*; nur. Summo tenus adligit ore, Virg.

Tĕos, et Teus, i, f. 2. urbs Joniae, patria Anacreontis, hodie: Bodrun. Hinc: Tĕĭus, et Tejus, a, um, *Teósi, v. Teusi*; Tejiſch. Teius senex, i. e. Anacreon, Hor.

Tĕpĕfăcĭo, ēci, āctum, ĕre, 3. *megmelegíteni, t. i. egy kevéssé, felmelengetni*; warm machen, wärmen, erwärmen. Sol tepefacit solum, Cic.

Tĕpĕfactus, a, um, *megmelegített, megmelegedett, langyos, p. o. víz*; etwas erwärmt, lau gemacht.

Tĕpĕfĭo, ĕri, *megmelegedni*; warm werden. Plin.

Tepens, tis, o. *lágy meleg*; laulich. Ovid.

Tĕpĕo, ui, ēre, 2. *lágymeleg, v. langyos lenni*; laulich ſeyn, lau warm ſeyn. Aqua tepet, Ovid. 2) Met. *lágymeleg lenni, p. o. a' szeretetben*; laulich ſeyn, ohne Feuer ſeyn, z. B. in der Liebe. Ovid.

Digitized by Google

Tépesco, pui, ĕre, 3. *langyòsodni, melegülni, v. melegedni kezdeni*; lau oder warm werden. Tepescit mare, Cic. 2) Met. *aldóbbhagyni a' melegségből, hülni*: laulich werden, nachlassen, erkühlen. Veneres tepuere sub annis, Calpurn

Tephrias, et Tephra, ae, m. 1. *hamuszínü-márvány*: ein aschfarbiger Marmorstein. Plin.

Tépidárium, ii, n. 2. *melegferdő szoba*: eine Badstube. Plaut.

Tépidárius, a, um, v gr abenum, Vitr. *melegviznek való*; zum lauen Wasser dienlich.

Tépide, Adv *melegen, lágymelegen, langyosan*; lau, laulich, warm, nicht kalt. Colum. tepidius, Plin.

Tépido, āre, 1. *langyosra megmelegitni*; lau machen, wärmen. Plin.

Tépidus, a, um, v. gr jus, Hor. dies, Plin. *lágymeleg, langyos, meleg*; lau, laulich oder warm. 2) Met. v. gr. mens, Ovid. amor, Luer. *lágymeleg, meghült*; lau, laulich, erkaltet.

Tépor, ōris, m. 3. v. gr. maris, Cic. aquae, Solin. *langyosság, lágymelegség*: die laue Wärme. 2) Met. *lágymelegség az indúlatokban, hasadékban*, &c. die Lauigkeit, z. B. im Reden, im Affectiren, &c. Curt.

Tépŏrātus, a, um, *felmelegitett, langyos*: lau oder warm gemacht. Plin.

Tépŏro, āvi, ātum, āre, 1. *felmelegitni, meglangyositni*; lau oder warm machen. Plin.

Tépōrus, a, um, i. q. tepidus, Auson.

Tépŭlus, a, um, *langyos*; lau, laulich, warm. Plin.

Ter, Adv. Numer. *háromszor*; dreymahl Cic Ter et vicies, Plin. *hússzorháromszor*; dreyundzwanzigmahl. 2) *nagyon, sokszor*; sehr oft. Terque quaterque beatus, Virg.

Terbentīnus, a, um, pro: terebinthinus, Veget.

Tercentēni, ae, a, *háromszáz, háromszázan*; dreyhundert Martial.

Tercenti, ae, a, pro: trecenti, Mart. *háromszáz, háromszázan*; dreyhundert.

Tercentum, Indecl. *háromszáz*; dreyhundert.

Terdĕcies, *tizenháromszor*; dreyzehnmahl. Vitruv.

Terdēni, ae, a, *harminta, harmintan*; dreyßig, je dreyßig Virg.

Tĕrĕbellum, i, n. 2. et Tĕrĕbella, ae, f. 1. (Dimin. a terebra) *kis fúró, v. fúró*; ein Bohrerchen. Gloss. 2) *tsontfúró, seborvasi szerszám*; ein chirurgisches Instrument, mit welchem das Haupt oder andere Beine, z. B. die Brust &c. durchbohret werden, ein Trepan. Chir.

Tĕrĕbinthĭnus, a, um, v. gr. resina, Cels. *terpentinfából vett, v. való*; vom Terpenthinbaume.

Tĕrĕbinthus, i, f. 2. *terpentin pisztácz*; der Terpenthinbaum. Pistacia terebinthus L.) Plin.

Tĕrebra, ae, f. 1. *fúró, fúrú*; ein Werkzeug zum Bohren, der Bohrer. Colum.

Tĕrebramen, ĭnis, n. 3. *szárdgás, p. e. a' fában*: ein gebohrtes Loch, z. B. von den Würmern. 2) *fúrópor*; der Staub vom Bohren. Fulg.

Tĕrebrātĭo, ōnis, f 3. *fúrás, kifúrás*; das Bohren. Colum. 2) *fúrtlyuk, fúrás*: das gebohrte Loch. Vitruv.

Tĕrebrātus, us, m. 4. i. q. terebratio, Scrib. Larg.

Tĕrebro, āvi, ātum, āre, 1. *fúrni, kifúrni, megfúrni, dltalfúrni*; bohren, durchbohren. Cato Foramen terebrare, Vitr.

Tĕrĕdĭnōsus, a, um, *szúette*; wurmstichig. Colum.

Tĕrĕdo, ĭnis, f. 3. *fafurdánts*; ein Wurm im Holze, Holzwurm. Vitr. et Ovid. 2) pro: blatta; *tsótán, szú*; der Schabe. 3) *moly*; die Motte. Plin.

Tĕrĕides, ae, m. 1. filius Terei, i. e. Itys, Ovid.

Tĕrensis, sc. dea, Dea. triturae, Arn.

Tĕrentĭānus, a, um, *Terentiusi*; Terenzisch. Cic.

Tĕrentĭnus, a, um, vide: Terentus.

Tĕrentĭus, a, cognomen Romanum. 2) Subst. Publ. Terentius, Afer comoediarum scriptor, obiit ante C. N. annis 159 in fem. Terentia, Cic. 3) a, um, e. gr. lex, Cic. i. q. Terentianus.

Tĕrentus, vel —os, i, m. 2. locus in Campo Martio ad Tiberim, ubi ludi seculares celebrabantur. Val. Max. Hinc: Terentinus, a, um, v. gr. Ludus, Aus.

Tĕres, ĕtis, o, v. gr. capilli, Ovid. digiti, Ovid. stipes, Caes. *hosszú és gombölyeg, hengeres, hengerformu*; lang und rund, länglichrund.

Digitized by Google

2) Met. v. gr. oratio teres; Cic. *jól kidolgozott, könnyeeds egymásból folyó beszéd*; eine wohl ausgearbeitete, ohne Anstoß fließende Schreibart oder Rede. 3) aures teretes habet, Cic. *nagyon jó füle van, v. finom hallása van*; er hat ein feines Gehör 4) in se ipso teres atque rotundus, Hor. *a' kimaga is tud magának tanátsot adni*; einer der sich selbst wohl zu rathen weiß.

Tĕreus, ĕi, et ĕos, m. 2. rex Thraciae, ob vim Philomelae illatam in upupam transformatus. Ovid.

Tergĕmĭnus et Trigĕmĭnus, a, um, *hármas*; dreyfach. Tergemini fratres; *három egyhasiak*; Drylings-Brüder. 2) *sokszoros*; vielfach. Tergemini honores, Hor.

Tergĕnus, Indecl. *három féle nemű*, *háromféle*; von dreyfacher Art, dreyerley. Auson.

Tergĕo, ĕre, 2. et Tergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. mensam, Ovid. vasa aspera, Juv. *törölni*, *megszárasztani*, *a' nedvességtől megtörölni*, *megtisztítni*; abwischen, abtrocknen, rein machen. 2) e. gr. fossas, Cato. *az árkokat tisztogatni*; die Gräben säubern. 3) e. gr. spicula, Virg. arma, Liv. *törlögetni*, *fényesíteni*; abwischen, blank machen. 4) pavone tergere palatum, Hor. *szájdt páváual tsiklándoztatni*, *az az pávát enni*; mit einem Pfau den Gaumen kitzeln, i. e. einen Pfau essen. 5) Trop. e gr. scelus, Sen. pro; expiare, e. gr. librum, Mart. *megjobbítni*; verbessern.

Tergeste, is, n. 3 et Tergestum, i, n. 2. urbs Istriae, hodie: Trieste, hinc: Tergestīnus, a, um, Plin. illuc pertinens. Tergestini, incolae ejusdem, Liv.

Tergilla, ae, f. 1. *szalonnabőr*, *börke*; die Schweinshaut, Schwarte. Apic.

Tergĭnum, i, n. 2. *szíjostor*, *korbács*, *bikatsök*; eine Karbatsche, ein Ochsenziemer. Plaut.

Tergĭnus, a, um, (tergum) *börből való*, *bőr*; von der Haut, aus Fell oder Leder. Lucil.

Tergiversanter, Adv. *magát vonogatva*, *szabadkozva*, *nem örömest*; mit Weigerung, ungern. Vellej.

Tergiversātĭo, ōnis, f. 3 *magavonogatás*, *vonogatás*, *szabadkozás*; die Weigerung. Auct. B. Afr. 2) *késedelmezés*, *halogatás*; die Zaudernng, Zögerung. Mora et tergiversatio, Cic.

Tergĭversātor, ōris, m. 3. *magátvonogató*, *szabadkozó*, *késedelmező*; der nicht gern an etwas geht, sich weigert, zaudert. Lucil.

Tergĭversor, ātus sum, āri, Dep. 1. (tergum et verto) *hátat fordítni*; den Rücken zukehren. 2) *vonogatni magát*, *szabadkozni*; ungern daran gehen, sich weigern. Cic. 3) *késedelmezni*; zaudern. Liv.

Tergo, ĕre, vide: Tergeo.

Tergŏrŏ, āre, 1. (tergus) *bőrrel bévonni*, *v. húzni*; mit einer Haut überziehen. 2) e. gr. se luto, Plin. *sárban hengeregni*, *sárba keverni magát* (*a' disznókról*); sich im Kothe herumwälzen, sich mit Kothe bedecken (von Schweinen.)

Tergum, i, n. 2. *hát*, *embernek és baromnak háta*; der Rücken am Menschen und Viehe. Cic. Tergo ac capite puniri, Liv. i. e. virgis caedi et securi feriri. A tergo, Cic. *hátúlról*; von hinten. 2) terga dare, Liv. vertere terga, Caes. *futni*; fliehen. 3) a tergo lupi, a fronte praecipitium, Cic. Prov. *elől hátúl veszedelem*; wohin ich sehe und gehe ist Gefahr. 4) e. gr. collis, Liv. *hátulsó rész*; der hintere Theil. 5) *bőr*, *levont bőr*; das Leder, die Haut. Taurino circumdare tergo, Virg.

Tergus, ŏris, n. 3. *hát*; der Rücken. Virg. Colum. 2) *állatok dereka*, *v. hasa*; der Leib bey Thieren. Petr. De tergore (suis), Ovid. *füstölt disznóhúsból*, *v. sódorból*; vom geräucherten Schweine oder Schinken. 3) *bőr*, *lenyúzott bőr*; die Haut, das Fell. Septem taurorum tergora, Ovid. *hét markabőr*, *az az*: *abból való paizs*, *v takaró* (*a' paizson*); sieben Rindshäute, i. e. Schild daraus, auch Bedeckung Überzug (über den Schild). e. gr. Martis, Mart. *pántzél*; ein Panzer.

Tĕrīna, ae, f. 1. urbs Bruttii, hinc: Terinaeus, a, um, in, v. ex eadem urbe, Cic.

Tĕrĭŏphŏnon, i, n. 2. *sárkány rojt*; Drachenwurz. Apul.

Terjŭgus, a, um, *három*, *v. három együtt*; drey oder drey zusammen.

Digitized by Google

Terjuga millia, Auson. *hdromezer*; dreytausend.

Termen, înis, n. 3. pro: terminus, Acc.

Termentárium, îi, n. 2. (pro: terimentarium, a tero) *len ruha*, *gyolts*; ein leinen Tuch. Varr.

Termentum, i, n. e. *kár*; der Schaden. Plaut.

Termes, îtis, m. 3. e. gr. olivae, Hor. *letört dg*; ein abgebrochener Zweig. 2) *nyú*, *nyüv*; eine Fleischmade. Fest. 3) *kopogó termesz*; ein Holzwurm. Vitr. 4) urbs Hispaniae, Plin.

Termessus, i, f. 2. urbs Pisidiae, hinc: Termessenses, incolae ejusdem, Liv.

Terminália, ium, n. plur. festa dei Termini, Cic. Hor.

Terminális, e, (terminus) *határt*, *v. határistent illető*; die Gränze oder den Gränzgott betreffend. e. gr. lapis, Amm. *határkó*, ein Gränzstein. 2) *véget illető*; das Ende betreffend. e. gr. sententia, Cod. Just. *végső itélet*, *végitélethozás*; das Endurtheil.

Terminâte, Adv. *meghatározva*, *bizonyos határ szerént*; bestimmt, mit gewisser Gränze. Caes.

Terminátio, ônis, f. 3. e. gr. rerum expetendarum, Cic. *határozás*, *meghatározás*, *megállitás*; die Bestimmung, Festsetzung. e. gr aurium, Cic. *itélettétel*; ein Urtheil. 2) *el végezés*, *vég*; die Endigung, das Ende. Idem. 3) *határkijegyzés*, *határtsindlás*; die Gränzscheidung. Cic.

Terminátor, ôris, m. 3. *határkijegyző*, *határtsindló*; ein Gränzscheider. Gloss.

Terminátus, a, um, *végzett*, *el*, *v. bévégzett*; geendigt. 2) *körülirt*, *korlátozásban leirt*, *v. előadott*; umschrieben. 3) *határok közzé szoritott*; einzeschränkt. 4) terminatae divitiae, Cic. *számba vett gazdagságok*; abgezählte Reichthümer. 5) e. gr. oratio, Idem. *jól elrendelt*; gehörig geordnet.

Terminátus, us, m. 4. *határozás*, *határ*; eine Gränzbestimmung, Gränze. Front.

Terminо, ávi, átum, áre, 1. e. gr. fanc, agrum publicum a privato, Liv. *határozni*, *határral körül venni*, *határok közzé venni*, *v. szoritni*, *határok által meghatárztetni*, *v. elválasztni*; begränzen, umgränzen, in Gränzen einschließen, durch Gränzen bestimmen oder absondern. Stomachus palato extremo terminatur, Cic. *végződik*, *hat ki*; endigt sich, stößt an. 2) e. gr. fines, Idem. cogitationes suas, Cic. *meghatározni*, *megállapitni*, *reguláni*; bestimmen, festsetzen, reguliren. 3) e. gr. bona voluptate, Liv. *a' legfőbb jót a' testi gyönyörüségben keresni*; das höchste Gut in der Wollust suchen. 4) e. gr. astris famam, Virg. *igen hires lenni*; sehr berühmt seyn. 5) e. gr. imperium oceano, Idem. *birodalmát a' tengerig terjeszteni*; bis ans Meer herrschen. 6) e. gr. aliquid oculis, Liv. *szemmértékre venni*; ein Augenmaß nehmen. 7) e. gr. bellum, Idem. orationem, Cic. *véget vetni*, *el*, *v. bévégezni*; endigen. e. gr. vitam, Idem. *meghalni*; sterben.

Terminus, i, m. 2. *határ*, *határkő*; die Gränze, ein Gränzstein. Constituere certos terminos, Cic. 2) deus terminorum, Liv. 3) Trop. *határ*; die Gränze, Schranken. Jus terminis circumscribere, Cic. 4) e. gr. contentionum, vitae, Idem. *vég*, *czél*, *határ*; das Ende, Ziel, die Gränze. 5) *időhatár*, *rendelt idő*, *szabott idő*; der Termin. e. gr. judiciorum, JCt. *törvényidő*, *törvénykezés ideje*, *törvényfolyás*; der Gerichtstermin.

Termissus (Termisus), i. q. Termessus.

Termítěus, a, um, (termes) e. gr. ramus, Grat. *olajág*; ein Ölzweig.

Termo, ônis, m. 3. pro: terminus, Enn.

Ternárius, a, um, (terni) *három ből álló*, *hármas*; aus dreyen bestehend. e. gr. scrobs, Colum. *három ölnyom*, *három ölnyi*; von drey Fuß.

Terni, ae, a, (ter) *három*, *hármas*, *hármanként*; drey, je drey. Cic. Ternideni, ae, a, *tizenkárom*, *tizenhárman*; dreyzehn. Plin.

Ternīdēni, ae, a, vide: Terni.

Ternio, ônis, m. 3. (terni) *hármas*, *háromszámos*; eine Dreye. Gell.

Ternox, ctis, f. 3. *hármas éjtszaka*; dreyfache Nacht. e. gr. Herculea, Stat. *mellyen Hercules nemzetett*; worin Hercules gezeugt worden.

Ternus, a, um, *három*, *hármas*, *hármanként való*; je drey, drey. Cic. Terni denarii, Plin. *harminta*; dreyßig.

Tĕro, trīvi, tritum, ĕre, 3. v. gr. con-

Digitized by Google

los, Ter. *dörgölni, dörzsölni*; reiben. 2) v. gr. piper, Petr. aliquid in mortario, Plin. *törni, zúzni, összetörni, széllyelzúzni, reszelni, megreszelni*; ſtoßen, zuſammenſtoßen, reiben, zerreiben, zermalmen. 3) v. gr. mola, Plin. *őrleni, őrölni*; mahlen. 4) v. gr. cruta pumice, Ovid. *pallérozni, simítni*; polîren. 5) Met. v. gr. iter, viam, Cic. *tapodni, járni rajta*; darauf gehen. 6) v. gr. tempus, Cic. aetatem in re, Cic. otium conviviis, Liv. *tölteni, eltölteni. p. o. az időt, 's a' t.* zubringen. 7) v. gr. verbum sermone, Cic. *megtörni a' szót, az az; a' szokatlan szót gyakorlás által szokásba hozni, azzal élni*; ein Wort im Reden gebräuchlich machen. 8) v. gr. se in opere, Liv. plebem in armis, Liv. *fárasztani, erősen foglalatoskodtatni*; ſtrapaziren, ſehr beſchäftigen.

Terpsichŏre, es, f. 1. Musarum una, Juv.

Terra, ae, f. 1. *föld, a' földkerekségе, az egész föld*; die Erde, der Erdboden. Terra in medio mundo sita, Cic. Orbis terrae, Idem. *a' föld kereksége*; der Erdkreis. Terrae motus, Cic. *földindúlás, földrengés*; das Erdbeben. Ad terram dare, Plaut. *földre terîtni, földhöz vágni, v. tsapni*; zur Erde werfen. Terrae, pro: in terram, in terra, e. gr. terrae defigitur, Virg. Terrae procumbere, Ovid. Sacra celavimus terrae, Liv. 2) terrae filius, Cic. *sohonnai, bitang, kinek hátán háza kebelében kenyere, v. kinek semmi eredete nem tudatik*; ein Erdſohn, unbekannter Menſch. 3) e. gr. mea, tua, Plaut. *haza, hon, hony*; das Vaterland. 4) *mezei jószág*; ein Landgut. Capit. 5) terrae, pro: homines. e gr. solvent formidine terras, Virg. 6) *szárasföld, szárasz*; das Land. Iter Brundusium terra petere, Cic. Terra eodem pergit, Liv. Et mari et terra, Nep. v. mari et terra, v. terra marique, Cic. *szárazon és vizen*; zu Lande und zu Waſſer. 7) *tartomdny, ország, föld*; das Land, die Landſchaft. In terra, Cic. Verr. i. e. Sicilia. Abire in alias terras, Idem. Ubi terrarum sumus, Cic. *ugyan mitsoda tartomdnyban, v. mellyik világszegletiben vagyunk*; in welchem Lande oder wo ſind wir doch in der Welt? 8) *föld, darab föld, földdarab*; die Erde, ein Stückchen Erde. Conjectus terrae, Liv. Not. terrai, Lucr. pro: terrae. Terrás (Gen.) Naev. pro: terrae.

Terrăcina, Terracinensis, vide: Tarracina.

Terraemōtus, v. Terrae motus, us, m. 4. *földindúlás, földrengés*; die Erderſchütterung, das Erdbeben. Cic.

Terrăgium, ii, n. 2. *földbér*; der Erdzins. JCt.

Terrālis, e, *földből való, földi, föld*; irden. 2) Subst. *fodorménta*; die Kranſemünze. (Menta crispa. L.) Apul.

Terrārius, ii, m. 2. *a' kinek sok mezei jószágai vagynak*; der viel Landgüter hat. Concil.

Terrefacio, ĕre, 3. *elrettenteni, megijeszteni*; einen erſchrecken. Gloss.

Terrēnum, i, n. 2. e. gr. herbidum, Liv. *föld, termőföld, szántóföld*; die Erde, das Erdreich, der Acker. Tria genera terreni, Colum. Sepia in terreno parit, Plin. i. e. in terra.

Terrēnus, a, um, e. gr. collis, Liv. *földből való, v. dllő, föld*; aus Erde beſtehend, irden. e. gr. vas, Plin. *tserép edény*; irdenes Geſchirr. 2) e. gr. bestia, Cic. *földön lévő, földi*; auf der Erde befindlich. e. gr. humor, Idem. *földnedv*; die Feuchtigkeit der Erde. e. gr. iter, Plin. *szárazon való útazás*; die Reiſe zu Lande. 3) *földet illető, ahoz való*; die Erde betreffend, dahin gehörig. Cic. Hiatus terrenus, Ovid. i. e. terrae.

Terrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. aliquem, urbem incendiis, Cic. *ijeszteni, rettenteni, félelembe v. rettegésbe hozni*; ſchrecken, in Schrecken ſetzen, ſcheuchen. 2) e. gr. profugam per totum orbem, Ovid. *üzni, kergetni*; ſcheuchen, ſchreckend jagen. 3) e. gr. a repetunda libertate, Sall. *elijeszteni, elrettenteni*; abſchrecken, ſchreckend abhalten. Terruisti, ne auderent etc. Auct. Paneg. ad Constantin. *megakaddlyoztattad*; haſt verhindert. Sequitur etiam Infin. e. gr. non territus ire, Manil. Me vestigia terrent, Hor. *a' más veszedelme rettent*; ich werde durch anderer Schaden furchtſam.

Terrester, stris, stre, *földön, v. szárazon lévő, földi*; auf der Erde oder

Digitized by Google

auf dem Lande beſindlich, irdiſch. Animantium genus terrestre, Cic. *szárazi állatok*; Laſtthiere. e. gr. exercitus, Nep. *szárazi hadisereg*; eine Landarmee. e. gr. iter, Hirt. proelium, Nep. *szárazon*, v. *szárazföldön való*; zu Lande. 2) *mezei*; ländlich. e. gr. coena, Plaut. *földi*, v. *szárazi növevényekből álló*; aus Erdgewächſen beſtehend. 3) e. gr. avis. Plin *(a' földről*; von der Wachtel) *földön maradó*; auf der Erde bleibend.

Terrĕus, a, um, e. gr. tumulus, Caes. *földből való*, v. *tsindlt*, *föld*; aus Erde, irden.

Terribilis, e, (terreo) *iszonyú*, *rettenetes*, *rémitő*, *irtóztató*; ſchrecklich. Mors terribilis est iis etc. Cic. Terribilis visu, Virg. *rémlt a' látásra*; erſchrecklich anzuſehen. Comp. -ior, Vell. Pat. 2) e. gr. scriptura, Cod. Just. *tiszteletreméltó*, *tiszteletes*, *szent*; ehrwürdig, heilig.

Terribiliter, Adv. *irtóztatóan*, *rettenetesen*; ſchrecklich. Arnob.

Terricŏla, ae, c. 1. (terra et colo) *földlakosa*; ein Erdbewohner. Apul.

Terricŭla, ae, f. 1. (terreo) *ijesztő*, v. *rettentő dolog*, *ijesztővás*, *rémség*, *ijedtség*; was ſchreckt, Schreckmittel, Schreckbild, Schrecken. Afran. Lact.

Terricŭlāmentum, i, n 2. idem. Terriculamenta sepulcrorum, Apul. *kisértetek*; Geſpenſter.

Terricŭlum, i, n. 2. (terreo), i. q. terricula, Acc.

Terrificātio, ōnis, f 3. *ijesztés*, *megijesztés*; das Schrecken, Erſchrecken. Non.

Terrifico, āre, 1. *megijeszteni*, *megrettenteni*; erſchrecken. Virg.

Terrifĭcus, a, um. *iszonyító*, *rettentő*, *rémitő*; Schrecken erregend, ſchrecklich. Virg.

Terrĭgĕna, ae, c. (terra et gigno) *földből lévő*, *földből született*, *földszülemény*; aus oder von der Erde geboren, Erdenſohn, Erdenkind. Genus terrigenarum, Lucr. de primis hominibus. 2) Terrigenae, Val. Fl. vocantur Gigantes ex terra geniti. 3) Terrigenae fratres, Ovid. v. terrigenae feri, v. terrigenae populi, Idem. homines ex dentibus serpentum a Jasone et Cadmo sparsis geniti. 5) terrigena, Cic. e poëta; *tsiga*; die Schnecke. 6) *kigyó*; die Schlange. Monstrum ira Telluris genitum, Stat.

Terrĭgĕnus, a, um, *földből született*; aus der Erde geboren. Tert.

Terrĭlŏquus, a, um, (terror et loquor) *szörnyű*, v. *rettenetes dolgokról szóló*, v. *beszélő*; der von ſchrecklichen Dingen redet. Lucr.

Terrĭpāvium, ii, n. 2. genus augurii, quod postea tripudium dicebatur. Cic. Divin.

Terrĭpŭdium, i, q. Terripavium.

Terrĭsŏnus, a, um, (terror et sono) *iszonyúan*, v. *rettentően hangzó*, v. *zengő*; ſchrecklich tönend oder ſchallend. Claud.

Terrĭtio, ōnis, f. 3. i. q. Terrificatio. Pand.

Territo, āre, 1. Freq. e. gr. aliquem, Caes. urbes, Virg. *ijesztgetni*, *rettegtetni*; ſchrecken, erſchrecken, in Schrecken ſetzen.

Terrĭtōriālis, e, *környéket*, *tájékot*, v. *vidéket illető*, v. *ahoz való*; das Territorium betreffend. Frontin.

Terrĭtōrium, ii, n. 2. (terra) e. gr. coloniae, Cic. *városhoz*, v. *falukhoz való föld*, v. *szántóföld*, *annak környéke*, *tájjéka*, v. *vidéke*; der zu einer Stadt oder einem Dorfe gehörige Acker, das Gebieth derſelben, Territorium.

Terrĭtus, a, um, (terreo) e. gr. animi, Liv. *megijedt*, *megrettent*, *megfelemlett*; erſchrocken.

Terror, ōris, m. 3. *félelem*, *ijedtség*, *rettenés*, *rémülés*; das Schrecken, der Schreck. Terrorem alicui injicere, v. inferre, Cic. v. adferre, v. facere, v. incutere, Liv. *megijeszteni*, *ijjedséget okozni*, *megrémíteni*, v. *rettenteni*; Schrecken einjagen, verurſachen, machen Aliquem in terrorem conjicere, Liv. idem. *ijedtség*, *rémség*, *ijesztő*, v. *rémítő dolog*; das Schrecken, ſchreckliche Sache oder Sachen. Terra repleta est trepido terrore, Lucr. Carthago et Numantia vocabantur terrores reip. Vellej.

Terrōsus, a, um, (terra) *földes*, *földel telyes*; voller Erde, erdig. Vitr.

Terrŭla, ae, f. 1. (Dim. a terra) *tartománytska*; ein Ländchen. Prisc.

Terrŭlente, Adv. *földi módon*; irdiſch, auf irdiſche Art. Prud.

Terrŭlentus, a, um, *földből álló*, v.

Digitized by Google

való, földi; aus Erde bestehend, irdisch. Prud. 2) *földből termő, v. növő*; aus der Erde wachsend. Idem.

Tersus, a, um, (Tergeo) *meg, v. letörlött, v. töröl't*; abgewischt. 2) *tsinos, takaros*; sauber, nett.

Tersus, us, m. 4. *letörlés, megtisztítás, tisztogatás, mosdörgölés, dörzsölés*; das Abwischen, Abputzen, die Reinigung, Abreibung. Apul.

Tertiădecĭmāni (milites), *a' tizenharmadik légióból valók*; von der dreyzehnten Legion. Tacit.

Tertiānus, a, um, (tertius) *harmadik légióbeli*; von der dritten Legion. Tertiani (sc. milites). Tacit. 2) o. gr. febris. Cic. *harmadnapos*; dreytägig. Tertiana, Cels. (simpliciter) *harmadnapos hidegleles*; das dreytägige Fieber.

Tertiārium, ii, n. *a fontnak, v. mértéknek harmad része*; der dritte Theil des Gewichtes. Colum.

Tertiārius, a, um, *harmados, harmad részből álló, harmad részt magában foglaló*; das Drittel enthaltend c. gr. stannum, Plin. *harmad nemű tsín*; das Zinn der dritten Gattung.

Tertiāto, ōnis, f. g. *harmadlás, valaminek, p. o. szőlőkapálásnak harmadszori tevése*; ist, wenn man es zum dritten Mahle thut. Colum.

Tertiātio, Adv. (Abl.) *harmadszor*; zum dritten Mahle. Sidon.

Tertiātus, a, um, *harmadszorozott*; dreymahl wiederhohlt. Colum.

Tercĭceps, pĭtis, o. *háromfejű*; dreyköpfig. Varr.

Tertio, āvi, ātum, āre, 1. (tertius), *harmadszorosni, harmadolni, harmadszor szántani*: dreymahl oder zum dritten Mahle wiederhohlen, das Feld zum dritten Mahle ackern. Colum.

Tertĭo, Adv. *harmadszor*; zum dritten Mahle. Cic.

Tertĭōcĕrius, ii, m. 2. *harmadik rangú személy*; einer vom dritten Range. Cod. Just.

Tertĭum, Adv. *harmadikszor*; zum dritten Mahle. 2) *harmadszor*; drittens. Liv.

Tertius, a, um, *harmadik*; der, die, das dritte. Tertia pars, Caes. *harmadik rész*; der dritte Theil. Tertia quaque die, Cic *minden harmad nap, v. minden harmadik napon*; allemahl am dritten Tage. Tertius e nobis, Ovid. *egy harmonk közzül*; einer von uns dreyen.

Tertiusdecĭmus, vel Tertius decimus, a, um, *tizenharmadik*; der dreyzehnte. Cic.

Tertus, a, um, (tergeo) *megtörlött, letörlött*; gewischt. Varr.

Tĕruncius, a, um, *három untziás, v. párlatos, vagy hat latos, egy fertály fontnyi*; drey Unzen oder ein Viertelpfund (zu 24 Loth) enthaltend.

Tĕruncius, ii, m, et Teruncium, ii, n. *a. félpénz, batka, fillér*; ein halber Pfennig. Cic. Ne tesuncio emam. Neque teruncii aliquem facere, Plaut.

Tervĕnēficus, i, m. 2 *istennélkülvaló gazember*; ein Hauptschurke. Plaut.

Tesqua vel **Tesca**, ōrum, n. pl. *sivatag pusztaság*; die Einöde, Steppen. Deserta, et inhospitia Tesca. Hor.

Tessărăcoste, es, f. 3. *dicsőítőtörtök*; das Himmelfahrts-Fest. Rhod.

Tessărăcoston, i, m. 2. *gyermekjáy, hat hét a' szülés után*; der Wochen sechs Wochen. Col.

Tessărăcostus, a, um, i. q. Quadragesimus.

Tessărădĕcas, ădis, f. *tizennégy részre osztott dolog*; eine Sache die in vierzehn Theile getheilt ist. Gloss.

Tessella, ae, f. 1. (Dimin. a tessera) *kotzka*; ein Würfel. Sen. 2) *négyszegletű deszkátska, v. kő, p. o. házföldet kirakni*; ein viereckiges Stückchen oder Steinchen, Würfelchen, z. B. zum Fußboden, ꝛc. Sen.

Tessellārius, ii, m. 2. *kotzkáson kipadlózó, t. i. mesterember*; der kleine viereckige Steinchen, Würfelchen zubereitet und einsetzt, z. B. in den Fußboden. Cod. Theod.

Tessellātim, Adv. *kotzkáson*; würfelig. Apic.

Tessellātus, a, um, v. pavimentum, Suet. *kotzkáson kirakott*; würfelig gemacht, mit viereckigen Stückchen oder Steinchen besetzt.

Tessĕra, ae, f. 1. *négyszegletű, vagy kotzkás deszka, kő, 's a' t. a' földjét kirakni*; ein viereckiger Körper von Holz, Stein, ꝛc. z. B. die Fußböden damit auszulegen. Plin. 2) *kotzka, játszókotzka*; ein Würfel zum Spielen. Tesseris ludere,

Digitized by Google

Ter. *kotzkázni*, würfeln, mit Würfeln spielen. 3) *kisdarab jeltsont vagy felkotzka, mellyre, p. o. hadiparola, vagy mds megesmertetőjel iratott, palétta*; die Marke, ein Täfelchen von Bein oder Holz, worauf z. B. die Parole, Losung, oder ein anderes Wahrzeichen geschrieben wurde. Omnibus tesseram dare, sc. militibus. Liv. Profectionis tessera, Veget. *parola az indúlásra*; die Parole zum Marsche. Tessera amicitiae, Stat. *berdtsúg jele vagy zálogа*; ein Beweis oder Pfand der Freundschaft. Tesseram apud aliquem confringere, Plaut. *magára ínatni valahol, v. tserepet törni*; es bey Jemanden verderben.

Tessĕrārĭus, ĭi, m. 2. *strázsamester, a' ki a' parolát hiadja*; der Wachtmeister der die Losung gibt. Veget.

Tessĕrŭla, ae, f. 1. Dimin. *kotzkádska*; ein Würfelchen. 2) *billétetske, palétátska*; ein kleines Billet. 3) *vokoló- tábldtska*; ein Täfelchen zum votiren. Varr.

Testa, ae, f. 1. *tserépedény, p. ó. fazék, korsó, 's a' t.* ein irdenes Geschirr, ein Topf, Krug, u. s. w. Plin. Testa ad mingendum, Mart. 2) *tserép*; eine Scherbe. Hor. 3) *tengeri tsiga*; eine Meerschnecke. Plin. 4) *héjj, p. o tsiga héjja, v. teknője, tojdshéjj*; die Schale oder Bedeckung, z. B. der Schnecken, Muscheln, Eyer. Testae ovorum, Plaut. 5) *tserépsindely*; der Dachziegel. Cic.

Testābĭlis, e. *tanúnak bévehető*; fähig ein Zeugniß abzulegen. Gell.

Testăcĕus, a, um, *tserépmatéridból való, tserép, égetett föld, vagy agyag*; irden, aus gebrannter Erde bestehend. Testacea vasa, Plin. 2) *kemény héjjú, héjjas*; mit harten Schalen bedeckt. Testacei canceri, Plin.

Testāmen, ĭnis, n. 3. *tanú, tanúbisonyság*; das Zeugniß, der Beweis. Tert.

Testamentārĭus, a, um, v. gr. lex, Cic. *testamentomi, testamentomot illető*; Testamente betreffend.

Testāmentārĭus, ĭi, m. 2. *testamentomíró, v. készítő*; der ein Testament macht oder verfertigt. Pand.

Testāmentum, i, n. 2. *testamentom, örökségh agyyás, hagyomány*; ein Testament, Vermächtniß, Erbvermächtniß. Testamentum facere, Cic. v. nuncupare, Plin. Ep. Testamentum resignare, Hor. *a' testamentomot felbontani*; das Testament eröffnen. Aliquid testamento cavere, Cic. *valamit testamentomban meghagyni*; etwas im Testament verordnen. Testamentum nuncupativum, Pand. *két tanú előtt elmondással tett testamentom*; ein mündliches vor sieben Zeugen gemachtes Testament. 2) Vetus et Novum Testamentum, Lact. duae partes Sacrae Scripturae Christianorum.

Testātim, Adv. *tserepenként, darabonként*; scherbenweise, in Scherben, oder Stücken. Pomp.

Testātĭo, ōnis, f. 3. *tanú által való megbizonyítás, tanúbisonyságtétel*; Bezeugung, Versicherung, durch Zeugen oder durch Zeugniß. Pand. et Quint.

Testāto, (Abl.) Adv. *tanúkndlfogva, tanúk jelenlétekben*; im Beyseyn der Zeugen. Testato aliquem convenire, Ulp. 2) testato decedere, JCt. *testamentomtéve, v. tétel után halni meg*; nach gemachtem Testamente sterben.

Testātor, ōris, m. 3. *tanúbisonyságtevő*; der etwas bezeugt, Zeugniß gibt oder ablegt. Prud. 2) *testamentomtevő*; der ein Testament macht. Pand.

Testātrix, īcis, f. 3. *testamentomtevő asszony személy*; die ihr Testament macht. Pand.

Testātus, a, um, (testor.) *tanúval meg bizonyított*; bezeugt. 2) *megbizonyított*; erwiesen. Res clara et testata, Cic. 3) in testatum redigere, Ovid. *írásba foglalni*; schriftlich aufzeichnen.

Testĕus, a, um, *tserép, tserépedénybőll való*; aus irdenem Geschirr, irden. Macr.

Testĭcŭlātus, a, um, *ki nem herélt*; unverschnitten. Veget.

Testĭcŭlor, āri, Dep. 1. *tanúkat hívni*; Zeugen anrufen. Plaut.

Testĭcŭlus, i, m. 2. *tők, tőkgolyó*; die Hode. Cels.

Testĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *bizonyságtevés, bizonyságtétel, tanúk vagy mds bizonyságok által való bébizonyitás*; Bezeugung, Beweis durch Zeugen, oder Zeugniß und Instrumente. Cic.

Digitized by Google

2) *megmutatás, bizonyság*; der Beweis, das Zeugniß. Cic.

Testificor, ātum sum, āri, Dep. 1. v. gr. deum, Cic. *tanúbizonyságúl hívni*; zum Zeugen anrufen. 2) *bizonyságot, v. tanúbizonyságot tenni valami felől, valamiről, bizonyítni*; bezeugen, durch seine eigene Aussage, Zeuge seyn, zeugen, versichern. Testificor, me esse rogatum, Cic. v. gr. amorem, Cic. *megbizonyítni, megmutatni, nyilvánvalóvá tenni*; bezeugen, beweisen, darthun, an den Tag legen.

Testimōniālis, e, *tanúbizonyságúl szolgáló*; zum Zeugnisse dienend. Tert. Hinc: Testimoniales, sc. literae, Veget. *bizonyságlevél*; schriftliches Zeugniß.

Testimōnium, ii, n. 2. *tanúbizonyság, bizonságtétel, tanúk bizonyságtétele*; das Zeugniß durch Zeugen. Testimonium dicere, Cic. *tanúbizonyságot tenni*; Zeugniß ablegen, Zeuge seyn. Dicere pro testimonio, Cic. *mint tanú vallani*; als Zeuge aussagen. 2) *bizonyság, megbizonyító írás, 's a' t. bizonyságirás*; das Zeugniß, der Beweis. Dedisti judicii tui testimonium. Cic. Testimonia moderatae vitae proferre, Nep.

Testis, is, c. 3. *tanú*; der Zeuge, die Zeuginn. Si negem quo me teste convinces? Cic. Testes adhibere, vel producere, Cic. Testibus uti, Cic. *tanúkat állítni*; Zeugen stellen. Testis domesticus, Cic. *önnön dolgában tanú*; ein Zeuge in seiner eigenen Sache. 2) testes, ium, plur. *tök, tökgolyók*; die Hoden. Plin.

Testor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tanúbizonyságot tenni valami felől, valamiről, megbizonyítni, bébizonyítni valamit, tanú lenni, mint tanú bizonyítni*; bezeugen, Zeuge von etwas seyn, Zeuge seyn, einen Zeugen abgeben, versichern, beweisen, darthun. Testare licet, Ovid. *szabad megbizonyítni*; du kannst es bezeugen. 2) v. gr. deos, Cic. aliquem, Cic. *tanúbizonyságúl hívni, valakivel megbizonyíttatni*; durch oder bey Jemanden bezeugen oder zum Zeugen anrufen. 3) *testamentomot tenni*; ein Testament machen. Cic. Tabulae testatae, Catull. *testamentom, írásbafoglalt testamentom*; das Testament. Catull.

Testu, indecl. *fedő*; ein irdener Deckel, Stürze. Sub testu coquere, Cato. 2) id. qu. testa. Ovid. Varr.

Testŭātium, vel Testuaceum, i, n. 2. *hábakaldás*; eine Art Kuchen, Kugelhopf. Varr.

Testūdĭnĕātus, et Testūdĭnātus, a, um, *boltkajtásos*; gewölbt. Vitr.

Testūdĭnĕus, a, um, *békateknőből való, [v. készült, tekenősbéka, p. o. fésű, 's a' t.* aus Schildkröte. Prop. 2) gradus testudineus, Plaut. *lassú mászás*; ein langsamer oder Schildkrötengang.

Testūdo, ĭnis, f. 3. *teknősbéka, tekenősbéka*; die Schildkröte. Cic. 2) *békateknő, teknősbékahéjj*; die Schale oder der Schild der Schildkröte. Virg. 3) *lant neme*; eine Art Laute. Hor. 4) *befedett kadi alkotmány volt, melly tasziltható lévén, benne a' katondk a' várfalhoz közelléttettek*; ein bedecktes Gerüst das man vorschieben konnte, und unter dem man sich der Mauer näherte. Liv. 5) *boltozat, boltkajtás*; ein rundes Gewölbe, die Wölbung. Virg.

Testŭla, ae, f. 1. Dim. *tserepetske*; ein Scherbchen. Liv. 2) id. qu. suffragium, Nep. Testulae in sitellam conjectae, Liv.

Testum, i, n. 2. *petsenye, v. kaldtsszítő kis kementze*; ein Bratöfchen, Kuchenöfchen. 2) *fedő*; die Stürze. 3) *tserépládbas tepsi, 's a' t.* eine Kuchenpfanne, 2c.

Testus, us, id. qu. Testa.

Tĕtănĭcus, a, um, *görbenyakú*; krumhälsig. Plin.

Tĕtănōthrum, i, n. 2. *börsímitó és szépítő szer*; ein Medicament das die Runzeln vertreibt. Plin.

Tĕtănus, i, m. 2. *nyakmerevedés, egy nyavalya*; Erstarrung des Nackens, die Halsstarre. Plin.

Tĕtartēmŏrĭa, ae, f. 1. *egy negyedrész, egy fertály*; das Viertel. 2) i. q. brevior toni distantia quartam ejus partem recipiens. Mart. Cap.

Tĕtartēmŏrĭon, i, n. 2. idem. Plin.

Tĕte, pro: te, Terent.

Tĕter, v. Taeter, tra, trum, v. gr. homo, Cic. facinus, Cic. color, Lucr. odor, Cic. error, Virg. *útálatos, rút, otsmány*; häßlich, garstig, schändlich. Cic. 2) teter in aliquem, Cic. *kegyetlen valakihez*; grausam ge-

Digitized by Google

gen einen. 3) teter spiritus; Hor. *büdös lehellet*; übelriechender Athem. Comp. tētrior. Sup. teterrimus. Cic.

Tēthălassōmĕnon, sc. vinum; *tengervízzel kevért bor*; Wein mit Seewaſſer vermiſcht. Plin.

Tēthys, yos, f. dea maris, filia Coeli et Terrae, conjux Oceani. Virg.

Tētīni, Obsol. a teneo, pro: tenui. Fest.

Tētrăchordos, c. et Tetrachordon, n; *négyhúrú, négyhangú*; vierſaitig, viertönig. Vitr. Tetrachordon, Subst. *negyedrész, fertály*; eine Quarte. Mart. Cap. Tetrachordos annus; *az esztendő négy részei*, die vier Jahreszeiten. Varr.

Tētrăcōlon, i, n. 2. *négyrészű, p. o. mondás, periodus, 's a' t.* etwas viergliederiges, z. B. eine Periode. Senec.

Tētrădium, Tetrădeum, i, n. 2. *négy, négyből álló egész*; eine Viere. Colum.

Tētrădōros, m. et neutr. Tetradōron, i, *négytenyérnyi*, von vier Palmen oder Querhänden. Vitr.

Tētradrachmum, i, n. 2. *görög ezüstpénz nemevolt, négy druchmányi, mint egy féltallér*; eine griechiſche Silbermünze von vier Drachmen, etwa ein halber Reichsthaler. Liv.

Tētrăgōnum, i, n. 2. *négyszeglet, négyszegletű rajtz, negyszegletraj*; ein Viereck. Auson.

Tetrălix, īcis, f. 3. i. q. erica. Plin.

Tētrăměter, v. —trus, a, um, *négytagú, lábú, p. o. vers*; viergliedrig. Gramm.

Tētrans, tis, m. 3. *negyedrész*; das Viertel. Vitr.

Tetrāo, ōnis, m. 3. *fajd*; der Waldhuhn. Tetra Urogallus, L. *fajdtyúk*; der Auerhahn. Suet.

Tētrăpharmăcum, i, n. 2. *négy szerből készült orvosság, v. flastrom*; eine Arzeney oder ein Pflaſter von vier Ingredienzien. Cels. 2) *egy fogás étel négy tálból álló*; ein Tracht oder Gang von vier Gerichten oder Gericht von viererley Speiſen. Spart.

Tētraphŏri, ōrum, *négy együtt emelő vagy vivő ember*; vier Träger, die zuſammen etwas tragen. Vitr.

Tētrăplāsis, is, f. 3. *négyszeresés, sokasítás*; die Vervielfältigung. Mart. Cap.

Tētrăplo āre, 1. *sokasítni, sokszorozni*; vierfältig machen. Idem.

Tētrăplus, a, um. i, q. Quadruplus.

Tētrăpōlis, ĕos, f. regio, quae quatuor urbes habet. 2) regio circa Antiochiam. Geog.

Tētraptōton, *négyejtésű szó*; ein Wort das nur vier Casus hat. Prisc.

Tētrăpus, ŏdis, *négylábú*; vierfüßig.

Tētrarcha, v. —es ae, m. 1. *negyedrész fejedelem, a' tartomány negyedrészének ura, midőn egy országot négy felé osztanak, 's a' t.* ein Vierfürſt, wenn ſich vier in ein Land getheilt haben, folglich den vierten Theil beſitzt. Cic.

Tētrarchia, ae, f. 1. *negyedrész fejedelemség*; das Gebieth eines Tetrarchen. Cic.

Tētras, ădis, f. 3. *négyes, négyszegű rajz*; eine Viere, das Gevierte. Mart. Cap.

Tētrasēmus, a, um, *négyes, négyből álló*; aus vieren beſtehend. Idem.

Tētrāstichus, a, um, e. gr. carmen, Quint. *négy rendű, négy sorú, v. soros*; vier Reihen oder Zeilen enthaltend.

Tētrāstylos, *négy oszlopú, v. oszlopos*; vierſäulig, vier Säulen enthaltend. Vitr. Tetrastylon, Subst. *négy oszlopos hely*; ein Ort von vier Säulen. Capitol.

Tētre, v. Taetre, Adv. *rútúl, otsmányúl, fertelmesen, gyalázatosan*; häßlich, garſtig, abſcheulich, ſchändlich. tetrius, Claud. teterrime, Cic.

Tētrica, ae, f. 1. mons Sabinorum. Virg.

Tētricitas, ātis, f. 3. (tetricus) *komolyság, komorság*; die Ernſthaftigkeit, Unfreundlichkeit. Ovid.

Tētricus, a, um, e. gr. puella, Ovid. disciplina Sabinorum, Liv., vox, febris, Mart. *komoly, komor, kemény, erős*; ernſthaft, ſuſter, unfreundlich, ſtreng. Tetricae deae, Idem. i. e. Parcae, Tetrica tuba, Mart. i. e. bellica. Not. Tetrica rupes, Sil. i. q. Tetrica.

Tetrinnio, ire, 4. *gdgogni, mint a' kutyák*; ſchnattern wie die Enten. Auct. Carm. de Philom.

Tētrĭtūdo, v. Taetrĭtūdo, inis, f. 3. (teter) *otsmányság, rútság*; die Häßlichkeit. Acc.

Tētro, v. Taetro, āre, 1. *elrútítni, bé-*

Digitized by Google

motskolni, elkeverni; häßlich machen, beſudeln. Pacuv.

Tĕtrōbŏlum, i, n. 2. nummus, qui ab altera parte Jovis, ab altera noctuae effigiem habebat. Legitur et tetrobolus Atticus.

Tettĭgŏmĕtra, ae, f. 1. *prüttsök lárvája, boritékja*; die Larve, Hülle, der Cicade oder Grille. Plin.

Tettĭgŏnĭa, ae, f. 1. *kis nemü prüttsök, v. trüttsök*; eine kleinere Art Cicaden oder Grillen. Idem.

Tĕtŭli. pro: tuli, vide: Fero.

Teucer, i. q. Teucrus.

Teuchites, ae, m. 1. *jószagú nemü kóka*; eine Art wohlriechender Binſen. Plin.

Teucri, ōrum, i. q. Trojani. Liv.

Teucrĭa, ae, f. 1. i. q. Troja. 2) i. q. Teucrium. Plin.

Teucrĭum, ii, n. 2. *tarorja (plánta)*; Garmander, eine Pflanze. (Teucrium chamaedrys, L.) Plin. (Teucrium flavum, L.) Plin.

Teucris, ĭdis, f. 3. *Trójai aszszony, v. leány*; Trojanerinn. Sabin. Ep. 2) Teucris illa lentum negotium, Cic. videtur esse persona, quae Ciceroni debebat, aliqui putant C. Antonium fuisse.

Teucrĭus, a, um, *Teucri, Trójai*; Teukriſch, Trojaniſch. Hinc: Teucri, Liv. i. q. Trojani.

Teucrus, v. Teucer, cri, m. 2. rex Trojae. Virg. 2) filius Telamonis, frater Ajacis. Hor. Not. nomen tragoediae. Cic.

Tĕum, v. Tĕus, urbs, i. q. Teos.

Teūmēssus, i, m. 2. mons Boeotiae. Geogr.

Teutātes, ae, m. 1. deus mortis apud veteres Gallos. Lucan.

Teuthălis, ĭdis, f. 3. i. q. Polygonos, Plin.

Thūthis, ĭdis, f. 3. *szívetlen, nagytüskéjü hal*; ein Fiſch ohne Herz, mit einer hervorgehenden Gräte. Plin. Teuthidum more Prov. *szájasan, de bátorság nélkül*; tapfer im Munde, feig im Herzen.

Teuthrania, Teuthrantĕus, vide: Teuthras.

Teuthras, ae, m. 1. fluvius, v. lacus Campaniae. Prop. 2) rex Mysiae. Hinc: Teuthrania, ae, f. 1. regio Mysiae. Plin. Teuthrantĕus, *Teuthrási, Mysiai*; Teuthrantiſch, Myſiſch. Ovid. Teuthrantius, a, um, idem. e. gr. turba Ovid. 3) filiae et sorores Thespii (hinc etiam: Thespiades nominatae), filiae Teuthrae.

Teūto, ōnis, m. 3. rex Germaniae. 2) Apell. *Német*; ein Deutſcher. Cic. 3) deus veterum Germanorum.

Teutōburgum, i, n. 2. *Duisburg városa*; die Stadt Duisburg. Geogr.

Teutŏni, ōrum, Cic. et Caes. v. Teutones, um, Vellej. populus Germaniae ad septentrionem; *Németek*; die Deutſchen. Hinc: Teutŏnĭcus, a, um, *Teutóniai, Német*; Teutoniſch, deutſch. Prop. Teuconici pro: Teutoni, Sen Not. Scribitur etiam: Theutoni etc.

Texo, ui, tum, ĕre, 3. e. gr. telam, Ter. vestem, Tibull. *szóni*; weben, wirken. Texens aranea telam, Catull. Hinc: Trop. Ea tela texitur, Cic. *abban munkálódnak*; man geht auf ſo etwas um. Amor patriae, quod texuerant scripta, retexit opus. Ovid. *az az: semmivé teszi, az általad, nékem nyújtott vigasztalást*; macht den von dir mir gegebenen Troſt zu nichte 2) *összefoglalni, szerkeztetni, v. kötni*; zuſammenfügen. Virg 3) e. gr. sepem, Idem. *fonni*: flechten. e. gr. rosam, Prop. *koszorút kötni*; Kränze machen. 4) e. gr. epistolas, Cic. *irni*; ſchreiben. 5) e. gr. naves Virg. basilicam, Cic. *készítni, építni, tsindlni*; verfertigen, bauen

Texta, ae, f. 1. *hajkötö, hajpántlika*; ein Haarband. Varr.

Textĕrna, ae, f. 1. pro: textrina, Apul.

Textile, is, n 3 *szött, v. vászon nemü matéria, vászon*; das Gewebte, ein Zeug, Tuch, eine Leinwand. Virg.

Textilis, e, (texo) *szött, szövött*; gewebt, gewirkt. e. gr. stragulum, Cic. *mátrátz, szörderekaly*; eine Matratze. 2) *összefoglalt, v. szerkeztetett, font*; zuſammengeflochten. Serta textilia, Mart. *rózsakoszorú, rózsaboktéta*; ein Roſenkranz, Roſen-Bouket.

Textor, ōris, m. 3. *takáts*; ein Weber. Hor.

Textōrĭus, a, um, *szövést illetö, ahoz való, takátsi, takáts módon való*; das Weben betreffend, webermäßig. Col. Machina textoria, Sen. *szövö-szék*; ein Weberſtuhl.

Textrīcŭla, ae, f. 1. (Dim. a textrix)

Digitized by Google

szövőasszony, v. leány; Weberinn. Arnob. 2) *varróleány*; ein Nähtmädchen. Idem.

Textrīna, ae, f. 1. *takátsmühely*; eine Weberwerkstatt Gloss. 2) *szövőszék*; ein Weberstuhl. Textrinam instruere, Cic. 3) *takátsmesterség, takátsság*; das Weberhandwerk.

Textrīnum, i, n. 2. idem. Sen.

Textrīnus, a, um, i. q. Textorius. Vitr.

Textrix, īcis, f. 1. *szövő asszony, v. leány*; eine Weberinn. Mart.

Textum, i, n. 2. i. q. sequens. Virg.

Textūra, ae, f. 1. *szövés, szött, vagy font dolog*; das Weben, Gewebe. Prop. Plaut. 2) *összefoglalás*; Zusammenfügung. Lucr.

Textus, a, um, (texo) *szött*; gewebt. 2) *font*; geflochten.

Textus, us, m. 4. *szövés, szött dolog, összefüzés, v. foglalás*; das Weben, Gewebe, auch ähnliche Zusammenfügung. Plin. Lucr. 2) *beszed fundamentoma*; die Grundlage einer Rede. Amm. Marc. Brevi textu percurram, Idem. *rövideden*; kürzlich.

Thabena, ae, f. 1. urbs Numidiae. Auct. B. Afr. Thabenenses, Idem. incolae ejusdem.

Thāis, ĭdis, f. 3. meretrix celebris Athenis. Cic.

Thala, ae, f. 1. urbs Numidiae. Sall.

Thălĕmēgus, a, um, e. gr. navis, Suet. *szobás hajó*; ein Fahrzeug mit Zimmern.

Thălămus, i, m. 2. *hálószoba*; das Schlafgemach. 2) e. gr. Eumenidum, Virg. *lakószoba, lakás, lakóhely, tartózkodás hely*; ein Wohnzimmer, eine Behausung, der Aufenthalt. Delubra, quae vocant thalamos (Apidis) Plin. 3) *léplyuk*; die Zellen der Bienen. Virg. 4) *alvódgy, dgy*; das Schlafbett oder Bett. Prop. 5) *házasok nyoszolyájok*; Ehebett. Virg. Prop. 6) *házasság*; die Ehe. Vita expers thalami, Virg. *házasság nélkül való, nőtelen, hajadon*; ehelos. Thalamos parare, Ovid. Thalamos ne desere pactos, Virg. *a' neked igért menyasszonyt*; die dir versprochene Braut.

Thălassa, ae, f. 1. *tenger*; das Meer. Sic vocatur liber nonus Apicii de piscibus marinis.

Thălassēgle, es, f. 1. i. q. Potamantis. Plin.

Thălassiărcha, ae, m. 1, *tengeri fővezér*; ein Admiral. Gloss.

Thălassĭcus, a, m. *tengert illető, hajosi*; die See betreffend, schiffmännisch. e. gr. color, Plaut. *hajósszin*; Farbe, dergleichen die Schiffleute haben. e. gr. ornatus, Idem. *hajós köntös*; schiffmännischer Habit.

Thălassĭnus, a, um, *tengerszinű*; meerfarbig, meergrün. Lucr.

Thălassio, Thalassius etc. vide; Talassio.

Thălassion phyeos, i, e. fucus marinus; *piroslító moszat*; Orseille, ein Gewächs an den Felsen des mittelländischen Meers, womit man purpurroth färbte. Plin. (Lichen roccella, L.)

Thălassites, ae, e. gr. vinum, Plin. *tengeribor, az az*: *melly valamelly edényben a' tengerbe leresztetik régiségе nevelésére*; Meerwein, i. e. der im Geschirre ins Meer gelassen wird, um dadurch sein Alter zu befördern.

Thălassŏmĕli, n. *mézzel elegyitett tengervis*; Meerwasser mit Honig vermischt. Plin.

Thălassŏmĕtra, ae, m. i. q. maris mensor.

Thălēa, ae, f. 1, i. q. Thalia.

Thălĕrus, i, n. 2. *tallér, pénz neme*; ein Thaler, eine Münze. Gloss.

Thāles, is et ētis, m. 3. philosophus Milesiensis, unus septem sapientum Graeciae. Cic.

Thālīa, ae, f. 1. una Musarum. Virg. 2) una Gratiarum. 3) nympha marina. Virg.

Thălĭarchus, i, m. 2. *gazda, vendéglő*; der Gasthalter. Hor.

Thalictrum, i, n. 2. *virántz (plánta)*; die Wiesenraute. Plin.

Thallus, i, m. 2. *zöld ág*; ein grüner Zweig. Virg.

Thălysia, ōrum, m. plur. festum Cereris. Cael. Rhod.

Thămyras, ae, m. 1. poëta Thracus. Ovid.

Thamnum, v. Thamnum, i, n. 2. *tsemete neme*; ein Strauch. Col.

Thapsi, et Thapsia, ae, f. 1 Digitalis Thapsi, L. *spanyol gyűszüvirág*; der spanische Fingerhut.

Thapsus, vel Thapsos, i, f. 2. peninsula et urbs Siciliae, Virg. 2) urbs in Africa propria. 3) Verbascum Thapsus, L. *ökörfarkkóró, király-*

Digitized by Google

gyertya, gyapjúfű; das gemeine Wohlkraut, der Himmelbrand.

Thăsus, v. —os, i, f. 2. insula maris Aegaei. Hinc: Thasius, a, um, inde oriundus. Virg.

Thaumantēus, i. e. a Thaumante originem ducens. Ovid.

Thaumantĭas, ădis, f. 3. i. e. Iris, filia Thaumantis. Virg.

Thaumas, antis, m. 3. Nom. pr. patris Iridis. Ovid.

Theamēdes, is, m. 3. *szeretsenorszàgi kő neme, melly a' vastat magától eltaszìtja*, ein Stein in Aethiopien, der das Eisen von sich stößt. Plin.

Thĕānder, dri, m. 2. *istenember egyszersmind*; Gott und Mensch zugleich. Gloss.

Thĕārūnum, i, n. 2. *Belgrád vdrosa*; die Stadt Belgrad. Geogr.

Thĕātrālis, e, *thedtromi, játékszìni*; das Theater betreffend, theatralisch.

Thĕātrĭcus, a, um, i. q. theatralis. Augustin.

Thĕātrum, i, n. 2. *thedtrom, játékszìn*; ein Schauplatz, Schauspielhaus. Cic. 2) *a' nézők, játéknézők a' thedtromban*; die Zuschauer. Commovere theatrum, Quint. 3) *akármelly közönséges hely, nézőhely, alkalmatosság, a' hol magát vagy tehetségeit valaki kimutathatja*: ein öffentlicher Ort und Gelegenheit sich und seine Talente öffentlich vor dem Publicum zu zeigen. Ingenii theatrum, Cic. Theatrum magnum habet ista provincia, Cic.

Thēbae, ārum, f. etiam: Thēbe, es, f. 1. nomen urbium, v. gr. in Graecia, Asia et Africa. Liv. Hinc: Thebaeus, i, m. 2. i. e. incola urbis Thebarum. Thebanus, Thebais, et Thebaicus, a, um, i. e. ex urbe Thebarum. Ovid.

Thebaeus, Thebais, Thebaicus, Thebanus, vide: Thebae.

Thēbe, es, f. 1. i. q. Thebae. 2) Nom. pr. nymphae. Ovid.

Thĕca, ae, f. 1. *akar minémű tartó, tok, takaró, tékafiók*; jede Art Futteral, Hülle, Decke, Scheide, Büchse ꝛc. Varr. Theca calamaria, Suet. *pennatartó*; die Federbüchse.

Thēcātus, a, um, i. e. theca inclusus. Sidon.

Thēcŭla, ae, f. 1. *tartótska, tokotska*; ein Büchschen. Cic.

Thelpusa, ae, f. 1. urbs Arcadiae. Plin.

Thēlygŏnum, i, n. 2. *telegony*; der Hundmeerkohl, das Bengelkraut. Plin

Thelyphŏnon, i, i. q. aconitum, Plin.

Thēlyptĕris, is, f. 3. id. qu. Polypodium Filix foemina, L. *páprágy*; eine weibliche Pflanze des Farrenkrauts. Plin.

Thema, ătis, n. 3. *felvétel, felvett dolog, mondás 's a' t mellyet valaki magyarázva előád*; das Thema oder Satz, der abgehandelt wird. Quint.

Thĕmis, ĭdis, f. 3. soror Jovis, dea justitiae. Ovid.

Themison, is, m. 3. Nom. pr. medici. Juv.

Thĕmista, ae, f. 1. philosopha Lampsacensis. Cic.

Themistŏcles, is, m. 3. praeclarus belli dux vel imperator Atheniensis. Nep. Hinc: Themistocleus, a, um, Cic.

Thēnar, āris, *z. a' hüvelyk harmadik ìzének hùsos része a' tenyér felől*; das Fleischichte in der Hand, zwischen dem Daumen und dem Mittelfinger. Medic.

Thĕŏcrătĭa, ae, f. 1. *istени kormány, mint a' miklyen által a' Zsidók hitték magokat igazgattatni az Ó Testamentomban*; die göttliche Regierungsform, wenn Gott unmittelbar das Regiment führet, wie bey den Juden im alten Testamente geschah. Theol.

Thĕŏdămas, āntis, m. 3. rex Dryopicorum. Prop.

Thĕŏdămĭa, ae, f. 1. festum Proserpinae apud Graecos. Coel. Rhod.

Thĕŏdĭscus, et Thĕŏtĭscus, a, um, *német*, deutsch. Lingua theodisca: *a' német nyelv*; die deutsche Sprache. Concil.

Thĕŏdōrĭcus, i, m. 2. rex Ostrogothorum. Hinc: Theodoricianus, a, um. Sid.

Thĕŏdōsius, i, celebris rhetor. Quint.

Theodosia, ae, f. 1. urbs in Chersoneso Taurica, hodie: Kaffa. Mela.

Thĕŏdōsĭus, i, Nom. pr. Imperatorum Orientalium. Hinc: Theodosianus, a, um. Cod. Just.

Thĕognis, ĭdis, m. 3. poëta Graecus antiquissimus. Lucil.

Thĕŏgŏnĭa, ae, f. 1. i. e. origo deorum. Cic.

Thĕŏlŏgĭa, ae, f. 1. *az istenségtudò*

Digitized by Google

tudomány, istentudomány, theológia; die Theologie, Lehre von Gott. Varr.

Thĕŏlŏgĭcus, a, um, *theológiai, istentudományi*; theologisch. Amm.

Thĕŏlŏgus, i, m. 2. *theológus, istentudományértő*; ein Theolog. Cic.

Thĕŏmăchĭa, ae, f. 1. *istenellenvaló hikelés*; die Bestreitung Gottes. Sariab.

Thĕŏmăchus, i, m. 2. *isten ellen hikelő*; ein Feind und Bestreiter Gottes. Idem.

Thĕon, ōnis, m. 3. Nom. pr. poëtae asperi et mordacis. Hor.

Thĕŏnĭna, ae, f. 1. id. qu. Portulaca. Apul.

Thĕŏnīnus, a, um, *mardosó*; beißend. Hor.

Thĕŏphănes, is, m. 3. historiarum scriptor. Cic.

Thĕŏphănĭa, ae, f. 1. et Theophania, ōrum, n. plur. idem quod Festum apparitionis Dei apud Graecos.

Thĕŏphŏrūmĕni, ōrum, m. plur. i. e. homines Numine adflati. Gloss.

Thĕophrastus, i, m. 2. philosophus et orator Graecus. Cic.

Thĕŏpompus, i, m. 2. historiarum scriptor Graecus. Cic.

Thĕōrēma, ătis, n. 3. *tétel, vizsgálat alá veendő és megmutatandó tétel, v. dilitás*; ein Satz, ein Lehrsatz, der untersucht und erwiesen wird. Gell.

Thĕōremătĭum, ĭi, n. 2. Dimin. a theorema. Gell.

Thĕōrētĭca, ae, f. 1. ac. ars; *tudományértés gyakorlás nélkül*; die Theorie, die Kenntniß einer Wissenschaft ohne Ausübung. Quint.

Thĕōrētĭce, es, f. 1. idem.

Thĕōrētĭce, Adv. *vizsgálva, tudományként*; theoretisch, betrachtend. Gloss.

Thĕōrētĭcus, a, um, *vizsgáló, vizsgálódó, esmérети*; theoretisch betrachtend, die bloße Kenntniß einer Sache betreffend. Gloss.

Thĕōrĭa, ae, f. 1. *alkatesmeret, alkatmagyarázat*; die Theorie, Grundkenntniß, Einsicht, Erklärung. Idem. 2) *vizsgálás, vizsgálat, megvizsgálat*; die Betrachtung, Untersuchung. Gloss.

Thĕōrĭce, es, id. qu. Theoretica. Hier.

Theosophus, i, m. 2. id. qu. Theologiae peritus. Gloss.

Thĕŏtŏcos, i, f. 2. *istenszülő*; Gottergebärerinn. Cod. Just.

Thĕŏthēca, ae, f. 1. *istenségtartó*; die Monstranze. Gloss.

Thĕŏxĕnŭus, ĭi, m. 2. cognomen Apollinis. Gloss.

Thĕrămēnes, is, m. 3. Nom. pr. philosophi Athenienſis.

Thĕrăpeutĭca, ae, f. 1. *az orvositudománynak az a' része melly a' nyavalyával való bánás módját tanítja*; ein Theil in den medicinischen Wissenschaften, welcher lehret, wie man in Heilung der Krankheiten verfahren soll. Med.

Thĕrăpeutĭcus, a, um, *gyógyítóerejű*; was eine heilende Kraft hat. Med.

Thĕrăpĭa, ae, f. 1. *orvosló mesterség, orvoslás mestersége*; die Kunst zu heilen. 2) *gyógyító eszköz*; ein Heilungsmittel, ein Hülfsmittel zur Genesung. Med.

Thĕrapne, es, f. 1 et Therapnae, ārum, pl. urbs in Laconica, locus natalis Helenae. Hinc: Therapnaeus, a, um. Ovid.

Thĕrăsĭa, ae, f. 1. insula ad Cretam. Plin.

There, es, f. 1. idem.

Theriaca, ae, f. 1. *terjék, méregölő*; der Theriak, ein Hülfsmittel wider das Gift. Tert.

Thĕrĭăcālis, e, et Theriacus, a, um, *terjékhez való, terjéki*; zum Theriak gehörig. Apul.

Thĕrĭăcārĭa, ae, f. 1. a' *terjékfű levelei, szára, és gyökere*; Großbalbrian oder Theriak-Kraut und Wurzel. Botan. (Voleriana officinalis, L.)

Thĕrĭăcus, a, um, *méregölő, méregellenvaló*; wider das Gift dienlich. Plin.

Thĕrĭbēthron, i, n. 2. *oroszlántalpfű*; Löwenfuß, ein Kraut. Apul.

Thĕrĭcles, is, m. 3. celebris statuarius, et primus fabricator poculorum figulinorum. Cic.

Thĕrĭŏtrophēum, ĕi, n. 2. *vadaskert*; ein Thiergarten. Varr.

Thĕrĭstrum, i, n. 2. *nyári köntös*; ein Sommerkleid. Tert.

Thermae, ārum, f. pl. *melegferdő, bánya*; warme Bäder oder warmes Bad. Plin.

Thermaeus, a, um, i. q. Thermaicus, v. gr. sinus. Tacit.

Thermăĭcus, a, um, v. gr. sinus, i. e. sinus Thessalonicae urbis in Ma-

Digitized by Google

cedonia, quae olim Therme vocabatur, hodie: Golfo di Salonichi. Plin.

Thermanticus, a, um, *melegitő*; erwärmend, zum Erwärmen dienlich. Apul.

Thermăpăla ova; *lágytojás melegen*; warme und weiche Eyer. Theod. Prisc.

Thermīnus, a, um, v. gr. oleum, Plin. *fejér tsigafürtből, v. figebabból készült, p. o. olaj*; aus Lupinen, Feigenbohnen.

Thermōdon, tis, m. 3. fluvius in Ponto, ad quem Amazones habitabant. Virg.

Thĕrmŏmĕtrum, i, n. 2. *melegmérő*: ein Wärmemesser, Thermometer. Mathem.

Thĕrmŏpōla, ae, m. 1. *meleg étel és meleg ital árulnak, a' milliyen p. o. ma a' kávéház*; ein Ort wo man warme Getränke feil hatte, nach unserer Art Kaffeh-Haus. Plaut.

Thermŏpōto, āre, v. gr. gutturem, Plaut. *meleg italt inni*; warmes Getränk trinken.

Thermŏpylae, ārum, f. pl. *szoros általjárás az Oeta hegyén Thessaliában melly Görögországot szinte kétfelé választja*; ein enger Paß des Berges Oeta in Thessalien, der Griechenland in der Mitte scheidet. Liv.

Thĕrmōsecŏpium, ii, n. 2. *meleget és időváltozást mutató üveg*; ein Wetterglas. Gloss.

Thermŭlae, ārum, [f. Dimin. a thermae. Mart.

Thĕrŏdămas, āntis, m. 3. Nom. pr. regis Scytharum. Ovid.

Thersītes, ae, m. 3. Nom. pr. viri Graeci turpissimae formae, ad obsidionem Trojae. Ovid.

Thēsărĭca, ae, f. 1. *szeles útfő*; breiter Wegerich. Apul.

Thēsaurārius, a, um, *kintset illető, kintshez tartozó*; den Schatz betreffend. Plaut.

Thēsaurārius, ii, m. 2. *kintstárnester*; ein Schatzmeister. Plaut.

Thēsaurensis, is, m. 3. id. qu. Thesaurarius, ii. Cod. Just.

Thesaurizo, āre, 1. *kintset gyűjteni*, Schätze sammeln. Gloss.

Thesaurochrysŏnicocrysĭdes, nomen fictum, in hominem avarissimum.

Thēsaurŏphylăcium, ii, n. 2. i. q Aerarium.

Thēsaurus, i, m. 2. *kincs*; der Schatz. Thesaurum defodere, v. obruere, Quint. *a' kintset eldásni*; den Schatz vergraben. 2) *gazdagság, bővelkedés valamiben, v. valamivel*; der Überfluß, der reiche Vorrath. Argumentorum thesaurus, Quint. *az okok bőviben való felhordása*; viel Beweisthümer. 3) *kintstár*; das Behältniß eines Schatzes, Schatzkammer. Liv. Thesaurum effringere, Plin. Hinc: Trop. Thesaurus rerum omnium memoria est, Cic. *az emlékezet minden dolgoknak a' kintstára*; das Gedächtniß ist ein Behältniß aller Dinge.

Thēsēis, Thēsēĭus et Thēsĕus, a, um, vide: Theseus.

Thēseus, ĕi et ĕos, m. 2. Nom. pr. filii Aegei regis Athenarum. Cic. Hinc: Theseius, et Theseus, a, um, *Theseusi*; Theseisch. Thesēis, ĭdis, sc. Musa. Juv. i. e. carmen de Theseo.

Thēsion, vel —ĭum, ii, n. 2. *lenlevelű bögretok (egy plántu)*; das Leinblatt. Plin.

Thĕsis, is, f. 3. *tétel, mondás, dilitás*; der Satz. Quint.

Thesmŏphŏria, ōrum, n. pl. festum in honorem Cereris. Plin.

Thespĭae, ārum, f. pl. urbs Boeotiae. Cic.

Thēspĭăcus, a, um, i. e. urbe Thespiarum. Stat.

Thespĭădes, ae, m. i. e. Boeoticus. Valer. Fl. 2) incolae urbis Crotonis. Sil.

Thespĭas, ădis, f. 3. i. e. ex urbe Thespiarum. Ovid. 2) filia Thespii. Sen.

Thespiensis, e, i. e. ex urbe Thespiarum, v. gr. insola. Cic.

Thespĭus, a, um, i. q. Thespiensis. Fl.

Thespĭus, ii, m. 2. filius Theuthrantis, regis Mysiae. Arn.

Thesprōtia, ae, f. 1. regio in Epiro. Liv. Hinc: Thesprotius, a, um, v. gr. sinus, Liv. 2) urbs in Epiro. Plin.

Thesprōtus, i, Nom. pr. regis. Prop.

Thessălia, ae, f. 1. regio, provincia,

vel pars Graeciae, inter Macedoniam, Epirum, Doriu, Locrin et mare Aegeum sita; *Thessdlia*; Theſſalien. Cic.

Thessălĭcus, et Thessălius, a, um, *Thessdliai*; Theſſaliſch. Ovid.

Thessălŏnica, ae, et Thessalonice, es, f. 1. urbs Macedoniae, hodie: Salonichi; *Thessalónica*; Theſſalonica.

Thessalonicenses, ium, pl. i. e. incolae urbis Thessalonicae. Cic.

Thessălus, a, um, *Thessdliai*; Theſſaliſch. Hinc: Thessali, ōrum, pl. i. e. incolae Thessaliae. Liv.

Thestĭădes, ae, m. 1. et Thestĭas, vide: Thestius.

Thestĭus, ĭi, m. 2. rex in Aetolia, pater Ledae, et Althaeae. Hinc: Thestiades, ae, m. 1. i. e. unus ex posteris Thestii. Thestias, ădis, f. 3. filia Testii, i. e. Althaea. Ovid.

Thestor, ŏris, m. 3. pater Calchantis, vatis Graeci in bello Trojano. Ovid.

Thestŏrides, ae, m. 1. i. q. Calchas. Ovid.

Thēta, n. Indecl. litera th Graecorum.

Thĕtis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. nympha marina; uxor Pelei, et mater Achillis. Hor.

Theumēsus, v. —os, i, mons Boeotiae, prope ad urbem Thebarum. Stat.

Thĕurgĭa, ae, f. 1. *gonoszlelkek elűzése, bahonaság*; die Geiſterbannung. Amm.

Theutŏni, Theutŏnes etc. vide: Teutoni.

Thīa, ae, f. 1. insula ad Cretam insulam. Mela.

Thĭăsus, vide: Thyasus.

Thiătis, mensis nomen apud Aegyptios. Plin.

Thīmărum, i, n. 2. urbs Thessaliae. Liv.

Thirmĭda, ae, f. 1. urbs Numidiae. Sall.

Thisbe, es, f. 1. amasia Pyrami. Ovid. 2) urbs Boeotiae. Plin.

Thlasĭas, ae, m. 1. i. e. vir castratus. Pand.

Thlaspi, Ind. n. *tarsóka, pásztortáska*; die Taſche, das Taſchenkraut. Plin.

Thlibias, ae, id, qu. Thlasias.

Thŏantēus, a, um, v. gr. Diana Thoantea, i. e. Taurica, Val. Fl.

Thŏantĭas, ădis, f. 3. i. q. filia Thoantis. Ovid.

Thōantis, ĭdis, f. 3. i. q. Thontias. Stat.

Thŏas, āntis, m 3. Nom. pr. regis in Chersoneso Taurica. Ovid. 2) rex in insula Lemno, pater Hypsipyles. Ovid.

Thŏlus, i, m. 2. *ormógerenda, szelemengerenda*; der Schlußbalken am Dache. Virg. 2) *kupfedél, kerekfedél*; ein rundes Dach, Kuppeldach. Varr. et Vitruv.

Thōmix, v. Thomex, icis, f. 3. *kenderkötél*; ein Hanfſeil. Lucil.

Thōra, ae, f. 1. Ranunculus Thora, L. *gyilkos sisorontók*; der ſchweizeriſche Hahnenfuß. 2) liber legum Judaeorum. Gloss.

Thōrăcātus, a, um, *mejjpántzélos*; einen Bruſtharniſch anhabend. Plin.

Thōrax, ācis, m. 3. *mejj*; die Bruſt. Cels. 2) *mejjpántzél*; ein Bruſtharniſch. Liv. 3) *mejjrevaló*; eine Art Kleidungsſtück, ein Bruſtlatz. Juv.

Thorĭus, a, um, cognomen Romanum.

Thōrūnum, i, n. 2. *Thor városa Prusszziában*; die Stadt Thoren in Preuſſen. Geogr.

Thos, ōis, m. 3. *farkas faja*; eine Art Wölfe. Plin.

Thot, vel Thoth, nomen Mercurii apud Aegyptios. Cic.

Thrăca, ae, v. Thrăce, es, f. 1. *Thrácia*; Thracien. Virg.

Thrăces, um, vide: Thrax.

Thrăcĭa, ae, f. 1 *Thrácia, mellyma Bolgárországgal és Romániával*; Thracien. Mela.

Thrăcĭus, a, um, *Thrácziai*; in oder aus Thracien, Thraciſch. Virg.

Thrăcus, a, um, i. q. Thracius.

Thrascĭas, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; Nordweſtwind. Vitr.

Thrasimenus, vide: Trasimenus.

Thrăso, ōnis, m. 3. (Nom. pr.) *kérkedő*; ein Prahler. Ter. Hinc: Thrasonicus, a, um, *kérkedő*; prahlend; et Thrasonice, Adv. *kérkedve*; prahleriſch. Ter.

Thrasybulus, i, m. 2. nobilis vir Athenienſis. Nep.

Thrax, ācis, m. 3. *Thrácus, Thrácziai, Thrácziaból való, p. o. ember, ló, 's a' t.* in, aus Thracien, Thraciſch, ein Thracier. Ovid. Thraces, *a' Thrácusok*; die Thracier. Liv.

Thrēce, es, f. 1. *Thrácia*; Thracien. Ovid.

Digitized by Google

Thrēces, um. pl. i. e. gladiatores armis Thraciis. Cic.

Thrēcĭdĭca, ōrum, n. pl. i. e. arma Thracia, vel gladiatorum Thraciorum. Cic.

Thrēcĭus, a, um, *Thrácziai*; Thracisch.

Thrēĭcĭus, a, um, v. gr. sacerdos, Virg. vates, Ovid. *Thrácziai*; Thracisch.

Thrēissa, contr. Thressa, ae, f. 1. *Thrácziai, Thrácziából való, p. o. asszony*; in oder aus Thracien, eine Thracierinn. Virg. et Ovid.

Thrēnōdĭa, ae, f. 1. i. q. lugubris cantus; *szomorú ének*; ein Trauerlied. Gloss.

Thrēnus, i, m. 2. *sirás, szomorú ének*; das Weinen, Klaglied, Trauerlied. Auson.

Threx, ĕcis, i. q. Thrax. Hor.

Thrĭdax, ăcis, f. 3. i. q. lactuca.

Thrips, ĭpis, m. 3. *kójagiábú, (bogár)* der Blasenfuß, ein Holzwurm. Plur. thripes. Plin.

Thrōmbōsis, is, f. 3. *tójmegsürüdés a' mejjben, v. tsetsben*; die Verdickung oder Stockung der Milch in den Brüsten. Med.

Thrŏnus, i, m. 2. *thrónus, királyiszék*; ein erhabener Sitz, Thron. Plin.

Thryallis, ĭdis, f. 3. *egy Brasiliai plánta*; die Tryallie. Plin.

Thūcydĭdes, is, m. 3. historiarum scriptor Graecus, Cic.

Thūle, vel Thyle, es, f. 1. antiquis pars Britanniae septentrionalis, Plin.

Thunnus, vide: Thynnus.

Thūrĭbŭlum, vide: Turibulum etc.

Thūrĭ, ōrum, v. Thūrĭae, ārum, et Thūrĭum, ĭi, n. 2. urbs Lucaniae, Caes. Hinc: Thurinus, a, um, v. gr. ager, et Thurini, ōrum, pl. i. e. incolae urbis Thuriorum, Liv.

Thūringĭa, ae, f. 1. *Thuringia, Németországi tartomány*; die Landschaft Thüringen. Geogr.

Thūringĭcus, a, um, *Thuringiai*; thüringisch. Geogr.

Thus, vide: Tus.

Thuscus, vide: Tuscus.

Thya, v. Thyia, ae, f. 1. et Thyon, i, n. 2. *tújafa*; der Thujabaum. Plin.

Thyas, v Thyias, ădis, f. 3. i. q. Baccha, Virg. et Ovid.

Thyăsus, vel Thiasus, i. m. 2. i. e. saltatio in honorem Bacchi, Catull. Virg.

Thyātīra, ae, f. et ōrum, n. pl. urbs Lydiae. Plin.

Thyrris, id. qu. Tiberis.

Thyĕne, es, f. 1. Nom. pr. Nymphae, nutricis Jovis. Ovid.

Thyestes v. Thyesta, ae, m. 1. Nom. pr. filii Pelopis, pater Aegisthi. Ovid. Hinc: Thyesteus, a, um, v. gr. amor, Ovid.

Thymbra, ae, f. 1. id. qu. Thymbre. 2) id. qu. Satureja. Plin.

Thymbre, es, v. Thymbra, ae, f. 1. urbs in Troade. Hinc: Thymbraeus, a, um, v. gr. Apollo. Virg.

Thymĕle, es, vel Thyměla, ae, f. 1. Nom. pr. celebris saltatricis, Juv. 2) illa pars theatri ubi saltabant. Sidon.

Thymĭāma, ătis, n. 3. *füstölő jószágú füszer*; Räucherwerk. Cels.

Thymĭāmus, a, um, *kakukfű kedvelője*; Thymian liebend. Plaut.

Thymĭnus, a, um, *démutkából vagy kakukfűből való*; aus Thymian. Colum.

Thymĭon, i, n. 2. *bibirtsó neme, szémölts*; eine Art Warzen. Plin.

Thymītes, ae, m. 1. v. gr. vinum, *kakukfűvel tsindlt bor*; Thymian-Wein, Wein mit Thymian gewürzt. Colum.

Thymōsus, a, um, *kakukfüves*; voll Thymian. Plin.

Thymum, i, n. et Thymus, i, m. 2. *démutka, kakukfű, vad tsombor*; der Thymian. Plin. Ovid.

Thyni, ōrum, populus Thraciae. Mela.

Thynĭas, ădis, f. i. e. Bithynica ex Thracia. Prop.

Thynnus, v. Thunnus, i, m. 2. *tinnkal*; der Thunfisch. (Scomber Thynnus, L.) Plin.

Thynus, a, um, i. e. Bithynicus, a, um, in Thracia. Hinc: Thyni, i. e. populi in Thracia, Hor.

Thyōne, es, f. 1. cognomen matris Bacchi, Hinc: Thyoneus, i, i. e. Bacchus. Hor.

Thyre, es, f. 1. urbs in Peloponneso. Stat.

Thyrŏīdes, id. qu. prima cartilago asperae arteriae, Med.

Thyrĭum, v. Thyrĕum, i, urbs Acarnaniae, Liv. Hinc: Thyrienses, i. e. incolae hujus urbis, Liv.

Thyrōma, ătis, n. 3. *ajtófelek, ajtóráma*; das Thürgestell. Vitruv.

Digitized by Google

Thyrsiculus, i, m. 2. *szdratska, kotsánka*; kleiner Stängel. Apul.

Thyrsiger, a, um, *Bacchust pálczát, v botot hordozó*; den Thyrsus oder Bacchus-Stab führend. Senec. 2) Subst. i. e. Bacchus.

Thyrsus, i, m. 2. v. gr. lactuculae, Svet. *szár, kotsány, torzsa*; jeder Stängel, Stamm oder Strunk eines Gewächses oder Pflanze. 2) *Bacchusnak borostyánnal és szőlőlevelekkel körülfont botja*; der mit Epheu und Weinreben umwundene Stab, den Bacchus schwärmend in der Hand trug, Thyrsus, Bacchus-Stab. Horat.

Thysdrus, Tysdrus v. Tusdrus, i, f. 2. v. Tisdra, ae, f. 1. urbs in Africa propria. Hinc: Tisdritanus, a, um, Auct. B. Afr.

Tiāra, ae, f et Tiāras, ae. m. 1. *főravalójok a' napkeleti férfiaknak, turbán*; ein morgenländischer Kopfschmuck des männlichen Geschlechts, der sogenannte Turban. Senec. Tiaras sacer, Virg.

Tiārātus, a, um, *turbánes*; einen Turban aufhabend. Sidon.

Tibărāni, ōrum, pl. populus Ciliciae, Cic.

Tibĕrĕus, a, um, id. qu. Tiberianus, Stat.

Tibĕrĭānus, a, um, i. e. imperatorem Tiberium concernens, v. ab eo oriundus; *Tibériusi*: Tiberisch Svet.

Tibĕrĭas, ădis, f. 3. urbs in Galilaea, Plin. 2) mare ad Galilaeam, Plin.

Tibĕrĭnis, ĭdis, f. *Tibériusi*; Tiberisch, den Tiberius betreffend. Ovid.

Tibĕrīnus, a, um, v. gr. ostium, Cic, amnis, Liv. *Tiberisi, Tiberisből való, 's a' t.* in, bey, oder aus der Tiber, Tiberisch. 2) Subst. *Tiberis folyó vize*; die Tiber, der Tiberfluß. Cic. et Virg. 3) Nom. pr. regis, in Albo, Liv.

Tibĕris, is, m. 3. et contr. Tiberis, vel Thybris (Tybris), Gen. Thybridis, etc. *Tiberis, Tíber, folyóvíz Rómamellett*; Tiber, Tiberfluß bey Rom. Cic. 2) Nom. pr. regis in Italia.

Tibĕrĭus, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, contr. Ti. vel. Tib. v. gr. Ti, Gracchus, Tiber. Nero, etc.

Tibi, Dat. Pron. tu: *neked*; dir.

Tibia, ae, f. 1. *lábszártsont, lábcsont*; das Schienbein, besonders dessen vorderer Knochen oder Röhre. Cels. 2) *síp, flóta, furulya*; eine Pfeife, Flöte. Tibia utricularis, Gloss. *duda*; eine Sackpfeife. 3) Met. apertis tibiis loqui, Quint. *világosan és magyarán beszélleni*; klar und deutlich reden.

Tibiāle, is, n. 3. *karisnya, botos*; ein Strumpf, ein Fußsäckel. Svet. 2) *szárpántzél*; ein Beinharnisch. Sid.

Tibiālis, e, *lábszárt illető, oda tartozó*; das Schienbein betreffend. 2) *sípnak való*; zur Pfeifen dienlich. Plin.

Tibicen, ĭnis, m. 3. *sípos, flótás*; ein Pfeifer, Flötenspieler. Cic. 2) *oszlop, támasz*; eine Säule, Stütze. Ovid. Urbs tenui tibicine fulta, Juv.

Tibicina, ae, f. 1. *sípos, v. flótázó asszony*; Flötenspielerinn. Plaut.

Tibicinium, ii, n. 2. *flótázás*; das Flötenspielen. Apul.

Tibicino, āre, 1. *flótázni, sípolni*; auf der Flöte spielen. Fulgent. 2) *támogatni*; stützen. Tertull.

Tibiscus, i, m. q. *Tisza, folyóvíz Magyarországban*; die Theis, ein Fluß in Ungarn. Geogr.

Tibricŏla, ae, c. *a' Tiberis folyóvize mellett lakó*; der an der Tiber wohnt. Prud.

Tibrīnus, id. qu. Tiberinus.

Tibŭlus, i, f. 3. *vad tzirboly fenyő*; ein wilder Zirbelbaum. Plin.

Tibullus, i, m. 2. *poéta Romanus*.

Tibur, ŭris, n. 3. urbs Italiae, hodie: Tivoli. Hinc: Tibure, tis, m. i. e. incola hujus urbis: in plur. Tiburtes, Liv.

Tiburtīnus, a, um, i. e. ex urbe Tiburi, Plin. Ep.

Tiburtus, i, Nom. pr. viri, qui urbem Tiburis condidit, Virg.

Tichŏbātes, ae, m, 1. *falramdszó* der auf die Mauer steigt. Vop.

Ticīnum, i, n. 2. urbs Italiae, hodie: Pavia, Tac.

Ticīnensis, e, i. e. ex urbe Ticino, Aur. Vict.

Ticīnus, i, m. 2. fluvius ad urbem Ticinum, hodie: Tessino. Tac.

Ticīnus, a, um, *Ticinumi*; Ticinisch. Sil.

Tifernum, i, n. 2. Nom. pr. urbium, in Umbria.

Tigellius, ii, m. 2. Nom. pr. musici, Hor.

Tigillum, i, n. 2. *léttzatska, gerendátska*; eine kleine Latte, ein kleiner Balken. Liv.

Tigillus, i, m. 2. cognomen Jovis, Aug.

Digitized by Google

Tignārius, a, um, v. gr. faber tignarius, Cic. *dts*; der Zimmermann.

Tignum, i, n. et Tignus, i, m. 2. *léta*; eine Latte. Vitr. 2) *gerenda, építő-fa*; ein Balken oder Stück Bauholz. Caes.

Tigrānes, is, m. 3. rex Armeniae, Cic.

Tigrifer, a, um, *tigrishordozó*; Tiger tragend. Sidon.

Tigrīnus, a, um, *tigrisi, tarka, foltos*; von Tigern, getiget, buntfleckig. Plin.

Tigris, is et Idis, m. et f. 3. *tigris*; der Tiger, das Tigerthier. Virg. 2) Gen. m. *a' Tigris folyóvize Assidban*; der Tiger oder Tigerfluß in Asien. Horat.

Tigūrīnus pagus, *a' Zürichi Kánton Helvétziában*; der Canton Zürch. Cels. 2) *Tigúrumi, Zürichi*; Zürchisch. Caes.

Tigúrum, i, n. s. alias, Thauricum, et Thuregum, i, n. *Tigúrum v. Zürich városa Helvétziában*; die Stadt Zürch in der Schweitz. Geogr.

Tilia, ae, f. 1. *hársfa*; die Linde. Virg. 2) *hárshéjj*; der Bast von der Linde. Plin.

Tiliāceus, a, um, *hársfából való, hársfa*; aus Lindenholz. Capitol.

Tiliāciněus, a, um, idem. Colum.

Tiliāris, e, id. qu. Tiliaceus.

Timantes, is, m. 3. Nom. propr. pictoris celebris, Hist.

Tímāvus, i, m. 2. fluvius Italiae Superioris, hodie: Timao, Virg.

Timĕfactus, a, um, *megijesztett, elrettentett, elrémített*; in Furcht gesetzt, erschreckt. Cic.

Timĕo, ui, ēre, 2, v. gr. aliquem, Cic. aliquid, Cic. v. sibi ab aliquo, Cic. *félni valamitől*; fürchten, sich fürchten vor etwas, oder einen, Jemanden. 2) Sine Accus. *félni, félelemben lenni*; fürchten, sich fürchten, in Furcht seyn. Terent. Quid agatur, timeo, Cic. Quid possem, timebam, Cic. 3) timere pro aliquo, Plin. jun. *félteni valakit, félelemben lenni valaki éránt*; für einen besorgt seyn. Timeo tibi, Ter. *féltelek*; ich bin wegen deiner besorgt.

Timesco, ui, ĕre, 3. *megijedni, félelemben lenni*; in Furcht gerathen. Virg.

Timide, Adv. *félve, félénken*; furchtsam, mit Furchtsamkeit. Cic. Timidius, Caes. timidissime, Quintil.

Timĭdĭtas, ātis, f. 3. *félénkség*; die Furchtsamkeit. Cic.

Timĭdŭle, Adv. *félénkmódra*; etwas furchtsam. Apul.

Timĭdus, a, um, *félénk*; voller Furcht, furchtsam. Homo timidus, Cic. Comp. timidior, Hirt. Sup. timidissimus, Ovid.

Timŏlĕon, tis, m. 3. bellidux vel imperator Corinthius, Nep.

Timon, ōnis, m. 3. Nom. pr. virorum. 2) Timon Atheniensis, misanthropus, et atrox, Cic.

Timor, ōris, m. 3. *félelem*; die Furcht. Timorem alicui injicere, Cic. v. incucere, Cic. *megijesztени valakit, rdijesztени valakire*; einen Furcht machen oder einjagen. Timore adfici, Brut. in Cic. Ep. *félni*; sich fürchten. In timore esse, Liv. *félelemben lenni, félni*; in Furcht seyn. Prae timore, Ter. *a' félelem miatt, félelemből*; aus (vor) Furcht. 2) *ijedtség*; der Schrecken. Ovid.

Timŏthĕus, i, m. 2. bellidux vel imperator Atheniensis, Nep.

Tina, ae, f. 1. *bornakvaló edény*; ein Weingefäß. Varr.

Tinca, ae, f. 1. *tsompó, (tzigdnyhal)*; die Schleihe. (Cyprinus Tinca, L.)

Tinctĭlis, e, *bémártani való*; worin etwas eingetaucht wird. Ovid.

Tinctor, ōris, m. 3. *festő, belémártdó által festő, p. o. rukafestő*; der Färber. Vitruv.

Tinctōrius, a, um, *festő, festésre való*; das Färben betreffend. Plin. 2) mens tinctoria, Plin. *vérengéző, vérszomjúhozó elme*; ein blutdürstiges Gemüth.

Tinctūra, ae, f. 1. *festés, megfestés, befestés, bémázolás, bémártás*; das Färben, Eintunken. Plin. 2) *festékből készített színes nedv*; ein farbiger Kräuter-Auszug. Gloss.

Tinctus, a, um, (tingo) *bémártott, meg, v. befestett*; eingetunkt, gefärbt. Tincta muricā vestis, Mart. *tsigavérrel festett köntös*: ein Rock in Purpur gefärbt. 2) e. gr. literis, Cic. *szép ismérettel bíró*; einige Kenntniß habend. Laelia patris elegantia tincta, Idem. 3) verba sensu tincta, Quint i. q. exprimentia sensum.

Tinctus, us, m. 4. i. q. Tinctura, Plin.

Tĭnĕa, ae, f. 1. *moly*; die Motte. (Phalaena Tinea, L.) Hor. Plin. 2)

Digitized by Google

szú; der Holzwurm. Vitr. 3) *gelesztа*; der Spulwurm. Plin. 4) c. gr. *agrestis*, Ovid. *selyembogár*, *selyemeresztő bogár*; ein Seidenwurm. 5) *méhköpüben lévő féreg*; ein Bienenwurm. Colum.

Tinčŏla, ae, f. 1. Dim. *férgetske*; ein Würmchen Veget.

Tinčōsus, a, um, *férges*; voll Würmer. Colum. 2) *molyos*, *molyette*; mottig, voller Schaben. 3) *szúette*; wurmstichig.

Tinge, Tingi, v. Tingis, urbs Mauritaniae, hodie: Tanger; ab hac urbe una pars Mauritaniae vocatur: Mauritania Tingitana. Geogr.

Tingens, tis, m. 3. *festő*; ein Färber. Tingentium officina, Plin. *festőház*; ein Färberhaus.

Tingentĕra, ae, f. 1. urbs Hispaniae, locus natalis Melae. Mela.

Tĭngo, v, Tinguo, nxi, nctum, ĕre, 3. c. gr. pedes, Plin. ora lacrymis, Ovid. pascua rore, Calp. *megnedveslni*, *áztatni*; benetzen, anfeuchten 2) c. gr fasces in amne, Ovid. *bé. v. belemártani*; eintunken, eintauchen 3) c. gr lanas murice, Hor. comam, Ovid. *festeni*; färben. Tinguntur sole populi, Plin 4) c. gr. poculis aliquem, Cic. *valakit meg, v. lerészegíteni*, *leitatni*; einen besäufen. 5) c gr. veneno aliquid, Curt. *megmérgezni*; etwas vergiften. 6) c. gr. nummos, Ulp. *kifózni*, *hogy más szine legyen*; ausfieden, daß es eine andere Farbe bekommt. 7) Trop. c. gr. loca lumine, Luer. *megvilágositni*; erhellen, erleuchten. 8) *keresztelni*; taufen. Cypr.

Tingŏmĕnae, ārum, f. plur. *kelletinél több ivás*; der Überfluß im Trinken.

Tīnĭa, ae, f. 1. fluvius Umbriae, Plin.

Tīnĭa, ōrum, n. plur. *borosedények*; Weingefäße. Fest.

Tinĭārĭa, ae, f. 1. *poléi tarorja*; Mottenkraut. (Teucrium Polium L.) Scrib. Larg.

Tinnīmentum, i, n. 2. (tinno) *tsengés*, *pengés*; das Klingen, Geklingel. Plaut.

Tinnĭo, ivi, et īi, ītum, īre, 4. *tsengeni*, *pengeni*, *zengeni*; klingen, schellen, klimpern. Aures tinniunt, Catull. 2) *kidltani*, *énekelni*; schreyen, singen. c. gr nimium, Plaut. *sokat kiabálni*, *v. fetsegni* zu viel schreyen oder Geschwätz machen. Voce sua tinnire temperent, Plaut. *ne lármázzanak nagyon*; mögen nicht zu laut schreyen. 3) *tsiriheni*, *tsiripolni*; zwitschern. Calp. 4) *a' pénzt tsörgetni*, *v. pengetni*, *v. fizetni*; mit Gelde klimpern. Si quid Dolabella tinniat, Cic.

Tinnĭŏlum, i, n. 2. *tsengetyű*, *tsengő*, *pergő*; eine Schelle, ein Glöckchen. Gloss.

Tinnĭto, āre, 1. Frequ. *tsengetni*; klingeln Commod. 2) *énekelni*, *hangitsálni*, *zengedezni*; singen. Auct. Carm. de Philom.

Tinnĭtus, us, m. 4. *tsengés*, *pengés*; das Klingeln, Geklingel. Virg. c. gr. aurium, Plin. *tsengés*, *tsendülés*; das Klingen der Ohren. 2) Trop. *kellemetes beszéd a' fülnek*, *de a' mellyben nints erő*, *üres hang*; das angenehme Reden fürs Ohr, aber ohne Kraft. Auct. Dial de Orat.

Tinnŭlus, a, um, c. gr. sistrum, Ovid. *pengő*, *tsengő*, *zengő*; klingend, schellend. Trop. c gr rhetor, Quint. *szép beszédű*, *de nem fontos ordtur*; ein Redner, der die Worte schön zusammen setzt, aber nicht kräftig und geistig redet.

Tinnuncŭlus, v. Tinuncŭlus, i, m. 2. *toronylakó solyom*; der Thurmfalke. (Falco Tinnunculus, L.) Plin.

Tintinnābŭlātus, a, um, *tsengetyűs*, *tsengős*, *pengős*; Schellen tragend. Sidon.

Tintinnābŭlum, i, n. 2. i. q. Tinniolum, Plaut. Juv.

Tintinnăcŭlus, i, m. 2. *korbácsoló*, *verő*, *hohérinas*, *hengér*, *borten*; ein Peitscher, Henkersknecht. Plaut. 2) Adj. *tsengő*, *zengő*, *pengő*; schellend, klingend Idem. 3) *tsevegő*, *tsiriheló*; schwirrend. Plaut.

Tintinno, āre, 1. i. q. tinnio, Nigid.

Tintĭno, āre, 1. i. q. tinnio, Catull.

Tintinnum, i, n. 2. i. q. Tinniolum, Gloss.

Tintinnus, i, m. 2. i. q. tintinnabulum, Venant. Fort.

Tīnus, i, f. 2. *bangita faja*; eine Art des Lorberbaums. (Viburnum Tinus L.) Plin.

Tīphe, es, f. 1. *alakor*, *fejér alakor*, (*búsa*); Peterskorn, Einkorn, eine Getreideart. Plin. (Triticum monococcon, L.)

Tīphyon, i, n. 2. *narcisus fájú plánta*; eine Pflanze, Art von Narcisse. Plin.

Digitized by Google

Tīphys, yos, m. 3. gubernator navis Argus, Virg.

Tippūla, ae, f. 1. *vizen, v. vízhátán futosó hogdr*; ein Insect, das schnell übers Wasser laufen kann. Plaut.

Tīrĕsias, ae, m. 1. vates celebris Thebanus, excaecatus a Junone. Cic. Hor. 2) Apell. *vak*; blind. Gloss.

Tīrīda, ae, f. 1. urbs Thraciae, Plin.

Tīrīdātes, ae, m. 1. rex Armeniae, Hor.

Tīrīstāsis, is, f. 3 urbs Thraciae, Plin.

Tīro, ōnis, m 3 *új katona, új vitéz, rekruta, tzenk*; ein junger Soldat, Rekrut. Cic. Milites tirones, Cic. 2) *fiatal, v ifjú kezdő, újember, járatlan, tapasztalatlan, gyakorlatlan, újonta*; ein junger Anfänger, ungeübter Mensch in jeder Sache, Neuling. Cic 3) *mesterségtanúló inas*; ein Lehrling Etiam de animal bus, e. gr. tironem bovem, Varr. 4) *úrfiinas, fe edelmek mellett szolgáló nemes gyermek*; ein Page, ein Edelknabe. Eccles. 5) Nom. propr. libertini, et scribae Ciceronis. Etiam: Tyro.

Tīrōcĭnĭum, ĭi, n 2. (tiro) *tanúlásbeli próba, tanulásnak első kezdete*; die erste Lehrprobe, das Lernen in den ersten Lehrjahren. Tirocinio aetatis labi, Cic. *ifjúságból és tanúlatlanságból hibázni*; aus Jugend und Unverstande fehlen. Tirocinii dies, Svet. ubi juvenes per parentes populo Romano praesentabantur.

Tīrōcīno āre, 1. *tanúlni, inaseszteudőt tölteni, inaskodni*; lernen, in den Lehrjahren stehen. Eccles.

Tīrōnātus, us, m. 4. *újkatonaság, új vitéz állapotja, rekrutaság*; die Zeit, wo der Soldat noch Rekrut ist, Stand eines Rekruten. Cic. 2) *tanúló, v. inas idő, v. kor*; die Lernzeit. Cod. Theod.

Tīruncŭla, ae, f. 1. *új tanúló, v. tanúlást kezdő, p. o. ledny*; eine junge Anfängerinn oder Schülerinn. Hieron. e. gr. canis, Colum. *első hasú kutya, melly először kölykezett*; die zum ersten Mahle geheckt hat.

Tīruncŭlus, i, n. 2. *újtanúló, inas gyermek, újonta*; junger Schüler, Lehrknabe, Neuling. Hier. 2) *új szolga valamelly úrndl*; ein neuer Bedienter eines Herrn. Juv. 3) e. gr. miles, Svet. *újkatona, rekruta*; ein junger Soldat, Rekrut.

Tīryns, this v. thos, f. 3. urbs Peloponnesi, educationis locus Herculis, Hinc: Tirynthius, a, um, *oda való, Tirynsi*; dahin gehörig, Tirynthisch. Subst. i. q. Hercules, Virg. Tiryuthii, incolae urbis Tirynthis, Tiryuthia, Ovid. i. q. Alcmena, mater Herculis.

Tis, i. e. tui, Genit. antiqu. a tu, Plaut.

Tisdra, Tisdritanus, vide: Thysdrus.

Tīsĭphŏne, es, f. 1. Furiarum una, Virg. Hinc: Tisiphonēus, a, um, e. gr. tempus, Ovid. *Tisiphonei, pokólbeli, istentelen*; Tisiphonisch, höllisch, gottlos.

Tisse, es, et Tissa, ae, f. 1. urbs Siciliae, hinc: Tissenses, incolae ejusdem, Cic.

Tītan, ānis, m. 3. et interdum: Tītānus, i, m. 2. filius Coeli et Terrae, pater Solis, frater Saturni. 2) *a' nap*; die Sonne. Virg.

Tītānes, um, et Titani, ōrum, m. plur. *bisonyos óridsok*; gewisse Riesen. Cic. 2) *olly emberek, kiknek sem hűségek sem hitek nints*; Leute, die weder Treue noch Glauben haben. Prov.

Tītānĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae, Ovid. 2) i. q. Latona, qua filia Coei, Idem. 3) i. q. Circe, Ovid. 4) i. q. Pyrrha, neptis Japeti, Idem.

Tītānĭăcus, a, um, *Titáni*; Titanisch. Ovid.

Tītānis, ĭdis et ĭdos, f. idem. e. gr. pugna, Juv. i. e. Titanum cum Jove. Subst. a) i. q. Circe, filia Titanis et Solis, Ovid. b) i. q. Tethys, qua soror Titanis, Idem.

Tītānĭus, a, um, i. q. Titaniacus. Titania astra. Virg. v. Titanius, Avien. *a' nap*; die Sonne.

Tītānus, i, m. 2. i. q. Titan. 2) fluvius Aeolidis, Plin.

Tīthōnus v. —os, i, m. 2. frater Laomedontis, raptus ab Aurora, amore ejus correpta, Tithoni conjux, Ovid. i. e. Aurora, Hinc: Tithonaeus, a, um, *Tithoni*; Tithonisch. Avien. Tithonis, ĭdis, f. idem. Subst. i. q. Aurora, Stat. Tithonĭus, a, um, *Tithoni*; Tithonisch. e. gr. conjux, Ovid. v. simpliciter: Tithonia, i. e. Aurora.

Tīthymălis, is, m. 3. id. qu. Tithymalus.

Tīthymălus, et Tithimallus, i, m. 2. Tithymălos, i, a. 2. *fitéj, ebédj*,

farkastéjfü; die Wolfsmilch, eine Pflanze. (Euphorbia L.) Plin.

Titia, ae, f. 1. *vadgalamb*; eine Holztaube. Varr.

Titia lex, (a Legislatore et Cons. Titio) *ajándékok elvétele ellen hozott törvény*; ein Gesetz wider die Geschenke. Tac.

Titiānus, a, um, ad Titium pertinens, ab illo nomen habens. Pand.

Titiensis, e, a Tito Tatio rege Sabinorum nomen habens. e. gr. Titienses vocabatur certa centuria equitum, Liv. b) certa tribus, Idem. quae etiam: Tities, Prop. et Tatienses, Varr. vocatur.

Tities, vide: Titiensis.

Titii, ōrum, m. plur sacerdotes Apollinis. Varr.

Titillāmentum, i, n. 2. (titillo) i. q. Titillatio. Fulg.

Titillātio, ōnis, f. 3. *tsiklandás*; das Kitzeln. Cic.

Titillātus, us, m. 4. idem, Plin.

Titillātus, a, um, *tsiklandott*; gekitzelt. Fest.

Titillo, āvi, ātum, āre, 1. *tsiklandani*; kützeln. Cic. 2) voluptas sensus titillat, Idem. *kedves az érzékeknek a' gyönyörüség*; die Wollust ist den Sinnen angenehm. Trop. Ne vos titillet gloria, Hor. *ne biztassátok magatokat a' ditsőséggel*; lasset euch nicht durch den Ruhm kützeln.

Titillōsus, a, um, *tsiklandós*; kützlich. Gloss.

Titillus, i, m. 2. i. q. Titillatio, Cod. Theod.

Titinnio, īre, 4. i. q. tinnio, Afran.

Titinnius, ii, m. 2. antiquus scriptor comoediarum Romanus.

Tittio, ōnis, m. 3. *kioltott üszög*; ein gelöschter Brand. Cels. 2) *szén*; eine Kohle. Sopitis titionibus, Petr. *kolt szénnel*; mit ausgelöschten Kohlen.

Titius, a, nomen familiae Romanum, Adj. a, um, e. gr. lex, Liv. *Titiusi*; Titisch. Subst. e. gr. Sext. Titius, tribunus plebis Romae, Cic. 2) a, um, a Tito Tatio Sabinorum rege nomen habens. e. gr. Titii sodales, Lucan. certum collegium sacerdotum.

Titivillitium, ii, n. 2. *rostotska, rosztszálatska, ruha széléről lemetélt cafolék*; ein Fäserchen, ein abgeschnittenes Stück vom Tuche. 3) *tsekélység, semmit jelentő*, v. *érdolog*; etwas Geringes, ein nichtsbedeutendes Ding. Non emere titivillitio, Plaut.

Titōrnus, i, m. 2. Nom. pr. pastoris vaccarum, qui alter Hercules fuisse fertur, Hist.

Titŭbans, tis, o. *akadozó*; stockend. 2) *tétovázó*; wankelmüthig.

Titŭbánter, Adv. *akadozva, tántorogva*; stockend. 2) *tétovázva, dilhatatlanúl*; wankelmüthig, unbeständig. Auct. ad Her. 2) *félelmesen, félénken, félve*; mit einer Art von Furchtsamkeit. Cic.

Titŭbantia, ae, f. 1. (titubo) e. gr. linguae, Mact. *rebegés, akadozva beszélés*; das Stammeln. 2) *tántorgás, botlás, botorkázás, akadozás*; das Straucheln, Anstoßen, Wanken. Cic. 3) *bizonytalanság*; die Ungewißheit, Verlegenheit. Idem.

Titŭbātio, ōnis, f. 3. idem. Cic.

Titŭbātus, a, um, *botló, botorkázó, tántorgó*; der strauchet, der wanket. Virg.

Titŭbo, āvi, ātum, āre, 1. *tántorogni, botorkázni*; wanken, taumeln, nicht fest stehen. Ovid. 2) *rebegni, akadozni, akadozva beszélni*; stammeln, stocken. Cave ne titubes, Hor. Si verbo titubarint (testes) Cic. Lingua titubat, Ovid. 3) *tétovázni, zavaroddsba jönni, nem tudni magát mire határozni*; betreten seyn, nicht wissen was man für einen Entschluß fassen soll. Nep. 4) *hibázni, hibát tenni*; fehlen. Si quid titubatum est, Cic.

Titŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (titulus) *tzímezni, tituldlni, nevezni*; tituliren, betiteln, benennen. Tert.

Titŭlus, i, m. 2. e. gr. nominis, Liv. *felírás, felirat*; die Überschrift; Aufschrift. Ire per titulum vetiti nominis, Ovid. *tiltott nevet írni red*; einen verbothenen Nahmen darauf schreiben. Quorum titulus per colla pependit, Prop. i. e. servi venales. Titulis decorare sepulcrum, Sil. 2) *tekintet, fény*; das Ansehen, der Glanz. Vanos titulos appetere, Liv. 3) *szín, színesok, paldat*; ein Vorwand. Aliquo titulo se excusare, JCt. 4) *bizonyítók, oka*, v. *útja valaminek*; ein Beweis. e. gr. justus, verus, Idem. *igaz út*, v. *ok*; rechtmäßiger Beweis. 5) sub titu-

Digitized by Google

lum ire, *eladó lenni*; verkäuflich ſeyn. Ire per titulum lares, Prop. i. e. proscribi venales. 6) *név*, *nevezet*; ein Nahme, eine Benennung. Sustinere titulum consulatus, Cic. 7) *jel*, *ismértető*, *v. megesmértetőjel*; ein Zeichen, Kennzeichen. Ciconia titulus tepidi temporis, Petr.

Titŭriānus, a, um, e. gr. clades, Svet. *Titurisi*; Tituriſch.

Tĭtus, i, m. 2. praenomen Romanum, e. gr. T. Livius; etiam Sabinorum, e. gr. T. Tatius, Hinc: Titus Oebalius, Ovid, est hic: T. Tatius 2) nomen avis, Isidor.

Tĭtyrus, i, m. 2. nomen pastoris apud Virgilium, Hinc: a) Bucolica Virgilii, Ovid. b) Virgilius ipse. Prop. c) pastor quilibet, e. gr. sit Tityrus Orpheus, Virg.

Tĭtyus et Tĭtyos, i, m. 2. Terrae filius cujus jecur apud inferos a vulturibus exeditur. Tibull.

Tlĕpŏlĕmus, i, m, 2. filius Herculis, Ovid.

Tlos, urbs Lyciae, Plin.

Tmărus, v. —os, i, m. 2. mons Epiri. Virg. Hinc: Tmarius, a, um, Claud.

Tmēsis, is, f. 3. *szónak különvdlasztása*; die Trennung eines Wortes. e. gr. quod judicium cunque, Cic. pro: quodcunque judicium.

Tmōlus et Tymōlus, i, m. 2. mons Lydiae, e quo Pactolus aurifer oritur. Plin. 2) urbs ibidem, Idem. 3) fluvius Lydiae. Plin.

Tŏcītes, ae, m. 1. *hézaggyökér* (*farkasalma*); die Oſterluccy. (Aristolochia, L.)

Tŏcullio, ōnis, m. 3. *uzsorda*; ein Wucherer. Cic.

Tŏdi, ōrum, m. plur. i. q. parvi, genus avium parvarum, Fest.

Tŏdillus, a, um, *vékony*; dünne. Todilla crusula, Plaut.

Toecharchus, i, m. 2. praefectus remigum. Virg.

Tōfăcĕus v. Tōfācĭus, a, um, (tofus) *dardaskőből való*, *dardaskő*, *v. dardaskő nemű*; aus Toffſtein oder toffſteinartig. Plin.

Tōfĭcius, a, um, i. q. tofaceus, Capit.

Tōfĭnus, a, um, i. q. tofaceus, Suet.

Tōfōsus, a, um, *dardaskőnemű*, *lyukatsos*, *morsalható*, *mint a' dardaskő*; toffſteinartig oder löcherig, porös wie Toffſtein. Sidon.

Tōfus, v, Tōphus, i, m, 2. *dardaskő*; der Toffſtein. Virg. 2) *fenés tsontfelpuffadás*; der Tophus, eine Krankheit. Med.

Tŏga, ae, f. 1. (a tego) *takaró*, *borték*; eine Decke, Hülle. 2) habitus Romanorum honestus, ut pallium Graecorum; *felsőruha*, *tisztes hosszú köntös*; ein Oberkleid, langer Rock. Togae species variae erant, ut: purpurea, Liv. quae inter ornamenta regia referebatur; praetexta, Cic. *bársonnyal prémsett*, *v. szegett*; mit Purpur beſetzt; pura, Idem. *szegetlen*, *prémetlen*, *tsupa fejér*; unverbrämt, bloß weiß. Hanc accipiebant juvenes, unde et virilis, Idem, v. libera, Ovid. dicitur; picta, Liv. *himvarrdsos*; geſtickt; palmata, vide: Palmatus; candida, Cic. *tiszta*, *v. tündöklőfejér*, *mint a' hivatal keresőké*; glänzend weiß, dergleichen die jenigen tragen, die ſich um eine Ehrenſtelle bewarben. Hinc illi Candidati vocabantur. Toga graecanica, Svet. *Görögös módon készült*: auf griechiſche Art gemacht; sordida, Mart. *szennyes*; ſchmutzig; pulla, Cic. *fekete*, *p. o. gyászolásra való*; ſchwarz, z. B. bey der Trauer. Etiam feminae utebantur toga, Varr. Hinc: Toga, *közönséges fejérszemély*, *v. kurva*; gemeines Frauenzimmer oder Hure. Tibull. Toga erat pacis et otii insigne, Hinc: 3) *béke*, *békesség*; der Friede. Cic. Toga et bello, Plin.

Tŏgātārius, ii, m. 2. togatarum fabularum actor, Svet.

Tŏgātŭlus, a, um, Dim. *hosszú köntösű*; mit einem langen Rocke bekleidet. Mart. 2) Subst. *tsekély ember*, *v. védendő*, *ki másnak kedvében jár*, *azt késérgeti*, *'s a' t.* ein geringer Menſch oder ein Client, der Jemandem Cour macht, ihn begleitet ꝛc. Mart.

Tŏgātus, a, um, toga vestitus, Virg. e. gr. comoedia, Cic. quae scripta est secundum ritus Romanorum. e. gr. Gallia, Plin. quae togis Romano more utitur. 2) Subst. a) Togati, absolute, sunt cives Romani, Liv. b) *fegyvertelen emberek*; unbewaffnete Menſchen. Cic.

Tŏgŭla, ae, f. 1. Dim. a toga, Cic.

Tŏlēnus, i, m. v. Tolēnum, i, n. 2. fluvius Italiae, Ovid.

Tŏlĕrābĭlis, e, v. gr. conditio, Cic. 914.

tor, Cic. *szenvedhető, türhető*; erträglich, leidlich. 2) *meglehetős, türhető*; leidlich, paſſabel. 3) *a' mi valamit kidll, elszenved*; was ſich hält oder etwas aushalten kann. Colum. Comp. tolerabilior, Cic. Sup. tolerabilissimus, Pand.

Tölĕrăbĭlĭter, Adv. *türhetőképpen, szenvedhetőleg, türhetőleg*; erträglich, leidlich. 2) *meglehetősen*; ziemlich. Colum.

Tölĕranter, Adv. *türedelmesen türve, türéssel*; geduldig. Cic. 2) *szenvedhetőleg, türhetőleg*; erträglich, leidlich, ziemlich. Plin.

Tölĕrantĭa, ae, f. 1 *türedelem, türés*; Ertragung, Erduldung. Cic.

Tölĕrātio, ōnis, f. 3. idem.

Tölĕrātus, a, um, *eltürt elszenvedett*; erduldet. Tac. 2) *türhető, szenvedhető*; erträglich. Tac.

Tölĕro, āvi, ātum, āre, 1. *eltürni, elszenvedni, kidllani*; ertragen, erdulden. Toleratu difficilis, Cic. *nehéz eltürni, v. kidllani*; ſchwer zu ertragen. 2) v. gr. hyemem, Hirt. *kidllani, megmaradni, az az: nem fagyni meg*; aushalten, ausdauern, bleiben. 3) *tartani, tartogatni, táplálni*; unterhalten, erhalten, ernähren. Tolerare vitam solo, Virg. *fondsdval tartogatni magát, fondsdból élni*; ſich mit Spinnen ernähren. 4) v. gr. silentium, Apul. *hallgatni, elhallgatni, magában tartani*; ein Stillſchweigen beobachten.

Toles v. Tolles, ium, m pl. *gugu*; der Kropf am Halſe. Fest.

Tollĕno, ōnis, m. 3. *kötgém*; ein Schwengel, Brunnenſchwengel. Plin.

Tollo, sustŭli, sublātum, tollĕre, 3. *felemelni, emelni valahova, felvenni*; aufheben, in die Höhe heben, erheben. Saxa de terra tollere, Cic. Aliquem in crucem tollere, Cic. *felfeszitni, keresztre feszitni*; kreuzigen. Oculos tollere, Ovid. *a' szemeit felvetni*; die Augen aufſchlagen, in die Höhe richten. Ancoras tollere, Caes. *a' vasmatskákat felszedni*; die Anker lichten. Aliquem laudibus tollere, Cic. *valakit magasztalni, dltsérni*; einen rühmen. Aliquem in coelum tollere, Cic. *valakit az égig magasztalni*; einen bis an den Himmel erheben. Animos tollere, Plaut. Supercilia tollere, Prov. *felfúvaikodni, elkevélyedni*; ſtolz werden. Animos alicui tollere, Liv. *valakit neki bátoritni, felléleszteni*; einem Muth machen. 2) v. gr. amicum, Hor. *vigasztalni, bátoritni, élesztení*; tröſten, aufrichten. 3) clamorem tollere, Sall. *lármát ütni, lármázni*; ein Geſchrey machen. 4) v. gr. onus, Cic. *magára venni, v. vállalni*; übernehmen. 5) liberos tollere, Liv. *gyermekeket nevelni*; Kinder erziehen. 6) poenas tollere, Cic. *büntétést szenvedni valamiért, meglakolni*; Strafe leiden. 7) *tagadni*; läugnen. Verbis relinquere deos, re tollere, Cic. 8) *venni, p. o. belóle, elvenni*; nehmen. Tolle quantum vis, Hor. 9) dubitationem alicui tollere, Cic. *valakinek kétséget elvenni, kivenni valakit a' kétségből*; einem allen Zweifel benehmen. 10) tollere aliquem ab officio, Cic. *valakit a' hivatalból kitenni*; einen von ſeinem Amte ſtoßen. 11) moram tollere, Cic. *sietni*; eilen. 12) de, vel e medio aliquem tollere, Cic. et Liv. *valakit megölni*; tödten, umbringen. 13) v. gr. urbem funditus tollere, v. Carthaginem, Cic. *eltörleni, elpusztitni, semmivé tenni, elrontani*; vernichten, verwüſten, zu Grunde richten, zerſtören. Amicitiam e vita tollere, Cic. Morbum tollere, Cels. *a' betegséget eltávzni, meggyógyitni*; die Krankheit vertreiben, heilen.

Tŏlōsa, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Toulouse, Caes. Hinc: Tolosānus, a, um, *Tulúzai*; Toulouſiſch.

Tŏlūtārius, v. Tollutarius, a, um, v. gr. equus, Sen. *habókoló*; trabend, Trab oder Trott gehend.

Tŏlūtĭlis, e, *sebes lépést menő, habókoló, poroszkáló*; trabend. Varr.

Tŏlūtĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *sebes beszéd*; das ſchnelle Reden. Varr.

Tŏlūtim, Adv. v. gr. incedere, Plaut. *nagy és sebes lépésekkel, habókolva, poroszkálva*: die Beine aufhebend, traben, im Trab, Trott.

Tŏmăcĭna, ae, f. et Tomacinae, ārum, plur. *májoskurka*; die Leberwurſt. Varr.

Tŏmăcŭlum, v. Tomaclum, i, n. 2, *májoskurka*; die Leberwurſt. Juv.

Digitized by Google

Tŏme, es, f. 1. *szakasz, p. o. a' versezetben*; Abſchnitt, z. B. im Verſe. Auson.

Tōmentum, i, n. 2. *nyiredék*; die Tuchſcherenwolle. Svet. 2) *töltenivaló ládgy pelyh*; das Stopfwerk, z. B. in die Polſter. Varr.

Tŏmex, v. Tomix, icis, f. 3. *kötél*; das Seil. Vitr. vel Thomix. 2) *madzag, spárga*; der Spagat, Bindfaden. Vitr.

Tŏmi, ōrum, id. qu. Tomis.

Tŏmica, ae, f. 1. i. q. tomix, Vitruv.

Tŏmis, ĭdis, f. 3. urbs Moesiae ad mare nigrum, Ovid.

Tŏmītes, ae, et Tomitae, ārum, pl. i. e. incolae urbis Tomidis, Ovid.

Tŏmītānus, a, um, i. e. ex urbe Tomidis oriundus, Ovid.

Tŏmix, ĭcis, f. 3. vide: Tomex.

Tŏmus, i, m. 2. v. gr. libri, Hier. *darab, kötet*; das Stück, der Band. 2) *rósz*; Theil. Mart. 3) *szakasz*; der Abſchnitt. Mart.

Tŏmyris, is, f. 3. regina Scytharum, Tibull.

Tondĕo, tŏtondi, tonsum, ēre, 2. v. gr. oves, Plin. capillum, Cic. *megnyírni, lenyírni, vagy elvágni p. o. a' szórét, haját*; ſcheren, abſcheren. 2) v. gr. barbam, Cic. *leborotválni, levágni*; raſiren, abſcheren. 3) Trop. *megnyírni, lehúzni a' bőrét, megfosztani*; ſcheren, die Haut abziehen, berauben. Aliquem auro usque ad cutim tondere, Plaut. 4) v. gr. segetem, Tib. prata, Virg. *levágni, lekaszálni, learatni*; mähen, abmähen, abſchneiden. 5) v. gr. violas, Prop. *letépni, leszaggatni*; abpflücken. 6) v. gr. vitem, Colum. *metszeni, megmetszeni, p. o. a' szőlőt*; beſchneiden.

Tŏnesco, ĕre, 3. *megdördülni, megrendülni*; ertönen, donnern. Varr.

Tongĕo, ēre, 2. i. e. nosse, scire, Enn.

Tōnĭtrālis, e, *menydörgési*; ertönend, donnernd. Lucret.

Tōnĭtru, Indecl. Plur. tonitrua, um, *menydörgés, égzengés, dörgés*: der Donner. Inter tonitrua dormire, Prov. *a' veszedelmekre nem ügyelni*; keine Gefahr achten.

Tōnĭtrŭālis, e, *menydörgési, menydörgő*; donnernd. Appul.

Tōnĭtrus, us, m. 4. et Tonitrŭum, i, n. 2. *menydörgés*; der Donner. Ablat. tonitru, Virg. tonitrua, Cic. tonitruum (Genit.) Juvenal. tonitribus, Liv. Plin.

Tŏno, ŭi, ĭtum, āre, 1. v. gr. ut tympana, Lucr. ut coelum fragore, Virg. *dörögni, harsogni*; ertönen, erſchallen. 2) *menydörögni*; donnern. Jupiter tonabat, Prop. Tonat. Impers. *dörög az ég, menydörög, az ég szeng*; es donnert. Cic. 3) Met laudes alicui tonare, Plin. *valakinek a' dicséretét harsogni, valakit nagyon magasztalni*; einen ſehr loben.

Tonsa, ae, f. 1. v. Tonsae, ārum, pl. *evező, evezőlapát*; das Ruder. Virg.

Tonsĭlis, e, *megnyírhető, megnyírásható*; was ſich ſcheren, abſcheren, beſchneiden läßt. 2) *megnyírt, megnyesett*; geſchoren, abgeſchoren, beſchnitten.

Tonsilla, ae, f. 1. *tőlöp, p. o. a' part mellett, mellyhez a' hajót kikötethetni*; ein Pfahl am Ufer, an dem die Schiffe gebunden werden. Acc. 2) Plur. tonsillae, ārum; *torok mondoldi*; Mandeln am Halſe. Cic. Cels.

Tonsĭo, ōnis, f. 3. *nyírés, megnyírés*; das Scheren, die Schur. Varg.

Tonsĭto, āre, 1. Freq. *nyiregetni*; oft ſcheren. Plaut.

Tonsor, ōris, m. 3 (tondeo) *nyíró*; der Scherer. 2) *borbély, borotváló*; der Barbier oder Barbierer. Cic. Lippis notum et tonsoribus, Hor. Prov. *azt mdr az egész vilag tudja*; es iſt aller Welt bekannt.

Tonsōrĭus, a, um, v. gr. culter, Petr. *beretvaló, p. o. beretva, borotva*; zum Scheren gehörig, ein Barbiermeſſer.

Tonstrĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a tonstrix,) *borbélyné*; eine Barbiererinn. Cic.

Tonstrīna, ae, f. 1. *borbélymühely*; eine Barbierſtube. Ter.

Tonstrīnum, i, n. 2. *borotváló mesterség*; die Barbierkunſt, Raſirkunſt. Petr.

Tonstrix, ĭcis, f. 3. *borbélyné*; die Barbiererinn. Plaut.

Tonsūra, ae, f. 1. (tondeo) v. gr. ovium, Varr. *nyirés, megnyirés*; das Scheren, Abſcheren, die Schur, z. B. der Wolle. Plin. 2) *fanyesés*; das Beſchneiden, z. B. der Bäume. Plin.

Tonsus, a, um, (tondeo) *megnyírt*; beſchoren. 2) *megborotvált*: barbiert. 3) *megnyesett, p. o. fa*; beſchnitten. Mart.

Digitized by Google

Tonsus, us, m. 4. i. q. tonsio, Plaut.

Tŏnus, i, m. 2. *hang, p. o. muzsika hangja*; der Klang. Ton, z. B. eines Instruments. Vitruv. 2) Trop. *szótag emelés a' himonddásban*; der Ton der Sylbe oder Accent in der Aussprache. Gell. 3) in arte pictoria; *az a' természeti szine a' dolgoknak, mellyet azoknak a' világosság és az árnyék közévaló helyhetések ád, fény, fényszin*; in der Mahlerey der Ton der Farbe oder die natürliche Farbe einer jeden Gestalt, die zwischen Licht und Schatten gesetzt wird, der Glanz. Plin.

Tŏparcha, ae, m. 1. *földesúr, birtokos*; ein Grundherr. 2) *ura valamelly his tartománynak*; Herr einer Landschaft oder eines Distrikts. Spartian.

Tŏparchĭa, ae, f. 1. *kérület, tartománybeli volt*; Landschaft, Distrikt, Statthalterschaft. Plin.

Tŏpăzĭus, ii, m. 2. sc. lapis, vel f. sc. gemma, *topáz, drágakö neme*; der Topas, ein Edelstein. Plin.

Toper, v. Topper, Obsol. pro: cito, Quint.

Tŏphus, Tŏphinus, Tophicius, Tophosus, vide: Tofus, etc.

Tŏpĭa, ōrum, vide: Topium.

Tŏpĭārĭa, ae, f. 1. *mulatókertek és kertiékességek készitésének mestersége*; die Kunst, Lustgärten einzurichten, die Kunstgärtnerey. Cic.

Tŏpĭārĭum, ii, n. 2. *kerti mulatóház, levelesin, 's a' t.* ein Gartenlusthaus, eine Laube. Cic.

Tŏpĭārĭus, ii, m. 2. *mulatókert, mestere, v. kertész*; ein Lustgärtner. Cic.

Tŏpĭarius, a, um, *mesterséges, v. mulató kertet és kertészséget illető*; einen Kunstgarten, oder Kunstgärtner betreffend.

Tŏpĭca, ōrum, pl. n. 2. *könyvek vagy irdsok, mellyekben a' bizonyságok kútfejei összeszedettek és előadatnak*; Bücher oder Schriften, worin die Beweisquellen gesammelt sind, und angezeigt werden. Arist. 2) pro: topica sc. ars; a) *bizonyságok kútfejeinek tudománya*; die Wissenschaft der Beweisquellen. Cic. b) *a' megmutató bizonyságok felkeresésének és kitalálásának mestersége*; die Kunst Beweisgründe zu erfinden. Cic.

Tŏpĭcus, a, um, id. qu localis, Cic.

Tŏpĭum, ii, n. 2. sc. opus, Plur. topia (sc. opera) *tájjékfestés mestersége*. die Landschaftmahlerey. Vitruv. 2) *kertfestés mestersége*; die Gartenmahlerey. Spartian.

Tŏpŏgrăphĭa, ae, f. 1. *helyleirás, p. o. valamelly helységnek vagy városnak leirása*; die Beschreibung eines Ortes oder einer Stadt. Cic.

Tŏpos, v. —us, i, m. 2. *hely, helység, 's a' t.* der Ort, Platz. Manil.

Topus, i, vide: Topos.

Toral et Torale, is, n. 3. *ágyteritö, ágykárpit*; eine Bettdecke, ein Bettvorhang. Varr.

Tōrālis, e, *ágytakarót illető*; die Bettdecke betreffend. Varr.

Torcŭlar, v. Torcŭlāre, is, n. 3. et Torcula, ae, f. 1. *sajtó, borsajtó, borprés*; eine Weinpresse, ein Kelter. Cic.

Torcŭlāris, e, v. gr. vas, Varr. cella, Colum. *sajtóldshos, v. sajtóldsra való*; zum Kelter dienlich oder gehörig.

Torcŭlārĭus, a, um, *sajtóldshoz, v. préselőshez való*; zum Keltern oder Pressen gehörig. Varr.

Torcŭlārĭus, ii, m. 2. *sajtómester*; der Keltermeister. Colum.

Torcŭlo, āre, 1. *sajtólni, préselni*; keltern. Venant.

Torcŭlus, a, um, i. q. torcularius.

Tordylĭon, vel Tordylon, i, n. v. Tordylium, ii, n. 2. *magtaraj, krétai kömény*; das Drehkraut, der kretische Steinbrech. Plin.

Tŏreuma, ătis, n. 3. *domború képfaragás, v. miv, p. o. ezüstből, 's a' t.* jede halb oder flach erhabene Arbeit, erhabenes Bildwerk in Silber ꝛc. Cic.

Tŏreŭmătum, i, n. 2. *esztergádott miv*; eine Drechslerarbeit. Suet.

Tŏreuta, —v. es, ae, m. 1. *domborúmiv faragó*; der dergleichen erhabenes Bildwerk macht. Plin. 2) *esztergályos*; ein Drechsler. Plin.

Tŏreutice, es, f. 1. *domborúmiv késsites, faragás, öntés*; die Kunst durch Formen und Gießen halb oder ganz erhabene Arbeit zu machen. Plin.

Tormen, Inis, n. 3. id. qu. Tormina, plur.

Tormentārius, ii, m. 2. *pattantyús mester*; ein Schützenmeister. Gloss.

Tormentārius, a, um, *pattantyúkoz való*; zum Geschütze gehörig. Gloss.

Tormentilla, ae, f. 1. *timpó*, (*plánta*); die Ruhrwurz. Botan.

Tormentum, i, n. 2. *kinzás, gyötrés*; die Folterung, Pein. 2) *kinzószerszám*; die Tortur, Folter. Perferre vim tormentorum, Cic. 3) *kőhányó v. lövő kadi szerszám, faltörő, p. o. dgyú*; allerley Kriegsmaschinen, ein Geschütz, ein Mauerbrecher, Wurfmaschine. Ovid. Tormenta intendere, Curt. *löni*; schießen. 4) *kötél*; ein Seil, ein Strick. Caes.

Tormentŭōsus, a, um, *kinos, gyötrelmes, klnsd*; voller Schmerzen, schmerzend, marternd. Coel. Aur.

Tormina, um, plur n. *kin, gyötrelem*, die Qual, die Pein. Plin. 2) *kólika, hasrágás*; der Bauchgrimmen. Cels.

Torminālis, e, *hasrágást illető*; das Bauchgrimmen (Bauchwehe) betreffend. Cels.

Torminōsus, a, um, *kólikás, hasrágásban szenvedő*; oft Bauchgrimmen habend, dazu geneigt. Cic.

Tornātor, ōris, m. 3. *esztergályos, v. esztergáros, esztergás*; ein Drechsler. Firmic.

Tornātus, a, um, *esztergászott, esztergában metszett*; gedrechselt. Hor.

Torno, āvi, ātum, āre, 1. *esztergálni, esztergályozni, esztergázni*; mit dem Drechseleisen runden, drechseln. Cic.

Tornus, i, m. 2. *esztergametsző, t. i. vas, esztergár*; ein Dreheisen, Drechseleisen. Vitruv.

Tŏrōne, es, f. 1. urbs Macedoniae, Liv. Hinc: Toronaicus, et Toronaeus, a, um, Tac.

Tŏrōsŭlus, a, um, Dimin. id. qū. torosus, Hieron.

Tŏrōsus, a, um, *inas, húsos*; voller Muskeln, muskulös, fleischig. Collum torosum, Ovid. torosior, Colum.

Torpēdo, ĭnis, f. 3. *megzsibbadás*; das Starren, Erstarren, Betäubung. Tacit. 2) *restség, tunyaság*; die Trägheit. Cato. 3) *zsibbasztó rája-kal*; der Krampffisch, Zitterfisch, Zitterroche. (Raja Torpedo, L.) Cic.

Torpĕfăcio, ĕre, 3. *megzsibbasztani, ellankasztani*; einschläfern, ermatten. Non.

Torpens, tis, v. *lankadt, rest*; matt, faul, träg. Cic.

Torpĕo, ŭi, ēre, 2. *zsibbadt lenni, megzsibbadni*; starren, erstarrt seyn. 2) *ellankadni, elrestülni*; matt werden, träg seyn. Animo et corpore torpet, Hor. 3) v. gr. metu, Liv. *megmerevedni, érzéketlenné lenni*; erstarrt seyn, ohne Empfindung seyn, betäubt seyn. Hor.

Torpesco, pui, ĕre, 3. *megmerevedni*; ungelenk oder starr werden. Plin. 2) v. gr. ut: ingenia, Sall. *ellomhúlni, elbutúlni*; stumpf werden, unthätig werden. Liv.

Torpĭdus, a, um, *ellomhult, elrestült*; faul träg. Cic. 2) *ellankadt, elsorvadt, zsibbadt*; erstarrt, gefühllos. Torpidi somno, Liv.

Torpor, ōris, m. 3. *lankadtság, bádjadtság, restség*; die Mattigkeit, Trägheit. 2) *zsibbadtság, érzéketlenség*; das Entschlafen der Glieder, die Gefühllosigkeit, Betäubung. Ovid.

Torquātus, a, um, *arany láncsos*; mit einer Halskette versehen. Veget. Palumbus torquatus, Mart. *örves galamb*; eine Ringeltaube.

Torquĕo, torsi, tortum, terquēre, 2. v. gr. oculos, Cic. *fordítni*; drehen, wohin drehen. 2) aliquid in orbem torquere, Cic. *forgatni*; umdrehen, herumtreiben. Se torquere, Cic. *forogni*; sich umdrehen. 4) collum alicui, Stat. *kitekerni, megtekeritni*; umdrehen. 5) v. gr. aliquid, Cic. *tekerni, fatsarni*; drehen, verdrehen. Ora torquere, Cic. *félre húzni a' szájdt*; das Maul verzerren. 6) v. gr. fila, Juv. *fonni*; spinnen. 7) v. gr. saxa, Virg. *görgetni, hengergetni*; drehend fortschaffen, fortwälzen. 8) v. gr. aliquem, Hor. *kínozni, gyötreni, tortúrázni*; quälen, martern, foltern. 10) v. gr. fundam, Virg. fulmina, Virg. *neki tsóvdlni és hajtani*; herumdrehen, ausbehlen und schleudern. 11) *szorosan megvizsgálni*; genau untersuchen. Torqueatur vita Sullae, Cic.

Torques, et Torquis, is, c. 3. *nyakbavaló drága láncz, p. o. aranyláncz*; ein Halskette, Schmuckkette. Aureus torques, Liv. 2) *jdrom, ökörjdrom*; das Halsjoch, Kummet. Virg. 3) *ór, p. o. a' madarak nyakán*; der Ringel am Halse eines Vogels

Digitized by Google

von Federn. 4) *karika, gyürüforma kerület*; ein Ringel, Zirkel. Virg.

Torquilla, ae, f. 1. *nyaktekerts (madár)*; der Wendehals. Gloss.

Torrĕfacio, ēci, actum, ĕre, 3. *megszárasztani, megaszalni*; dürr machen, dörren. Col.

Torrĕfactus, a, um, *megaszalt*; gedörrt. Col.

Torrĕfio, actus sum, fieri, Pass. a torrefacio; *megaszni, megszáradni*; dürr werden. Col.

Torrens, entis, m. 3. *esőtől megáradni szokott sebes patak, zúgó*; ein Regenbach, Gießbach. 2) *akármelly sebes patak*; jeder reißender Bach. 3) Met. torrens oratio, Plin. *magával a' hallgatókat elragadó beszed*; eine Rede die die Zuhörer dahinreißt. 4) *halom, rakás*; eine Menge. Inanis verborum torrens, Quint.

Torrens, tis, o, Adj. *sebesen folyó, zúgó*; mit Ungestümm laufend, rauschend. Campi torrentes sanguine, Stat. 2) *égető, elperselő, elsütő*; brennend, bratend. Sidera torrentia agros, Hor. Comp. torrentior. Sup. torrentissimus. Juv.

Torrenter, Adv. *hevesen*; hitzig. 2) *ármódjára*; strommeise. Claud.

Torrĕo, torrui, tostum, ēre, 2. 1) Transit. v. gr. fruges, Virg. castaneas, Plin. *megaszalni, megperkelni, megsütni*; dörren, rösten, braten. Solis ardore torreri, Cic. Torret amor pectora, Ovid. 2) Intransit. *nagy hevséget kidálloni, égni a' hévség miatt, elsülni*; große Hitze ausstehen. Collis torret aestate vaporibus, Col.

Torresco, ĕre, 3. *elaszni, elszáradni*; gedörrt, verbrannt, werden. Lucr.

Torrĭdo, āre, 1. *megaszalni, megsütni*; dörren, braten, verbrennen. Mart. Cap.

Torrĭdus, a, um, v. gr. fons, Liv. *kiszáradt*; dürr, ausgetrocknet. 2) v. gr. tellus, Lucr. *elaszott, száraz, szikkadt*; dürr, trocken. 3) v. gr. zona, Virg. *heves, égető*; voller Hitze, hitzig, brennend. 4) v. gr. campus, Calp. *elégett, elsült*; verbrannt, versenkt. 5) *hidegvette, elfagyott, meggémberedett, elperzselt*; von der Kälte verbrannt. Pecora torrida frigore, membra torrida gelu, Liv.

Torris, is, m. 3. *égő hasábfa, égő fatörzs*; ein Brand, brennendes Scheit Holz. Virg.

Torror, ōris, m. v. gr. solis, Coel. Aur. *égető hevesség, sütés*; das Dörren, Heißmachen.

Torsĭo, ōnis, f. 3. (torqueo) *kínzás, gyötrés*; Marter, Plage. Plin. 2) *tekerés, fatsarás*; die Drehung. Plin. 3) torsiones stomachi, Plin. *gyomor tsikards*; das Schneiden des Magens.

Torte, Adv. *görbén, félre, megtekéritve*; krumm, gedreht, gekrümmt, schief, nicht gerade. Lucr.

Tortĭcordius, a, um, *elfordúlt szivű*; von verkehrtem Herzen. August.

Tortĭlis, e, (torqueo) *összefatsart, sodort*; gedreht. 2) *tekergős*; gewunden. Plin.

Tortĭo, ōnis, f. 3. (torqueo) *kínzás, tortúrázás*; die Marter, Plage. Veget.

Tortīvus, a, um, (torqueo) v. gr. mustum, Cato. et Cic. *sajtolt, préselt*; gepreßt, gekeltert.

Torto, āre, 1. *kínzani*; martern, plagen. Lucr.

Tortor, ōris, m. 3. (torqueo) v. gr. fundae, Sid. *tsavargató és hajitó*; der etwas schwingt und schleudert, der Schleuderer. 2) pro: carnifex; *tortúrázó, kínzó, hóhér*; der Martrer, Folterer, Henker. Cic. 3) Trop. animus tortor, Juv. i. e. exercutians.

Tortŭōse, Adv. *tekervényesen*; mit Krümmungen. Tert.

Tortŭōsĭtas, ātis, f. 3. *tekervényesség*; die Krümme. Tert.

Tortŭōsus, a, um, *tekervényes, tsavargós*; voll Krümmungen oder Windungen, gewunden. Cic. 2) *gyötrő, kínzó, fájdalmas*; peinigend, schmerzend. Plin. 3) tortuosum ingenium, Tert. *ravasz eszü ember*; ein listiger Kopf.

Tortūra, ae, f. 1. (torqueo) *tsavarás, tekergetés*; das Krümmen, die Krümmung. Pallad. 2) *kínzás, tortúra, tortúrázás*; die Folterung, Marter, Plage. 3) v. gr. ventris, Veg. *tsikards*; das Grimmen, der Schmerz.

Tortus, a, um, (torqueo) *kínzott*; gepeinigt. 2) v. gr. funis, Virg. *összefont, összetekergetett*; geflochten, gedreht. 3) tortus capillus, Ovid. *felfodorlitott haj*; gekräuseltes Haar.

Tortus, us, m. 4 *tekerés, fatsarás, sodrás*; das Drehen, Winden. 2) *ösz-*

Digitized by Google

vetekergödzés; die Krümmung, z. B. einer Schlange. Cic.

Tōrŭlus, i, m. 2. *húsosság, húsos inak a' testen*; die Muskel oder das Fleischige am Körper. Apul. 2) *tekerts, p. o. a' fóre*; eine Wulst, z. B. auf dem Kopfe. Plaut. 3) *güzs*; eine Wiede. Plaut.

Tōtus, i, m. 2. *akármelly puha nyugvó hely, szék, kanapé, ágy, 's a' t.* jeder weiche Ruheplatz, zum Sitzen, Liegen, z. B. Sessel, Kanapee, Bett. Praebuit herba torum, Ovid. Antiquis torus e stramento erat, Plin. 2) *vánkos, párna*; der Polster, das Pfuhl. Torus impositus lecto, Ovid. 3) *az asztal körül rakott heverő párnák, mellyekre az ebédlő személyek leheveredtek, ledültek*; Sopha bey der Tafel. Toro sic orsus ab alto, Virg. Discubuere toris, Ovid. 4) *házastársak ágya*; das Ehebett. Consors tori, vel socia tori, Ovid. *feleség, házastárs*; die Gattinn. 5) *dombosság, feldomborodás*; die Erhöhung, Wulst. Vitr. Cels. etc.

Torvĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vultus, Tac. naturae, Plin. *mordság, komorság, szordonság, p. o. a' tekintetben, dörzsatban*; die Finsterkeit in den Mienen und dem Betragen. 2) *irtóztatóság, iszonyúság*; Schrecklichkeit, Gräßlichkeit, gräßlicher Anblick. Plin.

Torvĭter, Adv. *komoran, komorúl, mordúl*; finster, strenge, schrecklich, gräßlich. Enn.

Torvus, a, um, v. gr. cultus, Plin. adspectus, Cic. *komor, kedvetlen, haragos, mord*; ernsthaft, finster, unwillig, zornig, grimmig. Torvo intueri vultu, Quint. Torvis oculis spectare, Ovid. *görbe szemmel nézni, mord tekintettel nézni*; mit scheelen Augen ansehen, grimmig aussehen. 2) v. gr. draco, Cic. *iszonyú, irtóztató*; schrecklich, gräßlich. 3) v. gr. vinum, Plin. *funyar*; herbe.

Tosto, āre, 1. *megaszalni, megszárasztani*; dörren, trocknen. Plin.

Tostus, a, um, (torreo) *megaszalt, megperkelt, megpirított*; gedörrt, geröstet, gebraten. Hordeum tostum, Col. *maláta*; das Malz.

Tot, Adj. indecl. *annyi, olly sok*; so viel, so viele. Quot homines, tot causae, Cic. *a' mennyi ember, annyi per*; so viel Leute, so viel Streite

Lexicon Trilingue. — Pars II.

sachen. 2) *olly kevés*; so wenig. Tot annos, Liv.

Tōtālis, e, *egész, minden, mindenestől fogva való*; gänzlich. Gloss. Vet.

Tōtāliter, Adv. *egészen, mindenestől*; gänzlich. Gloss. Vet.

Totfāriam, Adv. *annyiféleképpen*; auf so vielerley Art. 2) *olly sok, olly sokan*; so viele. Varr.

Tōtidem, Indecl. *ugyan annyi*; eben so viele. Totidem annos vixerunt, Cic. 2) Adv. *annyin, ugyan annyin, v. annyian*; eben so viele. Hor.

Tōtiens, pro: Toties.

Tōties, Adv. *annyiszor*; so oft. Cic. Toties, quoties, Cic. *valahányszor, mindenkor, mikor*; so oft als.

Totjŭgis, et Totjŭgus, a, um, *olly sok, annyiféle*; so viele, so manigfaltig. Totjugia incitamenta, Apul.

Totmodus, a, um, id. qu. tot modos habens. Catull.

Tōtus, a, um, Genit. totius, Dat. toti; *egész*; ganz. Tota terra, Cic. *az egész föld*; die ganze Erde. Tota nocte, Caes. *egész éjjel*; die ganze Nacht hindurch. Sum vester totus, Cic. *egészen a' tiétek vagyok, v. hozzátok ragaszkodom*; ich bin euch ganz ergeben. Sex menses totos, Ter. *hat egész hónapig, v. hónapot, 's a' t.* sechs ganze Monathe. Ex toto, Ovid. *egészen*; gänzlich. In toto, Cic. *általjában*; überhaupt. In totum, Colum. *egészen*; gänzlich. 2) totum; *a' fő dolog*; das Hauptwerk. Totum in eo est, ut etc. Cic.

Toxandri, ōrum, pl. populus olim Germaniae, in provincia Toxandria dicta ad Scaldim fluvium. Plin.

Toxico, āre, 1. *mérreggel megetetni, v. megitatni*; vergiften. Sarisb.

Toxicodendron, (Rhus. L.) *mérges szömörtszefa*; der Giftbaum. Bot.

Toxĭcon, i, n. 2. id. qu. ladanum. Plin.

Toxĭcum, i, n. 2. *méreg*; das Gift. Hor. et Ovid.

Trăbālis, e, (trabs) *gerendákhoz való*; die Balken betreffend. Clavus trabalis, Hor. *vaskapots, p. o. gerendákat összefoglalni való*; ein Balkennagel oder Klammer. Hinc: 2) Trop. trabali clavo figere beneficium, Hor. i. e. memoriae alte

Digitized by Google

infigere. 3) v. gr. telum, Virg. *nagy, erős*; groß, ſtark.

Trábĕa, ae, f. 1. *valamelly nagy pompára való fejedelmi öltözet vagy palást, p. o. a' királyoknak, főbb rangú személyeknek, és auguroknak*; ein prächtiges Staatskleid der Könige, des Ritterſtandes und der Auguren. Trabea regia et quirinalis, et auguralis, Virg. Ovid.

Trăbĕa, ae, m. 1. Nom. pr. antiquissimi comoediarum scriptoris. Cic.

Trăbĕālis, e, i. e. vestitum Trabeam concernens. Sid.

Trăbĕātus, a, um, v. gr. Quirinus, Ovid. i. e. trabea indutus, trabeam gestans.

Trăbĕcŭla, ae, f. 1. *kis gerenda*; ein kleiner Balken. Vitr.

Trăbes, is, pro; trabs, Enn. ap. Cic.

Trăbĭcus, a, um, *gerendákból álló*; aus Balken beſtehend. Pacuv.

Trabs, ábis, f. 3. *gerenda*; der Balken. Caes. 2) *szálfa, gerenddnak való fa*; ein Baum woraus Balken werden. Fraxineae trabes, i. e. fraxini, Virg. Sylva frequens trabibus, Ovid. 3) *hajó*; ein Schiff, Fahrzeug. Hor. 4) Trop. sub iisdem trabibus, Hor. i. e. sub eodem tecto et domo. 5) *gerendatsatorna*; eine Rinne aus Balken gehauen. Plin. 6) *lidértz, futótüz*; ein Feuerbalken, ein feuriger Strahl. Plin.

Trăchas, ántis, f. 3. urbs Italiae. Ovid.

Trăchea, ae, f. 1. *gége, lélekző gége, v. tsö*; die Luftröhre, Kehle, Gurgel. Macr. Arteria aspera.

Trăchēlus, i, m. 2. *nyak*; der Hals. Hinc. 2) pars catapultae, cervici similis. Vitr.

Trăchīa, ae, id. qu. Trachea.

Trăchin, īnis, Trăchyn, ynis, f. 3. urbs Thessaliae. Hinc: Trachinius, a, um, v. gr. heros, Ovid. i. e. Ceyx.

Trachiniae, ārum, pl. tragoedia Sophoclis. Cic.

Trăchōnītis, ĭdis, f. 3. regio in Palaestina ad montem Lybanon. Geogr.

tracta, ae, f. 1. *egy maroknyi, egy marok*; eine Handvoll. Tracta farinae, Cato.

Tracta, ōrum, n. plur. *gyúrt tészta*; ein ausgewirkter Teig. Apic.

Tractābĭlis, e, v. gr. materies, Vitr. *velebánható, munkálható*; was ſich behandeln, bearbeiten läßt. Tractabile omne necesse est esse, quod natum est, Cic. Mare nondum tractabile nanti, Ovid. 2) *a' mivel, v. a' kivel könyen leket hánni, hajtható, engedő, engedelmes, szófogadó, hajló*; was ſich leicht behandeln oder zureden läßt, gütig, nachgiebig, biegſam, geſchmeidig, erbittlich. 3) coelum tractabile, Virg. *kedvező idő*; günſtiges Wetter.

Tractābĭlĭtas, ātis, f. 3. *valamivel könnyen bánhatóság, hajthatóság, hajlóság*; wenn ſich etwas behandeln oder bearbeiten läßt, die Geſchmeidigkeit, Biegſamkeit. Tilia in sculpturis commodam praestat tractabilitatem, Vitr. *könnyű belőle valamit kimetszeni, v. faragni*; läßt ſich wohl zum Schnitzen gebrauchen.

Tractābĭlĭter, Adv. *hajhatósan, hajlósan, engedelmesen, engedően, könnyen engedően*; geſchmeidig, biegſam, ohne Widerſtand, nachgiebig. Comp. tractabilius, Gell.

Tractātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. bellarum, Cic. malа, Quint. *velebánás, velevaló bánás*; die Behandlung. 2) e. gr. philosophiae, Cic. tibiarum, Idem. *foglalatoskodás valamivel, gyakorlás valamiben*; die Beſchäftigung mit etwas. 3) *egyezés*; ein Vertrag. Gloss. 4) e. gr. armorum, Cic. *fegyver forgatás*; die Übung in Waffen. 5) *kidolgozott elmélkedés, v. értekezés valamelly tárgyról, annak meghánydsavetése, valaminek megmutatása*; die Abhandlung und Ausführung einer Sache. Tractatio rerum efficit admirabiliorem oratationem, Cic.

Tractator, ōris, m. 3. *valamivel bánó, valamit mivelő, v. munkáló, valami körül forgódó*; der etwas handthieret, ſich mit etwas beſchäftigt. Sulp. Sever. 2) *meghánydvető megrostáló*; der etwas abhandelt. JCt. 3) *tagokat kenő és dörzsölgető*: der die Glieder ſchmieret und reibet. Sen. 4) i. q. arithmeticus; *számvető*; ein Rechenmeiſter. Solin. 5) *szentirás magyarázó*; ein Ausleger der heiligen Schrift. August.

Tractātōrĭum, ĭi, n. 2. *olly hely, mellyen perek és más dolgok eligazíttatnak, folytattatnak, tanátsház*;

Digitized by Google

Ort wo Prozesse und andere Sachen abgehandelt werden, eine Rathsstube. Sidon.

Tractātrix, īcis, f. 3. *valamivel bánó, valami körül forgódó (asszszony, v. leány)*; die mit etwas umgeht. Mart.

Tractātus, a, um, e. gr. male, liberaliter, Cic. *a' mivel, v. kivel bánt az ember*; gehandelt. 2) *gyakorlott, v. jártas valamiben*; geübt in etwas. Idem. 3) *esmeretes*; bekannt. Orator habeat omnes philosophiae notos et tractatos locos, Cic. 4) vita honeste tractata, Idem. *tisztességesen eltöltött élet*; ein rühmlich zugebrachtes Leben.

Tractātus, us, m. 4. e. gr. nucum, Plin. *megtapintás, megtapogatás*; die Betastung. 2) *velebánás*; die Behandlung. Cic. 3) e. gr. artium, Idem. *gyakorlás*; die Ausübung. 4) *elmélkedés, értekezés, írás, írott munka, könyv része, könyv*; eine Abhandlung, Tractat, Schrift. Plin. 5) *elmélkedés szóval, predikátzió*; eine mündliche Abhandlung, Predigt. August. 6) *meg, v. elgondolás*; die Überdenkung. Veget.

Tractīcius, v. —tius, a, um, (traho) *vont, húzott vontzolt*; gezogen, geschleppt. Aur. Vict.

Tractim, Adv. *vonva, húzva*; ziehend, zugweise. v. gr. tangere, Plaut. *pofonvágni, v. tsapni*; Ohrfeigen geben. 2) e. gr. ire, Lucr. *lassanként, egymásután*; nach und nach. 3) e. gr. dicere, Gell. *nyújtva, húzva, p. o. a' szót, lassan, halkal, halkán*: dehnend, langsam, gedehnt. Tractim susurrant, Virg.

Tractītius, a, um, vide: Tracticius.

Tracto, āvi, ātum, āre, 1. (traho) *húzni, vonni, húznivonni, ide 's tova kurtzolni*; schleppen, herum schleppen oder ziehen. Tractat comis antistita, Ovid. 2) e. gr. vulnera, Cic. *hozzá érni, tapintani, tapogatni*; betasten, berühren. e. gr. fila lyrae, Ovid. *lantolni, lantot verni*; schlagen, spielen. 3) *valami körül forgódni, valamivel, bánni, v. foglalatoskodni*; sich mit etwas beschäftigen. Cic. 4) in munere aliquo se recte tractare, Idem. *valamely hivatalban jól eljárni, v. annak megfelelni*; sich in einem Amte wohl verhalten. 5) e. gr. animo aliquid, Cic. *valamit megvizsgálni, róla elmélkedni*; etwas betrachten. 6) e. gr. aliquid sermone Graeco, Idem. *Görögül megírni*; in griechischer Sprache beschreiben. 7) e. gr. vitam, Lucr. *élni*; leben. 8) e. gr. bibliothecam, Cic. *reáügyelni, rá felvigyázni*; besorgen. 9) tractatum esse in re aliqua, Idem. *jártas, v. gyakorlott lenni valamiben*; in einem Dinge geübt seyn. 10) *megtsalni*; betrügen. Ter. 11) *viselni magát*; sich aufführen. Ita me in republica tractabo, Cic. 12) *megindítni, p. o. szivét, v. lelkét valakinek*; rühren. Mentes vesbis et sententiis et actione tractantur, Idem. 13) e. gr. personam, Cic. *elő adni, dérdzolni, játszani*; vorstellen, spielen. 14) e. gr. de Asia invadenda, Just. *tanátskozni valami felett*; sich über etwas berathschlagen. 15) *megvendégelni*: bewirthen. Gloss.

Tractŏgălātus, a, um, *tejből és liszthől tsinált, v. készített*; aus Milch und Mehl gemacht. Pultes tractogalatae, Apic.

Tractŏmĕlītus, a, um, *liszthől és mézből készített*; aus Mehl und Honig zurecht gemacht. Apic.

Tractōrius, a, um, (traho) *húzást, v. vonást illető, ahozzavaló*; das Ziehen betreffend. e. gr. machina, Vitr. *vonóeszkőz, v. gépely*; eine Zieh-Maschine. 2) tractoria, sc. epistola, August *meghívólevél*; ein Einladungsschreiben. Tractoriae, sc literae, Cod. Just. *tsászári levél, mellyben valakinek útra való elkészülése parantsoltatott*; ein kaiserliches Schreiben, worin befohlen war, Jemanden das zur Reise Nöthige zu reichen.

Tractum, i, n. 2. (traho) *megdagasztott tészta*; ein ausgewirkter Teig. Tibull. 2) *rakás, egy marok, egy marék, egy összemarék*; ein Klumpen, eine Handvoll. Scribitur etiam tracta, ae, f. e. gr. tracta farinae, Cato.

Tractŭōsus, a, um, (tractus, us) *nyúlós, szívos*; zäh. Coel. Aur.

Tractus, a, um, (traho) *húzott, vont, hurtzolt*; gezogen, geschleppt. Cic. 2) *kezdett, eredt*; angefangen. Ab isto initio tractus sermo, Idem. 3) *elhalasztott*; aufgeschoben. Comitia tracta, Cic.

Digitized by Google

Tractus, us, m. 4. *vonds, húzás*; der Zug. Virg. e. gr. flammarum. Luer. *hosszú sor, v. rend*; ein Strich, eine lange Reihe. 3) hoc tractu temporis, Vellej. Pat. *ezen időben, v. idő tájban*; um die Zeit. 4) leni tractu aquarum, Curt. *a' tsendesen folyó patakndl*; bey ſtillfließendem Strome. 5) *darabföld, tartomány, tájék, vidék*; ein Strich Landes, eine Gegend. In hoc tractu, Cic. Coeli tractus, Virg. 6) e. gr. lunae, Cic. *holdforgdsa*; der Lauf des Mondes. 7) *egyházi vidék*; ein Kirchenbezirk. Gloss.

Trādītio, ōnis, f. 3. (trado) e. gr. rei, Cic. oppidorum, Liv. *kézhez adás, általadás*; die Übergebung, Übergabe. 2) *tanitás, oktatás, előadás*; der Unterricht, die Lehre, der Vortrag. Quint. 3) *elbeszélés, előbeszellés*; die Erzählung. Tacit. 4) *előárulás, kiadás, általadás*; die Verrathung, Auslieferung. August. 5) *régi rank maradt velekedés, rege*; alte fortgepflanzte Meinung, Sage. Gell.

Trāditor, ōris, m. 3. *kézhez adó, v. szolgáltató, általadó*; ein Übergeber. Tac. 2) e. gr. artis eloquentiae, Victor. *tanitó, oktató*; ein Lehrer, Unterweiſer. 3) *árúló, előrúló*; ein Verräther. Tac. 3) qui scripturam sacram tempore persecutionum paganis tradidit. Eccles.

Trāditus, a, um, (trado) *általadott, kézhezadott, megadott*; übergeben. e. gr. neci, Sen. *halálra adatott*; dem Tode übergeben. 2) res fama tradita, Cic. *a' mit az ember tsupa hallomásból tud*; was man bloß durch die Sage weiß.

Trādo, v. Transdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. e. gr. alicui poculum, Cic. *általadni, odaadni, kézhezadni, adni*; übergeben, überliefern, geben. 2) e. gr. se quieti, Idem. *nyugodalomra menni, lefeküdni*; ſich zur Ruhe legen. 3) e. gr. in custodiam, v. custodiae aliquem, Cic. Colum. *őrizet alá vetni, fogságra vetni, fogságba tenni*; einen ins Gefängniß legen. 4) e. gr. aliquid effectum, Plaut. *véghezvinni, végrehajtani*; verrichten. 5) fama traditur, Liv. *úgy hirlelik*; es iſt eine Sage. 6) e. gr. se alicui in fidem deditionemque, Idem. *valaki alá adni magát, valakinek engedelmeskedni*; ſich einem ergeben. 7) e. gr. se in portum, Cic. *kikötni, a' parthoz érni, v. jutni*; anlanden. 8) e. gr. se libidinibus constringendum, Idem. *egészen a' testigyönyörüségeknek adni magát*; ſich den Wollüſten ganz ergeben. 9) e. gr. se sub leges, Cic. *alájavetni magát a' törvényeknek*; ſich den Geſetzen unterwerfen. 10) *feljegyezni, emlékezetben hagyni*; aufzeichnen. Quis inveneriť, non traditur, Plin. 11) traditur, Cato. *azt beszelik, úgy mondják*; man gibt vor. 12) traditum est, Idem. *igy jött szokásba*; es iſt alſo eingeführt. 13) e. gr. praecepta alicui, Curt. *réguldkat, v. sinörmértéket szabni valakinek*; einem Regeln geben. 14) *valakit ajánlani*; einen empfehlen. Hor. 15) *valaki oktatása alá bizni magát*; ſich eines Unterrichts anvertrauen. Te in disciplinam meam tradideras, Cic. 16) e. gr. aliquem doctum fuisse, Idem. *jelenteni, kiről adni, említni*; berichten, melden. 17) e. gr. aliquid alicui, Idem. *tanitni*; lehren. 18) e. gr. causam adversario, Ter. *az ellenkezőfeltől megnyeréttetni*; dem Gegner gewonnen geben. Not. traditu iri, Pand. pro: traditum iri.

Trādūcībĭlis, e, *könnyen mozdithaló, v. indithaló*; was ſich leicht bewegen läßt Chalcid.

Trādūco, v. Transduco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. equitatum in Galliam, Caes. aliquem ad se, Ter. *általvinni, v. hozni, v. szállitni, valahova vinni*; hinüber oder wohin führen, bringen. 2) e. gr. in linguam Romanam, Gell. *fordítni*; überſetzen. 3) Trop. e. gr. animum ad mala consilia, Cic. *félrevezetni, eltsábitni*; verleiten. 4) e. gr. aliquem in assensum consilii sui, Idem. *maga vélekedésére venni, v. rávenni*; auf ſeine Meinung bringen. 5) e. gr. tempus, Cic. *eltölteni*; zubringen. 6) *gúnyolni, kigúnyolni*; höhnen, durchziehen. Per ora hominum traduci, Liv. 7) e. gr. munus suum modestia, Cic. *viselni, folytatni*; verwalten. 8) eques traducit equum, Idem. *lovas szerentsésen által esik a' Censori mustrán*; der Ritter paſſirt glücklich vor dem Cenſor vorbey. 9) traducitur aliquis adoptione, Cic. i.

Digitized by Google

e. ſit ex Patricio Plebejus. 20) e. gr. hanc rationem ad id genus, Idem. *valamire alkalmaztatni*; anſetwas anwenden. 11) *származtatni, lehozni, p. o. valamelly szót*; ableiten, z. B. ein Wort. Gell.

Trăductio, v. Transductio, ōnis, f. 3. e. gr. captorum, Auson. *általvivés, v. vitel, általszállitás, v. vezetés*; die Hinüberführung. 2) *fordités, p. o. más nyelvre*; eine Überſetzung. Cic. 3) e. gr. temporis, Cic. *időtöltés*; der Zeitvertreib. 4) *kigúnyolás, szidalmazás*; die Verſpottung, Durchhechlung. Sen. 5) i. q. Metonymia. Traductio atque immutatio in verbo, Cic.

Trăductor, v. Transductor, ōris, m. 3. *általvivő, vezető, v. szállító*; ein Überführer. Cic. 2) *fordító*; ein Überſetzer. Idem.

Trăductus, v. Transductus, a, um, (traduco) *keresztülvitt*; überführt. 2) e. gr. adolescentia eleganter, Cic. *jól eltöltött ifjúság*; die wohl zugebrachte Jugend. 3) *kigúnyolt, szidalmazott, rágalmazott*; durchgezogen, verläumdet. Traductus per ora hominum, Liv.

Trăductus, v. Transductus, us, m. 4. *általvitel, vivés, menetel*; die Überfahrt, der Durchgang. Amm.

Trădux, ūcis, m. 3. *messzire kiterjedt szőlővessző, v. venyige, bujtás, homlitás*; Weinranke, die weiter gezogen und ſo fortgepflanzt wird, Weingeſenk. Varr. 2) anima non propagatur ex traducem, Phys. *a' lélek nem plántáltatik által a' szülék által*; die Seele wird durch die Eltern nicht fortgepflanzt.

Trăgăcantha, ae, f. 1. *tragántcserje*; Bockshorn, Tragant-Staude, Tragant. (Astragalus Tragacantha, L.) Plin. Etiam: Neutr. tragacanthum, Cels. *tragántgummi*; das Gummi davon.

Trăganthes, is, f. 3. species artemisiae. Apul.

Trăgĕlăphus, i, m. 2. *bakszarvas, bakszakállá szarvasnemű állat*; Bockhirſch, eine Hirſchart mit einem Bocksbarte, Brandhirſch. Plin.

Trăgēma, ae, f. 1. et ătis, n. 3. *gyomor és szíverősitő por*; ein Pulver zu Stärkung des Magens und des Herzens. Plin.

Trăgēmăta, um, n. plur. *asztalnál való tsemege, ételutólja, tsemege*; der Nachtiſch, das Naſchwerk. Plin.

Trăgĭce, Adv. *szomorúját ék formán, szomorúan, szomorún*; tragiſch, tragödienmäßig, traurig. Qui tragice se habet, comice festum diem agere aegre potest, Cic. 2) *pompásan*; prächtig. Sen.

Trăgĭcŏcōmoedia, ae, f. 1. *elegyes játék, szomorú kezdetű vig végzetű játék*; vermiſchtes Schauſpiel, das ſich traurig anfängt und luſtig endiget. Plaut.

Trăgĭcus, a, um, *szomorújátékhoz v. tragédiához való, szomorú*; tragiſch, traurig. Cic. 2) e. gr. scelus, Liv. *iszonyú, rettenetes, kegyetlen, hallatlan*; ſchrecklich, grauſam. 3) e. gr. exitus, Gloss. *szomorú kimenetel*; ein trauriges Ende. Tragici ignes, Ovid. i. e. amores funesti. 4) e. gr. poëta, Cic. *szomorújátékiró*; ein Tragödienſchreiber. 5) e. gr. orator, Idem. *felemelkedett lelkü, felséges és indító*; erhabend und rührend.

Trăgĭon, ĭi, n. 2. *másztikszfa neme*; eine Art vom Maſtixbaume. Plin. Dicitur etiam: Tragonis, is, f. Idem.

Trăgoedia, ae, f. 1. *szomorújáték, tragédia*; eine Tragödie, ein Trauerſpiel. Cic. 2) *fellengős beszéd*; erhabene, große Rede. Tragoedias agere in nugis, Cic. 3) *nagy lárma*; großer Lärmen. Quantas tragoedias excitat! Cic.

Trăgoedus, i, m. 2. *szomorújátékot játszó, v. tragédiajátszó*; ein tragiſcher Schauſpieler, Acteur in der Tragödie. Cic. 2) *szomorújáték költője*; ein tragiſcher Dichter, Tragödien-Dichter. Quint. Not. Jupiter Tragoedus, Suet. statua Jovis.

Trăgŏnis, vide: Tragion.

Trăgŏpan, ănis, f. 3. *szakállas keselyű*; der Bartgeyer. (Vultur barbatus, L.)

Trăgŏpōgon, ōnis, m. 3. *bakszakáll-fű*; der Bockbart, ein Kraut. Plin. Linn.

Trăgŏrīgănum, i, n, 2. *demutka tserje*; eine Strauchart. (Thymus tragoriganum, L.) Plin. Etiam: Tragoriganus, Cels.

Trăgos, i, m. 2. *tüskés plánta nem*; eine dornige Pflanze. Plin. 2) *pép nem*; eine Art Be[illegible]y. Idem. 3) *gomba nem*; eine Art Schwämme. Plin.

Digitized by Google

Tragŏsĕlīnum, i, n. 2. *pimpinella*; Bibernell, Bockspeterlein, ein Kraut.

Trăgŭla, ae, f. 1. *lövószerszám, fegyver, v. hajitódárda neme*; eine Art von Geschoß oder Wurfspieß Caes. Liv. 2) *háló, varsa, húzóháló*; eine Art Fischernetz, Ziehnetz, Schleppnetz Plin. 3) pro: traha, Varr.

Trăgŭlārĭus, ii, m. 2. (sc. miles) i. e. qui tragulas jacit. Veget.

Trăgum, i, n. 2. *bizonyos pép*; ein gewisser Brey Plin.

Trăgūrĭum, ĭi, n. 2. urbs Dalmatiae. Plin. 2) insula maris Adriatici. Mela.

Trăgus, i, m. 2. species plantae. Plin. 2) species fungi. Idem. 3) piscis certus. Ovid.

Trăha, ae, f. 1. (traho) *szán, szánka*; eine Schleife, ein Schlitten. Col. Etiam: trahea, Virg.

Trăhārius, ĭi, m. 2. *talyitskás, szánas*; ein Karrenzieher, Schlittenfahrer. Sidon.

Trăhax, ācis, o. (traho) *magához vonó, örömest magához húzó, v. vonó*; anziehend, gern an sich ziehend. Plaut. 2) *ragadozó*; räuberisch. Idem. 3) Subst. *szugori, fösvény*; ein Geizhals. Gloss.

Trăhĕa, ae, f. 1. vide: Traha.

Trăho, traxi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aquam e puteis, Cic. *húzni, vonni, (meríteni)*; ziehen. Magnes ferrum ad se trahit, Idem. 2) hoc in diversum me trahit, Liv. *ez engemet kétségessé tészen*; das macht mich zweifelhaft. 3) trahit sua quemque voluptas, Virg. *kiki a' maga hajlandóságát, v. kénjét követi*; jeder folgt seinem Triebe. 4) e. gr. candorem, Plin. *fejédni*; weiß werden. 5) e. gr. rubiginem, Idem. *rozsdásodni*; rosten. 6) s. gr. cariem, Plin. *avasodni, férgesedni*; faul werden. 7) e. gr. nocturnum sermonem, Virg. *eltölteni*; hinbringen. 8) e. gr. aliquem ad se, Cic. *maga után húzni, v. hurtzolni*; einen nach sich ziehen. 9) e. gr. aliquem de medio, Liv. *középről kiragadni*; einen aus der Mitte herausreißen. 10) e. gr. pedibus aliquem, Plin. *húzni vonni, rángatni, imlgyamúgy bánni vele*; schleppen. 11) e. gr. bellum, Sall. *mesterséges fogdsokkal a' hadakozást húzni, v. hosszasan folytatni*; den Krieg in die Länge hinaus spielen. 12) e. gr. fortunam tutam, Cic. *dolgaiban szerencsés lenni*; glücklich in Verrichtungen seyn. 13) e. gr. alimenta maternum, Col. *annya tejét szopni*; an der Mutter Brust liegen. 14) e. gr. aliquem ad defectionem, Liv. *elhagyásra, v. mástól való elpártoldsra késztetni, arra venni*; zum Abfalle bringen. 15) e. gr. spiritum, Plin. Col. *lélekzeni, élni*; Athem hohlen, leben. 16) e. gr. aliquid in crimen, Tac. *vádolni, váddba keritni, bévádolni*; auflagen. 17) e. gr. originem ab aliquo, Plin. *származását, v. eredetét valakitől hozni le*; von einem herstammen. 18) e. gr. aliquem in sententiam, Liv. *bizonyos vélekedésre vonni*; auf eine Meinung bringen. 19) e. gr. aliquid in longius, Quint. tempus, Sall pugnam, Liv. comitia, Cic. rem in serum, Liv. *nyújtani, halasztani, kalogatni, késleltetni*; in die Länge ziehen, verzögern, verschleifen. 20) e. gr. spolia de hostibus, Cic. *az ellenséget mindenéből kivetkestetni*; die Feinde ausziehen. 21) e. gr. ferrum e corpore, Ovid. *kivenni, kihúzni, v. vonni*; ausziehen. 22) e. gr. timorem, Idem. *okozni*; verursachen. 23) e. gr. verba, Sil. *kimondani, mondani, p. o. nyújtva*; dehnend aussprechen, sagen. 24) e. gr. sorte laborem, Virg. *sorsot vetni rá, sorsvesés által kiosztani*; verlosen, durch das Loos vertheilen. Not. trahere per poenas, Idem. i. e. punire, ubi: traxe, pro: traxisse stat.

Trājānus, i, m. 2. Nom. pr. imperatoris Romanorum, Hinc: Trajanus, a, um, *Trajánusi*; Trajanisch. Front.

Trājectĭcĭus, v. —tius, a, um, *általvitelre való, p. o. a' vizen*; zum hinüber führen. Pand.

Trājectĭo, v. Transjectio, ōnis, f. 3. (trajicio) *általvitel, p. o. a' vizen*, das Hinübersetzen. 2) *általmenetel, általhajókázás*; die Überfahrt, z. B. übers Meer. Cic. 3) v. gr. verborum, Cic. *általvétel*; die Versetzung. 4) v. gr. veritatis, Cic. *nagyítás*; die Übertreibung, Übertreibung der Wahrheit, Hyperbel.

Trājectĭtius, a, um, vide: Trajecticius.

Trājecto, āre, 1. v. gr. acu, *tövel szurkálni*; mit der Nadel durchstechen.

Trājector, ōris, m. 3. (trajicio) *általmenő, általhajókázó*; ein Durch-

Digitized by Google

fahrer. 2) *általverő, általtörő, általszúró, v. lövő*; der durchdringt, durchbohrt ꝛc. Prud.

Trājectūra, ae, f. 1. *általmenetel*; die Durchfahrt. Vitruv.

Trājectus, v. Transjectus, a, um, (trajicio) *általvitt*; hinübergeführt. 2) *általvert, v. lyukgatott*; durchbohrt. Plin.

Trājectus, v. Transjectus, us, m. 4. *általmenetel, általjárás, p. o. a' vizen*; das Hinüberſetzen, Hinüberfahren, die Überfahrt. Caes. 2) *általjáróhely, általjárás, rév*: Überfahrt, i. e. Ort, wo man überfährt. Hirt.

Trājĭcĭo, v. Transjĭcĭo, jēci, jectum, ĕre, 3. *általvinni, p. o. hajón, általszállítni*; hinüber führen oder ſchaffen. Euphratem trajicere exercitum, Curt. Copias trans fluvium trajicere, Liv. v. legiones in Siciliam, Liv. 2) v. gr. telum, Caes. murum jaculo, Cic. *általhajítni, v. lőni, általvetni rajta*; hinüber werfen oder ſchießen. 3) se trajicere, Cic. *általevezni, általmenni a' vizen*; ſich überſetzen, überfahren. Trajicere in Africam, Liv. *Afrikába evezni*; nach Afrika überſetzen. Ne classis ex Africa trajiceret, Liv. 4) cum Accus. v. gr. trajicere montes, Alpes, Cic. flumen, Liv. *általmenni rajta, keresztül menni rajta*; über einen Berg gehen, über einen Fluß ſetzen, überfahren. 5) *általütni, általverni, általszúrni, keresztül törni, v. törni*; durchſtoßen, durchſtechen, durchbohren, durchſchießen. Aliquem venabulo trajicere, Liv.

Trālātĭcĭus — tius, vide: Translaticius.

Trālātus, vide; Translatus, a, um.

Trallis, is, f. 3. vel Plur. Tralles, ium, f. pl. urbs Lydiae, Hinc: Tralliānus, a, um, i. e. inde oriundus, Cic.

Trālŏquor, v. Transloquor, i. Depon. 3. *kimondani*; ausſprechen. Plaut.

Trālūcĕo, vide: Translucco.

Trāma, ae, f. 1. i. q. subtemen, Serv.

Trāměo, vide: Transmeo.

Trāmes, ĭtis, m. 3. *gyalogút, ösvény*; ein Fußpfad, ein enger Weg. Sall. 2) Trop. *út, ösvény, valamire vezető út v. mód*; der Weg, die Bahn, die Art, Methode. Lucr.

Trāmigro, id. qu. Transmigro.

Trāmitto, vide: Transmitto.

Trānăto, v. Transnăto, āvi, ātum, āre, 1. *általúszni*; hinüber oder durchſchwimmen. Caes.

Trāno v. Transno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. flumen, Caes. *általúszni, v. keresztülúszni rajta*; hinüber oder durchſchwimmen. 2) Trop. *általevezni, általmenni*; durchſchiffen, durchgehen, durchdringen, durchfliegen. Virg.

Tranquillātus, a, um, *letsendesitett, megnyugtatott*; beruhigt. Nep.

Tranquille, Adv. *tsendesen*; ruhig. Cic. tranquillius, Senec. tranquillissime, Suet.

Tranquillĭtas, ātis, f. 3. v. gr. animi, vitae, Cic. maris, Plin. *tsendesség*; die Ruhe, Stille. 2) pro: mansvetudo, clementia, Eutrop.

Tranquillo, āvi, ātum, āre, 1. *tsendesitni, letsendesitni, p. o. a' tengert*; beruhigen, ruhig machen, ſtillen, z. B. das Meer. Plin. 2) Trop. v. gr. animos, Cic. *letsendesitni, megnyugtatni*; beruhigen.

Tranquillo, (Abl.) *tsendesen*; ruhig. Liv.

Tranquillus, a, um, v. gr. mare, Cic. coelum, nox, dies, Plin. *tsendes*; ruhig, ſtill. 2) v. gr. vita, Cic. animus, Cic. civitas, Cic. *tsendes, tsendességben lévő, nyúgodalmas*; ruhig, ſtill. Hinc: Tranquillum, i, n. Subst. *tsendesség*; die Ruhe. Liv.

Trans, Praep. cum Accus. *túl*; jenſeit. Trans montem, Cic. *a' hegyen túl*; jenſeit des Berges. 2) *által*; über. Trans fluvium ire, Apic. Trans caput jacĕre, Virg.

Transăbĕo, ivi et ii, ĭtum, īre, 4. *általmenni rajta, keresztül menni*; hinüber gehen, darüber gehen, hindurch gehen, durchgehen. Virg.

Transactĭo, ōnis, f. 3. (transigo) *elvégzés, végrehajtás*; die Vollendung. Tertull. 2) *egyességrelépés, egyesség, megegyezés, a' peresfelek között való egyességrelépés, egyezés*; der Vergleich ſtreitig geweſener Parteyen, Vertrag. Pand.

Transactor, ōris, m. 3. v. gr. rerum, Cic. *egyesítő*; ein Unterhändler, der einen Vergleich zu Stande bringt.

Transactus, a, um, (transigo) *eligazított, végrehajtott, elvégzett*; abgethan, verglichen, verabredet. Cic

Digitized by Google

Hinc: Transactum, i, n. 2. *végzés, egyezés*; der Vergleich. Pand.

Transádigo, ēgi, actum, ĕre, 3. *általszúrni, általverni*; durchſtechen, durchbohren. Aliquem ferro transadigere, Stat.

Transalpinus, a, um, *a' havasokon v. álpeseken túl levő, onnan való, 's a' t.* jenſeits der Alpen befindlich, geſchehend, dahin gehörig. Cic.

Transaustrīnus, a, um, i. q. austrinus, Mart. Cap.

Transbĭbo, ĕre, 3. *béinni magába, beszívni*; trinken. Coel. Aur.

Transcendo, v. Transscendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. in Italiam, Liv. muros, Liv. valles, Caes. *általmenni valahova, általmenni valamin, általmászni*; hinüber ſteigen oder ſchreiten, über etwas ſteigen oder ſchreiten, beſteigen. 2) v. gr. in oratione, ad leviora transire, Quint. *általmenni, menni p. o. könnyebbekre*; hinüber ſchreiten oder gehen. 3) aetatem, Liv. *meghaladni, túl lenni rajta*; überſchreiten, übertreffen. Sil.

Transcensus, us, m. 4. *általmenetel*; das Hinüberſteigen. Amm.

Transcido, idi, etc. id. qu. Transcindo.

Transcindo, idi, ĕre, 3. *keresztül vágni, v. metszeni, kettévágni*; durchſchneiden, durchhauen, zerhauen. Plaut.

Transcrībo, vel Transscribo, psi, ptum, re, 3. v. gr. in alium librum, vel testamentum in alias tabulas, Cic. *általírni*; hinübertragen, aus einem Buche (oder einer Schrift) ins andere ſchreiben. 2) v. gr. verba ex libro, Gell. auctorem ad verbum, Plin. *kiírni, leírni, p. o. szóról szóra valamit*; abſchreiben. 3) v. gr. alicui aliquid, Liv. fundos viro, Pand. *írás által valakinek adni, tulajdonítni, a' nevére írni, p. o. adósságot*; etwas auf einen andern ſchreiben, z. B. eine Schuldpoſt, einem etwas verſchreiben. 4) *lemásolni, párban leírni*; copiren, abcopiren. Plin.

Transcriptĭo, vel Transscriptĭo, ōnis, f. 3. *leírás, kiírás, általírás*; das Abſchreiben, das Hinüberſchreiben. Quint.

Transcriptus vel Transscriptus, a, um, *általírt, leírt*; abgeſchrieben. 2) *más nevére írt*; verſchrieben. Pand.

Transcurro, cŭcurri vel curri, cursum, currĕre, 3. v. gr. ad locum, Ter. *általfutni, általszaladni*; hinüberlaufen. 2) *általmenni*; hinübergehen. Ad melius transcurrere, Hor. i. e. transire. 3) *keresztül futni rajta*; über etwas laufen. Coelum transcurrit nimbus, Virg. 4) Trop. *hirtelen végig futni rajta, v. elolvasni*; flüchtig durchlaufen, durchleſen. Quint. 5) *hirtelen elfutni, elmenni, eltelni*; vorbey gehen. Aestas transcurrit, Plin.

Transcursio, ōnis, f. 3. *elfutás, eltelés*; der Verlauf, z. B. von zehn Jahren. Cod. Just.

Transcursus, us, m. 4. *általfutás, általmenés*; das Durchlaufen, Durchfliegen ꝛc. Senec. 2) v. gr. fulguris, Svet. *hirtelenvaló elfutás, eltűnés, elsuhanás előtte*; das Vorbeylaufen, Vorbeyfahren. 3) *rövid szóval való említés, megemlítés*; kurzer Vortrag. Vellej. In transcursu, Plin. *említőleg*; im Vorbeygehen, kürzlich).

Transdānŭbĭānus, a, um, *túl a' dunai, dunántúli, dunántúllevő*; jenſeits der Donau befindlich. Regio transdanubiana, Liv.

Transdo, vide: Trado.

Transdūco, Transduct. etc., vide: Traduco, etc.

Transenna, ae, f. 1. *rostély, ablakrostély*; ein Gitter, Gitterfenſter. Sall. 2) per transennam aliquid adspicere, Cic. *csak futtában vagy mintegy a' rostélyon által nézni meg valamit*; etwas nur obenhin, und gleichſam durchs Gitter anſchauen. 3) *tőr, les, hurok*; eine Falle, ein Fallſtrick, eine Schlinge. Plaut.

Transĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *általmenni, valahova menni*; hinüber oder wohin gehen. E suis finibus in Helvetiorum fines transire, Caes. Amicam transibo meam, Plaut. Ad partitionem transeamus, Cic. Morbus transit in eum, Plin. *reá ragad a' nyavalya*; die Krankheit ſteckt ihn an. 2) Trop. v. gr. in alicujus sententiam transire, Liv. *valakinek az értelmére vagy vélekedésére állani*; jemandes Meinung beytreten. 3) v. gr. in saxum, Ovid. *valamivé lenni vagy válni, általváltozni*; übergehen in etwas, verwandelt werden. In amaritudinem transire, Plin. *megkeseredni*; bitter werden.

Digitized by Google

4) v. gr. mare, Cic. Alpes, Nep. Euphratem, Cic. *általmenni rajta*; über etwas gehen, passiren. 5) v. gr. modum, Cic. fines verecundiae, Cic. *általhágni, túl menni valamin, v. valaminek a' határán*; überschreiten. 6) *meghaladni, felyülhaladni*; übertreffen, zuvorkommen. Si non transierit, aequabit, Quint. 7) *valamit elmellőzni, nem érdekleni, észre nem venni*; etwas übergehen, nicht bemerken, nicht wahrnehmen, vorbey gehen lassen. Quint. Silentio aliquid transire, Cic. *valamit hallgatással elmellőzni*; etwas mit Stillschweigen übergehen. 8) *keresztül menni rajta, keresztül szúrni*; durch einen durchgehen, durchbohren, durchstechen. Transit eum hasta, Cic. 9) *általmenni rajta, általolvasni*; durchlesen. Libros cursim transeo, Gell. 10) v. gr. dies transit, Cic. gloria transit, Plin. *elmúlni, elenyészni*; verlaufen, vergehen, vorübergehen. 11) hoc me transit; *ezt én nem tudom, ez nints tudtomra*; das weiß ich nicht, das entgeht mir. Nil transit amantes, Stat. 12) v. gr. locum, Val. Fl. *keresztül menni valahol, valahol vagy valaki előtt elmenni*; durch einen Ort durchgehen, durchreisen, vorbey fahren. Hic transiit, Sil. *itt ment keresztül, itt ment el*; er ist hier durchgereiset oder vorbey gefahren.

Transĕro, v. **Transsĕro**, ui, rtum, ĕre, 3. *általplántálni v. ültetni*; an einem andern Ort verpflanzen. Cato.

Transertus, a, um, *általültetett, másuva ültetett*; verpflanzt. Stat.

Transĕunter, Adv. *felesleg*; obenhin. 2) *itt v. ott elmenet, hirtelen*; im Vorbeygehen. August.

Transfĕro, transtŭli, translātum et trālātum, transferre, 3. v. gr. castra in alium locum, Caes. *masuvá vinni, más helyre általtenni, általvinni*; von einem Orte zum andern tragen, hinüber oder wohin tragen, bringen, setzen oder schaffen. 2) v. gr. sermonem alio, Cic. animum ad accusandum, Cic. *fordítni, intézni valamire*: wohin wenden, lenken, richten. Crimen in aliquem transferre, Cic. *valakire háritni az elkövetett gonoszságot*; das Laster auf jemanden schieben. 3) *elhalasztani*; verschieben. Causam in proximum annum transferre, Cic. Ep. 4) v. gr. definitionem in aliam rem, Cic. *alkalmaztatni*; anwenden, appliciren auf etwas. 5) v. gr. aliquid in tabulas, Cic. *általírni, bélrni, béjegyezni*; übertragen, eintragen, einschreiben. 6) v. gr. aliquid ex Graeco in Latinum, Quint. in aliam lingvam, Apul. *általtenni, p. o. egy nyelvből más nyelvre, leforditni*; übertragen in eine andere Sprache, übersetzen. 7) v. gr. verba transferre, Cic. *hasonlatossággal élni, alkalmaztatni a' szó értelmét másra*; übertragen, ein Wort tropisch gebrauchen. 8) aliquid alicubi, Liv. *valahol vinni el, előtte vinni el valakinek*; vorbey tragen oder führen.

Transfīgo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. puellam gladio, Liv. *keresztülszúrni, keresztülütni*; durchstechen, durchbohren.

Transfigūrābĭlis, e, *általformálhatós*; was in eine andere Gestalt verwandelt werden kann. Tertull.

Transfigūrātio, ōnis, f. 3. *elváltozás, általformálódás*; Verwandlung in andere Gestalt. Plin.

Transfigūrātor, ōris, m. 3. *általformáló, elváltoztató*; der etwas in eine andere Gestalt verwandelt. Tert.

Transfigūro, āvi, ātum, āre, 1. *formájdra nézve elváltoztatni, általformálni*; der Gestalt nach verwandeln, umbilden. Puerum in muliebrem naturam transfigurare, Suet.

Transfixus, a, um, (transfigo) *keresztülszúrt, általvert*; durchbohrt.

Transfluo, xi, xum, ĕre, 3. *kifolyni, keresztülfolyni rajta*; heraus oder durchfließen. Plin. 2) *elfolyni, eltelni*; verfließen. Dies transfluxit, Claudian.

Transfŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Caes. v. alicui latus, Liv. *keresztül verni, szúrni, döfni, v. ütni*; durchstechen, durchbohren.

Transformātio, ōnis, f. 3. *általváltoztatás*; Umbildung, Verwandlung. Augustin.

Transformis, e, *változó, formáját változtató*; veränderlich, seine Gestalt verändernd. Ovid.

Transformo, āvi, ātum, āre, 1. *formáját elváltoztatni*; der Gestalt nach verändern, verwandeln, umbilden. Se in vultus aniles transformare, Virg.

Digitized by Google

Transfŏro, āre, 1. *általfúrni, keresztülfúrni*; durchbohren. Senec.

Transfossus, a, um, (transfodio) *keresztülvert, általszúrt, v. ütött*; durchbohrt, durchstochen.

Transfrĕtānus, a, um, *a' tengeren túl találtható, onnan való*; jenseits des Meeres befindlich. Tertull.

Transfrĕtātĭo, ōnis, f. 3. *általhajókázás*; Hinüberschiffung, Setzung übers Meer. Gell.

Transfrĕto, āvi, ātum, āre, 1. *a' tengeren általmenni, v. általhajókázni*; übers Meer setzen, überschiffen. Svet. 2) Transit. v. gr. aliquem, Amm. *a' tengeren általvinni*; hinüber bringen.

Transfŭga, ae, c. 1. *szökevény, általszökött*; Überläufer, Deserteur. Cic.

Transfŭgĭo, fūgi, fŭgitum, ĕre, 3. e. gr. ad hostes, Nep. *általfutni, v. szökni*; überlaufen.

Transfŭgium, ii, n. 2. *el, v. általszökés, elpártolás*; das Überlaufen, Desertiren, der Abfall. Liv.

Transfulgĕo, ĕre, 2. *keresztül v. által fényleni, v. ragyogni*; durchglänzen, durchschimmern. Plin.

Transfūmo, āre, 1. *által füstölni, v. gőzölni*; durchrauchen, durchdampfen. Stat.

Transfunctōrĭus, a, um, *könnyedén erő, v. történő, rest, tunya*; leicht hin geschehend, hinlässig. Tert.

Transfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. e. gr. aquam in alia vasa, Col. *által, v. másva tölteni*; hinüber gießen, wohin gießen oder schütten. e. gr. aliquem in urnam, Lucan. *eltemetni*; begraben. 2) Trop. e. gr. in aliquem laudes suas, Cic. *valakit általtréteben részeltetni*; einen seines Lobes theilhaft machen. e. gr. amorem in aliquem, Idem. *által plántálni*; hinüber tragen.

Transfūsĭo, ōnis, f. 3. *általtöltés, általszűrés*; das Hinübergießen, die Durchseihung. Plin. 2) Trop. e. gr. debiti in aliam obligationem, Pand. *általvivés*; die Hinübertragung.

Transfūsus, a, um, *általtöltött*; hinübergegossen.

Transgĕro, ĕre, 3. e. gr. ova alio, Plin. *által, v. valahova vinni*; hinüber tragen oder wohin tragen.

Transglūtĭo, īre, 4. *le, v. elnyelni*; verschlucken. Veget.

Transgrĕdĭor, essus sum, gredi, Dep. 3. e. gr. in Europam, per montes, Liv. ad aliquem, Tac. flumen, Caes. convallem, Auct. B. Afr. *általmenni*; hinüber gehen, übersetzen. 2) e. gr. lecto, August. *általhágni*; übertreten. 3) Trop. e. gr. in partem alicujus, Tac. *által menni valaki részére, elpártolni*; übergehen, übertreten. Annum nonagesimum transgressa, Val. Max. 90 *esztendőn felyűl lévő*; über 90 Jahr alt. e. gr. mensuram, Plin. i. e. excedere. e. gr. ad aliquem, Val. Max. *valakiről beszélni*; von einem reden. e. gr. exempla, Idem. *felhozni, említni*; anführen, erwähnen. e. gr. mentionem viri, Vellej. *elmellőzni elhallgatni*; übergehen. 4) e. gr. Marcellum, Plin. *felyűlmúlni, meghaladni*; übertreffen.

Transgressĭo, ōnis, f. 3. e. gr. Gallorum, Cic. *általmenés, v. menetel*; das Hinübergehen, der Übergang. 2) e. gr. legis, August. *általhágás*; die Überschreitung. 3) e. gr. verborum, Cic. *fel, v. eltserélés*; die Versetzung. Etiam simpliciter transgressio. Auct. ad Her. 4) *egy dologról másra való általmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede von einer Sache zur andern. Quint.

Transgressus, a, um, (transgredior) *általment*; hinüber gegangen.

Transgressus, us, m. 4. *általmenés, v. menetel*; das Hinübergehen, der Übergang. Sallust.

Transĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. (ago) *által, v. tovább menni, v. hatni*; durchdringen, weiter dringen. Sil. 2) e. gr. ensem per pectora, Idem. *keresztül, v. által szúrni, v. dőfni*; durchstechen, durchstoßen, durchbohren. 3) e. gr. vitam, Sall. *tölteni az életét, élni*; zubringen, leben. 4) *elvégezni*; verhandeln, verkaufen. Pallad. 5) e. gr. negotium, Cic. aliquid per aliquem, Cic. bellum duplici proelio, Suet. *elvégezni, bévégezni, végrehajtani*; endigen, zu Ende oder zu Stande bringen, abthun. 6) *írásában v. beszédében valamit kivinni, v. megmutatni*; etwas im Schreiben oder im Reden ausführen. Ut prima quaeque pars ut posita est in petitione, sic ordine transigatur, Cic. 7) e. gr. inter se, Ter. *megegyezni*; durch einen Vergleich zu Stande bringen. 8) transactum

Digitized by Google

..est de me, Curt. *végem van*; es ist um mich geschehen.

Transilio, v. Transsilio, ivi et ii, v. ui, (ultum) ire, 4. (salio) e. gr. in navem, Liv. muros, Idem. *általugrani, v. szökni*; hinüber springen. 2) Trop. e. gr. amnem. Flor. per Thraciam, Idem. *hirtelen keresztül, v. által menni, szaladni, v. jönni rajta*; schnell hinüber gehen, laufen, kommen. Ad nos transilit, Anct. B. Hisp. *általjött*; ist übergegangen. e. gr. ad ornamenta, i. e. accedere, consequi ea. Plin. Onyx in gemmam transilit ex ete, Idem. i. e. nomen onychis transit ad gemmam significandam. 3) e. gr. rem, Cic. *elhagyni, általugrani, elhallgatni, elmellőzni, nem szólni róla*; übergehen, überhüpfen, mit Stillschweigen übergehen. 4) e. gr. munera Liberi, Hor. *a' Bacchus ajándékival (borral) való élésben általhágni a' határt, v. mértéket nem tartani benne*; in dem Genuße des Geschenkes des Bacchus (des Weins) das Ziel überschreiten.

Transilis, e, *keresztül szökő, v. menő*; hinüber springend oder gehend. e. gr. palmes, Plin. *melly a' közelebbi tőkére, v. fára általhajlik, 's bujtás lehet belőle*; ein Weinstock, der bis an den nächsten Baum springt oder geht, folglich ein Gesenk werden kann.

Transitio, ōnis, f. 3. (transeo) e. gr. in aliud signum, Vitr. ad hostem, Liv. *általmenés, v. menetel, elpártolás, általszökés*; das Hinübergehen, der Übergang. 2) *betegség általmenetele, elragadás*; der Übergang der Krankheit, die Ansteckung. Ovid. 3) *általmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede. Auct. ad Her.

Transito, āre, 1. Frequ. *általmenni*; durchgehen, durchpassiren. Cic.

Transitor, ōris, m. 3. *általmenő, átas, szökevény*; der vorüber oder durchgeht, Passageur, Deserteur. Amm.

Transitorie, Adv. e. gr. dicere, Hier. *mellesleg*; im Vorbeygehen.

Transitorius, a, um, e. gr. forum, Lampr. *általjárható, a' mellyen által, v. keresztül lehet járni*; durchgängig, wodurch oder worüber man gehen kann. 2) e. gr. vita, Cassiod. *múlandó, elmúlandó, rövid ideig tartó*; vorüber gehend, von kurzer Dauer.

Transitus, us, m. 4. *általmenetel, v. menés*; das Hinübergehen, der Übergang. Transitum claudere, Liv. 2) *általmenetel az ellenséghez, elpártolás*; der Übergang zum Feinde. Tacit. 3) e. gr. colorum, Plin. *árnyékból világosságba menetel, a' festésben*; der Übergang in der Mahlerey vom Schatten zum Lichte. 4) *általmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede. Quint. 5) e. gr. in figuras alias, Plin. *általváltozás*; die Verwandelung. 6) e. gr. per agros urbesque, Liv. *általjárás*; der Durchgang. e. gr. spiritus, Plin. *lélekző tsö, v. gége*; Luftröhre. 7) e. gr. in transitu, Quint. *mentiben, mellesleg*; im Vorbeygehen.

Transjăcio, ĕre, 3. pro: trajicio, Solin.

Transjectio, Transjectus, etc. vide: Trajectio etc.

Transjicio, vide: Trajicio.

Transjŭgo, āvi, ātum, āre, 1. *meghádoltatni, hatalma alá hajtani*; unterjochen. Mela. 2) e. gr. montem, Idem. *által menni rajta*; passiren.

Transjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. mulam, Pand. *másként, v. által fogni, v. befogni*; anders spannen.

Translăbor, psus sum, lăbi, Dep. 3. *keresztül, v. általesni*; hinüber fallen. 2) *által menni, mellette el tsúszni, v. folyni*; durchfahren, vorbey schlüpfen. Eutr. Claud.

Translātīcie, (—tie) v. Tralātīcie (—tie) Adv. *könnyedén, könnyiben, múlólag, tsmeldmmal, restül, túnyán*; leichthin, nachläßig. Pand.

Translātīcius, (—tius) v. Tralātīcius (—tius), a, um, (translatus, a, um) *általhozott, v. vitt*; herüber getragen. 2) *másunnét vett*; anderswo hergenommen. Gell. 2) e. gr. funus, Suet. *közönséges, szokott, tsekély*; gewöhnlich, gemein, gering.

Translātio, v. Tralatio, ōnis, f. 3. *által, v. másuva vitel, v. tétel*; die Hinübertragung. Suet. 2) *általplántálás, v. ültetés*; die Versetzung, Verpflanzung. Colum. 3) *béoltás*; die Einpropfung. Varr. 4) i. q. exceptio apud JCtos. Cic. 5) i. q. Tropus, Idem. 6) *fordítás, általtevés más nyelvre*; die Übersetzung. Quint. 7) e. gr. temporum, Idem. *változás*.

Digitized by Google

tatás, feltserélés; die Veränderung, Vertauschung.

Translátitie, Translatitius, vide: Translatic. etc.

Translátívus, a, um, i. q. translaticius, Cic.

Translátor, óris, m. 3. *általvivő, v. hozó*; der hinüber trägt. e. gr. quaesturae (pro: pecuniae publicae,) Cic. vocatur Verres, qui pecunias publicas Carboni ademtas Sullae tradidit. 2) *fordító, egy nyelvből másra általtevő*; ein Ueberseßer. Hier.

Translátus v. Trálátus, a, um, *általvitetett, v. hozatott*; herüber getragen. 2) *fordíttott*; überseßt. 3) verba translata, i. e. Tropi.

Translátus, v. Tralátus, us, m. 4. *által, v. mellette elvivés, v. hozás*; das Vorbeytragen, Vorbeybringen. Senec.

Translégo, ére, 3. *által, v. megolvasni*; durchlesen, überlesen. Plaut.

Translóquor, vide: Traloquor.

Translúcens, tis, o. *általlátszó*; durchsichtig. Gloss.

Translúcéo, v. Traluceo, ére, 2. *keresztül világoskodni, v. fényleni*; durchscheinen, hervor scheinen. Lucr. 2) *általlátszó lenni, a' világosságot keresztül botsátni*; durchsichtig seyn, das Licht durchlassen. Plin. Ovid.

Translúcídus, v. Tralúcídus, a, um, e. gr. crystallus, Plin. *általlátszó*; durchsichtig. 2) *általvilágoló, v. világoskodó*; durchscheinend. Quint.

Transmárínus, a, um, e. gr. res, Cic. peregrinatio, Quint. *túl a' tengeren levő, túl a' tengeri*; jenseits des Meeres befindlich, übers Meer.

Transmeábílis, e, *általjárható, a' min által lehet járni, v. menni*; durchgängig, wodurch man gehen kann. Auson.

Transméo, v. Trameo, ávi, átum, áre, 1. *által menni*; durchgehen, durchpassiren. Plin.

Transmigrátio, ónis, f. 3. *által, v. elköltözés*; das Weggiehen. Prud.

Transmigro, áre, 1. *el, v. által menni, v. költözni*; weggiehen, wohin ziehen. Liv. Arbor transmigrat. Plin. *más helyre ültettethetik által*; läßt sich anders wohin verpflanzen.

Transmissio, ónis, f. 3. *általküldés*; die Ueberseudung. Cic. 2) *általmenetel, általjárás*; die Ueberfahrt. Cic.

Transmissus, v. Tramissus, a, um, (transmitto) *általküldetett*; hinübergesandt. 2) *általvitetett*; hinübergeführt.

Transmissus, us, m. 4. i. q. Transmissio. Caes.

Transmitto, v. Tramitto, ísi, issum, ére, 3. e. gr. virginem alicui, Plaut. classem in Euboeam, Liv. pecora in campum, Tac. *valahova, v. által küldeni, hozni, vinni*; wohin gehen oder kommen lassen, überschicken, hinüber oder wohin schicken, bringen. e. gr. vim in aliquem, Tacit. i. e. adhibere. 2) e. gr. bellum Pompejo, Cic. *rábízni*; anvertrauen. 3) e. gr. hereditatem filiae, Plin. Ep. *általengedni, általadni*; überlassen, übergeben. 4) e. gr. suum tempus temporibus amicorum, Cic. *ráfordítni, szentelni*; anwenden. 5) e. gr. bellum in Italiam, Liv. legiones, Vellej. *általszállítni*; wohin lassen oder gehen lassen, hinüber tragen oder bringen. 6) e. gr. tectum lapide, v. missili, Plin. *által hajítni, v. vetni valamin*; über etwas gehen oder fliegen lassen, über etwas seßen oder werfen. 7) e. gr. Iberum, Liv. campos cursu, Virg. *által menni, futni, repülni, úszni valamin*; über etwas seßen, gehen, laufen, fliegen, schwimmen, passiren. Maria transmisit, Cic. Grues maria transmittunt. Idem. 8) e. gr. ad Caesarem, Vellej. *általmennt valakihez, v. valaki pártjára*; übergehen zu eines Partey. 9) e. gr. discrimen, Plin. Ep. *elmellőzni*; über etwas hingehen, entgehen. 10) e. gr. silentio, Tac. v. etiam simpliciter: transmittere, Sil. *elhallgatni, nem említni, nem szólni róla*; übergehen, mit Stillschweigen. 11) e. gr. vitulos, Svet. *nem gondolni vele, fel sem venni, nem ügyelni rá*; unterlassen, nicht achten. 12) e. gr. tempus, Plin. Ep. *tölteni, eltölteni*; zubringen. 13) e. gr. equum per amnem, Liv. exercitum per fines, Liv. lucem, Sen. *általbotsátni, v. eresztení*; durchlassen, durchgehen lassen. 14) e. gr. pectus cuspide, Sil. *által ütni, v. szegezni, keresztül szúrni valamit*; durchstechen, durchbohren. 15) e. gr. facem per pectus,

Digitized by Google

Sen. secum, Cels. *valamit valamin keresztül szúrni, v. ütni*; etwas durch etwas ſtechen. 16) e. gr. hatam, Stat. *mellette elereszteni*; vorbey geben laſſen, vorbey laſſen. 17) e. gr. menses aliquot alicubi, Plin. *szulatni, mulatozni*; zubringen.

Transmontānus, a, um, *hegyen túl lévő, hegymegi*; jenſeits der Gebirge befindlich. Liv.

Transmōtĭo, ōnis, f. 3. *általvitel, elmozdítás*; die Hinübertragung, Entfernung. Mart. Cap.

Transmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *által vinni*; hinüber tragen. Gloriam in se verbis, Ter. *magának tulajdonítni*; ſich zuſchreiben. 2) e. gr. legiones Syria, Tacit. *által tenni, elmozditni, elszállítni*; verſetzen, verlegen.

Transmūtātĭo, ōnis, f. 3. *feltserélés*; die Vertauſchung. Quint.

Transmūto, āre, 1. e. gr. dextra levis, Luer. honores, Hor. *feltserélni, meg v. által változtatni*; vertauſchen, verändern, verwandeln.

Transnato, vide: Tranato.

Transnāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. angustias maris, Front. *által hajókázni rajta*; hinüber ſchiffen.

Transno, āre, vide: Trano.

Transnōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *révelváltoztatás*; die Nahmensveränderung. Diomed.

Transnōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *más nevet adni, nevét elváltoztatni*; anders benennen, den Nahmen verändern. Svet.

Transnŭmĕro, āre, 1. *általszámlálni, kifizetni*; auszahlen. Auct. ad Her.

Transpădānus, a, um, *Pó vizén túl lévő*; jenſeits des Po befindlich. Cic. Regio Transpadana, est pars Galliae Cisalpinae.

Transpectus, Transpicio, vide: Transpectus, Transspicio.

Transplanto, āre, 1. *által, v. elplántálni, v. ültetni*; verpflanzen. Dii transplantati, Sedul. *plántták, mellyeknek isteni tiszteletet adatik*; Pflanzen, die göttlich verehret werden.

Transpōno, posŭi, pŏsĭtum, ĕre, 3. e. gr. brassicam, Pallad. *másuva ültetni, elültetni, v. plántálni*; anders wohin ſetzen oder verſetzen. 2) e. gr. exercitum in Italiam, Justin. *által tenni, vinni, v. szállítni*; hinüber ſetzen, überſetzen.

Transportātĭo, ōnis, f. 3. *általtevés egy helyről másra, általszállítás*; die Ueberſetzung an einen andern Ort. e. gr. populorum, Sen. *költözködés*; die Wanderung. 2) *általadás*; die Uebergabe. JCt.

Transpŏrtātus, a, um, *által vitt*; hinüber geführt.

Transporto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. exercitum in Graeciam, Cic. exercitum Rhenum, Caes. copias secum, Nep. *általtenni, vinni, v. szállítni*; hinüber ſetzen, tragen oder ſchaffen. 2) e. gr. aliquem in insulam, Suet. *számkivetni*; verweiſen.

Transpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *által, v. más helyretevés*; die Verſetzung. Gloss.

Transpŏsĭtīvus, a, um, *általvihető, más helyre tehető*; hinüber tragend, verſetzend. Quintil.

Transpŏsĭtus, a, um, *által, v. más helyre tett*; verſetzt. Gell.

Transpungo, ĕre, 3. *általlŭtni, v. szúrni*; durchſtechen. Coel. Aur.

Transquiĕtus, a, um, *igen tsendes*; ſehr ruhig. Plaut.

Transrhēnānus, a. um, *Rénuson túl való, túl a' Rénusi*; jenſeits des Rheins befindlich. Caes.

Transscendo, Transscensus, vide: Transcendo etc.

Transscindo, vide; Transcindo.

Transscribo, Transscriptio, vide: Transcribo etc.

Transsĕro, Transsertus, vide: Transsero.

Transsĭlĭo, vide: Transilio.

Transspectus, v. Transpectus, us, m. 4. *általlátás, keresztüllátás*; das Durchſehen, die Durchſicht. Lucr.

Transspicio, v. Transpicio, ĕre, (trans et specio) *által, v. keresztül látni*; durchſehen. Lact.

Transsŭbstantĭātĭo, ōnis, f. 3. *egy dolognak más valósággá való általváltozása*; die Verwandlung einer Sache in ein anderes Weſen. Gloss. Theolog.

Transsulto, v. Transulto, āre, 1. (Freq. a transilio) e. gr. in equum ex equo, Liv. *általugrálni*; hinüber ſpringen.

Transsŭmo, v. Transumo, ĕre, 3. e. gr. hastam laeva, Stat. *általvenni, élvenni*; herüber nehmen, an ſich nehmen.

Transsumtio, v. Transumtio, ōnis, f.

Digitized by Google

3. (transsumo) *általvevés*, v. *vétel*; das Herübernehmen. Quint.

Transsumtīvus v. Transumtivus, a, um, i. q. transpositivus, Quint.

Transsŭo, v. Transŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. e. gr. palpebram, Cels. *által*, v. *keresztül szúrni*; durchstechen.

Transsūtus v. Transutus, a, um, *keresztül szúrt*; durchstochen. Ovid.

Transthēbāītānus, a, um, *Thebaison túl levő*; jenseit Thebais befindlich. Amm.

Transtĭbĕrīnus, a, um, *túl a' Tiberisi*; jenseits der Tiber befindlich. Mart.

Transtĭgrītānus, a, um, *Tigris vizén túl való*; jenseits des Tigerfluſſes befindlich. Ammian.

Transtillum, i, n. 2. (Dim. a transtrum) *keresztt*, v. *mester gerendátska*; ein kleiner Querbalken. Vitruv.

Transtinĕo, ēre, 2. (trans et teneo), *keresztben tartani felette*; quer überhalten. 2) *keresztül*, v. *által menni*; durchgehen. Commeatus transtinet transparietem, Plaut.

Transtrum, i, n. 2. *kereszt*, v. *mestergerenda*, *az épületekben*; ein Querbalken, z. B. bey Gebäuden. Vitr. 2) *mindenféle keresztfa*, v. *keresztbenfekvő fa*; jedes Holz, das in der Quere liegt. Plin. 3) *evezőpad*; eine Ruderbank. Pers. Plur. usitatior.

Transulto, āre, vide: Transsulto.

Transūmo, Transumtio, Transumtivus, vide: Transsūmo, Transs. etc.

Transŭo, vide: Transsuo.

Transūtus, a, um, vide: Transsutus.

Transvārĭco, āre, 1. i. q. Varico. Veg.

Transvectĭo, v. Travectĭo, ōnis, f. 3. *általtevés*, v. *vivés*, *általmenés*, v. *menetel*; das Hinüberfahren, die Ueberfahrt. Cic. 3) *Római lovagok mustrálása*; die Muſterung oder Vorbeypaſſirung der römiſchen Ritter. Suet.

Transvectus, a, um, *általvitt*, *hordott*, v. *költöztetett*; hinüber geführt, überſetzt. 2) e. gr. tempus, Tac. *eltöltt*; verfloſſen.

Transvĕho, v. Trāvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. milites, Caes. naves plaustris, Liv. *általvinni*, *hozni*, *szállítni*, *hordani*, *p. o. vállon*, *lovon*, *szekeren*, *hajón*, *'s a' t.* hinüber führen, tragen oder bringen, z. B. auf den Achſeln, zu Pferde, Wagen, Schiffe ꝛc. Transvehi, e. gr. in Africam, Sallust. Corcyram, Liv. *általkölttözni*, v. *menni*, *vizen*, v. *szárazon*; hinüber fahren. e. gr. flumen, Varr. *által*, v. *keresztül úszni*; hinüber ſchwimmen. Equo transvehi, Suet. *mustráltatni*; die Muſterung paſſiren. 2) e. gr. arma carpentis, Liv. *hordani*, *vinni*, *menni val mivel*, *p. o. a' győzedelmi pompakor*; vorüber oder vorbey führen, tragen, bringen, z. B bem Triumphe. 3) e. gr. corpus defuncti per vicos, Pand. *keresztül vinni*; durchführen oder bringen. 4) *keresztül*, v. *általszúrni*; durchſtechen. Acus partem transvehat, Cels.

Transvĕna, ae, f. 1. (transvenio) *általjövő*, *máshelyről jött*, *jövevény*; der herüber kommt aus einem andern Orte, ein Ankömmling. Tert.

Transvĕnio, īre, 4. e. gr. inde huc, Idem. *valahonnan*, v. *által jönni*; woher kommen, herüber kommen.

Transvĕrbĕrātus, a, um, *általvert*, *szúrt*, v. *döfött*; durchſtoſſen, durchſtochen. Transverberatus in utrumque latus, Tac.

Transverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. bestiam venabulo, Cic. *általverni*, *szúrni*, v. *döfni*; durchſchlagen, durchſtechen. e. gr. aëra velitando, *keresztül repülni rajta*; durchfliegen.

Transversārĭus, a, um, *keresztben tétetett*; quer über gelegt. Caes. Transversariae trabes, Cypr. *kereszt*, v. *mestergerendák*; Querbalken.

Transverse, Adv. *keresztbe*; in der Quere, ſchräg, ſchief. Vitruv.

Transversim, Adv. i. q. transverse, Tert.

Transversĭo, ōnis, f. 3. *általváltozás*; die Verwandlung. Gloss.

Transversum, i, n. 2. *keresztbefekvése vagy helyheztetése valaminek*; die Quere, ſchräge Lage. In transversum, Plin. *keresztbe*; in der Quere, ſchräg. De vel ex transverso, per transversum, Cic. et Petr. *véletlenül*; unverhofft. Transversum et Transversa, Adverbial. *keresztül*, *oldalt*, *keresztbe*; in die Quere, ſeitwärts. Venti transversa fremunt, Virg.

Transversus, et Transvorsus, a, um, *keresztbelévő*, *keresztülfekvő*, *megfordult*, *oldalvást valaminek neki menő*; in der Quere liegend, ſchief, ſchräg. Via transversa, Cic. *kereszt-*

Digitized by Google

út; Querſtraße. Transverso foro, Cic. *a' piatzon keresztül*; quer über den Markt. Ne transversum quidem ungvem discedere, Cic. *tsak egy körömnyire se v. körömfeketényit se távozni el*; nicht eines Nagels breit abweichen, Fortuna transversa, Cic. *ellenkező, v. nem kedvező szerentse*; widriges Glück.

Transverto, v. Transvorto, ti, sum, ĕre, 3. *fordítni valamire, erdnyzani*; wohin wenden, richten. Consilia huc et illuc transvertere, Jul. Firm. 2) *elfordítni, elhárítni, mdsuvá fordítni*; abwenden, abkehren. Arn.

Transulto, āre, 1. *dltal ugrani, v. ugrálni*; hinüber ſpringen. Liv.

Transumo, sumsi, sumtum, ĕre, 3. *dltalvenni*; hinübernehmen. Stat.

Transumtus, a, um, *dltalvett*; übernommen. JCt.

Transvŏlĭto, āre, 1. Frequ. *dltalrepdesni*; hinüberfliegen. Lucr.

Transvŏlo, v. Trăvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *dltalrepülni*; hinüberfliegen. Plin. 2) *hirtelen keresztül menni, futni, vagy repülni rajta*; durchfliegen, ſchnell durchlaufen, durchdringen. Cogitatio animum transvolans, Plin.

Transvolvo, ĕre, 3. *dltalgörgetni*; hinüber wälzen. Prud.

Transvŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. opes, Apul. *megemésztení, megenni*; verfreſſen, verzehren.

Transvorto, Transvorsus, vide: Transverto.

Transylvānĭa, ae, f. 1. *Erdélyország, Erdély*; Siebenbürgen. Hinc. Transylvanus, i, m. *Erdélyi t. i. lakos, vagy ember, 's a' t.* ein Siebenbürger. Geogr.

Trăpes, ētis, m. et Trăpēta, ae, f. 1. *olajütő malom*; eine Öhlmühle. Cato.

Trăpētum, i, n. Trăpētus, i, m. 2. Trapes, ētis, m. 3. *olajütő*; eine Olivenkelter, Öhlpreſſe. Varr. Cato, Virg. et Plin.

Trăpēzīta, ae, m. 1. *pénzváltó*; der Wechsler, Geldwechsler. Plaut.

Trapezium, ii, n. 2. *reguldtlan négyszegletrajz*; ein unregelmäßiges Viereck. Math.

Trapezŏphŏron, vel —os, i, m. et n. 2. *asztalldboszlop*; eine Statue, die einen Tiſch trägt. Cic.

Trăpēzus, untis, f. 3. urbs in Ponto, Tac.

Trăsĭmēnus, a, um, v. gr. lacus Trasimenus, v. simpliciter Trasimenus, Subst. Liv. lacus in Etruria, ad quem Hannibal Romanos victoria superavit, hodie: Lago di Perugia, Ovid.

Trăvĕho, a ravectio, vide: Transveho.

Trăvŏlo, re, vide: Transvolo.

Trebācĭter, Adv. *ravaszúl, fortélyosan*; liſtig, verſchlagen. Sidon.

Trĕbātĭus Testa, Nom. pr. Jurisconsulti et amici Ciceronis, Hor.

Trebax, ācis, o. *nyakas, makats*; hartnäckig, halsſtarrig. 2) *ravasz*; liſtig. Sidon.

Trebellĭānus, a, um, *Trebelliuszi*; Trebelliſch. JCt.

Trebellĭcum, v. gr. vinum, Plin. nobile vinum in Italia.

Trĕbellĭus, ii, m. 2. Nom. propr. Consulis Romani, Cic.

Trĕbĭa, ae, f. 1. urbs in Umbria, hodie: Trevi, Hinc: Trebianus, a, um, et Trebiates, ae, i. e. incŏla hujus urbis, Plin. 2) fluvius Italiae, Liv.

Trĕbŭla, ae, f. 1. Nom. pr. urbium Italiae, Cic. Hinc: Trebulanus, a, um, Cic.

Trĕcēnārius, a, um, *háromszázas*; dreyhundert enthaltend. Varr.

Trĕcēni, ae, a, *háromszáz, háromszázan*; dreyhundert, je dreyhundert. Liv.

Trĕcenteni, ae, a, *háromszázan, háromszáz*; je dreyhundert, dreyhundert. Colum.

Trĕcentesĭmus, a, um, *háromszázadik*; der dreyhundertſte. Liv.

Trĕcenti, ae, a, *háromszáz*; dreyhundert. Cic.

Trĕcentĭes, Adv. *háromszázszor*; dreyhundertmahl. Catull.

Trĕcentum, pro: Tercentum, Pand.

Trĕchĕdipnum, i, n. sc. vestimentum leve, Juv.

Trĕdĕcĭes, Adv. *tizenháromszor*; dreyzehnmahl. Cic.

Trĕdĕcim, *tizenhárom*; dreyzehn. Liv. 2) *tizenhárman*; je dreyzehn. Plaut.

Trēĭa, ae, f. 1. urbs Italiae, in Piceno, Plin.

Trēĭcus, a, um, i. e. ex urbe Treia, Plin.

Treienses, ĭum, pl. i. e. incolae urbis Treiae, Liv.

Treis, v. Tris, pro: tres; *három*; drey.

Digitized by Google

Trēmēbundus, a, um, v. gr. manus, Cic. *reszkető*; zitternd.

Trēmēfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. *reszkettetni, megrázni*: machen, daß jemand oder etwas erzittere. Tremefactus uterque est polus, Ovid.

Trēmēfactus, a, um, *megreszkettetett, megrázott*: erschüttert. Liv. 2) *megrettentett*; erschreckt. Prop.

Tremendus, a, um, *rettenetes, irtóztató*; schrecklich, fürchterlich. Hor.

Trēmĭpes, ĕdis, o. *reszkető lábú*; mit zitternden Füßen. Varr.

Trēmisco, v. Tremesco, ĕre, 3. (Inchoat. a tremo) *reszketni, remegni, rengeni*; zittern, erzittern. Virg.

Trēmissis, is, m. 3. *egyharmadrész, p. o. arany, tallér*; das Drittel, z. B. eines Ducaten. Lamprid.

Trēmo, ui, ĕre, 3. *reszketni, remegni, rengni*; zittern, erzittern. Ter. et Cic. Tremerent artus, i. e. palpitarent, Virg. Tremit hasta, Virg. Aliquem tremere, Virg. *valaki előtt reszketni*; vor einen zittern.

Trēmōnĭa, ae, f. 1. *Dortmunda, város*; Dortmund, eine Stadt in Westphalen. Geogr.

Trēmor, ōris, m. 3. *reszketés, remegés*; das Zittern, die zitternde Bewegung. Cic. Terrae tremor, Virg. *ő ldrengés, földindúlás*; das Erdbeben. 2) *ijjesztő, ijjedtség*; das Schrecken, wovor andere erschrecken. Mart.

Trēmŭle, Adv. *reszketve*; zitternd. Apul.

Trēmŭlus, a, um, *reszkető, remegő*; zitternd. Virg. 2) v. gr. frigus, Cic. horror, Prop. *reszkettető, rázó*; zitternd, was zittern macht.

Trēpallus, i, m. 2. cognomen Priapi.

Trēpānātĭo, ōnis, f. 3. *tsontfúrás, p. o. a' kaponyának kifúrása, sebervosi mesterség*; die Trepanirung, eine chirurgische Operation. Chir.

Trēpānum, i, n. 2. *tsontfúró szerszám*; ein Trepan, ein Haupt- oder Beinbohrer der Wundärzte. Chirurg.

Trēpĭdanter, Adv. *reszketve, rettegve*; zitternd, angstvoll. Suet. trepidantius, Caes.

Trēpĭdātĭo, ōnis, f. 3. *remegés, reszketés*; das Zittern. 2) *félés, szorongattatás valamitől való féltében, rettegés*: die Bangigkeit, Ängstlichkeit, Angst, Schüchternheit. Cic. 3) *ide 's tova való futkosás*; die geschäftige Eilfertigkeit, das eilfertige Laufen, Trippeln.

Trēpide, Adv. *reszketve*; mit Zittern. 2) *félve, szorongattatva, felelmesen*; ängstlich, angstvoll, eilfertig, aus Angst. Liv. 3) *sietve, nyakraföre*; eilfertig, geschäftig thuend. Trepide concursans, Phaedr.

Trēpidārius equus, Veget. *rezgő ló*; ein Zitterpferd.

Trēpido, āvi, ātum, āre, 1. *zavarodásban és szorongattatásban tipegni tapogni, sietni láttatni*; ängstlich thun, nicht still stehen können, trippeln, eilfertig thun. Caes. In acie instruenda trepidat, Liv. 2) *ijjedtében ide 's tova futkosni*; ängstlich wohin laufen, wohin trippeln. Ad arma trepidant, Liv. 3) *félni, féltében reszketni*; sich ängstigen, fürchten, ängstlich thun, zittern. Quid est, quod trepidas? Ter. Motu trepidare, Virg. 4) *reszketni, remegni, vergődni*; zittern, zappeln. Avis laqueo capta trepidat, Ovid.

Trēpĭdŭlus, a, um, *félénk, reszkető*; ängstlich, zitternd. Gell.

Trēpĭdus, a, um, *félénk, félelmes, megijjedett*; angstvoll, ängstlich, ängstlich thuend, zitternd, erschrocken. Liv. 2) *kétséges, bizonytalan*, zweifelhaft, ungewiß. Virg. 3) *siető, ide 's tova futkosó, tipegő tapogó*; eilend, schnell sich hin und her bewegend. Ovid.

Trēpondo, Indecl. *három font*; drey Pfund. Scrib. Larg.

Tres, m. et f. tria, n. plur. Gen. trium; *három*; drey. Homo trium literarum, Plaut. i. e. fur. 2) tribus verbis, Cic. i. e. breviter; *rövideden*; kürzlich, kurz.

Tresdĕcim, pro: tredecim. Front.

Tressis, is, m. 3. i. e. trium assium, v. gr. hic non est tressis, Pers. *ez nem ér három krajtzárt, v. batkát*; dieser ist nicht drey Kreuzer werth. 2) *három fontnyi*; drey Pfund schwer.

Tresviri, ōrum, m. pl. id. qu. Triumviri, Plaut. *három férfiak kik egygyéltt visznek egy fő hivatalt*; drey Männer die zusammen ein Amt bekleiden.

Trēvĕri, vide: Trevir.

Trēvĕrĭcus, a, um, *Trieri, Treviri*; Trierisch. Tacit.

Trēvir, i, m. 2. *Trieri, Treviri lakos*; aus Trier, ein Trierer. Tacit. Plur.

Digitized by Google

Treviri, a) *a' Treviri, v. Trieri lakosok*; die Trierer. Caes. b) Treviri, ōrum, *Trier városa*; die Stadt Trier. Tac.

Trĕvīris, is, et Augusta Trevirorum, *Trier városa a' Móza vize mellett, melly Európában a' legrégibb városnak tartatik, 's a' hol a' városházán is ezen vers olvastatik*: Ante Romam Treviris stetit annis mille trecentis; die Stadt Trier, welche für die älteste Stadt in Europa gehalten wird.

Trĭăcontas, ădis, f. 3. *harmintzból álló szám*; eine Zahl von dreyßig. Tertull.

Trĭandrĭa, ae, f. 1. sc. clasis; *hromhimes, t. i. sereg, a' plántákközött*; die dreymannige Classe. Bot.

Trĭangŭlāris, e, *háromszegletü*; dreyeckig. Mart. Cap.

Trĭangŭlum, i, n. 2. *hromszegletrajz, háromszeglet*; ein Dreyeck. Cic.

Trĭangŭlus, a, um, *hromszegletü, háromszegü*; dreyeckig. Colum.

Trĭārĭus, ii, m. 2. Plur. Triarii (sc. milites), *harmadrendü Római katonák, kik az ütközetben a' harmadik ütközetrendben állottak, mind régi és vdlogatott vitézek voltak, térden állva néztek az előttök verekedő rendeket, 's ha azok hanyatlottak, felállvdn hadra keltek, innen*: Res ad Triarios devenit, Liv. die Triarier, eine Art römischer Soldaten, sie machten im Treffen das dritte Glied aus, waren die ältesten und versuchtesten Soldaten, knieten, indem jene fochten; standen aber, wenn jene in Noth waren, auf, und fochten.

Trĭbas, ădis, f. 3. i. e. femina turpem libidinem cum pari exercens, Phaedr.

Tribocci, orum, pl. populus Galliae, in regione Alsatiae, Caes.

Trĭbon, ōnis, m. 3. *kopott, v. viselt köpönyeg*; ein abgetragener Mantel. Auson.

Trĭbrăchys, v. —us, sc. pes versus, tribus syllabis brevibus constans, Quint.

Trĭbrĕvis, i. q. Tribrachys, Diomed.

Trĭbŭārĭus, a, um, *a' Tribusokat illető*; die Tribus betreffend. Cic.

Trĭbŭla, ae, f. 1. i. q. tribulum, Col.

Trĭbŭlātĭo, ōnis, f. 3. *nyomorúság*, inség; Trübsal, Noth, Drangsal. Tertull.

Trĭbŭlātus, a, um, *hegyes*; spitzig. Pallad. 2) *tsépelt*; gedroschen. 3) *nyomorgatott*; gequält. Pallad.

Trĭbŭlis, is, m. 3. *ugyan azon Tribusbeli*; aus einerley Tribus. Cic

Trĭbŭlo, āre, 1. *verni, tsépelni*; klopfen, dreschen. Cic. 2) Met. *nyomorgatni*; plagen. Tert.

Trĭbŭlōsus, a, um, *tüskés, szúrós*; dornig, stachelig. Tert. 2) *kedvetlen, bajos*; verdrüßlich. Sid.

Trĭbŭlum, i, n. 2. *tséplömlv*; eine Dreschmaschine. Virg.

Trĭbŭlus, i, m. 2. *sulyom szurdánts, koldústetü*; der Burzeldorn. (Tribulus terrestris, L.) 2) i. q. Trapa natans, L. *tsemege sulyom, vizi dió*; die schwimmende Wassernuß. Plin. 3) *vassulyom*; die Fußangel. Veg.

Trĭbūnal, ālis, n. 3. *itélőszék, törvénytévő szék, az az állás, a' melyen a' végzett törvényes itéletet kimondó személy széke állott*; ein Richterstuhl, das hohe Gestell, auf welchem der Stuhl der obrigkeitlichen Person gesetzt ward, die das Recht sprach. Praetor de sella et tribunali pronunciat, Cic Pro tribunali agere, Cic. *törvényes dolgot, v. pert folytatni a' törvényszék előtt*; Rechtssachen vor Gericht führen.

Trĭbūnātus, us, m. 4. *Tribunusi hivatal*; das Tribunat, Amt eines Tribuns. Cic.

Trĭbūnĭcĭus, v. —tius, a, um, *Tribunusi*; Tribunisch, die Tribunen betreffend, dahin gehörig ꝛc. Cic.

Trĭbūnus, i, m. 2. *előljáró, feje valamelly Tribusnak*; Vorgesetzter, Chef oder Commandeur einer Tribus. 2) *feje vagy előlülője valamelly hivatalkarnak*; ein Vorsteher, Vorgesetzter oder Chef eines Amtes, Gerichtes, einer Gerichtsstelle. v. gr. Tribuni aerarii, Cic. Tribunus militum, Liv. Tribuni plebis, Cic. *polgármesterek*; Bürgermeister, Vorsteher des Volks, welche die Freyheiten des Volks wider die Ritter und den Senat schützten.

Trĭbŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *adni, megadni valakinek, közleni valakivel valamit, mutatni érdnta*; geben, schenken, erweisen, mittheilen. Suum cuique tribuere, Cic. *mindennek megadni az övét, v. a' mi őt illeti*;

Digitized by Google

jedem das Seine geben. Gratian. alicui tribuere, Cic. *megadni valakinek a' tartozó köszönetet, megköszönni valamit*; Dank abstatten. Meritis alicujus honores debitos tribuere, Cic. 2) v. gr. aliquid culpae alicujus, Nep. alicui multum tribuere, etc. Cic. *tulajdonitni, adni*; zuschreiben, zueignen, beylegen. Quod illi tribuebatur ignaviae, Cic. Aliquid necessi ati tribuere, Cic. Testimonio fidem tribuere, Cic. *a' tanubizonyságnak hitelt adni*; dem Zeugnisse Glauben beymessen. 3) *forditni, p. o. idót valamire*; wenden, anwenden. Tempus literis tribuere, Nep. 4) v. gr. rem in partes, Cic. *elosztani, felosztani*; eintheilen. In eas partes tribuitur oratio, Cic. 5) v. gr. pecunias, Tac. *kiosztani, elosztani*; austheilen.

Tribus, us, f. 4. *osztály, p. o. a' Római népnek osztályai, vagy tribusai*; eine Abtheilung, eine Tribus, eine Abtheilung des römischen Volks oder Classe. Tribu movere, Cic. *az osztályból kitenni, kivetni*; aus der Tribus stoßen. 2) *köznép*; der gemeine Mann, der Pöbel. Suet.

Tribūtārius, a, um, *adót illető*; Tribut oder Abgaben betreffend. Justin. 2) v. gr. homo, Suet. *adózó, adófizető*; der Contribution unterworfen, steuerbar. Plin.

Tribūtim, Adv. *tribusonként, osztályonként, p. o. voksolni, felosztani*; nach den tribubus, tribusweise, z. B. votiren, eintheilen, abtheilen, ꝛc. Cic.

Tribūtio, ōnis, f. 3. *osztás, felosztás*; Theilung, Eintheilung. Cic. 2) *adófizetés, az adónak lefizetése*; Contribution, Bezahlung der Abgaben. Pand.

Tribūtor, ōris, m. 3. *az adó*; der Geber. Apul.

Tribūtōrius, a, um, *adózásbéli, adózási*; zum Tribute oder Schatzung gehörig. JCt.

Tribūtum, i, n. 2. *adó*; der Tribut, die Abgabe, Contribution. Tributum pendere, Cic. *adót fizetni*; Contribution zahlen.

Tribūtus, a, um, Particip. a tribuo. 2) (a tribus) *tribusokra osztatott*; nach Tribus eingerichtet. Comitia tributa, Liv. in quibus populus per tribus vota ferebat.

Tribūtus, us, m. 4. i. q. tributum. Plaut.

Tricae, ārum, f. pl. *nyüg, kótz, melly az apró tsibék (tsirkék) lábokra tekergődzik*; kleine Haare oder Wolle, die sich den kleinen Hühnchen um die Füße wickeln. 2) Met. *mindenfele guliba, gánts, akadály*; allerley Verwirrung und Hinderniss. Plaut. 3) *tsekélység, gyermekség, tréfaság*; Possen, Lappalien, nichtswürdige Dinge.

Tricca, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Hinc: Triccaeus, a, um, Avien.

Tricēnārius, a, um, v. gr. homo, Sen. *harmintzesztendós*; dreyßigjährig. 2) *a' harmintzadik*; der dreyßigste. Front.

Tricēni, ae, a, *harmintzan*; je dreyßig. Col. 2) *harmintz*; dreyßig. Plin.

Tricennālis, e, *harmintzesztendeig tartó, harmintzesztendós*; dreyßigjährig. Oros.

Tricennium, ii, n. 2. *harmintzesztendei idó*; dreyßig Jahre. Cod. Just.

Tricenti, ae, a, pro: trecenti, Col.

Tricenties, i. q. Trecenties.

Triceps, ĭpĭtis, o. *háromfejü*; dreyköpfig. Cerberus triceps, Cic. 2) *hármas*: dreyfach. Varr.

Tricēsimus, v. Trigēsimus, a, um, v. gr. dies, Cic. *harmintzadik*; der dreyßigste. Tricesimum annum agens Liv. *életének 30 dik esztendejében*; in seinem dreyßigsten Jahre.

Tricessis, is, m. 3. i. e. triginta asses habens. Varr.

Trichalcum, i, n. 2. i. e. tres chalci. Vitr.

Trichīas, ae, m. 1. *tengeri hal neve*; ein Seefisch. Plin.

Trichiāsis, is, f. 3. *szemnyavalya neve, szemfúlánk*; eine gewisse Augenkrankheit. Med.

Trichila, ae, f. 1. *nyári levelesszin*; eine Sommerlaube. Virg.

Trichīnus, a, um, *hajból készült*: von Haaren. 2) *tsekély, rosszu*; gering, schlecht. Sid.

Trichītis, idis, f. 3. *timsó neme*; eine Art von Alaun. Plin.

Trichŏmānes, is, m. 3. *gombóka*; *egy haruszt neme*; ein Knöpfchenfarn. Plin.

Trichordis, e, *háromhúrú*; dreysaitig. Sidon.

Trichōrus, i, m. 2. *háromszinü drá-*

Digitized by Google

gukó; ein dreyfarbiger Edelstein. Plin.

Trichōsis, is, f. 3. *a' szemszörnek befelénövése a' szemgojó felé*; eine Verkehrung der Augen von einwärts gewachsenen Haaren. Med.

Trichŏtŏmia, ae, f. 1. *három részreválo osztás*; Abtheilung in drey Theile. Gloss.

Trichŏtŏmus, a, um, *három részre osztott, v. oszlott*; was drey Theile hat. Bot.

Trichrus, i, m. 2. id. qu. Trichorus.

Tricies, Adv. *harmintszor*; dreyßigmahl. Col.

Tricĭnium, ii, n. 2. *hármashangú ének*; der Gesang dreyer. Symm.

Tricĭpĭtinus, cognomen Romanum. Liv.

Triclāria, ae, f. 1. Nom. propr. Dianae. Non.

Triclĭniarches, v. —a, ae, m. 1. *asztalnok*; Besorger der Tafel, Aufseher darüber. Petron.

Triclĭniāris, e, et Triclinarius, a, um, *az ebédlőszobához és a' tábládhoz tartozó*; zum Speisesaale oder zur Tafel gehörig. Mappa triclinaria, Varr. *asztalkendő*; das Tellertuch, die Serviette. Triclinaria, Subst. *ebédlő, ebédlőház, palota, vagy szoba*; ein Tafelzimmer, Speisesaal. Varr.

Triclĭnium, ii, n. 2. *epédlőpad, ebédlővánkos, mellyre a' régi Rómaiak az asztal körül ledültek vagy leheveredtek*; *úgymint a' kik nem ültve, hanem oldalt dűlve ettek*; die Speisebank, Speisesopha der Römer, worauf sie am Tische lagen. Varr. 2) *ebédlőszoba, ebédlő*; das Tafelzimmer, Speisezimmer. Cic. et Phaedr. Sternere triclinium, Cic. *asztalt készíteni t. i. ebédhez*, (*mai: asztalt teríteni*); die Tafel zurecht machen.

Trico, ōnis, m. 3. (tricae) *izgága ember*; ein zanksüchtiger Mensch. Capitol.

Tricoccum, i, n. 2. *hárommagú, t. i. naszpolya*; dreykörnig, eine Mispelart. Plin.

Tricŏlus, a, um, *háromtagú*; dreygliederig. Senec.

Tricongius, ii, m. cognomen Torquati, qui tres congios dietim bibere solebat. Plin.

Tricor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hásárkodni, kötelőzködni*; zanken, Schwierigkeiten machen, nicht gern dran gehen. Cic.

Tricorniger, a, um, *háromszarvú, v. ágú*; drey Hörner oder Spitzen habend. Auson.

Tricorpor, ŏris, o. *háromtestű*; dreyleibig, drey Leiber habend. Sil. et Virg.

Tricōsus, a, um, *hásártos, kötelőzködő*; voller Schwierigkeit oder Ränke. Lucil.

Tricuspis, ĭdis, *háromhegyű*; drey Spitzen habend. Ovid.

Tridens, tis, o. *háromágú, háromhegyű*; drey Zähne, Zacken oder Spitzen habend. Virg.

Tridens, tis, m. 3. *háromágú villa*; ein dreyzackiges Instrument, dreyzackige Gabel, Dreyzack. Virg.

Tridentifer, a, um, *háromágú villát hordó*; einen Dreyzack tragend. 2) Subst. cognomen Neptuni. Ovid.

Tridentiger, a, um, id. qu. Tridentifer.

Tridentipŏtens, tis, m. 3. cognomen Neptuni. Sil.

Tridēntum, i, n. 2. urbs in Tiroli, quae Concilio an. 1545 ibidem celebrato inclaruit; *Trient városa Tirolisban*; die Stadt Trient in Tirol.

Tridŭānus, a, um, *három napig tartó, harmadnapi*; drey Tage während, dreytägig. Apul.

Tridŭum, ii, n. 2. *háromnap*; drey Tage. Cic.

Triennĭum, ii, n. 2. *háromesztendő*; drey Jahre. Cic.

Trĭens, tis, m. 3. *harmadrész*; ein Drittel einer jeden Sache. Cic.

Trĭental, ālis, n. 3. *ivóedény neme*; ein Trinkgeschirr. Pers.

Trientālis, e, *harmadrésznyi*; das Drittel in sich fassend. Vitr. 2) *hegyéke, egy plántu*; die Trientale. L.

Trientius, a, um, *harmadrész árron adott*; fürs Drittel hingeben. Liv.

Trĭērarchus, i, m. 2. *háromsor evezőjű gálya kapitánya*; Capitän einer dreyruderigen Galeere. Cic.

Trĭēris, e, v. gr. navis, Caes. *háromsor evezős, v. evezőjű*; dreyruderig.

Trĭĕtērĭcus, a, um, *minden harmadik esztendőben me, történő, v. előforduló*; was alle drey Jahre geschieht. Ovid.

Trĭĕtēris, ĭdis, f. 3. *háromesztendei idő*; eine Zeit von drey Jahren, drey Jahre. Mart. 2) *Bacchus in-*

Digitized by Google

nepe, melly minden harmadik esztendőben tartatott: das alle drey Jahre gefeyerte Bacchus-Fest. Cic.

Trifāriam, Adv. *három féleképpen*; auf dreyerley Weise. Suet. 2) *három részre*; auf drey Theile. Flor.

Trifārie, Adv. i. q. trifariam. August.

Trifārius, a, um, *háromszoros, háromféle*; dreyfach, dreyerley. Apul.

Trifātidicus, a, um, *háromszorosan jövendölő*; dreyfach weissagend. Auson.

Trifaux, cis, o. *háromtorkú*; dreyschlündig. 2) cognomen Cerberi, Virg.

Trifax, ācis, f. 3. *dzsida*; ein Geschoß. Gell.

Trifer, a, um, v. gr. ficus, Col. *háromszor termő, t. i. egy esztendőben*; dreymahl des Jahrs tragend.

Trifidus, a, um, *három részre hasított, háromhegyű, háromágú*; dreyfach gespalten, dreyspitzig, dreyzackig. Ovid.

Trifilis, e, *háromfonalú, háromszálú*; dreyfädig, dreyhaarig. Mart.

Trifinium, ii, n. 2. *hármashatár, a' hol három határ összvelt, v. összvemegy*; ein Ort wo drey Gränzen zusammenstoßen. Sie.

Trifissilis, e, i. q. trifidus. Auson.

Trifolium, ii, n. 2. *lóhere*; das Dreyblatt, der Klee. Plin.

Triformis, e, *háromformájú, háromféle*; dreygestaltig, dreyfach. Ovid.

Trifur, ūris, m. 3. *fistolvaj, nagytolvaj*; ein Erzdieb. Plaut.

Trifurcifer, i, m. 2. *fögazember, nagygonosztévő*; ein Erzbolunke. Plaut.

Trifurcium, ii, n. 2. *háromdgú, p. o. villa*; etwas Dreyzackiges. Apul.

Trifurcus, a, um, *háromhegyű, háromdgú*; dreyzackig, dreyspitzig. Col.

Triga, ae, f. 1. *hármas valami*; eine Anzahl von drey Dingen. Arnob.

Trigāmus, i, m. 2. *háromlakodalmú, p. o. háromszor házasodott*; der dreymahl geheirathet hat. Hier.

Trigārium, ii, n. 2. *futtatóhely*; ein Ort wo Pferde zum Laufen geübt werden. Plin.

Trigārius, a, um, *háromlovú, három lovat hajtó*; dreyspännig. Plin.

Trigēminus, a, um, vide: Tergeminus.

Trigemmis, e, *hárombimbós*; drey Augen oder Knospen habend. Col.

Trigēsis, *harmintszor*; dreyßigmahl. Vitr.

Trigēsimus, a, um, v. Tricesimus; *harmintzadik*; der dreyßigste. Cic.

Triginta, Indecl. *harminta*; dreyßig. Virg. Triginta millia, Plin. *harmintszor*; dreyßigtausend.

Trigla, ae, f. 1. *triglahal*; der Seehahn. Trigla hirundo, L. *fetskehal*; die Seeschwalbe.

Triglites, ae, m. 1. v. Triglitis, is, f. 3. sc. lapis, gemmae species. Plin.

Triglyphus, i, m. 2. *a' dorusi oszlopnak egy háromrovdtkú darabja*; Triglyph in der Baukunst, oder Dreyschlitz. Vitr.

Trigon, ōnis, m. 3. *lapta neme*; ein gewisser Spielball. Mart.

Trigon, ōnis, m. 3. (v. trygon) *tengerihal neme*; ein Meerfisch. Plin.

Trigōnālis, e, *háromszegletű*; dreyeckig. Mart.

Trigonella, ae, f. 1. *lepkeszeg*; der Bockshornsame. L.

Trigōnicus, a, um, *háromszegletes*; dreyeckig. Jul. Firm.

Trigōnium, ii, n. 2. *háromszeglet*; ein Dreyeck. Innocent.

Trigōnōmetria, ae, f. 1. *háromszegletmérés, szegletmérés*; die Dreyecksmessung, die Kunst Dreyecke zu messen. Mathem.

Trigōnum, i, n. 2. *háromszeglet*; ein Dreyeck. Apul.

Trigōnus, a, um, *háromszegletű, háromszugú*; dreyeckig, dreywinkelig. Manil.

Trigōnus, i, m. 2. *egy tengeri hal*; ein Seefisch. Plin.

Trihōrium, ii, n. 2. *háromórai idő*; drey Stunden. Auson.

Trijūgis, e, *háromigás*; dreyspännig. Auson.

Trijūgus, a, um, *háromigás, hármasan befogott, p. o. ló*; dreyspännig. Apul.

Trilātērus, a, um, *háromoldalú*; dreyseitig. Frontin.

Trilibris, e, *háromfontnyi*; dreypfündig. Hor.

Trilinguis, e, *háromnyelvű, hármasnyelvű*; dreyzüngig, drey Zungen habend. Hor. 2) *három nyelven beszélő*; drey Sprachen redend. Varr.

Trilix, icis, o. *három fonalú, három szálú, három sodrású*; dreyfädig, aus drey Fäden bestehend, dreydrähtig. Virg.

Digitized by Google

Trilongus, a, um, v. gr. pes, Ter. Maur. *három hosszú tagú*; aus drey langen Sylben beſtehend.

Trīmacrus, a, um, id. qu. Trilongus.

Trīmātus, us, m. 4. *három esztendei időkor*; Alter von drey Jahren. Col.

Trīmembris, e, *háromtagú, háromrészű*; dreygliederig, dreyfach, dreyleibig. Hygin.

Trimestris, e, *háromhónapos, háromhónapig tartó*; dreymonathlich. Plin.

Trīmēter, v. Trīmētrus, a, um, v. gr. versus, Quint. *hattagú*; ſechsgliederig ſechs Versglieder enthaltend.

Trīmetrius, a, um, v. gr. versus, Quint. i. e. ex trimetris compositus.

Trīmetrus, a, um, vide: Trimeter.

Trīmŏdius, a, um, i. e. tres modios recipiens. Col.

Trīmŭlus, a, um, *háromesztendős, az idejére nézve*; dreyjährig, drey Jahre alt. Suet

Trīmus, a, um, v. gr. filia, Plaut. equa, Hor. *háromesztendős*; von drey Jahren, drey Jahre alt, dreyjährig.

Trinacria, æ, insula, i. q. Sicilia. Virg.

Trinacris, ĭdis, f. 3. i. e. ex Sicilia oriundus.

Trinācrius, a, um, *háromtsúcsú*; drey Spitzen habend. 2) *Siciliai*; Sicilisch. Virg.

Trīnepos, ōtis, m. 3. i. e, filius adnepotis. Pand.

Trīneptis, is, f. 3. i. e. filia adnepotis. Pand.

Trīnĭtas, ātis, f. 3. *egyháromság, háromság*; eine Zahl von dreyen, Dreyeinigkeit, Dreyfaltigkeit. Tert.

Trinōbantes, um, pl. populus Britanniae. Caes.

Trīnoctĭālis, e, *három éjtszakáig tartó, hároméjjeli*; von drey Nächten. Mart.

Trīnoctĭum, ĭi, n. 2, *hároméjjel*; drey Nächte. Gell.

Trinōdis, e, *háromtsomójú, hárombötykű*; dreyknotig, drey Knoten habend. Ovid. 2) *háromfogdsú, p. o. szó*; dreyſilbig. Auson.

Trīnūmus, v. Trinummus, comoedia Plauti.

Trinundĭnum, vide; Trinundinus.

Trīnundĭnus, a, um, i. e. tres nundinas in se complectens. Hinc: Trinundinum, i, Subst. tempus trium nundinarum, seu septem decem dierum. Cic.

Trīnus, a, um, *három*; drey. Liv. 2) v. gr. pugna, Plaut. *harmadik*; der dritte. 3) v. gr. forum, Stat. *háromszoros*; dreyfach.

Trio, ōnis, m. 3. i. q. Triones.

Triōbŏlus, i, m. et Triobolum, i, n. 2. nummus trium obolorum. Plaut. 2) i. q. drachma semis. Cato.

Triŏcala, ōrum, n. pl. urbs Siciliae. Cic.

Triōnes, um, m. pl. *jármas ökrök*; Zugochſen. Varr. 2) *hét tsillagból álló tsillagzat*; die ſieben kenntlichen Sterne am kleinen Bären. Virg.

Triōnymus, a, um, *háromnevű*; drey Nahmen habend. Sulpic. Sev.

Triŏpes, v. —as, æ, m. 1. rex Thessaliae, pater Erisichthonis. Hinc Triopeius, a, um, v. gr. Triopeius, i. q. Erisichthon, Ovid. Triopēis, idis, f. sc. femina, i. e. Mestra, filia Erisichthonis. Ovid.

Triophthalmos, i, m. 2. *háromszemű, drágakő nem*; eine Art Edelſtein. Pl.

Triorches, æ, m. 1. *ölyű*; der Buſſard. (Falco Buteo, L.) Plin.

Triorchis, is, f. 3 *ezerjófű neme*; eine Art des Tauſendguldenkrauts. Plin.

Trīpālus, a, um, *háromágasú, három karón álló*; drey Pfähle habend, auf drey Pfählen geſtützt. Varr.

Trīparcus, a, um, *igen fösvény, szugori*; erzkarg. Plaut.

Tripartīto, Adv. *három részre osztva*; in drey Theile getheilt.

Tripartītus, v. Tripertītus, a, um, *három részre osztott, v osztatott, három részű*; in drey Theile getheilt, dreyfach. Cic.

Trīpātinum, i, n. 2. *háromfogású ebéd, v. vendégség*; ein Mahl oder Gaſtmahl von drey Trachten. Plin.

Trīpectŏrus, a, um, *hárommellű*; dreybrüſtig, drey Brüſte habend. Lucr.

Trīpēdālis, e, *háromlábnyi, v. lábnyom, t. i nagyságra, magasságra nézve*; von drey Fuß (in der Größe ꝛc.) Plin.

Trīpĕdāneus, a, um, idem. Cato.

Tripertītus, a, um, vide: Tripartitus.

Trīpes, ĕdis, o. *háromlábú*; dreyfüßig, drey Füße habend. Liv.

Trīpētia, æ, f. 1. *háromlábú szék*; ein dreybeiniger Stuhl. Sulp. Sev.

Trīphallus, i, id. qu. Priapus.

Trīpictus, a, um, *háromszor lefestett*; dreymahl abgemahlt. Prud.

Triplārius, e, *háromszoros*; dreyfach.

Triplāsius, a, um, i. q. triplaris, Mar. Cap.

Triplex, ĭcis, o. *háromszoros, hármas*,

Digitized by Google

három rétü; dreyfach. Cic. 2) *nagy*; groß. Fluctus triplex. Sall.

Triplicābilis, e, *háromszoros, három rétü*; dreyfältig, dreyfach. Sedul.

Triplĭcātio, ōnis, f. 3. *hármaztatás*; die Dreyfachmachung, dreyfache Wiederhohlung. Macrob.

Triplĭco, āvi, ātum, āre, 1. *hármazni, hármaztatni*; dreyfach machen. Plin.

Triplinthĭus, a, um, v. gr. paries, Vitr. *háromkósor vastagságú*: aus drey Reihen Mauerst inen bestehend.

Trĭplus, a, um, *háromszoros, hármas*; dreyfach. Cic. Triplum; *három annyi*; dreymahl so viel. Triplo plus: *háromszorta több, még három annyi*; dreymahl mehr. Plaut.

Trĭpŏdes, um, pl. a Tripus.

Trĭpŏlis, is, f. 3. Nom. pr. urbium in Africa. Hinc: Tripolĭtanus, a, um, Eutrop.

Tripŏlium, ĭi, n. 2 *póléménta*; eine Pflanze, Poley. Plin.

Triportentum, i, n. 2. *ritka tsuda*; eine außerordentlich seltsame Sache. Pacuv.

Triptŏlĕmĭcus, a, um, *Triptolemusi*; Triptolemisch. Fulg.

Triptŏlĕmus, i, m. 2. Nom. pr. viri, qui primus agriculturam exercuisse traditur. Ovid. Triptolemo dare fruges, Ovid. Prov. *vizet hordani a' tengerbe*; Wasser ins Meer tragen.

Triptōta, ōrum, sc. nomina, i. e. quae tres tantum casus habent. Diomed.

Trĭpūdio, āre, 1. *tombolni, t. i. a' ládával tántzolva*; auf die Erde stampfen, z. B. tanzend. 2) *tántzolni, ugrálni*; tanzen oder tanzend springen. Senec.

Trĭpūdium, ii, n. 2. (terripavium) *tombolds, tomboló ő-ömtántz*: der Freudentanz, ein Freudensprung, das Stampfen. 2) i. q. augurium bono omine peractum. Cic.

Trĭpus, ŏdis, o. *háromĺdh, háromlá-bú edény, ládos*; ein Dreyfuß, dreyfüßiges Geschirr. Virg. 2) *háromlábú szék*; ein Dreyfuß, dreyfüßiger Sitz. 3) *háromlábú arany asztal volt az Apolló Delfusi templomában*; ein goldener Tisch mit drey Füßen in dem Tempel des Apollo zu Delphi. 4) *orákulum*; ein Orakel. Virg.

Trĭquetrus, a, um. v. gr. insula, Caes. *háromszegletü*; dreyeckig.

Trĭrēmis, e. v. gr. navis, Caes. *háromsor evezójü*; dreyruderig, drey Reihen Ruderbänke habend. 2) triremis, sc. navis, Caes. et Cic. *háromsor evezójü gálya*; dreyruderige Galeere.

Tris, i. q. Tres.

Trisaeclisēnex, Triseclisēnex, nis, i. e. qui tria saecula vixit, i. e. Nestor.

Triscurria, ōrum, n. pl. *igen nevetséges dolgok*; höchst lächerliche Dinge. Juven.

Triseclisénex, vide: Trisaeclisenex.

Trisēmus, a, um, *három pontból álló*; aus drey Puncten bestehend. 2) *három tagú, v. fogdsú*; dreysylbig. Mart Cap.

Trismĕgistus, i, i. e. ninies magnus, cognomen Hermis vel Mercurii, antiquissimi legislatoris apud Aegyptios. Lact.

Trispastos, i, sc. machina, *három tekerületü, p. o. gépely*; eine Maschine die durch drey Räder, Winden ꝛc. gezogen wird. Vitr.

Trispithămus, a, um, *három arasznyi*; drey Spannen groß. Plin.

Trissāgo, ĭnis, f. 3. vide: Trixago.

Trisso, āre, 1. *tsipogni, tsivogni, fitserészni, mint a' fetske*; zwitschern, wie die Schwalbe. Auct. Carm. de Philom.

Tristātae, ārum, m. pl. i. e. tres primi. Hier

Triste, Adv. *szomorún, szomorúan, szomorkodva*; traurig, betrübt. Horat. tristius, Prop.

Tristē, um, i, n. 2 *három emeletü épület*; ein Gebäude das drey Stockwerke oder Etagen hat. Hier.

Tristi pro: tristi, Catull.

Tristĭcŭlus, a, um, (Dimin. a tristis) *szomorkás*; etwas traurig oder bloß traurig. Cic.

Tristĭfĭcus, a, um, *elszomorító, szomorító*; traurig machend. Cic.

Tristĭmōnia, ae, f. 1. id. qu. Tristitia.

Tristĭmōnium, ii, n. 2. *szomorúság*; die Traurigkeit. Petr.

Tristis, e, v. gr. homo, Cic. *szomorú, bánatos, hús*; traurig, betrübt, voller Betrübniß. 2) v. gr. bellum, Hor. tempus, Cic. *szomorú, szomorúságot okozó, kedvetlen*; traurig, unangenehm. 3) v. gr. eventus, Liv. sors, Cic. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig. 4) v. gr. vultus, Cic. *komor, kedvetlen*; mürrisch, finster, unfreundlich. Sorores

Digitized by Google

tristes, i. e. Parcae, Tibull. 5) v. gr. succus, sapor, Virg. *fanyar, kellemetlen*; herbe, ſtreng, unangenehm. 7) *kemény, igazságos*; ſtreng, gerecht. Tristis judex. Ter. Comp. tristior. Curt. Sup. tristissimus. Liv.

Tristĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Tristitia. Pacuv.

Tristĭtĭa, ae, f. 1. *szomorúság, búslakodás, szomorkodás*; die Traurigkeit, Betrübniß. Cic. Tristitiae se tradere, Cic. Ep. *szomorkodni*; betrübt ſeyn. 2) v. gr. temporum, Cic. *mostohaság, szomorú állapot*; traurige Beſchaffenheit, Härte, trauriger Zuſtand. 3) *komorság, keménység*; die Finſterkeit oder auch Strenge. Tristitia et severitas. Cic.

Tristĭtĭes, ei, f. 5. pro: tristitia, Ter.

Tristĭtūdo, ĭnis, f. 3. pro: tristitia, Apul.

Tristĭus, Adv. (triste) *szomorúbban*; trauriger.

Tristor, āri, Dep. 1. *szomorkodni*; traurig ſeyn, ſich betrüben. Senec.

Trĭsulcus, a, um, *hármbardiddjú, v. völgyű*; dreyfurchig, 2) *hármhegyű, hármágú*; dreyſpitzig, dreyzackig oder dreyfach. v. gr. telum Jovis, i. e. fulmen. Ovid.

Trĭsyllăbus, a, um, *hármfogdsú, v. szótagú*; dreyſylbig. Varr.

Trităvia, ae. f. 1. i. e. mater atavi, vel ataviae. Pand.

Trităvus, i, m. 2. i. e. pater atavi vel ataviae. Plaut. et Pand.

Trĭte, es, f. i. e. tertia, Vitr.

Trĭtēmŏrĭa, ae, f. 1. *harmadrész*; das Drittel. 2) in arte musica: i. q. brevior soni distantia tertiam ejus partem recipiens, Mart. Cap.

Trĭtĭcĕĭus, a, um, i. q. triticeus. Plaut.

Trĭtĭcĕus, a, um, *búzából való, búza*; aus Weitzen. Messis triticea, Virg. *búzaaratás*; Weitzenernte.

Trĭtĭcārĭus, a, um, *búzát illető*; den Weitzen betreffend. Pand.

Trĭtĭcĭnus, a, um, *búzából való, búza*; aus Weitzen. Plin.

Trĭtĭcum, i, n. 2, *búza*; Weitzen, Varr.

Trĭton, ōnis, et ōnos, m. 3. *Triton, a' tengernek alistene, Neptún fia*; Triton, ein Meergott und Sohn des Neptun. 2) *emberformáju tengeritsuda*; ein menſchenähnliches Meerwunder. Plin. 3) fluvius Africae. Liv.

Trĭtōnĭa, ae, f. 1. i. e. Pallas.

Trĭtōnĭăcus, a, um, i. e. Minervam concernens, ab ea oriundus. Ovid.

Trĭtōnis, ĭdis, ĭdos, f. 3. i. e. palus Tritonidis ad fluvium Tritonis. 2) Tritonis, sc. dea, i. e. Pallas. Ovid.

Trĭtōnius, i. e fluvium Tritonem concernens. Hinc: Pallas Tritonia, et virgo Tritonia, Virg. vel Tritonia, Ovid. i. e. Pallas.

Trĭtor, ōris, m. 3. v. gr. colorum, Plin. *törő, p. o. festéktörő*; ein Reiber. Plin. 2) pro: Triturator. Plaut.

Trĭtum, i, n. 2. *babliszt*; ein Bohnenmehl. Plin. 2) *igen közönséges mondás vagy példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Cic.

Trĭtūra, ae, f. 1. *törés*; das Reiben. Apul. 2) *tséplés, tsépelés*; das Dreſchen. Virg.

Trĭtūrātĭo, ōnis, f. 3. *tsépelés*; das Dreſchen. August.

Trĭtūrātor, ōris, m. 3. *tséplő*; ein Dreſcher. Plaut.

Trĭtūro, āre, 1, *tsépelni*: dreſchen. Sid.

Trĭturrĭtus, a, um, *háromtornyú*; dreygethürmt, drey Thürme habend. Rutil.

Trĭtus, a, um, (tero) *tört, megtört, széllyeltört, v, zászott*; gerieben, zermalmen. 2) iter tritum, Cic. *járt út*; ein gebahnter Weg, eine gangbare Straße. 3) tritum sermone proverbium, Cic. *köz példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Comp. tritior, Cic. Sup. tritissimus, Sen.

Trĭtus, us, m. 4. *törés, széllyeltörés, megtörés*; das Reiben. Cic.

Trĭumphālĭa, ium, n. pl. sc. ornamenta, Suet. *győzödelmi ékeſségek, koszorúk, 's a' t.* Triumphzierden, Ehrenzeichen der Triumphirenden.

Trĭumphālis, e, *győzödelmi, triumphusi*; zum Triumphe gehörig, den Triumph betreffend. Corona triumphalis. Plin. Porta triumphalis, Cic. *győzödelmi kapu*; eine Triumphpforte, Triumphbogen.

Trĭumphātor, ōris, m. 3. *győzödelmes, v. győzedelmes*; ein Triumphirer. Apul.

Trĭumphātōrĭus, a, um, i. q. triumphalis. Tert.

Trĭumphātus, a, um, *megyőzött*; beſiegt, überwunden. Ovid.

Trĭumphātus, us, m. 4. *győzödelmeskedés*; das Triumphiren. Plaut. 2) *győzödelmi pompatartás*; das Halten des Triumphs. Cic.

Digitized by Google

Triumpho, āvi, ātum, āre, 1. Intran. sit. *győzödelmi pompát tartani*; triumphiren, einen Triumph halten. Liv. 2) v. gr. gaudio, Cic. *örvendezni, vigadni*; frohlocken, jauchzen. 3) triumphare aliquem, Treb. Poll. *valakin győzödelmeskedni, valakit meggyőzni*; über einen triumphiren, einen besiegen. 4) amor me triumphavit, Prop. *a' szerelem rabja lettem*: ich bin ein Sclave der Liebe geworden.

Triumphus, i, m. 2. *győzödelmi pompa, győzödelempompa*; der Triumph, ein Siegesgepränge. Triumphum agere de aliquo, Cic. *valaki meggyőzettetésének győzödelempompáját tartani*; einen Triumph halten, z. B. über den erhaltenen Sieg. Triumphum agere ex Etruria, Liv. vel, de Liguribus, Liv. v. pugnae, aut: ob pugnam, Cic. Per triumphum ducere aliquem, scil. victum, Cic. Triumphum deportare, Cic. pro: triumphare.

Triumvir, i, m. 2. *egy azon három fő személyek közül, kik három viselnek egy főhivatalt*; einer von den drey Männern, die ein hohes Staatsamt zusammen verwalten. Triumviri capitales, Cic. *azon három főszemélyek, kik a' fogházakra, a' halálra ítéltek kivégeztetésekre, az útak bátorságban való tartásokra, 's a' t. ügyeltek*; die Aufseher über die Gefängnisse, über die Vollstreckung der Todesurtheile, über die Ruhe der Strassen ꝛc. Triumviri auro, argento, aeri flando feriundo, Cic. *a' pénzverésre ügyelő három főszemélyek*; die Aufseher über die Münze. Triumviri agrarii, Cic. qui in provinciis agros distribuebant.

Triumvirālis, e, i. e. triumviros concernens. Hor.

Triumvirātus, us, m. 4. i. e. officium vel munus vel collegium triumvirorum. Liv.

Triuncis, e, *hat latnyi nehéz*; drey Unzen oder sechs Loth schwer. Plin.

Trivēnēfica, ae, f. 1. *főboszorkány*; Erzhexe. Plaut.

Trivia, ae, f. 1. cognomen Dianae. Varr.

Triviālis, e, (trivium) *úton útfélen lévő vagy találtató, mindenütt közönséges*; auf allen Kreuzwegen oder überall anzutreffen, gemein. Sver. Quint.

Triviālīter, Adv. *közönséges módon*; auf gemeine Art. Arnob.

Triviātim, Adv. *az országúton*; auf öffentlicher Strasse. Mart. Cap.

Trivicum, v. —us, i, urbs Italiae. Hor.

Trivium, ii, n. 2. *keresztút, hármasút*; ein Kreuzweg wo drey Strassen zusammen stoßen. Cat. 2) i. e. tres disciplinae, utpote: Grammatica, Thetorica et Dialectica. Eccles.

Trivius, a, um, *három úthól álló, három útat egyesítő*; aus drey Wegen bestehend, drey Straßen vereinigend. Cic.

Trixāgo, v. Trissāgo, ĭnis, f. id. qu. chamaedrys, *gamandor tarorja, zsuzsánka*; Gamanderlein. (Teucrium chamaedrys, L.) Plin.

Trōas, ădis, f. 3. sc. femina, Virg. *Trójai asszony*; eine Trojanerinn. 2) sc. terra, v. regio; *Trojai föld, v. vidék*; die Gegend um Troja, eine Landschaft worin Troja gelegen. Plin.

Trochaeīdes, is, i. e. similitudinem trochaei habens. Mart. Cap.

Trochaeus, i, m. 2. *kettagú versláb u. m. egy hosszú egy rövid*; ein zweysylbiges Versglied aus einer langen und kurzen Sylbe bestehend. 2) *három rövid tagú versláb*; ein Versglied aus drey kurzen Sylben bestehend, i. q. tribrachys. Cic.

Trochaïcus, a, um, i. e. trochaeis confectus. Quint.

Trochilus, v. —os, i, m. 2. i. e. Motacilla trochilis, L. *rendike*; der Laufer, Weidenzeisig, Sommerkönig. Plin. 2) *oszloprovátk*; in der Baukunst an den Säulen, Hohlkehle, Einziehung. Vitr.

Trochiscus, i, m. 2. *pogátsdtska, golyóbisotska*; ein Kügelchen, z. B. bey Arzeneyen. Coel. Aur.

Trochlea, ae, f. 1. *terhemelő tsiga, tekerő tsiga*; eine Maschine Lasten darauf zu ziehen ꝛc., Winde. Vitr.

Trochlĕātim, Adv. *tekerőtsigával*; durch eine Winde. Sid.

Trochus, i, m. 2. *zúgó, v. búgótsiga, tsapótsiga*; ein Brummkreisel. Hor.

Trŏes, um, *Trójaiak*; Trojaner. Fuimus Troës, Prov. *végünk van nekünk*; es ist um uns geschehen.

Troezen, ēnis, f. 3. urbs in Peloponneso. Cic. Hinc: Troezenius, a, um,

Digitized by Google

et Troezenii, i. e. incolae hujus urbis. Mela.

Troglŏdytae, ārum, *m.* pl. populus in Aegypto ad mare Arabicum; *barlangban lakók*; Höhlenbewohner.

Trogon, ōnis, *m.* 3. *egy ragadozó madár neve*; eine Art Raubvogel. Plin.

Trŏïades, um, f. pl. vide: Troias.

Trŏïas, ădis, f. 3. i. q. Troas. Troiades, *Trójai asszonyok*; Trojanerinnen. Pers.

Trŏïcus, a, um, v. gr. bellum, Cic. *Trójai*; Trojanisch.

Trŏïlus, v. —os, i, m. filius Priami regis Trojanorum. Virg.

Trŏïus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Troius heros, Virg. i. e. Aeneas.

Trōja, ae, f. 1. *Troja, város volt kis Ázsiában, mellyet a' Görögök tíz esztendei megszállás és ostromlás után megvettek és lerontottak, a' Vil. teremt. után 2870 esztendővel*; die Stadt Troja in Kleinasien, welche im J. der Welt 2870 nach einer zehnjährigen Belagerung von den Griechen zerstöret worden ist.

Trōjānus, a, um, v. gr. bellum, Hor. *Trójai*; Trojanisch. Hinc: Trojani, pl. i. e. incolae urbis Trojae, Cic.

Trōjŭgĕna, ae, c. *Trójai*; Trojanisch.

Trŏpaeātus, a, um, *győzödelmi jelekkel felékesített, győzödelmes*; mit Siegeszeichen geschmückt, siegreich. Amm.

Trŏpaeŏphŏrus, i, m. nom. Jovis. Apul.

Trŏpaeum, i, n. 2. *az ütközet helyén felfüggesztett győzödelmi jel*; ein öffentlich errichtetes Siegeszeichen auf dem Platze wo der Feind in die Flucht geschlagen war. Tropaeum statuere, vel ponere, Cic.

Trŏpaeus, a, um, v. gr. ventus, Plin. *visszatérő, visszafordúló*; zurückkehrend.

Trŏphōnĭānus, a, um, *Trophónius*; Trophonisch. Cic.

Trŏphōnĭus, i, m. 2. Nom. pr. fratris Agamedis, cum quo ille templum Apollinis Delphici exstruxit. Cic.

Trŏpĭce, Adv. *dbrdzolva, alkalmaztava*; figürlich. Aug. 2) *megforditva, visszásan, fondkúl*; verkehrt, auf verkehrte Art. August.

Trŏpĭcus, a, um, *visszafordúló, megfordúló*; umkehrend. 2) circuli tropici; *visszatéritő karikák*; die Wendezirkel. Hygin. 3) v. gr. vox, dictum, Aug. figura, Gell. *dbrdzolt alkalmaztatott*; tropisch, uneigentlich, figürlich. August.

Trŏpis, is, f. 3. *borseprő*; der Bodensatz des Weines. Martial.

Trŏpŏlŏgĭa, ae, f. 1. *alkalmaztató kifejezések*; das tropische, figürliche Reden. Hier.

Trŏpŏlŏgĭce, Adv. *alkalmaztatólag*; tropisch, figürlich. Hier.

Trŏpŏlŏgĭcus, a, um, *alkalmaztató*; tropisch, figürlich. Sidon.

Trŏpus, i, m. 2. *forditás, megfordítás*; die Wendung. 2) *dbrdzolt mondás, alkalmaztatás, ekesség a' kifejezésben*; eine uneigentliche oder verblümte Redensart. Quint.

Tros, ōis, m. 3. rex Phrygiae, nepos Dardani, Virg. 2) *Trójai ember*; ein Trojaner. Virg. **Troës**, *Trójaiak*; die Trojaner. Virg.

Trosmis, is, f. 3. urbs Moesiae. Ovid.

Trossŭlum, i, n. 2. urbs Etruriae. Fest. Hinc: Trossulus, a, um, i. e. ex hac urbe, Plin.

Trōus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Ovid.

Troxălis, ĭdis, f. 3. *száska nemű állat*; ein Thier Heuschrecken ähnlich Plin.

Trŭa, ae, f. 1. *vádú, vályú*; eine Tränke, Tränkrinne. Varr.

Trŭcīdātĭo, ōnis, f. 3. *megölés, meggyilkolás*; die Ermordung. Cic.

Trŭcīdātor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Mörder. Augustin.

Trŭcīdo, āvi, ātum, āre, 1. *megölni, meggyilkolni, levágni*; tödten, ermorden, niedermetzeln. Liv. 2) v. gr. porrum, Hor. *öszvevagdalni*; zerschneiden. 3) v. gr. plebem foenore, Liv. *öszverongálni*; zu Grunde richten, ruiniren.

Tructa, ae, f. 1. i. e. Salmo Trutta, *galótza, hal*; die Lachsforelle. Plin.

Trŭcŭlente, vel **Trŭcŭlenter**, Adv. *kegyetlenül, durván*; grausam, roh, schrecklich. Cic. Comp. truculentius, Sup. truculentissime, Quint.

Trŭcŭlentĭa, ae, f. 1. *durvaság, komorság, mordság*; die Unfreundlichkeit, Finsterkeit, Rauhigkeit. 2) *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Plaut.

Trŭcŭlentus, a, um, (trux) v. gr. homo, Cic. *durva, komor, mord*; unfreundlich, finster in den Mienen, rauh, gräßlich, wild. 2) *kegyetlen, isonyú*; grausam, schrecklich. Gens truculentior, Ovid. Truculentissimum facinus, Auct. ad Her.

Digitized by Google

Trŭcŭlo, āre, 1. *turbékolni, katzogni mint a' gerlitze*; gurren wie eine Turteltaube. Philom.

Trūdis, vel Trudes, is, f. 3. *emelőrúd*; ein Hebebaum. Tac.

Trūdo, si, sum, ĕre, 3. *taszítni, eltaszítni*; ſtoßen, wohin ſtoßen, weg ſtoßen, fort ſtoßen. Glaciem flumina trudunt, Virg. Aliquem foras trudere, Plaut. *valakit kitaszítni*; einen hinausſtoßen. 2) v. gr. ut arbores gemmas, Virg. *kihajtani, kibujni*; hervor ſtoßen, hervor wachſen. Se trudunt gemmae, Virg. 3) *elébb tolni, kinyomni helyéből*; ſtoßen, drängen. Trudit dies die, Hor.

Trŭella, ae, f. 1. i. q. trulla. Pandect.

Trŭentum, i, n. 2. u bs in Italia, hodie: Tronto, Mela.

Trulla, ae, f. 1 *mosóteknő*; ein Waſchtrog. 2) *meritőedény, ivóedény*; ein Schöpfgefäß, ein Trinkgeſchirr. Colum. 3) *vakolókaláris*; eine Mauerkelle. Pallad. 4) *éjjeli medentze*; ein Nachtbecken, Nachttopf. Juven.

Trullĕum, Trullīum, ĭi, n 2. *mosdóedény*; ein Waſchbecken. Varr.

Trullĕus, i, m. 2 id. qu. Trulleum.

Trullissātĭo, ōnis, f. 3. *bevakolás*; Bewerfung mit Kalk oder Gyps. 2) *bémeszelés*; Überweißung. Vitr.

Trullisso, āre, 1. *bévakolni*; mit Kalk bewerfen. 2) *bémeszelni*; beweißen.

Trullĭum, vide: Trulleum.

Trunco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. corpus, Tac. *tagjait levágni, megtsonkítni*; ſtutzen, verſtümmeln, abſchneiden. 2) v. gr. olus foliis; *levagdalni p. o. ágait, megnyesni*; beſchneiden, ſtutzen. 3) v. gr. caput, Lucr. *levágni, elvenni, p. o. fejét*; abhauen 4) v. gr. cervos, Val. Fl. *levágni, leölni*; niedermachen, tödten.

Trunculus, i, m. 2. Dimin. a truncus.

Truncus, a, um, *megtsonkított, tsonka*; verſtümmelt, eines oder mehrerer Theile beraubt, geſtutzt. Liv. 2) v. gr. arbor, pinus, Virg. *megnyesett, bevagdalt*; abgehauen. 3) *kijjános, tsonka*; mangelhaft, wo etwas abgeht, gleichſam verſtümmelt. Liv.

Truncus, i, m. 2. *faderék, a' fa dereka*; Stamm eines Baums. Cic. 2) pro: arbor, *fa*; der Baum. Hor. 3) *derék, az ember dereka*; der Rumpf des Menſchen. Cic. 4) *törzsök test, t. i. emberi test, mellynek fejét levágták*; der Rumpf des Leibes, wenn der Kopf abgehauen iſt Virg. 5) *törzsök, favágó tőke*; ein Klotz, ein Stock. Cic. 6) Trop. *buta*; ein Klotz, Tölpel. Cic.

Trŭo, ōnis, m. 3. i. q. onocrotalus, Fest.

Trūsātilis, e, *kézzel hajtható vagy forgatható*; was ſich drehen oder treiben läßt. Mola trusatilis, Gell. *kézimalom*; eine Handmühle.

Trūsĭto, āre, 1. *taszigdalni*; ſtoßen, hin und her ſtoßen. Phaedr.

Trūso, āre, 1. *taszítni*; ſtoßen. Catull. 2) *hajtani, forgatni*; treiben, umdrehen. Gell.

Trūsus, a, um, (trudo) *tört*; geſtoßen. Amm.

Truta, v. Tratta, id. qu. trueta.

Trŭtĭna, ae, f. 1. *mérőfont*; die Wage. Vitr. 2) Met. *megfontolás, vizsgálás*; die Erwägung, Prüfung. Cic. Examinare aliquid accurata mentis trutina, Cic. *valamit jól megfontolni*; etwas wohl erwägen.

Trŭtĭnātus, a, um, *megfontolt, megmért*; gewogen. 2) *megvizsgált, megfontolt*; erwogen, geprüft. Sid.

Trŭtĭno, āre, 1. *megmérni, megfontolni, fontravetni*; wägen. 2) *megfontolgatni, megvizsgálni*; erwägen, prüfen. Sidon.

Trux, ūcis, o. *istenyú, irtóztató*; ſchrecklich, grauſlich. Cic. Oculi truces, Cic. *mord szemek*; wilde Augen. 2) v. gr. animus, Ovid. *makats, vad*; halsſtarrig, wild.

Tryblĭum, ii, n. 2. *tál*; die Schüſſel, der Napf. Plaut.

Trychnos, i, m. 2. i. q. strychnos, Plin.

Trygĭnon, i, n. 2. sc. atramentum, *fekete festék, melly borseprőből készül*; ſchwarze Farbe aus Weinhefen. Plin.

Trygon, ōnis, m. 3. *nyilfarkú rája*; die Stachelroche. (Raja pastinaca, L.) Plin.

Trylla, ae, f. 1. vide: Trulla.

Tryxălis, i. q. Troxalis.

Tu, Pronom. *te*; du. Genit. tui etc. Plur. vos, vestri etc. Miseret tui me, Terent. Not. tune? Ter. Cic. v. tun? Ter. in interrogationibus. 2) mea tu, Ter. *kedvesem, lelkem, kintsem*; meine Liebe, mein Schatz. 3) tui (Genit.) pro: tuus, e. gr. labori tui, pro: tuo, Plaut. 4) tibi, et vobis, Liv. saepe supervacanee adhibetur in familiaribus locutionibus. e. gr.

Digitized by Google

at tibi repente venit ad me, etc. Cic 5) Ablativo te et vobis semper adjungitur Praepos. cum, e. gr. tecúm, vobiscum, non; cum te, cum vobis. 6) saepe adduntur syllabae: te, et met. e. gr. tute, Cic. etiam: tutemet, Ter. tete, Ter. tibimet, Sen. vosmet, Liv. 7) tu, solet etiam transponi, ut e. gr. solve metus et tu — eripe ete, pro: tu solve et eripe, etc. Virg. 8) tis, pro: tui, Plaut. 9) vos, saepissime ponitur cum una persona adloquitur sed plures subintelliguntur, ut e. gr. vos, Romanus exercitus, destiteritis etc., Liv. vos, o Calliope, a spirate etc. Virg. i. e. Musae. 10) vestrum, pro: vester, e. gr. majores vestrum, pro: vestri, Sall. Frequentia vestrum, pro: vestra, Cic. Vestri, pro: vos, e. gr. vestri adhortandi causa, Liv. 11) vestrorum, vestrarum, pro: vestrum, Ter. Plaut.

Tűátim, Adv. (tuus) *a' te szokásod, módod, v. természeted szerént*; nach deiner Gewohnheit, nach deiner Art. Plaut.

Tűba, ae, f. 1. *trombita, kürt, tárogató*; eine Trompete, Posaune. Hinc Trop. tuba nimborum, Claud. i. e. sonitus tonitruum. 2) Trop. e. gr. rixae, Juv. belli, Cic. *háborúságszerző, ingerlő, késztető, támasztó*; ein Urheber, Erreger. 3) e. gr. navalis, Mart. *had, v. háborúsjel, v. a' had, v. háború maga*; das Kriegszeichen oder der Krieg selbst. 4) *fennjáró, v. felséges költőmesterség*; erhabene Dichtkunst. Id m. 5) *fennjáró, v. felséges beszéd*; erhabenes Reden. Prud. 6) *vízhúzógépely, v. erőmlv tsöve*; die Röhre in der Wasserzieh-Maschine. Vitr.

Tűbărius, ii, m. 2. *trombitamives*; ein Trompetenmacher. Aread.

Tűber, ĕris, n. 3, *daganat, pöffedék, kelevény*; die Geschwulst, Beule. Colaphis tuber totum est caput, Ter. *fel, v. összedagadt a' fejem*; der Kopf ist mir voller Beulen. 2) *gümő, gömő, tsomó, púp. p. o. mint a' tevéé*; ein Buckel, Höcker, z. B. des Kamehls. Plin. 3) *domborodás, domb*: die Erhöhung. Ovid. 4) *földigomba neme, kutsmagomba, szömörtskgomba*: eine Art Erdschwämme, Morchel. Idem. 5) tuber terrae, Plin. i. e. cyclaminos.

Tűber, ĕris, c. 3. a) mascul. *alma, v. fdigyümölts neme*, v. *dióbaratzk*; eine Art Apfel oder Baumfrüchte, oder Nußpfirsche. Suet. b) fem. *effélé gyümöltsök fája*; der Baum dieser Früchte. Colum.

Tűbercŭlum, i, n. 2. Dim. *púpotska, dombotska, gümötske, daganatotska*; ein kleiner Hübel oder Höcker, kleine Geschwulst oder Beule. Cels.

Tűbĕro, āre, 1. (tüber) *feldagadni, domborodni*; schwellen, pausen. Apul.

Tűbĕrōsa, ae. f. 1. *tubarózsa*; die Tuberose. (Polyanthes tuberosa, L.) Gloss.

Tűbĕrōsus, a um, (tüber) *púpos, tsomós, gümös, dagadt*: voller Hübel, Höcker oder Beulen. Varr. Tuberosissimae frontis, Petron.

Tűbĭcen, ĭnis, m. 3. (tuba et cano) *trombitás, kürtös, tárogatós*; ein Trompeter. Liv.

Tűbĭlustrium, ii, n. 2. festum, quo tubas lustrabant, Varr.

Tűbŭlātio, ōnis, f. 3. *tsőforma kivöl. gyelés*; eine röhrenförmige Höhlung. Apul.

Tűbŭlātus, a, um, (tubulus) *tsöves, tsövés, tsőforma*; hohl wie eine Röhre. Plin.

Tűbŭlus, i, m. 2. Dim. *tsőretske, tsövetske*; ein Röhrchen oder Röhre. Varr. 2) *tűzfal, tűzellenzőfal*; eine Feuermauer. JCt. 3) *rudbaöntött, p. o. érts, rúd*; eine Masse Metall, ein Barren. Plin.

Tűburcĭnābundus (Tuburchin.) a, um, *nyelő, mohon evő, falo, vendégeskedő*; schluckend, fressend, schmausend. Cato ap. Gell.

Tűburcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyelni, mohon enni, falni, vendégeskedni*; schlucken, fressen, schmausen. Plaut. Not. tuburcinatus, a, um, passive, Apul.

Tűbus, i, m 2. *tsö, tsöv, tsöve, p. o. vízitsö, v. tsatorna*; eine Röhre, z. B. Wasserröhre. Colum. 2) e. gr. astronomicus, Gloss. *égvizsgáló messzeldtötsö*: ein Fernglas zur Betrachtung des Himmels. 3) pro: tuba, Varr.

Tűcētum, i, n. 2. *vagdalt húsból készitett kelves-félé eledel, némellyek szerént kolbász, kurka*; ein gewisses delicates Gericht aus gehacktem Fleische. Einige verstehen eine Wurst. Apul. Pers.

Digitized by Google

puffadt; geſchwollen, ſich erhebend. Ammian.

Tümĭdŭlus, a, um, (Dim. a tumidus) *dagadtatska, puffadtatska*; ein wenig geſchwollen. Apul.

Tümĭdus, a, um, (tumeo) e. gr. membrum, Cic. *dagadt, felfútt*; aufgeſchwollen, aufgeblaſen. e. gr. mare, Virg. *zúgó, habzó*; brauſend. e. gr. terra, Tacit. *magas, felemelkedett, hegyes*; hoch, gebirgig. 2) *felbosszantott, meghuragitott, bosszás, haragos*; vor Zorn geſchwollen, aufgebracht. Tumida ex ira corda residunt, Virg. Tumido ore, Hor. 3) e. gr. successu, Ovid. serme, Hor. *felfúvalkodott, kevély, dölyfös*; aufgeblaſt, ſtolz, aufgeblaſen. Alexander, tumidissimum animal, Sen. 4) e. gr. ingenium, Just. *forró, zúgó, zúgolódó, zendülésre, v. háborúra hajlandó*; gährend, zur Empörung oder zum Kriege geneigt. Comp. -ior, Cels. Sup. -issimus, Sen.

Tümor, ōris, m. 3. (tumeo) *feldagadás, felpuffadás, daganat*; die Aufſchwellung, Geſchwulſt. Cic. 2) Trop. *kevélység, dagály, dölyf, felfúvalkodás*; der Stolz, die Aufgeblaſenheit. Menm tumores gerere, Lucan. 3) e. gr. terrae, Front. *domb, halom*: ein Hügel. 4) *szomorúság*; die Traurigkeit. Cum tumor animi resedisset, Cic. 5) e. gr. rerum, Idem. *dolgok mozgása, azoknak közelgető kitörések*; Gährung der Dinge, wenn ſie zum Ausbruche ſich neigen, der nahe Ausbruch.

Tümŭlāmen, ĭnis, n. 3. *temetés*; das Begräbniß. Fabr.

Tümŭlātĭo, ōnis, f. 3. *eltemetés*; die Begrabung. Varr.

Tümŭlātus, a, um, *eltemetett*; begraben. Gloss.

Tümŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (tumulus) *eltemetni*; begraben. Quam tumulavit alumnus, Ovid. i. e. Cajeta.

Tümŭlōsus, a, um, (tumulus) *dombos, hátahuzás, egyenetlen*; hügelig, voller Hügel, ungleich. Sallust.

Tümultŭārĭe, Adv. *hirtelen, nagy sietséggel, rendetlenül*: tumultuariſch, in größter Eilfertigkeit, ohne Ordnung. Ammian.

Tümultŭārĭus, a, um, (tumultus) *hirtelenvaló, hamarjában eső, v. lévő, hamari, sebes*: eilfertig, jählig. Exercitus tumultuarius, milites tumultuarii, Liv. *hirtelenében gyűjtött v. tövel hegyel összehányt, hadisereg*; eine Armee, die in Eil zuſammen gebracht worden. 2) e. gr. sermo, Quint. *készület nélkül való*; worauf man nicht ſtudiert.

Tümultŭātim, Adv. i. q. tumultuarie, Sidon.

Tümultŭātĭo, ōnis, f. 3. *lárma, tsetépaté, felháborodás, zűrzavar, támadás, zenebona*; ein Lärmen, eine Unruhe, ein Auflauf. Liv.

Tümultŭātor, ōris, m. 3. *lázasztó, zenebonaindító*; ein Aufrührer. Gloss.

Tümultŭātus, a, um, *lármát indítottt*; der ein Lärmen gemacht hat. Petr.

Tümultŭo, āvi, ātum, āre, 1. i. q. tumultuor. Plaut.

Tümultŭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *lármázni, lármát, v. zenebonát indítni, háborogni, zúgni*; lärmen, unruhig ſeyn, Unruhe äußern, Lärmen machen. Cic.

Tümultŭōse, Adv. *lármázva, háborogva, zenebonásan*; mit Lärmen, mit Ungeſtüm, aufrühreriſch. Liv. Comp. tumultuosius, Caes. Sup. tumultuosissime, Cic.

Tümultŭōsus, a, um, *lármás, tsetépatés, zűrzavaros, zenebonás, támadásos*; voller Lärmen und Unruhe, aufrühreriſch. Plaut. Conciones tumultuosae, Cic. *zenebonát indító beszédek*; Reden, die zum Aufruhre Gelegenheit geben. e. gr. mare, Hor. *hánykódó*; brauſend. e. gr. vita, Cic. *háborgó*; ungeſtüm. e. gr. somnus, Cels. *nyughatatlan*; unruhig. Comp. -ior, Suet. Sup. -issimus, Liv.

Tümultus, us, m. 4. *lárma, tsetépaté, felháborodás, zűrzavar, támadás, zenebona, zendülés*; ein Lärmen, eine Verwirrung, ein Aufruhr. Tumultum praebere, Liv. movere, Hor. edere, Liv. facere, Sall. *teindlni, szerezni, indítni*: machen. 2) e. gr. Italicus, Cic. Gallicus, Liv. *hirtelenvaló, v. véletlen háború*; ein jählinger Krieg. 3) *rengés, ropogás, dörgés*; das Krachen, der Donner. Jupiter ruens tumultu, Hor. Aetherios tumultus, Ovid. 4) *kergés a' gyomorban*; Lärm im Leibe, Hor. 5) e. gr. pelagi, Lucan. *szélvész*; der Sturm. 6) *értelen, v. ész nélkül való beszéd, fetsegés*; ſinnloſes Reden, Plaudern. Jocum me-

Digitized by Google

vere tumultus, Hor. 7) e. gr. mentis, Lucan. *nyughatatlansdg, nyughatatlankodtatds*; die Unruhe, Beunruhigung. 8) e. gr. criminum, Quint. *egybehalmozás*; die Zusammenhäufung. Not. Genit. tumulti, pro: tumultus, Ter. Sall.

Tūmŭlus, i, m. 2. *tsinált domb, v. halom*; ein Hügel, durch aufgeworfene Erde entstanden. Cic. et Caes. 2) e. gr. Achillis, Cic. *sirhalom, koporsókó, sirjel, sirfa, fósa, sír*; der Grabeshügel, das Grabmahl, Grab. Tumulo componere, v. condere, v. ponere, Ovid. *eltemetni*; begraben. Tumulum facere, v. statuere, Virg. *állitni, emelni*; errichten. Tumulum inanem (i. e. Cenotaphium) constituere, Idem. etiam: struere, Tacit.

Tun, pro: tune? Interrog. i. q. an tu? Tun ille Aeneas? Virg.

Tunc, Adv. *akkor*; damahls. Cic. Nep. Saepe adjicitur: temporis, Just. quod omitti posset. 2) *azután, annakutánna, osztán*; alsdenn, alsdann, oder dann. Nep. Liv.

Tundo, tŭtŭdi, tunsum et tūsum, ĕre, 3. e. gr. tympana, Ovid. alicui oculos, Cic. pectora manu, Ovid. terram pede, Hor. *ütni, verni*; schlagen. Ferrum non aptum tundendo (passive, i. e. quod tundatur) Plin. e. gr. eandem incudem, Cic. Prov. *ugyan azon ülön kalapálni, v. egy bakot nyúzni*; auf einerley Ambos schlagen, einerley Sache treiben, auf eine Sache sich legen. 2) e. gr. aes, Plin. aliquid in farinam, Idem. *törni, zúzni, összve, v. megtörni*; stoßen, stampfen, zerstoßen. 3) e. gr. lapidem digito, Luer. *hozzá, v. megérni, megütni*; stoßend berühren, anstoßen, anschlagen. e. gr. humum, Ovid. *a' földre esni*; auf die Erde fallen. 4) Trop. e. gr. aures alicujus, Plant. *azon dologgal gyakorta terhelni valaki füleit*; einem einer Sache wegen die Ohren vollschreyen. Vocibus heros tunditur, Virg. *tsak nem le veszik a' lábáról*; wird gleichsam attakirt. Not. tusi, pro: tutudi, e. gr. tuserunt, Naev.

Tūnes, ētis, m. 3. urbs ad litus Africae propriae. Liv.

Tungri, ōrum, m. plur. populus Germaniae antiquus. Tac. 2) *Tongern városa*; die Stadt Tongern. Amm.

Tūnĭca, ae, f. 1. *férjfiak és asszonyok alsóruhájok, mellyet a' toga alatt hordtak, lábjáll, dolmány, tsuha, subitza, alsószoknya*; das Untergewand, das von Mannspersonen und Frauenzimmern unter der toga getragen wurde, Kamisol, Unterrock. Cic. Ovid. e. gr. intima, Gell. interior, Varr. *ing*; das Hemd. Not. tunicis solis, neglectis videlicet togis utebantur plebeji et serviles. 2) e. gr. molesta, Tert. genus supplicii; *kénkövez, v. szurokba mártott ing*; das Schwefelhemd. 3) tunica propior pallio, Plaut. *közelebb az ingem mint a' subám*; das Hemd ist mir näher als der Rock. 4) tunica palmata, vide: Palmatus. 5) e. gr. arboris, Cels. *fának a' héjja, fahéjj*; die Rinde am Baume. 6) e. gr. oculorum, Plin. *szemhártya*; das Häutchen in den Augen. e. gr. cornea, Med. *szarv, v. szaruhártya a' szemben*; das hornförmige Häutchen im Auge. 7) e. gr. fumenti, Plin. *tok, héjj, hüvelytok*; die Hülse.

Tūnĭcātus, a, um, (tunico) tunica indutus. e. gr. popellus, Hor. *köznép*; das gemeine Volk. 2) *könnyen öltözött, könnyü öltözetü*; leicht gekleidet. Cic. 3) e. gr. caepa, Pers. *hártyás, sok hartyájú*; eine Haut oder mehrere Häute habend.

Tūnĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megruházni, alsó köntöst adni rá*; mit einer tunica bekleiden. Varr.

Tūnĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a tunica) *alsóruhátska, dolmányotska, lábjátska, derekravalótska*; ein kleines Unterkleid, Camisol. Plaut. 2) e. gr. oculorum, Plin. *hártyátska*; ein Häutchen.

Tunsĭto, āre, 1. Frequ. *törögetni, ütögetni, veregetni*; oft stoßen, schlagen Phaedr.

Tunsus, a, um, (tundo) e. gr. allium, Colum. *tört, megtört*; gestoßen. 2) *összevészült*; gequetscht. Virg.

Tŭopte, Abl. *magadtól*; von dir selbst. e. gr. ingenio, Plaut. *magad fejétől*; nach eigenem Kopfe.

Tŭor, Depon. Obs. *nézni*; sehen. Fest.

Tŭor, ōris, m. 3. *látás, szemvilág*; das Sehen, Gesicht. Apul.

Tūrārĭus v. Thurārĭus, a, um, *tömjént illető, ahozvaló*; Weihrauch betreffend ꝛc. e. gr. tibia, Solin. *áldozatskori síp, midőn tömjént gyujtanak*

tottak; eine Pfeife beym Opfer, wenn man Weihrauch anzündete. 2) e. gr. vicus, Ascon. locus, v. platea Romae. Subst. *tömjénáros*; ein Weihrauchhändler. Tert.

Turba, ae, f. 1. *zaj*, *lárma*, *rendetlenség*, *zűrzavar*, *háborúság*, *zenebona*, 's a' t. der Schwarm, Lärm, die Unordnung, Verwirrung, Zerrüttung, der Spuck, das Spectakel ꝛc. Quanta in turba viveremus, Cic. Maximas in castris effecisse turbas dicitur, Idem. Inceperat turba inter eos, Cic. 2) e. gr. ducum, Virg. scriptorum, Prop. canum, Ovid. volucrum, Idem. deorum, Cic. patronorum, Idem. rotarum, jaculorum, arborum, rerum, Ovid. verborum, Quint. vulnerum, Plin. querelarum, Justin. *sokaság*, *sokság*, *sereg*, *tsoport*, *tsapat*, *rakás*; eine Menge, ein Schwarm, Haufen. Ex hac turba et colluvione (hominum) discedam, Cic. e. gr. militaris, Liv. i. e. milites. Etiam de duabus personis, e. gr. credula, Ovid. i. e. Titus et Aruns. e. gr. alicujus, Liv. *követők*, *valakit kisérő*, *v. követő nép*, *v. sereg*; Suite, das Volk das einen begleitet. 3) e. gr. forensis, Liv. *nép allja*, *v. sepreje*; das schlechte Volk. Admiratio vulgi atque turbae, Cic.

Turbāmentum, i, n. 2. e. gr. reipublicae, Sall. *nyughatatlankodtatás*, *háborgatás*; die Beunruhigung. 2) e. gr. vulgi, Tac. *felházasztás*; die Aufwiegelung.

Turbassit, i. e. turbaverit, Cic. e XII. tab.

Turbāte, Adv. *zavarodva*, *felháborodottúl*, *rendetlenül*; verwirrt, bestürzt, unordentlich. Caes.

Turbātio, ōnis, f. 3. e. gr. rerum, Liv. *zűrzavar*, *felháborodás*, *zavar*, *rendetlenség*; die Verwirrung, Bestürzung, Unordnung.

Turbātor, ōris, m. 3. e. gr. populi, Liv. *lázasztó*, *zűrzavart szerző*; ein Aufwiegler, Verwirrer. 2) e. gr. pacis, Pand. *békességrontó*, *v. háborító*; ein Friedensstörer.

Turbatrix, īcis, f. 3. *lázasztó*, (*asszony*, *v. leány*); die Aufwieglerinn. Prud.

Turbātus, a, um, *lármás*, *zenebonás*; stürmisch, aufrührisch. Turbatiore coelo, Svet. *szélveszes időben*; bey stürmischem Wetter. 2) *felháborodott*, *nyughatatlan*, *zavarban lévő*; verwirrt, unruhig. Virg. 3) *megszomorodott*, *szomorú*; betrübt. Gloss. Comp. -ior, Sup. -issimus.

urbēla, vide: Turbella.

Turbella, v. Turbēla, ae, f. 2. (Dim. a turba), *lárma*, *zaj*; der Lärm, Spuck, das Spectakel. Turbellas facere, v. dare, Plaut. 2) *seregetske*, *lármázó sokaság*, *tsoportotska*; ein Schwarm, Haufen, die Menge. Apul.

Turbidātus, a, um, *megzavart*, *zavarba hozott*; verwirrt. Mart. Cap. 2) *felzavart*; trübe gemacht. Idem.

Turbide, Adv. *nyughatatlanúl*, *rendetlenül*, *zavarosan*, *zenebonásan*; unruhig, unordentlich, stürmisch. Cic.

Turbīdo, āvi, ātum, āre, 1. *nyughatatlankodtatni*, *zavarba hozni*, *lázadást okozni*; beunruhigen, in Unordnung bringen, Aufruhr erregen. Sidon. 2) e. gr. aquam, Solin. *fel zavarni*; trübe machen.

Turbidŭlus, a, um, Dim. *nyughatatlanotska*; etwas unruhig. Prud.

Turbĭdus, a, um, e. gr tempus, Nep. motus, Cic. *nyughatatlansággal tellyes*, *nyughatatlan*; voller Unruhe, unruhig. 2) e. gr. tempestas, Cic. *szélveszes*, *zűrzavaros*, *borongós*, *homályos*, *felleges*; stürmisch, trübe. 3) e. gr. aqua, Idem. *zavaros*, *nem tiszta*; trübe, unrein. Hermus auro turbidus, Virg. *aranyporral folyó*; Goldsand bey sich führend. 4) e. gr. coma, Ovid. *rendetlen*; unordentlich, verwirrt. 5) e. gr. Aruns, Virg. *megrettent*, *megrémült*, *megijedt*; bestürzt, erschrocken. Turbida perversas induit illa comas, Ovid. 6) *tűzes*, *heves*; hitzig, ungestüm, heftig. Sic turbidus inst, Virg. Actiones turbidissimae, Quint. e. gr. Mezentius, Virg. cum Genit. irae, Stat. *haragos*, *boszszús*; zornig. 7) e. gr. ingenium, Tac. homo, Idem. *zenebonaszerző*, *lázasztó*; unruhig, Unruhe machend, aufrührerisch. 8) e. gr. frons, Sen. *komor*, *komoly*; finster, dunkel. 9) loca turbida, Virg. (de inferis, v. orco) *setét*, *homályos*; finster. Not. turbidum, Adv. i. q. turbide, e. gr. turbidum laetatur, Hor.

Turbĭnātio, ōnis, f. 3. *meg*, *v. kihegyezés*; die Zuspitzung. Plin. 2) *meg*, *v. kihegyezett figúra*; eine zugespitzte Gestalt. Idem.

Digitized by Google

Turbĭnātus, a, um, c. gr. figura, Plin. *meg, v. kihegyzett, tornyos, tsútsos*; zugeſpitzt.

Turbĭnĕus, a, um, *kegyes, tsútsos*; geſpitzt. 2) *tsiga, v. karika forma, kerek*; kreiſelförmig oder kreisförmig. Ovid.

Turbíno, āre, 1. *meg. v. kihegyezni*; zuſpitzen. Plin.

Turbo, āvi, ātum, āre, 1. (turba) c. gr. mare, Cic. ordines, spem pacis, Liv. mentem, Plin. *rendetlenségbe, v. zürzavarba hozni, megbontani, háborítni, megzavarni, elrontani, nyughatatlankodtatni, rémíltni, rettentení*; in Unordnung bringen, zerrütten, ſtören, beunruhigen, verwirren, beſtürzt machen. 2) *hadat inditni*; Krieg erregen. Si in Hispania turbatum esset, Cic. 3) *lármázni, lármát inditni, zsibongani*; tumultuiren. Id ne ferae quidem faciunt, ut ita ruant atque turbent, Idem. 4) *álnok fortélyok által valakinek bajt okozni*; einem durch betriegeriſche Ränke Beſchwerlichkeiten verurſachen. 5) intransit. *megrettenni, megrémülni, félelemben, v. nyughatatlanságban lenni, nyughatatlankodni, félni*; beſtürzt ſeyn, in Furcht oder Unruhe ſeyn. Virg.

Turbo et Turben, ĭnis, m. 3. *szélvész, forgószél*; ein Sturm- oder Wirbelwind. 2) *forgás, kerengés*; der Wirbel, oder das Herumdrehen einer Sache. Virg. 3) *örvény*; ein Wirbel. Stat. 4) *kígyók menetelek*; der Gang der Schlangen. 5) *tsiga, hajtótsiga*; ein Kräuſel. Tibull. 6) *minden a' mi forgatható, p. o. ószlop*; ein jedes Ding was gedrehet wird, z. B. eine Säule. Plin. 7) *lárma, zaj*; der Lärm, die Unruhe. Val Fl.

Turbo, ōnis, m. 3. *lármátindító, lázasztó, háborító háborgató*; ein Lärmenmacher, Beunruhiger. Tu procella patriae, turbo, ac tempestas pacis, atque otii, Cic.

Turbo, ōnis, m. 3. Nom. pr. gladiatoris, Hor.

Turbor, ōris, m. 3. *zürzavar, lázadás, lárma*; die Unruhe, der Lärm, die Verwirrung. Coel. Aur.

Turbŭla, ae, f. 1. Dimin. id. qu. turba, Apul.

Turbŭlens, tis, o. pro: turbulentus, Pand.

Turbŭlente, Adv. *zavarosan, felsavarodottan*; unruhig. Comp. turbulentius, Sid. Sup. turbulentissime, Sid.

Turbŭlenter, Adv. *nyughatatlanúl, zavarodva*; unruhig. Cic.

Turbŭlentĭa, ae, f. 1. *zavarodás, zürzavar*; die Unruhe, Verwirrung. Terent.

Turbŭlento, āre, 1. *megzavarni, zürzavarba hozni*; beunruhigen, verwirren. Apul.

Turbŭlentus, a, um, v. gr. tempestas, Cic. *zürzavaros, nem tsendes, szélvészes, borongós, háborgós*; unruhig, ſtürmiſch, voller Unruhe, voller Verwirrung, verwirrt, ungeſtüm. 2) *kedvetlen, komor*; verdrießlich. 3) v. gr. aqua, Phaedr. *zavaros, felzavarodott*; trübe. 4) v. gr. cives, Cic. *nyughatatlan, felzendült*; unruhig. Comp. turbulentior, Solin. Sup. turbulentissimus, Cic.

Turca, ae, c. 1. *Török*; ein Türk. Plin.

Turcae, ārum, c. plur. *a' Törökök*; die Türken. Plin.

Turchēsĭa, ae, f. 1. et Turcōis, ĭdis, m. 3. *tengerkő, drágakő neme*; ein Türkis, oder hellblauer Edelſtein.

Turcĭcus, a, um, *Törökországi, Török*; türkiſch, zum Türken gehörig. Imperium turcicum, *Török Birodalom*; das türkiſche oder ottomanniſche Reich. Geogr.

Turcŏmannĭa, ae, f. 1. *Török-Örményország, kis Ázsiában*; das türkiſche Armenien, eine Landſchaft in Aſien. Geogr.

Turcómanni, ōrum, m. plur. *Ázsiai Törökörmények*; die Einwohner der Landſchaft Turkomannien, welche ſich zur türkiſchen Religion bekennen. Geogr.

Turda, ae, f. 1. i. q. turdus, Pers.

Turdārĭum, ĭi, n. 2. *fenyőrigótartó hely*: ein Ort, wo man die Krammetsvögel aufbehält, wartet, und pfleget Varr.

Turdārĭus, a, um, *rigókat illető, rigóknak való*; die Droſſeln betreffend, ihnen gehörig. Varr.

Turdētāni, ōrum, m. pl. populus Hispaniae, Geogr.

Turdillus, i, m. 2. i. e. parvus turdus, Sen. Ep.

Turdŭli, ōrum, m. pl. populus Hispaniae, Liv.

Turdus, i, m. 2. *rigó, húrosmadár*; die Droſſel. Turdus viscivorus, L. *léprigó*; der Ziemer. T. pilaris, L.

Digitized by Google

fenyőrigó; der Krametsvogel. T. Merula, *feketerigó*; die Amsel, Schwarzdrossel.

Türĕus, v. Thūrĕus, a, um, v. gr. donum, Virg. *temjén, temjénből dlló*; aus oder vom Weihrauch.

Turgĕo, si, ĕre, 2. *felpuffadni, felpöffedni, foldagadni, felfúvódni*; strotzen, pausen, aufgeschwollen seyn. Frumenta turgent, Virg. Uva turget mero, Martial. Mammae turgentes, Plin. 2) Trop. *tele lenni, telyes lenni, rakva lenni*; strotzen, voll seyn. Turgent mendacia monstris, Claudian. 3) *dagályos lenni*; strotzen, schwülstig seyn. Oratio turget, Auct. ad Her. 4) *megharagudni, dúlni fúlni haragjában, mérgelődni*; aufgebracht seyn, vor Zorn strotzen, zornig seyn. Plaut.

Turgesco, ĕre, 3. *felfúvódni, foldagadni, dagadozni*; aufschwellen, anfangen zu strotzen, zu schwellen, auflaufen. Semen turgescit in agris, Ovid. 2) Trop. *felfúvalkodni*; aufschwellen, strotzen. Sapientis animus nunquam turgescit, Cic.

Turgĭdŭlus, a, um, Dim. a turgidus, Catull.

Turgĭdus, a, um, v. gr. membrum, Cic. *felfúvódott, felpuffadt, foldagadt*; strotzend, geschwollen, aufgelaufen. 2) labra turgida, Mart. *vastag ajakak*; aufgeworfene Lippen.

Turgor, ōris, m. 3. *felfúvódás, felpuffadás*; das Strotzen. Mart. Cap.

Tūrĭbŭlum, v. Thuribŭlum, i, n. 2, sc. vas; *füstölőedény, temjénező*; die Räucherpfanne, Rauchpfanne. Liv. 2) constellatio, id. qu. ara, Vitr.

Tūricrĕmus, vel Thuricrĕmus, a, um, v. gr. arae, Virg. *temjénégető*; von Weihrauch brennend.

Tūrĭfer, v. Thurifer, a, um, v. gr. regio, Plin. *temjéntermő*; Weihrauch tragend, bringend, oder hervorbringend.

Tūrĭfĭcātor, v. Thurificātor, ōris, m 3. *temjénnel áldozó*; der den Göttern Weihrauch opfert. Augustin.

Tūrificātus, i, m. 2. i. q. Turificator.

Tūrĭlĕgus, v. Thurilĕgus, a, um, *temjénszedő*; Weihrauch sammelnd. Ovid.

Tūrĭnum, vel Taurīnum, i. n. 2. *Turin, főváros Piemontban*, v. *Pedemontiumban*; Turin, die Hauptstadt in Piemont. Geogr.

Tūrĭo, ōnis, m. 3. *újhajtás, t. i. ág*; ein junger Zweig, Sprosse, Sprössling. Colum.

Turma, ae, f. 1. *egy tsapat lovasság, melly* 30, 32, *lovasból áll, ma: Eskadron*; eine Turme, eine Abtheilung der römischen Reiterey, 30 bis 32 Mann stark, Eskadron, Schwadron. Cic. 2) *akármelly tsapat, osztály*; jeder Haufen, Menge, Trupp, Rotte. Ovid.

Turmālis, e, *tsapathéli, tsapathoz tartozó*; zu einer Turme gehörig. Liv.

Turmarcha, ae, m. 1. *lovastiszt, p. e. hadnagy a' lovasságnál*; ein Offizier über eine Eskadron. Gloss.

Turmārius, Plur. Turmarii, i. e. qui turmas tironum exigebant, Cod. Theod.

Turmātim, Adv. *tsapatonként, seregenként*; turmenweise, eskadronweise, schaarenweise. Caes Liv.

Türŏnes, um, Caes. et Türŏni ōrum, Caes. v. Türŏnii, ōrum, Tacit. populus Galliae, Sulp. Sev.

Türŏnum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Tours. Geogr.

Turpātus, a, um, *berútitott, bémotskolt*; befleckt, häßlich gemacht. Paul.

Turpe, Adv. pro: tupiter.

Turpĭcŭlus, a, um, (Dim. a turpis), *rútatska, tsúnyátska*; etwaß häßlich. Cic.

Turpĭdo, Inis, f. 3. pro: turpitudo, Tert.

Turpĭfĭcātus, a, um, *elrútult, rúttá lett*; häßlich geworden. Cic.

Turpĭlŏquĭum, ĭi, n. 2. *trágár, v. otsmány beszéd*; das Reden häßlicher, garstiger, unzüchtiger Worte. Tert.

Turpilucrĭcŭpĭdus, a, um, *akármelly otsmány módon nyerekedni kívánó*; nach schändlichem Gewinn begierig. Plaut.

Turpis, e, *rút, otsmány, tsúnya, rusnya*; häßlich, garstig, dem Anblicke nach. Adspectus, Cic. 2) v. gr. verbum, Ter. vita, Cic. *szemtelen, útálatos*; schändlich, schimpflich. 3) *illetlen, rút*; häßlich. Turpe senex miles, turpe senilis amor, Ovid.

Turpĭter, Adv. v. gr. claudicare, Ovid. *rútúl, otsmányúl, tsúnyúl*; häßlich, garstig, auf häßliche Art. 2) *rútúl, illetlenül*; häßlich, unan-

Digitized by Google

ständig, wider den Wohlstand. Ovid. 3) v. gr. facere, Cic. fugere, Caes. *gyaldzatos módon*; schimpflich. Comp. turpius, Ovid. turpissime, Cic.

Turpitūdo, ĭnis, f. 3. *rútság, otsmányság*; die Häßlichkeit, häßliche Gestalt, Beschaffenheit. 2) *gyaldzat, szégyen*; der Schimpf. Turpitudinem fugae delere, Caes. Quanta erit turpitudo, quantum dedecus, Cic.

Turpo, āvi, ātum, āre, 1. *elrútítni, otsmánnyá tenni*; häßlich oder garstig machen, besudeln, garstig machen, verunstalten, entstellen. Capillos sanguine turpare, Virg. Te rugae turpant, Hor. 2) *meggyaláznі, megszégyenítni*; beschimpfen, entehren.

Turrānĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. tragoediarum scriptoris, Ovid.

Turrĭcŭla, ae, f. 1. *tornyotska*; ein Thürmchen. Vitruv. 2) *kotzkavető fapohár*; ein Geschirr, woraus man die Würfel warf. Martial.

Turrĭger, a, um, v. gr. urbes, Virg. fera, i. e. elephantus, Sil. *tornyos, tornyot hordozó, p. o. elefánt*; einen Thurm oder Thürme tragend.

Turris, is, f. 3. Acc. turrim, et turrem; *torony*; jeder Thurm. Cic. 2) *galambdúcz*; ein Taubenschlag. 3) *négyszegletü ütközetrend*; eine viereckichte Art der Schlachtordnung. Gell.

Turrītus, a, um, *tornyos*; gethürmt, mit Thürmen versehen. Ovid. 2) *torony módra feldúlló, feltornyozott, p. o. kószál*; aufgethürmt, gethürmt. Scopuli turriti, Virg.

Tursio, ōnis, m. 3. Delphinus Phocaena, L. *kis delfin*; Braunfisch, Springer, kleines Meerschwein. Plin.

Turtur, ŭris, m. 3. *gerlicze*; die Turteltaube. (Columba Turtur, L.) Virg. et Varr.

Turtŭrilla, ae, f. 1. *gerlitzétske*; ein Turteltäubchen. Senec.

Tūrunda, ae, f. 1. *lúdtömö galuska*; die Gänsewulger, Nudel, womit man die Gänse stopft. Varr. 2) *kéré a' sebbe, tépés a' sebbre*; Wieke, Charpie in die Wunden. Cato.

Tus, v. Thus, ūris, n. 3. *temjén, Arábiai fatsipa*; der Weihrauch, das Harz eines arabischen Baums. Cic.

Tuscānĭcus (Thusc.) a, um, i. q. Tuscanus, Vitr.

Tuscānus, (Thusc.) a, um, *Toskánai, Etrúriai*; Toskanisch, Etrurisch. Vitruv.

Tusce, (Thusce) Adv. *Toskánai módon*; Toskanisch, Etrurisch. Varr.

Tusci, ōrum, i. e. Etrusci, Liv.

Tuscĭa, ae, f. 1. i. q. Etruria, Varr.

Tuscŭlānensis, e, i. e. praedium Tusculanum concernens. Cic.

Tuscŭlānum, i, n. sc. praedium, i. e. rus et praedium ad urbem Tusculum pertinens. Cic. Tusculanus, a, um, *Tusculánumi*; Tusculisch, Tusculanisch. Liv. et Cic.

Tuscŭlānus, a, um, vide: Tusculanum.

Tuscŭlum vel Thuscŭlum, i n. 2. *egy kevés temjén*; etwas Weihrauch. Plaut.

Tuscŭlum, i, n. 2. urbs in Latio, Hinc: Tusculus, a, um, *Tusculumi*; Tusculisch. Tibull. Tusculi, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis, Mart

Tuscus v. Thuscus, a, um, v. gr. mare, Cic. *Etrúriai, Toscánai*; in, aus Etrurien, dahin gehörig, Etrurisch, Toscanisch. Amnis Tuscus, Virg. i. e. Tiberis. Tusci, i. e. Etrusci, nempe: populi, Liv.

Tussēdo, ĭnis, f. 3. *köhögés, hurút*; der Husten. Apul.

Tussĭcŭla, ae, f. 1. *kehétselés*; ein kleiner Husten. Plin. Ep.

Tussĭcŭlāris, e, v. gr. medicamentum, Coel. Aur. *köhögésról, v. köhögés ellenvaló*; den Husten betreffend, wider den Husten.

Tussĭcŭlōsus, a, um, *köhögős, hurútos*; dem Husten unterworfen, oft hustend. Coel. Aur.

Tussĭcus, a, um, i. q. tussiculosus, Firmic.

Tussĭlāgo, ĭnis, f. 3. *szattyú*; Huflattich, Brandlattich. Plin. Tussilago Farfara, L. *lökörmü szattyú, martilapu*; der gemeine Huflattich.

Tussio, īre, 4. *köhögni, hurútolni*; husten, den Husten haben. Plaut. Tussiens, *köhögős, hurútos*; der den Husten hat, daran laborirend. Plin.

Tussis, is, f. 3. *hurút, köhögés, keh*; der Husten. Cels. et Virg. Sicca tussis, Cels. *száraz köhögés*; trockner Husten. Cels.

Tūsus, a, um, (tundo) *tört, megtört*, gestossen. Plin.

Digitized by Google

Tûtâcûlum, i, n. 2. i. q. tutamen, Prud.

Tûtâmen, ĭnis, n. 3. (tutor, ari) *oltalom, védelem*; das Schutzmittel, der Schutz. Virg.

Tûtâmentum, i, n. 2. *oltalmazás*; die Beschützung. Liv.

Tûtânus, i, m. 2. Nom. pr. dei tutaminis, Varr. ap. Non.

Tûtâtîo, ônis, f. 3. *megoltalmazás*: die Beschützung. Jul. Firm.

Tûtâtor, ôris, m. 3. *oltalmazó, védő*; der Beschützer. Apul.

Tûtâtus, a, um, *oltalmazott, megőrzött*; beschützt. Symm.

Tûte, Pron. pro: tu ipse. 2) Adv. *bátran, bátorságosan*; sicher. Comp. tutius, Sall. Sup tutissime, Cic.

Tûtêla, ae, f. 1. *gondviselés*; die Vorsorge. Tutelam gerere rei, Plaut. *gondot viselni valamire*; Aufsicht haben über etwas. 2) *oltalom*; der Schutz. Esse in tutela alicujus, Cic. *valakinek oltalma alatt lenni*; unter Jemandes Schutze stehen, im Schutze seyn. Meo tergo tutelam geram, Plaut. *gondot viselek magamról*; ich will meiner Haut wahrnehmen. 3) *tútorság, gyámatyaság*; die Vormundschaft. Tac. Pervenire in alicujus tutelam, Cic. *valakinek tútorsága alá esni*; unter eines Vormundschaft kommen. Legitima tutela, Cic. *törvényes vagyona a' tútorság alatt lévő személynek, v. nevendéknek*; das Vermögen des Mündels. 4) tutela navis, Sen. *a' hajó őrzőangyalának tulmore a' hajó orrán*; die Schutzgottheit oder Schiffzeichen an dem Vordertheile des Schiffes.

Tûtêlâris, e, *oltalmazó, védő, védelmi*; schützend. Dii tutelares, Arn. *védő v. oltalmazó istenek*; die Schutzgötter. 2) v. gr. causa, Pand. *tútori, tútort, gyámatyát illető*; vormundschaftlich.

Tûtêlâtor, ôris, m. 3. *oltalmazó*; der Beschützer. Mart. Cap.

Tûtêlâtus, a, um, *gondviselése alá adott, p. o. valakinek*; in Jemandes Schutz übergeben. Aggen. de lim.

Tûtêlînus, v. Tutilînus, a, um, *védést, oltalmazást illető, arra való*; den Schutz betreffend. Tertull.

Tûto, Adv. *bátran*; sicher. Cic. Comp. tutius, Sup. tutissime.

Tûto, âvi, âtum, âre, 1. i. q. tutor, Pandect.

Tûtor, âtus sum, âri, Dep. 1. v. gr. regnum, Sall. domum, Virg. urbem muris, Liv. *oltalmazni, védelmezni, megőrizni, jó állapotban megtartani*; im Stande erhalten, schützen, decken, behaupten. 2) *táplálni, megtartani*; ernähren, erhalten. Caes. 3) v. gr. pericula, Sall. *elháritni, elforditni*; abwenden, abhalten.

Tûtor, ôris, m. 3. (contr. pro: tuitor); v. gr. finium, Hor. religionum, Cic. *oltalmazó, védelmező*; der Beschützer. 2) *tútor, gyámatya*; der Vormund. Tutorem instituere, Cic. 3) *gyám, gyámoltó*; Beschützer. Eloquentiae quasi tutores, Cic.

Tûtôrîus, a, um, *tútori, gyámatyai*; vormundschaftlich. Justin.

Tûtrix, îcis, f. 3. *gyámanya*; die, die Vormundschaft führt. Cod. Just.

Tûtûlâtus, a. um, i. e. tutulum habens, Varr.

Tûtûlus, i, m. 2. *konty, asszonyi konty*; ein conischer oder kegelförmiger Aufsatz der Haare, Haarthurm. Varr.

Tûtum, i, n. 2. Subst. *bátorságos menedékhely*; die Sicherheit. In tuto esse, Cic. *bátorságban lenni*; in Sicherheit seyn. In tuto collocare aliquid, vel aliquem, Cic. et Ter. *bátorságba helyheztetni valamit, v. valakit*; etwas oder einen in Sicherheit stellen.

Tûtûnus, i, m. 2. i. q. Priapus, Arnob.

Tûtus, a, um, (tueor) *bátorságos, bátorságban lévő, veszedelmen kivül való*; sicher, wohl verwahrt, außer Gefahr. Tutum iter, Hor. tutus locus, Cic. Tutior receptus, Caes. tutissimum est, Caes. *legbátorságosabb*; es ist am sichersten. Medio tutissimus ibis, Ovid. *a' középút legbátorságosabb, a' középszerűséget megtartani legbölcsebb*; die Mittelstraße ist die beste.

Tûus, a, um, Pron. Poss *a' tiéd*; dein. Cic. Plur. Tui, Cic. *a' tiéid, a' te hozzád tartozók*; die Deinigen. Tuum; *a' tiéd, a' te dolgod*; das Deinige. Tuum est, Plaut. a) *az a' te dolgod*: das ist deine Sache. b) (sc. officium) *az a' te kötelességed*; das ist deine Pflicht. 2) id. qu. tibi

Digitized by Google

opportunus, Mart. Tempore tuo pugnasti, Liv.

Tyāna, ae, f. 1. et ōrum, n. pl. urbs Cappadociae, Hinc: Tyanaeus, a, um, i. e. incola urbis, Ovid.

Tyba, ae, f. 1. urbs Syriae, Cic.

Tybris, i. e. Tiberis.

Tybur, vide: Tibur.

Tycha, ae, f. 1. una pars urbis Syracusarum, ubi templum Fortunae stabat. Cic.

Tydēus, ĕi, v. ĕos, m. 2. filius Oenei et pater Diomedis. Ovid. Hinc: Tydides, ae, m. i. e. filius ejus, i. e. Diomedes, Virg.

Tydides, ae, vide: Tydeus.

Tympănĭŏlum, i, n. 2. *dobotska*; eine kleine Pauke. Arnob.

Tympănista, ae, m. 1. *dobos*; ein Paukenschläger. Apul.

Tympănistrĭa, ae, f. 1. *dobos leány*; eine Paukenschlägerinn. Sidon.

Tympănītes, ae, m. 1. *hasbeli vizibetegség, v. vízkórság*; die Trommelwassersucht, da der Leib wie eine Trommel gespannt ist. Veget. Tympaniticus, a, um, *hasbeli vízkórságos*; mit der Trommelsucht behaftet. Plin.

Tympănīzo, āre, 1. *dobolni, dobot verni*; die Pauken schlagen. Suet.

Tympanotrība, ae, m. 1. *dobos*; ein Paukenschläger. Plaut.

Tympănum, i, n. 2. *dob*; die Pauke, Trommel. Tympana pulsare, Curt. *dobolni*: die Trommel schlagen. 2) *a' fül dobja, v. legbelső dobhártyája*; das Trommelhäutchen des Ohrs. 3) *ernyő, szekér ernyő, kotsifedél*; eine Decke über einen Wagen. Serv. ad Virg. 4) *terhet felfeld tekerő kerék*; ein Ziehrad. Vitr. 5) *kinző kerék*; ein Folterrad. JCt. 6) *kerek mély tál*; eine runde, tiefe Schüssel. Plin.

Tyndărĕus, vide: Tyndarus.

Tyndărĭdes, ae, Tyndărĭa, ae, m. 1. filius Tyndari, i. e. Castor et Pollux. Tyndaridae gemini, v. Tyndaridae fratres, Ovid. Fortissima Tyndaridarum, Hor. i. e. filiarum Tyndari, nempe Clytaemnestra.

Tyndăris, ĭdis et ĭdos, f. 3. filia Tyndari, Laconena, vel Helena, Virg. 2) urbs Siciliae, Cic. Hinc: Tyndaritani, i. e. incolae hujus urbis, Cic.

Tyndărĭus, a, um, *Tyndarusi*; Tyndarisch. Tyndarii fratres, i. e. Castor et Pollux, Val. Fl.

Tyndărus, v. Tyndăreus, Genit. ĕi et ĕos, vel Tyndărĕos, i, m. 2. filius Oebali, rex in Laconica, pater Castoris, Pollucis, Helenae, et Clytaemnestrae, Ovid.

Typhodes febris, id. qu. Typhus.

Typhōeus, ĕi et ĕos, m. 2. *egy istenyú nagyságú óriás*; ein Gigant von ungeheurer Größe. Ovid. Hinc. Typhoeus, a, um, v. gr. Tela Typhoea, Virg.

Typhōis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. e. mons Aetna, Ovid.

Typhon, ōnis, m. 3. i. q. Typhoeus, Ovid. 2) *forgószél neme*; eine Art von Wirbelwind. Plin.

Typhōnis, ĭdis, f. 3. i. e. filia Typhonis, Val. Fl.

Typhus, i, m. 2. *felfúvalkodott kevélység*; der Stolz. Arn. 2) *tifus, rendkivülvaló elerőtlenedéssel egybehöttetett hidegelés*; Fieber mit vorwaltender großer Schwäche, der Typhus. Med.

Typice, Adv. *példázva, példázatképpen*; vorbildlich. Gloss. Eccl.

Typĭcus, a, um, *példázó, példázatképpenvaló*; vorbildend, bildlich, typisch. Sedul. 2) *könyvnyomtatási*; die Buchdruckerey betreffend. Gloss.

Typŏgrăphēum, i, n. 2. *könyvnyomtatómühely*; die Buchdruckerey. Gloss.

Typŏgrăphĭa, ae, f. 1. *könyvnyomtatás mesterségе*; die Buchdruckerkunst. Gloss.

Typŏgrăphĭcus, a, um, *könyvnyomtatási*; die Buchdruckerey betreffend. Officina typographica, i. e. Typographeum, Gloss.

Typŏgrăphus, i, m. 2. *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker. Gloss.

Typŏthēta, ae, m. 1. *szedő, betüszedő, t. i. a' könyvnyomtatómühelyben*, ein Setzer in der Buchdruckerey. Gloss.

Typus, i, m. 2. *példázat, elökép*; das Vorbild. 2) *forma, képforma*; die Figur, das Bild, der Entwurf, das Modell. Cic. 3) *jelenség, jegy, jel*; das Merkmahl. Sid. 4) Typi, plur. *öntött betük, mellyekkel nyomtatnak*; die Lettern, gegossene Buchstaben, die Buchdruckerschrift. 5) *a' kidegelés kerülete v. rendje*; die

Digitized by Google

Ordnung, nach der die Fieber wieder kommen. Coel. Aur.

Tyra, ae, et Tyras, ae, m. 1. fluvius in Sarmatia, hodie: Dniester, Ovid. 2) urbs ibidem, Mela.

Tyrannĭce, Adv. *kegyetlenül*; tyrannisch, grausam. Cic.

Tyrannĭcīda, ae, m. 1. *tirannusölö*; ein Tyrannenmörder. Sen.

Tyrannĭcīdium, ĭi, n. 2. *tirannusölés*; der Tyrannenmord. Quint.

Tyrannĭcus, a, um, *tirannusi, kegyetlen*; tyrannisch, grausam. Cic.

Tyrannis, ĭdis, f. 3. *egyedûluralkodás, föként ott, a' hol az elôtt szabad köztársaság volt*; die Alleinherrschaft. Nep. Tyrannidem occupare, Cic 2) *tirannusság*; die Tyranney. Quint. 3) *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Quint.

Tyrannoctŏnus, i, m. 2. i. q. Tyrannicida, Cic.

Tyrannŏpŏlīta, ae, m. 1. *tirannus alattvaló polgár*; ein Unterthan eines Tyrannen. Sid.

Tyrannus, i, m. 2. *uralkodó, király, fejedelem*; ein Tyrann im guten Verstande, Monarch, Souverän, König. Late tyrannus, Hor. *sok tartomdnyok fejedelme*; ein weitherrschender König. 2) *erôszakos uralkodó, tirannus*; ein Tyrann, der sich die Herrschaft gewaltthätig anmaßt. Sen. 3) *kegyetlen uralkodó, tirannus*; ein Tyrann, ein grausamer harter Regent. Esse tyrannum in aliquem, Cic.

Tyras, ae, vide: Tyra.

Tyrĭanthĭnus, a, um, *szederjes violaszín*; violett oder purpurn zugleich. Martial.

Tyrĭus, a, um, *Tirusból való, Tirusi*; in, aus Tyrus, Tyrisch. Ovid. 2) v. gr. amictus, Ovid. *violassint*, *ibolyaszín*; violett, veilchenfarbig. 3) *Thebéi*; Thebanisch. Stat. Tyrii, pl. *Thebébeliek*; die Thebaner. Stat. 4) *Carthagóbeli*; Carthagisch. Virg. Urbs Tyria, i. e. Carthago, Virg. Hinc: Tyrii, Virg. i. e. Carthaginenses.

Tyro, ōnis, m. 3. *újkatona, újonta, tzenk*; ein Rekrut, ein junger Soldat. 2) *kezdô, új tanítvány, inas, p. o. valamelly mesterségben*; ein jeder anfangender Schüler, ein Lehrling. Cic. 3) Tyro ac rudis in re aliqua, Cic. *tapasztalatlan, járatlan, és tudatlan valamiben*; in einer Sache unerfahren. Vide: Tiro.

Tyro, us, f. Nom. pr. filiae Salomonis. Prop.

Tyrōcĭnĭum, ĭi, n. 2. *inaskodás, inaság, inasi esztendôk, p. o. a' mesterségben*; das Lernen in den Lehrjahren. Tyrocinio aetatis labi, Cic. *ifjúi tapasztalatlanságból hibázni*; aus Jugend und Unverstande fehlen.

Tyrōcĭno, āre, 1. *inaskodni, inasi esztendôt tölteni, tanúlni valamelly mesterséget*; lernen, in den Lehrjahren stehen. Gloss.

Tyrōnātus, us, m. 4. *inasi esztendôk, inaskodás ideje*; die Lernzeit. Cod. Theod.

Tyrŏpātīna, ae, f. 1. *túróslepény*; ein Käskuchen. Apic.

Tyros, vide: Tyrus.

Tyrrhēni, ōrum, m. pl. i. e. Etrusci, Virg.

Tyrrhēnĭa, ae, f. 1. i. e. Etruria, Ovid.

Tyrrhēnĭcus, a, um, i. e. Etruscus.

Tyrrhēnus, a, um, *Etrúriai*; in, aus, bey Etrurien, Etrurisch. Mare Tyrrhenum, Liv. i. e. mediterraneum. Flumen Tyrrhenum, Virg. i. e. Tiberis.

Tyrrhīdae, ārum. m. pl. i. e. filii Tyrrhi, qui opilio fuit regis Latini. Virg.

Tyrus et Tyros, i, f. 2. urbs maritima Phoeniciae. Hinc: Tyrius, a, um, i. e. ex urbe Tyro.

U.

Uber, Gen. uběris, o, Adj. v. gr. re, vel rei, Cic. *bővelkedô valamivel*; reich an etwas. Regio plumbi uberrima, Just. 2) v. gr. ager, Liv. *termékeny*; fruchtbar. Arbor uberrima pomis, Ovid. *igen termett almafa*; ein voller Apfelbaum. 3) *sok*; viel, reichlich, häufig. Tractus uberi, Cic.

Über, ĕris, n. 3. Subst. *tôlgy, állatok tôlgye*; das Euter am Viehe. Ubera inter cornua, Prov. *szarvak közt a' tôlgye, az az*: *egészen el-*

Digitized by Google

lankezőleg van a' dolog; gerade das Gegentheil. 2) *tsets, tsetsbimbó, mejj*; die Weiberbruſt, die Warze an der ſäugenden Bruſt. Ubera praebere, Ovid. *szoptatni, tsetset adni*; ſäugen, die Bruſt geben. Ubera ducere, Ovid. *szopni*; ſaugen. Ab uberibus depellere, Virg. *elválasztani a' tsetstől*; entwöhnen. 2) *termékenység, bőség*; die Fruchtbarkeit, der Überfluß. Virg.

Übĕrĭus, (Superl. uberrime), Adv. v. gr. provenit seges, Ovid. succreverunt uberrime, Plaut. *bővebben, gazdagabban, igen bőven, igen gazdagon*; reichlicher, fruchtbarer. 2) *bővebben, hosszasabban, jobban*; ausführlicher, weitläufiger. Disputare uberius, et fusius, Cic. Haec ibi uberius pertractabimus, Quint.

Übĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. terras, Plin. *termékenyíteni, termékennyé tenni*; fruchtbar machen. 2) *termékenyleni, termeni*; fruchtbar ſeyn. Arbor non uberavit biennio, Colum. *ez a' fa két esztendő ólta semmit se termett*; der Baum hat ſeit zwey Jahren nichts getragen.

Überrĭme; vide: Uberius.

Ubertas, ātis, f. 3. v. gr. agrorum, Cic. ingenii, Quint. *termékenység*; die Fruchtbarkeit, Reichthum in Hervorbringung. 2) v. gr. frugum, Cic. *bőség, sokaság*; die Reichlichkeit, Menge der hervorragenden Dinge, Reichthum, Häufigkeit. Cic.

Übertim, Adv. *bőven, gazdagon*; reichlich. Suet.

Übĕrto, āre, 1. *termékenyíteni, termékennyé tenni*; fruchtbar machen. Eumen.

Übertus, a, um, *termékeny*; fruchtbar. Gell.

Übĭ, Adv. Interr. *hol?* wo? Ubi locorum, ubi terrarum, ubi gentium est? Cic. *ugyan hol van? ugyan hol jár? v. hol lehet?* wo iſt er doch? wo mag er ſeyn? 2) *a' hol*; wo. Ubi ubi sit, Cic. *akár hol legyen is*; er ſey wo er wolle. 3) *mihelyt*; ſobald. Ubi rem resciví, Ter. *mihelyt megtudtam a' dolgot*; ſobald ich die Sache erfahren habe. 4) *midőn, mikor, mihelyt*; da, als. Ubi seriores facti sunt, Caes.

Übĭcunque, vel Ubicumque, *akárhol*; wo nur, es ſey wo es wolle. Ubicunque erimus, Cic. Ubicunque gentium, Cic. v. terrarum, Cic. *akárhol a' világon*; wo nur in der Welt. 2) *mindenütt*; überall, es ſey wo es wolle. Ovid.

Übii, ōrum, m. pl. populus ad Rhenum, Caes. Hinc: Ubius, a, um, Tac.

Übilĭbet, Adv. *mindenütt, akárhol*; überall, es ſey wo es ſey. Senec.

Übĭnam? Adv. *ugyan hol?* wo denn? 2) *hogy hol*; wo denn. Tac.

Übĭquāque, (sc parte) *akárhol, akárhonnan*; wo es wolle, wo nur irgends. Apul.

Übĭque, *mindenütt*; überall. Ubique terrarum, Cic. *mindenütt*; allenthalben.

Übĭŭbi, Adv. *akárhol*; wo nur, wo es wolle. Plaut.

Übivis, *akárhol, mindenütt*; überall, es ſey wo es wolle. Cic.

Ücălĕgon, ōntis, m. 3. Nom. pr. viri Trojani, Virg. Ucalegon ardet, Prov. *nyakunkon a' veszedelem, a' szomszéd háza ég*; die Gefahr iſt an der Thür.

Üdo, āvi, ātum, āre, 1. *megnedvesíteni*; befeuchten. Macr.

Üdo, ōnis, m. 3. *bakszőrből készült botos, v. saru*; eine Art Schuhe von Bockshaaren, (wie unſere Filzſchuhe). Martial.

Üdor, ōris, m. 3. *nedvesség, nyirkosság*; die Feuchtigkeit, Näſſe. Varr.

Üdus, a, um, (contr. ab uvidus) v. gr. linteolum, Plin. *nedves, nyirkos*; feucht, naß. 2) v. gr. oculi, Ovid. *könnyes*; thränend. 3) *lágy, hajlós*; weich, biegſam. Hor.

Üfens, tis, m. 3. fluvius in Latio, Virg. Hinc: Ufentinus, a, um, Liv. 2) Nom. pr. viri, Virg.

Ulcĕrārĭus, a, um, v. gr. herba, Apul. *kelés érlelő*; das Schwären befördernd.

Ulcĕrātĭo, ōnis, f. 3. *meggyűlés, megdrése a' kelésnek, sebnek*; das Schwären, Geſchwür. Plin.

Ulcĕrātus, a, um, *sebes*; wund. Cic.

Ulcĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megérlelni, t. i. a' sebet, pattandst*; ſchwärend machen. 2) *megsebesíteni, megsérteni*; wund machen, verwunden. Cic.

Ulcĕrōsus, a. um, *sebes, fakadósos, sebekkel rakott, fekélyes*; voller Geſchwüre, wund.

Ulciscо, ĕre, 3. pro: ulciscor. Enn.

Ulciscor, ultus sum, ulcisci, Dep. 3. v. gr. se, Cic. *bosszúát állani*; rá-

Digitized by Google

chen. Illum ulciscentur mores sui, Cic. *megbünteti ötet tulajdon erkölcse*; seine Aufführung wird ihn selbst strafen. 2) v. gr. aliquem, Cic. scelus, Cic. iniuriam alicujus, Cic. *megbosszúlni valamit, bosszút állani valamiért valakin*; sich an Jemanden rächen, einen rächend strafen, ahnden.

Ulcus, ĕris, n. 3. *kelés, magától támadott sebb, fekély*; ein Geschwür. Virg. 2) Met. *valaminek az elevenje, bibéje*; das Kitzlichste (Heiklichste) oder Gefährlichste an einer Sache. Ulcus tangere. Prov. Ter. *valakinek az elevenjére érni*; einen da angreifen, wo es ihm am wehesten thut. Quid quid horum attigeris, ulcus est, Cic.

Ulcuscŭlum, i, n. 2. *pattanás, kis seb*; ein kleines Geschwür. Cels.

Ulex, ĭcis, m. 3. *rozmarin forma tsemete*; ein dem Rosmarin ähnlicher Strauch. Plin.

Uliginōsus, a, um, v. gr. locus, Varr. *posványos, mocsáros, p. o. hely*; voller Erdfeuchte, naß, sumpfig. 2) *nedves, vizes*; naß, feucht. Arnob.

Ūligo, ĭnis, f. 3. *földnedv, a' föld nek természeti nedvessége*; die natürliche Feuchtigkeit der Erde, Erdfeuchte. Virg. 2) *mocsár, posvány*; ein Sumpf, Morast. 3) *viszketeges kihányás a' testen*; ein Jucken oder Art von Ausschlag. Veget.

Ūlixes, pro: Ulysses. Virg.

Ullus, a, um, Genit. ullius, Dat. ulli, et ullae, Lucr. *valamelly*; irgend einer. Ullo modo, Ter. *valami módon*; auf irgend eine Art. Sine ulla dubitatione, Cic. *minden kétség kivül, kétség nélkül, abban kételkedni sem lehet, 's a' t.* ohne Zweifel, daran ist nicht zu zweifeln. Non ullus, pro: nullus. Virg.

Ulmārium, ii, n. 2. *szilfás hely*; ein Ort wo Ulmenbäume stehen. Plin.

Ulmĕus, a, um, *szilfa, szilfából való*; von Ulmen. Col.

Ulmus, i, f. 2. *szilfa*; Ulme, Ulmbaum, Rüster. Virg.

Ulna, ae, f. 1. *könyök*; der Ellbogen. Plin. 2) *öl, ki terjesztett karok*; die ausgestreckten Arme. Ulnis amplecti, Ovid. *megölelni*; umarmen. 3) *réf, röf*; die Elle. Plin.

Ulŏphŏnon, i, n. 2. i. q. chamaeleon. Plin.

Ulpĭānus, Nom. pr. viri Jurisconsulti, Pand.

Ulpĭcum, i, n. 2. *török foghagyma*, eine Art großen Lauchs. Cato.

Ulpius Trajanus, imperator. Capit.

Uls, pro: ultra. Varr.

Ulter, a, um, (Comp. Ultĕrior, Superl. Ultimus) *túl lévő, túl való*; jenseitig, drüben befindlich. Plin. Vide. Ultra, Ultro, Ulterior, et Ulterius.

Ultĕrĭor, ōris, m. et f. ulterius, n. 3. (Comp. ab Ulter) *túlsó, túl lévő*; jenseitig. Ulterior ripa, Vell. Pat. *a' túlsó part*; das jenseitige Ufer. Sed eccum, quis est ulterior? Ter. *de ime, kitsoda az amoda túlfelől*; aber siehe da, wer ist dort drüben? 2) *további*; ferner, fernerweitig. Ulterior innocentiae deductio, JCt. 3) ulteriora, in pl. *az elmultak*; die vergangenen, ehemahligen. Ulteriora mirari, praesentia sequi. Tac.

Ultĕrius, Adv. *tovább, távolabb*; weiter, weiter hin. Ulterius abit. Ovid. 2) *tovább, hosszabb ideig*; weiter, länger. Ulterius sevire, Val. Max.

Ultĭme, Adv. *utoljára*; endlich. 2) *végképpen*; zum letzten. Apul.

Ultĭmo, Adv. *végre, végtére, utoljára*; endlich, zu letzt. Suet.

Ultĭmo, āre, 1. id. qu. in ultima parte esse; *utolsó lenni, vége felé lenni*; der letzte seyn, zu Ende gehen. Cum ultimarent tempora patriae. Tert.

Ultĭmum, Adv. *utolszor, utoljára*; zum letzten Mahle, zu letzt. Curt.

Ultĭmus, a, um, (Superl. ab ulter) *utolsó, legutolsó*; der, die, das letzte, äußerste. Ultima spes nostra, Sil. 2) *legalábbvaló, legrosszabb a' maga nemében*; der niederigste, schlechteste in seiner Art. Cum ultimis militum. Liv. Ultima lana, Hor. 3) *legtávolabb lévő*; der äußerste, entfernteste. Ultimae partes orientis. Liv. 4) *legnagyobb*; der äußerste, größte, ärgste. Ultima poena, Liv. i. e. poena mortis. Ultima crudelitas, Liv. Ad ultimum devenit, Liv. *a' legnagyobb gráditsra hágott*; ist auf das höchste gestiegen.

Ultĭo, ōnis, f. 3. *bosszúállás, megbosszúlás*; die Rache. Liv.

Ultor, ōris, m. 3. *bosszúálló, megbosszúló*; der Rächer. 2) *megbün-*

zető; der Bestrafer. Cic. Ultor injuriarum, Cic. v. inimicorum, Cic.

Ultōrius, a, um, *boszszúdlldsi*; die Rache betreffend. Tert.

Ultra, Praep. cum Accus. *túl, felyűl, kivűl*; über, darüber. Ultra haec, Plaut. *ezeken kivűl*; über das. Ultra vires, Virg. *ereje felett*; über seine Kräfte. Ultra modum, Quint. *túl a' rendin*; über die Maße. Ultra eum numerum, Hirt. Ultra terminum vagari, Hor. 2) *túl*; jenseits. Suet.

Ultra, Adv. *tovább*; ferner, weiter. Nihil ultra, Cic. *semmit se tovább, v. többet*; weiter nichts. 2) *túl*; jenseits. Cis Padum ultraque, Liv.

Ultrāmundānus, a, um, *a' vildgon túl lévő*; jenseits der Welt. Tert.

Ultrix, cis, f. 3. 1) Adj. *megbosszúló*; rächerisch. Ultricia bella, Sil. 2) Subst. v. gr. civitatis, Cic. *boszszúdlló, t. i. asszony*; eine Rächerinn.

Ultro, Adv. *túl, odaddltal*; darüber. Virg. 2) ultro citroque, Cic. *mind a' két felől, innen is onnan is*; von beyden Seiten, hin und wieder. 3) *önként*; freywillig. Cic.

Ultrōnĕus, a, um, *önkéntvaló, szabadtetszési*; freywillig, ungezwungen. Sen.

Ultrorsum, Adv. *tovább előre*; weiter hinwärts. Sulp. Sev.

Ultus, a, um, *megbosszúlt*; gerächt.

Ulubrae, ārum, f. pl. urbs in Latio. Hinc: Ulubranus, a, um, et Ulubrensis, e, i. e. ex hac urbe. Cic.

Ulŭla, ae, f. 1. *bagoly*; der Kauz, die Eule. Virg.

Ulŭlābĭlis, e, *panaszos, panaszló*; kläglich. Amm.

Ulŭlāmen, Inis, n. 3. *ordítás*; das Geheul, Heulen. Prud.

Ulŭlātus, us, m. 4. *ordítás, p. o. farkas, v. kutyaordítás*; das Heulen, Geheul, der Wölfe, Hunde ꝛc. Ovid. 2) *lárma, kiabálás*; das Geschrey. Ululatum tollere, Caes. 3) *jajgatás kiabálás, ordítás*; ein klägliches Geschrey. Virg.

Ulŭlo, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *ordítni, mint a' kutya, farkas*; heulen, z. B. wie Hunde oder Wölfe. Virg. 2) *lármázni, kiabálni, sűvöltení*; ein Geschrey machen. Laetis ululate triumphis, Lucan. 3) *jajgatva kiabálni, fenn szóval jajgatni*; ein klägliches Geschrey machen, Heulen. Aedes ululant plangoribus femineis, Virg. 4) Transit. *ordítva hívni, kiáltani*; heulend anrufen, anheulen. Quem ululat Gallus, Mart.

Ulva, ae, f. 1. *szittyó, hínár*; das Riedgras, Moos im Wasser. Ovid.

Ŭlysses, (Ulyxes, Ulixes) is, et či, et i, m. rex Ithacae, insulae maris Jonici, filius Laërtis, pater Telemachi.

Ulisippo, ōnis, f. 3. *Lisbona városa*; Lissabon. i. q. Olisippum.

Umbella, ae, f. 1. *napratartó, drnyéktartó*; ein Sonnenschirm, Parasol.

Umber, bra, brum, *Umbriai*; in, aus Umbrien, Umbrisch. Ovid.

Umbĭlĭcālis, v. Umbilicaris, e, *köldöki, köldökűt illető*; den Nabel betreffend. Tert.

Umbĭlĭcātus, a, um, *köldökforma*; nabelförmig. Plin.

Umbĭlĭcus, i, m. 2. *köldök*; der Nabel. 2) *közepe, középpontja vagy köldöke valaminek*; der Mittelpunkt. Umbilicus Siciliae, Cic. 3) *az a' páltza, mellyre a' régiek az irott könyvet feltekergették*; das Stäbchen worauf die Alten ihre Bücher aufrollten. Hinc: Librum aliquem ad umbilicum ducere, Mart. *valamelly könyvet elvégezni*; ein Buch vollenden, zu Ende bringen. vel: ad umbilicum pervenire, Mart. 4) umbilicus pomi, Pallad. *az alma tsutkdja*; der Butzen oder Pozen des Apfels. 5) *köldöktsiga*; die Nabelmuschel oder Schnecken. Cic.

Umbo, ōnis, m. 3. *kidlló középtsütsa valaminek*; der hervorragende Mittelpunct. 2) *paizs*; der Schild. Virg. 3) *könyök*; der Ellbogen. Mart. 4) *domb*; ein Hügel. Stat.

Umbra, ae, f. 1. v. gr. arboris. Cic. *drnyék*; der Schatten, z. B. eines Baumes. Sub umbra, Hor. *az drnyékban*; im Schatten. 2) v. gr. auxilii, Liv. *drnyék, óltalom*; der Schatten, Schutz, Schirm. 3) *magános tsendes élet, odahazavaló foglalatosság, tanúlds, 's a' t.* Muße, Ruhe, ruhiges Leben, privat Beschäftigung, Studiren, ꝛc. Veneris cessamus in umbra, Ovid. Studia in umbra educata, Tac. 4) *drnyéka, homdlyos nyoma vagy jele valaminek*; der Schatten, die Spur, der Schein, dunkles Merkmahl. Gloriae umbra, Cic. 5) umbrae, pl.

Digitized by Google

i. e. animae mortuorum. Virg. Hinc: umbrarum dominus, vel rex, Ovid. i. e. Pluto. 6) *levelesszin*; eine Laubhütte. Fest. 7) i. e. Sciaena, L. *árnyékhal*; die Seekrähe.

Umbrāculum, i, n. 2. *sátor*; eine Hütte, Laube, wider die Sonnenhitze. Varr. Virg. 2) *árnyékartó, esőellenző*; ein Sonnenschirm, Parasol. Ovid.

Umbrāliter, Adv. *ledrnyékozva, képben*; bildlich. August.

Umbrāticola, ae, c. 1. *emberkerülő, otthonülő ember*; ein Leutescheuer Mensch, der immer zu Hause bleibet. Plaut.

Umbrātĭcus, a, um, *árnyékban lévő, eldugott, elrejtezett*; im Schatten befindlich, verborgen. 2) *magdnakvaló*; der immer für sich lebt. 3) *oskolai*; schülerhaft, Pedant. Petr.

Umbrātĭlis, e, v. gr. vita, Cic. *magános, magát másoktól elvonó*; im Schatten bleibend, nach unserer Art zu reden, hinterm Ofen steckend. Cic.

Umbrātĭlĭter, Adv. *árnyékozva, tsak, mintegy árnyékban, futólag, könnyű móddal*; im Schattenrisse, leichthin, z. B. entwerfen. Sid.

Umbrĭa, ae, f. 1. regio Italiae, cujus incolae Umbri vocabantur. Gell.

Umbrĭcus, a, um, *Umbriai*; in, aus Umbrien, Umbrisch. Plin.

Umbrĭfer, a, um, *árnyékos, árnyékvető*; Schatten bringend oder gebend, schattig. Virg.

Umbro, āvi, ātum, āre, 1. *árnyékot vetni*; Schatten machen. Col. 2) *bedrnyékozni*; beschatten Quercus umbrabat montis fastigia. Sil.

Umbrōsus, a, um, *árnyékos*; schattenreich, voller Schatten, beschattet. Virg. Comp. umbrosior. Sup. umbrosissimus. Senec.

Ună, *együtt*; zusammen, beysammen. Erimus una, Cic. *együtt lesznk*; wir werden beysammen seyn. 2) *egyszersmind*; zugleich. Una et id probabit. Cic.

Unaetvicēsĭma, v. Ūnetvicesĭma, ae, f. 1. sc. legio; *a' huszonegyedik Legió*; die einundzwanzigste Legion. Tacit.

Unănĭmans, tis, e. i. q. unanimus, Plaut.

Ūnănĭmis, e, i. q. unanimus, Claud.

Ūnănĭmĭtas, ātis, f. 3. *egyetértés, egyesség*; die Eintracht. Liv.

Ūnănĭmĭter, Adv. *egyetértve*; einmüthig, einträchtig. Vopisc.

Ūnănĭmus, a, um, *egyetértő, egyakaratú*; einträchtig, einmüthig. Liv. et Virg.

Uncātus, a, um, *behorgadt, kampós*; einwärts gebogen, gekrümmt. Coel. Aur.

Uncĭa, ae, f. 1. *egy régi fontnak tizenkettőd része, melly* 12 *unciára, vagy* 24 *latra volt felosztva, és így*: *két lat*; der zwölfte Theil eines Pfundes, zwey Loth. Plin. 2) *akármelly egésznek egy tizenkettőd része*; der zwölfte Theil eines jeden Ganzen. Cic. Caesar ex uncia (heres), Cic.

Uncĭālis, e, *tizenkettődrésznyi*; ein Zwölftheil betragend. Plin. v. gr. literae, Hieron. *egy hüvelyknyi nagy*; die Größe eines Zolles habend. Plin.

Uncĭārĭus, a, um, *két latnyi*; zwey Loth wiegend. Tac.

Uncĭātim, Adv. *két latonként*; unzenweise. Plin. 2) *fillérenként*; häuflerweise. Ter.

Uncĭnātus, a, um, *horgas, kampós*; mit Haken versehen, hakig. Cic.

Uncĭnus, i, m. 2. *horog, kampó*; Haken, Widerhaken. Apul.

Uncĭnŭlus, i, m. 2. *horgatska, kankapots*; ein Häkchen, Heftchen. Pall.

Uncĭŏla, ae, f. 1. Dim. ab uncia. Juv.

Uncĭpes, ĕdis, o. *gatyos, görbelábú*; krummfüßig. Tert.

Unctĭo, ōnis, f. 3. *kenés, megkenés*; die Salbung, das Salben. Plaut. 2) *kenőcs, kenőbalsam, 's a' t.* Salbe, oder das womit man salbet. Plin.

Unctĭto, āre, 1. *kenegetni*; oft salben. Plaut.

Unctor, ōris, m. 3. *kenő*; ein Salber. Plaut.

Unctōrĭus, a, um, *kennivaló*; zum Salben gehörig. Plin. jun.

Unctŭlus, a, um. Dimin. *valamennyire megkent*; etwas gesalbt. Varr.

Unctūra, ae, f. 1. *megkenés, kenetadás, p. o. a' holtnak, utolsó kenet*; das Salben, z. B. der Todten. Cic.

Unctus, a, um, (ungo) *megkent, bébalsamozott*; geschmiert, gesalbt. Hor. 2) *pompás, gazdag*; herrlich, reich. Cat. 3) *fényló, finom*; glänzend, fein. Cic. Comp. unctior. Sup. unctissimus. Sid. Apollin.

Digitized by Google

Unctus, us, m. 4. *kenés, megkenés, balsamozás*; das Salben. Apul.

Uncus, a, um, *horgas, kampós, kajmatsos*; hakig, eingebogen, gekrümmt, krumm. Virg. Uncis naribus indulgere, Pers. *fintorgatni az orrát*; die Naſe rümpfen. Uncis est unguibus, Prov. *ragadós a' keze, az az: lop*; er macht krumme Finger, er ſtiehlt.

Uncus, i, m. 2. *horog, kampó*; ein Haken. Navalis uncus, Val. Flac. *tsáklya*; ein Schiffshaken. 2) *püspöki bot, v. páltza*; ein Biſchofsſtab. Fresn.

Unda, ae, f. 1. *hullám, hab*; die Welle. Maris unda, Cic. Unda supervenit undam, Hor. 2) *víz*; das Waſſer. Ovid. 3) *sokaság*; die Menge, der Hauſe. Virg.

Undăbundus, a, um, v. gr. mare, Gell. *hullámló, habzó*; wallend, Wellen ſchlagend, voll Wellen.

Undămen, ĭnis, n. 3 *vízáradás*; Waſſerfluth. Auson.

Undănter, Adv. *hullámmódra, habként*; wallend, wellenförmig. Mart. Cap.

Undātim, Adv. *habonként, hullámolva*; wallend, wellenförmig. Plin.

Undātus, a, um, *habos*; wellenförmig gebildet. Plin.

Unde, Adv. Interrog. *honnan?* woher? Unde gentium? Plaut. *ugyan honnan?* woher denn? Unde domo? Virg. *hova való? honnan való?* wo zu Hauſe? was für ein Landsmann? 2) *a' honnan*; woher, von wo. Unde erant profecti, Caes. *a' honnan jöttek*; wo ſie her kamen. 2) pro: ex quo, ex qua, sc. re, etc.

Undĕcēni, ae, a, *kilenczvenkilencz*, neunundneunzig. Plin.

Undĕcentēsĭmus, a, um, *a' kilenczvenkilenczedik*; der neunundneunzigſte. Valer. Max.

Undĕcentum, *kilenczvenkilencz*; neunundneunzig. Plin.

Undĕcĭes, Adv. *tizenegyszer*; eilfmahl. Col.

Undĕcim, *tizenegy*; eilf. Vitr.

Undĕcĭmus, a, um, *tizenegyedik*; der eilfte. Liv.

Undecĭrēmis, e, sc. navis; *tizenegyevezőjű*; eilfruderig. Plin.

Undĕcunque, Undecumque, Adv. *akárhonnan*; woher nur, es ſey woher es nur wolle. Quint.

Undĕlĭbet, Adv. *a' honnan tetszik*; woher es beliebt. Auct. ad Her.

Undēnārĭus, a, um, v. gr. numerus, August. *tizenegyes, p. o. szám*; eilf in ſich faſſend.

Undēni, ae, a, *tizenegy, tizenegyen*; eilf. Pariuntur undeni, Plin. Musa per undenos emodulanda pedes, Ovid. i. e. versu hexametro et pentametro.

Undēnōnāgēsĭmus, a, um, *a' nyoltzvankilenczedik*; der neunundachtzigſte. Suet.

Undēnōnāginta, *nyoltzvankilencz*; neunundachtzig. Hor.

Undĕoctōginta, *hetvenkilencz*; neunundſiebenzig. Liv.

Undēquadrāgēsĭmus, a, um, *harmintzkilenczedik*; der neununddreyßigſte. Val. Max.

Undēquadragĭes, *harmintzkilenczszer*; neununddreyßig Mahl. Plin.

Undēquinquāgēsĭmus, a, um, *negyvenkilenczedik*; der neunundvierzigſte. Cic.

Undēquinquāginta, *negyvenkilencz*; neunundvierzig. Liv.

Undēsexāgēsĭmus, a, um, *ötvenkilenczedik*; der neunundfünfzigſte. Censorin.

Undēsexāginta, *ötvenkilencz*; neunundfünfzig. Liv.

Undētrĭcēni, ae, a, *huszonkilencz, huszonkilenczen*; neunundzwanzig bey Eintheilungen, je neunundzwanzig. Macr.

Undētrĭcēsimus, v. Undetrigesimus, a, um, *huszonkilenczedik*; der neunundzwanzigſte. Liv.

Undētrīginta, *huszonkilencz*; neunundzwanzig. Vitr.

Undēvĭcēni, ae, a, *tizenkilencz, tizenkilenczen*; neunzehn, je neunzehn. Quint.

Undēvĭcēsĭmānus, a, um, sc. miles, Hirt. *a' tizenkilenczedik Legióból való*; von der neunzehnten Legion.

Undēvĭcēsĭmus, Undēvĭgēsĭmus, a, um, *a' tizenkilenczedik*; der neunzehnte. Cic.

Undēvīginti, *tizenkilencz*; neunzehn. Cic.

Undĭcŏla, ae, c. 1. *vízi, vízbenlakó*; im Waſſer wohnend. Varr.

Undĭfrăgus, a, um, *habtörő, hullámtördelő*; die Wellen oder Fluthen brechend. Ven. Fort.

Undĭque, *mindenfelől*; von allen Sei-

Digitized by Google

ten oder Hetzen. Undique concurrunt. Cic. 2) *mindenütt, mindenfelől, minden oldalról*; überall auf allen Seiten. Partes undique aequales, Cic.

Undiquěsěcus, *mindenütt, szerte széllyel*; allenthalben herum. Sid.

Undĭquĕversum, Adv. *mindenüve*; allenthalben. Gell.

Undĭsŏnus, a, um, *tsergedező*; wie Waſſer rauſchend. Prop.

Undo, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *buzogni, kibuzogni, forrani*; wallen, Wellen werfen. Undans fretum, Acc. ap. Cic. 2) Transit. *elönteni, elboritni*; überſtrömen. Campos sanguine undat. Stat.

Undōse, Adv. *buzogva*; wallend. Amm.

Undōsus, a, um, *vizes, vizenyös*; wäſſerig, voll Waſſer. Solin. Comp. undosior. Virg. Sup. undosissimus. Aug.

Undŭlātus, a, um, v. gr. vestis, Varr. *habos, habos materiából való, v. szövésü*; wellenförmig, mit Wellen gleichſam verſehen.

Ŭnĕdo, ōnis, m. 3 *kukojtsa bogyó*; die Meerkirſche. Plin. 2) *kukojtsafa, v. tserje*; der Meerkirſchbaum. (Arbutus Unedo, L.) Plin.

Ungella, ae, f. 1. (Dimin. ab ungula) Apic.

Ungo, vel Unguo, nxi, nctum, ĕre, 3. *kenni, megkenni, p. o. olajjal, irral*; ſalben, ſchmieren, z. B. mit Öhl, ꝛc. beſchmieren. Simulacrum unxisse unguentis, Cic. Gloria quem ungit, i. e. qui se vanae gloriae causa unguit. Hor.

Unguĕdo, ĭnis, f. 3. *kenöts*; die Salbe, Schmiere. Apul.

Unguen, ĭnis, n. 3. *kenet, jóillatú kenet, kentsér, pomádé, hajkenöts, 's a' t.* Salbe, Schmiere, Fett. Cato. Virg.

Unguentārĭa, ae, f. 1. sc. ars; *kenötskészitési mesterség*; die Kunſt Salben zu machen. Plaut.

Unguentārĭus, a, um, *kenötsöket illető*; die Salben betreffend, dahin gehörig. Vasa unguentaria, Plin. *kenötsedénykék*; Salbentiegel. Taberna unguentaria, Suet. *kentsérbolt, balsamosbolt*; eine Salbenbude.

Unguentārĭus, ĭi, m. 2. *kentsérárus, kentsérkészitő*; ein Salbenhändler. Cic.

Unguentātus, a, um, *békent, bébalsamozott*; beſalbt, balſamirt. Plaut.

Unguentum, i, n. 2. *kenet, kenöts, kentsér, balsam*; die Salbe, der Balſam. Cic.

Unguĭcŭlus, i, m. 2. *kisköröm*; ein kleiner Nagel, z. B. an den Fingern. Cic. A teneris unguiculis, Cic. *kistsinségétől, v. gyermekkorátólfogva*; von Kindheit an.

Unguilla, ae, f. 1. *kentsédedény*; das Salbengefäß. Sol.

Unguĭnōsus, a, um, *kövér, zsiros*; voll Fett, fettig. Plin.

Unguis, is, m. 3. *körröm, p. o. a' kéz és láb ujjain*; der Nagel am Finger oder an der Zehe der Menſchen. Ovid. Ungues resecare, Plin. subsecare, Ovid. *a' körmeit elvagdalni*; die Nägel abſchneiden. Ne unquem transversum, v. gr. discedere, Cic. *egy körömfeketényire se*; nicht eines Nagels breit, nicht im Geringſten. Medium unguem alicui ostendere, Juv. *valakit rútúl kitsufolni*; einen aufs äußerſte verhöhnen. Ad unguem, Pers. *tökélletesen, pontosan*; ganz genau. Homo ad unguem factus, Hor. *talpra esett egy ember*; ein ſehr galanter und vollkommener Menſch. Ungues rodere, Hor. *a' körmét rágni, gondolkozni valamin*; an den Nägeln kauen, nachſinnen über etwas. 2) *körröm, az állatok lábain*; die Klaue, Kralle. Ter. Col. 3) *a' virág levelkéinek alsó része vagy nyaka*; das, womit die Blumenblätter anſetzen, z. B. an den Kelch. Plin. 4) v. gr. ferreus, Col. *körröm, vaskörröm, v. horog*; ein Haken. 5) *szemruhdjog a' szemben*; ein Nagelfell im Auge. Cels. 6) *tengeritsiga neme*; eine Art Muſcheln. Varr.

Ungŭla, ae, f. 1. v. gr. equi, Virg. *körröm*; der Huf. 2) *maddrkörröm*; die Klaue. Cic. 3) *klinószerszám*; ein Marterinſtrument. Prud.

Ungŭlātus, a, um, *körmös*; mit Klauen oder Hufen verſehen. Tert.

Ungŭlum, i, n, et Ungulus, i, m, 2. *gyürü*; ein Fingerring. Plin. Obsol.

Unguo, xi, ctum, ĕre, 3. vide: Ungo.

Ūnĭănĭmus, a, um, ld. qu. Unanimus.

Ūnĭcŭlāmus, a, um, *egyszálú, egy-*

szekü; einhalmig, einen einzigen Halm habend. Plin.

Unicaulis, e, *egyszárú*; einen einzigen Stängel habend. Plin.

Unice, Adv. *egyedül, tsupán*; einzig, einzig und allein. 2) v. gr. amare, Cic. commendare, Cic. *feletté, igen nagyon*; sehr, außerordentlich.

Unicolor, öris, o. *egyszinü*; einfarbig, von einer einzigen Farbe. Varr.

Unicolorus, a, um, id. qu. unicolor.

Unicornis, e, *egyszarvú*; einhörnig, nur ein Horn habend. Plin.

Unicorpŏreus, a, um, *egyteste*; einleibig. Firmic.

Unicultor, öris, m. 3. *egy istent tiszteló*; der nur einen Gott verehrt. Prud.

Unicus, a, um, *egy*, *egyetlen egy*; der einzige, der Zahl nach. Unicus filius, Cic. Unica spes mea, Liv. *egyedülvaló reménységem*; meine einzige Hoffnung. 2) *egy a' maga nemében*, der einzige in seiner Art. Ovid. 3) v. gr. dux, Liv. elogium, Cic. *rendkivülvaló, kiváltképpenvaló, különös*; außerordentlich, sonderbar, vorzüglich, ausgezeichnet.

Uniformis, e, v. gr. res uniformes, Apul. *ugyan azon formájú, vele egyforma, egy formájú*; einförmig, einerley. 2) *együgyü, egyszerü*; einfach. Macr.

Uniformĭtas, ātis, f. 3. *egyformaság*; die Einförmigkeit. Macr.

Uniformĭter, Adv. *egyformán, egyenlömödon*; einförmig, auf einerley Art. Apul.

Unigĕna, ae, c. 1. v. gr. Memnonis, Cat. *vele ugyan azon anyától született, tsak egyedül való testvér*; von eben der Mutter geboren, einziges Geschwister. 2) *egyszülött*; eingeboren, einzig. Christus unigena, Paul. Nol.

Unigĕnĭtus, a, um, *egyszülött*; eingeboren, einzig, der Geburt nach. Filius unigenitus, Tert.

Unijŭgus, a, um, *egy igáju*; nur ein Joch habend. Vineae unijugae, Plin. *különkülön karókhoz kötözött szőlötökék*; wo jeder Weinstock besonders an einen Pfal angebunden ist. 2) *tsak egyszer házasodott*; der nur einmahl geheirathet hat. Tert.

Unimammia, ae, f. 1. *feltsetsü*; die nur eine Brust hat. Plaut.

Unimănus, a, um, v. gr. puer, Liv. *félkezü*; *egykezü*; einhändig, nur eine Hand habend.

Unimembris, e, *egyoldalú, egyfelü*; einseitig. Pandect.

Unimŏdus, a, um, *egynemü, egyféle*; einerley, nur von einerley Art. Prud.

Unio, ivi, itum, ire, 4. *egyesitni*; vereinigen, vereinbaren. Coelum mari unire, Tert.

Unio, ōnis, f. 3. *egyesség, egyesülés*; die Vereinigung. Hieron. 2) *hagyma faja*; eine Art Zwiebeln. 3) c. Gener. *gyöngy, jóféle és nagy szemü gyöngy*; eine einzelne große Perle. Plin.

Uniŏla, ae, f. 1. *szurka, egy fü neme*; Spitzgras. Apul.

Uniōnītae, ārum, m. pl. *szentháromságtagadók*; Leute, die die Dreyeinigkeit läugneten. Prud.

Unipĕtius, a, um, v. gr. urtica, Mart. Emp. *egykotsányú, egyszárú*; nur einen Stängel habend.

Unistirpis, e, *egygyerekü, egytörzsökü*; nur einen Stamm habend. Plin.

Unitas, ātis, f. 3. v. gr. rei, numeri, Tert. *egység*; die Einheit einer Sache, die Eins. 2) *egyesség*; die Vereinigung. Senec. 3) *egyesség*; die Einigkeit, Eintracht. Senec. 4) *összeegyezés, egyenlö tulajdonság, v. minémüség, hasonlatosság*; die Uebereinstimmung, einerley Beschaffenheit, Aehnlichkeit. Foliorum unitas, Plin.

Uniter, Adv. *egyszerre, együtt*; zugleich, mit einander. Lucr.

Unitus, a, um, (unio) *egyesitett*; vereiniget. Sen.

Unius modi, v. **Unius modi**, *egyféle, egynemü*; von einerley Art. Cic.

Universālis, e, *közönséges*; alles, oder das Ganze betreffend, allumfassend, allgemein. Quintil.

Universāliter, Adv. *közönségesen, általjában, egyetemben*; überhaupt, durchgängig, sämmtlich. Pandect.

Universātim, Adv. i. q. universaliter, Sidon.

Universe, Adv. v. gr. loqui, Cic. *általjában, közönségesen értve*; überhaupt, im Allgemeinen, ohne Beziehung aufs Einzelne.

Universim, Adv. i. q. universe, Gell.

Universĭtas, ātis, f. 3. *közönség, (egyetem)*; die Allgemeinheit, der Inbegriff aller Dinge eines Ganzen, das Ganze. Universitas generis hu-

Digitized by Google

mani, Cic. *az egész emberi nemzet egyetemben*; das ganze menſchliche Geſchlecht. Universitatem bonorum, sc. vendere, *minden jószágát egyetemben*; ſämmtliche Güter. 2) universitas rerum, Sol. Corpus universitatis, sc. rerum, Cic. *az egész világ*; die ganze Welt. 3) *akármelly társaság, egyesület, köszönség*; jede Collegium, Gilde, Geſellſchaft zuſammen, jede Commun. Pandect. Universitas literarum, Gloss. *főanyaoskola, Universitás*; eine Univerſität.

Universum, i, n. 2. *az egész együtt, minden részek együttvéve*; das Ganze, der Inbegriff aller Theile. 2) *az egész világ*; die ganze Welt, Weltall. Pars universi, Cic.

Universus, a, um, *mind az egész, az egész*; ganz, ſämmtlich. Mundus universus, Cic. *az egész világ*; die ganze Welt. Universum triduum, Terent. *harmadegész napig*; ganze drey Tage. Plur. universi, ae, a, *mindnyájan, mind, mind együtt*; ſämmtlich, zuſammen, alles zuſammen. Universos esse pares, dispersos perituros, Nep. Omnibus universis incumbit officium, Plaut. *mindnyájoknak általánfogva kötelességek*; allen insgeſammt obliegt es. 2) *közönséges, mindenket illető*; allgemein, alle betreffend. Pugna universa, Liv. *közönséges ütközet, mellyben mindenek részt vesznek*; ein allgemeines Treffen, wo alle fechten. Omnibus in universum, Liv. *általjában mindenekneknek*; allen insgeſammt oder überhaupt.

Ūnĭvĭra, ae, f. 1. *egyférjű*; die nur einen Mann hat, oder gehabt hat.

Ūnĭvĭrātus, us, m. 4. *egyférjűség*; wenn ein Frauenzimmer nur einmahl geheirathet hat. Tert.

Ūnĭvĭrĭa, ae, f. 1. i. q. Univira.

Ūnĭvŏcus, a, um, *egynevű, midőn két 's több különböző dolgot ugyanazon egy névvel neveznek*; nur ein Nahmen habend. Mart. Cap.

Ūno, āre, 1. *egyesíteni, egybefoglalni*; vereinigen. Tert.

Ūnŏcŭlus, a, um, *egyszemű, félszemű*; einäugig. Acc.

Ūnŏmammĭa, id. qu. Unimammia.

Ūnŏse, Obs. *egyszerre*; zugleich. Pac.

Unquam, *valaha*; jemahls. Cic. Non unquam, i. e. numquam, Liv. 2) *valahol*; irgend oder irgendwo. Liv.

Ūnus, a, um, Genit. unius, Dat. uni; *egy*; ein, einer, eine. Unus e multis, Hor. *a' sok közzül egy*; einer aus vielen. Unus de illis, Cic. *egy közzülök*; einer von ihnen oder unter ihnen. Unus et alter, v. unus aut alter, Cic. *egy két, v. egy pár*; ein bis zwey, oder ein Paar. Unum alterumque mensem, Cic. *egy két hónapot*; ein Paar Monathe. Uno animo esse, Ter. *egy gondolattal lenni, egy akarattal lenni*; einmüthig ſeyn. 2) *egy, egy ember maga egyedül*; einer, einer allein, ein einzelner Mann. Pompejus plus potest unus, quam etc. Cic. 3) in unum, Cic. Liv. *együve, egybe*; zuſammen. In unum confluere, Cic. Ad unum omnes, Cic. *mindnyájan*; alle zuſammen. Nemo unus, Cic. *egy sem*; kein einziger. 4) *ugyan azon*, derſelbe, dieſelbe, dasſelbe. Uno tempore, Cic. *ugyan azon időben*; in eben derſelben Zeit, zu gleicher Zeit. Exitus unus et idem, Cic. *mind egy a' kimenetel*; der Ausgang iſt immer derſelbe. Unum et idem est, Sil. *mind egy a' dolog*; es iſt alles eins.

Unusquīlĭbet, Unaquaelibet, etc. vel Unus quilibet, etc. *minden, akárki*; ein jeglicher. Sen.

Ūnusquisque, unaquaequae etc. *kiki, minden*; jeder, jede, jedes. Cic.

Ūnusquĭsquis, unaquaequae, unumquidquid; *dkarki, dkarmelly, akármi*; jeder, jede, jedes. Lucr.

Unxĭa, ae, f. 1. i. e. dea, quae unctionibus praeerat, Arnob.

Ūpĭlĭo, ōnis, m. 3. pro: opilio; *juhász*; Schäfer. Virg.

Upŭpa, ae, f. 1. *banka, babuka, büdösbanka, büdösbabuk*; der Wiedehopf. Plin.

Ūrānĭa, ae, vel Uranĭe, es, f. 1. una musarum, quae astronomiae praeerat. Cic.

Ūrānoscŏpus, i, m. 2. *égnézőhal*; der Himmelſchauer ein gewiſſer Meerfiſch. Plin.

Ūrānus, i, m. 2. *az ég*; der Himmel. 2) pater Saturni, alias Coelus. Lact. 3) planeta. Astr.

Urbāna, ae, f. 1. urbs Campaniae.

Urbānātim, Adv. *udvarisan, módosan*; ſtädtiſch, galant, artig. Non.

Digitized by Google

Urbāne, Adv. *vdrosi módon, udvarisan, tsinosan, módosan, jelesen*; ſtädtiſch, beſonders großſtädtiſch, fein, artig, galant. Cic. 2) *nydjasan, emberségesen*; höflich, gefällig, gütig. Cic. Comp. urbanius, Sup. urbanissime. Treb. Poll.

Urbānĭcĭānus, a, um, *vdrosi*; ſtädtiſch. Spartian.

Urbānĭtas, ātis, f. 3. *udvarisdg, módossdg, tisztességes és kedvelteté magaviselet, finomsdg, p. o. a' beszédben, kifejezésekben, a' nagy vdrosiak módjok szerént*; Feinheit im Betragen, feine, artige, galante Lebensart, Feinheit im Reden, im Ausdrucke. Cic. 2) *nydjaskodás, magakedveltetés elmés enyelgések által*; Feinheit, im Witze, im Scherze, der Witz, feiner Scherz. Urbanitas in jocis, Quint. 3) *finomsdg a' kötödésben, rászedésben*; Feinheit im Necken oder Betriegen. Tacit.

Urbānus, a, um, *vdrosi, vdrosból való, nagyvdrosi, p. o. Római*; aus der Stadt, beſonders einer großen Stadt, dahin gehörig, ſtädtiſch, Römiſch. Vita urbana, Cic. *kagyvdrosi élet*; das Stadtleben. 2) v. gr. homo, Cic. *udvari, módos, jeles magaviseletü, magakedveltetö*; fein in der Lebensart, manierlich, artig, galant. 3) *ékes beszédü*; fein im Reden, in der Ausſprache, Ausdrucke. Quiddam resonat urbanius, Cic. 4) *elmés, enyelgö, tréfás*; witzig, ſcherzhaft. Hor. 5) v. gr. frons, Hor. *mérész*; dreiſt. Comp. urbanior. Sup. urbanissimus. Plin.

Urbĭcăpus, i, m. 2. *vdroselfoglaló*; ein Städteeroberer. Plaut.

Urbĭcārĭus, a, um, *vdrosi*; ſtädtiſch. Cod. Theod.

Urbicrĕmus, a, um, *vdrosokat felégetö*; Städte verbrennend. Prud.

Urbĭcus, a, um, *vdrosi, Római*; ſtädtiſch, Römiſch. Suet.

Urbĭnum, i, n. 2. urbs in Umbria. Hinc: Urbinas, atis, i. e. ex hac urbe. Cic.

Urbis, is, m. 3. fluvius in Liguria. Claud.

Urbo, āre, 1. *vdrost épitni*; eine Stadt bauen. Fest.

Urbs, bis, f. 3. *vdros*; eine Stadt. Urbs urbium, Hor. *fövdros*; eine Hauptſtadt. 2) i. q. Roma. Ad urbem. Cic. *Róma mellett, Rómafelé*; bey Rom, nach Rom zu. 3) i. e. incolae urbis, Virg. 4) Trop. urbs philosophiae. Cic. i. e. res praecipua et primaria. 5) *fövdros*; die Hauptſtadt. Pand.

Urbum, et Urvum, i, n. 2. *ekeszarv*; die Pflugſterze. Fest.

Urbus, a, um, *felfelé görbített, v. görbült*; aufwärts gebogen. Varr.

Urcĕātim, Adv. *korsónként*: mit Krügen. Urceatim pluebat, Petr. *úgy szakadt az esö mintha töltötték volna*; es regnete wie aus vollen Waſſerkrügen.

Urcĕŏlāris, e, *korsókhoz való*; zu Krügen gehörig. Plin.

Urcĕŏlus, i, m. 2. *korsótska, kis korsó*; ein kleiner Krug. Col.

Urcĕus, i, m. 2. *korsó, kanta*; der Krug, Waſſerkrug. Hor.

Ūrēdo, ĭnis, f. 3. *üszög*; der Brand, an Gewächſen, Getraide, ꝛc. Cic. 2) *égetö viszketés*; das brennende Jucken. Plin.

Urētēres, um, m. pl. *vizelleterek, mellyeken a' vizellet a' vesékböl a' hójagba szivdrog*; die Harngänge. Cels.

Urethra, ae, f. 1. *vizellötsö*; die Harnröhre. Chir.

Urgens, tis, o, *sietös, sürgetös*; dringend. 2) *sullyos, terhes, nem szünö*; drückend. Urgens malum. Cic.

Urgenter, Adv. *siettetve*; dringender Weiſe. Cyprian.

Urgĕo, Urguĕo, ursi, ursum, ĕre, 2. *tolni, szorítni, nyomni elöre, kénszerítni az elörevaló menésre*; drängen, treiben. Hostes urgebant, Sall. Equites in oppidum urgebant. Auct. B. Afric. *bényomtdk a' lovasságot a' vdrosba*; man drängte die Reuterey in die Stadt. 2) *kénszerítni, sürgetni, rdhajtani valamire*; drängen, antreiben, anhalten. Laboribus urgere famulos, Ovid. 3) *nyughatatlankodtatni, nem szünni meg rajta alkalmatlan lenni, nem hagyni békét*; drängen, drücken, incommodiren, beſchweren. Quem morbus urget, Ovid. Insto atque urgeo. Cic. 4) v. gr. rem, Hor. *sürgetni, sietetni valamit, rajta lenni, nem hagyni félbe*: eine Sache beſchleunigen, darauf dringen, von etwas nicht ablaſſen, darauf beſtehen. Cic.

Ūrĭca, ae, f. 1. i. q. eruca. Plin.

Digitized by Google

Ûrīgo, ĭnis, f. 3. id. qu. Uredo. 2) *dühödés*; die venerische Brunst. Apul.

Ûrīna, ae, f. 1. *viszellet*, *húgy*; der Urin, Harn. Cic. Urinam reddere, Cels. v. facere, Col. v. mittere, Stat. *viszelleni*, *húgyozni*; harnen, den Urin lassen.

Ûrīnālis, e, *viszelleti*; den Urin betreffend, dahin gehörig. Coel. Aur.

Ûrīnātor, ōris, m. 3. *búvár*; ein Taucher. Liv.

Ûrīno, āre, 1. i. q. Urinor, Varr.

Ûrīnor, āri, Dep. 1. *a' víz alá lebukni*; sich ins Wasser herablassen, untertauchen. Cic.

Urīnus, a, um, *üres*, *széllel tellyes*; voll Wind. Ovum urinum, Plin. *palozsna*; ein Windey.

Urios, v, —us, ĭi, m. 2. cognomen Jovis.

Urĭus, vide: Urios.

Urna, ae, f. 1. *veder*, *vízmerő veder*; ein Eimer, Wassereimer. Hor. 2) *kamvveder*, *sírveder*; *mellybe a' régiek a' megégetett holttestek kamvait tették*; eine Urne, in welcher die Alten die Asche ihrer verbrannten Todten aufbewahrten. Isid. 3) *sorsvető edény*, *mellyből a' régiek sorsot húztak*; der Lostopf. Cic. 4) *akármelly fazék*, *vagy ollyan forma tserépedény*; jeder Topf, oder ein anderes irdenes Geschirr. Urna argenti, Hor. *pénztartó edény*; ein Geschirr zum Gelde. 5) *egy veder*, *t. i. mérték neme*, *melly* 24 *meszelyes volt*; ein Maß flüssiger Dinge, und enthielt 24 Seitel. Plin.

Urnālis, e, *egy Római vedernyi*; eine Urne groß. vide Urna Nro. 5. Plin.

Urnārium, ii, n. 2. *edényes*, *edénytartó asztal*; ein Tisch, worauf die Wassergeschirre stehen. Varr.

Urnĭger, i, m. 2. *vízhordó*; ein Wasserträger. 2) *vízöntő*, *egy tsillagzat*; der Wassermann, ein Gestirn Epigr.

Urnŭla, ae, f. 1. (Dimin. ab urna) *kis edény*, *edényke*; ein kleines Wassergeschirr, Töpfchen. Cic.

Ûro, ussi, ustum, ĕre, 3. Trans. *égetni*; brennen. Uri calore. Cic. Sitis, usserat herbas, Ovid. 2) *elégetni*, *felégetni*, *felperzselni*; brennen, verbrennen. Regionem aliquam urere, Curt. *valamelly tartomdnyt*, *v. tájjékot elégetni*, *elpusztítni*; eine Landschaft sengen und brennen. 3) *égetni*, *égető fájdalmat okozni*, *marni*, *tsípni*, *mint*, *p. o. a' tsalán*; beissen, schmerzen. Urtica urens, *tsípő tsalán*; der Brennessel. Frigus urit, Cic. *sinte úgy marja a' hideg az embert*; die Kälte beißt. Calceus urit pedem, Hor. *szoritja a' sarú (tsizma) a' lábomat*; der Schuh drückt den Fuß. 4) *belégetni a' festést valamibe*; brennend zeichnen Tabulas urere coloribus, Ovid. 5) v. gr. aliquem laudibus, Val. Fl. *tüzelni*, *feltüzelni valakit*; einen reizen, entflammen. 6) v. gr. agrum, Virg. *elsütni*, *elégetni*, *mint a' nap hévsége a' füvet*; abbrennen, sengen.

Ûropygĭum, ĭi, n. 2. *fartsik*, *fartsika*, *t. i. a' madaraknál*; der Bürzel oder der Steiß des Geflügels. Mart.

Urpex, ĭcis, i. q. irpex. Cato.

Urruncum, i, n. 2. *a' kalásznak alsó része*; der unterste Theil der Ähre. Varr.

Ursa, ae, f. 1. *nőstény medve*; die Bärinn. Ovid. 2) *két égi tsillagzat neve*; Bär, ein doppeltes Gestirn. Ursa major, vel Erymanthis, Ovid. *a' nagy göntzöl szekere*; der große Bär. Ursa minor, vel ursa Cynosuris, Ovid. *a' kis göntzöl szekere*; der kleine Bär.

Ursīnus, a' um, *medvétől való*; von Bären. Sanguis ursinus, Plin. *medvevér*; Bärenblut.

Ursus, i, m. 2. *medve*; der Bär. Hor.

Urtĭca, ae, f. 1. *tsalán*, *tsalydn*; der Nessel, Brennessel. Hor. 2) i. q. prurigo venera. Juv.

Ûrus, i, m. 2. *belény*, *bölény*, *bölöny*; der Aucrochs, Urochs. Virg et Caes.

Urvo, Urbo, āre, 1. *körülszántani*, *ekével körül barázdálni*; umpflügen, den Pflug herum ziehen. Enn.

Urvum, v. Urbum, i, n. 2. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Varr.

Ûsio, ōnis, f. 3. *valamivel való élés*; der Gebrauch. Cato et Pand.

Ûsĭtāte, Adv. *szokásszerént*, *rendszerént*; gewöhnlich, auf gewöhnliche Art. Cic. usitatius, Gell.

Usĭtātus, a, um. (usito) *szokott*, *rendes*, *rendszerént vagy szokásban lévő*; gewöhnlich, gebräuchlich, üblich. Cic. Vocabula usitata. Cic.

Ûsĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab utor) Inusit. *gyakran használt venni*; oft gebrauchen.

Ûsĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. cum Abl.

Digitized by Google

használgatni, *gyakran használt venni*; geörauchen, oft gebrauchen.

Uspĭam, *valahol*, *valamelly helyen*; irgendwo, an oder in irgend einem Orte. Cic. 2) *valamelly dologban*; in irgend einer Sache. Plaut.

Usquam, Adv. *valahol*; irgendwo. Cic. 2) *valamelly helyen*; in irgend einer Sache. Cic.

Usque, Praep. et Adv. *egész addig*, *addig*, *egyfolytában addig*, *szünet nélkül*; in einem weg, immer, ohne Aufhören. 2) Si sequatur: dum, donec, vel quoad; *addig*, *még*; so lange, bis ꝛc. Usque, dum sciero, Cic. *addig*, *még megtudom*; so lange, bis ich erfahren werde. Usque, quoad ei nuntiatum esset, etc. Cic. 3) etiam cum Praep. ad, vel in; *ig*; bis. Usque ad Numantiam. Cic. usque ad necem; Ter. *egész haldlig*; bis auf den Tod. Usque Romam, Cic. *Rómáig*, bis nach Rom. Usque initium mensis sequentis, pro, usque ad initium, Liv. 4) cum Praep. a, ab, et ex; *tól fogva*, *tól fogva*, *ig*; von an, bis. Usque ab Oceano, vel a mari; Cic. Usque ex Syria, Cic. 5) usque adeo, quoad, Cic. et usque adeo, donec, Plaut. *addig*, *még*; so lange, bis. Usque eo, dum; vel. donec, Cic. *addig az ideig*, *még*; so lange, bis. Interea, usque, Ter. *az alatt*, *még*; unterdessen bis.

Usque adeo. vide: Usque.

Usquĕdum v. Usque dum, vide: Usque.

Usta, ae, f., 1. *pirosbársony szinü festék*; eine Purpurfarbe.

Ustĭlāgo, inis, f. 3. i. q. chamaeleon. Apul.

Ustĭo, ōnis, f. 3. *égetés*, *elégetés*; das Brennen, Verbrennen. Cels.

Ustor, ōris, m. 3. *elégető*; der Verbrenner. Martial.

Ustrīna, ae, f. 1. (uro) *égés*, *languldsi*; das Brennen, der Brand, Apul. 2) *olvasztókemenlze*, *koh*; der Schmelzofen. Plin. 3) *holttest égetőhely*; die Brandstätte, z. B. wo die Todten verbrannt werden. Fest.

Ustrīnum, i, n. 2. idem. Iuscr.

Ustŭlandus, a, um, *égetendő*, *perzselendő*; zu verbrennen oder sengen. Gloss.

Ustŭlātĭo, onis, f. 3. *perzselés*, *égetés*, *megégetes*; das Sengen, Brennen, Verbrennen. Vet. Gloss.

Ustŭlātus, a, um, *égetett*, *perzselt*; gebrannt, gesengt. Vitr.

Ustŭlo, avi, atum, are, (Dim. ab uro) *égetni*. *megperzselni*, *perzselni*; brennen, oder ein wenig brennen, anbrennen, sengen Vitr. 2) e. gr. scripta lignis, Catul. *meg*, *v. össze égetni*; verbrennen, 3) e. gr. terventi caput ferro, Carm. Priap. *hajat fodorítni*; die Haare kräuseln.

Ustus, a, um, (uro) *égetett*, *megégetett*; gebrannt. Ovid.

Ūsŭālis, e (usus), *hasznavaló*, *használhető*, *hasznos*; brauchbar, zum Gebrauche dienlich. 2) e gr. sermo, Sidon. *szokásban lévő*, *szokott*, *közönséges*; gebräuchlich, gewöhnlich, gemein.

Ūsŭārĭus, a, um (usus) *hasznra való*; zum Gebrauche dienend. 2) Subst. *használvevő*, *a' ki valaminek mellynem sajátja*, *csak a' használával él*; der nur den Nießbrauch einer Sache, nicht aber das Eigenthumsrecht hat. Pand.

Ūsŭcăpĭo v. Usu capio, cepi, captum, ĕre, 3. e. gr. aliquid. Cic. *hosszas*, *és szakadatlan valeélés v. birás által eltulajdonitni*, *v. sajátjává tenni*; durch den langen und ununterbrochenen Gebrauch oder Besitz einer Sache sie sich zum Eigenthum machen.

Ūsŭcăpĭo v. Usu căpio, ōnis, f. 3. *birtokosi jusnyerés*, *jószágfogdsi*, *a' hosszas veleélés*, *v. birás által*; die Erlangung des Eigenthumrechts über etwas, durch einen gewissen langen Gebrauch, oder Besitz desselben.

Ūsŭcaptus, a, um, *sajátjává tett*, *eltulajdonitott*, *hosszas birás által*; eigenthümlich gemacht, durch langen Besitz Cic.

Ūsŭfăcĭo v. Usu facio, eci, actum, ĕre, 3. pro. usu capere, Plaut.

Ūsŭfructŭārĭus, ii, m. 2. i. q. Usuarius Signif. 2.)

Ūsūra, ae, f. 1. (utor), *haszonvétel*, *vele élés*, *bizonyos ideig*; der Gebrauch einer Sache auf eine Zeit, Nutzung, Genuß auf eine Zeit. Plaut. i. q. usus. Natura dedit usuram vitae, tamquam pecuniae, nulla praestitura die, Cic. 2) *pénskölcsönözés*; das Geldleihen. Idem. 3) *haszat*, *uzsora*; die Zinsen,

Digitized by Google

Interesſen. Usuram accipere, Nep. pendere, Cic. *fizetni*; zahlen.

Ūsūrārius, a, um (usura), *használásra, v. veleélésre való*; zum Gebrauche, Genuſſe oder Nutzung dienend. e gr. uxor, Plaut. *ágyas*; ein Kebsweib. 2) *kamatot, v. uzsorát illető*; die Zinſen oder Intereſſen betreffend. e. gr. pecunia Pand. *mellytől interest, v. uzsorát adnak, v. fizetnek*; das verzinſet wird. 3) Subst. *uzsorás*; ein Wucherer. JCt.

Ūsurpābilis, e (usurpo) *haszonravaló, hasznavehető*, brauchbar. Tert.

Ūsurpātio, ōnis, f. *veleélés, haszonvétel, valaminek használása*; der Gebrauch einer Sache, die Gebrauchung. Liv. 2) *gyakorlás, tselekvés*; die Handhabung, Ausübung. Ad usurpationem vetustatis, Cic. 3) e. gr. itineris, Liv. *végbevitel, végrehajtás, v. hozzákezdés, hozzáfogás*; die Verrichtung oder Unternehmung. 4) e. gr. civitatis, Cic. *említés, nevezés, előhozás*; die Erwähnung, Nennung, Anführung. 5) e. gr. bonae mentis, Val. Fl. *birás, valaminek birása, valamivel birás*; der Beſitz, die Beſitzung. 6) *bitangolás*; widerrechtlicher Gebrauch. Cod. Just. 7) interruptio usucapionis. Pand.

Usurpātīve, Adv. *visszaélve valamivel, bitangolva*; mißbräuchlich. Serv.

Ūsurpātor, ōris, m. 3. *valamivel élő, valamit használó*; der etwas gebraucht. Amm. 2) *törvénytelen birtokos, bitangoló*; ein unrechtmäßiger Beſitzer.

Ūsurpātōrius, a, um, *hatalmaskodó, törvénytelenül magának tulajdonító, törvénytelen*; eigenmächtig, angemaßt, widerrechtlich, unrechtmäßig. Cod. Just.

Ūsurpo, avi, atum, are 1. (pro usu rapio) *vele élni, használni venni*; gebrauchen. e. gr. hereditatem, Tac. i. e. adire. 2) e. gr. libertatem, Cic. *gyakorolni*; ausüben. e. gr. memoriam alicujus, Idem. *valakire emlékezni*; an einen gedenken. 3) *nevezni*; nennen. Laelius is, qui sapiens usurpatur, Cic. 4) e. gr. oculum suum, Idem. *szem előtt tartani, figyelmezni reá*; beobachten. 5) *magának tulajdonitni, kivdlt törvénytelenül, bitangolni*; ſich anmaßen. e. gr. nomen virtutis, Cic. *virtussal kérkedni*; ſich der Tugend rühmen. 6) *észre venni, érezni*; bemerken, wahrnehmen, empfinden. e. gr. oculis aliquid Lucan. *látni*; ſehen.

Ūsus, us, m. 4. *veleélés, élés, haszonvétel*; der Gebrauch. Virg. Cic. 2) *gyakorlás*; die Uebung. Usus est magister optimus, Cic. 3) *haszon*; der Nutzen. Ex usu esse, Idem. *valakinek használni*; einem nützlich ſeyn. 4) *társalkodás*; der Umgang. Cic. 5) *szokás*; die Gewohnheit. Mihi sic est usus, est mihi in usu, Ter. mihi usu venit, Cic. *így szoktam, ez a' szokásom*; dieß iſt meine Gewohnheit, ich bin es alſo gewohnt. 6) *történet, eset*, der Fall, Zufall. Idem mihi usu venit in causa optima, Cic. *ez a' jó ügyben, v. dologban is megesik rajtam*; dieſes begegnet mir auch in einer guten Sache. 7) *tapasztalás*; die Erfahrung. Hoc usu didici, Curt. 8) *haszonvétel, vagy veleélés által nyert birtok*; der Beſitz durch den Gebrauch. Mortales nihil a diis immortalibus usu capere possunt, Cic. 9) *szükségesség, kéntelenség, szükség*; die Nothwendigkeit, der Nothfall. Si quando usus esset, Idem.

Ūsus, a, um, vide: Utor.

Ūsusfructus, us, m. 4. (pro: usus et fructus), *haszonvétel, az az: mikor tsak a' hasznot húzza az ember valami dologból, v. jószdból, de ahoz birtokosi jussa nints*; der Nießbrauch, i. e. wenn man von einer Sache nur den Nutzen zieht, aber nicht das Eigenthumsrecht hat, Cic. usus et fructus, Cic.

Út, Conjunctio et Adv. *hogy*; daß. Cic. 2) *mint, a' mint*; wie gleichwie. Út voles esse me, ita ero, Plaut. 3) i. q. utinam; *bár tsak*; wenn nur, wollte Gott. Ut te omnes dii deaeque perdant cum isthoc tuo invento, Ter. 4) *szerént, — ként*; gleich. 5) *bár, bátor, dmbár*; obgleich, Ovid. 6) ut ne, i. q. *ne*: *ne hogy*; damit nicht. 7) *tegyük fel, de tegyük fel, hogy*; geſetzt, daß. Ut jam sit in iis culpa, qui me non defenderunt, non minor est in iis, qui relinquerunt, Cic. 8) *szerént*,

Digitized by Google

a' szerént a' mint; je nachdem. Ut quisque maxime perspicit, ita sapientissimus haberi solet, Idem. 9) *jóllehet*, *noha*; obschon. Cic.

Utcúmmaxime, Adv. *különösen*, *főképpen*, *kiváltképpen*; besonders, hauptsächlich. Ter.

Utcunque v. **Utcumque**, Adv., *akármint*, *a' mint tsak*; wie auch nur. Utcunque cessura res est, Curt. *akárhogy üssön is ki*; es mag ablaufen wie es will. 2) *akárkol*, *bár akárhol*; wo auch nur, i. e. es sey, wo es nur sey. Utcunque mecum eritis, Hor. 3) *valakogy imígyamúgy*; oben hin, oberflächig. Tac.

Utendus, a, um. *veleélésre*, *v. haszonvevésre való*; zum Gebrauche dienlich. Utenda vasa rogare, Gloss.

Utens, tis, e. *valamivel élő*, *valaminek használt vevő*; der etwas brauchet, oder anwendet. e. gr. ratione, Cic. *értelmes*, *okos*; vernünftig. Comp. utensior, Idem. *a' ki valamivel jobban tud élni*; der eine Sache besser brauchen kann.

Utensília, ium, n. plur. *mindenféle házieszközök*, *bútor*; allerley Hausgeräthe. Liv. 2) *mindenféle szántzhoz való szerszám*, *v. eszköz*; allerhand Schanzzeug. Veget. 3) *mindenféle élelemre való dolgok*, *élelem*, *eleség*; allerhand, was zur Nahrung nöthig ist. Reliqua utensilia, quibus aut alitur hominum genus aut etiam excolitur, Cic.

Utensílis, e, *haszonravaló*, *mellynek mindennap használt vessi az ember*, *v. vele él*; brauchbar, was man täglich braucht. Plin.

Utensilitas, atis, f. 3. *hasznavehetőség*, *használhatóság*; die Brauchbarkeit. Tert. 2) *házieszköz*, *bútor*; die Geräthschaft. Idem.

Utentior, vide: Utens.

Uter, tris, m. 3. *tömlő*, *bortömlő*; ein Schlauch, Weinschlauch. Plin. 2) *vízmérő veder bőrből*; ein lederner Wassereimer. Sall. 3) *minden a' mit fel lehet fúni*; alles was sich aufblasen läßt. Erasm.

Uter, eri, m. 2. i. q. Uterus. Caecil.

Úter, útra, útrum, *mellyik*, *mellyik a' kettő közzül?* welcher von beyden? Cic. 2) *másik*; der andere. Uter utri insidias fecerit, Idem. *mellyik a' másiknak*; welcher dem andern, ꝛc. 3) *mind a' kettő*; beyde. Sibino uter rapiat, an alter cedat alteri, Cic. 4) *akármellyik a' kettő közzül*; welcher nur von beyden. Utrum horum dixeris, in eo culpa haerebit, Idem.

Utěrcŭlárius, ii, m. 2. (uter, tris) *dudás*; ein Sackpfeifer. Svet.

Útercŭlus, i, m. 2. (Dim. prima brevis ab uterus) *kis has*, *kasatska*; ein kleiner Bauch. Plin.

Utercŭlus, i. m 2. (Dim. prima longa, ab uter) *tömlótske*; ein kleiner Schlauch. Apul.

Úter-cunque, útră-cunque, utrumcunque, *akármellyik a' kettő közzül*; wer da nur von beyden. Utercumque sit, Quint. *legyen bár akármellyik*; welches von beyden es auch sey.

Utěrĭcŭlus, i, m. 2. Dim. i. q. Utriculus.

Útérinus, a, um (uterus), *méhez tartozó*; zur Gebährmutter gehörig. 2) e. gr. frater, Cod. Just. *anyai testvér*, von einer Mutter geboren.

Úterlibet, útrălibet, utrumlibet, *akármellyik a' kettő közzül*; wer es von beyden sey. Utrumlibet elige. Cic. *válaszd*, *a' mellyiket akarod*; wähle, was du willst.

Úternam? *mellyik a' kettő közzül?* welcher von beyden? Hor.

Uterne, útrăne, útrumne, i. q. Uter, utra, utrum.

Úterque, útrăque, útrumque, *mindenik*, *mind a' kettő*, *mind a' ketten*, beyde. Uterque deluduntur dolis, mirum in modum, Plaut. 2) in utramque partem, Curt. i. q. pro et contra; *mind ket részről*; für und wieder.

Utěrum, i, n. 2. pro: Uterus. Plant.

Útěrus, i, m., 2. *has*; der Leib, Unterleib, Bauch. Plaut. Virg. 2) *méh*, *anyameh*, *nádra*; der Mutterleib, die Gebärmutter. Uterum dolet, Plaut. *vajúdik*, *gyermek szülésében kínlódik*; sie hat die Wehen. 3) *szülés*; die Geburt, das Gebären. Uno utero, Pand. 4) *méhnek gyümölcse*, *gyermek*; die Leibesfrucht, das Kind. Uterum gerere, Cels. a) *viselős*, *v. terhes lenni*; schwanger seyn. b) *hasas*, *v. potzos lenni*; trächtig seyn. 5) Trop. *has*, *az az*: *öböl*, *belsőrész p. o. hordónak az öble*, *hajónak a' belseje*, *v. belsőrésze*, *'s a' t.*

der Bauch, d. i. das Innere, z. B. des Faßes, Schiffes. u. s. w. Naves lato utero, Tac.

Ütervis, utrâvis, utrumvis, *egyik a' kettő közzül, akármellyik*; cicer von beyden, es sey wer es wolle. Utramvis facere potes, Cic. 2) *mind a' kettő, különbség nélkül*; beyde, ohne Unterschied. In aurem utramvis dormire, Ter.

Üti, Adv. pro: ut; a' *mint*; wie. 2) *ne hogy*; auf das. Sall. 3) i. q. nempe quod. Cic.

Ütibilis, e (utor), *használhető, használatos*; brauchbar. 2) *szolgálatos, hasznos*; dienlich, nützlich. Plaut.

Útica, ae, f. 1. urbs in Africa propria, ubi se interfecit Cato junior, ne in potestatem Caesaris veniret, ex quo et Uticensis nominatus. Hinc: Uticensis, e, e. gr. ager, Liv. *Uticai*: zu der Stadt Utika gehörig. Uticenses, incolae urbis ejusdem. Caes.

Úticensis, e, vide: Utica.

Útilis, e (pro: utibilis, ab utor) e. gr. miles, Ovid. *használatos, használhető, jó, derék, alkalmatos*; zu gebrauchen, tauglich, brauchbar, tüchtig, dienlich, geschickt zu etwas. Homo ad nullam rem utilis, Cic. Dant utile lignum navigiis pinos, Virg. Calamus utilissimus fistulis, Plin. 2) e. gr. res, Cic. *hasznos, előmeneteles, javára szolgáló*; nützlich, dienlich, vortheilhaft, zuträglich. 3) *illendő*; billig. e. gr. actio, Pand. *nem törvényen ugyan, de illendőségen fundáltatott*; sich zwar auf kein Gesetz, doch auf die Billigkeit gründend.

Útilitas, ātis, f. 3. *használhatóság, hasznavehetőség, szolgálat, használás*; die Brauchbarkeit, der Dienst. e. gr. belli, Cic. i. e. in bello. 2) *hasznosság, haszon, előmenetel*; die Dienlichkeit, Nützlichkeit, der Nutzen, Vortheil. Utilitatem adferre, Cic. *hasznot hajtani, v. szerezni*; Nutzen verschaffen.

Útiliter, Adv., *használhatóan, hasznosan, haszonnal*; brauchbar, nützlich, mit Nutzen. Cic. utilius, Ovid. utilissime, Plin. 2) *jól, helyesen, illendően*; recht, gehörig. Pand.

Útinam, Adv. *bárcsak! adná az isten! vajha! óha!* daß doch, wollte Gott! Cic. Not. Quod utinam, pro: utinam, e. gr. quod utinam minus vitae cupidi fuissemus, Cic.

Útique, Adv. pro: et uti (ut), a) *és hogy*; und daß. Cic. b) *és a' mint*; und wie. Sall. Liv. 2) *bizonyosan, bizonyára, minden bizonnyal*; gewiß, allerdings, ja. Cic. 3) *egy általjában, általán fogva*; schlechterdings. Illud scire utique cupio, Cic. Nisi alterum consulem utique ex plebe fieri necesse sit, Liv. 4) *legalább*; wenigstens. Utique postridie, Cic. 5) *tsak, egyedül*; nur, bloß. Sed utique humiliores, Pand. 6) *különösen, kivált, kivált képpen, főképpen*; besonders, zumahl, vorzüglich. Utique postremis mensibus, Liv. Commota est plebs, utique postquam etc., Idem.

Útor, ūsus sum, uti, Dep. 3. interdum Passiv. *élni vele, használt venni, használni*; gebrauchen, Gebrauch machen. Dare alicui aliquid ad utendum, Plaut. *valakinek valamit költsönözni*; einem etwas leihen. Supellex non utitur, Gell. *nem használják a' házi eszközöket*; der Hausrath wird nicht gebraucht. e. gr. oratione, Cic. *beszélni*; reden. e. gr. oculis certe, Plaut. *jól látni*; recht sehen. e. gr. temporibus sapienter, Nep. *a' körülállásokhoz alkalmaztatni magát*; sich in die Umstände schicken. e. gr. alicujus consilio et opera, Gell. *valakinek tanátsával és segítségével élni*; sich des Raths und der Hülfe jemandes bedienen. Uti frui, pro: uti et frui, Pand. *valaminek hasznavételével birni*; den Nießbrauch haben. 2) e. gr. aliquo, Nep. *valakivel társalkodni*; mit einem umgehen. 3) *birni valamivel*; haben. e. gr. munere aliquo, Cic. *valamelly hivatalt folytatni, v. viselni*; ein Amt verwalten. 4) *valamiből élni, v. magát tápláltni*; von etwas leben. Huic dederis, unde utatur, Ter. 5) *gondját viselni, ápolgatni*; jemand pflegen, warten. Plaut. 6) *szükségének lenni reá*; etwas bedürfen. Qui ambitioni nihil uterer, Cic. 7) *valamiről értekezni, szóllni, v. beszélni*; behandeln. Sed ea nihil hoc loco utimur, Idem.

Digitized by Google

de annak itt nints helye, nem idevaló; aber dieſe gehört nicht hieher, von dieſer wird jetzt nicht gehandelt. 9) e. gr. patre aliquo, Nep. *hirni, lenni*; haben. Not. uto, pro: utor, e. gr. utilo, Cato.

Utorfrüor, vide: Utor.

Utplürimum, Adv. *többnyire, többire*; meiſtens. Gloss.

Utpöte, Adv *úgymint, tudni illik, v. tudnillik*; nähmlich, als. Utpote, qui nihil contemnere solemus, Cic. *mint a' ki's a't*; als der ich ꝛc.

Utpŭta (Ut puta), Adv. *as az, tudnillik, például nak okáért*; das iſt, als, zum Exempel. Sen.

Utquid, pro: quid, quare; *miért*; weswegen. Utquid multa, Symm. sc. verba? *minek arra sok beszéd?* was braucht es viel Worte.

Utrălibet, sc. parte; *mind két felől*; auf beyden Seiten Plin.

Utraque, vide: Uterque.

Utrārius, ii, m. 2. (uter, ris) *tömlö hordozó, vizhordó*; ein Schlauchträger, Waſſertrager. Liv.

Utrībi, vide: Utrubi.

Utrīcida, ae, m. 1. *tömlö öszvevagdaló*; der Schläuche zerhaut. Apul.

Utrīcŭlārius, ii, m. 2. i. q. Utricularius. Svet.

Utrīcŭlus, i, m. 2. (Dim. ab uter) *tömlötske*; ein kleiner Schlauch. Cels.

Utrīcŭlus, i, m. 2. (Dim. ab uterus), *has*; der Unterleib. 2) *méh, anyaméh, nádra*; der Mutterleib, die Bärmutter. Plin. 3) *hüvely, tok, héjj, mellyben a' mag van*; ein Schoote, Hülſe, worinnen der Same enthalten iſt. 4) Idem. *virágbimbó*; die Blühknoſpe. 5) *duda*; eine Sackpfeife. Petr.

Utrinde, Adv. *mind a' két felől, mind a' két esetben*; auf beyden Seiten, in beyden Fällen Cato.

Utrinque, v. Utrimque, Adv. *mind a' két felől, v. felé*; von oder auf beyden Seiten. Cic.

Utrinquĕsĕcus, v. Utrinque secus, i. q. Utrinque.

Utrinsĕcus, i. q. utrinque, Sever. in Aetna.

Utro, Adv. *melly felől*; gegen welche Seite.

Utrŏbi, vide; Utrubi.

Utrŏbīdem, Adv. *mind két felől*; von beyden Seiten. Plaut.

Utrŏblque, Adv. *mind a' két felől, mind a' két részen*; auf beyden Seiten. Veritas utrobique sit, sc. in diis et hominibus, Cic. Utrobique plus valebat, i. e. terrestribus et navalibus copiis, Nep. Utrobique inimicos habebam, Asin. Poll. in Cic. Ep. *mind a' két félnél*; auf beyden Parteyen.

Utrŏlibet, Adv. *valamelly felől*; auf eine von beyden Seiten.

Utroque, Adv. *mind két felől*; an beyden Seiten. Liv. 2) *mind két felé*; auf beyden Seiten. Cic.

Utrŏquĕversus (—um), Adv. *mind két felé*; auf beyde Seiten. Gell.

Utrŭbi, Adv. *hol, melly felől*; wo, auf welcher von beyden Seiten. Plaut. Occurit etiam: utrobi; Auson, et: utribi, Naev. ap. Charis.

Utrŭbique, i q. Utrobique.

Utrum, Adv., interrog. et dub. sequente: an, num, nec; *valyon, de mellyik, avvagy mellyik*; ob, oder welches von beyden.

Utrumnam, et Utrumne, Adv. *de valyon?* ob denn? Liv.

Utrumque, Adv. *mind a' kettö*; beydes.

Utut, v. Ut ut, *akárhogy, akármint*; wie auch nur, wie es wolle. Utut res se habeat, Petr.

Uvă, ae, f. 1. *szölöfürt, szölöfej, szölö, szölögerezd*; die Weintraube. Cic. Hor. 2) *szölötö, v. töke*; der Weinſtock Virg. 3) *bor*; der Wein. Hor. 4) Met. *fürt forma függö rajzó méhtsoport*; die ſchwärmenden Bienen die ſich in der Geſtalt einer Weintraube angehängt haben. Col. 5) *nyelvtsap*; der Zapfen im Halſe. Cels.

Uvens, tis, o. *nedves*; feucht, naß. Sil.

Uveo, ēre, 2. *megnedvesitni*; näſſen. Petr.

Uvesco, ĕre, 3. *nedvesedni, megnedvesedni*; feucht werden, naß werden. Luc. 2) *inni, megittasodni*; trinken, ſich betrinken. Hor.

Uvĕus, a, um, *szölöböl való, szölöhöz tartozó*; aus Weintrauben, zu den Weintrauben gehörig. Macr.

Uvĭdŭlus, a, um (Dim. ab uvidus), *nedvesetske*; etwas feucht, naß. Catull.

Uvĭdus, a, um *nedves*; feucht, naß. Plaut., Hor. Colum. e. gr. rura, Ovid.

Digitized by Google

vizenyős, vizes; gewässert 2) e. gr. Baccchus, Hor. *ittus*; trunken. 3) e. gr. Menaleas, Virg. *nedves a' harmattól, v. könnyektől*; naß vom Thaue oder von Thränen. 4) *leves*; flüssig Tert

Üviter, a, um, *szőlőtermő*; Trauben tragend. Sil.

Üvor, ōris, m. 3. *nedvesség*; die Feuchtigkeit, Näße Varr.

Uvula, ae, f. 1. *nyelvtsap*; das Zapfchen im Halse. Cels.

Uvŭlāria, ae, f. 1. *nyakrovat*; das Zapfenkraut Linn.

Uxor, ōris, f. 3. *feleség, házastárs*; die Ehefrau, Gattinn, Gemahlin. Animum ad uxorem appellere, Ter. *házasságra határozni magát*; sich zum Heirathen entschließen. Justa uxore natus, JCt. *törvényes, v. igaz ágyból született*; ehelich gebohren. 2) olentis uxores mariti, Hor. *kecskék*; die Ziegen. 5) Met. *bizonyos öltözet neme*; eine gewisse Kleidung. Mart.

Uxorātus, i, m. *feleséges*; beweibt.

Uxorcŭla, ae, 1. Dim. e. gr. mea, Plaut. *feleségetske*; ein Weibchen, Ehefrau, Gattinn ꝛc., wenn man vermindert redet.

Uxorcŭlo, are, 1. *feleséggé tenni*; zum Weibe, zur Frau machen. Mulieres uxorculavit, Plaut. ap. Varr.

Uxorĭōsus, i, m. 2. *asszonyok szolgája*; ein Frauenknecht. Gloss.

Uxōrium, ii, n. 2. pecunia, quam ille solvere tenebatur, qui uxorem sustentare posset, tamen non ducit. Fest. 2) *asszony eránt szeretetet, v. gyűlölséget gerjesztő ital*; ein Trank, der Liebe oder Haß gegen eine Frau machen soll. Quint.

Uxōrius, a, um, *feleséghez való, v. tartozó, feleségi, asszonyi*; zum Eheweibe gehörig, weibisch. Ornamenta uxoria, Svet. *asszonyi ékesség*; der Weiberschmuck. e. gr. forma, Gell. *kösönséges, rendes szépség*; gemeine, ordinäre Schönheit. Uxorius imber, Stat. lacrimae, quae propter uxorem fiunt. Voluptates uxoriae, Arnob. i. e. consuetudo venerea.

Uxōrius, ii, m. 2. *asszonyos, kontyot viselő férj*; ein weibischer Mann.

V.

Văcans, tis, o. *üres, dologtalan, foglalatosságtalan, hivalkodó*; leer, ledig, müßig. Ovid. 2) e. gr. mulier, JCt. *özvegy*; eine Witwe. 3) tribuni vacantes, Svet. *szám felett felvett tisztek*; über die Zahl angenommene Officiers.

Văcanter, Adv. *üresen, dologtalanúl, foglalatosság nélkül, hivalkodva*; leer, müßig, mit Muße. Gell. 2) *szükség felett való, szükségtelen*; überflüssig. Idem.

Văcat, Impers. *van üresség, v. üres idő red*; man hat Weile, man ist müßig.

Vacatio, ōnis, f. 3. *nyugodalom, valamitől megszabadúlás, v. megszűnés, üresség, üres idő*; die Ruhe, das Freyseyn von etwas, die Muße. Vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere, Cic. 2) *katonaságtól megszabadító, v. megmentő jus*; das Recht, vom Soldatendienste frey zu seyn. Usus est aetatis vacatione (sc. a. militia) Nep. 3) *katonaságtól, v. katonai munkától való megszabadíttásért fizetett pénz*; das Geld für die Befreyung von Kriegsdiensten, oder militärischen Arbeiten. Tac.

Vacca, ae, 1. *tehén, ünő*; eine Kuh, junge Kuh. Cic. e. gr. poeta, Cato. *hasas tehén*; eine tragende Kuh. 2) fluvius Lusitaniae. Plin.

Văccācium, ii, n. 2. *marhavám*; der Viehzoll. Dipl.

Văccaei, orum, m. plur. populus Hispaniae. Liv.

Văccīnium, et Vacinium, ii, n. 2. *fekete afonya*; eine schwarze Heidelbeere. (Vaccinium Myrtillus, L.) 2) *mágla, szederj, kék szederj*; eine Brombeere. Virg. 3) *ibolya, viola, kék ibolya, v. viola, játszinvirág*; ein Veilchen, eine Hyacinthe. Idem.

Văccīnus, a, um (vacca), *tehénből*

Digitized by Google

való; von Kühen. e. gr. lac, Plin. *tehéntéj*: Kuhmilch.

Vaceŭla, ae. f. 1. Dim. *tehenetske, ünötske*; eine kleine Kuh. Catull.

Văcēfăcio, ĕre, 3. i. q. Vacuefacio. Hinc: Pass. vacefio, e. gr. vacefit, Luer.

Văcēfio, fieri, *megüresülni*; leer werden. Idem.

Văcerra, ae, f., 1. *rúd, karó, v. tözvek az istállóban, v. ólban, mellyhez a' lovakat, v. ökröket kötik*; eine Stange, oder Pfahl im Stalle, daran man die Pferde oder Ochsen bindet. Col. 2) *karókkal, 's pózndkkal készitett állás, v. alkotmány*; ein mit Pfählen und Stangen gemachtes Gerüste. Idem. 3) *vadállatokat bekerítő sövény*; ein Wildzaun. Colum. 4) *bászli, buta ember*; ein Kloß. Liv. Andr.

Văcerrōsus, a, um, pro: cerritus, Svet.

Văcillātio, ōnis, f. 3. (vacillo), *tántorgás, ingadozás, ingás, bitszegés*; Wanken, Wackeln. Suet. Quint.

Vacillātor, oris, m. 3. *tántorgó, ingadozó*; der hin und her wanket. Gloss.

Vacillo, avi, atum, are, 1. *tántorogni, ingadozni, ingani, lógni*; wanken, wackeln, nicht fest stehen. Cic. e. gr. ex vino, Quint. *részegség miatt tántorogni*; vor Trunkenheit taumeln. 2) Trop. e. gr. memoriâ, Cic. *feledékeny lenni*; kein gutes Gedächtniß haben. 2) literae vacillantes, Idem. *reszkető kézzel irt*; mit zitternder Hand geschrieben. 4) peculium vacillat, Cic. *fogy a' vagyonotska*; das Gütchen nimmt ab. 5) e. gr. in aere alieno, Idem. *fülig adós lenni*; tief in Schulden seyn. 6) legio vacillans, Cic. *ingadozó a' hüségben*; wankend in der Treue.

Văcīve, Adv. *üresen, dologtalanúl, foglalatosság nélkül*; bey Muße, müßig, ohne Geschäfte. Phaedr.

Văcīvĭtas, ātis, f. 3. (vacivus) *üresség*; die Leere, das Leerseyn. Cibi vacivitate lassus, Plaut. *az étel szüke miatt egészen ellankadt*; wegen Mangel der Speise ganz matt. 2) *hivatalnak megürülése*; die Erledigung eines Amtes. Cic. 3) e. gr. doloris, Idem. *megszabadúlás, v. ment lét valamitől*; die Befreyung von etwas.

Văcīvus, a, um (vaco), *üres*; leer. Plaut. Trop. *üres, valami nelkül lévő*; leer, ohne etwas. e. gr. virium, Plaut. *erőtelen*; kraftlos. Tempus vacivum laboris, Ter. *dologtalan, foglalatosság nélkül való, üres*; unbeschäftigt, müßig. Aures vacivae, Plaut. *figyelmező fülek*; aufmerksame Ohren.

Văco, avi, atum, are, 1. *üres lenni*; leer seyn. Domus vacat, Cic. Loca vacabant a custodibus classium, Caes. *senki sem őrsötte*; niemand beschützte sie. Pars oppidi, quae circuitu fluminis vacabat, Hirt. *mellyet nem vett körül a' viz*; das nicht vom Flusse umgeben ward. 2) e. gr. febri, Cels. *valami nelkül lenni, üres lenni valamitől*; ohne etwas seyn, frey von etwas seyn. e. gr. studiis, Cic. *nem tanúlni*; die Studien nicht treiben. e. gr. culpa, Idem. *vétkének nem lenni, ártatlan lenni*; unschuldig seyn. Natura coelestis terra et humore vacat, Cic. e. gr. ab omni officio, Idem. *semmi tisztséget, v. hivatalt nem viselni*; kein Amt haben. e. gr. animo, Cic. *gond, v. baj nélkül lenni*; ohne Sorge seyn. Agri vacant, Caes. *parlagban, v. miveletlen hevernek, v. maradtak*; liegen ungebauet, wurden nicht gebauet. Legitur etiam cum: a; e. gr. vacare a metu et periculis, Liv. *nem félni*; sich nicht fürchten. 3) *üres lenni, megürülni, birtokosának nem lenni*; ledig seyn, keinen Besitzer haben. Vacant bona, Pand. Vacat regnum, Fest. 4) *nótelen, v. hajadon lenni*; ledig seyn. Vacans mulier, Pand. *özvegy, özvegy asszony*; eine Wittwe. 5) *ment, v. üres lenni valamitől, p. o. adótól, szolgálattól*; frey von etwas seyn, z. B. von Abgaben, Diensten. Respublica et milite et pecunia vacat, Liv. 6) *foglalatosság, dolog, v. munka nélkül lenni, üres idejének, v. ürességének lenni, hivalkodni*; ohne Geschäfte seyn, müßig seyn, Muße haben, Zeit haben. Scribas aliquid, si vacabis, Cic. Hinc: vacat; *van idő, v. üresség rea*; man hat die

Zeit dazu. Si vacat audire, Virg. *ha van időd rá*, *v. ha tetszik*; wenn du Zeit haſt, oder wenn dir's beliebt. Te, cui vacat hortor, Plin. Ep. 7) e. gr. rei, philosophiae, Cic. libellis legendis, Svet. in opus, Ovid. *valamire fordítni idejét*, *valamire*, *v. valaminek adni magát*, *v. neki feküdni valaminek*; ſeine Zeit worauf wenden, obliegen, ergeben ſeyn. 8) Trop *heverni*, *mint p. o. az interesse nem adott pénz*; müßig ſey, z. B. Geld, das nicht ausgeliehen wird. Hinc: vinum vacans, Solin. *fel nem tett*; das noch nicht aufgeſetzt worden. 9) *haszontalan lenni*; unnütz ſeyn. Gell. Not. Perf. vacuit, Petr.

Văcŭātus, *ki*, *v. meg. üresített*, *v. üríttett*; ausgeleert. Col.

Văcŭe, Adv. *üresen*; leer. Arnob. 2) *szükségtelenül*, *haszontalanúl*; unnütz. Idem.

Văcŭēfăcio, feci, factum, facĕre, 3. (Pass. vacuefio, factus sum) *meg*, *v kiüresítni*, *v. üríteni*: leer machen, ausleeren. Vacue facere domum novis nuptiis, (Dat.) Cic. 2) *eltörölni*; abſchaffen. Lact. 3) *valami nélkül hagyni*: machen, das etwas ohne etwas ſey. e. gr. fasces securibus, Val. Max. *a' fejszéket kivenni*; die Beile herausnehmen.

Văcŭēfactus, a, um, i. q. Vacuatus. Nep.

Văcŭĭtas, ātis, f. 3 *üresség*, die Leere. Vitr. 2) e. gr. doloris, v. a dolore, Cic. *megszabadúlás*, *mentúlét*; das Freyſeyn. 3) *megürülés*, *p. o. tisztségnek megürülése*: die Erledigung, z. B. eines Amts. Idem. 4) *üres idő*, *üresség* die Muße. Cic.

Văcūna, ae, f. 1. dea quae vacantibus et otiosis praeest. Hor. Vacunae litare, Prov. *henyélni*, *hivalkodni*; faullenzen.

Văcūnalia, ium, n. plur. festum post collectionem frugum, in honorem Vacunae celebratum. Ovid.

Văcūnālis, e, ad Vacunam pertinens. 2) *üres*, *dologtalan*; müßig. Idem.

Văcūo, are, 1. *meg*, *v. kiüresíteni*, *v. üríteni*; ausleeren, leer machen. Col. 2) e. gr. nemus, Mart. *elpusztítani*, *v. pusztává tenni az erdőt*; den Wald wüſte machen.

Văcŭus, a, um, cum Gen. et Abl. *üres*, *puszta*; leer, öde. Castra vacua, Caes. Domum vacuam facere, Liv. *meghalni*, *kihalni helőlle*; ſterben. 2) e. gr. virium, Plaut. *erőtlen*, *eltsigdzott*, *erejéből kivett*; ohne Kraft, aufgemergelt. 3) e. gr. animus, Cic. *tsendes lélek*, *szív*, *v. indúlat*; ein ruhiges Gemüth. 4) e. gr. equus, Liv. *vezeték ló*, *mellyen nem ül az ember*; ein Pferd ohne Reuter. 5) nummi vacui, JCt. *heverő pénz*, *melly nem hoz interest*, *holt tőkepénz*; Geld, das keine Zinſen trägt, ein todtes Capital. 6) e. gr. negotii, Cic. *minden foglalatosságtól ment*; aller Geſchäfte entladen. 7) e. gr. mulier, sc. viro, Idem. *özvegy asszony*; eine Wittwe. 8) aures alicui dare vacuas, Plaut. *valakire ráhallgatni*; einem zuhören. 9) *foglalatosság nélkül való*, *foglalatosságtalan*, *a' kinek üres ideje*, *v üressége van*; müßig. Quoniam vacui sumus, Cic. 10) e. gr. litus, Ovid. coelum, porticus, Virg. *szabad*, *közönséges*, *nyitva lévő*; frey, öffentlich, offen. 11) *haszontalan*, *hiú*; unnütz, eitel. Gell.

Văda, ae, f. 1. ubs in Gallia Belgica. Sac.

Văda, orum, n. (plur. a. vadum) *fövénytorlások*, *porondok*; die Sandbänke Cic.

Vădābilis, e, i. q. Vadosus. Sarisb.

Vădātio, ōnis, f. 3. *kezességvállalás*; die Verbürgung. JCt.

Vădātus, a, um, (vador) *kezességet vállalt*; verbürgt. 2) vadatus amore vinctusque, Plaut. *szerelemtől lebilincselt*; mit Liebe gefeſſelt.

Vadens, tis, o. e. gr. fluvius, Plin. *menő*, *folyó*; gehend, fließend.

Vădes, Plur. a: Vas.

Vadimon, ōnis, m. 3. Lacus Vadimonis, in Etruria. Liv.

Vadĭmōnĭum, ii, n. 2. *kezesség által helyben kagyatott bizonyság*, *v. fogadástétel a' törvény előtt való megjelenésre*; die durch Bürgſchaft bewährte Verſicherung vor Gerichte zu erſcheinen. Sine vadimonio disceditur, Cic. Vadimonium concipere, Cic. *effélé fogadástételt irásba foglalni*; eine ſolche Angelobung ſchriftlich aufſetzen. Vadimonia fiunt, Lucr. *perlekednek*; es wird pro-

Digitized by Google

cessirt. Eo vadimonia fieri, Liv. *ott kellenék a' pereknek végrehajtatni*; dort sollten die Processe verhandelt werden. Vadimonium alicui imponere; *nyakába keríteni valakinek a' pert*; einem einen Proceß an den Hals werfen. 2) *törvény előtt való megjelenés*; die Erscheinung vor Gericht. Vadimonium promittere, sistere, Cic *a' törvényben megjelenni*; sich gerichtlich stellen. 3) *esen megjelenés napja, időhatár, szabott, v. rendelt idő*; der Tag dieser Erscheinung, der Termin. Vadimonium differre, Cic. Ad vadimonium venire, Idem. *a' rendelt időt elvárni, szabott időre jelenni meg*; den Termin abwarten, zum Termin kommen. Vadimonium deserere, Cic. *nem jelenni meg*; nicht erscheinen. a) *szabott, v. rendelt idő, törvényen kívül*; ein bestimmter Tag außer dem Gerichte. Tibi amatorem vadimonio sistam, Apul. *a' rendelt időre, v. bizonyosan, okvetetlen*; am bestimmten Tag, oder zuverlässig.

Vadis, is, m. 3. Obs. pro: vas. Fest.

Vādo, āre, 1. (vadum) *gázolni, keresztül, által, v. átgázolni, meglábalni*; waten durchwaten. Flumen, quod facile vadari potest, Solin.

Vādo, si, sum, ĕre, 3. e gr. ad aliquem, Cic. ad proelium. Liv. *menni*; gehen. e. gr in hostem, Idem. *rárohanni az ellenségre*; auf den Feind losgehen. 2) *folyni*; fließen. Euphrates vadit per ipsam Seleuciam, Plin.

Vador, ātus sum, āri, Dep. 1. (vas, vadis) *kezességet, kezest, v. bizonyságot kívánni, mellynél fogva valaki a' törvény előtt megjelenjen*; Bürgschaft oder Gewähr fordern, daß einer vor Gericht erscheine. e. gr. aliquem, Plaut. *valakinek időt hatdroni a' törvény előtt való megjelenésre*; einem einen Tag bestimmen, vor Gerichte zu erscheinen. 2) *kezes lenni, felelni valaki mellett*; Bürge werden, gut für einen sagen. Attinet me vadatum, Idem.

Vādōsus, a, um, e. gr. mare, Caes. fretum, Liv. *tsekély, nem mély, meglábalható, átgázolható*; seicht, wo man durchwaten kann. Comp. vadosior, Sup vadosissimus.

Vādum, i, n. 2. e. gr. fluminis, Caes. *gázlóhely, meglábalható hely a' vízben, tsekély víz*; seichtes Wasser, ein seichter Ort im Wasser, wo man zu Fuße durchgehen kann. Exercitum vado traducere, Caes. 2) Trop. tentare vadum, Ovid. *próbát tenni, hogy kesdhet é az ember valamihez*; probiren, ob man etwas anfangen kann. 3) emergere vadis, Cic. *kivergődni a' vesedelemből*; aus der Gefahr kommen. 4) res est in vado, Ter. *jól van, v. jó úton van a' dolog*; die Sache ist auf gutem Wege. 5) poëtis; *víz, p. o. tenger víze*; das Gewässer, z. B. eines Meeres. Virg. Hor. 6) *alja, v. feneke a' vínek, v. kútnak*; der Grund oder Boden eines Wassers, auch eines Brunnens. Plin.

Vadus, a, um, i. q. Vadosus, Pomp. Mela.

Vae, Interj *oh! uh! jaj! oh jaj!* au! oder ach! oder o! o weh! Vae mihi! Ter. *ón én szerentsétlen!* o ich Unglücklicher! Vae misero mihi! Idem. *jaj nekem szegénynek, nyomorultnak!* weh mir Elenden! Vae victis! Flor. v. vae victis esse, Liv. *jaj a' meggyőzetteknek!* wehe den Überwundenen! Vae te! Sen. *jaj neked! v. vigyen el a' tatár, v. hóhér! szerentsétlen vagy!* weh über dich! oder der Henker hohle dich! du bist unglücklich.

Vaeneo, Vaenum, vide: Veneo, Venum.

Vāfellus, a, um, Dim. *tsalárd, ravasz, gonosz szándékú*; arglistig, hämisch. Fest.

Vafer, văfra, văfrum, e. gr. in disputatione, Cic. *ravasz, tsalárd, fortélyos*; schlau, listig, verschmitzt, ränkevoll. Viri non vafri, Ovid. stulti. 2) *éles elméjű, elmés*; scharfsinnig. Somniorum vaferrimus interpres, Cic. 3) e. gr. juris, Idem. a) *jártas a' törvényben*; in den Rechten erfahren. b) *ravasz a' törvényben, v. törvénytudományban*; schlau im Rechte, in der Rechtsgelehrsamkeit. Ovid.

Vafrāmentum, i, n. 2. (vafer) *ravasztett, v. tselekedet, ravaszság, fortélyosság, tsalárdság*; schlaue Handlung, schlauer Streich, der Rank, die List. Val. Max.

Văfre, Adv. *ravaszúl, tsalárdúl, for-*

Digitized by Google

télyosan; ſchlau, verſchmitzt, ränkevoll. Cic.

Văfrĭtĭa, ae, f. 1. (vafer) *ravaszság, tsalárdság, fortélyosság*; Schlauheit, Liſt, verſchmitztes Weſen. Sen.

Văfrĭtĭes, ei, f. 5. idem. Idem.

Vaga, ae, f. 1. urbs Numidiae, hinc: Vagenses, incolae ejusdem. Sall.

Văgăbundus, a, um, (vagor) *ide 's tova kóborló, lézengő, bujdosó*; herumſchweifend. Sol.

Văgātĭo, ōnis, f. 3. *ide 's tova kóborlás, lézengés, bujdosás, vándorlás*; das Herumſchweifen. Apul.

Văge, Adv. *lézengve, bujdosva, ide 's tova koborolva*; herumſchweifend. Liv. 2) *széllyel, imitt amott*; hier und da zerſtreut. Auct ad Her.

Văgīna, ae, f. 1. *hüvely*; die Schide. Educere gladium e vagina, Cic. *kardot rántani*; das Schwert zücken. 2) *veteméy, v. növevény hüvelye, tokja, v. héjja, kaldka, gabonatok*; die Hülſe der Früchte, der Schoßbalg der Ähre. Idem.

Văgīnŭla, ae, f. 1. Dim. *hüvelyetske, tokotska, p. o. gabonatokotska*; ein Bälglein, z. B. des Getreides. Plin.

Văgĭo, īvi, v. ii, ītum, īre, 4. *nyöszörögni, nyivogni, nyifogni mint a' kis gyermekek*; quäken, wimmern, wie die kleinen Kinder. Cic. Ovid. 2) *magokni, mint a' nyúlak*; pfeifen, wie die Haſen. Aust. Carm. de Philom. *röfögni, nyíni mint a' malatzok*; grunzen, wie die jungen Schweine. Mart.

Văgĭtāmus, i, m. 2. deus vagientium. August.

Văgĭto, āre, 1. i. q. vagio. Stat. Sylv.

Văgĭtus, us, m. 4. *kis gyermek nyöszörgése, nyivogdsa, v. nyifogdsa*; das Quäken, Wimmern, der kleinen Kinder. Vagitum edere, Quint. v. dare, Ovid. *nyifogni, nyöszörögni*; quäken, wimmern. 2) *ketskék mekegése*: das Meckern der Ziegen. Ovid. *fájdalom miatt nyöszörgés*; der Ton eines vor Schmerz Wimmernden. Cels.

Văgo, avi, ātum, āre, 1. pro: vagor. Varr.

Văgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ide 's tova kóborolni, lézengeni, bujdosni, vándorolni*; umher oder hin und her ſchweifen, bald hier bald dort ſeyn, nicht auf einem Orte (lange) bleiben. Toto vagari foro, Cic. *bé-futni a' piatzot*; auf dem ganzen Markte herumlaufen. Etiam cum Accus. e. gr. terras, Prop. *békóborolni*; durchſchweifen, durchirren. 2) Trop. *tétovázni, nem egy nyomon beszélni*; herum ſchweifen, keine Feſtigkeit, keinen feſten Stand halten. Vagatur animus errore, Cic. *tétovázik az elméje*; ſein Gemüth iſt ungewiß. Vagatur oratio, Idem. *egy dologból másba tsap, v. ugrik*; ſchweift herum. Vagantes fabulae, Plin. *mellyeket majd így, majd amúgy beszélnek, v. adnak elő*; die bald ſo, bald ſo erzählt werden. 3) vagabimur nostro instituto, Cic. *környüldöldösnem, v. bóven fogunk a' dologról értekezni, v. szóllani*; wir wollen weitläufig von der Sache reden.

Văgor, ōris, m. 3. pro: vagitus. Lucr.

Văgŭlātĭo, ōnis, f. 3. *nagy lármával való előadás v. béjelentés a' törvényszék előtt*; ein Anbringen vor Gericht mit großem Geſchrey. Fest.

Văgŭlus, a, um, c. gr. animula, Spart. *nyügő, jajgató*; ächzend, wehklagend.

Vāgus, a, um, c. gr. navita, Tibull. avis, Hor. flumen, Idem. *kóborló, lézengő, vándorló, bujdosó, tsavargó*; herum oder hin und her ſchweifend, nicht an einem Orte bleibend. e. gr. mane, Mart. *midőn most ehez, majd amahoz megy az ember reggel, v. egytől máshoz*; da man früh bald zu dem, bald zu jenem, oder von einem zum andern geht. e. gr. Mars, Idem. *egy lednytől máshoz járó*; der von einem Mädchen zum andern geht. e. gr. puella, Prop. *kurva módra lézengő, tsapongó, v. tsavargó*; die wie eine Hure herumläuft. Vagum esse, Plaut. *kóborolni*; herum ſchweifen. 2) e. gr. fortuna, sententia, Cic. *állhatatlan, nem állandó*; unbeſtändig, nicht feſt. 3) *szabad, meg nem kötött, szabadlatlan*; frey, ungebunden, zügellos. Solutum, nec tamen vagum, Cic. 4) *határozatlan, közönséges*; unbeſtimmt, allgemein. e. gr. pars quaestionum, Cic. *nem egyes meghatározott személyekről 's a' t. szóllók*; nicht von einzelnen, beſtimmten Perſonen ꝛc. handelnd. e. gr. nomen, Plin. *igen közönséges*; zu allgemein. 5) e. gr. genus oratio-

Digitized by Google

nis, Cic. *tétovdzó, kerengő, bő*; ausschweifend, weitläufig. 6) e. gr. juventa, Mart. *könnyen gondolkozó, valamit könnyedén vevő*; flüchtig, nicht ernsthaft.

Vāh! Interj. *eh! óh! aha! oha!* ih oder ey! Etiam: vaha. Plaut.

Vaha! vide: Vah.

Vāhālis, (Valis) is, m. 3. *Vál, a' Rénus vizének egy ága*; die Waal (Wahl. Wael) ein Arm des Rheins. Caes. Etiam: Vāchālis, Sid.

Valachia, ae, f. 1. *Oláhország*; die Walachey. Geogr.

Valachus, i, m. 2. *Oláh*; ein Walach. Valacha, ae, f. 1. *Oláh asszony, v. leány*; eine Walachinn. Gloss.

Valde, (contr. pro: valide) Adv. *erősen, igen, nagyon*; heftig, stark, sehr. Cic. Valde quam paucos, pro: valde paucos, Brut. in Cic. Ep. Valdius, pro: validius, Hor. Etiam: valdissime, Sen. 2) *igen, igenis, valóban*; ja, allerdings. Plaut. Not. neque valde opinio est, Cic. pro: valida.

Valdius, Valdissime, vide: Valde.

Vāle! *isten hozzád, légy egészségben!* lebe wohl! gehabe dich wohl! Valete desideria, valete. Ter.

Vālēdico, ĕre, 1. *isten hozzádat mondani, bútsút venni*; das Lebewohl sagen, Abschied nehmen. Ovid.

Vālēdictōrius, a, um, *bútsúvételhez tartozó*; zum Abschiede gehörig. e. gr. oratio. Gloss. *bútsúzó beszéd*; eine Abschiedsrede.

Vālēfācio, ĕre, 3. i. q. Valedico. Apul.

Vālens, tis, o. *egészséges, ép, erős*; gesund stark. 2) *ható, hető, valamit tehető, hatalmas*; mächtig, vermögend. e. gr. ad omnia, Plin. *mindenre forditható, v. szolgáló*; zu allen Dingen dienlich. 3) *tápláló*; nahrhaft. Faba valentior, quam pisum, Cels. Comp. valentior, Superl. valentissimus.

Vālenter, Adv. e. gr. resistere, Col. *erősen, hatalmasan, keményen*; stark, heftig. 2) *hathatósan*; nachdrücklich. Val. Max. Comp. valentius, Ovid. Sup. valentissime.

Vālentia, ae, f. 1. (valeo) *erő, erősség*; die Stärke. Macr. 2) nomen urbium, Liv. hinc: Valentini, incolae earum.

Vālentinus, a, um, ad urbem Valentiam pertinens. 2) Sub. *Bálint, keresztnév*; Valentin. Gloss.

Vālentŭlus, a, um, *erőtetske*; etwas stark. Plaut.

Vălĕo, ui, itum, ēre, 2. v. gr. corpore, Cic. *jól lenni, egészséges lenni*; sich wohl befinden, wohl auf seyn, gesund seyn. Ut, v. quomodo vales? Ter. *hogy vagy?* wie befindest du dich? Optime valeo, Cic. Vale! Cic. *Isten hozzád!* lebe wohl! Jussi eum valere, Cic. *elbútsúztam tőle*; nahm Abschied. Valeat! *maradjon magának*; mag sich fortpacken. v. gr. Si talis est. — valeat. Cic. 2) *tehetős lenni, t. i. testére vagy lelkére nézve, tehetni, véghezviketni valamit*: stark seyn, vermögen, können, gelten, im Stande seyn, z. B. etwas zu thun. Viribus ad luctandum valere, Cic. Quid valeant humeri, Hor. *mit birnak a' vállaim, mit tehetek*; was ich vermag oder zu leisten im Stande bin. Valere animo, Cic. gratia, auctoritate, pecunia, copiis, Caes. opibus valere, Cic. *gazdag lenni*; reich seyn. 3) *érni, jónak, hathatósnak lenni valamire*; vermögen, gelten. Preces valent, Ovid. Conjecturae nihil valent, Cic. Opinio valet in vulgus, Cic. 4) *érni, betsének lenni*; gelten am Werthe, einen gewissen Werth haben. Valet pro denario, Liv. Unus aureus valet pro argentis decem, Liv. Quanti valet, Pand. v. Quantum valet? Plin. *mit ér?* was ist es Werth? 5) *jó, alkalmatos, alkalmaztatható lenni valamire*; gelten, passen, tauglich seyn zu etwas. Definitio in omnes valet, Cic. Valet eo, Cic. *arra való*; dient dazu.

Vălĕrĭāna, ae, f. 1. *gyökönke*; der Baldrian. Val. officinalis, L. *matska gyökönke, matskagyökér, mezeindrdus, terjékfű*; der gemeine Baldrian.

Vălĕrĭānus, a, um, v. gr. milites, Liv. *Valériusi*; Valerisch.

Vălĕrĭus, a, um, cognomen familiae Romanum, Cic. v. gr. Valerius Publicola. Val. Maximus, etc. etiam Adj. v. gr. gens Valeria. Cic.

Vălesco, ĕre, 3. *erősödni, erőre kapni*; stark werden, Kräfte bekommen, zunehmen. Lucr.

Vălētium, ii, n. 2. urbs Calabriae, hodie: Lezna. Mela.

Digitized by Google

tó; veränderlich, leicht zu verändern. Plin.

Vāriantia, ae, f. 1. *külömbség, külömbözés*; Verschiedenheit. Lucr.

Vāriānus, a, um, v. gr. clades. Svet. *Várius*; Varisch, den Quintilius Varus betreffend.

Vāriānus, a, um, v. gr. uva, Plin. *sokszinű, tarka*; bunt, vielfarbig.

Vāriātim, Adv. *külömbféleképpen, külömbözőleg*; verschiedentlich. Gell.

Vāriātio, ōnis, f. 3. *változtatás*; die Veränderung. Plin. 2) *külömbség, külömbözés*; die Verschiedenheit. Liv.

Vāriātus, a, um, *változtatott*; verändert. 2) *tarkázott*; bunt gefärbt. Lucr.

Vāricātor, ōris, m. 3. i. e. qui varicat. Paud.

Vāricātus, a, um, *kétfelétárt, v. tátott*; von einander gesperrt. Cassiod.

Vārico, āvi, ātum, āre, 1. *kétfelétárni, egymástól eltátni*; von einander sperren. Varr. Crura varicare, Quint. *szárait kétfelé hányni, gatsos lenni*; die Füße auseinander sperren, grätschen.

Vāricōsus, a, um, (a varix) *gatsos*; voller Krampfadern. Pers.

Vāricŭla, ae, f. 1. Dimin. a varix. Cels.

Vāricus, Adv. *gatsosan*; die Füße auseinander sperrend. Apul.

Vāricus, a, um, *gatsos, szárait kifelé hányó*; die Füße von einander sperrend, grätschelnd. Ovid.

Vārie, Adv. *tarkán, irombán*; mannigfaltig, bunt. Plin. 2) *külömbféleképpen, sokképpen*; mannigfaltig, verschiedentlich, auf mancherley Art. Cic.

Vāriĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tarkázni*; bunt machen. 2) v. gr. figuras, Aus. *változtatni*; verschieden machen. 3) *tarka lenni*; bunt seyn. Apul.

Vāriĕtas, ātis, f. 3. v. gr. pomorum, Cic. gentium, Cic. *külömbféleség, külömbözőség, külömbkülömbféleség, változóság*; die Mannigfaltigkeit, Verschiedenheit, Abwechselung. 2) v. gr. opinionum, Cic. *külömbség, külömbözés*; die Verschiedenheit. 3) v. gr. in plantis, floribus, Plin. *hasonfaj, válfaj, fajta*; die Abart, Spielart. Botan. 4) *tarkaság*; das Bunte, die Mannigfaltigkeit. Cic. 5) v. gr. exercitus, Cic. Ep. *állhatatlanság*; die Unbeständigkeit.

Vārio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. colores, Lucr. *változtatni, tarkázni*; bunt machen, bunt färben, die Farben abwechseln. Intransit. *tarka lenni*; bunt seyn. Uva variat, Prop. 2) *változtatni, megváltoztatni*; verändern, verschieden machen, umändern. Vocem variare, Cic. Vices variare, Virg. *egymást felváltani*; einander ablösen. Si fortuna variaverit, Liv. *ha a' szerentse változnék*; wenn sich das Glück verändern möchte. Quae auctores variant, Liv. i. e. varie tradunt.

Vāriŏlae, ārum, f. et **Vāriŏli**, ōrum, m. plur. *himlő*; die Blattern, Kinderblattern, Pocken. Med. (vari)

Vārisci, ōrum, m. plur. i. e. Narisci, populi Germaniae; *a' Vojgtusok*; die Vogtländer.

Vārius, a, um, v. gr. uva, Cato. agnus, Varr. *tarka, sokszinű, többszinű*; bunt, buntfarbig. 2) *egymástól külömbözó*; verschieden. Gentes variae linguis, Virg. 3) v. gr. homines, Plin. *külömbféle, sokféle, külömbkülömbféle*; verschieden, mannigfaltig. 4) v. gr. victoria, Liv. *változó*; abwechselnd. 5) v. gr. animus, Sall. *állhatatlan, változandó*; unbeständig, veränderlich, wankelmüthig.

Vārix, īcis, c. 3. *gats, görtsbötyök, görtsin*; die Krampfader, Kropfader an den Schenkeln, worüber man grätschen muß. Cels. et Cic.

Vāro, āre, 1. *meggörbitni*; krümmen. Auct. de lim.

Varro, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, v. gr. M. Terentius Varro, qui de re rustica et lingua latina scripsit; et 2) P. Terentius Varro Atacinus, poëta. Hor. 3) C. Terent. Varro, Consul.

Varrōniānus, a, um, v. gr. miles, Liv. qui sub consule Varrone militavit.

Varum, i, n. 2. fluvius Italiae. Mela.

Vārus, a, um, *görbe*; krumm. 2) *kétfelé kidlló, t. i. egymástól*; auswärts gebogen, von einander abstehend. Cornua vara, Ovid. 3) *gatsos*; krumme Füße habend. Plaut.

Vārus, i, m. 2. *szeplő, sömör*; Sommersprossen und Leberflecken im Gesichte. Plin. 2) *kard, rúd, pózna*;

Digitized by Google

ein Pfahl, eine Stange. 3) fluvius Italiae. 4) cognomen Romanum. Cic.

Vas, vădis, m. 3. *kezes*; jeder gerichtliche Bürge. Hor. Vades dare, Liv. *kezeseket állítni*; Bürgen stellen.

Vas, văsis, n. 3. Pl. vasa, ōrum, *edény, akármelly fa edény, ezüst edény, tserépedény, p. o. hordó, sajtár, tál, fazék, korsó, 's a' t.* jedes Gefäß oder Geschirr, z. B. ein Faß, Schäffel, Schüssel, Topf, Krug ꝛc. Vas vinarium, Cic. Vas potorium. Plin. Vasa argentea, Cic. Malum vas non frangitur. Prov. *rossz pénz nem vész el*; Unkraut verdirbt nicht. Vasa colligere, Col. *valahonnan tovább menni, elköltözni, p. o. a' táborral*; aufbrechen, davon ziehen. Vasa conclamare, Caes. *készülőt hirdetni*; ausrufen, daß man einpacken soll. Vas pertusum, Prov. Lucr. *a' kiben nem áll meg a' szó*; ein Mensch der nichts verschweigen kann.

Vāsallĭtĭum, ii, n. 2. *vasallusok vagy földelbiró jobbágyok védelme*; Schutz des Vasallen. JCt.

Vāsallus, i, m. 2. *vasallus, földelbiró jobbágy*; ein Vasall, Lehnmann. JCt.

Vāsārĭum, ii, n. 2. *bútor pénz, melly az új helytartónak házi eszközökre, 's a' t. adatott*; Geld zu Geschirren oder Meubeln, das dem Statthalter gegeben wurde, Geschirrgeld, Meubelgeld. Cic. 2) *edényekből és bútorokból álló gyüjtemény*; ein Vorrath an Gefäßen und Meubeln. Vitr.

Vāsātes, um, m. pl. populus Aquitaniae. Hinc: Vasaticus, a, um, Auson.

Vāsātus, a, um, i. e. mentula instructus, Lampr.

Vasco, ōnis, m. 3. Pl. Vascones, populus Hispaniae et Galliae. Plin.

Vascŭlārĭus, ii, m. 2. *aranymives*; der Goldschmid. Cic

Vascŭlum, i, n. 2. (Dimin. a vas) *edényke, kis edény*; ein kleines Geschirr oder Gefäß. Plaut. 2) *méhkas, köpü*; ein Bienenkorb. Pallad. 3) id. qu. mentula. Petron.

Vaseus, a, um, v. gr. tibia, Solin. *belől üres*; hohl. 2) id. q. vastus. Vitr.

Vāsio, ōnis, f. 3. urbs in Gallia Narbon. Mela.

Vastābundus, a, um, *pusztító*; verwüstend. Amm.

Vastātĭo, ōnis, f. 3. *pusztítás, rongálás*; Verheerung, Verwüstung. Liv.

Vastātor, ōris, m. 3. *pusztító, elpusztító*; der Verheerer, Verwüster. Ovid.

Vastātōrĭus, a, um, *pusztító*; verheerend, verwüstend. Amm.

Vastatrix, īcis, f. 3. *pusztító, t. i. asszony*; Verheererinn, Verwüsterinn. Senec.

Vastātus, a, um, *elpusztított, lerontott*; verwüstet, zerstört. Cic.

Vaste, Adv. *szélesen, messze*; sehr groß, weit, weit und breit. Cic. 2) *durván, parasztosan*; bäurisch, plump. Vaste loqui. Cic.

Vastesco, ĕre, 3. *elpusztulni*; öde oder wüste werden. Acc.

Vastĭficus, a, um, *pusztító, elpusztító*; wüst machend, verheerend, verwüstend. Cic.

Vastĭtas, ātis, f. 3. *kietlen pusztaság*; die Leere von Menschen und andern Geschöpfen, Einöde. Cic. 2) *pusztaság, elpusztított hely*; die Verwüstung, Wüstency, Einöde. Cic. Italiam ad vastitatem vocare, Cic. *az az: elpusztítni*; verheeren, zu verheeren suchen. 3) *rettentő, v. iszonyú nagyság*; die entsetzliche Größe. Vastitas solis, Plin.

Vastīto, āre, 1. Frequ. *pusztítgatni*; verheeren. Amm.

Vastĭtĭes, ēi, f. 5. id. qu. vastitas, Plaut.

Vastĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. corporis, Gell. *iszonyú nagyság*; übermäßige Größe. 2) *elpusztítás*; die Verheerung, Verwüstung. Cato.

Vasto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agros, Cic. *pusztítni, elpusztítni, rongálni*; wüst machen, verwüsten, verheeren, zerstören. Omnia igni ferroque vastavit, Liv. 2) v. gr. forum, Cic. *pusztán hagyni, pusztává tenni, üresen hagyni*; wüste machen, leer machen, entblößen.

Vastŭlus, a, um, Dimin. a. vastus, Apul.

Vastus, a, um, *puszta, kietlen, a' hol sem emberek, sem állatok nem laknak*; wüst, öde, leer von Menschen, und andern Geschöpfen. Liv. 2) v. gr. homo, Cic. *vad, durva, ügyetlen*; rauh, ungebildet, ungeschickt. 3) *iszonyú, irtóztató, felette nagy, messze és szélesen kiterjedő*; entsetzlich, ungeheuer

Digitized by Google

groß, weit. Mare vastum, Cæs. Vastissimus Oceanus, Ovid.

Vāsum, Vasus, id. qu. Vas, asis.

Vātes, is, c. 3. *jövendőmondó, próféta*; ein Weissager, Weissagerinn, Prophet, Prophetinn. Nep. et Cic. Hac vate suadente, i. e. Sibilla, Cic. Vera fuit vates, i. e. Cassandra, Ovid. 2) *poéta*; ein Dichter, Dichterinn. Maeonius, vates, i. e. Homerus, Ovid. Aeneidos vates, i. e. Virgilius, Ovid. 3) *minden, a' ki a' maga mesterségét fundamentomosan és egész kiterjedésében érti, 's tudományának megfejtő mestere lehet*; jeder, der in seiner Kunst vorzüglich und gleichsam Orakel darin ist, und alles glücklich erklärt. Legum certissimus vates, Val. Max. Medicinae vates, Plin. *fő orvos*; Matador, in der Arzeneykunst.

Vātia, ae, c., 1. i. q. Vatius, Varr.

Vātĭcānus, a, um, v. gr. mons, et pars Romae urbis, Juv.

Vātĭcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Cic.

Vātĭcĭnātor, ōris, m. 3. *jövendölő, jövendőmondó*; ein Weissager. Ovid.

Vātĭcĭnĭum, ĭi, n. 2. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Plin.

Vātĭcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. rem. Ovid. *jövendölni, megjövendölni*; weissagen, prophezeyen. Cic. 2) v. gr. carminibus, Cic. *versekben énekelni, zengeni*; als Dichter singen, besingen. 3) *rajoskodni*; schwärmen, Schwärmer seyn, albernes Zeug reden. Ego forsan vaticinor, Cic.

Vātĭcĭnus, a, um, v. gr. libri, Liv. *jövendölő, jövendölői*; weissagend, weissagerisch, prophetisch.

Vātĭnĭānus, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch, vom Vatinius. Catull.

Vātĭnĭus, ii, m. et Vatinia, ae, f. cognomen Romanum. Hinc: Vatinius, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch. Mart.

Vātĭus, a, um, *horgas, kajmós, görbe, begörbült, behajlott*; einwärts gebogen, krumm. Varr.

Vatrax, ācis, et Vatricōsus, a, um, i. e. qui vitiosis est pedibus, Lucil.

Ve, Conj. disjunct. *vagy*; oder, entweder, oder. Bis, terve; Cic. *két szer vagy háromszor*; zwey oder dreymahl. Plusve minusve, Ovid. *többet vagy kevesebbet, v. vagy többet, vagy kevesebbet*; mehr oder weniger. 2) *és*; und. Neve, pro: neque, Cic.

Ve, Part. insep. negandi; v. gr. vecors, vesanus, etc.

Vēcordĭa, ae, f. 1 *esztelenség, eszeveszettség*; Verstandlosigkeit, Mangel des Verstandes, Wahnsinn. Sallust. 2) *ostobaság, bolondság*; Albernheit, Dummheit. Terent. et Ovid.

Vēcors, dis, o. v. gr. homo, Cic. *eszeveszett, ostoba*; unsinnig, wahnsinnig, albern, dumm.

Vectābĭlis, e, *viketŏ, gyalog vagy kotsin*; was sich tragen oder fahren läßt. Senec.

Vectābŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi*; ein Wagen. Gell.

Vectācŭlum, i, n. 2. *akármelly szállító alkalmatosság, kotsi, hajó's a' t.* ein Fahrzeug. Tertull.

Vectārĭus, a, um v. gr. equus; *kotsibavaló, húznivaló, igás*; zum Fahren gehörig, z. B. Zugpferd. Varr.

Vectātĭo, ōnis, f. 3. *kotsizás, lovaglás*; das Fahren, Reiten. Vectatio et iter reficiunt animum, Senec.

Vectātus, a, um, *kotsizmant*; gefahren. Varr,

Vectiārĭus, ii, m. 2. sc homo, *terekrakó ember*; ein Auflader. Vitr.

Vectĭcŭlārĭus, a, um, *tolvajos*; diebisch. Cato.

Vectīgal, vide: Vectigalis.

Vectīgālĭārĭus, ii, m. 2. *adószedő*; Einnehmer der Einkünfte, (des Staats). Firmic.

Vectīgālis, m. et Vectigal, is, n. 3. *adó, p. o. a' státusnak, királynak*; die Abgaben, die Steuer, der Zoll. Vectigal pendere, Cic. Exigere vectigalia, Pand. *adót szedni, v. beszedni az adót*: die Steuern abfordern, oder einnehmen. Imponere vectigal agro, Cic. *adót vetni a' szántó földre*: Steuer auflegen z. B. auf die Felder, Äcker. 2) *vdm, útakra vetett adó*; der Wegzoll, Wegmauth. 3) *a' státus jövedelme, p. o. a' tartományokból, városokból*; die Renten, Einkünfte

te, Revenüen des Staats. 4) *akármelly magános személynek jövedelme a' jószágából*; die Einkünfte eines Privatmanns. Ex meo tenui vectigali, Cic. 5) *nyereség*; der Gewinn. Magnum vectigal parsimonia, Cic.

Vectĭo, ōnis, f. 3. *vivés, hordozás*; das Tragen. 2) *kotsin, vagy lovon menés*; das Fahren, Reiten. Cic.

Vectis, is, m. 3. *emelő, emelőrúd, emeltyű*; der Hebel, Hebebaum, die Hebestange. Caes. 2) *kortsolya*; die Schiebleiter. 3) *terehordó eszköz*; eine Tragstange, der Trag. Plaut. 5) *tolózár, retesz*; ein Riegel, Schubriegel, Stoßriegel. Vitr.

Vectĭto, avi, atum, are, 1. (Frequ. a. vecto) *hordozni*; tragen führen. Hinc: vectitari, *kotsin v. lovon menni*; fahren, reiten. Arnob.

Vecto, avi, atum, are, 1. Frequ. *vinni, hordani, p. o. kotsin, szekeren, hajón*; führen, tragen oder bringen, z. B. zu Pferde, Wagen, Schiffe, auf der Schulter ꝛc. Virg.

Vecto, vel Vetto, ōnis, m. 3. Plur. Vectones v. Vettones, Populus Hispaniae. Prud. Hinc: Vettonius, a, um, Prud.

Vector, ōris, m. 3. v. gr. asellus, Ovid. *vivő, hordó*; der trägt oder fährt. 2) *a' kit viszmek, útazó*; der fährt, z. B. im Schiffe, Passagier. Cic. 3) *lovagló*; der Reiter. Ovid.

Vectōrĭus, a, um, *hordozó, vivő, szállító, p. o. hajó*; zum Fahren oder überfahren dienlich. Navigium vectorium; *szállító hajó*; ein Transportschiff. Caes.

Vectrix, īcis, f. 3. v. gr. navis, Nol. *menő, vivő, szállító*; fahrend, führend.

Vectūra, ae, f. 1. *kotsinmenés, szekerenmenés, hajónmenés, kotsizás, szekerezés, hajókázás*; das Fahren, die Fuhre zu Wagen oder zu Schiffe. Equi idonei ad vecturam, Varr. 2) v. gr. frumenti, Caes. *vitel, szállítás, p. o. szekeren, hajón*; das Führen, die Fuhre. Pro vectura solvere, Cic. 3) *vitelbér, szállításbér*; Lohn fürs Fahren, Frachtgeld, Fuhrlohn, Frachtlohn. Plaut. Senec.

Vectūrārĭus, a, um, v. gr. bos, Cod. Theod. *igás, húznivaló, p. o. ke-*

tsiba; zum Ziehen oder Fahren dienlich.

Vectūrārĭus, ĭi, m, 2. *béreskotsis, szállítókotsis, (furmányos)*; ein Fuhrmann. Cod. Theod. 2) *útazó kotsis, (landkotsis)*; ein Landkutscher. Gloss.

Vectūrĭones, um, pl. populus Britanniae. Amm.

Vectus, a, um, *vitt, szállított*; geführt. Non.

Vĕgĕo, ēre, 2. Obsol. v. gr. acquora, Enn. *megindítni, megmozgatni*; erregen, in Bewegung setzen. 2) *eleven, friss lenni*; munter seyn, lebhaft seyn. Varr.

Vĕges, ĕtis, o. *eleven, friss, egészséges*; frisch, gesund. Liv.

Vĕgĕtābĭlis, e, *elevenítő*; belebend, erfrischend. Mart. Cap. 2) v. gr. radix, Amm. *növekedő*; wachsend.

Vĕgĕtāmen, ĭnis, n. 3. id. qu. vegetatio. Prud.

Vĕgĕtans, tis, o, *növő*; wachsend. 2) *eleven, élő*; lebend. Phys.

Vĕgĕtātĭo, ōnis, f. 3. *életerő, életető mozgás*; die Lebenskraft, Belebung, belebende Bewegung. Apul.

Vĕgĕtātor, ōris, m. 3. *életető*; der belebt. Anson.

Vĕgĕto, āvi, ātum, āre, 1. *életni, elevenítni, frissítni, erősítni*; beleben, ermuntern, stärken. Gell.

Vĕgĕtus, a, um, v. gr. homo, Cic. oculi. Svet. mens, Cic. *eleven, friss, viddm*; belebt, lebhaft, munter. 2) v. gr. color, Plin. *eleven*; lebhaft. 3) *egészséges, friss*; gesund, frisch. Cic. Comp. vegetior. Sup. vegetissimus. Plin.

Vegrandis, e, v. gr. oves, Varr. *nem igen nagy*; nicht recht groß, klein. 2) v. gr. macies. Cic. *igen nagy, szembetűnő*; sehr groß.

Vĕhātĭo, ōnis, f. id. qu. Vectura, Cod. Theod.

Vĕhĕla, ae, f. 1. id. qu. Vehiculum.

Vĕhĕmens, tis, o. v. gr. homo, in aliquem, Cic. *tüzes, indúlatos, heves*; heftig, hitzig, heftig verfahrend oder handelnd. 2) v. gr. lupus. Hor. *dühösködő*; wüthend. 3) v. gr. ventus, Auct. B. Hisp. *erős, szakos, erős, irtóztató, nagy*; heftig, stark, übermäßig, groß. 4) v. gr. dolor, Plin. frigus. Plin. *kemény, erős, nagy*; streng, stark, groß.

Věhěmenter, Adv., v. gr. agere, Cic. *hevesen, tüzesen*; heftig, mit Heftigkeit. Vehementius, Cic. vehementissime, Caes. 2) v. gr. rogare. Cic. *erősen, nagyon, felette, igen*; heftig, ſtark, ſehr. Vehementissime displicet, Cic.

Věhěmentesco, ěre, *neki hevesedni, erős kezdeni lenni*; heftig werden, ſtark werden. Passio vehementescit, Coel. Aur.

Věhěmentĭa, ae, f, 1. v. gr. odoris, Plin. *erősség*; die Heftigkeit. 2) *ereje, erősszakos volta valaminek, erősszakosság, hevesség*; die Stärke, Heftigkeit. Cell.

Věhes v. Vehis, is, f. 3. v. gr. foeni, Plin. *egy szekér, egy vitel*; eine Fuhre, ein Fuder, Wagen voll.

Věhĭcŭlāris, e. *szekeret, hajót vagy más szállító alkalmatosságot illető, ahoz tartozó*; die Wagen oder das Fuhrweſen betreffend. Cursus vehicularis, Pandect. *posta*; Poſtweſen.

Věhĭcŭlārĭus, a, um, i. q. vehicularis. 2) Fabricator vehicularius. Capit. *kerékgyártó*; der Wagner.

Věhĭcŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi, hajó, szállító eszköz, szán*; jedes Fuhrwerk, Fahrzeug, Wagen, Kahn, Schiff, Schlitten.

Věhis, is, vide: Vehes.

Věho, vexi, vectum, ěre, 3. v. gr. humero, Hor. *vinni, emelni, hordani*; tragen, bringen. 2) v. gr. aliquem plaustro, Tibull. navi, Sil. *vinni, p. o. kotsin, hajón*; führen, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. Hinc: Passiv. vehi, v. gr. curru, navi, Plin. Cic. puppe, Ovid. per aequora, Virg. *menni, p. o. kotsin, szekeren, hajón, 's a' t.* fahren, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. ꝛc. Equo vehi, Nep. In equo vehi, Gell. *lovon v. lóhdton menni, lovagolni*; reiten. 3) *vinni, mint a' víz, a' hajó valamit*; führen. Aqua vehit. navis vehit, nauta vehit, etc. Nauta qui illos vexerat, Ter. Quos vehit unda, Virg. 4) *vinni, hordozni*; tragen, bey ſich führen. Formica vehit ore cibum, Ovid. Dum coelum stellas, dum vehet amnis aquas. Ovid.

Vēĭus, a, um, *Vejusi*; Vejiſch. Prop.

Vējens, Vējentanus, vide. Veji.

Vēji, orum, m. Urbs in Etruria, prope Romam. Hinc: Vejens, tis, *Vejusi*; Vejiſch. Vejentes, i. e. incolae urbis. Liv. Vejentānus, a, um, *Vejusi*; Vejiſch. Liv. Horat. Vejentinus, a, um, i. q. Vejentanus, Cic.

Vējŏvis, is, m. 3. i. e. Jupiter infans Ovid.

Vĕl, Conj. *vagy*; oder: vel, — vel; *vagy — vagy*; entweder, oder. 2) *is, még - is*; auch, ſogar. Carmina vel coelo possunt deducere Lunam. Virg. 3) *legalább*; zum wenigſten. Si nullo alio pacto, vel foenore; Tac. 4) *tsak — is*; auch. Vel ideo, Plaut. 5) *példának okáért*; zum Beyſpiel. Vel, quas proxime accepēram, Cic. 6) Ante Superl. auget significationem vocis. v. gr. Fructum vel maximum cepi, Cic. Vel maxime. Cic. *felette igen, igen nagyon*; gar ſehr.

Vēlābrensis, e, v. gr. caseus, Mart. i. e. ex platea, cui nomen Velabrum est.

Vēlābrum, i, n. 2. platea Romae. Hor.

Vēlāmen, ĭnis, n. 3. *terítő, takaró*; die Hülle, Decke. 2) *öltözet, felső köntös*; Kleidung, Gewand. Ovid. et Virg.

Vēlāmentum, i, n. i. q. velamen. Cels.

Vēlāris, e. *szélvitorlákat vagy előzáket v. kárpitokat illető*; die Segel oder Vorhänge betreffend. Plin.

Vēlāto (Abl.) Adv. *titokban, rejtekben*; im Verborgenen. Ter.

Vēlĕda, ae, f. Nom. pr. virginis quam Germani divino cultu prosequebantur. Tac.

Vēles, ĭtis, m. 3. *könnyű fegyveres katona, tsatázó, portázó*; ein leichte bewaffneter Kriegsmann. Liv. Velites, Plur. *a' táborból, az ellenségre kitsapó, és azt szüntelen nyughatatlanságban tartó sereg, háborgató sereg*; neckende und ſcharmützirende Truppen. 2) Trop. scurra veles, Cic. *ingerkedő*; der andere neckt.

Vēlĭa, ae, f., urbs Lucaniae. Hor. 2) mons Romae, Liv.

Vēlĭensis, e, ex urbe Velia, Cic.

Vēlĭfer, a, um, *vitorlás, vitorlahordó*; Segel tragend. Ovid.

Vēlĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *vitorlázás*,

Digitized by Google

vitorlás hajóval való mends, a' szél segitsége által; das Segeln. Cic.

Vēlĭfĭcĭum, ii, n. 2. id. qu. Velificatio. Cic.

Vēlĭfĭco, avi, atum, are, 1. *vitorlázni, vitorlás hajóval menni*; segeln. Prop.

Vēlĭfĭcor, ātus sum, ari, Dep. 1. *vitorlázni, hajózni*; segeln. Prop. 2) v. gr. honori, Cic. *kedvezni neki*; begünstigen.

Vēlĭfĭcus, a, um, *evező, menő*, p. o. *hajó*; segelnd. Plin.

Vēlīnus, a, um, v. gr. portus; *Véliai*; Velisch. Lacus Velinus, Cic. in regione Sabinorum.

Vēlĭtāris, e. v. gr. pugna, Liv. *portázó, könnyű fegyveres katonasági*; leichte Truppen betreffend.

Vēlĭtātĭo, ōnis, f. 3. *portázás, tsatázás*; das Scharmuziren. Plaut.

Vēlĭternīnus, a, um, i. q. Veliternus.

Vēlĭternus, a, um, *Velitrai*; Velitrisch. Liv.

Vēlītes, um, m. pl. vide: Veles.

Vēlĭtor, atus sum, ari, Dep. 1. *portázni, könnyű szerrel verekedni, tsatázni*; scharmúziren. Apul. 2) *veszekedni*; zanken. Plaut. 3) v. gr. armis, Apul. *próbát vívni*; im Kämpfen einen Versuch machen.

Vēlĭtrae, arum, f. pl. urbs in Latio. Liv.

Vēlĭvŏlans, tis, i. q. velivolus, Cic.

Vēlĭvŏlus, a, um, *vitorlás*; mit Segeln versehen, segelvoll. Ovid.

Vellātūra, ae, f. *kotsizás, szekerezés*; das Fahren, Fuhrwesen. Varr.

Vellējus, i, m. 2, cognomen Romanum, etiam Adj. Vellejus, a, um.

Vellĕrĕus, a, um, *gyapjúból való*; aus Wolle. Auson.

Vellĭcātim, Adv. *darabonként, megszaggatva*; stückweise, nicht zusammenhangend. Sisenn.

Vellĭcātĭo, ōnis, f. 3. *rángatás*; das Rupfen, Zupfen. 2) *ingerlés, sértegetés*; das Necken, Sticheln. Sen.

Vellĭco, avi, atum, are, 1. (Freq.) *rángatni, tsibdlni, tépni, szaggatni*; rupfen, zupfen, raufen, kneipen. Plaut. 2) Trop. *szóval sértegetni, vagdalni*; mit Worten durchziehen, anstechen, sticheln. Cic. 3) Met. v. gr. animum, Sen. *élesziteni*; ermuntern.

Vello, velli et vulsi (volsi), vulsum (volsum), ĕre, 3. v. gr. lanam, Varr. capillos, Ovid *tépni, kitépni, szaggatni*; rupfen, abrupfen, raufen, ausraufen. 2) v. gr. poma, Tibull. *leszaggatni, letépni*; abreißen, abpflücken. 3) v. gr. barbam, Hor. *húzni, rángatni*; zupfen. Aurem vellere, Virg. Prov. *meghúzni a' fülét, emlékeztetni valamire*; am Ohre zupfen, an etwas erinnern.

Vellus, ĕris, n. 3. *lenyírt gyapjú*; abgeschorene Wolle. Varr. 2) *lehúzott gyapjas v. szőrös bőr, juhbőr, báránybőr*; Schaffell, Schafpelz, Lammfell, das Vließ. Vellus aureum; *arany gyapj*; das goldene Vließ. Vellus leoninum Ovid. *oroszlán bőr*; Löwenfell. 3) vellera, Calp. i. e. oves.

Vēlo, avi, atum, are, 1 v. gr. caput, Cic. *betakarni, eltakarni, befedni, betakargatni*; verhüllen, bedecken. 2) v. gr. tempora myrto. Virg. *körülkeríteni*; umwinden. 3) Trop. v. gr. scelus scelere. Plin. *elrejteni, eltitkolni, elfedezni*; verhüllen, verbergen.

Vēlōcĭtas, ātis, f. 3. (velox), *gyorsaság, sebesség*; Geschwindigkeit, Schnelligkeit. Cic.

Vēlōcĭter, Adv. *gyorsan, sebesen*; geschwind, behend, schnell. Ovid. velocius, Cic. velocissime, Cic.

Vēlox, ōcis, o. v. gr. cervus, Virg. *gyors, serény, sebes*; geschwind, behend, schnell. Juvenes veloces, Liv. Pedites velocissimi, Caes.

Veltēlīni, ōrum, m. plur. i. e. incolae vallis Tellinae in Helvetia, Geogr.

Vēlum, i, n. 2. *akármi terítő, takaró*; eine Hülle, alles, womit man alles verhüllen oder bedecken kann. 2) *kárpit, fedező*; ein Vorhang, Plin. Ep. 3) *vitorla, hajóvitorla, mellynélfogva a' szél hajtja a' hajót*; ein Segel. Vela dare ventis, vel in altum, Liv. *szélnek eresztení v. kitérjeszteni a' vitorlákat*; segeln. Vela contrahere, Hor. 4) Met. pandere orationis vela, Cic. *hosszasan beszélleni valamiről*; weitläufig von einer Sache reden

Vēlut, v. Vēlŭti, Adv. *mint, valamint*; wie, gleichwie, so wie. Velut he-

Digitized by Google

sterno die, Cic. Veluti pecora, Sallust. 2) *példának okáért, például*; zum Beyſpiel. Cic.

Vēna, ae, f. 1. *ér, vérér*; die Vene oder Blutader. Cic. Venam incidere, Cic. vel aperire, Tacit. *eret vágni*; die Ader öffnen, zur Ader laſſen. 2) pro: arteria; *verőér, szökőér, pulszus*; die Pulsader. Cic. 3) Trop. *ér, ere a' víznek, értznek, 's a' t.* die Ader, der Gang, des Waſſers, der Metalle. Vena aeris, argenti, auri, Cic. Hinc: vena poetica vel poetarum, Hor. i. e. facilitas in fingendo. 4) v. gr. venae foliorum, Plin. *a' leveleknek hotsdnyerei*; die Rippen und Streifen der Blätter.

Vēnābŭlum, i, n. 2. *vadászkés, vadászdárda*; ein Jagdſpieß. Cic.

Vēnāfrum, i, n. 2, urbs Campaniae. Hor.

Vēnālis, e, *eladó, árros, árrúba botsátott*; feil, zu verkaufen, für Geld zu haben. Hortos venales habere, Cic. 2) Met. *megveszthetető, t. i. pénzzel*; feil, für Geld oder Geſchenke zu haben, zu beſtechen, der ſich beſtechen läßt. Habere fidem venalem, Cic. 3) venales, Hor. sc. servi; *rabszolgák*; Sclaven.

Vēnālĭtas, ātis, f. 3. *eladóság*; das Feilſeyn. Cod. Just.

Vēnālĭtārĭus, ii, m. 2. *rabszolgakkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. Ulp.

Vēnālĭtĭus, a, um, *eladó, árrúba vetett*; feil, zu verkaufen. Petron. 2) Subst. *rabszolgakkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. JCt.

Vēnātĭcĭus, a, um, i. q. venaticus, Ammian.

Vēnātĭcum, i, n. 2. *vadászatvám*; der Jagdzins. JCt.

Vēnāticus, a, um, *vadászati, vadászatbeli*; die Jagd betreffend, dahin gehörig. Canis venaticus, Cic. *vadászkutya*; ein Jagdhund.

Vēnātĭo, ōnis, f. 3. (venor) *vadászat, vadászás*; das Jagen, die Jagd. Cic. 2) *vad, mellyet vadásznak, vadhús*; das Wild, Wildbret. Liv.

Vēnātĭtĭus, a, um, id. qu. Venaticius.

Vēnātor, ōris, m. 3. *vadász*; der Jäger. Cic. etiam Adject. v. gr. canis Virg. *vadászó, vadász*; jagend, zur Jagd gehörig. 2) Trop. *valamire vigyázó, vizsgálodó*; Jäger, der auf etwas Jagd macht oder lauert, oder zu erforſchen ſucht. Venator naturae, Cic.

Vēnātōrĭus, a, um, *vadász, vadászatra való*; dem Jäger oder zur Jagd gehörig. Nep.

Vēnātrix, īcis, f. 3. v. gr. dea, ursa; Ovid. *vadászó, vadász*; jagend, Jägerinn.

Vēnātūra, ae, f. 1. *vadászás, vadászat*; die Jagd. Venaturam facere oculis, Plaut. *lesni, leselkedni*; Jagd mit den Augen machen, i. e. lauern.

Vēnātus, us, m. 4. *vadászat*; das Jagen, die Jagd. Cic.

Vendax, ācis, *árúló, eladni szándekozó*; gern verkaufend. Varr.

Vendibĭlis, e, *könnyen eladható*; leicht zu verkaufen. 2) Met. v. gr. puella, Ovid. oratio, Cic. *kedves, kellemetes*; beliebt oder angenehm.

Vendĭco, are, vide: Vindico.

Vendĭtārius, a, um, *eladó*; feil. Plaut.

Vendĭtātĭo, ōnis, f. 3. *árúlás, árrúba botsátás*; das Feilbiethen, Ausbiethen zum Verkaufe. 2) Trop. *kérkedés valamivel, mutogatás, fitogtatás*; die Anpreiſung, Prahlerey, das Großthun. Cic.

Vendĭtātor, ōris, m. 3. *dítsekedő, kérkedő*; Großthuer, Prahler. Tacit.

Vendĭtĭo, ōnis, f. 3. *eladás*; der Verkauf, die Verkaufung. Cic.

Vendĭto, avi, atum, are, 1. (Freqa). *árúlgatni, eladni szándekozni, kindlkozni vele*; verkaufen wollen, zum Verkaufe ausbiethen, feil biethen. Cic. 2) Trop. *dítsérni valamit, kérkedni valamivel*; rühmen, prahlen, anpreiſen. Auct ad Her. operam suam alicui, Liv. v. gr. se alicui venditare, Cic. *magát kérkedéssel valakinél bészinleni, szolgálatját ajánlani*; ſich anpreiſen, ſich zu inſinuiren ſuchen bey Jemanden, ſich einem anbiethen.

Vendĭtor, ōris, m. 3. *adó, eladó, a' ki eldd valamit*; der Verkäufer. Cic.

Vendĭtrix, īcis, f. 3. *eladó asszony, a' ki árúl valamit*; Verkäuferinn. Pandect.

Vendĭtus, a, um, *eladott, eladatott*; verkauft. Mart.

Digitized by Google

Vendo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. (pro: venum do) *eladni*; verkaufen, für Geld hinzeben. Aliquid pecunia grandi vendere, Cic. 2) *drúlni, árúba vetni v. botsátni*; feil bieten, feil oder zu verkaufen haben. Ter. Quid vendis, Caes. *mit drulsz?* was haſt du zu verkaufen. 3) Trop. v. gr. patriam auro; Virg. *eldrulni, p. o. hazáját*; verkaufen, verrathen. 4) *ditsérni, magasztalni*; loben, anpreiſen. 5) Met. *valamit más dolog helyett ajánlani, annak adni ki, a' helyett drúlni*; eine Sache für etwas anderes ausgeben, oder verkaufen.

Vĕnĕdi, orum, m. pl. *a' Venduszok, Németországi nép*; die Wenden, ein Volk Deutſchlands. Tacit.

Vĕnēfĭca, ae, f. 1. *bájoló, boszorkány*; eine Zauberinn, eine Hexe. Cic.

Vĕnēfĭcium, ĭi, n. 2. *méreggeletetés v. ölés*; Vergiftung, auch Giftmiſcherey. Plin. 2) *bűbájolás, boszorkányság*; die Zauberey, Hexerey. Cic.

Vĕnēficus, a, um, *méregtsindító*; giftmiſcheriſch, vergiftend. Ars venefica, Plin. 2) *bűbájoló, meglégző, megrontó*; zauberiſch. 3) *mérges*; giftig. Sidon.

Vĕnēficus, i, m. 2. *méreggel etető*; ein Vergifter. 2) *bájoló, boszorkánymester*; ein Zauberer. Plaut.

Vĕnēnārius, a, um, v. gr. calix, Tert. *mérges, méregnek való*; Gift betreffend, dahin gehörig. 2) Subst. *méregtsindító, méregkeverő*; ein Giftbereiter, Giftmiſcher. Sueton.

Vĕnēnātus, a, um, *mérges, méreggel kevert*; vergiftet, giftig. Vipera venenata et pestifera, Cic. Comp. venenatior. Sup. venenatissimus, Plin.

Vĕnēnĭfer, a, um, *mérgethordozó*; Gift tragend oder bey ſich habend, giftig. Ovid.

Vĕnĕno, āvi, ātum, āre, 1. *megmérgezni, méreggel elegyítni*, v. *keverni*; vergiften. Lucret. 2) *megigézni, megbájolni, megrontani*; bezaubern, verhexen. Ovid. 3) *megfesteni*; färben. Gell.

Vĕnēnōsus, a, um, *méreggel teljes, mérges*; voller Gift, giftig. Auguſtin.

Vĕnēnum, i, n. 2. *méreg*; das Gift. Aliquem veneno tollere, Cic. *valakit méreggel megöltetni*; einen mit Gift vergeben. 2) *akármelly nedv, kenőcs, kenet*; jeder Saft, die Salbe. 3) *tsigavérszín*; die Purpurfarbe. Assyrio fucari veneno. Virg. 4) *piroslító, ortzakenő*; die Schminke. Ovid. 5) *bűbájos eszköz, igéző szer*; ein Zaubermittel, Zaubertrank. Cic.

Vĕnĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *eladó lenni, drultatni*; feil ſeyn, verkauft werden. Quanti venierant? *hogy adódtak?* wie theuer wurden ſie verkauft. Cum magno venissent. Cic. sc. pretio.

Vĕnĕrābĭle, is, n. 3. *szentség, megszentelt ostya*; das hochwürdige Gut. Das iſt in der römiſch-katholiſchen Kirche die geweihte Hoſtie, die zu gewiſſen Zeiten zur Verehrung und Erweckung größerer Andacht, in einer Monſtranz ausgeſtellt wird. Gloss.

Vĕnĕrābĭlis, e. *tiszteletre méltó, tiszteś*; verehrenswerth, ehrwürdig. Liv. venerabilior, Liv. 2) *tiszteletmutató, tiszteletadó*; Ehre und Achtung erweiſend, ehrfurchtsvoll. Val. Max. 3) *tisztelt, tiszteletben lévő*; verehrt, Ehre genieſſend. Lucan.

Vĕnĕrābĭlĭter, Adv. *tiszteléttel*; mit Verehrung, ehrfurchtsvoll. Val. Max.

Vĕnĕrābundus, a, um, *tiszteléndő*; verehrend, ehrfurchtsvoll. Liv.

Venerandus, a, um, *tiszteletre méltó, tiszteś, tiszteléndő*; ehrwürdig. Sen.

Vĕnĕranter, Adv. *tiszteléttel*; verehrend, mit Verehrung. Tertull.

Vĕnĕrāntĭa, ae, f. 1. *tiszteléndőség*; die Ehrwürdigkeit, der Titel der Aebte. Eccles.

Vĕnĕrārĭus, a, um, pro: venereus, Petron.

Vĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *tiszteś, tisztelet, betsület*; Verehrung, Hochachtung, Reſpect. Cic. 2) *tiszteletre méltó bets*; Ehrwürdigkeit, ehrwürdige Größe. Tacit.

Vĕnĕrātor, ōris, m. 3. *tiszteló*; der Verehrer. Ovid.

Vĕnĕratus, a, um, *tisztelt*; verehrt. Ceres venerata, Hor.

Vĕnĕrĕus, vel Vĕnĕrius, a, um, *Vénusi*; die Venus oder Liebesgöttinn betreffend, dahin gehörig.

Digitized by Google

Sacerdos venereus, Plaut. 2) *fajtalan, buja*; geil, unkeusch. Cic. Voluptates venereae. 3) lues venerea, Med. *bujasüly, bujakórság, frantzú*; die Venusseuche, Franzosenkrankheit. 4) venereus jactus, Cic. *legszerentsésebb vetés a' kotzkával*; der beste Wurf in dem Würfelspiele.

Vĕnĕrus, a, um, vide: Venereus.

Vĕnĕrĭvágus, a, um, *buja, fajtalan a' szerelemben*; ausschweifend in der Liebe. Varr.

Vĕnĕro, āre, pro: veneror, *tisztelni*; verehren. Plaut.

Venero, āre, 1. (Venus) *nőszni*; fleischlich sich vermischen, sich begatten. Hygin.

Vĕnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. *tisztelni, tisztelettel lenni v. viseltetni erdnta, tiszteletben tartani*, verehren, seine Ehrfurcht an den Tag legen. Deos sancte venerari, Cic. Amicos venerari, Ovid. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *aldozatosan kérni, esedezni*; ehrerbiethig bitten, anflehen. 3) venerari, Pass. *tiszteltetni, tiszteletben tartatni*; geehrt werden. Plaut.

Vĕnĕti, ōrum, m. pl. *a' Velentzések, Velentzeiek*; die Venetier. Capit.

Vĕnĕtia, ae, f. 1. *Velentze, város (és ahoz tartozó tartomány volt az előtt)*; Venedig, eine Stadt, vormahls auch eine Landschaft in Italien.

Vĕnĕtĭānus, a, um, *Velentzei*; Venetianisch. Capit.

Vĕnĕtĭcus, a, um, i. e. ad Venetos pertinens, Caes.

Vĕnĕtus, a, um, *Velentzei, Venétziai, Velentzés*; in oder aus Venedig, Venedisch. 2) v. gr. color; Veg. *tengerszin*; Meergrün. 3) Subst. *Velentzés*; ein Venetianer. Capit. 4) lacus Venetus; *a' Velentzéstó*; der Bodensee. Mela.

Vĕnĭa, ae, f. 1. *tetszés, jókedv, szivesség, hajlandóság*; jede Willfahrung, Gefälligkeit, Gnade, der Gefallen. Da veniam hanc mihi, Ter. *tedd velem ezt a' szivességet*; thue mir den Gefallen. Ab Jove veniam peto, ut, Cic. 2) *engedelem*; die Nachsicht, Erlaubniß. Detis hanc veniam, ut, Cic. *engedjétek meg, hogy*; erlaubet mir, ꝛc. Veniam petere, Tert. *engedelmet kérni*; um Erlaubniß bitten. 3) *megengedés, botsánat, megbotsátás*; die Nachsicht, Verzeihung, Vergebung, Erlassung. Veniam alicui dare, Cic. Veniam errati impetrare, Cic. Veniam petere, Cic. *engedelmet v. botsánatot kérni*; um Verzeihung oder Vergebung bitten.

Vĕnĭābilis, e, i. q. venialis, Sidon.

Vĕnĭālis, e. *megbotsáthato, elengedhető*; verzeihlich. Macrob.

Vĕnĭcŭla, ae, i. q. Venucula.

Vĕnĭlĭa, ae, f. 1. Non. pr. nymphae, matris Turni, Virg.

Vĕnĭo, vēni, ventum, īre, 4. v. gr. domum, Romam, ad urbem, Cic. *jönni, menni, t. i. gyalog, kotsin, lovon 's a' t. valahova*; kommen, z. B. gehend, fahrend, reitend. Romam venit, Cic. *Rómába ment*; er kam nach Rom. Roma, v. a Roma venit, Cic. *Rómából jött*; er kam von Rom. In vitam venire, Cic. *a' világra jönni, v. születni*; auf die Welt kommen, geboren werden. 2) Trop. *jönni, esni, jutni*; kommen, gerathen, fallen. In consuetudinem venire, Cic. *szokásba jönni, szokássá lenni, szokásba menni*; in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden. In discrimen venire, Cic. *veszedelembe kezdeni forogni, v. lenni*; in Gefahr kommen. In mentem venire, Cic. *eszébe jutni*; in die Gedanken kommen, einfallen. Multa mihi veniebant in mentem, Cic. In v. ad buccam venire, Cic. *szájjára jönni*; in den Mund kommen. Quid quid ad buccam venit, Non. Ad aures venit, Cic. *fülembe jött, meghallottam*; es ist mir zu Ohren gekommen. In dubium venire, Cic. *kétséghe kezdeni jönni, kétséghe hozódni*; bezweifelt werden. Sub adspectum venire, Cic. *szeme eleibe kerülni, jönni v. menni*; unter die Augen kommen. Ad nihilum venire, Cic. *semmivé lenni v. tétetni*; vernichtet werden, zu Grunde gehen. Venit in discrimen famae, Cic. *rossz hirbe keverték, veszett nevét költötték*; man hat ihn verschrien. In oblivionem venire, Cic. *elfelejtődni, feledékenységbe menni*; vergessen werden. In usum venire, Plin. *szokássá lenni, szokásba*

menni: gewöhnlich werden. In suspicionem venire; Nep. *gyanúba esni*: in Verdacht kommen. In proverbium venire, Liv. v. in consvetudinem proverbii venire, Cic. *példabeszéddé lenni v. válni*, *példabeszédbe jönni*; zum Sprichworte werden. In quaestionem venire, i. e. quaeri, Virg. 3) *jönni*, *következni*, *közelgetni*, *mint az idő*; kommen, folgen. Annus veniens, Cic. 4) *jönni*, *kerülni*; kommen, dahin kommen. Res ad manus venit, Liv. *ütközetre kelt a' dolog*; es ist zum Treffen gekommen. 5) in familiaritatem alicujus venire, Cic. *valakivel jó esmeretségbe v. barátságba esni*; mit einem vertraut werden. 6) *jönni*, *hárulni*, *részesévé lenni*, *részesülni benne*; kommen, betreffen, zu Theil werden, wiederfahren. Majus commodum reipublicae venturum, Sall. 7) *esni*, *történni*, *megesni*, *megtörténni*; sich ereignen, zutragen, verfallen. Haec ubi veniunt, Cic. Qui hoc venit? Liv. *hogy történt az?* wie hat sich das zugetragen? 8) nomine aliquo venire, Cic. *nevezetni*; genennet werden. Qui amicorum nomine veniunt, non semper sunt amici. Erasm. 9) *nőni*, *teremni*; wachsen, hervor kommen. Hic segetes, illic veniunt felicius uvae, Virg. Arbores sponte veniunt, Virg. 10) laudandus venit, Sid. *dicséretet érdemel*, *dicséretre méltó*; er ist zu loben. 11) venire; pro, esse, aut adparere; v. gr. Veniens in corpore virtus, Virg.

Vēnītus, a, um, pro: venditus, *eladott*; verkauft. Sedul.

Venonēnses, um. pl. populus Helvetiae. Geogr.

Vēno, are, i. q. venor.

Vēnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *vadászni*; jagen. Pisces venari, Plin. *halászni*; fischen. Apros in mari venari, Plaut. Prov. *képtelen dologba törni fejét*; ungereimte Dinge thun. 2) Trop. *utánna járni valaminek*, *valamit hajhászni*, *vadászni*: nach etwas streben, etwas zu erlangen suchen, jagen, Jagd machen auf etwas. Venari gloriam, Cic. vel. laudem, Auct. ad Her.

Vēnōsus, a, um, *eres*; aderig, voller Adern. Cels.

Venter, tris, m. 3. *has*; der Bauch, Unterleib. Cic. 2) *gyomor*; der Magen. Liv. Ventri operam dare, Plaut. Cor ipsi in ventre est, Plaut. *minden gyönyörüsége az evés ivás*, *csak a' hasának áldozik*; sein einziges Vergnügen besteht im Essen und Trinken. 3) ventres; *a' belek*; die Gedärme Colum. Ventrem movere, Plaut. *a' hasat meghajtani*; Stuhlgang bringen. Ventrem ferre, Liv. a) *terhes lenni*, *terében lenni*; schwanger seyn. b) *az állatokról*: *hasas lenni*; trächtig seyn.

Ventidiānus, a, um, *Ventidiusi*; Ventidisch, den Ventidius betreffend ꝛc. Cic.

Ventĭgĕnus, a, um, *szeltámasztó*; Wind zeugend oder hervor bringend. Lucret.

Ventĭlābrum, i, n. 2. *szórólapát*; die Schwinge, Wurfschaufel. Colum.

Ventilātĭo, ōnis, f. 3. *szórás*, *megszórás*, *szelelés*; das Würfeln, Schwingen, Lüften. Plin.

Ventĭlātor, ōris, m. 3. *szelelő*, *szóró*; der Schwinger, Worfler, z. B. des Getreides. Colum. 2) *gaukler*, *szemfényvesztő*; Gaukler, Taschenspieler. Quintil.

Ventĭlo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. frumentum, Plin. *megszelelni*, *megszórni*; wurfeln. 2) *szelet tsinálni*, *rászellőzni*, *szelet hajtani reá*, *legyezni*; Luft machen, fächern. Suet. 3) *lebegtetni*, *fujni*; schwingen, blasen. Ventilat aura comas, Ovid. 4) Trop. v. gr. concionem, Cic. *élesztení*, *lázzasztani*; anfachen, erregen. 5) v. gr. rationes, JCt. *megvizsgálni*, *p. o a' számadást*; durchsehen, untersuchen.

Ventĭo, ōnis, f. 3. (venio), *megjövetel*, *megérkezés*; das Kommen, die Ankunft. Plaut.

Ventĭto, āre 1. (Frequ.) *jönni menni*, *járogatni*, *jödögélni*, kommen, besonders oft. Cic.

Vento, are (Frequ.) idem. Varr.

Ventosa, se, f. 1. *köppöly*; der Schröpfkopf. Chir.

Ventōse, Adv. *széllel tele*, *felfúvódva*; voll Wind. Apul.

Ventōsĭtas, ātis, f. 1. v. gr. stomachi, Aqul. *felfúvódottság*; das Vollseyn, der Wind, Blähung. Apul. 2) Trop. *szeles kérkedékenység*;

Digitized by Google

die Windmacherey, das Vollseyn von Eitelkeit. Fulgent.

Ventōsus, a, um, *szeles*; voll Wind, windig. Autumnus ventosus, Plin. Ventossissima regio, Plin. 2) Trop. v gr. homo, Cic. *kiá, kérkedékeny*; eitel, prahlerisch. 3) *szeles, dlhatatlan*; windig, unbeständig. Homo ventosissimus, Lepid. 4) v.gr. equi, Ovid. *gyors, sebesfutó, könnyü*; leicht, schnell.

Ventrāle, is, n. 3. *kasheveder*; der Bauchgurt. Plin.

Ventrālis, e. *hasat illetö, hasbéli*; den Bauch betreffend. Macr.

Ventricōla, ae, c. 1. *hasnevelö, a' ki tsak a' hasát hizlalja*; der seinen Bauch pflegt, Bauchdiener. August.

Ventricōsus, a, um, *kasas, pohos*; dickbäuchig. Plaut.

Ventricūlātio, ōnis, f. 3. *kastsikarás, kasfájás*; das Bauchwehe oder Bauchgrimmen. Coel. Aur.

Ventricūlōsus, a, um, *kasfájós*; mit dem Bauchwehe behaftet. Coel. Aur.

Ventricŭlus, i, m. 2. Dimin. *kasatska*; der Bauch. Juv. 2) *gyomor*; der Magen. Cels. 3) *üreg, szivüreg*; die Höhle, die Kammer, z. B. des Herzens. Cic.

Ventriflŭus, a, um, v. gr. remedium, Coel. Aur. *kashajtó*; laxirend, purgirend.

Ventrĭlŏquus, a, um, *kasdból beszélló*; aus dem Bauche redend. Tertull.

Ventrĭōsus, a, um, *nagy v. pohos kasú*; großbäuchig. Plaut.

Ventrŭōsus, vel Ventrōsus, a, um, i. q. ventriosus, Plin.

Ventŭlus, i, m. c. (Dimin. a ventus), *szellö, kis szél*; der Wind, etwas Wind. Ter.

Ventūrus, a, um, (venio) *jövendö*; kommend, erfolgend. Sid.

Ventus, i, m. 2. *szél*; der Wind, der wehet. Cic. Ventus Boreas, Nep. *éjszakiszél*; der Nordwind. Verba in ventos dare, Ovid. *hijjdba beszélni, vesztegetni a' szót, a' falnak beszélni*; in den Wind reden, vergeblich reden. Venti secundi, Cic. *jó v. kedvezö szél, szerentse*; günstiger Wind, Glück. 2) Met. colligere ventum popularem, Cic. *a' népnek kedvét keresni, v. kedvét megnyerni igyekezni*; den Beyfall des Volks zu erlangen suchen. 3) *hir*; das Gerücht. Coel. in Cic. Ep. 4) *vékony selyem köntös*; ein dünnes seidenes Gewand. Petr.

Vĕnŭcŭla, ae. uva, Hor. *szöllö neme*; eine Art Weintrauben.

Vĕnŭla, ae, f. 1. *eretske*; ein Äderchen. Cels.

Vĕnum, Acc. a Nom. Ius. Venus, i, Venum ire, Liv. *eladódni*; verkauft werden. Venui subjicere, Apul. *eladni*; verkaufen. Veno exercere aliquid, Tac. *kereskedni vele*; mit etwas handeln.

Vĕnumdo v. Venundo, dĕdi, dătum, dăre, 1. *eladni*; verkaufen. Cic.

Vĕnundatus, a, um, *eladódott*; verkauft. Amm.

Vĕnus, ĕris, f. 3. *Vénus, a' szerelem istenasszonya*; die Venus, Göttin der Liebe. Venus puer, i. e. Cupido. 2) *szerelem*; die Liebe als Leidenschaft. Venus marita, Ovid. *házassági szeretet*; die eheliche Liebe. Sine Cerere et Baccho friget Venus, Ter. 3) *bujaság, buja szerelem*; die Geilheit. Promus in venerem, Ovid. *bujaságra hajló, szerelmes*; der Geilheit ergeben. 4) *szeretö, mátka*; die Liebste, Geliebte. Virg. 5) *kellem, kellemetesség, szépség*; die Annehmlichkeit, Lieblichkeit, der Reiz, die Gratie. Plin. 6) *szépség*; die Schönheit. Quint. 7) *egy bolygótsillag vagy planéta, esthajnaltsillag*; der Abendstern, Morgenstern, Venusstern, ein Planet. Stella Veneris. 8) dies Veneris, *péntek*; der Freytag. Astr. 9) *réz*; der Kupfer. Chym.

Vĕnus, i, m. 2. vide: Venum.

Vĕnūsia, ae, f. 1. urbs Apuliae, locus natalis Horatii, Poetae Lyrici. Juv.

Vĕnūsīnus, a, um, *Venúsiai*; Venusisch. Venusini, pl. i. e. incolae urbis Venusiae. Liv.

Vĕnustas, ātis, f. 3. *asszonyi szépség, kellemetesség*; die weibliche Schönheit. Cic. 2) *kellemetesség, kedvesség, p. o. a' beszéddben*; die Lieblichkeit im Reden. Cic. 3) *gyönyörködtetö elmésség*; der feine Witz, die Naivität. Hominum venustas et facetiae, Cic.

Vĕnuste, Adv. *szépen, ékesen, kellemetes módon*; schön, artig, lieb-

Digitized by Google

lich. Coel. in Cic. Ep. venustius, Senec. venustissime, Quintil.

Věnusto, are, 1. *ékesítni, kellemetesítni*; schön oder anmuthig machen, schmücken. Naev.

Věnustŭlus, a, um, Dimin. *ékesetske, szépetske*; etwas schön, anmuthig, artig, lieblich, annehmlich. Plaut.

Věnustus, a, um, *szép, ékes, kellemetes, díszes*; schön, anmuthig, reitzend der Gestalt nach, reitzend. Diva venustissima Venus, Plaut. Adspectus venustus, Vitr. Venustissima dicta, Quintil. 2) *módos, magakedveltető, kedves*; anmuthig im Reden und Betragen, manierlich. Cic.

Vēpallĭdus, a, um, *igen halaványy*, sehr blaß. Horat.

Vēprĕcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a vepres) *tövisbokrotska, tsipkebokor*; ein kleiner Dornstrauch, Dornsträuchlein. Cic.

Vepres, is, c. 3. *tövisbokor, bajbontsa*; ein Dornstrauch. Cic.

Veprētum, i, n. 2. *tsipkebokros, bajbontsos hely*; ein Ort voller Dornsträuche, Dornhecke. Col.

Ver, vĕris, n. 3. *tavasz, kikelet*; der Frühling, Lenz. Cic. Vere, *tavasszal*; im Frühlinge. Varr. Vere primo, i. e. initio veris, Plin. 2) Met. *ifjúság, ifjúi kor*; die Jugend. Cic. 3) *tavaszi fű, v. virdgok*; was im Frühlinge wächst oder zum Vorscheine kommt. Breve ver populantur apes, Mart. i. e. flores.

Vĕrācĭtas, ātis, f. 3. *igazmondóság*; die Wahrhaftigkeit, Wahrheitsliebe im Reden. Cassiod.

Vĕrācĭter, Adv. *valódiban, igazán*; wahrhaftig. Augustin. Veracissime creditur, Idem.

Vĕrātrix, īcis, f. 3. *jövendőmondó asszony*; eine Weissagerinn. Apul.

Vĕrātrum, i, n. 2. *zászpa*; die Nießwurz. Veratrum album, L. *fejér zászpa, fejér húnyor*; die weiße Nießwurz. V. nigrum, L. *fekete zászpa*; die schwarze Nießwurz.

Vĕrax, ācis, o. v. gr. saga, Tibull. oraculum, Cic. *igazságos, igazmondó, nem hazug*; wahrhaftig, der Wahrheit gemäß, die Wahrheit sagend, nicht lügend. Cic. Veracissima promissio, August.

Verbālis, e, *szóvalvaló, szóvalteti*; wörtlich, in Worten bestehend. 2) *igétől származó*; von Verbis abstammend. Charis.

Verbascum, i, n. 2. *farkkóró*; die Königskerze, Wollkraut. Plin. Verbascum Thapsus, L. *ökör farkkóró*; das gemeine Wollkraut, der Himmelbrand.

Verbĕna, ae, f. 1. *szentfű vagy dg, szenteltfű, p. o. olajág, borostyándg*; jedes heilige Kraut oder Zweig, z. B. des Lorbeers, Ölbaums, Myrtenbaums. Liv. 2) Verbena officinalis, L. *szapora galambótz, szaporafű*: das gemeine Eisenkraut.

Verbĕnāca, ae, f. 1. *szapora galambótz, szaporafű*; das Eisenkraut, Taubenkraut. (Verbena officinalis, L.) Plin.

Verbĕnātus, a, um, i. e. verbena coronatus. Sueton.

Verber, ĕris, n. 3. *ostor, korbács*; die Geißel, Peitsche. Ter. et Virg. 2) *ütés, tsapás, vágás, t. i. az ostoral, korbáttsal*; der Schlag mit der Geißel oder Peitsche. Verberibus aliquem coërcere, Cic. *korbáttsal vagy veréssel fenyíltni, megverni*; mit Schlägen züchtigen. 3) v. gr. ventorum, Luer. remorum, Ovid. *ütés, tsapás, ütődés*: der Wurf, Stoß. 4) Trop. verbera linguae, Hor. *motskolódás*; das Schelten. Verbera fortunae, Gell. *tsapás, szerentsétlenség*, das Unglück.

Verbĕrābĭlis, e, *verésre méltó, verést érdemlő*; des Prügelns werth. Plaut.

Verbĕrātĭo, ōnis, f. 3. *verés, megverés*; das Schlagen, Prügeln. 2) Trop. *megfenyítés*; die Züchtigung, Verweis. Cic. Ep.

Verbĕrātor, ōris, m. 3. *megverő*; der Prügler, Schläger. Prud.

Verbĕrātus, us, m. 4. *megverés*; das Schlagen. Plin.

Verbĕrĕus, a, um, *verést érdemlő*: Schläge verdienend. Plaut.

Verbĕrĭto, are, 1. *veregetni*; oft schlagen. Fest.

Verbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *verni, megverni, megkorbátsolni, megvágni, megkínozni*; geißeln, schlagen, prügeln, peitschen, hauen. Aliquem virgis verberare, Cic. *vesszővel megverni, megvesszőzni*; mit Ruthen schlagen. 2) v. gr. alis aethera, Virg. *verni, tsapdosni*; schlagen, berühren, anstoßen. Imbris verberari, Plin. 3)

Digitized by Google

Trop. *megfenyîltni*; züchtigen. Cic. Aliquem verbis verberare, Plaut.

Verbĕro, ōnis, m. 3. *veréshez szokott, elfajult gazember*; ein Lotterbube, Schlingel. Ter.

Verbĭgĕna, ae, m. 1. qui verbo genitus est, i. e. Christus. Prud.

Verbĭgĕro, āvi ātum, āre, 1. *fetsegni*; ſchwatzen. 2) *tanakodni*; discuriren. Diu inter nos verbigeratum est, Apul.

Verbōse, Adv. *hosszasan, sok szóval*; mit vielen Worten, weitläufig. Cic. verbosius, Cic.

Verbōsĭtas, ātis, f. 3. *sokbeszédüség*; die Weitläufigkeit, Geſchwätzigkeit. Prud.

Verbōsus, a, um, *sokbeszédü, nagyon bóbeszédü*; voller Worte, wortreich, weitläufig. Cic.

Verbum, i, n. 2. *szó, egy szó*; das Wort, ein Wort. Cic. Commutare verba cum aliquo: *vetekedni szóval*; Wortwechſel haben. Ter. Quid verbis opus est? Ter. v. Quid multa verba? Idem. *rövideden, egy szóval*; kurz, mit einem Worte. Uno verbo, Cic. vel, verbo, Cic. *egy szóval, rövideden*; mit einem Worte, kurz. Verbum de verbo exprimere, Ter. v. verbum e verbo exprimere, Cic. v. verbum pro verbo reddere, Cic. v. verbum verbo reddere. Hor. *valamit szó szerént vagy szóról szóra fordítani*; etwas wörtlich überſetzen. Ad verbum ediscere, Cic. *szóról szóra, v. egy szóig megtanulni*; wörtlich lernen, genau erlernen. Verba facere, Plaut. *beszélgetni*; discuriren, reden. Verbi causa v. verbi gratia, Cic. *például nak okáért*; zum Beyſpiel. Verbo aut scripto, Plaut. *szóval, vagy irásban*; mündlich oder ſchriftlich. Meis verbis, Cic. *az én nevemben*; in meinem Nahmen. Meis verbis uxori gratulatus est, etc. Cic. Verba facere mortuo, Tac. *kijjdba vesztegetni a' szót*; umſonſt etwas ſagen. Verbo expedire, Ter. *egy szóval, v. kurtán kimondani*; mit einem Worte ſagen. 2) pro: proverbium; *példabeszéd, mondás*; ein Sprichwort. Vetus verbum, Ter. 3) *ige*; ein Zeitwort. Cic. Verbum activum, vel transitivum, verbum neutrum vel intransitivum, Gramm. 4) *szó, hang, üres hang*; ein leeres Wort, Wort ohne Gedanken. Verba sunt, Ter. Verba alicui dare, Ter. *valakit megtsalni*; einen hintergehen, täuſchen, betriegen. Curis verba dare, Ovid. *gondjait szóval tartani, v. oszlatni*; die Sorgen täuſchen, den Kummer ſich vertreiben.

Vercellae, ārum, pl. urbs in Pedemontio. Plin.

Vercŭlum, i. n. 2. *tavaszotska*; ein kleiner Frühling, ein Lenzchen. Plaut.

Vĕre, Adv. *igazán, valóban, bizony, bizonnyal*; der Wahrheit gemäß, in der That, in Wahrheit, wirklich, wahrhaftig. Cic. verius, Cic. verissime, Cic 2) v. gr. vivere, Ter. *voltaképpen, okosan, helyesen*; der Sache gemäß, recht gehörig, vernünftig.

Vĕrĕcunde, Adv. *szemérmetesen*; ſchamhaft, mit Scheu, ſittſam, beſcheiden. Cic. verecundius, Cic.

Vĕrĕcundĭa, ae, f. 1. v. gr. deorum, Liv. *tisztelet*; der Reſpect, die Hochachtung. 2) *félénkség, félékenység, tartózkodás*; Scheu aus Furcht, Furchtſamkeit, Bedenklichkeit. Liv. Turpitudinis verecundia, Cic. 3) *szemérmetesség, szemérmesség*; die Scheu, Furchtſamkeit, Schamhaftigkeit, Beſcheidenheit. Liv. Verecundia in rogando, Cic. Custos omnium virtutum verecundia est, Cic. 4) *szégyen*; die Schande. Verecundia erat, equitem etc. Liv.

Vĕrĕcundĭter, Adv. pro: verecunde, Pompon.

Vĕrĕcundor, āri, Dep. 1. *szemérmes lenni, szégyenleni valamit*; ſich ſchämen, ſchamhaftig ſeyn.

Vĕrĕcundus, a, um, (vereor) v. gr. homo, Cic. *szemérmes, magát visszatartóztató*; Scheu tragend, ſich ſcheuend vor den Menſchen, ſchamhaft, beſcheiden, ſittſam. Verecundior in postulando, Cic. Verecundissimus, Vellej. rubor verecundus, Ovid. *elpirúlás*; Schamröthe. Hoc dicere est mihi verecundum, Quint. *szégyenlem azt kimondani*; ich ſchäme mich es zu ſagen.

Vĕrĕda, ae, f. 1. *postakotsi*; ein Poſtwagen. Gloss.

Vĕrĕdārĭus, ĭi, m. 2. *postalegény, postakotsis*; ein Poſtreiter, Poſtillion. Sidon.

Vĕrĕdus, i, m. 2. *postaló*; ein Poſtpferd. Mart.

Digitized by Google

Vĕrenda, ōrum, n. pl. *szeméremtest*; die Schamglieder. Plin.

Vĕrendus, a, um, *tiszteletes, tiszteletre méltó*; ehrwürdig. Ovid.

Vĕrenter, Adv. *tisztelettel*; ehrerbiethig. Sedul.

Vĕrĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. 2. *félni megbántani, t. i tiszteletből*; mit einer Achtung fürchten, respectiren, Respect haben vor ꝛc. Metuebant eum servi, verebantur liberi, Cic. 2) v. gr. aliquid, bella, Cic. *félni, tartani tőle*; scheuen, sich scheuen, sich fürchten vor etwas, etwas befürchten. Vereor dicere, Ter. *átallom mondani*; ich scheue mich zu sagen. Periculum vereor, Caes. *veszedelemtől félek, v. tartok v. tartok a' veszedelemtől*; ich befürchte eine Gefahr. Vereor, ne consolatio ulla possit reperiri, Cic. 3) *szégyenleni, szemérmes lenni*; scheu haben, sich schämen. Vereri perdidit, Plaut. *minden szemérmetességét elvesztette*; hat die Scheu und Scham verloren.

Vĕrētilla, ae, f. 1. et Veretillum, i, n. 2. *szeméremtest*; das Schamglied.

Vĕrĕtrum, i, n. 2. idem. Suet.

Vergiliae, ārum, pl. *a' fiastyúk, egy csillagzat*; das Siebengestirn oder Gluckhenne. Cic.

Vergo, si, ĕre, 3. *valahova, valamelly felé fordúlni, hajolni*; etwas wohin neigen oder lenken, kehren. Solis ardor in terras vergitur, i. e. vergit se, Lucr. 2) *tőlteni*; gießen, schütten, eingießen. Sibi venenum vergere, Lucr. 3) (sc. se); *fordulni, hajlani*; sich neigen, sich wohin kehren. Aegri vergentes in lethargum, Plin. Vergit ad septentriones, Caes. *éjszakra hajlik, v. fekszik*; liegt gegen Norden. In meridiem vergit, Cic. 4) *hajlani, t. i. a' vége felé, v. az öregségre*; sich neigen, nähmlich, zu seinem Ende oder Alter. In senium vergit, Vergit aetas, Tac. Vergens annis femina, Tac.

Vĕrĭcŏla, ae, c. 1. *igazságszerető*; die Wahrheit liebend oder ehrend. Tert.

Vĕrĭcŭlātus, a, um, *kis nyársas*; mit einem kleinen Spieße versehen. Col.

Vĕrĭcŭlum, vide: Veruculum.

Vĕrĭdĭce, Adv. *igazat szólván, igazán*; wahrredend, wahr. Amm.

Vĕrĭdĭcus, a, um, *igazbeszédű, igazatszóllló*; wahr redend. Cic. 2) *igaz*; wahr. Cic.

Vĕrĭlŏquĭum, ĭi, n. 2. *igazmondás, igazságszóllás*; das Wahrreden. Cic.

Vĕrĭmōnĭa, ae, f. 1. *valóság, igazság*; die Wahrheit. Plaut.

Vĕrĭlŏquus, a, um, *igazat szólló, igazmondó*; wahrredend. Hier.

Vĕrĭsĭmĭlis, v. Vĕrisĭmĭlis, e, *igaz szabású, hihető*; wahrscheinlich. Cic. verisimilius, Plin. verisimillimum, Cic.

Vĕrĭsĭmĭlĭter, Adv. *hihetőképpen*; wahrscheinlich. Apul. verisimilius. Idem.

Vĕrĭsĭmĭlĭtūdo, v. Veri sĭmĭlĭtūdo, ĭnis, f. 3. *hihetőség, igazformaság*; Ähnlichkeit der Wahrheit oder Wirklichkeit, Wahrscheinlichkeit. Cic.

Vĕrĭtas, ātis, f. 3. *igazság, valóság*; die Wahrheit. Loqui ad veritatem, Cic. Veritates dicere, Gell. *igazat szóllani*; die Wahrheit reden. Impatiens veritatis, Curt. *nem szereti az igazságot, v. igazat hallgatni*; er kann die Wahrheit nicht leiden oder nicht hören. 2) *igazságosság, igazságszeretet*; Gerechtigkeit oder Billigkeit. In tuam fidem, veritatem — confugit, Cic. 3) *valóságos mivolta valamelly dolognak*; die wahre, wirkliche Beschaffenheit einer Sache, Wirklichkeit. Veritas reclamat, Cic. In veritate dicere, Auct. ad Her. *a' maga valóságában előadni*; die Sache in der wahren Beschaffenheit darstellen. 4) *egyenesség, egyenesszívűség*; die Aufrichtigkeit. Rustica veritas, Mart.

Vĕrĭtus, a, um, (vereor) *félvén*; fürchtend, befürchtend. Sall.

Vĕrĭverbĭum, ĭi, n. 2. *igazmondás*; das Wahrreden, die Wahrhaftigkeit. Plaut.

Vermĭcŭlāte, Adv. *kotzkásan, tarkán*; geschachtet, schachförmig, gewürfelt, bunt, wie ein Schachbret. Lucil.

Vermĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *férgesség, p. o. a' gyümöltsben*; der Wurmstich im Obste und in den Pflanzen.

Vermĭcŭlātus, um, *kotzkás, tarka*; geschachtet, schachförmig, gewürfelt, bunt. Plin.

Vermĭcŭlor, āri, Dep. 1. *megférgesedni*; wurmstichig werden. Plin.

Vermĭcŭlōsus, a, um, v. gr. poma, Pall. *férges*; wurmstichig, voll Würmer.

Vermĭcŭlus, i, m. 2. *férgetske, kis féreg*; ein Würmchen oder Wurm.

Vermĭflŭus, a, um, *nyűves*; von Würmern wimmelnd. Paulin. Nol.

Digitized by Google

Vermĭna, um, n. pl. *hastĭkards, kasrágás*; das Bauchgrimmen, Leibſchneiden. Luer.

Vermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *nyűvösség*; Würmerkrankheit, z. B. des Viehes. Plin. 2) *tsikards, rágás, fájdalom, p. o. a' hasban*; das Bauchgrimmen, der Schmerz. Sen.

Vermĭno, āre, 1. *giliszták̇tól szenvedni*; Würmer haben, von Würmern geplagt werden. Sen. 2) *viszketni, fájni, bizsegni*; jucken, wehe thun. Verminat auris, Mart. 3) *tsikarni*; plagen, Schmerzen im Leibe verurſachen. Mart.

Vermĭnōsus, a, um, *férges*; wurmſtichig. Plin. 2) v. gr. ulcera, Plin. *nyűves*; Würmer habend.

Vermis, is, m. 3. *féreg, nyű*; ein Wurm. Lucr. et Plin.

Verna, ae, m. 1. *belföldi rabszolga*; ein inländiſcher Sclave. Cic.

Vernăcŭlus, a, um, (verna) *belsőországi, hazai*; inländiſch, einheimiſch. Vernacula lingua, Cic. *anyanyelv*; die Mutterſprache. Vernaculus mos, Cic. *odahaza való szokás*; die Gewohnheit im Hauſe. 2) Subſt. *trágár, t. i. a' beszédre nézve*; ein Poſſenreißer. Suet.

Vernālis, e, (ver) v. gr. horae, Manil. *tavaszi*; zum Frühlinge gehörig.

Vernălĭter, Adv. *ravaszúl*; argliſtig. 2) *tsapoddrmódon*; ſchmeichleriſch. Hor. 3) *rabszolgásan*; knechtiſch. Hor.

Vernans, tis, o. *zöldelő, virító*; grünend. Plin.

Vernātĭlis, e, *ifjú, friss*; jung, friſch. Cassiod.

Vernātĭo, ōnis, f. 3. *kigyóvedlés, bőrébőlvaló kibúvás*; die Verjüngung der Schlange, durch Ablegung der Haut. Plin. 2) *kigyólebernyeg, levedlettbőr*; die abgeſtreifte Schlangenhaut ſelbſt. Plin. 3) *megújúlás, megifjodás*: die Erneuerung, Verjüngerung. Plin.

Vernĭcōmus, a, um, *kizöldült, zöldlevelű*; ausgeſchlagen, grüne Blätter habend. 2) *virágos, virágzó*; blühend. Mart. Cap.

Vernĭfer, a, um, *kizöldült, virító*; grün geworden. Mart. Cap.

Vernĭlis, e, *rabszolgai*; ſclaviſch. Quint. 2) *alatsony, pajkos, p. o. beszéd*, niedrig muthwillig. Tac.

Vernĭlĭtas, ātis, f. 3. *tsapoddrság*; eine knechtiſche Liebkoſung. 2) *pajkossdg*; muthwilliger Witz. Quint.

Vernĭlĭter, Adv. *rabszolgai alatsony módon*; ſclaviſch, niedrig. 2) *pajkosan*; muthwillig. Sen.

Verno, āre, 1. *tavaszlani, virítni, zöldülni, virágozni*; Frühling machen, ſich verjüngen zur Zeit des Frühlings, grünen, blühen. Vernat humus, Ovid Vernat, Plin. *tavaszodik, nyllik az idő, tavaszlik*; es iſt Frühling. 2) *ifjodni, újulni, elevenedni*; ſich verjüngen, lebhaft werden. Ovid. Anguis nitidus vernat. Plin.

Vernŭla, ae, c. 1. *ottkon született rabszolga gyermek*; ein junger Sclave der zu Hauſe geboren iſt. Juv.

Vernus, a, um, v. gr. tempus, Cic. *tavaszi, tavaszkori, kikeletkori*; den Frühling betreffend, dahin gehörig. Flores verni, Hor. *tavaszi virágok*; die Frühlingsblumen. Verno, sc. tempore, Plin. *tavaszkor*; zur Frühlingszeit.

Vĕro, āre, 1. (verus) *igazat mondani*; wahr reden. Enn.

Vĕro, ōnis, m. 3. pro: veru, Aur. Vict.

Vĕro, Conj. advers. *de, pedig*; aber, allein. Ego vero, Suet. *én pedig, v. de én*; ich aber oder allein ich. 2) *igenis*; allerdings. 3) *főképpen, főként*; hauptſächlich, nähmlich. Sall. Vide etiam: Verus, a, um.

Vĕrōna, ae, f. 1. urbs Italiae, patria Catulli et Plinii maj. Tac. Hinc: Veronensis, e, *Veronai*; Veroniſch. Veronenses, ium, pl. incolae urbis Veronae. Tac.

Verpa, ae, f. 1. *férfiúi szemérmetes*; das männliche Glied. Cat.

Verpus, i, m. 2. *környűlmetszett, p. o. Zsidó, Török*; ein Verſchnittener. Juv.

Verres, is, m. 3. *kandiszno, ártány*; das männliche Thier von den Schweinen, Eber. Varr. et Hor. 2) C. Verres, Praetor Romae.

Verrĕus, a, um, v. gr. lex, Cic. *Verresi*; Verriſch.

Verrĭcŭlum, i, n. 2. *szák, halfogó háló*; ein Fiſchernetz, Zugnetz. Val. Max. 2) *seprű*; der Kehrbeſen. 3) *hajítódárda*; ein Wurfſpieß. Veget.

Verrīnus, a, um, (verres) *ártányi*; vom Eber, dahin gehörig. Plin. Adeps verrinus, Plin. *ártányhájj, disznóhájj*; Schweinſchmeer.

Digitized by Google

Verro, verri, versum, ĕre, 3. *sepreni, seperni, kisepreni, összesepreni, p. o. seprűvel*; fegen, kehren, z. B. mit dem Beſen, auskehren, zuſammen kehren. Ovid. Quidquid (frumenti) de Libycis verritur areis, pro: accipitur, colligitur, Hor. 2) v. gr. aedes, Liv. *kisepreni, kitisztogatni, p. o. a' házat, szobát*; kehren, auskehren, durch Kehren reinigen, z. B. das Haus. Plaut. 3) *kurtzolni, húzni a' földön, sepreni a' földet vele úgy húzni, lubitzkolni a' vizben valamivel*; ziehen, ſchleppen, ſchleifen, im Waſſer plätſchern. Delphines aequora verrunt caudis, Virg. Aquas verrere, Ovid Vada temis verrere, Virg. *evezni*; rudern. 4) *mozgatni, ingatni, hajtani*; bewegen, in Bewegung ſetzen, forttreiben. Venti nubila verrunt, Luer.

Verrūca, ae, f. 1. *meredek hely, v. domb, kapaszkodó*; ein ſteiler Ort, eine Höhe, Anhöhe. Gell. 2) *szömölts, szemölts*; die Warze. Plin. 3) *hiba, fogyatkozás*; ein Fehler, Gebrechen. Hor.

Verrūcāria herba, *szömöltsvesztőfű*; das Warzenkraut. heliotropium. Plin.

Verrūcōsus, a, um, *szömöltsös*; voller Warzen. 2) Trop. *darabos*; rauh, hart. Pers.

Verrūcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a verruca); *kis szömölts*; ein Wärzchen. Colum.

Verruncō, āre, 1. i. q. verto; *forditni*; wenden, kehren. 2) sc. se; *fordúlni*; ſich wenden. Quod bene verruncet, Plaut. *hogy jóra fordúljon, javdra legyen*; das es zum Beſten gereiche.

Versābĭlis, e, *forgatható, forogható*; leicht umzuwenden, beweglich. Sen. 2) *változó, forgandó*; veränderlich. Fortuna versabilis, Curt.

Versābundus, a, um, *forgó, forogható*; ſich herumdrehend. Luer.

Versātĭlis, e, *forgatható, forgó*; was ſich herumdreht oder herumdrehen läßt, beweglich. Luer. Mola versatilis, Plin. *kézimalom*; eine Handmühle.

Versātĭo, ōnis, f. 3. *forgatás*; das Drehen, Herumdrehen. Vitr. 2) Trop. *változás, változóság, forgás*; die Veränderung, Abwechslung. Sen.

Versātus, a, um, (a verso) *forgatott*; umgedreht. 2) Met. v. gr. in aliqua re, Cic. *jártas, tapasztalt, gyakorlott*; erfahren, geübt.

Versĭcŏlor, ōris, m. 3. v. gr. vestimentum, Liv. *tarka, sokszínű, iromba*; bunt, von verſchiedener Farbe. 2) *szinváltó, játszószinű*; die Farbe verändernd. Cic.

Versĭcŏlōrĭus, a, um, i. q. versicolor, Pand.

Versĭcŏlōrus, a, um, i. q. versicolor, Prud.

Versĭcŭlus, i, m. 2. *sorotska*; eine Zeile, ein Zeilchen. Cic. 2) *vers*; ein Vers. Hor. Uno versiculo, Cic.

Versĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *verstsindlás, verselés*; das Versmachen. Quint.

Versĭfĭcātor, ōris, m. 3. *versköltő, verssserző*; ein Versmacher. Quint. 2) *verstsindló, rossz poéta*; Versmacher oder Dichter, doch verächtlich. Justin.

Versĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *verset tsindlni*; Verſe machen. Quint. 2) *versbe foglalni*; in Verſe bringen. Lucil.

Versĭfĭcus, a, um, *versböl dllló, verses*; in Verſen beſtehend, Verſe ausmachend, dichteriſch. Sol.

Versĭformis, e, *változó*; die Geſtalt ändernd, veränderlich. Tert.

Versĭlis, e, *forgatható, forgó*, was ſich drehen läßt. Mart. Cap.

Versĭo, ōnis, f. 3. (verto) *fordítás, forgatás*; das Drehen, Herumdrehen. Plin. 2) *fordúlás*; die Wendung. Plin. 3) *fordítás egy nyelvből más nyelvre*; die Überſetzung. 4) *elhárítás*; die Abwendung. Versio damni ad utilitatem civitatis. JCt.

Versĭpellis, e, *börét és formdjdt változtató*; die Haut und Geſtalt verändernd. Plaut. 2) *álnok, ravasz, tsaldrd*; argliſtig, verſchlagen, ſchlau. Plaut.

Verso, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a verto) *forgatni*; drehen, beſonders oft, herum drehen, herum wälzen. Se versare, Cic. *forogni, forgolódni*; ſich drehen. Gramen versare, Ovid. *a' széna rendeket megforgatni*; das Heu umwenden. Rura versare, Prop. *szántani*; pflügen. Turdos in igne versare, Hor. *húros madarakat forgatni a' tűznél, az az, sütni*; Krammetsvögel braten. 2) v. gr. oves, Virg. *hajhdszni, idetova legeltetni*; herumtreiben, weiden. 3) v. gr. mentem suam, Cic. *forgat-*

Digitized by Google

ni, *v. járatni*, *t. i. elmélkedni*, *gondolkozni*; hin und her lenken, wenden, z. B. den Verſtand, denken. Secum in animo versare aliquid, Liv. *valamit magában jól megfontolni*; etwas bey ſich wohl erwägen. 4) v. gr. libros, Hor. *forgatni*, *szorgalmatosan olvasni*; fleißig leſen. 5) v. gr. causas, Cic. pecunias, Suet. *valamivel foglalatoskodni*, *v. bánni*; mit etwas ſich beſchäftigen, umgehen. 6) v. gr. odiis domos, Virg. *felforgatni*; zu Grunde richten, zerſtören. 7) v. gr. aliquem, Plaut. *nyughatatlankodtatni*, *háborgatni*; beunruhigen, plagen.

Versor, ātus sum, āri, Dep. 1. *lenni*, *forogni valahol*; an einem Orte ſeyn, ſich befinden. Intra moenia versari, Cic. *a' városban lenni*; in der Stadt ſeyn. In discrimine versari, Cic. *veszedelemben forogni*; in Gefahr ſeyn. 2) v. gr. cum aliquo, Caes. *társalkodni*; umgehen. 3) ante oculos versari, Caes. *elmében*, *v. előtte forogni vagy lenni*; vor Augen ſchweben. In memoria hominum versabitur, Quint. *emlékezetben lészen*; wird im Gedächtniſſe bleiben. Hoc versatur in quaestione, Cic. *éppen a' forog kérdésben*, *v. az a' kérdés*; das iſt eben die Frage. In errore versari, Plaut. *tévelygni*; im Irrthume ſeyn. In munere suo versari, Cic. *tisztiben eljárni*; ſein Amt verwalten.

Versōria, f. 1. sc funis, *vitorlaforgató kötél*; ein Lenkſeil des Segels. Plaut.

Versōrĭus, v. Vorsorĭus, a, um, *forgatni való*, *forgatható*; umlenkend, umdrehend, zum Umdrehen dienlich. Plaut.

Versum, Adv. id. qu. versus; *felé*; wärts, gegen. Sall.

Versūra, vel Vorsūra, ae, f. 1. *fordúlás*; das Drehen. Varr. 2) *a' hol megfordúl valami*, *p. o. szeglet az épületben*; die Ecke. Vitr. 3) *fordúlás a' szántásban*; die Pflugwende. Col. 4) *változás*; die Veränderung. Arn. 5) *pénzköltsönözés által való haszonfordítás*, *p. o. interes*; die Borgnutzung. Versuram facere, Cic. et Nep. *pénzt költsönözni*, *t. i. költsön adni*, *v. venni*; Geld borgen oder aufnehmen. Versura solvere, Cic. *költsön pénzel fizetni az adóssdgot*; Schuld mit Schulden bezahlen.

Versus, a, um, (a verto) *forditott*, *megforditott*; gekehrt, umgewendet. Cic. 2) *megfordúlt*; umgekehrt. 3) hostes fuga versi, Virg. *megfutamtatott ellenség*; in die Flucht geſchlagene Feinde. 4) leges funditus versae, Tac. *egészen eltörölt tett törvények*, gänzlich aufgehobene Geſetze. 5) versus animi; *kétséges*; zweifelhaft. Tac. 6) (a verto) *kiseprett*; ausgekehrt. Plaut.

Versus, vel, Vorsus, us, m. 4. *megforditás*, *megfordúlás*; das Umwenden. 2) *barázda*; die Furche. Col. 3) *sor*, *egy sor*; eine Zeile. Cic. 4) *rend*; die Reihe. Versus arborum. Virg. 5) *földmérési mérték*; ein geometriſches Maaß. Varr. 6) *vers*; ein Vers. Versus facere, Hor. *verset költeni*, *szerzeni*, *tsindlni*; Verſe machen, dichten.

Versus, Praep. cum Acc. *felé*; gegen, nach — zu. Romam versus, Cic. *Róma felé*; gegen Rom zu.

Versus, v. Versum, Adv. *felé*; wärts, gegen. Sursum versus; *felfelé*; hinauf wärts. Quoquo versus, Caes. *mindenfelé*; überallhin. Undique versum, Gell. *mindenfelől*; von allen Seiten.

Versūte, Adv. *ravaszúl*; verſchlagen, ſchlau. Cic. versutissime, August.

Versūtĭa, ae, f. 1. *ravaszság*; die Verſchlagenheit, Schlauheit. Apul.

Versūtĭlŏquus, a, um, *ravaszbeszédű*; verſchlagen im Reden. Cic.

Versūtus, a, um, v. gr. homo, Cic. servus, Plaut. *ravasz*, *mesterséges*, *álnok*; ſchlau, verſchlagen, liſtig. Comp. versutior. Sup. versutissimus. Cic.

Vertāgus, i, m. 2. *tatskó kutya*, *taksli*; ein Dachshund. 2) *vizsla*, *kopó*, *madárdsz kutya*; der Suhrhund, Jagdhund, Hühnerhund. Mart. Canis sagax, venaticus, et aviularis, L.

Vertebra, ae, f. 1. *forgó*, *forgótsont*; jedes Gelenk, durch deſſen Hülfe ſich die Glieder bewegen. Sen. 2) *hátgerintzle*; ein Gelenk oder Wirbelbein des Rückgraths. Cels.

Vertebrātus, a, um, *ines*, *gerintzes*; gelenkig. Plin.

Vertex, v. Vertex, ĭcis, m. 3. *tető*,

hegy, teteje, hegye valaminek; das Oberſte eines Dinges, die Spitze, der Gipfel, z. B. des Berges, der Wipfel, z. B. des Baumes. Vertex montis, Virg. *hegytető*; der Gipfel des Berges. 2) *fótető*; der Wirbel des Hauptes, Scheitel. Cic. 3) vertex coeli, Cic. *az égszark, pólus*; der Pol. 4) *forgószél*; der Wirbelwind. Lucr. 5) *örvény*; ein Waſſerwirbel. Virg.

Vertĭbŭlum, i, n. 2. id. qu. vertebra, Lact.

Vertĭcālis, e, *felibefüggő, függőleges valami felett*; ſcheitelrecht, ſenkrecht. Mathem.

Vertĭcillātus, a, um, *gyűrűs, örvös*; wirbelicht, wie ein Wirbel geſtaltet. Cels.

Vertĭcillus, i, m. 2. *orsógyűrű*; der Spinnwirbel. Plin. 2) *örv, gyűrű, a' plánták szárain*; der Wirbel an den Pflanzen. Bot.

Vertĭcordĭa, ae, f. 1. cognomen Veneris, Val. Max.

Vertĭcōsus, a, um, vide: Vorticosus.

Vertĭcŭla, ae, f. 1. et Verticulum, i, n. 2. *orsókarika*; der Wirbel an der Spindel. Catull.

Vertīgĭno, āre, 1. *forogni*; ſich herumdrehen. Tert.

Vertīgĭnōsus, a, um, *szédelgős*; ſchwindelig, mit dem Schwindel behaftet.

Vertīgo, ĭnis, f. 3. *forgatás, fordítás, fordúlás*; das Drehen, Herumdrehen. Ovid. 2) *szédűlés, fószédűlés*; der Schwindel, Hauptſchwindel. Plin. 3) *változás*; die Veränderung.

Vertĭpĕdĭum, ii, n. 2. *szaporafű, szapora galambótz*; das Eiſenkraut. (Verbena, L.) Apul.

Verto, v. Vorto, ti, sum, ére, 3. *fordítni, megfordítni*; kehren, wenden, drehen, umkehren, umwenden. Pedem vel gradum vertere, Ovid. *megfordúlni, visszafordúlni*; umkehren, ſich umdrehen. Terga vertere, Caes. *hátat fordítni, futásnak venni a' dolgot, megszaladni*; die Flucht ergreifen. In fugam vertere Liv. *megszalasztani*; in die Flucht ſchlagen. Verti, a) *fordúlni, forogni*; ſich drehen, ſich herumdrehen. Coelum vertitur. Virg. b) *fordúlni, hajlani, fordúlva lenni valamelly felé*; ſich wohin wenden. Fenestrae in viam versae, Liv. c) *arra menni ki, azzá lenni*; da hinausgehen. In laudem ejus versum est, Liv. *ditséretére vált*; ſchlug zum Lobe aus. d) *lenni, forogni*; ſich befinden, ſeyn. Summa rerum ibi vertitur, i. e. ibi est, Liv. *az a' fő dolog, az a' dolog veleje*; das iſt die Hauptſache. Res vertitur in eo, Liv. *attól függ a' dolog, a' dolog mivolta abban áll*; die Sache beruht darauf, es kommt bey der Sache darauf an. Omnia vertentur in potestate uniuſ, Cic. e) v. gr. in mercatura, Plaut. *foglalatoskodni valamivel, forogni valamiben*; ſich beſchäftigen, ſich mit etwas abgeben. f) vertere, pro: verti, et pro: se vertere, v. gr. Periculum in creditores a debitoribus verterat, Liv. i. e. versum est, vel se verterat. In bonum vertere, Caes. vel: bene vertere, Liv. *jóra fordúlni*; zum Guten ausſchlagen. Male vertere, Ter. *rosszúl ütni ki*; übel ausſchlagen. Quod bene vertat, vel vortat, Curt. i. e. vertatur; *kivánom, hogy jó kimenetele legyen, v jóra forduljon*; ich wünſche daß es wohl ablaufen möge. Annus vertens. g) *Platói nagyesztendő, melly* 15000 *esztendőből áll, a' melly alatt a' tsillagos ég ugyan azon helyére fordúl, a' mellyből a' teremtéskor kiindult*; das vom Plato ſogenannte große Jahr, von 15000 Jahren, da die Geſtirne wieder auf die Stelle kommen, wo ſie bey Erſchaffung der Welt geſtanden. b) *egy egész esztendő*; das ganze Jahr, ein völliges Jahr. Anno vertente, Nep. et Cic. *esztendő múlva*; in einem Jahre. 2) Trop. *fordítni*; drehen, wenden, kehren, anpaſſen. Vitio alicui aliquid vertere, Hor. *hibául tulajdonítni valakinek valamit, rossz neven venni*; einem etwas übel auslegen. Omnium oculos in se vertere, Liv. *mindenek szemeit v. figyelmetességét magára vonni*; machen, daß alle auf einen ſehen, die Aufmerkſamkeit aller auf ſich ziehen. 3) v. gr. terram aratro, Hor. v. ferro, Virg. *szántani*; pflügen. 4) Trop. *felforgatni, össverontani*; umwerfen, umſtürzen, zu Grunde richten. Moenia ab imo vertere, Virg. 5) se vertere; *fordúlni, folyamodni*; ſich wenden, ſeine Zuflucht nehmen. Vetere se ad matrem, Cic. 6) se in

Digitized by Google

faciem alterius vertere, Plaut. *mdsnak az dbrázatjdt, v. formdjdt öltözni magdra*; eines andern Gestalt annehmen. 7) bene vertat Deus, Plaut. *fordítsa Isten jóra*; Gott gebe Glück dazu. 8) v. gr. aliquid ex graeco in latinum sermonem, Liv. *forditni, leforditni, egy nyelvből mds nyelvre*; übersetzen, aus einer Sprache in die andere. Multa de Graecis vertit. Cic. Graeca vertere in Latinum. Liv. 9) *eltserélni, feltserélni*; umsetzen, umtauschen. Plaut. Numos vertere, Plaut. *pénzt váltani*; Geld wechseln.

Vertrăha, ae, f. 1. id. qu. Vertagus, Grat.

Vertumnălia, v. Vortumnalía, um, n. pl. i. e. festa, in honorem Vertumni. Varr.

Vertumnus, v. Vortumnus, i, m. 2. *a' változandóságnak 's esztendő részeinek istene*; der Wandelgott, der Gott der Natur und der Jahrszeiten, die sich stets verändern. Prop.

Vĕru, u, Indecl. in Sing. in Plur. verua, uum; *nyárs*; ein Spieß, Bratspieß. 2) *hajtóddrda*; ein Wurfspieß. Virg.

Vĕrŏcŭlum, v. Vĕrĭcŭlum, i, n. 2. *nyárszatska, kis nyárs*; ein kleiner Spieß, Spießchen. Plin.

Verŭīna, ae, f. 1. *nyárs, spék*; ein Vogelspießchen. Plaut.

Vĕrŭlae, ārum, pl. urbs in Latio. Hor.

Vĕrŭlāmium, ii, n. 2. urbs Britanniae.

Verum, i, n. 2. *igaz, igazság, valóság*; die Wahrheit. Dic mihi verum, Cic. *szóllj igazat, mond ki az igazat*; sag mir die Wahrheit. 2) vĕrum, id. qu. veru. Plaut.

Verum, Conj. et Adv. *de*; aber, allein. Ter. Verum enimvero, Cic. *hanem, de*; allein, aber. 2) verum etiam, Cic. *sőt még, hanem — is, hanem még — is*; sondern auch. 3) *mindazáltal, mind a' mellett is*; dennoch aber. Ter.

Verumtamen, v. Veruntamen, Adv. *mind a' mellett is, mégis mindazáltal*; aber doch, demungeachtet. Cic.

Verus, a, um, *igaz, igazi, valósdgos*; wahr, wahrhaftig, wirklich, echt. Amicus verus, Cic. Causa verissima, Cic. Res verior, Cic. Propius vero, Tac. *hihetőbb*; es ist glaublicher. Verius vero, Mart. *mdr annyi igazabb nints*; es ist die vollkommene Wahrheit. 2) *igaz, igazságszerető*; wahrhaft, rechtschaffen. Homo verus, Ter. 3) Abl. vero; *igazán, valósdggal*; in Wahrheit, in der That, wirklich. Vero, mea puella! Cic.

Vĕrūtum, i, n. 2. *hajitó ddrdátska*; ein Wurfspießchen. Caes.

Vĕrūtus, a, um, *ddrdás*; mit einem Spieße bewaffnet. Virg.

Vervactum, i, n. 2. *ugar, ugarföld, nyúgodt föld*; ein Brachacker, Brachfeld. Varr.

Vervăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *ugarolá szántani, ugarolni*; brachen, den Acker nach der gewöhnlichen Ruhe zum ersten Mahle pflügen. Col.

Vervēcĕus, a, um. *örűformdjú*; Schöpsengestalt habend. Arnob.

Vervēcīnus, a, um, *őrű, őrűből való*; von Schöpsen. Pellis vervecina; *őrűbőr*; Schöpsenhaut, Schöpsenfell. Lampr.

Vervex, ēcis, m. 3. *őrű, herélt kos, berbéts*; ein verschnittener Widder, Hammel, Schöps. Cic.

Vĕsānia, ae, f. 1. *esztelenség, bolondság*; Wahnsinn, Albernheit, Unsinn. Hor.

Vĕsānĭens, tis, o. *eszelős*; rasend, unsinnig. 2) Trop. v. gr. ventus, Cat. *dühös, kötödő*; wüthend.

Vĕsānus, a, um, v. gr. homo, Cic. *esztelen, eszeveszett*; unsinnig, toll. 2) *dühös, iszonyú*; rasend, sehr heftig. Calp.

Vesbius, pro: Vesuvius. Stat.

Vescĭa, ae, f. 1. urbs in Latio. Hinc: Vescīnus, a, um, Cic.

Vescor, vesci, Dep. 3. cum Abl. v. gr. carne, Sall. cibis, Cic. *élni valamivel*; genießen, essen oder trinken. 2) Trop. v. gr. voluptatibus, Cic. *élni vele, hasznára fordítani*; genießen, gebrauchen. Virg.

Vescus, a, um, *kitsiny, tsekély*; klein, gering. Ovid. 2) *megehető*; eßbar. Virg.

Vĕsĕris, is, fluvius et urbs Campaniae. Cic.

Vĕsĕvus, i, m. 2. id. qu. Vesuvius. Suet.

Vĕsīca, ae, f. 1. *héjag, vizellethéjag*; eine Blase, Urinblase. Cic. 2) *héjagzatskó*; ein Beutel aus Blase. 3) *héjaglapta, széllapta*; ein Blasebalken, ein Luftball. 4) Trop. *fel-*

Digitized by Google

fávódás, dagály; die Schwülstigkeit. Mart.

Vēsĭcārĭa, ae, f. 1. sc. herba; *szidótsereszye*; die Judenkirsche. Plin. 2) Valeriana Vesicaria, L. *hójagos gyökönke*; der blasichte Baldrian.

Vēsĭcārĭus, a, um, *hójagi, hójagot illető*; die Blase betreffend. Plin.

Vēsĭcŭla, ae, f. 1. *hójagotska*; ein Bläschen. Cic.

Vēsĭcŭlōsus, a, um, *hójagos*; voller Blasen. Coel. Aur.

Vēsontĭo, ōnis, m. 3. urbs Galliae, hodie: Besançon, Caes.

Vespa, ae, f. 1. *darázs*; die Wespe. Varr.

Vesper, ĕris, m. 3. et Vesperus, vel Vesper, ĕri, m. 2. *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Virg. 2) *estve*; der Abend. Primo vespere, Caes. Ad vesperum, Cic. *estéden, estvefelé*; zu Anfange des Abends, gegen Abend. Abl. Vespere et vesperi, Cic. *estve*; Abends, zu Abend. 3) i. q. Occidens. Ovid.

Vespĕra, ae, f. 1. *estve, a' nappalnak az estvéje*; der Abend. Ad vesperam, *estvére, estvefelé*; zu Abend, gegen Abend. Cic. Prima vespera, i. e. initium vesperae, Plaut.

Vespĕrālis, e. v.. gr. plaga, Solin. *estvéli, napnyúgoti*; gegen Abend liegend, z. B. die Abendgegend.

Vespĕrasco, rāvi, ĕre, 3. *estveledni*; Abend werden. Vesperascit, Ter. *estveledik*; es wird Abend. Coelo vesperascente, Nep.

Vespĕre, Vespĕri, Adv. *estve*; Abends. Cic.

Vesperna, ae, f. 1. sc. coena, *vatsora*; das Abendessen. Plaut.

Vespĕro, āre, 1. *estvéledni*; Abend werden. Die vesperato, Solin. *elestveledvén az idő*; da es Abend geworden.

Vespertĭlio, ōnis, m. 3. *denevér, bőregér, szárnyasegér*; die Fledermaus, Speckmaus. Plin.

Vespertīnus, a, um, *estveli*; abendlich, am Abende, dahin gehörig. v. gr. tempus, *estveli idő*; die Abendzeit. 2) v. gr. regio, Hor. *napnyúgoti, napnyúgotra fekvő*; abendlich, gegen Abend liegend.

Vespĕrūgo, ĭnis, f. 3. *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Plaut. 2) id. qu. Vespertilio. Tert.

Vespĕrus, a, um, e. gr. hora, Plin. *estveli*; abendlich.

Vespillo, ōnis, m. 3. *sírdsó*; der Todtengräber. Suet.

Vesta, ae, f. 1. mater Saturni, dea terrae, alias: Ops, Cybele, Rhea et Terra. 2) filia Saturni et Opis, quae ignem, diis sacrum, custodiebat. Vellej. Pat. 3) *tűzhely*; der Herd. Virg.

Vestālis, e, v. gr. ignis, Tibull. sacra, Ovid. *Vestát illető*; Vestalisch. Virgines Vestales, i. e. ministrae Vestae, quae ignem sacrum custodiebant, ne unquam extingueretur.

Vester, (Voster) tra, trum, *a' tiétek*; euer. Majores vestri, Cic. *a' ti elejitek*; euere Vorfahren. Vestrum est, sc. officium, Cic *a' ti kötelességtek*; es ist eure Pflicht oder Schuldigkeit.

Vestiārium, ii, n. 2. *ruhatartó, p. o. almáriom*; ein Kleiderkasten Plin.

Vestiārius, a, um, v. gr. arca, Cato. *ruhának való*; zu den Kleidern gehörig.

Vestiārius, ii, m. 2. *ruhadros, köntösdros*; der Kleiderhändler. JCt.

Vestibŭlum, i, n. 2. v. gr. templi, Cic. curiae, Cic. *torndtz, pitvar*; der Vorhof, Vorsaal, Vorgemach. 2) v. gr. sepulcri, Cic. urbis, Liv. *béjárás*; der Eingang. 3) Trop. v. gr. causae, Cic. *kezdet, elej*; der Eingang zur Sache.

Vestĭceps, ĭpis, o. *mohosodó szakállú, emberkorra jutott ifjú*; der zuerst die Barthaare bekommt, mannbar. Tibull.

Vestĭcontŭbernĭum, ii, n. 2. *együtthálás*; das Liegen bey einander, unter einer Decke. Petron.

Vestĭfĭcīna, ae, f. 1. *ruhatsinálás, szabóság*; das Kleidermachen. Tert.

Vestĭflŭus, a, um, *hosszú bő ruhát viselő*; lange und weite Kleider tragend. Auson.

Vestigātio, ōnis, f. 3. *nyomozás, keresés*; die Ausspürung, Aufsuchung. Apul.

Vestigātor, ōris, m. 3. *nyomozó, kereső*; der Ausspürer, Anfsucher Varr.

Vestigĭum, ii, n. 2. *nyom, lábnyom, talpnyom*; der Tritt, die Fußstapfe, das Auftreten. Vestigia ponere, Cic. v. figere, Virg. *menni, lépni*; gehen. Vestigia premere, Virg. *megállani*; still stehen, ste-

Digitized by Google

hen bleiben. 2) *nyomdok, jel, jelensége valaminek*; der Tritt, die Fußstapfe, Spur, das Merkmahl. Persequi alicujus vestigia, Cic. v. alicujus vestigiis ingredi, Cic. a) *nyomozni valakit*; auf der Spur nachgehen. b) Trop. *nyomdokiba lépni, követni*; nachahmen, folgen. Vestigium temporis, Sall. *az időkor jele*; die Spur des Alters. Nulla vestigia supersunt, Liv. *semmi nyoma, vagy jelensége nints*; ist keine Spur zu sehen. 3) In vestigio, vel e vestigio, Cic. et Caes. *azon nyomban, egyszerre*; auf der Stelle, sogleich. Eodem vestigio, i. e. uno eodemque tempore. 4) *talp, ldbtalp*; die Fußsohle. A vestigio ad verticem, Plin. *tetejétől fogva talpig*; von oben bis unten, von der Fußsohle bis auf den Scheitel.

Vestigo, āre, 1. *nyomozni, keresni*; ausspüren, aufsuchen. Cic.

Vestīmentum, i, n. 2. *ruha, ruhdzat, köntös, öltözet*; ein Kleid, die Kleidung. Cic. 2) *terítő, szőnyeg*; die Decke, der Teppich. Ter.

Vestīni, orum, m. pl. populus Italiae. Hinc: Vestinus, a, um, Liv.

Vestĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. aliquem, Plaut. *ruházni, felruházni*; kleiden, bekleiden. Se vestire, Apul. *ruházkodni*; sich kleiden. 2) Trop. *behoritni, bérakni, beültetni, felékesitni*; bedecken, besetzen, bepflanzen, schmücken. Montes vestiti sylvis, Cic. Rami fronde vestiti, Curt.

Vestis, is, f. 3. *ruha, köntös*; das Kleid, die Kleidung. Ter. et Nep. Vestem mutare, Ter. *más ruhát venni fel*; andere Kleider anziehen. 2) *szőnyeg, terítő*; die Tapete, der Teppich, die Decke. Cic. 3) *szakáll*; der Bart. Lucr. 4) *pókháló*; das Spinnengewebe. Lucr. 5) *kígyóbőr*; die Haut der Schlange. Lucr.

Vestispica, ae, f. 1. *ruhagondviselő*; eine Kleideraufseherinn. Plaut.

Vestītor, ōris, m. 3. *szabó*; ein Kleidermacher, Schneider. Lampr.

Vestītus, a, um, *felruházott*; bekleidet. Cic. 2) *öltözködött, öltözött*; gekleidet. Stat. 3) *bénött*; bewachsen. Vestitus vepribus, Cic. 4) *szakállas*; bärtig. Sen.

Vestītus, us, m. 4. *ruhdzat, öltözet*; Kleidung, z. B. eines Menschen. Cic. Vestitum mutare, Cic. *gyászba öltözni*; Trauerkleider anlegen. 2) Trop. v. gr. montium, Cic. *ékesség, ruhdzat*; die Bekleidung, Schmückung, Bedeckung.

Vestras, ātis, o. *ti kozzátok tartozó, egy a' tiéitek közül*; einer von euren Leuten, von eurer Familie, Nation ꝛc. Charis.

Vĕsŭlus, i, m. mons Liguriae. Virg.

Vĕsŭvīnus, contr. Vesvīnus, a, um, *Vezúviusi*; Vesuvisch. Stat.

Vĕsŭvius, i, m. 2. *Vezúv, tűzokádó hegy Nápolyországban*; der Vesuv, ein feuerspeyender Berg im Neapolitanischen. Colum.

Vesvius, i, m. 2. i. e. Vesuvius, Mart.

Vĕter, ĕris, pro: vetus, Enn.

Vĕtĕrāmentārius, a, um, v. gr. sutor, *foltozó varga*; ein Schuhflicker. Svet.

Vĕtĕrānus, a, um (vetus), v. gr. miles, Cic. *vén, régi, idős*; alt, von vielen Jahren. Veterana vina, Sen. *ó borok*; alte Weine.

Vĕtĕrasco, rāvi, rātum, ĕre, 3. *megvénülni az dlldsban, magavalni*; alt werden. Colum.

Vĕtĕrātor, ōris, m. 3. v. gr. in literis, Gell. *megaggott, belétanult, gyakorlott valamiben*; der worin alt geworden, geübt. 2) *agg rabszolga*; ein alter Sclav. Pandect. 3) *aggravasz*; ein durchtriebener Schalk. Cic.

Vĕtĕrātōrĭe, Adv. *ravaszúl, dlnokúl*; schlau, listig. Cic.

Vĕtĕrātōrĭus, a, um, *ravasz*; schlau, listig. Cic.

Vĕtĕrātrix, īcis, f. id. qu. veterator.

Vĕtĕrātus, a, um, *megaggott, megavult*; veraltet. Plin.

Vetĕrētum, i, n. 2. pro: vervactum, Colum.

Vĕtĕrīnārĭa, ae, f. 1. sc. ars, v. medicina; *baromorvos tudomdny*; die Vieharzeney, oder Vieharzeneykunst. Veget.

Vĕtĕrīnārĭus, a, um, *igds barmot illető*; das Last- oder Zugvieh betreffend. Colum. Veterinarius, ii, m. Subst. *baromorvos, ldorvos*; ein Vieharzt, Roßarzt. Colum.

Vĕtĕrīnus, a, um, *terhelő*; lastbar. Veterina animalia, Fest.

Vĕternōsĭtas, ātis, f. 3. *álomkórság*; die Schlafsucht. Fulg.

Digitized by Google

Vēternōsus, a, um, *álomkórsdgos*; mit der Schlaffucht, als Krankheit, behaftet, schlaffüchtig. Plin. 2) Trop. v. gr. homo. Ter. *álmos, álmodozó*; schläfrig, träumerisch.

Vēternus, i, m. et Veternum, i, n. 2. *álomkórság*; die Schlaffucht. Plaut. 2) *restség*; die Faulheit. Cic.

Vēternus, a, um, *régi, meguggott*; alt. Prud.

Vētĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megvénitni*; alt machen. Plin. 2) *megröggzeni*; alt werden. Cels.

Veterrimus, a, um, *igen régi, legrégibb*; der älteste. Cic. (vetus).

Vetitum, i, n. 2. *tilalom*; das Verboth. 2) *tilalmas dolog*; etwas Verbothenes. Nitimur in vetitum, Ovid.

Vĕtĭtus, a, um, (veto) *tiltott, tilalmas*; verbothen, untersagt. Hor.

Vĕto, ŭi, ĭtum, āre, 1. *tiltani, tilalmazni, megtiltani*; verbiethen, untersagen. Rationes vetabant me diffidere, Cic. Vetari, Tac. *megtiltatni, tilalmaztatni*; verbothen werden. Vetor fatis, Virg. *a' sors nem engedi*; das Schicksal verbiethet mir. 2) Trop. *akaddályoztatni, háborgatni*; verhindern, verwehren. Ridendo dicere verum, quid vetat? Hor.

Vĕtŭlus, a, um, v. gr. equus, Cic. arbor, Cic. *aggotska, vénetske*; etwas alt, ältlich, ziemlich alt. Substant. vetulus, i, m. *öreg ember, aggott öreg*; ein Alter, Greis. Plaut. Vetula, ae, f. *vén asszony*; ein altes Weib. Plaut.

Vĕtus, ĕris, o. v. gr. homo, Ter. *öreg, vén*; alt, nicht jung. 2) v. gr. navis, Caes. *régi, vén*; alt, nicht neu. 3) v. gr. poëtae, Cic. coloni, Liv. *régi, hajdani*; alt, ehemahlig. Cic. Comp. - ior, Sup. - imus.

Vĕtuscŭlus, a, um, *vénetske*; etwas alt. Sidon.

Vĕtustas, ātis, f. 3. *régiség, ósdg, régi idők*; das Alterthum, die ehemahligen, alten Zeiten. Historia nuntia vetustatis, Cic. 2) *a' jövendő idő*; die späte Zukunft. Reponere aliquid in vetustatem, Colum. 3) *ravaszság*; die List. Ingenio, vetustate vicisti, Cic.

Vĕtuste, Adv. *régi módon*; alt, nach alter Art, Ascon. 2) *régolta*; seit langer Zeit. Vetustissime in usu est, Plin.

Vĕtustesco, ĕre, 3. *megavulni*; alt werden. Colum.

Vĕtustus, a, um, v. gr. vinum, Plaut. *régi, ó*; alt. 2) *régi, öreg*; alt. Vetustissimus ex censoribus, Liv.

Vexābĭlis, e. *terhes, bajos*; beschwerlich. Coel. Aur.

Vexābĭlĭter, Adv. *nagy ügygyel bajjal*; beschwerlich, mit Beschwerde. Coel. Aur.

Vexāmen, ĭnis, n. 3. *gyötrettetés*; die Plage. Lucr.

Vexātĭo, ōnis, f. 3. *gyötrés, sanyargatás*; die Strapaze, Beschwerlichkeit, Plage, Mißhandlung. Cic.

Vexātīvus, a, um, *sanyarú*; plagend, beschwerend. Coel. Aur.

Vexātor, ōris, m. 3. *sanyargató*; ein Plager, Mißhändler. Cic.

Vexillārĭus, ii, m. 2. *zászlótartó*; der Fähnrich. Tac. 2) sc. milites, i. e. hastati. Tac.

Vexillĭfer, a, um, *zászlótartó*; die Fahne oder Standarte tragend. Prud.

Vexillum, i, n. 2. *zászló, hadizászló*; die Fahne, Kriegsfahne, Standarte. Liv.

Vexo, āvi, ātum, āre, 1. *nyughatatlankodtatni*; beunruhigen. Lucr. 2) *sanyargatni, gyötreni*; mißhandeln, quälen, plagen. Cic. 3) *megsérteni, bántani*; verletzen, beleidigen. Ovid.

Via, ae, f. 1. *út*; der Weg. In viam se dare, Cic. *útnak indúlni, útra menni*; sich auf den Weg machen. Viae se committere, Cic. *útazásra adni magát*; die Reise wagen. Viam aperire, pandere, facere, Cic. *útat nyitni, módot szerezni valamire*; den Weg machen, oder verschaffen. Tota via errare, Ter. Prov. *egészen eltéveszteni a' dolgot*; sich völlig irren. Viam sternere, Liv. *útat tsindlni*; den Weg gangbar machen. Viam inire, v. ingredi, Cic. a) *az útba belé menni*; den Weg betreten. b) *valami módot találni, próbálni, vagy venni elő valamire*; ein Mittel ausfindig machen oder gebrauchen. Liv. Via progredi, Cic. *előre haladni*; fortschreiten. 2) *út, utazás*; die Reise,

Digitized by Google

der Weg. Inter viam, Cic. in via, Ter. *az út közben*; unter Wegs, im Gehen. Recta via, Ter. *egyenesen*; geraden Weges. 3) *út, mód, eszköz valamire*; Weg, Gelegenheit, Mittel zu etwas zu gelangen. Viam fraudis inire, Liv. *tsaldrdsdggal v. ravaszsdggal élni*; Liſt gebrauchen. 4) *mód, módja valaminek*; die Art, Weiſe. Alia adgrediemur via, Ter.

Viālis, e. *úti, útfdli, út mellett lévő*; am Wege, dahin gehörig. Plaut.

Viārius, a, um, v. gr. lex, Cic. *útakat illető*; die Wege, (Straßen) betreffend.

Viāticātus, a, um, *útiköltséggel felkészült*; mit Reiſegeld, verſehen. Plaut.

Viāticulum, i, n. 2. *egy kevés útravaló v. útiköltség*; ein geringes Reiſegeld, Reiſezehrung. JCt.

Viāticum, i, n. 2. *útiköltség, útravaló*; das Reiſegeld, die Reiſezehrung. Cic.

Viāticus, a, um, *úti, útat vagy útazást illető, útazó, útazásra való*; den Weg oder die Reiſe betreffend. Plaut.

Viātor, ōris, m. 3. *útazó*; ein Reiſender, Wanderer, Wandersmann, Paſſagier, (*olvasd. passassir*) Cic. 2) *inas, lokaj*; ein Herrendiener. 3) *porkoldb*; ein Gerichtsdiener. Liv.

Viātōrius, a, um, *útazási, útazásra való, utázó, p. o. óra*; die Reiſe betreffend, dahin gehörig. Plin.

Viātrix, īcis, f. 3. *útazó asszony*; eine Reiſende. Mart. Cap.

Vibex v. Vībix, icis, 3. *feltört kemónyből*; die Strieme, Schwiele. Varr. 2) *kékség, verés helye*; blaue Flecken vom Schlagen. Plin.

Vibia, ae, f. 1. *keresztbe dugott fa*; ein Querholz. Auson.

Vibilia, ae, f. 1. i. e. dea viarum, Arnob.

Vibo, v. Vibon, ōnis, urbs Bruttiorum in Italia inf. Cic. Hinc: Vibonensis, e, Cic.

Vibōnes, um, m. pl. *a' kaldntorma virdgai*; die Blüthe des Löffelkrautes. Plin.

Vibrābilis, e, (vibro), v. gr. hasta, Apul. *rdzható, lobogtatható*; was ſich ſchwingen läßt. 2) v. gr. sidus Mart. *ragyogó*; ſchimmernd.

Vibrābundus, a, um, i. q. vibrans, Mart.

Vibrāmen, ĭnis, n. 3. *rezgés, rengés, lobogás*; das Schwingen, die ſchnelle Bewegung hin und her. Apul.

Vibrans, tis, o. *reszkető, lobogó*; zitternd, ſchwingend. Plin.

Vibrātio, ōnis, f. 3. i. q. vibramen, Vopisc.

Vibrātus, us, m. 4. i. q. vibramen, Mart. Cap.

Vibro, āvi, ātum, āre, 1. *reszkettetni, rengő vagy lobogó mozgásba hozni, rdzni, megrdzni, lobogtatni*; ſchnell hin und her bewegen, in zitternde Bewegung ſetzen, ſchütteln, erſchüttern. Vibrabant flamina vestes, Ovid. 2) v. gr. hastas, Cic. *forgatni*; ſchwingen. 3) fulgura vibrant, Cic. *villámlik*; es blitzt. Se vibrare, et vibrari, Plin. *lövelleni, repülni mint a' nyil*; wohin fliehen, ſchießen. 4) v. gr. crines, Virg. *felfodorítni, göndörítni*; kräuſeln. 5) *reszketni, rengeni, rezegni*; zittern, ſich zitternd bewegen. 6) *szikrázni*; funkeln. Cic.

Viburnum, i, n. 2. *bangita, ostorménfa*; Mehlbaum, Mehlbeerbaum, Schlingbaum. (Viburnum Lantana L.) Virg.

Vicānus, a, um, *falusi, falubeli*; von einem Dorfe oder Flecken, daſelbſt wohnend. Liv.

Vicāpōta, v. Vica pota, ae, f. 1. dea victoriarum, Cic.

Vicārĭātus, us, m. 4. *helytartóság*; die Statthalterſchaft, Stellvertretung eines andern. Gloss.

Vicārius, ĭi, m. 2. v. gr. alicujus, Cic. Episcopi, Eccl. *helytartó*; ein Stellvertreter, Vicarius. Etiam Adj. vicarius, a, um, v. gr. manus, Quint. *helytartó, helyette lévő*; die Stelle vertretend.

Vicātim, Adv. *útszdnként*: von Gaſſe zu Gaſſe, gaſſenweiſe. Cic. 2) *falunként, faluról, falura*; von Dorf (Flecken) zu Dorf, dorfweiſe. Liv.

Vice, Vicem, vide: Vicis.

Vicēnālis, e, i. q. vicenarius, Apul.

Vicēnārius, a, um, *huszat magábe foglaló, hússzas*; von zwanzig, zwanzig in ſich enthaltend Vicenarius (homo), *hússzestendős*; von zwanzig Jahren. Arnob. Hinc:

Vicenarius, ii, m. *húszas, húszkrajtzáros*; ein Zwanziger, Zwanzigkreuzerstück. Gloss.

Vīcēni, ae, a (viginti), *húsz, húszan*; zwanzig, bey Eintheilungen, je zwanzig. Caes.

Vīcēnīquīni, Viceni quini, ae, a, *huszonöt, huszonöten*; fünfundzwanzig, oder je fünfundzwanzig. Col.

Vīcennālis, e, *húszesztendei, húszesztendős*; von zwanzig Jahren, zwanzigjährig. Lact.

Vīcennium, ii, n. 2. *húszesztendő*; zwanzig Jahre. Pandect.

Vicentinus, a, um, i. e. ex urbe Vicetia. Cic.

Vīces, vide: Vicis.

Vīcēsĭma, ae, f. sc. pars, Cic. *huszadrész*; der zwanzigste Theil.

Vīcēsĭmāni, sc. milites; *huszadik légióbeli katonák*; Soldaten von der zwanzigsten Legion. Tac.

Vīcēsĭmārius, a, um, *huszadrészt illető*; den zwanzigsten Theil betreffend. Liv. 2) Subst. sc. numus; *húszas, húszkrajtzáros*; ein Zwanziger, Zwanzigkreuzerstück. Gloss.

Vīcēsĭmus, v. Vigēsimus, a, um, *huszadik*; der zwanzigste. Cic. Sexto et vicesimo anno, Nep. Vicesima, sc. pars, *huszadrész*; der zwanzigste Theil. Liv.

Vīcēssis, is, m. 3. i. e. viginti asses, Varr.

Vīcētĭa, ae, f. 1. urbs Italiae sup. hodie: Vicenza. Cic.

Vīcĭa, ae, f. 1. *babó*; die Wicke, Wicken. Vicia pisiformis, L. *borsóka babó*; die Erbsenwicke. V. sativa, L. *ábrak babó, lóborsó, lednek, vadlentse*; die gemeine Wicke. V. faba, L. *babbabó, kertibab, disznóbab*; die Saubohne.

Vīcĭārĭus, a, um, *babónak való*; die Wicken betreffend. Colum.

Vicĕs, *hússzor*: zwanzigmahl. Caes.

Vīcīnālis, e. *szomszédi*; nachbarlich. Liv.

Vicīne, Adv. *közel, a' szomszédban*; nahe, in der Nähe. August.

Vīcīnĭa, ae, f. 1. *szomszédság, szomszéd*; die Nachbarschaft. Colum. In nostra vicinia, Cic. *a' szomszédságunkban*; in unserer Nachbarschaft. 2) v. gr. mortis, Petr. *közellét*; die Nähe. Hic in vicinia, Sen. *itt közel*; hier in der Nähe. 3) *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Plin.

Vīcīnĭtas, ātis, f. 3. *szomszédság*; die Nachbarschaft. Ter. 2) *szomszédok*; Nachbarn. Cic. 3) *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Plin. 4) *atyafiság, rokonság*; die Verwandtschaft. Quint.

Vīcīnĭtus, Adv. *közel, a' szomszédban*; in der Nähe oder Nachbarschaft. Cod. Theod.

Vicīnor, āri, Dep. 1. *közel lenni*; benachbart oder nahe seyn. Sidon.

Vīcīnus, a, um, *közellévő, szomszéd*; benachbart, in der Nachbarschaft wohnend oder befindlich, nahe. Urbes vicinae, Virg. *a' közellévő, v. szomszéd városok*; die benachbarten Städte. Subst. Vicinus et Vicina, *szomszéd, szomszéd asszony*; der Nachbar, die Nachbarinn. 2) v. gr. mors, Phaedr. *közelgető, közellévő*; nahe. 3) *hozzá hasonlító, mintegy atyafiságban lévő, rokon*; nahe kommend, ähnlich, verwandt. Cic.

Vīcis vel Vix (Nominat. Inusit.) f. 3. Gen. vicis, Acc. vicem, Abl. vice. *változás, változóság, változandóság, változó állapot*; der Wechsel, die Abwechselung. Commoti vice fortunarum humanarum, Liv. Vices peragere, Ovid. v. mutare, Hor. *változni*; Abwechselung haben oder leiden. Per vices, v. vicibus factis, Ovid. *változtatva, egymásután*; abwechselnd, einer nach dem andern. 2) *visszaadás, viszontagság*; die Erwiederung, Vergeltung. Vices vel vicem referre, v. reddere, Ovid. *visszaadni a' költsönt*; Gleiches mit Gleichem vergelten. In vices, Ovid. *váltogatva, költsönösen*; abwechselnd, wechselseitig. Vice versa, v. versa vice, Justin. *megfordítva*; umgekehrt. 3) *kor, időkor*; Zeit, Mahl. Prima vice, Plin. *elöször*; das erste Mahl. Tribus vicibus, Pall. *háromszor*; dreymahl. Annua vice, Pallad. *minden esztendőben*; alle Jahr. Sua vice, Gell. *annak idejében, mikor red kerül a' sor*; zu seiner Zeit, nach seiner Tour. 4) *hely, hivatal, tisztség, kötelesség*; die Stelle, das Amt, die Pflicht. Vice sua fungi, Plin. Paneg. *hivatalában v. kötelességében eljárni*; seine Pflicht thun. In vicem, Liv.

Digitized by Google

helyébe, helyette, helyett; an die Stelle, Statt.. Fungar vice cotis. Hor. Nostram vicem, Cic. *helyettünk*; an unserer Statt. 5) *sors, állapot*; das Schicksal, der Zustand. Tuam vicem doleo, Cic. Mutat terra vices. Hor. 6) *ütközet*; die Schlacht. Mutavisse vices Danaum, Virg. 7) *büntetés*; die Strafe. Vices exigere, i. e. punire Prop. 8) *mod*; die Art, Weise. Tali vice, Sid. *illyen módon*, auf diese Art, Weise. Pari vice, Col.

Vicissātim, Adv. i. q. vicissim. Plaut.

Vicissim, Adv. *ismét*; wieder. Cic. 2) *ellenben, viszontag*; hinwiederum dagegen. Cic.

Vicissitas, ātis, 3. pro vicissitudo, Acc.

Vicissitūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. rerum, Ter. fortunae, Cic. *változás, változóság, változandóság*; die Abwechselung, der Wechsel, die Veränderung. 2) v gr. officiorum, Cic. *költsönösség*; die Wechselseitigkeit.

Victa, ae, f. 1. (dea) i. e. quae victui praeest, Arnob.

Victĭma, ae, f. 1. *háldadó áldozat, hálladatosságból megáldozott állat*, ein Dankopfer, ein Opferthier, das man wegen eines erhaltenen Glücks opfert, Liv. et Ovid. 2) *áldozat*; Opfer. Se victimam reip. praebuisset (Decius), Cic.

Victĭmārius, i, i, m. 2. *áldozatra való barom drúló*; der Verkäufer des Schlachtviehes. Liv.

Victĭmo, āre 1. v. gr. hircum, Apul. *megáldozni*; opfern.

Victĭto, āre, 1. (Frequ. a, vivo), *élni, éldegélni*; leben. Gell. 2) *élni, elöszködni valamiből*; leben, von etwas sich nähren, essen. Ficis victitat. Plaut.

Victor, ōris, m. 3. *győző, győzedelmes*; der Sieger, Cic etiam Adjective: v. gr. victor exercitus. Cic. 2) *a' ki tzélját elérte valamiben*; der seinen Zweck erreicht hat. Mart. Victor propositi, Hor.

Victōrĭa, ae, f. 1. *győzödelem, győzedelem*; der Sieg. Victoriam reportare, Cic. v. ferre ex aliquo, Liv. v. referre, Liv. adispici, Caes, v. parare, Sallust. *győzödelmeskedni, győzni*; den Sieg erhalten, siegen. 2) *ügynyerés, győzés, nyertesség p. o. a' törvényszék előtt*; die Gewinnung eines Processes. Cic. Victoriam consequi, Cic. *nyerni, nyertes lenni*; gewinnen.

Victōrĭālis, e. v. gr. dies Treb. Poll. *győzedelmi*; den Sieg betreffend.

Victōrĭālis, is, f. 3. (Allium) *fátyolos, hagyma, győzedelmesfű, havasi hagyma*; Allermannsharnisch, Schlangenkraut. Apul.

Victōrĭātus, i, m. 1. *a' győzedelem istenasszonya képével jelelt pénz*; eine Münze darauf die Siegesgöttinn geprägt war. Varr. 2) Adj. *győzedelmi, győzödelemmel nyert*; durch Sieg erworben. Tert.

Victōrĭōla, ae, f. 1. (Dimin.) *kis győzedelem*; ein kleiner Sieg. 2) i. e. statua parva deae Victoriae. Cic.

Victōrĭōse, Adv. *győzedelmesen*; siegreich. Sid.

Victōrĭōsus, a, um, *győzödelmes*; siegreich. Cato.

Victrix, īcis, v. 3. *győző, győzedelmes t. i. asszony*; Siegerinn, Überwinderinn, Cic. 2) Adj. v. gr. arma, Virg. causa, Lucan. *győzedelmes*; siegreich.

Victŭālis, e. *élelembeli*; die Nahrung od. den Unterhalt betreffend, dahin gehörig, Apul.

Victus, a, um, (vinco). *meggyőzetlenített, meggyőzött*; besiegt. Cic.

Victus, us, m. 4. *élelem, eleség, étel, ital, eledel*; die Nahrung, der Unterhalt, die Kost, Speise, Mundvorrath. 2) *életmód*; die Lebensart. Cic.

Vīcŭlus, i, m. 2. *falutska, kis falu*; ein kleines Dorf oder Flecken. Liv.

Vīcus, i, m. 2. *falu, helység*; Dorf, Flecken. Liv. 2) *útcza*; eine Gasse, Straße. Varr.

Vidēlĭcet, Adv. *valóban, nyilván*; gewiß, offenbar. Cic. 2) *úgymint*; nähmlich. Cic.

Vīden, pro: videsne. Ter.

Vīdĕo, vīdi, vīsum, ēre, 2. v. gr. aliquid, aliquem. Cic. *látni, meglátni*; sehen, erblicken. 2) *észrevenni, elláttni előre*; bemerken, einsehen. Vidit se magno fore in periculo. Nep. Exitium suum animo videre. Cic. Videre aliquid in somnis. Cic. *álmában látni, álmodni*; im Traume sehen. 3) *megláttogatni*; besuchen. Propediem te videbo. Liv. 4) *érni, megérni, kiállani, valamit*; erleben, ausstehen. Miseriam, videre. Ter. 5) *meggondolni, gondolóra venni*; überdenken, überle-

Digitized by Google

gen. Id primum videamus. Cic. Vide, quid agas, Ter. 6) *vigyázni valamire, őrizkedni valamitől*; sich in Acht nehmen, etwas verhüthen. Videndum est, ne obsit benignitas, Cic. Vide, ne, etc. *vigyázz, ne hogy 's a't.* siehe, daß nicht. ꝛc. 7) *gondoskodni valami felől, gondjának lenni valamire*; zusehen, sorgen, sich um etwas bekümmern. Ut navem idoneam habeas, videbis, Cic. 8) *szóllani, értekezni valamiről*; von etwas reden oder handeln. Illud, quod coepimus, videamus, Cic. Passiv. Videri, *látszatni, látszani*; gesehen werden, scheinen. Cic. Ita mihi videtur, Plaut. *nékem úgy látszik, v. úgy tetszik*; mir scheint es. Visum est Plaut. *jónak találtatott*; man hat es für gut befunden.

Vīdēsis, pro: Vide sis. Ter.

Vĭdŭa, ae, f. 1. *özvegyasszony*; eine Witwe. Plaut.

Vĭdŭātus, a, um, *özvegyen maradt, özvegységre jutott*; verwittwet. 2) Met. *megfosztatott*; beraubt. Svet. Viduatus omni auxilio, Apul.

Vĭdŭātus, us, m. 4. *özvegység*; der Witwenstand. Tertull.

Vĭduertas, ātis, f, id. qu. calamitas. Fest.

Vĭdŭĭtas, ātis, f. 3. *megfosztatás*; die Beraubung, das Beraubtseyn, Plaut. 2) *özvegység*; der Witwenstand. Cic.

Vĭdŭlum, i, n. 2. *turba*; ein Felleisen. 2) *bőröslda*; der Koffer. Plaut.

Vĭdŭlus, i, m. 2. id. qu. Vidulum. Plaut.

Vĭdŭo, avi, atum, are, 1. *megfosztani, kirabolni*; berauben, leer machen von etwas. Urbem civibus viduare, Virg.

Vĭdŭus, a, um, *megfosztatott, p. o. valamitől*; beraubt. Mente viduus, Apol. 2) *magadnos, elhagyatott*; einsam, verlassen. Ovid. 3) *magára hagyatott, segítség nélkül való*; hülflos. Plin.

Vĭdŭus, i, m. 2. *özvegy, t. i. ember, özvegyember*; ein Witwer. Cic.

Vĭdŭvĭum, ii, n. 2. *özvegység*; der Witwenstand. Sid.

Vienna, ae, f 1. urbs in Gallia Narbonensi, hodie: Vienne, Caes. 2) Vienna Austriae, seu Vindobona, *Bécs*; Wien.

Vĭĕo, ēre, 2. *kötni, fonni, p. o. kosarat*; binden, flechten, z. B. Körbe.

Vĭĕtor, ōris, m. 3. *pintér, bodnár, kádár*; ein Böttcher, Büttner, Faßbinder. Plaut.

Vĭĕtus, a, um, v. gr. ficus, Colum. *hervadt, fonnyadt, aszú*; welk, verschrumpft. 2) *vén, öreg*; alt. Homo vietus. Ter.

Vigens, tis, o. *erejében lévő, dlszlő, virágzó*; im Schwunge seyend, blühend. Cic.

Vīgēni, ae, a, pro: viceni, *húszan*; je zwanzig. Colum.

Vigĕo, ui, ēre, 2. *elevenségben lenni, dlszleni*; leben, lebhaft seyn. Herbae rore vigentes, Lucr. 2) *friss, eleven, viddm lenni*; lebhaft, munter seyn. Viget aetas, Sallust. Animo vigemus, Cic. 3) *dlszleni, virágozni*; im Schwunge seyn, betrieben werden, gut von Statten gehen, blühen. Vigent studia, Cic. Multa secula viguit nomen, etc. Cic. Qui ante victores viguerant (pro: fuerant), Nep. Philosophia viguisset, Cic. Tui libri omnibus vigent, Cic. *a' te munkdid mindenek előtt tekintetben vagy betsben vannak*; deine Schriften stehen überall in Ansehen. 4) *erejében lenni*; seine Kraft haben. Cic. Dextraque vigere, Lucr.

Vīgesco, ĕre, v. *friss, eleven lenni*; feisch, und munter werden, Catull.

Vīgēsies, Adv. *húszszor*; zwanzigmahl. Apul.

Vīgēsīmārius, a, um, id. qu. Vicesimarius.

Vīgēsīmus, a, um, vide: Vicesimus.

Vīgĭes, pro: vicies, Mart. Cap.

Vīgil, ĭlis, o. *vigyázó, ébren lévő*; wachend, munter, nicht schlafend. Vigiles oculi, Virg. 2) Subst. *őr, őrálló*; ein Wächter. 3) *figyelmes, vigyázó*; wachsam, aufmerksam. Stat.

Vīgĭlābĭlis, e, *ébrenlévő*; wachend, wachsam, Varr.

Vīgĭlans, tis, o. (vigilio.) *vigyázó, szemes*: wachsam. 2) *ébrenlévő*; munter. Comp. vigilantior. Sup: vigilantissimus. Svet.

Vīgĭlanter, Adv. *vigyázva, szemesen*; wachsam, wacker, sorgfältig, Cic. vigilantius, Cic. vigilantissime, Cic.

Vīgĭlantĭa, ae, f. 1. *vigyázás, szemesség*; Wachsamkeit, Plin. Ep. Trop.

Digitized by Google

vigydzás, szorgalmatosság, gondosság; Wachſamkeit, Sorgfalt, Cic.

Vigilāte, Adv. *gondosan*; ſorgfältig, Gell.

Vigilātio, ōnis, f. 3. *fennvigydzás, fennlétel, ébrenlétel, nemalvás*; das Wachen, Nachtwachen, Nichtſchlafen. Coel. Aur.

Vigilātus, a, um, *őrzött*; gewacht. 2) *vigydzással töltött*; mit Wachen zugebracht. Tac.

Vigilax, ācis, o. v. gr. canis, Colum. *vigydzó*; wachſam. 2) Trop. v. gr. cura, Ovid. *ébrentartó*; was nicht ſchlafen läßt.

Vigilia, ae, f. 1. et Vigiliae, arum, pl. *ébrenlétel, nem alvás, vigydzás, virrasztás, álmatlanság*; die Schlafloſigkeit. 2) *éjjeli őrállás, őr*; die Wache. Vigilias agere, Nep. *őrt állani, őrállólenni, vigyázni*; Wache halten. Vigilias circuire, Sall. *rendre járni az őrállókat*; die Wachen viſitiren. 3) *éjjeli istenisztolgálat*: ein nächtlicher Gottesdienſt. Vigiliae Cereris, Plaut. 4) *gondosság, vigydzás*; die Sorgfalt, Wachſamkeit Cic.

Vigiliārium, ii, n. 2. *őrzőház, őrház*; das Wachhaus Sen.

Vigilium, ii, n. 2. pro: vigilia, Varr.

Vigilo, āvi, ātum, āre, 1. *vigyázni, nem aludni*; wachen, nicht ſchlafen, Cic. Vigilare usque ad lucem. Ter. 2) v. gr. pro aliquo, Cic. *vigyázni, p. o. valakire, gondjának lenni*; wachen, wachſam ſeyn, ſehr beſorgt ſeyn für etwas.

Viginti, Indecl. *húsz*; zwanzig, Cic. Annos viginti natus, Cic. *húsz esztendős*; zwanzig Jahre alt. Viginti quinque, Liv. *huszonöt*; fünf und zwanzig.

Viginti angŭlus, a, um, *húszszegletű*; zwanzigeckig, Apul.

Viginti vīrātus, us, m. 4. *húsz személyből álló hivatal, v. tisztség*; das Zwanzigmännneramt. Cic.

Viginti viri, v. Viginti viii, orum, *a' húsz személyek, t. i. egy hivatalban*; die Zwanzigmänner. Cic.

Vigor, ōris, m. 3. v. gr. animi, Liv. in vultu, Liv. *elevenség, vidámság*; die Lebhaftigkeit, Munterkeit.

Vigōro, āvi, ātum, āre, 1. *elevenítni, vidámítni*; lebhaft machen, beleben. Tertull. Juvenis vigoratus, Apul. *az az; eleven, vidám*; lebhaft.

Vilesco, lui, ĕre, 3. *elallyasodni, elsatnyúlni, elhitványodni*; ſchlecht, gering werden, Avien.

Vilipendo, ĕre, 3. *kevésre betsülni, felse venni, megvetni*; gering ſchätzen. Plaut.

Vilis, e, *eladó*; feil, zu verkaufen. Virg. 2) *oltsó*; wohlfeil, Plaut. Frumentum vilius, Cic. Res vilissimae, Cic. 3) *hitvány, aldvaló, tsekély, rosz*; gemein, ſchlecht, gering, ohne Werth, nicht ſchätzbar, verächtlich, Mart. Viles res, Hor. *tsekélységek, aldvaló dolgok*; geringfügige Sachen.

Vilitas, ātis, f. 3 *oltsósdg*; die Wohlfeilheit, das Wohlfeilſeyn, der geringe Preis. Annonae vilitas, Cic. 2) *aldvalósdg, hitvánsdg*; die Geringfügigkeit. 3) *felsevevés*; die Geringſchätzung. Vilitas sui, Sen.

Viliter, Adv. *oltsón*; wohlfeil, vilius, Plaut. vilissime, Col. 2) *hitványúl*; ſchlecht, gering, Apul.

Vilito, āre, 1. *oltsólni*; verringern, herabſetzen, Tertul.

Villa, ae, f. 1, *szállás, major, mezei múlatóház, puszta*; ein Landgut, Meyerhof, Landhaus, Vorwerk, Cic.

Villāris, e. i. q. villaticus, Plin.

Villātĭcus, a, um, *a' szálláson, majorban, v. pusztán lévő*; auf dem Vorwerke oder Landgute befindlich. Varr.

Villica, ae, f. 1. *majorosné*; eine Mayerin, des Mayers Frau, Cato.

Villicātio, ōnis, f. 3 *majorkodás*; die Wirthſchaftsbeſorgung auf dem Lande. Col.

Villico, āre, 1. *majorkodni, majorságot folytatni, gazdálkodni*: Wirthſchaft auf dem Lande treiben oder beſorgen, Apul.

Villĭcor, āri. Dep. 1. *majorkodni, gazdálkodni*; Wirthſchaft auf dem Lande treiben oder beſorgen, Afran.

Villĭcus, a, um. *majorbéli*, auf dem Landgute oder Vorwerke befindlich. Auson.

Villĭcus, i, m. 2. *majoros, majorosgazda*; der Meyer, Wirthſchafter. Cic.

Villōsus, a, um, v. gr. leo. Virg. *bojkos, gubantzos, szörös*; voll Zotteln, zottig, rauch, langhaarig, langfaſerig.

Digitized by Google

Villŭla, ae, f. 1. (Dimin. a villa) *kis major, gazdaság*; ein Gütchen. Cic.

Villum, i, n. 2 pro: vinulum, *borotska*; ein wenig Wein, Ter.

Villus, i, m. 2. *bojh, gubantz, gyapj*; ein langes Thierhaar, die Zote; z. B. der Löwen, Schafe ꝛc. Animantium aliae villis vestitae, Cic.

Vīmen, ĭnis, n. 3. *fonnivaló veszszö, p. o. kosarat*; was zum Flechten, oder Binden dient, Reis, Gerte, Ruthe, Caes et Virg.

Vīmentum, i, n. 2. i q. vimen, Tacit.

Vīmĭnālis, e. *vékony veszszös*; schwankes Reis (zum Flechten) ꝛc. tragend. Salix viminalis, L. *kötö füz*; die Flechtweide, Bandweide. Plin.

Vīmĭnētum, i, n. *füzbokros hely, rekettyés*; ein Ort voller Weidenbüsche. Varr.

Vīmĭnĕus, a, um, *kötöfüzböl font*; von Weiden geflochten. Caes.

Vīnācĭa, ae, f. 1. *törköly*; der Weintröster. Col

Vin' pro: visne, Plaut.

Vīnāceus, a, um, *boros*; von Wein, weinig. Acinus vinaceus, *szölömag*; ein Weinbeerkern. Cic. Bacca vinacea, Col. *szölöszemhéjj*; die Weinbeerhülse.

Vīnālis, e, *borhoz való, bort illetö*; zum Wein gehörig, den Wein betreffend. Macr.

Vīnāria, ae, f. 1. *Wdjmár városa*; die Stadt Weimar in Thüringen. Geogr.

Vīnārĭēnsis, e, Adject. *Wdjmári*; Weimarisch. Geogr.

Vīnārĭum, ĭi, n. 2. *boroshordó*; ein Weinfaß, eine Weintonne. Hor.

Vīnārĭus, a, um, v. gr. cella, Vitr. *bornak való*; zum Wein gehörig. Taberna vinaria, Plin. *boros pintze*; ein Weinkeller. 2) Subst. *bordros*; ein Weinhändler. 3) *iszákos*; ein Weinsäufer. Pand.

Vincăpervinca, v. Vinca Pervinca, ae, f. 1. *börvén meténg, szdszfü, lonts, erdei pusztpdng, földi borostyán*; die Bärwurz, der Singrün, Plin.

Vincentĭa, ae, f. urbs Italiae. Geogr.

Vincētŏxĭcum, i. n. 2 (Asclepias) *fetskefü krepln*; das Schwalbenkraut. Bot.

Vincĕus, a, um, (vincio) *kötö, megkötö*; bindend, knüpfend. Potione vincea onerabo gulam, Plaut, *fel akasztom magamat*; ich will mich erhenken.

Vincĭbĭlis, e, *meggyöshetö*; überwindlich, bezwingbar. Terra, culturâ vincibilis, Col. 2) v. gr. causa, Ter. *megnyerhetö*; was leicht gewonnen werden kann.

Vincĭo, vinxi, vinctum, īre, 4. *kötni, megkötni, öszvekötni, megkötözni*; binden, umbinden, fesseln. Manus post terga vincire, Virg. *kezeit hátra kötni*; die Hände rückwärts binden. Vinctus catenis, Caes. *lántzratett*; mit Ketten belegt. 2) *öszveszorítni, szorosra öszvehúzni, v. füzni*; durch Binden oder Schnüren knapp machen, einpressen. Virgo vincto pectore. Ter. 3) Trop. v. gr. sententias, orationem, Cic. *öszvefüzött rövidséggel írni*; in gepreßter Kürze oder gedrängt schreiben. 4) Met. *határt szabni, rendbe hozni, rendben tartani*; einschränken, in Ordnung halten. Severis legibus vincire, Cic. 5) v. gr. locum praesidiis, Cic. *megerösítni, megrakni*; befestigen, besetzen. 6) Trop. v. gr. amore, Plaut. *leköttözni, lebilintszni, kötve tartani*; fesseln, gefesselt halten.

Vinco, vīci, victum, ĕre, 3. v. gr. in pugna, Liv. *gyözni, gyözedelmeskedni*; siegen. 2) v. gr. causa, sponsione, Cic. *nyerni, nyertes lenni*; gewinnen. 3) v. gr. hostes, urbem pugnando, Suet. Cic. proelio aliquem, Nep. *meggyözni*; besiegen, überwinden. 4) v. gr. iram, Just. *zaboldzni, eröt venni rajta*; überwinden, bezähmen. 5) v. gr. difficultates, Hirt. *meggyözni, elhárítni*; überwinden. 6) v. gr. aliquem eloquentia, Cic *felyülmúlni*; übertreffen. 7) vincere cibos, Plin. *megemésztení*; verdauen.

Vinctĭo, ōnis, f. 3. *megkötés, megkötözés*; das Binden. Tert.

Vinctor, ōris, m. 3. *megkötö, megkötözö*; der Binder. Arnob.

Vinctūra, ae, f. 1. *megkötés*; das Binden. Cels.

Vinctus, a, um, (vincio) *megkötött, megkötözött*; gebunden. 2) *öszveszorított, szoros*; zusammen geschnürt, knapp, Ter.

Vinctus, us, m. 4. *megkötés, öszvekötés, megkötözés*; das Binden, Varr.

Vincŭlātus, a, um, *megkötözött*; gebunden. Coel. Aur.

Vinculum, et Vinclum, i, n. 2. *köte-*

Digitized by Google

lék, kötnivaló eszköz, kötél, hurok, 's a' f. ein Band zum Binden, Schlinge, Strick. Aptare vincula collo, i. e. tunem. Ovid. Chartae vincula demere, Ovid. *a' levelet felbontani*; den Brief öffnen. 2) Trop. v. gr. cupiditatis, Liv. *bilincs, béko*; die Fessel. 3) Trop. *összefoglaló eszköz, kötél*; der Band. Vinculis propinquitatis conjunctus. Cic. 4) *ok, indítók, fundamentom valamire*; die Ursache, Beweggrund, Grund. Vinculum conjunctionis, Cic. Fidei vinculum, Liv. Accedit maximum vinculum, Cic. 5) *valamelly kötésben, egyezésben a' lekötött zálog, bánatpénz*; das Reugeld, Pönfall, Haftgeld. JCt.

Vindēlici, ōrum, m. pl. populus Germaniae. Tac.

Vindēmĭa, ae, f. 1. *szüret, borszüret*; die Weinlese. Varr. 2) v. gr. mellis, Col. olearum, Plin. *más dolgok beszüretelése, beszedése, p. o. mézszüret, 's a' t.* die Ernte anderer Dinge, z. B. Honigernte, ꝛc.

Vindēmiālis, e, *szüreti*; die Weinlese betreffend. Macr.

Vindēmĭātor, ōris, m. 3. *szüretelő*; der Weinleser. Varr. 2) *egy csillagzat*, ein Gestirn. Col.

Vindēmiātōrius, a, um, v. gr. vas, Varr. *szürethez való*; zur Weinlese gehörig.

Vindēmĭo, āre, 1. *szüretelni*; Weinlese halten, Wein lesen. Plin.

Vindēmĭŏla, ae, f. 1. *kis szüret, szüretetske*; eine kleine Weinlese. Cic.

Vindēmĭtor, ōris, m. 3. id. qu. Vindemiator.

Vindex, ĭcis, Adj. et Subst. *bosszúálló, bosszút álló*; ein Rächer, eine Rächerinn, rächend. Vindex conjurationis Cic. 2) *védelmező, oltalmazó*: der Beschützer, Vertheidiger. Vindex libertatis, Cic. Vindex periculi, Liv. i. e. qui opem fert in periculo. Dignus vindice nodus, Hor. *megérdemli, hogy valaki a' tsomót feloldja*; es ist der Mühe Werth, daß jemand den Knoten löst.

Vindĭcātio, ōnis, f. 3. *megbosszúlás*; die Rächung. Plin. 2) *megszabadítás*; die Rettung. 3) *oltalmazás*; die Vertheidigung. Cic.

Vindĭcātus, a, um, *megbosszúlt, megbüntetett*; gerächt, gestraft. 2) *megszabadított*; gerettet, befreyt. 3) *tulajdonított*; zugeeignet. Cic.

Vindĭciae, ārum, f. pl. *megmentés, felszabadítás, kimentés*; die Rettung. 2) *valamelly dolognak, v. jószágnak birtokához való jusstartás, és a' felett való perlekedés, mellyet más elfoglalt*; der Proceß über den Besitz einer Sache, die sich ein anderer angemaßt hat. Cic. 3) *bírói sententzia*; der Ausspruch des Richters. Liv. Vindicias dicere, Gell.

Vindĭco, āvi, ātum, āre, 1. *jussát tartani valamihez, magádnak tartani, kivánni valamit mint tulajdonát*; Anspruch machen an etwas, es als das Seine behaupten, als sein Eigenthum verlangen. Partem victoriae ad se vindicavit. Liv. 2) in libertatem vindicare, Cic. *szabadságba helyheztetni, megszabadítni*; in Freyheit setzen. 3) v. gr. aliquem a miseriis, Cic. remp. periculis, Vellej. *kiszabadítni, kimenteni*; befreyen, retten. 4) v. gr. necem, Ovid. mortem, Plin. se ab aliquo, Sen. *megbosszúlni valamit, bosszút állani valamiért*; etwas rächen, sich an jemanden rächen. 5) v. gr. seditionem, Cic. maleficia, Cic. *megbüntetni*; bestrafen, strafen.

Vindicta, ae, f. 1. *az a' pálca, mellyel a' Praetor a' rabszolgát illette, midőn azt a' rabszolgaság alól felszabadította*: Stab, womit der Prätor einen Sclaven schlug, und dadurch in Freyheit setzte, Freyheitsstab. Hor. et Cic. 2) *kiszabadítás, kimentés*; die Befreyung, Errettung. Liv. 3) *oltalmazás, védelmezés*; die Beschützung, Vertheidigung Vindicta libertatis, Liv. 4) *bosszúállás, megbosszúlás, megbüntetés*; die Rache oder Strafe. Plin.

Vindobōna, ae, f. 1. *Bécs városa, Austriának főváros*; Wien, Hauptstadt in Österreich.

Vīnĕa, ae, f. 1. *szőlőskert, szőlőhegy, szőlő*; der Weingarten, Weinberg. Cic. 2) *szőlő tőke*; der Weinstock. Virg. 3) *a' faltörőket fedező gépely a' régieknél*; eine Kriegsmaschine welche die Maueruntergraber bedeckte. Veget.

Vīnĕālis, e, i. q. vinearius. Col.

Vīnĕārius, a, um, *szőlőhegyekre, v.*

Digitized by Google

kertetet illető; die Weinberge betreffend. Col.

Vīnĕāticus, a, um, i. q. vinealis. Col.

Vīnĕtum, i, n. 2. *szőlőhegyes hely, szőlőkegyek*; ein Weingebirge. Cic.

Vīnĕus, a, um, *boros, borból való*; weinreich, aus Weine gemacht. Sol.

Vīnĭbŭa, ae, f. 1. *borivó asszony*; Weintrinkerinn, Weinsäuferinn. Lucil.

Vīnĭfer, a, um, v. gr. vitis, Apul. *bortermő*; Wein tragend.

Vīnĭpōtor, ōris, m. 3. *borivó, iszákos*; ein Weinsäufer. Plin.

Vīnĭtor, ōris, m. 3. *vintzellér*; der Winzer. Cic.

Vīnĭtōrĭus, a, um, *vintzelléri*; den Winzer betreffend. Col.

Vinnŭlus, a, um, *kellemetes, édes*; lieblich, süß. Plaut.

Vīnŏlentĭa, ae, f. 1. *ittasság, részegség*; die Weinsäuferey, Weintrunkenheit. Cic.

Vīnŏlentus, a, um, v. gr. homo, Cic. *ittas, boros*; betrunken, voll Weins. 2) *boros, borral elegyített*; mit Wein vermischt. Cic.

Vīnōsĭtas, ātis, f. 3. *borlz, borlzúság*; der Weingeschmack. Ter.

Vīnōsus, a, um, *ittas, boros*; voll Wein, betrunken Liv. 2) *részeges*; dem Weine ergeben, sich gern betrinkend. 3) *borlzú*; weinartig. Plin.

Vīnŭlus, a, um, i. q. Vinnulus.

Vīnum, i, n. 2. *bor*; der Wein. Cic. Vinum diffusum, Cic. *levont bor*; abgezogener Wein. 2) *borivás, borital*; das Weintrinken. In vino est veritas, Prov. *a' borital közben kerül ki az igasság*; beym Weintrinken kommt die Wahrheit ans Tageslicht. 3) *szőlő*; Weintrauben. Vinum legere, Varr. *szőlőt szedni, szüretelni*; Wein lesen.

Vĭo, āre, 1. *menni, útazni*; gehen, reisen. Amm.

Vĭŏcūrus, i, m. 2. i. e. curator viarum. Varr.

Vĭŏla, ae, f. 1. *viola, tavaszi, v. kék viola, ibolya*; die Viole, das Veilchen. (Viola odorata, L.) 2) *violazin*; das Viollett. Plin.

Vĭŏlābĭlis, e, *megsérthető, megrontható*; verletzlich. Ovid.

Vĭŏlăcĕus, a, um, *violazinű, szederjes*; violett. Nep.

Vĭŏlārĭum, ĭi, n. 2. *violdshely*; ein Ort wo Veilchen wachsen. Sol.

Vĭŏlārĭus, ĭi, m. 2. *violazinfestő*; ein Violblaufärber. Plaut.

Vĭŏlātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. juris, Liv. *megsértés, megrontás*; die Verletzung, Entehrung. 2) v. gr. fidei, Vellej. *megszegés*; die Verletzung, das Brechen.

Vĭŏlātor, ōris, m. 3. v. gr. juris gentium, Liv. *megsértő, megrontó, felbontó*; der Beleidiger.

Vĭŏlātus, a, um, (Partic. a violo) *megsértett, felbontott, megszegett*; verletzt. Ovid.

Vĭŏlātus, a, um, (a viola) *violával készített*; mit Veilchen angemacht. Pallad.

Vĭŏlens, tis, i. q. violentus. Hor.

Vĭŏlenter, Adv. *erőszakosan, erővel, erőszakkal, erőszakosképpen*; gewaltsam, mit Gewalt, durch Gewalt, gewaltthätig. Ter. violentius, Suet. violentissime, Just.

Vĭŏlentĭa, ae, f. 1. *erőszak, erőszakosság, erőszakoskodás*; Gewaltsamkeit, ungestümes Wesen. Cic. 2) v. gr. ventorum, Plin. *erő, dühösködés*; die Heftigkeit, das Toben.

Vĭŏlentus, a, um, v. gr. mors, Tib. *erőszakos*; gewaltsam. 2) v. gr. ventus, homo, Cic. *erőszaktévő, heves, dühös*; heftig, ungestüm.

Vĭŏlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. loca religiosa, Cic. *megfertéztetni*; entweihen. 2) v. gr. puellam, Tibull. *megszeplőzítni, erőszakot tenni rajta*; entehren. 3) v. gr. jus, Cic. fidem, leges, Cic. *felbontani, megszegni, általhágni*; verletzen, übertreten. 4) amicitiam, Cic. *megsérteni*; verletzen. 5) *megfesteni*; färben. Virg.

Vīpĕra, ae, f. 1. *vipera, viperakigyó*; die Viper, eine Art Schlangen. Plin.

Vīpĕrālis, e, *viperai*; Vipern betreffend. Apul.

Vīpĕrĕus, a, um, v. gr. caro, Ovid. *vipera. viperából való*; von Vipern oder Schlangen.

Vīpĕrīnus, a, um, v. gr. morsus, cruor, Hor. *viperai, viperától való*; von Vipern oder Schlangen.

Vīpĭo, ōnis, m. 3. *kis daru*; ein kleiner Kranich. Plin.

Vir, i, m. 2. *férfiú, ember*; der Mann, ein Mann, jede Mannsperson. Ter.

Digitized by Google

2) *emberkort ért, embernyi ember*; ein Mann der das männliche Alter hat. Ovid. 3) *férj*; der Ehemann, Gatte, Mann. Cic. et Liv 4) *vitéz*; ein Held. Arma virumque cano, Virg. 5) *férjiúság, nemzőtehetség*; die Mannheit, Zeugungskraft. Catull. 6) *gyalog katona*; ein Infanterist. Equites virique, Liv. Equis virisque, Cic. *egész, v. tellyes erővel*; mit aller Macht. 7) vir gregis, Virg. *bak*; der Bock.

Vira, ae, f. 1. *asszony*; die Frau.

Virāgo, ĭnis, f. 3. *vitéz asszony, v. leány*; eine tapfere Heldinn. Cic. 2) pro: virgo, Virg.

Virātus, us, m. 4. *férjiasság, férjiúi magaviselet*; männliches Betragen.

Virātus, a, um, *férjiúi gondolkozású*; männlich gesinnt. Varr.

Virbĭus, ii, m. 2. i. e. bis vir. 2) cognomen Hippolyti, Ovid.

Virectum, i, n. 2. i. q. viretum, Prud.

Virĕo, ōnis, m. 3. *zöldike pinty*; ein Grünfink. Plin.

Virĕo, ui, ēre, 2 *zöldelleni, zöld lenni*; grünen, grün seyn. Arbores et vites virent, Cic. 2) Trop. *ép és egészséges, v. jó állapotban lenni, állani*; stark und gesund seyn, im guten Zustande seyn. Virebat ingenium vegetum, Liv.

Vīres, ium, f. plur. (vis) *erő*; die Kräfte.

Viresco, ĕre, 3. *zöldülni, kizöldülni*; grün werden. Virescunt gramina, Virg. 2) Trop. *kiviritni, megújúlni*; hervor grünen, lebhaft hervor kommen, stark werden, wachsen. Virescit virtus. Gell.

Virētum, i, n. 2. *gyep, pázsitos hely*; ein grüner oder mit grünem Gras bewachsener Ort. Virg.

Virga, ae, f. 1. *veszszö, veszszödg*; die Ruthe, Gerte. Volucres viscata fallere virga, Ovid. *léppel, v. lépes veszszővel fogni a' madarakat*; Vögel mit Leimruthen fangen. 2) *tsik, veszszö, p. o. a' tsikos matéridn*; der Streifen. 3) virga pithometrica; *akószó, akó*; die Visierruthe.

Virgātor, ōris, m. 3. *veszszőző*; der mit Ruthen schlägt. Plaut.

Virgātus, a, um, *tsikos, veszszős, p. o. matéria*; gestreift, Streifen habend, bunt. 2) *veszszőből font*; von Ruthen geflochten. Cat.

Virgētum, i, n. 2. id. qu. virgultum.

Virgĕus, a, um, *veszszőből készült, font, 's a' t. ans* Ruthen, Gerten.

Virgi, urbs Hispaniae, Mela.

Virgidēmia, v. Virgindemia, ae, f. 1. *veszszőszedés*; Ruthensammlung. Plaut.

Virgilĭa, ae, f. 1. urbs, Hispaniae. Plin.

Virgilĭānus, a, um, *Virgiliusi*; Virgilisch, dem Virgilius gehörig. Quint.

Virgilĭus, ĭi, m. 2. nom. prop. poëtae clarissimi, floruit imp. Augusto. Vide ad initium libri inter Scriptores Profanos Classicos.

Virginālis, e, v. gr. vestitus, modestia, *szűz, szűzeket illető, szűzekhez való*; jungfräulich. Cic.

Virgindēmia, vide: Virgidemia.

Virginensis, v. Virginiensis, is, i. e. quae praecerat zonae novae nuptae a marito solvendae, August.

Virgĭnĕus, a, um, *szűzességi, szűzeket illető*; jüngferlich, Jungfrau oder Mädchen betreffend. Tib.

Virginĭtas, ātis, f. 3. *szűzesség*; die Jungferschaft, Jungferstand. Virginitatem laedere, Cic.

Virginĭus, a, um, nomen familiae Romanum. Liv.

Virginor, āri, Dep 1. *úgy viselni magát mint szűz*; jüngferlich thun, sich als Jungfer betragen. Tert.

Virgo, ĭnis, f. 3. *szűzleány, szűz*; eine Jungfer. Virgo monialis, Hier. *apátza*; eine Klosterjungfrau. Virginem ducere, Quint. *megházasodni*; heirathen. 2) *ifjú asszony, menyetske*; ein junges Weib. Virg. 3) virgo saliva, Plin. *ehnydl*; nüchterner Speichel.

Virgōsus, a, um, *bokros veszszőjű*; voller Zweige und Ruthen. Pallad.

Virgŭla, ae, f. 1. *veszszőtske*; ein Ruthchen Stäbchen. Cic. 2) *igéző pálcza*; ein Zauberstab. Cic. 3) virgula censoria, Quint. *kitörlést jelentő linea, v. lamelly szó, v sor mellett*; ein Strich, z. B. bey einem Worte, zum Zeichen daß es weg soll.

Virgŭlātus, a, um, *tsikos, veszszős*; gestreift, mit Streifen versehen. Plin.

Virgultum, i, n. 2. *bokros hely, bajbontsos*; ein Gebüsch, Gesträuch, Buschwerk. Virg.

Virgunc̆ula, ae. f. 1. *ledska, szűzetske*; ein Jüngferchen, Mädchen. Sen.

Vīrĭa, ae, f. 1. *karkötő ékesség*; ein Armschmuck. Plin.

Digitized by Google

Vīrĭātus, a, um, *hatalmas, erős*; mächtig. Lucil.

Vīrĭcŭlae, arum, f. pl. *tsekély erő, v. tehetség*; geringe Kräfte. Apul.

Vīrĭcŭlum, i, n. 2. *véső, metszővas*; ein Grabſtichel oder Meiſel. Plin.

Vĭrĭdārĭum, v. Vīrĭdiārĭum, ĭi, n. 2. *mulatókert*; Luſtgarten. Cic.

Vīrĭde, Adv. *zölden*; grün. Nihil viridius viret, Plin.

Vīrĭde, is, n. 3. sc. aes; *krispán, értsmész*; der Grünſpann. Gloss.

Vīrĭdĭa, ōrum, n. pl. *mulató zöld helyek*; grüne luſtige Örter. Vitr.

Vīrĭdiārĭum, vide: Viridarium.

Vīrĭdĭcans, tis, o. *zöldellő*; grünlich. Tert.

Vīrĭdis, e, *zöld, zöldelló, pázsitszínű*; grün, grünlich, grasgrün. Cic. 2) Trop. *eleven, vig, vidám*; lebhaft, munter. Aetas viridis, Colum. 3) *fiatal, ifjú, friss*; jung, friſch. Quint.

Vīrĭdĭtas, ātis, f. 3. *zöldellőség, zöldszín, zöldség*; die grüne Farbe einer Sache, das grün. Pratorum viriditas, Cic. 2) *elevenség, vidámság*: die Lebhaftigkeit, Munterkeit. Senectus auſert viriditatem, Cic.

Vīrĭdo, āre, 1. *zöldre festeni*; grün machen. Viridari, *megzöldülni*; grün werden. Ovid. 2) *zöld lenni*; grünſeyn. Viridans, *zöld*; grün. Virg.

Vīrīlis, e. *férjfiúi, férjfiakat illető*; männlich, Mannsperſonen betreffend, ihnen eigen, dahin gehörig. Sexus virilis, Nep. 2) v. gr. oratio, Cic. animus, Idem. *férjfiúi, férjfiakhoz illő*; männlich, für einen Mann ſich ſchickend.

Vīrīlĭtas, ātis, f. 3. *férjfiúi kor*; Männlichkeit, das männliche Alter. Plin. 2) *férjfias tselekedet, férjfiúság*; Männlichkeit, das Männliche in einer Sache, Denken, Handeln. Quintil. 3) *férjfiúság, nemzőtehetség*; die Mannheit, das Zeugungsvermögen. Hirt. et Plin.

Vīrīlĭter, Adv. *férjfiúi módon, bátran, emberkedve*; männlich, auf männliche Art, ſtandhaft, mutig, nicht weichlich ꝛc. Cic. et Horat. virilius, Senec.

Vīrĭōse, Adv. *tellyes erővel, erősen*; kraftvoll, kräftig, heftig, ſtark. Tert.

Vīrĭōsus, a, um, *erős, hatalmas*; kräftig, mächtig. Tert.

Vīriplăca, ae, f. 1. i. e. dea placans viros, v. maritos. Val. Max.

Vīrĭpŏtens, tis, o. *hatalmas*; mächtig. Plaut. 2) *férjhezmehető, eladó, p. o. leány*; mannbar. Pand.

Vīrĭtim, Adv. *a' férjfiak között egyenként*; Mann für Mann, einem jeden, einzeln. Agrum viritim dividere, Cic. 2) v. gr. dimicare, Cic. *egyenként, kiki magáért*; einzeln, jeder für ſich.

Vīror, ōris, m. 3. *zöldség, zöldszín*; die grüne Farbe, das Grün. Pratorum viror, Apul.

Vīrōsus, a, um (a vir) v. gr. mulier, Lucil. *férjfidühes*; mannſüchtig, manntoll.

Vīrōsus, a, um (virus), *büzhödt, szagos*; von ſtarkem Geruche, übel ſtinkend. Caro virosa, Varr. 2) *mérges, ártalmas, veszedelmes*; giftig, ſchädlich, gefährlich. Apul.

Virtus, ūtis, f. 3 *hathatósság, segítség, jótétemény*; Wirkſamkeit, Hülfe, Wohlthat. Virtute deorum, Plaut. 2) *ügyesség, mesterség*; Geſchicklichkeit, Kunſt. Virtus dicendi, Quintil. 3) v. gr. militaris, bellandi, Cic. *vitézi bátorság, vitézség*, Bravheit, Tapferkeit, Herzhaftigkeit. 4) *virtus, jóságos tselekedet*; die Tugend, die Tugenden zuſammen genommen, Tugendhaftigkeit, tugendhafter Wandel. Est tanta virtute, Cic. *ollyan virtusokkal ékeskedő, olly virtusos*; iſt ſo tugendhaft. 5) *jó tulajdonságok, jóság*; die guten Eigenſchaften oder Talente, die Güte, gute Beſchaffenheit. Virtus animi, aut corporis, Cic. 6) *jó tulajdonságok, jelesség*; eine gute Eigenſchaft. Virtutes oratoriae, Cic. *erő, hathatósság*; die Kraft, Wirkung. Virtus oratoris, Cic.

Vīrŭlentĭa, ae, f. 1. i. q. virus, Sid.

Vīrŭlentus, a, um, *mérges, méreggel tellyes*; voll Gift. Gell.

Vīrūnum, i, n. 2. *Angermunda városa*; Angermünde in Pommern. 2) *Judenburg városa Stájerországban*; Judenburg in Steyermark.

Vīrus, i, n. 2 *valami dolognak nyálkás nedvessége, nyalkásság, tajtékzás, tajték*; die natürliche zähe Feuchtigkeit, Saft, Sauche.

Digitized by Google

Plin. Virus cochlearum. Plin. 2) *állati tenyészsnedv*; Saft, Samen der Thiere. Plin. 3) *méreg, mérges nedvesség, v. nedv*; das Gift, giftige Feuchtigkeit, z. B. der Schlangen. Virg. 4) *dögleletes büdösség*; ein heftiger Geſtank. Colum. 5) v. gr. vini, Plin. *hathatós ız*; ein durchdringender Geſchmack. 6) *erő, hathatósság*; die Stärke, Kraft, Heftigkeit. Plin.

Vis, is, f. g. Plural. vires, ium, v. gr. fluminis, Caes. morbi, Nep. hostium, Caes. *erő*; die Gewalt, Kraft, Stärke, Heftigkeit. 2) *erőszak*; die Gewalt gegen Jemanden, Gewaltthätigkeit. Vim facere, Caes. vim adhibere, Cic. *erőszakkal élni, erőszakoskodni*; Gewalt gebrauchen. Vim adferre alicui, Cic. a) *erőszakot tenni, t. i. a' fejérszemélyen*; Gewalt anthun. b) *megölni*; tödten Nep. Vi, Ter. et Liv. vel, per vim, Cic. *erővel, erőszakkal*; mit Gewalt. 3) *hatalom, erő, erőhatalom*; die Gewalt, Macht. Cic. Legem per vim ferre, Cic. 4) v. gr. veneni, Cic. *erő, hathatósság*; die Kraft, Wirkung, Wirkſamkeit. 5) pro: multitudo; *sokaság, nagy szdma valaminek*; die Menge. Vis servorum, Cic. Auri vis, Cic. 6) v. gr. verbi, Cic. *értelem, jelentés, erő a' jelentésben*; der Begriff in Worten oder Sätzen, die Bedeutung, der Sinn. Hanc habet vim, Cic. Quae vis vocibus subjecta sit, Cic. 7) v. gr. amicitiae, Cic. eloquentiae, Cic. *valóság, valósdgos ereje hathatósdga, természete valaminek*; das Weſen, die Beſchaffenheit.

Viscārium, ii, n. 2. *lép, maddrlép*; der Vogelleim. Hier.

Viscātus, a, um, *lépes*; mit Vogelleim beſchmieret. Varr. Plin. Ep.

Viscellātus, a, um, i. e. e visceribus avium pisciumque conditus aut confectus. Plin.

Viscĕra, um, n. pl. (a sing. viscus); *belsőrészek*; *belek*; die Eingeweide. 2) Met. *vérszerentvaló rokonok*; Blutsfreunde. Curt 3) *hús*; das Fleiſch. Cic. 4) *pénz*: das Geld. Viscera aerarii, Cic. 5) *a' szivnek belső része, rejteke*; das Innerſte des Herzens. Cic.

Viscĕrātim, Adv. *részenként*; ſtückweiſe. Enn.

Viscĕrātio, ōnis, f. 3. *húskiosztás a' nép között*; die Fleiſchſpende, Fleiſchgeſchenk. Cic. 2) *vendégség*; ein Schmaus. Senec.

Viscĕrĕus, a, um, *hús, húsból való*; aus Fleiſch beſtehend. Prud.

Viscĭdus, a, um, *lépes, ragadós*; zähe, klebrig. Th. Prisc.

Viscōsus, a, um, *lépes*; voller Vogelleim. Prud. 2) *ragadós*; klebrig, zähe. Pallad.

Viscum, i, n. 2. *fagyöngy*; die Miſtel. Virg. 2) *lép*; der Vogelleim.

Viscus, ĕris, n. 3. *a' nemes belsőrészek, p. o. tüdő, máj, szív*; *'s a' t.* die edlen Eingeweide, als Lunge, Leber, Herz ꝛc. Ovid. vide: viscera.

Viscus, i, m. 2. i. q. Viscum.

Vīsĭbĭlis, e (video), *látható*; ſichtbar. Apul. 2) *látó, látni tudható*; ſehen könnend, das Vermögen zu ſehen habend. Plin.

Vīsĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *láthatóság*; die Sichtbarkeit. Tert.

Vīsĭbĭlĭter, Adv. *láthatóképpen*; ſichtbar, ſichtbarlich. Nol.

Vīsĭo, ōnis, f. 3. *látás, tekintet*; das Sehen, der Anblick. Apul. 2) *álombeli látás, álomlátás, álom*; ein Traum, ein Geſicht. Cic. 3) *gondolat, képzelődés*; ein Gedanke, eine Idee, Vorſtellung. Cic.

Vīsĭtātio, ōnis, f. 3. *meglátás*; der Anblick. Vitr. 2) *látogatás, meglátogatás*; der Beſuch. Tert.

Vīsĭtātor, ōris, m. 3. *megnézegető, megnéző, megvizsgáló*; der Beſeher. August.

Vīsĭtātus, a, um, *megnézegetett*; beſichtiget. 2) *meglátogatott*; beſucht. Gloss.

Vīsĭto, āvi, ātum, āre (Frequ. a viso), *nézegetni, megnézni*; ſehen, beſichtigen. Plaut. 2) *látogatni, meglátogatni*; beſuchen. Cic.

Vismārĭa, ae, f. 1. *Vizmár városa*; die Stadt Wismar, im Herzogthume Mecklenburg. Geogr.

Vīso, si, sum, ĕre, 3 *megnézni, megnézegetni*; beſehen, beſichtigen. Cic. 2) *meglátogatni*; beſuchen. Plaut. 3) *vizsgálni, megvizsgáltat tartani*; eine Viſitation halten. Vellej. Pat.

Digitized by Google

Vīsor, ōris, m. 3. *kiviszgáló, kikémlelő*; der Knudſchafter. Tacit.

Vistŭla, v. Visŭla, ae, f. 1. *a' Vistula vize Lengyelországban*; die Weichſel, ein Fluß in Pohlen. Plin.

Vīsŭālĭtas, ātis, f. 3. *láthatóság, láthásboli tehetség*; die Kraft zu ſehen. Tert.

Vīsŭla, ae, f. 1. *szőlőtő nemc*; eine Art Weinſtöcke. Colum. 2) id. qu. Vistula.

Vīsum, i, n. 2. *látás, jelenés*; eine Erſcheinung. Cic.

Vīsurgis, is, m. 3. *a' Vézer vize Németországban*; die Weſer ein Fluß Deutſchlands. Tac.

Vīsus, a, um, *látott*; geſehen. Liv.

Vīsus, us, m. 4. *látás, tekintet, nézés*; das Sehen, der Anblick, das Geſicht. Obire omnia visu, Virg. *mindent körül nézni, megnézegetni*; alles beſehen. 2) *jelenés, látás*; die Erſcheinung. Nocturnus visus, Tac. 3) *forma*; die Geſtalt.

Vīta, ae, f. 1. *élet*: das Leben. In vita esse, Cic. *életben lenni, élni*; leben. Cic. Discedere a vita, Cic. v. cedere e vita, Cic. v. vita, Cic. excedere e vita, v. vita. Cic. *meghalni, az életből kiköltözni*; ſterben. Vitam agere, v. degere, v. vivere, Cic. *élni, életet élni*; leben, ein Leben führen. Aliquem vita privare, Cic. v. expellere, Cic. *életétől megfosztani*; ſeines Lebens berauben, tödten. In mea vita, Cic. *életemben*; in meinem Leben. 2) *valaminek tartóssága, tartása, élete, p. o. a' plántáknak*; die Dauer, Fortdauer, das Leben. 3) *életmód, erkölts*; der Lebenswandel, die Lebensart. Inspicere in omnium vitas, Ter. 4) Trop. mea vita! *kintsem! kedvesem*; mein Schatz! Plaut. 5) *lélek, árnyék a' más világon*; die Seele oder der Schatten, in der Unterwelt. Tenues sine corpore vitae, Virg. 6) *élelem, táplálat, étel ital*; der Unterhalt, die Nahrung, das Eſſen und Trinken. Reperire sibi vitam, Plaut.

Vītābĭlis, e, *elkerülhető*; vermeidlich. 2) *elkerülendő*; meidenswerth. Ovid.

Vītābundus, a, um, *kerülő, elkerülendő*; vermeidend. Sall.

Vītālis, e, *életet illető, életi*; das Leben betreffend. Vitales auras carpere, Virg. *lehelleni, élni*; athmen, leben. 2) *élő*; lebend. 3) *tartós*; dauerhaft. Plaut. 4) *élethez hasonló*; dem Leben ähnlich. Cic.

Vītālĭtas, ātis, f. 3. *életerő, élet*; Lebenskraft, Leben. Plin.

Vītālĭter, Adv. *az élet szerént*; dem Leben nach. Luer.

Vītātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. doloris, Cic. *elkerülés, kerülés*; die Meidung, Vermeidung.

Vītellĭānus, a, um, *Vitelliusi*; Vitelliſch. Tacit.

Vītellīnus, a, um, pro: vitulinus, Apic.

Vītellĭus, a, nomen familiare Romanum, Apic. 2) imperator nonus Roman.

Vītellum, i, n. 2. i. q. vitellus, Apic.

Vītellus, i, m. 2. *borjutska*; ein Kälbchen. Plaut. 2) *tojássárgék, tojás sárgdja*; der Dotter des Eyes. Cic.

Vītĕus, a, um, *szőlőtől, szőlőtőről való*; vom Weinſtocke. Virg. 2) *szőlőtőves, azzal rakott*; voll Weinſtöcke. Prud.

Vītex, ĭcis, f. 3. *ábrahámfája, szűzfa*; der Keuſchlamm, Keuſchbaum. Plin.

Vītĭābĭlis, e, *megsértheto, megrontható*; verletzlich, verderblich. Prud.

Vītĭārĭum, ĭi, n. 2. *szőlőtsemetés*; Pflanzſchule der Weinſtöcke. Varr.

Vītĭātĭo, ōnis, f. 3. *megszeplősítés*; die Verletzung, Schändung. Senec. 2) *megrontás, elrontás*; die Verderbung. Plin.

Vītĭātor, ōris, m. 3. *megszeplősítő, fertéztető*; der Verletzer, Schänder. Senec.

Vītĭcŏla, ae, m. 1. *szőlőmivelő*; der Wein baut. Sil.

Vītĭcŏmus, a, um, *szőlőlevelekkel koszorúzott*; mit Weinlauben bekränzt. Avien.

Vītĭcŭla, ae, f. 1. *kis szőlőtő*; ein Weinſtöckchen. Cic. 2) *inda, p. o. ugorka indája*; eine Ranke, z. B. der Gurke. Pallad.

Vītĭfer, a, um, v. gr. arbores, Pallad. *szőlőtőke termő*; Weinſtöcke tragend. 2) v. gr. colles, Plin. *szőlőtermő*; Weinſtöcke tragend, wo Weinſtöcke wachſen.

Digitized by Google

Vītīgĕnus, a, um, *szőlőtőn termett*; vom Weinstocke, von Weinstöcken. Lucret.

Vītīgĭnĕus, a, um, i. q. vitigenus, Colum.

Vītīlēna, ae, f. 1. *gonosz kerítő asszony*; gottloſe Kupplerinn. Plaut.

Vītīlīgo, ĭnis, f. 3. *kanyaró, tarjagfolt*; Leberflecken. Cels.

Vītīlis, e, *veszszóból font*; geflochten aus zartem Holze. Plin.

Vītīlītīgātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Plin.

Vītīlītīgo, āre, 1. *veszekedni*; zanken. 2) *szitkozódni*; läſtern. Plin.

Vītĭnĕus, a, um, i. q. vitigenus, Flor.

Vītĭo, āvi, ātum, āre, 1. *megrontani, elrontani*; verletzen, verderben. Lues vitiaverat auras, Ovid. 2) v. gr. senatus consulta, Liv. *meghamisítni*; verfälſchen. Pecunias vitiare, Eutrop. 3) *megakadályoztatni*; verhindern, Cic. 4) v. gr. virginem, Ter. *megszeplősítni*; ſchänden.

Vītĭōse, Adv. v. gr. concludere, Cic. *hibásan*; fehlerhaft, nicht recht. vitiosius, Cic. vitiosissime, Cic.

Vītĭōsĭtas, ātis, f. 3. *vétkesség, gonoszság*; die Laſterhaftigkeit. Cic. 2) *hibásság*, die Fehlerhaftigkeit oder Fehler. Macrob.

Vītĭōsus, a, um, *hibás, hijjános, fogyatkozásos, nem jó, roszsz*; voller Fehler, Gebrechen, Mängel, fehlerhaft, ſchlecht, nichts nütz. Plaut. 2) v. gr. homo, Cic. vita, Cic. *vétkes, bűnös*; fehlerhaft, laſterhaft, laſtervoll.

Vītis, is, f. 3. *szőlőtő, szőlőtőke, szőlő*; der Weinſtock. Cic. Vites ponere, Virg. *szőlőt ültetni*; Wein pflanzen. 2) *szőlővessző*; die Weinrebe, Weinranke. Varr. 3) *kapitánpáltza, a' Rómiaknál*; der Hauptmannsſtab. Plin.

Vītīsātor, ōris, m. 3. *szőlőültető*; Weinpflanzer, Weinſtockpflanzer. Virg.

Vītĭum, ĭi, n. 2. *a' papi jövendölések megsértese*; die Verletzung der Auſpicien. Cic. 2) v. gr in partibus, Cic. *hasadás, kár*; der Riß, Ritz, Schade. 3) *hiba, hijjánosság, fogyatkozás*; Fehler, Mangel, Gebrechen. Vitium in corpore, Cic. Vitio vertere alicui, v. ducere, Ter. vel, dare, Cic. *hibául tulajdonítni*; als einen Fehler auslegen. 4) *vétek, bűn*; das Laſter. Vitium fugere, Hor. 5) *akadály*; das Hinderniß. Vitium obvenit, Cic. 6) *hiba, v. ok, melly miatt valami történik*; Fehler, Schuld, durch die etwas geſchieht, die Urſache. Vitio vini feci, Plaut. 7) *szitok, szidás, szidalom*; der Schimpf, Schimpfwort, die Beſchimpfung. Dicere vitium alicui, Plaut.

Vīto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tela, Caes. suspiciones, Nep. *kerülni, elkerülni*; meiden, vermeiden. 2) v. gr. aliquem, Cic. oculos hominum, Cic. *kerülni, kikerülni igyekezni, távozni előle*; zu vermeiden ſuchen, meiden, zu entgehen ſuchen.

Vītrārĭus, ĭi, m. 2. *üveges*; ein Glasmacher. Senec.

Vītrĕa, ōrum, n. pl. *üveg edények, üvegek*; gläſernes Geſchirr.

Vītrĕāmen, ĭnis, n. 3. *üvegedény*; gläſernes Geſchirr. Pandect.

Vītrĕātus, a, um, i. q. pellucidus. 2) *mázos*; glaſurt. Lucr.

Vītrĕus, a, um, *üveg, üvegből való*; gläſern, aus Glas. Ovid. Vasa vitrea, Colum. 2) v. gr. ros, Ovid. unda, Virg. *világos, fenylő*; hell, glänzend. Humor vitreus, Med. *üveg nedvessége a' szemnek*; die gläſerne Feuchtigkeit im Auge. 3) *általlátszó, világos*; durchſcheinend. Plin. 4) Met. *töredékeny*; zerbrechlich. Hor. 5) *állhatatlan*; unbeſtändig. Hor.

Vītrĭāria, ae, f. 1. sc. officina; *üveghuta*; die Glashütte. 2) *falfű*; das Glaskraut. Apul.

Vītrĭārĭus, ĭi, m. 2. *üveges*; der Glaſer. Sen.

Vītrĭcus, i, m. 2. *mostohaatya*; der Stiefvater. Cic.

Vītrĭŏlum, i, n. 2. *gálitz, gálitzkő*; das Vitriol.

Vītrum, i, n. 2. *üveg*; das Glas. Cic. 2) *izatz, tsülleng, festőfű*; die Waid (Isatis tinctoria, L.) Caes.

Vitta, ae, f. 1. *fürekötő ékesség, pántlika, 's a' t.* eine Binde, Kopfbinde. 2) *fejkötő, főkötő*; eine Haube. Ovid. 3) *körülkötni való ékesség, p. e. az oltárt*; eine

Binde, z. B. den Altar um zu binden. Virg.

Vittātus, a, um, *körülkötött fejű, p. o. pántlikával*; mit einer Hauptbinde geziert. Juv.

Vitŭla, ae, f. *üszőborjú*; ein Kalb weiblichen Geschlechts. Virg.

Vitŭlārĭa via, i. e. via ad Arpinum, patriam Ciceronis, Cic.

Vitŭlātĭo, ōnis, f. 3. *örömünnep*; ein Freudenfest. Marcr.

Vitŭlīnus, a, um, *borjú, borjúból való*; vom Kalbe, von Kälbern. Cic. **Vitulina**, sc. caro, Plaut. *borjúhus*; Kalbfleisch.

Vitŭlor, ari, Dep. 1. *örömében ugrándozni, örülni*; fröhlich herumspringen. Enn.

Vitŭlus, i, m. *borjú*; das Kalb. Varr. 2) vitulus equorum, Virg. *tsikó*; ein Füllen. 3) vitulus marinus, Svet. *borjúfóka*; ein Seekalb, Meerkalb. 4) cognomen Romanum. Varr.

Vītumnus, v. **Vītūnus**, i. m. 2. i. q. deus vitae, August.

Vītŭpĕrābĭlis, e, *gyalázható, gyalázást v. kisebbítést érdemlő*, tadelns- oder scheltenswerth. Cic.

Vītŭpĕrābĭlĭter, Adv. *gyalázhatóképpen*; auf tadelnswerthe Art. Cassiod.

Vītŭpĕrātĭo, ōnis, f. 3. *gyalázás, kisebbítés*; das Tadeln, der Tadel. Cic. 2) *gyalázat, gyalázódás*; der Tadel, den man von andern leidet. In vituperationem venire, Cic. v. adduci, Cic. v. cadere, Cic. v. subire vituperationem, Cic. *gyalázatni*; getadelt werden.

Vītŭpĕrātor, ōris, m. 3. *gyalázó*; der Tadler. Cic.

Vītŭpĕrĭum, i, n. 2. *gyalázat, kisebbség*; der Tadel. Cic.

Vītŭpĕro, avi, atum, are, v. gr. aliquem, Ter. *gyalázni, kisebbítni*; tadeln. 2) *motskolni, szóllani, megszóllani*; schelten, verläumden. 3) v. gr. alicui omen, Plaut. *megrontani*, verderben, verletzen.

Vītŭpĕro ōnis, m. *emberszóllló*; ein Tadler. Gell.

Vīvācĭtas, ātis, f. 3. *életnek tartóssága*; die Zähigkeit oder lange Dauer des Lebens. Quint. 2) v. gr. ingenii, Arn. *elevenség*; die Lebhaftigkeit.

Vīvācĭter, Adv. *elevenen*; lebhaft. Fulgent. vivacius, Prud.

Vīvārĭum, ii, n. 2. *állatos kert, állatkert*; ein Thiergarten. Curt. Vivarium piscium, Plin. *halastó*; ein Fischteich.

Vīvārĭus, a, um, *eleven állatokat illető*; lebendige Thiere betreffend. Macr.

Vīvātus, a, um, *eleven, friss*; lebhaft, frisch. Lucr.

Vīvax, ācis o. *hosszúéletű, sokáig élélő*; lange lebend, ein langes, zähes (festes) Leben habend. Ovid. 2) *eleven, vidám, friss*; lebhaft, munter, frisch. Lucan. 3) *éltető*; belebend. Ovid.

Vīve, Adv. *elevenen, igen*; lebhaft, sehr. Vive sapis, Plaut.

Vīvens, tis, o. *élő, eleven*; lebend, lebendig. Hor.

Viverra, ae, f. 1. *petymeg*; das Stinkthier, das Frett, Frettel. Plin.

Vīvesco, v. **Vivisco**, vixi, ĕre, 3. *megelevenedni, felelevenedni*; lebendig werden. Plin.

Vīvĭcombūrĭum, i n. 2. *élevenenvaló megégetés*; die Verbrennung einer lebendigen Person. Tert.

Vīvĭde, Adv. *elevenen*; lebhaft. Vividius, Gell.

Vīvĭdus, a, um, *élő, élettel telyes*; voller Leben, belebt. Ovid. 2) v. gr. animus, Plin. *eleven, tsupa élet, vidám*; voller Leben, belebt, lebhaft.

Vīvĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *meg v. felelevenítés*; Lebendigmachung. Tert.

Vīvĭfĭcātor, ōris, m. 3. *megelevenítő*; Lebendigmacher. Tert.

Vīvĭfĭco, are, 1. *felelevenítni, megelevenítni*; lebendig machen, beleben. Tert.

Vīvĭfĭcus, a, um, *megelevenítő*; lebendig ob. lebhaft machend, belebend. Ammian.

Vīvĭpārus, a, um, *eleventszülő*; lebendige Junge gebärend. Apul.

Vīvĭrādix, icis, f. *bujtódg, homlitás*; ein Fächser, Ableger oder Setzling mit Wurzel, z. B. eines Weinstocks. Cic.

Vīvisco, vide: Vivesco.

Vīvo, vixi, victum, ĕre, 3. *élni, életben lenni*; leben, am Leben seyn. Cic. Ad summam senectutem vivere, Cic. Triginta annis vixit, Cic. Duram vitam vivere, Ter. **Vivitur**, Ovid. *él az ember*; man

Digitized by Google

lebt. Vivitur parvo bene, Hor. In diem vivere, Cic. *minden gond nél kül élni*, *semmit sem aggódni a' jövendőkre nézve*; in den Tag hin ein leben, ſich ums künftige nicht bekümmern. Vixit, Plaut. *megholt*; er iſt geſtorben. v. gr. piscibus, v. carne, Caes. *élni*, *valamivel*, *p. o. hússal*; leben, von etwas. Misere vivere, Plaut. *tsak tengődni*; ſchlecht leben, elend eſſen. 3) *életét folytatni*, *életet élni*; leben, ſein Leben zubringen. In literis vivere, Cic. *a' tudomdnyokkal foglalatoskodni*; ſich mit den Wiſſenſchaften abgeben. Sapienter vivere, Cic. 4) *élni*, *lenni valahol*, *ott élni*; leben, ſich wo befinden, oder aufhalten. Vixit Syracusis, Nep. 5) *társalkodni*, *élni*; leben, umgehen. Umgang haben. Cum aliquo familiariter vivere, Cic. 6) *megmaradni*, *élni*; fortdauern, leben. Vivunt scripta. Ovid.

Vīvus, a, um, *eleven*, *élő*, *életben lévő*; lebendig, lebend, das Leben habend, am Leben befindlich. Aliquem vivum capere, Liv. *valakit elevenen elfogni*; lebendig fangen. Me vivo, te vivo, etc. *mig én élek*, *mig te élsz*, *életemben*, *'s a' t. t.* ſo lange ich lebe, od. du lebſt, in meinem Leben. Ad vivum resecare, v. gr. manum. Colum *as elevenig bévágni*; bis aufs Lebendige hineinſchneiden, od. abſchneiden. Trop. *nagyon szorosan megvizsgálni*; etwas zu genau unterſuchen. Cic. 2) Trop. viva vox, Cic. viva voce; *élő szóval*; mündlich. 3) *élő*, *eleven*, *friss*, *p. o. planta*, *fa*; lebendig, friſch, natürlich. Fons viva, Ovid. *folyó viz*, *forrás*; fließende Quelle. Argentum vivum, Plin. *higanyó*; das Queckſilber.

Vix, Adv. *alig*, *nehezen*; kaum, mit genauer Noth, mit Mühe, Cic.

Vŏcābŭlum, i, n. 2. (voco), *szó*, *nevezet*, *nevező ige*; die Benennung einer Sache, das Wort, der Nahme, Cic. et Hor.

Vŏcālis, e. *hangos*, *nagy hangú*; laut, hellklingend. Ranae vocales, Plin. Chorda vocalis, Tibull. 2) vocalia signa, Liv. *szóvalvaló*; mündlich. 3) sc. litera. Cic. *magdbunhangzó*, *magánhangzó*, *t. i. betü*; ein Selbſtlauter, ein Lautbuchſtabe, ein Vocal. Comp. vocalior. Sup. vocalissimus. Sid.

Vŏcālĭtas, ātis, f. 3. *hangzás*, *jólhangzás*; der Klang, Wohlklang. Quint.

Vŏcālĭter, Adv. *fennszóval*, *hangosan*; laut, hell. Apul. 2) *szóval*, *szószerént*; wörtlich. Tert.

Vŏcāmen, ĭnis, n. 3. *nevezet*, *név*; die Benennung, der Nahme, Lucr.

Vŏcātĭo, ōnis, f. 3. *hivás*, *szólitás*; das Rufen. 2) *meghivás*, *p. o. vendégnek*; die Einladung zu Gaſte, Cat. 3) *törvénybeidézés*; das Vorladen vor Gericht, Citiren. Gell.

Vŏcātīve, i. e. in Vocativo casu. Gell.

Vŏcātor, ōris, m. *hivó*; ein Rufer, Prud. 2) *hivogató*, *meghivó*; der Einlader zu Gaſte. Suet.

Vŏcātōrĭus, a, um, i. e. ad vocandum pertinens, Tertull.

Vŏcātus, us, m. 4. *hivás*, *meghivás*; das Rufen, die Einladung. Cic.

Vŏcĭfĕrātĭo, ōnis, f. 3. *kiabdlás*; das Geſchrey, Cic.

Vŏcĭfĕrātor, ōris, m. 3. *kiabdló*, *lármázó*; ein Schreyender, Schreyer, Tertull.

Vŏcĭfĕrātus, us, m. 4, *kiabdlás*, *lárma*; ein Geſchrey, Plin.

Vŏcĭfĕro, are, i. q. vociferor, Varr.

Vŏcĭfĕror, atus sum, ari. Dep. 1. *kiabdlni*, *kidltozni*; ſchreyen, überlaut rufen. Cic. 2) Trop. Res ipsa vociferatur. i. e. clamat, docet, Lucr.

Vŏcĭfĭco, are, i. q. vociferor, Varr.

Vŏcĭto, avi, atum, are, 1. *kiáltozni*, *sokszor hivni*; oft rufen. Cic. 2) *nevezgetni*, *mondogatni*; nennen, ſagen. Nep.

Vŏco, avi, atum, are, 1. v. gr. aliquem in concionem. Cic. ad consilium. Liv. *hivni*; rufen. 2) v. gr. deos, Hor. *segitségül hivni*; anrufen. 3) e. gr. in jus vocare, Cic. *törvénybe idézni*; vor Gericht fordern, od. vorladen. 4) v. gr. ad coenam vocare, Cic. *vendégnek hivni*; zu Gaſte od. zur Tafel einladen. 5) *nevezni*; nennen. Oppidum vocant, Caes. Aliquid alio nomine vocare, Cic. *valamit más névvel nevezni*; etwas anders nennen. Quod vocant, Liv. *a' mint nevezik*; wie man es nennt. Hinc: Vocor, aris, atur etc. *engemet hivnak*, *v. az én nevem*; ich heiße. Qui vocare? Ter. *hogy hivnak?* wie heißeſt du? 6) *kikiáltani*,

Digitized by Google

kihirdetni; ausrufen, öffentlich bekannt machen, verkündigen. Virg. 7) Trop. *tenni*, *hozni*, *helyheztetni*; wohin ziehen, bringen, setzen, In dubium vocare, Cic. *kétségbe hozni*, *kételkedni felőle*; in Zweifel ziehen, bezweifeln. In suspicionem vocare. Cic. *gyanúságba hozni*; in Verdacht ziehen. In invidiam vocare, Cic. *gyűlöliségessé tenni*; verhaßt machen.

Vőcōnĭus, a, nomen familiare Romanum. Plin.

Vőcōntĭi, orum, populus Galliae.

Vőcŭla, ae, Dimin. *szótska*; ein Wörtchen. 2) *hangotska*; ein Tönchen. Gell.

Vŏgēsus v. Vosĕgus, i. m. mons Galliae. Caes.

Vőla, ae, f. 1. *marok*; die hohle Hand. Plin. 2) *üreg*, *odú*; die Höhlung. Fest.

Vŏla, v. Bŏla, ae, Volae, urbs in Latio, Liv.

Vőláterrae, arum, f. pl. urbs Etruriae. Cic. Volaterrani, i. e. incolae urbis. Cic.

Vőlătĭcus, a, um, *repülő*; fliegend. Plaut. 2) *repdesö*; flüchtig, hin und her fliegend. Apul. 3) *állhatatlan*; flüchtig, unbeständig. Cic.

Vőlātilis, e, *repülő*, *szárnyas*; fliegend, geflügelt. Bestiae volatiles, Cic. i. e. aves. 2) Met. *sebes*, *hirtelen repülő*; schnell, flüchtig. Aetas volatilis, Ovid.

Vőlātūra, ae, f. 1. *repülés*; der Flug, das Fliegen, Varr.

Vőlātus, us, m. 4. v. gr. avium, Cic. *repülés*; das Fliegen, der Flug. 2) *repülés*, *repülőtehetség*; das Fliegen, Vermögen zu fliegen. Apul.

Volcae, arum, f. pl. populus in Gallia Narbonensi.

Volcānus, vide: Vulcanus.

Vőlēma, orum, n. pl. *fontos körtvély*; die Pfundbirnen. Cato.

Vőlens, tis, o. *akaró*; wollend. 2) *hajlandó hozzá*, *kedvező*; günstig. Sall.

Volĕnter, Adv. *örömest*; willig, gern. Apul.

Vőlentĭa, ae, f. *akarat*, *hajlandóság*; der Wille, die Neigung. Apul.

Volgĭŏlus, i, m. 2. *sulyok*, *göröngytörő*; ein Schlägel, Rammel. Plin.

Volgus, pro: Vulgus.

Vőlĭtātus, us, m. 4. *repdesés*, *repülés*; der Flug.

Vőlito, avi, atum, are, t. (Frequ. a, volo) *repdesni*; fliegen, herum fliegen, hin und her fliegen, flattern. 2) Met. *szaladgálni*, *lótni futni*; hin und wieder laufen, herum schwärmen. Cic. Volitare per ora hominum, Cic. *a' nép szájában forogni*; bey den Leuten in der Rede seyn. Fama volitat, Virg. *az a' hír szárnyal*; das Gerücht verbreitet sich. 4) *ditsekedni*, sich rühmen. Cic.

Volnus, Volnero, etc. vide: Vulnus, etc.

Vőlo, avi, atum, are, 1. *repülni*; fliegen. Virg. et Cic. 2) *sebesen menni*, *futni*, *repülni*; schnell laufen, fliegen. Fulmina volant, Lucr. Literae volant. Cic. Fama volat, Virg. Hora volat, Sen.

Vőlŏ, vőlui, velle, Anom. *akarni*, *akarattal lenni*; wollen, Willens seyn, den Willen haben. Velim, nolim, Cic. *kéntelen*, *kelletlen*; ich mag wollen, oder nicht. Volo, vos oratos, pro: orare? i. e. oro vos. Ter. 2) *kívánni*, *óhajtani*, *akarni*; wünschen, gern sehen, wollen. Quam vellem, Ter. *be szeretnék! be szeretném!* ach! wie sehr ich es wünschte. Ita te existimare volo, pro: velim. Cic. 3) *kívánni*, *akarni*; verlangen, haben wollen. Quid vis faciam? Ter. Paucis te volo. Ter. *egy pár szóm volna veled*, *valami mondanivalóm volna neked*; ich habe dir ein Paar Worte zu sagen. Quid ille sibi vult? Cic. *mi baja? mit akar?* was will er denn? Quid sibi vult etc.? Cic. *mire való az? mit tesz az?* was hat das zu bedeuten. 4) *rendelni*, *parantsolni*, *akarni*, *kívánni*; verordnen, befehlen, wollen, verlangen. Majores nostri — esse voluerunt, Cic. 5) *hajlandósággal viseltetni*; gewogen seyn. Ex animo alicui bene velle, Cic. *valakinek szive szerént javát kívánni*; einem von Herzen gewogen seyn. 9) *állítni valamit*; etwas vorgeben, behaupten. Quot vultis esse gradus? Cic.

Vőlŏgrădum, i, n. *Olmutz városa*, *Morvaországban*; Ollmütz, eine Stadt in Mähren. Geogr.

Digitized by Google

Völönes, um, m. plur. *szabadosok, önként vdlalkozott katondk*; Volontairs, freywillige Soldaten,

Volpes pro: vulpes, Plaut.

Volsci, orum, m. pl. populus in Latio. Liv.

Volsella, Vulsella, ae, f. 1. *tépőfogó, szőrszáltépő fogótska*; ein Haar- od. Rupfzängelchen Plaut.

Volsĭnĭi, v. Vulsinii, orum, m. pl. urbs Etruriae, Liv.

Volsus, pro: Vulsus, a, um.

Voltĭnĭus, a, um, v. gr. tribus Romanorum Cic.

Voltumna, ae, dea in Etruria. Liv.

Volturnus, vide: Vulturnus.

Völübĭlis, e, *forogható, forgatható*; was ſich ſchnell oder leicht herum dreht, oder drehen läßt. Cic. 2) Trop. v. gr. fortuna, Cic. *változó, forgandó*; veränderlich, wandelbar.

Völübĭlĭtas, ātis, f. 3. *forgathatóság forogható ság*; die Beweglichkeit. 2) *gyorsaság, sebesség*; die Geſchwindigkeit. 3) Met. v. gr. fortunae, Cic. *változandóság, állhatatlanság*; die Unbeſtändigkeit.

Völübĭlĭter, Adv. *forgathatólag, forgósan*; beweglich. 2) *sebesen*; ſchnell. Cic.

Völŭcer, ucris, ucre, v. gr. columba, Virg. angues, Cic. *szárnyas, repülő*; geflügelt, fliegend. Hinc: Volucris, sc. bestia, Ovid. et Volucris, Subst. m. Cic. *madár*; ein Vogel. 2) Trop. *sebes, gyors*; ſchnell, flüchtig, Sagitta volucris, Virg. Aquae volucres, Ovid.

Völucra, ae, f. 1. *hengerhernyó*; die Wickelraupe, der Wickler. Col.

Völucrĭpes, ĕdis, o. *gyors, sebeslábú, futós*; ſchnellfüßig, ſchnell. Auson.

Volucris, is, f. 3. *madár*; ein Vogel, v. Volucer.

Volucrĭter, Adv. *gyorsan, sebesen*; ſchnell. Ammian.

Völūmen, inis, n. 3. *minden a' mit összvetekernek vagy göngyölgetnek, tekerts*; alles, was zuſammengerollt, gewickelt oder gewunden wird. 2) *könyv, irás, mellyeket a' régiek összve szoktak göngyölgetni*; ein Buch, Schrift, weil die Alten ihre Bücher zuſammenrollten. Nep. Signata volumina, i. e. mea carmina, Horat. 3) *könyv része vagy darabja*; Theil eines größern Buchs, Band, Tomus, Abſchnitt. Libri tres in sex volumina divisi, Plin. 4) *tsomó*; ein Paket. Volumen epistolarum, Cic. 5) v. gr. coeli, Ovid. fortunae, Plin. *forgás*; die Herumdrehung, Wälzung.

Völūmĭnōsus, a, um, *tekervényes*; voll Krümmungen, Sidon. 2) *nagy darabban lévő, vastag; p. o. könyv*; groß, dick, ſtark, Gloss.

Völumnus et Völumna, deus et dea infantum. Aug.

Völuntārĭe, Adv. *önként, készakarva*; freywillig. Arnob.

Völuntārĭus, a, um, *önkéntvaló, szabadtetszési, önkényes*; freywillig, ungezwungen. Auxilia sociorum voluntaria, Cic. Voluntarius miles, Liv.

Völuntas, ātis, f. 3. *akarat, tetszés*; der Wille, das Wollen, die Neigung. Me conformo ad ejus voluntatem, Cic. Ad voluntatem loqui, Cic. *más tetszéséhez alkalmaztatva szóllani*; ſo reden wie der andere will. Voluntas ultima, Paud. *végső akarat, testamentom*; der letzte Wille, Teſtament. 2) *hajlandóság, indúlat*; Neigung Geſinnung. Consilia municipiorum voluntatibus, Caes. 3) *kívánság, akarat*; der Wille, das Verlangen. Ambitiosis voluntatibus cedere, Cic. 4) *feltett szándék, tzél*; das Vorhaben, die Abſicht. Hanc mentem voluntatemque suscepi, Cic. 5) *kérés*; die Bitte. Caes.

Völup, pro: Volupe,

Völŭpe, n. *kellemetes, kedves, gyönyörködtető*; ergötzlich, Vergnügen machend. Volupe est mihi, Plaut. *nagy gyönyörűségemre válik*; es iſt mir ein Vergnügen. 2) Adv. v. gr. victitare, Plaut. *gyönyörködve, kedvére*; vergnügt.

Völuptābĭlis, e, *gyönyörködtető*; Vergnügen machend. Plaut.

Völuptārĭe, Adv. *bujón, bujdlkodva*; wollüſtig. Apul.

Völuptārĭus, a, um, *gyönyörködtető, gyönyörködtetésre való*; Vergnügen verſchaffend, angenehm. Possessiones voluptariae, Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *buja, bujdlkodó*; dem Vergnügen oder der Wolluſt ergeben, wollüſtig. 3) *testi gyönyörűségre való*; Wolluſt verſchaffend. Cic

Völuptas, ātis, f. 3. *gyönyörűség*; das Vergnügen Fabulas cum voluptate legere, Cic. Voluptatem ca

Digitized by Google

pere ex re, Cic. *gyönyörködni valamiben*; ſich womit ergötzen. 2) *testi gyönyörüség*; die Wolluſt. Voluptatibus frui, Cic. 3) voluptates, pl. *mulatságok*; Vergnügungen. Dedit Romanis voluptates, Vopisc. 4) i. q. dea voluptatum. Cic.

Vŏluptĭfĭcus, a, um, *gyönyörködtető*; Vergnügen machend, vergnügend. Apul.

Vŏluptor, āri. Dep. 1. *testi gyönyörüségben élni*; Wolluſt genießen. Apul. 2) *gyönyörködni*; Vergnügen genießen. Sid.

Vŏluptŭārĭus, a, um, i. q. voluptarius. Capitol.

Vŏluptŭōse, Adv. *tellyes gyönyörüséggel*; voller Vergnügen, vergnügt. Sidon.

Vŏluptŭōsus, a, um, *gyönyörüségbe merült*; voller Vergnügen, voller Wonne. 2) *gyönyörködtető*; ergötzlich. Plin.

Vŏlūta, ae, f. 1. *hengertsiga*; die Walzenſchnecke. Plin.

Vŏlūtabrum, i, n. 2. *fertő, habarék, iszapos motsár*; eine Sumpfſchwemme, Moraſt. Virg.

Vŏlūtābundus, a, um, *hengergő, keverő*; ſich herumwälzend. Cic.

Vŏlūtātim, Adv. *hengeregve*; hin und her wälzend. Plaut.

Vŏlūtātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. in luto, Plin. *hengergés*; das Wälzen, Herumwälzen. 2) v. gr. animi, Sen. *nyughatatlanság*; die Unruhe. 3) v. gr. rerum humanarum, Sen. *állhatatlanság*; die Unbeſtändigkeit.

Vŏlūtātus, us, m. 4. *hengergés*; das Walzen, Herumwalzen. Plin.

Vŏlūto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a volvo) *hengergetni, görgetni, hempelygetni*; wälzen, rollern, herumwälzen. Se volutare, Plin. vel volutari, Varr. *hengeregni*; ſich wälzen. Volutari in re, Cic. *nagyon neki adni magát valaminek*; ſich mit etwas ſehr abgeben. 2) Met. v. gr. aliquid in animo, Liv. *forgatni, p. o. valamit elméjében, meggondolni, gondolóra venni*; etwas überlegen, überdenken, erwägen. 3) volutare diligenter libros, Cic. *szorgalmatosan forgatni, v. olvasni a' könyveket*; die Bücher fleißig durchleſen.

Vŏlūtus, a, um, *hengergetett, hempelygetett*; gewälzet. Plin.

Vŏlūtus, us, m. 4. *hengeredés*; das Wälzen, Rollen. Apul.

Volva, v. Vulva, ae, f. 1. *tok, borlték*; die Hülle. Scrib. Larg. id. qu. Uterus in muliebri sexu; *méh*; die Bärmutter. Cels. et Plin.

Volvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. *hengeritni, hengergetni, görgetni*; wälzen, rollen, rollern. Lapides in mare volvere, Hor. 2) *forgatni*; herumdrehen, drehen. Oculos huc et illuc volvere, Virg. Se volvere, v. volvi, *forogni*; ſich herumdrehen. Sol volvitur circa terram, Cic. Volventia plaustra, Virg. Herba se volvens, v. gr. circa arbores, Virg. *tekergődző, felfutó plánta*; ſich windend, eine Pflanze die ſich um die Bäume windet. 3) v. gr. libros, Cic. *forgatni*; aufſchlagen. 4) v. gr. secum aliquid, v. animo, Liv. *forgatni, t. i. elméjében, meggondolni*; überdenken, überlegen. 5) volvi, *elmulni, elfolyni, mint az idő*; verlaufen, ablaufen. Volventibus annis, Virg. *idővel*; mit der Zeit. 6) *kidllani valamit*; überſtehen. Tot volvere casus, Virg.

Volvox, v. Volvax, cis, m. 3. *kukliféreg*; das Kugelthierchen. Linn.

Volvox, ōcis, m. 3. *hengerhernyó*; die Wickelraupe. Plin.

Vŏmax, ācis, o. *hányó, okádó*; ſich oft übergebend oder ſpeyend. 2) *ökröndöző*; zum Erbrechen geneigt. Sid.

Vŏmer, ĕris, m. 3. *szántóvas, ekevas*; die Pflugſchar. Cic. et Virg.

Vŏmĭca, ae, f. 1. *kelés, tályog, fekély*; ein Geſchwür, Blutgeſchwär, die Eiterbeule. Cic. 2) Met. *ártalmas rosszs ember*; ein ſchädlicher, böſer Menſch. Liv.

Vŏmĭcōsus, a, um, *keléses, fekélyes*; voll Geſchwüre. Coel. Aur.

Vŏmĭcus, a, um, *meggyúlt, evet*; eiterig. 2) v. gr. morsus, Sen. *ártalmas*; ſchädlich.

Vŏmĭfĭcus, a, um, *hányásra erőltető*; ein Brechen verurſachend. Coel.

Vŏmĭflŭus, a, um, *folyó, evet botsátó*; von Eiter fließend. Coel. Aur.

Vŏmis, ĕris, id. qu. Vomer.

Vŏmĭtĭo, ōnis, f. 3. *hányás, okádás*; das Erbrechen, Brechen, Speyen. Cic.

Vŏmĭtĭum, ĭi, n. 2. i. q. vomitio. Mart.

Vŏmĭto, āre, 1. *hányni, okádni*; ſich erbrechen, ſich übergeben. Suet.

Digitized by Google

Vömĭtor, ōris, m. 3. *kányó, okádó*; der sich übergibt oder erbricht. Sen.

Vömĭtōrius, a, um, *kánytató*; Erbrechen erregend. 2) *kányó*; sich übergebend. Macr.

Vömĭtus, us, m. 4. *kányás, okádás*; das Erbrechen, Brechen, Speyen, Übergeben. 2) *kihányt dolog, étel*, 's a' t was man von sich bricht. 3) *undokság*: ein Unflath. Plaut.

Vŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *kányni, okádni*; sich erbrechen, übergeben, speyen. Cic. 2) *kihányni, kiadni, kiokádni*; durch Erbrechen von sich geben, ausspeyen. Plin.

Vŏpiscus, i, m. 2. *a' kettős gyermekeknek egyike, a' ki még él, midőn a' másik meghalt*; eins von den Zwillingen, das zur Welt kommt, nachdem das andere gestorben. Plin. 2) cognomen Romanum. Cic.

Vopte, i. e. vos ipsi, Cato.

Vŏrācĭtas, ātis, f. 3. *nagyevhetőség, torkosság*; die Gefräßigkeit. Plin.

Vŏrācĭter, Adv. *torkosan*; gefräßig. Macrob.

Vŏrāginosus, a, um, *örvényes*; voller Schlünde oder Tiefen. Auct.

Vŏrāgo, ĭnis, f. 3. *örvény, mélység*; ein Schlund Abgrund, eine fast bodenlose Tiefe. Cic. 2) *pazérló*; ein Verschwender. Cic.

Vŏrātio, ōnis, f. 3. *faldoklás, evés*; das Fressen. Catull.

Vŏrātor, ōris, m. 3. *faldokló, torkos, mohonevő*; ein Fresser. Tert.

Vŏrax, ācis, o. *torkos, faló, mohonevő, nagyevhető*; fressend, gefräßig. Cic. 2) Trop. v. ignis, Cic. *megemésztő*: fressend, verzehrend.

Vŏro, āvi, ātum, āre, 1. *befalni, békapni, nyelni, lenyelni, elnyelni*; verschlingen, verschlucken, hinterschlingen. Plaut. Charybdis vorat carinas, Ovid. 2) *mohon enni, falni, megenni*; fressen, verzehren. 3) Trop. *valamit hirtelen és nagy kívánsággal tenni*; etwas schnell und begierig thun oder vollbringen. Literas voravit. Cic.

Vorsum, vide: Versum.

Vorsus, vide: Versus.

Vortex, ĭcis, m. 3. *forgószél, szélkavargás*; der Windwirbel. Liv. 2) *örvény, vízörvény*; der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, Strudel. Virg. 3) id. qu. vertex.

Vortĭcōsus, a, um, v. gr. amnis, Liv. *örvényes*; voller Wirbel oder Strudel.

Vorto v. Verto, vide: Verto.

Vos, *ti, titeket*; ihr, euch. (Tu.)

Voster, tra, um, vide: Vester.

Vōtĭfer, a, um, *kívánó, jó kívánságot bémutató*; wünschend, Wünsche bringend. Stat.

Vōtīve, Adv. *kívánság szerént*; nach Wunsche. Apul.

Vōtīvus, a, um, *fogadott, fogadással igért*; durch ein Gelübde versprochen, gelobt. 2) *szentelt*; geweiht. Hor. 3) *kívánt, kellemetes*; erwünscht, angenehm. Apul.

Vōtum, i, n. 2. *fogadás, fogadástétel*; das Gelübde. Vota solvere, Cic. v. persolvere, Plin. v. reddere, Ovid. *fogadását teljesíteni*; Gelübde thun od. bezahlen. 2) *kívánság*: der Wunsch. Votum alicujus implere, Curt. Hoc erat in votis, Hor, *e' volt a' kívánságom*; das wünschte ich. 3) *voks, tetszés*; die Stimme, der Beyfall. Vota colligere, JCt, *a' voksokat összeszedni*; die Stimmen sammeln. Vota dare, JCt. *voksolni*; die Stimmen abgeben. Pluralitate votorum, JCt. *a' voksok többsége szerént*; nach Mehrheit der Stimmen. 4) votum decisivum; *az elválasztó ítélet*; das Entscheidungsurtheil. JCt.

Vōtus, a, um, vide: Voveo.

Vŏvĕo, vŏvi, vōtum, ēre, 2. *fogadni, szentül fogadni, fogadást tenni*; geloben, heilig versprechen. 2) *szentelni, szentül ajánlani*; widmen. Vovere caput pro salute patriae, Cic. *magát hazájának feláldozni*; sich dem Vaterlande aufopfern. 3) *kívánni*; wünschen. Cic.

Vox, vŏcis, f. 3. *szó, szózat*; die Stimme, Cic. Vocem mittere, Cic. v. emittere, Liv. *megszóllalni, szóllani*; sich hören lassen, die Stimme ertönen lassen, reden. Vocem supprimere, Ovid. *hallgatni*; schweigen. Vocem tollere, Virg. *megszóllalni*; die Stimme erheben. 2) *haug*; der Klang, Laut, Ton, Schall. 3) *szó, beszéd*; ein Wort, eine Rede. Nescit vox missa reverti, Hor. Una voce, Cic. *egy akarattal*; einstimmig. Haec una vox omnium est, Cic. *mindnyájan ezen egy értelemben vannak, ez a' közönséges tetszés*; das ist die allgemeine Meinung. Viva voce, Stat. *élő szóval*;

Digitized by Google

mündlich. 4) *szó, szók, mellyekből a' beszéd vagy nyelv áll*; das Wort, Wörter woraus die Sprache besteht. Vox Graeca, Latina, Cic. Ovid. 5) *mondás, szószat*; der Ausspruch, die Sentenz. Verba quibus voces — notarent, H. A. 6) *hangjel*; der Ton, Accent. In verbo posuit vocem, Cic.

Vulcānālis v. Volcanālis, e, *Vulcánusi, Vulkáni*; Vulcanisch, den Vulkan betreffend, ꝛc. Varr. Vulcanalia, Plur. *Vulkánus innepe*; das Fest des Vulcan. Plin. Ep.

Vulcānĭus, Volcanius, a, um, *Vulcánusi, Vulcáni*; Vulcanisch, den Vulcan betreffend. Virg.

Vulcānus, Volcānus, i. m. 2. *Vulcánus, Vulcán, Jupiter fija, Vénus férje, a' tűznek pogány istene*; Vulcanus, Sohn des Jupiter, Gemahl der Venus, und der Gott des Feuers. 2) *tűz*; das Feuer.

Vulgāre, Adv. *közönséges módon*; gemein, auf gemeine Art. Cic.

Vulgāris, v. Volgāris, e, *közönséges, mindennapi*; gemein, allen gemein, bey allen gewöhnlich, alltäglich. Opinio vulgaris, Cic. Vulgare est, Plin. *közönséges, mindennapi dolog*; etwas Gemeines, Gewöhnliches. 2) *tsekély*; gering. Hor. 3) *középszerű*; mittelmäßig. Cic. 4) *mindenekre kiterjedő*; alle Leute betreffend. Liberalitas vulgaris, Cic.

Vulgārĭtas, ātis, f. 3. *köznépi szokás*; die Gewohnheit des gemeinen Pöbels. Capit.

Vulgārĭter, Adv. *közönséges módon, közönségesen*; gemein, auf gemeine Art. Cic.

Vulgārĭus, a, um, pro: vulgaris, Gell.

Vulgāte, Adv. *elhirlelve, kihirlelve*, kundbar. vulgatius, Ammian.

Vulgātor, ōris, m. 3. *elhirlelő*; der etwas überall bekannt macht, Bekanntmacher, Ausplauderer. Ovid.

Vulgātus, a, um, *közönséges, mindenekkel kös, v. közös*; allgemein, gemein. 2) *közönséges, kihirdetetett, elhirlelt*; bekannt, bekannt gemacht. Plin. Comp. vulgatior, Liv.

Vulgātus, us, m. 4. *kihirdetés*; die Kundmachung. Sidon.

Vulgĭvăgus, a, um, v. gr. Venus, Lucr. *mindenfelé kóborló*; überall herumschweifend.

Vulgo, v. Volgo, āvi, ātum, āre, 1. *közössé tenni, közre botsátni*; etwas allen Leuten ohne Unterschied mittheilen, allgemein machen. Liv. 2) *közönségessé tenni, elhirlelni*; unter die Leute bringen, ruchtbar machen, bekannt machen. Rumorem vulgare, Liv. 3) librum vulgare, Quint. *könyvet adni ki, v. közre botsátni*; ein Buch herausgeben. 4) v. gr. aliquid, Liv. *közönségessé tenni és az által a' betsét elrontani, alallyasitni*, gemein, gering machen.

Vulgo, Adv. *közönségesen*, insgemein. Vulgo dicitur. Ter. 2) *általjában, általjában*; insgemein. Vulgo omnia improbas, Cic. 3) *mindenütt*; überall. Cic. 4) vulgo quaesitus; *fattyú gyermek*; ein Hurenkind. JCt.

Vulgus, v. Volgus, i, n. et nonnunquam, m. 2. *nép, köznép, község*; das Volk, der gemeine Pöbel, der gemeine Mann. Magis historicis quam vulgo notus, Nep. In vulgus edere, Nep. *közre botsátni, közönségessé tenni*; unter den Leuten bekannt machen, ausstreuen. In vulgus, Cic. *a' köznépnél*; beym Volke, beym Publico. In vulgus emanare, in vulgus edi, Curt. *közönségessé lenni, elhirlelődni*; unter die Leute kommen. Multa dare in vulgus, i. e. vulgo, Lucr. 2) *közönség*; das Publikum. Libri in vulgus editi, Nep. *kibotsátott, v. közrebotsátott könyvek*; herausgegebene Bücher. 3) vulgus ovium, Virg. *juhnyáj*; eine Heerde Schafe.

Vulnĕrābĭlis, e, *megsérthető, megsebesíthető*; verletzlich. 2) *megsebesítő*; verwundend, verletzend. Coel. Aur.

Vulnĕrārĭus, a, um, *sebet illető, sebhez v. sebre való*; die Wunden betreffend. Emplastrum vulnerarium, Plin. *sebrevaló plastrom*; Wundpflaster.

Vulnĕrārĭus, ĭi, m. 2. *seborvos*; ein Wundarzt. Plin.

Vulnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *megsebesítés*; die Verwundung. Cic. 2) Trop. *megsértés*; die Verletzung. Cic.

Vulnĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *megsebesíteni*; ver-

Digitized by Google

wunden. 2) Trop. *megsérteni*, *megbántani*; verletzen, kränken, wehe thun. Verbis vulnerari, Cic. Aliquem voce vulnerare, Cic.

Vulnĭfer, a, um, *sebesítő*, *megsebhető*; Wunden machend. Prud.

Vulnĭfĭcus, a, um, *megsebesítő*; Wunden machend. Ovid.

Vulnus, v. Volnus, ĕris, n. 3. *seb*; die Wunde. Vulnus obligare, Cic. v. deligare, Caes. *a' sebet békötni*; die Wunde verbinden. Vulnus accipere, v. excipere, Cic. *sebbe esni*, *sebet kapni*; eine Wunde bekommen. Vulnus inferre, Caes. infligere, Cic. dare, Ovid. *megsebesítni*; eine Wunde beybringen, oder machen. Vulnere gravi ictus, Liv. *nagy v. nehéz sebet kapott*; schwer verwundet. 2) *szárds*, *vágás*, der Stich, Streich, Hieb. Liv. 3) Met. *fájdalom*, *seb*; der Schmerz, die Wunde. Vulnus orbitatis, Quint. 4) Trop. *sérelem*, *veszteség*; die Verletzung, der Verlust. Vulnera reip. imponere, Cic. v. inurere, Cic. 5) *hiba*, *fogyatkozás*; der Fehler. Vulnus in moribus, natura, re atque fortuna, Cic.

Vulnuscŭlum, i, n. 2. *kis seb*, *sebetske*; eine kleine Wunde. Pand.

Vulpĕcŭla, ae, f. 1. *kis róka*, *róka*, *rókátska*; ein Füchschen, der Fuchs. Cic.

Vulpes, v. Volpes, is, f. 3. *róka*; der Fuchs. Horat. 2) Trop. *ravaszság*; die Verschlagenheit. Animi sub vulpe latentes, Horat. 3) *ravasz ember*; ein listiger Mensch. Hor.

Vulpīnāris, e, *róka formájú*, *rókanemű*; wie ein Fuchs, fuchsartig. 2) *ravasz*; schlau. Apul.

Vulpīnor, āri, 1. *ravaszkodni*; schlau seyn. Varr.

Vulpīnus, a, um, *rókai*; vom Fuchse, von Füchsen. Plin. 2) *ravasz*; listig, schlau. Hor.

Vulpĭo, ōnis, m. 3. *ravasz ember*; ein schlauer Mensch. Apul.

Vulpis, is, pro: Vulpes, Phaedr.

Vulsella, vide: Volsella.

Vulsūra, v. Volsura, ae, f. 1. *kitépés*, *kiszaggatás*; das Rupfen, Zupfen, Abrupfen. Varr.

Vulsus, a, um, (vello) *kitépett*, *kiszaggatott*; ausgerupft. Varr.

Vultĭcŭlus, i, m. 2. *komoly kép*; Ernsthaftigkeit der Mienen. Cic.

Vultŭōsus, a, um, *komoly*; ernsthaft, finster. 2) *dbrdzatjával sokat mutató*; zu voll von Mienen. Cic.

Vultur, v. Voltur, ŭris, m. 3. *keselyű*; der Geyer, Stoßvogel. Virg. 2) Trop. *ragadozó madár*, *állat*, *v. ember*; ein Raubvogel, ein habsüchtiger Mensch, der alles an sich ziehen will. Sen. 3) mons in Apulia. Hor.

Vultŭrīnus, a, um, *keselyűi*; vom Geyer, geyerisch. Plin.

Vultŭrius, ii, m. 2. id. qu. Vultur. Liv.

Vulturnālis, e, i. e. deum Vulturnum concernens. Vest.

Vulturnum, i, n. 2. urbs Campaniae, Liv.

Vulturnus, v. Volturnus, i, m. 2. fluvius Campaniae. 2) Nom. pr. dei, Varr. 3) *délnapkeleti*, *v. délkeleti szél*; ein Südostwind. Liv.

Vultus, v. Voltus, i, m. 2. *dbrdzat*, *kép*; das Gesicht. Vultus moestus, Virg. *szomorú dbrdzat*; ein trauriges Gesicht. Vultus adductus, Svet. *komor dbrdzat*, *v. tekintet*; finsteres Gesicht. 2) *tekintet*; die Miene. Vultu terrere, Hor. *tekintetével elijeszteni*; mit zorniger Miene abschrecken. 3) *dbrdzat*, *külső forma*; die äußere Gestalt einer Sache oder Person. Vultus naturae, Ovid.

Vulva, vide: Volva.

Vulvāria, ae, f. 1. *büdös libatopp*, *büdös*, *v. kutya laboda*; stinkens der Gänsefuß, Schaamkraut. Apul.

Vulvŭla, v. Volvŭla, ae, f. 1. Dimin. a vulva, Apic.

W.

Wáhălis, is, m. 3. *a' Vál vize*; die Wahl, ein Fluß. Geogr.

Westphălia, ae, f. 1. *Vestphália*, *v. Vesztfália*; die Landschaft Westphalen. Westphalus, i, m. *Vestpháli ember v. lakos*; ein West

phälinger. Circulus Westphalicus, *Vestphäliai kerület*; der westphälische Kreis. Geogr.

Wismāria, ae, f. 1. *Vismár városa*; die Stadt Wißmar in Mecklenburg. Geogr.

Wittēberga, ae, f. 1. *Vittemberga városa Saxónidban*; die Stadt und Universität Wittenberg in Sachsen. Geogr.

Wormātia, ae, f. 1. *Vormátzia, város*; die Stadt Worms am Rhein. Geogr.

Würtemberga, ae, f. 1. *Würtembergi Hertzegség*; das Herzogthum Würtemberg. Idem.

Würtembergensis, is, e. *Würtembergi*; ein Würtemberger. Geogr.

X.

X, in compendio scribendi denotat: decem, et. 2) denarium, Plin. i. q. Denarius, Plin.

Xanthenes, is, m. 3. *sárgás drágakö neme*; ein gelblicher Edelstein. Plin.

Xanthippe, es, f. 1. Nom. pr. uxoris Socratis.

Xanthium, ii, n. 2. *tsimpaj*; die Spitzklette. X. Strumarium; *szúrós tsimpaj, disznómogyoró, v. bojtorján, koldústetü*; das Klebkraut, Bettlerslaus. Botan.

Xantho, us, f. 4. Nom. propr. filiae Oceani et Thetidis. Virg.

Xanthos, i, m. 2. *drágakö*; ein Edelstein. Plin.

Xanthus, v. os, i. m. 2. fluvius in regione Trojae. Virg. et in Epiro. 2) urbs Lyciae, hodie: Casenide, Mela.

Xĕniŏlum, i, n. 2. *egy kis ajándék, ajándékotska*; ein kleines Geschenk. Apul.

Xĕnium, ii, n. 2. *ajándék, p. o. idegeneknek, vendégnek*; ein Geschenk an Fremde oder Gäste. Plin. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Pandect.

Xĕno, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi Epicurei, Cic.

Xĕnocrātes, is, m. 3. philosophus, discipulus Platonis. Cic.

Xĕnŏdŏchium-ēum, i, n. 2. *közönséges vendégház a' szegény idegenek számára, jövevények fogadóháza*; ein Gebäude, wo Fremde aufgenommen werden, Pilgerhaus, Hospital. Cod. Just.

Xĕnŏdŏchus, i, m. 2. *a' jövevényház gondviselője*; Hospital-Vorsteher. Cod. Just.

Xĕnon, ōnis, m. 3. *vendégfogadó*; ein Gasthof. JCt. 2) Nom. propr. cujusdam Poëtae. Steph.

Xĕnŏpātŏchus, i, m. *idegenek gyámattya*; Verpfleger der Fremden. Pandect.

Xĕnŏphānes, is, m. 3. Nom. gr. philosophi Graeci, Cic.

Xĕnŏphon, tis, m. 3. Nom. pr. discipuli Socratis, belli ducis Atheniensium et historiographi. Cic.

Xĕnŏphontēus, v. —ius, a, um, *Xenophoni*; Xenophontisch. Cic.

Xĕrampĕlīnus, a, um, *barnaverhenyös*; dunkelroth. Juv.

Xĕrantĭcus, a, um, *szárasztó*; trocknend. Macer.

Xĕrium, ii, n. 2. *száraz gyógyító szer*; ein trockenes Arzeneymittel. Med.

Xĕrŏcollyrium, ii, n. 2. *száraz kenöcs*; trockne Salbe. Marc. Emp.

Xĕron, v. Xerum, id. qu. Xerium.

Xĕrŏphăgĭa, ae, f. 1. *száraz eledelekkel való élés*; der Genuß trockner Speisen. Tertull.

Xĕrophthalmia, ae, f. *száraz szemfájás*; trockne Augenkrankheit. Marc. Emp.

Xerxes, is, m. 3. Nom. propr. regis Persarum. Cic.

Xĭphĭas, ae, f. 1. *kardhal*; der Schwertfisch. (Xiphias Gladius, L.) 2) i. q. gladius, Plin.

Xĭphĭon, i, n. 2. *dákoska, (virág)*; Schwertel, Schwertlilie. i. q. gladiolus. Plin.

Xĭphŏides, 1. Adj. id. qu. Mucronatus. 2) Subst. *mejjtsáts*; der schwertförmige Knorpel, die Spitze am Brustbeine. Med.

Xĭphŏpŏrus, i, m. 2. *kardtsiszár, kardtsindló*; ein Schwertfeger. Gloss.

Xylĭnum, vide: Xylon.

Digitized by Google

Xylŏbalsămum, i, n. 2. *fából főtt balszam*; aus Holz gesottener Balsam. Plin.

Xylŏcăsĭa, v. Xylocassĭa, ae, f. 1. *kásziafa*: Holz von der Cassia, Caſſienholz. Pand.

Xylŏchărăcta, *Szent János kenyere*, Johannis-Brot. Gloss.

Xylŏcinnămŏmum, i, n. 2. *fahéjjfűszerszám*; die Zimmetrinde. Plin.

Xylŏcinnămum, i, n. 2. i. q. Xylocinnamomum, Scrib. Larg.

Xylon, i, n. 2. *fa*; das Holz. 2) *pamutfa*; die Baumwollenſtaude. Plin. Hinc: Xylinum, i, n. *pamut*; die Baumwolle. Plin.

Xylŏphăgus, i, m. 2. *szú*; ein Holzwurm.

Xylŏphytum, i, n. 2. id. qu. Ajuga; *katskanyak*; Günſel, ein Kraut. Apul.

Xylŏpōla, ae, m. 1. *fadros, fakereskedő*; ein Holzhändler. Gloss.

Xylŏthon, i, n. 2. *libatopp*; Fünffingerkraut. Apul.

Xyniae, ārum, f. pl. urbs Thaessaliae.

Xyris, ĭdis, f. 3. *vad lilliom*; Rahme einer wilden Iris. Plin.

Xystarches, ae, m. 1. i. e. custos vel praefectus Xysti. Tert.

Xyster, ĭris, m. 3. *tsontvakaró (seborvosi szerszám)*; ein chyrurgiſches Meſſer, die angefreſſenen Beine damit zu ſchaben. Chir.

Xysticus, a, um, a' *Xystuskos tartozó*; zum Xystus gehörig. Tert. Xistici, *birkozók*; die Athleten. Suet.

Xystis, ĭdis, f. 3. *előkötő, kötény*; eine Weiberſchürze. Cael. Rhod.

Xystra, ae, f. 1. *lóvakaró*; ein Striegel, damit man die Pferde ſtriegelt. Gloss.

Xystum, vide: Xystus.

Xystus, i, m. 2. *fedett torndtz, p. o. sétdlnivaló, vagy a' birkozók és vívók szdmdra, a' hol magokat télen gyakorlották*; ein bedeckter Gang, Gallerie, z. B. zum Spaziergengehen oder für die Athleten, um darin des Winters ſich zu üben oder zu kämpfen. Tert. 2) *közönséges sétdlóhely, lúgos, 's a' t.* ein öffentlicher Spaziergang, eine Allee, ein Bogengang, ꝛc. Cic. et Plin.

Y.

Y, secundum Pythagoram Virtutis et Vitii discrimen; cui quidem cornu ejus sinistrum latius Vitii, dextrum vero exilius Virtutis viam significet. Hinc Persius ita canit: Et tibi, qui Samios deduxit litera ramos, Surgentem dextro monstravit limite callem. Stat.

Yerva, ae, f. 1. *méreggyökér*; die Giftwurzel. Dicitur et Bezoardica, vel Alexipharmaca, vel Contrayerva.

Ypra, ae, f. 1. urbs in Flandria. Geogr.

Yvĭca, ae, f. 1. una insularum Balearium. Geogr.

Z.

Z, i. e. triens, vel, tertia pars assis. Cic.

Zaăra, ae, f. 1. regio, vel desertum Africae. Geogr.

Zăberna, ae, f. 1. *ruhatartó*; ein Kleiderſchrank. Gloss.

Zăbŭlon, ōntis, m. 3) i. q. Diabolus. 2) i. q. Sebulon.

Zăbŭlus, Zabŏlus, i, pro; Diabolus.

Zaccharum, Zacchărum, id. qu. Saccharum.

Zacchărĭas, ae, m. 1. Nom. pr. *Zakharids*; Zacharias. Eccles.

ăcyntha, ae, f. 1. *szőlőltsősző kétdng*; Cichorien-Kraut, Warzen-Wegwart. (Cichorium verrucarium)

Zăcynthĭnus, a, um, i. e. ex insula Zacyntho.

Zăcynthos, v. —us, i, f. insula ad Peloponnesum, hodie: Zanthe. Plin. Hinc: Zacynthius, a, um.

Zaffrāmen, ĭnis, n. 3. *sáfrán*; der Saffran. Gloss.

Zagrius, ĭi, m. 2. pars montis Tauri inter Mediam et Babyloniam. Ptol.

Zălĕŭcus, i, Nom. pr. legislatoris Locrorum in Italia, Cic.

Zăma, ae, f. 1. urbs Numidiae. B. Afr.

Digitized by Google

Zămĭa, ae, f. 1. *veszteség, kár*; der Verluſt, Schade. Plaut. 2) *tzirboly toboz*; eine Zirbelnuß. Plin.

Zămolxis, is, m. 3. philosophus Tracicus.

Zancle, es, f. 1. i. q. Messana, urbs Siciliae. Hinc: Zancleĭus, a, um, i. e. ex urbe Zancle, Ovid.

Zaplūtus, a, um, *dús gazdag*; ſehr reich. Petr.

Zĕa, ae, f. 1. *tönköly, tenkely, piros alakor*; eine Getreideart, Dinkel oder Spelt. (Triticum Spelta, L.) 2) Zea Mays, L. *tengeri, kukoritza, törökbúza, maléː*; türkiſcher Weitzen.

Zĕbāoth, Vocab. Hebr. exercitus.

Zĕdŏar, vel Zedoaria, Zedoria, Zedura, ae, f. 1. *tzitvor*; Zittwer, ein gewiſſes Gewürz. Bot. (Amomum Zedaoria. L.)

Zĕlandĭa, Selandia, ae, f. 1. *Zéland*; Seeland. Geogr.

Zēlātor, ōris, m. 3. *a' hi buzog valami mellett*; ein Eiferer. Ambros.

Zēlivĭra, ae, f. 1. *szerelemféltő, t. i. asszony személy*; eine Eiferſüchtige. Tert.

Zēlo, āre, 1. *szerelemféltő lenni*; eifern, eiferſüchtig ſeyn. Aug.

Zēlōtes, ae, m. 1. *valami mellett buzgó*; ein Eiferer. 2) *szerelemféltő*; Eiferſüchtiger. Gloss.

Zēlōtypa, vide: Zelotypus.

Zēlōtypĭa, ae, f. 1. *szerelemféltés*; die Eiferſucht. Cic.

Zēlōtypus, a, um, *szerelemféltő*; eiferſüchtig, ein Eiferſüchtiger, eine Eiferſüchtige. Juv.

Zēlus, i, m. 2 *buzgóság, buzgó indúlat*: der Eifer wegen etwas. 2) *szerelembeli vetekedés, szerelemfeltés*; die Eiferſucht. Vitr.

Zĕma, ătis, n. 3. *főzőeszköz, fazék*; ein Kochgeſchirr, Kochtopf. Apic.

Zembla, ae, f. 1. Vulgo: Nova Zembla, regio in Oceano Septentrionali.

Zēnith, vocab. Arab. Indeclin. *tetőpont, mellyet az égen éppen a' fejünk felett gondolunk*; der Scheitelpunct am Himmel, welcher gerade über unſerm Scheitel oder Haupte ſteht.

Zĕno, v. Zenon, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi Graeci, auctor sectae Stoicorum. Cic.

Zēnŏdŏtus, i, m. 2. Nom. pr. Grammatici. 2) Nom. pr. aliorum Virorum. Suid.

Zēnōnĭānus, a, um, v. gr. lex, i. e. Imperatoris Zenonis. Justin.

Zēnōnĭcus, a, um, Zenonici; *Zeno tanítványi*; Schüler des Zeno.

Zĕphyrion, ĭi, n. 2. sc. promontorium, hodie: Capo bianco. Mela.

Zĕphyrītis, ĭdis, f. 3. filia Zephyri, i. e. Flora. Catull.

Zĕphyrĭus, a, um, *zephirusi, nyúgotszelleti*; vom Zephyr. Ova zephyria, Plin. *palozsnák*; Windeyer.

Zĕphyrŏbŏrĕas, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; der Nordweſtwind. Geogr.

Zĕphyrus, i, m. 2. *nyúgoti szél, nyúgotszellő*; der Weſtwind. i. q. Favonius, Ovid. Hor. 2) pro: ventus.

Zeros, i, m. 2. *drágakő neme*; ein Edelſtein. Plin.

Zērynthus, is, f. v. Zerynthum, i, n. 2. urbs Samothraciae. Plin. Ovid.

Zēta, n, i. e. litera Z Graecorum.

Zēthes, v. Zētes, ae, m. 1. filius Boreae, temporibus et pedibus alatus, Ovid.

Zēthus, i, m. 2. filius Jovis et frater Amphionis. Hor.

Zeugitāna regio, pars Africae propr.

Zeugītes, ae, m. 1. i. e. calamus, Plin.

Zeugma, ătis, n. 3. *összekötés, egybefoglalás*; die Verbindung. 2) *híd*; eine Brücke.

Zeus, i, m. 2. *tükörhal*; der Spiegelfiſch. Col

Zeuxippus, i, m. 2. Nom. p. virorum.

Zeuxis, is, et ĭdis, (ĭdos) m. 3. pictor celebris, ex urbe Heraclea, Cic.

Zībēbae, ārum, i. e. uvae passae longae; *malozsa*; Zibeben. Gloss.

Zībēthĭnus, a, um, *tzibét, tzibéthől való*; von der Zibetkatze. 2) *tzibétszagú*; nach Zibeth riechend. Plin.

Zībēthum, i. n. 2. *tzibét*; der Zibeth, die Zibethkatze. Feles Zibethi, Med.

Zingĭbĕr, vel Zingĭbĕri, n. indecl. *gyömbér*; der Ingber. (Amomum Zingiber, L.) Plin.

Zingări, et Zigeuni, ōrum, m. plur. *tzigdnyok*; Zigeuner. Gloss.

Zinziber, is, n. 3. id. qu. Zingiber.

Zizănia, ae, f. 1. *konkoly*; der Lolch, die Treſpen. Hier.

Zizănĭum, i, n, Plur. Zizania, 2. *konkoly*; der Lolch oder Unkraut. Virg.

Zizyphus, v. Ziziphus, i, f. 2. *jujuba bengefa*; der Bruſtbeerbaum. (Rhamnus jujuba, L.) Col.

Zmaragdus, vide: Smaragdus.

Digitized by Google

Zmiläces, is, m. 3. *drágakö neve*; ein Edelſtein. Plin.

Zödïacus, a, um, *állati*; Thiere betreffend oder enthaltend. Circulus zodiacus; *égijelek abrontsa, v. karikája, mellyen a' 12 égijelek vannak álly rendel*; sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces: der Thierkreis. Gell.

Zöïlus, i, m. 2. Nom. pr. sophistae, insulsi vituperatoris Homeri. Hinc: 2) *gúnyoló, mardosó, gyaldzó*; ein bitterer Tadler, beißender, höhniſcher Menſch. Ovid.

Zömötēgänīte, es, f. 1. (sc. patina) *egy tál hal, melly a' maga levében fött*; eine Schüſſel Fiſche, die in ihrer Brühe geſotten ſind. Apic.

Zöna, ae, f. 1. *tüsződerékrény, tüszö*; ein Gürtel, Geld darin zu tragen. Liv. Qui zonam perdidit, Hor. 2) *öv, övedző*; ein Gürtel. 3) zona coeli, Plin. *égally, övezet*; der Himmelsſtrich, Erdgürtel. Zona torrida; *a' heves égally*; der heiße Himmelsſtrich. Zonae temperatae; *a' mérséklett égallyak*; die gemäßigten Zonen oder Himmelsſtriche. Zona frigida; *hideg égally*; der kalte Himmelsſtrich. Geogr. 3) *egy tsillagzat neve, az Orion övezete*; ein Geſtirn, der Gürtel des Orion.

Zönālis, e, *égallyai*; die Zonen (des Himmels) betreffend. Macrob.

Zönārĭus, a, um, *övi, övezeti, övet illető*; Gürtel betreffend, damit ſich abgebend. Sector zonarius, Plaut. *szebeló szivdny*; ein Beutelſchneider.

Zönārĭus, ĭi, m. 2. *övtsindló*; ein Gürtler. 2) *tüszőtsináló*; ein Beutler. Cic.

Zönātim, Adv. *körülövedzve*; umgürtet. Lucil.

Zönŭla, ae, f. 1. *övetske*; ein Gürtelchen. Catull.

Zöophthalmos, i, m. 2. *nagy fülfü*; große Hauswurz. Plin.

Zöphörus, i, m. 2. *az oszlop tzifrája, oszloptzirdda*; der Frieß, die Auszierung an einer Säule. Vitr.

Zöpissa, ae, f. 1. *a' hajóról levakart szurok*; das von den Schiffen abgeſchabte Pech. Plin.

Zöpyron, i, n. 2. *peresztlén, szőszőfü*; die Wirbeldoſte. Clinopodium.

Zöpyrus, i. m. 2. Nom. pr. physiognomi cujusdam. Cic.

Zörŏastres, ae, et is, m. rex Bactrianorum, et magus celebris, Justin.

Zörŏbăbel, ēlis, m. 3. i. q. Magister de Babylone.

Zoronisïos, i, *ismeretlen drágakö neve*; ein uns unbekannter Edelſtein.

Zösĭmus, i, m. 2. Nom. pr. Historici cujusdam Graeci aliorumque virorum. Hist.

Zoster, ēris, m. 3. *szent Antal tüze, vagy arbántz neme*; eine Art des heil. Feuers oder Rothlaufs. Plin. 2) promontorium et urbs in Attica. Cic. 3) *tengeri hindr*, eine Art von Seetang, Meertang. Plin.

Zöthēca, ae, f. 1. *rejtek hely a' szobában, kamara, vakablak*; ein kleiner geheimer abgeſonderter Ort im Zimmer, etwa nach unſerer Art, Alcoven, Cabinett, Blende, Niſche, Kämmerchen. Plin. Epist.

Zöthēcŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. zotheca.

Zura, ae, f. 1. *méregölö mag*; der Same des Chriſtdorns. Plin.

Zygăntes, um, m. plur. populus prope ad Carthaginem. Herod.

Zygaena, ae, f. 1. *pörölyhal*; der Hammerfiſch, Jochfiſch. L.

Zygĭa, ae, f. 1. *sip, fláta*; eine Pfeife, Flöte. 2) cognomen Junonis. Apul.

Zygis, ĭdis, f. 3. *tsombor ménta, putnokfü*; Feldpoley. Apul. (Mentha Pulegium, L.)

Zygĭus, a, um, id. qu. Jugalis. Plin. 2) cognomen Junonis. Apul.

Zygōma, ătis, n. 3. *igatsont*; das Jochgebein. Med.

Zygostăsĭum, ĭi, n. 2. *mázsáló hivatal*; das Waageamt. Cod. Just.

Zygöstătes, ae, m. 1. *mázsamester, mázsálómester*; der Waagemeiſter. Cod. Just.

Zythum, i, n. 2. *búzából, vagy drpából főzött ser neme*; ein Trank aus Getreide, Weißen, Gerſte, Bier. Plin. et Pandect.

Zythus, i, m. 2. id. qu. Zythum.

Zytphānĭa, ae, f. 1. *Zutphen, föváros Geldriában*; Zütphen. Geogr.

Digitized by Google

GLOSSARIUM

seu

Interpretatio Vocum, in Politicis ac Juridicis negotiis Regni Hungariae usitatorum. Accesserunt, Termini Technici in variis Scientiis recentius adoptati, nec non, Vocabula peregrina vulgariaque, in hodierna scribendi ratione saepius adhiberi solita.

Not. Caetera, Artium, Scientiarum aut Juris vocabula, quae in hoc Glossario non invenies, quod, aut classica gaudent auctoritate, aut jam, ut ut medii aevi, sed usitata, praecipuis Lexicis Latinis inserta erant, in praecedenti Lexico Trilingvi evolvenda sunt.

Compendia Scribendi.

Vocabula nullo signo notata, sunt Juris Hungarici.
Bot. term. tech. Botanici. Med. — Medici. Phil. — Philosophici.
T. Sc. Termini technici in variis scientiis usitati. Vulg. — Vulgares et peregrinae voces.

A.

Abacino, are. *szemét kiszúrni, kisütni*; die Augen ausſtechen. Vulg.
Abactio, onis, f. *elhajtás, peres helyről való elhajtás*; die Wegtreibung aus einem ſtreitigen Grunde. **Invagiatio**, onis, f. *béhajtás, v. kárból való béhajtás*; die Eintreibung aus dem Schaden, Pfändung.
Abalienatio, onis, f. *elidegenítés*; die Veräußerung. e. gr. legitime facta: *törvényes*; rechtmäßige. illegitime facta: *törvénytelen*; geſetzwidrige.
Abalieno, are, e. gr. bona: *elidegeníteni*, veräußern.
Abigo, ere, *elhajtani*, wegtreiben. **Invagio**, are, *béhajtani*; eintreiben.
Ab intestato, *testamentom, intézet, v. végső rendelés nélkül, testálatlanul, intézetlenül*; ohne Teſtament.
Ablegatus, i, m. *követ, küldött*; ein Deputirter.
Ablego, are, *követségbe küldeni*; abſenden, deputiren.
Ablicentiatus, e. gr. ad determinatum, v. indeterminatum tempus; *szabadságos*; freygelaſſen, der Urlaub bekommen hat.
Aboculo, are, id. qu. Abacino.
Abracadabra, indecl. *varázsló gyógylászó*; ein heilendes Zauberwort. Vulg.
Abruptus, a, um, Ex abrupto: *készületlenül, minden hozzá készület nélkül, hirtelenében*; unvorbereitet, plötzlich. Vulg.
Absolutionales, ium. plur. e. gr. literae: *feloldó, v. feloldozó levél*; die Frey- oder Losſprechungs-Urkunde.
Absolutorium, ii, n. *felszabadító ítélet*; ein Entbindungsurtheil. Vulg.
Absolvo, ere, *feloldozni, felszabadítni, felmenteni, menté tenni*, freyſprechen, losſprechen. e. gr. incattum ab impetitione actorea: *az alperest a' felperesnek váddja, v. keresete alól felszabadítni, v. felmenteni*; den Angeklagten von der Anklage freyſprechen. Actore nihil probante incattus absolvitur: *semmit bé nem bizonyítván a' felperes, az alperes felszabadíttatik*; da der

Digitized by Google

Kläger nichts beweiſen kann, wird der Angeklagte losgeſprochen.

Absorbentia, um, n. pl. scil. remedia: *magdbaszlvó szerek*; Einſauge-Mittel. Med.

Abstergentia, um, n. pl. sc. remedia: *tisztitó szerek v. orvossdgok*; reinigende Heilmittel. Med.

Abstersivus, a, um, *tisztitó*; reinigend. Med.

Abstractum pro concreto: *tulajdonsdg, az emlitett tulajdonsdggal biró dolog vagy személy helyett*; Eigenſchaftliches, ſtatt der damit begabten Sache oder Perſon. T. Sc.

Abvagio, are, *a' marhát béhajtani, p. e. a' tilalmasból*; das Vieh eintreiben, z. B. aus dem Getreide.

Acampsia, ae, f. *tagmerevédés*; die Gliederſtarre. Med.

Acatholici, orum, m. pl. *nem katholikusok*; nichtkatholiſche, (Chriſten). Vulg.

Accepto, are, *bévenni, elfogadni*, annehmen, genehmigen.

Acceptatio, onis, f. (in computu) *bószámlálás, elfogadás*; die Einrechnung, Paſſirung, Genehmigung.

Accessorium, ii, n. *járulat, hozzdjárulat, toldalék*; der Anhang, Zuſatz, Zugehör. Accessorium sequitur suum principale: *a' tag követi a' fót*; das Glied folgt dem Haupte. Accessorialiter: *hozzdjárulat, v. toldalékképpen, v. -ként*; zuſatzweiſe.

Accidentia, ae, f. *mellék jövedelem, v. apró jövedelem*; die Sporteln, zufällige Nebeneinkünfte, Nebengefälle.

Accludo, ere, *hozzá, v. mellé kapcsolni, foglalni, v. rekeszteni*; beylegen, beyfügen. In accluso: *ide, v. mellé zárva, v. kaptsolva*; mit Beylage. Cum acclusis: *zdratjaival együtt*; ſammt den Beylagen.

Acclusum, i, n. *mellék, hozzá, v. mellé kapsoltatott, foglaltatott, zdrat*; die Beylage.

Accorda, ae, f. *alku*; der Vertrag.

Accordo, are, *megalkudni, alkudozni*; verdingen, einig werden.

Accrescentia, ae, f. *nevelék, szaporitás*; die Vermehrung, der Zuwachs.

Accuratia, ae, f. pro: Accuratio, onis, f. *pontossdg, szoros rendszeretet*; die Genauigkeit, Pünktlichkeit, Ordnungsliebe. Vulg.

Accusatio, onis, f. *vdd, vddolás, vddolat*; die Klage, Anklage. Puncta accusationum: *vdd pontjai*; die Klagpuncten.

Accuso, are, *vddolni*; klagen, anklagen, beſchuldigen. e. gr. matrimonium: *a' házasság foganatossdgát, v. helyes voltát kérdésbe hozni*; die Gültigkeit der Ehe bezweifeln, oder aufwerfen.

Achtis, idis, f. *folt a' szemnek szaru hártyáján*; Hornhautfleck. Med.

Acinesia, ae, f. *gyenge szállitás*, eine unvollkommene Paralyſe. Med.

Acquaestus, us, m. *együtt keresett vagyon*; etwas Zuſammenerworbenes.

Acquisitor, oris, m. *kereső, szerző*, der Erwerber.

Acrisia, ae, f. *a' nyavalya állapotjának meghatdrozatlansdga*; die Unbeſtimmtheit des Krankheitsſtandes. Med.

Acroama, atis, n. *okossdg principiuma, v. törvényje*; ein Vernunftgrundſatz, oder Geſetz T. Sc.

Acta, orum, n. plur. *irdsok, munkák, végzések, irdsba foglalt végzések, irományok*; die Acten.

Actio, onis, f. v. actionalis libellus: *igaztételt kérő levél, perbeliklvdnság, vddlevél, kérőlevél, kereset*; die Klagſchrift, Klage. Actio querulosa: *erőszakról, hatalmaskodds ról való panaszlevél, panaszló kereset*; Gewaltthätigkeits- oder Eigenmächtigkeits-Klage. Actio liquida: *szembe való adossdgot kereső levél*; die Schuldforderungs-Klage. Actio indebita: *helytelen kereset, v. panasz*; ungebührliche, unſtatthafte Klage oder Forderung. Actio cumulata: *halmozott, v. tetézett kérő, v. vddlevél*; angehäufte Klage. Condescensio actionis: *a' vddlevélnek leszállitása, v. eldöntése*; eine Klagverwerfung. Habere actionem contra aliquem: *keresetének lenni valaki ellen*; Klagerecht haben wider jemanden. Quis quid, coram quo, quo jure petatur et a quo? *ki mit, mi okból, ki előtt követ, és kitől?* wer, was, vor wem, mit was für einem Rechte, und von wem zu ſuchen, ob. zu fordern hat? 2) *ütközet, verekedés*, das Treffen, die Bataille. Vulg.

Active, *keresőleg*; fordernd. Passive, *szenvedőleg*; laſtend.

Digitized by Google

Activiso, are, *meg*, v. *felhatalmazni*, *hatalmat adni*; ermächtigen.

Activitas, tis, f. *tehetőség*, *tehetség*, *hatalom*; die Thätigkeit, der Wirkungskreis, die Betriebsamkeit, e. gr. testandi: die Befugniß letztwillig zu verfügen, od. anzuordnen. personalis: *személyes*; persönlich. realis: *tárgyhoz szabatott*; objectiv.

Activus, a, um, *tehetős*; thätig, geschäftig, dienstthuend. e. gr. debitum: *hitel*; ausstehende Forderung. votum: *nyomos*, v. *tehetős szó*, v. *roks*; gründliche, entscheidende Stimme. testamentum: *foganatos testamentom*; gültiges, rechtmäßiges Testament. status: *tehetség*, *érték*; der Vermögensstand.

Actor, oris, m. *felperes*; der Kläger.

Actoratus, us, m. *kereset*, *felperesség*; das Klagerecht. e. gr. personalis: *személybéli tehetség*; der Person zustehend. realis: *vagyonbéli*, v. *a' kereset valósága*; zum Gegenstande des Rechtsstreites gehörend.

Actrix, icis, f. *felperes asszony*, v. *leány*; die Klägerinn.

Actualis, e, *valóságos*, *mostani*; wirklich, gegenwärtig.

Actus, us, m. *tselekedet*, *tett*, *tétemény*; die Handlung. e. gr. hominis: *természetes*; natürlich, physisch. humanus, v. moralis: *erkölcsi*; menschlich, moralisch. indifferens: *sem jo sem rosz*; gleichgültig. potentiarius: *hatalmas*; gewaltthätig, eigenmächtig. majoris potentiae: *tzégéres*, v. *nagy hatalmaskodás*, *tetemesebb erőszakoskodás*; größere Gewaltthat, öffentliche Gewaltthat. minoris potentiae: *hatalmaskodás*; die Eigenmächtigkeit, Gewaltthätigkeit. personalis: *személyes tett*; eigene That, od. Handlung.

Adductus, us, m. *ostromút*, *árok*, *ostromárok*; die Laufgräben bey den Belagerungen, Trancheen. T. Sc.

Adenalgia, ae, f. *mirigyfájdalom*; der Drüsenschmerz. Med.

Adenemphraxis, idis, f. *mirigydugúlás*; die Drüsenverstopfung. Med.

Adenitis, is, f. *mirigytüzesség*; die Drüsenentzündung. Med.

Adgravo, v. Aggravo, are, *birságolni*, *megbüntetni*; bestrafen.

Adjudicatoriae literae, *itélet*, v. *oda-itélő lével*; gerichtliches Erkenntniß.

Adjudicatum, *neki*, *meg*, v. *odaítéltetett*; zuerkannt, zugesprochen.

Adjudico, are, *neki*, *meg*, v. *odaítélni*; zuerkennen, zusprechen.

Adjunctum, i, n. *környülállás*, *ragaszték*; der Umstand, die Nebensache.

Adjunctus, i, m. *segéd*; der Gehülfe, Amtshelfer. e. gr. judex: *birótárs*; der Mitrichter.

Adjuratio, onis, f. *esketés*, *hitetés*, *hitelttetés*, *vallatás*; die Beeidigung, Eidablegung, das Verhör.

Adjuratus, a, um, *esküdt*, *megesketetett*; Beeidigter, Beeideter.

Adjuro, are, *megesketni*, *eskettetni*, *esküdtetni*, *hiteltetni*, *vallatni*; beeiden, beeidigen, den Eid ablegen, od. schwören lassen, verhören.

Adjustatio, onis, f. *eligazítás*; die Berichtigung.

Adlatero, are, v. advolvo, ere, *ide-oda*, *hozzá mellékelni*; hier, od. da, od. dort beyfügen, od. beylegen.

Admensuro, v. commensuro, are, *hozzámérsékelni*; anmessen.

Administratio, onis, f. *sáfárság*, *sáfárkodás*, *gondviselés*, *tiszt*, *igazgatás*, *helytartóság*, *kiszolgáltatás*, *szállítás*; die Verwaltung, Verwesung, Versorgung, Verpflegung, Amts- od. Stellvertretung, Pflege, Lieferung, Abführung, Abfuhr. e. gr. justitiae: *igazságtétel*, v. *szolgáltatás*; die Gerechtigkeitspflege. e. gr. politica: *polgári igazgatás*; die Staatsverwaltung, Volkszucht, öffentliche Ordnung.

Administro, are, *sáfárkodni*, *gondot*, v. *gondját viselni*, *tisztet*, v. *helyt tartani*, *ki*, *által*, *kézhez*, v. *helybe szolgáltatni*, *kormányozni*, *igazgatni*; verwalten verwesen, besorgen, versorgen, ein Amt od. Stelle vertreten, liefern, einliefern, übergeben, erlegen, abführen. e. gr. bona alterius: *más jószágában sáfárkodni*, *más jószágának gondját viselni*; das Gut eines andern verwalten. officium alterius: *másnak tisztjét*, *hivatalát*, v. *helyét tartani*, v. *viselni*; das Amt od. die Stelle eines andern vertreten. e. gr. proventus, fruges, ligna: *kézhez*, *helybe* v. *által szolgáltatni*, v. *szállíttatni*; liefern, abliefern, abführen. e. gr. vacantem episcopatum, v. parochiam: *gondját viselni*; versorgen. e. gr. rempublicam: *országot*, *tar-*

Digitized by Google

tomdnyt, *v. köztársaságot igazgatni*, *v. kormányozni*; regieren, verwalten, z. B. den Staat.

Admonee, ere, *megintení*; gerichtlich erinnern, mahnen, ermahnen. Admonens: *intő*; ein Ermahner. Admoneri curans: *intető*; der ermahnen läßt.

Admonitio, onis, f. *megintés*; die Erinnerung, Weisung, Mahnung, Ermahnung. e. gr. amica: *barátságos*; freundschaftliche. e. gr. judiciaria: *törvényes*; gerichtliche. Admonitoriae literae: *intőlevél*; eine Ermahnungsurkunde.

Admecto, ere, 3. *mellé*, *v. hozzá kapcsolni*, *v. ragasztani*; beylegen.

Admexum, i, n. *ragaszték*, *kapcsolat*, *függelék*; die Beylage, der Anhang. Cum admexis: *ragasztékjaival együtt*; sammt den Beylagen.

Adoptio, onis, f. *örökbe fogadás*; die Ankindung, Aufnehmung an Kindes Statt. Adoptatus, v. Adoptativus, a: *örökbe fogadott*, *fiá*, *v. leány*; Sohn od. Tochter an Kindes Statt angenommen, ein Wahlkind, Wahlsohn, eine Wahltochter. Adoptans: *örökbefogadó*; ein Annehmer, Wahlvater, eine Wahlmutter.

Ad peram et saccum exequi: *mindenéből kiforgatni*; von allen entblößen.

Adsecurans, vide: Assecurans.

Adsistens, v. Assistens, tis, *e. segéd*, *segítő*; der Beystehr, Helfer, Behülfe.

Adsociatio, vide: Associatio.

Adspirans, v. Aspirans, tis, o, *vágyó*, *számottartó valamire*; der Bewerber, Anspruchmacher. Vulg.

Adtenuantia, um, n. pl. sc. remedia: *vértvéknyitó szerek*, *hígitó szerek*; blutverdünnende Heilmittel. Med.

Ad vires successionis: *az örökségnek mennyiségéhez képest*, *v. erejéig*; in so weit die Erbschaft reicht, od. kleckt.

Adulter, eri, m. *nősparázna*; ein Ehebrecher.

Adulterium, ii, n. *nősparáznaság*, *v. házasságtörés*; der Ehebruch.

Advocatia, ae, f. *megoltalmazás*; die Beschützung, Vertheidigung.

Advocatus, i, m. *ügyvédő*, *ügyész*; der Advocat, Beystand. Per regnum Hungariae fori utriusque juratus causarum advocatus: *Magyar Országon mind a' két biróságbeli ügyeknek hites védője*; Ungarischer Landes- und Gerichts-Advocat beyder Rechte.

Advolvo, ere, 3. id. qu. Accludo.

Adynamiae, arum, f. pl. *nervusok* (*velőrostok*) *nyavalyái a' velőrostok elgyengültségével egybekötve*; Nervenkrankheiten mit Schwäche des Nervensystems. Med.

Aedoitis, idis, f. *szemérem test tüzesége*, *v. gyúladása*; die Entzündung der Geschlechtstheile. Med.

Aequitas, atis, f. *természeti igazság*; die Billigkeit.

Aerarium regium, *királyi pénztár*, *ház*, *v. kincs*; die königliche Schatzkammer. Aerarialis, e, *királyi pénzházi*, *királyi kincsbeli*, *v. királyi*; königlich, landesfürstlich.

Aes, aeris, n. *érez*, *réspénz*; das Erz, Kupfergeld. Aes paratum: *készpénz*; baares Geld. Qui non potest aere, solvat pelle: *kinek nints pénze*, *fizessen bőrével*; wer kein Geld hat, der bezahle mit der Haut.

Aestimatio, onis, f. *bets*, *betsű*; die Schätzung. e. gr. communis: *köz*, *v. közönséges*; gerichtliche. e. gr. condigna: *illendő*, *v. méltó*; gerichtliche Schätzung, wahrer Werth.

Aestimationalis, e, *betsű szerént való*; nach der Schätzung. e. gr. pretium: *betsű szerént való ár*; der Schätzungswerth.

Aetas, tis, f. *kor*, *idő*; das Alter. e. gr. perfecta: *emberkor*; die Volljährigkeit, Mündigkeit. imperfecta: *gyermekkor*; die Minderjährigkeit. legitima: *felserdült*, *v. törvényeskor*; gesetzmäßiges Alter. illegitima: *neveletlenkor*; die Unmündigkeit.

Affido, are, *biztatni*; Muth einsprechen.

Affinitas, atis, f. *sógorság*; die Schwägerschaft, Seitenverwandtschaft. e. gr. ex copula licita: *törvényes elhálásból*; eine Heirath Schwagerschaft, ex copula illicita: *törvénytelen sógorság*; eine Beyschlafs-Schwagerschaft. Affinitas non parit affinitatem: *a' sógorság nem szül sógorságot*, *v. rokonságot*; aus Schwagerschaft entsteht keine Verwandschaft.

Aga, ae, m. *janitsárfőtiszt*; ein Oberoffizier bey den Janitscharen (der Türken.)

Digitized by Google

Agasonum Regalium Magister: *királyi fólovászmester*; der königliche Oberstallmeister.

Agens, tis, m. *ügyelő, biztos*; ein Geschäftsbesorger, Geschäftsträger, Agent. Agens aulicus: *udvari biztos*, v. *ágens*; ein Hofagent.

Aggratiatio, onis, f. *megkegyelmezés*; die Begnadigung.

Aggratiatus, a, um, *megkegyelmezett, fején kegyelmezett*; begnadigt.

Aggressio, onis, f. *megtámadás*; der Überfall, Angriff.

Aggressor, oris, m. *megtámadó*; der Überfallende, Angreifer.

Agilis, is, m. *fél*, v. *nő-nemes*; unadeliger Ehemann einer edlen Frau.

Agnatio, onis, f. *atyai rokonság*; die Verwandschaft väterlicher Seits.

Ahenum braxatorium: *setfőző üst*; ein Bierbräukessel. Vulg.

Aigis, idis, f. *homályfolt a' szem szaruhártyán*; undurchsichtiger Fleck der Hornhaut. Med.

Aimatismus, i, m. *orrvérfolyás*; das Nasenbluten. Med.

Alalia, ae, f. *némaság*; die Sprachlosigkeit. Med.

Alba, ae, f *papi fejér köntös*; ein weißes Priesterkleid. 2) e. gr. judiciaria: *bírói fejér*, v. *dlba, aldirt fejér papiros*; eine richterliche Unterschrift, ein Einschreibebogen.

Album graecum: *fejér ebganéj*; weißer Hundekoth. Album nigrum: *egérganéj*; Mäusekoth. Med.

Algemata, um, n. pl. *fájdalmak*; Schmerzen. Med.

Allatura, ae, f. (et Adl.) *hozomány, férjhez vitt jószág*; das zugebrachte Vermögen der Gattinn.

Allegatio, onis, f. *előadás, feleselés*; der Vortrag, die Erwiederung, Darstellung.

Allegata et probata, *előaddsok és bizonyitdsok*; Vorträge und Erweise.

Allegatum, i, n. *felhozott dolog, előhozott, előhordott*, p. o. *eset, bizonyság, 'sa't*; das Angeführte.

Allego, are, *előadni, feleselni, ügyelleni*; anführen, vorbringen, erwiedern.

Alliantia, ae, f. *szövetség*; ein Bündniß. T. Sc.

Allodiatura, ae, f. et Allodium, ii, n. *majorság*; das Erbgut, Überland. Allodialis: *majorsdgbeli*; überländlich. 2) *szabados örökség vagy majorság, mellyet tetszése szerént eladhat vagy másnak hagyhat a' birtokos*; ein freyes Erbgut, Eigengut, Veräußerungsgut.

Alphus, i, m. *kanyaró*; Hautflecken. Med.

Alteratio, onis, f. *megmdsolás*; die Änderung, Abänderung.

Alternative, *felváltva, váltva*; wechselsweise, abwechselnd.

Altero, are, *megmdsolni*; ändern.

Alumneum, i, n. *tápláló intézet*, v. *oskola*; eine Pflegeanstalt, Schule.

Amaurósis, idis, f. *fekete hályog*; der schwarze Staar. Med.

Ambages, is, f. *tekervény, kerengés*; ein Umweg, die Verdrehung.

Ambasiator, oris, *követ*; ein Gesandter.

Amblotica, orum, pl. *magzathajtó szer*; fruchtvertreibendes Mittel.

Ambio, ire, 4. *rávágyni, vágyakodni, vágyódni*; sich wornach sehnen.

Ambitus, us, m. *környék*; der Umfang, die Umgebung. Intra ambitum parochiae: *a' megye környékében*; im Bezirks-Umfange.

Ambitus crimen: *fortélyos tisztrevágyóság, tisztrevágyóddsvétke, helytelen tisztkivánds*; die Amtsschung auf eine listige od. verschlagene Art.

Amenorrhoea, ae, f. *hónapi tisztúlás fogyatkozása*; der krankhafte Mangel der monathlichen Reinigung. Med.

Amicus tractatus, v. conventio, *bardtságos egyezés, eligazitás*, v. *alku*; die Pflegung der Güte, gütliches Übereinkommen, freundschaftlicher Vergleich.

Amita, ae, f. *atyám nénje*, v. *húga*; die Base. e. gr. major: *ősöm nénje, húga*, v. *öttse*; die Großbase.

Amitinus, i, m. *atyám nénjének*, v. *húgdnak fija*; ein Sohn der Base. Amitina, ae, f. *anyám nénjének, húgdnak*, v. *öttsének lednya*; eine Tochter der Base.

Amnesia, ae, f. *az emlékezeterő fogyása*; Verlust od. Abnahme des Gedächtnisses. Med.

Amnistia, ae, f. i. q. Amnestia. v. Lexic.

Amortisatio, onis, f. *holt kéztől való eltiltás*; die Ungültigkeitserklärung der Erwerbsacte unsterblicher Körperschaften, oder Gemeinheiten. e. gr. contractus: *kötés megsemmisi-*

Digitized by Google

tése; ein Nichtigkeits- oder Tilgungs-Schein für einen Vertrag. Lex amortisationis: *holt kéztől tiltó törvény*; erwerbverbietendes Gesetz für Gemeinheiten.

Amphiarthrosis, is, f. *tsontkötsolódás*; straffes Aneinanderliegen der Gelenkflächen zweyer Knochen. Med.

Amygdalatum, i, n. *mondolatéj*; Mandelmilch. Vulg.

Ana, Indecl. *ugyanannyi, egyenlő, egyenlően*; gleich, gleichviel. Med.

Anachronismus, i, m. *korószvellködés, valaminek előadásában, p. o. a' Görögök Tróját ágyúzván*; ein Zeitverstoß, Zeitirrthum. T. Sc.

Anaesthesia, ae, f. *érzéketlenség*; die Unempfindlichkeit. Med.

Anagogia, ae, f. *a' leleknek felemelkedése (istenhez)*; die Geisteserhebung (zu Gott). T. Sc.

Analepsis et Analepsia, ae, f. *erejének helyre állása, megerősödés*; die Wiederherstellung, Kräftigung. Med.

Anasarca, ae, f. *böralattvaló vízibetegség*; die Hautwassersucht. Med.

Anchylops, is, f. *szemzugdaganat*; die Augenwinkelgeschwulst. Med.

Ancyloglosson, i, n. *leragadt nyelv*; angewachsene Zunge. Med.

Anevrisma, atis, n. *verőérdaganat*; die Schlagadergeschwulst. Med.

Angaria, ae, f. *fizetés része, p. o. negyede*; der Gehalts- oder Besoldungs-Antheil, vierteljähriges Gebühr. e. gr. mortualis: *halál után járó fizetés*; Gebühr für das Vierteljahr, binnen welchem Jemand stirbt.

Angiologia, ae, f. *nedvedény tudomány*; die Gefäßlehre. Med.

Angiospermia, sc. ordo: *tokosok, tokban lévő magok*; Samen im Behältnisse. Bot.

Annales, ium, pl. *korkönyv, krónika*; ein Jahrbuch, die Chronik.

Annihilatio, onis, f. *semmivétel*; die Vernichtung. Vulg.

Annonaria domus: *élés, v. eleséghaz*: eine Vorrathskammer.

Annullo, are, *semmivé tenni*; vernichten. Vulg.

Annus, i, m. *esztendő*; das Jahr. Annos discretionis attingere: *értkorra jutni*; mündig werden.

Anodynia, ae, f. *fájdalmatlanság*; die Schmerzlosigkeit. Med.

Anophresia, ae, f. *szagnemérzés*, die Geruchlosigkeit. Med.

Anorexia, ae, f. *ételutdlás*; der Ekel vor Speisen. Med.

Anosmia, id. qu. anophresia.

Antagonismus, i, m. *ellenkezés, ellenkezőség*; der Widerstreit, das Entgegenstreben. Vulg.

Antaphrodisiaca, sc. remedia: *nemzésdühözö szerek*; Mittel gegen den zu starken Geschlechtstrieb. Med.

Antemetica, sc. remedia: *hánydsszintető szerek*; erbrechenstillende Mittel. Med.

Antenati, orum, m. *eleink, őseink*; Vorfahren, Voráltern, Ahnen.

Anthelmintica, sc. medicamenta: *bélféreghajtó, bélgilisztahajtó szerek*; Mittel gegen die Würmer. Med.

Antheroma, atis, n. *kásástályog*; die Breygeschwulst. Med.

Anthropognosia, ae, f. *az emberismerés tudománya*; die Menschenkunde. Med.

Anthropolatria, ae, f. *emberimádás*; die Menschenanbethung.

Anthropologia, ae, f. *az emberesmeret tudománya, embertudomány, az emberi természet tudománya*; die Menschenkunde, Menschenlehre, die Naturlehre des Menschen. T. Sc.

Anthropologus, i, m. *emberesmérő* ein Menschenkenner. T. Sc.

Anthropomorphismus, i, m. *az okosságbeli megfogásoknak 's ideáknak megtestesítése*; die Vermenschlichung oder Versinnlichung reiner Vernunft-Ideen. T. Sc.

Anthropopathia, ae, f. *emberi módon való gondolkozás vagy képzelődés az istenről*; die menschliche Denk- oder Vorstellungsart von Gott. T. Sc.

Anthropophagia, ae, f. *emberevés*; die Menschenfresserey. Vulg.

Anthropophagus, i, m. *emberevő*; ein Menschenfresser. Vulg.

Anthropophobia, ae, f. *emberkerülés, emberektől való félelem*; die Menschenfurcht, Menschenscheu. T. Sc.

Anthropopathos, Adv. *emberi módon, emberi képzelődés szerént*; menschenähnlich. T. Sc.

Antiadiaphoristae, arum, m. pl. *a' kik az erköltsi tekintetben tett mindegységnek ellenkező vitatói*; Eiferer gegen sittliche Mittelding. T. Sc.

Digitized by Google

Antiaditis, tidis, f. *torokgyúladás*; die Halsentzündung. Med.

Anticipando, Abl. et Adv. *előre, p. o. felvenni*; im voraus, zum voraus. Vulg.

Anticachectica, sc. remedia: *nedvesség jobbító szerek*; die Säfte reinigende Mittel. Med.

Antiloimica, sc. remedia: *pestis ellenvaló orvossdgok*; Mittel wider die Pest. Med.

Antinephritica, sc. remedia: *vesefájdst enyhitő szerek*; Mittel wider Nierenbeschwerden. Med.

Antiphlogistica, sc. remedia: *gyúladás enyhitő v. öltő szerek*; Mittel gegen die Entzündung. Med.

Antiseptica, orum, n. pl. sc. remedia: *rothaddsitó v. az ellenvaló eszközök, rothaddsellenző szerek*; Fäulniß widrige Mittel, Mittel gegen die Fäulniß. Med.

Antisialagoga, sc. medicamenta: *nyálfolyás ellenvaló szerek*; Arzneymittel gegen den Speichelfluß. Med.

Antispasmodica, orum, n. pl. sc. remedia: *görtsenyhitő v. oszlató szerek*; krampfstillende Mittel. Med.

Antisyphilitica, sc. remedia: *bujakórsdggyógyító szerek*; Arzneymittel gegen die Lustseuche. Med.

Aortitis, idis, f. *szivtsőér gyúladdsa*; die Entzündung der großen Schlagader. Med.

Apaedeutica, ae, f. *tudomdnytalansdg*; die Unterrichtslosigkeit, Unwissenheit durch Belehrungsmangel. T. Sc.

Apertum jus: *nyilvdnsdgos, v. világos jus*; öffentliches oder unbezweifeltes Recht.

Aphrodisiaca, sc. remedia: *nőszésingerlő szerek*; zum Beyschlaf aufregende Arzneymittel. Med.

Apnoea, ae, f. *fúladás*; die Erstickung. Med.

Apostasis, is, f. *nyavalyaköltöztetés, t. i. egyik tagból a' másikba*; die Übertragung der Krankheit. Med.

Apostolica sedes: *püspöki szék*; Bischofsstuhl oder Würde.

Apostolicus rex: *apostoli vagy Magyar Király*; apostolischer König, oder König von Ungarn.

Apostillae, arum, f. pl. *instantsidra vagy esedezölrás hátára irt felelet*; der Bescheid.

Apostrophus, i, m. *kihagyójel, kurtító vonds*, der Hinterstrich, das Kürzungszeichen. T. Sc.

Appellata, ae, f. *fellyebbvitel, felsőbb itéletre való terjesztés*; ein Rechtszug, die Anrufung an ein höheres Gericht. e. gr. intra dominium: *birtokból való, v. itélet végrehajtás előtti fellyebbvitel*; Rechtszug aus dem Besitze od. vor Urtheils-Vollziehung. extra dominium: *birtokon kivül való, v. itélet végrehajtása utánni fellyebbvitel*; ausser dem Besitze, oder nach Urtheils-Vollziehung.

Appellatorium forum: *felsőbb itelőszék*; ein Ober-Berufungs- oder Appellations-Gericht.

Apello, are, *fellyebb vinni, felsőbb itéletre terjeszteni*, ein höheres Gericht anrufen, sich auf ein höheres Gericht berufen.

Appendiculum, i, n. *toldalékotska*; ein kleiner Anhang, Zusätzchen. T. Sc.

Apperceptio, onis, f. *felfogás, megtudás, tudatos képzelés*; die Auffassung, das Innewerden, Vorstellung mit Bewußtseyn. T. Sc.

Appertinentiae, arum, f. pl. *hozzátartozók, hozzávalók*; Zugehörungen.

Applacido, are, *megrendelni, megadni, megengedni, jóvá hagyni*; zulassen, erlauben.

Applicabilis, e, *hasznavehető, haszonraforditható*; anwendbar. Vulg.

Applicatio, onis, f. *ráforditás, hasznovétel, hasznorafordítás*; die Nutzanwendung. 2) *szorgalom, buzgósdg*; der Fleiß, die Emsigkeit, der Eifer. Vulg.

Applicatura, ae, f. 1. *újjrakás a' muzsikában*; der Fingersatz in der Musik, die Fingersetzung. T. Sc.

Appropriatio, onis, f. *tulajdonitás, sajdtozás*; die Zueignung. Per appropriationem: *tulajdonitdsképpen, v. ként*; durch Zueignung.

Approprio, are, *magdnak tulajdonitni*; zueignen, eignen.

Approximatio, onis, f. *közelités, megközelités, hozzdközelités*; die Annäherung. T. Sc.

Aptera, orum, pl. *szárnyatlanok, t. i. bogarak*; Flügellose, z. B. Flöhe.

Apyreticus, a, um, *hidegeléstől ment*; fieberlos. Med.

Aqua fortis, f. *vdlasztóvis*; das Scheidewasser. T. Sc.

Digitized by Google

Aquagium, ii, n. *vizárkolds jussa*; das Wasserableitungsrecht.

Aquatio, onis, f. *itatás*; die Tränkung.

Aqua toffana, *sinlesztő méregviz*; Giftwasser, Schleichgift. T. Sc.

Aquisitionales literae (Acquisitionales) *szerzeményi levél, szerzeményről való levél*; eine Erwerbsurkunde, ein Gewährschein. Aquisitum bonum: *szerzett, v. keresett vagyon, v. jószág*; erworbenes Gut.

Aquisitor, vide: Acquisitor.

Arachnologia, et Araneologia, ae, f. *pókkulenddriom tudomány*; die Spinnenwetterlehre. T. Sc.

Arbiter, tri, m. *vdlasztott bíró*; ein Schiedsrichter.

Arbitrium, ii, n. *szabad akarat, v. tetszés*; die Meinung, Willkühr, das Ermessen, Gutbefinden.

Arcanum mysticum: *szentséges, v. papi titok*; heiliges oder pfaffisches Geheimniß, geheimes Mittel.

Archivum, i, n. *levél v. levelestár, levél, v. leveleshdz*; das Urkundengewölbe, der Urkundensaal, das Archiv.

Archologia, ae, f. philosophia fundamentalis: *fundamentom tudomány*; die Grundlehre, Wissenschaftslehre. Phil.

Arenda, ae, f. (*dron adds*) *drenda, haszonbérlés*; die Pachtung, Miethung, Bestandnehmung.

Arendator, oris, m. *drendás, haszonbérlő*; ein Pachter, Bestandnehmer.

Arendo, are, *drendálni, drenddba adni, és drenddba venni*; pachten, in Pacht geben, oder nehmen.

Areometrum, i, n. *higméró*; der Flüssigkeitsmesser, eine Senkwaage. T. Sc.

Aretologia, ae, f. i. *virtustudomány*; die Tugendlehre. Philos.

Arha, Arrha, ae, f. *elópénz, foglaló, Szent Miklós pénze*; das Darangeld, Aufgeld, Handgeld, Miethpfennig, Pachtschilling.

Arithmantia, ae, f. *szdmbóljövendölés*; die Zahlenwahrsagerey, das Wahrsagen aus Zahlen. Vulg.

Armales, ium, f. plur. *nemeslevél, tzimeres nemeslevél*; der Adelbrief, Wappenurkunde.

Armalista, ae, f. *tzimeres v. diplomds nemes ember*; ein Edelmann ohne Schenkung oder Güter-Donation.

Armistitium, ii, n. *fegyvernyugvds*, der Waffenstillstand.

Arsenale, is, n. *fegyvertár*; das Zeughaus.

Artefactum, i, n. *mív, készitmény, mível készült*; ein Kunsterzeugniß. T. Sc.

Arteriologia, ae, f. i. *verőértudomány, a' verőerekről való tudomány*; die Schlagaderkunde. Med.

Articularis, *törvényes*; gesetzlich.

Articulariter, *törvényesen*; gesetzmäßig.

Articulus, i, m. *ís, dg, dgazat, tzikkely, törvénytzikkely, törveny*; das Glied, Hauptstück, die Abstammung, der Artikel, Gesetzartikel, ein Gesetz.

Artifex, icis, c. *mesterember, kézimíves*; ein Handwerker, Handwerksmann, Künstler.

Artilleria, ae, f. *dgyúk, dgyússdg, dgyúzó sereg, pattantyússdg*; das Geschütz- Feuerwerk- oder Kriegsfeuerkunst, die Artillerie.

Ascendens, tis, c. *felmenő*; aufsteigend. c. gr. linea: *felmenő dg, v. sor*; Vorverwandte in aufsteigender Linie. Ascendentes in linea collaterali: *mellékes dgon felmenő rokonok, v. mellékesen felmenő dgon lévő rokonok*; Vorverwandte in nebenseitiger Linie.

Asphyxia, ae, f. *holtnakldtszds*; der Scheintod. Med.

Aspirans, vide: Adspirans.

Aspis, idis, f. *súgárdgyú*; die Feldschlange.

Assasinii, orum, m. pl. *fogadott orozó gyilkosok*; bedungene Meuchelmörder.

Assassinium, ii, n. *bérlelt, vagy bérgyilkossdg, orozó gyilkossdg*; der Meuchelmord.

Assasinus, i, m. *bérgyilkos, bérbefogadott, v. orozó gyilkos*; ein bedungener Meuchelmörder.

Assecurans, v. Adsecurans, tis, c. *bizonyító*; ein Versicherer. Vulg.

Assecuratio, onis, f. *bizonyossá, v. bátorsdgossdtevés, v. tétel*; die Versicherung, Verbürgung.

Assecurationales, ium, plur. *bátorsdgossá tevő levél*; eine Versicherungsurkunde.

Assecurare, are, *bizonyossá, v. bátorsdgossá tenni*; versichern, verbürgen.

Assertive, *állitólag*; bejahend, behauptend.

Assertum simplex: *puszta állitds*;

eine leere Behauptung, leere Ausflüchte.

Assessor, oris, m. *törvényszék birája, székülő, táblabiró*; der Beysitzer eines Gerichts, oder andern Collegiums, Gerichtstafel-Beysitzer. e. gr. consistorialis: *szentszékülő*; ein Consistorialrath.

Assistens, vide: Adsistens.

Assistentia, ae, f. *óltalom, pártfogás*; die Hülfe, Hülfeleistung, der Beystand. e. gr. fiscalis: *ügyvédöi, ügyviselöi. v. fiskálisi pártfogás*; die Amtshülfe, ämtlicher Beystand. magistratualis: (apud ecclesiasticos) *a' világi hatalomnak segitsége*; Beystand der weltlichen oder politischen Gewalt.

Associatio, onis, f. *egybeköttés, egyesülés*; die Verbindung, Vereinigung, Gesellung. Associatio idearum: *a' gondolatok és megfogdsok egyesülése*; die Gesellung der Gedanken und Begriffe. T. Sc.

Assumtus, i, m. *segéd, felvett segéd*; ein Helfer.

Asthenia, ae, f. *erötlenség, gyengeség*; die Unkraft, Kraftlosigkeit, Schwäche, Med.

Astysia, ae, f. *férjfiúi tehetetlenség*; das männliche Unvermögen. Med.

Asyndeton, nis, n. *összeköttetlenség*; die Unverbundenheit. Fig. Rhet.

Atavus, i, m. *ded-ös*. e. gr. paternus: *öse ösének apja*. maternus: *üke ükének apja*; der Urgroßvater. Atavia paterna: *öse ösének annya*; materna: *üke ükének annya*; die Urgroßmutter.

Atlas, ntis, m. *átlds, mappáskönyv, földleirdsi táblák könyve*; ein Landkartenbuch.

Atnepos, tis, m. *unokám unokájának fija, ötöd izen való unokafi*; ein Enkels-Enkels-Sohn, der fünfte Abkömmling.

Atneptis, is, f. *unokám unokájának leánya, ötöd izen való unokaleány*; eine Enkels-Enkels-Tochter, eine Nichte im fünften Grade.

Atoniatonblepharon, i, n. *szemhéjjpetyhüdtség*; die Augenliedererschlaffung. Med.

Attentatum et Adtentatum, i, n. *gonoszravetemedés*; ein Frevelversuch.

Attestor, ari, *bizonyitni*; bezeugen. Attestans: *bizonyitó*; der Zeuge. Attestatum: *bizonyitó levél*; ein Zeugniß.

Attingo, ere, *érdekelni, illetni*; berüren. A tactus, a, um, *érdekelt, illetett*; berührt. Praeattactus, a, um, *fentérdekelt*; oben berührt.

Aucarius, ii, m. *lúdas, hitessegett*; ein Meineidiger, Betrüger.

Auctio, onis, f. *redadás, redfizetés, nagyobbitás, rugtatás*; die Aufzahlung, Aufgabe, Vermehrung, e. gr. salarii: *esztendei fizetésének nagyobbitása, v. neveléso*; die Vermehrung des Gehalts. Auctione, v. licitatione mediante distrahere: *kótyavetye által eladni, elkótyavetyélni*; versteigern, verlicitiren, an Meistbiethenden verkaufen.

Auctor, oris, m. e. gr. libri, facti: *szerző, kezdő, inditó*; der Verfasser, Schriftsteller, Urheber, Veranlasser.

Auctoritas, atis, f. *hatalombéli tekintet*; das Ansehen, die Würde, Amtsgewalt, Macht.

Audientia, ae, f. *meghallgatás, bébotsájtás, audientzia, személyes kihallgattatás, p. o. a' fejedelem előtt*; die Anhörung, der Zutritt, das Gehör, die Audienz.

Auditor, oris, m. e. gr. in statu militari: *hadi ügyvédő, katonabiró*; ein Soldatenrichter, Feldrichter, Feldschultheiß. e. gr. causarum generalis capitularis: *káptalanbeli fő ügyhallgató*; geistlicher Oberrichter in Domkapiteln.

Auditoriatus, us, m. *ügyhallgatóság, egyházi törvényszék*; das Verhöramt, geistliches Gericht.

Auditus, us, m. *hallomás*; das Hören, Hörensagen. Ex auditu fatetur, *hallomásból vall*; bekennet aus Hörensagen. Audita refert: *hallomást mond*; sagt das Gehörte.

Augustanae confessionis evangelicus, *Augustai valláson lévő, azt követő*; evangelisch, Bekenner der Augsburgischen Confession.

Augustus semper: *mindenkor felséges, v. birodalomnak öregbitője*; allererhabenster, Vermehrer des Reichs. Augusta Domus Austriaca: *Felséges Ausztriai örökös ház*; das erhabene österreichische Haus.

Aula, ae, f. *udvar*; der Hof. Aulae familiaris: *udvarnok, udvari kiv*; ein Truchseß. Supremus Aulae prae-

Digitized by Google

fectus: *fő udvarmester*; ein Oberſthofmeiſter.

Aulicus, a, um, *udvari, udvarhoz való, v. tartozó*; höflich, alles was zum Hofe gehört.

Aurea bulla, *arany petsétes, v. függőpetsétes levél*; Urkunde mit goldener Siegelkapſe. Hoc nomine insigniuntur leges constitutionales a Carolo IV. pro Imperatoribus et Electoribus Germaniae latae. 2) Aurea Bulla Andreae II. Regis Hungariae, i. e. leges ejus constitutionales.

Aureus Bizantius, *egy forintos arany*; ein Guldendukaten.

Australia, ae, f. *Délindia, Polinézia, új Hollandia*; das Südland, Südindien. Geogr.

Austria, ae, f. *Ausztria*; Öſtreich, Öſterreich. Geogr.

Auszugales, ium, plur. *droskönyv kilrása, hiteljegyzés*; das Conto.

Authentia, ae, f. *hitelesség*; die Urkündlichkeit, Ächtheit, Glaubwürdigkeit.

Authenticatio, onis, f. *bírói hitelesítés*; gerichtliche Beglaubigung.

Authenticatus, a, um, *hitelesittetett*; beglaubigt, bewährt.

Authentico, are, *hitelesiteni*; beglaubigen, bewähren.

Authenticus, a, um, *hiteles*; glaubwürdig, bewährt, urkundlich, rechtsgültig, gerichtlich. e. gr. inquisitio: *hiteles tanúvallatás, v. tanúbizonyság*; beglaubigtes, oder gerichtlich beeidetes Zeugenverhör.

Autocrata, ae, f. *önnönuralkodó, a' ki önnönmaga uralkodik es kormányoz*; ein Selbſtherrſcher. T. Sc.

Autocratia, ae, f. *önnönuralkodás*; die Selbſtherrſchaft. T. Sc.

Autochiria, ae, f. *önnöngyilkosság, magamegöles*; die Seoſtentleibung, der Selbſtmord. T. Sc.

Autonomia, ae, f. *önnöntörvényszabás, önnönmagánakvalo törvényszabás, akaratszabadság*; die Selbſtgeſetzgebung, Willensfreyheit.

Autopsia, ae, f. *önnönvizsgálat*; die Selbſtanſicht, Selbſtbeſchauung.

Auxesis, is, f. *nagyitás, nagyito előadás az ékesszólásban*; die Übertreibung, redneriſche Vergrößerung.

Avellana, ae, f. sc. nux, v. Corylus Avellana, L. *mogyoró*; die Haſelnuß.

Aviso, are, *tudósitni*; benachrichtigen.

Aviticitas, atis, f. *ösiség*; großväterliche Erbſchaft.

Aviticum bonum: *ösi jószág*; ein Erbgut.

Avunculus, i, m. *anyám báttya, v. öttse*: ein Oheim, Onkel. e. gr. majot: *ükömnek báttya, v. öttse*; Großoheim, Großonkel.

Azygos, a, on, *páratlan*; ungepaart.

Azymitae, arum, pl. secta Christianorum, qui in coena Domini pane azymo utebantur.

B.

Bajonetum, i, n. *bagnét, péterkés, puskavégnyárs*; die Flintenſpeere.

Balneum laconicum, *izzasztó gőz fördő*; ein Schwitzbad. Med.

Banatus Temesiensis, *Bánát*; das Bannat, das Temeſchwarer Banat in Ungarn.

Bancales schaedae, *bankózédulák*; Bankozettel.

Banderarius, ii, m. *zászlótartó*; ein Standartführer.

Banderium, ii; n. *zászló allja, bandérium*; ein Kriegsvolk, welches unter eine Fahne gehört, Panierheer.

Bannarium jus: *földesúri jusz, p. o. malomtartás, kortsmatartás mások hasznára*; grundherrliches Recht, z. B. Mühlenrecht, Schankrecht.

Bannum, i, n. *kihirdetés*: die Ankündigung, Kundmachung, Acht. Processus bannalis: *kitiltó, v. számkivető per*; ein Rechtsfall zur Landesverweiſung.

Banus Croatiae: *Horvátországi bán*; der Ban od. Statthalter von Croatien.

Baptismales, ium, plur. *keresztlevél*; der Taufſchein.

Baro Regni: *ország főrdszlósa, ország bárója*; ein Panierherr, Oberſt-Reichswürdenträger.

Basilica vena: *öreg ér*; die Großader. Med.

Basilicum: (species Ocymi,) *bazsalykom, bisziók*; das Königskraut, Baſilienkraut. Bot.

Digitized by Google

Basis, is, f. *talp*; eine Grundlinie, Grundfläche, Grundlage.

Bassa, ae, m. *török bassa*; ein Türkischer Pasche oder Commendant.

Bastarda, ae, f. *hosszú v. ságárdgyú*; ein Feldstück.

Bastiona, vide Lexic. Tril. Bastia.

Batallion, is, n. *zászló alja*; ein Schlachthaufen, Bataillon.

Batteria, ae, f. *dgyúsántz*; die Stückbettung, der Geschützwall.

Becchica, sc. remedia: *turhaűritő v. tisztitó szerek*; den Auswurf befördernde Mittel. Med.

Beneficium, ii, n. *segedelem, jótétemény, haszonvétel*; die Wohlthat, Begünstigung, Pfründe, Nutznießung. e. gr. regale: *kirdlyi haszonvétel*; königliche Nutznießung. ecclesiasticum: *egyházi jövedelem, v. haszonvétel*; geistliche Pfründe. curatum: *lelki gondviseléssel járó, v. papi kötelességü haszonvétel*; Anwalt einer gestifteten Seelsorge. Incapax beneficii possidendi: *haszonvételt nem birható*; untüchtig zur Benutzung der Pfründe. Permutatio beneficii: *haszonvételnek feltserélése*; der Pfründtausch. Resignatio beneficii, *haszonvételről való lemondás*; die Verzichtleistung auf die Pfründe. Amissio beneficii: *haszonvételnek elvesztése*; der Verlust der Pfründe. Privatio beneficii: *haszonvételtől való megfosztás*: die Entziehung der Pfründe. Beneficium datur propter officium: *a' haszonvétel szolgálattal jár*; der Nutzen od. die Pfründe klebet dem Amte an. Beneficium ordinis: *sortartás*; die Ordnung in Nutznießung.

Benevola fassio: *önként tett vallás*; eine freywillige Aussage.

Beslia, ae, m. *tolvajok hadnagyjok*; ein Räuberhauptmann.

Bestialitas, tis, f. *barommal való fajtalankodás*; thierische Unzucht.

Bibliographus, i, m. *könyveket esmerő, a' könyvekhez értő*; ein Bücherkundiger. 2) *könyvek esmeretét leiró*; ein Bücherbeschreiber.

Biscllus, i, m. *tsdkány*; der Tschakan.

Bilateralis, e, *két részről való*; wechselseitig. e. gr. contractus: *két részről, v. viszont kötelező levél*; wechselseitig verbindender Vertrag.

Bilochus et Bilotus, i, m. *bird, szolgabiró*; ein Richter, Stuhlrichter.

Biographia, ae, f. *életleirás, élethistoria*; die Lebensbeschreibung, Lebensgeschichte.

Biographus, i, m. *életleiró, valaki életének leirója*; der Lebensbeschreiber.

Biologia, ae, f. *élettudomány*; die Lebenskunde, Lebenslehre. Med.

Birsagium, ii, n. *birság*; die Geldbuße, Geldstrafe.

Birsagialis, e, e. gr. processus: *birsdgos, v. birságot követő per*; ein Prozeß zur Erlangung einer Geldstrafe.

Bladum, i, n. id. qu. Blada.

Blasphemia, ae, f. *istenháromlás*; die Gotteslästerung.

Blennoemesis, is, f. *turhahányás*; das Schleimbrechen. Med.

Blennorrhagia et Blennorrhoea, *nyálkafolyás*; der Schleimfluß. Med.

Blennuria, ae, f. *habülüdék a' vizelletben*; der flockige Bodensatz im Harne. Med.

Blepharomus, i, m *szemhéjjdaganat*; Augenliedergeschwulst. Med.

Blepharoplegia, ae, f. *szemhéjjelgyengülés, v. szélütés*; die Lähmung der Augenlieder. Med.

Bonificatio, onis, f. *megtérités*; der Ersatz, die Entschädigung.

Bonifico, are, *megtéritni, kipótolni*; ersetzen.

Bonum, i, n. *jó, jószág, vagyon, birtok, érték*; das Gut, die Wohlthat, das Vermögen, der Besitz, die Gabe, e. gr. corporale: *testi*; körperlich. spirituale: *lelki*; geistlich. fortunae: *szerentse*; das Glücks-gut, corporis: *testi*; des Körpers. naturae: *természeti*; der Natur. gratiae: *kegyelem java*; ein Gnadengut. Bona transitoria: *múlandó*; vergängliche. aeterna: *örök*; ewige. vera: *valósdgos*; wahre. apparentia: *látszó, v. tetszö javak*; Scheingüter. Bonum acquisitum: *szerzeményi*; erworben. coacquisitum: *közszerzeményi*; miterworben. aviticum: *ősi*; erb- od. großväterlich. mobile: *ingó*; beweglich. immobile: *ingatlan, v. fekvő*; unbeweglich, liegend. donationale: *adományi*; Schenkungs-Geschenks- od. Lehens-Gut. patrimoniale: *ősi*; väterlich. quasi patrimoniale: *mintegy ősi*; scheins

väterlich. profectitium: *ősi jószág jövedelméből szerzett*; von Einkünften der Erbgüter erworben. adventitium: *talajdon keresetből*; selbst erworben. beneficiale: *egyházi jószág*; Kirchengut. parsimoniale: *kéméléssel szerzett*; erspart. Bona paterna: *atyai, apai*; väterliche. e gr. materna: *anyai*; mütterliche. Bona sexum masculinum — femineum — v. utrumque sexum respicientia: *fiú, — leány, — v. mind a' két dgut illető, v. dgra szállott jószágok*; den männlichen — weiblichen, oder beyden Geschlechtern erbliche Güter. Bona coronalia: *korona jószágok*; Krongüter. Bona fundationalia: *örökhagyomdnybéli értékek, v. jószágok*; Stiftgüter.

Bonum publicum: *közjó*; das allgemeine Wohl.

Bracchium, ii, n. *erőhatalom, hatalomkar, hatalmas kéz*; die Macht und Gewalt, der Arm.

Breve, is, n. *rövid levél*; ein kurzes Schreiben. Breve Apostolicum: *pápának rövid levele*; päpstliches Schreiben, od. Gesetz.

Breviarium, ii, n. *katholicus papi imdddságos könyv*; ein Gebethbuch für katholische Geistliche. Vulg.

Brevis litis processus: *rövid folydsú per*; kurzer Rechtsstreit.

Brocardium, ii, n. *közönséges tétel v. állitmány a' törvényben, törvényregula*; ein allgemeiner Rechtssatz.

Bromatologia, ae, f. *ételekről és italokról való tudomány*; die Lehre von den Speisen und Getränken. Med.

Bulla, ae, f. *függő, v. ón petsétü levél*; ein Siegel, eine Siegelscheide. eine Siegelkapsel. Bulla Romana, v. Pontifica: *Római függő ón petsétes levél*; eine mit hängendem Siegel versehene päpstliche Urkunde. Bulla aurea, i. q. Aurea Bulla.

C.

Cabala, ae, *f. tsaldrd igyekezet, dsálodás*: ein Geheimbund, Schleicherey, Meucheley.

Cabinetum, i, n. *titkos szoba, kabinét*; ein Geheimzimmer, Cabinet.

Cachexia, ae, f. *a' testi nedvek romlottsága, nedvromlottság*; die Verderbniß der Leibessäfte, die Kümmerung. Med.

Caducitas, atis, f. *ura veszett jószág, magvasszakadás*; hinfälliges oder rückfälliges Gut.

Caleatura, ae, f. *nyomás, vetö*; die Flur.

Calculo, are, *számolni, felvetni*; berechnen, überschlagen.

Calculus, i, m. *számitás, számozás, számolás, számvetel, felvetés*; die Rechnung.

Calleologia, ae, f. doctrina pulchri: *szépségtudomány*; die Schönheitskunde. T. Sc.

Callotechnia, ae, f. ars pulchri: *szépségmesterség*; die Schönheitskunst. T. Sc.

Calomel, elis, n. (aquila alba,) murias hydrargyrosi, mercurius dulcis: *édes kénosó*, salzsaures Queckfilber-Oxidul, süßes od. mehrmals geläutertes Queckfilber. Med.

Calumnia, ae, f. *patvarkodás, patvar, tsaldrd költés, kamis vdd, vdfogás*; die Verläumdung, Lästerung.

Calumniator, oris, m. *patvarkodó*; ein Verläumder, Lästerer.

Cambians, tis, o. *tserélő*; ein Wechsler, Tauscher.

Cambio, are, *tserélni, váltani*; wechseln, tauschen.

Cambium, ii, n. *tsere*; der Tausch, Wechsel, e. gr. fraudulentum, v. simulatum: *tsaldrd, tettetett, szinlett*; betrügerisch. purum: *tiszta, pótolds nélkül való*; unvermischt, ohne Aufgabe. mixtum: *elegyes, pótoltatott*; vermischt. Cambio mercantile judicium: *keresdedők törvényszékek, kereskedői itélőszék*; das Merkantil- und Wechselgericht.

Camera Regia: *magyar kirdlyi udvari kamara*; königliche ungarische Hofkammer.

Campamentum, i, n. *táborozás*; der Feldzug.

Campi marschallus: *hadi fővezér*; ein Feldmarschall.

Campsor, oris, m. *pénzváltó*; ein Wechsler, Geldwechsler. Domus campsoria: *pénzváltóház*; eine

Digitized by Google

Wechſelſtube. Literae campsoriales: *pénzváltó levél*; ein Wechſelbrief.

Canalis, is, c. *vízárok, tsatorna*; ein Waſſergraben, Kanal.

Cancellaria, ae, f. *iróház, kancellária*; eine Kanzley, Schreibſtube. Cancellaria Regia Aulica: *magyar királyi udvari kancelláriá*; königliche ungariſche Hofkanzley.

Cancellatio, onis, f. *kitörlés*; die Auslöſchung.

Cancellista, ae, m, *iródadek, kancellista*; ein Schreiber, Kanzelliſt.

Cancellistica requisita: *iróházi szerek*; Schreiberforderniſſe.

Cancello, are, *kitörleni*; auslöſchen.

Candido, are, *hivatalra kinézni, kiszemelni, javasolni némellyeket*; vorſchlagen, in Vorſchlag bringen.

Canon, onis, m. *szabás, lajstrom, törvény*; eine Regel, Richtſchnur. ein Verzeichniß, Geſetz. Canon per Emphiteutam praestitus: *úri adó*; Erbzins, grundherrliche Steuer. Canon sacrae scripturae: *szent Irás könyveinek lajstromok*; Verzeichniß der Bücher der heiligen Schrift. Canones sacri: *egyházi törvények*; kirchliche Geſetze.

Canonicalis, e, *káptalanbeli, kánonoki*; dem Dom od. Stifte gehörig.

Canonicus, i, m. *kánonok*; ein Domherr. e. gr. ecclesiasticus: *egyházi*; ein Stiftsherr. regularis: *szerzetes*; ein Ordens-Geiſtlicher. Canonicus magister, v. theologus, v. scholasticus: *tanító kánonok*; ein Lehrdomherr.

Canonicus, a, um, *bévett törvényes*; vorſchriftmäßig, geſetzmäßig, offenbar. Canonici libri sacrae scripturae: *a' szent Irásnak közönségesen bévéttetett könyvei*; unbezweifelte Bücher der Bibel.

Canonisatio, onis, f. *szentek rendébe való belratás a' Római pápa által*; die Einſchreibung in die Reihe der Heiligen durch den Römiſchen Papſt.

Canonista, ae, m. *egyházi törvénytúdó, v. tanító*; ein Kirchenrechts-Lehrer oder Gelehrter.

Canticum canticorum: *énekek éneke*; das Hohelied (Salomo's.) Eccl.

Cantor in capitulo: *káptalan énekléje*; ein Domſänger oder Vorſänger.

Capellanus, i, m. *kápolna*; ein Hülfspriester. Eccl.

Capacito, are, *megértetni valakivel valamit, fejébe verni, elméjét megnyugtatni*: einem etwas begreiflich od. verſtändlich machen.

Capillare jus: *hajadoni jus, hajadonság jussa*: das Recht der unverehligten Töchter.

Capitale, is, n. *derékpénz, tőkepénz*; das Hauptgeld, Grundgeld, Capital.

Capitalis sententia v. poena: *fődenjáró, v. haláltos itélet, v. büntetés*; das Todesurtheil, die Todesſtrafe.

Capitalista, ae, m. *derékpénzes, tőkepénzes, tőkepénzel bíró*; ein Rentenzieher, vermögender Reicher

Capitis emenda: *főváltság*; die Kopfbuße.

Capitulans miles: *időkötés mellett állittatott, v. állott katona*; auf beſtimmte Zeit verpflichteter Soldat.

Capitulatio, onis, f. *alku, v. kötés mellett lett magamegadása, v. feladása*; die Übergebung, der Wahlvertrag, Übergebungsvergleich.

Capitulo, are, *feladni, v. megadni magát alku mellett*; ſich vergleichen, auf Vertrag ſich ergeben.

Capitularis, is, m. *káptalanbéli*; ein Domherr, Stiftsherr.

Capitulum, i, n. *káptalan*; der Dom, das Domſtift.

Caprifolium, (Lonicera), ii, n. *Jérikói lontz, Jérikói rózsa, kétskeszakállfű, szuldk*; das Geisblatt, je länger, je lieber. Bot.

Cardinalis, e, *sarkalatos*; gründlich, haupt. Leges cardinales: *sarkalatos törvények*; Haupt- od. Grundgeſetze. Subst. *kárdindlis*; der Kardinal.

Carditis, idis, v. is, f. *szívgyúladás*; die Herzenzündung. Med.

Cardo rei: *fő dolog, dolog sarkalatja*; die Hauptſache.

Carebaria, ae, f. *főnehezedés*; die Eingenommenheit des Kopfes. Med.

Carminativum, se. remedium: *hasszélhajtó szer*; ein Mittel gegen Blähungen. Med.

Carnalis frater: *atyáról testvér*; leiblicher Bruder vom Vater aus. Uterinus frater: *anyáról testvér*; leiblicher Bruder mütterlicher Seits.

Cassa, ae, f. *pénztár*; der Geldkaſten, die Caſſe. Cassa bellica: *hadi pénztár*; die Kriegscaſſe. Cassa domestica: *honni pénztár*; die Haus- oder Handcaſſe.

Digitized by Google

Cassatio, onis, f. *semmivététel, tisztiból kitevés*; die Vernichtung, Abſetzung, Tilgung.

Casso, are, *eltörleni, semmivé tenni, semmisitni, tisztiből kitenni*; vernichten, für ungültig erklären, des Amtes oder Dienſtes entſetzen. e. gr. sententiam: *megsemmisitni az itélletet*; das Urtheil vernichten.

Castellanus, i, m. *várnagy*; ein Schloßhauptmann.

Casus conscientiae: *lélekben járó dolog*; der Gewiſſenszweifel.

Casuista, ae, m. *lelki esméretvezérlő*; ein Gewiſſenslehrer. Eccl.

Casualistica, ae, f. *lelkiesméretvezérlés*; die Gewiſſensleitung. Eccl.

Casualitas, atis, f. *történet, történetiség*; die Zufälligkeit. Eccl.

Catastrum, i, n. *laistrom*; Regiſter.

Catecheta, ae, m. *valldstanitó*, (*az ifjaknak, kérdések által*) ein Religionslehrer für die Jugend.

Categoria, ae, f. *gondolatforma*; Gedankenform.

Causa, ae, f. *ok*; die Urſache, Veranlaſſung e. gr. efficiens: *szerző*; bewirkend. conservans: *megtartó*; erhaltend, principalis: *első, fő, derék*; Haupt, Haupturſache. adjuvans: *segitő*, befördernd. instrumentalis: *eszközlő*; bewerkſtelligend. efficiens per se: *magától szerző*; urhebend, ausſchließlich wirkend. efficiens per accidens: *történetből szerző*; zufällig. coactione agens: *kénszerl tésből tselekedő*; gezwungen. formalis: *katdrozó, v. állató*; förmlich, materialis: *tévő*; handelnd, Stoff gebend. finalis: *végsőok*; der Endzweck. 2) *ügy, per*; die Sache, der Rechtſtreit, gerichtliche Verhandlung, ein Prozeß, eine Angelegenheit. criminalis: *büntető*; peinlicher Proceß. fiscalis: *fenyitő, v. fiskálisi per*; polizeylicher Rechtsſtreit. activa, vel passiva: *fel, vagy al-per*; von der Seite des Klägers, oder des Beklagten. Vide: Processus. 3) causa pia: *kegyes vég, v, tsél*; milde Stiftung.

Causae revisio: *pervizsgálás*; die Durchſicht des Proceſſes.

Causalitas, tis, f. *okadódás*; die Urſachlichkeit, Veranlaſſung.

Causans, tis, c. *ügyes, peres*; ein Proceßführer.

Cautela, ae, f. *óvás, őrizkedés, fentartás*; das Vorbehalt, die Vorſicht, Vorkehrung, Sicherung.

Cautio, onis, f. *kezesség, jótdllás, óvás*; die Bürgſchaft, Gewährleiſtung, Sicherung. e. gr. matrimonialis: *házassági óvás*; eheliger Vorſtand.

Cautionales, ium, plur. *óvás, óvó, jótdllló, v. kezességlevél*; ein Bürgſchaftſchein.

Cautus, a, um, *óvatos, szemes*; vorſichtig, bedachtſam.

Cavalleria, ae, f. *lovasság, loves sereg*; die Reiterey.

Cavens, tis, o, *kezes*; der Bürge, Gewährsmann.

Caveo, ere, *óvást tenni, kezesnek lenni, szemesnek lenni*; Bürge für etwas ſeyn, vorſichtig ſeyn.

Cavillatio, onis, f. *tsúfolkodás, gúnyolás, jdtszódás*; das Spötteln, Schmähen, die Sprüngemacherey, der Muthwille.

Cedere actioni: *a' keresettől eldllni*; abſtehen von der Klage.

Cele, is, n. *serültség, szakadás*; der Bruch. Hernia. Med.

Censor, oris, m. *vizsgdló*; ein Beurtheiler, Prüfer. e. gr. librorum: *könyvvizsgdló, v. biró*; ein Bücher-Schauer, oder Richter.

Censura, ae, f. *vizsgdlás*; die Prüfung, Beurtheilung. e. gr. ecclesiastica: *egyházi fenyitők*; die Kirchen-Buße od. Strafe. librorum: *könyvvizsgdlds*; die Bücherſchau, das Bücher- od. Scheiftgericht.

Centrum, i, n. *középpont*; der Mittel- od. Einigungspunct.

Cephallis, idis, f. *agyvelőgyúladás*; die Hirnentzündung. Med.

Ceratocele, is, i. e. Hernia corneae. Med.

Certificatio, onis, f. *irásbeli bébizonyitds, bizonyságtétel, hitelesités*; die Beglaubigung, Beſcheinigung. 2) *kirtétel, hiradds*; die Benachrichtigung.

Certificatum, i, n. *bizonyság, bizonyitólrds*; ein Zeugniß, Schein.

Certitudo, inis, f. *bizonyosság*; die Gewißheit.

Cessio, onis, f. *dltalengedés*; die Abtretung, Überlaſſung.

Cessionales, ium, f. plur. *dltalengedő levél*; eine Abtretungsurkunde.

Cessionarius, ii, m. *dltalvevő*; der Übernehmer.

Digitized by Google

Character, eris, m. *ismértetőjel, sajdt jegy, erkölts, tiszt, hivatal*; ein Merkmahl, Kennzeichen, Gemüthsart, Amtsnahme, Titel, Ehrenstand.

Chartabianca, ae, f. *pusztaaláirással kötelező levél*; ein Schuldbrief, blos mit der Unterschrift des Schuldners versehene Handschrift, eine Schuldverschreibung.

Chirographarius, ii, m. *készirásra hitelező*; der auf Handschrift borgt.

Chirographum, i, n. *készirás*; die Handschrift.

Chlorosis, is, f. *sáppasztó hideglelés*; das sogenannte weiße Fieber. Bleichsucht. Med.

Chorizo, are, *táncsolni*; tanzen. Vulg.

Chrestomathia, ae, f. *kiválogatás, kiválogatott dolgok gyüjteménye, mustragyüjtemény*; die Auswahl, Musterſammlung. T. Sc.

Chronologia, ae, f. *időszámlálás, időt számoló tudomány*; die Zeitkunde, Zeitrechnung.

Cilicium, ii, n. *bőnárt kinzőöv, sanyargató öv*, ein Bußgürtel. Eccl.

Cippo, vel: **Cippus**, i, m. *kaloda*; der Schandklotz.

Circulares, seu **Currentales**, ium, plur. *kirdetőlevél*; ein Umlauf- od. Kreisſchreiben, eine Kundmachung.

Circumstantia, ae, f. *környülállás*, die Bewandniß, der Umſtand. e. gr. aggravans: *súlyositó*; erſchwerend, allevians: *könnyebbitő*; mildernd. specimen mutans: *nemet változtató*; nmändernd. notabiliter aggravans: *kitetszhetőképen súlyositó*; merklich erſchwerend. loci, temporis, personarum: *helybeli, időbeli, személyes környülállás*; Orts- Zeit, perſönliches Verhältniß.

Circumvenio, ire, *elaltatni, tsábitni,ámitni, megkerlteni*; hinterliſten, verführen, irreführen.

Circumventio, onis, f. *elaltatás, tsábitás,ámitás, megkerltés*; die Benachtheilung, Hinterliſt.

Citadella, ae, f. *fellegvár*; eine Stadtfeſte, Citadelle.

Citatio, nis, f. *idézés*; die Vorladung, Vorforderung. e. gr. verbalis: *szóbeli*; mündlich. literatoria: *irásbeli*; ſchriftlich. principalis: *első*; Haupt-Vorforderung. reflexoria: *emlékeztető*; erinnernd. personaliter: *személyén, személye szerént*; perſönlich. de domo habitationis, seu solitae residentiae loco: *lakhelyén, lakhelyről*; vom Wohnorte. de bonis facta: *birtokon, v. birtokról tétetett*; aus Gütern. simplex: *szokott*; ordentlich. peremptoria: *halasztás nélkül való*; entſcheidend, keinen Aufſchub leidend. ad personaliter comparendum: *személyes megjelenésre meghivó*; unmittelbar verhaftend. Exhibitio citationis: *az idézőlevélnek által, v, kézhezadása*; die Zuſtellung, Einhändigung des Vorladungs-Briefes. Condescensio citationis: *az idézésnek leszállittatása*; die Verwerfung der Vorladung.

Citatoriae literae: *idéző, v. idéztető levél*; Vorladungs- oder Vorforderungs-Brief.

Citatus, a, *idéztetett fél*; der vorgeforderte Beklagte. 2) Citatus, a, um, Adj. *előhozott, előhozatott*; angezeugt, angeführt. Citatus articulus ad casum praesentem est inapplicabilis: *az előhozatott törvény nem alkalmaztatható a' fenforgó esetre*; das angeführte Geſetz betrifft den obwaltenden Fall nicht.

Cito, are, *idézni*; vorladen, vorfodern, Citare in judicium: *törvénybe idézni*; vor Gericht fordern. 2) e. gr. legem: *elő, v. felhozni*; anführen, anzeigen.

Civilis, e, *polgári*; bürgerlich. status civilis: *polgárirend*; der Civilſtand.

Civilisatio, onis, f. *erkölts szelidités*; die Sittenmilderung, Verſittigung. T. Sc.

Civilisatus, a, um, *szelidült erkölts, szelid erkölts*; geſittet, ſittig. T. Sc.

Civitas libera regia: *szabad kirdlyi vdros*; königliche Freyſtadt.

Civis, is, c. *polgár*; ein Bürger.

Clandestinitas, atis, f. *alattomosság*; die Heimlichkeit, Tücke.

Clarificatio, onis, f. *megvildgositás, megfejtés, magyarázás*; die Erläuterung, Klärung.

Classicitas, atis, f. *jelesség, elsőrangúság*; die Muſterhaftigkeit.

Classificatio, onis, f. *rendezés, elosztályozás*; die Abfachung, Eintheilung.

Classificço, are, *rendezni, rendre osztani, elosztályozni*; ordnen, abtheilen, ſchlichten, abfachen.

Classis, is, f. *rend, osztály*; die Ord-

Digitized by Google

nung, Abtheilung, das Fach. 2) *hajóssereg*; die Flotte.

Clausurum, i, n, *kolostor, klastrom*; ein Kloster.

Clausula, ae, f. *kikötés, retesz*; die Bedingung, Einschränkung, der Vorbehalt.

Clericalis, e, *nevendék papi*; angehende Priester betreffend.

Clericus, i, m. *nevendék pap, kis pap*; ein angehender Priester.

Clerus, i, m. *papirend, papság*; die Geistlichkeit, Priesterschaft. e. gr. secularis: *világi papság*; weltliche Geistlichkeit. regularis: *szerzetes papság*; die Ordens-Geistlichkeit. junior: *nevendék, v. kis papság*; angehende Geistlichkeit. superior: *fő papság*; hohe Geistlichkeit. inferior: *alpapság*; mindere Geistlichkeit.

Clions, tis, m. *pártja fogatott, pártfogott, védendő*; ein Schutzgenoß, Schützling.

Clinicum, i, n. *oktató gyakorlások a' kezdőorvosoknak az orvoslásban, gyógyitásban való gyakorlás*; Belehrung und Übung in der Heilkunst. 2) *gyógyitó korintézet, mellyben egyszersmind a' kezdőorvosok a' gyógyitásban oktatva gyakoroltatnak*; ein Krankenhaus, eine Heilanstalt zur Belehrung angehender Ärzte. Med.

Clinicus, a, um, *ágybanfekvő, beteg*; bettlägrig, krank. Med.

Clitellarius, ii, m. *tábori szolga, kotsis*; ein Feldknecht, Kutscher.

Coactio, onis, f. *erőltetés, kényszeritás*; der Zwang.

Coadjutor, oris, m. *segéd*; der Gehülfe. e. gr. episcopus: *puspök segédje*; ein Unterbischof, Weihbischof.

Coalesco, ere, *megegyesülni, v. egyezni, megállapodni valamiben, összeállani*; sich vereinigen, verbünden.

Coalitio, onis, f *megegyezés, egyesülat, szövetség*; die Verbündung, der Verein.

Coaquisitio, onis, f. *együttszerzés, v. kereset*; die Miterwerbung.

Coaquisitum, i, n. *közkereset, v. szerzemény*; das Miterworbene, Mitgewonnene.

Codicillus, i, m. *végrendelet, v. testamentom toldaléka*; ein Nachtrag, oder Anhang des Testaments.

Coëfficiens, tis, m. *sokszorozótárs, a' betűszámvetésben a' betű előtt álló sokasitószám*; der Mitmehrer, die vor einem Buchstaben stehende Ziffer.

Coelialgia, ae, f. *hasbeli viszkórság*; die Bauchwassersucht. Med.

Coelibatus, i, m. *papi nőtelenség, házasságtalanság*; die Ehelosigkeit, das Ledigbleiben, der kath. Geistlichen. Eccl.

Coëxistentia, ae, f. *egykori létel, egykorvalósdg, egykorisdg*; das Mitdaseyn, das Mitgleichseyn, die Mitwesenheit. Vulg.

Coëxisto, ere, *egy időben élni, v. lenni vele*; zugleich seyn. Vulg.

Cognatio, onis, f. *anyai részről való rokonság*; die Verwandschaft von mütterlicher Seite. e. gr. spiritualis: *komaság*; die Gevatterschaft.

Coincattus, i, m. *alperestárs*; ein Mitbeklagter. 1, 2, 3-ii ordinis Incattus: *első, második, harmadik rendbéli alperes*, erster, zweyter, dritter Beklagter.

Coincidens, tis, o. *összeeső, együveső*; ineinander fallend. Vulg.

Coincidentia, ae, f. *összeütközés, történetbeli együveesés*; das Zusammentreffen, der Zusammenfall.

Coincido, ere, *együtt, egy időben esni, össze esni egy időre*; ineinanderfallen, zusammentreffen.

Coinspector, oris, m. *felvigyázótárs*; der Mitaufseher.

Cointelligenter, *egyetértőleg*; mit einverstanden.

Cointelligentia, ae, f. *egyetértés*; das Miteinverständniß.

Cointeressati, orum, *közérszelkedő, v. közös felek*; Mittheilhaber, Mittheilnehmer.

Coleoptera, orum, n. pl. *fedeles szárnyúk, t. i. bogarak*; die Käfer, Hornflügler. Hist. Nat.

Collaterales, ium, *rokonok*; Neben- od. Seitenverwandte.

Collateralis inquisitio: *tanubizonyságzásedés, szóken kivül tett tanúvallatás*; außer gerichtliches Zeugenverhör.

Collatio, v. Donatio regia: *királyi adomány*; königliche Verleihung.

Collator, oris, m. *adománytevő, adományadó*; der Verleiher.

Digitized by Google

Collatura, ae, f. i. e. jus conferendi bona, beneficia etc.

Collectanea, orum, n. plus. *irásgyűjtemény, összeszedett irások, tudósító jegyzések, 's a' t.*, gesammelte Schriften, Nachrichten ꝛc.

Collega, ae, m. *hivataltárs, tiszttárs, bajtárs*; der Amtsbruder, Mitarbeiter, Amtsgehülfe.

Collimo, are, *eránnyozni, hozzávetni*; nach etwas richten, abzielen.

Collisio, onis, f. *egybeütközés*; der Zusammenstoß, Streit. e. gr. officiorum: *kötelességek egybeütközése*; der Pflichtenstreit.

Collusio, onis, f. *készejátszás*; betrügerisches Einverständniß.

Colonellus, i, m. *ezredes*; der Oberste.

Colonia, ae, f. *szállás, telepedés*; die Niederlassung, Pflanzung, Ansiedeley.

Colonicalis, e, *jobbágyi*; unterthänig. e. gr. sessio: *jobbágyhely, házhely, telek*; unterthänige Grundesansässigkeit.

Colonus, i, m. *jobbágy, helyes, v. telkes gazda*; ein Unterthan. Transmigratio colonorum: *jobbágy költözés*; die Wanderung, od. Übersiedelung der Unterthanen.

Comestibilis, e, *megehető*; eßbar, genießbar. Vulg.

Commeatus, us, m. *tábori eleség*; der Proviant.

Commendans, tis, m. *hadi rendtartó, v. parantsoló*; ein Befehlshaber, Feldoberster.

Commendator, oris, m. v. gr. alicujus ordinis equestris, etc. *vezér, vezér rangú tag*; der Anführer, Befehlshaber.

Commercium, ii, n. *kereskedés*; der Handel, Verkehr. e. gr. literarum: *levelezés*; der Briefwechsel. carnis: *testközösködés, szerkedés*; der Beyschlaf.

Commisariaticus, a, um, *biztosságbéli*; kommissarialisch.

Commissio, onis, f. *megbizás, biztosság, hugyomás*; der Auftrag, die Ermächtigung, Bevollmächtigung. e. gr. regia: *királyi biztosság*; königliche Aufstellung. ecclesiastica, studiorum: *egyházi dolgokra, tudománnyokra ügyelő biztosság*; Kirchen od. Lehr-Angelegenheiten besorgender Ausschuß. Assessor commissionis: *biztossági szekkülő*; ein Ausschuß-Beysitzer.

Commissionáti, *reá parantsoltattak*; Befehligte. Missi: *elküldettek*; Verordnete. Destinati: *oda rendeltettek*; dahin bestimmte.

Commissum, i, n. *meghagyás*; der Auftrag.

Committens, tis, c. *meghatalmazó, megbizó*; ein Bevollmächtiger, der Auftragende.

Committo, ere, *reá, v. megbizni, meghagyni*; auftragen.

Commodans, tis, c. *költsönt adó, költsönöző*; ein Leiher, Verleiher, Borger.

Commodatarius, ii, m. *költsönöző, költsönadó*, der Leiher, Verleiher, Verheißender.

Commodator, oris, m. *hitelező*, der Borger.

Commodatum, i, n. *költsön*; *kassonköltsön*; das unentgeldliche Darleihen.

Commodo, are, *költsön adni, költsönözni*; leihen, verleihen, borgen.

Commodum, i, n. *hasson*; der Nutzen.

Communicatio, onis, f, *közlés*; die Mittheilung. 2) *összeköttetés*; die Verbindung.

Communio, onis, f. *közösség, közösdés*; die Gemeinschaft, Theilhabung. e. gr. juris: *köz jus*; Gemeinschaft der Rechte. sanguinis: *vérség*; eine Blutsverwandschaft. juris et sanguinis: *vérség és osztályosság*; Blut- und Güter-Gemeinschaft.

Communis, e, *köz, közös, közönséges*; gemein, gemeinschaftlich. e. gr. aestimatio: *közbecs*; gesetzliche Schätzung.

Communitas, atis, f. *község, közönség*; die Gemeinde. e. gr. privilegiata: *privilegiált község*; privilegirte Gemeinde.

Comparitio, onis, f. *megjelenés, bédlás*; die Erscheinung, Stellung vor Gericht. Dies, v. terminus comparitionis: *megjelenésre kiszabott határnap*; die Tagsatzung.

Compassuales, ium, v. Compassus, us, m. *általtevő, v, általkisérő level*; ein Begleitungs- od. Geleitschreiben, Ersuchschreiben wegen vollziehender Execution.

Compascuum, i, n. *közöslegelő*; die

Mitweide, Koppelweide, Koppelhuth.

Compensatio, onis, f. *pótolás, kipótolás, megtérítés*; die Ersetzung, Ausgleichung.

Compenso, are, *pótolni, kipótolni, megtéritni*; ersetzen, ausgleichen.

Compesco, ere, *megzaboldzni*; in Zaume halten, bändigen.

Competens, *illendő, illető*; gehörig, gebührlich, e. gr. judex: *illendő biró*; gebührlicher Richter.

Complacentia, ae, f. *megtetszés*; das Gefallen, das Wohlgefallen. 2) *tetszeniakvándz*; die Gefälligkeit, das Bestreben zu gefallen.

Complano, are, *bardtsdgosan, v. szépségesen elvégezni, elintézni*; gütlich abthun, ausgleichen.

Complementum justitiae: *igaztétel*; die Gerechtigkeitspflege.

Complicitas, atis, f. *társasdg, tsimborasdg*; die Gesellschaft, Kameradschaft, Mitverflechtung, Mitschuldigkeit.

Completo, are, *pótolni, tellyessé tenni, bétölteni*; vollzählig machen, vervollständigen, ergänzen. Completus numerus: *tellyes szám*; vollzählige Zahl.

Compono, ere, e. gr. rem controversam, partes: *egyeztetni, eligazitni*; vereinigen, in Ordnung bringen.

Comporto, are, v. conferre, e. gr. scripta: *összehasonlitni, egyeztetni*; gegen einander halten, vergleichen.

Compositio, onis, f. *egyeztetés, eligazitás, összeszerkeztetés*; die Vergleichung, Zusammensetzung. e. gr. amicabilis: *megalkuvás, barátsdgos egyezés*; gütliche Beylegung, gütlicher Vergleich.

Compossessoratus, us, m. *közbirtokossdg*; die Mitgrundherrschaft.

Comprivignus, a, *mostoha atyafi*; ein Mitstiefkind, Stiefverwandter.

Comprobo, are, *bé, v. megbizonyitni*; beweisen, erweisen.

Compromissum, i, n. *megbirdlás, birósdgban lett megegyezés*; schiedrichterlicher Vergleich.

Compromittens, tis, c. *birót vdlasztó, megbirdlo*; der Schiedrichterswähler.

Compromitto, ere, e. gr. in judicem: *birót vdlasztani, megbirálni, a' birákban megegyezni*; einen Schiedsrichter wählen.

Compulsoriales, sc. literae: *négatóirás, v. levél, kénszeritőlevél*; Antriebschreiben, Nöthigungsschreiben.

Compulsorium, ii, n. *intőlevél, intőirás, intőparantsolat*; das Mahnschreiben, Mahntafel. 2) id. qu. Compulsoriales.

Computo, are, *egybe, v. össze szdmlálni, szdmot vetni*; überschlagen, ausrechnen, zusammenzählen.

Computus, i, m. e. gr. militaris, semestralis: *szdmvetés*; die Berechnung.

Concambium, ii, n. *egybetserélés*, die Vereinigung durch einen Tausch.

Concernens, tis, o. *illető*; betreffend.

Conclusio, onis, f. *befejezés*; der Beschluß.

Concordantia, ae, f. *egyezés*; die Übereinstimmung. e. gr. bibliorum: *szentirds szavaira mutató könyv*; Bibelspruchweiser.

Concretus, a, um, *össze foglalt, amatól függő*; vereinigt, einverleibt. In concreto assumendo: *egymástól függőleg vévén, együttvéve*; überhaupt, eins ins andere genommen.

Concubinarius, ii, m. *dgyastartó*; ein Kebsmann, Kebsehelherr.

Concubinatus, us, m. *dgyastartás*; die Kebsehe, das Beyschlafen. Processus ad poenas combinatus suscitatus: *dgyastartást fenyitő per*; ein peinlicher Proceß wegen Kebsehen.

Concurro, ere, *összegyülni, részt venni, részelkedni, tudomdnyi remeklés dltal valami tisztet, v. hivatalt kérni, v. keresni*; zusammenlaufen, beytreten, Theil nehmen, mitwerben, wetteifern. e. gr. pro parochia, v. cathedra: *egyhdzi megyét, v. tanitószéket tudomdnyi remeklés dltal kérni, v. keresni*; mitwerben, um eine Pfründe, od. Lehrkanzel.

Concursualis processus: *hitelezőket összehivó per, v. összehivó adós per*; das Zusammenkommen mehrerer Schuldforderungs-Klagen.

Concursus, us, m. *gyülés, összejövés, összegyülés, tudomdnyi remeklés sokadalom, gyülekezet, sokaság, népség*; die Versammlung das Zusammentreten, Zusammenkommen, der Verein, Zusammenlauf, die Menge, das Volk. e. gr. creditorum: *hitelezőknek összejövetelek, v. összetódulások*; der Zu-

Digitized by Google

sammenlauf, das Zusammentreten, oder der Verein der Gläubiger, zum Einklagen und Eintreiben ihrer Forderungen. scholasticus: *oskolai, v. tudomdnyi remekles*; der literarische Wetteifer, od. Mitwerbung. Indicere concursum pro cathedra: *tudomdnyi remeklésre meghlvni*; eine Mitwerbung für eine Lehrkanzel ausschreiben.

Condemnatus, a, um, *kdrhoztatott, ltéltetett*; verurtheilt, verdammt.

Condemno, are, *kdrhoztatni, marasztalni, ltélni*; verurtheilen, verdammen.

Condescentia, ae, f. *lebotsdtkozds, leereszkedés, engedés, készség valamire*; die Herablassung, Nachgiebigkeit, Bequemung, Willfährigkeit.

Condescendo, di, sum, ere, *lebotsdtkozni, alábbszdllani valamivel, engedni, kész lenni red*; sich herablassen, nachgeben, willfahren.

Condescensio, onis, f. *leszdllitds, leszdllittatds*; die Verwerfung. e. gr. judicatus, actionis, actoratus, citationis: *birósdg, vddlevél, kereset, idézés leszdllittatdsa*; die Verwerfung des Gerichts, der Klage, des Klagrechts, der Vorforderung. Sententia condescensoria: *leszdllitó ítélet*; ein Verwerfungs-Urtheil. Condescendit judicatus: *a' birósdg helytelennek ítéltetett, v. leszdllittatott*; das Richteramt ist für unbefugt, unzuständig, od. ungültig erkannt worden.

Condigna aestimatio: *illendó bets*; gehörige od. schickliche Schätzung.

Conditio, onis, f. *dllapot, életnem, sors*; der Zustand. 2) e. gr. honesta, licita, justa, turpis, possibilis, impossibilis: *feltétel*; der Beding, die Bedingung. e. gr. substantiae contractus adversa: *a' kötéssel megférhetetlen*; mit dem Wesen des Vertrags unvereinbar.

Conditionate, *feltétellel, feltétel alatt*; bedingungsweise.

Conditionatus, a, um, *feltételes*; bedingt.

Condividens, tis, c. *osztdlyos*; der Theilhaber, Ansprecher.

Condivido, ere, *együtt osztozni*; beysammen, od. gemeinschaftlich theilen.

Condolentia, ae, f. *sajndlkozds*; die Beyleidsbezeugung.

Condono, are, *megbotsdtni, elengedni*; erlassen, verzeihen.

Conduco, ere, *fogadni, bérbe fogadni, kibérelni*; dingen, miethen.

Conductor, oris, m. *késéró, felvigyázó*; ein Führer, Schaffner, Aufseher.

Conferentia, ae, f. *tandtskozds, tandtstartds*; die Berathschlagung.

Confero, erre, *használni*; nützen. 2) *dsszevetni, egybehasonlitni*; vergleichen, gegen einander halten. 3) *adni, ajándékozni*; geben, verleihen, schenken. Collationalis: *ajándékozó levél*; ein Schenkungsbrief. Conferre consilia: *tandtskozni*; sich berathschlagen. Hinc: Conferentia, ae, f. *tandtskozds*; die Geschäftsunterredung.

Confessio, onis, f. e. gr. spontanea, de facto proprio, determinata, judicialis, extra judicialis: *vallds, valldstétel, megvallds*; das Bekenntniß, Eingeständniß. Confessio Augustana, et Helvetica: *Augspurgi, Agostai, v. Augustai, és Helvétzia vallds, v. valldstétel*; Augsburgisches und Helvetisches Bekenntniß.

Confinium, ii, n. *végvidék, véghely*; die Gränze. Confiniaria militia: *Határórzó, v. végvidéki katonasdg*; die Gränz-Miliz.

Confirmandus, i, et Confirmanda, ae, f. *béavatandó személy*; der Weihjünger, die Weihjüngerinn.

Confirmationis literae: *megerósitó levél*; eine Bestättigungs-Urkunde.

Confiseo, are, *elfoglalni*; gerichtlich einziehen, in Beschlag nehmen.

Confortantia, et Confortativa, sc. remedia: *erósitó szerek*; Stärkungsmittel. Med.

Congenerationalis: *vér szerént való atyafi*; ein Blutsverwandter.

Congregatio, onis, f. *gyülés*; die Versammlung. e. gr. particularis, generalis: *kissebb, kis, v. különös, nagy, v. közönséges gyülés*; kleine und große, oder allgemeine Versammlung oder Congregation.

Conjugatus, i, m. *hdzas, nós, [fér]*; ein Ehemann.

Conniveo, ere, *elnézni, béhúnyt szemmel nézni, v. lenni, elhallgatni, rdhagyni, engedni*; Nachsicht haben, durch die Finger sehen.

Digitized by Google

Connubus, i, m. *két testvér hitvese*; Mann von zwey Schwestern.

Conrector, oris, m. *al rector, rectorlárs, oskolai aligazgató*; Mitvorsteher an einem Gymnasium.

Conscientia, ae, f. *lelkiesméret*; das Gewissen. e. gr. recta: *igaz*; gerades. certa: *bizonyos*; bestimmtes. erronea: *tévelygő*; irriges. dubia: *kétséges*; zweifelhaftes. probabilis: *igaz szabású, v. javallható*; beyfallswerthes. scrupulosa: *akadozó*; ängstliches. laxa: *tágas*; lockeres, schlaffes. cauteriata: *megbellyegezett*; gestempeltes. meticulosa: *félénk*, zaghaftes, furchtsames, schüchternes. obdurata: *megedzett, megrögzött*; verstocktes. Dictamen conscientiae: *lelkiesméret sugallása*; die Gewissenslehre oder Eingabe. Remorsus conscientiae: *lelkiesméret furdalása*; der Gewissensbiß. Conscientia est proxima actionum regula: *a' lelkiesméret a' tselekedeteknek legbizonyosabb törvények*; das Gewissen ist die sicherste Richtschnur der Handlungen.

Consensuales, ium, *engedelem levél*; der Urlaub, eine Genehmigungs-Urkunde.

Consido, ere, *egybe, v. összeülni, együtt ülni*; beysammen sitzen und über etwas rathschlagen.

Consilium Regium locumtenentiale: *magyar kirdlyi helytartotandrs*; königliche ungarische Statthalterey.

Consistorium, ii, n. *szent szék*; ein Kirchenrath. e. gr. episcopale: *püspöki*; bischöfliches. vicariale: *helytartói*; verwesendes. capitulare: *káptalan gyülés*; eine Domversammlung.

Consortium litis: *egy ügytartds, perközösség*; eine Mitgenossenschaft im Processe.

Constituens, tis, o. *katalomalkató, alkormánytevő, státusalkató, státustevő*; staatsverfassend.

Constituo, ere, *tenni, rendelni, elére rendelni, dllitni, meghatdrozni, vallani*; festsetzen, bestimmen, bestellen.

Constitutio, onis, f. *alkotmány, rendelet, rendelés, szabás, mivolta valaminek*; die Verfassung, Festsetzung, Vorordnung, Beschaffenheit. e. gr. regni fudamentalis: *ha-*

zdnk sarkalatos alkotmánya; die Staatsgrundverfassung. Constitutiones canonicae: *egyházi törvények, v. rendelések*; Kirchensatzungen. Constitutio procuratoria: *prokátori, v. ügyészi vallás*; die Ermächtigung, Aufstellung oder Ernennung eines Rechtsfreundes. e. gr. cum nostris: *szovaltetetett, szóbeli*; mündliche, vor dem Richter. literatoria: *iratott, irasbéli*; schriftliche. generalis: *közönséges, határozatlan*; allgemeine, uneingeschränkte. specialis: *határoztatott*; bestimmt. Constitutio usque reditum: *visszatérésig tetetett ügyészi vallás*; die Ernennung eines Advocaten bis zur Rückkunft.

Constitutivum alicujus rei: *a' dolog állatja*; das Wesen einer Sache.

Constringentia, sc. remedia: *összehúzó szerek*, zusammenziehende Heilmittel. Med.

Consul, is, m. *polgármester*; ein Bürgermeister.

Consultatio, onis, f. *tanakodás, tandtskodds, tandtskozds, értekezds*; die Berathschlagung.

Consulto, are, *tanakodni, tandtskozni, értekezni*; sich berathschlagen.

Consummo, are, *véghez, v. végbevinni, elvégezni, bétellyesitni*; vollenden, vollziehen.

Consumo, ere, *megemészteni, elkölteni*; verzehren, verbrauchen. Consumpta pro consumptis habentur: *a' mi megemésztetett, jó helyre költ*; was verzehrt ist, ist gut verbraucht.

Consuetudinarius, a, um, *szokdsbéli*; gewöhnt, gewöhnlich. e. gr. peccator: *megrögzött bünös*; verstockter Sünder. lex, jus: *szokdsbéli törvény*; practisches, aus Herkommen übliches oder gangbares Gesetz.

Consuetudo immemorialis: *ember emlékezetet felyülhaladó szokás*; undenkbare oder uralte Gewohnheit.

Contagio, onis, f. *ragadó betegség, v. nyava'ya*; eine ansteckende Krankheit.

Contentum, i, n. *tartalom, foglalat, summa*; der Inhalt.

Contestatio litis: *pernek elfogaddsa*; die Bezeugung, Betretung oder Einlassung auf — oder Beantwortung

Digitized by Google

der gerichtlichen Klage. e. gr. expressa: *nyilvánvalós, nyilvánvaló*, ausdrückliche, klare. tacita: *hallgatva következtetett*; stillschweigende. generalis: *általjában való*; überhaupt, uneingeschränkte. particularis: *részszerint való*; theilweise. affirmativa: *állító*; bejahende. negativa: *tagadó*: verneinende. qualificativa: *mellékesen magyarázó elfogadás*; nebenseitige Bezeugung.

Contextus, us, m. *folyamat, tartalom*; der Zusammenhang, die Verbindung, der Lauf.

Contiguitas, atis, f, *egymástérés*; die Angränzung, Berührung.

Continens, continentia, tenor literarum: *folyamat, tartalom*; der Inhalt.

Contingentia, ae, f. *történhetőség*; die Zufälligkeit.

Contrabanda, ae, f. *tiltott portéka*; die Verbothwaare. 2) *tiltott portékával való kereskedés*; der Schleichhandel. 3) *a' tiltott portéka elvétele a' vámon*; die Wegnehmung der Verbothwaaren, Contrebande.

Contractio militaris: *hadi összevonúlás, katonáknak rendelt helyek*; die Zusammenziehung der Soldaten, ein Standort des Militärs, Die Cantonirung, der Einlager.

Contractus, us, m. *kötés, alku, alkukötés, alkulevél, megalkuvás, szerződés*; der Vertrag, die Übereinkunft. e. gr. verus: *valósdgos*; wahrer. praesumtus, seu, quasi contractus: *magyardzatbéli*; ein Scheinvertrag. nominatus: *neves*; benannt. innominatus: *nevetlen*; unbenannt. verbalis: *szóbeli*; mündlich. scriptus; *iratott*; schriftlich. legalis: *törvény szerént való*: gesetzmäßig. illegalis: *törvénytelen*; widerrechtlich. validus: *foganatos, sikeres*; rechtlich, gültig. invalidus: *foganatlan, sikeretlen*; ungültig. Contractus emptionalis, venditionalis: *addsvevésről szólló kötés*; ein Kauf-Ein-An- und Verkaufsvertrag. Contractus stricti juris: *szoros értelmű, v. magyardzatú*; strenger Vertrag, ob. nach strengem Rechte. Contractus bonae fidei: *jó lélekkel tétetett kötés*; ein Billigkeitsvertrag, oder getreu und ohne Gefährde.

Contradictio, onis, f. *ellenmondás*; der Widerspruch. Evocare ad dandam contradictionis rationem: *az ellenmondás oka adásdra idézni*; vor Gericht fordern, um den Widerspruch zu rechtfertigen.

Contrahens, tis, c. *kötőfél, v. rész*; ein Vertragsschließer.

Contrados, tis, f. *vissza v. viszont kötött házassági jutalom*; entgegen verpflichtetes Mitgift, ob. Morgengabe.

Contra pars: *ellenkező, v. ellenfél*; der Gegentheil.

Contraquietantia, ae, f. *viszontnyugtatás, viszontagaval menedék levél*; ein Gegenschein.

Contrascriba, ae, m. *rendvizsgdló tiszt*; Controleur.

Contributio, onis, f. *adó*; die Steuer, Beysteuer.

Contributionalis, e, *adóbéli*; zur Steuer gehörig.

Controversia, ae, f. *ellenzés, villongás*; der Streit. e. gr. metalis: *határvillongás*; eine Gränzstreitigkeit.

Controversus, a, um, *kérdés alatt lévő, peres*; streitig.

Controverto, ere, *ellenzeni, kérdésbe venni*; bestreiten, widersetzen.

Contumacia, ae, f. *megdtalkodás, bírósdg megvetése*; die Widerspenstigkeit, Geringschätzung des Gerichts. 2) *veszteglés* (40 *napig való*); die Gesundheitsprobe, Liegezeit. (40 Tage lang).

Conventiculum, i, n. *gyanús gyülekezet*; verdächtige Zusammenkunft.

Conventio, onis, f. *szegődés, egyezés*; der Vertrag, die Übereinkunft.

Conventionatus, i, m. *szegődött, bérlett, v. béres szolga*; ein Dienstbothe.

Conventualis, is, e. *szerzetbéli, szerzetes*; ein Stiftsglied, Stiftgenoß, Stiftherr, eine Stiftdame, Stiftfrau.

Conventus, us, m. *konvent, szerzetes gyülekezet*; ein Stift, Convent.

Conventus jure: *perbe idéztetett*; vor Gericht gefordert.

Convictio, onis, f. *marasztalds*; die Überführung, Verurtheilung.

Convinco, ere, *marasztalni*; überführen, verurtheilen. Pars convicta: *marasztaltatott, v. pere vesztettfél*; der überführte Theil.

Coobligo, are, *együtt kötelezni*; zusammen verpflichten.

Coordinatio, onis, f. *egyranghatétel, egyenlőítés*; die Gleichstellung, Beygesellung.

Digitized by Google

Coordino, are, *egyenlőítni, egy rangba tenni*; beygesellen, gleichsetzen.

Coperta, ae, f. *boritók, levélboritók*; der Umschlag, die Scheide, ein Briefumschlag, eine Briefscheide.

Cophosis, is, f. *siketség*; die Taubheit. Med.

Copia, ae, f. *más, az irás mássa*; die Abschrift. e. gr. vidimata: *igazolott más*; beglaubigte Abschrift.

Copio, are, *mássát venni*; abschreiben, nachzeichnen.

Copula carnalis: *elhálás, testi közösülés*; der Beyschlaf.

Copulatio, onis, f. *esketés, összeadás*; die Verbindung, Trauung.

Coramiso, are, *jelenlétével bizonyitni, (előttözni)*; durch Gegenwart bezeugen.

Corollarium, ii, n. *folyadék*; eine Zugabe, Folgerung.

Corporatio, onis, f. *egyesület*; die Gemeinheit.

Corpus delicti: *gonosztett, bünjel*; sichtbarer Gegenstand des Verbrechens, Thatbestand. Corpus legislativum: *törvényhozó test*; gesetzgebender Körper.

Correctio, onis, f. e. gr. fraterna, paterna, judicialis: *fenyités, javitás, megigazitás*; die Züchtigung, Besserung, Zurechtweisung. Correctio executionis: *az itélet végrehajtásának igazitása*; die Verbesserung der Vollstreckung des Urtheils oder der Execution.

Correctoria domus: *javitó, v. fenyitőház*; eine Züchtigungsanstalt, ein Zuchthaus.

Correlatio, onis, f. *összefüggés, egybeköttetés*; gegenseitiger Bezug.

Correpetitor, oris, m. *gyakorlómester*; der Wiederhohlungsaufseher.

Correspondens, tis, c. *levelezőtárs*; der Briefwechsler, Brieffreund, Brieffreundinn.

Correspondentia, ae, f. *levelezés*; der Briefwechsel.

Corrigenda, orum, n. pl. *megjobbitni valók, jobbitandó hibák, jobbitások*; Verbesserungen.

Corroborans, tis, o. *erősitő*; ein Stärkungsmittel.

Corroborantia, se. remedia: *erősitő szerek*; Stärkungsmittel. Med.

Corrodentia, se. remedia: *etető, v. maró eszközök*; Ätzmittel, Beitzmittel. Med.

Cortesia, ae, f. *levéltizim*; die Aufschrift, Adresse.

Cosmologia, ae, f. *világtudomány*, die Weltlehre.

Cosmopolita, ae, m. *világi közpolgár*, der Weltbürger.

Coxagra, ae, f. *tsipófájás*; das Hüftweh. Med.

Coxalgia, ae, f. *sántitás, tsipőrölsántitás*; das freywillige Hinken der Kinder. Med.

Craneologia, ae, f. *agytudomány*, die Schädellehre. T. Sc.

Credentionales, ium, *hiteltadó, vagy meghitelező levél*; die Beglaubigungsurkunde, der Bürgschaftsbrief.

Credibilis locus: *hiteles, v. közhitelességü hely*; glaubwürdige Behörde.

Credibilitas, atis, f. *hihetőség, közhitelesség*; die Glaubwürdigkeit.

Creditivum, i, n. *meghitelező levél*; Beglaubigungsschreiben.

Crida, ae, f. *bukás, megbukás, fizetésbeli tehetetlenség*; der Kassenbruch, Fall, Verfall, die Zahlungsunfähigkeit.

Crimatologia Aesthetica: *ízlési itélettudomány*; die ästhetische Krimatologie. Philos.

Crimen, inis, n. *gonosz tselekedet, gonosztét*, das Verbrechen. Crimen laesae majestatis: *felségsértés*; Majestätsverbrechen.

Crisis, is, f. *itéletrevonás, megválasztó itélet*. die Scheidung, Beurtheilung, Prüfung, Kunstrichterey. 2) *nyavalyafordúlás*; die Entscheidung der Krankheit. Med.

Criterium, ii, n. *esmertetőjel*; das Merkmahl, Kennzeiche.

Critica, id. qu. Critice: *megvizsgálás, vizsgálóravonás és megitélés*; die Prüfung, Beurtheilung.

Critici dies: *megválasztó napok*; entscheidende Tage.

Cruciata expeditio: *keresztes had, v. háború*; der Kreuzzug. Cruciatus miles: *kurutz, v. keresztes katona*; ein Kreuzzugsritter.

Culminatio, onis, f. *legfőbb tetőrehágás, tetézés*; die höchste Höhe, z. B. der Sterne, der Gipfelschwung.

Culmino, are, *legfőbb tetőre hágni, tetézni*; sich auf der höchsten Höhe befinden.

Culpa, ae, f. *hiba*; der Fehler, die

Digitized by Google

Schuld. e. gr. lata: *tetemes*: groß. levis: *szembetünő*; auffallend. levissima: *tsekély*; gering.

Cultivator, oris, m. *földmivelő*; der Anbauer, Landwirth.

Cultus, us, m, *tisztelet, tiszteletadás*; die Ehrfurcht, Ehrerbiethung. Cultus disparitas: *hit, v. vallásbeli különbség*; die Glaubensverschiedenheit.

Curia, ae, f. *szabad telek, udvar, nemesi udvarhely*; ein Lehnshof, Hof, Edelhof. Curia regia: *királyi itélő udvar*; oberster Gerichtshof.

Curialista, ae, m. *udvarhelyes, nemes telkü*; ein Edelhofs- oder Lehnsbesitzer.

Curirius, ii, m. *kurir, fejedelmi levélhordó*; der Staatsbothe.

Currento, are, *hirdetni, kihirdetni*; verkündigen, kund machen. Currentales literae: *futólevél*; die Flugschrift.

Currus diligentiae: *terehordó postaszekér*; die Schnellfuhre, Geschwindkutsche, Diligence.

Custos, odis, c. *örző*; der Hüther, Wächter. e. gr. in capitulo: *káptalan kintstartója*; ein Domschatzmeister.

Cyathiformis, e, *kehelyforma*; becherförmig. Bot.

Cynanche, es, f. *torokgyék*; die Bräune. Med.

D.

Data, orum, n. pl. *előadódott esetek*; die Angaben, gegebene Thatsachen.

Datia, ae, f. *adózás*; die Giebigkeit. e. gr. urbarialis: *urbariom-tartozás, jobbágyi adózás*; urbarial- od. unterthänige Giebigkeit.

Datum, i, n. *előadódott eset*; eine Angabe, gegebene Thatsache.

Debitum, i, n. *adósság, tartozás*; die Schuld. e. gr. mutuum: *költsönöztetett tartozás, költsönadósság*; das Darlehen. liquidum: *szembevaló, v. vildgos adósság*; klare, reine oder erwiesene Schuld. Indebite solutum: *helytelen fizetésbeli tartozás*; die ungebührlich bezahlte Schuldforderung. Denegatio debiti conjugalis: *a' házassági tartozás megtagadása, v. meg nem adása*; die Verweigerung der eheligen Pflicht.

Decandria, sc. classis plantarum: *tizhimes sereg, tizhimesek*; zehnmännrige Pflanzen, mit zehn Staubfäden.

Decapitatio, onis, f. *fövétel*; die Enthauptung.

Decido, ere, *el, v. meghatdrozni, elvégezni, eligazitni, megitélni*; entscheiden, schlichten, beylegen.

Decima, ae, f. *tized, dézma*; der Zehend.

Decisio, onis, f. *elhatározás, megitélés, végzés, itélet*; die Entscheidung, der Bescheid, das Urtheil, der Richterspruch. Decisiones Curiales: *fő itéló, v. törvényszékek itéletei*; wiederhohlte Entscheidungen der oberen Gerichtshöfe.

Declinabilis, e, *ejtegethető, t. i. szó*; biegsam, abänderlich. Gram.

Decompositio, onis, f. *szállyelszedés*; die Zerlegung. 2) *felosztás*; die Auflösung eines Körpers. Chem.

Decompositum, sc. vocabulum: *összerakott szó*; ein mehrfach zusammengesetztes Wort. Gram.

Decretalis, e, *törvényes, törvény szerént való, végső, elhatározó*; gesetzlich, gesetzmäßig, schlüßlich, entscheidend. Decretales libri: *törvényes, v. törvénykönyvek*; Gesetzbücher. Decretalium liber sextus: *hatodik törvénykönyv*; das sechste Gesetzbuch. Decretale juramentum: *törvénykönyvbeli esküvés, v. hit*; gesetzlich vorgeschriebene Eidesformel.

Decretoria pugna: *választó tsata*; entscheidende Schlacht.

Decretum, i, n. *rendelő végzés, udvari levél, törvénykönyv*; der Beschluß, die Verfügung, der Befehl, Hofbefehl, das Gesetzbuch. Decreta conciliorum: *egyházi gyülekezetéknek végzéseik*; Beschlüße, oder Kirchenversammlungen.

Decuplum, i, n. *tizszeres*; das Zehnfache.

Decursus litis: *per folyta*; der Proceßlauf.

De eo utrum: *ha vallyon*; ob so, ob es wahr ist, daß. Deutri puncta,

Digitized by Google

vallatás pontjai, vallató pontok; Fragpuncte, Weißartikel.

Defalcatio, onis, f. *lerövás*; die Vorwegnehmung, Abziehung. Defalcatis defalcandis: *lerovván a' lerovandokat*; mit oder nach Abzug oder Abschlag der abzuziehenden.

Defectio, onis, f. *elpártolás, elszakadás, hithagyás*; der Abfall, Übertritt, die Abtrünnigkeit.

Defectus, us, m. e. gr. seminis: *magvasszakadás*; das Ausſterben. e. gr. fundi: *érték fogyta*; der Mangel oder Abgang an Vermögen.

Defensive, *oltolmazólag*; vertheidigend, abwehrend. Offensive: *bántólag, megtámadólag*; angreifend, angriffsweiſe.

Defensivus, a, um, *oltalmazó*; vertheidigend.

Deferens, tis, o. *béadó, előadó*; der Angeber, Anbringer.

Defero, erre, e. gr. juramentum: *általengedni*; übertragen, zumuthen od. zuſchieben.

Deficiens, tis, o. *hite hagyott, kitért*; *magvasszakadt*; ein Abtrünniger, Abgefallener; Ausgeſtorbener. e. gr. sacerdos: *elerőtlenedett*, v. *ereje fogyott pap*; ein entkräfteter oder ausgedienter Geiſtlicher.

Deficientia, ae, f. *elerőtlenedett papoknak házok*; eine Verſorgungsanſtalt für die entkräftete Geiſtlichkeit.

Deficio, eci, ectum, ere, *fogyni, fogyatkozni, magván szakadni*; *elpártolni, kitérni*; fehlen, abgehen, ausſterben in der Nachkommenſchaft, abtrünnig werden, abfallen, ausweichen. e gr. in proba: *a' bizonyitásokból kifogyni*; mangeln an Beweiſen. a fide: *kittől elszakadni*, v. *elpártolni*; vom Glauben, Treue oder Bekenntniß abfallen, abtrünnig werden.

Deficit, Indecl. *hijj, hijjsumma, hijjdnasság*; das Fehlende, die Fehlſumme.

Defloratio, onis, f. *szüzesség szeplősitése*; die Schändung einer Jungfrau, Entjungferung.

Deificatio, onis, f. *istennététel, istenesités*; die Vergötterung.

Dei gratia: *isten kegyelméből*; von Gottes Gnaden.

Deismus, i, m. *istenhivés, t. i. istent jelentések és szentháromság hivése nélkül*; der Gottesglaube ohne Glaube an Offenbarung und Dreyeinigkeit. T. Sc.

Deista, ae, m. *istenhivő, istent jelentések hivése nélkül*; ein Gottgläubiger. T. Sc.

De jure: *törvényesen, igazság szerént*; von Rechtswegen.

Delegans, tis, *megbiráló*; der Ermächtiger, Abordner.

Delegatio, onis, f. *megbirálás, meghatalmazás*; die Abordnung, Ermächtigung. e. gr. judiciaria: *törvényszéki*; gerichtliche.

Delegatus judex: *megbiráltatott*, v. *megbizott biró*; beordneter oder beauftragter Richter. Judicium delegatum: *megbizott*, v. *ki rendelt biroság*, v. *itélőszék*; beordnetes Gericht. Delegatum jus: *birálási jus*: das Recht zu ermächtigen.

Delego, áre, *kinevezni, kirendelni, megbirálni, meghatalmazni*; ermächtigen, z. B. zum Richter, aufſtellen, abordnen.

Deliberatio, onis, f. *itélet, itélettétel, végzés*: der Beſchluß, Rathſchlag. Deliberative: *itélet*, v. *végzésképpen*; nach Beſchluß, dem Rathſchlage gemäß. Deliberatum est: *itéltetett*; iſt beſchloſſen.

Delicatus, a, um, *kényes*; kitzlich, ſchwierig.

Delictum, i, n. *bün, vétek, tett*; das Verbrechen, Verſehen, Verſchulden. e. gr. publicum: *közönségsértés, közönséget sértő vétek*; öffentliches oder Staatsverbrechen. Mixtum: *elegyesen sértő*; gleichverletzend. Politicum seu civile: *polgári*; bürgerliches, ſtaatsordnungswidriges. Criminale: *fővenjáró*; Haupt- oder Leben verwirkendes Verbrechen. Personale: *személyt sértő*; Verbrechen gegen die Sicherheit der Perſon. reale: a) *vagyont érdeklő*; gegen die Sicherheit des Eigenthums. b) *tselekedeti*; thätiges. facti permanentis: *megmaradó tettü, örök folyadékú*; fortwährendes, fortwirkendes, bleibendes. facti transeuntis: *múló tettü, folyadékú bün*, v. *vétek*: vorübergehendes, vergängliches. Repetita delicta: *gyakoroltatott*; wiederhohlte. concurrentia: *összetsoportozó*; zuſammenſtoſſende. continuata: *folytatott*; fortgeſetzte. renovata: *újitta-*

Digitized by Google

tott; erneuerte. perpetrata, seu commissionis: *elkövetett*; begangene, Begehungsverbrechen. attentata: *igyekezeten szakadt*; versuchte, beym Versuchen verbliebene. excepta: *kifogatott, kivétetett*; ausgenommene. Auctor delicti: *vétek szerző, fő bűnös*; Urheber, Radelsführer. Delicti coauctores: *köztselekvők, bűntársak*; Miturheber, Mitschuldige, Mitverbrecher. Immediati coauctores: *közvetetlen bűntselekedők*; unmittelbare Verbrecher. Mediati: *vétekeszközöltetők*; mittelbare Verbrecher. (Sunt autem sequentes: — mandans: *parantoló*; Befehlgeber, Auftragender, Gebiethender. consulens: *tanátsló*; Berather, Rathgeber. consentiens: *hiztató, egyetértő*; Einverständener, Aufmunternder. palpo: *kiselkedve serkentgető*; schmeichelnd Antreiber. receptator: *orgazda, rejtekadó*; Hehler, Diebwirth. participans: *részesülő, részt vevő*; Theilnehmer. mutus: *hallgató*; Stillschweigender, non obstans: *ellent nem álló*; Nichthinderndter. non manifestans: *titkoló*; Nichtanzeigender). Locus delicti: *bűnhely*; Ort eines Verbrechens, Schauplatz. Corpus delicti: vide: Corpus.

Delinquens, tis, c. *gonosztévő*; der Verbrecher, Missethäter.

Demagogus, i, m. *népámító*; ein Volksleuker, Volksleiter.

Democrata, ae, m. *köznép bardtja*; ein Volksfreund.

Demoralisatus, a, um, *elerkölttselenült*; entsittet.

Denunciatio, onis, f. c. gr. anonyma: *feladás, elvádolás*; die Anzeige, der Verrath, die Anklage.

Denunciator, oris, m. *kalákos, alattomos vádló, v. feladó*; ein Verräther, Angeber, Anzeiger.

Denuncio, are, *alattomos módon fel, v. bévadni, bévádolni*; angeben anzeigen verrathen.

Departamentum, i, n. *osztály, tisztosztály*; ein Bezirk, Kreis, (Bezirks-Geschäfts-Kreis) Fach, Abtheilung.

Dependenter, *függőleg*; abhängig.

Dependentia, ae, f. *függés*; die Abhängigkeit, Unterwürfigkeit.

Deperdita, ae, f. *vesztesség*; der Verlust.

Dephlogisticatus, a, um, *gyújthatatlan, nemégketó*; unentzündlich, unbrennbar. Med.

Deponere causam; *a' pert letenni*; vom Prozesse abstehen.

Depositio causae: *per letétel*; die Ablegung des Rechtsstreites. Onus depositionis: *per letételének bére*; die Gebühr der Ablegung des Rechtsstreites.

Depositum, i, n. *letétetett jószág*; das Verwahrgut. Deponens: *jószágot letevő*; Niederleger, Anvertrauer. Depositarius: *a' letétetett jószágot általvevő*; Aufnehmer, Verwahrer.

Depositorium, ii, n. *letétel helye, lerakóhely*; eine Niederlage.

Descendens, tis, c. *lemenő*; niedersteigend.

Desperatus, a, um, *kétségbeesett, magátelszánt*; hoffnungslos, verzweifelt, tollkühn.

Desponsatio, onis, f. *eljegyzés*; die Verlobung.

Despota, ae, m. *uralkodó, önnön hatalommal uralkodó*; ein Selbstherrscher, Gewaltherrscher.

Detentio, onis, f. *letartóztatás*; die Vorenthaltung.

Detergentia, sc. remedia: *megtisztitó, p. o. sebtisztitó eszközök*; Wundreinigungsmittel. Med.

Deterioratio, onis, f. *rongyolás, megrontás, pusztitás*; die Verschlechterung.

Dethronisatio, onis, f. *letétel a' thrónusból*; die Enthronung, Thronentsetzung.

Detracta, *levonás*; der Abzug. Detractis detrahendis: *levonván a' levonatandókat*; nach Abzug der abzuschlagenden.

Detractio, onis, f. *árdgalmázás*; die Verläumdung.

Deutrum: i. q. De eo utrum.

Devalvatio, onis, f. *leszállitás, leverés*; die Absetzung, Verrufung.

Devalvo, are, c. gr. pretium victualium: *leszállitni, leverni*; absetzen, herabsetzen.

Devastatio, onis, f. c. gr. sylvarum: *pusztitás*; die Verwüstung.

Diaconia, ae, f. *szegények házok*; ein Armenhaus. Vet. Gloss.

Diadelphia, ae, classis plantarum: *kétfalkások*; zweybrüdrige Pflanzen. Bot.

Digitized by Google

Diaetales articuli: *országgyűlési végzések*; Landtagsbeschlüße.

Diandria, sc. classis plantarum: *kéthimesek*; zweymännrige Pflanzen. Bot.

Dianoëologia, ae, f. Logica: *gondolattudomány*; die Denklehre. T. Sc.

Dica, ae, f. *rovás, rovat*; der Einschnitt, die Berechnung.

Dicaeologia, ae, f. jus naturae: *justudomány*; die Dikäologie, Rechtslehre.

Didactica, ae, f. sc. ars: *tanító mesterség, tanításstudomány*; die Lehrkunst, Unterrichtungskunde. T. Sc.

Didacticus, a, um, *tanítói*, lehrend, lehrkünstlich. T. Sc.

Didynamia, sc. classis plantarum: *kétfőhhimesek*; zweymächtige Pflanzen. Bot.

Dies legalis: *törvényes nap*; Gerichtstag. Dies officiosi: *tiszt napok*; Amtstage. Dies fatales: *meghatározott, vesszedelmes, v. megvalasztó napok*; aufschließende, gefährliche oder entscheidende Tage.

Difficulto, are, *ellenzeni, nehezteni*; schwierig oder streitig machen, bemängeln.

Digestivum, sc. remedium: *emésztést segitöszer, emésztő*; Verdauungsmittel. Med.

Diluentia, sc. remedia: *véknyitó, v. elmosó szerek*; Verdauungsmittel. Med.

Dimidietas, atis, f. i. q. Dimidium.

Dioecesanus, a, um, *megyés, megyebéli*; einen Kirchensprengel betreffend. Episcopus Dioecesanus: *megyés Püspök*: Diöcesan-Bischof.

Dioecia, sc. classis: *kétlakiak*; zweyhäufige Pflanzen. Bot.

Diplopia, ae, f. *kettős látás*; das Doppelsehen. Med.

Diptera, sc. insecta: *kétszárnyú bogarak*; Doppelfalter. Hist. Nat.

Director causarum regalium: *királyi ügyek igazgatója*; Vorsteher der königlichen Rechtsangelegenheiten.

Dirimatio, onis, f. *elválasztás*; die Absonderung, Trennung.

Dirimens, tis, o e. gr. impedimentum: *felbontó*; auflösend. Irritans: *sikeretlenitő*; unwirksam machend.

Disgustatio, onis, f. *unatkozás, elkedvetlenlités*; Eckel, Abschreckung.

Disinteressatus: *részre nem hajló*; unpartheiisch.

Dislocatio, onis, f. e. gr. militum: *szállitás*; die Einquartirung, Transportirung.

Dismembratio, onis, f. *részekre osztás, eldaraboldás*; die Zergliederung, Zerstückelung.

Disparagium matrimonium: *össze nem illő házasság*; unpassende, unvereinbare Ehe.

Dispensatio est vulnus legis: *a' felszabadítás a' törvények sebe*; jede Freylassung verwundet das Gesetz.

Disproportio, onis, f. *ardnytalanság*; das Mißverhältniß.

Dissecatio, et Dissectio, onis, f. *elvágás, felvagdalás*: die Zerschneidung.

Dissolventia, sc. remedia: *oszlató szerek*; Auflösungs- oder Zertheilungsmittel. Med.

Diurnista, ae, c. *napibéres*; Tagarbeiter.

Diurnum, i, n. *napibér*; das Tagegeld.

Dividendus, sc. numerus: *osztanivaló, osztandó*; der Enthalter.

Divisio, onis, f. e. gr. fraternalis, legalis: *osztály, osztozás*; die Theilung. nova: *osztály újitása*; Theilungs-Erneuerung. Rectificatio divisionis: *osztály igazitás*; Theilungs-Berichtigung.

Divortium, ii, n. *válás*: die Ehescheidung. e. gr. totale: *egész v. tökéletes*; gänzlich, vollkommen. partiale: *részben való, részes, fél*; theilweise. a thoro et mensa: *lakásbeli*; vom Bette und Tische. a vinculo: *kötésbeli elválás, házassági kötélnek feloldoztatása*; Vernichtung des Ehebandes.

Doctor, oris, m. e. gr. theologiae, juris, medicinae: *jeles tudós*; ein Lehrer, Freylehrer.

Documento, are, *oktatni, okleveléhkel bisonyitni*; beurkunden, belegen, bewähren.

Dogma, tis, n. *kinnivaló állitás, v. tétel, kinnivaló*; ein Glaubenssatz.

Dogmaticismus, i, m. *meghatározó tanításmód*; die festsetzende Lehrart. T. Sc.

Domanium, ii, n. *koronajószág*; ein Kronengut.

Donatarius, ii, m. *adományos*; ein Beschenkter.

Donatio publica: (nova, mixta, regia,

Digitized by Google

palatinalis) *adomdny*; die Schenkung. privata: *ajándék, ajándékozás*; das Geschenk. mortis causa: *halálutánni, meghalás esetére tétetett*; auf den Fall des Todes. Titulus donationis: *adomdny oka*; Ursprung der Schenkung. Donatio pura: *ingyen adomdny*; unentgeldliche Schenkung.

Dotatio, onis, f. *jegyruha, jegyjutalom adás, tartást rendelés*; Ausstattung, Aussteuer.

Doto, are, *jegyjutalmat adni, v. tartást rendelni*; aussteuern, ausstatten, mit Einkünften versehen. Qui dormierit cum virgine ducat eam vel dotet.

Doxologia, ae, f. *istenditsőlés*; die Verherrlichung Gottes. T. Sc.

Dracocephalum, i, n. *pofóka, törökméhfű*; der Drachenkopf, türkische Melisse. Bot.

Ductus metalis: *határ mente, menése, v. folyása*; die Gränzlinie.

Duodenum, sc. intestinum: *gyomorvégből*; der Zwölffingerdarm. Med.

Duplica, ae, f. *második felelet*; eine Erwiederungsschrift, zweyte Einrede.

Duplum, i, n. *két annyi*; das doppelte, zweyfache. Poena dupli: *két annyira büntetés, v. követség*; verdoppelte Strafe.

Dusinicus, i, m. *ekklésia szándéra testdlt szolga*; ein, für die Kirche vermachter Knecht. Vet. Gloss.

Dynamica, ae, f. *erőtudomány, a' munkálódó erő tudománya*; die Kraftlehre, Lehre von wirkenden Kräften. T. Sc.

Dynamiologia, ae, f. *gyógyítóerő tudománya*; die Heilkraftlehre. Med.

Dyscrasia, ae, f. *a' nedvességek rosszúlelegyedése, sürűvérűség*; die üble Saftmischung, Dickblütigkeit. Med.

E.

Edictalis terminus: *közhirűl tétetett, v. kihirdettetett időhagyás, v. időhatár*; öffentliche, oder obrigkeitlich festgesetzte Tagsatzung.

Educillatio, onis, f. *bor, v. más ital méretés, v. drultatás, kortsmáltatás*; das Schenken des Weins und anderer Getränke.

Educillum, i, n. *tsapszék*; die Schenke. Jus educilli: *tsapjus*; das Schankrecht.

Effectuo, are, *eszközölni, elvégezni*; bewirken, ausrichten, zu Stande bringen.

Egoismus, i, m. *magaszeretés*; die Selbstsucht, Eigensucht, oder Ich-Sucht.

Egoista, ae, m. *magaszerető*; ein Selbstling.

Elasticitas, atis, f. *rúgó erő*; die Federkraft, Schnell-Spann- oder Spring-Prall-Kraft, Federhärte.

Elaterium, ii, n. *vizikórságűző szer*; ein Wassersuchtsmittel. Med.

Electricitas, tis, f. *gyantatűz, villámtűzerő*; die Electricität. T. Sc.

Electrophorum, i, n. *villámtűztartó*; ein Electricitätsträger. Phys.

Elenchico, are, *lajstromozni*; einschreiben in den Nachweiser, oder Register.

Eleosacharum, et. Elaeosacharum, i, n. *olajtsukor, olajnádméz*; Öhlzucker. Med.

Eliminatio, onis, f. *kitörlés, kitasztás, p. o. valamelly társaságból*; die Ausstreichung, Verbannung.

Elimino, are, *kitörleni, kitasztani, t. i. a' társaságból*; ausstreichen, verbannen.

Elocatio, onis, f. *költsönadás*; die Vermiethung. 2) *férjhezadása a' menyasszonynak*; die Ausstattung der Braut.

Elucubratio, onis, f. *gyertyándl való dolgozás, v. tudós munka*; eine Nachtarbeit, gelehrte Ausarbeitung. T. Sc.

Elusio, onis, f. *rászedés, kijátszás, megtsalás*; die listige Vereitelung.

Emanatio literae: *levél költe*; Schreibtag, und Ort des Briefes.

Emenda capitis: *főváltság*; das Lösegeld, Buße, Loskaufung des Kopfes. lingvae: *nyelvváltság*; das Lösegeld der Zunge.

Emergens novum: *új (fontos, változtató) környűlállás*; ein neuer (wichtiger, verändernder) Umstand.

Digitized by Google

Emetica, se. remedia: *hánytató szerek*; Brechmittel. Med.

Emollientia, sc. remedia: *ldgyitó szerek*; Erweichungsmittel. Med.

Emphraxis, idis, f. *szorúlds*; die Verstopfung. Med.

Empyreumaticus, a, um, *égetett, perkelt, füstszagú*; brandig.

Enaeorema, tis, n. *viszelletfelleg*; Urinwölkchen. Med.

Encephalologia, ae, f. *agyvelótudomdny*; die Gehirnlehre. Med.

Enteritis, idis, f. *bélgyúladás*; die Darmentzündung. Med.

Entomologia, ae, f. *bogarakról való tudomdny*: die Insectenlehre, Kerbthierkunde, Gezieferlehre. Hist. Nat.

Enucleatio, onis, f. *kifejtegetés*; die Entwickelung.

Epiplerosis, is, f. *a' verőerek feszülő teljességek*; die Überfülle der Schlagadern. Med.

Episoda, id. qu. Episodion, vide: Lexic.

Epopea, v. Epopoea, id. qu. Epos in Lexico.

Equatium, ii, n. *ménes*; eine Stuterey.

Erotomania, ae, f. *szerelemből támadt dühösség*: die Liebeswuth, Liebes-Raserey. T. Sc.

Error, oris, m. *tévelygés, elvétés, botlás*; der Irrthum, Fehler. e. gr. in persona: *személy elvétése, személyvétés*; der Irrthum in der Person.

Etappa, ae, f. *katondk tartdsokra rendelt eledel*; der Proviant für die Soldaten. Vet. Glos.

Ethicotheologia, ae, f. doctrina moralis: *mordltheológia*; die Ethicotheologie, die Aussicht in die Ewigkeit, aus der Pflichtenlehre wissenschaftlich hergeleitet. T. Sc.

Ethnographia, ae, f. *népleirás*; die Volks- oder Völkerbeschreibung. T. Sc.

Ethographia, ae, f *szokdsok leirdsa*; die Sittenbeschreibung. T. Sc.

Estafeta, ae, m. *nyargaló posta*; der Eilbothe.

Eudaemonismus, i, m. *boldogsdgtudomdny*; die Glückseligkeitslehre.

Eupathia, ae, f. *jóllétel*; das Wohlbefinden. T. Sc.

Eupepsia, ae, f. *jólemésztés*; die Wohlverdauung. Med.

Eusebiologia, ae, f. doctrina religionis philosophica: *philosophikos valldstudomdny*; philosophische Religionslehre. Philos.

Evacuantia, sc. remedia: *kiürestlő, v. kiürítő szerek*; Ausleerungsmittel. Med.

Evictionales, ium, *szavatos levél*; ein Gewährschein.

Evictor, oris, m. *dltalmazó, szavatos*; ein Gewährmann, Bürge. Supervictor: *felszavatos*; Oberbürge. Evincendus: *szavatossdg alatt lévő*; Schutzempfohlener, Schutzgenosse.

Evinco, ere, *védelmezni, oltalmazni, szavatolni*; Gewähr leisten, beschützen.

Evvrii, orum, custodes confiniorum.

Exactitudo, inis, f. *pontossdg*; die Pünktlichkeit.

Examen benevolum: *szabad vallatás*; vorläufiges Verhör, freywillige Aussage.

Exasperatio poenae: *büntetésnek sullyositdsa*; Verschärfung der Strafe.

Exassigno, are, *fizetést kirendelni*; zahlbar anweisen.

Excantamentum, i, n. *varázslds, bűvölés, bdjolds*; die Zauberey, Zauberung. Vet. Gloss.

Excenseo, ere, *bérbe adni, v. venni*; ausdingen, vermiethen, in Bestand geben.

Exceptio, onis, f. e. gr. meritoria, vana, legalis, dilatoria, condescensoria, peremptoria: *kifogds, kikötés, kivétel, ellenzés*; Ausnahme, Ausflucht, Einrede, Einwendung. In merito ad exceptiva non datur regressus: *a' derék dologról kifogdsokra visszatérni nem szabad*; vom wesentlichen Rechtsstreite darf man auf Ausflüchte nicht zurückkehren.

Excessuosus, a, *tsintalan, kikapó, kikdgó*; Frevler, Unfugtreiber.

Excessus, us, m. *tsin, kikapás, kikdgds*; das Überschreiten, der Unfug, Frevel, die Ausschweifung.

Excludere ex possessorio: *kitudni a' birtokból*; aus dem Besitze ausschließen.

Exclusive: *kizdrva, kirekesztve, kizdrólag*; ausschliesend, ausschließlich.

Excutio, ere, *kiüzni, kivetni*, p. e.

Digitized by Google

a' birtokból; auswerfen, z. B. aus dem Besitze.

Executio, onis, f. *itélet végrehajtása*; Urtheils-Vollziehung.

Executionales, ium, *itélet végrehajtásáról szóllo levél*; die Urtheils-Vollziehungs-Urkunde.

Executiva potestas: *végrehajtó, v. bétöltö hatalom*; die vollziehende Gewalt.

Executor, oris, m. *végrehajtó*; ein Vollzieher.

Exequens, tis, c. *végrehajtó, foglaló*; ein Urtheilsvollzieher.

Exercitium juris: *jussal való élés*; die Rechtsausübung.

Exhibeo, ere, e. gr. citationias: *dltal, v kézhezadni*; einreichen, einhändigen, zustellen.

Exhibitorum numerus: *benyújtattaknak, v. béadattaknak száma*; die Zahl der eingereichten Schriften.

Exhibitum, i, n. *benyújtott, béadott, t. i. irás*; Einzereichtes, eine eingereichte Schrift. 2) *kézhezadott*; eine eingehändigte Schrift.

Exmissio, Exmitto, i. q. Emissio, Emitto.

Exmissus, *kiküldetett*; ein Beauftragter.

Exophthalmia, ae, f. *szemgyúladás*; die Augenentzündung. Med.

Expectorantia, sc. remedia: *mejjtisztitó orvossdgok*; Brustreinigungsmittel. Med.

Expectoratio, onis, f. *salven fekvö aggódásainak kiöntése, kinyilatkoztatá a*; die Herzensergiessung.

Expedions, tis, o. *kisegitö eszköz, v. mód*; der Ausweg, das Auskunftsmittel.

Expedio, ire, *elbotsátni, kiadni, drásba adni, tovább adni valakin, elvégezni valamit*; aus-, oder abfertigen, absenden, fördern, aufs Papier setzen, beendigen.

Expeditio, onis, f. *had, kiadás, elvégezés, rendelés, irásbavétel*; ein Feldzug, Ab- oder Ausfertigung, Versendung, Besorgung, Beendigung. e. gr. sacra: *keresztes had*; der Kreuzzug. literarum: *leveleknek kiadatások*; Briefausfertigung. authentica: *hiteles*; beglaubigte.

Expeditor, oris, m. *kiadó*; ein Ausfertiger, Beförderer.

Expeditoratus, us, m. *kiadó hivatal*; ein Ausfertigungs-Amt.

Expeditoriae super quartalitii solutione: *lednynegyed kiadásáról szóllo nyugtató, v. menedéklevél*; ein Schein über die Ausfolgung des den Töchtern gebührenden Viertheils.

Expendo, ere, *meghányni vetni*; erwägen, überlegen, prüfen.

Expensae processuales: *perbéli költségek*; Gerichts-Kosten.

Explosio, onis, f. *kipattands, kilötés*; die Losplatzung, der Ausbruch.

Exponens, tis, m. *kimutató, gyökérmutató*; der Anzeiger, Wurzelzeiger. T. Se.

Expono, ere, *feladni, panaszlani*; anzeigen, vortragen, klagen.

Expositio actionalis: *a' vádlevélnek elöadása*; der Klagvortrag.

Expresse, Adv. *nyilvdn, vildgosan*; ausdrücklich. 2) *egyenesen, egyedül*; eigens.

Expressio, onis, f. *kifejezés*; der Ausdruck.

Expressus, i, m. *kirendelt ember, követ*; ein Bothe, Lehnbothe.

Exsiccantia, sc. remedia: *kiszárasztó szerek*; austrocknende Mittel. Med.

Extabulo, are, *a' jegyzökönyvböl kitörölni, p. o. az adóssdgot*; aus dem Grund oder Hypotheken-Buche die Vormerkung tilgen.

Extempore, i. q. Extemporaliter, in Lexico.

Extradatum per: *kiadta*; ausgegeben von, oder durch.

Extra donationalis, e, *nem adomdnyi, adomdnyon kivül való*; was nicht geschenkt ist.

Extraserialis, e, *soron kivül való*; ausser der Reihe, nicht Ordnungsmässig.

Extravagans, tis, o. *kitsapongó, kirúgó*; ausschweifend, ungereimt.

Extravagantes apud ecclesiasticos: *egyházitörvény toldalékja*; Anhang der Kirchengesetze.

Extravagantia, ae, f. *kitsapongás, kirúgás*; Ungereimtheit.

Extravillanum, i, n. *kászhely utdn való birtok, külsö birtok*; Felder, Wiesen, — zur constitutiven Ansässigkeit gehörige, Gründe ausserhalb des Orts.

Digitized by Google

F.

Facit, Indecl. *summa*, *összveség*; das Gesammte, der Betrag.

Factio, onis, f. *különtörekedés*, *tsempeskedés*, *pártosság*; eine Parthey, die Rotte, Aufwieglung, Empörung.

Fac totum: Indecl. *mindenes*, *minden mindenben*; Machalles, Allmacher, Alles in Allem.

Facultas, tis, f. *tudóskar*, *tudósok karja*; Gelehrten Innung. Fac. Philosophica, Medica, etc.

Falcidia, ae, f. *lehúzás*, *vesztesség*; der Abzug, Verlust.

Fallibilitas, atis, f *tsalhatóság*; die Trüglichkeit.

Falsificatio, onis, f. *meghamisitás*, *elrontás*; die Verfälschung.

Fassio, onis, f. *vallás*, *fel*, *v. bevallás*, *öröklevél*; Bekenntniß, Verkaufsurkunde.

Fassionales, ium, *örök*, *v. vallásleél*; die Verkaufsurkunde, der Kaufbrief.

Fassionarius, ii, m. *vevőfél*; ein Käufer.

Fatigans, tis, o. *fárasztó*; ermüdend.

Festifragium, ii, n. *innepterés*, *v. szegés*; ein Festbruch, Verletzung des Festes.

Festum, i, n. *innep*; ein Feyertag, Fest. Liv. o. gr. fori: *satoros innep*; großes Fest. votivum: *fogadásbéli*; gelobte Feyertage. Lexico inserendum.

Fetisimus, i, m. *legalábbvaló bálványimádás*; der niedrigste Götzendienst.

Fictio juris: *törvény képzelés*; Rechtszumuthung.

Fidejussionales, ium, *keseslevél*; eine Bürgschaftsurkunde.

Fidibus, Indecl. *gyújtópapiros*, *pipagyújtó*; Zündpapier, Pfeifenzünder. Vulg.

Figura judicii: *törvény szine*; die Gerichtsversammlung.

Filtratio, onis, f. *megszürés*, durchseihung. Med.

Financia, ae, f. *közjövedelem*; Staatseinkünfte. 2) *érték*, *pénzbeli érték*; Vermögensumstände, die Casse.

Financialis, e, *közjövedelmet illető*; die Staatseinkünfte betreffend.

Firma, ae, f. *kereskedői aláirás*; die Handlungsunterschrift.

Fiscalis regius: *királyi ügyviselő*, *ügytartó*, *v. ügyvéd*; königlicher Rechtsanwald, oder Fiscal.

Fiscalitas, tis, f. *uraltan*, *v. uravesztett jószág*; ein herrnloses Gut.

Fiscus regius: *királyi fiscus*, königlicher Fiscus. 2) *kir. kintstár*, *v. jövedelem*; königlicher Schatz, Einkommen.

Florilegium, ii, n. *virágszedés*: die Blumenlese. 2) *válogatott mondások v. helyek összveszedése a' legjobb írók munkáiból*; Sammlung schöner Stellen, oder Lesestücke. Vulg.

Foederalismus, i, m. *szövetségeskedés*; die Neigung zum Verbünden, Verbündungssucht.

Foederativus, a, um, *szövetségi*, *szövetkező*; bundesmäßig, verbündend.

Formalitas, atis, f. *szertartás*, *rendtartás*, *szabás*; die Förmlichkeit, Gewohnheit, Beschaffenheit, der Nebenumstand.

Formaliter, Adv. *formaszerént*, *annak modja szerént*; förmlich.

Formulare, is, n. *példamustra*, *példa*; das Vorgeschriebene.

Forum, i, n. o. gr. competens, incompetens: *törvényszék*, *bíróság*; das Gericht, der Gerichtshof, die Behörde. Competentia fori: *törvényszék illősége*; Befugniß, oder Statthaftigkeit der Gerichtsbehörde. Forum primae instantiae: *első bíróság*; die erste Behörde, Richter der ersten Instanz. appellatorium, v. revisorium: *felső vizsgáló*, *törvényszék*; das Höhere, oder Berufungs-Gericht. superrevisorium: *fő itélőszék*; das oberste Gericht. Fora pedanea: *al itélőszékek*; untere Gerichte.

Fossile, is, n. pl. fossilia; *dsvány*, *minera*; Gegrabenes, Mineral.

Fractio, onis, f. *törtszám*; die Brüche. T. Sc.

Frigiditas, atis, f. *hidegvérüség*, *hitvesi hidegség*; die Kaltblütigkeit, der Kaltsinn in der Ehe.

Fundationalis, e, *hagyományi*, *örökhagyományi*; zur Stiftung

Digitized by Google

gehörig. Bona politico fundationalia; *polgári örökhagyományi jószágok*; politische Stiftungsgüter.

Fundo, are, *örök hagyományt tenni, szerezni, feldílítni*; stiften, vermachen.

Funeralia, um, n. pl. *temetési intézetek, költségek*; Begräbnißanstalten, und Kosten.

G.

Gallicismus, i, m. *frantzia nyelvbeli tulajdonság*; eine französische Spracheigenheit.

Galvanismus, i, m. *értzinger a' musculusokra, velőrostokra, mellyet Galvani nevű Olasztúdós taldít fel*; Metallreiz auf Muskeln und Nerven. Phys.

Garantia, ae, f. *kezesség, jótállás*; die Bürgschaft, Gewährleistung, Gutsagung.

Generalis, is, m. *hadivezér, hadvezér*; ein Feldherr.

Generícus, a, um, *köznemű, köznembéli, általjábanvaló*; geschlechtlich, gemein, überhaupt.

Gentes levare: *sereget gyűjteni*; bewafnete Macht aufstellen.

Gerundium, ii, n. *viselőszó (az igékről)*; das Zweckwort. Gram.

Geumatologi, adoctrina gustus: *Izlástudomány*; die Geschmacklehre. T. Sc.

Gleba, ae, f. *föld*; die Erde, der Acker.

Glosso, are, *magyarázgatni, fejtegetni*; erklären.

Gnoseologia, Metaphysica; doctrina cognitionis: *megesmérettudomány*; die Erkenntnißlehre.

Gradualis, e, e. gr. promotio: *léptsönként, v. lzenként való*; stufenartig, gradweise.

Graduatio, onis, f. *léptetés, tudományi jelesítés*; die Beförderung, Gradabtheilung, Zutheilung einer gelehrten Würde.

Gratiae via: *kegyelem útja*; der Weg der Gnade.

Grationales, ium, *kegyelmező levél*; eine Begnadigungsurkunde.

Gremialis, e, *megyebéli*; zum Bezirke gehörig.

Gubernium, ii, n. *kormányszék*; eine Statthalterey, Staatsverwaltung.

Gymnasium, ii, n. *kisanyaoskola*; ein Gymnasium, Gelehrtenschule.

Gymnastica, sc. ars: *testigyakorlás mesterségе*; die Turnkunst, Turnkunde, Leibesübungskunst. T. Sc.

H.

Habituatus, a, um, *megrögzött*; gewöhnt, eingewurzelt.

Haereditario jure: *örökös jussal*; nach Erbrechte.

Haereditatio, onis, f. *örökösödés*; die Erbschaft.

Haeredito, are, *örökséget nyerni, örökösödni*; erben.

Hajdo, onis, m. *hajdú, porkoláb*; Hußardiener. Hajdones, pl. *gyalogkatonák*; Infanteristen.

Hajdonicale oppidum; eine Hajduckenstadt. Oppida privilegiata Hajdonicalia, quae sunt: *Böszörmény, Dorogh, Hadház, Nánás, Szobosszló, és Vámos-Pirts*,

Hecticus, a, um, *aszkórságos*; schwindsüchtig. Med.

Heptandria, sc. classis: *kéthímesseregi*; siebenmännrige Pflanzen. Bot.

Heterodoxia, ae, f. *helytelentudomány*; die Irrlehrigkeit. T. Sc.

Heteronomia, ae, f. *idegentörvényszabás*; fremde Gesetzgebung. T. Sc.

Hexandria; *kathímesek*; sechsmännrige Pflanzen. Bot.

Homagialis, e, *hívségfogadó, hódoló*; huldigend, ehrerbiethig.

Homagium, ii, n. *dij, hívség fogadás, hódolás*; eine Buße, ein Preiß, die Huldigung.

Homiletica, ae, f *a' predikálás tudományja, predikálómesterség*; die Kanzelredekunst, Predigtkunst. Theol

Honestas publica: *sógorasodás*; die Verschwägerung.

Horologegus, i, m. *órás*; ein Uhrmacher.

Digitized by Google

Hospitalo, 4s, n. *ispotdly, kórház*; der Spital, das Krankenhaus.

Hydraulica directio: *vizmérést igazgató tisztség*; das Wasserkunst leitende Amt.

Hydrostatica, ae, f. *vizmérés mesterségе és annak tudományja*; die Wasserwägekunst. T. Sc.

Hydrotechnica, ae, f. *vizépítés mesterségе*; die Wasserbaukunst. T. Sc.

Hypseologia, ae, f. scientia sublimitatis aesthetica: *isléti felségesség tudomány*; Wissenschaft des Erhabenen.

I.

Icosandria, *kásshimesek, t. i. plántdk, virágok*; zwanzigmännrige.

Ideale, is, n. *eredetiforma, mustraforma*; Urbild, Musterbild. 2) *gondolatvalóság*; Gedankenwesen.

Identitas juris: *jusnak egysége, azon egy jus*; die Gleichheit des Rechts, dasselbe Recht.

Ideologia aesthetica, doctrina idearum aesthetica: *isléti ideatudomány*; die ästhetische Ideologie.

Idioelectricitas, tis, f. *villámtüzerejüség*; Blitzstoffhaltigkeit. T. Sc.

Idioelectricus, a, um, *villámtüzerejü*; blitzstoffhaltig. T. Sc.

Idiocrasis, is, f. *testtulajdonság*; Körpereigenheit. T. Sc.

Idiosyncrasia, et is, f. *érzéstulajdonság*; die Empfindungseigenheit.

Idioticon, i, n. *környékszókönyv, tájékszótár*; Bezirkswörterbuch.

Ignorantia juris: *törvénytudatlanság*; die Unkunde des Gesetzes.

Immatriculatio, onis, f. *beírás, p. o. a' születésikönyvbe, v. matriculába, eskolai anyakönyvbe*; Einzeichnung, Einverleibung.

Immemorialis, e, *emlékezhetetlen, emlékezetet felyül haladó*; undenkwürdig.

Immoralis, e, *erkölcstelen*; unsittlich, sittenlos.

Immoralitas, tis, f. *erkölcstelenség*; die Unsittlichkeit, Sittenlosigkeit.

Impartialis, e, *részrenemhajló*; unparteyisch, unbefangen.

Impartialitas, atis, f. *részrenemhajlás*; die Unpartheilichkeit.

Impedimenta matrimonii: *házassági akadályok*; Ehehaften, Ehehindernisse. Impedimenta impedientia: *gátló akadályok*; hindernde Ehehaften. Impedimenta matrimonium dirimentia: *elosztató, v. felbontó akadályok*; vernichtende Ehehindernisse.

Impensionale judicium: *jobbágy-hatalmaskodást ítélő szék*; eine grundherrliche Gerechtigkeits-Pflege durch Herrnstühle wider die Unterthanen.

Impertinens, tis, o. *illetlenséggel erőszakoskodó, pajkos-szemtelen*; ungestüm, ungebührlich.

Impertinentia, ae, f. *illetlenkedés, pajkos szemtelenség*; die Ungebühr, Unverschämtheit, Zudringlichkeit.

Impetitor, oris, m. *megtámadó*; ein Angreifer, Anfechter, Ankläger.

Impignoratio, onis, f. *elzálogosítás*; die Verpfändung.

Implicite, *bekötve, titkon, beleértve, értetődve*; verwickelt, miteinbegriffen, eingeschlossen.

Impopulatio, onis, f. *megnépesítése valamelly helynek, t. i. lakosokkal*; die Ansiedelung. 2) *népesség, népszám, lakosok száma*; die Anzahl der Einwohner, Volksmenge.

Importantia, ae, f. *kaszon*; der Nutzen.

Imposita, ae, f. *kivetett adó*; eine Auflage.

Impotentia antecedens: *házasságot előző, v. előre való tehetetlenség*; die vor der Heirath vorhergehende Begattungs-Unfähigkeit.

Impraegnatio simplex: *merő terhbeejtés*; die gewagte Schwängerung.

Improtocollo, are, *bejegyezni*; eintragen, aufzeichnen, an, oder vormerken.

Imputatio, onis, f. *betudás*: *beleszámlálás*; die Zurechnung. Imputatis imputandis: *betudván a' betudandókat*; nach Einrechnung der anzurechnenden.

Insertionatus, a, um, *megperletett, perbe húzatott, vádlevélben fog-*

Digitized by Google

laltatott; angeklagt, beklagt, in Klagschrift enthalten.

Inactiono, are, *perbe· házni*, *megperleni*, *vádlásvibe foglalni*; anklagen, mit Prozeß belangen.

Inadvertenter, *észrevétetlenül*, *észre nem véve*; unachtsam, achtlos.

Inadvertentia, ae, f. *észre nem vevés*, *észrevétetlenség*; die Unachtsamkeit, Achtlosigkeit.

Inarticulo, are, *törvénybe iktatni*, *betzikkelyezni*; in Gesetzbuch eintragen.

Inbibita conditio: *magdba foglaltatott*, *befoglaltatott*, *magdba értheto kikötés*, v. *feltétel*; von sich verstandenes Bedingniß.

Incamino, are, e. gr. litem, processum: *elkezdeni*, *megindítni*; einleiten, anfangen.

Incapacitas, atis, f. *birhatatlanság*, *tehetetlenség*; die Unfähigkeit, Untüchtigkeit. e. gr. possessorii: *jószág birhatatlansága*; Unfähigkeit zum Güterbesitze.

Incatius, i, m. *alperes*; der Beklagte.

Incidens, tis, n. *ötlés*, *közbenjövetel*; der Einfall, die Dazwischenkunft.

Inclavo, are, *békaptsolni*, *befoglalni*; einklammern, einschließen.

Inclusive, *belevéve*, *belerekesztve*, *bétudva*; einschließend, mitgerechnet.

Inclytus, a, um, *tekintetes*; löblich, wohllöblich.

Incompatibilis, e, *egybe*, v. *összeférhetetlen*, v. *szerkeszthetetlen*; unverträglich, unvereinbar.

Incompatibilitas, atis, f. *egybe*, v. *összeférhetetlenség*, v. *szerkeszthetetlenség*; die Unverträglichkeit, Unvereinbarkeit.

Incuba, ae, f. *lidérz*; ein Kobold.

Incubus, i, m. idem.

Ingurrere notam infidelitatis: *hitetlenség vétkébe esni*; das Verbrechen der Treulosigkeit, Untreue, oder Treubrüchigkeit begehen.

Indebita, ae, f. *helytelen panasz*, v. *kereset*; ungebührliche Klagführung.

Indemnisatio, onis, f. *kármentség*; die Schadloshaltung, Entschädigung, Ersatzleistung.

Indemnisatus, a, um, *kártól mentetett*; schadlos gehalten.

Indifferentismus, i, m. *légymelegség*, *hidegség*, *fókent vallási tekintetben*; der Kaltsinn, die Gleichgültigkeit, besonders in Religions-Sachen.

Indigena, ae, c. *hazafiultatott*, *letthazafi*; mit Heimatrecht, oder Recht des Eingebohrnen begabt. 2) vide Lexicon.

Indigenatus, us, m. *hazafiultság*; die Verleihung des Heimathrechts. 2) *hazafiság*; die Inländerschaft.

Individuum, ui, n. *személy*; die Person. 2) vide: Lexie.

Indorsata, id. qu. Indorsatio.

Indorsatio, onis, f. *redirds*; die Verbescheidung, der Bescheid.

Indorso, are, *red írni*; verbescheiden.

Inexigibilitas, atis, f. *beszedhetetlenség*; die Uneintreiblichkeit, verlorene Schuld.

Infinitudo, inis, f. *végbetetlenség*, *végetlenség*; die Ende- oder Gränzlosigkeit.

Ingerens, tis, c. *avatkozó*; ein Proceßgenoß, Mitkläger.

Ingerere se: *be v. beleavatkozni*, p. v. *a' perbe*; sich in Prozeß mengen, oder mischen.

Ingrossatio, onis, f. *bérás a' zálogos könyvbe*; Eintragung in das Pfandbuch.

Ingrossista, ae, m. *zálogos szdmadás jegyzó*; ein Pfandbuchhalter.

Inhibitoriae, arum, v. Inhibitorium, ii, n. *eltiltó levél*, v. *parantsolat*; ein Untersagungsschreiben, Verbothsbrief.

Inofficiositas, atis, f. *bardtságtalanság*, *tisztét mulatás*; die Unfreundlichkeit, Fahrläßigkeit. e. gr. testamenti: *végsóintézetnek mostohasága*; ungünstiges Testament.

Inquiri faciens, tis, c. *vizsgáltató fél*; ein Untersuchungssuchender, Zeugenführer.

Inquiro, ere, *tanút vallatni*; Zeugen verhören.

Inquisitio, onis, f. *tanúvallatás*; ein Zeugenverhör.

Inquisitor, oris, m. *tanúvallató*; ein Zeugenverhörer.

Inscriptio, onis. f. e. gr. pro fidelibus servitiis: *lekötés*, *szolgdlt birtokadds*; die Verschreibung.

Insignia nobilitaria: *nemesitzimer*; Wappen, adeliches Zeichen.

Digitized by Google

In solidum, c. gr. se obligare: *általjában, egymásért; egy mindnyájáért és mindnyájan egyért*; auf das Ganze, für das Ganze, eine für alle, und alle für einen.

Installatio, v. Instellatio, onis, f. *bévezetés, beiktatás, beállítás*; die Einführung, Einsetzung, Einführung in ein Amt.

Instans, tis, c. *kérő, esedező, folyamodó*; ein Bittsteller, Bittwerber, Ansucher. In instanti: *egy szempillantatban, tüstént, iszban, hevenyében*; auf der Stelle, ohne Verzug, augenblicklich.

Instantia, ae, f. *kérelem, kérő, v. esedező levél*; die Bittschrift, das Gesuch, Bittblatt, Ansuchen. Instantiae via: *kérelem útja*; der Weg der Bitte.

Instinctus, i, m. *ösztön*; der Trieb. c. gr. artificialis: *gerjesztett*; ein künstelter Hang.

Institutio haeredis: *örökösnevezés*; die Erbeinsetzung.

Institutum, i, n. *ügyút, ügyelet*; Art, Weg, oder Titel des Processes. Instituti condescensio: *az ügyelet leszállíttatása*; die Verwerfung des Proceßweges. 2) vide: Lexicon.

Instrumenta literalia: *okleveleki*; Beweisschriften, Urkunden.

Insubordinatio, onis, f. *fonyiétketlenség*; die Zuchtlosigkeit. 2) *engedetlenség és maga ellenszegezése a' felsőbb tisztviselők rendeléseinek*; die Auflehnung gegen Vorgesetzte.

Insurrectio, onis, f. c. gr. personalis, portalis, generalis, particularis: *felülés, felkelés, fegyverrekelés*; das Aufgeboth, der Aufstand.

Intabulatio, onis, f. *beiratás, fel, v. béjegyzés*; die Vormerkung, Einschreibung, Eintragung.

Intabulo, are, *fel. v. béjegyezni*; eintragen, eintäfeln, eintabuliren. c. gr. debitum: *adóssdgot elsőség végett feljegyezni*; die Schuld, oder Forderung, um Vorrecht zu haben, vormerken zu lassen.

Integritas, atis, f. *feddhetetlenség*; die Tadellosigkeit, Unschuld.

Intemeritas vitae: *feddhetetlen élet*; tadelloser Lebenswandel.

Intensivus, a, um, *erőadó, erősebbitő*; verstärkend.

Interessatus, a, um, *haszonranézö*; selbstsüchtig, eigennützig gewinnsüchtig. Disinteressatus: *haszonot nem kereső, egyenes*; uneigennützig, unpartheyisch.

Interessentia, ae, f. *haszonranézés*; die Selbstsucht, der Eigennutz, die Gewinnsucht.

Interimalis, e, *időkörbeli*; vorläufig, einstweilig.

Interimaliter, *időközre, ideig érdig*; vorläufig, einstweilig.

Interlocutoria sententia: *közbeszólló, v. hozott itélet*; ein Zwischenurtheil, Nebenspruch.

Intermediatio, onis, f. *közbenjárás*, die Vermittelung.

Interpolatio, onis, f. *beszúrás, irásbamisitás*; die Einschiebung, Schriftverfälschung.

Interpretatio authentica: *törvényes magyarázás*; gesetzliche Auslegung.

Interregnum, i, n. *kirdlyiségszünet, v. függés*; das Zwischenreich, die Zwischenherrschaft.

Interstitium, ii, n. *közbehagyás, megdllapodás*; die Zwischenzeit, Ruhezeit.

Interusurium, ii, n. *uzsora, kamat, interes*; der Zins, die Interesse.

Intimatum, i, n. *intézólevél*; die Verordnung, Andeutung.

Intoxicatio, onis, f. *megétetés*; die Vergiftung.

Intoxico, are, *megétetni*; vergiften.

Intransitivum verbum, i. e neutrum; *középige, tárgyra nem ható ige*; ein nicht überleitendes Zeitwort.

Intuitio, onis, f. *nézlet, érzékletlel egybekötött képzelete valaminek*; die Anschauung, sinnliche Vorstellung oder Empfindung.

Intuitivus, a, um, *nézleti, érzékleti*; anschaulich, anschauend.

Invagio, are, vide: Abigo.

Invalidabilis, e, *sikeretlenitheto, foganatlanithato, erötelenitheto, felbonthato, megronthato*; kraftlos, schwach, ungültig, umstößlich.

Invalidatio, onis, f. *sikeretlenités, foganatlanitás, erötelenités*; die Kraftlos- oder Ungültigmachung, Entkräftung.

Invalido, are, *erötelenitni, foganatlanitni, sikeretlenitni, sikeretlenné tenni, megrontani, felbon-*

Digitized by Google

tani; entkräften, entgültigen, umstossen.

Invalidus, i, m. (sc. miles) *szolgálatra alkalmatlan, nyomorék*; ein Dienstunfähiger, Gebrechlicher.

Inventatio, onis, f. *feljegyzés*; die Durchsicht, Aufzeichnung.

Invento, are, *feljegyezni*; aufzeichnen, aufschreiben.

Investio, onis, et Investitura, ae, f. *valamibe fordíttatott pénz érték, valamin fekvő érték, v. pénz*; die Verwendung eines Geldbetrags, oder Werthes in etwas, worauf es dann haftet. 2) in jure Ecclesiastico: *beöltöztetés beöltöztető levél*; die Einkleidung, Einweisung, Belehnung.

Investitionem reluere: *a' rajta fekvő pénzt visszatéríteni*, die darauf verwendete Beträge ersetzen.

Investitus, a, um, *benne, v. rajta fekvő, rákölttött, beleölt*; darauf haftend, verwendet, eingelegt.

Invinculatus, a, *vasbandáló, vasravert*; Gefangener, der in Eisen liegt.

Invitatoriae, arum, *meghívólevél*; ein Ersuch, oder Einladungs-Schreiben.

Involutio, onis, f. *szövevény, béhálózás*; die Verwickelung, Hineinziehung.

Irregularitatem incurrere: *az egyházi szolgálatra alkalmatlannd lenni*; zum Kirchendienste unfähig werden.

Ischomenia, ae, f. *a' hónapi tisztúlásnak elfojtása*; die Unterdrückung der monathlichen Reinigung. Med.

Ischuria, ae, f. *a' vizellet visszatartása*; die Harnverhaltung. Med.

Isolatus, a, um, i. e. separatus.

Iteratus, a, um, *megújított, újra elkövetett*; wiederhohlt, erneuert.

J.

Jovialis, e, *vidám, jókedvű, eleven, múlattató, tréfás*; frohmüthig, aufgeräumt, munter, scherzend. Vulg.

Jovialitas, atis, f. *vidámság, jókedvüség*; die Frohmüthigkeit, Lustigkeit, Frohsinn. Vulg.

Jubilo, are, *nyugoldalomra botsátni*; in Ruhestand setzen.

Judex pedaneus: *albiró*; ein Untergeordneter- oder Unterrichter. Judex nobilium, vide: Judlium.

Judices regni ordinarii: *országi fő birdji*; Reichsoberrichter.

Judlium, ii, m. i. e. judex nobilium: *szolgabiró*; ein Stuhlrichter.

Juramentum litis decisorium: *ügydöntő, v. pertvégző esküvés*; ein entscheidender, oder Proceßendigender Eid. purgatorium: *vád mentő, tisztitó*; Reinigungseid. corporale: *kézemeléssel tétetett*; körperlicher. oblatum, delatum, relatum: *ajánlott, megkínált, visszaajánlott esküvés*; anerbotener, antragender, zurückgeschobener Eid. calumniae: *patvarkit*; Ableugnungseid. decretale: *törvényes*; vorgeschriebener. Juramentum submittere: *a' hitletételt bíróra bizni*; den Eid dem Richter überlassen.

Jurassor, oris, m. *esküdt*; ein Geschworner.

Juratus tabulae: *tábla hitese*; ein Gerichtstafel-Geschworner.

Jurista, ae, m. *törvénytanáló*; ein Rechtsbeflissener.

Jurisitium, ii, n. *törvényszünet*; der Rechtsstillstand.

Juris utriusque, e. gr. doctor, licentiatus: *mind a' két törvénynek, t. i. világinak és egyházinak*; beyder Rechte, d. i. der weltlichen und geistlichen.

Jus, juris, n. e. gr. naturae, gentium, privatum, publicum, canonicum, v. ecclesiasticum, militare: *törvény*; das Recht. 2) e. gr. radicale, capillare, paternum, maternum, aviticum, praelationis, praemtionis: *jus, igazság, igaz*; das Recht, die Gerechtsame. 3) *hatalom*; die Macht, Befugniß, das Recht. e. gr. gladii: *föbenjáró hatalom, szabad ispánság*; Recht über Leben und Tod, das Halsgericht, peinliche, hohe Gerichtsbarkeit. 4) e. gr. regale: *haszonvétel*; die Nutznießung, das Regale. 5) *törvényszék, itélet*; ein Gerichts-

Digitized by Google

stuhl, Gericht, eine Behörde. Coram et in jure stare: *törvény, v. törvényszék előtt megjelenni, törvényt állani*; in oder vor dem Gericht erscheinen. Juri exhibere: *a' törvényszéknek beadni, v. bémutatni*; dem Gerichte vorlegen, oder dem Gerichte einreichen. In jus vocatus: *itélet, bírd, törvény, törvényszék, v. perbe idéztetett*; vor Gericht gefordert.

L.

Laboratorium, ii, n. *olvasztómühely*; das Schmelzhaus, Werkelstube. 2) *szermühely, szerfözömühely*; die Werkstatt der Arzneybereiter. T. Sc.

Lactare, *a' nagyböjt 4-dik vasárnapja neve*; die Benennung des 4ten Fastensonntags. Vulg.

Lapis infernalis, *égetö pokolkö*; der Höllenstein, Ätzstein. Med.

Lappalia, orum, n. *haszontalanságok, tsekélységek*; Lappereyen, Kleinigkeiten. Vulg.

Larvatus, i, m. *álortsás*; ein Anmaßer eines fremden Nahmens.

Lascivus, a, um. Lexico Tril. insecundum. pag. 1660. lin. 44. ante Nrum. 2dum a capite.

Lateraliter: *oldalaslag mellesleg*; neben her, nebenseitig.

Laterisatio, onis, f. *oldalszámitás*; die Zusammenrechnung, seitenweise.

Lateriso, are, *oldalszámot összevenni, v. vetni*; den Seitenbetrag summiren, seitenweise zusammenrechnen.

Latinismus, i, m. *tulajdon kifejezése a' deák nyelvnek*; eine lateinische Sprachrigenheit. Vulg.

Latus translatum: *által tétetett oldal, tulsó oldalszám*; der Übertrag.

Laudemium, ii, n. *engedelember*; das Lehngeld, der Lehnsatz.

Lazarethum, i, n. *kórház*; das Siechhaus.

Lecta notarialis: *jegyzöi aláirás v. felolvasás*; die Ausfertigung durch den öffentlichen Notär. Lecta judicialis: *törvény előtt lett felolvasás*; gerichtliche Bestätigung der Gleichstimmigkeit einer Abschrift.

Lecticale, is, n. v. lecticalis proventus: *ágybér, párbér*; eine Pfarrgebühr, so von jedem Ehebett entrichtet wird.

Legatus natus: *pápa örökös követje*; immerwährender päpstlicher Gesandter.

Legenda, orum, *szentek élete*; die Heiligengeschichte.

Legislativum corpus: *törvénytévö, v. hozó test*: der gesetzgebende Körper, gesetzgebende Gewalt, od. Versammlung.

Legitimatae proles: *megtörvényesitett gyermekek*; für ehrlich und ehlich erklärte Kinder.

Legitimatio, onis, f. *törvényesités, jussának kimutatása*; die Eheligung, Ehrlich oder Eheligmachung, Rechtfertigung oder Rechterweiß.

Levanta, ae, f. *napkeleti tartomány*; Ostland, Morgenland.

Levata causae: *perfelvétel*; die Proceßeröffnung. Levata ex paribus: *irdsok másaiból tett felvétel*; eine Prozeßeröffnung aus Abschriften.

Leviticus, sc. liber, i. e. liber tertius quinque librorum Mosis. Eccl.

Libellatorius processus: *irdsba foglalt per*; schriftlicher Proceß.

Libellus actionalis: *vádló levél*; die Klagschrift.

Licentiatus, i, m. *szabadságos, szabados, szabállsággal bíró*; ein Verabschiedeter, Freygelassener, Befreyter. gr. juris: *törvénynek szabe anitója*; befugter Rechtslehrer. miles: *szabadságos katóna*; mit Urlaub entlassener Soldat.

Licitatio, onis, f. *kótyavetye*; die Versteigerung.

Licito, are, *kótyavetyélni, kótyavetye által adni, v. venni*; versteigern.

Liga, ae, f. *szövetség*; die Verbindung, das Bündniß.

Limitatio, onis, f. *árrszabás, betsrovás*; die Preisbestimmung, Schätzung, Satzung.

Limito, are, *árrát szabni, meghatározni*; den Preis bestimmen, schätzen.

Linguista, ae, m. *nyelvtúdós*; der Sprachkenner. T. Sc.

Digitized by Google

Linguistica, ae, f. sc. ars: *nyelvmesterség, nyelvtudomány*; die Sprachkunde. T. Sc.

Liquidatio, onis, f. *elöszámlálás, felszámlálás*; die Berechnung, Angabe der Forderung.

Liquido, are, *elöszámolni, feszámlálni, nyilvánságositni*; berechnen, die Forderung angeben, klar machen.

Liquidus in jure: *irásban elesmért, szembevaló*; klarerwiesen, unstreitig, richtig.

Lista, ae, f. *lajstrom*; das Verzeichniß.

Literalia instrumenta: *oklevelek*; Urkunden, Beweißschriften.

Lithographia, ae, f. *körevalólirás és körevaló metszés mestersége*; die Steinbeschreibung, Steinstecherey. T. Sc.

Litigatio, onis, f. *perlekedés*; die Rechtsstreitigkeit, der Rechtshandel.

Litorale, is, n. *tengerpart környék, föként az Ádriai tengerpart környéke*; das Küstenland, besonders am Adriatischen Meere. Geogr.

Localitas, atis, f. *helytdj, v. fekvés*; die Örtlichkeit, Lage, Ortsbeschaffenheit.

Locumtenens, tis, m. *helytartó*; ein Statthalter.

Locumtenentialis, e, *helytartói*; zur Statthalterey, oder Statthalterschaft gehörig.

Logomachia, ae, f. *szóhartz, szófia beszéd*; Wortstreitigkeit, Wortgezänk.

Lucrum cessans: *meggátoltatott nyereség*; der Gewinnstverlust.

Lues venerea: *buja dög, v. kórság*; die Lustseuche.

Lunambulo, onis, m. *holdas, holdkórságos*; ein Mondwandler, Nachtwandler. Vulg.

Lyceum episcopale: *püspöki köz oskola*; bischöfliche Oberschule.

M.

Macellatio, onis, f. *húsvdgds*; die Fleischaushackung, Fleischhackerey. Jus macelli: *húsvdgds, v. mészárszék jussa, v. szabadsdga*; das Bank- od. Fleischbankrecht.

Maculatura, ae, f. *takarónyomtatvány, elromlott, nászonvehetetlen's tsak takarónak való nyomtatvány*; Mißdruckpapier, unbrauchbares Druckpapier, Wickpapier. Vulg.

Magazinum, i, n. *ásztr, tárház*; ein Schüttboden, die Scheuer, *tárház, tárbolt*; Niederlage.

Magistratualis, is, m. *köz tisztviselö, tisztviselö*; eine Obrigkeitsperson.

Magistratus, us, m. *köztisztség, v. tisztviselöség*; die Obrigkeit, öffentliches Amt, obrigkeitliche Würden.

Magnas, tis, m. *ország nagyja*; ein Reichsgroßer, Magnat.

Magnetismus animalis: *állati mágneserö*; thierischer Magnetismus, magnetische Kraft. T. Sc.

Magnificus, a, *nagyságos*; gnädig.

Majoratus, us, m. *elsöszülötség*; die Erstgeburt.

Majorennis, *felserdült, nagy, v. genykorú*; groß- oder volljährig, mündig.

Maleficium, ii, n. *bájolás, kötés, ártalom*; die Zauberey, Hexerey, Schädlichkeit. Maleficia loci: *helység terhei, v. szenvedései*; Ortsmängel oder Beschwerden.

Maleficus, i, m. *bájoló, bübölö, kötö*; ein Zauberer, Hexenmeister.

Maleversatio, onis, f. *gonoszlelküség, gonoszság*; die Gottlosigkeit, Bosheit.

Mance, *hijjdnosan*; unvollständig.

Mandatum, i, n. *parantsolat*; ein Geboth, Befehl, Verordnung. e. gr. sequestratorium: *zdrató, zdr, v. tilalom ald vetö*; ein Beschlagsbefehl. sequestri reseratorium: *zdrtoldozó*; Beschlag aufhebender. moratorium: *fizetést késleltetö*; Zahlungfrist- od. Aufschubs. compulsorium: *hitetteto, vallató*; Vorladungs- oder Tagsatzungs. inhibitorium: *biróságtilto*: Einhalts- oder Unterlassungs. declinatorium, v. relegatorium: *más törvényszékre útasitó*; Abweichungs- Ablehnungs- od. Anweisungs. cassatorio continuato-

Digitized by Google

rium: *itélettöréssel folytattató*; mit Urtheilsverwerfung fortsetzendes. correctorium: *foglalást, v. végrehajtást igazittató*; die Vollziehungberichtender, od. Berichtigungs- oder Zurechtweisungs. cassatorio reexecutorium: *visszafoglaltató*; Execution-Vernichtungs. fulminatorium: *fenyegető*; Drohungs. novicum gratia: *perújitásra kegyelmező, kegyelemből újitó parantsolat*; zur Erneuerung begnadigender Befehl. Mandatum relegare ad forum contradictorium: *a' feleknek vetélkedések alá botsátni*; zur Prüfung der Proceßführenden verweisen.

Manifestum, i, n. *hirdetmény, nyilatkoztatás*; die Bekanntmachung, Erklärung.

Manipulatio, onis, f. *eszközlés, vélekedés*; die Behandlung.

Manus judiciaria: *birói kéz*; gerichtliche Hand. Ad manus judiciarias tradere: *birói kézhez általadni*; in gerichtliche Verwahrung geben.

Manutentio, onis, f. *fentartás*; die Handhabung, Aufrechthaltung, Behauptung.

Mappatio, onis, f. *földszinének felvétele, lerajzolása, v. ábrázoltatása*; die Landschafts-Aufnahme, Mappirung.

Marcalis, e, *girds, márkás, birságos*; gewichtig, reuig, sträflich. Processus marcalis: *birságos, v. birságot követő per*; ein Rechtsstreit wegen Geldbuße, oder Geldstrafe.

Mardurinarum solutio, et Marturinae: *nyest, v, nyusztbórból való adó*; *tengerivám*; die Abgabe von Marderfellen, die Meermauth.

Maritalis, e, *férjet illető*; ehemännlich, dem Ehemanne gebührend.

Maritata, *férjes, férjhez ment*; verehlicht, verheirathet.

Mariticidium, ii, n, *férjölés*; der Gattenmord.

Martialis, e, *hadratermett, bajnoki*; kriegerisch, streitbar. Vulg.

Massa, ae, f. *érték, vagyon*; der Bestand, die Maße, Vermögensbestand. 2) *mázsa, százfont*; ein Zentner.

Materialia pro aedificiis: *müszerek, épülethez kivántató szerek, epitőszerek*; Baubedarf, Baumaterialien.

Materialista, ae, m. *füszerdros*; ein Würz- oder Gewürzkrämer, Spezereyhändler.

Matricula, ae, f. *egyházi anyakönyv*; ein Kircheneinschreibebuch.

Matrimonium conscientiae: *bal, v. titkos házasság*; die Gewissensehe.

Mediatus, a, um, *közbe vetett*; mittelbar.

Mega, ae, f. *megye, vármegye*; das Gebieth, die Gespanschaft.

Melancholicus, i, m. *nehéz, v. komorkedvü*; ein Schwarzgalliger, Schwermüthiger, Trübsinniger, Gallsüchtiger.

Mennorrhagia, et Menorrhoea, ae, f. *anyavérfolyás*; der Mutterblutfluß. Med.

Mentalis, e, v. gr. reservatio: *belső, esszében való*; innerlich, im Sinne.

Mercantilis liber: *kalmárkönyv*; ein Kaufmannsbuch.

Mercipotus, us, m. *áldomás*; der Kauftrunk.

Meritum rei, v. causae: *dolog, v. per velejei*: eine Hauptsache, Hauptrechtsfrage. In merito agere: *a' dolog felett vitatkozni, v. a' dolog velejét vitatni*. die Hauptrechtsfrage bestreiten. Meritorie rem assumere: *a' dolog velejéhez látni*: die Hauptsache angreifen. In merito defendere: *magát a' fő dologra nézve védelmezni*; sich hinsichtlich der Hauptsache vertheidigen. Meritoria sententia: *a' dolog velejét érdeklő itélet*; die Hauptsache betreffendes Urtheil. Sententiam in merito approbari: *az itélet a' dolog velejére nézve helyben hagyatik*; das Urtheil wird hinsichtlich der Hauptfrage bestättigt

Meta, ae, f. *határ, határjel*; die Gränze, ein Gränzzeichen.

Metalis, e, *határbeli*; zur Gränze gehörig.

Metatio, onis, f. *határzás, határjelelés*; die Begränzung, Gränzscheidung.

Micromegas: *törpedriás, magaelőtt nagynak látszó*; ein Kleingroß, Geringroß. Vulg.

Micrometrum, i, n. *kitsinységmérő*; ein Kleinmesser. T. Sc.

Minister, tri, m. *udvari tanátsló, fő titkostanátsos*; ein Minister.

Minorennis: *gyermekkorú*; minderjährig, unmündig.

Digitized by Google

Miserere, *bélökröndés*; Darmzwang. Med.

Misericordianus, i, m. *irgalmas, könyörülő, v. gyógyitó bardt*; Barmherziger Bruder.

Misologia, ae, f. *észkerülés, tudósággyülölés*; die Denkscheu, der Gelehrsamkeitshaß. T. Sc.

Missale, is, n. *misemondó v. misés-könyv*; ein Meßbuch. Eccl.

Modalitas, atis, f. *mód, szer*; die Art, Weise.

Modella, ae, f. *mustrapélda*; ein Vorbild, Muster. Vulg.

Mohatra, ae, f. *drágaköveknek zálogbavettetésekről való irás*; ein Schreiben über Verpfändung der Edelsteine.

Mollusca, sc. animalia: *lágyférgek*; Weichwürmer. Hist. Nat.

Monadelphia, sc. classis: *egyfalkdsok*; einbrüdrige Pflanzen, mit unten zusammengewachsenen Staubfäden. Bot.

Monandria, sc. classis: *egyhlmesek*; einmännrige Pflanzen oder Blumen. Bot.

Monasterium, ii, n. *monostor*; ein Münster, Kloster.

Monopetala corolla: *egyszirmú bokréta*; einblätterige Blumenkrone. Bot.

Monospermum, i, n. *egymagú*; einsamig. Bot.

Montanisticus, a, um, *bányai, bányabéli, bányászi*; zum Bergwerke oder Bergmanne gehörig.

Morosus debitor: *akaratos, késedelmes, v. rest adós, v. fizető*; ein schlechter oder langsamer Zahler.

Mortarium, ii, n. *megholtaknak javaihoz való jus*; das Recht zu den Gütern der Verstorbenen.

Morticinium, ii, n. v. morticinii privilegium: *ekklésia jószágával vált örökségről való levél*; eine Urkunde über Güter, die der Kirche zu Theile wurden.

Motivum, i, n. *inditóok*; ein Beweggrund, Antrieb, Sporn.

Municipalitas, tis, f. *városi tanács, v. felsőség*; die Stadtobrigkeit, Municipalität. Vulg.

Mutuatarius, ii, m. *hiteltevő*; ein Darlehner, Darlehnnehmer.

Mutuum, i, n. *hitel, hitelezés, költsönadás, költsön*; ein Darlehn. Mutua successio: *költsönös örökösödés*; eine wechselseitige Erbfolge.

Myologia, ae, f. *inashústudomdny*; die Muskellehre. Med.

Myopia, ae, f. *rövidlátás*; die Kurzsichtigkeit. T. Sc.

N.

Narcotica sc. medicamenta: *bódító szerek*; betäubende Arzneymittel. Med.

Nationaliso, are, *nemzetivé tenni*; einbürgern, in eine Völkerschaft aufnehmen.

Nationalismus, i, m. *nemzeti tulajdonság, nemzetiség*; die Volks- oder Landeseigenschaft, das Volksthum.

Naturalia, um, plur. *termések*; Erdgewächse. In naturalibus praestare: *a' tartozást termésben adni meg*; die Schuldigkeit in Naturalien abführen. In natura praestare: *természetiben, v. maga nemében adni meg*: etwas in natürlicher Beschaffenheit verabfolgen lassen.

Naturalismus, i, m. *természeti vallás, v. vallástartás*; der Aberglaube, Vernunftglaube. T. Sc.

Naturaliso, are, *polgárrá tenni, polgárnak bévenni*; einbürgern.

Naturalista, ae, m. *természeti vallástartó*; (*isteni jelentéseket tagadó*;) ein Naturgläubiger, (Offenbarungsläugner.) 2) *magátóltanúlt mestere valaminek, természeti mives*; ein ungelehrter Künstler. T. Sc.

Necessito, are, *kénszeritni, erőltetni, szükséges, v. elkerülhetetlen kötelességévé tenni*: nöthigen, drängen, treiben, in die Nothwendigkeit setzen.

Necessitor, ari, *kéntelenittetni*; genöthiget werden.

Necrologium, i, n. *holtak laistromok*; ein Todtenbuch od. Verzeichniß.

Negativa, ae, f. *tagadás*; die Verneinung, das Läugnen.

Negative, *tagadólag*; verneinend.

Neoaquistica commissio: *a' jussoknak*

Digitized by Google

újonnan való megvizsgdlásokra kirendeltetett biztossag; zur neuen Untersuchung der Rechte beordneter Ausschuß. Bona neoaquistica: *újabb bébizonyitás alá esett jószdgok*; in die neue Untersuchung gezogene oder gefallene Güter.

Neologia, ae, f. *újitás, újitásravágyás*; Neulehrerey, Neuerungssucht. 2) *újszótsindlás, szóújitás*; Neuwörterey. T. Sc.

Neologismus, i, *újszótsindlás, szóújitás*; Neuwörterey. 2) *új szók, főként hibás szók és kifejezések*; neue besonders fehlerhafte Wörter und Redensarten. T. Sc.

Neologus, i, m. *újító, újitásterjesztő*; ein Neuerer, Neulehrer. T. Sc.

Nephritis: *vesegyúladás*; Nierenentzündung. Med.

Nepotismus, i, m. *unoka kedvellés, vérségrenézés*; die Nefferey, Vetters oder Verwandtschaften-Gunst.

Nevralgia, ae, f. *érzóinfájdalom*; der Nervenschmerz. Med.

Nevriticus, a, um, *érzóinakraható, velőrostokra ható*; auf die Nerven wirkend. Med.

Nevrologia, ae, f. *érzóintudomány, velőrostok tudománya*; die Nervenkunde. Med.

Nivella, ae, f. *vízerdnymérték*; die Wasserwage. T. Sc.

Nivellatio, onis, f. *vízerdnybahozás*; das Wasserwägen, Rechtwägen. T. Sc.

Nivellator, oris, m. *vízerdnyméró*; der Wasserwäger, Richtwäger. T. Sc.

Nivello, are, *vízerdnyt mérni, egyenlővé tenni*; wasserwägen, ebnen, gleichrichten. T. Sc.

Nobilitatio, onis, f. *nemesítés*; die Adelung.

Nonens, tis, n. *nem valóság, semmi*; ein Unding, Nichts.

Normales scholae, pl. *alsó vagy falusi mustraosiolák*; Musterschulen, Landschulen.

Nosologia, ae, f. *betegségtudomány*; die Krankheitslehre. Med.

Nostalgia, ae, f. *hazavágyás*; das Heimweh. Med.

Nota, ae, f. *pártütés*; der Aufruhr, Landverrath, die Untreue. e. gr. infidelitatis: *hazasértés, hazadrúlás, hivségtelenség neme*; der Hochverrath. perduellionis: *pártütés, köztsendesség háborgatás*; die öffentliche Ruhe störende Handlung. correspondentialis: *értekező levél*; ämtlicher Briefwechsel.

Notorius, a, um, e. gr. delictum: *elhiresedett, tzégéres, pártütő*; kundbar, allbekannt, berüchtigt, ruchbar, aufrührerisch.

Noumenon, i, n. *valamelly dolognak tsak ésszel 's nem érzékek által megfoghaló valósága*; ein Verstandeswesen, etwas übersinnliches nur durch den Verstand Verstellbares. T. Sc.

Novalia, um, plur. *újsdg, újságlevél, hirmondó*; Neuigkeiten, die Zeitung. Vulg.

Novellae, arum, pl. *újsdgok, újsdglevelek*; die Zeitungen. Vulg.

Novellaris lex: *újabb törvény*; neues Reichsgesetz.

Novellista, ae, m. *újsdgiró*; der Zeitungsschreiber. Vulg.

Novisans, tis, c. *újitófél*; ein Proceßerneuerer.

Novisatio, onis, f. i. q. Novum.

Novisatus, i, m. *újittatott fel*; der neuerdings Verklagte.

Novum, i, n. *perújitás*; die Proceßerneuerung.

Nuditas, atis, f. *mezítelenség*; die Nacktheit. Vulg.

Nullitas, atis, f. *semmiség, erőtlenség, semmivétel*; die Nichtigkeit, Ungültigkeit, Unkräftigkeit, Verwerfung.

Numeriso, are, *számmal jegyzeni, számozni*; beziffern, mit Ziffern bezeichnen.

Numi mansorii: *házrendiben való pénzfizetés a' papnak*; das Geld, was dem Pfarrer nach der Reihe der Häuser gezahlt wird.

Numisma, atis, n. *emlékeztetőpénz*; eine Denkmünze. Vulg.

Numismatica, ae, f. sc. ars: *pénzesmérettudomány*; die Münzkunde. T. Sc.

Numismaticus, i, m. *pénzeket esmérő*; ein Münzkenner. T. Sc.

Numophylaceum, i, n. *pénzek gyüjteménye*; die Münzensammlung.

Nunciatura, ae, f. *pápai követség, pápai követség háza, tisztje, v. méltósága*: päpstliche Gesandtschaft, das Amt, od. die Würde eines päpstlichen Gesandten.

Nuncius apostolicus: *pápa rendsze-*

Digitized by Google

rént való követje; ein päpstlicher Gesandte.

Nymphomania, ae, f. méhdüh; die Mutterwuth, Mannsucht. Med.

O.

Obducens, tis, m. testbontó, holttestmegvizsgáló; der Leichenöffner, Besichtiger. T. Sc.

Obductio, onis, f. megvizsgálása a' meggyilkolt holttestnek, és annak felbontása; die Besichtigung und Öffnung eines Entleibten.

Obequitator, oris, m. szabados; ein Trabant.

Obligatoriales, ium, plur. kötelező, v. adósságlevél; ein Schuldschein, Schuldbrief, eine Schuldverschreibung.

Obscurans, tis, c. setétség búvára, bardtja a' lelki setétségnek és ellensége a' lelki megvilágosoddsnak; ein Finsterling, Verfinsterer. T. Sc.

Obscurantismus, i, m. setétség búvárság, a' lelki setétség tenyésztetése; die Verfinsterungssucht. Vulg.

Observatorium, ii, n. tsillagvizsgáló torony; die Sternwarte. T. Sc.

Obsit, v. literae dimissoriales: elbotsátó levél; der Abschied, Entlassungsschein.

Obstagium, ii, n. magakötelezése az adósnak, hogy, ha bizonyos időre meg nem fizet, fogva tartassék; das Einlager als Geißelschaft.

Obstetricator, oris, m. bábdlkodó; ein Geburtshelfer.

Occasionalis, e, alkalmatossdgbéli; gelegentlich.

Occasionaliter, alkalmatossdg szerént, történetből; gelegentlich.

Occurro, ere, elő fordúlni; vorkommen.

Octavalis, e, nyoltszados; achtel.

Ocularis revisio: i. q. Oculata.

Oculata, ae, f. szemrevétel, megszemlélés; die Besichtigung, Beaugenscheinung.

Oculista, ae, m. szemorvos; der Augenarzt. Med.

Oditologia, ae, f. útazás mestersége; die Reisekunde, Kunst zu Reisen. T. Sc.

Odometrum, i, n. útmérő; ein Wegmesser. T. Sc.

Odontalgia, ae, f. fogfdjds; der Zahnweh, Zahnschmerz. Med.

Odontica, sc. remedia: fogfdjds enyhitő szerek; Zahnmittel. Med.

Offensive, bántólag, megtámadólag; angreifend, angriffsweise. offensivum bellum: megtámadó hadakozds, v. háború; ein Angriffskrieg.

Omentitis, tis, f. retzegyúladds, fodorhdjgyúladds; die Netzentzündung, Entzündung der Netzhaut. Med.

Omphaloptron, i, n. nagyitó lentzeüveg; eine Linse, ein Vergrößerungsglas. T. Sc.

Onania, ae, f. önnpardznltds; die Selbstbefleckung, Selbstschändung. Med.

Ontologia, ae, f. valósdgtudomdny; die Wesenlehre. T. Sc.

Ontologicus, a, um, valósdgtudomdnyi; wesenlehrich.

Ontotheologia, ae, f. az érzékfeletti megfogdsokból vett istentudomdny; Gotteslehre aus übersinnlichen Begriffen. T. Sc.

Onus, eris, n bér, büntetés, adó; der Lohn, die Auflage, Buße, Steuer, Abgabe. Onus revocationis procuratoris: prokátori állitds tagaddsdnak dija; die Last, oder Buße des Widerrufs einer gerichtlichen Einrede.

Oppositio, onis, f. ellentállds; die Widersetzung.

Oppugnatio in scholis: vitatds; Schulkampf.

Ordinatus, a, rendes, rendszerető, rendeltetett, felszentelt; ordentlicher, ordnungsliebender, geweihter.

Ordo S. Joannis de Deo: irgalmas, v. könyörülőbardtok szerzetek; die Barmherzigen Brüder.

Organisatio, onis, f. alkatás, elrendelés, összeszerkeztetés; die Bildung, Einrichtung, Belebung.

Organiso, are, alkatni, elrendelni, rendbeszedni, összeszerkeztetni; einrichten, beleben, beseelen.

Originale, is, n. eredeti levél; die ursprüngliche Urkunde.

Digitized by Google

Originalitas, atis, f. *eredetiség*; die Ureigenthümlichkeit, Eigenheit.

Orographia, ae, f. *hegyek v. bértzek leírása*; die Gebirgsbeschreibung. T. Sc.

Orographicus, a, um, *bértzleirási*; die Gebirgsbeschreibung betreffend. T. Sc.

Orthodoxus rex: *Lengyel király*; der pohlnische König.

P.

Pacheta, v. Paqueta, ae, f. *tsomó, kötet*; ein Bund, Bündel, Paquett.

Pactatio, onis, f. *megalkuvás*; ein Vertrag.

Pactatus, a, um, *kötés, v. fogadásbéli*. vertragsmäßig.

Paedantismus, i, m. *tsalárd kevélykedés a' tudománnyal, oskolai tudósság*; die Schulfuchserey, der Kleinigkeitsgeist.

Pagalis libellus: *helykönyvetske, mellybe az adozás irattatik*; ein Dorfbüchlein, worinn die Abgaben aufgezeichnet werden.

Palatinalis, e, *palatinusi, nádorispányi*; palatinal.

Palea, ae, f. *titulus az egyházi törvényben*; ein Titel in den Kirchengesetze.

Pallio, are, *fedezni, paldstolni*; decken, bemänteln.

Palmarum, sc. dies, v. festum: *virágvasárnap, húsvételőttvaló vasárnap*; der Palmsonntag, Sonntag vor Ostern. T. Sc.

Panorama, tis, n. *körülfestés, kerekfestés*; das Rundgemählde, Umsichtsbild. Vulg.

Pantographum, i, n. *másolómív, rájzmásoló, gólyaorr*; der Storchschnabel, ein Allschreiber. T. Sc.

Parafrenarius, ii, m. *lovász*; ein Reitknecht.

Paraphernum, i, n. *menyegzői ajándék*; ein Heirathsgeschenk.

Pario, are, *lemásolni, p. o. az írást*; abschreiben. Paria: *más, másolatok*; Abschriften.

Parochus, i, m. *megyés pap*; ein Pfarrer.

Pars incatta, v. pars I. i. q. Incattus. Pars actorea, v. pars A. i. q. Actor. — Comitatus in partibus: *Magyar Országtól Erdélyhez kaptolt vármegyék*; die dem Fürsten von Siebenbürgen zugesagte Gespanschaften Ungarns. — Judices in partibus: *vármegye bírái, első bírák*; Comitats-Gerichte, Richter erster Instanz.

Parsimonialis, e, *kéméllessel, v. takarékossággal szerzett*; erspart.

Partialitas, atis, f. *részelkedés, részrehajlás*; die Partheilichkeit.

Particularis, e, *részszerentvaló*; einzeln, besonder.

Pascesium, ii, n. *adó, mellyet a' keresztyén ekklésiák adtak a' Török tsászárnak*; die Abgaben, welche die Christengemeinden dem türkischen Kaiser zahlen mußten.

Pasquinada, ae, f. *gúnyolodás, rágalmazás*; Schmähungen, Lästerungen.

Pasquinus, i, m. *gúnyolóbolond*; ein Schalknarr. Vulg.

Passivus status: *adósság*; Schulden, Verschuldung.

Passuales, ium, pl. *útazó, v. útilevél*; ein Reisebrief, Geleitsbrief, Paß.

Patentales, ium, *hirdetmény*; die Kundmachung.

Patrinus, i, m. *keresztatya*; der Pathe.

Patriotismus, i, m. *hazafiság, hazaszeretés*; die Vaterlandsliebe, der Bürgersinn.

Patristica, ae, f. i. q. Patrologia. Eccl.

Patrologia, ae, f. *szent atyák esméreteknek tudománya*; die Kirchenväterkunde. Eccl.

Patronus, i, m. *szószólló, pártfogó*; ein Schützer, Beschützer, Gönner. Jus patronatus: *egyházi pártfogási hatalom*; das Amtvergebungsrecht, Pfarrsatzungsrecht.

Patrua, ae, f. *atyám testvérének felesége, ángy*; die Muhme, Base, Schwägerinn.

Peccatum commissionis: *tselekedeti bűn*; eine Übertretungs-Sünde. omnissionis: *elmulasztásbéli bűn*; Unterlassungssünde.

Pecunia messoralis: *sarlópénz*; das Erndtegeld. christianitatis: *keresztyénség pénze*; die Judensteuer an die katholischen Bischöfe.

Digitized by Google

Pedagium, ii, n. *vámpénz*; das Zollgeld.

Pejerarium, ii, n. *kinzóhely*; der Strafplatz.

Pennaticum, i, n. *irdsváltság*; die Schreibgebühr.

Pensionatus, a, um, *kegyelempénzes, jutalmat szedő*; pensionirt, mit einem Jahrgehalt begnadigt.

Peremptorius, a, um, *haladást nem szenvedő*; unverzüglich. e. gr. exceptio: *ügydöntő, v. végvető kifogás*; entscheidende, zerstörende, oder klagaufhebende Ausflucht, Einrede, oder Einwendung. citatio a) (apud ecclesiasticos): *végső idéztetés*; letzte, oder endliche Vorladung. b) (apud civilistas) *harmad napra való meghivás*; Vorladung auf den dritten Tag, dreytägige Vorladung.

Perennalitas, tis, f. *örökösség*; die Erbeigenthümlichkeit.

Perennalis, e, *örök, örökös*; erbeigenthümlich, immerwährend.

Peripheria, ae, f. *táj, környék, vidék*; die Umgebung.

Permanens, tis, o. *állandó, megmaradó*; fortwährend, bleibend.

Permanentia, ae, f. *állandóság, megmaradás*; die Fortdauer, Stätigkeit.

Persistentia, ae, f. *állhatatosság, állhatatos megmaradás*; die Beharrlichkeit.

Personale, is, n. *a' személyek száma*; die Personenzahl. Vulg.

Personalis praesentiae regiae: *kirdly képe*; Stellvertreter der persönlichen Gegenwart des Königs.

Personalitas, atis, f. *személyesség*; die Persönlichkeit.

Personifico, are, *megszemélyesitni*; verpersönlichen, verpersonen.

Pertinentiae, arum, plur. i. q. Appertinentiae.

Petitorium, ii, n. *kérelem útja*; der Ansuchungs- oder Begehrungsweg. Esse in petitorio: *kereset útjdn lenni*; etwas ansuchen, oder bitten.

Petitum, i, n. i. q. Petitus, us.

Philotheca, ae, f. *emlékkönyv, mellybe jóbardtok nevei iratnak*; ein Stammbuch.

Piarista, ae, m. *kegyes oskolabéli szerzetespap*; ein Ordensgeistlicher der frommen Brüder, Piarist.

Pietismus, i, m. *jkegyeskedés*; die Frömmeley. Vulg.

Pignoratarius, ii, m. *zálogos, zálogoló, zálogbavevő, zálogbiró, zálogtartó*; ein Pfandnehmer.

Pisetarius, ii, m. *pénzverés fő felvigyázója*; ein Ober- Münzmeister.

Pisetum, i, n. *pénzvám*; der Münzzoll.

Placetum regium: *kirdlyi tetszés*; königliches Gutachten, königl. Genehmigung.

Plajaso, onis, m. *plájds, őrző a' véghelyen*; ein Gränzhüter.

Planum, i, n. *előképzelet, rajzolat*; der Grundriß. 2) *sik, tér*; das Ebene, die Fläche.

Platina, ae, f. *fejérarany, Amérikából való*; weißes Gold, Kleinsilber. Hist. Nat.

Plenipotentia, ae, f. *tellyes hatalmú biztosság, tellyes hatalom*; die Vollmacht.

Plenipotentiarius, ii, m. *tellyes hatalmú biztos*; ein Bevollmächtigter.

Pluviale, is, n. *köpönyeg*; ein Mantel.

Poena indebitae: *helytelen panasz büntetése*; die Strafe einer ungebührlichen Klage. talionis: *viszsza hárámló, v. szint annyiban való büntetés*; Gleichvergeltungsstrafe. praeclusi: *oltalomtól való elzárás*; Schutzentziehungsstrafe. dementiae fidei: *eltsábitásnak, v. igéretszegésnek büntetése*; Strafe der nicht verwirklichten Ehrverlobung.

Poliographia, ae, f. id. qu. Statistica. Philos. Crit.

Politia, ae, f. *köz, v. polgári rendtartás, v. arra való figyelés*; die Staatsordnung, Volkszucht, das Ordnungs-Gericht.

Polyandria, ae, f. *többférjüség*; die Vielmännerey.

Polygynaecia, ae, f. *többfeleségüség*; die Vielweiberey.

Popularis, e, *nyájas, nép kedvében járó*; leutseelig, volksgünstig.

Portio, onis, f. *szám rész*; der Theil, Antheil, die Steuer. e. gr. oralis: *emberszám*; Mannstheil.

Possessio, onis, f. v. possessorium: ii, n. *falu, helység*; ein Dorf, Ort, Gut, eine Ortschaft.

Possessionatus, a, um, *birtokos*; ansässig, güterbesitzend.

Digitized by Google

Posta, ae, f. *posta*; die Poſt.

Postscripta, orum, n. *toldalék irás, levéltoldalék, utólirás*, die Nachſchrift.

Potentiarius, a, um, *hatalmas, hatalmaskodó*; eigenmächtig, gewaltthätig.

Practicans, tis, c. *gyakorló*; ein Ausübender, Befliſſender.

Practicus, a, um, *gyakorlott*; geübt, erfahren. e. gr. scientia: *gyakorlatos tudomány*; ausübende Wiſſenſchaft.

Praecedentia, ae, f. *elöbbvalóság*; der Vorrang, Vorzug.

Praeclusi terminus: *véghatárnap, zárnap, elzáró időhatár*; ausſchlieſſende oder endliche Tagſatzung.

Praedaucii: Art. 63: 1681.

Praedialista, ae, m. *pap, v. püspöki nemes*; beſchöflicher Lehnsmann.

Praedicatum, i, n. *birtoknév*; Beſitz- oder Urſprungsnahme.

Praedium, ii, n. *puszta*; ein Vorwerk, Landgut.

Praedocinium, ii, n. *haramiaság*; die Straſſenräuberey.

Praedominium, ii, n. *elsö, v. föuralkodás*; die Oberherrſchaft.

Praemptio, onis, f. *vevésbéli elsöség*; das Kaufvorrecht.

Praexistentia, ae, f. (pro praesenti) *jelenvalóság*; die Anweſenheit. (Pro praeterito) *volt létel*; die Vorweſenheit.

Praefectio, onis, f. *fiúltás, fiú dggá tétel, férjfiúsitás*; die Übergabe an die Tochter der Rechte des Sohnes, die Anſöhnung.

Praeferentia, ae, f. *elébbvalóság*; der Vorzug. Praeferenter: *megkülömböztetve*; vorzugsweiſe. Praeferentialis, e, *elébbvaló*; Vorzugsweiſe.

Praefidentia, ae, f. *magameghittség*; die Selbſterhebung, der Eigendünkel, die Selbſtklugheit.

Praejudicium, ii, n. *örökségtöl megfosztó sérelem, jus sérelem*; die Benachtheilung, der Rechtseintrag, die Rechtsverletzung.

Praejunctura, ae, f. *vetett, v. vontató ló, vontató*; die Vorſpann.

Praelati, orum, *egyházi fö rendek*; hohe Geiſtlichkeit.

Praeliminaris, e, *elevenvaló*; vorläufig, einleitend.

Praenumeratio, onis, f. *elöfizetés, elöreſizetés, elörevaló fizetés*; die Vorausbezahlung.

Praepositura, ae, f. *prépostság*; die Probſtey.

Praepositus, i, m. *prépost*; der Probſt. e. gr. major; *nagy prépost*; ein Domprobſt.

Praerequisitum, i, n. *elörevaló megkivántatóság, elevenvaló készület*; die Vorbedingung, das Vorforderniß, die Vorbereitung.

Praerogativa, ae, f. *jeles külömbség, szabadság*; das Vorrecht, der Vorzug.

Praescindo, ere, v. gr. a re: *nem eresz. kedni belé valamibe, elmellözni valamit*; ſich in etwas nicht einlaſſen, Etwas beſeitigen.

Praesenta, Praesentatio, Candidatio: *kinevezés, bényujtás, bé, v. elömutatás, béadás*; die Darſtellung, Einreichung, der Vorſchlag. Praesentam dare pro quopiam ecclesiastico beneficio: *valamelly egyházi hivatalra kinevezni egy valakit*; zu einer Pfründe Jemanden vorſchlagen. Jus praesentae: *kinevezö, v. pártfogói hatalom*; Vorſchlags- oder Ernennungsrecht.

Praesentatum, i, n. *bényújtottt irás, p. o. kérelemirás*; das Überreichte. 2) *a' bényújtott irás béadásának napja*: der Einreichungstag.

Praestaldus, i, m. i. q. Pristaldus.

Praestatio, onis, f. *tartozás, adózás, szolgálat*; die Obliegenheit, Abfuhr, Pflichtleiſtung, Leiſtung, Giebigkeit.

Praestimonium, ii, n. *fizetés*; die Bezahlung, Zahlung.

Praesumtio, onis, f. *gyanitás, erös gyanú, igazvélés, vakmerö bizakodás*; die Vorausſetzung, Muthmaſſung, Vermuthung. e. gr. juris: *törvényen épült*; gerichtliche Vermuthung. Juris tantum: *törvényen épült megtzáfolható*; erheblich. Juris simul et de jure: *törvényen, épült tzáfolhatatlan*; unbezweifelt, unwiderlegbar. violenta: *megnyugtató gyanitás*; befriedigende Vermuthung.

Praetendens, tis, m. *követelö, igazságot tartó*; der Anforderer, Anſprecher.

Praetensive: *dllitólag, vélve*: muthmaßlich, anmaßlich, vorgeblich.

Digitized by Google

Praetensus, a, um, *vélt, kereset alatt lévő*; gemuthmaßt, angemaßt, vorgeblich.

Praeventio, onis, f. *előzés, megelőzés*; die Zuvorkommnung.

Praevisio, onis, f. *eleve látás*; die Vorhersehung, das Voraussehen.

Pragmatica sanctio: *országlási szerződés*; ein, nicht aus dem Rechte der Staaten, als nothwendig, sondern aus der Vorsorge für die allgemeine Wohlfahrt herfließendes Gesetz, Reichsgrundgesetz.

Prauda, ae, f. v. judicium ad praudam: *magános itélet valakinek beszéddére*; ein einsames Urtheil auf Jemandes Reden.

Praxis criminalis: *büntető törvénykezéshéli, v. törvényes szokás*; übliche Verfahrung in peinlichen Rechtsfällen.

Prior Auranae: *Auraniai szerzetes, főség*, ein Klostervorsteher zu Aurania.

Pristaldus, i, m. *közbiró, peresztoldó*; ein Schiedsrichter.

Privigna, ae, f. *mostoha leány*; eine Stieftochter.

Proba, ae, f. *bizonyitás, megbizonyitás, megmutatás, tanúbizonyság*; der Beweis, Erweis.

Probatorium instrumentum: *bizonyitó levél, oklevél*; eine Beweis-Urkunde.

Problematicus, a, um, *kérdés alatt lévő, kérdésben forgó, bizonytalan*; fraglich, ungewieß, schwierig. T. Sc.

Procedens judex: *itélő, v. közben járó biró*; verfahrender Richter.

Procedura judiciaria: *törvény folyamatja*; die Gerichtsordnung, Verfahrungsart.

Procentuatio, onis, f. *századolás*; die Verzinsung.

Procentum, i, n. *századrész*; ein Hundertheile. 2) *százból*; vom Hundert.

Procentuo, are, *századolni*; Zins zahlen, verzinsen.

Processualis, e, e. gr. judex nobilium: *járásbeli, p. o. szolgabiró*; Bezirks-, z. B. Stuhlrichter.

Processus, us, m. *per, perfolyás, perfolyamat*; ein Rechtshandel, Rechtsstreit, Proceß. e. gr. juris: *elidegenitett örökséget követő*; wegen Vorenthaltung der fremden Urkunde. Novi: *újittatott per*; erneuerter Proceß. 2) *járás, a' Vármegyék-nek felosztása járásokra, szolgabiró járás*; der Bezirk, Stuhlrichterbezirk, in den Komitaten.

Proclamata, i. q. Proclamatio.

Procuratoria constitutio: *prokátorválás*; die einem Advocaten ertheilte Vollmacht und Gewalt.

Proditio fraterni sanguinis: *vérdrúlás, v. tagadás*; ein Blutverrath.

Producens, tis, o. *tanúállitó*; der Zeugenführer. 2) *termesztő* der Erzeuger, Hervorbringer, Anbauer.

Productum in processu: *perben előadatott irás*; Proceß-Belege. 2) *summa, kijött summa a' számvetésben*; die Summe, der Betrag, Ertrag. 3) *termés, termett dolog, élet, 's a' t.* Erzeugniß, Ergebniß, Product.

Professio religiosa: *szerzetes fogadás*; ein Ordensgelübde. Fidei: *hitvallás*; das Glaubensbekenntniß.

Professus, a, um, *felesküdt, vallást tett*; durch Gelübde zum Orden verpflichtet. e. gr. religiosus: *felesküdt barát*; ein Ordensgeistlicher.

Prohibita, ae, f. *itélettiltás, benntiltás*; ein Urtheils-Verboth.

Projectum, i, n. *javallat, javaslat*; ein Vorschlag, Entwurf, Plan. e. gr. sumptuum: *költségeknek számba vevések, v. előadások*; ein Voranschlag der Auslagen.

Promemoria, vel: pro memoria: *emlékeztető t. i. irás*; Etwas fürs Gedächtniß, ein Erinnerungschreiben.

Proportionate, *arányosan, mérsékelve*; verhältnißmäßig.

Proportiono, are, *arányozni, mérsékelni, elerdnyozni, idomozni*, übereinstimmen.

Prorector, oris, m. *helytartó kormányozó valamelly fő anya oskolában*; stellvertretender Vorsteher in einer Hochschule.

Prosecutio, onis, f. *folytatás*; die Fortsetzung, Verfolgung.

Protocollista, ae, m. *jegyzőkönyviró*; ein Gerichts- oder Behördeschreiber.

Protomedicus, i, m. *főorvos*; ein Oberarzt.

Protonotarius, ii, m. *itelőmester*; der Landesrichter.

Protoscriniarius, ii, m. Obsol. *fő kanczellárius*; ein Ober-Kanzler.

Protospatarius, ii, m. *udvari első biró*; erster Richter am Hofe.

Digitized by Google

Provisio, onis, f. *intézet, intézettétel*; die Fürsorge, Anordnung. Provisio hominis tollit provisionem legis. Provisio militiae: *katonaturtás*, die Soldatenversorgung.

Provincialis, is, m. *szerzet főelöljárója, szerzetnek tartományi főelöljárója*; ein Oberaufseher der Bezirksklöster.

Provisorio modo: *előzőleg, további rendelésig*; vorsorglich, vorkehrend, bis auf weiter.

Provocans sine provocato non probat: *az állitás bizonyitás nélkül sikeretlen*; sich berufen auf etwas, und dasselbe nicht anzuführen oder benzulegen, ist unnütz.

Pulsus, us, m. *harangozás*; das Läuten, Geläute.

Punctualitas, tis, f. *pontosság*; die Pünctlichkeit, Genauigkeit.

Purgantia, sc. remedia, *hashajtó szerek*; Abführungsmittel. Med.

Purismus, i, m. *nyelvtisztitásra való törekedés*; Sprachreinigungseifer. 2) *nyelvtisztaság, nyelvtisztitás*; die Sprachreinheit, Sprachreinigung.

Purista, ae, m. *nyelvtisztitó, t. i. az idegenszóktól*; ein Sprachreiniger.

Q.

Quaestionatus, a, um, *kérdésben lévő, v. forgó, kérdéses*; fraglich, wovon die Rede ist.

Qualificatio, onis, f. *mellékes magyarázás*; nebenseitige Erklärung oder Auslegung. 2) *jeles tulajdonság*; ausgezeichnete Fähigkeit, Tauglichkeit, Geschicklichkeit.

Qualificatus, a, um, *mellékesen magyarázott*; nebenseitig erklärt. 2) e. gr. juvenis: *jeles tulajdonságú, ügyes, kiformált*; fähig, geschickt. 3) furtum: *mesterséges lopás*: arglistiger oder künstlicher Diebstahl.

Qualifico, are, *mellékesen magyarázni*; nebenseitig erklären oder auslegen. 2) *jelesitni, jelessé, v. ügyessé tenni, v. formálni*; fähig oder geschickt machen.

Quantum contributionale: *adó, országadója, katonaadó*; landesherrliche Steuer.

Quartalitium, ii, n. *lednynegyed*; ein Töchtertheil.

Quarterialis, e, *szállásbéli*; zum Quartier oder zur Wohnung gehörig. e. gr. domus: *szálló, v. szállásház*; ein Quartierhaus.

Quarterium, ii, n. *szállás*; der Einlager, die Herberge, das Quartier.

Querulans, tis, c. *panaszkodó, panaszló, vádló*; ein Kläger.

Querulatus, a, um, *panaszos, panaszlott, vádolt*; geklagt.

Quidditas, atis, f. *miség, minolta valaminek*; die Beschaffenheit, Eigenschaft.

Quieto, are, *megnyugtatni, nyugtatót, nyugtató, v. menedek levelet adni*; bescheinigen.

Quottalitas, tis, f. *hanyadság*; der Antheil, Theilzähler.

Quotta litis: *hányad, tartozás, perosztály*; die Theilgebühr, der Antheil. Convenire de quotta litis advocatis est vetitum.

R.

Raptus, us, m. *szűzragadás*; der Jungfernraub.

Rasio, onis, f. *vakarás*; die Abschabung.

Rata divisionalis: *osztályrész*; der Theilungsantheil.

Rationista, ae, m. *számtartó*; der Rentmeister.

Reaccludo, ere, *visszazárni, v. kapcsolni*; rückanschließen, rückbeylegen.

Reambulatio metalis: *határjárás*; die Gränzbereisung.

Reassumo, ere, e. gr. causam: *ismét elő, v. újra felvenni*; wieder aufnehmen, vornehmen oder fortsetzen

Reassumptio, onis, f. v. reassumpta: *további felvétel*, die Fortsetzung.

Recalculo, are, *újra felszámozni*; wieder abzählen.

Recepisse, Indecl. *megesmérő irás, p.*

Digitized by Google

o. vallamelly summának felvételéről; der Empfangschein.

Recidiva, ae, f. *nyavalyába való visszaesés*; der Rückfall. Med.

Recipe, Indecl. *orvosság rendelés, felirt orvosság*; ein Recept. 2) *végy*; nimm.

Reciproce, *viszontag, viszont*; gegenseitig, wechselseitig.

Recognitionales, ium, *megesmérő levél*; eine Anerkennungs-Urkunde.

Reconvalescens, tis, c. *gyógyúló beteg*; ein Genesender.

Reconvalescentia, ae, f. *gyógyulás, egészséghelyreállás, lábadozás*; die Genesung, Wiederherstellung.

Reconveniens, tis, c. *viszont megperlő*; ein Gegenkläger.

Reconvenio, ire, *viszont megperleni, v. perbefogni*; gegen klagen.

Reconventio, onis, f. *viszont megperlés*, v. *perbefogás*; die Gegenklage.

Rectificatio, onis, f. e. gr. metarum: *megigazitás, igazitás*; die Berichtigung.

Redemptio juris armorum: *vivásváltság*; die Einlösung oder Vergütung der Kriegskösten.

Redimere vexam pecunia; *pénzen békét váltani*; Ruhe ums Geld kaufen.

Reductio, onis, f. *kissebbités, kissebb mértékrevevés*; die Verminderung, Verjüngung.

Referada, ae, f. *előadás*; der Vortrag, Vortragsgegenstände.

Referens, tis, m. i. q. Referendarius.

Reflexio, onis, f. *észrevétel, emlékeztetés*; der Betracht, die Rücksicht, Erwägung, Erinnerung.

Refrigerantia, ae, remedia: *hivesitő szerek*; Abkühlungsmittel. Med.

Regales, ium, *országgyülésre meghivó királyi levél*; königlicher Einladungsbrief zum Reichstage.

Regnicolaris, e, *országos*; zum Reiche gehörig.

Regnotenus, *ország szerént, országszerte*; überall im ganzen Lande.

Regnum aristocraticum: i. q. Aristocratia.

Regulamentum militare: *hadi rendszabás, katonatartás rendje*; eine Militär-Anordnung, oder Reglement. Regulamentale pretium: *hadi szabott ár*; festgesetzter Preis für das Militär.

Regularis, e, *rendszerént való, rendes*; regelmäßig, ordentlich.

Regulativus, a, um, *elrendelő, rendszabó*; anordnend, vorschreibend.

Rejecta judicialis: *törvényes, birói, v. más időre való halasztás, v. elhalasztás*; richterliche Vertragung, oder Verschiebung.

Relatio, onis, f. *tiszti jelentés, v. tudósitás*; ein ämtliches Bericht. 2) *összeköttetés*, das Verhältniß, die Verbindung.

Relaxata, ae, f. *elengedés*; der Nachlaß, die Erleichterung.

Relaxo, are, *elengedni*; nachlassen, entbinden.

Relego, are, *viszsza igazitni, elutasitni, hátravetni, halasztani, eltiltani*; zurück oder verweisen, verschieben, verbiethen.

Religiosus, a, *szerzetes, szerzet, hit, v. imahéli, imás*; ein Ordens-Geistlicher, ein Mönch, eine Nonne.

Remanentiae, arum, *maradék*; das überbleibsel, der Rest.

Remedium juridicum: *perorvoslás, ügyorvosló mód*; die Rechtswohlthat, das Rechtsmittel.

Reoccupans, tis, c. *viszszafoglaló*; ein Wiedereinnehmer.

Reoccupatio, onis, f. *viszszafoglalás*; die Wiedereinnahme.

Reoccupo, are, *viszsza foglalni*; wieder in Besitz nehmen.

Reorganisatio, onis, f. *újkarhahozás, újrendbeszedés*; die Wiederherstellung.

Repartitio, onis, f. *felosztás*; die Eintheilung. 2) *adó kivetés*; die Besteuerung.

Replica, ae, f. *felelet, vdlaszolás, viszont feletet*; die Antwort, Erwiederung. Duplica: *másod felelet*; zweyte Antwort. Triplica: *harmad felelet*; dritte Erwiederung. Quadruplica: *végsőfelelet*; *végfeletet*; letzte Antwort, oder Erwiederung.

Repositionalis, e, *birtokdba, v. jussaiba viszsza helyheztető, viszszadllitó*; wiedereinsetzend.

Repraesentans, tis, m. *képviselő*; ein Stellvertreter.

Repraesentatio, onis, f. *felirás, felterjesztés*; die Darstellung, der Vortrag.

Digitized by Google

Repraesento, are, *képét viselni*; eines Stelle vertreten. 2) *felirni*; darſtellen, berichten, vortragen.

Reprotestatio, onis, f. *viszontellenmondás*; der Gegenvorbehalt.

Requirens, tis, c. *megkérő, megkereső*; ein Anſucher.

Requisitoriae literae: *megkérő, v. megkereső levél*; das Anſuchungs, oder Erſuchungsſchreiben.

Requisitum, i, n. *megkivántatóság*; das Erforderniß.

Rescriptum, i, n. *visszairás, felelet*; der Beſcheid, die Antwort. 2) *királyi válaszolás, válasz, v. levél*; königliche Erwiederung.

Reserva, ae, f. *tartalékseereg, tartalék*; ein Unterſtützungsheer.

Reservata mentalis: *értelemtitkolás, visszatartás*; geheimer Vorbehalt.

Reservatio, onis, f. *kikötés, fentartás*; der Vorbehalt.

Reservatus, a, um, *kiköttetett, fentartatott*; aufbewahrt, vorbehalten.

Residentia, ae, f. *lakóhely*; Wohnort.

Resignatio, onis f. *lemondás, t. i. a' hivatalról, letevés, letétel, általadás*; die Verzichtleiſtung, Amtsniederlegung, Übergabe, Abdankung.

Resignatorium instrumentum: *általadó irás, v. levél*; die Übergabsurkunde.

Resiliens, tis, *eldálló, szavát, v. igéretét visszahúzó*; Abfälliger, Rückgänger.

Resilio, ire, e. gr. a contractu, v. sponsalibus: *eldállani valamitől, megmásolni valamit*; abfallen, abſtehen, abändern, rückgehen.

Resolventia, sc. remedia: *feloldaszló szerek*; Auflöſungsmittel. Med.

Resorbentia sc. remedia: *magbaszivó szerek*; Einſaugmittel. Med.

Respective: *úgyszólván, némely tekintetben, részszerént*; rückſichtlich, bezüglich, in Betracht.

Respirium, ii, n. *időhaladék*; die Nachſicht, Friſt.

Restantia, ae, f. *hátralévő, v. elmaradt tartozás*; der Rückſtand, Reſt.

Restatutio, onis, f. *újonnan tétetett, v. viszont iktatás*; wiederhohlte, oder erneuerte Einſetzung.

Restauratio, onis, f. *épitőszék, köztisztség újitás, tiszválasztás*; die Wiederbeſetzung, neue Wahl der Beamten.

Resultatum, i, n. *kimenetel, következés*; der Ausgang, Erfolg.

Resultus, us, m. *eldálás, megmásolás*; der Abfall, die Abänderung.

Retorta, ae, f. *lombik*; eine Kolbe, Kolbenflaſche. Vulg.

Reversales, ium, *visszatérítető, visszatérést kötő, v. visszaadásrakötelező levél*; ein Rück- oder Gegenſchein, ein Revers.

Revideo, ere, *megvizsgálni, általnézni, v. vizsgálni*; durchſehen, prüfen, muſtern.

Revisus, a, um, *megvizsgáltatott*; durchgeſehen, geprüft. Revisorium forum: *vizsgáló itélőszék*; ein Obergericht. Superrevisorium forum: *legfőbb vizsgálószék*; oberſter Gerichtshof.

Revocatio, onis, f. *megmásolás, visszahúzás*; der Widerruf.

Rituale, is, n. *szertartásikönyv*; ein Ordnungs-, Ceremonien- oder Vorſchrifts-Buch.

Rubrica, ae, f. *rovatolat, vonds, osztalék*; die Abtheilung, der Abſchnitt, das Fach.

S.

Saecularisatio, onis, f. *vildgivátétel, szerzetesfogadástól való felszabadítás*; die Verweltlichung, Losſprechung von Ordensgelübde.

Saeculum, i, n. *vildgi állapot*; weltlicher Stand.

Salgamum, i, n. *katonatartás toldalék, arravaló aprólék*; ein Zuſatz, eine Zugabe zur Ernährung der Soldaten. 2) *háldspénz*; ein Nachtgeld, Schlafkreutzer.

Salinarius comes: *kamara ispán, sótiszt*; ein Kammer- od. Salzbeamte.

Salva guardia: *menedékhely, szabadhely, mentshely*; die Freyſtätte.

Salvo jure alieno: *másnak jussa fenmaradván*; unbeſchadet der anderweiten Rechte. Salvo errore calculi: *a' mennyire a' számvetésben hiba nem volna*; ohne Nachtheil der Berechnung.

Salvus conductus: *szabad menet, v.*

Digitized by Google

menedék; ſicheres Geleit. Literae salvi conductus: *oltalomlevél*; ein Geleitsbrief, Schutzbrief.

Sanctio, onis, f. *okszabás* (a' *törvény bételleyesitésére*); geſetzliche Feſtſetzung. 2) *büntetés*; die Strafe.

Sceletum, i, n. i. q. Sceletus.

Sédes judiciaria: *törvényszék*; der Gerichtſtuhl, das Gericht. Sedes personalitia: *személyviselőszék*; der Perſonalſtuhl.

Sedria, ae, f. i. qu. Sedes judiciaria.

Sententionales literae: *itéletlevél*; eine Urtheilsurkunde.

Sentimentalis, e, *érzékeny, érzeményes, érzéki*; empfindſam, gefühlvoll, empfindelnd.

Sentimentum, i, n. *érzés, gondolkozásmód, vélekedés, gondolat*; die Empfindung, Denkart, Meynung.

Senioratus, us, m. *öregebbség*; das Alter. Bona senioratus: *öregebbség jussa*; der Älteſten Rechte, od. Güter.

Sequestratio, onis, f. *törvényes zár alá vétel*; der Beſchlag, gerichtliche Sperrung.

Sequestratus, a, um, *törvényes zár alatt lévő*; mit Beſchlag belegt.

Sequestro, are, *törvényes zár alá tenni*; in Beſchlag nehmen, ſperren.

Sequestrum judiciarium, v. sequestratio: *törvényes zár*; der Beſchlag, die Gerichtsſperre.

Servientes, ium, *nemes emberek*; Edelleute.

Silentium, ii, n. *nyelvkötés*; die Zungenſperre.

Serenissimus, a, um, v. gr. princeps: *nagy kegyelmű, kegyelmes*; Durchlauchtigſt.

Simoniacus, i, m. *simonos, szentségárúló*; ein Wucherer mit geiſtlichen Würden und Gütern.

Solemnis v. solennis, e, *jeles*, feyerlich, gebräuchlich.

Solenniso, are, *jelesitni, jelességgel hitelesitni*; feyern, feyerlich oder feſtlich begehen, beglaubigen.

Solennitas, atis, f. *megkivántatósag*, v. *alkotmány*; Erforderniſſe rechtsordnungsmäßige Gebräuche.

Solidae rationes: *fontos, velós*, v. *nyomos okok*; gründliche Urſachen.

Sortilegium, ii, n. *sorsvetés*; die Loſung, das Loſen.

Speculans, tis, c. *haszonkémlő, eszmelkedő*; ein Gewinn- oder Handels-Lauer, Grübler, Speculant.

Sponsalisticus, a, um, *eljegyzési, kézfogási*; zum Verlobniß gehörig.

Spontaneitas, tis, f. *önkénység, önkéntvalóság*; die Freywilligkeit, Willkühr, Selbſtbeſtimmung.

Stabalis, is, m. *főtiszt*; ein Stabsoffizier.

Stafeta, ae, f. *sebes posta*; die Eilpoſt.

Stallum agendi procuratorium: *prokátori tehetőség, ügyvédői tehetség, ügyvédőség, ügyellői szabadság*; die Advocatial-Befugniß.

Statistica v. poligraphia, ae, *státusalkotmány tudománya és annak leirása, státustudomány, státusleirás, álladalomtudomány*; die Staatenkunde, Staatenbeſchreibung.

Stativans militia: *szálló katonaság*; eingelagerte Miliz.

Statutio, onis, f. *birtokba iktatás*; feyerliche Feſtſetzung od. Einführung in Beſitz.

Statutorius, a, um, *iktató*; zur feyerlichen Feſtſetzung, od. Einführung gehörig.

Stilus, v. stylus curialis; *hivatalbéli irásmód*; die Amtsſchriftkunde, Amtsſchreibart.

Stola, ae, f. *papibér*; die Pfarrgebühr.

Subalternus, i, m. *altiszt*; der Unterbeamte, Unteroffizier.

Subarhatio, onis, f. *elgyürűzés, elkendőzés, gyürűváltás, foglalódadás*; die Verlobung, Darangeldgebung.

Subarho v. Subarrho, are, *elfoglalózni, előpénzt adni, elkendőzni, gyürűt váltani, foglalót adni*; verbrangaben, verpflichten, verloben, Darangeld geben.

Subductio, onis, f. *kivonás, levonás, elillantás*; der Abzug, die Entwiſchung.

Subhastatio, onis, f. *elkótyavetyélés*; die Verſteigerung, Licitation.

Subordinatio, onis, f. *függés*, der Dienſtgehorſam.

Subordinatus, a, um, *függő*; unter geordnet.

Substantialis, e, *állatos, sarkalatos, fő, derék*; weſentlich, wahrhaft, kräftig.

Substratum, i, n. *tárgy, tárgyazat*; der Gegenſtand, vorliegender, oder gegebener Fall.

Subsumo, ere, *rosszul nevenvenni, fel-*

Digitized by Google

venni, (orolni); übel aufnehmen, aufnehmen.

Subtractio, onis, f. *elhúzás alatta, p. o. lineával a' szó alatt*; das Unterstreichen. 2) *kivonás, a' számvetésben*; die Abziehung, Abrechnung T. Sc.

Successio, onis, f. *örökösödés, örökösi következés*; die Erbfolge.

Succrescentia, ae, f. sylva succrescens: *eresztvény*; der Heranwachs.

Succumbens, tis, c. *vesztes, ügyevesztett*, ein Sachfälliger, Unterliegender.

Succumbo, ere, *ügyét elveszteni*; den Proceß verlieren, unterliegen.

Summarius, a, um, *összeséges, összevonatott, rövid, summás*; gedrängt, bündigt. e. gr. procedura: *rövid perfolyás*; kurzer Proceß (ohne Beobachtung der Rechtsformalitäten.)

Superarbitrium, ii, n. *bövebb vizsgálás*; Überprüfung.

Supererogatum, i, n. *feleslegvaló kiadás, feleslegezés*; das Übergebühr, die Überpflicht.

Superfluitas, atis, f. *feleslegvalóság*; der Überfluß.

Superior, oris, m. *elöljáró, fő*; ein Vorgesetzter, Vorsteher.

Superioritas, atis, f. *főség, elöljáróság*; der Vorrang, die Obrigkeit.

Superrevisio, onis, f. *újabb megvizsgálás*; letzte od. oberste Prüfung, od. Durchsicht.

Supplicans, tis, c. *esedező, kérő*; der Bittsteller, die Bittstellerinn.

Suppositum, i, n. *feltétel*; die Voraussetzung, Vermuthung.

Surrogatum, i, n. *pótolék, pótlóeszköz*; ein Ersatzmittel.

Syngeneiologia, doctrina affinitatis: aesthetica: *izlési rokonságtudomány*; ästhetische Verwandtschaftswissenschaft. Plin.

Systematicus, a, um, *alkató rendszabási, alkotmányos, alkotmánybéli*; bündig, vorschrift od. ordnungsmäßig

Systematisatus, a, um: *alkotmányos. rendbeszedett*; vorschriftmäßig eingerichtet.

Systemisatio, onis, f. *alkotó rendbeszedés*; vorschriftmäßige Einrichtung

Systemiso, are, *alkotó rendet szabni, alkotmányt találni*; ordnungsmäßig einrichten, beleben.

T.

Tabella confrontationis: *összeegyeztető lajstrom*; die Entgegenhaltung, Ueberſichts-Tabelle.

Tabula, ae, f. *törvényszék, itélőszék*; der Gerichtshof, die Gerichtstafel, Gerichtsbehörde. e. gr. magnatum: *förendek táblájok*; das Oberhaus, die Magnatenverſammlung. statuum: *rendek táblájok*; das Reichsſtändenhaus, oder Verſammlung. districtualis: *kerületitábla*; die Bezirkstafel.

Tabularis, e, *főtörvényszéki*; obergerichtlich.

Taglia, ae, f. *fogóber, fogdsbér, katonafogóber*; die Belohnung für überläuferergreifer.

Tariffa, ae, f. *vámmutatótábla, betslajstrom*; der Zollanſchlag, das Preißverzeichniß.

Taxalista, ae, f. *taksás, váltságos*; der Taxaliſt, der ſeine Giebigkeiten mit Geld einlöſen kann.

Tavernicalis sedes: *tárnokszék*; der Tavernikalſtuhl.

Tavernicus, i, m. *tárnok, tárnokmester*; der Tavernicus, Schatzmeiſter.

Teloniator, oris, m. *vámos, vámszedő*; der Zolleinnehmer.

Tenuta, orum, *külső telkek, v. földek*; Felder.

Terminus, i, n. *szó, kitétel*; das Wort, der Ausdruck. e. gr. technicus: *remekszó, mesterszó*; ein Kunſtausdruck, Kunſtwort. 2) *határnap*; die Tagſatzung. e. gr. praeclusi *véghatárnap*; entſcheidende Tagſatzung. 3) causae: *perszakasz*; ein Proceßabſatz.

Testamentarius, ii, m. v. testament executor: *utolsó, v. végsőintézet, v. testamentom végrehajtója*; der Teſtaments-Vollzieher.

Testamentum in procinctu: *tsatakészülethen tétetett végsőintézet, v. végrendelés*, im Schlachtgetümmel gemachtes Teſtament.

Testatus, a, um, *intézett, testált*, letztwillig verfügt.

Testimonium articulare: *törvényes bizonyság*; geſetzliche Zeugenſchaft.

Testo, āre, *végsőképpen intézni, végsőintézetet, végrendelést, v. testamentomot tenni*; vermachen, letztwillig verfügen.

Tetradynamia, sc. classis: *négyfohb himesek, t. i. plinták*; viermächtige Pflanzen. Bot.

Digitized by Google

Tetrandria, sc. classis: *négyhimesek*; viermännrige. Bot.

Thanatologia, ae, f. *haldl nemeiről való értekezés*; die Todeslehre, Abhandlung über Todesfälle.

Thaumatologia, ae, f. *tsudák tudománya*; die Wunderlehre. Vulg.

Thaumaturgus, i, m. *tsudatévő*; ein Wunderthäter. Vulg.

Therapeutica Logica: *gyógyító gondolattudomány*; heilende Schließkunde oder Denkkunde. Philos.

Titularis, e, *tzímes, v. tzímet viselő*; nur dem Titel nach, tutular. e. gr. calendarium: *tiszti kalenddriom, köz tisztek lujstromok*; ein Staats-Schematismus, Verzeichniß der öffentlichen Ämter.

Titulatio, onis, f. *tzímezés*; die Titulirung, Betitelung.

Titulatura, ae, f. *tzímadds, tzímezés*; die Titeley, das Titelwesen.

Titulus, i, m. *tzím*; der Titel, der Amts oder Ehrennahme. Titulus possessorii: *birtok oka, útja, v. neme*; der Rechtsgrund oder Vorwand, der Besitzgrund.

Tolus, i, m. *könyvpoltz*; der Bücherschrank.

Traditio longa manu: *kimutatással tétetett dltaladds*; die Übergabe vom Weiten, oder Ferne. symbolica: *jel dltal történő*; sinnbildlich.

Transenna, ae, f. *katonajárds*; der Militärdurchmarsch. Transennalis militia: *útazó katonaság*; das Militär auf dem Marsche.

Transparens, tis, o. *dltalvilágító*; durscheinend, durchschimmernd.

Transportatorium instrumentum; *szegletdltalvivő eszköz*; ein Übertrager, Winkelfasser, Gradbogen. T. Sc.

Transspiratio, onis, f. *általgözölgés, kigözölgés, párdzás*; die Ausdünstung, Ausdampfung.

Transumptum, i, n. *más, másolat*; die Abschrift.

Tricesima, ae, f. *harmintzad*; das Dreyßigst, Mauth- und Zollgefällen. Officium tricesimae: *harmintzadtisztség*; das Dreyßigstamt.

Tricesimator, oris, m. *harmintzados*; Dreyßigsteinnehmer.

Tripartitum, i, n. *hármas törvény, v. törvénykönyv*; das dreytheilige Gesetzbuch.

Typologia, ae, f. *az ó testamentomi dbrdzolatok tudománya*; die Lehre von den Vorbildern im alten Testament.

U.

Ubicatio, onis, f. *hollét*; die Aufhaltung, Weile, das Verweilen.

Uniformis vestitus: *formaruha*; die Dienstracht.

Urbarium, ii, n. *urbdriom*; das Urbarium, Unterthansvorschrift.

Urbura, ae, f. *bányabér, vám, v. jövedelem*; die Bergwerksteuer.

Urburariatus, us, m. *bányabéritisztség*; Bergwerks-Einnehmer-Amt.

Urburarius, ii, m *bányavámszedő*; ein Bergsteuer-Einnehmer.

Usurarius, ii, m. *uzsorás*; Wucherer.

Usuroboratio, onis, f. *erősítés, birtokkal erősítés, foganatossdtétel*; die Bekräftigung, Ausübung, Besitzkraft, der Besitzgebrauch.

Usuroboro, are, *erősítni, birtokkal erősitni, foganatossá tenni*; mit Besitz oder Ausübung bestärken.

Utopia, ae, f. *sohonna*; Nirgendsland, Schlaraffenland. Vulg.

Uxorea, ae, f. *feleség nénje, húga*; der Gattinn Schwester.

Uxoricidium, ii, n. *feleségöles*; der Gattinnmord.

Uxorius, ii, m. *feleség bátyja, v. ötse*; der Gattinn Bruder.

V.

Vacantia, ae, f. *tisztüresség*; die Erledigung eines Amtes.

Vacillanter, *tétovdzva*; wankend.

Vaccinatio, onis, f. *tehén, v. mentöhimlőoltás*: die Kuh- oder Schutzpocken-Impfung.

Vadimonium, ii, n. *kezesség*; die Bürgschaft.

Validus, a, um, *foganatos, sikeres*; gültig, wirksam, werth.

Valor, oris, m. et Validitas, atis, f. *siker, sikeresség, foganat, érték, bets*: der Erfolg, die Wirkung, Gültigkeit, der Werth.

Valuta, *érték*: die Währung.

Vecturisatio, onis, f. *szekerezés*; die Fuhr.

Vegetabilia, orum, n. *növevények*; Gewächse, Pflanzen. T. Sc.

Digitized by Google

Velor, ari, *apátzává lenni*; den Nonnenſchleier annehmen.

Vellico, are, e. gr. sententiam: *hánytorgatni, bizgatni, fitymálni*; vorwerfen, vorrücken, grübeln.

Verticaliter, *tetőt erányozva, függőlegesen, tető hegyében, tető erányában*; ſenkrecht, ſcheitelrecht.

Vexa, ae, f. *kötekedés, bosszantás*; die Neckerey, Beunruhigung.

Via facti: *hatalmasan, erőszakkal*; eigenmächtig.

Via gratiae: *kegyelem útja*; der Weg der Gnade.

Vices gerens: *személyviselő*; ein Amts- oder Stellvertreter.

Vidimo, are, *másolt igazolni, v. igaznak vallani, összeoldtni, v. nézni, (látlamozni)*; das Gleichlautendſeyn beſtättigen, durchſehen.

Vigesimalitas, atis, f. i. q. Vicesima.

Vigilia, ae, f. v. Vigiliae, arum, *innep estvéje*; der Vorabend hoher Feſte. 2) *lélekmise*; die Seelenmeſſe, das Seelenamt.

Vigor, oris, m. *divat*; der Flor.

Vilipendium, ii, n. *ótsárlás*; die Geringſchätzung.

Villanus, a, um, *falusi, majorbéli*. zum Dorfe oder überlande gehörig

Violatio sedis judiciariae: *széhtörés, széksértés*; Gerichtsbeleidigung.

Violentialis, e, *hatalmaskoddsbéli*; gewaltthätig, eigenmächtig.

Virgatio, onis, f. *veszszőzés, veszszőtsapás*; die Ruthenſtreichung.

Virtuosus, a, um, *erős*; ſtark. 2) *jósgos erköltsű*; ſittlich, gutgeſittet.

Visitatio canonica: *törvényes megyejárás*; vorſchriftsmäßige kirchliche Beſichtigung, Sprengelbereiſung.

Visu, v. visum repertum: *orvosi vizsgálat*; ärztlicher Beſichtigungs-Bericht.

Vojvoda, ae, m. *vajda*; Statthalter.

Votisatio, onis, f. *szóadás, voksolás*; die Stimmung.

Votiso, are, *szót adni, voksolni*; ſtimmen, Stimme geben.

Z.

Zoographia, ae, f. *állatok leirása*; die Thierbeſchreibung. T. Sc.

Zoologia, ae, f. *állatok tudománya*; die Thierkunde. Hist. Nat.

Zoologus, i, m. *állatokat esmerő*; ein Thierkenner. T. Sc.

Zoophita, *állatplántak*; Thierpflanzen. T. Sc.

Errores Typi.

In Parte Prima.

Pag.			
89	lin.	7 et 11 id. qu. Atnepos et Atneptis in Glossario.	
186	—	32 Alis	lege Alias:
189	—	49 *anydm*	— *atyám.*
262	—	41 f.	— c.
316	—	21 Benefacio-	Benefactio.
341	—	25 *karórépa* -	*karórépa.*
502	—	55 *esm etes*	—*esmeretes.*
——	—	56 Cogn. eum	Cognitum.
710	—	46 *tátsra*	— *tsútsra.*
884	—	56 Freundſchaft-	Freyheit
1002	—	38 Epiglossis	—Epiglottis
1091	6	Exsebrabi-	—Execrabilius.
1155		Festum, i, n, ommissum vide: Gloss.	
1260	—	54 Geroius,	— Gerdius.
1405	—	24 Inprinis,	— Inprimis.
1432	—	55 inclomior	—incolumior
1444	—	29 legt	— liegt.
1445	—	32 Ioeines	— eines.
——	—	33 cumbo	—Incumbo
1467	—	5 Indūsium	—Indūsium.
1652	—	44 Landbut	—Landsbut
1660	—	44 Addendum: Lascivus, a, um, *pajkos, tsintalan, vásott*; muthwillig, ausgelaſſen. 2) reliqua vid. ibid.	

In Parte Secunda.

Pag.			
73	lin.	6 i. q. Meliceris,	lege, Melcera.
211	—	16 Vigt.	— Virg.
213	—	3 Nunfragi-osus	—Naufragiosus.
276	—	5 Pbryxus,	— Phryxus.
383	—	11 Clematizus-	Clematitis
404	—	58 *kegyet*	— *hegyet.*
481	—	46 wetide	— weide.
481	—	47 *étetés*	— *étetés.*
——	—	55 Pasor	— Pastor.
1031	—	52 *feleleveniti*	— *feleleve-nitni.*
1323	—	18 Strychos	— Strychnos.
1821	—	38 Sieg-	— Siech-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google